26

3. a. 7. 1.

R. 30924

Nº Caja
C-124

Del Coleg.o de la Comp.a de Jesus de Gran.a

Morale reductorium

in omneis vtriuſq; teſtamenti libros.

VENERABILIS patris Petri Berthorii Pictauienſis, Inſtituti ſiue (vt dicunt) Religionis diui Benedicti, necnon ſacrarum literarū profeſſoris eximii opus inſigne, quod Morale Reductoriū inſcribitur, quatuor & triginta libris accuratè caſtigatis cō ſummatum, ſingulisq; (vt materia exigit) capitibus aptiſſimè diſtinctū: vbi hiſtoriarum ſcitu dignarum, ac figurarum veteris & noui teſtamētorum, præmiſſa cōpendioſa textus ſumma, Tropologica, ſeu Allegorica, atq; Anagogica nonnunquam ſubnectitur explanatio, adiectis Bibliæ Concordantiis.

Acceſſit his locupletiſſimum Repertorium, in quod principales totius operis ſententiæ ordine Alphabetico diligenter congeſtæ ſunt.

Autoris item vitam ex Tritemii ſcriptis excerptā proximè ſequens pagina paucis explicat

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

ADAM PETRI DE LANGENDORFF: CIVIS BASILIENSIS: LECTORIBVS SALVTEM.

QVADRIFARIAM DIVINARVM LITERARVM INTERPRETES SACRAM
ſcripturam exponunt. Literaliter: Tropologice: Allegorice: necnon Anagogice. Sed ne ſcio quo pa
cto Tropologiæ: vt humanis rebus magis accommodatæ: ita multis partibus interdum vtiliores vi-
dentur. Nam cum apud Moſem legimus: hęc in ſacrificijs animalia: Vitulum: Agnum: Arietem: Bo-
uem: Hircum: Vaccam: Capram: Turturem & Columbam: eſſe offerenda deo: quis non ad optimos
mores incitetur, ſi iuxta Tropologiam: per ſacrificia virtutes varias intelligat: quas chriſtiani fuga-
tis antiquæ legis tenebris: Chriſto domino & deo noſtro euangelicæ legis autori ſedulo offerre de-
bemus: & per vitulum qui ſeſe iugo non reluctanter applicat, obedientiam accipiat: per agnum in-
nocentiam: per arietem fortitudinem: per bouem ꝙ lente incedat: temperantiam: per hircum & ca-
pram: quorum villi ſunt duriuſculi: & manus ſi adhibeas pungunt: pœnitentiam: per vaccam, cuius
excrementa ſtercorandis agris conferunt: eleemoſynam: per turturem: quam mortuo marito nunq̃ viridi ramo deinceps in-
ſidere produnt: caſtitatem per columbam modeſtiam cum ſimplicitate coniunctam intelligat. Eſt enim id peculiare ſacris
iudęorum literis: vt aliud dicant: aliud innuant: ac corticis ſint inſtar: interius ſuccum in ſe continentis: quem tum demum
deprehendas: vbi mentis non corporis oculo fueris acrius ſpeculatus. Et certe niſi myſtice vetus teſtamentum multis in lo-
cis intelligamus: ne ſcio quid magnopere chriſtianis vſui eſſe poſſit. Non igitur ab re ſanctiſſimi doctores olim apud nos
Hieronymus: Ambroſius: Auguſtinus: Gregorius: Hilarius: apud gręcos in primis Origenes: Gregorius Nazianzenus: Baſilius,
Chryſoſtomus: veteris inſtrumenti libros: quadrantiſſimis tropologijs expoſuerunt. Ad quorum exemplum Petrus Bertho-
rius Pictauienſis: cum in vinea domini: hoc eſt in ſacris literis exercere ſe cuperet: hoc opus quod vtriuſq; teſtamẽti morale
reductorium nomen habet, cõgeſſit: ſi non tam feliciter q̃ illi certe non minus diligenter. Nam quo minus id feliciter
preſtaret, ſæculum barbariſſimum in cauſa fuit: vixit enim abhinc annos centum & quinquaginta: quo tempore ne-
q; gręcæ, neq; latinæ literæ vigebant. Nã, ex ſcriptis eius tam infatigabili ſacrarum ſtudio literarum ingenioſe
conſarcinatis: talem eum fuiſſe conijcimus: qui ſi hodie viueret: nullius omnino carere vellet ingnæ diſci-
plinæ peritia: quæ ad Theologicum ſtudium, vtilis eſſe poſſet. Stylum habet apertum: & quem theologi hu-
ius æui maxime probent. Verbis enim ſeſe multis explicat: nec quod quidã faciunt: dictionis obſcuritate
lectori nebulas effundere ſtudet. Quod ad eruditionem vero attinet: Tritemium producam: virũ ſane
q̃ magna apud magiſtros noſtros autoritate: vt hi ſuo candore quibuſlibet abunde tribuunt. Is in opere
ſuo de eccleſiaſticis ſcriptoribꝰ ſic inſit. Petrus Berthorij natiõe gallus: patria pictauiẽſis: prior monaſte-
rij ſancti eligij Parthyſiẽſis: ordinis diui patris Bñdicti: fuit in diuinis ſcripturis ſtudioſiſſimꝰ, & val-
de eruditus: atq; in ſecularibus literis egregie doctus: in declamandis ſermonibus ad populum
excellentis ingenij philoſophus hiſtoriologus: & coſmographus inſignis. Hactenus Tritemius.
Meminit ibi dum eius opera recenſet: & huius reductorij moralis: omnes Biblię libros cum
nouo teſtamento complectentis: quod nunc in ſtudioſorum vtilitatem typis noſtris
impreſſimus: indice per nos ornatum: quo citius quæ quæruntur inueniri poſſint.
Quanto vero labore hoc ſit factum, & quantis impendijs aliorum æſtimatio-
ni relinquo. Nos operam certe ſtrenuam nauauimus, vt q̃ emendatiſſime
vobis Berthorij Tropologias: quibus cõmode nonnunq̃ Allego-
rias admiſcuit: exhiberemus. Igitur grati eſtote: & Ada-
mum veſtrum viciſſim amantes: bene valete.
Baſileæ ſexto Nonas Iunias. An-
no. M. D X V I I.

PROLOGVS TOTIVS LIBRI AVTORIS SVI EXPRIMENS INTENTVM.

CVM IAM PER OPACAM NATVRAE SYLVAM FLORES PROPRIE-
tatum lecturus percurrerim: & ipſius rerum naturæ maieſtate ſcrutata: poſt laborum, & ſudorũ mo-
leſtias: iam appropinquem ad litus. Reſtat poſt moralizatas proprietates creaturarum: figuras: nec-
non ſuperadditas expoſitiones morales ænigmatum poetarum: moralizare: & exponere figuras, &
parabolas ſcripturarum. Quia enim ſcriptum eſt ꝙ auditor ſapiens animaduertet parabolã & in-
terpretationẽ: verba ſapientum, & ænigmata eorum: occultaq; prouerbiorum exquiret, & in abſcõ-
ditis parabolarum conuerſabitur. Dignum mihi viſum eſt vnum tractatulum de moralizatione ali-
quarum figurarum Bibliæ huic operi meo inſerere: & paucas e multis eligere, & præter expoſitio-
nes omnes quæ poſitæ ſunt a doctoribus, & a glo. aliquam moralẽ expoſitionem ad Creatoris lau-
dem, & gloriam ordinare. Proteſtor igitur, ꝙ non intendo me intromittere vel curare de literali in
tellectu figurarum hiſtoriarum, & ænigmatum, Cum reuera tenuitatem ingenij mei non deceat: ꝙ mittat ad tam ardua ma-
num ſuam: præſertim cum ſancti doctores nihil intactum voluerũt dimittere, nec iuſtum ſit ꝙ nitar ſolem facibus adiuuare.
Solum ergo aliquas figuras magis notabiles eligere intendo quas ſuperficialiter quantum ad ſimplicium informationẽ vti-
les iudicaro: ad mores applicare ꝓpono. Nec omnia quæ pono hic, mihi attribuo: quinimmo multorum dicta me confiteor:
& in multis paſſibus ipſorũ me verbis vel ſententijs vti humiliter recognoſco. Nunquam enim mihi placuit alienam glo-
riam mihi attribuere: nec aliorũ ingenijs derogare. Scio enim ꝙ vnuſquiſq; in ſuo ſenſu abũdat: ſecundũ Apoſtolum. Et ideo
non ignoro ꝙ homini naturaliter diſplicet ſi alius eius labores & opera ſibi attribuat & aſcribat: & alieno pallio, ſeſe tegat,

Principalium Sententiarum Annotatio.

Materie ſingulares operis reductorũ moralis ſuper totam Bibliã: ordine aptiſſimo ſcdm numerũ librorũ ac capitulorũ, necnõ foliorũ: vna cũ elemẽtorum appoſitiõe hic colligunt: vt faciliꝰ occurrat qd cãdidus lector optat.

¶ De litera A.

Aa Aron et filij eius ad ſacerdotium electi fuerunt.lib.ij.ca.xx.fol.20.G
Aaron virga floruit.lib.iiij.ca.xiiij.fo.39.B
Aaron quõ iterptat.fo.40.C
Aaron dictum eſt ſeruare ſacerdotium.lib.iiij.capitu.xv.fol.40.E
Ab ¶ Abiſac virgo pulcherrima.lib.xj.ca.j.fo.70.E
Abimelech ſpurius gedeonis factus eſt rex.lib.vij.ca.viij.fo.50.G
Abſalon amon interfecit.lib.x.ca.x.fo.67.F
Abſalon patris faciẽ ad duos annos non vidit.capi.xj.fo.67.G
Abſalon pcepit ſegetes cõburi.ca.xj.fo.67.A
Abſalon a Joab lanceis perfoſſus interijt.lib.x.ca.xv.fo.68.B
Abietes ſunt pauperes.lib.xxiij.cap.xij.fo.112.E
Abſtinẽtia adijciet vitam.lib.xxiij.ca.j.fo.116.H
Abel munera accepta fuerunt deo.lib.j.capitu.iiij.folio.2.G
Abrae ſacrificium.lib.j.ca.xj.fo.4.B
Abrae prima vxor que fuit.lib.j.ca.xij.fo.4.B
Abraam de precepto dñi proprium filiũ immolare voluit.lib.j.ca.xvij.fo.6.B
Abſtinẽtie ſobrietas per beryllum intelligitur.lib.ij.ca.xx.fo.25.C
Ac ¶ Actiui occupant circa terrena.li.j.c.v.fo.3.D
Actiua vita cui cõparat.li.j.ca.xx.fo.7.G
Achates tẽpeſtatẽ auertit.li.ij.c.xx.fo.25.C
Accipiter.lib.iij.ca.iiij.fo.29.C
Achior princeps.lib.xviij.ca.iiij.fo.100.A
Achitophel ſummꝰ cõſiliariꝰ dauid ille primus dñm ſuum negauit.lib.x.ca.xiiij.fo.68.E
Achimaas nũciauit dauid regi mortem filij ſui abſalonis.lib.x.ca.xv.fo.67.B
Acham rex nequiſſimus.li.xij.ca.xv.fo.89.A
Achab contra ſeipſum ſententiam tulit.libro.xj.ca.xvij.fo.83.F
Ad ¶ Aduerſitas aperit oculos.lib.xxxiij.capi.vij.fo.151.F
Adulator dicit imago.lib.vij.ca.iiij.fo.52.G.
Adulatoris verba per lac intelliguntur.libr.ix.ca.j.fo.57.A
Adulatores a principibus admitti non debent.lib.x.ca.j.fo.65.F
Adulteri in proprijs vxoribus puniuntur.lib.x.cap.ix.folio.67.D
Adulatoris aſtutia reprehenditur.lib.x.capitu.xiij.fo.68.D
Adonias ſenior filius dauid.lib.xj.ca.j.fo.70.F
Addo propheta vir dei nominatus/a leonibus interijt.lib.xj.ca.xj.fo.79.F
Adulatores proſpera dicere ſolent.lib.xj.capi.xix.fo.83.A
Adonis iuuenis/filius martis.lib.xxiij.ca.iiij.fo.110.B
Adam in campo damaſceno creatus.libro.xxiij.ca.vij.fo.111.B
Aduocatus diues comparatur arieti.lib.xxiiij.ca.fo.119.H
Adam ſexta die formatus.lib.j.ca.ij.fo.2.A
Ade generatio.lib.j.ca.iiij.fo.eodem.G
Adulterini filij ſunt gigantes in eccleſia.libro.j.capitu.v.fo.3.A
Aduerſitas a mundo datur.lib.j.ca.xxx.fo.9.G
Adipum tria genera dñs voluit retinere.libro.iij.ca.ij.fo.27.D
Adeps bone affectionis in igne charitatis ſolet nutriri.Jbidem.E
Adulationis mel interdicitur nobis.lib.iij.cap.ij.fo.28.E
Adulatoris officium.lib.iij.ca.iiij.fo.29.F
Adam mortalitatem intulit.li.iij.ca.vij.fo.31.E
Adulator pilos diuitiarum ſecum rapit.lib.iiij.capi.iiij fo.39.F
Adulterium hebree mulieris per potũ aque manifeſtabatur.lib.iiij.ca.iij.fo.36.G
Adonibeſech rex captus/in iſrael ductus eſt.li.vij.ca.j.fo.51.C
¶ Affectiones male ſunt quatuor.li.xxvj.cap.j.fo.120.E Af
Affectiones cordis ſunt quatuor.lib.iij.capitu.iiij.fo.29.D
Affectiones bone ſunt quatuor.lib.xj.capi.vj.fo.74.A
¶ Agricole intelliguntur per vinum et oleum.lib.xxxiiij.capi.vij.fo.157.A Ag
Agar fuit ancilla abrae.lib.j.ca.xij.fo.4.C
Agar interpretatur ſomnium vigilie.fo.4.D
Agni paſchalis eſus qualis fuerit.lib.ij.cap.vj.fo.12.A
Agnus paſchalis qñ comedebatur/per ſeptem dies fermentum nõ debebat in hebreorũ tabernaculis inueniri.li.iij.ca.iij.fo.28.D
¶ Alexander hieremiã in alexandriam tranſtulit.lib.xxij.ca.vij.fo.108.D Al
Alexander rex macedonum/reges et principes debellauit.lib.xxvij.ca.j.fo.121.D
Alchimus fuit de ſemine aarõ.lib.xxvij.ca.viij.folio.125.A
Alchimus ſummus ſacerdos iniquiſſimus.libr.xxvij.ca.x.fo.126.B
Altare ſolet de terra fieri/quid denotat.libr.ij.ca.xij.fo.14.C
Altare ſignificat ecclaſticas dignitates.fo.15.
Altare holocauſtorum precepit dominus fieri.lib.ij.ca.xix.fo.22.D
Altare debet habere quatuor cornua/quid moraliter ſignificat.Jbidem.22.F
Alexander ſeipſum adorari fecit ſicut deum.li.ij.capi.xxij.fo.16.E
Alienigena nunq̃ de ſanctificatis in lege comedere debebat.lib.iij.ca.xiiij.fo.34.G
¶ Aman filius amadathi.li.xix.ca.iij.fo.103.B Am
Aman inuitatus ab heſter ad prandium.libro xix.capi.iiij.103.A
Ambitio principum.lib.xxvij.ca.j.fo.121.E
Ambitioſus in dolo verba pacifica loquitur.li.xxvij.ca.j.fo.121.G
Amalech pugnauit cõtra iſrael.li.ij.c.xj.f.14.F
Amethiſtus hominem vigilem facit.lib.ij.capi.xx.fo.25.C
Ambitioſi comparantur feſto tabernaculorum.lib.iiij.ca.xxij.fo.42.H
Amorreus a filijs iſrael precipiente dño de terra pmiſſiõis fuit expulſus.li.v.ca.j.fo.43.B
Amicꝰ amicũ ledere nõ dz.li.v.ca.viij.fo.46.A
Amonites repulſum eccleſie patiebantur in lege.lib.v.ca.x.fo.46.F
Amicus anteq̃ recipiat ad amicitiam/eſt probandus.lib.vj.ca.iiij.fo.49.D
Ambitioſi nabuchodonoſor comparantur.libr.xviij.ca.j.fo.100.B
Ambitioſus comparatur aioth regi.lib.vij.capitu.ij.fo.52.H

Amicus falſus non niſi preſentem diligit homi-
nem.lib.vij.ca.xiij.fo.55.F.
Amalechitarum populus deſtrui mandabatur
a domino.lib.ix.ca.xj.fo.61.C.
Amor qui ex corruptione naſcitur / vertitur in
odium.lib.x.ca.x.fo.66.E.
Amon primogenitus dauid.Ibidem.
Amaſias rex iuda.lib.xij.ca.xiiij.fo.89.G.
Amaſias iuſtus ex virtute dei idumeos deuicit.
lib.xiij.ca.v.fo.93.B.
Ambitioſorum duo ſunt gnā.li.iiij.ca.xiij.fo.39.D
Ambitioſi muneribus et adulationibus vtun-
tur.Ibidem.F.
An ¶Aīa impedit a carne.li.iiij.ca.xvij.fo.40.C.
Antichriſtus de diabolo veniet.lib.xxxiiij.cap̄.
xij.folio.160.B.
Angelum ſibi quilibet deputatū habet.li.xxxiij.
cap̄.ix.fo.152.C.
Angelus conſolatus eſt paſtores.lib.xxxj.ca.ij.
folio.143.B.
Antonius ſanctus a diabolo verberat⁹.li.xxix.
ca.v.fo.133.G.
Anima peccatrix non meretur dici filia dei.lib.
x.ca.x.fo.67.F.
Anima chriſtiana per Judith intelligit.li.xviij.
ca.vj.fo.101.G.
Anima peccatrix in cuſtodiā diaboli vadit.lib.
xix.ca.ij.fo.103.A.
Aīa p̄ Suſannā intelligit.li.xxiiij.c.ix.fo.103.C.
Antiochus radix peccati ſibi impoſuit duo dia-
demata.lib.xxvij.ca.j.fo.119.E.
Antiochus ſpoliauit templum.Ibidem.F.
Antiochus ordinauit/q̄ omnis populus vnus
eſſet.lib.xxvij.ca.j.fo.122.F.
Angelica creatura intelligitur per lucē primor-
dialem creationis mundi.lib.j.ca.j.fo.1.G
Animalia munda ſunt boni homines,et immun-
da mali.lib.j.ca.v.fo.3.C.
Anima hominis dicitur arca.fo.3.E.
Anime conditiones.Ibidem.
Anima per Saram vxorem abrae intelligitur.
lib.j.ca.xij.fo.4.D.
Angeli tres ſunt miſſi ad Sodomā deſtruendā.
lib.j.ca.xiiij.fo.5.C.
Anima et corpus cōtrariant.lib.j.c.xx.fo.7.A.
Anime ſeductio oſtendit.lib.j.ca.xxiij.fo.8.G.
Anima nō debet exire de domo cōſciētie.Ibidē.
Anima virtuoſa per tabernaculum intelligitur.
lib.ij.ca.xviij.fo.21.H.
Anime virtuoſe conditiones.Ibidem.
Aīalia ruminātia ⁊ ſciſſas vngulas habētia ſolū
a filijs iſrl̄ comedebant.li.iij.ca.iiij.fo.28.G.
Animalia immūda in veteri lege tangens immū
dus erat.lib.iij.ca.iiij.fo.29.F.
Animalia que offerebantur in lege veteri/debe-
bant eſſe integra.lib.iij.ca.xiiij.fo.34.H.
Annus iubileus apud hebreos precipitur ſerua
ri.lib.iij.ca.xvj.fo.35.E.
Aīa nupta carni/mūdo/diabolo/nō debet come-
dere de ſanctificatis.li.iij.ca.xiiij.fo.34.F.
Anima per penitētiam rediens/cibis celeſtibus
digna.Ibidem.F.
Annus iubile⁹ ſigt̄ gloriā.li.v.ca.iij.fo.44.A.
Aīa peccatrix dicit gētilis.li.v.ca.viij.fo.45.F.
Angelica tuba mūdi ruinam prenunciet.lib.vj.
ca.v.fo.49.H.
Aīa cōparat nauicule.li.xxix.ca.x.fo.136.A.
Anima dicitur vinea.lib.xxix.ca.xv.fo.138.D.
Ap ¶Apoſtoli varijs linguis loquētes/ebrij appel
lati ſunt.li.xxxiij.ca.ij.fo.150.H.
Appollonius dux demetrij.lib.xxvij.capi.xj.
fol.127.E.
Apoſtata p̄ columbā intelligit.li.j.ca.vj.fo.3.H.
Apl̄i fuerūt flores mūdi.li.ij.ca.xvij.fo.19.B.
¶Aque ſuperiores quid in mūdi creatione mo-
raliter denotant.lib.j.ca.j.fo.1.A.et.B. Aq
Aque inferiores quid.Ibidem.fo.1.et fo.1.A.
Aqua per moyſen cōuerſa eſt in ſanguinem.lib.
ij.ca.iij.fo.11.E.
¶Arida terra que.lib.j.ca.j.fo.1.F. Ar
Ariditas penitentie.Ibidem.F.
Arca noe ex p̄cepto dn̄i facta.li.j.ca.v.fo.3.B.
Aries dux gregis.lib.j.ca.xj.fo.4.B.
Arca ex lignis ſethim facta.li.ij.c.xvij.fo.18.D.
¶Aſtronomia habet annexam magnam vanita-
tem.lib.xxxiij.ca.j.fo.150.F. As
Aſahel curſor velociſſimus fuit.libro.x.capi.j.
fol.65.G.
Aſſuerus conuiuium ſeptem diebus celebrauit
continuis.lib.xix.ca.j.fo.101.D.et.H.
Aſſuerus fuit rex aſſyriorum.Ibidem.D.
Aſſur rex cōparat cedro.li.xxiij.ca.xv.fo.113.F.
¶Auari dicuntur boues arantes.lib.xx.capi.j.
fol.105.H. Au
Auar⁹ cōparat amphore.li.xxvj.ca.iij.fo.121.H.
Aues volantes dicuntur eſſe in homine tanq̄ in
minori mundo/moraliter quid denotat.lib.j.
ca.j.fo.1.F.et.H.
Aurum optimū vbi reperit.lib.j.ca.ij.fo.2.F.
Auarus per cain intelligit.lib.j.ca.iiij.fo.3.A.
Auaricie incōmoda.lib.j.ca.ix.fo.4.H.
Auſtralis pars eſt regio luminoſa.li.ij.ca.xvij.
fol.19.D.
Auaricia per puluerē intelligitur.li.ij.ca.xxiij.
fo.26.H.
Aues gemebunde ſunt deo accepte:et quid per
eas moraliter intelligit.li.iij.ca.j.fo.27.H.
Auarus talpe cōparatur.lib.iij.ca.iiij.fo.29.A.
Auari p̄ moabites intelligunt.li.v.c.x.fo.40.G.
Auaricia achā lapidauit.lib.vj.ca.vj.fo.50.C.
Auari religioſi acham cōparantur.Ibidem.D.
Auaricia eccleſiaſticos viros damnat.Ibidem.
Auaricia veritatem amittere facit.lib.xxix.cap̄.
xx.fo.141.F.

¶De litera B.

Baptiſmus fluminis.lib.vj.ca.ij.fol.49.H. Ba
Baptiſmus flaminis.Ibidem.
Baptiſmus eſt cauſa ſalutis.li.iij.
ca.vij.fo.31.F.
Baptiſmus per iordanē fluuium intelligitur.li.
vj.ca.ij.fo.49.H.
Bachides interpretatur luctus fortis.lib.xxiij.
ca.x.fo.126.H.
Bachides multas ciuitates muniuit.lib.xxvij.
ca.x.fo.126.B.
Balach rex moab.lib.iiij.ca.xix.fo.41.A.
Balaam aſina locuta.Ibidem.
Balaam aſina ſignificat gentiles.Ibidem.
Baaſa occidit nadab filium Hieroboam.lib.xj.
ca.xiij.fo.69.D.
Babylonij adorare ſolent ſolem.lib.xij.cap̄.xix.
fo.90.E.
¶Belli victoria non in multitudine exercitus,
ſed de celo fortitudo.li.vij.ca.vj.fo.53.A. Be
Bethſamite erant de filijs iſrael.lib.ix.capi.vj.
fol.59.F.
Bethſan interpretatur domus dormientis.li.ix.
ca.xxiiij.fo.65.D.
Bethſabee mater ſalomonis.lib.xj.c.j.fo.70.G.
Berillus quāto plus pallet/tanto eſt melior.lib.
ij.ca.xx.fo.25.C.
Beati in paradiſo deſignantur per altare abſcō-
ditum in ſanctuario.lib.ij.ca.xx.fo.25.H.
Beati quatuor dotes corporis habēt.Ibidē.H

Beati,habent altare thimiamatis.Ibidem.
Benignitas p ſymeonem intelligitur.li.iiij.c.j.
fo.36.F
Benedicere eſt nobile officiū.li.v.c.xiij.fo.48.E
Bella felicia data a deo ſuis fidelibus.lib.vj.ca.
ix.fo.50.A
Beata virgo maria p iudith daꝛ itelligi.li.xviij.
ca.vj fo.101. G
Bel idolū babylonicū.li.xxiiij.c.ix.fo.120.E.
¶Byſſus quid deſignat.li.xxiij.c.xij.fo.112.B.
Bi Byſſus ſignificat tēperātiā.li.ij.ca.xviij.fo.21.A
¶Bonos aliqñ deus peccare permittit.li.ij.c.ij.
Bo fo.11.B.
Bona tēporalia ſunt vite neceſſaria.li.ij.ca.viij.
fo.13.C.
Bos iugo ſubditus legem ſignificat.li.iij.ca.xj.
fo.31.F.
Bona tēporalia per puluerem deſignantur.li.v.
xiiij.fo.48.B.
Boni vtuntur triplici cibo.li.vj.ca.iiij.fo.49.E.
¶Bubo.li.iij.ca.iiij.fo.29.D.
Bu

¶De litera C.

Ca CAdes quō interpretaꝛ.li.iiij.c.xvij.fo.40.B.
Caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̄,
7 qūo.li.iiij.c.xvij.fo.li.40.B.
Caſtitas p turturē intelligiꝛ.lib.
iiij.ca.xxij.fo.42.D.
Carnalis affect⁹ facit hoiem in-
iuſta petere.li.xxx.ca.iiij.fo.142.F.
Caro deſignaꝛ p loth.li.vij.ca.v.fo.53.G.
Carnis amor ſpm̄ decipit.li.vij.c.xiiij.fo.56.D.
Cauſidicus cōparaꝛ ſtatue.li.xxiiij.ij.fo.116.H.
Cato ſeipſum occidit.li.xxviij.c.viij.fo.130.D.
Carnis delectatiōes maria vocanꝛ.li.j.c.j.fo.1.F
Caro per euam intelligitur.li.j.ca.iij.fo.2.D.
Caim munera a deo contempta.li.j.c.iiij.fo.2.G.
Caim in occidit fratrem ſuum abel.Ibidem.
Caim maledictus a deo.Ibidem.
Cain profugus factus eſt.Ibidem.
Capra macilenta que.li.j.ca.xj.fo.6.B.
Caro per ancillaȝ abrae intelligiꝛ.ibi.li.j.ca.xij.
fo.4.D.
Carnis tentationes dn̄s cito a viris iuſtis nō de
let,vt poſſint cum humilitate viuere.li.ca.xv.
fo.17.D.
Carnis vexationes non ſentientes ſuperbiunt.
Ibidem.
Candelabrū qd tabernaculum illuminabat erat
aureum.li.ij.ca.xvij.fo.19.C.
Caſſia confert pectori.li.ij.ca.xxij.fo.26.C.
Cauda in ſacrificijs nō offerebaꝛ,niſi qñ de oui-
bus erat hoſtia.li.iij.ca.ij.fo.27.C.
Chameleon immūdū animal erat in lege.li.iij.ca.
iiij.fo.29.B.
Caluicium quid,7 quid per caluiciū intelligitur.
li.iij.ca.vj.fo.30.C
Caſtitas ficta eſt mala.li.iij.ca.vj.fo.30.D.
Carnalis delectatio intelligiꝛ p lepram in carne.
li.iij.ca.vj.fo.31.C.
Carnaꝛ ꝯcupiſcētia fedat aiaȝ.li.v.c.ix.fo.46.D
Ch ¶Cham patrē ſuū denudatum deriſit.li.j.c.vij.
fo.3.B.
Chanaan filius chā malediciꝛ.li.j.c.vij.fo.v.D.
Charitas omnia poteſt.li.ij.ca.xx.fo 24.B.
Charitas nulla maior,q̄ꝫ ꝙ xp̄s ꝓ hoie pati vo-
luit.li.iij.ca.ij.fo.27.F.
Charitas ē ignis de celo dat⁹.li.iij.c.iij.fo.28.B.
Charitas dr fons viuus.li.iij.c.xiiij.fo.34.E.
Chananeus q̄d interpretaꝛ.li.v.ca.j.fo.43.D.
Ce Charitas dr domus noſtra.li.v.ca.vij.fo.45.A.
¶Cedrus arbor ſignificat prelatum.li.xxiij.ca.
xij.fo.112.E.
Ceco ponere offendicula prohibemur.lib.iij.ca.
xj.fo.33.D.
Ceci viſum a chriſto receperunt.lib.xxix.ca.xv.
fo.138.D.
Centuriōis filius paralyticus a chriſto ſanatur.
li.xxix.ca.v.fo.131.C.
Centurio gentilis erat.Ibidem.
Cecos duos chriſtus illuminauit.li.xxix.ca.vj.
fo.134.H. Ci
¶Ciuitates quinqꝫ philiſtinoꝝ a deo percuſſe,et
quare.li.ix.ca.v.fo.58.D.
Ciatii ſunt vaſa ruſticoꝝ.li.ij.c.xvij.fo.19.G.
Ciſterna comparatur philoſophie.lib.iij.c.iiij.
fo.30.E. Co
¶Cōuiuiū vñ deriuaꝛ.li.xix.ca.j.fo.110.E.
Contemplatiuus p cedrū intelligiꝛ.li.xxiij.c.xv.
fo.114.B.
Cor hois diciꝛ mare inſcrutabile.li.xxiiij.ca.vj.
fo.118.D.
Conſtantia ducis qualis debeat eſſe.li.xxv.c.x.
fo.126.G.
Conſcientia viri iuſti intelligitur per paradiſuȝ.
li.j.ca.ij.fo.2.F.
Confeſſio per quid intelligitur.Ibidem.F.
Conſiliarius interp̄taꝛ p euā.li.j.ca.iij.fo.2.B.
Contemplatiui occupātur circa celeſtia.li.j.c.v.
fo.3.D.
Conſcientia redit ad patrē celeſtē per compun-
ctionem.li.j.ca.vj.fo.3.H.
Coruini.i.carnales penitentiam procraſtinant.
li.j.ca.vj.fo.3.H.
Conſilia maloꝝ deus diſſipat.li.j.ca.viij.fo 4.E
Contēplatiui dicunꝛ turtures.li.j.c.xj.fo.4.G.
Conſenſus pcti quid efficit.li.j.ca.xij.fo.5.E.
Conſiliarij principum intelliguntur per Saram
vxorem Abrae.Ibidem.
Coniugalis vita per Segor ciuitatem intelligiꝛ.
li.j.ca.xv.fo.5.G.
Contemplatiua vita cui comparatur.lib.j.c.xx.
fo.7.A.
Conſiliari⁹ falius per Thamar intelligitur.li.j.
ca.xxv.fo 8.E.
Conſuetudo peccandi intelligitur per ſepulchrū
ioſeph.li.j.ca.xxx.fo.9.H.
Columna nubis que.li.ij.ca.vij.fo.12.F.
Columna ignis.que.Ibidem.
Conſciētia bona quibus rebus cōſtituitur.li.ij.
ca.xvij.fo.18.C.
Confeſſio extinguit vitia.li.ij.ca.xvij.fo.20.C.
Cortine tentoria dn̄i.li.j.ca.xviij.fo.21.B.
Conſiliarij malorū principū qui ſunt.li.ij.c.xix.
fo.23.B.
Columne ſanctuarij.li.ij.ca.xix.fo.23.F.
Columne tabernaculi.Ibidem.H.
Columne atrij.Ibidem.H.
Cōtritio per carbunculum intelligiꝛ.li.ij.ca.xx.
fo.25.B.
Confeſſio per ſaphirum intelligitur.Ibidem.B
Contemplatiui cogitātes deuotionē habuiſſe,ſe
pe ſuperbi efficiunꝛ.li.ij.c.xxiiij.fo.26.B
Confeſſionis diſpoſitio deſcribitur.lib.iij.ca.j.
fo.27.F.7.G.
Conſolatio exterior nō a deo reprobatur,ſi affe-
ctus interior ad eū ordinaꝛ.li.iij.c.ij.fo.27.D
Correctio delinquentis quō dȝ mitigari.lib.iij.
ca.vj.fo.30.per totum cap̄.
Correctio prelati debet eſſe benigna.Ibidem.
Confeſſio mundat lepram.i.peccatum.lib.iij.ca.
vij.fo.31.D.
Coniugati debēt eſſe ſiꝛes.li.iij.ca.xj.fo.33.F.
Corpus dr vir egyptius.li.iij.ca.xv.fo.35.D.
Corrector vitioꝝ delinquentem p manſuetudinē
inducat.li.v.ca.vij.fo.45.B.

Confeſſio cordis in neceſſitate ſufficit.li.v.cap. ix.fol.46.E
Confeſſor audiens ꝯfeſſionē,non ignota ꝑ circū- ſtantias querat.li.v.ca.x.fo.47.H
Cogitationibus non immediate credendum,li. vj.ca.iiij.fo.49.D
Conſiliariorū vita deſcribitur,li.xviij.cap.vij. folio.101.B
Cogitatio mūda per quid intelligitur.li.iiij.ca. xxij.fo.42.D
Conuerſatio honeſta intelligitur per colores iri dis.li.xxxiiij.ca.xj.fo.159.D
Color rufus ſignificat fraudem.lib.xxxiiij.cap. vij.folio.157.F
Cornelius centurio gentilis italicus.li.xxxiij.c. viij.fol.511.G
Cōſiliū capiēdi xp̄m fuit in atrio principis ſa- cerdotum.li.xxix.ca.xviij.fo.140.E
Conſcientie remorſus nō ceſſat nos impugnare. li.xxix.ca.iiij fo.131.G
Correctores alioꝝ ſeipſos primo corrigant.lib. vij.ca.xvij.fo.57.B.&.C.
Cōſtantinus imperator crimina epoꝝ & clerico rū iudicare noluit.li.ix.ca.xix.fo.63.H
Cōſiliarioꝝ infidelitas ꝑ Achitophel deſignat. li.ca.xiiij.fo.68.F
Contemplatio conſiſtit in quinqꝫ.li.xj.ca.v.fo. lio.73.A
Contemplatio ſolitudinem debet querere.li.xij. capi.ij.fo.84.A
Conuerſatio viri iuſti per pallium Helie intelli- gitur.Ibidem.B
Cr ¶Crux chriſti per ſignū thau intelligitur.libro. xxiij.ca.v.fo.110.F
Creatione mundi deus ordine quid fecerit.lib. j.capi.j.fo.j.B
Creatura angelica intelligitur per lucē primor dialem creationis mundi.Ibidem.G
Creationis mundi omnia opera deus ſex dieb9 compleuit.Ibidem.fo.j.C
Crudelitas per quid intelligitur.lib.ij.capi.iiij. folio.11.H
Crucis chriſti memoria eſt tribulationum medi- cina.libro.ij.ca.ix.fo.13.D
Criminoſi a ſtatu eccleſie debent eijci et euelli. libro.ij.capi.xiij.fo.15.B
Chryſolith9 demones terret.li.ij.c.xx.fo.25.C
Crapula fuit cauſa idolatrie.libro.ij.capi.xxiij. folio.26.F
Crocodilus immundum animal erat in lege.lib. iij.capi.iiij.folio.29.H
Cl ¶Clibanus ardens q̄s.li.j.ca.xj.fo.4.C
Clerici boni et religioſi inter ſeculares commo- rantes,non debent vitia eorum colere,ſꝫ de- ſtruere.lib.ij.ca.xv.fo.17.B
Clangoris feſtū.li.iiij.ca.xxij.fo.42.E
¶Cuſtodes ſepulchri dn̄i erant quaſi mortui.li. xxix.ca.xx.fo.141.F
Culpe in mundo nō ſemper correſpondēt penis. libro.xxxj.ca.vj.fo.144.H
Curijs principum vitia culpare nemo audet.lib. xxij.ca.v.fo.107.H

¶De litera D

Da DAlila vxor Samſonis.libro.vij. ca.xiiij.fo.59.C
Dauid poſuit arma Golie in taberna- culo ſuo.li.ix.ca.xiij.fo.61.H
Dauid inimicum Saulem occidere no- luit cum potuit.lib.ix.ca.xix.fo.63.G
Dauid valde gaudebat ducendo archam dn̄i in domum ſuam.li.x.ca.vj.fo.66.D
Dauid humilitas laudatur.Ibidem.E
Dauidis regis et prophete peccata enumerant. lib.x.ca.viij.fo.67.B
Dauid peccatum ſuum cognouit humiliter.lib. x.capi.ix.fo.67.C
Darius rex ſumme dilexit Danielem.lib.xxiiij. capi.v.fo.118.G
Daniel in palatio regis darij inuidos principes habuit.Ibidem.
¶Delectationes carnis maria vocātur.li.j.ca. j.folio.j.F
Delectatio temporalis per pomum vetitū paradi- ſi intelligitur.li.j.ca.iij.fo.2.D
Delectationem malam diabolus carni repreſen- tat.Ibidem.
Deus per Adam allegorice intelligitur.lib.j.c. iiij.fo.2.G
Deitas nil paſſa eſt.lib.j.ca.xvij.fo.6.C
Deus per Jacob intelligitur.li.j.c.xxij.fo.8.D
Deus perſonarum non eſt acceptor.li.j.capitu. xxix.fo.9.C.D
Detractores intelliguntur per ranas loquaces. lib.ij.cap.iiij.fo.11.B
Detractores dicuntur fures.li.ij.c.xiiij.fo.16.F
Decimas deo dare obligamur.li.ij.capitu.xiiij. fo.16.A
De9 petit ab homine tria.li.ij.ca xv.fo.17.G
Deus q̄d petat ab homine.li.ij.ca.xvij.fo.8 C
Deuotiōis bone conditiōes.li.ij.c.xxij.fo.26.D
Deuotio eſt ex diuina gratia.Ibidem.
Deus in ſacrificio eligebat interiora.li.iij.ca.ij. fo.27.D
Delectatio gn̄at pctm̄.li.iij.ca.iiij.fo.30.D
Deus in corde non vult habere ſocium.lib.iij.c. xj.fo.33.G
Decima data fuit in lege,et quomodo.li.iij.ca. xvij.fo.35.B
Debita anno ſeptimo non repetebantur.lib.v. capi.iij.fo.44.A
Decē virgines ſignificāt vniuerſitatē animarū fidelium.li.xxix.ca.xvij.fo.139.B
Detractores per idolum zeli intelliguntur.lib. xxiij.ca.iiij.fo.110.C
Dei fili9 dr aquila.li.xxiij.ca.viij.fo.111.F
Detractoris lingua dicitur gladius.lib.xxiij.c. x.fo.112.E
Demetrius infortunia que accidere potuerunt preuidit.li.xxvij.c.xij.fo.127 A
¶Diebus ſeptem in mundi creatione deus quid Dī fecerit.li.j.ca.j.fo.j.B
Die ſexta xp̄s mortu9 eſt.li.j.ca.j.fo.1.C
Dies ſeptimus quis ſit.Ibidem.D
Die ſexta creatus eſt hō,q̄d denotat.Ibidem.
Diligentia bonorum operū per tygrim fluuium intelligitur.lib.j.ca.ij.fo.2.G
Diuites huius mundi concorditer habitare nō poſſunt.lib.j.ca.x.fo.4.A
Diabolus quomodo vincitur.libro.j.capi.xx. folio.7.A
Diabolus cādida oſtēdit.li.j.ca.xxj.fo.7.B
Dina filia Jacob ſignificat animam.libro.j.ca. xxiij fo.8.G
Diuitum ſucceſſores per quid intelliguntur.li. j.ca.xxviij.fo.9.B
Diuina ſapientia in corde humilium reperitur. libro.j.ca.xxix.fo.9.F
Diabolus per pharaonem intelligitur.li.ij.ca.j. folio.19.A B
Diabolus hoies in trib9 ſpāꝭ occupat.Ibidem.
Diabolus odio habet filios dei.Ibidem.B
Dignitas hominis eſt vxor eius.libro.iij.capi. xiij.fo.34.G
Dignitatis gradus.Ibidem.
Dilectionis probatio eſt operis exhibitio.li.v. ca.vij.fo.45.A
Diabolus cōſtruit domū vitiorū in conſcientia

peccatoris.lib.vj.ca.v.fo.49.E
Diabolus a chriſto et prophetis victus.lib.vj.ca.vij.fol.50.E
Diabolus ſignificatur per Enachim.lib.vj.cap.xij.fo.51.E
Diabolus datur intelligi per Nabuchodonoſor regem.lib xvi j.ca.j.fo.100.B
Diabolus ſemp eſt iter bonos.li.ij.ca.j.fo.10.B
Diuites huius mundi dicuntur dracones.libro xxi j.ca.xiiij.fo.113.C
Diabolus ſub ſpecie bonitatis ad homines intrat.lib.xxij.ca.vj.fo.107.B
Diuites per cedrum intelliguntur.lib.xxiij.capitu.xv.fo.114.E
Diabolus dicitur rex babylonis.lib.xxiiij.capi.iij.fol.116.B
Diues cum mortuus fuerit/nil ſecum affert.libro.xxiiij.ca.iiij.fo.117.F
Diſcordes ſignificantur per Jonam prophetã.lib.xxv.ca.j.fo.120.A
Diabolus intelligitur per Antiochũ.lib.xxvij.ca.j.fo.122.D
Diſcordes non debent eſſe prelati.lib.iiij.capi.xxj.fol.42.B
Diuitis hiſtoria deſcribitur ſepulti in inferno.lib.xxxj.ca.ix.fo.146.D
Diabolus tentauit primo hominem de tribus.lib.xxix.ca.iij.fo.132.E
Diſcretio per oculum intelligitur.lib.xxix.capi.iiij.fo.132.D
Diabolus dicitur rex ſuper omnes filios ſuperbie.lib.vij.ca.v.fo.52.A
Diabolum quatuor hominum genera non vincunt.lib.vij.ca.iiij.fo.52.E
Cum diabolo prelium ingrediunt quatuor genera hominum.Jbidem.fo.53.D
Diabolus dr ſpurius dei.li.vij.ca.viij.fo.54.E
Do ¶Dñs hominis eſt mũdus.li.ij.ca.xiij.fo.15.F
Doloſus muſtele cõparat.li.iij.ca.iiij.fo.29.D
Domino ſe offerens ſine macula ſit.lib.iij.capi.xiiij.fo.35.D
Dona iniquorum de9 reprobat.li.v.ca.x.fo.47.D
Doctores intelliguntur per es.lib.xxiiij.capi.ij.fol.116.E
Docens alium/montem perfecte vite aſcendere debet.lib.xxix.ca.iiij.fo.132.E

¶De litera E.

Ec Eccleſia homini non fere cõmitti debet.lib.j.ca.ij.fo.1.F
Eccleſia per Euã intelligitur.lib.j.ca.iij.fo.2.A
Eccleſia militãs p arcã noe intelligitur.lib.j.ca.v.fo.3.C
Eccleſia habet oſtiũ, qd eſt fides.lib.j.ca.v.fo.3.F
Eccleſia habet feneſtrã,hoc eſt viſionis ſpecies.lib.j.ca.v.Jbidem.
Eccleſia puella nobilis.li.j.ca.xviij.fo.6.F
Eccleſie incommoda traduntur moraliter.lib.j.ca.xviij.fo.6.E
Eccleſia per hebream mulierem intelligitur.lib.ij.ca.j.fo.10.C
Eccleſiaſtici ſunt pleni pctõ.li.ij.ca.iiij.fo.11.A
Eccleſia p geſſen terrã itelligit.li.ij.ca.v.fo.12.E
Eccleſie tres ſunt gradus et ſtatus.lib.ij.capi.xvj.fo.17.D
Eccleſie primitiue ordinatio.li.ij.c.xvj.fo.18.A
Eccleſia intelligitur per mundi creationem.lib.j.ca.j.fo.1.D
Eccleſiaſtici viri debent eſſe per charitatẽ r ſanctitatem ſplendidi.lib.ij.ca.xvij.fo.18.B
Eccleſia dr candelabrũ.lib.ij.ca.xvij.fo.20.A
Eccleſia hz diuerſa beneficia r dignitates.ibidẽ.
Eccleſia dz habere multa inſtrumẽta quomodo moraliter intelligitur.lib.ij.ca.xix.fo.22.D
Ecclia eſt duplex/militãs r triũphãs.ibidẽ.f.23.
Eccleſia non claudit gremium penitenti.lib.ij.ca.xix.fo.23.C
Jn eccleſia nõ dz eſſe pſonarũ acceptio.ibidem.
Eccleſie miniſtri debent eſſe conformes in ſtatu.lib.ij.ca.xix.fo.23.D
Eccleſiaſtici dicuntur calciamẽta temporalium bonorum deponere.Jbidem.
Eccleſia eſt mater noſtra.li.iij.ca.xij.fo.33.C
Eccleſiaſtici multi accipiunt fructum eccleſie,nõ miniſtrantes eccleſie.li.iij.ca.xiij.fo.34.B
Eccleſie miniſtri debent eſſe mundi/ſancti et integri:r quomodo.li.iij.ca.xiiij.fo.35.D
Eccleſie inobedientes punientur.lib.v.cap.viij.fol.46.A
Eccleſie ingreſſus quatuor perſonis prohibebatur in lege.lib.v.ca.x.fo.46.F
Eccleſiaſticus ſtatus intelligitur per nuptias.lib.xix.ca.xvij.fo.139.E
Eccleſia dicitur hieruſalem/et quomodo.libro.xvij.ca.iij.fo.129.E
Eccleſia romana per heſter intelligitur.lib.xix.ca.ij.fo.103.D
Eccleſie primus ſtatus in capite ſignificatur.lib.xxiiij.ca.ij.fo.116.E
Eccleſia dicitur vinea domini ſabaoth.li.xxj.ca.ij.fo.106.B
Eccleſia dicit firmamentũ.lib.xxiij.ca.j.fo.109.C
Eccleſia militans intelligitur p ciuitatẽ que naui comparatur.lib.xxiij.ca.ij.fo.112.D
Jn eccleſia primitiua omnia erant cõmunia.lib.xxxiij.ca.iiij.fo.150.E.F
Eccleſiaſticorum verba factis cõſona eſſe debẽt.lib.vij.ca.vj.fo.53.B
Eccleſia pro maiori parte ex gentibus eſt aſſumpta.lib.vij.ca.xiij.fo.55.F
Eccleſia romana eſt vxor Chriſti legitima.li.vij.ca.xiij.fo.56.D
Eccleſie nemo magis nocet q̃ qui peruerſe agẽs ordinẽ ſanctitatis habet.lib.ix.ca.ij.fo.57.C
¶Edom rex denegauit populo iſrael ire per terram ſuam.lib.iiij.ca.xvij.fo.40.C Ed
¶Egypti plaga deſcribitur.lib.ij.ca.iiij fo.11.E Eg
Egyptiorum primogenita occidere deus decreuit.lib.ij.ca.vj.fo.12.F
Egyptij mare rubrum tranſgredi nõ potuerũt.lib.ij.ca.viij.fo.13.D
Egyptiorum voluntas quomodo per dominum immutata.lib.ij.ca.viij.fo.13.B
Eglon rex opprimebat populum iſrael violẽter.lib.vij.ca.ij.fo.51.E
Egyptus baculo arundineo cõparatur.lib.xxiij.ca.xiiij.fo.113.E
Eglon interpretatur feſtiuitas inutilis.libr.vij.ca.ij.fo.52.F
¶Eleemoſyna per vaccam intelligitur.libr.iiij.ca.xxij fo 42.D El
Eleemoſyna in gentib9 deo eſt grata lib.xxxiij.ca.viij.fo.151.E
Jn eleemoſynis deus magis attendit affectum q̃ effectum.lib 31.ca.13.fo.147.A
Eleemoſyna per quid interptat.li.j ca.ij.fo.2.E
Eleazar ſeruus abrae.libro j.capitulo.xviij.folio.6.D
Eleemoſyna intelligitur per aquas.lib.ij.capi.iiij.fo.11.D
Eleemoſyna a quibus fieri debet.lib.ij.capi.xix.fol.23.F
Eleemoſyna alijs bonis operibus preualet.Jbidem.

Eloquẽtia peccatoris immunda reputatur. libro.iij.ca.iiij.fo.29.G
Eleemoſyna multiplicat temporalia.lib.xxix.capi.x.fo.136.G
Eleemoſyna ab angelo commendatur. lib. xvij. cap.vij.fo.99.H
Em ¶Emor.lib.j.ca.xxiij.fo.8.F
En ¶Enachim ſignificat diabolum.libro.vj. ca. xij. folio.51.G
Eq ¶Equitas ſimulata.lib.iij.cap.xj.fo.33.G
Eſ ¶Eſau filiꝰ fuit rebecce.li.j.ca.xvij.fo.6.F
Eſau primo natus ⁊ venator fuit.ibidem.G
Eſaias de qua ꝓgenie natꝰ.li.xxj.ca.j.fo.106.G
Eſculapius pater medicorum fulmine periit. libro.x.ca.xv.fo.68.⁊.69.D
Eſaias ſerra lignea diuiſus.li.xij.ca.xix.fo.91.G
Eſdras ſcriba velociſſimus.li.xiiij. c.j.fo.93.F
Eſdras vidit ſomnium valde mirabile. lib. xvj. ca.ix.fo.96.F
Eſdras legem domini ⁊ prophetie libros reparauit.lib.xvj.ca.x.fo.97.C
Eu ¶Per euãgelia quatuor, xp̃s aquam ſue gratie nobis fundit.lib.j.ca.ij.fo.1.E
Euphrates fluuius q̃ in paradiſo terreſtri fluit. lib.j.ca.ij.fo.2.F
Eua de coſta adam formata.lib.j.cap.iij.fo.2.A
Euchariſtie digna ſumptio quomodo preparat̃. lib.ij.ca.vj.fo.12.A
Circa euchariſtie inquiſitionem nõ debet homo immorari.ibidem.B.
Euchariſtiam nemo ſumat niſi per penitentiam purgatus a vitijs.ibidem.
Eueus.lib.v.cap.j.fo.43. B
Eunuchus repulſam eccleſie dei in lege patiebatur.lib.v.cap.x.fo.46.F
Ex ¶Excõicatio maior priuat hominem a cõione ſacramentorum.lib.iij.ca.iiij.fo.29.H
Excõicationis minoris pena.li.iij.ca.vj.fo.30.B
Excõicationis maioris pena.Ibidem.
Excõicatus ꝑ domũ intelligit̃.li.iij.c.vj.fo.31.B.
Ex cineribus aquã expiationis in lege faciebãt. li.iij.ca.ix.fo.52.C.
Exẽplũ malorꝫ accipere ꝓhibemur.lib.iij.ca.xj. fo.33.D.⁊.F.
Excõicatus ad eccleſiã non intret,nec in officijs eccleſie miniſtret.li.iij.ca.xiij.fo.34.C.
Exploratores terre ſancte,pater ⁊ ſpũſſanctus. li.iiij.ca.x.fo.38.D.
Exploratores boni.Ibidem.E.
Exploratores mali qui fuerunt.Ibidem.
Ez ¶Ezechias obtinuit quindecim annos vite.lib. xxj.ca.iiij.fo.106.F.
Ezechielis viſio.li.xxiij.ca.j.fo.108.F.
Ezechieli preceptum fuit in viſu vt hieruſalem oppugnaret.li.xxiij.ca.iij.fo.110.G.
Ezechias cõtriuit ſtatuas.li.xij.ca.xviij.fo.90.B
Ezechias legatos babylonicos multũ honorauit.li.xij.ca.xix.fo.90.⁊.91.E.
Ezechias peſſimum filium habuit Manaſſem.li. xij.ca.xix.fo.91.G.

¶De litera F

Fa Fama mala difficile tollit̃.li.xxxiij.c.vij. fo.151.F.
Fatuorũ eſt,ſecreta ſua extraneis ⁊ ignotis reuelare.li.xij.ca.xix.fo.91.F.
Fallax migali ſiali ꝯparat̃. lib.iij.c.iiij.fo.29.A.
Fauor humanus ꝑ mellis dulcedinẽ intelligit̃, lib. iij.ca.iij.fo.28.E.
Falco ſicut primã gruem primo inuadit/ſic diabolus clerum.lib.xxvij.ca.ij.fo.122.A.
Fe ¶Fere ſunt nobiles,que libere per mundi ſiluã ambulant.lib.j.ca.j.fo.1.H.
Fermentũ malicie interdicitur nobis.lib.iij.ca. iij.fol.28.E.
Fi ¶Firmamentũ in mũdi creatione quid denotat moraliter.lib.j.ca.j.fo.1.D.et.E.
Fidei lux homini neceſſaria.Ibidem.E.
Per firmamẽtum ſpes deſignat̃ homini neceſſaria.Ibidem.
Per firmamentũ ſtatus prelatorũ ſignificat̃.li.j. capitu.j.folio.1.H.
Filij eccleſie boni ⁊ mali.lib.j.ca.xvj.fo.6.H.
Fideliũ numerus per Chriſti martyres multiplicabatur.lib.ij.ca.j.fo.10.B.
Fidem anhelans terrena deponere debet.lib.ij. ca.j.Ibidem.H.
Filij iſrael in deſerto deo ſacrificare petebant. lib.ij.ca.iiij.fo.11.B.
Filij iſrl̃ quõ ꝑ deſertũ ducti.li.ij.ca.vj.fo.12.C.
Fides noſtra eſt ciſterna.li.ij.ca.xiij.fo.15.D.
Fidei fundamentũ fuit ſanguis apl̃orꝫ ⁊ martyrum.lib.ij.capitu.xvj.folio.18.A.
Filijs iſrael preceptũ erat offerre aurũ ⁊ argentum.lib.ij.capi.xvij.fol.18.B.
Fides chriſtiana eſt incorruptibilis. lib.ij.capi. xvij.folio.19.H.
Fideliũ tria genera a Chriſto proceſſerũt.lib.ij. capi.xvij.folio.20.E.et F.
Fideles debẽt habere opera miſericordie. lib.ij. capitu.xvij.Ibidem.H.
Fides deſignat̃ per lucernã.li.ij.ca.xix.fo.23.F.
Filij iſrael madianitis quinq; reges occiderunt. lib.iiij.ca.xxiiij.fo.43. C.
Fidelis plus peccat in eodem genere peccati q̃ infidelis.lib.iij.ca.iiij.fo.30.E.
Fides bonis ⁊ mal̃ ꝯcedit̃.li.iij.ca.xiiij.fo.34.E.
Filius parentibus inobediens lapidabat̃.lib.v. ca.viij.fo.45.et.46.H.
Filij iſrael in caſtris habuerũt locũ deputatum ad purgandum ventres.lib.v.ca.x.fo.46.A.
Filij iſrael ad terrã promiſſionis per iordanem fluuium intrarunt.lib.vj.ca.ij.fo.48.F.
Filij iſrael triplici cibo vſi ſunt.lib.vj.capi.iiij. fol.49.E.
Fides in hoĩe debet eſſe fixa.li.xxix.c.x.fo.136.D.
Ficus maledictio.lib.xxix.capi.xvj.fo.139.F.
Filij iſrael aſcenderũt in ſolitudinem,ne ſacrificarent idolis.lib.xxvij.capi.ij.fo.122.B.
Filij ambri iohãnem fratrẽ ionathe occiderunt. lib.xxvij.capi.x. fo.126.A.
Fimbrias facere quid moraliter ſignificat.libr. iiij.capitu.xij.folio.39.A.
Filij iſrael ex mãdato dei habuerũt in quatuor angulis palliorum hyacinthinas fimbrias.li. iiij.capitu.xij.fo.39.A.
Fides ſine operibus mortua eſt.libr.iiij.ca.xvj. fo.40.A.
Filijs iſrael ſcopuli leticiam aduentus oſtenderunt.lib.iiij.capi.xviij.fo.41.G.et H.
Filius hoĩs dicit̃ chriſtꝰ.li.xxxiiij.ca.j.fo.154.E.
Filij iſrael fuerunt in manu madian ſeptem annis.lib.vij.ca.v.fo.53.A.
Filij iſrael volentes gabaa ciuitatem deſtruere, in fletu,ieiunio et ſacrificio vicerunt.lib.vij. capi.xvij.fol.57.B.
Fo ¶Fons miſericordie virginis marie in quatuor partes eſt diuiſus.lib.j.capi.ij.fo.1.E.
Fortune rebus nulla cõſtãtia.li.j.ca.xx.fo.7.G.
Fortuna miſerrima que inimico caret.li.vij.ca. ij.fo.51.E.
Fortuna per reginam heſter intelligitur.li.xix. capi.iiij.fo.103.A.

Fr ¶Fratrũ inimicitia oſtendit.lib.j.ca.xix.fo.7.E
Fructus in tribus primis annis creſcentes im=
mundi erant.lib.iij.cap.xj.fol.34.A
Fruges veteres que.lib.iij.ca.xvj.fo.35.G
Fratrem fratris mortui vxorem ducere in lege
conceſſum erat.lib.v.ca.xij.fo.47.A
Frater noſter primogenitus fuit lucifer.lib.xx.
cap.j.fo.105.D

¶De litera G.

Ga **G**ad interpretatur accin=
ctus.lib.vj.cap.iij.
folio.49.B
Gabaonite qnq̃ reges ad=
uerſarios habuerunt.
lib.vj.capi.ix.fo.50.A
Gabellus ꝯſanguineus to
bie.li.xvij.c.iiij.fo.98.C
Gaza interpretatur fortitu=
do dei.lib.xxvij.cap̃.xiij.
fol.128.C
Gadiel arabs abſtulit alexandri caput.li.xxvij.
capi.xij.fo.127.F
Galilea interpretatur trãſmigratio.lib.xxxj.ca.
j.fol.147.E
Gabaa ciuitas.lib.vij.ca.xvj.fo.56.H
Ge ¶Gergezeus.lib.v.ca.j.fo.43.C
Genus humanum per ezechielem intelligitur.lib.
xxiij.ca.ij.fo.109.F
Genus humanum per gabelum tobie cõſangui=
neum intelligitur.lib.xvij.ca.iiij.fo.98.C
Gentilis populus per raguelem datur intelligi.
lib.xvij.ca.vij.fo.99.F
Gi ¶Gion fluuius.lib.j.ca.ij.fo.2.F
Gigãtes in campo ſennaar turrim edificauerũt.
lib.j.ca.viij.fo.4.E
Gl ¶Gloriantes ſe de generis nobilitate reprehen=
duntur.lib.xxix.ca.ij.fo.131.G & H
Gloria paradiſi per annum iubileum intelligitur.
lib.iij.ca.xvj.fo.35.H
Gladius iuſtitiã ſignificat.lib. .ca.iij.fo.2.F
Gladius iuſticie debet eſſe verſatilis.lib.j.ca.iij.
fol.2.F
Go ¶Golias a dauid rege occiſus.li.ix.c.xiij.f.62.C
Godolias prefectus.lib.xxij.ca.vj.fo.107.A
Gorgias dux antiochi.lib.xxvij.ca.iij.fo.123.H
Gr ¶Gratia dei oẽs egent.lib.iiij.ca.xj.fo.41.B
Gratiã habẽti dabit gr̃a.li.xxix.ca.xvij.fo.140.B
Gratia diuina per tunicam ſaluatoris intelligitur.
lib.xxx.ca.v.fo.142.C
Gratie tempus per octauam circũciſionis diem
intelligitur.lib.j.ca.xiij.fo.5.H
Gratiã nõ hñs peccator efficitur.li.ij.ca.ij.fo.11.E
Gratia diuina bonis datur.lib.xxj.ca.j.fo.106.H
Gratia eſt manna.lib.vj.ca.iiij.fo.49.F
Gr̃a gratis data in pctõre.lib.xxix.ca.x.fo.136.C
Gu ¶Guloſi ieiunãtes reputãt hypocritas.lib.xxix.
capi.vij.fo.134.F
Guloſus muri cõparatur.lib.iij.ca.iiij.fo.29.H
Gule ingluuies intelligitur per lepram in cute.
lib.iij.capi.vj.fo.31.C

¶De litera H.

Ha **H**ay rex ciuitatis hierico.
lib.vj.ca.vij.fo.50.E
Halietus quid ſignificat.li.iij.
ca.iiij.fo.29.C
He ¶Heliodorus erarium templi
ſpoliabat.li.xxviij.capi.iij.
folio.129.G
Helidorus interpretatur deo
meo generatus.Ibidem.
Herbe in mundi creatione moraliter quid ſigni=
ficant.lib.j.capi.j.fo.1.E
Herbe virentes in mundi creatione quid deno=
tant.lib.j.ca.j.fo.1.H
In helim duodecim fuerunt fontes/quid ſigni=
ficant.lib.j.capi.xxiiij.fo.8.C
Hebrei mare rubrum ſine periculo tranſierunt.
lib.ij.capi.viij.fo.13.A
Helim interpretatur fortis.lib.ij.ca.ix.fo.13.D
Herodes propter honorem quẽ ſibi vt deo attri=
buit/cõſumptus a vermibus expirauit.li.ij.
capi.xxij.fo.26.E
Heli filios ſuos nõ correxit.li.iij.ca.ij.fo.57.A
Hereſis debet diligenter inueſtigari.lib.iij.capi.
vj.fo.30.H.
Hereſis per ſententiam prelati debet damnari.
lib.iij.capi.vj.fo.30.E
Hereſis ſtatim debet e medio tolli.lib.iij.cap.vj.
fol.31.A
Hebrei anno ſeptimo nõ ſeminauerunt.lib.iij.ca.
xvj.fol.35.G
Hebron ciuitatem tres gigantes inhabitabant.
lib.vj.capi.xij.fo.51.F
Heliachim ſũmꝰ ſacerdos.li.xviij.ca.iij.fo.100.H
Hereticus malam doctrinam ſeminat.lib.iij.ca.
viij.fol.32.B
Heretici a perſonis eccleſiaſticis ſunt fugiendi.
lib.iij.capi.xviij.fo.33.D
Hereticus non debet eccleſiaſtica ſacramẽta p=
cipere.lib.iij.capi.xiiij.fo.34.G
Hereticorum opera et exempla a fidelibus non
debent recipi.Ibidem.
Hereditatis partitio in lege de homine habente
duas vxores.lib.v.ca.viij.fo.45.G
Heſter quomodo in reginã eligitur.lib.xix.cap.ij.
fo.102.E et F.
Heſter ieiunijs et lachrymis ſe dedit.lib.xix.ca.
iiij.fol.103.D
Heli ſacerdos duos filios habuit peſtiferos.lib.
ix.capi.ij.fo.57.A
Heli filij mala morte interierunt.Ibidem.
Heli non poterat videre lucernam dñi.lib.ix.ca.
iij.fo.58.D
Helias ſepe ſubcinericium panem comedit.lib.
xj.ca.xiiij.fo.80.C et D
Helias in deſerto non dormiuit niſi ſub iunipe=
ro.lib.xj.ca.xvj.fo.82.C
Helias theſbytes fuit homo piloſus.li.xij.ca.j.
fol.83.E
¶Hydropicus a chriſto ſanatus in ſabbato.lib. Hy
xxxj.ca.vij.fo.145.B
Hypocriſis bonis operibus aſcribitur a malis.
lib.xxx.ca.j.fo.141.G
Hypocrite mali bene docendo peccatores con=
uertunt.lib.xxx.ca.iij.fo.142.E
Hiram rex ſidoniorum.lib.xj.ca.iiij.fo.72.G
Hypocrita habitum conuerſationis ſue mutat.
lib.xj.ca.xij.fo.79.B
Hieroboam octoginta milia hominũ cõtra abiã
congregauit.Ibidem.
Hieremias interpretatur excelſus dño.lib.xxviij.
ca.ij.fo.128.D
Hiſmael ferus homo fuit.lib.j.ca.xvj.fo.6.H
Hiſmael odio perſequebatur fratrem Iſaac.li.j.
ca.xvj.fo.16.H
Hypocrite cui ſimiles.lib.ij.ca.xxiiij.fo.26.C
Hypocrite verba.Ibidem.
Hypocrite per virgam Aaron intelliguntur.lib.
ij.ca.iij.fo.11.F
Hieruſalem primo dicta fuit iebus.lib.ij.ca.xix.
fol.23.B
Hypocrite faciẽ conuerſationis ſplendidam ha=
bent,ſed manũ operationis leproſam.lib.ij.
ca.xxiiij.fo.26.C

Hypocrite per gabaonitas intelligantur.lib.vj.
capi.viij.fol.50.G et H
Hypocritarum vita et mores deſcribunt.Ibidē.
Hypocrite comparantur fatuis virginibus.lib.
xxix.ca.xvij.fo.139.E
Hieremias contra hieruſalem predicauit.lib.
xxij.ca.iiij.fo.107.F
Hieremias in egypto dedit idolorū ſacerdotib⁹
ſignū qñ virgo pareret.lib.xxij.ca.vij.f.108.E
Hirci in veteri lege in ſortē mittebantur.lib.iij.
ca.ix.fo.32.C
Hircus emiſſarius quid denotat.Ibidem.D
Hircus quare dictus.Ibidem.D
Hierico ciuitatis deſtructio.lib.vj.capi.v.folio.
49.F et G
Hierico interpretatur luna.Ibidem.
Hieremie preceptum.lib.xxij.ca.j.fo.107.B
Hieremie viſio.lib.xxij.ca.ij.fo.eodem.C
Hieremias p̄dicabat principes hierl'm captiuā-
dos a nabuchodonoſor.li.xxij.ca.v.fo.107.G
Hieruſalē facta eſt habitatio exterorū,et quādo
hoc factum eſt.lib.xxvij.ca.j.fo.122.G
Ho Hierl'm ciuitatis deſcriptio.lib.xxiij.c.vij.f.116.H
¶Homo exiſtēs in tenebris peccatorū ad ſtatum
gratie properare debet.lib.xxix.ca.j.fo.131.E
Hominibus cū alienis nō bonū eſt magnā fami-
liaritatem contrahere.lib.vij.ca.xiij.fo.55.F
Homo ſepe conuertitur in ipſo actu male volū-
tatis.lib.ix.ca.xv.fo.62.G
Homo cōparatur ſtatue.lib.xxiij.ca.ij.fo.116.H
Homines magne reputationis pre alijs abſtine-
re debēt a malis.lib.xxviij.ca.v.fo.129.F
Homini que ſint neceſſaria.lib.j.ca.j.fo.1.E
Homo creatur ad imaginem dei, quomodo in-
telligitur.ibidem.G
Homo interior quis.ibidem.G
Homo ad imaginē dei factus quis ſit.ibidē.H
Hominis mali vita comparatur piſcibus maris.
ibidem.fo.1.A et B
Hora ſexta chriſtus mortuus.ibidem.C
Homo naturalr̄ inuit in vetitū.li.j.ca.iij.fo.2.G
Hō immūdus p coruū intelligit̄.li.j.ca.vj.fo.3.G
Homo offerens deo ſacrificium,quid facere de-
beat.lib.j.ca.xiiij.fo.5.C
Homo virtutibus deditus diabolum timere de-
bet.lib j ca.xix.fo.7.B
Hō malus p nubeā colūnam que filios iſrael p̄ce
debat in deſerto deſignat̄.lib.ij.ca.vij.fo.11.F
Homo de mūdi et diaboli ſeruitute egredit̄ per
ſeptem ſacramenta.lib.ij.ca xiij.fo.15.H
Homicida ſecretus veneno hoiem necans peior
eſt aperto.lib.ij.ca.xiiij.fo.16 F et G
Homo nunꝗ eſt ſine hoſte.li.ij.ca.xv.fo.17.E
Homini que neceſſaria,vt accipiat legem domi-
ni.lib.ij.ca.xvj.fo.19.G
Homo candelabrum perfectionis in templo dñi
collocetur.lib.ij.ca.xvij.fo.20.B
Holocauſtum quid.lib.iij.ca.j.fo.17.F
Holocauſtum vnde originem ducit.ibidem.
Homines ſe deo totos offerētes per holocauſtū
intelliguntur.lib.iij.ca.j.fo.27.A
Holocauſtum de auibus fiebat,de turturib⁹ vel
pullis columbarū.lib.iij.ca.j.fo.27.H
Holocauſtum de auibus quomodo per ſacerdo-
tem offerebatur.lib.iij.ca.j.fo.27.A
Holocauſtū totum combuſtū iuſtum ſignificat.
lib.iij.ca.ij fo.28.A
Hominū peccantium duo ſunt genera ibidem.
Homo qñ reputat̄ mūdus.lib i .ca.iiij.fo.29.G
Homo obſtinatus cōparatur vaſi terreo.lib.iij.
capi.iiij.fo.29.C
Homo cupiens ſaluari facere quid debeat.lib.
iij.ca vij.fo.31.D et G
Homicida non habebat niſi tria remedia.li.iiij.
capi.xxvj.fo.43.G
Homo terrenū ſe reputet ⁊ vilē.li.v.c.x.fo.46.B
Homo cum aduerſitate premitur, cogitet iuſte
hec fieri.lib.vij.ca.j.fo.51.C
Homo peregre proficiſcens eſt ſaluator noſter.
lib.xxix.ca.xvij.fo 540 F
Homo debet diabolum per bona opera inuade-
re lib.xvij.ca.v.fo.99.A
Holofernes omnia ſuo dominio ſubiugauit.lib.
xviij.ca.ij.fo.100.D
Homo de virtutibus non ſuperbiat.lib.vj.capi.
xiij.fo.51.B
Homo ſepius meretur a deo id malum qđ alijs
fecit.lib.vij.ca.j.fo.51.C
Homo in vita dr̄ cecus.li.xxix.ca.xv.fo.138.E
Homo ad mūdi negocia ſe deflectens/p Tobiam
intelligitur moraliter.lib.xvij.ca.v.fo.99.B
Holofernes princeps militie aſſyriorum.libro.
xviij.capi.vij.fo.101.H
¶Humilitas eſt velamen virtutis.lib.iij.capitu. Hu
xiij.fo.34.F
Humilitas per beniamin intelligitur.lib.iiij.ca.
j.fol.36.G
Humilis intelligit̄ p aſinā.li.iiij.ca.xix.fo.41.D
Humilitas peccatoris deo plus placet ꝙ ſeueri-
tas preſumptoris.lib.xxxj.ca.xj.fo.146.D
Humilis petitio cito a deo exauditur.lib.xxix.
capi.v.fo.133.C

¶De litera I.

IAcob fuit filius Rebecce.
li.j.ca.xviij.fo.6.F Ia
Iacob dictus eſt iſrael.lib.j.
cap.xx.fol.7.H
Iacob duodecim fuerunt filij.
lib.j.capi.xxiiij.fo.8.C
Iaſpis ſanguinem ſtringit.lib.
ij.ca.xx.fo.25.B
Iaſon frater onie.lib.xxviij.ca.iiij.fo.129.A
Iacob fuit agricola.lib.j.ca.xviij.fo.viij.F
Iacob hiſtoria recitatur.lib.j.ca.xix.fo.6.H
Iaſon propriū fratrē a ſacerdotio repulit.lib.
xxviij.capi.iiij.fo.129.C
Iaſpis oculos clarificat.lib.xxij.ca.xiij.fo.113.H
Iabin rex chanaan.lib.vij.ca.iij.fo.52.B
Iahel vxor aber.Ibidem.B.
¶Ibis.lib.iij.ca.iiij.fo.29.D Ib
¶Idolatrie crimen in amicis fuit vindicatum. Id
lib.ij.ca.xxiij.fo.26.F
Idolatria a hieremia culpata.lib.xxij.capi.vij.
folio.108.C
¶Iebuſeus quđ interpretat̄.li.v.ca.j.fo.44.D Ie
Ieconias filius ſaphan.lib.xij.ca.xvij.fo.90.A
Iezabel interpretat̄ fluxus ſanguinis.lib.xxxiij.
capi.ij.fo.155.D
Ieiunanti Chriſto diabolus affuit.lib.xxix.cap.
iij.fol.132.B
Iepte illegitimus fuit.lib.vij.ca.ix.fo.54.B
Iepte filia eſt caro noſtra.Ibidem.D
Iebus ciuitas gentiliū.lib.vij.ca.xvj.fo.56.H
¶Ignis altaris domini fuit perpetuus.lib.iij. Ig
capi.iij.fol.28.B
Ignis mundanus eſt ardor auaricie.Ibidem.
¶Immolatio ſpiritualis.lib.j.ca.xj.fo.4.B Im
Impatientia oſtenditur per murmur filiorum
iſrael in deſerto.lib.ij.ca.x.fo.13.F
Immūdus qs ſit apud deū lib.iij.ca.iiij.fo.29.E
Impedimenta tredecim fuerūt impedientia ho-
minē,ne in tabernaculo miniſtraret in ſacer-
dotali officio.lib.iij.ca.xiij.fo.34.A
Imago duplex pōt imprimi in numiſmate ani-
me noſtre.lib.xxix.ca.xvij.fo.139.F
Impatiētia deo odibilis.li.iiij.ca.viij.fo.38.D

Ja ¶ Jngratitudo durisſime vindicatur.lib.x.capi.vij fo.66.F
Jndignos ſe ad officia reputātes, digni habēdi ſunt.lib.iiij.ca.viij.fo.17.B
Jnuidus dolet de gratia p̄ximi.ibidem.
Jnuidia nō parcit fratrib⁹.lib.iiij.ca.ix.fo.38.B
Jnuidia Aaron Moyſen opprimere decreuit.ibidem.
Jnuidia non poteſt pati proſperitatem.lib.iiij.cap.xiij.fo.39.D
Jnuidia multos inimicos parit.ibidem.
Jnuidia proprio benefactori non parcit.lib.ix.cap.xiiij.fo.62.B
Jnuidi proprio gladio transfixi ſunt.lib.ix.cap.xxiiij.fo.44.B
Jnnocentia per agnum intelligitur.lib.iiij.cap.xxij.fo.42.C
Jnuidia Scipionem romanum exulē fecit.lib.xxvj.ca.iij.fo.143.E
Cum inimico ſolū remanere fatuū eſt.lib.vij.ca.ij.folio.51.F
Cū inimico nemo tutus in gratiam redit.ibidē.
Jnclinamur omnes naturaliter ad mala.lib.j.cap.iiij.fo.2.7.1.D
Jntellect⁹ p̄ Abraā intelligit.lib.j.ca.xiij.fo.6.D
Jntellectus debet creſcere,7 quomodo.lib.j.capi.xiij.fo.5.D
Jncarnatio humanum genus liberauit.lib.ij.capi.j.fo.10.D
Jnfernus per egyptū intelligit.lib.ij.c.v.fo.12.F
Jnimici occulti ſunt peiores apertis.libro.ij.capi.xiiij.fo.16.F
Juuentus debet ſe deo per bona opera offerre.lib.iij.ca.j.fo.27.D
Jnfamia intelligit per lepram in domo.lib.iij.capi.fo.30.per totum.
Jnſtabiles celebrant feſtum paſche qūo intelligitur.lib.iiij.ca.xxij.fo.42.B
Jncōſtantē melius eſt in ſeculo manere, q̄ ad religionē intrare.lib.v.ca.vij.fo.45.D
Jnimicos habere hominem aliqn̄ vtile eſt.libro vij.cap.ij.fo.51.E
Jniquitatem nullus querat in domo iuſti.libro v.cap.xj.fo.47.D
Jntentio mala eſt fundamentum mundane conuerſationis.lib.vj.ca.v.fo.49.A
Jnuidia a malis deſcendit.xx.c.j.fo.105.B
Jngrati bn̄factorē deſerūt.li.xxiii.c.vij.fo.111.E
Jnuidia nocet ſepe hoi a quo emittit.lib.xxiiij.cap.v.fo.118.B
Jnfernus eſt ſimilis vrſo.lib.xxiiij.c.vj.fo.118.B
Jo ¶ Joab ex mādato ſalomonis occiſus.libro.xj.capi.ij.fo.71.B
Johānis baptiſte virtutes deſcribunt.lib.xij.capitu.j.fo.84.B
Joiada ſumm⁹ ſacerdos erat.li.xij.c.xij.fo.88.B
Joas rex iſrael.lib.xij.cap.xiij.fo.89.C
Joſias rex.lib.xij.ca.xx.fo.91.A.B
Joathan factus eſt rex.lib.xij.ca.xx.fo.91.A
Joachim rex.lib.xij.cap.xxj.fol.91.C
Joas rex iuda.lib.xiij.ca.iij.fo.fo.92.F
Joannes de factis chriſti maiora alijs ſcripſit.li.xiij.ca.j.fo.147.C
Joſeph ab arimathia corpus chriſti ſepeliuit.li.xxix.c.xix.fo.141.D
Joannes euangeliſta relicta ſindone fugit.libro xxx.ca.v.fo.142.B
Joannes vox clamantis in deſerto.lib.xxix.cap.ij.fo.131.F
Joannes redarguit quoſdam dicentes ſe eſſe natos de ſemine Abraam.lib.xxix.c.ij.fo.131.B
Joannes dn̄i verticē tangere timuit.ibidem.D
Joannis diſcipuli ieiunabant.lib.xxix.capi.vj.folio.134.E
Joannes non manducans neq̄ bibens.libro.xxix.cap.vij fo.134.E
Jonathas a patre ſuo morti adiudicatus.lib.ix.ca.x.fo.60.B
Joſeph filius Jacob.lib.j.ca.xxiiij.fo.8.D
Joſeph ſomniū deſcribit.lib.j.c.xxxiiij.fo.9.D
Joſeph cōuiuiū fratrib⁹ ſuis fecit.lib.j.ca.xxix.folio.9.C
Joſeph defectuoſus fuit prelatus.ibidem.E
Job percuſſus in corpe fuit.lib.xx.ca.ij.fo.105.E
Joſue factus princeps populi iſraelitici.lib.v.cap.j.fo.48.C
Joſue filius nun fuit.Jbidem D
Joſue edificauit altare domino.lib.vj.capit.vij.folio.50.F
Joſue ex mandato dei duas ciuitates deſtruxit.lib.vj.c.viij.fo.50.E
Joſue a deo impetrauit ne ſol ad occaſum transiret.lib.vj ca.ix.fo.50.A
Joſue viginti quatuor reges cū exercitu interfecit.lib.vj.cap.x.fo.51.D
Job ſimplex 7 rectus.lib.xx.ca.j.fo.104.B
Jonas p̄pheta.lib.xxv.cap.i.fo.120.D
¶ Jſbooſeth rex iſrael.lib.x.ca.i.fo.6.B Js
Jſaac filius abrae bonus.lib.j.ca.xvj.fo.6.D
Jſaac ſenex fuit.lib.j.ca.xix.fo.6.
Jſrael interpretat videns deū.lib.j.ca.xx.fo.7.B
Jſachar interpretatur memorans.lib.iiij.cap.j.folio.36.E
¶ Judaicus populus intelligit per cham.lib.j.ca.vij fo.4.D Ju
Judex ad inquirendam veritatē criminis debet perſonaliter deſcendere.lib.j.ca.iiij.fo.5.B
Juſtus non debet orare pro iniuſto q̄ liberetur a pena.ibidem.
Juſti pauci ſunt cauſa ſaluationis magni populi.ibidem.
Judex quomodo muneribus corrumpitur.lib.j.cap.xix.fo.7.D
Judas patriarcha.lib.j.ca.xxv.fo.8.D
Judicis corruptio per thamar intelligitur.li.j.cap.xxv.fo.8.E
Judex iniquus per Judam patriarcham intelligitur.ibidem.
Judicis correctio metas excedere non debet.li.ij.c.xiiij.fo.16.B
Cum iudeis amicitiā contrahere non debemus.lib.ij.ca.xv.fo.17.F
Juſti conditiones.lib.ij.cap.vij.fo.20.B
Juſtus debet eſſe apertus ſacerdoti per confeſſionem.lib.ij.ca.xix.fo.24.B
Juſt⁹ quatuor hꝫ affectiōes.lib.ij.ca.xx.fo.24.B
Judicis mali officiū.lib.iij.ca.iiij.fo.29.B
Jubileus apud hebreos maxime erat p̄uilegiatus.lib.iij.ca.xvj.fo.35.E.F
Jubileus vnde dicitur.ibidem.
Judas interpretat cōfeſſio.lib.iiij.ca.j.fo.36.E
Judas machabeus cū quatuor milibus ſexcētū milia debellauit.lib.ix.ca.x.fo.60.D
Juſti ex cōſortio maloꝝ iniuſti fiūt.li.iiij.fo.39.E
Juſti quadruplicem tranſitum celebrare noſcūtur.lib.iiij.ca.vj.fo.39.A
Juuētutis p̄mitias deo offerētes luxuriādo pētecoſtes feſto cōparant.li.iiij.c.xxij.fo.42.B
Juge ſacrificiū quale erat in lege.ibidem.A
Juſti vitia omnia expellere non poſſunt:ſed aliqua remanent.lib.vj.ca.xiij.fo.51.B
Judith ſe placabilē holoferni reddidit.li.xviij.cap.fo.vj.101.E
Juſtus plenus ſapientia dicitur candelabrum eccleſie.li.xxj.cap.ij.fo.131.F
Judas machabeus purificauit templum pollutum ab antiocho.lib.xxvij.ca.iiij.fo.121.E
Judas machabe⁹ elegit ſacerdotes ſine macula,

lib.xxvij.cap.iiij.fo.124.G
Iradicij dies p iordanē itelligit.li.vj.c.ij.fo.48.F
Iuramentum caleph magis ſeruauit ꝙ legem.li
bro.vj.ca.xij.fo.51.F
Iuramētū aliqñ prefert legi.li.vj.ca.xij.fo.51.H
Iudices mali per iſmaelē intelliguntur.lib.xxij.
capi.vj.fo.108.C
Iudicis ſtatus deſcribit.lib.xxiiij.c.vj.fo.119.C
Iulius ceſar cōfoſſus in ſenatu obijt.lib.x.capi.
xv.fo.69.D
Iuſtitia diuina nemini pcit.li.xj.ca.xj.fo.79.E
Iudex in omni arduo caſu deum cōſultorem ha-
beat.lib.iiij.cap.xxj.fo.42.A
Iuſtus ſe iuſtū non putet.lib.ix.cap.xv.fo.62.E
Iulianus non permiſit chriſtianos artes libera-
les audire.lib.ix.ca.ix.fo.60.D
Iuſtus debet tria vincere.lib.ix.ca.xiij.fo.62.E

De litera L.

La L Azarus a morte per xp̄m ſuſci-
tat⁹.li.xxxj.c.vj.f.149.F
Laici in eodē gñe pcti min⁹
peccant ꝙ clerici.lib.ix.
cap.vj.fo.59.H
Lauachrū i ingreſſu taber
naculi erat de ſpeculis
mulieꝝ.li.ij.c.xxij.f.15.A
Labiū ereū quid.ibidem.
Lauatoria tria erant ante tabernaculū.ibidē.B
Lachrymarū gña i eccl'ia tria.li.ij.c.xxij.fo.25.B
Lazarus.lib.iij.cap.iiij.fo.29.D
Lacerta immundū animal erat in lege.lib.iij.ca.
iiij.fo.29.A
Laſciuus ſtellioni comparatur.ibidem.
Laban promiſit filiam ſuam Iacob pro ſeruitio.
lib.j.cap.xxj.fo.7.B
Le Lepra multiplex in ſcriptura manifeſtatur.lib.
iij.ca.vj.fo.30.H
Lepre ſigna.lib.iij.ca.vj.fo.30.C
Lepre veſtimenta.lib.iij.ibidem.D
Legem quomodo deus dedit in monte ſinai.lib.
ij.ca.xij.fo.14.H
Lepra in capillis.lib.iij.cap.vj.fo.30.D
Lepra in cute.ibidem.
Lepra in carne.ibidem.
Lepra in veſte.ibidem.
Lepra in domo.ibidem.
Lepra quomodo dicitur eſſe in domo, moraliter
exponitur.lib.iij.ca.vj.fo.30.H
Lepre apparentia vel ſuſpitio vnde oriebatur.
lib.iij.cap.vj.fo.30.A
Lepra quomodo a ſacerdote iudicabat.ibidē.
Lepra aliqñ oritur in caluicio.ibidem.B
Leproſus in lege mandabatur extra caſtra eijci.
lib iij.cap.vj.fo.31.G
Leproſi os debebat i lege veteri cōtegi.ibid.G
Leproſi caput debebat eſſe nudum.lib.iij.ca.vj.
folio.21.H
Leproſi veſtimenta diſſuta.ibidem.
Leproſum oportebat clamare ſeipſum ſordidū.
ibidem.
Lepre macula parietibus ſignabat.ibidē.H
Leproſe domus examinatio.lib.iij.ca.vj.fo.31.B
Lepre genera quatuor inueniebant.ibidem.C
Lepre mundatio qūo fiebat.li.iij.ca.vij.fo.31.D
Ad leproſi mundationem requirebantur duo.li-
bro.iij.ca.vij.fo.31.D
Leproſus mundatus ſacerdoti quid obtulit.li.
iij.ca.vij.fo.31.H
Leuitarum cōſecratio quomodo fiebat lib.iiij.
ca.v.fo.39.G
Leena beſtia luxurioſa.lib.xxiij.ca.vj.fo.118.F

Lignum vite.lib.j.ca.ij.fo.1.D Li
Lignum ſcientie.ibidem.
Lignum vite eſt ſacra ſcriptura.li.j.c.iij.fo.2.D
Lignum ſcientie eſt mundi ſcientia.ibidem.
Lilia ſignificant innocentiam ⁊ caſtitatē.li.ij.ca.
xviij.fo.20.G
Liguri⁹ fluxū vētris ſtringit.li.ij.ca.xx.fo.25.C
Libamen in omni animali ſacrificato offerebat.
lib.iij.ca.iij.fo.28.D
Libidinoſi ſolam delectationem querunt.libro
xvij.cap.vj.fo.99.E
Liber ſacre ſcripture quomodo ſcript⁹.li.xxiij.
cap.ij.fo.110.G
Lingua vñ ſumit originē.lib.xxiij.ca.x.fo.113.E
Loquacitas per Euam intelligitur que forma Lo
ta eſt de oſſibus.li.j.cap.iij.fo.2.A
Loth diuiſus ab abraā.lib.j.c.x.fo.iiij.H
Loth regionem circa iordanem elegit.ibidem.
Loth interpretatur declinans.ibidem.
Loth ſodomitis obtulit ſuā ſororem ⁊ filias ad
ſatiandā libidinē.lib.j.ca.xiiij.fo.5.C
Loth dictū fuit ꝙ cū ſorore ⁊ filiabus ſodome ci-
uitatem exiret.lib.j.c.xv.fo.5.E
Loth vxor in ſtatuā ſalis propter inobedientiā
verſa eſt.lib.j.cap.xv.fo.5.F.
Loth fugit de ſegor ciuitate.lib.j.c.15.fo.5.F
Lucis primordialis materia in ſolem ceſſit.li- Lu
bro.j.cap.j.fo.1.B
Per lucem intelligit maria virgo.ibidem.B
Per lucem qūo fact⁹ ſol iuſtitie.lib.j.ca.j.fo.1.B
Lux q̄ preceſſit ſolē quid ſignificat.li.j.c.j.fo.1.B
Lucerne ſeptē ſunt ſeptem dona ſpiritusſancti.li.
ij ca.xvij.fo.20.D
Luxurie peccatū intelligitur per vitulū.lib.ij.c.
xxiij.fol.26.G
Luxurie famulans conuiuijs intendit.ibidē.H
Luxurioſus lacerte ꝯparat.lib.iij.c iiij.fo.19.A
Lumina tria ſunt anime neceſſaria.lib.ij.ca.xix.
folio.24.G
Luxurioſus per mulierem menſtruoſam intelli-
gitur.lib.iij.ca.viij.fo.32.B
Lucrum denotatur per Dan.lib.iiij.c.j.fo.36.G
Luxurioſi p Amonites intelliguntur.lib.v.cap.
x.fo.46.G
Lunaticus quidam chriſto eſt preſentatus.libro
xxix.cap.xiij.fo.157.M
Luxurioſus per hircum fetidum intelligitur.li-
bro.xxiiij.ca.vij.fo.119.H

De litera M.

M Aria virgo quomodo per Ma
paradiſum intelligi-
tur.lib.j.ca.ij.fo.1.D
Maria vnde dicuntur, ⁊ qūo
peccatores per maria intelli-
guntur.lib.j.c.j.fo.1.H
Matrimonio copulati qūo viue
re debent.li.j.ca.xiij.fo.5.A
Mãna de celo pluit filijs iſrael.lib.ij.c.x.fo.13.E
Mali non continentur ſub numero.lib.ij.ca.xxij.
folio.25.C
Malum min⁹ tolerandū eſt pro maiori malo vi-
tando.lib.j.ca.xiij fo.5.D
Manna quid ſit.lib.ij.ca.x.fo.13.F
Manna eſt ſacra ſcriptura.ibidem.
Mali per ſuperiores debent puniri.lib.iij.c.vj.
folio.31.F
Manaſſes obſeruabat ſomnia.li.iij.c.xj.fo.33.D
Maculam corporis qui habebat in lege prohibe
batur non offerre panes deo, nec accedere ad
miniſterium eius.lib.iij.ca.xiij.fo.54.H
Mandata dei ſeruans domino conſecratur.lib.
iij.ca.xviij.fo.36.C

Mãſeres

Manſeres repulſam eccleſie dei in lege patiebā-
tur.lib.v.ca.x.fo.46.F.
Mali hoīes occulta dei prouidentia puniuntur.
lib.vj.ca.x.fo.51.D.
Maria virgo dicit thronus ſaphireus.lib.xxiij.
ca.j.fo.109 D.
Marathias cū filijs ſuis viros impios percuſſit.
lib.xxvij.ca.ij.fo.122.A.
Maledictio filiorum iſrael que fuit.libro.v.cap.
xiij.fo.47.et.48.E.
Mardocheus q̄s fuerit.li.xix.ca.ij.fo.102.F.
Mardocheus interpretatur mala contritio.li-
bro.xix.ca.v.fo.cxxxiij.104.F.
Maria ſoror Moyſi locuta eſt contra Moyſen.
lib.iiij.ca.ix.fo.38.B.
Maria ſoror moyſi percuſſa eſt lepra.Ibidem.
Mathias loco iude electus fuit in apoſtolū.lib.
xxxiij.ca.j.fo.150.F.
Magdalene Chriſtus in hortulani ſpecie appa-
ruit.lib.xxxij.ca.vij.fo.149.G.
Mali ſub ſpecie boni innocentes perdere que-
runt.lib.xxix.ca.j.fo.131.C.
Maria virgo per vellus Gedeonis intelligitur.
lib.vij.ca.v.fo.53.E.
Maria virgo per thronum Salomonis intelligi
tur.lib.xj.ca.viij.fo.77.D.
Martyres Chriſti quinq̀ habuerunt.lib.vij.ca.
vj.fo.54.D.⁊ E.
Maria v̄go diabolū ſupauit.li.vij.c.viij.f.54 H.
Manue habuit vxorē ſterilē.li.vij.ca.x.fo.55.F.
Macharius petijt a ſaraceno mortuo/quis in in
ferno grauius puniret.li.ix.ca.vj.fo.59.A.
Malorū mors magis q̄ bonorū eſt deflenda.lib.
x.ca.xv.fo.68.C.
Malis promiſſis fides non eſt ſeruanda.lib.xj.
ca.ij.fo.71.C.
Malus per malum punitur permittente deo.lib.
Me xj.ca.xiij.fo.79.D.
Manaſſes rex iuda.li.xij.ca.xix.fo.91.G.
Menſa que xp̄m reficit q̄.li.xij.ca.iiij.fo.85.G.
Mens a vita nō diſcordet.li.ij.ca.x.fo.24.F.
Menſiū duodecim deſcriptio ⁊ moralizatio.lib.
Mi xxxiiij.ca.xxiij.fo.169.H.
Mergulus.lib.iij.ca.iiij.fo.29.D.
Migale immundum animal erat in lege.li.iij.
ca.iiij.fo.29.H.
Miſericordia dei magna.li.j.ca.xxv.fo.8.D.
Milites preſumptuoſi victoriā ſibi promittunt.
lib.xxvij.ca.iij.fo.123.A.⁊ B.
Milites antiochi regis.li.xxvij.ca.v.fo.124.B.
Michol fuit filia regis.lib.vj.ca.xij.fo.51.G.
Miſertus eſt Chriſtus ſuper turbā famelicā.lib.
Mo xxix.ca.xij.fo.137.A.
Moyſi legem ſpernere non debemus.lib.j.ca.
xij.fo.5.G.
Moyſes percuſſit petrā oreb/⁊ egreſſe ſunt aque
viue.lib.ij.ca.xj.fo.14.D.
Moribus bonis vita cōcordare debet.lib.ij.ca.
xx.fo.14.G.
Moyſi facies ꝓpter gloriā ex conſortio domini
cornuta videbatur.li.ij.ca.xxiiij.fo.26.C.
Moyſes velamē ante faciem poſuit.Ibidem.
Moyſen manum leproſam habuiſſe legitur.li.ij.
ca.xxiiij.fo.26.C.
Morticiniū quis comedit.li.iiij.ca.iij.fo.29.F.
Mortale peccatū faciens indignus eſt ad para-
diſi gloriam.lib.iij.ca.iiij.fo.29.G.
Moyſes quomodo aquis a matre cōmiſſus.lib.
ij.ca.j.fo.10.C.
Moyſes cur tarde lingue fuit.Ibidem.F.
Moriēs duo dz attendere.lib.ij.ca.xiij.fo.15.G.
Moyſes quadraginta diebus ⁊ noctibus ieiuna
uit/⁊ quare hoc fecit.li.ij.ca.xvj.fo.17.G.
Moabites repulſam eccleſie dei in lege patiebā
tur.lib.v.ca.x.fo.46.F.et A.
Mola ſuperior que farinā tenet/moraliter quid
ſignificat.lib.v.ca.xj.fo.47.G.
Monachi(ſcḋm opinionē aliquorū)habuerunt ori
ginem a iudeis.lib.xxij.ca.iij.fo.102.E.
Mors dicitur gladius.lib.xxiij.ca.x.fo.112.D.
Mors dicit ferox vrſa.lib.xxiiij.ca.vj.fol.118.H.
Moab rex vidit ciuitatē ſuā a tribus regibꝰ im-
pugnari.lib.xij.ca.iij.fo.84.F.
Modeſtia per columbam intelligitur.lib.iiij.ca.
xxij.fol.42.D.
Mors apoſtolorū valde profuit nobis.li.xxxiij.
ca.xij.fo.152.C.
Mortuos tres Chriſtus ſuſcitauit.lib.xxxj.ca.
v.fo.144.B. Mu
Murmuratio eſt magnum crimen.lib.iiij.cap.
ix.fo.38.C.
Murmurantem populum dn̄s delere voluit.lib.
iiij.ca.xj.fo.38.F.
Murmurantes contra moyſen incendium paſſi
ſunt.lib.iiij.fo.39.C.
Pro murmure dn̄s miſit in populū ignitos ſer-
pentes.lib.iiij.ca.xviij.fo.41.F.
Mūdꝰ dr Judas ꝓditor.lib.xxx.ca.v.fo.142.A.
Mundana proſperitas ꝓbat hominē.lib.vij.
ca.vj.fo.53.B.
Mundi leticia facit animam peccatricem.lib.vij.
ca.ix.fo.54.⁊ 55.E.
Mundus per Jabes ciuitatem intelligitur.lib.
ix.ca.viij.fo.59.F.
Mundus per Appolloniū qui interpretatur mi-
rabilis/intelligitur.lib.xxvij.ca.iij.fo.123.G.
Mulier facta eſt de viri latere:⁊ moraliter quid
ſignificat.li.j.ca.iij.fo.2.A.
Mundus candida oſtendit.lib.j.ca.xxj.fo.7.B.
Mundi proſperitas per aquam intelligitur.lib.
ij.ca.iiij.fo.11.H.
Mulier ornata vagari delectatur.lib.ij.ca.xiij.
folio.15.C.
Mulieres vagantes includi debent.Ibidem.
Mundꝰ quis iudicari dz.lib.iij.ca.iiij.fo.29.G.
Muſtella immundum animal erat in lege.lib.iij.
ca.iiij.fol.29.H.
Mundus biuius dicitur.lib.j.ca.xxv.fo.8.D.
Mulierū fallacia deſcribit.lib.j.ca.xxv.fo.8.E.
Mundi rector per regem egypti intelligitur.lib.
ij.ca.j.folio.10.C.
Mulier mala dicitur fouea.lib.ij.ca.xv.fo.16.G.
Mulier que peperit/immunda erat ſeptem die-
bus.lib.iij.ca.v.fo.30.F.
Mundus dr leproſa domꝰ.lib.iij.ca.vj.fo.31.B.
Mulier in lege veteri non poterat votum facere
lib.iiij.ca.xxiij.fol.42.B.
Mundus habet tria genera ſerpētum,quid mo-
raliter ſignificat.lib.v.ca.ij.fo.44.F.
Mulieres viros regentes deſcribuntur.libro.v.
capi.ix.fo.46.B.
Mulieres perſide ſignū pedis ſupra caput pro
ornatu portant.Ibidem.B.
Mundus cōparat lune.lib.vj.ca.v.fo.49.A.
Mundꝰ cōparat ſtatue.lib.xxiiij.ca.ij.fo.116.H.
Mundi rectores per nabuchodonoſor regē in-
telliguntur.lib.xxiiij.ca.iij.fo.116.A.
Mundus dicit babylon.lib.xxiiij.ca.v.fo.118.H.
Mundi fluxibilitas intelligitur per iordanem
fluuium.lib.vj.ca.ij.fo.48.G.
Mūdus intelligit ꝑ hebrō.lib.vj.ca.xij.fo.51.G.

De litera N.

Nachor ciuitas.lib.j.ca.xviij.
folio.6.D. Na
Nabuchodonoſor regis imperium
quale erat.lib.xviij.capi.j.fo.99.
et.110.A.
Nabuchodonoſor ſolus deus habe-

beri in terris optauit.lib.xviij.ca.ij.fo.110.D
Nazarei q̄,⁊ eorū religio.li.iiij.ca iiij.fo.36. D
Nabuchodonoſor ſubiugauit hieruſalē. libro.
xxiiij.ca.j.fo.115.B.
Nabuchodonoſor rex factus fuit beſtia ſine ſen-
ſu.lib.xxiiij.capi.iiij.fo.117.D.
Nathan propheta.lib.xj.ca.j.fo.70.G.
Naaman leproſus ab heliſeo curatus.libro.xij.
capi.vj.fo.86.H.
Nabuzardan princeps.lib.xij.ca.xxij.fo.91.F.
¶Neomenia.lib.iiij.ca.xxij.fo.42.D.
Ne Neomeniam quando celebramus.Ibidem D.
Neptalim ciuitas.lib.xvij.ca.j.fo.98.E.
Ni ¶Nichanor dux antiochi.lib.xxvij.capitu. iiij.
fo.123.E.
No ¶Noe emiſit colūbā de arca.lib.j.ca.vj.fo.3. H.
Noe moraliter eſt deus pater.Ibidem.
Noe fuit agricola.lib j.ca.vij.fo.3.B.
Noe fuit inebriatus vino.Ibidem.
Noe decimus ab Adam,chriſtum ſignificat,lib.
j.ca.vij.fo.4.D.
Noe vinea eſt domus iſrael.Ibidem.
Noctua lib.iij.ca.iiij.fo.29.D.
Nouitates diligentes celebrant neomeniam.li.
iiij.ca.xxij.fo.42.G.
Nu ¶Nubes q̄ precedebat filios iſrael in deſerto fa-
cta erat ad modū colūne.li.ij.ca.vij.fo.12.D.
Nūmularij ſedebant in circuitu templi ſalomo-
nis.lib.xj.ca.vj.fo.75.

¶De litera O.

Ob Obſtinatus crocodilo comparatur lib.iij.ca.iij.fo.29 H
Obediētia p vitulū itelligit.li.
iiij.capi.xxij.fo.42.D
Obſtinati peccatoris correctio
quō fieri debeat.lib.xxxiij.
ca.vij.fo.151.D
Obedientia plus deo placet q̄ eleemoſyna.libr.
xxix.capi.xviij.fo.140.G
¶Ochozias rex iſrael.lib.xij.ca.j.fo.83.E
Oc Occiſio hois cū caſu ⁊ ſine deliberatione,magis
debet eſſe diuine prouidētie aſcribēdū q̄ ma
licie occidentis.lib.ij.ca.xiij.fo.15.A
Occidere ſeipſum antiquitus virtuoſius repu-
tabatur,q̄ alium.lib.xxviij.cap.viij.fo.130.D
¶Officiales pncipū ⁊ regū per xpi milites cruci-
Of fixores intelligūtur.lib.xxx.ca.v.fo.141.B
Officiales auari per quid intelliguntur.lib.j.ca.
xxviij.fo.9.B
Officiales per virgam Aaron intelliguntur.lib.
ij.ca.iij.fo.11.F
Officiales principum dicuntur leones.lib.xxiij.
ca.ij.fo.111.A
Og ¶Og rex amorreorū.li.iiij.ca.xix.fo.41.A
Ol ¶Oleum in ſacra ſcriptura denotat eleemoſy-
nam.lib.ij.ca.xij.fo.23.E
On ¶Onychinus imagines more ſpeculi repreſen-
tat.lib.ij.ca.xx.fo.25.C
Onias ſummus ſacerdos,li.xxviij.fo.134.E
Onias interpretatur merens dño.lib.xxviij.ca.
viij.fo.130.E.F
Op ¶Opera que vera intētione nō fiunt,durare nō
poſſunt.li.xxxiij.ca.iiij.fo.150.G
Ophni filius heli.lib.ix.ca.ij.fo.57.A
Operatio bona per manum intelligitur.lib.ij.
ca.ij.fo.11.C
Opera bona debent ad laudē dei ordinari.lib.
ij.ca.xiiij.fo.16.B
Opera bona que ex vana gloria fiunt, ſunt pri-
mogenita aſinina.Ibidem.C
Opus bonū mala itētiōe factū deo nō plz.Ibidē.
Opera noſtra non debent diuina gratia digna
iudicari.li.iij.ca.xiiij.fo.35.C.
Oppreſſoris puellarū pena.li.v.ca.ix.fo.47.D.
Operarius dignus mercede.li.v.ca.xij.fo.46.D.
Opera plus ſunt conſideranda q̄ verba.li.xxix.
ca.xvj.fo.138.F.
¶Oratione moyſes amaritudinem aque in dul- Or
cedinem mutauit.li.ij.ca.ix.fo.13.C.
Oratio plati proficit ſubditis.li.ij.c.xj.fo.14.G.
Oratio iuſti multum valet.Ibidem.
Oratio intelligit p incēſum.li.ij.ca.xxij.fo.26.D.
Originale peccatum per Adam tranſmiſſum.lib.
iij.ca.iiij.fo.29.B.
Oratione ad deum clamare debemus.li.v.ca.ix.
fo.46.E.
Oratione Eſaias multa impetrauit.lib.xxj.ca.j.
fo.106.H.
Oratione hieremias aſpides fugauit.li.xxij.ca.
vij.fo.106.D.
Oratio vnius boni eſt cauſa ſalutis multorum.
li.xxxiij.ca.xviij.fo.154. H
Orationibus ſctūs Gregorius paganū ab inferno
ſuſcitauit.li.xxxiij.ca.viij.fo.151.G.
Oratio eſt ad fidem manuductiua.li.xxxiij.ca.vj.
fo.151.B.
Oratio deum placat.li.ix.ca.xij.fo.61.B.
Oratione helias ignem de celo protulit.lib.xj.
ca.xv.fo.81.A.
Orationis magna eſt efficacia.libro.xij.ca.xvij.
fo.90.C.
¶Os dicit immūdū,ſi non p loquendi moderan-
tiam ſit ligatum.li.iiij.ca.xvj.fo.40.B.
Oſia lepra percuſſus in facie.li.iij.ca.vj.fo.30.D.
¶Othoniel frater caleph.li.vj.ca.ij.fo.51.F. Ot
¶Ozias multa bona fecit.li.xiij.c.vj.fo.93.C. Oz
Ozias lepra percuſſus.Ibidem.D.

¶De litera P.

Paradiſus quid.libro.j.c.ij.fo.1.D. Pa
Paradiſi fons,⁊ quomō in quatuor
flumina diuidit.li.j.c.ij.fo.1 .D.
Paleſtini qui dicuntur.li j.ca.xviij.
fo.6.H.
Pauperes vbiq̄ crudelitatē inueniūt.li.ij.c.iiij.
fo.31.H.
Paradiſus per ieſſen terrā intelligitur.li.ij.c.v.
fo.12.F.
Paſſio xpi moralr deſcribit.li.ij.ca.vj.fo.12.G.
Patres noui ac veteris teſtamenti tres fuerunt.
li.ij.ca.xvij.fo.19.E.
Patres veteris teſtamēti fuerūt diuine legis ſu-
ſtentatores.li.ij.ca.xviij.fo.22.B
Pallij in tabernaculo neceſſarij.libro.ij.cap.xix.
fo.23.D.
Partus cum libidine concipitur ⁊ in immunndi-
cia naſcitur.li.iij.ca.v.fo.30.G
In paſſionis memoria conſiſtit vita anime.li.iij.
ca.x.fo.32.C.
Pauperibus eſt tribuendum.li.iij.ca.xj.fo.33.H.
Patri maledicens morti adiudicatus fuit.li.iij.
ca.xij.fo.33.C.
Panū tria gñā apud iudeos.li.iij.ca xiiij f.34.D
Panes propoſitionis.Ibidem.
Panes oblati a populo.Ibidem.
Paſchatis celebratio in lege quomodo fiebat.li.
iiij ca.vj.fo.39.A.
Paſche feſtum quadruplex celebratū apud anti
quos.li.iiij ca.vj.fo.39.A.
Paſcha in egypto Ibidem B.
Paſcha in deſerto Ibidem B.
Paſcha in galgalis Ibidem.B.
Paſcha in hieruſalem Ibidem.B.

Pax a filijs iſrael ciuitati impugnande dabat. lib.v.cap.vij.fo.45.D
Panes quinq; hordeacei vetus teſtamentum ſignificāt.lib.xxix.ca.x.fo.136.B
In paradiſo offeruntur varia genera perſonaꝝ. lib.iiij.cap.xxij.fo.42.D
Patientia per manaſſen intelligitur.lib.iiij.ca.j.fo.16.G
Paſcha qn̄ celebramus.li.iiij.ca.xxij.fo.42.F
Pauper ad diuitias aſcendens filijs iſrael cōparatur.lib.v.cap.x.fo.46.B
Paupertatis ſtatus per partē aquilonis frigidā intelligitur.lib.xxiiij.ca.xx.fo.115.E
Pathmos inſula.li.xxxiiij ca.j.fo.115.F
Paul⁹ i ſeditiōe fuit capt⁹.li.xxxiij.c.vj.fo.153.A
Paulus demones ob obſeſſis corporib⁹ expellebat.li.xxxiij.ca.xliij.fo.153.A
Paul⁹ circūcidit timotheū li.xxxiij.c.xij.fo.152.A
Paulus claudum pedibus ex vtero matris ſanauit.lib.xxxiij.ca.x.fo.152.E
Paulus apertis oculis ad terram proſtatus nihil vidit.lib.xxxiij.cap vij.fo.151.D.
Pauli conuerſio mirabilis.ibidem.
Paralyticus a chriſto ſanatus.libro.xxxj.ca.iiij.fo.144.B
Pe ¶ Pena vnius debet eſſe terror multorum. libro iiij.ca.iiij.fo.39 G
Perfectus vir plus debet facere q̄ promittere.libro.iiij.ca.xiiij.fo.40.D
Penitentia per aquam expiationis in lege intelligitur lib.iiij.ca.xvj.fo.40.F
Penitentia moritur in proſperitate humana.lib.iiij.ca.xvij.fo.40.B
Penitentia proſperitatis interficit.ibidem.
Peccator publicus publice debet culpari.li.iiij.ca.xx.fo.41.F
Penitentia per hircum intelligitur. lib.iiij.cap.xxij.fo.42.D
Pctōr quo ipe peccat,punit.li.xj.c.iiij.fo.79.D
Peccatores dicuntur putei abyſſi.li.xxxiiij.capi.x.fo.159.A
Perfecti fiunt mortui.li.xxxiiij.c.j.fo.154.B
Petrus capt⁹ ab herode.lib.xxxiij.ca.ix.fo.152.A
Petrus claudum in noīe ieſu ſanauit. lib.xxxiij.cap.iij.fo.150.B
Peccator mortuus quomodo ſeipſum reſuſcitare debeat.lib.xij.cap.iiij.fo.86.D
Penthecoſtes die apoſtoli erant congregati in vnum.lib.xxxiij.ca.ij.fo.150.G
Peccator per contritionem motus ſuſcitatur. li.xxxij.ca.vj.fo.149.G
Pecunie obediunt oīa.lib.xxix.cap.xx.fo.141.F
Peccatores ſunt ſurdi ⁊ muti.li.xxx.c.ij.fo.141.B
Pctm̄ facit hominē ſurdum.lib.xx.ca.iij.142.B
Peccator obſtinatus ⁊ cecus facere quid debeat. lib.xxx.ca.iiij.fo.142.G
Peccatorū anim⁹ per paralyticum intelligitur. lib.xxxi.ca.iiij.fo.144.B
Pctōr eſt ſterilis ficulnea.li.xxxi.ca.vi.fo.144.A
Peccatorum ſocietatem viri ſancti abhorrere nō debent.lib.xxix.ca.vi.fo.134.D
Peccator debilis ⁊ cecus per ſanſonem datur intelligi.lib.vij.ca.iiij.fo.56.F
Peccatum iuxta conſcientiam ſtare non poteſt. lib.ix.capi.iiij.fo.58.B
Peccatores indigni ſacramenta tangere non debent.lib.ix.ca.v.fo.56.C
Peccata omnia ad tria vitia capitalia reducunt. lib.ix.ca.ix.fo.60.E
Peccator poſt penitentiam non cito deo aſſociat. lib.x.ca.xj.fo.67. B
Peccator per Adā et euam intelligitur.lib.j.ca.iij.fo.2.E
Peccator veniam non petēs,ſed ſe excuſans,gloriam paradiſi non intrabit.lib.j.ca.iij.fo.2.E
Perſona ſimplex per columbam intelligitur. lib.j.ca.vj.fo.3.G
Peccanti prelatus miſericordiam concedere debet.lib.j.ca.vj.fo.3.B
Penitentie partes.lib.j.cap.xj.fo.4.C
Peccati contra naturam cecitas.lib.j.capi.xiij.folio.5.D
Penitens facere quid debeat.lib.j.ca.xv.fo.5.F
Peccator per gratiam dei ⁊ mariam virginem a mundi fluuio liberat.lib.ij.ca.j.fo.10.D
Penitens per moyſen intelligitur.libro.ij.cap.j.folio.10.D
Perſone iuſte terrena miniſtrantes crudeles aliquando efficiuntur.lib.ij.ca.ij.fo.11.C
Penitentis conuerſio.lib.ij.ca.ij.fo.11. C
Penitentis ſacrificium.lib.ij.ca.iiij.fo.11.C
Peccatores per egyptios intelliguntur.lib.ij.capi.v.fo.11.D
Peccatores debent mortis eterne ſubire periculum.lib.ij.ca.vj.fo.12.G
Peccatores ſanguinis chriſti immemores non ſaluantur. Ibidem.G
Peccator ad penitentiam conuerſus debet ſe a ſtrepitu mundi cauere.lib.ij.ca.vij.fo.13.G
Peccata ſubiugant animas hominum.lib.ij.ca.viij.fo.13.A
Peccatori via penitentie dura.lib.ij.capi.ix.folio.13.D
Peccatum debet abſcondi,ne malū exempli pariat.lib.ij.ca.xiij.fo.15.D
Peccata ſpiritualia que.lib.ij.ca.xv.fo.17.D
Penitentia per lauatoriū tabernaculi denotat. lib.ij.capi.xxij.fo.25.A
Perſona que domino vult offerri,in tria debet diuidi.li.iij.ca.xx.fo.27.B
Perſeuerantia per caudā intelligitur.lib.iij.capi.ij.fo.27.C
Pellis eſt ſcientia temporalis.li.iij ca.ij.fo.27 E
Peccati redemptio quomodo debet fieri.lib iij.capitu ij fo 27 G
Penitens magis debet timere tormenta q̄ ſperare premia.lib.iij ca.ij.fo.28 A
Penitentis oblatio.lib iij.ca iij fo.29.D.E.F
Pēnule piſcis denotant virtutem contemplationis.li iij.ca.iiij.fo 28.
Peccatores ſunt in duplici differentia.lib.iij.capitu iiij.fo 29.B
Peccator eſt aīa immundū.li iij.ca.iiij fo 29 B
Penitentia debet correſpondere delicto.lib.iij.capi v.fo 30 G
Pctōres ceteris ſe preferunt.lib.iij.ca.vj.fo.31.A
Peccatum eſt macula qua homo corrumpitur. lib.ij.c.vj.fo.30.F
Peccator debet a conſortio hominum ſeparari. ibidem.B
Peccator immundus a peccatis debet ſibi ipſi timere ne ſe preſumat.lib.iij.ca.vij.fo.31.B
Penitentem iuſtum tria debent cōcomitare.lib.iij.ca.ix.fo.32.B
Peccator dicitur peregrinus ⁊ pauper.lib.iij.capitu.xj.fo.33.B
Penitentes debent eſſe humiles:et cōparantur gabaonitis.lib.vj.ca.ij.fo.50.B
Penthecoſtes feſtum per annum iubileum intelligitur.libro.iij.ca.xvj.fo.35.F
Perſeuerantia ſanctitatem augmentat.lib.iiij.cap.iiij.fo.39.F
Perfectorum vita qualis debeat eſſe.lib.iiij.ca.v.fo.39.G
Perfectorum requies vbi ⁊ quando.ibidem.
Penitentia tarda comparatur feſto propitiationis.lib.iiij.ca.xxij.fo.42.F
Pctōris mortē deus nō petit,li.v.c.vij.fo.45.D

Penitētia eſt ſicut farina.lib.vj.c.iiij.fo.49.F
Peccatum vnius eſt aliqñ ruina multorum.lib.vj.ca.vj.fo.50.D
Peccatori magnum clemētie ſignum oſtenditur quando virga correctionis ad eum extenditur.lib.xix.c.iiij.fo.103.h
Perfectus vir intelligitur per Job.lib.xx.cap.j.fo.104.B
Perfecti dicuntur arare in agro ſcripturarum.lib.xx.ca.j.fo.105.A
Penitens quatuor conſiderare debet.lib.xxiij.ca.xvj.fo.114.D
Peccator p Job intelligitur.lib.xx.c.ij.fo.105.F
Peccatorꝫ per hieremiã intelligitur.lib.xxij.ca.v.fo.107.A
Peccator per ſpem penitentie future ad infernũ defertur.lib.xxiij.ca.vj.fo.110.h
Peccator beſtia fit.lib.xxiiij.ca.iiij.fo.117.C
Pi ¶Piſces qui.lib.j.c.j.fo.1.B
Pincerna pharaonis.lib.j.c.xxvij.fo.9.G
Piſtor pharaonis.ibidem.
Piſcis pinnas ꝛ ſquamas qui nõ habebat immũdus erat in lege.lib.iij.ca.iiij.fo.28.h
¶Phariſeus cõtēnebat publicanũ.lib.xxxiij.ca.viij.fo.151.h
Pharao rex egypti.lib.xij.ca.xx.fo.91.h
Plinius philoſophus a fauilla ardentis montis conſumptus.lib.x.ca.xv.fo.69.D
Phinees filius heli ſacerdotis.libro.ix.capit.ij.folio.57.A
Philiſtei erant idololatre.lib.ix.ca.vj.fo.59.h
Philoſophia eſt vtilis eccleſie.li.ij.c.viij.fo.11.C
Pharaonis regis mandatũ.lib.ij.ca.j.fo.10.C
Phiale quid.lib.ij.ca.xvij.fo.19.G
Phaſe eſt tranſitus dñi.lib.iiij.cap.vj.fo.39.A
Phereſeus.lib.v.ca.j.fo.43.D
Philoſophica ſcientia non eſt ex toto repudianda.lib.vj.c.v.fo.50.C
Philoſophica diſciplina intelligitur per ciuitatē capiendam.lib.v.ca.vij.fo.45.C
¶Poteſtas hois in paradiſo.lib.j.ca.ij.fo.2.G
Po Populus deo non ſeruiens demonibus cõmittitur.lib.iiij.cap.xviij.fo.41.F
Populus iudaicus intelligitur per vellus gedeonis.lib.vij.ca.v.fo.54.E
Popul⁹ iudaicus a fide incarnationis fugitiu⁹.lib.ij.ca.ij.fo.10.B
Populus debet ſe bono prelato conformare.lib.ij.cap.vij.fo.12.F
Populus prelatum ſequitur.li.ij.ca.vij.fo.18.G
Populus fidelium debet peccatorum conſortia fugere.ibidem.G
Pontifex ſummus periculum incurrebat,ſi ſon⁹ non audiretur in tabernaculo cum intrabat.lib.ij.ca.xx.fo.24.C
Pontifex ſummus habebat tria ſpecialia ornamenta.ibidem.D
Porphyrio.lib.iij.ca.iiij.fo.29.D
Populus quomodo in veteri lege a peccatis expiabatur.lib.iij.c.ix.fo.32.C
Pomorum germina ſunt bonorum initia.lib.iij.cap.xj.fo.33.A
Pollutus immundus non debet ad ſacramentũ accedere.lib.iiij.ca.vj.fo.39.A
Populi ſeptem de terra promiſſiõis ex precepto domini fuerunt eiecti.lib.v.cap.j.fo.43.B
Pollutio nocturna repulſam extra caſtra patiebatur.lib.v.cap.x.fo.46.A
Populus iudeorum per Thobiã intelligitur.li.xvij.cap.iij.fo.98.A
Pr ¶Princeps intelligitur allegorice per adã.li.j.ca.iij.fo.2.B
Prelatus dicitur angelus cui committitur eccleſia.lib.j.ca.iij.fo.2.F
Prelatus dꝫ habere gladiũ ſeuere iuſtitie.ibidē.
Prelat⁹ deliquētē ex charitate corrigere dꝫ.ibid.
Prelatus malus per noe intelligitur.lib.j.cap.vij.fo.3.B
Prelatorꝫ ſcelera ſubditi tegãt.li.j.ca.vij.fo.4.C
Prelatus intelligiꝫ per ſarã vxorē abrae.libro.j.cap.xij.fo.5.F
Prelat⁹ qũo v̄tute creſcere dꝫ.li.j.ca.xiij.fo.5.C
Prelatus indoctus per iſaac ſenē intelligitur.libro.j.ca.xix.fo.6.A
Promiſſa non reddentes p laban intelliguntur.lib.j.ca.xxj.fo.7.B
Prouidentia dei diuerſos occultos modos habet ſua opera faciendi.lib.j.ca.xiiij.fo.8.B
Prelatus quomodo cognoſcere debet ſubditos ſuos.lib.j.ca.xxix.fo.9.D
Proſperitas a mundo datur.lib.j.c.xxx.fo.9.G
Principes mali intelliguntur per regem egypti.libro.ij.ca.j.fo.10.A
Principũ malorum regimen deſcribit.ibidem.
Prelati mali eccleſie per obſtetrices egypti intelliguntur.lib.ij.ca.j.fo.10.B
Primogenita filiorꝫ iſrael deus intacta dimiſit.lib.ij.ca.vj.fo.12.F
Prelatus intelligitur p nubem que precedebat filios iſrael in deſerto.lib.ij.ca.vij.fo.12.E
Proſperitas mundi per mare rubrũ intelligitur.lib.ij.cap.viij.fo.13.A
Prouidentia dei occulta mutat voluntatem hominis.lib.ij.ca.viij.fo.13.B
Primogenita noſtra ſunt bona opera.lib.ij.cap.xiiij.fo.16.B
Primogenita oim animaliũ p̄cepit offerri deus.ibidem.B
Prelati debent ſe deo offerre per bona opera et exempla.lib.ij.ca.xiiij.fo.16.C
Prelati mali ſunt in eccleſia tolerãdi,ne eccleſia miniſtris viduetur.lib.ij.cap.xv.fo.17.D
Premiũ eſſentiale eſt quatuor digitorꝫ:ꝛ hꝫ quatuor gña p̄ncipalia p̄miorꝫ.li.ij.c.xvij.fo.19.F
Predicatoris correctio qualis debeat eſſe.lib.ij.cap.xvij.fo.20.C
Princeps malus intelligitur per altare holocauſtorum.lib.ij.ca.xix.fo.22.B
Predeſtinatio intelligitur in ſcriptura per numerum quando in veteri lege populũ numerari contingebat.lib.ij.ca.xx.fo.25.C
Prelatorum bonorum abſentia reddit ſubditos ad peccãdũ procliuos.li.ij.ca.xxiij.fo.26.C
Predicatores nulli oino parcere debent.lib.ij.cap.xxiij.fo.26.h
Proditio p leprã ſignificaꝫ.lib.iij.c.vj.fo.31.A
Prelatus dꝫ eſſe deo dicatus.li.iij.c.ix.fo.32.F
Proditoria falſitas intelligiꝫ p veſtē lana ꝛ tela contextam.lib.iij.cap.xj.fo.33.G
Prelatus eſt pater noſter.lib.iij.ca.xij.fo.33.C
Predicatio procedit a vita ꝛ doctrina.libro.iij.cap.xiiij.fo.35.A
Predicator eſt tuba.lib.iiij.ca.vij.fo.39.B
Prelatus de ſua patria eligi debet,ſi ſufficiens inuenitur.lib.v.ca.v.fo.44.D
Prelatus tria dꝫ fugere.ibidem.
Prelatus tria debet facere.ibidem.E
Propheta prophetizans non miſſus a deo interfici iubebaꝫ.lib.v.c.vj.fo.45.F.ꝛ.G
Procurator cõparaꝫ Joſue.li.vj.ca.ix.fo.50.C
Premiũ iuſtorꝫ qñqꝫ differꝫ.lib.xix.c.v.fo.104.E
Prudēs dꝫ hr̄e veritatē.lib.iiij.cap.j.fo.36.E
Proſperitates mũdi dicunꝫ maledicte.lib.iiij.ca.iij.fo.18.B
Propitiationis feſtum.li.iiij.ca.xxij.fo.42.E
Prelati multi a ſubditꝫ regunꝫ.li.v.c.ix.fo.46.C
Princeps mundi per holofernē intelligiꝫ.li.xviij.ca.vij.fo.101.h

Annotatio.

Prelati duplici monitione debent vti.lib.xix.ca.iiij.fol.103.H
Prelatus debet habere conditiones Job.lib.ij.capi.j.fo.104.C
Principes tria genera perſonarum in amore rapiunt.lib.xx.ca.j.fo.105.B
Proſperitas mūdana cōparatur baculo harūdineo.lib.xxiij.ca.xiiij.fo.113.E
Principes mali ſūt vxo ſileo.li.xxiiij.c.vj.f.118.G
Proditores aliquādo occupant dignitates aliorum.lib.xxvij.ca.xij.fo.127.G
Pt Ptolemeus traditor diabolū ſignificat.li.xxvij.capi.xiiij.fo.128.F
Ptolemeus rex egypti.lib.xxvij.ca.v.fo.121.E
Pu ¶Purificatio mulieris.lib.iij.ca.x.fo.30.F
Purificatio pro partu feminco plus tēporis requirebat q̄ pro puero maſculo.Ibidem.G

¶De litera R.

Ra RAtio intelligit per Adam.li.j.ca.iij.fo.2.D
Rane terrā egypti occupauerunt.lib.ij.ca.iiij.fo.11.B
Raptor occultus eſt peior publico lib.ij.ca.xiiij.fo.16.F
Rationale iudicij q̄d.li.ij.ca.xx.fo.24.H
Raab meretrix.lib.vj.ca.j.fo.48 C
Ramathaim vna dictio eſt ſm hieronymū,et nomen ciuitatis.lib ix ca.j.fo 57.F
Re ¶Religioſorum animus.lib.j.ca.xv.fo.5.F
Religioſorum ſtatus.lib.j.ca.xv.fo.5.F
Rebecca.lib.j.ca.xviij.fo.6.D
Religioſorū penitentia.li.ij.ca.ij.fo.11.D
Religio per deſertū intelligit.li.ij.ca.iiij.fo.11.C
Religio debet eſſe ſanctuarium ſanctitatis.lib.ij.ca.xix.fo.13.B
Religioſi ſemper habent aduerſarios.libro.xx.capi.j.fo.105.F
Rechabite fuerunt quedam familie iudeorum.lib.xxij.ca.iij.fo.107.D
Religioſus bonus aliquando ſuperbus creditur.lib.ij.ca.xxvj.fo.26.B
Reges mali per grifones intelliguntur.li.iij.ca.iiij.fol.29.C
Reptile ſuper terram abominabile erat in lege.lib.iij.ca.iiij.fo.29.C
Religioſi debēt obediētie ſubdi.li.iij.c.ix.f.32.F
Religioſi nullum defectum debent habere.li.iij.ca.xiiij.fo.35.B
Religioſi per nazareos intelliguntur.lib.iiij.ca.iiij.fo.39.D
Religioſi nō debēt vinū delicatū bibere.Ibidē.E
Rex nullus in capione indie inſula eligebat pater.lib.v.ca.v.fo.44.E
Reges non debent vagari.Ibidem.F
Religionis ſtatus per iordanem fluuium interpretatur.lib.vj.ca.ij.fo.48.F
Regis primi ſcilicet chriſti/prima vxor fuit ſynagoga.lib.xix.ca.j.fo.102.C
Reciduum hominis.lib.j.ca xv.fo.5.F
Religioſi intelligunt p populū q̄ exierat de egypto ad terrā pmiſſiōis.li.iiij.ca.viij.fo.39.F
Reges ſuper populum ex ira dei venerūt.lib.ix.ca.ix.fo.60.A
Rex quidam pro filio ſuo in adulterio compreheñſo ſibi vnum oculum,et filio alterum erui fecit.lib.ix.ca.x.fo.61.D
Ro ¶Romani q̄uis bello victi,ſed certare bello nō ceſſantes,final'r triūphabāt.li.xj.c.xvij.f.83.D
Romulus fratrem occidit propter edicti tranſgreſſum.lib.iiij.ca.xij.fo.38.H
Romanorum potētia deſcribit.li.xxvij.c.ix.f.126.D
Ru ¶Rubo ardenti dn̄s Moyſi apparuit.lib.ij.capitu.j.fo.19.H
Rubē interpretat videns filiū.lib.iiij.c.j.fo.36.F
Ruth mulier alienigena/viro iſraelitico fuit nupta.lib.viij.capi.j.fo.57.C

¶De litera S.

SAbbatū li.iiij.ca.xxij.fo.40.D Sa
Sabbatū q̄ñ celebramus moraliter.Ibidem.F
Sabbatum ſignificat requiem mortis.lib.ij.ca.x.fo.14.C
Sacerdotes i lege iudiciū populo dederūt.lib.v.capi.v.fo.44.C
Sacerdotum conſilia nō accipiens in negociis emergētib⁹,interfici in lege mādabat.Ibid.
Sacerdotibus eſt obediendum.Ibidem.
Sara filia raguelis.lib.xvij.ca.vj.fo.99.D
Sacerdos ſanctam debet habere conuerſationem.lib.xxiij.capi.xviij.fo.114.H
Sacra ſcriptura ſignificatur proprie per manna.lib.vj.capi.iiij.fo.49.E
Sacerdos debet habere ſcripturā,et bonorum operū opulentiam.lib.vj.ca.vij.fo.50.
Sabei interpretant eloquētes.li.xx.c.j.f.105.A
Sapientes mundi habent coraltum.libro.xxiij.capi.xiij.fo.113.F
Sara vxor abrahe.lib.j.ca.xij.fo.4.C
Sacre ſcripture difficultas.lib.j.cap.xx.fo.7.G
Sacre ſcripture mentē frequētare nemo dign⁹,niſi cui⁹ caſtitas eſt pbata.li.ij.c.xij.fo.14.A
Sacre ſcripture cōmēdatio.li.ij.ca.xvij.fo.20.B
Sacerdotes debent eſſe aurei per ſanctitatem.li.ij.capi.xvij.fo.20.G
Saga aſperam penitentiā ſignificant.lib.ij.capitu.xviij.fo.21.A
Sacerdotio ii qui fungi volunt,probari debēt.lib.ij.ca.xx.fo.24.G
Sacerdotes minores in veteri lege quatuor ornamentis vtebantur.lib.ij.ca xx.fo.24.H
Sacerdotes debēt habere feminalia linea quid ſignificat.lib ij.ca.xx.fo.24.A
Sacerdotes debent habere tunicā lineam,quid ſignificat.ibidem.
Sacerdos debet habere baltheum,quid ſignificat.ibidem.B
Sacerdotes debent habere quatuor ornamenta,moraliter deſcribitur.ibidem.C
Sacerdos ſummus multa habebat ornamenta.ibidem.C
Sacerdos ſummus anabarchus dicitur.ibidē.
Sacerdos dicitur habere ſcientiam et patientiam.lib.ij.capi.xx.fo.24.F
Sacerdos debet habere memoriam ſanctorum patrum.ibidem.E
Sacerdos debet habere ſuorum ſubditorū memoriam.ibidem.G
Saphir⁹ oſtia clauſa aperit.li.ij.ca.xx.fo.25.B
Satiſfactio per iaſpidē intelligitur.ibidem.
Stabilitas per achatē intelligitur.ibidem.C
Sacerdotes quō cōſecrati ex pcepto dn̄i.ibid.C
Sacerdotū conſecratio qualis erat in lege veteri.lib.ij.ca.xxj.fo.25.
Sacerdotes quomodo debent conſecrari dn̄o:et quid habere debeāt.ibidem.D.et.E
Sacerdotis oblatio ad altare thymiamatis q̄ fuit.lib.ij.capitu.xij.fo.15.H
Sacerdotes ſacrificia oblaturi,manus et pedes ante tabernaculū lauabāt.li.ij.ca.32.fo.25.A
Sacra ſcriptura ſignificat p labiū eneū.Ibidē.
Sacerdotes in veteri lege p moyſen ex pcepto dn̄i vnctiōis oleū acceperūt.li.ij.c.xxij.f.25.C
Sacerdos pro peccato cōfitentis debet interce dere per orationes.lib.iij.ca.j.fo.27.G
Sacrificia votiua quomodo diuidebantur.lib.iij.ca.ij.fo.27.B

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Principalium Sententiarum

Sacerdos peccatorẽ conuertens tẽporalia acci-
pere debet.lib.iij.ca.ij.fo.27.E
Sacerdotis peccatoris immolatio.Ibidem.
Sacerdotis peccatum faciliter a populo trahi-
tur in exemplum.lib.iij.capi.ij.fo.28.H
Sacerdos tenetᷣ legẽ dei ſcire.li.iij.c.ij.fo.28.H
Sapiẽtia ꝑ barbã intelligitᷣ.li.iij.ca.vj.fo.30.D
Sacrificiũ magnũ fiebat in feſto expiationis.li.
iij.ca.ix.fo.31.C
Sacerdos ſacra docens debet habere memoriã
martyrum.lib.iij.ca.ix.fo 32.H
Sacra ſcrptura cõpatᷣ fontibꝰ.li.iiij.c.iiij.f.30.E
Sacramentorum virtꝰ dependet a deo.Ibidẽ.E
Sanguis xpi ꝑpitiatio nr̃a.lib.iij.ca.ix.fo.31.E
Sanguinis eſus ꝓhibitꝰ in lege.li.iij.c.x.f.31.B
Sacerdoti in lege mortuũ tangere prohibebatᷣ.
lib.iij.ca.xiij.fo.33.D
Sacerdotẽ nõ accipere ſcortũ,preceptũ erat in
lege.li.iij.ca.xiij.fo.33.⁊.34.E
Sacerdotis officiũ ex p̃cepto quale erat in lege.
lib.iij.ca.xiij.fo.34.F
Sacerdos ⁊ verbo ⁊ exemplo debet populũ du-
cere.Ibidem.
Sacerdotes debent ſanctitatem moribus ob-
ſeruare.Ibidem.
Sacerdos non debet publica officia petere.lib.
iij.ca.xiij.fo.34.H
Sacerdos nõ dꝫ cõmiſcere ſtirpem generis ſui
cum vulgo gentis ſue.Ibidem.
Sacerdotẽ impedientia.lib.iij.ca.xiij.fo.34.A
Sacerdotis filia i lege alteri nupta ꝑplo,nõ po-
terat comedere de ſanctificatis.lib.iij.capi.
xiiij.fo.34.D
Sacrificiũ ex voto debet eſſe ſine macula.lib.iij.
ca.xiiij.fo.34.⁊.35.H
Sacerdotes onera eccleſie proprijs humeris de
bent portare.lib.iiij.ca.x.fo.36.H
Sacerdotes vnde dicuntur.Ibidem.
Sabbato quidã ligna in lege colligebat,et car-
cere eſt incluſus.li.iiij.ca.xij.fo.38.G.et H
Sabbatum violãs lapidibꝰ opprimebatᷣ.Ibid.
Sabbata non cuſtodiens,punietur.Ibidem.H
Sabbatum eſt ſtatus religionis.Ibidem.
Sacerdotium multi in lege ambiebant.lib.iiij.
ca.xiij.fo.39.B
Sacerdotũ iuſtitia quomodo probari debet.li.
iiij.ca.xiij.fo.39.B
Sacrificiũ vacce rufe.li.iiij.ca.xvj.fo.40.F
Sacerdotes aliq̃ñ alios mũdos faciũt, ſeipſos
immundos reddẽtes.lib.iiij.ca.xvj.fo.40.H
Salphaad mortuus eſt in deſerto.lib.iiij.capi.
xxj.fo.42.G
Sacrificia in veteri lege que fuerunt.lib.iiij.ca.
xxij.fo.42.C
Sacramẽtorũ miniſtratio nõ dꝫ pro muneribus
fieri.lib.xij.ca.vj.fo.86.C
Sagar cũ vomere ſexcẽtos hoies interfecit.lib.
vij.ca.ij.fo.52.A
Sacrificiũ gedeonis q̃le erat.li.vij.ca.v.fo.53.A
Samſon leonem occidit.lib vij.ca.x.fo.55.F
Samſõ leonẽ manibꝰ lacerauit.li.vij.c.xj.f.55.G
Samſon mandibula aſini mille viros interfe-
cit.lib.vij.ca.xij.fo.55.C
Samſon ꝑ dalilã deceptꝰ.li.vij.ca.xiiij.fo.56. C
Samſon a muliere deceptus,hoſtibus eſt tra-
ditus.Ibidem.D
Samſon plures moriens q̃ viuens occidit.
Ibidem.F
Saul ꝑ ſamuelẽ i regẽ vnctꝰ.li.ix.c.vij.fo.59.A
Saul arreptus a diabolo inſaniuit.lib.ix.capi.
xiiij.fo.62.A
Saul vulneratꝰ ſe occidi popoſcit ab armigero
ſuo.lib.ix.ca.xxiiij.fo.64.A
Sadoch ſacerdos.lib.xj.ca.j.fo.64.G
Salomon diuitijs ⁊ ſapientia p̃ditꝰ.lib.xj.ca.
iij.fo.70.G
Salomõ tres ꝑſonas occidit.li.xj.ca.ij.fo.71.G
Salomonis iudicium qđ dedit duabus meretri
cibus.lib.xj.ca.iij.fo.71.G
Salomon duodecim habuit duces qui cibaria
menſe miniſtrabant.lib.xj.ca.iiij.fo.72.G
Salomon edificauit domũ domini ſeptẽ annis.
lib.xj.ca.vj.fo.76.C
Salomon edificauit quatuor domos.ibidem.D
Salomon ſuper omnes reges terre magnificatꝰ
lib.xj.ca.vij.fo.77.F
Salomonẽ vniuerſa terra deſiderabat videre.
lib.xj.ca.viij.fo.77.G.⁊.78.B
Salomon fecit thronum de ebore.77.D
Salomonis ciuitas ſcutis aureis munita erat.
lib.xj.ca.viij.fo.78.A
Salomonẽ mulieres ſeduxerũt.li.xj.c.ix.f.78.D
¶Scientia gentium in bonis moribus eſt ſer-
uanda.lib.v.ca.vij.fo.45.C
Scientia eccleſie deſignatur per pluuiam.libr.
v.ca.xiiij.fo.48.H
Scala iacob.lib.j.ca.xx.fo.7.F
Scala iacob eſt beata virgo.Ibidem.H
Scala iacob eſt crux chriſti.Ibidem.H
Scriptura ſacra dicitᷣ mons.li.ij.ca.xij.fo.14.A
Scripturã ſacrã nõ dꝫ ſimplex ſubditꝰ ꝑ ſcrupu
loſam indaginẽ tangere.li.ij.ca.xij.fo.14.B
Scientia mundi ſignificatur per aquam.libr.ij.
ca.xxiiij.fo.26.H
Sciẽtie ſubtilitas intelligitur per capillos.libr.
iij.ca.vj.fo.30.A
Scientie ſeculares ſunt panes alienigene.lib.
iij.ca.xiiij.fo.34.H
Scientia intelligitᷣ per Rubẽ.li.iiij.ca.j.fo.36.F
¶Senectutis opera debẽt eſſe meliora.lib.iiij.
ca.xxij.fo.42.A
Serpentũ tria genera filij iſrael in deſerto inue-
nerunt.li.v.ca.ij.fo.44.F
Seruitꝰ ãno ſeptimo remittebatᷣ.li.v.c.iij.f.44.G
Seruitꝰ alioꝝ deoꝝ morte punitᷣ.li.v.c.v.f.44.C
Seculares qui religioſos ad peccandũ trahunt
punientur.li.xxviij.ca.vij.fo.130.C
Serpens decepit primos parẽtes.li.j.c.iij.f.2.B
Septenarius numerus q̃d denotat.li.j.c.xxviij.
fo.9.A
Semine qui fluebat,immũdus erat in lege.li.iij.
ca.viij.fo.32.A
Seueritas ꝑ gad intelligitᷣ.li.iiij.c.j.fo.36.F
Seon rex amorreorum.li.iiij.ca.xix.fo.41.A
Seruorũ duo genera conſtituit dñs.li.xxxj.c.v.
fo.144.E
Sedechias cecus in babylonem ductus.lib.xij.
ca.xxij.fo.91.F
Seculares eccleſiaſtica officia exercẽtes peccãt.
li.vij.ca.vij.fo.54.F
Seneca ab apertione vene in balneo defecit.li.
x.ca.xv.fo.69.D.
Sennacherib rex aſſyriorum.lib.xij.ca.xviij.fo-
lio.90.C
¶Simoniaci per ſpurios intelliguntur.li.v.ca.
x.fo.46.G
Simoniacus clericus achan comparatur.li.vj.
ca.vj.fo.50.D
Simonia principes modernos infatuat.li.xviij.
ca.vij.fo.101.C
Simõ ſummus ſacerdos.li.xxvij.c.xiiij.fo.121.E
Simplices homines ꝑ oues intelliguntur.li.j.c.
xxij.fo.8.E
Sichem.Ibidem.F
Simplicẽ hoiem a bono opere ſeducẽs,ei in foro
conſcientie ſatiſfacere debet.li.ij.c.xiij.fo.15.C
Siclus viginti obolos habet.li.ij.c.xxij.fo.25.C
Synagoge peccatricis immolatio oſtenditur.li.

iij.cap.ij.fo.28.H
Signa ſiue macule, que hominem reddebãt indignum miniſterio ſacerdotalis officij ſunt tredecim.lib.iij.ca.xiij.fo.34.A
Sila truſus eſt in carcerē.li.xxxiij.ca.xij.fo.152.B
Simon magus inuidebat apl'is ppter miracula.li.xxxiij.ca.vj.fo.151.A
Simon leproſus ſuſcepit xp̄m in domū ſuam.li.xxix.ca.xviij.fo.140.F
Simonis leproſi ſocrus magnis tenebat̄ febribus: ⁊ a xp̄o ſanata.lib.xxix.ca.v.fo.133.D
Sit̄es ſit̄ibus aſſociantur.li.xxix.ca.vj.fo.134.E
Synagoga dicta eſt phenēna.lib.ix.ca.j.fo.57.F
Sm ¶Smaragdus viſum recreat.li.xxiiij.cap.xiij.folio.113.D
So Somnium nabuchodonoſor regis.li.xxiiij.cap.ij.fo.cxvj.D
Sodomite ppl'i peſſimi dicebāt.li.j.c.iiij.f.5.B
Sodomite nō itrabūt regnū dei.li.j.c.xiiij.f.5.D
Sodomite in extremo iudicio erūt muti.ibidem.
Sodomite ciuitates mundū ſignificant.libro.j.ca.xv.fo.5.F
Sōniū pharaonis deſcribit̄.li.j.c.xxvij.fo.9.H
Societatis male reprobatio li.iij.c.iiij.fo.29.B
Sōnia obſeruare phibemur.li.iij.c.xj.fo.33.D
Societas debet eſſe inter ſit̄es.lib.iij.c.xj.fo.33.F
Solitudo intelligit̄ per partem aquilonarem.li.iiij.cap.j.fo.36.H
Solēnitates legales apud iudeos erant ſeptē.lib.iiij.ca.xxv.fo.42.D
Societas mala vitiorū eſt occaſio.lib.iiij.ca.xx.folio.41.F
Solitudo oia mala docuit, quō intelligitur.lib.xxix.ca.iij.fo.132.D
Sp ¶Spūs vbi vult ſpirat.lib.iiij.c.viij.fo.38.H
Spirituſſanctus debita peccatorū dimittit.lib.iij.ca.xvj.fo.35.F
Spurij a natura mali.lib.iij.ca.xv.fo.35.D
Spes oibus conceditur.lib.iij.ca.xiiij.fo.34.E
Spūſſcti ignē aque tribulatiōis extinguere nō potuerūt.lib.xxiij.ca.j.fo.128.H
Spes eſt ſpūalis mola.lib.v.ca.xj.fo.47.H
Spes tollit vitiū deſperationis.ibidem.
Spurij repulſum eccleſie dei in lege patiebant̄.lib.v.ca.x.fo.46.F
Sq ¶Squame piſcis patientiam ſignificant.lib.iij.ca.iiij.fo.28.H
St ¶Struthio hypocritas ſigat.li.iij.c.iiij.f.29.D
Stacten eſt myrrha electa.lib.ij.c.xxij.fo.10.E
Su ¶Superiores primo corrigēdo nō debēt eſſe auſteri.lib.v.ca.x.fo.47.E
Subditi boni rote dicunt̄.lib.xxij.c.j.fo.109.H
Superbia Nabuchodonoſor regis.li.xxiiij.ca.iiij.fo.116.B
Suſanna pomeriū viri igreſſa.li.xxiiij.c.ix.f.119.
Supbi p gigantes intelligunt̄.li.j.c.viij.fo.4.E
Subditi per vaccam iugo ſubditam intelligunt̄.lib.j.ca.xj.fo.4.B
Subdit⁹ prelato quō vincere dꝫ.li.j.c.xiij.fo.5.A
Subditoꝝ duplex conditio.lib.j.ca.xix.fo.7.B
Subditus mal⁹ dicitur bos.lib.ij.c.iiij.fo.15.B
Supb⁹ chameleonti cōparat̄.lib.iij.c.iiij.fo.29.A
Supbia intelligitur per leprā.li.iij.c.vj.fo.30.A
Superbus dici meret̄, qui de mentis immūdicia gloriatur.lib.iij.ca.vj.fo.30.C
Surdo maledicere phibemur.li.iij.c.xj.fo.33.C
Subditi nō debēt ſemp ſuperiorū iniurias portare.lib.iiij.ca.xix.fo.41.C.⁊.D
Sudor xp̄i factus eſt vt gutte ſanguinis.li.xxxj.ca.xiiij.fo.147.B
Surdus miraculoſe a xp̄o auditum recepit.lib.xxx.ca.ij.fo.141.H
Superbus ſeipſum iudicare neſcit.lib.vij.ca.vij.fo.82.H
Suſpicio eſt cauſa multorū malorum.li.x.c.vij.fo.66.H
Superior non debet eſſe nimis credulus.li.x.c.xiij.fo.68.D

¶De litera T.

TAciturnitas per virum de terra factum intelligit̄.li.j.ca.iij.fo.2.A
Tabernaculi candelabrū eſt fides noſtra.li.ij.ca.xvij.fo.9.D
Tabernaculū in deſerto factū eſt a filijs iſrael.li.ij.ca.xviij.fo.20.D
Tabernaculum ex quibus lignis.Ibidem.
Tabernaculū in deſerto eſt eccleſia.Ibidem.
In tabernaculo quatuor erant principaliter.li.ij.ca.xviij.fo.20.H
Tabernaculum eſt virgo maria.ibi.fo.2.H
Tabernaculum eſt eccleſia vel religio.Ibidem.
Tabernaculi compoſitio qualis fuit: ⁊ qd p eam intelligitur.Ibidem.C
Tabernaculum eſt paradiſus.ibidem.C
Tabernaculū federis duas habebat particulas.ibidem.D
Tabernaculum tegebatur varijs rebus.lib.ij.c.xviij.fo.2.H
Tabernaculi quatuor opertoria quid ſignificant.ibidem.H
Tabernaculi tētoriū q̄le erat.li.ij.c.xviij.f.21.B
Tabernaculi tētoriū eſt lex diuina.ibidem.B
Tabernaculi atriū.li.ij.ca.xix.fo.23.F
Tabernaculi erectio quō facta.li.ij.c.xxv.f.26.C
Tardi p bouē intelliguntur.li.iij.c.ij.fo.27.C
Per talentū qd intelligit̄ li.xxix.c.xvij.fo.140.H Te
¶Terrenorū cura reddit aliqn̄ deuotos carnales.lib.ij.ca.iij.fo.11.F
Tenebre facte in egypto, moraliter quid denotant.li.ij ca.v.fo.12.E
Tentatio fortis eſt amara aqua.li.ij.c.ix.f.13.D
Terrena diligens immūdus apud deūm dicitur.li.iij.ca.iiij.fo.29.F
Terra in lege ad perpetuitatē nō vendebatur.li.iij.ca.xvj.fo.35.H
Temperantia per partem occidentalem intelligitur.li.iiij.ca.j.fo.36.H
Terribiles quo ad mundū, abominabiles ſunt quo ad deū.li.xvij.ca.v.fo.99.C
Teſtamentorum executores reprobantur.libro.xxiiij.ca.v.fo.118.A
Temperantia per bouem intelligitur.lib.iiij.ca.xxij.fo.42.D
Templi ſalomonis edificatio.li.xj.c.v.fo.72.B
Templū ſalomonis tria habebat cenacula ſeu interſtitia.li.xj.ca.v.fo.73.C
Templum ſalomonis duas partes habebat in longitudine.li.xj.ca.v.fo.73.F
¶Theologia ſacra non debet ſeculariū negociorum vſibus dari.li.xxix.ca.xj.fo.137.H Th
Theologica ſciētia cōparatur manne in deſerto.li.vj.ca.iiij.fo.49.E
Thymiama ex quibus ſpeciebus aromaticis cōfectum.li.ij.ca.xxxij.fo.25.H
Thamar meretrix.li.j.ca.xxv.fo.8.D
¶Timor domini alijs virtutibus ſupereminet.li.ij.ca.xx.fo.24.B Ti
Timor eſt duplex.ibidem.
Tyrannus ſeuit in ſubſtantiam temporalē ⁊ perſonam.li.v.ca.ix.fo.46.D
Timor eſt ſpūalis mola.li.v.c.xj.fo.47.H
Timor dn̄i tollit vitium preſumptionis.ibidem.
Tyranni huius mūdi per regē hay intelligunt̄.li.vj.ca.vij.fo.50.E
Tyrannorum ſuperbia moraliter explicatur.li.xviij.c.ij.fo.109.C

Tyrannis non ſufficit vna crudelitas.lib.xix.ca pitu.v.fo. 04.D
Tyranni dicuntur gladij.li.xxiij.ca.x.fo.112.
Timor domini expellit peccatum.lib.vij.ca.vij.folio.54.D
To ¶Tobias vnde natus.li.xvij.cap.j.fo.98.E
Tobias fugiebat conſortia hominum.ibidem.
Tobias,didicit filiũ ſuũ timere deum.ibidem.
Topazi9 lunam ſequitur.lib.xiij.c.xlij.fo.113.D
Tr ¶Tramuth filia pharaonis.lib.ij.ca.j.fo.10.C
Tribulatos et oppreſſos defendere quilibet debet.li.ij.ca.j.fo.110.G
Tribulationes per hoſtes intelliguntur.lib.ij.cap.xv.fo.17.C
Tribulatio viro iuſto vtilis.ibidem.
Tres calami tres partes penitentie.lib.ij.cap.xvij.fo.20.F
Tribus alique iſrael reputabantur ignobiles.libro.v.ca.xiij.fo.47.E
Triphon nitebatur dominum interficere quid ſignificat.lib.xxvij.ca.xiv.fo.127.C
Triphon regis antiochi pnceps maior.ibidẽ.B
Tribulationũ flagellũ ad duo proficit peccatori.lib.xxviij.ca.iij.fo.129.G
Tu ¶Tunica ſaluatoris incõſutilis.lib.xxx.capi.v.folio.142.C

¶De litera V.

Va Vana gloria aliquando ex operibus ſepe prouenit.lib.iij.ca.v.fo.30.F
Vaniloquus habet tria genera vbox i ore.li.xxii.c.vi.f.118.A
Ve ¶Veritas finaliter vincit.lib.j.capi.xxvj.fo.8.2.9.F
Veſtium curioſitas intelligitur per lepram in veſte.lib.iij.ca.vj.fo.30.E
Vela tria fuerũt i tabernaculo.li.ij.c.xix.fo.23.A
Velum tabernaculi ſepties ſanguine fuit aſperſum.lib.iij.cap.ij.fo.27.F
Veſper eſt finis vite.lib.iij.cap.iiij.fo.29.G
Verba non ſemper ſm literam ſunt intelligenda, ſed ſm ſenſum quẽ habẽt.li.v.ca.ix.fo.46.C
Verba ſacra cantilenis mundanis nõ ſunt miſcẽda.lib.v.ca.i.fo.47.D
Verboſus p ficũ itelligit.li.xxix.ca.xvj.fo.138.F
Verbi dei auditor debet eſſe ſicut filia caleph.li.v.ca.xij.fo.51.A
Vi ¶Vita hominis mali comparatur piſcibus maris.lib.j.ca.j.fo.1.B
Virtutes magiſtro indigent: vitia ſine magiſtro diſcuntur.lib.j.ca.iiij.fo.3.D
Via perfectionis requirit quietem a mundi tumultu.lib.j.ca.xx.fo.7.F.2.G
Virgines iuuencule per Dinam intelliguntur.libro.j.ca.xiij.fo.8.D
Viri nimis mulieribus credentes deſcribunt.libro.j.ca.xxvj.fo.9 F
Vita boni religioſi qũo dꝫ eſſe.lib.ij.c.1.fo.10.F
Vir pfect9 dꝫ eſſe ligue tardioris.li.ij.c.j.fo.10.F
Virga moyſi verſa eſt in colubrũ.li ij.c.ij.fo.10.A
Virga Aarõ percuſſit aquam, ⁊ in ſanguinem cõuerſa eſt.lib.ij.ca.iij.fo.11.E
Viri iuſti p mare hui9 ſeculi ſine periculo tranſire poſſunt.lib.ij.ca.viij fo.13.A
Vita preſens ſeptem diebus ſignificatur.lib.ij.cap.xiij.fo.16.E
Virgo Maria dicitur arca.lib.ij.ca.xvij.fo.18.E
Vitiorum emũctoria q̃.lib.ij.ca.xvij.fo.20.C
Viri iuſti conditiones moraliter deſcribunt.lib.ij.ca.xix.fo.21.E
Vir iuſtus debet habere duplicem iuſtitie rectitudinem.lib.ij.ca.xix.fo.22.D.
Virtus bene operãdi deſignatur per humeros.li.ij.ca.xx.fo.24.F
Vita bonis moribus debet concordare.Ibidem.
Virtus generatiua conſiſtit in renibus.li.iij.c.ij.fo.27.D
Virtutes theologice ſunt tres.li.iij.c.iij.fo.28.F
Virtutes cardinales ſunt quatuor mũdi partes.li.iiij.ca.j.fo.36.E
Vir iuſtus pugnat cõtra vitia.li.vj.c.ix.fo.50.C
Vinea dñi eſt eccleſia.li.xxix.c.xvj.fo.139.C
Viſiones danielis explicantur.lib.xxiiij.ca.vj.fo.118.D
Vir perfectus comparatᷣ pardo.lib.xxiiij.ca.vj.fo.118.A
Vir bonus per arietem intelligitur.li.xxiiij.ca.vij.fo.119.G
Viſio zacharie.li.xxvj.ca.j.fo.120.D
Victoria dependet ab occulta dei ordinatione.li.xxvij.ca.iij.fo.123.D.
Viribus proprijs confidens decipitur.li.iiij.ca.xj.fo.38.G
Viri iuſti per predicationẽ demonia ab hominibus expellunt.li.xxx.ca.j.fo.141.G
Vite eterne ingreſſus fit per mandata dei.li.xxx.ca.iiij.fo.142.E
Vitia debellare nemo poteſt delitijs deditus.li.vij.ca.vj.fo.54.C
Vir prudens vindictam non debet petere.lib.x.ca.xiij.fo.68 E
Virtutes ppter vanam gloriam oſtẽdere non debemus.li.xij.ca.xix.fo.91.F
¶Voluntas p Balaam intelligitur moraliter.li.iiij.ca.xix.fo.41.E Vo
Voluntatem domini ſcientes ⁊ non facientes,dãnabuntur.li.xxxj.ca.v.fo.144.E
Vocatio peccatoris.li.xxix.ca.iij.fo.132.F
Voluntas ſemper debet ſe in actu rationabiliter moderare.li.j.ca.xiij.fo.5.D
Voluntarie peccantes per ſe ſunt mortui.lib.iij.ca.iiij.fo.29.B
Votũ a vouente dꝫ impleri.li.iij.ca.xvij.fo.36.C
¶Vr ciuitas chaldeorum.li.j.ca.ix.fo.4.F Vr
Vr mundum ſignificat.Ibidem.
¶Vxores viri propter difformitatem in lege dimittere potuerunt.libro.ca.xj,fo.47.E Vx
Vxorem vir accipiens ad bellum ire prohibebatᷣ.li.v.ca.xj.fo.47.F

¶De litera X.

Xerxes malum iudicem excoriari fecit.li.iiij.ca.xiij.fo.39.G

¶De litera Z.

Zareth torrens ſiccat9.li.iiij.ca.xviij.fo.41.D
Zacheus princeps publicanoꝝ deſiderabat videre Jeſum.li.xxxj.ca.xij.fo.146.E
Zacharias pater Joannis baptiſte.li.xxxj.ca.j.fo.143.A
¶Zedechias rex malus.li.xij.ca.xxij.fo.91.E
Zedechias fecit iuramẽtũ regi Babylonis,li.xij.ca.xxij.fo.91.F
¶Zizara princeps exercitus.li.vij.c.iij.fo.52.B
Zizara a muliere interfectus.52.

¶Finit precipuarum materiarum operis reductorij moralis ſuper totã Bibliã Petri Berthorij ſummaria Annotatio: quo faciliori tramite diligenti lectori ad ſingulas ſententias via pateat: Illo fauente (qui eſt finis ⁊ principium) deo benedicto in ſecula.

❧ Opus reductorij mo-
ralis ſuper totam Bibliam fratris pe-
tri Berchorij Pictauieñſis: ordinis di-
ui patris Benedicti viri diuinarum hu
manarũq literarum eruditiſſimi.
¶ Libri Geneſis primum Capitulum
textus. In principio creauit deus celum
⁊ terram. Autoris moralitatum
Capitulum primũ.

DEus in
mundi creatio-
ne añ oia tanq̃
magis neceſſa-
riã, primo die-
rum oim lucez
fecit: virtute cu
ius tenebras
effugauit. Tan
dem vero die ſe
cunda firmamẽ
tum in medio
aquarum con-
ſtituit: q̃ aquas
ſupiores ab infe
rioribus diuiſit. Aquas eñ die tertia in locũ vnũ
coercuit: ⁊ aridã apparere mãdauit. Et aridã vo
cauit terrã aquas aũt q̃ ꝯgregatas, maria noia
uit. Poſtea aũt icepit terra herbã virẽtẽ, ⁊ ligna
fructifera germinare: ligna q̃ et herbe ceperunt
fructus ⁊ ſemina ꝓcreare. Deinde die quarto de⁹
duo luminaria magna i firmamẽto poſuit. Duo
q̃ luminaria magna: ſcz ſolẽ ⁊ lunã: vt alter diei
alter nocti preeſſet formauit. Quinta vero die: in
aquis creauit piſces, q̃ in aqua remanſerunt, ⁊
volucres, q̃ ſurſuz ad aera volauerũt. Sexta ve-
ro die deus in terra iumenta, reptilia ⁊ beſtias, ⁊
tandẽ hominem creauit: ipſumq̃ in paradiſo lo-
cauit: ⁊ ſic in ſex diebus ſua opa cõſummauit, ⁊
mundum ſm creaturaꝝ diſtinctionem formauit.
In ſeptimo vero die legitur q̃euiſſe: ⁊ nihil p̃ter
Moralitas illum diem et eius ſanctificationẽ feciſſe. ¶ Recte
No. compo videtur q̃ ſicut deus ſe habuit in iſtius mundi
ſitionẽ mo- maioris creatione: ſic quotidie ſe hz in minoris
ralis hois mũdi ſcz hominis creatione: ⁊ moralis hois con
ſiue poſitione. Dico ergo q̃ lux eſt fides: firmamen-
E tum eſt ſpes. Aque ſuperiores ſunt a deo immiſſe
ſpũalis et tribulationes. Aque vero inferiores, ſunt a car-
q̃ requirun ne naſcentes tentationes. Terra eſt corpus: her
tur ad eius be ⁊ arbores ſunt bona opera: fructus ⁊ ſemina
pfectionẽ. ſunt virtutes et merita: luminaria ſignificant di-
ſcretionẽ. Sol eternorũ ſapientiã: luna, tpalium
noticiã. Piſces qui ſemp ſunt i aqua, ſignificant
deuotionẽ. Volucres vero celeſtium cõtemplatio
nem. Iumenta, pauperũ adiutoriũ ⁊ ſubuẽtionẽ.
Reptilia aliorum dolorum compaſſionez. Beſtie
ſignificant demonum et vitiorũ conſiderationez.
Homo vero ad imaginẽ dei factus, deſignat mora-
lis hois cõpoſitionẽ, et mentis moralẽ pfectionẽ
Paradiſus vero deuotat finalẽ beatificationem, et
glie conſecutionẽ. Dico ergo q̃ ad hoc q̃ minor
mũdus. i. vir pfectus moraliter cõſtituat: primo
neceſſaria eſt lux fidei: vt ſcilicet mentẽ illuminet
et veritatem oſtẽdat: et errorez et tenebras diſſi-
pet et confundat. Vñ dicit. Circũfulſit eũ lux de
Act. 9. a celo. Secundo debet in ipſo fieri firmamentum. i.
ſpes: que ſcilicet firma et ſolida debet manere: et
inter aquas ſuperiores tribulationum, et inter
aquas inferiores tentationum immobilis perdu
rare. Spes enim in deum vtrobiq̃ ſtat: quia ſi- Eccleſia.
cut dicit. Qui timet dñm, nihil trepidabit: q̃m ipe 34. c.
eſt ſpes eius. Sequit. Protector ſapientie firma-
mentum virtutis, regnum ardoris: vmbracu-
lum meridianum. Tertio ibi debet apparere ari F.
da: id eſt, penitentie ariditas: ⁊ aquarum: id eſt
deliciarum carnalium debet cohiberi fluxibili-
tas: q̃ pro certo aque inferiores, id eſt carnis de
lectationes maria vocantur: pro eo q̃ ipas mul-
te amaritudines concomitantur: ſicut patet in
luxurioſis: qui pro carnis delectationibus habẽ
dis multas moleſtias patiuntur. Unde dicit. Et Apo. 8. d.
multi hominũ mortui ſunt ex aquis: q̃ amare fa
cte ſunt. Arida vero terra: que naturaliter ⁊ ſoli-
da dicitur: pro eo q̃ penitentie ariditas in men-
tis ſoliditatem mutatur: inq̃ntũ ſcz vt cõmuniter
ille qui per abſtinentiam ⁊ penitentiã a carnis
voluptatibus eſt aridus, fortis eſt ⁊ ſtabilis. Pſ. Pſ. 103. a
Fundauit terrã ſup ſtabilitatẽ ſuã. Quarto de-
bet in iſto mũdo ſcz homine, poni luminaria cla-
re ⁊ lucẽtis diſcretionis: q̃ ſcz ibi dz eſſe ſol. i. ſa-
piẽtia de ſpũalib⁹: luna. i. ſciẽtia de tpalibus: ſtel
le. i. ſciẽtie de naturalib⁹. Ad virũ pfectum perti-
net, q̃ ipſe ſit illuminat⁹ ⁊ inſtruct⁹ in ſpũalibus Abac. 3.
⁊ tpalibus ⁊ naturalibus. Unde dicit. Sol ⁊ lu-
na ſteterũt in habitaculo ſuo. Quinto dico q̃ ibi
debent eſſe piſces: qui valde ſunt vigiles. i. diligẽ
tia vite actiue: aues volãtes: id eſt, ſublimitas cõ
tẽplatiue: q̃ ꝓ certo iſte debet eſſe diligẽs ⁊ mobi
lis quãtũ ad miniſtrationẽ virtuoſe actionis: al-
tus vero volucris ⁊ ſublimis, quãtũ ad volatum
cõtẽplatiõis. Pſal. Volucres celi ⁊ piſces maris: Pſ. 8. b.
qui perambulant ſemitas maris. i. perambulare G
debent ſemitas ꝯſcientie amare ⁊ deuote. Sexto
debent eſſe iumẽta: id eſt, ad ſutrix proximorum
compaſſio: reptilia. i. vitiorum que in nobis re-
pũt: meditatio beſtie: id eſt demonum crudelium
timor ⁊ conſideratio: vt ſic dicat hõ illud Pſal. Pſ. 49. b
Mee ſunt oẽs fere ſiluarũ: iumẽta in montibus ⁊
boues. Talib⁹ etiã creaturis ſpũalib⁹ preambu
lis frequẽter creat hõ ad imaginem dei, hõ dico
interior: id eſt, iterior ratio ⁊ moralis perfectio,
chriſtiq̃ imago ⁊ imitatio: q̃ finaliter ponit in pa
radiſo: id eſt in eccleſie militãtis ſtatu ⁊ officio, ⁊
finaliter in paradiſi celeſtis gaudio ⁊ ſolatio. Vñ
dicit. Plãtauerat dñs de⁹ paradiſum voluptatis
a pncipio: i q̃ poſuit hominẽ quẽ formauerat. Et Geñ. 2. b
ſic ſequit ſeptima dies: id eſt mentis trãq̃llitas et
quietatio: ⁊ etiã eterna requies ⁊ cõſolatio. Sex
eñ dieb⁹: id eſt, ſex pfectiõis gradibus: omnia q̃
ad minoris mũdi, id eſt interioris hois ꝯſtitutio
nẽ ſpectãt, pñt ſpũalit fieri. Et ſic dies ſeptima: id
eſt, quies mẽtis in hac via, vel eterna trãquillitas
in patria põt ſeq̃. Vñ homini dicit. Sex diebus Exo. 23. b.
opaberis: ſeptimo autẽ die ceſſabis. Et ibidẽ dr. Aliter.
Sex ãnis ſeminabis terrã: ſeptimo aũt dimittas
vt quieſcat. ¶ Vel dicam⁹ q̃ mũdus eſt eccl'ia: in
cuius ſcz cõpoſitiõe cõcurrũt multa genera crea
turarũ: id eſt pſonarũ. Et primo q̃dẽ eſt ibi lux: id
eſt, natura angelica, q̃ habet hoies illuminare, ⁊
errorũ obſcuritatẽ fugare. Sunt ibi aque infe- H
riores ⁊ ſuperiores: id eſt ſancti q̃ ſunt in patria:
⁊ iuſti qui degũt in via. Eſt etiã ibi firmamẽtũ in
ter vtraſq̃ aquas mediũ. i. ſtat⁹ platorũ ⁊ eccl'ia-
ſticoꝝ: q̃ ſcz inter deũ et populũ medi⁹ currit: et
inter ſupiora: ⁊ inferiora firmus i fide ⁊ moribus
pſiſtit. Itẽ ibi ſunt herbe virẽtes: id eſt, ſimplices
populares: arbores fructificantes: id eſt boni
actiui et ſeculares: ſtelle lucentes, id eſt clerici
atq̃ doctores: piſces natãtes. i. viri deuoti. Aues
volãtes. i. viri cõtẽplatiui. Ibi eſt ſol. i. chriſt⁹, q̃
per charitatem calefacit: luna, id eſt btã virgo
que noctem. i. peccatores p pietatem humectat
⁊ rigat: terra ſeu arida: id eſt, viri ſicci ſeu abſti-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRA DA

nentes:maria:id eſt,viri a mari et peniſtẽtes.Ibi
ſunt iumẽta:id eſt, illi q̇ ꝑ elecmoſynas alios iu⸗
uant.Reptilia.i.illi q̇ circa terrā repunt: ſcꝫ illi
q̇ agriculture vacāt: beſtie ⁊ fere: id eſt,nobile q̇
liberi ꝑ mūdi ſyluā perābulāt: homo ad imagi⸗
nem dei factꝰ.i.iuſti q̇ perfectionē xp̄i ⁊ moꝛes i
ſe ⁊ ſuis actibꝰ repꝛeſentāt.Iſte ē ergo ille mun⸗
Jo.9.a. dus de q̇ dicit dn̄s.Quādiu ſuꝫ i mūdo,lux ſum
Joā.1.a. mūdi.Et illō,Mundus per ipſum factꝰ eſt.¶Ul
Aliter. dic ꝙ firmamētū eſt bonꝰ pꝛelatꝰ:q̇ ſcꝫ dꝫ eſſe ſo⸗
lidꝰ ⁊ firmꝰ inter aq̄s ſuperioꝛes:id ē,iter deum,
angelos ⁊ ſctōs:⁊ aq̄s inferioꝛes:id eſt,fideles ⁊
ſubditos ē mediatoꝛ ⁊ mediꝰ: ⁊ duobꝰ magnis
luminaribꝰ.i.duabus ſpiritualibus virtutibus
ſcꝫ ſole idefectibili.i.iuſtitia: luna mutabili: id
eſt, clementia:⁊ ſtellis lucētibꝰ: id eſt pꝛudētia
A debet eſſe munitꝰ.Iſte ergo debet eſſe firmamētū
ꝑ cōſtātie firmitatē: mediꝰ inter deū ⁊ ppl'm per
oronis ſuffragiū:⁊ ꝑ p̄latiōis auctoꝛitatē:media
toꝛ vo iter alios ꝑ cōcoꝛdiā ⁊ charitatē illumi⸗
natꝰ:⁊ ſtellatꝰ ꝑ ſapiētiā ⁊ ſagacitatē:ꝑ iuſtitiam
⁊ pietatē:necnō ꝑ multiplicitatē vtutū.Un̄.Fiāt
luminaria in firmamēto celi.¶Uel dic: ꝙ aq̄ ſu⸗
perioꝛes q̄ ſunt criſtalline:ſolide ⁊ lucide, ſunt vi
Aliter. ri iuſti:q̇ ſup celos ſpe ⁊ cōtēplatiōe moꝛātur:et
q̇ per ſapientiā lucidi: ⁊ per conſtantiā ſolidi di⸗
noſcunt̄.Pſal.Benedicite aque q̄ ſup celos ſunt
dn̄o.Aque aūt inferioꝛes q̄ in vnū ſunt cōgrega⸗
te:et maria ab amaritudine ſunt dicte:⁊ fluctuo
ſe:⁊ tumultuoſe:ſignificāt pctōꝛes:q̇ ſcꝫ per ma⸗
lā amicitiā inuicē congregati: per inuidiā ama⸗
Ps.145.a. ric tur: per incōſtantiā ſunt fluctuoſi: ⁊ per di⸗
et Dan.3. ſcoꝛdiā tumultuoſi.Unde dicit̄. Impij quaſi ma
re feruēs:qḋ quieſcere nō valet.firmamētū igit̄.
i. bonus pꝛelatꝰ debet iſtos ab inuicē diuidere:
Eſa.57.d. ⁊ inter eos dijudicare ⁊ diſtinguere:et ab inuicē
eos ſeꝑare.Un̄.Diuidet agnos ab hedis:⁊ ponet
Mat.25.c. agnos a dextris:hedos aūt a ſiniſtris.¶Uel dic
Aliter. ꝙ aq̄ ḋ q̇bꝰ tā piſces,q̄ꝫ volucres ſunt creati:ſigni
ficāt iſtā moꝛtalē vitā:vl' ēt iſtiꝰ ſcl'i voluptatē: q̄
B ſcꝫ ē pncipiū ⁊ oꝛigo piſciū.i.maloꝝ:⁊ volucrū.i.
bonoꝝ:ſꝫ ꝓ certo piſces.i.voluptuoſi:i iſtis aq̄s
ꝑ cōplacētiā remāſerūt: volucres vo.i.ꝯtēplatī
ui ⁊ iuſti: ſurſum ad bona ſpiritualia ⁊ eterna ꝑ
effectū euolauerūt:et aq̄s voluptatis ſeculi i q̇⸗
bus fuerāt nati,reliquerūt.Mali em̄ nō ſolēt lo
cū natiuitatis ſue ſcꝫ mūdū dimittere: ſꝫ ibi gau
dent moꝛe piſciū enatare.Un̄ dicitur.Facies ho⸗
minis ſicut piſces maris.Boni vo iſtū locū ſolēt
Abac.1.d. fugere:⁊ ad paradiſi gl'iam euolare.Un̄ canit̄ in
hymno.Qui ex aq̄s oꝛtū genꝰ ꝑtiꝫ remittis gur
Aliter. giti: partim leuas in aera.¶Uel ſi vis: dic ꝙ illi
qui ſunt volucres.i.ſciētifici et ſpūales:libenter
relinquūt patriā ſuā ⁊ natiuitatis ſue locū: ſciē⸗
tes illud:ꝙ nemo ꝓpheta acceptꝰ eſt in p̄ria ſua.
Piſces āt.i.voluptuoſi:ibecilles ⁊ ignari:neſciūt
patriā ſuā dimittere,vel exire ⁊c.¶Uel dic ꝙ deꝰ
in pncipio fecit lucē pꝛimoꝛdialē: de qua dicit hi
ſtoꝛia ſcholaſtica:ꝙ ipſi materia i ſolē ceſſit:taꝯ
Luc.4. de ea ſol poſtea factus fuit. Iſta igit̄ q̄uis ſole
eſſet pꝛioꝛ in tēpoꝛe,fuit tn̄ minoꝛ in ope:qꝛ lꝫ nō
Aliter. erat ita clara iſta lux pꝛimaria que p̄ceſſit,ſicut
ſol poſtea qui ſucceſſit.Talis lux videt̄ eſſe bea⸗
ta virgo:q̄ reuera fuit puriſſima moꝛe lucis.Un̄
dicitur.Uidit deus lucē ꝙ eſſet bona.De iſta em̄
fuit factus ſol iuſticie chꝛiſtꝰ:qꝛ ab ipſa fuit hu⸗
manitus incarnatus.Illa ergo q̄uis in tempo⸗
re ipſo ſole chꝛiſto homine fuit pꝛioꝛ: in virtute
tamen et efficacia fuit minoꝛ.Unde de iſta poteſt
dici.Fons paruus creuit in fluuiū magnum:⁊ in
lucem ſolemq; conuerſus eſt.¶Ul' dic ꝙ iſta lux
q̄ p̄ceſſit ſolē:⁊ an̄ ſolis creationē vices ipſiꝰ exer
cebat:ſignificat legē an̄ gratiā. Ioānem an̄ chꝛi⸗
ſtū:gratiā an̄ gloꝛiā: initiū ante ꝑfectionē.Ioā⸗
nē an̄ ſaluatoꝛē:qꝛ ſcꝫ iſta tāq̄ꝫ minoꝛa ⁊ iꝑfectio⸗ C
ra p̄ceſſerūt: illa vo tanq̄ꝫ maioꝛa ⁊ magis vtilia Heſt.10.
ſucceſſerūt.Un̄ Auguſtinꝰ in homilia.Pꝛemittit̄ Alite.
inq̇t Ioānes an̄ xp̄m, paranymphus an̄ ſpōſuꝫ,
ſeruꝰ an̄ dn̄m ⁊c.Senariꝰ numerus in hoc videt̄
pꝛiuilegiatꝰ:qꝛ deꝰ oia opera cōſtitutiōis ⁊ crea
tiōis mūdi ſex diebꝰ cōpleuit. In hoc etiā ꝙ xp̄s
ſexto die ⁊ ſexta hoꝛa diei moꝛtuꝰ fuit: ⁊ qꝛ etiaꝫ
hō ſexto die fuit creatus. Et qꝛ dies iſte ſeptime
diei q̄ ſignificat requiē, fuit ꝯiunctꝰ,per iſtuꝫ nu⸗
merū poſſum intelligere laboꝛeꝫ bone operatio⸗
nis.Un̄ dicit̄.Sex diebus operaberis:qꝛ ꝓ certo
iſte numerꝰ.i.bonꝰ laboꝛ bn̄ numeratꝰ et menſu⸗ Exo.23.b.
ratus nobis in hoc cōmēdat̄:qꝛ deꝰ ipſum mun
dū creādo ſacrauit:⁊ ipſum recreādo ꝑ ſue paſ⸗
ſiōis miniſteriū bn̄dixit. Iſtū etiā dies ſeptimꝰ.
i.eterna req̄es imediate ſequit̄:qꝛ ſcꝫ poſt hone⸗
ſtū laboꝛē iuſtū eſt q̇ celi req̄es habeat̄.Un̄ dicit̄. Apo.14.c.
Amodo iā dicit ſpūs vt req̄eſcāt a laboꝛibꝰ ſuis. D
Sexta ergo die fuit creatꝰ hō:ad denotandum ꝙ
ipſe debet eſſe laboꝛi bonoꝝ operū deditꝰ:quia Luc.13.c.
dicitur.Sex dies ſunt,in quibꝰ operari opoꝛtet. Job.5.b.
Et Job.Homo naſcitur ad laboꝛem.

¶Capi. ſcōm Textus.

Igitur perfecti ſunt celi et terra.Moꝛalitatum Capitulum ſecundum.

Sicut dꝛ in gene Gen.2.b.
ſi.Dominꝰ a pꝛincipio paradi⸗
ſum voluptatis in oꝛiētali pla Nota de⸗
ga plātauerat:⁊ ibi poſuit ho ſcriptionē
minē quem foꝛmauerat.Erat ſitū ⁊ oꝛna
aūt paradiſus ille terreſtris lo⸗ tum paradiſi
cus amenisſimꝰ pꝛope globuꝫ terreſtris.
lunarē poſitꝰ: ⁊ in ſecreta mūdi parte locatꝰ: di⸗
uerſis arboꝛibꝰ ꝯſitꝰ.fontibꝰ ⁊ fluminibꝰ irriga
tus.Ibi em̄ eſt fons q̇ aſcēdebat ḋ terra,irrigās
ſuꝑficiē paradiſi:q̇ tandē in quatuoꝛ flumina diui
dit̄: q̄ ad diuerſas mūdi partes mittūt̄. Ibi erat
lignū vite:ḋ cuiꝰ eſu vita poterat cōtinuari. Ibi
ēt erat lignū ſcie boni ⁊ mali:ꝑ cuiꝰ eſuꝫ itellectꝰ
poterat illuminari,⁊ mēs ſcijs ifoꝛmari.Hō igit̄
foꝛmatꝰ ibi ponit̄: ⁊ vt videt̄, paradiſum operet̄ et Moꝛa⸗
ſeruet: ⁊ ibi dn̄s deputet̄.¶Paradiſus pōt ſigni litas.
ficare vginē gl'ioſaꝫ:q̄ ꝓculdubio in oꝛiēte lucis Btā virgo
gr̄e fuit ſita:ſurſuꝫ ad celeſtia ꝑ affectū ⁊ ꝯtēpla⸗ pōt dici pa
tionē erecta:a mūdo ꝑ ꝯtēptū diuiſa in ſe ſolita⸗ radiſus.
ria ⁊ ſecreta:aq̄s gr̄arū irrigata, et virtutuꝫ ar⸗
boꝛibꝰ fecundata.In ipſa em̄ et in eiꝰ medio fuit E
lignū vite.i.charitas:lignū ſcie.i.vitas:fons cū
cta irrigās.i.pietas:quadruplex fluuius .i. ſue Quatuoꝛ
pietatis quadruplex ꝓpꝛietas.Fons enim miſe flumina.
ricoꝛdie vginis bn̄dicte i quatuoꝛ ptes eſt diui⸗
ſus, ⁊ i quatuoꝛ flumia diſpertitꝰ:qꝛ ſcꝫ vnꝰ de
ſuis fluuijs vadit ad āgelos ⁊ ad ſctōs,vt letifi⸗ Ezec.31.a.
cēt̄:aliꝰ ad miſeros vt i tribulatiōibꝰ ꝯſolēt̄: aliꝰ
ad iuſtos,vt i bono foꝛtificēt̄:aliꝰ ad pctōꝛes,vt pſal.86.a.
a criminibꝰ releuēt̄. Bernardꝰ em̄ dicit ꝙ iſta oi⸗ Aliter.
bꝰ oia facta ē:⁊ ꝙ in ip̄a inuenit āgelꝰ leticiā,iu⸗ Eccleſia di⸗
ſtꝰ gr̄aꝫ,miſer ꝯſolationē,pctōꝛ veniā.Un̄ legit̄. ci pōt para
Fluia eiꝰ manabāt i circuitu eiꝰ. In iſto ḡ hoꝛto diſus,⁊ ibi
delitiarū poſuit deꝰ pr̄ hoieꝫ quē foꝛmauerat .i. debet p̄fici
xp̄m:⁊ ipſiꝰ fecit ip̄m pncipalē cuſtodē ⁊ dn̄ꝫ,qḋ hō.i.virilis
ſcꝫ factū ē: cū vbū extitit incarnatū. Pſalm.Hō p̄latꝰ rōne
natꝰ ē i ea:⁊ ipſe fundauit eā altiſſimꝰ.¶Ul' dic ꝙ vtens.
paradiſus ē eccl'ia ſctā ⁊ alta: ⁊ ſuper ſectas alias
eleuata:⁊ in oꝛiēte fidei ꝯſtituta: vbi.ſ. ē fons ſa⸗ F
piētie,vbū dei.ſ.xp̄s:q̇ per q̄tuoꝛ flumina.i.qua
tuoꝛ euāgelia aquā ſue gr̄e nobis fundit: vbi li⸗
gnū vite.i.crux q̄ viuificat pctōꝛes:vbi lignū ſcie.
i.fides q̄ ſciētificat ignoꝛātes.Ibi igit̄ ponit̄ hō,
q̇libꝫ fidel' ⁊ nutriat̄ ⁊ viuat: qꝛ aliſbi nō ē ſalus.

Uel et ibi dꝫ poni ⁊ ꝑfici in ꝑlatū ⁊ dñm hō.i.ꝑſona rationabilis ⁊ iuſta:vt eum opereť ⁊ exerceat vt eum ſeruet ⁊ cuſtodiat. Homo eñ debet eſſe ⁊ non fera.i.rationalis ⁊ humanus cui paradiſus cōmittiť,cui cuſtodiat ⁊ regnū eccleſie cōmēdať.

Aliter. Conſciētia viri iuſti alia expoſitione dici poteſt paradiſus. ¶Uel dic ꝙ paradiſus eſt cōſcientia viri iuſti alta/ſecreta/illuminata/irrigata:ibi eſt fons ſcilꝫ grē:et quatuoꝛ flumina.i.quatuoꝛ virtutes cardinales lignū vite.i.memoꝛia crucis:etiā lignū ſciētie.i.virtutis fidei et diſcretionis:atꝗ ſic homo.i.chꝛiſt᷒/iſtū paradiſum ꝑ gratiā libēter intrabit:ipſumꝗ cuſtodiet ⁊ ſeruabit. Pš,120. Pš. Dñs cuſtodit te/dñs protectio tua:ſuper manū dexterā tuā. ¶Quatuoꝛ flumina fuerūt in paradiſo terreſtri:que ꝑ diuerſas oꝛbis partes ſe vndiꝗ diffundebāt. Primū eñ flumē erat Phiſon/qui circūit terrā euilath:vbi eſt aurū optimū/bdelliū ⁊ onychinus. Scōm eſt Gion/ꝗ circūit Ethiopiā. Tertiū flumē eſt tigris:qd̄ vadit cōtra aſſyꝛios. Quartū aūt eſt Eufrates. Iſta quatuoꝛ flumina poſſunt ſignificare quatuoꝛ virtutes q̄ in paradiſo coꝛdis noſtri eſſe debēt. Phiſon eñ ꝗ interpretať oꝛis mutatio/ſignificat cōfeſſionē:que ſcꝫ terrā euilath qui interpꝛetať dolēs.i.cōtritionē debet circūire:vbi.ſ.aurū.i.ſapiētia:bdelliū ſtringens.i.abſtinētia:onychinus/ꝗ oculos facit tremulos.i.timoꝛ ⁊ triſticia debet eſſe. Gion qui interpꝛetatur luctatio.i.cōſideratio:que ſcꝫ cōtra ſpirituales hoſtes dꝫ luctari:que dꝫ ethiopiā.i.vitioꝛū ⁊ inferni caliginē circūire. Tigris qui interpꝛetať velocitas/eſt diligētia que debet opera bona velociter exercere. G Eufrates ꝗ interpꝛetatur frugifer/eſt eleemoſyna q̄ fruge ſua debet pauperes enutrire. Iſta eñ quatuoꝛ flumina.i.iſte quatuoꝛ virtutes debēt a fonte penitētie deriuari:vt inde poſſit paradiſus cōſcientie irrigari. Eccl'i,37.c. Unde dicitur. Ex coꝛde quatuoꝛ oꝛiuntur.

¶Capitulū ij. Textus.

Sed et ſerpens erat callidioꝛ. Moralitatum Capitulum iij.

Homo poſitus in paradiſo,oīa ligna habuit i ſua poteſtate:et ipſum lignū vite,qd̄ erat in medio paradiſi:excepto tñ ligno ⁊ fructu ſcientie boni et mali:⁊ qd̄ ſolū ſibi deus interdixit. Moralitas. Uerūtamē ſic factum eſt ꝙ de nullo legitur comediſſe niſi de illo qd̄ fuerat ſibi interdictū. ¶Qd̄ ad hoc pōt applicari/ꝙ homo naturaliter nitiť in vetitū. Minus eñ appetit homo illa q̄ ſibi ſunt libera et cōceſſa:lꝫ plus valeāt ꝗ̄ illa q̄ fuerūt denegata:quinimo res eo ipo cōcupiſciť quo denegať. Negata appetuntur magis. Narratio. Sicut narrať de quodā ꝗ cētenari᷒ vixerat:nec vnꝗ̄ ciuitatē ſuā exiuerat. H Quod rex admirās/vocauit eū:et ſibi interdixit exitū ciuitatis. Qui ſtatim exire tentat᷒ fuit,nec quiēuit/quouſꝗ rex exeūdi licētiā ſibi dedit. Uñ dꝛ. Prouer.1.c. Stulti ea q̄ ſibi ſunt noxia cupiunt. Uñ apl's. Rom.7.b. Occaſione accepta pctm̄ ꝑ mandatū operatū eſt in me oēm concupiſcentiā. Aliter. Lignū vite eſt diuina gratia. ¶Uel dic ꝙ lignū vite eſt diuina grā:lignū ſciētie eſt rerū noticia:que.ſ.ꝓ eo homini interdiciť:qꝛ.ſ.non eſt bonū ꝙ circa ſcientias animus plus debito occupeť:quinimo neceſſe eſt ꝙ a nimio ſciētie appetitu/per debitā prudētiā refreneť. Rom.12.a. Apl's. Nō plus ſapere ꝗ̄ opꝫ ſapere:⁊ hoc qꝛ ſciētia inflat:charitas aūt edificat:ſicut diciť alibi. 1.Coꝛ.8.a. Uerūtamē quidā ſunt ſicut Adā:qui plus diligūt ſcire ꝗ̄ viuere:et citius ad ſcientiā ꝗ̄ vitā vel gratiā currūt:⁊ potius appetunt fieri docti ꝗ̄ boni eſſe:ſicut ſunt illi qui querūt ſciētias curioſas et dānatas. Sicut etiā ſunt illi q̄ pro ſciētia dimittunt horas vel ſimilia:⁊ ꝓpter hoc tales de paradiſo/id eſt de ſtatu ſalutis eijciunť:et a ligno vite quā contēpſerūt.i.a vita eterna:gladio diuine ſciētie/⁊ igne gehēne finaliter excludunť. Apl's. Non plus ſapere ꝗ̄ neceſſe eſt. Rom.12.a. ¶Uel dic ꝙ lignū vite eſt ſacra ſcriptura:lignum vero ſcientie eſt mūdi ſcientia et doctrina: Aliter. hoc eſt verū ꝙ adam ⁊ eua qui erant in paradiſo ⁊ in ſtatu eccleſie militātis citius cucurrerūt ad lignū ſciētie mūdane ⁊ lucratiue,ꝗ̄ ad lignū vite ſacre ſcripture ⁊ gratie diuine:ꝓpter qd̄ digni fuerūt abinde eijci/⁊ bonis eccleſiaſticis ſpoliari. Poti᷒ queruntur humane ſciētie ꝗ̄ diuine qꝛ ſunt lucratiue. A Iuxta illud. Quia tu ſcientiā repuliſti/expellam te ne ſacerdotio fungaris mihi. Oſee.4.b. ¶Deus de vtero/id eſt de limo terre ſine ſemine virili ſexta die foꝛmauit Adam quē quia nolebat eſſe ſolū/decreuit ſibi dare ſimile adiutoꝛiū:⁊ ideo in ipm ſopoꝛem miſit:et de coſta eius Euam foꝛmauit:quā vxoꝛem ⁊ ſociam ſibi dedit. Textus. Cap.ij.c. ¶Terra iſta inuiolata eſt virgo immaculata/de qua ſcilicet ſecundus Adam Chꝛiſtus ſine virili ſemine ſexta die:id eſt ſexta etate fuit factus. Moralitas. Unde illud Ezechielis. Eſa,35.a. Illa terra inculta eſt quaſi hoꝛtus voluptatis. Tandē vero ſopoꝛ moꝛtis in ipſo immittitur:et Eua/id eſt ſancta mater omniū fidelium eccleſia de eius coſta/id eſt de eius latere conſtituitur ⁊ foꝛmať:que cum ipſo per fidē ſocialiter deſponſať. Uñ. Sponſabo te mihi in fide. Oſee.2.d. ¶Uel dic ꝙ in hoc ꝙ mulier facta eſt de viri latere/non de capite vel de pede:datur intelligi ꝙ vir debet vxoꝛē ſuā tanꝗ̄ ſibi collateralē ⁊ ſociā diligere: Aliter. et eam ſibi pꝛeficere/nec ei obedire:qꝛ de viri capite nō eſt facta:nec eam plus debito vilipēdere debet:qꝛ de pedib᷒ non eſt creata:ſed eā dꝫ quaſi ſibi ſimilē honoꝛare:⁊ eam ſociā reputare:qꝛ de medio/ſcꝫ de latere eſt foꝛmata. Unde dꝛ. Mulier quā dediſti mihi ſociā/dedit ⁊c. Gene.3.c. ¶Uel ſi vis allega cōtra loquacitatē mulierū qd̄ vir creatus eſt de terra/que eſt muta ⁊ nō ſonoꝛa. Aliter. Loquacitas mulierum. Mulier vero facta eſt de oſſe:de re ſcilꝫ que eſt ſonoꝛa ⁊ dura. Plenus eñ ſaccus terre non ſonat:plenus vero ſaccus oſſibus tumultuat:⁊ inde fit qd̄ mulieres que de oſſib᷒ facte ſunt/ſunt loquaces. B Uiri vero de terra foꝛmati ſunt taciturni. ¶Cum adā ⁊ eua eſſent in paradiſo poſiti:⁊ ad pꝛoducendum pꝛolem inuicē coniugati:ſerpens qui erat ſapiētioꝛ cunctis animātibus terre/accepit de fructu ligni vetiti. Textus. Cap.iij.a. Et pꝛimo decepit mulierem/pꝛomittens ei ſi comederet/ſcientiā ⁊ aliqualiter deitatem/dicens. Gene.3.a. Eritis inquit ſicut dij/ſcientes bonū et malum. Mulier enim decepta comedit:⁊ viro ſuo pomū comedendū tradidit:que etiā ad mulieris vocem cōtra pꝛeceptum dñi manducauit:ꝓpter qd̄ vterꝗ maledictionē incurrit:⁊ de paradiſo eiectus fuit:⁊ deus etiā ante paradiſum angelum ⁊ ignem.i.murum igneum et gladium verſatilem ad cuſtodiēdum ianuam collocauit. ¶Allegoꝛice per Adam principem vel pꝛelatum magnū intelligo:per Euam vxoꝛem eius aliquē conſiliarium et collateralem ipſius aſſumo:ſerpens autem inferioꝛes balliuos denotat:pomū vero vetitum ſubſtantiā deſignat. Allegoꝛia. Dico ergo ꝙ Adā eſt quādoꝗ in paradiſo:id eſt pꝛinceps vel pꝛelatus in ſuo/delitiarū palatio/vel ſue autoꝛitatis faſtigio:vbi pro certo ſemper vt cōmuniter habet Euam coniugē.i.aliquē magnū conſiliarium,id eſt collateralem:ſibi igitur et collaterali ſuo a deo omnis rapina interdicitur:⁊ ne comedant poma ligni ſcientie,id eſt ne deuoꝛent vel rapiant bona ſubditoꝛum,et maxime clericoꝛum/religioſoꝛum/et ſcientificoꝛum viroꝛum/ C eidem denegatur. Unde dicitur. Sufficiat vobis pꝛincipes iſrael:iniquitatem et rapinas intermittite:iudiciū et iuſticiā facite. Eze.45.c. Sed quid?

UNIVERSITARIA

pro certo ſerpentes venenoſi.i.inferiores balli-
ui:lignum ſcientie cum fructu ſuo pulchro,et ad
veſcendũ ſuaui.i.diuites ſubditos cum ſuis di-
uitijs primo Eue.i.illi principali cõſiliario ma-
Not. hanc gistri ſui deferunt:et ad poma.i.ad bona eorum
expoſitio- rapienda eos inducunt:occaſioneſqꝫ faciẽdi ex-
nem cõtra actiones ꝛ affligendi populũ ipſis ſignificant:et
malos cõ- oſtendũt illis dicẽtes ipſis illud qđ ibidẽ ſequi-
ſiliarios. tur.Si comederitis/nequaqꝫ moriemini.i.ſi ra-
pueritis bona talium/nequaqꝫ peccabitis:qꝛ ſci
licet in hoc ꝛ in hoc deliquerunt:quia etiã bona
ſubditoꝝ in neceſſitate ſunt veſtra ꝛc. Huiuſmo-
di vero inquiunt:ſi ſic feceritis/eritis ſicut dij.i.
apparebitis aliorũ domini ꝛ magiſtri.His ergo
ablatis et delatis/Eua.i.malus cõſiliarius Ade
viro ſuo i.principi vel plato/illud ipſum loqui-
tur:ꝛ ſic de comedendo pomo vetito.i.de exigẽ-
do a ſubditis indebita ſubſidia/de imponẽdo fal
ſo crimine inter eos conferit.Quapropter ꝛ ſer-
pens deferens/ꝛ Eua conſulens/et Adam cõſen-
tiens ꝛ autoritatẽ preſtans.i.balliui ꝛ conſiliarij
et magiſtri a deo maledicunt: erumnis culpe et
Apo.21.b. pene finaliter ſupponunt:et a paradiſi gaudijs
D excluduntur.Et ſi vis/dilata etiã contra ſecula-
res officiales ꝛ principes:qui conſilia facere non
ceſſant/quomodo bona clericorũ (que tamẽ ſunt
Aliter. eis vetita) comedant et conſumant.¶Uel dic qđ
Adã eſt ratio vel ſpiritus Eua ſibi coniuncta eſt
caro/ſenſualitas ſiue corpus:pomũ eſt tempo-
ralis delectatio:ſerpens vero eſt diabolus ꝛ ten-
tatio.Igitur dico ꝙ Adam et Eua.i.ſpiritus et
caro inuicem cõiunguntur:vt prolem bonorum
operum Eua.i.caro pariat:cũ caro ſeu corpus
ſit principium operandi/inuicem deſponſantur.
Sed pro certo ſerpẽs.i.diabolus:pomum veti-
tum.i.malam delectationẽ:primo mulieri id eſt
carni preſentat:que viro ſuo.i.ſpiritui vt cõſen-
tiat ſtatim portat.Sic ergo Adam Eua mediã-
te comedit:quãdo animus carne inſtigante ma-
le delectationi conſentit:quapropter vterqꝫ pa-
radiſum.i.ſalutis ꝛ gratie ſtatum perdit:et ma-
ledictionē vterqꝫ incurrit quia ꝛ ſpiritus ama-
ritudinẽ/caro vero miſeriam inde ſentit.Ignis
vero et gladius.i.concupiſcentia et deſperatio
ipſis opponitur:propter que ab ingreſſu para-
Pſ.139.c. diſi:id eſt a reditu ad gratiã ſecluduntur.Pſal-
miſta. In ignem deijcies eos:et in miſerijs non
ſubſiſtent.Conſtat enim ꝙ Adam ꝛ Eua.i.anima
et caro poſtqꝫ ſerpenti diabolo cõſentiunt/ꝛ po-
mum vetitum comedunt.i.opus prohibitum fa-
ciunt non ſolum paradiſum.i.ſtatum ſalutis et
gratie perdunt:imo miſeriam mentis et corpo-
E ris concupiſcentiã et iracũdiam tanqꝫ ignem et
gladium incurrũt:necnon difficultatem penitẽ-
di/et ad paradiſum gratie reuertendi ſentiunt:
ita ꝙ laboribus et miſerijs extra ſubſunt id eſt
Geñ.22.b. incurrunt.Unde,Abraã autẽ portabat in mani
Textus bus ſuis ignem ꝛ gladiũ.¶Poſtqꝫ Adam ꝛ Eua
Ca.iij.b. peccauerũt aperti ſunt oculi eorum:ꝛ cognoue-
runt ſe nudos:et ad vocem dñi timuerunt:et ſe
quia nudi erant/abſcõderũt:et folijs ficus ſuas
turpitudines abſconderũt.Reprehẽſi aũt a dño
veniã non petierũt:ſed ſe excuſantes:Eua in ſer-
pentem/Adam vero in Euam/et etiã in deum cul
pas ſuas retorſerũt:propter que paradiſi pala-
tium perdiderũt.¶Sic vero peccator videns ſe
Moralitas. reprehenſum/ꝛ cũctis gratijs viduatũ et nuda-
tum vocem et cõſortiũ bonorũ metuit:quapro-
pter quãtum poteſt ſe excuſare contendit:ꝛ ſub
diuerſarũ palliationum folijs ſe abſcondit:nec
vero dum redarguit/veniã petit:ſed cũ peccatũ
ſuum in aliũ repercutit et refundit:quapropter
veniam nõ meretur:imo paradiſi gloriã perdit
iuſte:qꝛ procul dubio q̇ turpitudines ſuas occul-

tat ꝛ celat:ꝛ de peccatis ſuis veniã nõ petit:ſed
ea potius operit ꝛ excuſat:iuſtũ eſt qđ paradiſi
gloriã amittat ꝛ perdat.Unde dicit.Qui abſcõ- Prouer.28.
dit ſcelera ſua non dirigetur a dño.Qui autẽ con- b.
feſſus fuerit et dimiſerit ea miſericordiã conſe-
quetur.¶Angelus q̇ cuſtodiebat viã ligni vite Textus
et ianuã paradiſi:habebat gladiũ igneũ et ver- Ca.iij.d.
ſatilẽ:ad prohibendũ ne Adam poſt peccatũ de F
ligno vite ſumeret:et ne aliquis peccator para-
diſum intraret.¶Sic vero angelus id eſt prela- Moralitas.
tus cui cõmittitur cuſtodia paradiſi terreſtris id
eſt eccl'ie militãtis:ſumme debet cauere ne Adã
poſt peccatũ:id eſt ne quicũqꝫ peccator aut indi-
gnus ingrediatur ibidẽ:et ne quocũqꝫ modo ſu-
mat de ligno vite:id eſt de officijs vel beneficijs
que ſunt in paradiſo eccleſie:ꝛ propter hoc talis
angelus vel prelatus debet habere gladiũ ſeue-
re iuſticie:que tamẽ debet eſſe ignea:id eſt chari-
tatiua:et debet eſſe verſatilis:id eſt vertibilis et
diſcreta:vt ſcilicet poſſet indignos ab ingreſſu
eccleſie cohibere:et ipſis lignũ vite:id eſt fruct⁹
eccleſie denegare.Gladius eñ iuſticiam ſignifi-
cat/qua delinquẽtes punit et truncat.Iſta tamẽ
debet eſſe ignea p charitatẽ:verſatilis vero per
mutationis diuerſitatem.Prelatus enim quãdo
iuſticiam vel ſeueritatẽ facit:vel quando aliquẽ
gladio percutit:ſemper hoc debet ex charitate
facere:ipſumqꝫ gladiũ iuſticie nõ ſemper equa-
liter infligere:imo vertibiliter/nunc vno modo/
nunc alio/nunc interimẽdo:nunc remittẽdo:de-
bet enim variare/ſic qđ gladius iuſticie verſati-
lis dicitur / quando ſcđm conditionem locorum
temporum/cauſarum et perſonarũ diuerſimo- 2.Reg.10.d.
de variatur.Uarius eſt euẽtus belli:et nunc hunc/
nunc illum conſumit gladius. G

¶Capłm iiij. Textus.

Adam vero cognouit vxorẽ ſuã Euã que concepit et peperit Cain dicens. Poſſedi hominem per deum. Moralitatum Capitulum iiij.

ADam ꝛ Eua pri-
mo genuerunt Cain/ qui fuit
malus:poſtea abel/qui fuit bo
nus.Deus enim munera Cain
contempſit:ad Abel vero et ad
eius munera reſpexit. Tandẽ
vero Cain inuidia mot⁹/ Abel
occidit:ppter qđ ipſum deus maledixit,ꝛ ſignũ
ſcilicet tremorẽ capitis in facie eius poſuit. Ipſe
vero extũc vagus et profugus fact⁹ fuit. ¶Adã
eſt pater noſter deus.Eua eſt ſynagoga/ q̄ fuit Moralitas.
primaria ei⁹ vxor.Cain primogenitus fuit popu
lus iudeoꝝ:de quo dicit. Primogenitus meus
iſrael.Abel vero innocens fuit chriſtus. ¶Dico Exod.4.f.
allegorice:ꝙ Adã:id eſt deus:primo Euã/id eſt Allegoria.
ſynagogã habuit in vxorẽ:de qua dicit:Accipe
tibi vxorẽ fornicariã/ꝛ fac filios fornicationum. Ozee.1.a.
Et primo in iſta vxore ſua peſſimũ Cain filiũ/id
eſt duriſſimũ populũ iudaicũ genuit:tandẽ vero
fratrẽ ipſius Cain ſcilicet Abel id eſt chriſtũ in-
nocentiſſimũ produxit:ad cuius ſcilicet opera/
ſacrificia ꝛ munera reſpexit deus,ipſaqꝫ pro re-
demptione humani generis acceptauit.Cain ve
ro/id eſt ipſius populi iudaici munera:id eſt ſa-
crificia ꝛ opera/q̄ neminẽ iuſtificabãt/contẽpſit.
Uñ Eſaias.Nõ offeratis mihi ſacrificiũ fruſtra: Eſa.1.d.
incẽſum abominatio eſt mihi.Cain igitur/id eſt
popul⁹ iudaic⁹:Abel fr̃i ſuo:id eſt Chriſto eiuſ-
qꝫ ſanctitati ꝛ miraculis inuidet:dum de Pilato
ſcriptũ eſt.Sciebat eñ ꝙ p inuidiã tradidiſſent Mat.27.b.

eum:ipſumq; per crucē occidit et mordet. Qua=
Nota q̄re iudei ſint vagi et per q̄d cognoſcantur. propter iſte Cain iudaicus populus vagus ꝛ ꝓ
fugus ſuper terrā ad literā efficitur:et ſignū in
eius facie ponit:vt ab omnib⁹ cognoſcat. Iudei
enim ad literā cognoſcuntur in facie:et propter
peccatū mortis fratris ſui Chriſti vagi ꝛ profu=
Oſee.9.b. gi ſunt in orbe. Unde dicit per ꝓphetā. Abiecit
eos dn̄s deus quia non audierunt eum : et vagi
Aliter. erunt in nationibus. ¶Uel ſi vis:dic ꝙ Adam eſt
Naturali⁹ eſt male facere q̄ bona ſane intelligas. ſpiritus/Eua caro. Iſti ergo ante Abel produ=
cunt Cain:quia ſcilicet prius faciunt mala ope=
ra q̄ bona:et magis naturale eſt mala facere q̄
honeſta. Unde Seneca dicit:ꝙ virtutes magi=
ſtro indigēt:ſine magiſtro vitia diſcuntur. ¶Uel
Aliter. dic generaliter cōtra inuidos:qui ſc; quãq; vidēt
alios magis acceptos inuidēt eis:ꝛ dolent:vnde
B quātum ad vitam vel famā occidunt eos. ¶Uel
Contra inuidos. dic ꝙ Cain/qui interpretat̄ poſſeſſio/eſt auarus:
cuius caput eſt tremulū:quia ſcil; auarus ſemp
Aliter. eſt in timore. Iuxta illud Senece. Quantum ac=
ceſſimus ad ſucceſſum/tm̄ acceſſimus ad metū.
Tales etiā ſunt vagi ſuper terram : quia nunq̄
Aliter. ſunt ſolidi/nec in aliquo ſtatu fixi. ¶Uel dic ꝙ
Adam eſt deus:primogenitus eius eſt lucifer q̄
Iob.40.c. eſt principiū viarū dei. Iſte ergo inuidēs/ſecun=
dum filium/id eſt hoīem occidit. Ipſe vero nunc
vagus ꝛ profugus per hunc mundum diſcurrit.

¶Capitulū.vj.Textus.

Cūq; cepiſſent hoīes multiplicari ſup terrā ꝛ filias procreaſſent:videntes filij dei filias. Moralitatum Cap.v.

Geneſis ſexto dr ꝙ vidētes filij dei filias hoīm ꝙ eſſent pulchre : acceperūt vxores ex oīb⁹ quas elegerāt. Ex=
inde aūt geniti ſunt gigātes:q̄
Moralitas. in ſeculo fuerunt viri famoſi ꝛ
potētes. ¶Filij dei ſunt viri ec=
cleſiaſtici q̄ p ſpūalē vocationē a deo ſunt in ec=
cleſia gn̄ati. Iſti tn̄ q̄nq; vidēt filias hoīm eſſe pul
chras:ꝛ exinde accipiūt concubinas:filij aūt ſui
B adulterini gigātes ſunt/inq̄ntū ſc; patres eoꝝ
Aliter. de bonis eccleſie aliquotiēs ditāt eos:ita ꝙ in ſe
culo magni fiūt. ¶Uel dic ꝙ filij dei ſunt quicūq;
fideles:filij hoīm ſunt carnis delectatiōes:quas
ꝓ certo dū in vxores accipiūt:gigātes.i.mala ꝛ
monſtruoſa opera generāt ꝛ ꝓducunt:q; cer=
to oīs filius.i.oē opus qd̄ a carnis delectatione
Textus. Cap.vj.c. ꝓuenit naturā giganteā.i.enormē et irrationa=
bilē ſapit. ¶Cum diluuiū immineret ſup terrā/
pcepit dn̄s Noe ꝙ faceret arcā de lignis leuiga=
tis:vt ſaluaret̄ vniuerſum ſemen in ea. Facta eſt
ergo cū manſiūculis ꝛ triſtegis ſuis. Et habuit
trecentos cubitos in longitudine quinquaginta
cubitos in latitudine/ꝛ triginta in altitudine. Li
nita fuit bitumine intrinſec⁹ ꝛ extrinſecus:oſtiū
fuit inferius in latere:ſurſum vero fuit feneſtra
criſtallina in ſummitate. Arca etiā deorſum erat
lata:ſurſum autē ſtricta et in cubito cōſummata
erat. De oī viuētium gn̄e fructuū atq; feminū in
arcam introducunt̄. Uerūtn̄ deorſum aīalia/ſur=
ſum vero volatilia ſtatuunt̄:de iſtis etiā viuētib⁹
poſita ſunt in arcā de mūdis ſeptena/de immun=
dis aūt bina.ſ.maſculus ꝛ femina/tā de volucri=
bus/reptilib⁹ q̄ de iumētis. Eſce aūt cōgregate
ſunt in arcā ꝓ animalib⁹ nutriēdis. Sicq; factū
eſt ꝙ aīalia q̄ in arca fuerūt/ſunt ſaluata:cuncta
alia in aquis diluuij ſunt deleta. Tandē vero di
luuiū qd̄ quadraginta dieb⁹ inceſſanter durauerat:omnēq; carnem cōſumpſerat/ceſſare incepit.
C Arca aūt ſuper montes armenie requieuit:ſicut
oīa ponunt̄ Gen̄.viij.cū explanatione:quā ponit
Allegoria. magiſter in hiſtoria ſcholaſtica. ¶Dicamus igit̄
allegorice ꝙ arca iſta ſignificat eccleſiā militan=
tem:que.ſ.de lignis leuigatis.i.de pſonis bonis
dolatis/ꝛ a ſupfluitatib⁹ vitioꝝ abſterſis cōſti=
tuit:ꝛ in qua Noe cū filijs.i.xp̄s/vel aliquis bo=
nus plat⁹ cū ſuis ſubditis dn̄atur:ꝛ ab ipo plato
ꝓ virib⁹ ad ſaluationē efficit̄ fideliū et formant̄:q̄
ꝓculdubio bitumine charitatis et gratie interi⁹
quātū ad affectionē/ꝛ exterius quātū ad opatio
Exod.25.b. nem inungit̄ ꝛ linit̄. Unde dr̄. Facies em̄ arcā de
lignis ſethim:interius ꝛ exterius deaurabis eā.
Iſta archa h; cenacula/māſiūculas ꝛ triſtegā.ſ.
diuerſas ſtatuū diſtinctiones.ſ.officia/bn̄ficia/
dignitates/cōuentus/collegia/religiones ꝛc. q;
Ioā.14.a. ſicut dr̄ in euāgelio. In domo pr̄is mei māſiones
multe ſunt. In iſtis tn̄ triſtegis poſiti ſunt ex oī
Preferendi ſunt meliores i dignitatib⁹ eccleſiaſticis. gn̄e aīaliū ꝛ volatiliū id eſt ex omni gn̄e pſona=
rū:q; ſc; ibi inueniunt̄ munda ꝛ immū=
da.i.boni et mali ſc; volatilia viri cōtēplatiui.
Iumēta.i.viri actiui:reptilia.i.peccatores et de=
fectiui. Sed de iſtis iſtud eſt certum qd̄ in triſte=
gis.i.in ſtatib⁹ eccleſie aīalia reptilia debent eſſe
D deorſum in ſtatu ſubiectiōis:volatilia vo.i.viri
ſpūales ꝛ cōtēplatiui/debēt eſſe ſurſum in ſtatu
platiōnis:q; reuera dignū eſt ꝙ in gradib⁹ eccle
ſiaſticis ille q̄ plus valet/ſit ſuperior:ille vero q̄
Aliter. minus/ſit inferior. ¶Uel etiā animalia ſunt acti=
ui/q̄ occupant̄ deorſum circa terrena. volucres
ſunt cōtemplatiui/q̄ occupant̄ circa celeſtia ꝛ ſu
Prouerb.25.b. prema:vn̄ in Prouer. Celū ſurſum et terra deor=
ſum. Itē iſta arca eccleſie habet oſtiū inferi⁹ per
Not. qd̄ ſit oſtium eccleſie et qd̄ feneſtra. qd̄ intrat̄/hoc eſt fides:ꝛ feneſtram ſuperius/per
quā lux veritatis videt̄:hec eſt viſionis ſpecies.
Hic em̄ inferius ambulamus p fidē:ſurſum autē
in patria ambulamus per ſpeciē:q; ſc; nūc vide=
1.Cor.13.b. mus per ſpeculū ꝛ in enigmate:tunc aūt facie ad
faciē in claritate:ſicut dicit apoſtolus. Item iſta
arca habebat longitudinē fidei:que habet tricē=
tos cubitos ꝓpter trinitatē quā credit:altitudi=
nem ſpei:que habet triginta cubitos ꝓpter fru=
ctum triceſimū/ſexageſimū ꝛ centeſimū/id eſt ꝓ=
pter triplex celeſte pmiū qd̄ expectat latitudinē
charitatis:q̄ habet quinquaginta cubitos/pro=
pter ſpiritū ſanctū qui datus eſt die quinquage=
Ephe.3.b. ſima/qui eā inflāmat. Apoſtolus. Poſſitis intelli
gere q̄ ſit longitudo/latitudo/ſublimitas ꝛ pro=
funditas. Itē iſta arca eccleſie inferi⁹ fuit lata/ꝛ
ſurſum ſtricta:ibi notat̄ ꝙ deorſum eſt lata in mi
litāte/inquātū multi ſunt vocati:ſurſum ſtricta
E in triūphante/inquātum pauci ſunt electi. ¶Uel
Aliter. etiā dic ꝙ iſta deorſu; eſt lata in militāte/inquā=
tū multi ſunt ſubditi/multi actiui/multi imper=
fecti. Surſum vo ſtricta inquātū pauci ſunt pla=
ti cōtēplatiui/pauci pfecti. Eſaias. Multi filij de=
Eſa.54.a. ſerte magis q̄ ei⁹ que h; virū. Breuiter arca iſta
Eccleſia militans cōtinet bonos ꝛ malos nō triūphans. eccl̄ie cōtinet volucres cōtēplatiuos/aīalia acti=
ua/maſculos pfectos:feminas imperfectas:ꝛ mū=
dos bonos/immūdos malos. Cibū tn̄ bonoꝝ tē=
poraliū:ꝛ ſcripture et grē h; ꝓ oībus nutriēdis/
ꝛ ꝓ electis ꝛ reprobis educandis. Unde dr̄. Eſca
Dan.4.a. vniuerſoꝝ i ea. Iſta eſt ergo q̄ in cubito.i.in xp̄o
cōſummat̄ ꝛ pficit̄:ꝛ q̄ in diluuio tribulationū et
cōtēplationū p quadragenā vite p̄ntis fluctuat
ꝛ concutit̄:vbi etiā quicūq; in futuro per fidem ꝛ
gratiā inuētus fuerit/ſaluabit̄/quicūq; vero per
perfidiā vel pctm̄ extra māſerit/peribit et dāna=
bitur:finaliter tn̄ ſup montib⁹ ſituabit̄ ꝛ quieta=
Pſal.86.a. bit̄.ſ.in iudicio/qn̄ p̄ns tribulationū diluuiū au=
Aliter. feret̄. Pſalmiſta. Fundamēta ei⁹ in montib⁹ ſan=
Anima rōnalis pōt ctis ꝛc. ¶Uel dic ꝙ aīa ē arca/vel etiā vir pfect⁹:
q̄ d; habere longitudinē fidei:altū ſpei/latū cha=

ritatis ⁊c. ſicut ſupꝛa: q̄ bitumine diuine gr̄e dʒ eē linita: intus in conſcientia, ⁊ exteri⁹ in apparentia: que de lignis leuigatis. ſ. de bonis affectiōibus dʒ cōſtitui: inferius quantū ad alios dʒ per eleemoſynā eſſe lata: ſurſum vero quantū ad ſe p abſtinentiam dʒ ſtringi. Inferi⁹ dʒ habere oſtiū hoſpitalitatis ad pauperes introducēdos. Surſum vero dʒ habere feneſtraʒ diſcretionis ad lucē veritatis ſpeculandā. In hac ergo dꝫt eſſe volucres. i. mūde cogitatiōes, animalia id eſt viue operationes: ſemina. i. ſciētie ⁊ virtutes: ⁊ ſic diluuium tribulationū ⁊ tentationū iſtam arcam nō ſubuertet: ſed finaliter in ſupernis montibus requieſcit. Allegatur vt ſupꝛa.

dici arca q̄ dʒ habere ⁊c. vt ibi habes.

F

Capl'm viij Textus.

Recoꝛdat⁹ autem dominus noe. Moꝛalitatum Capitulum vj.

Dum diluuiū ceſſiſſet, dimiſit noe colūbā: q̄ cū ſit mūda auis, ⁊ non inueniſſet vbi req̄eſceret pes ei⁹, niſi ſup fetētia cadauera: q̄ ſcʒ tangere non valebat: reuerſa eſt ad noe iteruʒ: qui aperta feneſtra ipāʒ introduxit in arcā. Tādē emiſit coꝛuū: q̄ inueniēs hūani generis cadauera, ad arcā redire noluit: ſed cum cadauerib⁹ foꝛis māſit. ¶ Noe ſignificat deū p̄rem, q̄ reuera colūbā ⁊ coꝛuū. i. bonos ⁊ malos p creationem emittit. Ipoſq̄ ad hui⁹ mūdi diluuiū. i. ad fluctū tētationū vl' tribulationū dirigit ⁊ trāſmittit: verūtn̄ q2 mediante iſto tētationū vl' tribulationū diluuio, q̄ſi totus mūd⁹ plen⁹ eſt cadauerib⁹. i. imūdicijs ⁊ carnalitatibus: ideo colūba. i. perſona ſimplex, bona et colūbina nō inueniēs in mūdo. i. i mūdanis negocijs et delicijs: vbi pes affectionis ei⁹ requieſcere debeat: iuxta illud Michee. Surgite ⁊ ite: q2 nō habebitis hic requiē. Volūtarie redit ad patrē ſuū deū, ſcʒ ad ſecreta cōſciētie p cōpūctionē ad bona eterna: per contēplationē affectioneʒ ⁊ oꝛationē: refugiēs delitiarū cadauera: negociorūq̄ ⁊ vitioꝛū diluuiū vilipēdēs: dicēs illō Joānis. Exiui a p̄re, ⁊ veni in mundū: iterū relinquo mundum ⁊ vado ad patrē. Sed reuera coꝛuus. i. homines coꝛuini, carnales ⁊ immūdi: de reditu ad deū vel ad cōſciētie ſecretū nō curāt: imo exteri⁹ in cadauerib⁹. i. in mūdi imūdicijs ⁊ carnalitatib⁹ ſe delectāt: q̄ppꝛopter in arcā ſalutis ⁊ paradiſi vn̄ exiuerāt, nunq̄ intrāt ad noe. i. ad deū q̄ ipſos p creationem emiſerat redire p pniam refutāt: dicētes illō Hieremie. Indurauerūt faciē ſuā ſup petrā: noluerūt reuerti. Iſti igit̄ arcā ſpa radiſi ſeu ſtatū ſalutis itrare refutāt: et in ſuis delectationib⁹ ⁊ vitijs extrauagāt̄. Pſalmiſta. Quib⁹ iuraui in ira mea: ſi introibūt in requiem meā. Iſta potiſſime apparēt de religioſis q̄ ð arca. i. de clauſtris emittunt̄ ad tēpoꝛa miniſtrāda. Carnales vero ⁊ coꝛuini, qui. ſ. moꝛe coꝛui ſemp pcraſtināt penitentiā dicētes. Cras: cras. ex toto manēt in mūdo: boni vero in mundi negocijs aut delicijs requiē aut delectationē nō īueniūt: quandoq̄ redeunt ad deuotionem ⁊ ad clauſtrū qui ſecum deferunt ramum oliue. i. miſericoꝛdie bonū op⁹. ¶ Vl' dic de apoſtatis: q̄rū q̄dā ex toto remanēt circa cadauera. i. circa imūdiciā luxurie. Alij ꝟo redeūt ad noe. i. ad p̄latū in arcā. i. i eccleſiā vl' in clauſtrū. Tales igit̄ ramū oliue (q̄ miaʒ ſignificat) ſecū poꝛtare dicūt̄, peo q̄ iſti q̄ ad pniaʒ redeūt: miaʒ ⁊ pacē merēt. Vñ ð ꝛ. Surgā ⁊ ibo ad p̄reʒ meū: ⁊ dicā. P̄r peccaui in celū ⁊ corā te. Et iō dꝛ q̄ noe extēſa manu apphēdit colūbā, p eo q̄ p̄lat⁹ dʒ tales miſericoꝛditer recipere ⁊ ipſis ꝯcedere veniā ⁊ tutelā: dicēs illō Hieremie. Reuertere ⁊ ego ſuſcipiā te. Et illō Cāticoꝝ. Veni electa mea ⁊c. ¶ Colūba fuit emiſſa ante ad vidēdū ſi ceſſaſſent aq̄ diluuij ſup terrā. Que veſpere redijt ad noe: ferēs ramū viridis oliue in oꝛe ſuo ⁊ diluuium ceſſaſſe ſignās: ⁊ pacē redditā hūano gn̄i deſignās. ¶ Si ꝟo dudū cū iaʒ diluuiū pcti ⁊ dānatiōis gen⁹ ꝯſumpſiſſet hūanum miſſus eſt a Noe. i. a deo p̄re de ipſa arca padiſi colūba. i. xp̄s benigniſſim⁹ atq̄ mitis: q̄ ſcʒ i hoc mūdo ramū oliue virētis. ſ. poꝛtionē nr̄e hūanitatis aſſumpſit: quā tandē in aſcenſiōe in arcam padiſi ad noe. i. deū p̄rem detulit: ⁊ ei⁹ ꝟtute ceſſaſſe ⁊ ꝯſummatū fuiſſe vitioꝝ diluuiū itimauit: dicēs illō Tobie. Tp̄s eſt vt reuertar ad eū q̄ miſit me. ¶ Volēs de⁹ iire pactū cū gn̄e hūano: q̄ ð cetero nō eēt futurū diluuiū: nec p diluuiū ꝯſummāda oīs caro: pmiſit arcuʒ ſuuʒ ponere in nubib⁹: vt eēt ſignuʒ federis p̄libati. Arcuʒ inquit meuʒ ponā in nubib⁹: et erit ſignuʒ federis iter me ⁊ iter terrā. ¶ Sic de⁹ volēs hūanū gn̄s aſſecurare: q̄ diluuiuʒ eterne dānatiōis nunq̄ āpli⁹ īuolueret munduʒ vniuerſuʒ: arcuʒ ſuuʒ tetendit ⁊ pauit illuʒ: ſcʒ filium bn̄dictum: ip̄mq̄ i nubib⁹. i. in puriſſimis marie viſcerib⁹ poſuit: ibiq̄ coloꝛes duos pncipales: rubeum ſcʒ ⁊ celeſtē aſſumpſit. Rube⁹ ꝟo coloꝛ ſignificat carnē: celeſtis ꝟo ſignificat aiaʒ. Sic ergo fuit de⁹ p̄r mediāte iſto arcu hūano gn̄i cōfederat⁹: hō ꝟo a dānationis diluuio ē liberat⁹. Vñ de xp̄o dꝛ: q̄ ipſe eſt q̄ſi arc⁹ refulgēs inter nebulas glie. Et ſicut arcus iſte deſignat pluuiam. Vide in titulo ſuo.

Moꝛalitas Nota diuerſitatem exercitioꝝ ꝯditionum ⁊ euētuum

G

bonoꝝ: ⁊ pfectoꝛuʒ a malis ⁊ ipfectis.

Mich. 2. c.

Jo. 16. f.

Hie. 5. a.

Ps. 64. b.

H

Nota ꝯtra religioſos qui magis videtur ſeculares q̄ religioſi libenti⁹ habitātes mūdū q̄ clauſtrum. Aliter Apoſtatis libere redeuntib⁹ ficda ē mia

Lu. 15. d.

Hie. 3. a.

Can. 2. d.

Ca. 8. c.

Moꝛalitas Columba miſſa a noe ſignificat xp̄m miſſuʒ a patre

A

Tob. 12. d.

Ca. 9. b.

Moꝛalitas ps. 7. Per arcum federis deſignatur xp̄s.

Eccl'ia. 50. c

Capitulū ix. Textus.

Benedixitq̄ de⁹ noe ⁊ filijs eius. Moralitatum Capitulum vij.

Noe cepit eſſe vir agricola, ⁊ exercere terrā: plantauitq̄ vineaʒ: bibit vinū, ⁊ inebriat⁹ eſt: et nudat⁹ iacuit in tabernaculo ſuo. Qð cuʒ vidiſſet Cham fili⁹ ei⁹ verēda p̄ris non cooperuit: ſed deridēs patrem nudatum, hoc Sem ⁊ Japhet ſuis fr̄ib⁹ nunciauit. Qui ſtatim pallium humeris ſuis iponētes: auerſa facie vſq̄ ad p̄rem retroceſſerunt: ip̄mq̄ operuerunt: ⁊ ei⁹ turpitudinē nō viderunt. Propter qð cuʒ euigilaſſet: Chā cum poſteritate ſua ſeruitute et maledictione damnat⁹ eſt ab ipſo. Sem vero et Japhet a deo benedictionis graтiam meruerunt. ¶ Iſtud poteſt applicari, q̄ vtile eſt quandoq̄ vitia et defectus hominum diſſimulare: periculum vero ipſa detegere vel videre. Quandoq̄ vero Noe. i. aliquis pꝛelatus vel pꝛinceps vino in quo eſt luxuria. i. vitijs et carnalitatibus ebꝛius: in tabernaculo domus ſue requieſcit: ⁊ delectatur: turpitudinemq̄ luxurie ſue et alioꝛum vitioꝛum ita omnib⁹ manifeſtat: q̄ nud⁹ ſine velamēto iacere videt̄: et (qð deteri⁹ eſt) ab alijs ſe videri nullaten⁹ opinatur: cum tn̄ vitia eoꝝ nuda ab omnib⁹ videant̄. Hieremias. Nudaui femoꝛa tua ante faciē tuā: et apparuit ignominia tua. Sʒ p'o certo tales nullo modo volunt videri nec exploꝛari: quinimmo ſi ad noticiam ſuam veniat q̄ aliquis homo defectus ſue turpitudinis viderit: ſolent dolere: et ipſis publice vel occulte maledictionē vel punitionē iferre: ⁊ maxie q̄n ſciūt q̄ ille q̄ videt, deridet talia facta ſua: et nitit̄ alijs publicare. Unde dicit̄ Non eſt enim neceſſe tibi ea que abſcondita ſunt, videre oculis tuis. Et ideo qui ſunt ſapiētes filij:

B

Moꝛalitas Pꝛelatis aliq̄n bonum eſt vicia diſſimulare.

Nota ꝯ ſcādaloſos.

Hie. 13. d.

C

Eccl'ia. 3.

tales turpitudines et infamias de magnatibus/
et maxime de ſuis patribus.i.de ſuis prelatis et
principibus audiant:ipſas videre vel explorare
non querant. Iuxta illud Michee. Non queras
iniquitatem in domo impij.Imo pallium diſſimu
Quid deſbeant facere ſubditi quando habent prelatos defectuoſos. latiōis induunt:⁊ ab inquiſitione retrocedunt:
ipſoſqꝫ quātum poſſunt excuſant atqꝫ tegunt/ne
appareāt: propter qđ tales a talibus defectuo-
ſis magiſtratibus benedictiones et glorias ac-
quirunt.Mali em̄ ſuperiores illos potiſſime ſo-
lent diligere/qui crimina ſua ſtudēt abſcondere
et celare et ſub diſſimulationis pallio tranſire/⁊
ne appareāt excuſare.¶Uel dic ꝙ Noe eſt pater
Aliter. ⁊ p̄latus noſter:qui ſcilꝫ ſi in delitijs dormiat:ita
ꝙ turpitudo ſuoꝝ defectuū in aliquo appareat:
ſem ⁊ iaphet.i.boni filij et ſubditi ip̄m operire et
excuſare nitunt̄.Cham vero.i.mali ⁊ ꝓterui ſub-
diti ip̄m deridere,⁊ turpitudines defectuū ſuoꝝ
alijs prodere:⁊ eas in libellis et appellationibꝰ
D revelare conant̄:quapropter tales ſeruitute et
aduerſitate dānant̄.Boni vero ⁊ pacifici ꝓſperi-
Leui.18.a. tate fruunt̄:cū ſcriptū ſit in leuitico:ꝙ q̄ reuela-
uerit turpitudines patris ſui/morte moriatur.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ Noe decimꝰ ab adā(q̄ interpretat̄ re
quies) chriſtū ſignificat:q̄ decalogū legis imple
Eſaie.5.a. uit:⁊ requiē paradiſi donauit.Uinea em̄ quā plā
Synagoga tauit/domus iſrael eſt:vt dicit Eſaias.Iſta enim
malum vi- eſt q̄ expectata eſt vt faceret vuas:fecit aūt ſpi-
nū Chriſto nas:q̄ ſcꝫ iſta vinū cōſolatiōis dn̄o debuit offer-
in cruce ꝓ- re:ipſa tn̄ ipſum ſpinis voluit coronare:et acetū
pinauit q̄ mordacis tribulationis eidē ſtuduit ꝓpinare:et
inebriatus eū in cruce aceto potare. Pſalmiſta. In ſiti mea
eſt. potauerūt me aceto.Quia ꝓ certo iſta eſt q̄ ip̄m
Pſal.68.c. creatorē ⁊ plātatorē ſuū chriſtū vino tormētorū
inebriauit:ita ꝙ ipſum in lecto crucis per mortē
nudū dormire fecit:ita ꝙ chā filiꝰ eius.i.malꝰ po
pulus iudaicꝰ vidēs turpitudinē eiꝰ.i.humanita
Mat.27.c. tem eiꝰ mortuā:ipſum deriſit/cū dicit̄.Uah q̄ de-
ſtruis tēplū dei ſalua temetip̄m.Uerūtamē boni
filij eius/ſem ⁊ iaphet.i.ap̄li ⁊ chriſtiani:verēda
p̄ris.i.mortē ⁊ mortalitatē ipſius operuerūt:in-
q̄ntū ipſam dignis rōnibꝰ eſſe neceſſariā mon-
ſtrauerūt:quapropter chanan filiꝰ cham maledi
citur:q̄ iudeoꝝ poſteritas propter xp̄i paſſionē
maledictione dānat̄:ſicut ipſimet dixerūt. San-
Mat.27. guis eiꝰ ſup nos et ſup filios n̄ros.Boni ꝟo filij,
ſcꝫ chriſtiani ⁊ apoſtoli/b̄ndictiōe tā tēporali q̄
perpetua ꝑfruunt̄. Ideo de iſta vinea cōquerit̄
Hiere.2.d. dn̄s.Ego plātaui te vineā meā electā omne ſemē
verū:quō ergo ꝯuerſa es in prauū vinea aliena?

E

¶Capitulū xj.Textus.

Erat autem terra labij vnius.Moralitatum Capitulum viij.

Cum gigātes eſ-
ſent ſup terrā/decreuerūt in cā-
po ſennaar edificare turrim:cu
ius ſummitas celū tangeret:vt
ſcꝫ in celū aſcēderēt:et nomē ſuū
iter hoīes celebrarēt. Habuerūt
Turris babylon. ergo lateres ꝓ ſaxis ⁊ bitumē ꝓ cemēto. Igitur
cū edificarēt:⁊ iam turrim illā in ciuitate baby-
lonica vſqꝫ ad duoꝝ miliarioꝝ extuliſſent altitu
dinē/ſ̄m Oroſiū,⁊ ſ̄m hieronymū ſuper Eſa.xiij.
Indignatꝰ dn̄s linguas eorū cōfudit:ita ꝙ alter
alteriꝰ verba nullatenꝰ intellexit. Quapropter
ab inuicē ſeparati ſunt:⁊ ꝑ mūdum ſ̄m linguarū
Moralitas. diſtinctiones ſe diuerſimode diuiſerūt. ¶Tales
Conuētio- gigātes ſunt ſuperbi/q̄ turrim.i.faſtigioſum et
nes ſupbo- altū ſtatū in cāpo ſennaar:q̄ interpretat̄ fetor.i.
rū ſepe diſ- in iſto mūdo fetido edificare nitunt̄:ſurſumqꝫ ad
ſipantur:et altitudinē celi.i.altos gradus et ſtatus vltraqꝫ
requirūt ipſoꝝ merita/aſcēdere moliunt̄.Et hoc eorū machi
vt melius faciāt/plures qn̄qꝫ in eandē ſocietatē nationes a
ꝯueniūt:⁊ ad hoc cōiter occupant̄. Quapropter dn̄o fru-
ſepe fit ꝙ dn̄s cōtra eos indignat̄:ipſorūqꝫ malā ſtrantur et
cōcordiā rūpit:⁊ ipſos ꝑ mortē vel ꝑ infortunia defraudā-
diuidit:⁊ ſic occulte faciēte dn̄o opꝰ malū qđ ce- tur.
perāt impedit̄.Unde Iob.Diſſipat cōſilia mali- Iohā.5.b.
gnorū:ne poſſint manꝰ eorū implere qđ ceperāt. F

¶Capl'm xij. Textus.

Dixit aūt dominus ad abraam. Egredere.Moralitatum Capitulum ix.

Cum abraā eſſet
in vr:que eſt ciuitas chaldeoꝝ:
apparuit ei dn̄s/dicēs.Egrede
re de cognatiōe tua/et de domo
patris tui:et veni in terrā quā
monſtrauero tibi:⁊ faciam te in
gentē magnā.Abraam igitur in
terrā chanaan ducit̄:vbi altare dn̄o edificauit:⁊
vbi dilatatio ſui ſeminis/totiuſqꝫ illiꝰ terre poſ-
ſeſſio ſibi promittit̄ atqꝫ datur. ¶Ur qui inter- Moralitas
pretatur ignis/ſignificat mundū:qui ſcꝫ vr chal-
deorū dicit̄:pro eo ꝙ igne cōcupiſcentie mūdus
continue inflāmatur.Abraā aūt eſt homo:cuius
terra eſt terrena poſſeſſio.Cognatio eſt carnalis
delectatio.Domus patris ſiue parentū eſt ami-
corū affectio.Terra vero quā deus nobis oſtē- Precipitur
dit:eſt vita ſpiritualis/religio ⁊ perfectio.Dico peccatori
igitur ꝙ abrae.i.cuilibet peccatori:q̄ in vr chal- reuelatio-
deorū.i.in mūdo vel in igne cōcupiſcentie habi- ne et precep-
tat a deo p̄cipit̄/ꝙ inde quātū ad affectū exeat: to interio
ꝙ terrā.i.terrenorū amorē: cognationē.i.ꝓprie ri vt pecca-
carnis delectationē:et decorē domus patris ſui, tū deſerat ⁊
G id eſt proprij generis nobilitatē et honorē con-
temnat penitus ⁊ dimittat:ꝙqꝫ ad terram quam ad terram
ipſe deus monſtrat.i.ad ſtatum penitētie vel ad fructuoſā
vitam ſpiritualē ſe transferat et tranſducat.Sic pergat.
enim ſibi promittit̄ dilatatio gratie/promotio ⁊
exultatio glr̄ie/⁊ poſſeſſio celeſtis patrie Sicut
etiā patet Chriſto dicēte.Uos q̄ reliquiſtis oīa:
⁊ ſecuti eſtis me ⁊c.¶Uel dic allegorice/ꝙ abraā Mat.19.d.
eſt xp̄s:terra eſt iudea:cognatio eiꝰ fuit iudeo- Aliter.
rum populꝰ:domꝰ ſua tēplū ⁊ ſynagoga. Igitur
p̄dicta verba potuerunt eſſe p̄ris dei ad xp̄m di-
centis.Egredere/quantū ad fidē ⁊ quantum ad
credulitatē:de terra tua/cognatione et domo.i.
de ſynagoga/de tēplo ſeu iudaico ꝑp̄lo:⁊ veni in
terrā chanaan.i.ꝑp̄lm gentilē:quā monſtrauero Aliter.
tibi vbi ſcꝫ altare tuū.i.eccleſiā edificabis:⁊ vbi Sepe
per fidē dilataberis ⁊ valebis.Unde dicit̄.In illo deꝰ reuocat
tp̄e erit altare dn̄i in egypto.¶Uel videt̄ ꝙ talia curſores et
verba dicit diabolus homini/quē videt in ſtatu diſcolos
religionis vel gratie.Monet em̄ hoīem ꝙ terrā ſua pietate
ſuā.i.ſtabilitatē ſuā deſerat:⁊ ꝙ cognationē ſuā. quos demō
i.bonoꝝ ſuoꝝ ſocietatē dimittat:⁊ de domo p̄ris a ſancta
ſui.i.de religiōe ꝑ apoſtaſiā fugiat ⁊ recedat:et extraxerat
ad terrā chanaan.i.ad mundū mēte ⁊ corpore ſe religione
deflectat:⁊ ibi ꝓmittit ſibi diabolus ꝑ vanā ſpē/ ſua mali-
ꝙ faciet eū in gentē magnā.i.ꝙ faciet ip̄m tota- cia et calli-
liter diuitem ⁊ potentem:ꝙqꝫ ip̄m in tempora- ditate.
libus dilatabit:et ꝙ terram chanaan:id eſt mū- H
dum in poſſeſſionibꝰ cōtinuo ſibi dabit:ſicut ſu- Geñ.3.a.
pra videbat̄ dixiſſe mulieri. Quacūqꝫ die come Textus.
deritis eritis ſicut dij.¶Fame inualeſcēte in ter- Cap.xij.c.
ra chanaan:deſcēdit Abraam in egyptū,vt pere
grinaret̄ ibidem.Pharao aūt rex ſibi ſuā mulie-
rē abſtulit:ſed tandē imunē ſibi eā reſtituit. Ip̄e
vero fame ceſſante in terrā promiſſionis rediit. Morali-
¶Sic vere cū q̄s vrgēte fame auaritie,terrā ꝓ- tas.
miſſionis.i.clauſtrū vel deuotionē dimittit:⁊ in
egyptū.i.in mundū ⁊ mūdi negocia deſcēdit:ſta-

tim adeſt pharao rex egypti.i.diabolꝰ pꝛinceps mūdi:q̄ vxoꝛē eiꝰ diuinā gratiā ſibi tollit. Verū tamē qn̄qꝫ deꝰ ipſum ad penitētiā reducit:⁊ vxoꝛē ſuā,ſcʒ gratiā ſibi reddit:⁊ ceſſante fame auaricie, iterū in terrā ꝓmiſſionis.i.ſtatum ſalutis vel religionis,vel ad clauſtrū ꝑducit: ita vt dicere poſſit illud ꝓphete. Dominus moꝛtificat ⁊ viuificat:deducit ad inferos ⁊ reducit.

1.Reg.2.a.

Caplm.xiiij. Textus.

Aſcendit ergo Abꝛaā de egypto. Moꝛalitatum Capitulum x.

Oth ⁊ Abꝛaā cū vis eſſent amici ⁊ fratres neq̄bant tn̄ habitare cōmuniter:qꝛ erat poſſeſſio eoꝛū nimia. Loth igitur diuiſus ab Abꝛaam, regionem circa ioꝛdanem que irrigabatur vt paradiſus elegit: vbi cito poſt cū aliis captꝰ fuit. Quatuoꝛ enim reges cōtra ʒodomā vbi habitabat,venerūt : qui ipſum cū populo captiuauerunt. Abꝛaā tn̄ occurrēs aduerſariis obuiauit:⁊ Loth de eoꝛū manibꝰ liberauit. ¶Sic ṽo quotidie fit, ꝙ illi quoꝝ eſt poſſeſſio nimia, ſcʒ diuites huius mundi:ſimul ſeu cōcoꝛditer habitare nō poſſunt:imo abinuicē ꝑ lites ⁊ cōtrouerſias diuidunt. Terrena eñ poſſeſſio eſt diuiſionis occaſio. Sepe eñ fit ꝙ Loth q̄ interpꝛetatur declinās.i.aliq̄s q̄ ab Abꝛaā.i.a bonoꝝ vicinoꝝ ſocietate declinat:⁊ ex hoc circa ioꝛdanem mundane ꝓſperitatis poſſe habitare ſe putat: qui tn̄ ab hoſtibus.i.a vitiis ⁊ tribulationibꝰ captiuat̄: ita ꝙ opʒ ꝙ ab Abꝛaam quē dimiſerat.i.ab illo fratre, ſocio vel amico,cuius ſocietatem dereliquerat ⁊ cōtempſerat,adiuuetur. Igit̄ nō eſt bonū,bonam ſocietatē ⁊ concoꝛdiā dimittere: nec ſolum ſeu ſolitariū manere:nec mundi pꝛoſpera vltra debitū affectare: ſed ſimul per cōcoꝛdiam quieſcere ⁊ manere. Unde dicitur. Non eſt bonū hominem eſſe ſolum.

A Ca.xiiij.a.

Moꝛalitas. Plus valēt amicoꝝ ſocietates q̄ bonoꝝ pꝛoſperitates.

Geñ.2.c.

Capitu.xv. Textus.

His itaqꝫ tranſactis factus eſt ſermo domini. Moꝛalitatum Capitulum xi.

B

Ominus pꝛecepit Abꝛae ꝙ ſacrificaret ſibi vaccā,capꝛā ⁊ arietem triēnes,colūbāqꝫ ⁊ turturē. Abꝛaā ergo aīalia diuiſit:volucres ſine diuiſione ad ꝑtē poſuit. Tādē aues celi cadauera ſacrificii volebant comedere: ſʒ abꝛaā eas abegit. In ſero vero clibanꝰ ardens apparuit:q̄ ſacrificiū cōſumpſit:dn̄s vero multa bona abꝛae pꝛomiſit:⁊ ſibi ſecreta plurima reuelauit. ¶Reuera vr̄ ꝙ in iſtis ſacrificiis ſignificant̄ oēs illi quos ſibi dn̄s vult ſpūaliter imolari. Ibi eñ ſunt aues.i.ꝯtēplatiui:aīalia.i.actiui. Aues igit̄ ꝑcipiunt̄ nō diuidi:ꝓ eo ꝙ ꝯtēplatiui nec ꝑ mūdi negocia:nec ꝑ affectiōes varias ſunt diuiſi: imo ꝑ ꝯtēplatione in deū tēdūt integri ⁊ ꝑfecti. Vn̄ dicit̄. Auē nō ſecabit:nec ferro diuidet. Iſte etiam aues ſcʒ cōtēplatiui:dicunt̄ turtures ꝓpter caſtitatē quā ſeruāt:dicunt̄ colūbe ꝓpter ſimplicitatē quā amāt. Iſti ēt pꝛo dn̄o dicunt̄ ablati.ſ.par turturū aut duo pulli colūbarū. Aīalia āt (ſicut dictū eſt) ſunt actiui q̄.ſ.circa terrā.i.circa terrena negocia ſolēt occupari ⁊ manere. In iſtis ṽo eſt vacca iugo ſubdita q̄ ſiḡt ſubditos:aries dux gregis q̄ ſignificat p̄latos:capꝛa macilēta:q̄ ſiḡt penitētes laboꝛioſos. Igit̄ quilibet iſtoꝝ debet eſſe triēnis:qꝛ vcʒ vacca.i.ſubditi:debēt eſſe triēnes per fidē trinitatis quā debēt ſimpliciter credere. Vel ꝑ tria vota religiōis obedientiā.ſ.paupertatē ⁊ caſtitatē:q̄ debēt firmiter cōtinere. De quo dꝛ. Funiculus triplex difficile rūpit̄. Aries i.p̄lati debēt eſſe triēnes ꝑ tres virtutes theologicas:fidē,ſpem ⁊ charitatē:q̄s debēt habere veraciter:de q̄bꝰ apl's. Nūc aūt manēt fides,ſpes,⁊ charitas tria hec. Capꝛa vero.ſ.penitētes debēt eſſe triēnes:ſcḋm tres partes pn̄ie.ſ.cōtritionē:cōfeſſionē:⁊ ſatiſfactionē:quas debēt veraciter implere:de q̄bꝰ dꝛ. Viā triū dierū ibimꝰ i ſolitudinē. Ut ⁊ ſic q̄libet iſtoꝝ dicat illud. In tribꝰ bn̄placitū eſt ſpūi meo. talia igitur ſacrificia.i.tales pſone ab auibꝰ.i.a demonibꝰ tentātibus impetunt̄: ſʒ ab abꝛaā. i.a deo vel a bono pꝛelato defendūtur. Clibanus etiam ardēs.i.charitas perfecta tales in flāma ipſoſqꝫ deo immolat ⁊ pꝛeſentat.

Moꝛalitas.

Leuit.1.d. Nota differentiā actiuoꝝ ⁊ ꝯtēplatiuoꝝ:⁊ in quo conueniant.

C Eccli.4.

1.Coꝛ.13.d.

Exo.3.f.

Eccli.25.a.

Caplm.xvj. Textus.

Igitur ſarai vxoꝛ abꝛaam. Moꝛalitatū Capitulum xij.

Um Sara vxoꝛ Abꝛae ſterilē ſe videret tradidit ancillā ſuā abꝛae viro ſuo, vt ſibi in ea filiū gn̄aret:q̄ tādē inter genua ſua pareret ⁊ aſcriberet ſibi partū. Agar aūt cōcepiſſe ſe vidēs, contēpſit dn̄am: quā cū affligeret,fugā iniit agar:quā tn̄ i deſerto angelꝰ vagātē ⁊ fugientē inuenit,ſibiqꝫ dixit. Agar ancilla ſarai,vn̄ venis,⁊ q̄ vadis? Cōſulit ergo angelꝰ ꝙ rediret:⁊ ꝙ ſub manu dn̄e ſue ceruicē ſupponeret: ⁊ ne ampliꝰ ſuꝑbiret cōtra eā. Filiū etiā ex ea generādū p̄dixit:⁊ ab ipſo duodecim duces ꝓceſſuros ꝓmiſit. ¶Iſtud pōt exponi moꝛal'r:⁊ dici ꝙ abꝛaā eſt hō:qui reuera hʒ vxoꝛem ⁊ ancillā : qꝛ ſcʒ ſara vxoꝛ ſua ſignificat aīam. Agar ṽo ancilla ſignificat carnē. Sara ergo.i.aīa de ſe eſt ſterilis:qꝛ ſcʒ aīa de ſe,nec ꝑ ſe nihil pōt oꝑari,vel facere:nec ꝑtū cuiuſcūqꝫ boni oꝑis gn̄are:cū nō hʒ oꝛgana:⁊ ideo opʒ ꝙ ancilla eiꝰ.ſ. caro, pariat filiū. i.faciat bonū opus: qꝛ lʒ a mēte ꝓcedat boni oꝑis oꝛdinatio ſicut a dn̄a : tn̄ a carne ꝓcedit executio boni oꝑis ſicut ab ancilla. Verūtn̄ qꝛ iſta ancilla.i. caro ꝯcepiſſe,⁊ aliq̄d boni feciſſe ſe videns:qn̄qꝫ in ſuꝑbiam erigitur:dominā qꝫ ſuā ꝯtēnēs,in deſerto mundi circa bona terrena vagat̄: ideo angelꝰ.i. deꝰ vel bonꝰ pꝛedicatoꝛ,vel pꝛelatus:ipſam repꝛehēdit tā de cōtēptu dn̄e q̄ ſcʒ de fuga. Dicit ergo ſic. Agar ancilla ſarai vn̄ venis ⁊ quo vadis? ¶O tu agar q̄ interp̄taris ſomniū vigilie.i.o caro q̄ ſemper ſomnias vigilias ⁊ ludibꝛia huiꝰ mūdi:q̄ es ancilla Sarai.i.aīe:rogo vn̄ veneris aduerte:⁊ q̄ vadis:⁊ q̄lis eſt natiuitas tua,⁊ q̄lis moꝛs:vnde naſceris:qual'r moꝛieris q̄ vilis igrediēdo, ⁊ q̄ flebilis moꝛiēdo:⁊ caue ꝙ de cetero aīam tuā dominā nō ꝯtēnas:ſʒ ei ſeruias:obedias ⁊ itēdas: qꝛ.ſ.dꝛ i pſalmo. Oculi ancille dn̄t eſſe in manibꝰ dn̄e ſue. ¶Vel dic ꝙ qn̄ dn̄a aīa laxat frenū ancille.i.carni:ita ꝙ ipſam dn̄a ꝑmittit ꝯcūbere carnaliter cū abꝛaā.i.aliqua carnali vel tp̄ali voluptate:tūc ſtatim cōcipit hiſmaelē.i. malū ꝓpoſitū quod ſcʒ cōtra Iſaac.i.cōtra virtutes quotidie facit bellum:concipit etiā qn̄qꝫ diuitias:delitias:⁊ ſeculares ſcientias:⁊ alia mundi boni ita ꝙ tūc iſta ſuperba efficit̄:intātū ꝙ dn̄e ſue aīe ne

D

Moꝛalitas.

Moꝛalitas.

E

Ps.122.a.

Aliter.

Aliter. quaſ obedire dignat̄:qnimmo ſi dña aia ipaʒ ve
lit a ſuperbia reprimere:ꝛ ꝑ abſtinētiā affligere:
ſtatiʒ ſolet ad deſertū vitioꝝ trāſire:ꝛ a iugo vir
tutū fugere ꝛ abire. Unde dicit̄. A ſeculo ɔfregi=
F ſti iugum:rupiſti vincula:dixiſti non ſeruiam
Hie.2.b Iſta etiam per angelū.i.predicationē vel religio
nē vel confeſſorē eſt reducēda:ꝛ ſibi dicēdum eſt.
Agar ancilla ꝛc.per omnia ſicut ſupra ¶Uel dic
recte Sara ſignificat mihi aliquos magnos con
ſiliarios principum vel magnatuʒ:qui quādoq
habent aliquam ancillam.i.aliquam perſonam
vilem ꝛ ſerui em:ſcʒ de humili plebe natā:quam
diligunt,ꝛ ipſam abraam viro ſuo ſupponunt:ꝛ
in eius ſeruitio ponunt ꝛ vt ipſi exinde filium ſu
ſcipiant.i.vt exinde lucrum et obſequium ha=
beant:ipſoſcum magiſtris promouent ꝛ extol=
lunt:qui tamen ſtatim vt ceperint per diuitias
impregnari:incipiunt ſuperbire:ꝛ ſaram domi
nā ſuam illum qui ipſas ad officia promouent:
Ec.ſi.4.a ingrate ſolent contemnere:ꝛ de eo non curare:
Aliter Se= quapropter ſepe fit ꝙ tales ſolent eos affligere:
pe ditati cō ꝛ propter ingratitudinē ad fugā.i.ad amiſſioneʒ
temnunt ſtatus:quē eis ꝓcurauerūt compellere ꝛ vrgere.
ſuos ꝓmo= Et ideo recte pōt talibus ɔſuli:ꝙ erga dominā
tores ꝛ di= ideſt benefactorē humilientur:ꝛ cōtra ipm in ſur
tatores. gere non conent̄. Unde dicit̄. Magnato humilia
caput tuum. ¶Uel dic ꝙ ſara ſignificat prelatū:
qui ancillam ſuā.i.ſubditum ſuum permittit im
mo etiā procurat diuitijs ꝛ beneficijs aliquoties
impregnari:quapropter ſepe fit ꝙ talis ɔcepiſ=
ſe ſe videns ꝛ diuitias vel ſcientias acqſiuiſſe:
contra eum ſuperbit ipſum met ꝛ eius mandata
contemnit: intantum ꝙ ſi ſara velipm affligere
vel corrigere nititur:ſtatim per apoſtaſiam:vel
per appellationem ad deſertum mundi ꝛ ad ro=
manam curiā cito fugit:ꝛ vagabūdus per mun=
dum perambulat ꝛ incedit. Angelus igit̄.i.quiſ=
cunq bonus debet talibus ɔſulere:ꝙ redeant:ꝛ
ꝙ ſare.i.prelato ſuo obtemperent:ꝛ ꝙ humiltat
te preuia ipſius pacem querant:dicendo illud
hieremie. Reuertere ad ciuitates tuas vſq quo
Hie.31.b delitijs ſolueris filia vaga. ¶Uel dic ꝙ prima
Aliter vxor abrae fuit ſynagoga:que a principio fuit
ſterilis:ꝛ in fine iſaac.i.chriſtum qui interpretat̄
B gaudiū,generauit. Ancilla ſua ḡetilitas vel ec
cleſia collecta de gentib⁹:q̄ ſe ɔcepiſſe ſpm ſalu=
tis videns dominā ſuā.i.eccleſiā de iudeis natā:
ꝓ eo dñm crucifixerūt ɔtēnebat ſicut dicit apl's.
illam ergo tanq dominā alij honorare iubent:ꝛ
cōtra eā ſuperbire vetant̄. Uñ poſtq apl's dixit,
ꝙ i eccleſia nō eſt differēt a greci et iudei: ſequit̄:
q̄d ergo hʒ iudeus greco amplius:multū ꝑ oia.
Rom.3.a Uel dic ꝙ etiā nos q ſumus ex gētib⁹:nō debem⁹
Aliter ſynagogā:q̄uis induratā ꝛ ſterilē vilipēdere :ſʒ
Nota rōnē eā quadā reuerētia honorare:ꝓ eo ꝙ ab illa ſcri
quare ſyna pture fidei principia habuim⁹. Que etiā papa fa
goga a no facere dicit̄:quia ſcʒ rotulam legis moyſi a iu=
bis eſt ho= deis oblatam in die conſecrationis ſue oſculari
noranda nullatenus dedignatur.
ductione ꝛ
exēploſum **¶ Capi. xvij. Textus.**
mi ponti= **Poſtq̄ vero nonaginta ꝛ nouē annorū.**
ficis. **Moralitatum Capitulum xiij.**

Braam preceptū
fuit ꝙ octaua die omne maſculinū
circunciderer̄:ꝛ ꝙ certa portio de
ſui carne preputij auferret̄:vt ſic
Moralitas ppl's dei a gentib⁹ diſtinguerentur.
P ¶Octaua dies eſt tps gr̄e:q̄ð poſt ſabbatū legis
ſuccedit. Nos igit̄ ſum⁹ in iſto octonario.i.i ſta
tu ꝛ tpe gr̄e:debem⁹ eſſe a cūctis ſuperfluitatib⁹
circūciſi:ꝛ maxime a ꝑputio carnis q̄ ideſt a cō
cupiſcētia carnali:ꝛ ſicut ſoli maſculi:nō femine
circuncidebant̄:ſic etiam hodie maſculi.i.pfecti
nō feminei.i.imꝑfecti ſe a vicijs circūcidūt:ꝛ ſicut
in circuncīſione nomen imponebat̄:ſic boni q̄ a vi
tijs circūciſi ſunt:nomē bone fame ꝑ alijs conſe=
quuntur. Uñ dr̄. Noie eterno hereditabit illū dñs Eccl.15.b
de⁹ nr̄. ¶Uel dic ꝙ octonari⁹ eſt tps future reſur Aliter.
rectionis:vbi ꝓ certo caro nr̄a a cūctis ſuꝑfluis
paſſioib⁹ circūcidet̄:ꝛ a cūctiſ defectib⁹ ſecludet̄. Luc.2.c.
Uñ. Octaua die venerūt circūcidere puerū. ¶Uñ Textus
ꝙ abraā ꝛ ſarai iſaac gn̄aret:ꝑcepit dñs ꝙ nomē Ca.xvij.
ſuū creſceret: ꝛ diceret abraā:ſarai quoq nomē a.ꝛ.c.
ſuū minueret ꝛ diceret̄ ſara. ¶Per abraā itelligit̄ Moralitas
itellect⁹ ꝑ ſarai aūt vxorē inte ligo voluntatem. Intellect⁹
Iſti em̄ duo ſ.abraam ꝛ ſarai debent ſimul iſaac dʒ creſcere
ideſt bonā ꝓlē ꝛ bona opa parere:ꝛ fructuʒ vir= ꝛ voluntas
tutū dño generare. Sʒ reuera ad hoc requirit̄:ꝙ minui vt
abraā.i.itellect⁹ creſcat ꝟitatē cognoſcēdo. Sa= bonā pro.
rai.i.volūtas decreſcat:ſe a ɔcupiſcētijs refrenā ducāt ope
do. Intellect⁹ em̄ q̄tū pōt dʒ in actu ſuo.i.i agni rationem.
tiōe veritatis creſcere. Uolūtas aūt in actu ſuo. Eccl.18.d.
i.in concupiſcentia boni debet ſe rationabiliter A
moderare. Scriptū eſt enim. Poſt cōcupiſcētias Joan.3.d.
tuas nō eas:ꝛ a volūtate tua auertere. Si pſtas Aliter
anime tue cōcupiſcētias ſuas:faciet te in gaudiū Mulieres
inimicis tuis. Dʒ ergo dicere ſara de abraā.i.vo debent mi=
luntas de intellectu:illū oꝫ oānis. illū opoꝛtet cre nui cum vi
ſcere:me autē minui. ¶Uel dic de coniugibus:ꝙ ri creſcunt
ꝙ q̄n vir creſcit ꝑ bonitatē:mulier ꝟo decreſcit ꝑ
humilitatē:tunc faciūt iſaac.i.riſum ꝛ gaudiū ꝑ
cōmunē iocūditatē:tūc em̄ cōiugiū ꝓſperat̄,q̄n
mulier ſubijcit̄:ꝛ hō dominat̄ ꝛc. Qð tñ eſt contra
multas dominas hodiernas,q̄ viris dñari nitū=
tur. Uñ dicit̄. Mulieres dominate ſunt eis. ¶Uel
dic ꝙ vir eſt ꝑlatus:q̄ dʒ creſcere virtute ꝛ auto Eſa.3.b.
ritate:mulierē ſubditus:q̄ debet minui humilita Aliter
tate:vt ſic ſimul generēt iſaac.i.riſuʒ:hoc ē dictu Prelati de=
vt ſic pſeuerēt in gaudio ꝛ ꝓſperitate. Dʒ em̄ pla bent caue=
tus creſcere,ꝛ ſe magnū oſdere:ne familiaritas a nimia ſui
pariat contemptum Subditus vero debet humi depreſſiōe
liari ꝛ minui:ne ſuperbia pariat deſpectum:vnde ꝛ ſubditi a
dicitur. Humilia te ſub manu domine. nimia exal=
tatione.
¶ Capi. xviij. Textus. Ecc.16.
Apparuit autem ei dñs in cōualle mā=
bre. Moralitatum Capl'm xiiij.

Sodomite popu
li peſſimi dicebant̄:q̄ ſcʒ ꝑ hor=
ribilem infectionē luxurie,vi=
ris abutebant̄:aduenas ꝛ pau
peres recipere dedignabant̄:ꝛ
abūdantia panis,ꝛ vite ſupbia
fruebant̄. Propter qð q: ipos Eʒe.16.f
de⁹ delere decreuerat:locutus fuit dñs abraā,di
cens ꝙ deſcēdere volebat,vt videret ſi crimē illo B
rū fame ꝛ clamori hoim rñdebat. Abraā aūt au=
dita dñi volūtate,ꝓ loth nepote ſuo q̄habitabat
in ſodomis ſollicit⁹:cū dño allegare icepit,ꝙ nō
decebat deū ꝙ perderet iuſtū cū impio. Sibi ꝟo
dicit dñs,ꝙ ꝑpter decē iuſtos ſi iuenirent ibi,ciui
tati toti parceret: benignitatē iugiter repromiſit.
¶Iſta aūt pñt exemplariter allegari:quō mundi Morali=
ꝓſperitas cauſa eſt multoꝝ maloꝝ:q: ſicut dicit tas.
in Eʒech. Hec fuit iniquitas ſodome ſororis tue E ʒe.16.f
abundantia panis:ꝛ ſupbia vite:ꝛ manū paupe= Aliter.
ri nō porrigebāt. ¶Itē pōt allegari:ꝙ iudex nō
dʒ verbis credere,immo ad inquirendum verita=
tē criminis debet pſonaliter deſcēdere:licet tanq Aliter.
priuatā pſonā cōſtaret veritatē facti ipſum ſci=
re ſicut ſcʒ cōſtat,ꝙ dñs crimē iſtoꝝ ſciebat:ꝛ tñ
velle deſcēdere ꝓ veritatis ſcrutinio ſe dicebat.
¶Itē pōt allegari : ꝙ q̄n infortuniū eſt futurū:

quilibet debet eſſe ſollicitus ꝓ amicis, exemplo
Aliter. abꝛahã q̃ amoꝛe Loth cũ dño diſputabat. ¶ Jtẽ
Pꝛeponẽdi põt allegari: ꝙ iuſtus non debet oꝛare pꝛo iuſto
ſũt iuſti ex⸗ ꝙ liberet̃ a pena, q̃ꝙ ſit ꝓpinquus: qꝛ abꝛaã nõ
tranei pꝛo⸗ legit̃ oꝛaſſe pꝛo Loth: nec pꝛo eo allegaſſe, niſi
pinquis in inquãtũ ſupponebat eũ iuſtũ. ¶ Jtem põt alle⸗
iuſtis. gari: ꝙ pauci iuſti ſunt q̃nq̃ cauſa ſaluationis
Aliter. magni populi: ſicut patet hic: vbi dominus ꝓmit
Textus. tit ſe ciuitati parcere, ſi decem iuſti inueniret̃ur
C ibidẽ. Jſta aliter exponere non opoꝛtet. ¶ Tres
Cañ.xviij. angeli miſſi a deo pꝛo ſodoma deſtruenda, inuẽ⸗
ti ſunt ab abꝛaã: ad cõuiuiũ inuitati. Qui ſcʒ ſub
Moꝛalitas arboꝛe quieuerũt: pedes lauerũt: ⁊ panes ſubci
nericios ⁊ vitulum comederunt: q̃ tandẽ ſibi ge⸗
nerationẽ Jſaac pꝛomiſerũt. ¶ Sic vero quãdo
abꝛaã.i. homo offert deo ſacrificiũ ⁊ cõuiuiũ ſpi
rituale.ſ. loturam pedum.i. cõfeſſionẽ mundifica
tiuã: vmbꝛã arboꝛis.ſ. crucis memoꝛiã refrige⸗
ratiuam ſubcinericium panẽ.i. moꝛtis conſide⸗
rationem incineratiuam: lac ideſt deuotionem:
vitulũ.i. ſpiritualẽ coꝛdis exultationem: tũc pꝛo
Eſa.55.d. certo Jſaac.i. riſus eterne gloꝛie ſibi ꝓmittit̃: et
ſibi a deo ⁊ angelis eternũ gaudiũ ⁊ leticia ꝓpi⸗
Aliter. nat̃. Vñ dr̃. Letitia ſempiterna erit eis: gaudiũ
⁊ exultationẽ obtinebunt. ¶ Vel dic ꝙ abꝛaã eſt
deus pr̃ vel p̄latus: q̃.ſ. inuitat angelos.i. viros
angelicos ⁊ iuſtos ad cõfeſſionis loturã: ad ar⸗
boꝛis.i. crucis memoꝛiã, ad lac deuotiõis, ad re⸗
coꝛdationẽ future incineratiõis, ⁊ comeſtionem
vituli chꝛiſti in ſacramento altaris. Lauent̃ (in⸗
Textus. quit) pedes veſtri: ⁊ requieſcite ſub arboꝛe ⁊c.
Cap.xix. ¶ Cum duo angeli in foꝛma iuuenũ, ſodomam
aduenissent, ⁊ in platea manſiſſent, Loth recepit
eos hoſpitio. Sed cũ viri ciuitatis, vt ipſi iuue⸗
nibus abuterent̃: foꝛes domus irrũperent, Loth
vero ꝓ angelis quos credebat hoĩes tanta im⸗
mũdicia liberãdis, vxoꝛem ⁊ filias ỽgines ipſis
malis hominibus ad ſatiandã ſuã libidinẽ obtu
D lit: quas recipe nõ volebant: imo foꝛes ipſius cõ⸗
fringebant: tandẽ percuſſi ſunt ab angelis cecita
te: ita ꝙ oſtiũ inuenire nõ valebant. Jn craſtino
vero angeli ĩpm Loth: vxoꝛem ⁊ filias eduxerũt
ſʒ duo generi loth, ſubmerſio ẽ vꝛbis future cre
dere noluerunt: imo cũ eis diceret̃ a Loth vt exi⸗
rẽt: ipſum loqui delyꝛatoꝛie crediderũt: quapꝛo
pter ⁊ ciuitas ⁊ ipſi cũ populo, igne ⁊ ſulphure
Moꝛalitas in craſtino perierunt. ¶ Jſtud eñ poterit allega
ri ſine altera expoſitione ad tria, vcʒ ꝙ in pecca⸗
Nota con⸗ to contra naturam mẽs hoĩs plus q̃ alijs vitijs
tra ſodomi excecat̃. Tales eñ hoĩes dicunt̃ cecitate ꝑcuti: ꝓ
tas. eo ꝙ ſuꝑ omnes homines hi ſunt ceci. Jſti etiam
malefici oſtiũ nõ inueniũt: qꝛ ꝓ certo iſti oſtium
Eſa.59.b. paradiſi, vbi ſunt Loth ⁊ angeli, non intrabunt.
Interpꝛe⸗ Eſa. Palpauim⁹ quaſi ceci parietem. Et pꝛopter
tatio notã⸗ hoc zodoma bene interp̄tat̃ muta: qꝛ ſcʒ tales in
da. iudicio erunt muti: pꝛo eo ꝙ excuſationem ali⸗
Pſ.30.e. quam non habebunt. Pſalm. Muta fiant labia
doloſa. Jtẽ allegari põt ꝙ minus malum tolerã⸗
dum eſt ꝓ maioꝛi malo vitando, ſicut Loth pꝛo⸗
ſtitutionẽ vxoꝛis ⁊ filiarum ſuſtinere volebat,
vt crimen ſodomiticum vitaretur. Jtem poteſt
allegari ꝙ impoſſibile eſt eũ a moꝛte eripere: quẽ
etiam occulta dei pꝛouidentia decreuerat puni⸗
re: ſicut patet de iſtis generis Loth: q̃ noluerũt
credere vt exirent diſponẽte dño, ꝙ cũ alijs cum
quibus deliquerant interirent. Unde dicit̃. Ne⸗
Eccle.7.b. mo poteſt coꝛrigere quem deus deſpexerit. Hoc
E enim quotidie percipit̃: quaſi ſcʒ hõ voluntari⁹
in fata ruit: ita ꝙ non obſtante cõſilio contrario
ad infoꝛtunia letus currit: ſcḿ ꝙ occulta dei iu⸗
ſtitia ſeu ꝓuidentia ipſum ducit. Vel allega iſta
exemplariter ad bonum hoſpitalitatis: que libe
Heb.13.a. rationem ſui ⁊ ſuoꝛum meretur. Unde apoſtol⁹
hoſpitalitatẽ nolite obliuiſci: per hanc q̃dã pla⸗
cuerunt angelis hoſpitio receptis.

¶ Capi. xix. Textus.

Veneruntq̃ duo angeli zodomam ve⸗
ſpere. Moꝛalitatum Capi. xv.

CUm deus ciui
tatẽ zodome cũ alijs qua⸗
tuoꝛ ꝓpter hoꝛrẽda crimi⸗
na ſua igne ⁊ ſulphure delẽ
das decreuiſſet: dictũ fuit
Loth, ꝙ vna cũ vxoꝛe ⁊ fi⸗
liab⁹ ciuitatẽ exiret: ꝙq̃ in
omni circa regione nullate
nus remaneret: ſed in mõte
potius ſe ſaluaret. Dictũ etiã fuit eis, ꝙ nõ reſpi
cerent retro cũ incederẽt: ſed ꝙ ad montẽ recto
itinere ꝓperarẽt: verũtñ quum iam micarent ful
gura, ⁊ audirent̃ tonitrua: ⁊ ignis ⁊ ſulphur de
celo mitterent̃ in vꝛbẽ ſicut teſtatur Solinus, q̃
de zodoma loquens dicit ꝙ ipſam de celo tactã
teſtatur hum⁹ nigra. Uxoꝛ Loth reuerſa retro re F
ſpexit: quapꝛopter qꝛ inobediẽns fuit, ſtatiĩn ſa⸗ Moꝛali⸗
lis ſtatuam verſa fuit. ¶ Ciuitates iſte mũdum tas.
deſignãt, ⁊ etiã mũdi ſtatus: vbi qꝛ plurima cri⸗
mina abũdare noſcũtur: ꝓpter que deus ſubuer
ſionẽ ⁊ ignẽ ⁊ dãnationẽ eiſdem cõminat̃: cõſulit
dñs deuotis hoĩbus ſuis: ꝙ inde q̃ʒtũ ad effectũ
exeant, ⁊ in montẽ religionis ⁊ ꝑfectiõis ⁊ etiam
contemplatiõis aſcẽdant: ꝙq̃ in oĩ circa regio⸗
ne.i. in mũdi negocijs ⁊ officijs ⁊ delicijs nõ ma⸗
neãt, ſed recedant: ⁊ ꝙ oĩno caueant, ne retro ſe
reſpiciãt: ⁊ ꝙ ſcʒ ad vitia q̃ cõfeſſi fuerũt, ꝑ reci⸗
diuationẽ nõ redeãt: nec ad mundi bona quib⁹
renunciauerũt, ꝑ deſideria retrocedãt: nec ꝑ apo
ſtaſiã ſe ab itinere ſalutis: quã ꝓfeſſi ſunt retro⸗ Luc.9.g.
uertãt. Qꝛ ſicut dr̃. Nemo mittens manũ ad ara Nota illos
trum ⁊ reſpiciẽs retro: apt⁹ eſt regno dei. Retro qui nõ de⸗
eñ nõ debet reſpicere penitẽs recidiuãdo: reli⸗ bent retro
gioſus apoſtatãdo: cõtẽplatiuus in mũdi ſe ne⸗ reſpicere.
gocijs implicãdo: q̃nimo ipſe dʒ cõtinuare iter
ſuũ in bonũ ꝓficiendo. Sed ꝓ certo q̃dã ſunt ſi⸗
cut vxoꝛ Loth: q̃ ſcʒ tonitrua tentationũ audiẽ⸗
tes: ignẽ cõcupiſcẽtie ſentientes fulgura tribu⸗
lationũ videntes: retro reſpiciũt: ad vitia ſeu bo
na tẽpoꝛalia que dimiſerãt ſe cõuertũt: iter q̃d
inceperant dimittunt: ⁊ per incõſtantiã vite re⸗
trocedũt. Sicut etiã de infidelib⁹ amicis ptʒ q̃
ſcʒ audita modica tribulatiõe vel difficultate, ab
incepta fidelitate deſiſtunt. Tales eñ ſunt reli⸗ Mali reli⸗
gioſi: q̃ ſcʒ ad bona mundi q̃b⁹ renũciarũt: libẽti gioſi ꝯuer
animo retrocedũt cõtẽpto religionis ⁊ cõtẽpla⸗ tunt̃ in ſta
tionis mõte verſus vallẽ mũdi negocioꝛũ reſpi⸗ tuam ſalis.
ciũt ⁊ accedũt. Tales igit̃ in ſtatuã ſalis mutant̃: i G
quãtũ ſcʒ pctõꝛes inſenſati, duri ⁊ obſtinati effi⸗
ciunt̃: ⁊ iquãtũ i viros iniq̃s ỽtunt̃. Jõ dicit dñs
Qui in agro ẽ: nõ reſpiciat retro memoꝛes eſtote Luc.17.g
vxoꝛis loth. ¶ Cũ loth ỽõ ſodomã fugeret, ne igne Textus
⁊ ſulphure deperiret: petijt a dño ꝙ liceret ſibi ci Ca.xix.c
uitatẽ Segoꝛ paruulã itroire: ſʒ qꝛ ibi fiebat cre
berrim⁹ terremot⁹: neceſſe habuit exinde fugere Moꝛali⸗
⁊ ad mõtẽ aſcẽdere ⁊ ibi ſe ſaluare. ¶ Zodoma eſt tas.
vita carnalis: q̃ igne ⁊ ſulphure luxurie fetet. Se
goꝛ vita ꝯiugalis: q̃ terremot⁹ multaꝝ ſollicitu⸗
dinũ ſuſtinet: mõs vero ẽ vita ꝯtẽplatiua ⁊ eccl'ia Pſ.36.e.
ſtica vel clauſtralis: q̃ ſtabilis ⁊ tuta manet. Loth
igit̃ q̃ interp̄tat̃ declinãs, ẽ ille q̃ iuxta pſalmiſte
ꝯſiliũ, declinat a malo vt faciat bonũ: qui ſcʒ ignẽ
⁊ ſulphur carnalis vite fugit: ⁊ in Segoꝛ.i. in ſta
tu ꝯiugali tutus manere credit. Sed finaliter at⸗
tento motu tentationum: tribulationum ⁊ miſe⸗
riarum iſtius ciuitatis: ad montem religionis
vel eccleſie aſcendit: et ſic a carnali inflamma⸗

tione ſe liberat et euadit. Eſa. Venite ad mon-
Eſa.2.a. tē dñi. ¶Loth in ſodomis legit bonus fuiſſe: nec
Textus vnꝗ̄ luxurie ꝛ ebrietati vacauiſſe: in mōte tñ vbi
Cap.xix.g pro ſe ſaluādo fugā iniit legit ſe inebriaſſe: et cū
Morali- ꝓprijs filialib⁹ inceſtū ꝛ adulteriū ꝯmiſiſſe. ¶Sic
tas. vero hodie ſunt multi alij q̄ de valle ad mōtē. i.
h de mūdo ad religionē, vel de ſeculari ſtatu ad ec-
Sepe aliq̄ cleſiaſticū aſcendunt: ꝛ ſic periculum dānatiōis
ſunt dete- euadere: ꝛ ibidē ſe ſaluare credūt: qui tñ ibidem
riores in re ebrietati ꝛ luxurie vacantes, deteriores fiunt: et
ligione ꝙ̄ dānationis periculū plus incurrūt. De hoc con-
fuerūt in ſe querit dñs. Quid eſt (inquit) ꝙ dilectus meus in
culo. domo mea facit ſcelera multa?
Hier.11.c

¶Capl'm xxi. Textus.

Viſitauit autem dominus Sarā ſicut promiſerat et impleuit. Moralitatum Capitulum xvi.

ABraā duos fi-
lios habuit: ſcꝫ Iſaac de li-
bera: et Hiſmael de ancilla.
Hiſmael aūt fuit fer⁹ hō, ve
nator et ſagittari⁹: de q̄ dr
ſupra. xvi. ꝙ man⁹ ei⁹ ꝯtra
oēs: ꝛ man⁹ oim cōtra eū: ꝛ e
regiōe fratrū ſuoꝝ figet ta
Gal.4.d. bernacl'a. Iſaac aūt fuit bo
nus ꝛ māſuet⁹. Verū tñ hiſmael (ſcꝫ Paulū apl'ꝫ)
ſemꝑ fratrē ſuū Iſaac opprimebat, ꝛ eidē mole-
ſtias magnas inferebat: quapropter cū Sara mr
Iſaac h̄ qdā die cerneret: dixit ad Abraā. Eijce
ancillā ꝛ filiū ei⁹. Nō eñ erit heres fili⁹ ancille cū
filio libere. Igit Agar cū filio hiſmael eijcit vter
aque ꝛ panis ſibi ab abraā i ſcapulis imponit: ꝛ
Morali- dimiſſa ꝑ deſerta, ſitiēſq̄ vagat aqua cōſumpta.
tas. Angel⁹ ꝟo dñi apparēs oſtēdit puteū ſitiēti: ꝛ ſic
eā cōſolat. ¶Abraā ſignificat bonū ꝓlatū, q̄ reue
A ra i domo ſua. i. eccl'ia hꝫ duo gña filoꝝ, quoſdā
bonos more Iſaac / quos ſcꝫ diuina gratia gña-
uit: quoſdā vero malos more hiſmael / quos ſibi
Antiquum vxor ancilla. i. diabolus / vel ſimoniaca ambitio /
eſt bonos vel carnalis affectio procreauit. Sed reuera in-
perſequi a ter iſtos ſemper ſolent eſſe iurgia: qꝛ hiſmael qui
mal' deo p- ſignificat malos ꝛ maxime diſcolos ꝛ peruerſos:
mittēte ad qui reuera ꝑ cōtradictionē ꝛ rebellionē / inuidiā
eorū ꝓmo- ꝛ detractionē omnibus ſe obijciunt: ꝛ e regione
tionē in bo fratrū ſuorū tabernacula ſua figūt: inquantum
num. i. the. omnium aliorū voluntatib⁹ contradicunt: ita ꝙ
2.d. eccl'i. manus eorū cōtra oēs, ꝛ man⁹ omniū eis obſint.
23.b Vnde apoſtolus Deū nō amant / ꝛ cūctis hoib⁹
aduerſant. Iſti dico ſemꝑ ſolēt ꝑſequi iſaac: qꝛ. ſ.
mali ſemper ſunt ſolliciti bonos offendere ꝛ eis
inimicari Ideo dicit. Contra bonum malum eſt /
ꝛ contra vitam mors: ſic ꝛ contra virum iuſtum
peccato. Sed quid? pro certo iſti nō debent eſſe
heredes in eccleſia: nec quantū ad beneficia tem-
poralia / nec quantum ad bona ſpiritualia. Ideo
abraam. i. prelatus / debet eos eijcere: ꝛ vna cum
Iudi.11.a matre ſua ſimonia vel affectione carnali ab ec-
cleſia ſegregare: dicens illud Iudicum. Heres in
Aliter. domo noſtra eſſe non poteris, quia de adulte-
ra natus es. ¶Vel dic etiam moraliter loquen-
no ꝙ due iſte mulieres / Sara libera / Agar ancil-
la / ſignificant animam ꝛ carnem: ꝛ Iſaac filius ſi
gnificat opera bona / que ab anima producūtur.
Hiſmael autē filius ancille / ſignificat opera ma-
la / que a carnis concupiſcentia procreant. Iſaac
B igitur ab hiſmaele impugnari dicit: qꝛ cōſtat ꝙ
carnis opera ſolent ſpūalibus operibus inimi-
Gal.5.c. cari / ꝛ cōtra ea preliari. Vnde apl's. Caro cōcu-
piſcit aduerſus ſpm̄ / et ſpūs aduerſus carnem:
hec eñ ſibijnuicem cōtrariantur. Sequitur: ma-
nifeſta ſunt opera carnis. Abraam. i. homo / qñ
videt iſtos duos filios. ſ. hiſmael ꝛ iſaac. i. malos
affectus, cogitatus, ꝛ opa cōfligere cōtra bonos:
ꝛ in domo cordis ſui videt ipſa opa carnis, opa
ſpūs moleſtare: ſtatim opꝫ ancillā ꝛ filiūꝫ eius. i.
carnem ꝛ opera carnalia eijcere ꝛ deprimere: ꝛ ad
deſertū pnie mittere: ꝛ panē ꝛ aquā ꝑ abſtinētiā
ſibi iponere: ꝛ ſic ibi angelū teſti xp̄m poterit in-
uenire: qui puteum mie ſibi poterit demonſtrare.

¶Capi. xxii. Textus.

Que poſtꝙ̄ geſta ſunt tentauit deus. Moralitatum Capitulum xvii.

VOlēs deus tē-
tare Abraaꝫ, p̄cepit ſibi ꝙ fi
liū ſuū quē diligebat iſaac
tolleret: ipmq̄ ſuꝑ quendā
monteꝫ quem ſibi oñderet,
occideret, ꝛ ei imolaret. Tu
lit ergo abraā ſecū filiū ſuū
iſaac vna cū duob⁹ iuueni-
b⁹ ꝛ aſino: quos. ſ. ad pedē
montis diuiſit. Ipſe aūt abraā ꝛ fili⁹ ei⁹, q̄ ligna C
q̄b⁹ erat ſacrificādum portabat, montē aſcendit:
ignē, ꝛ gladiū in manib⁹ tenuit: ꝛ ligna ſacrificio
preparauit. Succēſis aūt lignis, accepit abraam
filiū ſuū, ꝛ ꝓiecit ſuꝑ arā. Cūq̄ manū ad gladiū
extēderet ꝓ filio occidēdo ꝛ dño imolādo: ſtatim
affuit angelus q̄ ꝓhibuit: ꝛ q̄ arietē q̄ herebat in
monte inter vepres cornibus, loco pueri inter-
ficere ſibi iubet. Sic ergo fit ꝙ dum aries occidi-
tur, Iſaac liberat: ſanuſq̄ ad iuuenes reuertit,
a q̄b⁹ inferi⁹ aduēt⁹ ipſi⁹ expectabat. ¶Abraā ē Morali-
de⁹ pr, Iſaac dei fili⁹: aries ipſi⁹ dei filij corp⁹, li- tas.
gna, vepres ꝛ ara, crucē deſignāt: gladi⁹ ꝛ lāceā
ꝛ clauos: ignꝫ etiā paſſiōis ardorē ſignificat: duo
iuuenes remanētes, duos ppl'os ſignificāt nō cre
dētes, iudeos ſcꝫ ꝛ gētiles: aſin⁹ aūt q̄ eos comi- Hic notan-
tat, ſignificat ſtultitiā q̄ icreduli hebetant. Dico dū ꝙ deus
igit ꝙ abraā q̄ iterpretat de⁹ pr, iſaac filiū ſuū im pr eſt aliq̄
molādū i ara crucꝫ decreuit, ita ꝙ gladiū ꝛ ignē. mō cauſa
i. ipſi⁹ paſſiōis aſpitatē ꝯ eū ꝑparauit: accidit tñ paſſionis fi
ꝙ Iſaac. i. filij deitas nil patit: aries ꝟo. i. xp̄i ſo- lij ſui ſaltiꝫ
la hūanitas immolat: dū. ſ. cornua ei⁹. i. man⁹ ad ꝑmiſſiua.
modū cornuū extēte iter vepres. i. iter ligna cru
cis clauo ten⁹ alligant, ꝛ crucis cornibus aſtrin- Aba.3.a
gunt. Vñ dr. Cornua in manib⁹ ei⁹. Duo ꝟo iu-
uenes. i. duo ppl'i, iudei vcꝫ ꝛ gētiles, in infidelita
te ſua ꝓ maiori ꝑte māſerūt: inꝙ̄tū ad mōtē fidei
nō aſcēderūt: nec icarnatiōis aut paſſiōis myſte- D
riū cognouerūt. Qui etiā aſinū. i. ſtulticiā habuiſ
ſe dicunt: ꝓ eo ꝙ iſti in ſua ſtulticia obſtinati le-
guntur: nec credidiſſe q̄ credēda fuerāt proban- Luc.24.d.
tur. Vnde. O ſtulti ꝛ tardi corde ad credendum Rom.1.c.
in his que locuti ſunt prophete. Apoſtolus. Dicē
tes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.

¶Capi. xxiiii. Textus.

Erat autē abraā ſenex dierūq̄ multorū. Moralitatum Capitulum xviii.

POſtꝙ̄ abraam de
Sara vxore ſua filiū ſuū Iſaac ge-
nuiſſet, ipmq̄ filium immolare ten-
taſſet: ꝛ in loco filij arietem occidiſ-
ſet: filius vero nihil mali paſſus fuiſ Ge.24.a
ſet: accidit ꝙ ſara eius vxor mortua eſt. Quod
videns abraam ſicut dicitur hic, Seruum
ſuum eliezer miſit in meſopotamiam, terram. ſ.
gentilium: vt ꝛ filio ſuo iſaac procuraret vxoreꝫ.

Uenit igit̃ i ciuitatē Nachoꝛ: vbi erat puella pul
cherrima. ſ. rebecca/ filia bathuelis q̄ deſcēdit ad
fontē vt impleret hydriā ſuā. Ab illa igit̃ puella
Not. hic re aquā ſibi dari petijt. Que nō eū ſolū/ ſ3 ēt ⁊ came
uerentiam los ſuos adaquauit. Iſte ḡ ſeruꝰ cām legationis
quā debēt ſue rebecce parētibꝰ apuit: ⁊ eā filio dñi ſui tāq̄
habere vxo ꝓcuratoꝛ/ ducit in cōiugē: datiſq; ſibi armillis ⁊
res ad vi= oꝛnamētis/ ad domū dñi ſui ducit: vbi iſaac me=
ros ſuos ditātē i agro repit: q̄ viſo eo ſtatim de camelo de
imo ⁊ vere= ſcēdit/ ⁊ pallio ſe inuoluit: ipe vero puellā factis
cundiam. nuptijs ſibi matrimonialiter copulauit eāq; in
tabernaculo ſare matris ſue introduxit ⁊ eā tm̄
dilexit/ ꝙ amoꝛe eius moꝛtē matris ſue obliuiōi
E dedit: ⁊ tādē duos filios/ eſau ſc3 ⁊ iacob gn̄auit:
quoꝝ Eſau malus fuit: Jacob vero ſctūs ⁊ opti
mus hō fuit. ¶ Sic vero poſtq̄ abraā deꝰ pater
Moꝛali= de vxoꝛe ſua ſara. i. de ſynagoga genuiſſet iſaac.
tas. i. xp̄m filiū bn̄dictū: arieſq;. i. xp̄i humanitas im=
molata fuiſſet in cruce: ipſeq; iſaac. i. ipſa filij di=
uinitas nihil paſſa fuiſſet: accidit ꝙ vxoꝛ ſua ſy=
nagoga p infidelitatē moꝛtua fuit inq̄tum ſc3 fi=
Jo. i. a. dē incarnatiōis filij nō recepit. Uñ dr̄. In ꝓpria
eze. 24. c. venit: ⁊ ſui eū nō receperunt. Et Ezechiel. Moꝛ=
tua eſt vxoꝛ veſpere: quapꝛopter abraā deꝰ miſit
ſeruū ſuū. i. aploꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ cetū ad terrā ⁊ ci
uitates gentiles: vt ſc3 puellā nobilē. ſ. ipſam ec=
cleſiā de ipſa gētilitate natā/ filio ſuo xp̄o in vxo
rē acciperet: qui ſc3 hanc p̄dicādo rogant vt de
puteo ⁊ hydria naturalis philoſophie quā ha=
bebat: ⁊ de aqua ſcientiarū quā cōtinue haurie=
bat: camelos ſuos. i. fideles populos adaquaret
q2 reuera eccl'ia collecta de gētilibꝰ puteo ſuo. ſ.
ſciētijs phyſicis multū adaquauit fideles: ⁊ mul
tum etiā fugauit hereticos infideles ſicut i Au=
guſtino apparuit: q̄ ēt ante fidē clericꝰ inter gēti
les magnꝰ fuit. Igitur iſte ſeruus. i. pꝛedicatoꝝ
cetꝰ: iſti puelle. i. eccleſie pꝛimitiue armillas ⁊ oꝛ=
namēta gratiarū ⁊ virtutū donauerūt. Iſaac ve=
ro. i. xp̄s qui iā ad meditādū i agro paradiſi per
aſcēſionē aſcēderat: ipſam puellā ſibi matrimo=
F nialiter copulauit: eāq; in tabernaculo matris
ſue. i. p ſacrā ſcripturā q̄ fuit tabernaculū ſyna=
goge/ matrimonialiter itroduxit: inq̄tū ſibi ſcri=
pturarū dogmata reuelauit. Ipſa v̉o eccleſia. i.
puella/ viſo iſaac. i. cognita xp̄i maieſtate: de ca=
melo. i. de ſuperbia gentilis faſtus ſe humiliādo
deſcendit: ⁊ pallio bonoꝝ operū ſe inuoluit/ exē
plo heſter: q̄ viſo aſſuero dicebat. Uidi te dñe ſi=
heſter. 15. cut angelū dei/ cōturbatūq; eſt coꝛ meū pꝛe timo=
re gloꝛie tue: valde es admirabilis dñe: et facies
tua plena eſt gratiarū. Sic igit̃ fit ꝙ ab Iſaac et
rebecca. i. a xp̄o ⁊ eccl'ia plures filij. i plures chri
ſtiani gignunt̃ quoꝝ quidam iacob/ q2 boni/ alij
vero Eſau/ q2 mali dici merentur: q2 reuera filij
xp̄i ⁊ eccl'ie diuidunt̃ in duo: q2 q̄dā ſunt iacob. i.
malac. i. a boni ⁊ deo amabiles. Alij v̉o ſunt eſau. i. mali/ et
Textus. deo odibiles. Uñ Malachias. Jacob autē dilexi:
Cap. xxv. c. eſau vero odio habui. ¶ Cum Rebecca ſm̄ qḋ dr̄
hic ca. xxv. duos filios concepiſſet. ſ. eſau malū ⁊
iacob bonū: et tēpus partꝰ inſtaret: collidebant
pueri in vtero ſuo acſi inuicē dimicarēt quis eo=
rum naſceret̃ pꝛius: tñ factū eſt ꝙ eſau qui ma=
lus eſt/ natus eſt pꝛimus. Jacob vero bonus/ na=
tus eſt vltimus. Fuit ergo eſau venatoꝛ/ et ideo
pater ipſum amabat: eo ꝙ de venationibus ſuis
comedebat. Jacob vero qui erat ſimplex ⁊ agri=
G cola/ qui venationes non poꝛtabat: a patre non
Moꝛali= intm̄ dilectꝰ erat. ¶ Pater iſte Iſaac eſt p̄latus
tas. mater vero eſt eccleſia vxoꝛ ſua. Igit̃ dico ꝙ iſta
mater eccleſia in vtero ſuo. i. in collegio vel in
clauſtro qñq; cōcipit plures filios. i. plures ſub=
ditos: quoſdā. ſ. eſau. i. malos: ⁊ quoſdā v̉o ſimi
No. cōten= les iacob. i. bonos. Sic ergo fit ꝙ qñ tēpus ap=
tionē q̄ eſt pꝛopinquat/ vt pote qñ vacat aliq̄ꝰ bn̄ficiū: ita

ꝙ aliquis ꝓmoueat̃/ ⁊ ꝙ exterius pariat̃: et per inter pꝛo
pꝛomotionē ad exterius beneficiū emittat̃: inci= mouēdos.
piunt in lucē iſti pueri. ſ. ſubditi collidere/ ⁊ parē
tes alter alterū impugnare: ⁊ hoc q2 vult q̄libet
pꝛimus ad ꝓmotionē exire. Sed quid? Pro cer=
to Eſau q̄ piloſus/ pꝛimꝰ exiſſe dr̄: q2. ſ. hodie il=
li qui pꝛioꝛes exeunt/ dū tñ ſint piloſi. i. diuites:
pꝛimi ad beneficia ꝓmouent̃. Illi vero qui ſunt
iacob. i. boni et ſimplices/ impꝛomoti in clauſtri
vtero dimittuntur: vel ſaltē alijs poſtponuntur.
Breuiter eñ iſtud eſt verū hodie ꝙ illi qui ſunt
mali/ dum tamē ſint venatoꝛes ⁊ exactoꝛes: ⁊ de
venationibus diuitiarū ſuarū ipſis ſuis magi=
ſtris munerū oblatoꝛes ſunt ab eis p̄dilecti. Illi Diuites
v̉o qui moꝛte iacob ſunt ſimplices/ et pilis diui= mali hodie
tiarū nudi: nec venationi rapinarū dediti/ ab eis pꝛeferūtur
ſunt neglecti. Prelati eñ ⁊ pꝛincipes nullū ſubdi= pauperibꝰ
tū ⁊ officialē vel familiarē diligūt niſi illū de cu= bonis.
ius venatiōe comedūt/ vel a quo lucra vel mune
ra ac emolumēta pcipiūt: ⁊ de cuius rapina par=
tem ſuā aſſumūt: nec aliū in officijs ſuis libenter H
tenent/ ꝓmouēt vel extollunt. Uñ Michee. Si q̄s mich. 3. b
non dederit in oꝛe eoꝝ quippiam: ſanctificāt ſup
eū p̄liū. Uide ſupꝛa capitu. de vipera. De quibus
fit mētio Gene. xxvj. ¶ De puteis quos abraā ⁊ Textus
ſerui eius/ Iſaac et ſerui eius foderunt/ quos ei ca. xxvj. d
philiſtei pꝛo viribus obſtruebant. Poteſt dici qḋ
abraā eſt deus pater: ſerui eiꝰ fuerunt ꝓphete.
Iſaac dei filiꝰ: ſerui eiꝰ fuerūt apl'i et euāgeliſte. Moꝛali=
¶ Igit̃ dico ꝙ iſti puteos ſcripturarū fecerūt: q2 tas.
ſc3 illi vetus teſtm̄: iſti vero nouū cōpoſuerunt.
Sed ꝓ certo paleſtini. i. iudei iſtos puteos no=
ſtros nitunt̃ terra obſtruere: dū intellectum ſcri=
pturarum per terrenum ſenſum et peruerſum
exponendo conantur occupare.

¶ Cap. xxvij. Textus.

**Genuit autē Iſaac: ⁊ caligauerunt ocu=
li eius. Moꝛalitatum Cap. xix.**

I Saac ſenex ⁊ ce
cutiēs/ dū duos filios haberet
ſ. Eſau pꝛimogenitū/ ⁊ Jacob vlti
mo genitū: et pꝛimogenito ſuo
bn̄dicere decreuiſſet: vocauit eū
p̄cipiēs ꝙ arcū ⁊ pharetrā ſuā
ſumeret ⁊ ꝙ i venationē iret/ ci
bos ſibi gratos pararet: de q̄bꝰ comedēs bn̄di=
ctiōis gratiā ſibi daret. Igit̃ dū Eſau piloſus ad
venationē foꝛis ꝓperās iuſſa p̄ris exequit̃: Ja=
cob frater eiꝰ iunioꝛ domi remanens bn̄dictionē A
ſuā ſurripit ⁊ furat̃: de ꝯſilio eñ matris rebecce
duos hedos p̄parat: veſtibꝰ optimis eſau ſe oꝛ=
nat: ⁊ manꝰ ſuas vt videat̃ piloſus hedoꝝ pelli=
culis circūligat: ⁊ ſic cibos nōie Eſau patri p̄ſen
tat: q̄ tāgēs manꝰ eiꝰ piloſas eē ſentiēs: filiū pꝛimo=
genitū ipm̄ putat dicēs: ꝙ l3 haberet vocē iacob:
ꝙ tñ manꝰ erāt eſau: ⁊ cū cibū comediſſet para=
tū: bn̄dictionē ſibi ⁊ ſuo ſemini ſtatim donat: pꝛi=
mogenitꝰ vero qui iuſſu patris venabat̃ in agro
poſtea veniēs nil repoꝛtat. Sic ergo factū eſt: ꝙ
virtute bn̄dictiōis iunioꝛ pꝛimogenito eſt p̄latꝰ/ et
minoꝛi fratri pꝛimogenitꝰ eſt ſubditꝰ: ꝙq; pater
cecutiens/ dū minoꝛē filiū pꝛimogenitum credi=
dit: vnū pꝛo alio bn̄dixit: ⁊ ſic iacob bn̄dictionē
eſau a patre habuit: virtute cuius in terra ꝓmiſ=
ſionis/ que de iure debebatur pꝛimogenito/ moꝛ
ſucceſſit: ⁊ ſic iacob. i. ſupplantatoꝛ dictus eſt: q2
ſupplātauit fratrē taliter. Juſte (inquit) vocatū
eſt nomē eiꝰ iacob. ¶ Per iſtū iſaac cecutiētē poſ Moꝛali=
ſum intelligere p̄latū carnalē ⁊ ignoꝛātē: ⁊ parū tas.
p rationē vidētē: p vxoꝛē eñ rebeccā q̄ interpꝛe= Carnis af=
tatur: multū accepit: intelligitur carnis affectio fectio ho=

die totum ſeu ambitio: q̄ ſcꝫ hodie accipit vniuerſum. Uñ
accipit. Abacuk. Totū i hamo ſubleuauit. Per duos ꝟo
Aba.i.d. filios intelligiꝛ ſubditoꝝ ſuoꝝ duplex cōditio:
B qꝛ ſcꝫ q̇dā ſunt ꝑmogeniti.i.boni q̄ ſunt filij ec-
cleſie ſenes ⁊ maturi exteriꝰ venatiōi dediti.i.in
negocijs ecc̄ie occupati. Quidā vero ſunt iune-
nes ⁊ inſcij: ſicut ſunt cognati ⁊ nepotuli intꝰ in
domo eccleſie quieſcētes: ⁊ circa patrē ⁊ p̄latū in
aliq̇bꝰ officijs cōmoꝛātes. Igiꝛ dico ꝙ qñ accidit
ꝙ qñq3 iſaac.i.malꝰ p̄latꝰ ꝑ carnis affectionē: vel
ꝑ ignoꝛātiā cecus factꝰ vult aliquā bñdictionē.i.
ꝓmotionē impēdere: ⁊ ꝑmogenitū filiū.i.aliquē
antiquū q̇ ſatis ſeruiuit eccleſie: intēdit ꝑma fa-
cie ꝓmouere: ita ꝙ ſibi p̄cipit ꝙ venatiōi ⁊ nego
cioꝝ adminiſtratiōi vacet: vt bñdictionē.i.pro-
motionē repoꝛtet: dicens illud ap̄li. Laboꝛa ſicut
2.Ti.2. bonꝰ miles chꝛiſti. Quia ſicut diciꝛ in libro ſapiē
Sap.3.c. tie. Bonoꝝ laboꝝ glorioſus eſt fructꝰ. Uerūtñ
ſepe fit ꝙ dū tales ꝑmogeniti exterius iuſſa p̄ris
⁊ vtilitatē eccleſie faciūt tūc inſtigāte matre ſua
id eſt carnali affectiōe ⁊ ambitiōe: iuuenes domi
remanētes ꝑmogenitos eē dicūt: inq̄ʒtū.ſ.ſibi de-
bere dari ꝓmotiōes aſſerunt, qꝛ cibos.i.munera
ſimoniace p̄ri.i.p̄lato offerūt ⁊ manꝰ.i.opa obſe-
quiaq3 ⁊ ſeruitia q̄ fecerūt oſtēdūt vna cū pelle
carnalis affectiōis vel cōſanguinee cōiunctiōis
quā p̄tendūt. Sic ergo fit ꝙ taliter decipiūt pa-
trē.i.p̄latū qui ſe faciūt ꝑmogenitos.i.magis bñ
meritos credere: ⁊ ſic ſolēt bñdictionē.i.ꝓmotio
nē q̄ debebaꝛ ꝑmogenitis ⁊ ātiquioꝛibꝰ repoꝛta-
re. Sicq3 iunioꝛes antiq̇oꝛibꝰ p̄feruntꝛ. Primoge-
C niti ꝟo boni ⁊ laborioſi/ q̄ poſt venatiōis ⁊ labo-
rū ſtudia ꝓ remuneratiōe reuertunꝛ ad patrē i
ſubiectiōe remanēt: ⁊ ſupplātatoꝛes ⁊ impij ꝓ-
mouenꝛ: ⁊ terrā pꝛomiſſiōis.i.bona ⁊ pinguia be
Eccl's.10.b. neficia conſequuntur. vnde Eccl's. Uidi ſeruos
Nota mo- in equis: ⁊ p̄ncipes ambulātes ſicut ſeruos ſup
dum quo terrā. Mater em̄ eoꝝ.i.ambitio q̄ optime para-
excecāꝛ pꝛe re cibos nouit q̇bꝰ p̄lati libenter veſcunꝛ: duos
lati vt inde hedos.i.munera duplicata ⁊ magna accipi mā-
bite ⁊ qui- dat: veſteſq3 optias.i.exterioꝛē pōpā recipi cōſu
bus nō de- lit: ⁊ tādē manꝰ pilis.i.diuitijs ⁊ muneribꝰ circū
bentur dei uolui p̄cipit. Quibꝰ tactis manualiter.i.appre-
beneficia. hēſis: iſte pater.i.p̄latꝰ: ip̄m eſſe ꝑmogenitū aſſe-
Mat.3. rit atq3 dicit. Nunq̇d tu es filꝰ meus pꝛimoge-
nitus eſau? Tu es filiꝰ meus, dilectꝰ in quo mihi
bñ cōplacui. Tactui em̄ magis credidit q̄ʒ audi-
tui: qꝛ iſti plus volūt munera tāgere: q̄ʒ ꝓmiſſio-
nes audire Fili (inq̇t) accede ad me: vt tangā te.
Acceſſi ⁊c. Statimq3 vt ſenſit veſtimētoꝝ eiꝰ fra-
gātiā: benedicens illi ait. Ecce odoꝛ filij mei ſicut
odoꝛ agri pleni cui benedixit dñs. Seruiāt tibi
Aliter. tribus: eſto dñs fratrū tuoꝝ. Uide ibi. ¶ Uel dic
ꝙ iſaac.i.malus pꝛelatus quando vult dare be-
nedictionē.i.bñficiū vel p̄bendā: vocat ꝑmogeni
D tū p̄dilectū ⁊ ab eo pꝛeelectū ⁊ ſibi dicit: ꝙ ad ve
nationē vadat ⁊ ſibi cibos offeraꝛ.i.ꝙ munera ſi
bi ꝓcuret ⁊ q̄rat vbi bñficiū qđ vacat/ det ſibi ꝑ
bñdictionē ꝓ munere. Uerūtñ ſepe fit ꝙ dū ꝓcu-
rat venationē ſuā.i.munera q̄ debet ſibi offerre/
ab alio anticipeꝛ q̇ oblatis hedis.i.muneribus
pꝛo pꝛimogenito acceptaꝛ: ⁊ alius ſpe fraudaꝛ.
Sicq3 fit ꝙ ille q̇ pꝛius cibos offert: ⁊ q̇ pꝛiꝰ mu-
nera ſimoniaca patri pꝛofert: bñdictionē ⁊ ꝓmo
tionē ab eo pꝛiꝰ refert: vt q̇ pꝛioꝛ appoꝛtat: pꝛioꝛ
habeat: ⁊ q̄ pꝛioꝛ offerat: reliquias pꝛioꝛ tāgat.
Solent ergo iſti mali et peſſimi ſuperioꝛes alijs
ſuperuenientibꝰ ſe excuſare. Uenit (inq̇t) germa-
nus tuus fraudulēter: ⁊ abſtulit bñdictionē tuā
Aliter. Benedixi ei ⁊ erit benedictꝰ. ¶ Uel dic ꝙ iſte pa-
ter eſt iudex: quia reuera illum non vere cogno-
ſcit quem mediante pilo.i.mediantibus mune-
ribus vel affectione examinat atq3 tangit: ⁊ ideo
fit quod talis benedictionem alterius repoꝛtat:
dum pꝛo ipſa iudex iniuſte iudicat: et alterius
iuſticiam ſibi donat. Contra quod Eſa. Ue qui Eſa.5.f.
iuſtificatis impium pꝛo muneribus: et iuſticiam Aliter.
iuſti auferꝛis ab eo. ¶ Uel dic qđ iſaac eſt deus
qui.ſ.duos filios habuit: ideſt duos populos:
ſcilicet iudaicum populum pꝛimogenitū. Ozee. Ozee.11.e.
Primogenitus meus iſrael/ ⁊ gentilem etiam iu-
nioꝛem. Sed dum eſau.i.populus iudaicus ex-
terius circa ſenſum literalem ſcripture remanet,
iunioꝛ gentilis domi remanēs ideſt interius ſen-
ſum ſcripture penetrans: patris benedictionem/
ſcilicet fidem chꝛiſtianam habet et celi benedi-
E ctionem percipiet. Iſte enim dum patri ſuo deo
ad inſtinctū matris ſue gratie cibū virtutū cum
pellibꝰ bonoꝝ exēploꝝ p̄ſentat: benedictionem
⁊ gloꝛie q̄ fratri ſuo ꝑmogenito.i.populo iudai Mat.8.b
co debebaꝛ/ repoꝛtat. Uñ dꝛ. Multi veniēt ab oꝛiē
te ⁊ occidēte: ⁊ recūbēt cū abꝛaā/ iſaac ⁊ iacob: fi
lij aūt regni eijcieꝛ foꝛas. Eſau aūt ꝑſeq̇ꝛ Jacob
benedictū: ⁊ iudaicꝰ populꝰ odit ⁊ ꝑſequiꝛ chꝛi- Aliter.
ſtianū. ¶ Uel iſtud pōt allegari de occulta dei ꝓ-
uidētia: q̄ pꝛeter ⁊ cōtra voluntatē ⁊ ſpē hominū
ſuū introducit effectū. Decreuerat em̄ deꝰ ſe Ja-
cob benedictionē daturū: quapꝛopter ipſe fecit
ꝙ cōtra pꝛopꝛiam intentionem ipſum Iſaac be-
nediceret: ⁊ ꝙ frater ſuus tunc tempoꝛis foꝛis
eſſet: quia ſcꝫ ſepe fit ꝙ deus hominem pꝛeter in-
tentionem tanq̄ʒ inſtrumento ſuo vtitur/ vt finis Aliter.
quem intēdit/ efficaciter cōſequatur. ¶ Uel alle- Nota con-
ga contra hypocritas: qui ſimiles ſunt Jacob: qꝛ tra hypo-
ſcꝫ manus.i.opera ſua cooperiunt pellibus.i.fi- critas q̄ de
ctis palliationibus: quapꝛopter ſepe fit ꝙ bene- cipiunt ho-
dictionem.i.pꝛomotionē repoꝛtant. ¶ Uel dic ꝙ mines per
de hypocrita poteſt dici/ ꝙ vox inquit vox iacob ſuas fictio-
eſt/ ſed manus manus ſunt eſau/ quia ſcꝫ vocem nes.
habēt bonā ⁊ verba honeſta/ ſicut iacob qui fuit
bonꝰ: manus autē impias habent ⁊ opera mala/
ſicut eſau qui fuit malus.

¶ Capi. xviij. Textus.

Uocauit itaq3 Iſaac Jacob. Moꝛalitatum

Capitulum. xx.

F

Sicut dꝛ Geñ. xxviij. Jacob fugiēs iram
Eſau fratris ſui receſſit in
Meſopotomiā ad Laban
auunculū ſuū/ vt ſic a fra-
tris ipetu ſaluareꝛ. Dū igi
tur eſſet i via ſuppoſito la
pide capiti ſuo/ obdoꝛmi-
uit/ et in ſomnis ſcalā celū
tāgētē aſpexit/ angeloſꝗ ſcalā aſcēdētes ⁊ deſcē-
dētes/ do minūq3 inixū ſcale vidit. Tādē ꝟo ve-
nit ad puteū: cuiꝰ os grādi lapide claudebaꝛ/ vbi
oues ⁊ cameli adaquabanꝛ: poſt hꝰ Lyā ⁊ Rachelē
vxoꝛes accepit: ⁊ ip̄i Labā multas diuitias acq̇- Moꝛali-
ſiuit. ¶ Reuera ſic dꝫ facere iacob ſupplātatoꝛ.i. tas.
q̇libet q̇ vult diabolū ſupplātare. Si em̄ videt ꝙ
Eſau frater ſuus id eſt diabolus vel etiam coꝛ-
pus pꝛopꝛium ipſum perſequatur in patria pa-
tris/ ſcꝫ in mundo: ⁊ eum per diuerſa vitia cone-
tur occidere: debet ſtatim patriam et mundum
per contemptum exire: ⁊ ad Laban .i. ad deum
per oꝛationem/ et ad matris ſue.i. diuine gratie
mandatum debet in terram alienam/ ſcilicet ad
religionem vel eccleſiam/ vel ad moꝛum perfe-
ctionem tranſire. Supꝛa. xij. Egredere de terra
tua et de cognatione tua/ ⁊ veni in terram quam
mōſtrauero tibi. Dū ergo talis viā ꝑfectiōis ag-
G grediꝛ: neceſſe ē ꝙ a mūdi tumultibꝰ q̇eſcere vo-
lēs/ capiti ſuo ſupponat lapidē.i. xp̄m: q̄ ē petra
firma/ ſcꝫ ipſi ꝑ ſpē ⁊ deſideriū innitaꝛ: ꝙ ſi fecerit:

in pace ꝑ mētis trāquillitatē q̄ſcet/ſcalā plenā
deo ⁊ angelis ꝑ quā ī celū aſcēdit.i.viā v̄tutū q̄
xp̄s eſt: vbi ⁊ viri angelici aſcēdūt ī celū/cogno-
ſcet: tādē puteū ſacre ſcripture: q̄ grādi lapide/
id eſt grādi difficultate clauſus eſt: ⁊ q̄ pro ada-
quādis ⁊ potādis camelis ⁊ ouib⁹.i.magnis et
paruis ordinat⁹ eſt reperiet: ⁊ tādē duas filias
Laban/ſcꝫ Rachelē et Lyā, id eſt duas vitas filij
dei/contēplatiuā ⁊ actiuā in vxores accipiet: et
Gen.41.g. ipſius Labā diuitias.i.v̄tutes ⁊ merita vel glo-
Quamuis riā eternā a deo ꝑcipiet ⁊ acquiret: et ſic poterit
hō ſit virtu dicere illud Gen. Creſcere me fecit dn̄s in terra
tibus abū- paupertatis mee. Sꝫ ſicut videm⁹ ꝙ iacob ꝯuis
dans et di- eſſet valde ditat⁹, Eſau tn̄ fratrē ſuū ſibi occurrē
ues ſemper tē timebat: nec ipm̄ hr̄e voluit ſociū vel vicinū.
tn̄ imminet Sic dato ꝙ hō v̄tutib⁹ ſit ditat⁹/ſemꝑ debet fra-
ei occaſio ti trē ſuū ſcꝫ corp⁹ vel diabolū timere/⁊ occurſum
mendi. ſcꝫ tētationū ſuarū impetū, formidare: ꝓpter qđ
Gen.33. debet dn̄m exorare/dicens illud Gen. Libera me
Aliter. dn̄e de⁹ de manib⁹ fratris mei: qꝛ valde ipm̄ ti-
meo. ¶Uel dic ꝙ Jacob eſt xp̄s: q̄.ſ.ad inſtinctū
⁊ ad p̄ces mr̄is ſue.ſ.ſynagoge/p̄riam ſuā ſcꝫ pa
radiſum dimiſit: ⁊ ad Labā.i.ad mūdū ꝑ incar-
D natione venit: vbi ſcalā q̄ celos tāgit.i.crucē in-
Crux xp̄i uenit: ⁊ ibi ſuperpoſito lapide ſepulchri dormi-
poteſt dici uit. Factūq; eſt ꝙ duas filias mūdi.ſ.aīam ⁊ car
ſcala. nē ſibi copulauit vxores: ⁊ duas turmas ouiū.i.
gētes duplicis ppl'i acq̄ſiuit iudeos.ſ.⁊ gētiles
⁊c. Jſte eſt em̄ q̄ dicit. Jn baculo meo trāſiui ior-
Gen.c.2.c. danē iſtū/⁊ nunc cū duab⁹ turmis regredior. Qꝛ
ſcꝫ xp̄s iordanē mortis trāſiuit: ⁊ tādē cū duab⁹
turmis.i.cū fidelib⁹ vtriuſq; ppl'i ad patrem in
aſcenſionē rediuit/dicēs illud Luc. Surgā ⁊ ibo
Luc.15.d. ad p̄rem meū. ¶Uel dic ꝙ ſcala quā vidit Jacob/
Aliter. eſt btā v̄go: q̄ ſtans in terra corꝑaliter/celos tā-
Beata vir- gebat cordialiter: ꝑ quā ⁊ qua mediante angeli
go pōt dici ad nos deſcēdere noſcunt: ⁊ cui dn̄s per beatam
ſcala. incarnationē inuixus fuiſſe cōprobat. ¶Uel dic
Aliter. ꝙ ſcala iſta eſt crux/cui ſcꝫ dn̄s ꝑſonaliter fuit i-
nix⁹: ⁊ q̄ angelos.i.viros angelicos ī ip̄a ꝑ deuo
tionē deambulātes cōtinet: ⁊ ſtās in terra celos
virtualiter tāgit ⁊ obtinet. ¶Angel⁹ volēs da-
re conſtātiā Jacob/ne eſau formidaret ꝑ noctē/
ca.xxxi.f. cū eo luctat⁹ eſt. Sed cū ipſum ſuperare nō poſ-
ſet/ſicut facietenus pretēdebat: tetigit angelus
femur ei⁹: ⁊ ſtatim emarcuit ſcꝫ neruus ſuus: ita
ꝙ extūc Jacob fact⁹ fuit claudus: et quia ange-
lum viderat/de Jacob iſrael fuit dict⁹: ⁊ ne time
ret eſau/per angelum eſt monitus. Dictum eſt
enim ſibi. Non vocaberis vltra iacob, ſed iſrael
erit nomen tuum: ſi inquit contra deum fortis
fuiſti/quātomagis contra homines fortis eris?
¶Jſrael qui interpretatur videns deum/ſigni-
A ficat illuꝫ qui habet contemplationem vel bea-
Moralitas tificam viſionem. Jacob vero illum qui adhuc
habet p̄n̄tem luctam ⁊ hui⁹ vite tribulationes.
Jgitur dico ꝙ qn̄ Jacob id eſt homo mortalis ⁊
penitens/qui ſcꝫ eſt ſollicitus de euadēdo peri-
culo et tentatione Eſau.i.diaboli fratris ſui/ab
eodem patre geniti et creati: plerunq; accidit ꝙ
angelus.i.deus luctatur cum eo.ſ.aliquas tri-
bulationes immittit: ⁊ ſit dum neruum ſui femo-
ris id eſt carnis eius potētiam marceſcere facit/
ipſumq; debilitat ⁊ reſtringit: ⁊ ita ꝗtum ad cor-
poris virtutem ipſum claudicare cōpellit: fortitu
dinem ad reſiſtendum eſau diabolo ſibi tradit:
eūq; finaliter de iacob in iſrael mutat: qn̄ poſt lu
ctam huius vite/celi viſionē ſibi donat, vel inq̄-
tum per contēplationem ipſum ad deū videndū
eleuat ⁊ mutat. Tūc em̄ homo de iacob iſrael.ſ.
de viatore cōprehenſor/vel de actiuo contēpla-
1.Co.12.d tor efficitur: qn̄ neruus femoris.i.fortitudo car
Aliter. nis et voluptatis ipſius maceratur. Apoſtol⁹.
Gal.15.c. Cū enim infirmor/tunc fortis ſum. ¶Uel dic qđ
angelus eſt animus: iacob corpus: que inuicem
pugnant. Quia ſicut dicit apoſtolus: hec ſibi in-
uicē cōtrariant. Uerūtamē angelus id eſt ſpiritus
ſanctus carnem ſuperat: qn̄ femur eius.i.carnis
voluptatem debilitat: tunc etiā Jacob iſte iſrael B
dicit: ⁊ ad videndū deū ꝑ fidem ⁊ ꝯtemplationem Ro.8.c.
inſtruit: qn̄ neruus femoris.i.voluptas carnis
ipſius macerat. Apoſtolus. Si ſpū facta carnis
mortificaueritis, viuetis.

¶Capi. xxi. Textus.

Profectus ergo Jacob venit in terram orientalē. Moralitatum Capi. xxi.

Cum Laban pro-
miſiſſet Jacob filiā ſuam pro ſer-
uitio ſeptem annorū quod fece-
rat: ſic factum eſt ꝙ cū die nuptia
rū cū Rachelem ſibi deberet red-
dere q̄ erat pulcherrima: ſuppo-
ſuit ſibi Lyam: q̄ erat turpis ⁊ lippa, in alijs etiā
mercedib⁹ ſcꝫ in ouib⁹ ſibi ꝓmiſſis fuit ſibi mer
ces mutata: ita ꝙ Laban nunq̄ libenter volebat
reddere q̄ ꝑ ipm̄ fuerant repromiſſa. Jmmutaſti Gen.31.f.
em̄ inq̄t mercedē meā decēꝫ vicibus. ¶Labā qui Moralitas.
interpretat cādidatio, ſignificat mundū: q̄ more
rei cādide viſum, diſcretiōis obtundit: vel etiā ē
diabolus q̄ ꝑ delectamēta dulcē ⁊ candidū ſe oſtē
dit. Jgit iſti ſunt q̄dā dn̄i, q̄ nunq̄ qđ ꝓmiſerūt cō
ſueuerūt reddere: imo ſeruitorū vel laboratorū ſuorū
ſolēt ſtipēdia cōmutare: qꝛ.ſ.ꝓ Rachele reddūt
Lyā ꝓ premio reddūt penā, ꝓ albis ouibus red-
dūt nigras, ꝓ virtutib⁹ reddūt culpas. Et reue-
ra quotidie ꝑcipit ꝙ ille q̄ modo ſeruiuit, nunq̄
attingit ad bonū qđ ab eo ſperabat. Nulla em̄
eſt in reb⁹ fortune ꝯſtātia: immo cōmuniter fit ꝙ
vbi arridendo bona promiſerit, reddit mala. Jō
tales mundi dilectores pn̄t dicere illud Eſa. Ex- Eſa.59.b
pectauim⁹ lucē: ⁊ ecce tenebre ⁊c. Et alibi. Nun- Hie.11.d
q̄d reddet ꝓ bono malū? Uel ſi vis iſtud allega ꝯ Aliter
modernos dn̄os: qui ſeruitoribus raro reddūt
ꝓmiſſa: qꝛ ſcꝫ cū hō ſeruierit ꝓ Rachel.i.pro bo-
no bn̄ficio, finaliter recipit Lyam.i.aliud bn̄ficiū
paruū valēs: ⁊ qn̄q; qđ eſt deteri⁹, ⁊ qn̄q; nihil hꝫ, ita
ꝙ iam ꝓprie pōt dicere illud Eſa. Jnuacuū labo- Eſa.49.
raui: ſine cauſa ⁊ vane ꝯſumpſi fortitudinē meā.
¶Cū Jacob primo ſeruiſſet ꝓ Lya, ⁊ tandē ꝓ Ra Eodē ca.
chele: dicit ibi ꝙ amorē ſequētis priori pretulit. Textus.e.
¶Sic v̄o hodie cōe eſt cuiq; ꝙ ſi habeat aliquam Moralitas.
vxorem, id eſt aliquē amicū vel familiarem: ⁊ ſibi
ſuꝑueniat ali⁹ magis nouus: primū quodam mō
reſpectu alteri⁹ ꝯtemnet: ⁊ vltimū p̄diliget atq;
volet. Apl's. Aufert p̄mum vt ſequēs ſtatuat. Cō Heb.10.b.
tra quos dicit. Ne derelinquas amicū antiquū: Eccl'i.9.c
nou⁹ em̄ nō erit ſilis illi. ¶Uel dic ꝙ lya lippa ⁊ Aliter
fecunda: eſt vita actiua: que eſt fructuoſa: Rachel
pulchra eſt vita ꝯtemplatiua: q̄ eſt p̄cioſa. Jgitur
dico ꝙ qn̄ Jacob.i.mortalis homo qui eſt in hoc
mūdo: luctat de lye ꝯnubio: tranſit ad Rachelis
amplexus.i.de vita actiua trāſit ad vitā contem
platiuā: ⁊ de ſeculi negocijs ad celeſtia cōtemplā
da transfert. Conſtat ꝙ primam vxorem.i.vitaꝫ
actiuā ⁊ ſecularem parū reputat: qn̄ ad Rachelē. D
i.ad vite ꝯtemplatiue brachia ſe tranſportat: pa
rūq; reputat terrena: qn̄ guſtat q̄ ſunt celeſtia: vi
lipēditq; vite ſecularis bona, qn̄ ꝑ contemplatio
nem celeſtia guſtat dona. Unde dicitur. Nouis
ſuperuenientibus vetera proijcietis ⁊c. Leu.26.b

¶Capi. xxii. Textus.

Cernens aūt Rachel ꝙ infecunda eſſet.
Moralitatum Capitulum xxii.

Um Labā cō-
ceſſiſſet ſocero ſuo pro pre-
mio ſui ſeruitij oues: que in
grege ſuo quandoq̄ naſce
bantur nigre, quandoq̄ na
ſcebantur albe: quandoq̄
naſcebant̄ varie: ſicut dicit̄
Geneſi. xxx. Jacob magna
cautela vſus eſt: qui. ſ. cum
oues tpe pregnatiōis ad canales aquarū ada-
quare venirēt: ſi volebat ꝙ fetus albos cōciperēt
virgas ex toto decorticabat: ipſaſq̄ in canalibꝰ
ante oculos conſpicientiū ponebat: ⁊ ſic ouis ad
aſpectū albe virge fetū albū cōcipiebat. Ecōtra
qñ volebat fetus nigros ꝓducere: tūc ſolebat
virgas cū pelle in canalibꝰ ponere. Si vero va-
rias habere cupiebat: virgas partim decortica-
bat, ⁊ partim cum cortice dimittebat. Jmagi-
natio enim animalis ad aſpectum virge moue-
Moralitas. batur: ⁊ ſic qualis erat virga, talis partus con-
cipiebatur. ¶Dic qđ Jacob ſignificat deū: ꝟga
E qua mediante deus paſtor regit mūdum, ſignifi-
cat prelatū: oues ꝟo ſignificāt eccleſiam vel col-
legiū: filij vero ouiū deſign. nt ſubiectū populū.
Jdeo dico ꝙ a qualitate virgarum. i. ꝑlatorū ſe-
quit̄ qualitas agnorū ſubiectorū. Oues enim. i.
eccleſie tales partus. i. tales ſubditos cōcipiūt,
quales virgas. i. quales ꝑlatos cōſpiciunt: q̄ re
uera agni. i. ſubditi tales efficiūtur, quales ꝟge
i. quales prelati vel ſuperiores vel eccleſiaſtici
eorū aſpectibus offerunt̄. Cū virgis em̄ nigris
ſunt nigri, cū albis albi, ⁊ cū varijs varij, cū bo-
nis boni, cum malis mali, cū mediocribus medij.
Ps. 17. d. Ps. Cum ſancto ſanctus eris. ¶Uel dic ꝙ oues
Aliter. ſunt ſimplices: q̄ reuera dū ad canales. i. ad pre-
dicatores ſacre ſcripture veniūt: vt puta qñ ad
audiēdos ſermones accedunt: ſolent tales fetus
i. talia propoſita ⁊ opera concipere, quales vir-
gas. i. quales exemplares regulas ibi ſolent vi-
dere: ſm em̄ virgam. i. ſm exēplū qđ in canali. i.
in predicatore cernitur: fetus operis vel propo-
Aliter. ſiti in auditoribus generatur. ¶Uel dic ꝙ ſi vir-
ga. i. predicator vel prelatus ſit cortice bonorū
temporalium, ⁊ omnis male cōuerſationis nuda
tus: ⁊ omni affectu terrenorū priuatꝰ: ſolēt oues
i. auditores ſimplices qui talem aſpiciunt, cōci-
pere albos fetus, id eſt facere bonos actus. Ecō
tra vero quando prelati male cōuerſationis cor
tice ſunt veſtiti: tunc fetus ⁊ actus ouiū. i. ſimpli
F cium ſubditorum, vitiorū nigredine ſunt fedati.
Unde dicitur. Facies eorum ſicut nigredo olle.
Naū. 2. c. ¶Uel dic ꝙ virge ſignificant opera ⁊ rigorem di-
Aliter. uine gratie ⁊ iuſtitie, quibus verberat filios pe-
Ps. 109. a. ſtilentes. Ps. Uirgam virtutis ſue emittet dñs
ex ſyon. Jſte enim virge qñq̄ ſunt nude ⁊ decor-
ticate, inq̄ſtū manifeſta eſt dei iuſticia: quandoq̄
cortices ſunt operte, inq̄ſtū dei iudicia ſunt oc-
culta. Dico igit̄ ꝙ ſolo aſpectu talium virgarū,
id eſt ex ſola ꝯſideratione iudiciorū dei ⁊ ſue iu
ſtitie operū: oues. i. boni ſimplices: debent bonū
ꝓpoſitū cōcipere, ⁊ bona opera parturire: ſolus
enim aſpectꝰ iuſtitie ⁊ virge rigoris ſui, ⁊ tribu
lationum quas immittit: facit hominem concipe
re ſpiritū ſalutis, ⁊ finaliter parere opera gratie
⁊ veritatis ſiue virtutis: qđ etiā de bonis ſubdi-
tis apparet: q̄ ſcꝫ non debent expectare ꝙ a pre
lato virga percutiantur: imo ſolo aſpectu bene
Eſa. 26. c. opari tenētur. Eſa. Dñe a timore tuo cōcepimꝰ.

¶Cap. xxxiiij. Textus.

Egreſſa eſt autem dina filia Lye. Mo-
ralitatum Capitulum xxiij.

Jna filia Ja-
cob volens videre mulie-
res regionis chananeorū,
exiuit ad videndū. Quam
cum vidiſſet ſichem filius
emor pncipis terre, adama
uit eā: rapuitq̄ ⁊ dormiuit
cū illa, vi opprimēs ꝟginē. E
¶Reuera dina filia Jacob Moralitas.
ſignificat aanimā filiam dei patris: regio iſta eſt
mundus: vbi. ſ. chananei gentiles. i. peccatores
morant̄. Sichē aūt eſt diabolus: ⁊ emor eſt luci-
fer pater eiꝰ, qui in hoc ſeculo principat̄. Unde Jo. 14. d.
dicit̄. Uenit enim princeps mundi huiꝰ ⁊c. Jgit̄
dico, ꝙ qñ filia iacob. i. aīa chriſtiana, vel etiā ali
qua ꝑſona religioſa cupit videre mulieres cha-
naneorū. i. delectationes, ludibria ⁊ mollicies
peccatoꝝ: ⁊ ſic de domo religiōis. i. de ſecreto cō
ſciētie ad mundi religionē ꝑ aliquā malā cōpla
centiā trāſit: ⁊ in aliquibꝰ mūdi negotijs, nō cre
dens male facere, ſꝫ bñ eſtimās ſuā ſeruare vir-
ginitatē. i. ſue cōſciētie integritatē, ſe ingerit et
immittit: ſtatim adeſt ſichē. i. diabolꝰ: q̄ ꝑ malos
conſenſus eam rapit: ⁊ ꝑ mala opa violat ⁊ cor-
rumpit: ⁊ virginitatē ſpūalis pudicitie ſibi tol-
lit: eāq̄ ſecū ad domū pr̄s ſui. ſ. ad infernum pro-
trahit atq̄ ducit. Utile ergo eſt ꝙ anima domum
conſcientie nō exeat: ꝙq̄ exterius ad mundi ne-
gocia nō trāſeat: ne forte diabolus ipſam rapiat
⁊ corrūpat. Unde Lu. Jn quancunq̄ domum in- Luc. 9. a
traueritis, ibi manete: ⁊ inde non exeatis. ¶Uel Aliter.
dic ad literā cōtra iuuenculas, que domū patris
exeūt pro videndis mūdi ludibrijs: ad mūdi fe- b
ſta ⁊ cōuiuia vadunt: vbi ſcꝫ a iuuenibus luxu-
rioſis facile decipiunt̄: ⁊ mente vel corpore cor-
rūpuntur. Jdem vero eſt de monialibus: q̄ plus
volunt per mūdum penes amicos circuire, q̄ in
clauſtro manere. Unde ſepe fit ꝙ corrumpunt̄, et
caſtitatis pudore priuant̄. Apl's. Diſcūt circuire 1. Tim. 5. b.
domos: ⁊ cū luxuriate fuerint, querunt nubere.

¶Capi. xxxvij. Textus.

Joſeph cum ſedecim eſſet annorum.
Moralitatū Capitulum xxiiij.

Um Joſeph fi-
lius Jacob iunior a patre plus
alijs fratribus diligeretur: pro-
pter qđ tunicā talarē ei fecerat,
ipſumq̄ ſecū domi, cum fratres
irēt ad paſcua, detinebat. Et fa-
ctū eſt ꝙ ſomniauit, ꝙ ſol ⁊ luna
⁊ ſtelle vndecim ipſum venerabantur, ⁊ ꝙ mani-
puli fratrum ſuorum ſuū manipulū adorabant,
propter quod ipſi fratres ſibi q̄plurimum inui-
debant: quapropter cum pater ipſum in paſcuis
ad fratres viſitandos miſiſſet, ipſumq̄ de Sichē
in dothaim tranſiuiſſe comperiſſet: ſtatim quan-
do eū viderunt, in mortem ipſius conſpirare ce-
perunt. Jpſum ergo talari tunica exuerunt, ⁊ in
ciſterna veteri eum incluſerunt: ⁊ tunicam eius
in hedi ſanguine ſtatim tingunt: ⁊ eam ad patrē
mittentes, puerū a feris occiſum fingunt. Jpſum
vero puerū hiſmaelitis mercatoribus vendunt: A
qui tādē ad egyptū eū deferunt: ibi deo operāte
dñs egypti efficit̄: ita ꝙ pr̄ ⁊ fratres ꝓpter famē
ſuā releuādā, ad eū finaliter deſcēdūt, ⁊ vadūt: ⁊
iuxta ſomnij viſionē ſibi obediūt ⁊ ſeruiūt. ¶Jſta Allegoria.
allegorice exponunt̄ cōiter de xp̄o. Jſte eſt Jo-
ſeph filius iacob. i. dei patris, ab ipſo ſuper oīa
predilectus. Unde dicit. Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ. Mat. 3. c.
Et tunica talari. i. humanitate veſtitus: ab eter-

no ſomnians ꝛ pꝛeuidens ꝙ a ſtellis ꝛ fratribꝰ,
id eſt ab angelis ꝛ hominibus erat merito ado=
randus. Fratres igitur iſtiꝰ quos pater ad paſcē=
dos greges miſerat, erāt phariſei: quos ſcꝫ deꝰ
ad ſimplices inſtruendos in ſcripture paſcuis
oꝛdinauerat. Iſti tñ de ſichē, qd interpretatur cau
ſa: in dothaim: qd interpretatur defectio, tranſiue=
rant: inꝙ̄tū de bona cauſa in defectum, de lege in
peccatū, de bono intellectu in malū, improbe ſe
mutarunt. Miſſus eſt ioſeph, id eſt chꝛiſtus in pa
ſcua mundi huius: ꝓ ſuis fratribus viſitandis,
ꝛ ꝓ hominibꝰ redimēdis: ipſos in dothaim repe
rit: inꝙ̄tū ſcꝫ in defectiōe pluriū vitioꝛū eos im=
Deut.32.b. merſos inuenit. Unde. Inuenit eos in terra deſer
ta: in loco hoꝛroꝛis ꝛ vaſte ſolitudinis. Iſti inui=
dentes ſibi, tunica humanitatis ipm̄ exuunt oc=
B cidendo: ꝛ eam ſanguine cruentant ipſum flagel
lādo: in ciſterna eum ponunt coꝛpus ſepeliēdo:
hiſmaelite tamē, id eſt apoſtoli, eum emūt ipſum
per fidem recipiendo: qui in egyptū, id eſt in gen
tilitatis populū eum deferunt pꝛedicando: vbi
tandem dñs efficitur, fidem ſuā ꝛ eccleſiam dilatan
do: ita ꝙ fratres ſui. ſ. iudei, qui pꝛius eū vendi
derāt, finaliter ad ipſum venient, ſe ſcꝫ ad eum
conuertendo: ꝛ hoc quando fame, id eſt pauper=
tate ꝛ inopia laboꝛauerūt per mundum vagan=
Ps.58.b do. Pſal. Famē patiētur vt canes: ꝛ circūibunt ci
uitatem. Ipſi conuertentur ad manducandum.
Alíter. ¶ Uel allegari poſſunt exemplariter: quomodo
pꝛouidētia dei habet diuerſos modos occultos
ſua opera faciendi: ꝛ quomodo non eſt poſſibi=
le ꝙ poſſint per hominē imutari: quinimo ſepe fit
per eaſdem vias quibus homo dei oꝛdinationē
impedire nititur, ad plenū effectū ipſius peruē=
nitur. Iſti enim viſionē ſomnij ſui, ne adoꝛarent eū
impedire volentes, ipſum exterius vendiderūt.
vbi tandē poſt laboꝛes ꝛ carceres dominus egy=
pti factus eſt: ita ꝙ ipſum vbi nō ſperabant, ado
rauerunt. Dominus enim multas tribulatiōes
ꝛ miſerias quandoqꝫ immittit: nec curat ſi homi
nem vel ad peccatum laxari, vel tribulationibus
fatigari permittit: qꝛ q̇d ꝛ qualis finis cōſequi
debeat, ipſe ſentit. Excelſus enim dominus: ꝛ hu
Ps.137.b milia reſpicit: ꝛ alta a longe cognoſcit. Unde
etiam ipſe Ioſeph dicit fratribus ſuis. Nolite ti=
Geñ.vl.c. mere inquit: nunquid poſſumus reſiſtere dei vo
luntati? vos cogitaſtis de me malum, ꝛ dominus
vertit illud in bonū, vt exaltaret me. Duodecim
C fuerunt filij Iacob, duodecim fontes in helim:
duodecim lapides pꝛecioſi in veſte aaron. xij. la=
pides inſecti in altari. xij. panes pꝛopoſitionis.
xij. lapides de ioꝛdane ſumpti, ꝛ in ſignum po=
ſiti. xij. boues ſub mari eneo conſtituti. xij. ſtelle
in coꝛona mulieris. xij. poꝛte. xij. anguli. xij. fun=
damenta noue ciuitatis. xij. hoꝛe diei. xij. men=
Moꝛalitas ſes anni. xij. fructus ligni. xij. ſigna celi. ¶ Reue
ra per iſtum numerum. xij. poſſunt intelligi. xij.
apl̄i, vel etiam quicūqꝫ fideles. xij. apoſtolis cre
dentes, ꝛ. xij. apoſtolos imitantes: quia pꝛo cer=
to iſti ſunt. xij. patriarche, qui alios ſpirituali=
ter generauerūt. Sunt. xij. fontes: qui alios gra
tia ꝛ doctrina irrigauerunt. Sunt. xij. pꝛecioſi
lapides: qui veſtes ſacerdotis, id eſt eccleſiam
oꝛnauerūt. Sunt. xij. inſecti altaris eccleſie lapi
des, qui ipſum altare. i. fidem eccleſie ſuſtinue=
runt. Sunt. xij. panes, qui famelicos ſatiauerūt.
Sūt. xij. boues, qui ſub mari ſacre ſcripture tri
turauerunt. Sunt. xij. ſtelle, que mundū illumi
nauerunt, ꝛ in coꝛona mulieris. i. eccleſie reluxe
runt. Sunt. xij. anguli, qui fundamēta ciuitatis
eccleſie ſtabilierunt. Sunt. xij. fundamenta, que
eccleſiam foꝛtificauerunt. Sunt. xij. hoꝛe diei: q̄
diē diuine gratie diſtinxerūt. Sunt. xij. menſes,
qui ſolem. i. chꝛiſtum per gratiam cōtinuerunt.

Sunt. xij. fructus, qui doctrina ſua ſana alios D
nutrierunt. Sunt. xij. ſigna, qui gloꝛiam bonis,
penā repꝛobis ſignificauerunt. Iſti ergo potue=
rūt dicere illud Geñ. Fratres ſumꝰ filij viri vniꝰ. Geñ.42.c.

¶ Cap. xxxviij. Textus.

Eodem tēpoꝛe. Moꝛalitatū Cap. xxv.

Um Thamar i
habitu meretricum ſederet in
biuio: accidit ꝙ patriarcha iu
das trāſiens cū ea concubuit:
qui pꝛo arrabone anulū ꝛ ar
millā ꝛ baculum ꝓpꝛium ſibi
dedit: qui ſcꝫ duplicemꝰ pꝛo=
lem phares ꝛ zaram in ea genuit. Et cum ꝓpter
adulteriū duceretur ad ignē: oſtēdēdo p̄dicta pi=
gnoꝛa q̄ ſibi iudas dederat, liberata fuit: de viro
inquit cuiꝰ hec ſunt cōcepi ꝛc. vide plenius hi=
ſtoꝛiā Geñ. xxxviij. ¶ Iudas iſte ſignificat xp̄m: Moꝛali=
qui leo de tribu iuda dicitur. Iſta vero mulier ſi= tas.
gnificat aiam: que cum habitu meretricis. i. cum
multiplici pctō: ꝛ cū male cōuerſationis cōtagio
in biuio mundi ſedet: qui mundus recte dicitur bi
uiū: qꝛ ibi homo facile deuiat. Sed quid? ꝓ cer=
to plerūqꝫ contigit ꝙ verꝰ noſter iudas. i. xp̄s,
iſtam per miam reſpicit et inuenit, ſecūqꝫ per gra
tiam cohabitat ꝛ concumbit: anulūqꝫ fidei ꝛ ba=
culum ſpei, ſeu memoꝛie crucis xp̄i: ꝛ armillam
charitatis ſibi pꝛo arrabone cōcedit: dupliciqꝫ fe
tu. ſ. bona affectiōe interius, ꝛ bona operatione
exterius eam impꝛegnat. Et vbi demones iſtam
ad ignem pene ꝛ culpe nituntur trahere miſericoꝛ=
diter ipſam ſaluat: qꝛ pꝛo certo nunꝙ̄ aīa igne E
male cōcupiſcētie in pꝛeſenti cōburitur: vel etiam
igne gehenne nunꝙ̄ poſt moꝛtē damnatur dum tñ
pꝛedictā arrabonē. ſ. anulū, armillā ꝛ baculum
oſtendere mereatur. Ita quod tūc poterit dicere
illud. In baculo iſto tranſiui ioꝛdanē ꝛc. In ba= Geñ.32.c.
culo enī crucis vel ſpei, ioꝛdanis. i. fluxus moꝛ=
talitatis noſtre pōt tute tranſire aīa: ꝛ duplex
partus duplexqꝫ turma bonoꝛū operū. ſ. interio
rū ꝛ exterioꝛū, poterit in ea parturiri. ¶ Uel dic Aliter.
ꝙ talis mulier eſt falſus cōſiliarius vel hypocri=
ta, qui ne cognoſcatur, pallio falſarū palliationū ꝛ
fraudum ſe velat: vt ſic cōcubitū iude. i. familia
ritatē dñoꝝ habeat: ꝛ vt diuitijs impꝛegnetur, ꝛ pa
ſtoꝛali baculo ꝛ anulo ep̄ali, armillaqꝫ dignitatis
ditetur. ¶ Uel dic ꝙ hodie dato ꝙ aliqua ꝑſona cō= Aliter.
buri meruerit: ſi tñ arrabonē oſtēderit. i. ſi bona
munera iudicibꝰ obtulerit, ſalua erit. Eſt enim
vnꝰ lapis pꝛecioſus, q̄ cōburi vel puniri hoiem
nō ꝑmittēs: dicit illud Eſa. Cum ambulaueris ꝑ Eſa.43.a.
aquā, tecū ero: cū pertrāſieris ꝑ ignē: nō cōbure=
ris. ¶ Uel dic ꝙ iudas eſt iniquus iudex: q̇ ſepe Aliter.
alios punire nititur de eo crimine quo ipſemet inno=
datur. Uerūtñ qñ crimē in ipſum inflectitur: ꝙ̄uis
homo ſit culpabilis: ipſum conatur liberare.

¶ Capitu. xix. Textus.

Igitur Ioſeph ductus eſt in Egyptū.

Moꝛalitatum Capitulum xxvj.

Egitur ꝙ cum
vxoꝛ phutifaris oculos iniecíſ F
ſet in ioſeph, ita ꝙ ipſiꝰ petiſſet
cōcubitū: qd cū ex ille negaſſet:
ꝛ fugiēs palliū dimiſiſſet. Illa
ꝰo ſe videns cōtēptā, cōtrariū
viro ſuo dixit, ꝛ ꝙ eam Ioſeph
oppimere voluerat, accuſauit: ꝛ palliū dimiſſum
in argumentū fidei oſtendiſſet, ꝓpter qd vir ille
nimis

nimis vxoꝛi credulꝰ ioſeph carceri mācipaſſet:
Moꝛalitas. de q̄ tādē dn̄s miraculoſe eū expediuiſſet. ¶ Pōt
allegari ꝯ fallaciā mulieris: q̄ nō timet qn̄ꝗ ipu
Eccl.25.e dice libidinē appetere: nec timet falſum crimē im
Aliter ponere: ⁊ argumēto fidei multa fingere ⁊ ꝑtende
re: nec facit ꝯſciam innocētē dānare. Un̄ dr̄. Nō ē
Aliter malicia ſup maliciā mulieris. ¶ Pōt ēt allegari
ꝯtra viros modernos: q̄. ſ. nimis ſuis credūt vxo
ribꝰ ⁊ maxie vbi agit̄ de pudicitia ꝯiugali. ¶ Pōt
et allegari: ꝙ q̄cūꝗ iuſtꝰ exēplo ioſeph ſe dz po
tiꝰ ꝑmittere diffamari ⁊ incarcerari ꝗ legē dn̄i ꝑ
terire: ⁊ maxime q: dn̄s ſolet tales expedire, ⁊ ad
maioꝛem gloriā ꝓmouere: ſicut apparuit in Su
Aliter ſanna ⁊ in iſto. ¶ Uel pōt allegari ꝓ veritate ⁊ ꝓ
innocentia: que ꝗuis aliqn̄ ſuppꝛimit̄: finaliter
3.Eſdre.3. tamen vincit. Un̄ dr̄. Sup omnia vincit veritas.

¶ Capitulū. xl. Textus.

His itaꝗ geſtis accidit vt peccarent.

Moꝛalitatum Capitulum xxvij.

Uo familiares
Pharaonis regis egypti in car
cere regis poſiti cū Joſeph. ſ. ma
giſter pincernaꝝ, ⁊ magiſter piſto
rū, viderūt ſomnium vna nocte.
Magiſter em̄ pincernaꝝ videbat
corā ſe vitē, in q̄ erant tres ꝓpagines, in q̄bꝰ vue
floꝛebant ⁊ matureſcebant: ita ꝙ ciphū Pharao
nis accipiebat, ⁊ ibi vuas exprimebat, ⁊ poculū
regi dabat. Magiſter vero piſtoꝝ tria caniſtra fa
rine poꝛtare ſe ſomniabat: ⁊ in ſuperioꝛi ꝙ oēs
cibos q̄ fieri ſolēt arte piſtoꝛia, cōtinebat: aliiſꝗ
excelſius ꝑeminebat: aues cibos comedere ꝯſpi
ciebat. Iſta ergo ſomnia fuerunt a ioſeph expo
ſita, taliter ꝙ pincerna infra tres dies debebat
ad priſtinū officium reſtitui: ⁊ potum regi poꝛri
gere. Piſtoꝛ vero debebat ſuſpendi: ⁊ aues car
Moꝛalitas. nes eiꝰ comedere. ¶ Pharao rex egypti deū ſigni
ficat celi regē. Carcer aūt eius ſignificat iſtū mun
dū: qui. ſ. ꝯtinet pincernā ⁊ piſtoꝛē. i. pp̄lm bonū
⁊ malū: pincernā propter defectum primi paren
tis boni ⁊ mali: q̄ de domo pharaonis. i. de paradi
ſo fuerunt eiecti, ⁊ in huius mundi carcere vincu
lati. Sz ꝓ certo vterꝗ ſomniat in carcere. i. vterꝗ
cogitat de futuris. Boni em̄ q̄ in pincerna figurā
tur vidēt vitem. i. deum qui hz tres pꝛopagines
i. tres ꝑſonas: q̄bus accipiunt vuas. i. fidem de
qua ſcz ipſi expꝛimunt vinū. i. bona opa q̄ infun
dunt in calice regis xp̄i in q̄ntum iſta letificant re
D gem xp̄m. Pſal. Uinum letificat coꝛ hominis. Ma
pſ.103.b li vero qui per piſtoꝛē deſignantur, vident ꝙ ipſi
habēt tria caniſtra. i. triplicem concupiſcentiam
⁊ genus ciboꝛū. i. carnis ⁊ oꝛis ingluuiem: ⁊ aues
deſuper volantes. i. ⁊ vanitatem ⁊ ſuperbiā. Un̄
Baruch. In auibus celi ludūt. Quis ergo finis amboꝛum
3.b pꝛoculdubio ſm̄ expoſitionem Joſeph. i. ſm̄ ſan
ctoꝛum doctrinam boni ſunt pꝛemiandi: q: ſ. pin
cerna. i. cetus bonoꝛum poſt tres dies. i. poſt tria
tpa huius vite, ſcz in die iudicii ad gradū priſti
nū. ſ. ad beatitudinē ⁊ immoꝛtalitatē reſtituent̄: ⁊
in domo regis. i. in paradiſo recipient̄, ⁊ ad ꝓpi
nandū vinū leticie cū angelis admittent̄. Ecōtra
ꝟo mali poſt eoſdē tres dies. ſ. in die iudicii in in
ferni patibulo ſuſpendentur: ⁊ eoꝝ anime ab aui
deu.28.d bus. i. a demonibus comedentur. Unde dicitur.
Conſumentur fame ⁊ deuoꝛabunt eos aues moꝛ
ſu amariſſimo.

¶ Capi. xli. Textus.

Poſt duos annos vidit pharao ſom
niū. Moꝛalitatum Capl̄m xxviij.

Idit pharao ſo
mniū: ſcz ſeptē vaccas pīguiſſi
mas, q̄ paſcebant̄ in locis palu
ſtribꝰ. Poſt quas erumpebant
ſeptē alie macie ꝯfecte: q̄ ꝯſum
ptis ⁊ deuoꝛatis pꝛioꝛibꝰ nul
lū ſaturitatis dedere veſtigiū
ſz ſimul macie ⁊ ſqualoꝛe toꝛpebāt. Uidit ēt ꝙ ſe A
ptē ſpice pullulabant e culmo vno plene atꝗ pul
cherrime. Alie vero ſeptē ꝑcuſſe vredie oꝛiebant̄
e ſtipula: que pꝛioꝛū pulchꝛitudinē deuoꝛabant. Moꝛalitas
¶ Pꝛimo ſciēdum eſt eſt ꝙ numerus ſeptenarius
vniuerſitatem ſignificat, ſm̄ Grego. eo ꝙ vniuer
ſa tpa per ſeptenariū dieꝝ currunt: ⁊ ſic dicā ꝙ ſe
ptem vacce pingues ſignificant vniuerſos diui
tes. Septem vero ſpice plene ſignāt vniuerſa eo
rū tempoꝛalia bona. Uacce vero ſignant demonū
vniuerſitatē. Septē vero ſpice ſqualide deſignāt
illā quā ⁊ inferunt vniuerſalē aduerſitatem: ⁊ ſic
igit̄ dico ꝙ in ripa fluminis ꝓſperitatis munda
ne inueniuntur hodie ſeptē vacce, mūdi diuites
diuitiis impꝛegnati: qui ſeptē ſpicis. i. vniuerſita
te bonoꝝ tpaliū ſunt refecti. Sed reuera ex alia
parte. ſ. poſt moꝛtē, iſti iueniūt ſeptē vaccas ma
cras. i. vniuerſitatē toꝛmētoꝝ a quibus iſte vac
ce pingues cū ſpicis ſuis deuoꝛabunt̄: ⁊ eternal̄r
cōſument̄. Demones em̄ diuites deuoꝛabūt: ⁊ ſe
quētes aduerſitates ꝑcedētē ꝓſperitatē vaſtabūt
vn̄ ſequit̄ ibidē. Uenient ſeptē anni tāte ſterſlita
tis: ita ꝙ obliuioni det̄ cūcta retro abundantia.
Ideo ꝯ iſtas vaccas loquit̄ Amos dicēs: Audite Amos.4.a.
ꝟbū dn̄i vacce pingues, q̄ eſtis in mōte ſamarie: B
q̄ calūniā facitis egenis, ⁊ confringitis paupes, Aliter.
dicētes: afferte vt bibamꝰ: q: ecce dies veniēt di
cit dn̄s, ⁊ eleuabūt vos in cōtis, ⁊ reliquias vr̄as
in ollis feruētibꝰ. ¶ Uel dic ꝙ iſte vacce ꝓmo ſigni
cāt aliquos homines pingues, diuites ⁊ ſibi ſuffi
cientes: ſicut ſunt q̄dā q̄ in ripa huius mundi te
nuerūt de ſuis redditibꝰ bonos ſtatꝰ. Septē ꝟo
macre ſequētes, ſignificāt malos eoꝝ filios ⁊ ſuc
ceſſoꝛes: q̄ ſcz qn̄ꝗ ita ſunt pauperes, macri ⁊ in
foꝛtunati ꝙ piguedinē ꝑdeceſſoꝛū ſuoꝝ ⁊ bona q̄
acq̄ſierūt, cōſumūt deuoꝛāt atꝗ vendūt: ⁊ tn̄ nul
lā ſatietatē atꝗ ſufficiētiā ꝓinde recipiūt aut acq̄
rūt: ⁊ ſic ſit ꝙ ſqualoꝛ ⁊ vꝛedo macies ⁊ īfoꝛtuniū
ipſoꝝ, vaſtitaſꝗ ſtipulaꝝ. i. paupertas ⁊ tenui
tas bonoꝝ ſuoꝝ, alioꝝ plenitudinē deuoꝛat: ⁊ q̄c
q̄d boni alii ꝑdeceſſoꝛes ſui cumulauerūt, malo
rū ſucceſſoꝝ infoꝛtunitas deuaſtat. Un̄ dr̄. Alii la
boꝛauerūt: ⁊ vos ī laboꝛes eoꝝ introiſtis. ¶ Uel Job.4.c
dic ꝙ vacce iſte macre ſunt auari ballivi ⁊ officia Aliter.
les vel ꝑncipes, raptoꝛes ⁊ voꝛatoꝛes: q̄ ſcz tāte
ſunt tenuitatis ⁊ paupꝑtatis, tātarūꝗ expēſarū ⁊
inſatiabilitatis, ꝙ nihil penitꝰ ſufficit eis: q̄nimo
dato ꝙ oēs vaccas pingues patrie id eſt oēs diui
tes hoīes ſibi ſubiectos ſoleāt rapinis ⁊ exactio
nibꝰ deuoꝛare ⁊ cōſumere ⁊ vaſtare: nullū tn̄ ſatu
ritatis vel ſufficiētie veſtigiū in eis appet: imo pau
pertate ⁊ miſeria ſemꝑ ſunt repleti. Un̄ dr̄. Alii di C
uidunt pꝛopꝛia et ditioꝛes ſunt: alii rapiunt non Pꝛou.11.c.
ſua: ⁊ ſemper in egeſtate ſunt.

¶ Capi. xlij. Textus.

Interim fames omnem terrā vehemen
ter. Moꝛalitatum Capitulum xxix.

Eneſis. xlij. dici
tur: cū fr̄es Joſeph ad ip̄m ī egy
ptum vbi dominabat̄ veniſſet: ip̄e
ibi ſuos cognoſcens, non eſt agni
tus ab eis. Fecit ergo eis conui
nium. Et quia ſciebat q̄ erant pꝛi

mogeniti: fecit eos ad menſam priores ſedere: ſꝫ
ꝙ erant antiquiores: ⁊ dato ꝙ illi eſſet Bēiamin
adoleſcētulꝰ, ab eo precipue ꝑdilectꝰ: eo ꝙ fra-
ter erat ipſius vterinꝰ: ipm tñ antiquioribꝰ fra-
Moralitas. tribꝰ nō ꝑpoſuit: immo qꝛ erat iunior, locū vlti-
mū ſibi dedit. ¶ Talis Joſeph eſt xp̄s. Uñ dicit.
Ge.49.c. Filius accreſcens Joſeph. Fres ſui ſunt omnes
Rom.8.f. xp̄iani. Apl's. Primogenitꝰ in multis fratribus
Uterini ⁊ magis dilecti ſunt religioſi ⁊ clerici: q̀
ſibi ſpūaliter ſunt cōiūcti. Dico igit ꝙ Joſeph. i.
Chriſtus ꝗuis hodie ſit a fratribꝰ ideſt a fideli-
bus abſcōditꝰ ⁊ ignotus: ipſos tñ inuicē diligit
⁊ cognoſcit: ⁊ q̄ ſit eoꝝ etas. i. eoꝝ ꝑfectio, opti-
me iudicat ⁊ diſcernit. Etas em̄ virtutem ⁊ perfe
ctionē ſignificat: in qua quāto q̄s eſt perfectior
D tanto honore paradiſi eſt dignior. Uñ dr̄. Cani
Sap.4.b. ſunt ſenſus hominis: ⁊ etas ſenectutis vita ima-
culata. Quādo igitur iſti fratres chriſtifideles
in cōuiuio Joſeph, ideſt in paradiſum ſunt locā
di: optime cōſiderat ipſe chriſtus etatē id eſt me
rita ſingulorū: ipſoſq; ſcḋꝫ primogenita ſua id ē
ſecūdū virtutes quas habent, ſolet ordinare, et
primos vel vltimos collocare: ⁊ hoc ſine quacun
q; acceptiōe perſonarū: qꝛ ꝓ certo fratres vteri-
ni. i. viri eccleſiaſtici nequaq; preferūt: q̀nimmo
ſi in moribus ſint ceteris minores: vltimiores
ponuntur. Ibi em̄ non eſt acceptio ſeu diſtinctio
iudei et greci: q̀nimmo ſepe fit: ꝙ greci qui primi
Aliter. ſunt, ſunt nouiſſimi, et nouiſſimi primi. ¶ Uel dic
ꝙ Joſeph eſt prelatus qui reuera ſumme debet
cognoſcere etatem. i. merita ſubditorum: ⁊ dato
ꝙ ipſi eum non cognouerūt. i. non viſitauerunt
nec obtulerunt munera: nec adulādo applauſe-
runt: ipſe tamē debet eos cognoſcere: ⁊ eoꝝ ſuf-
ficiētias cogitare. Ergo quādo ipſe facit conui-
uiū. i. prouiſionē aliquā ipſe debet in mēſa bñfi-
ciorū eccleſie ipſos collocare priores: qui in eta
te. i. in virtutibꝰ ſunt maiores: qꝛ vere dato ꝙ bē
iamin. i. ꝙ illi habeāt aliquos fratres vterinos.
i. aliquos cōſanguineos: nepotes vel amicos: ſi
tñ ſint iuniores. i. moribꝰ imperfectiores nunq;
debet eos bonis ⁊ ꝓuectis preponere: ſꝫ ꝑmiſſis
Pſ.67. melioribꝰ ipſis vltimū locū dare. Pſal. Ibi bēia-
E min adoleſcentulus ⁊c. Uñ Heſter. Bibebāt oēs
Heſt.1.b. in aureis poculis ⁊c. ¶ Dato ꝙ Joſeph fratres
Eodē ca g. ſuos ordinate ſecūdū etates ſuas collocaſſet ad
Textus. menſam: ⁊ ſic beniamin predilectus ⁊ vterinꝰ eo
ꝙ eſſet iunior vltimus locaretur nihil tñ ꝓpter
hoc ſibi deperijt: immo portio ciborū quam ſibi
Moralitas. Joſeph dedit: portionem aliorū fratrū in quinq;
partibꝰ exceſſit. ¶ Sic vero cū fratres Joſeph. i.
fideles eccleſie, nunc ī locis graduū ⁊ dignitatū
diuerſimode ſint locati: ita ꝙ ſepe fit ꝙ illi q̄ ſunt
vterini. i. chriſto magis per charitatem coniun-
cti: ⁊ ab eo potiſſime predilecti: in menſa bonorū
eccleſie ſunt vltimi conſtituti: qꝛ vero hodie ple
runq; accidit: ꝙ illos quos xp̄s venturus ioſeph
plus diligit ⁊ quos ſibi charitas ſeu ſanctitas
Luc.14.b. magis iungit vltimos in eccleſia vel mūdi digni
tatibus ponit, dicens illud Luc. Recumbe in no
uiſſimo loco. Ex hoc tamen nihil ſibi deperit ꝓ-
pter iſta: quia pro certo poſt mortē quādo chri
ſtus diſtribuet cibos glorie paradiſi: ſibi alijs ꝑ-
ficientur: ⁊ portio glorie quam habebunt: alioꝝ
glorie ꝑferetur: quia reuera Chriſtus illos qui
ſunt modo vltimi: depreſſi et pauperes: alij qui
Mat.21.b. modo ſunt alti ⁊ diuites preferet: ita ꝙ gloria eis
Aliter. data aliorū gloriā ꝑcellet. Unde dicit. Erūt no-
uiſſimi primi ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ talis ioſeph eſſe vi-
detur defectuoſus prelatus: qui reuera de bonꝭ
F eccleſie ſolet ſuis fratribꝰ vterinis. i. filijs nepo-
Ephe.5.f. tibus et compatriotis et familiaribꝰ magis da-
re dato ꝙ alij antiquiores et meliores naſcātur
eſſe ſicut dicit apoſtolus: ꝙ nemo vnq; carnē ſuā
odio habuit: ſed nutrit et fouet eam. Ciphus io
ſeph inuentus fuit in ſacco beniamin iunioris
fratris ⁊ minoris: ad denotandum ꝙ ciphꝰ diui-
ne ſapientie in ſacco, id eſt in corde humilium i-
uenitur: quia quanto quis eſt per humilitatē mi
nor: et per puritatem iunior: tanto calice ſapien
tie plus potatur. Exemplum de b. Joanne: qui
erat apl's iunior: ⁊ tñ intellectu fuit altior. Pſal.
Beniamin adoleſcētulus in mētis exceſſu. ¶ Si- Pſ.67.f.
cut dicitur in geñ. Joſeph emit populum egypti Ca.xxxvij.
in ſeruitutē regis, dando eis frumētum regis. Moralitas.
¶ Sic vero predicator qui eſt diſpēſator frumē
ti. i. ſcripture ⁊ ſcientie xp̄i regis, populū fideliū Pſ.80.c.
in ipſius regis xp̄i acquirit ſeruitutem: dum fru Aliter.
mentum ſuum. i. doctrinā ſuam vel etiam eucha
riſtiam ei pandit. Pſal. Ex adipe frumenti ſatu- Prouer.
rauit eos. ¶ Uel dic ꝙ populꝰ pharaonis. i. dia- 22.a.
boli ſeruus efficitur: dum frumento eiꝰ. i. bonis
temporalibus ſatiatur. Unde in prouer. Qui ac-
cipit mutuum, eſt fenerator.

¶ Capitulum xlviij. Textus. His itaq; tranſactis: nunciatum eſt. Moralitatum Ca. xxx.

IAcob in breui
moriturus voluit benedi-
cere duobus filijs ioſeph,
ſcilicet ephraim et manaſ-
ſe: vnde cum eſſet ī lecto ce
cutiens: adduxit eos Jo-
ſeph ſibi benedicēdos ad
lectum. Cum ergo primo-
genitum poſuiſſet ad dex-
teram, et ſecundogenitum ad ſiniſtram pater G
manus ſuppoſiturus cācellauit: et dexteram ge
nito ſecundo, qui erat ſiniſter antepoſuit. Sini-
ſtram vero ſuper primogenitum aſſignauit: ⁊ ſic
cancellando et mutando manus, dexter filiorū
ſiniſter: ſiniſter vero dexter factus eſt: et bene-
dictionem primogeniti reportauit. ¶ Reuera
iſte Jacob patriarcha poteſt mihi ſignificare Moralitas
deum. Joſeph vero ſignificat mundum, vel quē-
cunq; qui habet alios promouere principem vel
prelatum: per dexteram intelligitur proſperi-
tas, per ſiniſtram vero aduerſitas: ergo iſtud
conſtat, quod Joſeph id eſt, mundus aliquos
ponit ad dexteram, aliquos conſtituit ad ſini-
ſtram: quia ſcilicet diuites ponit in dextera pro-
ſperitatis pauperes vero in ſiniſtra aduerſita-
tis. Sed reuera, Jacob id eſt, Chriſtus in die
iudicij: quando benedictionē dabit legiſlator: Pſ.83.b.
et ibunt de virtute in virtutem: et videbitur deꝰ
deorum in ſyon: tunc manus ſue munificentie
cancellabit, et etiam eos permutabit. Sicq; fiet
ꝙ dexteram proſperitatis illis dabit, qui nunc
ſunt in aduerſitatis ſiniſtra. Siniſtram vero ad-
uerſitatis his dabit, qui nunc ſunt in proſpe-
ritatis dextera: et ſic fiet ꝙ dexteri fient ſiniſtri,
et econuerſo: et ꝙ primi erunt nouiſſimi, et no- H
uiſſimi primi. Eſurientes impleuit bonis: et di- Mar.10.h.
uites dimiſit inanes. Joſeph vero noluit ſepeli- Luc.1.c.
ri in Egypto: immo rogauit fratres, ꝙ in terrā Geñ.50.d.
promiſſionis portarent: quod finaliter factū eſt. Exo.13.d.
Sic vero nec nos debemus velle ſepeliri per ma
lam conſuetudinem in peccato: immo debemus
rogare fratres id eſt, religioſos et iuſtos, ꝙ in-
de ſuis doctrinis exemplis et orationibus nos Pſ.141.b.
educant. Pſal. Educ de carcere animā meam.

¶ Moralitatum ſuper geneſim finis.

Moꝛalitatum liber ſecundus ſuper Exodum.

¶ Capitulū j. Textus.

Hec ſunt nomina filioꝝ Iſrael. Moꝛalitatum Capitulum j.

Surrexit rex no-
uus ſuper egyptū/qui non no
uerat opera Joſeph ſeu bene-
ficia que egypto cōtulerat: ꝓ-
pter qđ filios iſrael per magi-
ſtros operum ꝙ̄ plurimū op-
pꝛimebat: ipſoſqꝫ ſibi ſeruire in
luto et latere et plateis/ad edificationē ſuarum
vꝛbium faciebat. Uerūtamen ſic fiebat/ꝙ quāto
plus oppꝛimebat/tanto plus eoꝝ populus cre-
ſcebat. Quapꝛopter aliud genus oppꝛeſſionis
A cogitauit: qꝛ ſcilicet vocatis obſtetricibus: oēs
quot naſcebantur maſculini ſexus ſubmergi fe-
cit: feminas vero reſeruari mādauit. ¶ Tales vi
Moꝛalitas. dentur eſſe reges noſtri: pꝛelati iudices ⁊ pꝛinci
pes noui, de nouo pꝛomoti: vel noui iuuenes et
inſcij: vel noui bonis pꝛedeceſſoꝛibus ſuis diſſi-
miles/et in vitijs innouati: quia reuera iſtoꝛum
tota cura eſt filios iſrael. i. bonos ſubditos ſuos
rapinis ⁊ exactionibus ⁊ tributis et ſeruitutibꝰ
oppꝛimere: et eos per ſuos iniquos magiſtros
operū/ſcꝫ balliuos ⁊ officiales affligere: ⁊ ſi que
beneficia a Joſeph. i. ab aliquibus eoꝝ amicis
ipſi vel eoꝝ ꝓgenitoꝛes receperint ſolēt per in-
gratitudinē cuncta obliuioni dare. Iſtud patet
de multis pꝛincipibus: qui ſi habuerint aliquē
Joſeph. i. aliquē magnū cōſiliariū vel magiſtrū/
a quo receperūt ſeruitia vel obſequia: bene ſolēt
dum viuit/ſuis amicis ab exactionibus parcere:
ſed eo moꝛtuo/ſolēt illos de eius genere plus ꝙ̄
alios infeſtare. Et bꝛeuiter mali ſuperioꝛes ho-
die in regno et iuriſditione ſua maſculos filios:
id eſt bonos ⁊ virtuoſos nituntur ſubmergere ⁊
extirpare. Feminas vero id eſt molles ⁊ defectuo
ſos: ⁊ ad bene operandū inhabiles ſolēt ſeruare:
Num. 31. b. et eos pluſqꝫ alios ſuppoꝛtare. Unde dicit: Cur
Aliter. feminas reſeruaſtis? ¶ Uel dic ꝙ pharao eſt dia-
B bolus: qui ſcꝫ iſrael. i. fideles quos per peccatū
ſubiugat/in tribus ſpecialiter occupat: videlicet
in luto inficiente: id eſt in luxuria: et in platea de
leui volāte: id eſt ſuperbia: et in latere in igne du
rante: id eſt in auaricia. Iſtos eñ pꝛefectos ma-
loꝛum operū: id eſt capitalia vitia vel per malos
pꝛelatos vel pꝛedicatoꝛes hereticos ſolet affli-
gere: et fetus maſculos: id eſt bona opera in eis
deſtruere: ipſaqꝫ in flumine carnalis voluptatis
ſubmergere. Feminas vero: id eſt/molles actus
⁊ repꝛobos/ſolet in hoīe vegetare. Uult eñ dia-
bolus ꝙ mala opera in nobis pullulent ⁊ ſuccre
ſcant bona vero deficiant ⁊ decreſcant. ¶ Uel dic
Aliter. ad literam: ꝙ pharao diabolus per obſtetrices
egypti/id eſt per malos pꝛelatos de eccleſia ho-
die eradicat maſculos id eſt homines virtuoſos.
Ibi vero fouet: nutrit et plantat feminas: id eſt
carnales ⁊ defectuoſos: vnde iſte videtur dicere
illud Num. Interficite quicquid eſt generis ma-
Num. 31. c. ſculini. ¶ Uel dic ꝙ pharao eſt diabolus: ꝗ ſem-
Aliter. per habet odio filios iſrael: id eſt chꝛiſtifideles,
potiſſime maſculos: id eſt pꝛobos homines ⁊ vir
tuoſos: ipſos in pꝛimitiua eccleſia videns et in-
uidens multiplicari: per pꝛefectos operū: id eſt
mūdi tyꝛānos faciebat affligi: et ſic nomē chꝛiſti
et fidem eius putabat poſſe deſtrui vel ſubuerti.
verūtamē ſic fiebat: ꝙ quāto plures affligeban-
tur: id eſt quāto plures ꝑ chꝛiſti martyꝛio mo-
riebantur: tanto fideliū numerus amplius mul-
tiplicabatur: ⁊ ſtatus eccleſie in melius augeba-
tur. Sicut enim dicit in Pꝛouerbijs. Non eſt ſa- C
pientia/non eſt ſciētia/nō eſt conſiliū contra deū.
Et in hiſtoꝛia tripertita legit: ꝙ Julianus apo-
ſtata volens chꝛiſti ſectam deſtruere: ſciens ꝙ cō
ſueuerat in tribulationibꝰ pꝛoficere: decreuit nō
tribulationibus/ſed oblectationibus ſanctoꝝ
animos immutare. ¶ Uel poſſet allegari pꝛo ge- Aliter.
nerali pꝛouerbio quod dicit cōtra ruſticos: quia
ſi pꝛemūtur/talliantur et ſuppeditantur: melius
fructificant: et ad modū vinee computantur ⁊c.
¶ Cum Pharao rex egypti mādaſſet omnes he- Textus.
bꝛeoꝛum filios ſubmergendos: accidit vt Moy- Cap. 1. a.
ſes naſceretur: quē cum mater iam tribus men-
ſibus occultaſſet: et ipſum amplius ſeruare non
poſſet: fiſcellā compoſuit: in qua vagientē liga-
uit, ipſumqꝫ per fluuiū fluctuare permiſit. Quem
cum Tramuth filia Pharaonis: que ad flumē la
uandi ſe gratia venerat, inueniſſet: ⁊ eum coꝛpo
re elegantem vidiſſet: matrēqꝫ pueri ſpectabat in
litoꝛe/vocauit: ſibiqꝫ paruulū nutriendū cōmi-
ſit: ipſum Moyſen: id eſt de aquis aſſumptum vo
cauit: quem tandem adultū in filium adoptauit.
¶ Per regem egypti intelligit rectoꝛ mundi: qui Allegoꝛia.
ſcilicet a pꝛincipio ꝓpter peccatū Ade decreuit
cunctos filios humani generis oꝛiginali vulne-
re perimēdos. Per mulierem hebꝛeam intelligo
ſanctā eccleſiam matrē: que ſcilicet hebꝛea: id eſt D
tranſiens dicit pꝛo eo ꝙ non habet hic manentē
ciuitatem: ſed ad futuram mouetur. Igitur dico
ꝙ quoties iſta noſtra eccleſia parturit Moyſen:
id eſt aliquem nouerit natum: pꝛimo debet eum
tribus menſibus tenere: id eſt in tribus virtuti-
bus theologicis inſtruere tandem debet eum in
fluuio baptiſmi mergere: et fiſcelle ſpei et diuine
miſericoꝛdie cōmittere et tunc pꝛoculdubio ſta-
tim adeſt filia regis: id eſt diuina gratia: que ſci-
licet fluuiū baptiſmi frequētat: que ipſum de pe-
riculo liberat et in filium recipit et adoptat: et
matri ſue pꝛopꝛie, ſcilicet eccleſie: lacte doctrine
nutriendū cōmittit: et ſic moyſen: id eſt de aquis
aſſumptū: et per aquas baptiſmi ſaluatum me-
rito ipm̄ vocat. ¶ Uel dic ꝙ mater ſignificat car-
nalem concupiſcentiā: que filium ſuum peccato-
rem tribus menſibus ſeruat: inquātum pecca-
tis ſuperbie: luxurie et auaricie ipm̄ ligat. Tan-
dem vero ipſum in fluuium ponit: quādo fluxui
mundi negocioꝛum: et tempoꝛalis pꝛoſperita-
tis ipſum exponit. Filia vero regis: id eſt gratia
vel etiam beata virgo: ipſum de fluuio mundi li-
berat: quando a mundi fluxu ipſum detrahit: et
per penitentiā ipſum ſaluat: ⁊ in filium per cha-
ritatem adoptat: et lacte ſane doctrine nutrien-
dum pꝛocurat: et mulieri hebꝛee, id eſt peniten-
tie vel religioni: que tranſit de hoc mūdo ad pa-
trem: nutriendū aſſignat: vt dicamus diuine gra
tie illud Johan. Mulier ecce filius tuus: et filio Johā. 19. c.
ecce mater tua. ¶ Uel dic ꝙ paruulus iſte ſignifi-
cat humilium vulgus ſubditoꝛum. Filia regis Aliter.
eccleſiam ſignificat: que ſcilicet in flumine diui- E
ne gratie vel penitentie lachꝛymoſe ipſum bal-
neare non ceſſat. Iſta ergo filium ſuum: id eſt fi-
delium vulgus: matri eoꝛum/ſcilicet rectoꝛi-
bus et curatis ceteris nutriendum/ſcilicet lacte
doctrine et ſubuentionis terrene committit: et
mercedem eterne gloꝛie pꝛomittit. Unde iſta eſt
que dicit ibidem. Accipe puerum ad nutrien- Secūdum
dum: ego reddam tibi mercedem. ¶ Secun- Joſephū.
dum Joſephum: cum filia pharaonis Moyſen
inuentum in flumine/pꝛimo cuidam mulieri
egyptie dediſſet: puer de lacte ipſius bibere
non volebat/quapꝛopter vocata eſt mater eius

hebrea:que finē rei expectās/in litore reſidebat/
Exod.2.b. ideo ſoror eius dixiſſe legit̄. Uis vt vocē mulierē
hebream/vt nutrire poſſit infantulū? Ponit etiā
ibidē:ꝙ dū puer creuiſſet:pharao diadema ſuū
ſuper caput Moyſi poſuit:qui ſtatim illud de ca
pite proiecit:qđ proditioſe factū rex cōſiderans/
ipſum occidere voluit. Sed ad probandū vtrū
pueriliter hoc feciſſet:carbonē ardentem ſibi de=
dit:qui nutu diuino ipm in ore poſuit:et linguā
ſibi combuſſit:⁊ inde factū eſt/ꝙ ſemper impedi=
Exo.4.c. tioris,⁊ tarde lingue fuit:ſicut infra legit̄. Obſe=
F cro te dn̄e/nō ſum eloquēs. ¶Sic vere debet fa=
cere bonus moyſes.i.bonus religioſus:de aqua
mūdane fluxibilitatis aſſumptus:qꝛ reuera lac
egyptiarū mulierū.i.dulcedines mūdi ſcientia=
rum/delitiarū/verborū/adulatorū aut delecta=
prouer.1.b. tionū non debet ſugere. Iuxta illud. Fili ſi te la=
ctauerint peccatores:ne acquieſcas eis. Sed lac
mulieris hebree matris ſue.i.dulcedinē deuotio
nis/doctrine et gratie:quā ſibi dedit eccleſia vel
religio mater ſua:debet ſugere et guſtare. Unde
1.Pet.2.a. dicit̄. Lac concupiſcite/rationabile ⁊c. Diadema
etiā.i.honorē ⁊ dignitatē qua pharao.i.mūdus
vel diabolus ſibi per vias iniuſtas vult impone=
re/debet ſimiliter refutare:⁊ carbonē.i.ardorem
charitatis ſeu diuini timoris ⁊ penitentie debet
eligere:⁊ linguā ſuam cum eo debet temperare.
Hebr.11.d. Unde de moyſe legit̄:qđ ipſe beatius reputauit
improperiū Chriſti/theſauris egyptiorū. Ideo
ſm aliam literā Eſa.xliij. dicit̄:habens carbones
ignis ſede ſuper eos:et erunt tibi in refrigerio.
Debet ergo talis vir perfect⁹ eſſe lingue tardio=
ris. Iuxta illud. Sit oīs homo velox/ad audien=
Iaco.1.c. dum:tardus aūt ad loquendū ⁊c. ¶Cū moyſes
Textus. videret quadā die vnū egyptiū/qui vnū hebreū
Ca.xj.b. percutiebat/⁊ eidē iniuriā faciebat:occidit eū/⁊
in ſabulo eum ſepeliuit:verū quia rumor exiuit
in publicū/fugit in terrā Madian:vbi Ietro ſa=
cerdotis madiā oues pauit:cuius filiā in vxorē
accepit. Et dū iſte oues ſacerdotis de madian in
deſerto paſceret:mirabiles viſiones ibidē vidit.
Moralitas. ¶Iſtud exponit̄ ſic. Moyſes qui interpretatur
aſſumptus ex aquis:ſignificat hoīem penitētē q̄
ſcʒ in aquis lachrymoſe cōpunctiōis debet iugi=
G ter inueniri:et ibi a matre ſua/id eſt penitētia:vt
a filia regis:id eſt a diuina gr̄a recipiat̄/debet cō
ſtitui ⁊ imponi. Egyptius ſignificat peccatū vel
carnē. Hebreus vero ſignificat aīam vel mentem.
Igit̄ dico/ꝙ qn̄ moyſes.i.penitēs/videt ꝙ frater
ſuus ſpirit⁹ ſeu animus/q̄ debet dici hebreus.i.
tranſiēs/pro eo ꝙ ad deū et ad paradiſum debet
tranſire feſtin⁹:opprimit̄ vel iniuriat̄ ab aliquo
egyptio.i.ꝓprio corpore vel a pctō:ſtatim debet
cōtra eū inſurgere:⁊ ipm ꝑ cōfeſſionē occidere:⁊
ꝑ ſatiſfactionē ſub ſabulo ⁊ aſperitate penitētie
abſcondere vel celare:⁊ tunc poterit fugere ad
Ietro ſacerdotē.i.ad deū ꝑ deuotionē:⁊ filiā ei⁹
in vxorē accipere:ſcilʒ ſcientiā ⁊ diſcretionē ſeu
gratiā/ſeu deuotionē:⁊ ſic poterit oues.i.chriſti
fideles paſcere ꝑ p̄dicationē:⁊ eruditionē:⁊ viſio
nes celi videre ꝑ celeſtiū contēplationē. Un̄ dicit̄.
Eze.8.b. Eleuauit me ſpūs/⁊ duxit in hieruſalē in viſione
Aliter. dei. ¶Uel allega iſta gn̄aliter/ꝙ de lege nature
q̄libet tenet̄ oppreſſos ⁊ tribulatos defendere:⁊
prouer.24. eis contra impios ſubuenire. Unde in Prouerb.
b. Eos q̄ ducunt̄ ad mortē/⁊ eos q̄ ducunt̄ ad inte=
H ritū liberare nō ceſſes. ¶Moyſes paſcēs gregē/
Textus. cū duxiſſet oues ad deſerti interiora:apparuit
Ca.iij.a. ſibi dn̄s in rubo ardēte:vidit em̄ in monte Oreb
rubū ardentē q̄ nō cōburebat̄:quo cū appropin=
quare vellet/vt q̄d hoc eſſet videret:p̄cepit ſibi
dn̄s ꝙ calciamēta de pedibus ſuis tolleret/eo ꝙ
Moralitas. locus ille terra ſancta eſſet. ¶Reuera ſic videt̄
feciſſe dn̄s pater:qꝛ qn̄ filios iſrael.i.fideles ſuos
de imperio Pharaonis.i.diaboli:et de egypto.i.
de inferno liberare decreuit:vnū ſignū mirabile
primitus demonſtrauit/ſcilʒ ſignū beatiſſime in=
carnationis:quo mediante ppl̄m ſuū liberauit.
Ipſe em̄ tūc in rubo arbore ſpinoſa.i.beata vir=
gine ſpinis penitētie circūſepta:moyſi.i.huma=
no generi vel iudeoꝝ populo apparuit:ipſamqꝫ
arborē igne ſanctiſpūs inflāmauit:⁊ mirabiliter
impregnauit. Nūqꝫ tn̄ iſta arbor beata virgo ab
integritate virginitatis fuit nudata/nec ꝑ incē=
dium carnalitatis cōbuſta:ſed ſemꝑ virgo et in=
tegra reſeruata. Uerūtamen ad hoc ꝙ moyſes.i.
iudaicus populus mereat̄ iſtā viſionē cernere/⁊
incarnationis ſacramētū cognoſcere: neceſſe eſt
vt de pedib⁹ affectionū ſuarū calciamēta carna=
lis cognitionis/ſenſumqꝫ lr̄alē auferat:et ꝙ inde
per fidei cognitionē incedat. Qui em̄ calciamēto
carnalis ſapiētie inuoluit̄:ad tantā viſionē/⁊ ad
tanti ſacramēti cognitionē ꝑtingere nō meretur.
Neceſſe eſt ergo ꝑ fidē calciamentū tale ſoluere/
et omnē mūdi ſapientiā amouere:qꝛ ſcʒ terra in
qua ſumus/ſancta eſt.i.eccleſiā ſanctā catholicā
cōſtat eſſe. Unde dicit̄. Solue calciamentū de pe Ioſ.5.d.
dib⁹ tuis:locus em̄ in quo ſtas/ſanct⁹ eſt. ¶Uel Aliter.
dic ſi vis:ꝙ ad hoc ꝙ homo diuinas reuelatiōes
videat/ neceſſe eſt ꝙ ad interiora deſerti:id eſt A
ad ſecreta cōſcientie gregem affectionū ſuarum
ducat:⁊ ꝙ calciamēta terrenorū bonorum de pe=
dibus affectionum ſuarum tollat.

¶Capl'm iiij. Textus.

Reſpondens Moyſes ait:non credent mihi. Moralitatum Capitulum ij.

Inter ſigna que
fiebant corā pharaone ꝓ libe=
ratione populi iſraelitici: pri=
mum fuit de virga verſa in co=
lubrū. Unde Exo.iiij. dicitur:
ꝙ virga quā tenebat Moyſes/
proiecta in terrā/ſtatim verſa
eſt in colubrū:ita vt timebat moyſes nō ſolū vir=
gam illam recipere/ſed etiā hanc videre. Dn̄s tn̄
ſibi p̄cepit/ꝙ caudā draconis acciperet:qđ cum Moralitas.
feciſſet/in virgā iterū eſt cōuerſa. ¶Iſtud appli=
catur ad ſtatū populi iudeorū. Uirga enim qua Ps.2.c.
mundus regitur ſignificat filiū dei patris. Pſal.
Reges eos in virga ferrea:⁊ tanqꝫ vas figuli cō=
fringes eos. Moyſes vero qui iſtaʒ tenet populū
iudaicū ſignificat:qui reuera in principio iſtam
virgam:ſcʒ deum:in manu ſua tenuit inquātum
ipſum credidit et amauit. Per colubrū:q̄ eſt res
corporalis et viua:intelligit̄ chriſti humanitas
que ſcʒ fuit corporea et mortalis:dico igit̄ ꝙ qn̄
virga quā tenebat moyſes:id eſt de⁹ quē crede= B
bat populus iudeorū:in terrā miſſus fuit: tunc
proculdubio in draconē.i.in mortalē hominē eſt
cōuerſus:ita ꝙ Moyſes iſte ſcʒ populus iudeoꝝ
factus eſt tremebūdus:⁊ a fide incarnatiōis dn̄i
fugitiuus. Iudeus virgam in colubrū mutauit
dum dei filij ꝑſonā hominē factā abhorruit ⁊ eā Iohā.1.a.
credere ⁊ accipere et recipere recuſauit. Un̄ dr̄. et.b.
Sui eū nō receperūt:⁊ verbū caro factū eſt. Ue=
rūtamē de diuino diſpēſatiōis mādato ſic fiet:ꝙ
moyſes iſte.i.iudaicus ppl's illū ſerpentē chri=
ſtum:cauda.i.in fine per credulitatē accipiet:et
tunc ſibi vertet̄ in virgā:inquātum ipſum finali=
ter deū credet:ita ꝙ tunc ꝓprie poteſt dici illud Pſal.109.a.
Pſal. Uirgā virtutis tue emittet dn̄s ex ſion:do
minare in medio inimicorū tuorū. In medio ini=
micorum tuorum.i.in medio iudeorū:qui modo Aliter.
ſunt chriſti ⁊ fidei inimici. ¶Uel dic ꝙ moyſes eſt
deus:qui quādoqꝫ in manu ſua tenet virgam.i.

les enim duces inueniunt hodie multi.ſ.qui ho-
die tenent preeminentiã hu[9] mundi ⁊c. ¶Cũ po-
Ca.xiij.d pulus dñi in egyptum trãs,mare rubrum educt[9]
videlicet ad terram ꝓmiſſionis:hieruſalem ꝓce-
deret:⁊ vt ꝑ regionem philiſtinoꝝ breuius ⁊ faci
lius ⁊ plenius icedere poſſet,dñs noluit:ne forte
populus philiſtinoꝝ ſibi bella moueret:⁊ tedio
affectus iterum in egyptum rediret.Duxit igit
eos dñs ꝑ deſertũ,ꝙuis difficilis eſſet via:ꝓ eo
ꝙ ibi non erant homines nõ timebant prelia ſeu
Moralitas bella.¶Sic vero populus nouitioꝝ,⁊ nouiter
de egypto.i.de ſtatu infidelitatis vel de pctõ ſeu
de mundo egreſſorũ,⁊ ad fidem ſeu penitentiam
conuerſoꝝ:dꝫ a via philiſtinoꝝ.i.a ſtrepitu mun
danoꝝ ⁊ peccatoꝝ ſubmoueri:ne forte per malo
rum ipſoꝝ exempla,dicta ⁊ facta,bella tentatio-
num inſurgant:que iſtos faciant ad egyptũ.i.
ad vitia retrouerti.Nouiter eñi ad fidem,ad re-
ligionem ſeu etiam ad penitentiã cõuerſus,bel
lis tentationum inſurgentibus,ad vomitum re-
uertitur,ſi philiſteis.i.peccatoribus ⁊ infidelib[9]
miſceatur.Et ideo neceſſe eſt ꝙ tales ad inferio-
B ra deſerti ducantur.i.in clauſtris ⁊ conuentibus
necnõ cum alijs bonis ⁊ fidelibus ⁊ in ipſis vijs
penitentie difficilibus teneantur vt ad celeſtem
hieruſalem ſine periculo perducantur.Et inde
eſt ꝙ religioſi ſolent nouitios ſuos de via philiſti
norũ.i.ſecularium ⁊ carnalium amicoꝝ tollere,
⁊ eos quantum poſſunt ab eis abſcõdere ⁊ elon-
gare ne forte ipſis contingat ad egyptũ.i.ad ſe-
culum retroire:ſcientes ꝙ ſm doctrinã chriſti
Luce.ix.Nemo mittẽs manũ ſuã ad aratrum et
Aliter. reſpiciens retro aptus eſt regno dei.¶Uel ſi vis
dic ꝙ populus fideliũ qui ꝑ mare rubrum.i.per
baptiſmum,pharaonis.i.diaboli euaſit dominiũ
Ps.54.b. debet philiſtinorum.i.mundanorum vel peccato
rum conſortia fugere,⁊ ꝑ deſertũ religionis vel
penitentie ad promiſſionem paradiſi venire,di-
cendo illud Pſal.Elongaui fugiens:⁊ manſi in
ſolitudine.

¶Capi.xiiij.Textus.

Perſequenteſqꝫ egyptij: ingreſſi ſunt
poſt eos:⁊ omnis equitatus Pharao-
nis:currus eius et equites.Moralita-
tum Capitulum viij.

EGyptij vt filij
iſrael intrauerũt mare ru-
brum:et hoc qꝛ egyptij ꝑſe
quentes hebreos ipſos oc-
cidere voluerunt.Uerũtñ
ſic actum eſt ꝙ hebrei ꝑ ma-
re ſine ꝑiculo apertis aquis
⁊ ab vtroqꝫ latere reſtrictis
A ⁊ diuiſis tranſierunt:egy-
Moralitas ptij vero remanſerũt.¶Dic moraliter ꝙ Egyptij
qui hebreos nitunt in ſeruitute tenere ſunt pec
cata que nitunt animas ſubiugare.Uerũtamen
iſti hebrei ad mare rubrũ:ideſt ad penitentie ama
ritudinẽ tranſeũt ſic ꝙ iſti liberi ⁊ ſalui euadunt:
Aliter aquis vere compunctionis mediantib[9].egyptij.
i.peccata ibidem pereunt ⁊ ſuccumbunt.¶Uel
dic ꝙ mare rubrũ eſt mũdi proſperitas,vel etiã
vita pñs vel mũdus:qui dicitur mare,ꝓpter flu
ctuoſitatẽ:rubrũ:propter carnalitatem.Hebrei
igitur.i.viri iuſti per iſtud mare poſſunt ſine pe-
riculo tranſire:qꝛ ſcꝫ aqua voluptatũ non ſolet
iſtos ꝙtum ad affectionem tangere:quinimmo iſti
ſolent per ſiccitatẽ paupertatis ⁊ penitentie pe-
Exo.15.c netrare:⁊ ille ſi ad celeſtem hieruſalem felicitatis
trãſire.Unde dicitur.Filij autem iſrael ambula-
uerunt per ſiccum in medio mari.Egyptij autẽ.
i.mali non ſic:qꝛ iſti mare rubrum vite preſentis
ſine periculo nõ trãſeunt:qꝛ videlicet aque deli-
ciarũ ⁊ voluptatũ ipſos inuoluũt:⁊ ſic ꝑ diuerſa Ps.77.f.
vitia ipõs deſtruũt ⁊ confundunt.Ps.Inimicos
aũt eoꝝ dimerſit in mare:qꝛ breuiter illud eſt ve
rum,ꝙ boni ⁊ diſcreti viri ſolent qñqꝫ per mũdi B
fluxum:⁊ temporalia negocia bene vtendo illeſi
tranſire:vbi tñ mali ꝗ bene proſperis vti neſciũt
ſolent per vitia ſuccũbere ⁊ perire.Soli aũt filij
iſrael.i.diſcreti viri ſolũ deũ vidẽtes ⁊ ꝑ deuotio
nẽ ⁊ contẽplationẽ in deũ mentaliter tendentes,a
mari fluctuoſi ſeculi non leduntur:vbi tamẽ alij
naufragant in ipſo actu perſecutionis,quoſ egy-
ptij filios iſrael compellebant exire,dicẽtes Oẽs
moriemur.¶Immutauit dominus egyptioꝝ vo Ca.xij.f.
luntatem:deditqꝫ filijs iſrael gratiam in cõſpectu
eoꝝ:ita ꝙ vaſa aurea ⁊ argẽtea que ab eis petie
rũt hebrei,ipſis libenti animo egyptij ꝯceſſerũt:
⁊ ſic vltra mare rubrũ ipſis egyptijs compellen- Morali-
tibus cum egyptioꝝ ſpolijs receſſerunt.¶Iſtud tas.
poteſt exẽplariter applicari ad occultam dei ꝓui
dentiã:que occulte poteſt voluntatem hominũ
mutare:⁊ etiã contra ꝓpoſitũ in cõtrariũ applica
re:q̃ etiã bonos de bonis maloꝝ ſolet aliquotiẽs
ditare:⁊ mercedẽ quã meruerãt ex alio latere ꝗ̃
ſperabãt eiſdẽ procurare.Conſtat eñi ꝙ filij iſ-
rael ſeruierãt egyptijs multis tẽporibus nec re
ceperant aliquid ꝓ mercede:⁊ iõ quando receſſe
rũt,voluit dominus ꝙ per talem modũ ex vaſis
egyptiorũ fieret eis ſatiſfactio:vt haberẽt merce Sap.10.d.
dem de ſeruitio.Unde dicit.Iuſti tulerunt ſpolia Aliter
impioꝝ.¶Uel dic ꝙ idcirco voluit dominus ſpo
lia deportari:vt tabernaculũ quod fieri decreue
rat:poſſet exinde fabricari.Sic vero quãdo ſpo-
lia egypti ſcꝫ ſcientie mundi philoſophia ſcꝫ ⁊ C
poetria ⁊ alia ſimilia ad compoſitionem eccleſie Aliter
ſunt vtiles:ideo vult dñs ꝙ a fidelibus ſtudeant
⁊ in animo reportent ¶Uel dic de bonis tẽporali
libus,q̃ qꝛ pro vita pñti ſunt neceſſaria:ideo per
mittit dominus ꝙ a filijs iſrael ideſt religioſis
⁊ eccleſiaſticis acquirantur.

¶Capi.xv.Textus.

Tulit autem moyſes iſrael de mari ru-
bro.Moralitatum Capi. ix.

EGreſſi filij iſrael
de mari rubro ambulauerũt per
deſertũ:⁊ venerũt in marath:vbi
aque erant ita amare ꝙ ipãs bibe
re pre amaritudine non valebãt
de quo cũ populus murmuraret
orauit Moyſes ad dominum.Qui oſtendit eis li-
gnum quod cum miſiſſet in aquas in dulcedinem
ſunt mutate.Exinde aũt venerunt helim vbi erũt
duodecim fontes:⁊ ſeptuaginta palme.¶Sic ve Moralitas
ro cum quis de mari.i.de mundo vel de peccato
egrediens deſertum religionis vel penitẽtie per-
ambulat: conſtat ꝙ ibi inueuit aquas amaras
plurium tribulationũ ⁊ diſpicentiarum:que ſci
licet ſunt ſibi amare.i.difficiles atqꝫ dure ꝙ ipãs D
nequit bibere.i.penitentiam ſuſtinere propter
quod ſolet de ſtatu illo conqueri:⁊ ꝙ deſertum
huius intrauerunt murmurare.Talibus de-
bet dari in conſilio:ꝙ lignum ſcilicet crucis chri-
ſti per conſiderationem accipiant ⁊ ꝙ tormen-
ta et amaritudines tormentorum ipſius vi-
deant:ipſumqꝫ in aqua amara quam bibunt.
i.in tribulationum amaritudine quam ſentiunt:
miſceant:vnumqꝫ cum alio recompenſent:⁊ ſic
pro certo huius amaritudo in dulcedinem eis
vertitur:et quicquid erat difficile:leue et faci-

Iud.5.c. le reperitur. Unde dicitur. A ligno obdulcata
eſt aqua amara. Quia ſcḋm Grego. Dulce eſt qḋ to
leramus: ſi conſideramus quid bibit ad patibu=
lū chꝛiſtus. Quia eñ noſtre amaritudines quas
in deſerto penitentie vel religionis ſuſtinemus:
reſpectu amaritudinis crucis ⁊ paſſionis chꝛiſti
nihil ſunt: ideo ſi hoc lignum apponitur, dulces
Narratio. fiunt. ¶ Sic de nouitio legitur cui aſperitas oꝛ=
dinis dura fuit: volenti igiť recedere: apparuit
chꝛiſtus in cruce oſtendens plagam lateris: ⁊ di
cens. Ex his ſalſa panem tuū hoꝛdeaceum quē
Sap.18.a. comedere non potes. Et ſic tunc receſſit tentatio
de receſſu. Benedictū ergo lignum per quod fit
iuſtitia. Sic ergo veniet homo finaliter in helim:
qḋ interpꝛetatur foꝛtis. i. ad foꝛtitudinem ⁊ cō=
ſtantiam mentis: vbi. ſ. duodecim fontes. i. duo=
decim apoſtolos: ſeptuaginta palmas. i. ſeptua=
ginta chꝛiſti diſcipulos poterat inuenire: quoꝛū
virtus ⁊ ſoliditas ſuam incōſtantiam poterit ſta
Aliter. bilire. ¶ Uel dic ꝙ amara aqua eſt foꝛtis tentatio
vel generaliter quecūqꝫ tribulatio que tunc faci
E lius ſuſtinetur, quando ad lignum: id eſt ad cru=
cis memoꝛiam recurritur: ⁊ quando ad xp̄i paſ=
ſionem ⁊ deuotionem venitur.

¶ Capi. xvj. Textus.

Profectiqꝫ de helim, venit omnis mul=
titudo. Moꝛalitatum Capitulum x.

POpulꝰ adhuc
carnalis, videns ꝙ panes ⁊
carnes ad comedendum nō
habebat: cepit contra dn̄m
murmurare: egyptiqꝫ quas
iam dimiſerat delitias me=
moꝛare dicēs: Cur eduxiſti
nos i ſolitudinem: vt inter=
ficeres nos fame? Utinam
moꝛtui eſſemus in egypto, quando ſedebamus
ſuper ollas carnium: ⁊ comedebamus panes in
ſaturitate. Quod audiens dominus: pluit illis ⁊
carnes ⁊ panes. Coturnices enim ſup caſtra eo=
rū per multitudinē ceciderunt: de quibꝰ ſinguli
q̄ntū voluerūt, acceperunt: mān̄a ad modū pꝛui=
Moꝛalitas ne de celo cecidit: qḋ populus ꝓ pane habuit et
collegit: ⁊ murmurare contra deū ceſſauit. Sic
vero plerūqꝫ contingit ꝙ poſt aggreſſionē alicu
ius ardui ꝓpoſiti: poſtqꝫ ingreſſum deſerti religionis
pplˢ adhuc carnalis dolet de eſu carniū
dimiſſo: ⁊ de panis defectu. i. de famis vel abſti=
nētie infoꝛtunio aliquoties imiſſo: recoꝛdaturqꝫ
F carnem ⁊ panem. i. carnales delicias ⁊ tempoꝛa=
les: quas in egypto mundi dimiſit: murmurat cō
tra ſterilitatem paupertatē ⁊ penuriā quā intra=
uit. Dominꝰ igitur qn̄qꝫ talibus ex ſua ineffabili
gratia mittit volatilia ꝓ carnibus. i. celſitudinē
contēplationis: mittit etiā mān̄a dulciſſimum ꝓ
panibus. i. dulcedinem deuotionis: ⁊ ſic iſti filij
iſrael deſertū penitētie aſſueſcūt: deſideriaqꝫ car
niū. i. deliciarum carnaliū diſſueſcunt, ⁊ cōtenti
ſtatu ſuo: a deſerto penitentie nullatenus reſipi
Ps.77.c. ſcunt, ſed ibidem pacifice ex tūc viuūt. Ps. Pluit
eis mān̄a ad manducandum, cibaria miſit eis in
Aliter. abundantia. Et ibidem. Pluit illis ſicut arenam
maris volatilia pennata. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ car
nes ſignificāt euchariſtiā: manna vero ſacrā ſcri
pturam: q̄ ſunt cibi viuentium in deſerto. Mān̄a
qḋ pluit dn̄s filijs i deſerto: erat q̄dā cibus q̄ ad
modū pꝛuine albe terrā operiebat. Eratqꝫ quaſi
ſemē coꝛiādri albū: guſtuſqꝫ eiꝰ quaſi ſiľe cū mel=
le coloꝛis videlicet bdellij: ſicut dicitur hic: ⁊ ſi=
Nu.xi.b. cut dicitur alibi. Populus igitur iſtud colligēs
in moꝛtario conterebat: ⁊ panes vel cibos inde
faciebat ſiue conficiebat. Erat aūt cibus iſte dul
ciſſimus ⁊ mirabilis: q2 ad quencūqꝫ ſapoꝛē vole
bat homo: cōuertebatur: ſicut dicitur Sap. xvj.
Erat etiā in hoc mirabilis: q2 cum ſinguli iuxta
certam mēſura gomoꝛ dictam: qn̄qꝫ aliqui plus:
aliqui minus colligerent: ſic fiebat: ꝙ nec qui ma
gis parauerat magis reperit: nec qui minꝰ col=
legerat repperit minus. Reſiduum igitur quod
remanebat in cāpo: oꝛiēte ſole diſſoluebatur: qḋ
vſqꝫ mane ſeruari non debebat: quicq̄d vero re=
collectum vſqꝫ mane ſeruabant, ſcaturiens ver= G
mibꝰ putreſcebat. Peceptum eſt igitur aaron,
ꝙ vrnam aureā manna impleret: ⁊ ꝙ eā ad per=
petue rei memoꝛiam in tabernaculo ſeruaret.
Sume inquit vas vnū ⁊ pone in mari. Iſtū igiť
cibum in deſerto filij iſrael habuerunt: ipſum ve
ro quando in terrā habitabilem eis pꝛomiſſam
venerunt: ⁊ de terre fructibus guſtauerunt, con Joſ.5.c.
tinuo perdiderunt: ſicut pz hic, ⁊ etiam Joſue. Moꝛalitas
¶ Sicut ſcti doctoꝛes exponūt: iſte cibus ſcꝫ mān̄a,
ſignificat coꝛpꝰ xp̄i in ſacramento altaris: ⁊
hoc p̄mo rōne nominis. Man enim ſeu mahu in=
terpꝛetatur quid eſt hoc: q2 ſcꝫ ſicut diciť hic, he
bꝛei videntes mān̄a de celo deſcēdere, dixerunt:
mahu. i. quid eſt hoc, admiratiue loquendo. Sic
vero quicunqꝫ bene conſiderat cibum iſtum, ſcꝫ
chꝛiſtum in ſacramento altaris: merito pōt mira
ri ⁊ dicere: mahu. i. quid eſt hoc: quia ibi ſunt tot
mirabilia, ꝙ merito, poteſt fieri queſtio de eodē. Ps.117.c.
Unde in Pſal. dicitur: ꝙ a domino factum eſt il=
lud: ⁊ eſt mirabile in oculis noſtris. ¶ Item per
manna intelligitur euchariſtia ratione loci: quia
ſurſum de loco venit a poteſtate diuina non hu= Joā.6.d.
mana. Unde dicitur. Pater dat vobis panē de ce
lo verum ¶ Itē rōne modi: q2 tantū habebat q̄
multum, ſicut qui paruꝫ colligebat: quia ſcilicet
in qualibet particula eſt totum coꝛpus xp̄i: ⁊ in H
omnibus nō eſt niſi vnū. Unde dicitur. Neqꝫ adie
ctum eſt, neqꝫ minuitur. Qui eñ plures hoſtias Eccli.18.a.
conſecratas recipit: nō magis habet de chꝛiſto,
q̄ ille q̄ ſolummodo ſumit vnam. Unus tantum
recipit ſicut ſicut centum: ⁊ econuerſo. Et ideo
caniť. Sumit vnus ſumūt mille: q̄ntū vnꝰ tm̄ illi.
¶ Itē rōne virtutis: q2 ſcꝫ manna omnem ſapoꝛē
habebat: ⁊ quicquid volebat comedēs ſapiebat.
Sic euchariſtia omnem hꝫ virtutem: ⁊ ad omnia
quecūqꝫ homo voluerit poteſt valere: dū tm̄ ho=
mo ſciat ipſum debite ⁊ digne recipere ⁊ tracta=
re. Unde dr. Omnē habēs virtutē, oīa pꝛoſpiciēs Sap.7.c.
Unde eſt illud. Simila cum melle. i. caro cū diui=
nitate: vel panis ſpecies cū chꝛiſti coꝛpoꝛe ⁊ hu=
manitate. Unde Ezech. Similā ⁊ mel ⁊ oleū come Ezec.16.b.
diſti. ¶ Item rōne finis: q2 tm̄ durauit q̄diu fue=
runt in via. i. in deſerto: ⁊ defecit eis in termino.
Sic etiam ſacramentum altaris eſt inſtitutum ꝓ
via huius vite, id eſt pꝛo tranſitu deſerti huius
mundi: q2 reuera quādo veniemus ad terminū
huius vie. i. ad terminum pꝛomiſſionis: ⁊ ad ha=
bitaculum paradiſi: tunc deficiet nobis nubes ⁊
manna, id eſt ignoꝛantie obſcuritas: ⁊ ſacramen=
ti huius velata difficultas. Nam quia tunc come
demus de fructibꝰ terre pꝛomiſſionis, id eſt quia
tunc guſtabimus ſuauitatem gloꝛie paradiſi: in=
cipiemus videre per ſpeciem que nunc videmꝰ
per fidem: ⁊ tunc amittemus vmbꝛam, qn̄ plene
videbimus verā lucem. Unde apoſtolus. Uide= 1.Coꝛ.13.d.
mus nunc per ſpeculum ⁊ in enigmate: tūc au= A
tē facie ad faciē. ¶ Itē ratione ſimilitudinis: q2
ſcꝫ mān̄a erat ſimile ſemini coꝛiādri, qḋ eſt moꝛs
canibꝰ. i. malis: ⁊ medicina hominibus. i. ratio=
nalibus ⁊ bonis. Simile eſt de bdellio: quod eſt
gutta amara, pꝛopter contritionis amaritudi=
nem, quam comedens debet habere: ⁊ ſimile pa=
ni oleatico, pꝛopter dei miſericoꝛdiam, quam

recipiens debet habere et ſperare. Quid igitur? Pro certo duo erant circa iſtud mãna neceſſaria ſcʒ ꝙ vſqꝫ mane nihil reſeruaret: ⁊ ꝙ ad ꝑpetuã memoriã in vrna aurea poneret. Sicqꝫ vero de iſto ſacramẽto neceſſe eſt/ꝙ ipſum vſqꝫ mane pro comedẽdo non reſeruemus: id eſt ꝙ in ſpũali maſticatione/diſputatione ⁊ perſcrutatiõe ipſi' nõ nimiũ immoremur: ne forte vermes errorum ⁊ dubitationum circa illud in noſtris cordibus oriantur. Apoſtol'. Nõ plus ſapere ꝙ̄ oportet ſapere. Et alibi. Non remanebit de eo quicꝙ̄ vſqꝫ mane. Debet igit̃ veraciter comedi: id eſt ſimpliciter cõfiteri: et in vrna aurea. i. in corde mundo ⁊ ſancto ꝑ fidẽ ⁊ deuotionem reponi. Unde dicit̃. Joſeph autem mercat' ſindonem/inuoluit eum/ ⁊ poſuit in monumento. Uel ſi vis: dic ꝙ mãna eſt deuotio/vel celeſtis gratia/que de celo venit: et que ſi nimis ſine comeſtione/id eſt ſine boni operis executione ſeruetur, putreſcere: et vermibus, id eſt vitijs ⁊ malis cogitationibus deſicere conſueuit. Uel dic qđ tunc manna deuotionis et celeſtis dulcedinis filijs iſrael. i. cl. ⁊ iſti fidelibus deficit: quando fructus terre, id eſt qñ bonorum terrenorũ ſuauitas eis ſapit: ſtatimqꝫ ſpiritualium dulcedinem perdũt: qñcũqꝫ fruct' terre. i. terrenarũ deliciarũ ⁊ diuitiarũ dulcedinem affectu percipiunt ⁊ attingũt. Unde in Prouer. Anima ſatiata calcabit fauum. Uel dic qđ aarõ. i. deus pater in vrna aurea, id eſt in' vtero virginis: mãna de celo miſſum, id eſt filium ſuum poſuit: ipſumqꝫ in tabernaculo eccleſie ꝑpetuo per fidẽ cuſtodiendum mandauit. Uel dic qđ manna eſt ſacra ſcriptura: que per ſtudiuʒ terit̃: per diſputationẽ et verã expoſitionẽ, per doctrinam in torculari exponitur. Item iſta eſt ſimilis bdellio per aſperitatẽ ⁊ amaritudinem reprehẽſionis: ſimilis pani oleatico ꝓpter dulcedinẽ cõſolationis. Iſta eſt ſimilis coriandro: ꝓpter hoc ꝙ iſta eſt mors iudeis ⁊ hereticis ipſam male intelligentib': ⁊ eſt etiã vita bonis: q2 ſcʒ ſemẽ coriandri mors eſt canibus, ⁊ medicina hominib'. Iſta de celo deſcẽdit, inqꝫtũ ſcʒ iſpirata eſt a deo et ab angelis. Pſal. Panẽ angelorũ manducauit homo. Cum deus conſtituiſſet ſabbatum cuſtodire, et in eo requieſcere decreuiſſet: voluit die veneris duplicem portionem filijs iſrael mãne in deſerto mittere et pluere: et duplicem portionem mandauit eis colligere: vt ſic poſſent in die ſabbati quieſcere: et a quocunqꝫ manuali exercitio ceſſare. Ipſa vero die ſabbati manna deſcendere ceſſabat. Quapropter in die veneris in duplo populus colligebat. Ipſa etiam die veneris quicquid erat coquendum, coquebant: et quicquid fieri debuerat, faciebant: et poſt in die ſabbati penitus quieſcebant, ſicut ponitur hic. Poteſt illud applicari generaliter: qđ bonum eſt bonos labores preoccupare: anteqꝫ veniat tp̃s quo laborandum non eſt, ⁊ bono labore fortius inſudare. Quapropter ante ſabbatum, id eſt ante feſta debemus actus noſtros accelerare et etiam ſi ſit neceſſe, duplicare labores: vt in feſto poſſimus quieſcere, et tranquillite r'deo ſeruire. Uel dic qđ ſabbatum ſignificat requiem mortis: ſexta vero dies ſignificat laborẽ ⁊ exercitium huius mundi. iuxta illud. Sed diebus operaberis. Igitur cum ſabbatum requiei mortis future non ſit tp̃s merendi vel operandi: q2 etiam tũc dñs ceſſabit manna, id eſt dulcedinem gratie nobis mittere: noſqꝫ extunc neceſſe habebimus ab omni opere meritorio quieſcere ⁊ ceſſare: oportet qđ cum durat iſta ſexta dies, id eſt tp̃s vite preſentis: cibos duplices colligamus: id eſt ꝙ gratiã pro preſenti, ⁊ gloriã pro futuro nobis ꝑ bona opera acquiram': ſic vt in iſto ſabbato, id eſt in tp̃e poſt mortem habeamus quo in patria viuere valeam'. Nũc enim eſt tẽpus quo per contritionẽ ⁊ charitatem coquamus delicta ⁊ faciamus bona opera: colligamuſqꝫ manna deuotionis: ſcʒ in duplici menſura preſentis ⁊ future ſaluationis. Quia vero niſi manna celeſtis dulcedinis nũc per bona opera ⁊ merita colligatur: certe tunc cum ſabbatum mortis venerit, non inuenietur. Ideo bene conſulitur. Quodcunqꝫ poteſt manus tua: ante mortem operare: quia nec opus, nec ratio eſt apud inferos quo tu ꝑperas.

Ro. 12. a. Exo. 12. b. — mat. 27. g. — Aliter. — Pro. 27. a. — Aliter. — Aliter. — Ps. 77. d. — Eodẽ. c. a. — E — Morali tas. — Aliter. — Exo. 31. d — D — Eccl'ia. 9. c.

Capi. xvij. Textus.

Igitur profecta oĩs multitudo filiorum Iſrael. Moralitatum Ca. xj.

Cum populus iſrael per deſertũ vſqꝫ in raphidim penetraſſet: et pre aque penuria murmurare cepiſſet: ꝑcuſſit moyſes de ꝑcepto domini petram oreb: ⁊ egreſſe ſunt aque viue. Sicut ponitur in lib. Nume. ꝙ in deſerto ſyn indigens aqua populus' murmurabat contra Moyſen dicẽs. Cur eduxiſti eccleſiã dñi in ſolitudinẽ, vt et nos ⁊ iumẽta noſtra moriamur? Cur aſcendere feciſti nos de egypto: ⁊ duxiſti nos in locũ peſſimũ iſtũ: q̃ nec ſeri põt, nec ficũ gignit: nec vineas, nec malogranata: nec inſuper aquã ad bibẽdũ hʒ? Quod vidẽs dñs, ꝑcepit ꝙ loqueret̃ ad petrã: ⁊ ꝑp'lo daret aquã. Percuſſit igitur Moyſi ſilicẽ, ⁊ egreſſe ſunt aq̃ largiſſime: ita: vt pp'ls biberet ⁊ iumenta. Per deſertũ raphidim, qđ interpretat̃ tentatio: et ꝑ deſertũ ſyn qđ interpretat̃ mẽdaciũ: põt commode ſumi mũd': vbi ſcʒ mendacia ⁊ tentationes abundant: ⁊ vbi ficus charitatis ⁊ dilectionis, vinea cõſolatiõis, malogranata ſacre ſcripture ⁊ lectiõis necnon aqua gratie ⁊ deuotiõis deficiunt atqꝫ ceſſant. Unde dicitur: Adulterium, mendacium, furtũ et periurium inundauerunt ſuper terram. Petra oreb, quod interpretatur ardor vel ſiccitas: ⁊ petra ſyn, qđ interpretatur odium, ſignificat xp̄m: qui reuera fuit petra ratione firmitatis, ardor ratione charitatis, ſiccitas ratione paupertatis, odiũ ſcʒ iudeorum rõne ſue inuidioſe prauitatis. Uñ apoſtolus. Petra autem erat chriſtus. Igitur dico ꝙ ſi in deſerto huius mundi ſitis ardorũ, malorum ⁊ tentationũ, penuriaqꝫ bonorum ſpũalium nos affligant: nõ reſtat niſi ꝙ ad petrã oreb: id eſt ad xp̄m ꝑ deuotionem curram': ipmqꝫ cũ virga rationis bis vel ter ꝑcutiam': q2 reuera aquas gratie ⁊ deuotionis, aquãqꝫ beneficiorum tp̃alium ⁊ ſpũalium nobis fundet: ita ꝙ hoĩes ⁊ iumenta. i. ſapientes ⁊ ſimplices, dõis ⁊ gratijs ibuet ⁊ irrigabit. Pſal. Percuſſit petrã ⁊ fluxerunt aque: ⁊ torrẽtes inũdauerunt. Uel dic ꝙ quando tempus ſiccitatis et ſterilitatis abundat: illi q̃ volunt aquam aut p'uuiã impetrare: debent ad petrã, id eſt ad Chriſtũ vel beatã virginẽ recurrere: ipſoſqꝫ vigis, id eſt orationib' ꝑcutere: ⁊ ſic ab ipſis poterim' aquam ⁊ pluuiam impetrare. Unde dicitur. Orauit, ⁊ celum dedit pluuiam. Uel per petram intelligo beatum Petrum, vel etiam quemlibet ſanctum: a quo pro certo aqua gratie ſpũalis ⁊ temporalis extorquetur, quando cũ virga affectionis ⁊ orationis ſepius ſtimulat̃. Uñ, Percuſſoqꝫ latere petri, excitauit eum. Uel dic ꝙ petra eſt peccator dur' ⁊ obſtinat': quem qñ Moyſes, id eſt deus prelatus vel ꝑdicator, virga tribulationis ⁊ correctionis ꝑcutit: ipſum aquam lachry:

Num. 20. a. — Moralitas — E — Eze. 4. a. — 1. Cor. 10. b — Ps 77. c. — Aliter — F — Jac. 5. b. — Act. 12. b — Aliter

moſe cõpunctionis/vel eleemoſyne vel ſubuen-
tionis emittere cogit. Qñq₃ etiã eũ aquã doctri
ne ⁊ eruditiõis diſtillare cõpellit: ſicut apparuit
in Paulo: ita ꝙ homines ⁊ iumẽta.i.bonos ⁊ ma
los inebriat ⁊ perfundit. Cõſtat enim ꝙ percuſ-
ſio tribulationis vel occulte inſpirationis q̃tũ
ad deum: percuſſio correctionis q̃tum ad prela
tum: percuſſio redargutionis ⁊ monitionis q̃tũ
ad p̃dicatorẽ diſcretũ: diſcretã facit petrã.i.du-
ros, ⁊ obſtinatos peccatores aquas lachrymarũ
fluere/aquas eleemoſynaruʒ emittere/⁊ aquas
ſcientiarũ aliquotiẽs diſtillare: ⁊ maxime qñ,bis
i.pluries frequentatur percuſſio añ dicta ita ꝙ
Ps.105.d ab ipſo tã hoĩes q̃ iumẽta potant.i.boni et mali
diuites eleemoſynis et ſcientijs recreant. Pſal.
Poſuit deſertum in ſtagna aquarum: terrã ſine
Aliter. aqua in exitus aquarum. ¶Uel dic ꝙ petra eſt
ſacra ſcriptura: cuius difficultas et duricia non
ſtatim conſueuit aquam doctrine fundere: imo
oportet bis vel pluries ſtudẽdo ⁊ exponẽdo ſua
Eodẽ ca.c. dere. Ibidem ſupra. ¶Subiungitur hiſtoria/
G quomodo Amalech venit ad pugnandum cõtra
Iſrael in raphidim. Moyſes aũt ⁊ Aaron ⁊ Ur/
aſcenderũt ſuper verticẽ collis ad dñm pro bel-
lãtibus deprecandũ. Cũq₃ leuaret man⁹ moyſes
vincebat iſrael: ſi vero manũ paululũ remiſiſſet/
tunc iſrael vincebatur. Quapropter Moyſen ſu
per lapidẽ ſedere fecerũt: vt ho ⁊ aaron manus
eius (quia graues erãt) vſq₃ ad veſperã ſuſtẽta-
uerunt. Sic factum eſt victis amalechitis/filij
iſrael victoriam habuerunt. ¶Amalech qui in-
Morali- terpretaꝫ populus lambens ſanguinẽ: ſignificat
tas. demones: vel etiã quoſlibet homines malos: vel
etiã quoſlibet mot⁹ carnis malos/⁊ cordis: qui
ſanguinem credulitatis lambere ⁊ affectare no-
ſcuntur. Iſti etiã contra iſrael/⁊ id eſt cõtra po-
pulum/non ceſſant bellum facere: et ipſum in ra
phidim/ quod interpretatur tentatio: id eſt in
Eccleſia. mundo tribulationis impugnare. Unde dicitur.
33.b. Contra malũ bonũ/⁊ contra vitã mors/⁊ contra
virũ iuſtum peccator. Moyſes ſignificat bonum
prelatum. Ur ⁊ Aaron ſignificant viros iuſtos:
qui ſcʒ verticẽ collis.i.celſitudinẽ cõtẽplationis
aſcendunt/vt pro fideli populo deprecenꝫ. Ideo
iſtud eſt verum/ꝙ multum proficit oratio moyſi
iſraeliticis.i.oratio prelati ſubditis/oratio iuſti
Iac.5.d. pugnãtibus deſolatis. Unde dicitur. Multũ va-
let deprecatio iuſti aſſidua. Quia videlicet q̃diu
prelatus ⁊ alij iuſti orant/tãdiu alij contra ini-
micos ſpirituales victorizant. Si vero orare re-
mittũt/tunc aduerſarij ſuos vincunt. Stet igiꝫ
D Moyſes/id eſt prelat⁹: ſuper lapidẽ/id eſt ſuper
boni propoſiti firmitatẽ. Iuuent eũ vr ⁊ aaron/id
eſt viri iuſti per mutuã charitatẽ: ⁊ eleuent ma-
nus inceſſanter per orationis continuitatẽ. Sic
vincet popul⁹ ei⁹ hoſtium ſpiritualiũ vanitatẽ.
Ibidem. Bene igiꝫ diciꝫ. Orate pro inuicẽ vt ſaluemini.
Aliter. ¶Uel dic moraliter ꝙ q̃diu moyſes.i.ratio ⁊ vo
lũtas: ad verticẽ montis/id eſt ad deſiderĩũ eter
norũ preparãt/⁊ man⁹ per orationẽ ad deum le-
uant: iſrael/id eſt mot⁹ ſpirituales in corde car-
nales ſuperãt. Si vero eleuationem manuum.i.
orationem remittunt: tunc amalechite.i.motus
carnales ſpirituales ſuperãt atq₃ vincũt. In de
cimooctauo ca. non poniꝫ niſi de ietro moſi con-
ſtitutione plurium iudicum conſulente: ⁊ hoc ta
men talium qui timeant deum/et oderint auari-
tiam ⁊c. Quod magis videtur morale q̃ figura-
le. Ideo obmitto/et inde tranſeo.

¶Capl'm xix. Textus.

Menſe tertio egreſſionis iſrael de ter-
ra egypti. Moralitatum Ca. xij.

CUm domin⁹ vel-
let dare legẽ ſuo pplo.ſ.in monte
ſynai ardẽte ⁊ fumãte: vocibuſq₃
et tonitruis et voce tube paula-
tim creſcẽte duo p̃ncipaliter ſunt
eis iniũcta.ſ.ꝙ ſanctificarẽt/⁊ ve
ſtimẽta ſua lauarẽt: ⁊ ꝙ terminos ipſis circa mõ
tem aſſignarent: quos nullatenus preterirent. A
Solis enim moyſi ⁊ aaron licitum fuit aſcẽdere
⁊ in caligine cum dño ſurſum ſtare: pplo vero in
montis pede ſunt termini poſiti: quos tranſire
nullatenus ſunt dimiſſi. Cõteſtare inquit pplm
ne velit trãſcendere terminos ad vidẽdũ dñm
⁊ pereat. Sacerdotes autẽ qui ad dñm accedũt:
ſctificenꝫ. Sequiꝫ. Retrahe ſacerdotes: ⁊ popu-
los: ne trãſeant terminos: nec accedant ad dñm/
ne forte interficiat illos. ¶Mõs ſignificat ſacrã Moralitas.
ſcripturã vel etiã eccleſiã in qua.ſ.dñs dat no- Eſa.2.d.
bis legẽ/per quã incedere nos debem⁹. De qua
diciꝫ. Uenite aſcendam⁹ in montẽ dñi/⁊ ad domũ
dei iacob et docebit nos vias ſuas. Iſte enim eſt
mons alt⁹/p̱ difficultatẽ: mons caliginoſus/per
obſcuritatẽ: mons ardẽs/p̱ aliorũ inflãmationẽ
mõs fumãs/p̱ lachrimarũ in oculis cordis indu-
ctionẽ: mons tonãs/p̱ cõminationẽ: mõs tubãs/
p̱ doctrine eruditionẽ. Igiꝫ dico: ꝙ illi q̃ de iſto
mõte ſcripture volũt legere ⁊ eruditionẽ accipe-
re/duo debẽt p̃ncipaliter facere: ſcʒ veſtimẽta cõ
ſciẽtie lauare/⁊ datos ſibi terminos nõ trãſire.
Nõ eſt em̃ dignus homo montẽ diuine ſcripture
frequentare/niſi cui⁹ mũdicia ⁊ cui⁹ caſtitas eſt
probata. Unde diciꝫ Lauamini mundi eſtote. Et Eſa.1.c.Ps.
Pſal. Quis aſcẽdet in montẽ dñi: aut q̃s ſtabit in 23.a.
loco ſancto ei⁹? Innocẽs manibus ⁊ mũdo cor-
de: qui nõ accepit in vano ⁊c. Sacerdotes igiꝫ.i. B
viri eccleſiaſtici: qui aſcendũt ad dñm.i.ad mon-
tem eccleſie vel ſcripture: debent ſanctificari: ne
forte puniri poſſent vel argui. Iſti etiam termi-
nos aſſignatos nõ debent tranſcendere: ne forte
poſſint periculum reportare. Circa montem etiã
eccleſie habet quilibet terminum certum ſibi da
tum.i.certum gradum/officium ſeu ſtatũ. Iſtos
igitur terminos non licet quẽq₃ tranſire: q₂ nec
eccleſiaſticus debet ad maiora ambire: nec ſim-
plex ſubditus debet fidei ⁊ ſcripture montem.i.
arduitatem per ſcrupuloſam indagineʒ tãgere:
nec ad videndum dominum.i.ad inquirendum
ſecreta fidei plus debito ſe leuare: iuxta illud Ro.12.a.
apoſtoli. Non plus ſapere q̃ oportet ſapere/ſʒ
ſapere ad ſobrietatẽ. Alꝫs qui preſumptuoſe vo-
lunt montem aſcendere.i.ſcripture alta ſecreta
inquirere: faciliter p̃nt per horrorẽ ⁊ hereſim de
perire. Illi etiam qui per ambitionem terminos
ſibi datos ⁊ gradus ⁊ ſtatus in mundo ſibi con-
ceſſos aſcendere querunt: per mortem eternam
pereunt ⁊ succũbunt. Solis enim moyſi ⁊ aaron
i.ſolis viris ſcientificis/iuſtis ⁊ dignis licitũ eſt
montem iſtum aſcendere/ſcripture difficultates
⁊ eccleſie dignitates tangere/⁊ ſurſum cum deo
poſſidendo vel contẽplando perſiſtere. Alij vero
qui ad iſta ſunt indigni debent ad pedem mon-
tis.i.in infimis in ſtatu ſubiectionis/vel infra ter Pro.22.d
minos ſimplicis credulitatis humiliter remane Exo.20.a.
re. Bene igitur dicitur. Ne trãſgrediaris termi- b.
nos antiquos / quos poſuerunt patres tui. In
Exo. ponunꝫ decẽ mãdata: ſʒ iſta p̱prie moralia C
ſunt: ⁊ iõ nõ ſunt moralizanda. ¶In fine tñ iſtius Eod.c.d.
capl'i: p̃cepit ſibi dñs altare de terra vel inſectis
vel impolitis lapidib⁹ fieri: qui ſcʒ ferreis inſtru
mentis nõ ſunt ſecti. Uoluit etiã ꝙ ad aſcẽdendũ
ad altare nulli gradus cõſtituerentur: ne forte
turpitudo miniſtrantiũ.i.ſua genitalia videren-
tur cũ iſti miniſtri: ⁊ forte etiã alij tunc nullis fe-

aliquā bonā perſonā: quā ſcilicet in ſtatu gratie
manutenet: et eā in bono retinet atq; fouet. Ve=
rūtamen ſepe accidit ꝙ deus laxat manū ſuam/
et ſm occulta ſue/diſpenſationis iudicia ipſum
peccare permittit: et in terra eum proijcit: dum
ad amorē terrenorum per auariciā vel apoſta=
ſiam cadere eum ſinit: qui reuera in draconē ver
titur inquātum in virum peſſimum cōmutatur.
Quod vtiq; ad literā videmus de multis homi=
nibus/qui in eccleſia vel religione anteq̄ in ter=
C ram proijcerentur: id eſt anteq̄ ad terrena ad=
miniſtranda promouerentur erant virge: id eſt
perſone iuſte et recte/ad regēdum alios optime
diſpoſiti: qui tamē poſtq̄ ad terrā.i.ad miniſtrā=
da terrena dimittunt vtpote quādo ad aliquod
officiū vel dignitatē promouentur: tunc draco=
nes.i.rapaces et crudeles efficiuntur et in malos
homines cōmutantur. Quid refert (inquit Tul=
lius) an quis in beluam ſe cōuertat: aut per ini=
quitatem ferinos mores induat? Fit tamē de ta=
libus quādoq;/ꝙ moyſes.i.deus ipſos in cauda
id eſt in ſenectute ad miſericordiā recipit: et eos
per penitentiā ad ſtatum ſalutis reducit: et ſic in
virgas.i.in viros iuſtos mutantur: et a draconi=
Treñ.i.c. na ſeuitia et nequitia conuertuntur. Unde dicit.
Aliter. Ipſa gemens cōuerſa eſt retrorſum. ¶ Vel dic ꝙ
moyſes eſt p̄latus: de cuius manu quādoq; vir=
ga.i.religioſus apoſtatādo: et ad terram.i.ad ſe=
culum redeundo: fit draco venenoſus multipli=
citer peccando: ita ꝙ moyſes.i.prelatus: ipſum
timet recipere: malam vitam ipſius abhorrēdo:
per caudā tamē in fine iſte per moyſen.i.per pre=
latum capitur ab ipſoq; punitur ita ꝙ ſepe fit ꝙ
iterum in virgā.i.in bonū virū mutatur. Unde
Ca.viij.b. dicitur. Mutatus eſt in virum alterū. ¶ Moyſes
faciens ſigna coram pharaone: manū ſuam in ſi=
num mittebat: et q̄diu ibi ſtabat: ſana erat: quā=
do autem ipſam corā pharaone extrahebat: tūc
Moralitas. D leproſa fiebat. Si vero ipſam iterū in ſinū tra=
hebat: ad ſanitatē priſtinā redibat. ¶ Manus in
ſcriptura ſignificat bonam operationē: ſinus eſt
conſcientie ſecretum et intentio. Dico ergo qđ
quando moyſes.i.vir iuſtus tenet manū ſuam.i.
bona opera ſua in ſinu ſuo.i.in conſcientie ſecre=
to: ipſaq; in abſcondito et occulto facit: tunc ipſa
opera perſeuerant vtilia atq; ſana. Si vero ipſa
de ſinu ſecreti ſui per oſtentationē extrahat: et co
ram Pharaone id eſt coram mundo demonſtra=
re ipſa gaudeat: tūc lepra manis glorie polluun=
tur: et per iactantiam deprauantur. Quapropter
neceſſe eſt ꝙ manus operationis noſtre ad ſinū
noſtrum.i.ad ſecretum redeat: al's in ſanitate et
mundicia nunq̄ apud deum perſeuerat: et ideo
homo qui gaudet facere opera ſua bona coram
hominibus: vt videantur ab eis: reprehenditur
Pš.73.e. in Pſal. vbi dicit. Ut quid auertis manum tuā
et dexterā tuā: de medio ſinu tuo in finem? ¶ Uel
Aliter. dic ꝙ moyſes eſt prelatus: ſinus eſt clauſtrum: et
mēbrum eius eſt quilibet ſubditus. Igitur dico
dato ꝙ moyſes habeat manus ſuas.i.ſubditos
ſuos et ſanctos ſpiritualiter ſanos et mundos
quādo tamē ipſos emittit de ſinu clauſtri ſui ex=
terius ad terrenas miniſtrationes: vel inter ſe=
culares eos mittēdo: faciliter ſolent leprā luxu
rie et auaricie incurrere: et q̄diu extra fuerint/i.
mundi et luxurioſi manere. Sed pro certo tunc
iterū ſani efficiunt/quādo ad ſinū clauſtri per
prelati induſtriā retrahunt. Ideo dicat bonus
religioſus: foris in tēporalibus occupatus illud
Luc.xi.d. Luce. Reuertar in domū meā vnde exiui. ¶ Uel
E dic ꝙ iſta manus eſt homo/qui ſinu diuine gra=
Aliter. tie et charitatis emiſſus/leproſus efficitur et pec=
cator: qui tamen tunc temporis ſpiritualiter ſa=
natur quādo per penitentiā ad hunc ſinū reuer=
titur. Unde dicit. Reuertere ad vaginā tuā o mu Hiere.47.
cro. Uel dic de apoſtatis: qui tūc leproſi et pecca= d.
tores fiunt/quando de ſinu moyſi.i.de clauſtro Aliter.
apoſtatando/vel in publico inter ſeculares pro=
deunt. Tūc vero ecōuerſo ſpiritualiter ſani effi=
ciuntur/qn̄ ad clauſtrū vel ad chriſti vel prelati
ſui gremiū reuertunt. Sicut ad literā patet de
religioſis et ſanctimonialibus/qui qn̄ nimis fre=
quentant domus parentū/et etiā curias ſecula=
res/vel domos prelatorum: ſtatim ſolēt lepram
auaricie et adulationis et ſuperbie incurrere.
Ideo talibus dicit Reuertere ad ciuitates tuas. Hiere.31.d.
Uſq; quo delitijs diſſolueris filia vaga?

¶ Capl'm vij. Textus.

Dixitq; dñs ad Moyſen. Ecce conſti=
tui te deū Pharaonis: et frater tuus.

Moralitatum Capitulum iij.

TErtium ſignū
qđ p̄cepit dñs per Moyſen/
fuit de aqua cōuerſa in ſan=
guinē. Accepit eñ aquā de
fluminie/et fudit ſup aridā: et Moralitas.
facta eſt ſanguis. ¶ Sic ve= F
ro loquendo ſpiritualiter/
ſepe fit ꝙ dū aqua.i.aliqua
ſimplex pſona de ſuo flumi=
ne.i.de ſtatu religionis/deuotionis vel cōpun=
ctionis extrahit: et ſup aridā effundit.i.ad mini=
ſtrationē terrenorū cōſtituit: tūc vero ſanguis.i.
carnalis et luxurioſa efficit: niſi cū diligētia p̄ca= Pš.104.c.
ueat ne labatur. Pš. Cōuertit aquā eorū in ſan=
guinē. Uel expone ſicut Apocalypſis.viij.et.xvi. Aliter.
dicit etc. ¶ Uel dic ꝙ talis aqua ſignificat vſura=
rios et auaros/malos officiales et balliuos: qui
ſuper terrā dum effundunt.i.qn̄ in terra vel pa=
tria dñantur in ſanguinē.i.in pſonas crudeles
et ſanguineas cōmutant. ¶ Poſtq̄ Aaron proiecit Eodē.c.b.
virgā ſuā in terrā corā pharaone/et verſa eſt in
colubrū: vocauit pharao incantatores et malefi=
cos et ſapiētes ſuos: et proiecerūt ſinguli virgas
ſuas: et ſimiliter in colubros ſunt cōuerſe: virga
tñ Aaron virgas deuorabat magorum. ¶ Iſtud Moralitas.
allegari poteſt/ꝙ magi.i.hypocrite hoies et ficti
quādoq; ita bona opera in apparētia faciunt/ſi=
cut Aaron.i.ſicut boni. Uerūtamē iſta eſt diffe=
rentia ꝙ virga aaron ſupſtat alijs deuoratis.i.
opera iuſtorū perſeuerāt/operibꝰ hypocritarū
cōſumptis: qr reuera miracula.i.mirabilia et ſin=
gularia opera que faciunt iuſti/ſunt mirabilia.
Illa vero que faciunt hypocrite ſeu mali homi=
nes/ſunt defectibilia. Unde Seneca. Nihil quod G
fictū eſt/eſt diuturnū. ¶ Uel dic ꝙ Aaron ſum= Aliter.
mus ſacerdos ſignificat magnos dños et prela=
tos. Magi vero ſignificāt inferiores/balliuos et
vaſallos. Cum igitur vterq; habeat virgas ver=
ſas in colubrū.i.in rapacē familiā: vel cū vterq;
virgā iuriſditionis ſue in colubrū.i.in rapacita=
tem cōuertat: inquātum tam maior q̄ minor ra=
pinis et exactionibus vacat: virga tamē Aaron
virgas magorum deuorare dicit inquātum officia=
les maiorū/officialibus minorū inimicant: et in=
quātum ad iuriſditionē pape vel regis vaſallo=
rum dominia quotidie reprimunt: et tūc proprie
draconē deuorat/quādo vnus malus aliū malū
grauat. Unde illud. Ferrum ferro tollitur etc.

¶ Ex caplo vij. Textus.

cap. Dominus deus hebreorū miſit me
ad te. Moralitatum Ca. iiij.

[P]Recepit dñs Aa
ron, dicens. Tolle virgaʒ tuam, et
extende ſup riuos ꝛ lacus, ꝛ palu-
des egypti: ꝛ conuertant in ſangui
nem: et ſit cruor in omni terra egy-
pti: tã in ligneis vaſis ꝙ in lapideis. Percuſſitꝗ
aquas: ꝛ verſe ſunt in ſanguinẽ: ꝛ cõputruit flu-
uius, ꝛ piſces qui erant in fluuio, mortui ſunt: ꝛ
non poterant egyptij bibere aquam fluminis: et
foderunt ſibi aquam per circuitũ fluminis ad
bibendum. ¶ Per aquã in ſcriptura poſſumus
intelligere eleemoſynam. Unde dicit. Sicut aqua
extinguit ignem, ſic eleemoſyna extinguit pec-
catum. Per cruorẽ intelligo crudelitatem, rapi-
namꝗ ꝛ aduerſitateʒ. Unde. Inebriabo ſagittas
D meas ſanguine ꝛc. Dicamus igitur ꝙ hodie per
Moralitas. totã egyptũ. i. per totum mũdum tota aqua pie
tatis cõuerſa eſt in ſanguinẽ crudelitatis: ꝛ hoc
Eccl. 3. b. non ſolũ in lacub ꝛ paludib⁹. i. in ſtatib⁹ ſecu-
Deu. 32. f. laribus: immo etiã in riuis ꝛ fluminib⁹. i. in eccle
ſiaſticis ꝛ regularib⁹. Uaſa enim lignea. i. prela-
ti eccleſiaſtici: vaſa lapidea. i. principes ſecula-
res, ꝛ laici pleni ſunt crudelitatis cruore: nihilꝗ
habent de cuiuſcunꝗ pietatis aut benignitatis
humore. Piſces eñ. i. viri flexibiles, deuoti ꝛ pij
qui erant in flumine eccleſie mortui ſunt: ipmꝗ
flumẽ ꝗſi iã eſt factũ putridum per pctã. Et vt
breuius cõcludã, quocunꝗ ſe vertãt egyptij. i.
pauperes, ſiue ad clericos, ſiue ad laicos, ſiue
ad officiales principũ ſiue prelatorũ: totũ inue-
niunt crudelitate et cruore plenũ: ita ꝙ nõ inue-
niũt quid poſſint bibere. i. a quo poſſint cuiuſcũ
Eſa. 1. e. ꝗ beneficij refrigeriũ reportare. Jõ omnibus ta
Aliter. lib⁹ põt dici. Man⁹ veſtre plene ſanguine ſunt.
¶ Uel dic ꝙ aqua ſignificat proſperitatẽ mundi,
que fluit ꝛ defluit ſicut aqua: q̃ reuera i ſangui-
Aliter. nem carnalis infectionis hodie vertitur: ita ꝙ
B piſces huius fluminis ſcʒ mundani diuites per
pctm̃ luxurie moriũt. ¶ Ul̃ dic ꝙ q̃ fluui⁹ reli-
giõis, vaſaꝗ lignea ꝛ lapidea. i. eccl'iaſtici debilio
res ꝛ fortiores, ſunt pleni ſanguie. i. pctõ: ita ꝙ
iã totũ ẽ putridũ ꝛ corruptũ: piſceſꝗ. i. viri pij,
molles ꝛ benigni ꝛ deuoti iã penit⁹ deficiũt; iõ
egyptij. i. ſcl'ares iã nõ iueniũt q̃d ibi d' aq̃ bone
doctrine vl' oe bõitate exẽplaris vite ibidẽ poſſint
bibere vl' haurire: ꝗpropter iã neceſſe ẽ eos defi
cere, vel perire, ꝛ propter mala exẽpla eccleſia
ſticorum multipliciter eſurire. Sanguis eñ et
non aqua. i. carnalis vita ꝛ nõ pura, mala doctri
na ꝛ non bona, exempla inutilia ꝛ non ſana, poſ-
ſunt hodie in flumine eccleſie reperiri, et in va-
ſis. i. in cõſciẽtijs hominũ. Uñ Apoca. Et exiuit
Apo. 14. d. ſanguis de lacu vſꝗ ad frenos equoꝝ. Egyptij
Ps. 14. c. aũt. i. religioſi ꝛ penitentes iã non inueniunt in
flumine huius mundi quid poſſent tute bibere:
quinimmo neceſſe eſt eis terram ꝓprij corporis
ꝑ penitentiam fodere: vt aquam viuam. i. gratiã
diuinam valeant reperire. Jdeo de diabolo põt
dici illud ps. Qui cõuertit aquas eoꝝ in ſangui-
nem, ꝛ imbres eorũ ne biberent. Secunda plaga
fuit de ranis. Preceptum eſt enim Aaron, ꝙ extẽ
Textus deret manum ſuam ſuper flumina et ſup riuos
Ca. 8. d. et paludes Pharaonis, dicẽs. Sic ebulliet (inq̃t)
fluuius ranas: et aſcendent domũ tuam et cubi-
B culũ lecti tui, et ſuper ſtratum tuũ: ingredientur
Moralitas. domos ſeruorũ tuorũ, necnõ et in populũ tuũ: ꝛ
in furnos tuos ꝛc. Et in reliquias ciborũ tuorũ.
Sicꝗ factum eſt ꝙ rane terrã egypti occupaue-
rũt: ꝛ vſꝗ ad lectos ꝛ cubicula hominum intra-
uerũt. ¶ Rane loquaces ſignificãt detractores:
qui reuera hodie quaſi totum occupant mũdũ.
Jn domibus enim regum et ſuperiorum, princi-
pum, prelatorum et maiorum etiaʒ et minorum:
immo in ipſis cubiculis et ſecretis cameris eo-
rundem hodie ebulliũt tales rane, id eſt viri de-
tractores et garruloſi adulatores, magniloqui
et verboſi. Fluuius eñ mundane proſperitatis
ranas ꝓcreat: inquantum filios magniloquos,
detractores, litigioſos et clamoroſos generat.
Jdeo in libro Sapientie dicit ꝙ ꝓ piſcib⁹ eru-
ctauit fluuius ranarum multitudinẽ. ¶ De pul- Sa. 19. c.
uere terre ꝑcuſſe nati ſunt cyniphes i tanta quã Eodẽ. c. 8. d
titate, quod totam terrã occupauerũt: et regẽ ꝛ
populũ mirabiliter afflixerũt. Muſce etiam alia
vice in egypto in tanta quãtitate nate ſunt, ꝙ
domos egypti quaſi penitus ipleuerunt. ¶ Sic Moralitas.
vero de puluere ipſo terre. i. de miſero ſtatu et
humili plebe naſcunt quãdoꝗ cyniphes et alie
muſce. i. parui balliui et ꝓcuratores: qui ꝗuis nul
lius ſint valoris, ſolent tamẽ oẽ genus hominuʒ
infeſtare: ꝛ regem et populũ. i. maiores et mino-
res indebite flagellare. ¶ Uiam triũ dierum pe-
tebant filij iſrael ire in deſertum vt ſacrificarent
domino in ſolitudine: quia ſcʒ ſacrificium non Ca. 5. a.
audebãt in egypto iter idolatras deo imolare:
et ideo ſe volebant pro deo digne ſacrificando i
ſolitudine elongare. ¶ Sic vero ſi tute et digne C
volum⁹ ſacrificare domino, et laudis et ſpirit⁹
contribulati eidem ſacrificium immolare, ante
omnia debem⁹ appetere ꝙ de egypto. i. de pctõ
vel mundo mentaliter exeam⁹: ꝛ ꝙ per viã triũ
dierum. i. per cordis contritionem, oris cõfeſſio-
nem, et operis ſatiſfactionem, deſertum peniten
tie ſubintremus, et ibi deo per bona opa immo-
lemus: homo eñ nunꝗ digne domino immolat,
qui ſe pharaonis. i. diaboli dominio ꝑ dierum
iſtorum triũ ſpaciũ non elongat: et qui deſertuʒ
penitentie non ſubintrat, dicẽdo illõ ps. Ecce elõ Ps. 54. b.
gaui fugiens, et manſi in ſolitudine ꝛc. ¶ Ul' dic Aliter.
ꝙ egyptus eſt mũdus, deſertũ religio, triũ dieꝝ
via, tria religionis vota: quia ꝓ certo dũ homo ẽ
in egypto, id eſt in mũdo: et mũdi negocijs egy-
ptijs peccatorib⁹ ſociat⁹, vix poteſt ꝑ bona ope
ra domino immolare: ꝛ ideo neceſſe ẽ, ꝙ egyptũ.
i. mũdũ ꝛ ſua negocia fugiat ꝛ ꝙ ꝑ viã triũ dierũ.
i. ꝑ tria religionis vota, per obedientiam contra
ſuꝑbiam, ꝑ pauꝑtatem contra auariciam, ꝑ caſti
tatẽ contra luxuriam, ad religionis penitẽtiam Jone. 3. b.
et ſolitudinẽ ſe conuertat. Uñ dr. Cepit Jonas
introire in ciuitatem itinere trium dierum.

¶ Capitulũ. ix. Textus.

Dixit autẽ dñs ad Moyſen: Jngredere.

¶ Capitulũ x. Textus.

Et dixit dominus ad Moyſen. Moralitatum Capitulum V

[S]Jcut ponitur D Plage diuerſe.
Exo. ix. ꝛ. xij. inter ceteras egy-
pti plagas vna fuit animaliuʒ
ꝑ tẽpeſtatẽ occiſio. Altera fuit
vlceꝝ ꝛ veſicarũ ꝑ cineris aſꝑ-
ſionẽ inductio: alia tonitruoꝝ
et grandinũ emiſſio: alia locu-
ſtaꝝ oẽ viride ꝯſumẽtiũ itroductio: alia tenebra
rũ oculos execãtiũ ꝑ triduũ obſcuratio: alia tã Moralitas.
dẽ ꝓmogenitoꝝ mors ꝛ ꝯſumptio. ¶ Sic vero egy-
ptij. i. pctõres plaga multiplicium vicioꝝ ledũt: q̃
ſcʒ aĩo ora tẽpeſtas tẽtatiõis occidit i eis aĩalia.
i. aĩalitatẽ ſpũalẽ. ſ. diſcretiõis ſenſuʒ ꝛ motũ bo
ne operatiõis. Scdo cineris i vẽtũ ſpſio. i. bonoꝝ
opeꝝ ſi q̃ hñt in vẽtũ elatio, ſeu vẽtoſa oſtẽtatio:
efficit in eis veſicas tumoris. i. ꝓſumptiõis. Ter
tio accidit in eis tonitruoꝝ, ignĩũ, et grãdinũ. i.
diſcordiaꝝ, iuidiaꝝ, iniuriaꝝ turbatio. Tãdẽ ple-

cuſtas.i.per motꝰ carnales:accidũt in eis omnis
rei viridis.i.oim virtutũ ⁊ viroris bone cõuerſa
tionis cõſumptiones.Quarto ſuccedũt tenebre.
i.mentis excecationes et obſtinationes. Ultimo
moriunſ primogenita eorũ.i.anime per eternas
damnationes et afflictiones.Et ſic patet ꝙ verũ
Pſal.31.c. E eſt qđ in Pſal.ſcribiſ.Multa flagella peccatoris:
Hiere.30.c. ſperantes aũt ⁊c.Sic dicit dñs illud Hiere. Pla
Aliter. ga inimici percuſſi te caſtigatione crudeli. ¶Uel
dic ꝙ tenebre facte ſunt in egypto tribus diebꝰ/
ita vt nemo videret triduo fratrẽ ſuũ.Triduum
tenebrarũ ſignificat triplicẽ mẽtis excecationẽ:
illã ſcꝫ qua homo nõ permittitur videre celeſtiũ
felicitatẽ/terreſtriũ vanitatẽ ⁊ inſtabilitatẽ/infer
norũ periculũ ⁊ acerbitatẽ. Quãdo enim in egy-
pto.i.in corde peccatoris/iſti tres dies tenebra-
rum.i.iſta triplex excecatio mẽtis ꝓcedit:reſtat
ꝙ primogenitus eius.i.aia per vitia moriaſ:et
ab angelo precutiẽte.i.a dei ſentẽtia eternaliter
occidaſ.In plagis egypti vbi aqua conuerſa eſt
in ſanguinẽ/aïalia mortua/tenebre facte/ꝑmoge
Eodẽ.c.f. nita occiſa ⁊c.¶Terra ieſſen vbi erãt filij iſrael/
de his oibus fuit immunis:qꝛ ſcilꝫ ibi erat clari-
tas/cũ egyptus obtenebrareſ:ibi erat trãquilli-
tas/cũ egyptus turbinibus ꝑmereſ:ibi erat ſani
Moralitas. tas/cum primogeniti egypti necarenſ. ¶Terra
ieſſen poteſt ſignificare eccleſiã/vel ſtatum eccle-
ſie/vel religionis:q̃ reuera ab egypti.i.a mũdi cla
dibus eſt immunis:qꝛ ꝓpter filios iſrael.i.pro-
pter iuſtos qui ibi ſunt/iſta terra nõ patiſ tribu-
lationes ⁊ tẽtationes/excecationes ⁊ cordis ob-
tenebrationes:necnõ primogenitorũ.i.animarũ
mortẽ ⁊ dãnationes/quas patiſ egyptus.i.mũ-
dus:quinimo ſepe fit ꝙ iſti habent quietẽ/cũ alij
tribulanſ:ſciẽtie ſplendorẽ/cum alij habeãt ob-
ſtinationẽ ⁊ ignorantiã:ſanitatẽ ⁊ pacem/cũ alij
tribulationibus infeſtãtur.¶Uel dic ꝙ per egy-
Aliter. ptum infernus ⁊ per ieſſen intelligiſ paradiſus/
vbi ſunt filij.i.angeli ⁊ ſancti:qui deũ contẽplan-
tur ⁊ vident/qui ſcilꝫ nulla egypti tribulatione
vel tentatione leduntur:imo in luce et proſperi-
tate perpetua cõuerſanſ:ideo egyptijs.i.mũda-
nis peccatoribus et dãnatis videtur dñs dicere
Eſa.65.b. illud Eſa.Ecce ſerui mei comedent/⁊ vos eſurie-
tis:ſerui mei bibẽt et vos ſitietis:ſerui mei leta-
buntur/⁊ vos confundemini:ſerui mei laudabũt
pre exultatione/⁊ vos clamabitis pre dolore.Et
breuiter/magna eſt diuiſio inter bonos ⁊ malos/
Luc.16.g. inter ſaluos ⁊ damnatos.Unde dicitur.Magnũ
chaos firmatum eſt inter nos et vos.

¶Capłm xij. Textus. Dixit quoqꝫ dominus ad Moyſen et Aaron in terra egypti. Moralitatum Capitulum vj.

Cum deus decre-
uiſſet primogenita egyptiorum
tam hominũ ꝙ̃ iumentorũ occi-
dere: primogenita vero filiorũ
iſrael intacta dimittere/⁊ a mor
te eripere et ſaluare : ipſoſqꝫ fi-
lios iſrael de egypto ad terram
promiſſionis educere:precepit agnum ſeu hedũ
occidi/⁊ domos ipſorum hebreorũ in ſuperlimi-
B naribus:⁊ vtroqꝫ poſte ſignari.Sicqꝫ factum eſt
ꝙ angelus domos ſignatas ſanguine/nõ tetigit:
nec in eis primogenita occidit:imo populum ibi
habitantẽ de pharaonis dominio per mare ru-
brum eduxit ad deſertũ:domos vero egyptiorũ
que ſanguine tacte vel ſignate nõ fuerant/ange-
lus inuaſit:⁊ ibi primogenita interfecit. Ipſos
vero tandem egyptios in mari rubro ſubmerſit.
¶Sic vero cum a deo ſit ordinatum et decretũ/ Moralitas.
qđ primogenita egyptiorum.i.peccatores mor-
tis eterne debeant ſubire periculũ:conſtat ꝙ ab
hac ſententia illi ſolum merebuntur ſaluari/qui
ſanguine agni immaculati chriſti voluerunt per
ſue paſſionis memoriã conſignari.Sole enim ꝑ-
ſone que domos cordium ſuorum ſanguine iſto
cõſignauerunt:et per mortis chriſti recordatio-
nem ſuper vtrũqꝫ poſtem cordis et oris iſtũ ſan-
guinem habuerunt:a percutiente angelo.i.a iu-
dicante chriſto/per damnationẽ nõ tangenſ:ſed
potius a mortis eterne periculo ſaluabuntur.
Egyptij vero/id eſt peccatores/qui nihil de iſto
ſanguine habuerũt:⁊ mortis ⁊ ſanguinis chriſti
memoriã et deuotionem ⁊ conſignationẽ nõ acce
perunt:ab iſto angelo.i.a dura chriſti ſententia
ferientur/⁊ mortis eterne periculo ſupponẽtur.
Deus eñ illos ſolos a morte eterna ſaluabit:in
quorũ domibus.i.cordibus/ſanguinem agni.i.
ſanguinis chriſti memoriã videbit. Unde diciſ. Ezec.16.g.
In ſanguine tuo viue:ipſoſqꝫ de pharaonis dia-
boli imperio liberabit:⁊ ad terrã promiſſionis: h
ſcꝫ paradiſum per deſertũ penitentie deſtinabit.
Illos vero qui iſto carent ſanguine:in mari ru-
bro.i.in inferni amaritudine ſuffocabit.Unde di 1.Pet.1.d.
ciſ. Precioſo ſanguine agni redẽpti eſtis. ¶Uel Aliter.
iſtud applica realiter ad paſſionẽ Chriſti:et dic
ꝙ in egypto.i.in mundo agnus Chriſtus de dei
mãdato ⁊ ordinatione occiſus eſt:vt ſcꝫ virtute
ſui ſanguinis hebrei/qui interpretanſ tranſeun-
tes:qui ſcꝫ manentẽ ciuitatem non habẽt: a per-
cuſſione mortis eterne ſaluarentur:et mediante
mari rubro/id eſt amara cõpunctione deſertoqꝫ
penitentie adiuuãte/ad terrã promiſſionis.i.ad
celi gloriã ducerenſ:egyptij autem.i.infideles/
qui iſtius agni ſanguinem.i.chriſti paſſionis fi-
dem nolũt recipere/neceſſe habebũt eterne dãna
tionis ⁊ percuſſionis periculum ſuſtinere. Unde
Ezechi.xij.ꝙ angelus omnes percuſſit quos nõ
ſignatos inuenit.¶Uel dic quod egyptij ſunt vi
tia que tunc temporis ſubmerguntur / quando Aliter.
filij iſrael.i.boni per mare rubrum.i.per memo-
riam dñice paſſionis/vel per amaritudinẽ peni-
tentie tranſducuntur:filij iſrael farinam de egy-
pto tulerunt:⁊ inde panes azimos confecerunt:
ſic vero catholici de farina ⁊ gentil ũ ſcia veram
doctrinã conficiũt:⁊ panes azimos theologie in-
de coquũt.¶Cum filij iſrael mare rubrũ deberẽt Eodẽ.c.a.
tranſire/⁊ ad terrã promiſſionis venire/precepit A
dñs ꝙ domus ⁊ familia inſimul cõuenirent:ꝙqꝫ
agnũ paſchalẽ comederent. Erant tñ in comedẽ-
do agnũ multe cerimonie neceſſarie:quia.ſ.non
debebant cõminui:nec aliquid vſqꝫ ad mane ſer-
uari. Igñe debebat eſſe aſſatus:et cum lactucis
agreſtibꝰ accinctis renibꝰ mãducabaſ:calciamẽ-
ta in pedibus/⁊ baculi in manibus debebãt ha-
beri:poſtes domus ſanguine debebãt inungi:et
ipſe agnus cũ inteſtinis/capite ⁊ pedibus debe-
bat feſtinãtiſſime manducari. ¶Iſta omnia poſ-
ſunt applicari ad eſum agni immaculati.i.ad Moralitas.
receptionẽ corporis Ieſu chriſti:quia reuera ad
hoc ꝙ nos qui debemus eſſe veri hebrei.i.ꝑ mũ-
dum tranſeũtes/⁊ non manẽtes:etiam debemus
eſſe filij iſrael.i.deũ ꝑ fidẽ ⁊ contẽplationẽ vidẽ-
tes:iuxta illud qđ ſcribiſ in epła:dudum nos hu
ius mũdi nõ ſumus incole/ſed aduene/ſꝫ ad hoc
in mundũ venimus/vt uobis ibidẽ nõ liceat per-
ſiſtere.Si trãſire poſſumus mare rubrũ.i.mor-
tis amaritudinẽ ſecure trãſire:⁊ per deſertũ pur
gatorij ad terrã ꝓmiſſam:ſcilꝫ ad paradiſum ꝑ-
tingere:neceſſe eſt qđ ſimul ꝑ charitatẽ ⁊ vnitatẽ
fidei cõlecmꝰ:et qꝛ agnũ paſchalẽ xp̄m i ſacramẽ
to altaris dignifice comedamꝰ.Eſt igiſ neceſſa-

rium ad ipſius dignā ſumptionē ꝙ oſſa ipſi⁹ nō
cōminuant:⁊ ꝙ nihil de eo ſupfluum referuet, ⁊
ꝙ nihil credatur de eo ſupfluum nec aliquid di⸗
B minutum. Oſſa enim integra ſeruantur, quando
quicquid eſt neceſſarium creditur, nihil ꝟo ſup⸗
fluū ſeruat, qñ nullus erroꝛ ſupuacuus admiſce
Eccli. 42. d tur. Uñ dr. Neqꝫ adiectū eſt, neqꝫ minuit. Iſte igit
debet manducari aſſatus in igne ꝑ feruoꝛē dile⸗
ctiōis: cū lactucis agreſtibus. i. doloꝛe contritio⸗
nis cum accinctis renibus. i. cū moderatione cō⸗
tinentie, ⁊ luxurie reſtrictione: cum pedibus cal
ciatis. i. cū moꝛtis meditatione: cū baculis in ma
nibus. i. cum crucis ſpe ⁊ deuotione: cum ſangui
ne in oſtio. i. moꝛtis chꝛiſti ⁊ ſue paſſionis ⁊ ſan⸗
guinis recoꝛdatione ⁊ compaſſione. Calciamen⸗
ta autē que fiunt de pellibus animaliū moꝛtuo⸗
rum, ſignificāt moꝛtis memoꝛiam: baculus ſigni⸗
ficat crucem, ſanguis crucem dominice paſſiōis.
Manducari etiā ⁊ recipi debet iſte agn⁹. i. ſacra⸗
1. Coꝛ. 11. c. mentum cū capite. i. cū deitate. Unde Aplūs. Ca⸗
put chꝛiſti deus. Cū inteſtinis. i. cū humanitate:
⁊ cū pedibus. i. cū ſacramentoꝝ ⁊ articuloꝝ ſe⸗
quela ⁊ vniuerſitate. Iſte enim agn⁹ nunꝙ̄ indi⸗
gne recipitur, niſi humanitas ⁊ articuloꝛum ve⸗
Eccli. 36. c ritas per fidem integre comedatur. Unde. Om⸗
nē eſcā manducabit vēter. Feſtinanter autē de⸗
bet comedi: ad denotandum ꝙ circa inquiſitio⸗
nem iſtius ſacramenti non debet homo immoꝛa⸗
C ri: nec etiam circa miſſe celebꝛatione, vel euchari
ſtie ſumptionē: ne foꝛte vane cogitatiōes vel du⸗
bitatiōes poſſint inſurgere: quib⁹ poſſit fidei ve⸗
ritas vacillare: ſicut nullus niſi eſſet circūciſus,
debebat de iſto agno comedere: ſic nec de ſacra⸗
mento altaris debemus guſtare, niſi fuerimus ꝑ
penitētiam ⁊ vitioꝝ ſuperfluis circūciſi. Unde.
Ioh. 2. c. Scindite coꝛda veſtra ⁊c.

Capi. xiiij. Textus.

Locutus eſt autem domin⁹ ad Moyſen.

Moꝛalitatum Capitulum vij.

Cum filij Iſrael
mari tranſacto per deſertum
tranſirent, voluit eis dñs con⸗
tra omnia incōmoda de reme⸗
dio ꝓuidere: ⁊ qꝛ affligebant
eſtu per diem, obſcuritate per
noctem, ⁊ qꝛ etiam viam neſcie
bant, ⁊ poterant errare, panē non habebant, et
poterant eſurire: aquas nō inueniebāt ⁊ opoꝛ⸗
tebat ſitire. Cū ſcꝫ illa patria talis eſſet ꝓut com
muniter dicit: ꝙ nec panis ibi creſceret, nec aqua
flueret, nec etiā arboꝛ vireſceret: cū eſſet patria
ſterilis atqꝫ ſicca: quatuoꝛ ſpecialia remedia con
ceſſiſſe videtur: qꝛ ſcꝫ iſte pꝛouidit eis de colūna
nubis ꝑ diē, que eſtū obſcuritate ſua tēperaret:
⁊ de colūna ignis per noctem que ſua claritate
totum illuminaret, ſicut dicitur Exodi. xiij. Itē
pꝛouidit eis de māna: ꝗ famē releuaret: ſicut di⸗
citur infra. xv. de aqua a petra fluente: ꝗ ſitim
D tēperaret: ſicut Exodi. xvij. Itē de angelo ꝗ eos
cōduceret: ⁊ ne errarent caueret ſicut dicit Exo
Moꝛalitas di. xxiij. Sic vere cum filij iſrael. i. ſancti ⁊ ꝓbi
viri in deſerto huius mundi: dū ad terram ꝓmiſ
ſionis, id eſt ad paradiſum peregrinando ꝑcur
runt: ⁊ multa ⁊ plura ⁊ magna habeant incōmo
da. i. ardoꝛē male ꝯcupiſcētie: tenebꝛas aūt igno
rātie: famē ꝟo ⁊ ſitim auaritie: necnon ignoꝛan
tiam vie recte. i. iuſtitie: ⁊ ergo ꝓuidit eis dñs de
remedijs oppoꝛtunis, qꝛ ſcꝫ ipſis miſit nubē. i.
chꝛiſtū filiū ſuū purū ⁊ nubeū: qui ꝑdicando re⸗
frigerauit concupiſcētie ardoꝛē. Ignē. ſ. ſpiritū
ſanctū: ꝗ illuminauit erroꝛē ⁊ tenebꝛarū hoꝛro⸗
rem: manna. i. ſacramētum altaris quo ſatiauit
deſiderioꝝ amoꝛē: aquam de petra ſacre ſcriptu
re qua tēperauit mali appetitus feruoꝛē: angelū
ducē. i. diuinā gratiam: qua demonſtrauit vie ve
ritatis ſplēdoꝛē. Uel dic moꝛaliter ꝙ nubes eſt Aliter.
roꝛifluū pietatis: ignis incēdiū charitatis: mā⸗
na dulcedo deuotionis: aqua lachꝛymoſe cōpū⸗
ctionis: angelus intellect⁹ clare cognitionis. Uñ
dr. Ecce ego mitto angelum meū qui pꝛeparabit Mal. 3. a.
viam ante faciē tuā. Nubes ꝗ pꝛecedebat filios
iſrael in deſerto facta erat admodum columne:
iſta dicebat columna nubis de die: ad refrigerā⸗
dum cōtra ardoꝛē: colūna ignis de nocte: ad illu
minandū cōtra tenebꝛarū hoꝛroꝛē: ſicut dr Exo.
xiij. Stabat aūt iſta nubes ſuꝑ populū: ⁊ ꝗ̄diu
ſtabat immobilis populus fixis tentoꝛijs ꝗeſce⸗ E
bat. Cū aūt nubes iſta mouebatur ⁊ eleuabat: ⁊
populus ſimiliter tentoꝛijs motis nubē ſequens
pꝛoficiſcebatur. Quo facto iterū vbi ipſam vide⸗
bant ſtare: ipſi ſimiliter ſiſtebantur: ſicut dicitur
Numeri. ix. Unde ibidem dicit. Ad imperium do
mini figebāt tentoꝛia: ⁊ ad imperium dñi depone
bantur ⁊c. Per iſtam nubē poteſt intelligi pꝛela
tus: qꝛ pꝛo certo iſte datus eſt filijs iſrael. i. fide⸗
libus ſubditis ⁊ in pꝛincipem ⁊ in ducem: qui ſcꝫ
ipſos per deſertū huius mundi dirigat: ⁊ ad ter
rā pꝛomiſſionis. i. ad paradiſum verbis ⁊ exem⸗
plis conducat: quia pꝛo certo iſte debet eſſe colū
na ratione ſtabilis firmitatis: nubes ratione ro⸗
riflue pietatis: ignis illuminans rōne limpidiſſi⸗
me ſcientie ⁊ veritatis: qꝛ colūna debet alios ſpi
ritualiter ⁊ tēpoꝛaliter ſuſtentare: qꝛ nubes de⸗
bet alios doctrinis ⁊ beneficijs irrigare, qꝛ ignis
debet alios per charitatem incēdere: ⁊ per ſapiē⸗
tiam illuminare. Ideo de tali pꝛelato dicitur in
Pſ. Expandit nubem in pꝛotectione eoꝛum et Pſ. 104. d.
ignem vt luceret eis per noctem. Quid ergo? pꝛo
certo iſte debet populo. i. ſubditis ſuperſtare: et
cum eis perſonaliter commanere: ⁊ per iuriſdi⸗
tionis eminentiam pꝛeeminere: ⁊ per exemploꝝ
datione ſuper eos ⁊ coꝛam eis pꝛeſentialiter ſe
monſtrare. Populus vero ſubditoꝛum ſe debet F
confoꝛmare penitus iſti nubi, id eſt bono pꝛela⸗
to diſcreto ⁊ ſpirituali: et ideo cum ipſo moto ꝑ
bona opera debet moueri, cum ipſo eleuato de⸗
bet leuari per contemplationē: cū pꝛoficiſcente
debet virtutibus pꝛoficiſci: cum ipſo ſtante ⁊ ma
nente ſcꝫ in bono pꝛopoſito: debet ſimiliter popu
lus in fide ⁊ moꝛibus ſtabiliri. Unde de ſanctis
animalibus, id eſt de pꝛelatis: ⁊ de rotis, id eſt de
ſubditis dicitur Ezech. Cum euntibus ibant cū Ezech. 1. k.
ſtātibus ſtabant: ⁊ cum eleuatis a terra pariter
eleuabantur: ⁊ cum ambularent que pꝛima erāt,
ſequebantur ⁊c. Uel dic ꝙ colūna eſt chꝛiſtus, Aliter.
qui ſcꝫ in die pꝛeſentis vite nubeus, pluuioſus ⁊
miſericoꝛs inuenitur. In nocte vero. i. in futuro
iudicio vel in moꝛte igneus. i. ſeuerus ⁊ iuſtus
et rigidus. In nocte, id eſt erga impios ⁊ obſcu⸗
ros. Ipſe eſt enim qui ſm diuerſas perſonas, ⁊
ſm diuerſa tēpoꝛa diuerſificat ſeipſum: ⁊ ita eſt
nunc nubes miſericoꝛdiam pluendo, nunc ignis
iuſtitiam exequendo: ita ꝙ ſibi pꝛopꝛie poteſt di
ci illud Eccli. Ecce ego i altiſſimis habito: ⁊ thꝛo Eccli. 24. e.
nus meus in columna nubis. De ipſo etiam dici⸗ Deut. 4. a.
tur. Deus noſter ignis conſumens eſt. Uel ſi Aliter.
vis dic in malo, quod nubes eſt malus qui dici⸗
tur columna nubea, pꝛopter inſtabilem vanita⸗
tem: columna nubea igne pꝛopter ardentem cu⸗
piditatem. Et dicit ſequi a populo ꝓpter facilē
maloꝛum ſuoꝛum exemploꝛum confoꝛmitatem:
popul⁹ enim nubem. i. pꝛelatum qui ſibi pꝛemiū
pꝛomittit, ſolet ſequi: ⁊ eius malis moꝛibus con
foꝛmari. Quia ſicut dicitur. Qualis rectoꝛ ci⸗ G
uitatis, talis populus qui habitat in ea. Ta⸗ Eccli. 10. a.

Moralitas. moralibus vterent'. ¶Per altare poſſum intelli-
gere virum eccleſiaſticū ⁊ prelatū in quo ſcꝫ de-
bet ſacrificiū laudis ⁊ iuſticie pre ceteris immo-
lari:qꝛ reuera iſte debet eſſe de terra per humili-
tatē:de lapide per cōſtantie firmitatē:inſectus ⁊
impolitꝰ ꝑ geſtus ⁊ habitꝰ ruditatē:⁊ ꝑ bone fi-
dei ſimplicitatem:ſine gradibꝰ factꝰ ꝑ acceſſus
facilitatē. Ferrum eñ crudelitatis non dꝫ iſtum
tāgere:nec multi gradus.i.multi intermedij fa-
miliares:ianitores vel cubicularij debent acceſ-
ſum ipſius impedire:quinimmo ſemper ſe debet
ad audiendū cōquerentes,⁊ ad ſubueniendum
indigentibꝰ promptū ⁊ facilē exhibere. Nā tur-
pitudo miniſtrantiū:ſcꝫ ſimonia ⁊ ſuperbia per-
ſonarūqꝫ acceptio quotidie conſpicit':qñ multi
gradus ianue ⁊ diuerticula ſunt añ altare.i.qñ
ad ꝑlatū vel principē acceſſus difficilis inuenit'.
Quilibet eñ iſtorū ſolet ꝓ dādo ingreſſu aliq̄d
D extorquere:⁊ ſic ſolēt ſimoniā vel auaritiam cō-
mittere:⁊ ita neceſſe eſt miniſtrātiū turpitudinē
videre vel apparere. ¶Uel allega hic ꝙ altare de
Aliter. terra ⁊ de inſectis lapidibus ⁊,de impolitis lapi-
dibus ſolet fieri:ad denotandum ꝙ deus in ele-
ctionibus vel aſſumptionibus ſuorū ſeruitorū
vel clericorum generis nobilitatē vel veſtiū ve-
nuſtatem:ſeu alicuius curioſitatem nullatenus
vult attēdere. Illos eñ qui ſunt de terra.i.de in-
fimo ſtatu ⁊ paupe:⁊ illos q̄ ſunt impoliti ⁊ inſe-
cti id eſt rudes,ſimplices ⁊ ignari:qñqꝫ ad alta-
ria ſua id eſt in prelatos vult eligi:⁊ aliīs aſtu-
tioribus ⁊ nobilioribus anteponi. Sicut apppa
ruit in apoſtolis ⁊ in eccleſie fundatoribꝰ primi-
tiuis. Illos etiā in paradiſo ſibi vendicat:quos
1.Co.1.d. mūdus amplius vilipendit ⁊ calcat. Ideo dicit
apoſtolus. Uidete fratres vocationem veſtram
quia non multi ſapientes ſecundum carnem:nō
multi potentes:non multi nobiles:ſed que ſtul-
ta ſunt mundi:elegit dominus vt confundat ſa-
pientes:infirma elegit vt confundat fortia:con-
temptibilia ⁊ ea que non ſunt ⁊c. Non enim vult
dñs ꝙ tale altare ſcꝫ prelatus gradus habeat.i.
ꝙ gradus cōſanguinitatis vel mundane nobili-
tatis attendat:ſed ſine perſonarū acceptione et
affectione/ad iuſtitiam et ad eccleſie promotio-
nes omnes faciliter et indifferenter admittat.
Aliter. Unde dicitur. Siue ciuis ſit ille ſiue peregrinus:
nulla erit diſtinctio perſonarū. ¶Uel dic quod
E altare ſignificat eccl'iaſticas dignitatēs:ad quas
ſcilicet nō eſt per gradus conſanguinitatis aſcē-
dendum:nec per gradus nobilitatis/familia-
ritatis vel temporalis poteſtatis attendendum:
q̄uis hodie multis magis placet canticum gra-
Aliter. duum q̄ quodcunqꝫ aliquod diuinum officium.
¶Uel dic quod altare ſignificat mentem huma-
nam/vbi ſacrificium laudis ⁊ ſpiritus contribu-
lati domino immolatur:lapides vero qui illud
altare conſtituunt/ſunt opera. Sectio autem
ſeu politio/que ſolum ad hoc fiunt vt videan-
tur:cuius ſignum eſt quia fundamenti lapides
qui videri non habent/nullatenus poliuntur:ſi-
gnificat appetitum humane laudis. Uult igitur
dominus/quod altare ſuum.i. conſcientia viri
iuſti/lapides ſectos non habeat.i.qđ opera ocu-
lis hoim placentia non requirat:ſed potius de
Mat.6.a terra ⁊ de inſectis lapidibꝰ/id ē de humilibus ſi-
ne curioſa vanitate operibus altare huiuſmodi
Aliter. ſibi fiat. Unde Matt. Attendite ne iuſtitiam ve-
ſtram faciatis coram hominibus/vt videamini
ab eis. Uel dic quod altare eſt fides:ad quam ſcꝫ
non eſt per gradus aſcendendum:inquantum
ſcilicet gradus maioritatis et minoritatis non
ſunt in trinitate ponēdi. Sicut fecit Arrius:qui
poſuit patrem deum ⁊ filium creaturam. Cuius
ſcilicet turpitudo apparuit:inquantum ſcilicet
ſm hiſtoriam tripartitam/ Conſtantinopolis in
latrina venter eius crepuit,vel prorupit. Uel cu
ius turpitudo talium.i.hereſis manifeſtatur/et
eorum vituperium comprobatur.

¶Capl'm xxi. Textus. F

Hec ſunt iudicia q̄ propones eis. Moralitatum Capitulum xiij.

PReceptū fuit in
lege/qđ ſerui poſtq̄ ſex annis
ſeruiſſent:i ſeptimo liberi gra-
tis dimitterent':ꝙqꝫ cum quali
veſte itrauerāt,cū tali remitte Deu.15.c
rent'. Et ſicut alibi dr. Nequaq̄
vacuos:ſed cū viatico et bñdi
ctione domini eorum ipſos dimittere tenebant'.
Uxorem autē ſi quā a principio habuerant,po-
terāt ſecū ducere:⁊ etiā liberos ſuos quos vxor Exo.31.d
ſua ante ſeruitutē poterat ſibi peperiſſe. In ſcri-
ptura ꝑ numerū ſenariū intelligit' labor ⁊ opera. Geñ.2.a.
Unde Exo. Sex diebus operaberis. Per ſepte-
nariū vero intelligit' quies ⁊ cōſolatio. Unde dr.
Requieuit deus die ſeptimo ab omni opere. Per Rom.8.d
ſeruitutem vero aſſignatur vel culpe vel miſerie Moralitas
ſubiugatio. Unde Apoſtolus. Uanitati ſubiecta
eſt ois creatura. ¶Dicamꝰ igit':ꝙ ſeruus eſt hō
in mortali miſeria cōſtitutꝰ:dñs igit' ſuus eſt mū
dus vel etiam propriū corpus:vel etiam tēpora
lis dñs vel ꝑlatꝰ. Iſtud eſt igit' verū ꝙ ſex annis
i.q̄diu durat tp̄s laboris ⁊ operatiōis,ſcꝫ q̄diu
durat miſera vita ꝑſens neceſſe eſt qđ ſeruus id
eſt homo mortalis ſeruiat domino ſuo id eſt pre
lato ſuo proprio corpori ſiue mundo:inq̄tum.ſ.
neceſſe eſt ꝙ corporis paſſionibus et mundi tri
bulationibus,prelatiqꝫ temporalis iuriſditioni
bus ſe ſubmittat. Uerumtñ qñ ſeptimꝰ annus.i. G
quies mortis vel future vite venerit:tunc huiuſ-
modi ſeruitus ceſſabit:⁊ ſpiritꝰ ⁊ animus a cun
ctis paſſionibus carnis:⁊ a cūctis mūdi tribula
tiōibꝰ liber erit. Apoſtolꝰ. Creatura liberabit' a
ſeruitute corruptiōis. Talis igit' de ſeruitute Ro.8.d.
mundi et corporis per mortem exiens duo debet
attēdere:vt ſcꝫ viaticū.i.diuinā grāꝫ ſeu/eucha-
riſtiam ſecū habeat:⁊ vt veſtem qualē in mundū
portauit poſt baptiſmum ⁊ attulit/ſcilꝫ innocē-
tiam ſecum tollat. Cū quali enim veſte innocētie
mediante baptiſmo ipſum contigit ingredi:cū
tali neceſſe eſt eum mediante penitentia egredi
vt ſic egreſſus non deuiet ab ingreſſu:et vt ad
baptiſmalem innocentiā quā in ingreſſu habe- Deu.28.a
bat:redeat per penitentiā in egreſſu. Unde dicit'
Benedictus eris ingrediens et egrediens. Uxor
autem eius:id eſt gratia ſeu etiā culpa:ſcꝫ cū fi-
lijs.i.cū operibus:quos dū in hac vita ſeruiret/
habuit:eum poſt mortē ſequantur:inq̄tum pro-
pter gratiā vel culpā:vel propter bona vel ma- Apo.14.c.
la opera penā vel premiū aſſequent'. Uñ apoc. Aliter.
Opera eñ illorum ſequuntur illos. ¶Uel dic ꝙ
ſeptimꝰ annus eſt ſtatus quietis ⁊ contēplatio-
nis. Sex vero anni deſignāt ſtatum actiue vite/⁊
laboris ſeu operationis. Sic igitur fit qđ hois H
mēs de actionis ſeruitute eripit':qñ ad cōtēpla-
tionis ſeptenariū peruenit'. Uxor tñ ſua ſecū re-
manet qñ priſtina gratia ⁊ charitas cū ſuis filijs
i.cū virtutibꝰ ⁊ meritis ſecū manet. Seruus he-
breus debebat eē liber anno ſeptimo:vt dictum
eſt:vxorēqꝫ ſuā quā habuerat:⁊ liberos cū ſeruꝰ
factus fuerat:debebat ſecū ducere. Si vero dñs
ſuus ſibi vxorē dederat illa cum ſuis liberis de-
bebat dño remanere. Sic vero cū homo de mun-
di ⁊ diaboli ſeruitute.i.de ſtatu peccati anno ſe-
ptimo:id eſt per ſeptē ſacramēta egredit':debet:

primā vxorē quā ante ſeruitutē peccati habue-
rat/ſcʒ gratiā ⁊ charitatē:⁊ eius liberos/ſcilicet
bona opera ſecū trahere ad libertatem. Et illis
que per ſeruitutem peccati mortificata fuerant/
reuiuificationis cōcedere dignitatē. Uxor enim
quam habuerat que libera erat.i.gratia ⁊ bona
opera/que habebat añ ſeruitutē peccati:morti-
ficata fuerant nō mortua:ſed ꝗtū ad meritum.
Et ideo iſta ſibi facto libero reſtituuntur,inꝗtū
per penitentiā reuiuiſcere cōprobanť. Uxorem
vero quā ſibi dedit domin⁹ iſte/ſcʒ diabolus ſeu
mundus/ſcilicet carnis concupiſcentiam cū ope
Mat.20.b. ribus malis:debet iſtis dominis dimittere:et li-
Exod.c.a. ber egredi et exire dicens diabolo vel mundo.
Tolle quod tuum eſt ⁊ valde. ¶Cum ſeruus he-
breus poſſit libere ſeptimo anno egredi ſi vellet:
ſi ipſe diligēs dominum ſuum egredi nollet: ſed
magis in ſeruitute manere vellet: debebat ad
oſtium tabernaculi coram dijs adduci: et debe-
bat perforari auris ei⁹ ſubula:⁊ ſic fiebat ſeruus
A eius ſempiternus. ¶Sic vero cū religioſus qui
Moralitas. in ſeruitutem dñi intrauit poſſit poſt annū pro-
bationis exire liber:⁊ veſtes ⁊ vxorē quā prius
habuerat.i.libertatē ⁊ quecūꝗ bona que ſecum
apportauerat, reportare. Si tñ vult remanere
in ſeruitio dñi: nec velit ad mundum retroire:
debet applicari ad deos.i.ſanctos patres ⁊ pre-
latos:qui debēt eū ad oſtiū tabernaculi ſiſtere.i.
ad conſiderationem ⁊ affectionem ingreſſus pa-
radiſi inuitare:aurēꝗ eius debent ſubula diuini
timoris per predicationē ſuere:⁊ ſic voto emiſſo
profeſſionis: debet ſeruus perpetuus dei eſſe.
Exo.29.b. Unde dicitur. Erant ſacerdotes dñi in religione
Exod.c.b. perpetua. ¶Hic videtur ſupponere:ꝙ cum quis
caſu vel ſine deliberatione occidit hoīem magis
debet eſſe diuine occulte prouidētie aſcribendū:
ꝗ malicie occidētis. Si quis ꝑcuſſerit hominem
volens occidere eū:morte moriať. Si vero nō eſt
inſidiatus ei:ſed deus tradidit eum in manibus
eius conſtitutū locū habebit vbi fugere debeat.
Acſi vero diceret:qđ talis non debet capitaliter
puniri. Unde videtur ſupponere: qđ deus vti-
tur tanꝗ inſtrumento:quapropter iſte debet ca-
Exod.c.b. rere iniuris vel tormento. ¶Hic precipitur qđ
ſi furatus fuerit hominē conuictus noxe morte
moriatur. Precipiť etiā ꝙ qui ꝑ induſtriā ⁊ ꝑ in-
ſidias hominem occiderit:ab altari debebit vt
Moralitas. moreret auelli. ¶Sic vero heretici ⁊ increduli:
B qui ſimplices dño furanť: pro eo ꝙ in ſeruitutē
peccati deprimenť:qđ etiam de alijs malis ſug-
geſtorib⁹ poſſit dici: quales ſunt vetule ruffiane:
que verbis ⁊ inductionibus furātur iuuēculas
Ro.16.c. caſtitati ⁊ ſubijciunt voluptati. Apl's. Per blan-
Jo.10.b. dos ſermones decipiūt mentes innocentium. Et
alibi. Fur nō venit niſi vt furetur. Altare etiā,i.
ſtatus eccleſiaſticus nō debet a correctione ſeu
a punitione hominem eripere:qui fratrem ſuum
i.proprium ſpiritum vel proximū per mala exē-
pla conſueuit perimere vel criminaliter necare.
Criminoſi etiam debent ab altari:id eſt a ſtatu
eccleſie ejci et euelli: et ab eccleſiaſticis benefi-
Luc.1.e. eo cijs deſtitui et deponi. Luc. Depoſuit potentes
dem.c. de ſede: et exaltauit humiles. ¶Si quis habe-
bat bouem cornupetam/debebat eum reclude-
re:al's ſi hominem occideret/tenebatur:bos ve-
Moralitas. ro lapidibus obrui merebatur. ¶Talis bos eſt
malus ſubditus/⁊ diſcipulus proternus et cer-
uicoſus/quem pro certo dñs ſuus,ſ.prelat⁹ ⁊ iu-
dex debet recludere infra clauſtrū laqueis ſta-
tutorum regularium:vel etiam ſi ſit neceſſe/ in
bono et forti carcere ne noceat coercere/al's ſi
ſuis exemplis et factis alijs nocuerit/vel ſpiri-
tualiter vel temporaliter occiderit/ſcandaliza-
uerit vel leſerit:dominus eius ſcʒ iudex vel pre-

latus de pctō tenebiť:⁊ a deo qr ipm non recluſit
aut manu tenuit,punietur. Ipſe vero bos cor-
nupeta.i.malus ſubditus lapidib⁹ obrui.i.tem-
poraliter ⁊ eternaliter caſtigari nihilominus ꝓ-
mereť:exēplo heli:qui ꝓ filiorꝫ ſuorꝫ criminibus 1.re.4.b
ē punit⁹. Uñ tali dño videť dñs loq. Ipſe iniqu⁹ C
ſi in iniqtate ſua moriať:aīam aūt eius de manu Eze.3.e.
tua requiram. ¶Uel dic ꝙ talis bos eſt mulier Aliter
cornuta,ceruicoſa ⁊ ornata:q̄ vagari ⁊ diſcurre-
re delectatur:vt aſpiciētes eius pulchritudinē,
malis tentationibus ⁊ cōplacentijs feriant. Dū
igitur talium parentes vel mariti debent tales
recludere:⁊ ne diſcurrant pro libito ad feſta ⁊ cō
uiuia vicos et plateas,et ſpectacula coercere:
alias ſi quos per ſuas tentationes ſpiritualiter
occiderint,apud deum tenebuntur. Ipſe vero
bos mala aut fatua mulier,eterne damnationis
lapidibus obruetur. ¶Si quis mulierem pre- Codē.c.e.
gnantem percutiebat,⁊ abortiri faciebat:teneba
tur noxe; quantum maritus ipſius expetiſſet.
¶Sic vero ſi quis verbis vel factis percuſſerit Moralitas
conſcientiam mulieris pregnantis.i.alicuius ſim
plicis fetum boni ꝓpoſiti impregnati:partumꝗ
boni operis impediuerit,⁊ aborſum peccati pro
curauerit,tenebitur de facto:⁊ iuxta mariti.i.ꝓ-
lati vel ſuperioris arbitrium:iſte tenebitur in fo
ro conſcientie ſoluere ⁊ ſatiſfacere per peniten-
tiam de delicto. Magnum enim peccatum eſt ſim
plices ſcandalizare:et fetum boni ꝓpoſiti quod
conceperint enecare. Unde dicitur. Qui ſcandali Mat.18.a.
zauerit vnum de puſillis iſtis minimis qui in me
credūt:expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria
in collo eius ⁊ ſubmergatur in mare:id eſt neceſ- D
ſe eſt ei ꝙ mola diuini timoris prematur:et vt in
mare,id eſt in amaritudine penitentie ſubmerga
tur. ¶Si quis foderit foueam,vel aperuerit ci- Codē.ca.b.
ſternam,⁊ non operuerit eam:ſi ceciderit bos vel
aſinus in eam:reddet qui fecit foueam precium Moralitas
iumentorum. ¶Ciſterna vel fouea eſt peccatum
qđ dato ꝙ nullus debeat facere:ſed cum fecerit
ipſum debet abſcondere ⁊ celare:⁊ a conſpectu
hominū ne ſcādalū vel malū exēplū pariat operire:
qr ſi contrarium fecerit:foueamꝗ ꝓpriū peccati
publice reuelauerit:⁊ ciſternam alterius delicti
diffamādo ⁊ detrahendo aperuerit:et eius occa-
ſione,et ſui mali exempli oſtenſione aliquis bos
vel aſinus.i.aliquis ſimplex intus ceciderit,id
eſt eius exemplo deliquerit:mortis et damnatio-
nis ipſius reus erit. Ille enim q̄ foueam apertam
dimittit.i.q̄ pctm̄ publice facit:non ſolum teneť
de pctō quod committit:immo etiam de peccato
quod exemplo ⁊ occaſione ipſius alius homo fe
cit. Utile igitur eſt non ſolū pctā non facere:ſed
etiam ſi facta ſunt ipſa a conſpectu hoīm,ne for- Apo.16.c.
te ſcandalum pariant,operire. Uñ diciť. Beatus
qui cuſtodit veſtimenta ſua,ne nudus ambulet.
Quod tamen non faciunt multi qui peccata ſua
nō ſolum non operiunt neꝗ celant:immo ipſa ex
induſtria publicant atꝗ iactant. Eſa. Peccata Eſa.3.b
ſua ſicut zodoma predicauerunt,nec abſcōderūt. Aliter
¶Uel dic ꝙ ciſterna eſt ſacra ſcriptura vel fides E
noſtra cuius ſcilicet interiora ſecreta,nō debent
bobus ⁊ aſinis.i.ſimplicibus manifeſtari et ape-
riri:ſed potius per ſimplicem expoſitionē aliqua
liter operiri:alias ſi per ſcrupulū erroris ibi pe
clitentur atꝗ cadant,de morte ⁊ dānatione earū
tenebiť qui ſcʒ occaſionē delinquēdi ipſis dediſſe
videť. Predicator igiť vel doctor debet ſm Pſ. Pſ.146.
operire celum nubibus:⁊ dare terre pluuiā. Nō
eſt eñ tutū ciſternarum fidei talibus aperire:⁊ de
ſecretis dei coram eis diſputare:immo neceſſe eſt
cū quodā opericulo ſimplicis doctrine talibus
ꝑdicare:iuxta illud Apoſtoli. Tanꝗ paruulis in 1.Co.3.a.
chriſto lac dedi vobis edere,non eſcam. ¶Si bos Codē ca.d.

alicuius bouem alterius occiderit: vendet bos
viuus: ⁊ precium eiꝰ cū cadauere bouis mortui
Moralitas. inter vtrū𝔮ꝫ dominū diuidet. ¶Sic vero ſi ſubditus vniꝰ ſubditū alteriꝰ offenderit: debēt duo
dn̄i ſine acceptiōe cōmuniter ad faciendum iuſtitiam intēdere: cadauerꝙ.i. illum qui leſus eſt, ꝓ
cōpaſſionē inter ſe diuidere: illum vero qui leſit
debent vendere.i. punitioni ſubmittere: ⁊ etiam
de cōmuni aſſenſu precium mortis vel leſionis
alterius inter ſe partiri: ⁊ in executione iuſtitie
cōiter cōſentire: qꝛ reuera duo dn̄i principes vel
prelati: vtrū𝔮ꝫ factū, ſcꝫ ꝯparatione a parte pa-
F tientis iniuriam, ⁊ punitionem a parte facientis debēt cōiter ꝓſeq̄: ad cōem executionē iuſti-
tie cōiter inclinari. Ille𝔮ꝫ cuius eſt bos cornupeta.i. ſubditus qui fecit iniuriā, non dꝫ ipſum defendere, ſꝫ venditioni ⁊ punitioni exponere. Un̄
Augu. dicit, ꝙ iuſtitia cōis eſt virtus ⁊c.

¶Capi. xxij. Textus.

Si quis furatus fuerit bouem aut ouē. Moralitatum Capitulum xiiij.

CUm quis furari veniebat nocte: ſi deprehēdebat, ⁊ vulneratꝰ moriebat: percuſſor de homicidio nō tenebat. Si vero fur volebat de die furari: ſiq̄s eum occideret, debebat tanꝙ homicida puniri. Et ſic apparet ꝙ minus
parcit furi nocturno ꝙ̄ diurno: ⁊ ꝙ magis priui
Moralitas legiatur latro publicus ꝙ̄ occultus. ¶Sic vero
etiā iter nos ſunt multi ſpūales fures: ſcꝫ detractores qui furant famam: homicide qui furant
ꝑſonā: raptores q̄ furant ſubſtantiam: heretici q̄
furant fidē vel hoiem. Iſtud eſt verum, ꝙ magis
ſunt reprehenſibiles qui occulti ſunt, ꝙ̄ illi qui
ſunt manifeſti. Et ſic dico, ꝙ magis eſt vituperabilis detractor occultus ꝙ̄ inurſator manifeſtꝰ.
Eccſ.10.c. Quia ſicut dicit. Queadmodū ſi mordeat ſerpēs
in abſcōdito: nihil eominus habet qui occulte
detrahit. Item raptor abſconditus, ſicut eſt vſurarius vel exactor, dominus vel prelatus: qui
ſcilicet caute, id eſt ſub ſpecie iuſtitie aliena rapit: magis eſt reprehenſibilis, ꝙ̄ raptor publicꝰ.
Item homicida ſecretus, ſicut eſt ille qui occidit
E veneno, ꝙ̄ aliꝰ apertus. Item occulte ſcꝫ nocēs,
vt hereticus ꝙ̄ quicun𝔮ꝫ infidelis vel peccator
notorius. Itē predicator incognitus, ꝙ̄ quilibet
notorius inimicus. Quia breuiter a quibus non
pot ſi caueri: ⁊ qui ſcilicet neſciuntur eſſe inimici: ⁊ qui ꝓprie de nocte furant, non de die: id eſt q̄
nocent abſcondite, nō apte: ſunt magis periculoſi: ⁊ ideo debent eſſe deo magis odioſi ⁊ homini-
Hier.9.c. bus. Et ideo dicitur de iſtis. Pacem cum amico
Eodē.c.a. ſuo loquetur: ⁊ occulte ponit ei inſidias. ¶Item
ibidem dicitur: ꝙ ſi quis voluerit ſpinas cōburere: et poſuerit ibi ignem: ⁊ ignis egreſſus ſegetes
ſeu ſpinas cōbuſſerit: damnū qui ignem poſuit,
Moralitas emendare debebit. ¶Sic vero ſi prelatus vel
iudex vult comburere ſpinas, id eſt peccatores,
ſumme debet cauere, ne ignis correctionis metas iuſtitie tranſcendat: ⁊ quod ſegetes cum ſpinis, id eſt iuſtos cum peccatoribus inuoluat.
Melius eſt enim malis parcere, ꝙ̄ bonos cum
malis inuoluere. Unde dicitur. Ne forte colligentes
Mat.13.d. ligentes zizania, eradicetis ſimul et triticum.
Aliter. ¶Uel dic quod ſpine ſunt vitia: que ſi combu-
bere et euellere cum igne correctionis cupias: caue quod correctionis terminos non excedas,
alˀs ſegetem virtutum poſſes in eo per deſperatione comburere: ⁊ ſic dn̄s eius.i. deus, dānificationis ſue dānū poſſet a te repetere: ⁊ ſic te oporteret de damnatiōe eiꝰ per exceſſum correctionis tue facta in die iudicij reſpondere: quinimo
melius eſſet aliqua vitia in homine dimittere, ꝙ̄
ipſum nimis aſpere corrigendo ad deterius ꝓuocare. Allega vt ſupra. ¶Si quis alteri mutua- D Eodē.c.d.
uerat vel cōmodauerat, vel precio conduxerat
aliquid: ⁊ preſente dn̄o rei debilitatū fuerat, vel
aliqualiter peioratum: nō tenebatur qui mutuo
acceperat emendare. Si vero preſens non erat
dominus dicte rei: tūc reſartire dānū mutuariꝰ
tenebatur. ¶Iſtud poteſt allegari, ꝙ cuilibet po- Moralitas.
teſt eſſe cura de re ſua: ⁊ ꝙ magis punit ille qui
ſciēter ⁊ preſentialiter permittit rem ſuam damnificari, ꝙ̄ qui abſenter vel ignoranter. ¶Uel po- Aliter.
teſt allegari ꝙ plus q̄n𝔮ꝫ valet abſentia ꝙ̄ ꝑſentia. ¶Uel iſtud a quibuſdā exponit moraliter. Moralitas.
Sic enim deus accommodat rem ſuā ſcꝫ hominē
ſubditum cuilibet p̄lato ſub tali pacto, ꝙ eā dꝫ 3.Re.20.8.
cuſtodire: ⁊ de aia ipſius rn̄dere: iuxta illud. Cuſtod. virum iſtū: qui ſi lapſus fuerit: erit anima
tua ꝓ aia eius. Uerūtamen ſi iſte cōmodatarius
i. prelatus facit tantū ꝙ dn̄s ſit preſens vtpote
qꝛ timorem dn̄i incutit in cor ipſius pctōris: et
annunciat ei vitia ⁊ virtutes: ⁊ etiam ipſum admonet ne delinquat: ſi tunc cōtingit ipſum ſubditū per vitia deteriorari: non tenebitur iſte p̄latus iſti preſenti dn̄o.i. ipſi deo ſic malo ſubdito
preſentato de aia ipſius non tenebitur rn̄dere.
Si ꝟo iſta res ſit cōmiſſa.i. ſubditi aia periclitat
per vitia dn̄o nō p̄nte.i. deo ꝑ ipm̄ p̄latū ſubdito
non preſentato: vel timore ipſius non incuſſo: vt
pote qꝛ prelatꝰ eū nō docuit, redarguit, nec cor- B
rexit: tunc reuera tenebit: ⁊ ad emēdandū, ⁊ ad
penitendum vel hic vel in futuro cogetur. Unde
dicitur ſic. Si dicente me impio: morte morieris: Eccſi.33.b.
nō annunciaueris ei: ipſe in iniquitate ſua morietur: aiam aūt eius de manu tua requiram. Si
vero annunciaueris ei, ipſe in iniquitate morietur: tu autē animā tuam liberaſti. ¶Dn̄s prece- Eodē.c.d.
pit ꝙ primitie ⁊ decime oīm fructuū noſtrorum
eidem offerantur. Decimas tuas ⁊ primitias
tuas non tardabis offerre. Decimam ergo partem debemus dn̄o dare: nouē vero partes poſſumus nobis licite retinere. ¶Primitie ſignificant Moralitas
bonorum operum inchoationem: denarius qui
eſt numerus perfectus, deſignat operum cōplementum ⁊ perfectionem. Nouenarius autē qui
denarium non attingit, ſignificat imperfectionē.
Igitur dico ꝙ primitie ⁊ decime rerum noſtrarum.i. inchoatio ⁊ perfectio bonorum operum,
deo ſunt offerende: ⁊ eidem penitus aſcribende:
quia reuera nullus pōt vel bene incipere, vel bene perficere, niſi a deo fuerit ſibi datum. Unde Phil.2.b.
aplˀs. Deꝰ eſt qui operatur in nobis velle ⁊ perficere. Cuius contrariū credidit Pelagius: qui
dicebat ꝙ homo poterat inchoare, ⁊ dn̄s cōſummare: ita ꝙ iſte qui credebat deo decimas ⁊ non
primitias offerebat: cum tamen dicatur, ꝙ caput cum cauda hoſtie.i. principium ⁊ finis operis deo debetur offerri: ⁊ deo tribui ⁊ aſcribi: qꝛ Leui.3.c.
ſicut dicit Apoſtolus. Non eſt volentis, ne𝔮ꝫ currentis: ſꝫ dei miſerentis. Et alibi. Qui cepit in no- Rom.9.c.
bis, opus bonum perficiet. Nouenarium nume- Phil.1.a.
rum.i. imperfectionē noſtrorū operū nobis re- B
tineamus, ⁊ nobis aſcribamus. Decimam vero,
id eſt complementum ⁊ perfectionem coram domino offeramus. Unde dicitur. Offeretis holocauſtum domino, decimas ⁊ primitias. ¶Precepit dominus offerri ſibi oia primogenita anima- Deut.12.a.
lium: ſeptem tamen diebus debebant eſſe cū ma- Eodē.c.d.
tre ſua: die autem octaua debebant dn̄o offerri.
Si ꝟo eſſet aial immūdū ſicut aſinus debebat cū

oue huiuſmodi pmogenitū aſini redimere vel cō
mutare nolebat: ſtatim ipſum aſini pꝛimogenitū
Exo.34.c. interfici vel necari debebat. Unde ſupꝛa. Pꝛimo
genitū aſini mutabis oue: qđ ſi non redemeris,
Moꝛalitas interficies. ¶ Per pmogenita noſtra poſſum in
telligere bona opera: q̄ p ea pꝛimogenita noſtra
dicuntur: qꝛ hereditas eterne gloꝛie talibus ope
ribus ſicut veris et pꝛimogenitis heredibus de
betur. Talia ergo pꝛimogenita.i. bona opera no
ſtra debēt deo offerri.i. ad dei laudē ꝛ gloꝛiā oꝛ
dinari. Si aūt cōtigerit ꝙ habeam⁹ pꝛimogeni
tum aſini.i. aliqđ bonum opus qđ habet aliquā
aſinitatē vel ſtoliditatē admixtā: vtpote qꝛ factū
eſt indiſcrete, vel cū alicuius vane gloꝛie inten
tione: pculdubio nos tenemur ipſum cum oue.i.
C cū bono ꝛ ſimplici ope cōmutare: ꝛ bonā ouinā ꝛ
ſimplicē itētionē ſibi apponere: ꝛ ſic poterit illud
qđ aſininū fuerat dn̄o complacere. Si ꝟo ipſum
computare noluerimus: ipſum pꝛo certo interfi
cere, ideſt penitus ſubmouere debemus. Uerbi
gratia, Si quis ieiunat vel aliud bonū opus fa
cit ad vanā gloꝛiam: illud eſt pꝛimogenitū aſi
ninum: ſi vero mala ꝛ inanis intentio ſubmouet:
tūc aſini pꝛimogenitū cū oue ſpiritualiter cōmu
tatur. Si vero malā intentionem tollere renuit:
tunc ſuū aſinū pꝛimogenitū.i. bonū opus ſtoli
de ꝛ inaniter factum redimere non dignatur.
Quapꝛopter iſtud opus tanꝙ in nullo merito
rium ꝛ penitus nihil valens debet interfici.i. de
ſtrui ꝛ confundi: ꝛ apud deū ꝛ hoies cōdēnari: qꝛ
reuera aſinus non eſt offerendus: niſi mutat⁹ cū
oue: nec bonū opus mala intentione vel ſine diſ
cretione factū, deo placere dignoſcit: niſi fulciat
bona ꝛ ſimplici voluntate: que ſcꝫ per ouem in
Job vlti.c. ſacra pagina deſignatur. Unde de amicis Job di
Aliter. cit. Dederunt ſibi vnuſquiſꝗ ouē vnam. ¶ Uel
dic ꝙ pꝛimogeniti pꝛelatoꝛum ſunt illi qui ſe de
bent p bona exempla, opa ꝛ documēta deo offer
re. Si vero habent aliquod pꝛimogenitum aſini
i. aliquē malū ſubditum, ipſi pꝛo certo debent eū
p viribus pꝛo oue mutare.i. bonū ſimplicem ef
ficere. Quod ſi nequeant, debent eum interficere
i. dure coꝛrigere ꝛ punire. Uel etiam ſi ſua crimi
D na exigant: ipm debent occidere, vel carceri man
cipare. Unde ſup eodē ca. Maleficos non patie
ris viuere ſuper terrā. Dign⁹ eſt enim de medio
tolli, qui ſua ſtulticia ꝛ malicia noluerit cōmuta
ri: vt poſſit ſpūalr dn̄o imolari: ꝛ digne ad ipſius
ſeruitiū applicari: ſicut de chananeis dꝛ Sapiē.
xij. Nec̄ eſt natio illoꝛū ꝛ naturalis malicia eo
Aliter. rum: vt non poſſit mutari in perpetuū. ¶ Uel dic
ꝙ ſi aliq̄s pꝛioꝛ vel religioſus habeat pꝛimoge
nitum aſini.i. aliquem malū ſubditum vel ſociū:
debet ſi poteſt, ipſum mutare cum oue.i. cum ali
quo ſimplici vel honeſto: quod ſi pꝛelatus ſupe
rioꝛ noluerit facere, tūc pōt ad eius interfectio
nē.i. ad eius rigoꝛoſam punitionē ꝛ coꝛrectionē
vacare. Tutius em̄ eſt ſi pōt, ꝙ de eo ſe expediat.
Quod ſi non poſſit, neceſſe eſt ꝙ ſuam aſinitatē
Eodē.c.d. confundat. ¶ Dn̄s pꝛecepit non comedi carnem
que a beſtijs fuerit pꝛeguſtata: ſed canibus re
linquendam. Non comedetis (inq̄t) carnē que a
Moꝛalitas beſtijs fuerit pꝛeguſtata, ſed pijcietis canibus.
¶ Per comedere in ſcriptura intelligitur imita
tio. Ille em̄ alium comedere dicitur: qui vitam
ꝛ exempla eius ſibi mentaliter incoꝛpoꝛat: ꝛ qui
etiam moꝛes ipſius imitatur. Per beſtias intel
liguntur motus bꝛutales ꝛ carnales. Per carnē
vero intelligitur pſona luxurioſa. Igitur caro
i. carnalis vel luxurioſa perſona: quam beſtie i.
motus carnales per luxuriam ſuffocauerunt et
ſpūaliter occiderunt, non debet a nobis comedi
E i. per imitationem recipi ꝛ aſſumi: quinimo talis
perſona debet canibus.i. alijs peccatoꝛibus co
medenda ꝛ imitāda relinqui, ꝛ canibus etiam.i.
inferni demonibus condemnari. Et reuera iſtud
eſt verum, ꝙ tales ſic carnales ꝛ immundi non
ſunt digni manducari.i. amari vel imitari ab ho
minibus, ſed potius a beſtijs ꝛ a canibus: qꝛ ſcꝫ
moꝛes eoꝛum non ſunt rationabiles aut huma
ni, ſed potius beſtiales, inutiles ꝛ canini. Unde
dicitur. Canes comedēt Jezabel in agro iſrael. 3.Reg.21.f.
¶ Uel dic ꝙ beſtie ſunt heretici vel alij peccato Aliter.
res: q̄ ſi quem attrectauerint ꝛ coꝛruperint, non
eſt dignus ab alijs manducari ꝛc. ſicut ſupꝛa Eodē.c.d.
¶ Cum omnia pꝛimogenita eſſent dn̄i, conceſſit
dominus ꝙ quodlibet animal pꝛimogenitū poſ
ſit ſeptem diebus cum matre ſua eſſe: octaua die
pꝛecepit ipſum ſibi adduci ꝛ reddi. ¶ Septem
dies ſignificant vitam pꝛeſentem, que ſcꝫ ſeptem Moꝛalitas.
dierū circulo voluitur: octaua vero dies eſt tem
pus futuri ſeculi: vbi ſcꝫ coꝛpoꝛum reſurrectio
celebꝛatur: que in octaua etate complebitur: ſi
cut ꝛ chꝛiſtus octaua die reſurrexiſſe pbatur.
Igitur cū omnia pꝛimogenita.i. omnes iuſti deo
debeant immolari: ꝛ ſibi ſpiritualiter dedicari:
iſtud pꝛecipue fiet in octaua die in reſurrectiōe,
qn̄ ſcꝫ coꝛpa ꝛ aie ſimul gloꝛificabuntur. Septē
enim diebus.i. per decurſum ſeptē etatū cū ma
tre noſtra.i. cū mundo viuimus: in octaua vero
die.i. in futura reſurrectiōe cum domino erim⁹.
¶ Uel dic ꝙ octaua dies ſignificat circūciſionem Aliter.
vitioꝛū.i. penitētiā in qua ſcꝫ homo deo offertur F
ꝛ redditur, qui per ſeptem dies.i. per ſeptem pec
cata cum matre ſua.i. cum mundo moꝛabatur,
quia ſcꝫ homo ſeptem dies quibus fuit cum ma
tre ſua.i. cū mundo.i. in vita pſenti: ꝛ ſeptem pec
cata moꝛtalia tranſierit, ad octauam diem.i. ad
circūciſionem penitētie attigerit: offerri deo tā
in eccleſiaſticis pmotionibus ꝙ in celi plationi
bus non poterit nec debebit. Unde dicit. Septē Leui.22.d.
diebus erunt ſub vbere, octaua autē die offerri Aliter.
poterunt deo. ¶ Uel dic cōtra nimis iuuenes, q̄
non ſunt pꝛomouendi: vel in ſtatu eccleſie quo
uſꝗ ſeptenarium virtutum compleuerint, ꝛ octa
uā circūciſionē penitētie attigerint, offerēdi ꝛc.

¶ Cap. xxiiij. Textus.

Non ſuſcipies vocem mendacij. Moꝛalitatum Capitulum xv.

PRecepit dominus ꝙ ſi quis inueniat aſi
nū vel bouem inimici ſui er
rantem, debet eum reduce
re. Si vero ipſum in foueā
cecidiſſe reperit, debet eum
ſubleuare. Inimicus noſter
eſt diabol⁹ vel peccatū. Un̄
dicitur. Inimic⁹ homo hoc
fecit. ¶ Bos vel aſin⁹ ſignificat peccatoꝛem, qui
ſcꝫ qn̄ꝗ dicitur errare, quando per ignoꝛantiā Matt.13.d.
vel infidelitatem peccat: quandoꝗ dicitur eſſe in Moꝛalitas.
fouea, quando ſcꝫ per pꝛofundam obſtinatio
nem delinquit. Si quē ergo talem bouem vel aſi
num.i. ſi quem diaboli ſeruum vel peccatoꝛē er G
roneum vel in vitijs pꝛofundatum viderimus,
ipſum pꝛo certo expedite ſubleuare, ꝛ a vitijs li
berare debemus: quia ſcilicet exēplis monitis ꝛ
inductionibus ipſum debemus de fouea vitioꝛū
eruere, ꝛ adiuuare monitis ꝛ inductionib⁹, ꝛ ad
viā reducere veritatis. ¶ Uel dic ꝙ talis fouea Aliter.
eſt mala mulier. Un̄ dꝛ. Fouea pfunda os aliene, Pꝛo.22.b.
cui irat⁹ eſt dn̄s, incidet in illā. Talibus ergo ſic
infoueatis, ꝛ in pctō luxurie cauernatis ꝛ obſti
natis, debem⁹ cōpati: ꝛ eos iuuare pꝛo virib⁹, ꝙ
poſſint ad viā ſalutꝭ reuerti. Un̄ i Pꝛouer. Erue Pꝛo.14.d. C
eos

eos q̄ ducuntur ad mortem. Multa particula-
ris precepta iniuncta ſunt filijs iſrael, tam affir-
Eodē ca.c. matiue ꝙ̄ negatiue: ⁊ ideo hic dicitur ſic. ¶ Ter
in anno apparebit omne maſculinum tuum corā
dño deo tuo: tribus vicibus per ſingulos annos
mihi feſta celebrabitis. Non immolabis ſuper
fermentum ſanguinē victime mee: nō ſcoques he
dum in lacte matris ſue: non apparebis in con-
Moralitas ſpectu meo vacuus. ¶ Reuera talia mandata ſpi
ritualiter dantur nobis. Deus enim vult ꝙ ter
in anno coram ipſo compareamus: ſcꝫ in contri-
tione cordis in confeſſione oris, in ſatiſfactione
operis. de quo dicit̄ ſupra. Uiam trium dierum
Exo.5.a. ibimus, vt ſacrificemus domino. Item ꝙ tribus
vicibus ſibi feſta celebremus, ſcilicet in fidei ſin-
ceritate, in charitatis veritate, ⁊ in ſpei iocundi-
tate. Unde dicitur. In tribus beneplacitum eſt
Eccl.25.a. b ſpiritui meo. Item neceſſe eſt ꝙ ab hoſtia domini,
id eſt ab immolatione bonorum operum noſtro-
rum fermentum hereſis, malicie ⁊ hypocriſis de
ponamus, offeramuſꝗ hedum. i. animum noſtrū
non in lacte matris ſue, ideſt in oblectatione car-
nis concupiſcentie non coquamus: ꝙ vacui virtu
tibus coram domino nō appareamus, ſed ꝙ ſem
per pleni ⁊ opulēti virtutibus ⁊ meritis perſiſta-
mus. Unde Ruth. Nolo te vacuam reuerti ad ſo
Ruth.3.c crum tuam. ¶ Uel dic ꝙ hedus eſt chriſtus: qui
Aliter. ſcilicet in lacte matris ſue, id eſt in iuuentute non
debebat decoqui vel occidi: ſed tempus virilis
etatis potius expectari. Unde ipſemet dicit. Non
dum venit hora mea. ¶ Uel dic ꝙ hedi. i. religioſi
Jo.2.a. Aliter. non debent nimis iuuenes ad religionem addu-
ci, quouſꝗ habeant diſcretionem. ¶ Promiſit do
Eodē ca.c. minus populo ſuo dare angelum ductorem, di-
cens ſic. Ecce ego mitto angelum meum qui pre-
cedet te ⁊ cuſtodiet, et introducet ad locum quē
paraui, obſerua eum, et audi vocem eius. Nec
contemnendum putes quia non dimittet te cum
peccaueris: et eſt nomen meum in illo. Si autem
audieris eum, ⁊ feceris que ego loquor: inimicus
ero inimicis tuis: ⁊ affligam affligētes te. ¶ Quā
Moralitas. uis illud poſſit intelligi de chriſto, qui eſt ange-
lus teſtamenti: pro eo ꝙ a patre miſſus in mun-
dum fideles cuſtodit: et eos ad paradiſum pre-
ceſſit, ⁊ eos virtualiter ibi introducit: ad preſens
tamen per angelum intelligo prelatum angeli-
cum ⁊ deuotum: qui ſcilicet a deo dat̄ ⁊ mittit̄: vt
per ipſum populus exemplariter precedatur, vir
tualiter cuſtodiatur: ⁊ ad locum paratum. i.
ad paradiſum finaliter introducatur: quia reue-
ra talis debet eſſe a deo miſſus ⁊ datus: non affe-
ctione vel ſimonia procreatus. Debet etiam po-
pulum precedere in omnibus virtuoſis operibꝰ,
⁊ exemplariter anteire. Dꝫ inſuper populū ab ad-
uerſarijs. i. a demonibus ⁊ hereticis ⁊ tyrannis
defendere, ⁊ viam ſalutis omni populo prepara-
re: ⁊ ſic ipſos ad paradiſum introducere: ⁊ ſuis
monitis ⁊ predicationibus necnon ſuis deuotis
orationibus, celeſte habitaculum procurare. Uñ
Mal.2.a. dicitur. Ecce ego mitto angelum meum qui pre-
parabit viam ante faciem tuam. Et ideo pro cer-
to iſte angelus. i. prelatus angelicus debet a po
pulo obſeruari: vox eius cum reuerētia audiri,
⁊ nullo mō contemni: ſed ſibi humiliter obediri.
Nomen enim dei in ipſo eē dr: inquantum perſo-
nam dei repñtat, ⁊ inquantum ob dei reuerētiā
eidem obedit̄, ⁊ inquantum cū q̄s peccat, ad pu
niendū crimina ordinatur. Non dimittet inquit
cum peccaueris. Iſta eſt etiam concluſio ꝙ cū po
pulus bene audit angelū iſtum ꝓceſſorem. i. cum
q̄s bene obedit ⁊ reueret̄ ſuum prelatum ⁊ recto
rem: deus efficitur inimicus ſuis inimicis, eumꝗ
ab afflictione liberat: ⁊ tuetur ab affligentibus
Co.3.d. ⁊ iniquis. Bene ergo dicit apoſtolus. Filij obedi

te parentibus. i. prelatis veſtris: hoc enim iuſtuꝫ
eſt. ¶ Cum filijs iſrael eēt ꝓmiſſuꝫ ꝙ terras euei, Eodē.c.c.
gergezei ⁊ chananei, ⁊ alioꝝ infideliū adire ⁊ oc-
cupare poſſent: ſup oīa ꝓceptū eſt eis ꝙ deos eo-
rū nō colerent: ⁊ ꝙ fedus cū eis non inirent: ꝙꝗ
opa eoꝝ nō facerent, ſed ꝙ lucos, deos ⁊ ſtatuas
ipſoꝝ chananeoꝝ īfideliū deſtruerēt ⁊ delerent.
¶ Sic reuera cū ꝯtingit ꝙ filij iſrael. i. boni cleri-
Moralitas ci vel religioſi ad terras chananeoꝝ. i. malorum
hominū pctōꝝ deſtinātur: vt pote qꝛ ad aliquod
officiū vel aliquod beneficiū inter ſeculares ꝓmo
uent̄: in quo neceſſe eſt cum ſecularibus viuere, ⁊
eoꝝ negocia gerere: ⁊ ipſoꝝ cōſortia frequenta-
re: ſumme cauere debēt, ne deos taliū. i. vitia q̄ co
lūt velint colere, ac opera eoꝝ facere vel fouere:
⁊ eis federa male ſocietatis iungere vel ligare:
quinimmo iſti debēt deos eoꝝ. i. vitia deſtruere:
⁊ eos mediante iuſticia ſubmouere. Qḋ tñ eſt cō-
tra multos ꝓdicatores, q̄ mittunt̄ ad chananeos
i. ad peccatores delendos ⁊ conuertēdos ⁊ corri
gendos: qui tñ deos eoꝝ adorant. i. vitia eorum
diſſimulāt: opera eorum faciunt: ita ꝙ quantum
ad auariciam ⁊ adulationem ipſis ſecularibus
deteriores fiunt. Fedus cum eis ineunt, inꝗ-
tum nihil aliud ꝙ̄ diuitum familiaritatem que-
runt. Unde dicit̄. Fedus cum aſſyrijs inijt: oleuꝫ Oſee.12.a.
in egypto ferebat. Item dic de prelatis qui non
curant chananeos ⁊ tyrannos eradicare, immo
ſtudent ſe eis confederare: ⁊ eiſdem in omnibus
complacere: per ſuorum nepotum matrimonia
ſe cum eis familiariter colligare. ¶ Dicit dominꝰ
populo iſraelitico: ꝙ hoſtes eius nō intendebat Eodē c.d
ſtatim vno anno delere: ne forte terra in ſolitudi- C
nem redigeretur, ⁊ beſtie contra eum multiplica Judi.2.a
rentur: ſicut etiam dicitur Judic. Dominus to-
tum populum chananeum a facie filiorum iſrael
delere noluit: vt in ipſis filij iſrael ad vſum armo-
rum exercitarentur, ſed tamē hoc precepit, vt ſub
tributo viuere cogerentur. ¶ Per hoſtes tribu- Moralitas
lationes intelligo, que ſcilicet continue nos mole
ſtant. Per beſtias autem motus carnales aſſu-
mo qui brutaliter nos infeſtant. Illud eſt ergo b
verum ꝙ deus de terra noſtra, ſcilicet de cor-
pore hoſtes noſtros. ſ. mundi tribulationes peni
tꝰ ⁊ ſubito non euellit: q̄nimmo ipſas nobiſcum
viuere ⁊ manere permittit, qḋ vtiꝗ facit, ne be-
ſtie carnaliū motuū et tentationum contra nos
creſcant, et ne virtutum ſolitudo et carentia
in terra noſtri corporis inualeſcant. Conſtat
enim ꝙ cum quis ſine tribulatione in proſpe-
ritate viuit: terra ſua. i. perſona ſua ad ſolitu-
dinem, et ſterilitatem virtutum faciliter ten-
dit: ⁊ beſtia deuorans. i. carnis tentatio ipſum
faciliter corrumpit ⁊ inuadit: ita ꝙ diabolus
dicit illud Deu. Dentes beſtiarum immittam in Deu.32.d.
eos: cum furore trahentium ſuper terram atꝗ
ſerpentium. Utile eſt ergo viro iuſto habere ta-
les ſcilicet mundi tribulatiōes, vt in eis exercea
tur: ⁊ ne peiores hoſtes. ſ. beſtie. i. carnis beſtia
litates, et immundicie contra eum augmen-
tentur. Ideo in pſalmo dicitur, Multe tri- Pſ.33.d.
bulationes iuſtorum. ¶ Uel iſta poſſunt alle- Aliter
gari, ꝙ melius eſt promoueri malos ꝙ̄ nul- D
los: ⁊ in terra promiſſionis. i. in eccleſia cha-
naneos id eſt peccatores ad tempus dimit-
tere quam beneficia vacua relinquere: quia ſcili
cet beneficia in ſolitudinem rediguntur: quan-
do ſine cultore diutius dimittuntur. Paulatim
⁊ etiam ſucceſſiue debēt mali de eccleſia eijci: qꝛ
ſcilicet melius eſt ibidem malos miniſtros ad tē-
pus dimittere: ⁊ eorum vitia ſub diſſimulatione
tranſire ꝙ̄ miniſtris eccleſiaꝫ totaliter viduari.
Quod vtiꝗ eſt contra multos prelatos: qui ſci-
licet beneficia vacantia diu dimittunt: proīeo vt

aiunt, quia nullum dignum inuenire poſſunt: ita
quod pꝛopter defectum rectoꝛis ipſa beneficia
Aliter. deſtruūtur et pereunt. ¶Uel dic ꝙ cū filij iſrael
id eſt contemplatiui ⁊ viri iuſti vadūt ad occu-
pandū terram ſuam: ad domandū et ſubiugan-
dum carnem ſuam: dominus hoſtes eoꝛū id eſt
carnis tentationes non ſtatim delere vult: vt ſic
poſſint cū humilitate viuere: et virtutem ſue cō-
ſtantie contra eas exercere: q2 ſcilicet nulla vir-
tus ſine hoſte regnat: ipſos tamen hoſtes id eſt
carnis tentatiōes vult cū eis ſub tributo et ſub-
iectione viuere ⁊ manere. Unde dicitur. Sub te
erit appetitꝰ tuꝰ: ⁊ tu dominaberis ipſiꝰ. Q2 al's
Gene. 4. a. beſtie id eſt peccata ſpiritualia: ſicut eſt ſupbia,
elatio, inanis gloꝛia, contra tales multiplicaren
tur: ⁊ ſic in ſolitudinem ſpiritualem redigeren-
tur: et virtutū opulentia piuarentur: q2 reue-
ra ſepe fit, ꝙ illi qui carnis tribulatiōes non ſen-
tiūt, de ſua aſtitate ſuperbiūt: ⁊ ſic multiplica-
tis in eis beſtijs id eſt ſpiritualibus vitijs: no-
uiſſima eoꝛum peioꝛa pꝛioꝛibꝰ fiunt. Utile eſt er-
E go hoſtes id eſt tribulationes ⁊ tentationes ſen
tire, vt diſcamus humiles fieri, ⁊ nullatenꝰ ſup-
Heb. 5. c bire Juxta illud apoſtoli. Didicit ex his q̄ paſ-
1. Coꝛ. 5. b. ſus ē obedientiā. Et alibi. Quos tradidi ſatha-
ne in interitum carnis ſue: vt ſpiritus ſaluꝰ fiat.
Aliter. ¶Uel dic ad literam ꝙ diuina pꝛouidentia nūꝙ̄
dimittit hominem ſine hoſte: vt ſemper habeat
quod timeat: et exercitatio: ⁊ cautioꝛ inde fiat.
Sicut etiam videmꝰ de altis dominijs ⁊ regnis:
que vt communiter ſemper habent aliquos ꝑpe-
tuos hoſtes, cum quibus quaſi perpetua gerūt
bella. Sicut patet de hiſpanis, qui pugnant cū
aphꝛicis, de latinis, qui pugnant cum ſiculis: de
anglicis, q̇ pugnāt cū ſcotis: de gallicis qui pu-
gnant cum flamingis: ⁊ ſic de alijs. Uidit enim
diuina pꝛouidentia ꝙ virtus toꝛpeſceret: ſi po-
pulus hoſtes contra quos vires exerceat non
haberet: quapꝛopter hoſtes hominibus occul-
te ſuſcitat: et hoc regnis et perſonis bonum et
vtile putat foꝛe: ſicut ponit Oꝛoſiꝰ de Cartha-
gine vꝛbe romanis rebelliſſima: quam cum ro-
mani poſt infinitas cedes et clades viciſſent et
cepiſſent diu deliberatum eſt a ſenatu romano,
vtrum illa vꝛbs deleri deberet: aſſerentibus plu
rimis non eſſe vtile ꝙ deleretur: vt in vꝛbe rebel-
lionibus dedita, virtus romana in bellis exerci-
taretur: qui alias ſi ſine hoſte et timoꝛe viueret,
per toꝛpoꝛem et deſidiā faciliter laxaretur. Q2
ſicut dicit Uegetius. Sine exercitio ingenia in
F artibus, et bꝛachia in coꝛpoꝛibus irrigeſcunt.
Eod. ca. d. ¶Hic pꝛecipitur populo iſraelitico, ꝙ cū cha-
naneis populis ſcilicet peccatoꝛibus et iniquis
fedus non ineat: et ꝙ i terra ſua eos manere nul
latenꝰ ſinat. Nō habitēt inq̇t in terra tua, ne foꝛ
Moꝛalitas. te peccare te faciant in me ſi ſerulieris dijs eoꝛū.
¶Sic vere et nos nunꝙ̄ debemus infidelibus
ſcilicet iudeis, ſaracenis ⁊ hereticis confedera-
ri, vel cum eis amicitias contrahere, vel nobiſ-
pſ. 100. b. cum moꝛari permittere, ne foꝛte contingat ſim-
plices erroꝛibus eoꝛum decipi, et ad adoꝛandū
deos eoꝛum i. credendum eoꝛum perfidiā incli-
nari. Idem dic de vſurarijs et alijs publicis pec
catoꝛibus. Pſalm̄. Non habitabit in medio do
mus mee qui facit ſuperbiam.

¶ Capitulum viceſimū-quartum Textus. Moyſi quoꝙ̄ dixit. Aſcende ad dominum. Moꝛalitatum Capitulum xvj.

CUm Moyſes eſ-
ſet accepturus legem a dn̄o,
aſcendit in montem ipſe ⁊ Aa-
ron et Nadab et Abiu filij aa-
rō ſacerdotes futuri, ⁊ ſeptua-
ginta ſenioꝛes ex iſrael. Sicꝙ̄
fcm̄ eſt ꝙ Moyſes ſurſum ad E
mōtis v̄ticē aſcēdit: ꝑdicti v̄o in mōtꝫ latere mā
ſert: vniuerſus v̄o iſrl' ꝓcul i pede mōtꝫ. Moyſes
ergo ſolꝰ aſcēdit, vbi q̄draginta diebꝰ ⁊ noctibꝰ
ieiunauit: ⁊ i duabꝰ tabul' legē ſcriptā dei digito
repoꝛtauit. Pꝛedicti āt Arō ⁊ filij ⁊ ſenioꝛes deū
iſrael viderunt, et ſub eius pedibus quaſi opus
lapidis ſaphiri ad modum celi dum ſerenum eſt,
aſpexerunt: ſuper populum etiam facta eſt ma-
nus domini, et viderunt domini maieſtatem: Moꝛalitas.
et cum leticia comederunt. ¶ Sic vero ad hoc
ꝙ aliquis digne mereatur accipere legem dei,
et fieri legifer et pꝛelatus, inter deum et populū
ſequeſter et mediꝰ, multa ſunt neceſſaria: quia
ſcilicet ipſe debet dici Moyſes, aſſumptus ex a-
quis: quia debet eſſe de aquis fluxibilium dele-
ctationum abſtractꝰ: et per ipſarum abdicatio-
nem debet aſcendere in montem celeſtium con-
templationum: debet habere ſecum Aaron et ſe-
nioꝛes id eſt viroꝛum pꝛudentium aſſociationē.
Debet intrare caliginem nubis id eſt coꝛdis cō-
ſcientie contritionem: debet duas tabulas habe-
re, intellectum et voluntatem, ſeu rationem et
affectionem: vt ſcilicet poſſit ibi deus virtutes ⁊
ſcientias ſcribere per gratiam et inſpirationem.
Debet quadraginta diebus et noctibus ieiu-
nare per pꝛopꝛie carnis macerationem. Sic
enim faciens, legem domini ſuſcipiet: inquantū
diuinam voluntatem agnoſcet. Deum etiam iſ-
rael videbit: et ſaphirum qui ſub pedibus eius
eſt id eſt ſcabellum pedum ſuoꝛum id eſt huma-
nitatem beatifice cōtemplabitur ⁊ guſtabit. Nul
lus enim videre deum in patria, nec cognoſcere
legem in via merebitur: niſi qui abſtinentiam, et
contemplationem: et ſenioꝛum id eſt bonarum Ezec. 8. a.
perſonarum aſſociationem ſectetur. Ezech. Se- Aliter.
debam in domo mea: et ſenes Juda ſedebant co
ram me. ¶Uel ſi vis allega illud ꝙ tres ſunt pꝛin-
cipales gradus et ſtatus eccleſie, ſcilicet ſupꝛe-
mus, medius et infimus. Supꝛemus eſt pꝛelato-
rum: qui figurantur i Moyſe ſurſum aſcenden-
te. Medius eſt clericoꝛum et religioſoꝛum, qui fi-
guratus eſt in Aaron in latere montis cum ſuis
remanente. Infimus eſt laicoꝛum: qui figura-
tus eſt in populo inferius reſidente. Unuſquiſꝙ̄
enim ſecundum exigentiam debet deo appꝛopin
quare, et montem perfectionis aſcendere: ⁊ ſecū-
dum magis ⁊ minꝰ viſionem dei iſrael participa-
re ⁊ legis diuine noticiam acquirere et habere.
Perfecti enim ſurſum ad verticē contēplationis
nouerit aſcēdere. Mediocribus vero ſufficit la-
teraliter circūire. Infimis v̄o ſecularibus neceſ-
ſe eſt inferius circa tempoꝛalia reſidere, ⁊ parū
de tempoꝛalibus deguſtare. Unuſquiſꝙ̄ tamē ſe-
cundū gradū ſuū, ſolet coſolationē ſuam a dn̄o
percipe, ⁊ fidei noticiam poſſidere. Apoſtolꝰ. Di-
uiſiones gratiarum ſunt. ¶Idem autē dic de ſa- 1. Coꝛ. 12. a
cra ſcriptura ſicut: ſummum apicē ſoli ſciētifici Aliter.
in ipſa caligine myſterioꝛum intrāt. Alij autē in
latere .i. literaliter circa coꝛticē hiſtoꝛiarū imo-
rant. Alij v̄o ſicut ſeculares de longe remanent Aliter.
⁊ verſantur: omnes tamen exinde conſolatiōes Jo. 14. a.
plurimas conſequntur. Idem dic de mōte eccle- Eod. ca. d.
ſie dignitatū: in quibus ſcꝫ alij ſunt ſuperioꝛes,
alij medij, alij inferioꝛes. ¶Uel etiā idē dic de mō
te paradiſi, ⁊ de dignitatibꝰ gloꝛie ſempiterne.
Un̄ dicitur. In domo patris mei māſiōes multe

ſunt. ¶Moyſes legem accepturus/fedus inter
deū ꝛ populū inire voluit:ꝛ ideo duodecim vitu
los immolari fecit:eorūq̄ſanguine pp̄lm aſper
ſit:ꝛ ſic cōfederatus eſt dn̄o populus:ꝛ legē eius
ſuſcepit:ꝛ quicquid dn̄s p̄ceperat/ſe facturū p̄
miſit. Omnia inquit que locutus eſt dn̄s/facie
Moralitas. mus. ¶Sic vero in eccleſia primitiua/moyſes.i.
chriſtus/volēs legē a patre acceptā populo fide
lium dare:fedusq̄ cū eis facere duodecim vitu
los.i.xij.ap̄los,vel generaliter multos ap̄licos
viros occidi/ꝛ per martyriū immolari voluit:in
quātum ſcʒ ipſos duodecim ap̄los loco Joānis/
paulo ſubſtituto p martyriū ad ſe vocauit. Sic
ergo factū eſt ꝙ populus iſtorū ſanguine perfu
ſus.i.ap̄lorum ꝛ martyrū morte ꝛ paſſione firmat⁹/
fedus ꝛ fidelitatē accepit:legē ꝛ fidelitatē credi
dit et ſuſcepit:ꝛ volūtati dn̄i obediuit. Maximū
enim fidei fundamentū fuit ſanguis ap̄lorum ꝛ mar
tyrū:q2 reuera ex hoc populus in fide firmat̄/et
deo federat̄:qn̄ videt ꝛ conſiderat ꝙ taliū/tot et
tantorū ſanguis p fide dn̄o immolat̄:inquātum
B ſcʒ nō eſt veriſimile/imo nec poſſibile ꝙ tot hoīes
pro fide volūtarie morerent̄:niſi ipſa fides et lex
Luc.22.b. Chriſti ſuper veritatē ſolidam fundarent̄.Unde
dicit̄. Hic eſt calix ſanguinis mei noui teſtamenti
myſterium fidei/qui pro multis effundetur.

¶Cap̄lm xxv. Textus.

Locutuſq̄ eſt dn̄s ad Moyſen dicens. Loquere filiis. Moralitatū Ca. xvij.

DOminus volēs
tabernaculū federis edificare:
primo voluit certas materias
pro edificatione ſibi ſpiritua
liter dedicari:p̄cepit ergo ꝙ fi
liū iſrael ſibi vltro et volūtarie
offerrēt aurum et argentū:es/
hyacinthū/purpurā/coccū bis tinctū/byſſum/pi
los caprarū/pelles arietum / rubricatas pelles
hyacinthinas/ligna ſethim / oleū ad luminaria/
aromata in vnguēta/ꝛ thimiamata boni odoris:
lapides autē onychinos et gēmas ad ornandum
ephot ꝛ rationale et ſuphumerale.De iſtis autē
vltro oblatis p̄mittit ſe dn̄s velle ſanctificatio
nem ſibi edificare vt ſic poſſit inter homines ha
bitare.Exemplar vero iſtius domus edificande
moyſi deus in monte ſinai oſtendit quando dn̄i
Moralitas. gloriā vidit. ¶Sic vero ad ſpiritualem edifica
tionem tabernaculi anime cōſcientie vel eccleſie/
in quo ſcʒ deus ſpiritualiter cōmoratur:neceſſe
eſt plura cōcurrere ſcʒ plures virtutes que ipſi
deo vltro et volūtarie debemus offerre/et ſpiri
tualiter dedicare. Iſte ergo a nobis petit aurum
C id eſt ſapientie claritatē:argentum.i.eloquentie
ſuauitatē:es i.predicationis ꝛ orationis ſonori
tatem.Uel argentū qđ dulciter ſonat.i ſuauitatē
monitionis:es quod aſpere reſonat/duriciā ſe
uere reprehēſionis:hyacinthum.i.celeſtis cōuer
ſationis ꝛ apparentie venuſtatem:purpuram.i.
verecūdie groſſitatē:coccū bis tinctum.i.dupli
cem dei ꝛ proximi charitatē:byſſum retortam.i.
cordis et carnis candidam caſtitatem. Item de
bemus habere capillos caprarum.i.exempla pe
nitentium ꝛ heremitarū:pelles rubricatas arie
tum.i.exempla Chriſti martyrū pro fide occiſo
rum.Pelles hyacinthinas/que ſcilʒ coloris ſunt
celeſtis.i.exempla Chriſti cōfeſſorū et celeſte vi
uentiū. Item nos debemus habere ligna ſethim
que erant incremabilia ꝛ imputribilia:id eſt per
ſeuerantie ſtabilitatē:oleum oliuarū:id eſt ſua
uitatem pietatis ꝛ clementie:aromata:id eſt thi
miamata fragrantia bone fame ꝛ ſpiritualis re
dolētie:lapides onychinos/qui reſpecti oculos
tremere faciunt:id eſt conſiderationē mortis et
diuine iuſticie. His enim rebus et virtutibus ta
bernaculum federis:id eſt ſancta et munda con
ſcientia conſtituitur:et inde rationale iudiciū:id
eſt vita rationalis ornatur:et ſic ibi deo gratiſſi
me immolatur:dūtamen iſta vltro et voluntarie
a nobis dn̄o offerātur:quia ſcilicet nihil eſt me
ritoriū niſi qđ eſt vltroneū ꝛ voluntariū. Ideo D
dicebat David in pſal. Uolūtarie ſacrificabo ti Pſal.53.b.
bi. ¶Precepit dn̄s fieri arcam de lignis ſethim: Eodē.c.a.
que ſcḋm ſanctos erant ligna ad ſimilitudinē albe
ſpine/que nec aqua poterāt putrefieri / nec igne
cremari que erant etiam alba et leuia/et albe ſpi
ne ſimilia.Erat iſta arca quadrangularis:et ſine
pedib⁹ intus ꝛ exterius deaurata/ſcḋm Joſephū:
quadam corona ſeu quodā circulo ſeu labio au
reo deſup circūcincta:quatuor circulos in qua
tuor angulis habebat in quibus mittebantur et
vectes/quando eam aliquis deportabat:quedā
tabula aurea que dicebatur propiciatoriū / arcā
tegebat:et hoc in longitudine duos cubitos cū
dimidio/in latitudine cubitū cum dimidio poſſi
debat:et infra ſe tabulas legis/vrnam cum man
na/librum deuteronomij:virgam que floruerat
cōtinebat.Duo vero cherubin deſuper ſedebāt:
que alas alterius ad alterum extendebant:ſicut
dicitur hic/et infra.xxxviij.et Deut.x.Et ſic pa
tet ꝙ iſta arca quo ad materiam erat aurea ꝛ ſe
thinea:quo ad formā quadrāgula/quadriarcu
la et coronata:quo ad concomitantia habebat
propiciatorium et cherubin:quo ad cōtenta ha
bebat tabulas/mānā ꝛ librū et virgam. Iſta au
tem arca infra altare lateranenſe ſcḋm quoſdā eſt Allegoria.
incluſa. ¶Allegorice iſta arca eſt eccleſia:que p E
tanto arca dicitur/ꝙ infra eam cūcta que ad ſa Gen.6.c.
lutem pertinent reponunt̄.Unde dicitur.Facies
tibi arcā de lignis leuigatis/vt ſaluetur vniuer
ſum ſemen. Iſta igitur de lignis ſethim.i.de ſan
ctis hominibus:quos ſcilʒ aqua voluptatū non
corrumpat:et ignis cupiditatis nō vrat:et quos
albedo caſtitatis/leuitas paupertatis/et ſpino
ſitas aſperitatis induat:debet eſſe conſtructa et
intus ꝛ exterius.i.affectiōe ꝛ cōuerſatione debet
eſſe per ſapientiā et ſanctimoniā deaurata:quia
perſone eccleſiā cōſtituētes debēt eſſe p ſapiētiā
ſplendētes ꝛ auree:per indefectibilē firmitatem Canti.3.b.
debent eſſe ſethinee:vt habetur in Canticis. Re
clinatoriū aureum fecit ſibi rex Salomon. Iſta
igitur debet eſſe quadrata per conſtantiā immu
tabilem:quadrāgula per quatuor virtutes car
dinales:quatuor habet circulos.i.quatuor euā
geliorum doctrinā:in quibus ſcilicet vectes qui
erant de lignis ſethim ꝛ ſpinoſis:ꝛ qui erant ex
terius deaurati.i.predicatores et doctores/qui
doctrinā habent auream ꝛ correctionē ſpineam/
perſeuerantiā ſethineā:iugiter debent inſeri/in
quātum ſcilicet ipſi habēt in euangeliorū doctri
na continue meditari. Iſtiſq̄ mediantibus arca
portabatur:ad denotandum ꝙ per ſanctos pre
dicatores eccleſia in fide et in moribus ſuſtenta
tur:q̄uis de multis vectib⁹:id eſt modernis pre
dicatoribus poſſit hodie dici ꝙ ipſi non ſunt ve
ctes fortes et ſethinei/ſed viles/debiles ꝛ ferrei. Eſa.45.a.
De quibus diabolus dicit. Portas ereas conte F
ram:id eſt malos prelatos:vectes ferreos con
fringam:id eſt predicatores ꝛc. Item arca dici
tur habere triplicem dimenſionē:ſcilicet longitu
dinem fidei/altitudinē ſpei/ꝛ latitudinē charita
tis.Uerūtamen quelibet iſtarū habet aliquid p
fectum/ꝛ aliquid imperfectum. Cubitus perfe
ctionē ſignificat:dimidius vero cubitus imper
fectionem deſignat:quia reuera longitudo fidei
duos habet cubitos:id eſt duplicē perfectionem,

inquātum ſcilicet deitatem et humanitatem cre-
dit:vnam tamen dimidietatē:id eſt imperfectio-
nem habet:inquantum ſcilicet non faciliter/ſed
enigmatice cognoſcit. Charitatis etiam latitu-
do imperfectionē importat:inquātum toto cor-
de et tota anima deum et proximū ſuum nunq̃
amat. Spes etiam cum ſua altitudine dimidium
cubitum:id eſt imperfectionem patitur:inquan-
tum ſcilicet ſpes noſtra ſemper cum aliquo timo
re miſcetur. Et breuiter non eſt aliqua menſura
perfectionis/quin habeat aliquem defectum im-
perfectionis. In paradiſo vero noſtra defectio
ſupplebitur:quādo per beatitudinem omnia cō
1. Cor. 13. d. plebuntur. Unde apl's. Ex parte cognoſcimus/⁊
ex parte prophetamus:cū autem venerit quod
perfectū eſt/euacuabitur quod ex parte eſt. Itē
iſta arca:id eſt eccleſia/habet ſupra ſe propicia-
torium inquātum in ipſa inuenitur propiciatio
et remiſſio peccatorū:habet etiam coronam au-
ream inquantum in ipſa inuenitur corona me-
ritorum:habet cherubin:id eſt ſocietatē ſancto-
rum et angelorum/et conſortium ſapientium et
iuſtorum. Cherubin queſm Joſephum erāt for-
G me volatilium nulli alteri aſſimilantium: quas
moyſes in ſede dei vidit/que ſcientie plenitudo
interpretantur:ſignificant viros iuſtos ſcienti-
ficos,diſcretos,volatiles et contemplatiuos: et
in ſede dei per contemplationem aſſuetos:quos
reuera arca eccleſie et religionis debet ſuper ſe
in ſtatu prelationis habere:et ſecum vt eorū re-
Ezech. 10. c. gatur conſilio continere. Unde Ezechiel. Eleua-
uerunt cherubin alas ſuas,et exaltata ſunt. Itē
iſta arca debet cōtinere tabulas et librum:id eſt
legem diuinam ⁊ ſcientiā:māna dulciſſimū quod
de celo pluerat:id eſt deuotionē et clementiā:vir
gam aaron que floruerat:id eſt ſeuerā correctio
nem et iuſticiam:legem ſcilicet ad ſimplices eru-
Hiere. 31. f. diendum. Unde dicit. Dabo legem meā in viſce-
ribus eorum. Māna dulcedinis ad delinquenti-
bus cōpatiendū,et indigentibus dulciter ſubue-
Pſal. 77. c. niendum. Pſal. Pluit illis māna ad manducan-
dum. Uirgam vero iuſticie ad proteruos corri-
gendum,et ad oues diuine paſcue dirigendum.
Pſ. 44. b. Pſal. Uirga directiōis virga regni tui. ¶Uel dic
Aliter. ꝙ arca iſta ſignificat animā bonam vel quālibet
bonā perſonam:⁊ maxime eccleſiaſticū vel prela
tum:q: ſcilicet talis debet eſſe ſethineus,vel im-
putribilis per conſtantiā et patientiā:debet eſſe
aureus intus per diuinā ſapientiā,et extra per
honeſtatē et per bonā apparentiā. Iſti debēt ha
bere quatuor angulos:id eſt quatuor affectio-
nes bonas:ſcilicet dolorem de preſentibus malis
H cōmiſſis:gaudiū in ſpirituſancto de preſentibus
bonis factis:ſpem in deo de futuris premijs: ti-
Eccli. 37. e. morem de futuris penis. Unde dicitur. Ex cor-
de quatuor oriuntur:ſcilicet bonum et malum,
vita et mors. Bonum inquit ⁊ malum,et virtus
et vitium,in preſenti quātum ad gaudium ⁊ do-
lorem:vita et mors:id eſt premiū et tormentum,
quātum ad ſpem et timorem. Item iſte debet ha-
bere quatuor circulos:id eſt quadruplicē cardi
nalem virtutē. Debet habere duos vectes deau
ratos:id eſt duplicem fortitudinem et firmitatē:
ſcilicet in corde contra tentationes,⁊ in corpore
contra tribulationes. Etiam debet habere labiū
aureum:id eſt verbum cōtinens mundiciā ⁊ veri
tatem:debet habere propiciatoriū aureum.i.cle
mentiam et pietatem:et debet habere cherubin
aurea:id eſt virorū ſapientū ſocietatem. Uel che
rubin,qui interpretatur plenitudo ſciētie:id eſt
ſcientiam et ſubtilitatem. Iſta enim omnia perti
nent ad prelatum,vel etiam ad quēlibet virum
eccleſiaſticū ſiue iuſtum videlicet ꝙ penitētibus
Pſal. 129. a. faciliter propicietur. Pſal. Apud te propiciatio
eſt. Quod cherubin:id eſt viris contēplatiuis et
ſcientificis concomitetur. Unde Eccli. Cum ſa- Eccli. 9. d.
pientibus ambula. Quod a quatuor virtutibꝰ
cardinalibus dotetur. Ezech. Quatuor facies Ezech. 1. b.
vni. Et duobus vectibus:id eſt duobus lateribꝰ
fortitudinis:ſcilicet a dextris et a ſiniſtris:id eſt
in proſperis et in aſperis roboretur. Unde dicit. Num. 13. e.
Palmitē portauerunt in vecte duo viri. Itē iſta
arca:id eſt prelatus debet continere tria:ſcilicet
tabulas cum libro:id eſt diuine legis eruditio-
nem:māna dulce.i.eleemoſynā ⁊ ſubuētionē:vel A
benignitatē ⁊ conſolationē ⁊ cōpaſſionē:virgam
floridam.i.iuſticiam et correctionē. Juxta illud
apl'i. Corripite inquietos:cōſolamini puſillani- 1. Theſ. 5. c.
mes:ſuſcipite infirmos:quia ſcilꝫ prelatus debet
rudes informare:inquietos corripere:puſillani-
mes conſolari:⁊ afflictorū miſereri. ¶Uel ſi vis: Aliter.
allega de hoc ſicut ſupra eodē. Debet etiā habe-
re triplicē dimēſionē.i.tres ꝟtutes theologicas:
ſcꝫ longitudinē fidei:altitudinē ſpei:⁊ latitudinē
charitatis:q: ſicut dicit apl's. Nunc aūt manent 1. Cor. 13. d.
tria hec:fides:ſpes et charitas ⁊c. Dilata vt ſu-
pra. ¶Uel dic ꝙ arca eſt chriſtus:qui ex auro et Aliter.
ligno.i.ex deitate ⁊ humanitate cōſtat:qui ſcꝫ ſe-
cum habet cherubin.i.angelos quibus dn̄atur. Luc. 2. b.
Unde dicit. Facta eſt cum eo multitudo celeſtis
exercitus ⁊c. Propiciatoriū pietatis cum dixit Joh. 8. b.
adultere. Dimittunt tibi peccata tua. Quatuor
circuli.i.quatuor euangeliſte:duo vectes.i.duo
ꝑpl'i pendētes in circulis.i.in euāgelijs cōtinue
cōmorantes ⁊c. Expone oīa alia vt ſupra. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ arca eſt beata virgo:cuius lignū.i.anima
fuit imputribilis nature inquātum nullā pecca-
ti ſenſit corruptelā:que ſcꝫ in ſe continuit tria.i.
chriſtū. Nam ſcꝫ ibi fuit māna de celo veniens.i.
deitas:tabula legē continēs.i.aīa:virga de terra
naſcēs:id eſt corpus. Iſta ergo fuit aurea.i.ſan-
cta intus et extra.i.in corde et corpore ⁊c. Dic ꝑ
oīa ſicut ſupra. ¶Precepit dn̄s fieri duos cheru Eodē. c. b.
bin aureos perductiles:non fuſiles:ſed malleo
factos:qui iuxta arcā tegētes propiciatoriū ex B
vtroq; latere ponerentur:⁊ ꝙ due ale ſingulorū
alterius ad alterū iungerentur:ita ꝙ ipſis ſe mu
tuo tangētibus arca ⁊ propiciatoriū tangerent:
precipiebat etiam ꝙ iſti mutuo ſe reciperent:⁊ ꝙ
vultus ſuos ad propiciatoriū verterent:qđ ſcili-
cet alis duabus (vt dictū eſt) operirēt. Alias ve-
ro duas alas exterius extenderent et leuarent.
Prout vero dicit Joſephus:cherubin erant ani-
malia quedā quarū figura nunq̃ erat viſa/ſed a Moralitas.
moyſe in ſede agni conſpecta fuerat. ¶Per che-
rubin prelatos vel viros eccleſiaſticos poſſu-
mus intelligere:qui ſcꝫ duo debēt eſſe per chari-
tatem et ſanctitatē ſplendidi:perductiles.i.mal-
leis tribulationū perducti:ad malleationē per
correctionē ⁊ patientiā aſſueti:⁊ iuxta arcam.i.
iuxta religionē vel eccleſiam ad eius protectio-
nem ⁊ regimen conſtituti. Unde dicit in libro Re- 3. Reg. 6.
gum. fecit in oraculo duos cherubin de lignis
oliuarū decem cubitorū altitudinis:texit quoq;
auro:quia reuera tales debēt eſſe in oraculo ſcꝫ
eccleſie per deuotionē:duo per dilectionē cheru
bin:qui interpretatur plenitudo ſciētie/per ſciē-
tiam et diſcretionē:de lignis oliuarū per pietatē
et compaſſionē:decem cubitorū per decē māda-
torū impletionē:cooperti auro per ſplendentē ⁊
lucidam conuerſationē. Quid vltra? Reuera di-
co ꝙ iſti cherubin videlicet viri eccleſiaſtici ſeu
iuſti/debent eſſe animalibus.i.alijs hominibus
diſſimiles per ſancte vite ſingularitatē:ipſorūq;
ſimilitudo in ſede debet inſpici et inueniri ꝑ dei
exemplarē ſimilitudinē ⁊ cōformitatē. Ale,id eſt
affectiones iſtorum ſe debent inuicē tangere per
amicitiā ⁊ ſocietatē:⁊ alter alterum debet reſpi-

cere per mutuā dilectionē et charitatē: vultuſq̄
mentis ſue debēt ad ꝓpiciatoriū.i.ad dei propi-
ciationem ⁊ miſericordiā vertere per ſpem ⁊ in-
tentionem bonam/⁊ ordinatā ad dei voluntatē.
Hebr.12.a. Apoſtolus. Reſpiciamus in autorem fidei ⁊ con-
Ezech.1.c. ſummatorē Jeſum. Ezechie. Due ale ſingulorū
Pſal.24.c. iungebantur. Pſal. Oculi mei ſemper ad dn̄m:
qm̄ ipſe euellet de laqueo pedes meos. Jſti ergo
quaſdā alas affectionū ſuarū ad propiciatoriū:
id eſt ad deū: et ad cooperiēdum.i.ad protegen-
dum arcam eccleſie debent extēdere. Alas etiam
ad exteriora.i.ad regimen exteriorum negocio-
rum/necnon ad amorē et vtilitatem proximorū
debent ſimiliter dilatare: quia reuera tales che-
rubin: id eſt viri ſcientifici ⁊ cōtemplatiui nō de-
bent ſolum propiciatoriū: id eſt deum per contē-
plationem reſpicere: non ſolum debet alter alte-
rum per dilectionē tangere: necnō ad tangendū
ipſum oraculum protendere: imo etiam ipſi de-
bent alas ſue diſcretionis ⁊ affectionis exterius
D ad proximorū vtilitatem extendere/et ad amo-
rem ſubditorū: necnon ad temporaliū negocio-
rum regimen dilatare: ⁊ ſic cuilibet dicetur illud
Ezech.28.d Ezechi. Tu cherub extentus et protegens/ple-
nus ſapiētia ⁊ perfectus decore: in delicijs para
Aliter. diſi dei fuiſti ⁊c. ¶Dic etiā ſi vis/ꝙ iſta duo che-
rubin poſſunt ſignificare Petrū et Paulum/vel
alios quoſcūq̄ duos ſanctos qui ductiles ꝓpter
Aliter. martyriū poſſunt dici. ¶Uel dic ꝙ iſti cherubin:
id eſt pleni ſcientia poſſunt dici: quia reuera iſti
alas contemplationis ſue ſuper propiciatoriū.i.
ſuper ipſum deum eleuant: ipſaſq̄ alas mutuo
iungunt: inquātum ad contemplationē deitatis
ſimul cōueniunt ⁊ intēdunt. Alas vero exterius
dicunt extendere/inquantum ad nos ⁊ ad exte-
riorum dei iudiciorū regimen operationes ſuas
protēdunt vultus ſue cognitionis ⁊ affectionis
in propiciatoriū.i.in deum vertunt/et ſe mutuo
Aliter. reſpiciunt/diligunt atq̄ volunt. ¶Uel dic ſi vis/
Pſal.102.a. ꝙ propiciatoriū fuit chriſtus/qui ſm̄ Pſal. Pro-
piciatur omnibus iniquitatibꝰ tuis: ⁊ ſanat oēs
infirmitates tuas qui ſcilꝫ circa ⁊ ſupra ſe cheru
bin: id eſt angelos habuit/quos ſcilꝫ deus in cu-
Pſal.90.c. ſtodiam ⁊ miniſterium deputauit. Pſal. Angelis
ſuis mandauit de te: vt cuſtodiāt in te in omnibꝰ
Eodē.c.c. vijs tuis. ¶Precepit dn̄s ꝙ fieret menſa in taber
naculo/dicens ſic. Facies menſam de lignis ſe-
thim habentem duos cubitos longitudinis: ⁊ in
latitudine cubitum/et in altitudine cubitum ac
ſemiſſem: et inaurabis eam auro puriſſimo: fa-
cieſq̄ illi labium aureum per circuitum: ⁊ ipſi la
E bio coronā interraſilem: id eſt intercellatā qua-
tuor digitorum: et ſuper illam aliam coronam
dictā aureolam: ⁊ in quatuor angulis quatuor
circulos precepit in ſingulis pedibꝰ fieri/ vt ve-
ctibus impoſitis poſſet menſa portari: vectes ve
ro de lignis ſethim fieri voluit/quos auro pu-
riſſimo deaurari mandauit. Poni autem voluit
menſam in tabernaculo ad aquilonē: ⁊ panes ꝓ-
poſitionis cum thure imponi mādauit. Jnſuper
⁊ vaſa libaminum: ſcilicet acceptacula/phialas/
thuribula et cyathos ordinauit/⁊ menſe ſimili-
Moralitas. ter ſupponi. ¶Per menſem ſm̄ doctores intelli-
gitur ſacra ſcriptura: que ſcilꝫ in tabernaculo
eccleſie ad aquilonem: id eſt contra frigus tribu
lationum ponitur: vt ſcilicet mundi tribulatio-
nes et miſerie per contemplationē et conuerſa-
Pſal.22.b. tionem ſcripturarum temperētur. Pſal. Paraſti
in conſpectu meo menſam/aduerſus eos qui tri
bulāt me. Jſta ergo eſt de lignis ſethim: quia eſt
Pſ.118.m. imputribilis per perpetuam durationem. Pſal.
Jn eternum dn̄e permanet verbum tuum. Auro
puriſſimo dicitur deaurata/propter excellentem
conditionem: quia ſcilicet aurum artium libera-
lium eſt purum: aurum ethice ſeu moralis ſcien-
tie eſt purius: aurum vero ſacre ſcripture eſt pu
riſſimū. Unde dicitur. Primi et puriſſimi fructus prouer.3.b
eius. Labio aureo/id eſt mundo doctorū ⁊ predi
catorum eloquentia dicitur circūcincta. Et alibi.
Labia mea deteſtabūtur impium. Quatuor an- prouer.8.a
gulis et quatuor pedibus/id eſt quatuor expo- F
nendi generibus dicitur adornata: ſcilꝫ hiſto-
rico/myſtico/allegorico/et tropologico. Ezechi. Ezechi.1.b.
Quatuor facies vni. Et quatuor circulis: id eſt
quatuor doctrine partibus inuenitur diſtincta:
que ſcilꝫ ſunt docere/quod pertinet ad veritatē:
erudire: quod pertinet ad vtilitatē: arguere/qđ
eſt male dictum: corrigere/quod eſt male factū.
Unde apoſtolus dicit, ꝙ omnis doctrina diuini- 2.Tim.3.d.
tus inſpirata vtilis eſt ad docendum/ad arguē-
dum ad erudiēdum ⁊ ad corrigendū. Sed quid
vltra? Reuera iſta debet habere coronā aureā:
inquātum ipſam ſcientibus promittitur premiū
eſſentiale. Dicitur etiā habere coronam aureolā
inquātum ipſam docētibus promittit̄ vltra hoc
premium accidentale. Unde Pſal. dicit: Corona Pſal.20.a.
aurea ſup caput eius. Corona tamen iſta aurea:
id eſt premiū eſſentiale et dignitas glorie para-
diſi quatuor eſt digitorū inquātum ſcilꝫ iſta ha-
bet quatuor genera principalia premiorū: que
ſcꝫ ſunt viſio, fruitio, tentio, ⁊ humanitatis chri-
ſti contēplatio. Unde Ezechi. Quatuor pēne vni. Ezechi.1.b.
Et iterū. Per quatuor partes eūtes ibant. Quid Jbidem.d.
vltra? Reuera iſta menſa diuine ſcripture habet
ſuā menſurā: ſcꝫ longitudinē duorū cubitorū.i.
ſcientiā noui et veteris teſtamēti: ⁊ latitudinem
vnius cubiti: ⁊ ſemiſſem: id eſt deuotionē ſancto-
rum que ſcilꝫ cubitū habet inquātum veraciter G
credit: ſemiſſem tenet inquātum ſcꝫ de bonis fu-
turis aliquid vlterius ſentit: qđ tamē non eſt cō- 1.Cor.13.c.
pletū: ſed imperfectū exiſtit. Unde apl's. Ex par-
te cognoſcimus: ⁊ ex parte ꝓphetamus. Jſta eſt
igit̄ que cōtinet duodecim panes duodecim arti
culorū fidei: qui pro vita fideliū ſunt neceſſarij.
Habet etiā libamina ſcientiarū ⁊ ſacramentorū:
vaſa vero ſubſeruiētia habet multa id eſt multi-
tudinē doctorū: ſcꝫ ad libamina ſacramētorum
miniſtrāda: ⁊ ad libamina doctrinarū fundēda:
que a deo ſunt ordinata: dum etiā ibi erant ace-
tabula: que dicunt̄ vaſa pro aceto ſeruādo: ⁊ iſti
ſunt qui docēt cum acredine correctionis. Cya-
thi qui ſunt vaſa ruſticorū: ⁊ iſti ſignificant illos
qui docent infirmos cum quadam ſupportatio-
ne cōpaſſionis: phiale que erāt vaſa vitrea: dicta
a philin quod eſt vitrum: et iſti ſunt illi qui con-
ſolant̄ puſillanimes: qui ſunt fragilis et vitree
conditionis: thuribula que erant ad thurifican-
dum aptata: ⁊ ſunt illi qui docēt alios: monendo
ad officiū orationis et deuotionis. Jdeo de iſtis
quatuor generibus vaſorum: id eſt doctorū, vi-
detur Apl's dicere. Rogamus vos fratres, corri 1.Theſſ.5.c.
pite inquietos, ſuſcipite infirmos, conſolamini
puſillanimes. Patiētes eſtote ad omnes: ſemper
gaudete, ſine intermiſſione orate ⁊c. Et ſic eſt mē
ſa domini, vbi deuoti nutriuntur. Unde dicitur. H
Quia catelli edunt de micis que cadunt de men- Mat.15.c.
ſa dominorū ſuorum: vbi ſuperbi iudei eſuriem
patientur. Pſalmiſta. Fiat menſa eorum coram Pſal.98.c.
ipſis in laqueum. ¶Uel ſi vis dic ꝙ menſa iſta ſi Aliter.
gnificat quatuor genera vaſorū: id eſt quatuor
genera doctrinarum ⁊c. ſicut ſupra. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
in iſta menſa ſunt quatuor vaſa: id eſt libri pro-
phetarum minorum: quatuor pedes id eſt qua-
tuor ꝓphete maiores. Due corone.i. Job ⁊ pſal-
miſta/ſeu lex ⁊ hiſtoriarū libri. ¶Uel dic ꝙ mēſa Aliter.
eſt fides noſtra q̄ eſt ſethinea et incorruptibilis,
q̄ nunq̄ deficiet. Unde dr̄. Nō deficiet fides tua. Luc.22.c.
Deaurata, quia ſemper miraculis ſplēdet. Qua-

tuoꝛ habet circulos:quia quatuoꝛ euāgelia cō=
tinet cum vectibus impoſitis .i. cum foꝛtiſſimis
cultoꝛibus quos habet. Iſta etiam duodeciꝫ ha
bet panes id eſt vniuerſitatem articuloꝛū fidei,
vaſa libaminum id eſt vniuerſitatem ſacramen=
toꝛum : coꝛonam intercellatam id eſt multitudi=
nem virtutum ⁊ meritoꝛum:coꝛonulam reſplen=
Apo.2.c. dentem.i.certitudinem premioꝛum. Unde etiaꝫ
homini fideli dicitur. Eſto fidelis vſqꝫ ad moꝛtē:
Aliter. et dabo tibi coꝛonam vite. ¶Uel dic ꝙ menſa ta=
bernaculi ſignificat pietatem, quam debent ha=
bere viri chꝛiſtiani et viri eccleſiaſtici:quia ſcili=
cet iſti debent habere panes ad eſurientes cibā=
dum:vaſa libaminum ad ſitientes potandum:
thus odoꝛiferum .i. verba odoꝛifera ⁊ dulcia ad
triſtes conſolandum:coꝛonam auream .i. bene=
A ficentiam ad dignos p̄miandum: que ſcilicet i
parte aquilonari.i.in frigoꝛe tribulationis et in
ſterilitate paupertatis debet pꝛincipaliter inue=
niri ad indigentibus ſubueniēdum . Unde i pſ.
ps.77.c. Nunquid poterit parare mēſam in deſerto? Uel
Exo.ca.c. dic ꝙ talis mēſa eſt homo pius ⁊ miſericoꝛs ⁊c.
Le.24.a. ſicut ſupꝛa. ¶Sicut pꝛecipitur hic ⁊ Leui. Duo
decim panes de ſimila puriſſima, de duabus de=
cimis debebāt fieri:qui igne cocti ſuper menſam
puriſſimam ſex ⁊ ſex altrinſecus debebāt ſtatui:
⁊ patena aurea cum thure limpidiſſimo ſup quē
libet debebat poni: qualibet ꝟo die ſabbati debe=
bant mutari ⁊ nouis ſubſtitutis panibus ⁊ in=
cenſo pꝛimi panes a ſacerdotibus in loco ſan=
cto debebāt comedi:thus vero ſuper altare debe
bat incēdi. Duodecim panes ſunt duodeciꝫ apo
ſtoli : qui ſcꝫ fuerunt de ſimila:que eſt flos fari=
Moꝛaliſ- ne frumēti inquantū ipſi fuerūt flos ⁊ electio to
tas. tius mūdi. Uñ in Cañ. Floꝛes apparuerūt in ter
ra noſtra. Et iterū. Ego elegi vos d̄ mūdo. Igne
Cañ.2.c. eñ tribulationū cocti ſunt : inquantū toꝛmenta
Ioā.15.c. ⁊ ſupplicia ſuſtulerūt. Uñ dicit. Calefact⁹ ſum ⁊
coxi panes . In mēſa etiā eccleſie ſex ⁊ ſex alter=
natim ſunt poſiti: inquātum per charitatē ſemp
erāt coniūcti: ⁊ nūqꝫ p̄ hereſim aut ſchiſmata ab
inuicē ſunt diſiūcti. Uñ canit. hec eſt vera frater=
nitas q̄ nullo potuit ſeparari certamine ⁊c. Igit
iſti ſunt qui th⁹ deuotiōis ⁊ oꝛatiōis habuerūt:
⁊ in mēſa legis diuine cōtinue pſeuerauerūt q̄uſ
Eſa.44.c. qꝫ aduenīete ſabbato.i. eterne requiei p̄mio exi=
de p̄ moꝛtē ſubtrahi meruerūt: quādo ſcꝫ ſacer=
B dotes id eſt ſancti angeli : in loco .ſ. in paradiſo
per charitatē eos comederunt:⁊ ſibi victimaue=
Heb.10.b. rūt,ipſoſqꝫ in ſuū beatū collegiū receperūt. Alij
Aliter. vero panes .i. alij viri ſancti martyꝛes ⁊ cōfeſſo=
res:poſt eoꝛū deceſſum loco eoꝛū in menſa eccle
ſie vel fidei ſucceſſerūt. Uñ apls. Aufert p̄mū ſe=
quēs ſtatuat. ¶Ul' dic ꝙ duodeciꝫ panes fuerūt
patres veteris teſtamenti:q̄ duodecim patriar=
charū ſucceſſoꝛes fuerūt. Alij vero qui ſubſtitue
bantur,ſignificant ſanctos noui teſtamenti : qui
duodecim dicti ſunt:q2 duodecim apoſtolis ſuc=
ceſſerūt: vel q2 duodecim articulos fidei credi=
derunt. Igitur iſtud eſt verū : ꝙ in menſa ſacre
ſcripture, legis diuine ⁊ fidei oꝛthodoxe pꝛimo
fuerūt .xij. p̄mi panes .i. patres veteris teſtamē
ti q̄.ſ.ibi ſteterūt ⁊ vſqꝫ ad ſabbatū.i.ad requiē ⁊ li
bertatē noue legis xp̄i ibi permāſerūt : ⁊ thus
oꝛationis habuerūt: igneqꝫ deſiderioꝛū cocti et
exuſti fuerūt. Sed vere adueniente ſabbato no
ue legis vel libertate gratie: tūc iſti panes ⁊ eo=
rum ſecta defecit ⁊ alioꝛū nouoꝛū panum .i. no
ui teſtamēti appoſitio ⁊ oꝛdinatio mox ſucceſſit:
quoꝛū ſcilicet ſecta ⁊ traditio vſqꝫ ad aliud ſab=
batū .i. vſqꝫ ad padiſi requiem eſt duratura:et
C tunc vmbꝛis ſublatis eſt gloꝛie claritas ſucceſſu
ps.44.d. ra. Pſalmiſta. Pꝛo pr̄ibus tuis nati ſunt tibi filij.
Le.26.b. Et Leui. Nouis ſuperuenīētib⁹ vetra pꝛoijcie=

tis. ¶Uel ſi vis dic ꝙ iſti panes erāt de ſimila ex=
cocti cum thure ⁊c. ſic iſti ⁊c. ſicut ſupꝛa . ¶Uel Aliter.
ſi vis dic ꝙ panes p̄mi ſunt doctrine ⁊ cerimonie
pꝛimoꝛū patrū, q̄ duodeci dicunt : q2 a duodeci Aliter.
patriarchis natis:ſcꝫ a iudeis obſeruate:⁊ eiſdē
date fuerūt:⁊ alij duodecim ſunt doctrine ⁊ tra=
ditiōes aploꝝ ⁊ ſuoꝝ ſequaciū: q̄ ſcꝫ loco pꝛioꝝ
ſucceſſerūt ⁊ mēſam ſacre ſcripture ⁊ fidei imple=
uerūt ⁊c. ¶Pꝛecepit dñs fieri cādelabꝛum ad ta
bernaculum illuminandū : p̄ductile de auro pu
riſſimo: cius figura erat erecta in parte auſtrali Eod.ca.c.
tabernaculi : ⁊ habebat vnū haſtile in medio:et
a quolibet latere tria bꝛachia ſurſum reflexa, q̄
a moyſe calami ſunt vocata:eo ꝙ de calamis au=
reis concauis ſimul iunctis erāt p̄dicta bꝛachia
fabꝛicata. In quolibet vero bꝛachio i trib⁹ ſui p̄
tibus ciphi erāt ad nucis modū ⁊ ſpherule volu
biles:⁊ lilia que in iuncturis calamoꝛū ad oꝛna
tum ⁊ pulchꝛitudinē erāt poſita. In ipſo ꝟo ha
ſtili in quatuoꝛ locis ciphi ſpherule ⁊ lilia ſimili=
ter erāt ſita. Iſtud ergo candelabꝛū ſeptē lucer
nas ſeu lāpades deſup̄ habebat.in quib⁹ oleum
cōtinue ardebat. Habebat etiā emunctoꝛia ⁊ va
ſa ad extinguēdū emuncta:q̄ oīa ex auro puriſ=
ſimo erāt facta. ¶Iſtud candelabꝛū qđ taberna
culum illuminat, ſignificat fidem: que eccleſiam
ſeu mentem lumine veritatis illuſtrat:,que ſcili= D
cet de auro puriſſimo facta dicit : eo ꝙ nihil in= Moꝛali-
quinatum aut erroneū in ea reperit. Ad auſtruꝫ tas.
etiam poſita dicitur vbi eſt claritas:p̄ eo ꝙ i hac
nihil ⁊ p̄terqꝫ veritas.ij. Para.xiij. Et apud nos
candelabꝛum luminis ⁊ lucerna eius . Iſta enim
duas habet partes:ſcꝫ diuinitatē ⁊ humanitatē:
⁊ iō ab vtraqꝫ parte tres calamos ſeu bꝛachia i
haſtili poſita:quia ſcꝫ dextera diuinitatis habet
tres pſonas i vna natura:ſiniſtra vero humani
tatis habet tres naturas in vna perſona . Et ſic
bene dicitur. Tres ſunt qui teſtimonium dāt in
celo id eſt i diuinitate. Pater verbum ⁊ ſpiritus=
ſanctus:⁊ hi tres vnum ſunt. Et tres ſunt q̄ teſti 1.Ioā.5.
monium dant in terra,id eſt in chꝛiſti humanita
te. Spirit⁹, aqua, ⁊ ſanguis. Spirit⁹ dico id eſt
deitas:aqua ſpeculās id eſt aīa:ſanguis .i. coꝛ=
pus,q2 ſcilicet in chꝛiſto ſunt in vna pſona filij
tres nature ſuppoſiti:ſcꝫ diuinitas,anima,⁊ coꝛ
pus. Iſta ē q̄ habet haſtile in medio .i. certitudi
nem ⁊ rectitudinem veritatis: habet ciphos in
omni ſua parte .i. plenitudinē iuſtitie ⁊ bonita=
tis,habet ſpherulas id eſt circulos aureos.i.ſpē
future eternitatis : q̄ ſcꝫ in circulo carente fine ⁊
pꝛincipio deſignatur. habet etiā lilia.i. candoꝛem
innocētie ⁊ puritatis.habet etiam ſeptē lampa=
des.id eſt ſeptē eccleſiaſtica ſacramēta. Habet ſe=
ptē lucernas id eſt.vij.ſpiritusſancti dōa:habet
oleū diuine gratie: habet emunctoꝛia .i. docto=
res qui ſup̄fluitates erroꝛum ⁊ dubioꝛum q̄ poſ
ſunt occurrere ſolēt abſtergere: hꝫ etiā vaſa ple
na aqua ſcie.i.ſanctos aplos ⁊ p̄phetas,vł eoꝝ
libꝛos i quib⁹ ſup̄fluitates iſtas erroꝝ poſum⁹
extinguere: inquātū in ipſis poſſum⁹ ꝟitatē oīꝫ
reperire. Iſtud ē ergo candelabꝛum de quo di=
cit zacha. Ecce cādelabꝛū aureum totū: ⁊ lāpas Zacha.4.
eius ſup̄ caput ei⁹:⁊ ſeptē lucerne ſup̄ illđ . ¶Ul' Aliter.
dic ꝙ candelabꝛū illud ſignificat chꝛiſtuꝫ q̄tum
ad ſuū coꝛp⁹ myſticum:ſcꝫ eccleſiā militantē. Et
ſic dico ꝙ iſtud cādelabꝛum habet haſtile.i.ip̄aꝫ Eph.5.c.
pſonam chꝛiſti tanqꝫ fundamētum ⁊ caput eccle
ſie:q2 ſcđm apoſtolū. Caput eccleſie xp̄s . Habet
duas p̄tes:ſcꝫ tp̄s āte legē: ⁊ poſt . Et ſic dico ꝙ
iſte habet tria bꝛachia ab vtraqꝫ p̄te.i.patres et
fideles veteris ⁊ noui teſtamenti: q̄ ſcꝫ tres dicū
tur:pꝛo eo ꝙ fidē trinitatis habere noſcūtur: vł
p̄ eo ꝙ trib⁹ ꝟtutib⁹ theologicis: ſcꝫ fide ſpe et
charitate ſuffulti fuerūt, Ul' p̄ eo ꝙ d̄ triplici ſtatu

eccleſie doctorum ſcilicet cõtinentiũ ⁊ nubentiũ
Ezech.14.c qui ſcꝫ figurant in Noe: Daniel ⁊ Job conſtitiſſe
Gen.6.b. merent. Et alibi. Noe genuit tres filios. Et ſic di
co ꝙ ab vtraqꝫ parte ſcilꝫ ⁊ ante incarnationẽ ⁊
poſt tres calami ſicut tria brachia.i.fideliũ tria
genera ab iſto haſtili: ſcilꝫ a chriſto per fidẽ pro
ceſſerunt: qui ſurſum per ſpem ⁊ deſideriũ erecti
F ſe ad ipſum Chriſtum per charitatẽ iterũ refle
xerunt: ⁊ ſic ſinguli calami.i.ſancti fidem: ſpem ⁊
charitatẽ ex ſue diſpoſitionis ordine habuerũt.
Ideo de iſta reflexione qua ſcilꝫ ſancti ad haſtile
ſuum Chriſtũ vnde per creationẽ exierũt reuer
tuntur: ⁊ per deuotionẽ et charitatẽ reflectunt,
Eccl's.1.d. poteſt dici illud Eccl's. Ad locũ vnde exeunt flu
Ezechi.1.d. mina reuertunt: vt iterum fluant. Ezechiel. Ani
malia ibant ⁊ reuertebant. De iſtis brachijs cã
delabri.i.de iſtis fidelib⁹ ⁊ ſanctis aduertamus:
ꝙ iſti dicunt trib⁹ calamis cõfecti: tribus ciphis
ornati: tribus ſpherulis volubilibus circũcin
cti: ⁊ in qualibet iunctura repanſis lilijs vallati.
¶ Circa quod ſciendum: ꝙ iſti tres calami qui
Tres calami tres partes penitẽtie. erant concaui: reſonantes et ſolidi: vtpote quia
aurei ſignificant tres partes penitẽtie ſcilicet cõ
cauitatem interioris cõtritionis: hec eſt enĩ que
cauat et perforat cor humanũ: reſonantiã con
feſſionis: ⁊ duriciã aſpere ſatiſfactionis. Iſti enĩ
ſunt illi tres dies: de quibus dicitur. Poſt tres
2.Par.10.a. dies reuertimini. Item tres ciphi: qui de ſua na
tura habent capere liquores: ⁊ effundere: ſignifi
cant tres partes ſalutaris doctrine / philoſophi
ce / moralis ⁊ theologice. Iſti enĩ ſunt tres ciphi
quibus boni ſtudendo inebriant: ⁊ ſimplices in
Pſal.22.b. ebriant: dum loquit Pſal. Calix meus inebrians
ꝙ̃ preclarus eſt. Ciphus enim doctrinam ſignifi
cat: que ſcilꝫ inebriat atqꝫ potat. Unde iſti ſunt
G illi tres panes: de quibus dicit in perſona ſimpli
Luc.11.a. cis indigentis. Amice / accõmoda mihi tres pa
nes. Tres ſpherule anuli ſeu circuli / principio ⁊
fine carentes: et volubiliter calamos ambiẽtes /
ſignificãt tres partes beate ſpei que ſcilicet ver
ſatur erga eternitatẽ principio et fine carentem:
ſcilicet ſpem beate viſionis: ſpem beate fruitio
nis / ſpem beate tentionis. Iſta enim ſunt tria
ſperanda / et in corde voluenda / ⁊ cõtinue medi
Ezechi.10.c tanda. Ezechiel. Ipſas rotas coram me vocauit
volubiles. Lilia que ſunt pura et candida / ſigni
ficant innocentiã et caſtitatẽ quã ſcilicet debent
viri iuſti in cunctis ſuis partibus habere: vt in
omnibus que dicũt aut faciũt: poſſit caſtitas ſeu
mũdicia quãtum ad ſe: innocẽtia quãtũ ad pro
Can.2.d ximũ relucere. Unde Can. En dilectus meus pa
ſcitur inter lilia. Et ſic ergo dico: ꝙ brachia can
delabri noſtri.i.fideles tam veteris ꝙ̃ noui teſta
menti debẽt habere tres calamos.i.tres partes
penitentie: tres ciphos / id eſt tres ſcientias ſalu
tares: tres ſpherulas: id eſt tres ſpecies tripli
cis felicitatis: lilia id eſt candorem omnimode
puritatis. Iſta debent habere iuſti exemplo ſui
haſtilis chriſti: qui etiã calamos ciphos / ſperu
las.i.p̃dictas virtutes habuit exemplariter ſi
Joan.13.b cut iſti: dicens illud Joan. Exemplum enim dedi
vobis vt queadmodum ego feci ita ⁊ vos facia
tis. Quid plura? Proculdubio dico ꝙ iſtud can
H delabrum id eſt eccleſia cũ brachijs.i.cum per
ſonis et fidelibus ſuis debet lampades bonorũ
exemplorũ: oleum cõpaſſionis pietatis ⁊ eleemo
ſynarum ⁊ beneficiorũ: lucernas bonorum docu
mentorum habere quibus poſſint tabernaculũ
Mat.25.a eccleſie ſpiritualiter illuſtrare. Unde dicit. Pru
dentes virgines acceperunt oleum in vaſis ſuis
cum lapidibus. Iſti etiã debẽt habere emuncto
ria.i.largitatis ⁊ miſericordie opera: que ſcilicet
emundãt ⁊ abſtergunt ſuperflua diuitiarũ ſuo
rum: necnõ vaſa aurea plena aqua: id eſt bonos

pauperes plenos miſeria ſecũ debent habere in
quib⁹ extinguant ⁊ expendant diuitiarũ ſuper
flua ſic emũcta: ne ſi extincta ⁊ inexpenſa ſeruen
tur poſſint corã deo ⁊ hominibus fetere: ⁊ cũctis
hoc videntib⁹ diſplicere: q꞉ reuera ſuperfluitas
lucernarũ iſtius candelabri et ſuperflue diuitie
eccleſiaſticorũ fetere in mentibus hoim noſcunt:
quando in aqua miſeriarũ pauperũ nullatenus
extinguunt. Unde illud Joã. Pauperes ſemper Joan.12.b
habetis vobiſcũ: et cum volueritis / poteſtis eis
benefacere: ꝙ̃uis pro certo eccleſiaſtici multi ha
beant hodie ſuarũ ſupfluitatũ ⁊ diuitiarũ alios
emunctores.ſ.malos officiales ⁊ familiares: qui
ſcilicet a ſuis dñis id eſt ab eorũ ſubditis emun
guntur: ⁊ rapiunt quicquid poſſunt. Salomon.
Qui vehemẽter emungit elicit ſanguinem. Qui Prouerb.
etiã habent hodie alia vaſa ꝙ̃ pauperes / in qui 30.b.
bus ſua ſuperflua extinguant: ſcilꝫ nepotulos et
carnales amicos: malas etiã mulieres et cetera
ſimilia in quibus bona ſua expendunt. Sed non A
ſic bone lucerne candelabri noſtri Chriſti ſeu ec
cleſie corporis ſui myſtici. Ideo illud eſt cande
labrũ luminis: de quo ſupra dictũ eſt. ¶ Uel dic Aliter.
ꝙ cãdelabrũ eccleſia eſt / pro eo ꝙ ductilis dicit:
quia diuerſis tunſionibus et cõcuſſionibus ver
beratur ⁊ ducit: et ſic perficit et format: cuius ſci
licet haſtile.ſ.p̃latus debet eſſe in medio p iuſti
ciam et equitatẽ / et concordiã et cõmunitatẽ: cu
ius etiã diuerſa brachia ſunt diuerſa beneficia /
dignitates ⁊ officia: quia ſicut dicitur. In domo Joh.14.a
patris mei mãſiones multe ſunt. Et iſta pro cer
to habere debent calamos: id eſt viros prudẽtes
aliorum merita menſurãtes. Ezechiel. Calamus Ezech.40.a
mẽſure i manu eius. Ciphos ſcꝫ doctores / alios
doctrinis inebriãtes. Pſal. Calix meus inebriãs Pſal.22.b
ꝙ̃ preclarus eſt. Spherulas volubiles.i. viros
diligentes ⁊ obediẽtes. Eſa. Filij amon obediẽ Eſa.11.d
tes. Lilia, id eſt viros caſtos ⁊ cõtinentes. Unde
dicit. Quaſi lilia que ſunt in tranſitu aque. Oleũ Eccl'i.50.a
id eſt viros pios et patientes. Eccl's. Oleũ de ca Eccl's.9.b
pite tuo non deficiat. Lucernas.i. viros doctri
nis et exemplis alios illuminantes. Lucas. Lu Luc.12.e
cerne ardẽtes in manibus veſtris. Emunctoria,
id eſt viros aliorũ vitia et ſuperfluitates mora
les et emungentes ⁊ corrigẽtes. Unde apl's. Cor
ripite inquietos ⁊c. Uaſa extinctoria id eſt ſacer 1.Theſ.5.c
dotes / aliorũ vitia in cõfeſſione extinguentes: et
in aquis lachrymarũ omnia ſubmergentes. Oẽs B
autem iſti debent eſſe aurei per ſanctitatẽ: et ad
auſtrum claritatis poſiti per ſcientiam. Auſter
enim eſt pars mũdi clarior: et ſignificat luminis /
gratie ⁊ ſcientie ſinceritatem. Unde Ezech. Uidi
edificium ciuitatis vergẽtis ad auſtrum. ¶ Uel Ezec.40.a
dic ꝙ candelabrũ loquendo moraliter ſignificat Aliter.
virum iuſtum: et maxime eccleſiaſticũ vel prela
tum: quia reuera iſte debet per prudentie lumi
noſitatem eſſe ad auſtrũ poſitus: quia auſtralis
pars eſt regio luminoſa / et aureus per ſanctita
tem: ductilis per patiẽtie firmitatẽ / ⁊ per tribula
tionẽ et aduerſitatẽ: habens haſtile in medio id
eſt fidei ſtabilitatẽ: a dextris ⁊ a ſiniſtris id eſt in
proſperis ⁊ aduerſis: debet habere brachia / hoc
eſt bonorũ operum probitatẽ: que ſcꝫ ab vtraqꝫ
parte debent eſſe tria: inquãtum debet tres vir
tutes theologicas habere / ſcilicet fidem / ſpem et
charitatem. Item iſte debet habere ciphos: id eſt
ſacre ſcientie libros ad alios per doctrinam ine
briandum. Debet habere ſpherulas volubiles:
id eſt diligentiam ad iniunctum officium ſeduli
ter exercendũ: ⁊ ad obediẽtie obſequiũ exequẽ
dum: calamos quibus ſcꝫ canitur.i. laudes diui
nas ad gratias peragẽdum: lilia / id eſt innocẽtie
candorẽ ⁊ continentie ad caſte et honeſte cõuer
ſandum: oleum pietatis ad indigẽtibus compa

tiendum:lucernas ſapiētie ⁊ veritatis ad alios
illuminandum:emūctoria prudentie, penitentie
⁊ largitatis ad ſuperflua vitiorū ⁊ diuitiarū ab-
C ſtergendū ⁊ emungendū: vaſa extinctoria emū-
ctorum.i.tēperantiā:pauptatē vel cōfeſſionē ad
ſuperfluitates huiuſmodi cōſumendū. Cōfeſſio
enim extinguit vitia que a cōtritiōe ſeu peniten
tia emūgunt:paupertas extinguit diuitias ſup-
fluas,que p largitatē ſtringunt. Tēperātia vero
Aliter. extinguit ſuperfluos mores: q̄ per prudentiam
euellunt. ¶ Uel etiā dic q̄ emūctoria vitiorū.i.
ſupbie ⁊ auaritie ⁊ luxurie,ſunt autoritates ſcri
pture:vaſa vero vbi emuncta extinguunt,ſunt
corpora noſtra fragilia ↄſiderata:qꝛ ſcꝫ quicq̄d
ſcriptura emungit ⁊ redarguit: conſideratio no
ſtre fragilitatis extinguit: vitiumq̄ ſuperbie ⁊
luxurie qđ a ſcriptura redarguit,in cōſideratio-
ne iſtius vaſis fictilis emungit,extinguitur ⁊ au
fert. Sic igit erit homo candelabrū pfectionis:
vbi lucerna gr̄e ⁊ glorie ↄſtituet;vt ſic in templo
dñi,⁊ in celeſtis regis cōuiuio collocetur. Exo.
Exo.40.c Poſuit candelabrum in tabernaculo teſtimonij
⁊ e regione mēſe in parte auſtrali:locatis per or
dinem lucernis iuxta preceptum dñi. Et bene di-
xit q̄ candelabrū ſtabat e regione:⁊ hoc in textu
dicit:vt luceat ex aduerſo: ad denotandū q̄ vir
iuſtus maxime prelat⁹ vel predicator,debet ſta
re ex aduerſo aliorum:ſcꝫ vitia eorū corrigendo
D ⁊ arguendo, vel palpando, vel adulando. Unde
Gen.16.d dr̄. E regione fratrum ſuorū figet tabernacula.
Aliter. ¶ Uel ſi vis,dic q̄ ſeptē lucerne ſunt ſeptē ſpūſ-
ſancti dona:vel ſeptem virtutes ⁊c. ſicut ſupra.

¶ Capi.xxvj. Textus.

**Tabernaculū vero ita facies. Decē cor-
tinas. Moralitatum Cap. xviij.**

TAbernaculuꝫ
preceptū eſt fieri a filijs iſrl̄
in deſerto : in quo precipue
dñs coleret. Factū eſt autē
iſtud tabernaculū de tabu-
lis de lignis ſethim factis:
laminis aureis coopertis,
ſurſum ſtantibus ⁊ erectis:
duobus vaſis argenteis ſin
gulis ſuſtētatis in laterib⁹ incaſtratis : ⁊ acſi eſ-
ſet vnus paries ſimul iūctis : ⁊ vectibus imiſſis
per longū tabernaculi:per anulos aureos quos
habebat,fortiſſime roboratis. Et habebat tabu-
la in longitudine decē cubitos: in latitudine cu-
bitū ⁊ ſemiſſem:in ſpiſſitudine quatuor digitos.
Erant aūt ille tabule viginti a parte meridiei, et
viginti a parte aquilonaris,⁊ ſex ex parte occi-
dētis. Et ſic tabernaculū a meridie ⁊ aquilone, ⁊
ab occidente erat clauſum. Ab oriēte vero vbi lux
ſubintrabat,apertū. Erat ergo longitudo taber
Moralitas. naculi cubitorum triginta:⁊ latitudo ⁊ altitudo
cubitorꝫ decē. ¶ Chariſſimi,per tabernacū in de-
ſerto intelligitur eccleſia,que militat in hoc mū-
do. Cui⁹ ſcꝫ lōgitudo fidei habet triginta cubi-
E tos,propter fidē trinitatis quā credit : latitudo
charitatis eſt decē cubitorū,ꝑpter decē manda
ta que perficit. Altitudo ſpei decē cubitorū,pro-
pter p̄mia pro cōplemēto decem mandatorum q̄
expectat ⁊ ſentit. Iſta etiā debet eſſe clauſa , ob-
ſtructa ⁊ obfirmata a parte auſtri.i.cōtra ꝓſperi
tates. A parte aq̄lonaris cōtra aduerſitates. A
parte occidentis contra iniquitates. Aperta vero
debet eſſe a parte oriētis:id ad diuinas gratias
⁊ virtutes,⁊ ad affectandas eterne glorie firmi-
tates. Iſtud autē potiſſime habuit eccleſia in pri
cipio ſui ſtatus:qꝛ ſcꝫ tūc proſpera contēnebat:

tunc occaſum virtutum et ſtatum vitiorum pe-
nitus neſciebat:ſed reſpectu iſtorum omniū clau
ſa erat. Ezechie. Uidi portā i domo dñi clauſam. Ezec.44.a
Supple:ne intraret terror aduerſitatum,dulcor
proſperitatum, ⁊ fetor iniquitatū. A parte vero
orientis i.ad bona ſpūalia ⁊ ad ipſum ſolē iuſti-
tie per deſideriū aperiebatur:⁊ ad ſolum amorē
celeſtium pādebatur. Ezechie. Porta hec aperta Ibidem.
erit princip. Igitur dico q̄ tabernaculū eccleſie
vel religiōis dꝫ ↄſtitui de tabulis imputribilib⁹
⁊ ſethineis.i. de pſonis ſufficiētibus atq̄ iuſtis:
que.ſ.debent eſſe ſethinee ꝑpter imputribilitatē
pſeuerantie,⁊ incremabilitatē patiētie:deaurate
ꝑpter claritatē ſapie:erecte,ꝑpter eleuationē cō
ſciētie:ſtātes ꝑpter fortitudinē pmanentie:ſubti F
liter incaſtrate ⁊ iuncte propter ligamē charita-
tis ⁊ amicitie:⁊ inuicem in vnum parietem liga-
te:ꝑpter vnitatem pacis,amoris ⁊ concordie ⁊c.
Unde dicit. Due penne ſingulorum iungebant. Ezec.1.c
Apoſtolus. Multa membra vnū corpus ſumus Rom.12.b
in chriſto. Item iſte tabule.i.eccleſiaſtice vel reli-
gioſe perſone debent habere ſingule duas baſes
i.duo teſtamenta, que ſcꝫ per doctrinā ⁊ eloquē
tiam ſunt argentea pro fundamento : debent ha
bere anulos aureos,id eſt ſpē eterne retributio
nis ꝓ ſupplemento:vectes,id eſt viros fortis cō
ſtantie pro complemento. Anulus enim aureus
eternā retributionem ſignificat:caret enim prin
cipio ⁊ fine,⁊ ſic ſignificat eternitatem: qꝛ enim
dicitur aureus,ſignificat precioſitatē:⁊ quia cō
ſiſtit in anima ⁊ corpore,ideo ↄtinet duplicitatē.
Et ideo tabule tabernaculi.i.bone pſone: fortes
contra impulſum tentatiōis ⁊ tribulationis red
duntur:quando baſibus ſacre ſcripture fulciū-
tur:⁊ quando vectibus,id eſt ſanctorum docto-
rum exemplis ⁊ autoritatibus ⁊ anulis impoſi-
tis,id eſt de eterna retributione mentionē facien
tibus ſtatuuntur : qui ſcꝫ vectes.i.ſancti docto
res:de lignis ſethim.i.ſpinoſi reprehēdendo: ali
bi caſte viuendo : ⁊ imputribiles perſeuerando
debent eſſe:⁊ auro tecti, inquantū per ſapientiā
reſplendere noſcuntur. Supra dicitur. Facies ⁊ Exo.25.d
vectes de lignis ſethim:⁊ cooperies eos auro: G
debent ergo iſte tabule.i.viri iuſti habere decem
cubitos in longitudine.i.perſeuerātiam in decē
mandatorū operib⁹:quatuor digitos in ſpiſſitu
dine.i.quatuor cardinales vtutes. In latitudi-
ne vero charitatis debent habere cubitū.i.purā ⁊
ſimplicē affectionē:⁊ ſemiſſem.i.aliqualē celeſtiū
ꝗꝗ imperfectā deguſtationē. Debēt etiā eſſe ab
vtraq̄ parte viginti:qui ↄſtāt ex quinario qua-
ternario.i.quatuor euangeliorū,⁊ quinq̄ libro-
rum legis habere ſpiritualis adimpletionem: ſu
peraddēdo ſex tabulas:qui eſt numerus pfect⁹
i.bonorū operū perfectionē. Unde de talibus ta Exo.36.
bulis dr̄. Fecit tabulas tabernaculi de lignis ſe- Eodē.c.a
thim. ¶ Tabernaculum federis quod factū fuit
a filijs iſrael in deſerto ꝗtū ad formam, erat ob
longū ab oriente apertū:⁊ ab oībus alijs parti-
bus circunclusum,⁊ deſuper coopertū : in duas
partes,ſcꝫ in ſctā ⁊ in ſanctaſctōꝝ diſtinctū. Ma-
teria iſtius tabernaculi fuerūt tabule deaurate
que ſurſum erigebantur: cortine mundiſſime, q̄
circūquaq̄ ducebant:pelles arietū rubricate et
hyacinthine,quibus tabernaculum operiebat:⁊
deſuper ſaga cilicina vndecim:quibus taberna
culum tegebat. Quatuor enim habebat operi-
menta,ſcilicet cortinas byſſinas , pelles rubeas
⁊ hyacinthinas ⁊ ſaga vndecim. In tabernaculo
vero quatuor erant principaliter, ſcꝫ area cum
ſuis adiacentibus,ſcꝫ propiciatorio, cherubin
⁊ contentis in ea:altare thimiamatis:que erant
in ſanctaſanctorum interius:menſa cū propoſi-
tionis panibus ⁊ candelabris,q̄ erant in ſctā ex-

teri⁹:velū ꝟo quatuor colorum,quod a ſummo
vſq; deorſum pēdebat ⁊ ſanctaſanctorum tan=
q̄ ſecretiorē camerā a ſanctis.i.a parte alia ta=
bernaculi diuidebat:ita ꝙ ſpacium ſanctiſancto
rum in latū ⁊ in longū,⁊ in altū decē cubitorum
erat.Altera vero pars viginti cubitos in longi=
Moralitas tudine continebat.¶Exponamus iſta primo mo
raliter,⁊ dicamus ꝙ iſtud tabernaculū ſignificat
animā virtuoſam:vel generaliter quēlibet virū
iuſtū ad habitationē dei q̄ fit ꝑ gratiam virtuali
Apo.21.a. ter ordinatam.Apocal.Ecce tabernaculū dei cū
hominibus:⁊ habitabit cum eis,⁊ ipſi populus
eius erunt.Debet igitur tabernaculū interioris
hominis,ſcȝ mens vel cōſcientia eſſe oblonga ꝑ
patientie longanimitatē:ad orientē.i.ad deum ⁊
ad bona eterna,luminoſa ⁊ clara:aperta per affe
ctionē ⁊ charitatem.Aliunde vero vndiq; clau=
ſum per diſcretam cuſtodiam ⁊ ſedulitatem.Qȝ
ſcilicet a meridie i.a parte carnalium amicorum
ab aquilone.i.a parte temporalium bonorū:ab
occidente.i.a parte carnalium vitiorum ſe debet
claudere ꝑ cōtēptum:a parte vero orientis.i.ad
bona ſpiritualia ⁊ eterna debet apiri ꝑ deſideriū
⁊ affectum.Pſalmiſta,Os meos aperui ⁊ attraxi
Pſ.118.r. ſpm̄:quia mandata tua deſiderabā.Eſaias.In=
tra cubiculum tuum ⁊ claude oſtia tua ſuper te.
Eſa.26.d. Coopertū dȝ etiam eē quadruplici cooperimen=
A to.ſ.cortinis byſſinis.i.caſtitatis candore:pelli=
bus rubricatis ideſt charitatis ardore:quia ſcȝ
1.pe.4.b charitas operit multitudinē peccatoꝝ.Pellibus
celeſtis coloris,ſcȝ pellibus hyacinthinis.i.hone
ſte cōuerſationis ſplendoribus,Uñ.Hiere.hya=
cinthus ⁊ purpura indumentū eorum.Sagis de
Hie.10.b. pilis caprarum ſeu cilicinis.i.penitentie duricia
Job.16.c. vel rigore.Uñ Job.Sagū ꝯſui ſuper cutē meā.
Saga em̄ vndecim pniam,q̄ fit trāſgreſſiōe decē
mādatoꝝ,ſignificant,eo ꝙ decē legis decalogū:
vndecim ꝟo trāſgreſſionē ſignificāt ipſi⁹.Saga
ꝟo aſperā pniam ſignificāt.Tali ergo quadru=
plici opimento:ſcȝ caſtitatis:honeſtatis,charita
tis ⁊ aſperitatis:ſe debet homo tegere:ne vētus
elationis:puluis terrene affectionis:⁊ pluuia car
nalis delectatiōis poſſit in eum ſubintrare.Eze=
chiel.Byſſus varia de egypto texta ē tibi i velū.
Eze.27.b. hyacinthus ⁊ purpura de inſulis eliſa facta ſunt
cooperimentū tuū.Byſſus enim ſignificat caſti=
tatem:purpura ſignificat charitatē:hyacinthus
celeſtē conuerſationē vel honeſtatem.Inſula q̄
mari circundatur : penitentie amaritudinem ⁊
aſperitatem.Dico ergo ꝙ ad conſtitutionem mo
ralis tabernaculi.i.conſcientie viri iuſti debent
concurrere multa.Aurum.i.ſapientie limpitudo
ligna ſethim imputribilia.i.patientie fortitudo:
B tabule ſurſum erecte.i.cōtēplationis altitudo:
vectes recti fortes ⁊ longi.i.iuſticie rectitudo:
velum byſſinum interius.i.innocentie puri=
tas ⁊ ſanctitudo : cortine ſeu tentoria variata
exterius ideſt continētie mūdicia ⁊ pulchritudo:
q̄ ſcȝ debet eē quatuor colorū.i.in q̄ſtum ibi debet
apparere quatuor virtutū cardinalium multitu
do:⁊ ideo aīe ſic cōpoſite poteſt di.i illud in per=
Eze.16.b ſona dñi dicētis ſic.Indui te byſſo:calciaui te hya
cintho.Indui te ſubtilibus,veſtiui te diſcolorib⁹
ſimilam ⁊ mel ⁊ oleū comediſti:⁊ decora facta es
vehementer.Item intus in corde ſuo debet eſſe
arca cum cherubin ideſt dei angelorum ſpecies
memoria ⁊ deuotio altare incenſi.i.feruens apud
deū oratio:candelabrum luminis.i.ſcientia ⁊ di=
ſcretio:menſa cum panibus.i.pietas:eleemoſyna
⁊ compaſſio vt ſic de deo ⁊ de tali tabernaculo
Exo.4.c. dicatur illud quod dicit Exodi.Cum intuliſſet
arcam in tabernaculum:appendit ante ipſam ve
lum:poſuit ⁊ menſam ⁊ candelabrum ⁊ altare au
Aliter reum ſub tecto.¶Uel ſi vis dic ꝙ tabernaculum

eſt beata virgo:que arcam teſtamenti.i.chriſtum
continuit:⁊ cādelabrum cum ſeptem lucernis.i.
ſpiritumſanctum cū ſeptem donis habuit altare
deuotionis:menſamq; compaſſionis ⁊c.ſicut ſu=
pra habetur.¶Uel dic allegorice:ꝙ iſtud taber= Allegorice
naculū eſt eccleſia vel religio:quod dȝ eſſe retro
clauſum ante apertum:de tabulis deauratis fa=
ctū pellib⁹ ⁊ ſagis opertū.Uide textū in capitulo
ꝑcedēti.¶In huius ergo cōpoſitione debēt con
currere multa genera rerū.i.ſpiritualiū ꝑſonaꝝ:
ſcȝ tabule plane recte ⁊ deaurate.Iſti ſunt illi q̄ C
in rectitudine iuſticie:⁊ in fulgore ſapiētie ſunt
ſplendētes.Item velū de byſſo retorta.Iſti ſunt
illi qui honeſta conuerſatiōe ⁊ exēplis ſunt alijs
placentes.Aliud coopertoriū de pellibus rubri=
catis.Iſti ſunt martyres ſeipſos proprio ſangui=
ne rubricātes.Aliud opertoriū de pellibus hya=
cinthinis.i.confeſſores celeſtia tm̄ mō appetētes.
Aliud de ſagis.i.de pilis caprinis.Iſti ſunt illi:
qui de fetore ſuoꝝ pctōrum ſunt penitentes.Itē
iſti debent eſſe arca.i.viri celeſtis gratie conten=
tiui.Cherubin.i.viri celeſtium contēplatiui.Alta
re incenſi.i.viri orationum emiſſiui.Candelabrū.
i.viri lucentes ⁊ aliorum eruditiui.Menſa.i.viri
pij ⁊ aliorum nutritiui.Tales igitur res.i.ta
les perſone debent tabernaculum eccleſie con=
ſtituere,⁊ in eo habitare.Pſalmiſta.Quis habita Pſ.14.a.
bit domine in tabernaculo tuo:aut quis requie
ſcet in mōte ſancto tuo?Qui ingreditur ſine ma=
cula,⁊ operatur iuſticiam.¶Uel dic ꝙ taberna= Aliter.
culum eſt paradiſus : vbi ſunt tabule dolate.i.
martyres : vela ⁊ tentoria.i.virgines quatuor
opertoria.i.multimodi confeſſores:ſcilicet byſſi
ni.i.proprie carnis mortificatores:rubricati.i.
charitatiui:hyacinthini.i.celeſtes ⁊ contempla=
tiui de pilis caprarum.i.penitentie perpeſſiui
Ibi eſt arca.i.eterni theſauri infinitas:cherubin, D
i.angelorum ſocietas:altare ideſt deuotionis ſan
ctitas:cādelabrū.i.beate viſionis claritas:men
ſa.i.beate fruitionis ſatietas:⁊ ligna ſethim im
putribilia.i.in omnibus indefectibilibus eterni=
tas:⁊ ideo iſtud eſt illud tabernaculum : de quo Heb.9.c.
dicit apoſtolus:ꝙ illud eſt peramplius:⁊ perfe=
ctius tabernaculum non manu factum.i.nō hui⁹
creationis.Tabernaculum federis duas habe=
bat particulas:quandam ſcilicet vltimā ⁊ interio
rem a parte occidentis:que decem cubitos habe
bat in longū:⁊ totidem in latū,⁊ totidem in altū:
⁊ ſic quadrata eſſe noſcebat:⁊ iſta ſancta ſancto
rum cōmuniter vocabatur.In qua ſcȝ arca cum
cherubin ⁊ propiciatorio manna ⁊ virga cum ta
bulis legis continebant.Iuxta quam etiam alta
re incenſi ſtatuebatur:ad quod ſolus ſummus
ſacerdos indutus:⁊ non ſine thure vel ſanguine
ingredi videbat.Exterior ꝟo ⁊ prima pars:que
in duplo longior erat q̄ iſta oībus ſacerdotibus
erat peruia:⁊ ꝑ velū itermediū erat a ſanctiſſan
ctorū diſtincta Ibiq; erat candelabrū cū ſuis lu=
cernis a meridie:mēſa vero cū ſuis panibus ab
aquilone.¶Per iſtud tabernaculū pōt etiā intel= Aliter.
ligi ſancta dei eccleſia:q̄ procul dubio duas hȝ par
tes:ſcȝ militantē:⁊ eſt in ingreſſu ⁊ oriente q̄ ſan=
cta dȝ dici ⁊ eſſe:triumphantem ꝟo q̄ eſt in egreſ
ſu ⁊ occidente.i.poſt mortē:que ſcȝ ſanctaſancto
rū ꝑ excellētiā pōt dici.Iſte em̄ ſunt due partes
diſtincte:quarū prima in duplo maior eſt q̄ ſcđa:
pluribuſq; licitū erit igredi eccłiam militantē q̄ E
eccleſiam triumphantē:qȝ ſcȝ boni et mali nunc
intrant ſimul:ibi ꝟo ſoli intrabūt boni qui ſacer
dotes.i.ſacri duces dici poſſunnt:⁊ qui virtuti
bus erunt ornati:ſanguine.i.chriſti paſſionis me
moria:⁊ thure.i.orationis fragrantia premuniti
⁊ ideo omnes ſacerdotes ſancta poterant intra=
re:vnus vero ſolus ſine ſocio in ſancta ſanctoꝝ

Mat. 10. d poterat introire,ad denotandū ꝙ multi ſunt vo
cati,pauci vero electi. Iſtas enim duas habita-
tiones velū depictū.i.celū ſtellatū diuidit:illucꝙ
nullus penetrat:niſi qui iſtud velū tranſcendit.
Continet ergo illa interior.i.domus paradiſi:al
tare aureum,id eſt diuinitatem: arcam teſtamen
ti.i.humanitatem : ⁊ duos cherubin, id eſt ange
lorum ⁊ ſanctorum ſocietatem: propiciatorium,
id eſt peccatorꝫ remiſſionem. Iſtud aūt anterius
oraculū cōtinet candelabrum fidei cū ſeptem lu
cernis donorꝫ ſpūſſancti:menſam ſcripture cum
duodecim panibus,id eſt cum duodecim apoſto
lorum ⁊ articulorum fidei doctrinis,cum vaſis li
baminum, id eſt cum omnibus eccleſiaſticis ſa-
cramentis. Propitiatoriū aūt interius ⁊ non ex-
terius ſeruat:ad denotandum ꝙ peccatorū pro-
pitiatio ⁊ remiſſio ab eccleſia triumphante,ꝗ eſt
interiꝰ inter velū principaliter deriuatur. Quia
Pſ. 129. ſicut in Pſalmo dr. Apud dñm miſericordia ⁊ co
Aliter. pioſa apud eum redemptio. Uel dic ꝙ taberna-
F culum eſt bonus diues, ꝗ quantū ad duas par-
tes.i.ad duos ſtatus poteſt conſiderari videli-
cet quantum ad meridiem ꝓſperitatis: vel q̄tū
ad aquilonē aduerſitatis. Iſtud eſt verū ꝙ iſtud
tabernaculū.i.bonus diues debet habere ad me
ridiem.i.quando viget proſperitatis ⁊ opulētie
tempus candelabrum.i.virtutem prudentie: ad
aquilonem vero,qñ viget frigus paupertatis cō
munis cariſtie tp̄s:debet habere menſam cū pa-
nibus,id eſt virtutem pietatis:⁊ clementie:vt ſic
per prudentiam regatur in proſperis:per clemē-
tiam vero ſuſtentet alios in aduerſis:vt ſic de pie
Pſ. 22. b tate taliū dicat pauper iſtud Pſalmiſte. Paraſti
Eodē.c.f in cōſpectu meo mēſam,aduerſus eos qui tribu-
lant me. Uelū inter ſancta ſanctorum ⁊ ſancta
appenſum:factum eſt de quatuor p̄cioſis colori-
bus:ſcʒ byſſo retorta:purpura:hyacintho ⁊ coc-
co bis tincto et contexto : ⁊ ſm Joſephum, cun-
Moralitas ctis florum ⁊ herbarum generibus, nullorum
tamē animaliū imaginibus picturatum. Uelū
iſtud ſignificat virum iuſtum ⁊ maxime eccleſi-
aſticum vel prelatum qui ſcʒ quatuor coloribꝰ
i.de quatuor cardinalibus virtutibus:videlicet
byſſo temperantie,purpura iuſticie : ⁊ cocco bis
tincto fortitudinis hyacintho celeſtis prudētie
debet eſſet eſſe cōpoſitus ⁊ ornatus : inter celum
⁊ terram per celeſtium contemplationem ſuſpen
ſus:inter ſanctuariū ⁊ ſancta.i.iter eccleſiā triū-
phantem ⁊ eccleſiā militantē,vel inter deū ⁊ po-
G pulum medius:inquantū ſcʒ licet iſte corporali-
Sap. 18. c ter ſit in terris,tñ mētaliter eſt in celis. Unde dr.
Deut. 1. a vſqꝫ ad celos attingebat ſtans in terra. Et Deut.
Ego aūt ſequeſter ⁊ medius fui ⁊c. Acubus.i. cō
Pſ. 33. d punctionibus timoris diuini,vel cum mundi tri-
bulationibus debet eſſe picturatus : qr ſicut in
Pſal. dicitur. Multe tribulatiōes iuſtorum, Byſ-
ſus enim ſeu linū qui de terra naſcitur, ⁊ cuius
viror.i.cruditas per artificiū temperatur,ſigni-
ficat temperantiā:purpura ꝗ decet reges,ſignifi
cat iuſtitiam:coccus coloris ignei:ꝗ fortiſſimum
eſt elementū,ſignificat fortitudinem. Hyacinthꝰ
vero coloris celeſtis,ſignificat prudētiam: ꝗ ſcʒ
inter alias virtutes magis appropinquat ad ce-
leſtē ⁊ ſpūalē naturā. Tales ergo colores debēt
velū tabernaculi.i.prelatum vel quemlibet iuſtū
cōponere:acus diuini timoris vel mūdane tribu
lationis dʒ eū pūgere ⁊ depingere ⁊ in ipſo flo
res virtutū inſerere:aīalia vero.i.beſtialia ⁊ car
nalia vitia abdicare : contemplatio debet eū in
altū ſuſpendere:charitas vero ⁊ cōcordia debēt
eū mediū inter deū ⁊ ppl'm collocare:⁊ ſic eccleſie
Ezech. 27. b poterit dicere illud Ezechiel. vbi dominꝰ:loquēs
eccleſie dicit ſic. Byſſus varia de egypto texta eſt
tibi in velum vt poneretur in malo. Hyacinthꝰ

⁊ purpura de inſulis eliſa,facta ſunt operimen-
tum tuum. Uelum enim hyacinthinum ⁊ byſſinū
in malo nauis ponit̄,quando iuſtꝰ ad prelationē
erigitur,vel per contēplationē leuatur. Uel ſi H
vis,dic ꝙ byſſus cādida eſt caſtitas,coccum bis Aliter.
tinctū eſt charitas ꝗ ſcʒ debet eſſe bis tincta:in-
quantū ad deū ⁊ ꝓximū eſt extenta. Purpura ro
ſacea eſt patiētia : ꝗ more roſe quāto plus terit̄
tanto magis fragrat. Hyacinthꝰ celeſtis coloris
eſt celeſtis conuerſatio ſeu honeſta apparentia:
⁊ cetera per oīa ſicut ſupra. Cortine que ⁊ tento
ria quādoqꝫ dicuntur ſunt decem facte de qua-
tuor dictis coloribus:que ſcʒ ſimul cum anſulis
hyacinthinis ⁊ anulis aureis inuicē iuncte erant
ita ꝙ ſe immediate cōtingebant. Iſta autē ſaga
cilicina vndecim immediate ſuppoſita ſequebā-
tur:a quibꝰ ſimul iunctis tabernaculū iterū tege
bat̄. Sed qr de modo tegēdi varie iter doctores
ſcribit̄,igitur obmitto hoc ſolum addens ꝙ cor-
tine que decem ſimul erant:quelibet fuit menſu-
re decemocto cubitorū in lōgitudine ⁊ quatuor
in latitudine. Saga vero que erant vndecim nu
mero triginta cubitos longitudinis habebant:
quatuor vero in latitudine cōtinebant. Iſta duo
ſcʒ cortine ⁊ ſaga:ſignificant vel ſignificare poſ-
ſunt duos ſtatus hominum,qui ſunt in taberna
culo eccleſie militantis:videlicet perfectos ⁊ im
perfectos. Uiri autē ꝑfecti ſunt quaſi cortine: ꝗ
ſcʒ de quatuor coloribꝰ.i. de quatuor predictis
virtutibus cōponūtur. Uide ſupra capitulo pre-
cedenti. Qui ſcʒ dece dicunt̄,eo ꝙ decē mandato-
rū opera proſequunt̄. Dicunt̄ etiā habere octo-
decim cubitos longitudinis: qui numerus con-
ſtat ex duodecim ⁊ ſex: ad denotandū ꝙ duode- A
cim articulos dei debent credere:⁊ ſex miſericor
die opera facere. Quatuor etiā cubitos habent
latitudinis,inquantū iſti ſolent quatuor euan-
geliorū conſilia adimplere. Iſti etiam anſulas
hyacinthinas.i.bonas ⁊ celeſtes affectiōes ha-
bere noſcuntur quibus anulis aureis.i. deſide-
rijs charitatiuis mediantibus ſibiīnuicem ꝑ pa-
cem ⁊ concordiam vniuntur:⁊ per perfectā ami-
citiam cōiunguntur. Unde Job. Una vni coniun Job. 41. b
gitur ⁊ nec ſpiraculum quidem incedit per eas.
Uiri autē imperfecti,rudes ⁊ incōpoſiti deſignā
tur per ſaga hiſpida atqꝫ groſſa:qui bene per nu
merū qui tranſgreditur decalogū.i.per vndena
riū deſignātur:ꝓ eo ꝙ iſti mandata plerūqꝫ trāſ
grediunt̄:triginta tñ habent cubitos longitudi-
nis:ꝓ eo ꝙ fidem credunt ſimpliciter trinitatis:
quatuor vero cubitos in latitudine habuiſſe di-
cuntur,ꝓ eo ꝙ quatuor euangeliorū doctrinam
ſimpliciter profitentur. Iſti ergo erant exterius
opertorium,quod plus q̄ cortine ventis ⁊ plu-
uijs erat expoſitū:pro eo qꝺ tales ſimplices agri
culturis ⁊ laboribus exterius exponuntur. Cor
tine vero.i.ꝑfecti viri ſcʒ religioſi ⁊ clerici: intus
ad contemplationis officium retinētur. Iſta au
tē ſaga ſimul iuncta dicūtur eſſe, ꝓ eo ꝙ tales ꝑ
charitatis iuncturam debent ſe inuicē colligare. B
Quia breuiter ſiue ſit cortina ſiue ſagum.i. ſiue
ſit quis perfectꝰ ſiue imperfectus, vel laicus vel
religioſus vel ſecularis,cōtēplatiuus vel actiuꝰ,
per charitatem debēt ſimul iungi:⁊ per pacē ⁊ cō
cordiā copulari. vnde dr. Pueri mei mecū ſunt in Luc. 11. a
cubili. Uel dic ꝙ quatuor opertoria taberna- Aliter.
culi.ſ.cortine,ſaga,pelles rubee:pelles hyacinti
ne,ſignificant quatuor fidelium ſtatus. Cortine
enim ſignificant virgines ⁊ innocentes. Saga
deſignant penitentes ⁊ heremitas: pelles rubee
martyres ⁊ pro Chriſto ſanguinem fundentes:
pelles vero hyacintine cōfeſſores ⁊ doctores et
⁊ celeſtia cōtēplantes. Precepit dñs fieri tento Eodē.c.g
rium in introitu tabernaculi a parte orientis.i.

velū aliud de quatuoꝛ p̄dictis colorib9.ſ.pur-
pura/cocco bis tincto/hyacintho ꝛ byſſo retorta
p̄cepitq3 fieri q̄nq3 colūnas de lignis ſethim:ipſas
q3 auro veſtiri p̄cepit:ipſarū capita mādauit fie
ri aurea/baſes eneas velūq3 añ colūnas appendi
Moralitas. ꝛ duci p̄cepit. ¶Dic q̄ p iſtud tētoriū intelligit
lex diuina vel etiā ſacra ſcriptura que.ſ.ex qua-
tuoꝛ cōſtat colorib9:eo q̄ quatuoꝛ exponit intel
lectib9.Quinq3 vero colūne patres veteris teſta
mēti/ꝛ oēs iudeos deſignāt:qui quinq3 librorū
moyſi doctrinā cōfitent ꝛ tenēt:qui ſc3 de lignis
ſethim.i.fortes ꝛ imputribiles fuerūt:ꝛ auro te-
cti dicunt/ꝓ eo q̄d p ſapiā3 ſplēduerūt.Iſti ergo
ſunt qui in introitu tabernaculi.i.in p̄ncipio ec-
cleſie militantis fuerunt tentoria.i.legis diuine
ſuſtentatores : ſed pro certo modo ſunt ipſius
C improbi deſertores:quia ſcilicet iudei primitus
fuerunt boni:nunc vero mali ꝛ obſtinati ſunt fa-
cti:ꝛ propter hoc bñ dr q̄d iſte colūne habuerūt
capita aurea.i.bonum principium ꝛ ingreſſum:
baſes autem habuerunt eneas/inquantum ha-
bent reprobum terminū et egreſſum. Caput em̄
aureum in baſes eneas terminatur/qñ qui bene
incipit/minus bene finit. Ideo iudeis pōt dici il-
Gal.3.a. lud apoſtoli. Sic ſtulti eſtis inſenſati galathe:
vt cū ſpiritu ceperitis carne cōſumamini. ¶Uel
Aliter. dic q̄ quinq3 colūne ſignificant prelatos vel pre
dicatores/qui ſcil3 quinq3 ſenſus corporales bñ
cohibēt ꝛ regunt quinq3 libros moyſi ſpiritua-
liter intelligunt ꝛ exponunt:chriſti quinq3 vul-
nera deuote meditant ꝛ recolunt. Unde de Ma-
thathia qui xp̄m deſignabat/dicitur q̄ ipſe ha-
1.mac.2.a bebat quinq3 filios. Iſti etiā colūne dicūtur/pro
eo q̄ ipſi ad modū colūne p ſtabilitatē firmi/per
veritatē pleni/per iuſtitiā recti/p patiētiā tribu-
lationū ſcripti/per exēpla ſanctorū imaginibus
picti eſſe tenentur:vt per eos alij in fide ꝛ mori-
bus firmiter ſuſtententur. Pſal.Ego confirmaui
ps.74.a colūnas eius.Igitur dico q̄ ante tabernaculum
eccleſie debent quinq3 colūne.i.p̄lati et p̄dicato-
res ſtare/ꝛ tentorium ſcripture legis vel etiam
dei ſuſtinere/ita q̄ capita eorum.i.principia de-
bent eſſe aurea.ſ.per ſapiētiam : baſes vero.i.fi-
nes debent eſſe erei : per doctrinam et eloquen-
D tiam.In principio enim eſt ſapiētia colligenda:
tandem vero doctrina et eloquentia eſt haben-
da.Aurum em̄ ſapientiam ſignificat:es vero q̄d
ſonorum eſt/eloquentiam ſignificat:ſicut de ſta-
Dan.2.c. tua Nabuchodonoſor in Daniele dicitur q̄d ca-
put habuerat aureum : ventrem vero habebat
ereum. Uelum ergo in talibus columnis debet
pendere id eſt innocentia et munditia:pro eo ſc3
quia predicator et prelatus tenentur pre alijs
mundi/caſti ꝛ innocētes eſſe. Unde Ezec. Byſſus
Eze.27.b varia de egypto tecta eſt tibi in velum.Contra-
rium tamen proh dolor poteſt hodie dici de mul
tis : iuxta illud Mat. Uelum templi.i.caſtitas/
mat.27.f ſciſſum eſt a ſummo vſq3 deorſum.

¶Capi.xxviij. Textus.
Facies ꝛ altare de lignis ſethim. Mo-
raliſtatum Ca. xix.

P Recepit dn̄s fie
ri altare holocauſtoꝝ.ſ.ppe in
greſſum tabernaculi ad oriētē
intm̄ put dicit Comeſtor:q̄ ſa
crificātes poterāt videre ad
interiora tabernaculi.ſ.vſq3
ad velum.Erat enim iſtud al-
tare ad modum vnius arce quadrate factum:et
quatuoꝛ ligneis parietibus:ſcilicet de lignis ſe
thim cōpoſitū/laminis ereis circunquaq3 veſti-
tū.Erat ēt quinq3 cubitoꝝ i lōgū,ꝛ quinq3 cubito
rum in latū,triū vo cubitoꝝ interius cōcauum
inane ꝛ vacuū ꝛ nō ſolidū:in quatuoꝛ āgulis qua E
tuoꝛ recuruis cornibus ex ipſo ꝓcedētib9 inſi-
gnitū:ꝛ q̄tuoꝛ circulis ereis ex vtraq3 pte quib9
vectib9 impoſitis portaret,ornatum.Infra vo
erat craticula ferrea q̄ i medio pēdebat.A parte
vo orientis erat i altari feneſtrula p quam ligna
imponebant ꝛ ignis fiebat:q̄ ſc3 ſacrificia.i.car-
nes impoſitas comburebat.Ignis etiā ibi iugi-
ter ardebat.Et ſicut dr Leui.Sacerdos ipm̄ de Leui.6.b
lignis impoſitis p dies ſingulos nutriebat.¶Igi Moralitas
tur dicam9 moraliter,q̄ altare ſignificat virum
iuſtū,vel etiā cor ꝛ mentē ſeu cōſciētiā viri iuſti.
Et pmo quidē illud debet eē ante tabernaculum
paradiſi p contēplationē ꝛ affectionē.Debet eſſe
de lignis ſethim incremabilibus ꝛ imputribilib9
per patientiā,p perſeuerantiam ꝛ p durationē3.
Debet eſſe fact9 ad modū arce p charitatē,capa-
citatē ꝛ contentionem:q2 ſc3 charitas continet in
fra ſe deum ꝛ proximū.Debet eſſe cōcauū p pro-
fundā humilitatē ꝛ ſubiectionē3.Debet eſſe va-
cuū p ſpūalē paupertatē ꝛ terrenoꝝ abdicatio-
nem.Debet eſſe nō ſolidū p ſctitatis preſumptio
nem:ſed potius inane p timorē ꝛ p ſuſpiꝰ iudi-
cium,ſc3 q̄ſtū ad ꝓpriā reputationem.Debet eſſe
laminis ereis veſtitū per ſonorā aliorū reprehen
ſionem,ad bonorum vocationē ꝛ predicationē3.
Ad iſtud enim ſonare ptinet,alios ad iuſtitiā p̄- F
dicādo trahere ꝛ vocare:exemplo philippi,q̄ vo Jo.1.f
cauit nathaelem:ꝛ marthe que vocauit mariam. Jo.11.d
Unde illd hiere.Cor meū ad moab quaſi fiſtula hie.48.f
eris ſonabit.Iſtud altare quatuoꝛ d3 habere cor
nua.i.quatuoꝛ vtutum cardinalium laudē ꝛ glo
riam:q̄ ſcilicet ex eo debēt eē procedentia,inq̄tū
cornua ſue virtutis ꝛ glorie inſunt ei propter ꝓ
priā iuſtitiam:non propter hypocriſim aut falla
ciam.Recurua debent eē.i.in ſe reflexa p ſui re-
ductionē ad propriā conſciētiā.i.p oīs elationis
repreſſionē ꝛ temperantiā.Quatuoꝛ d3 hr̄e annu-
los.i.quatuoꝛ euangelioꝛū doctrinam ꝛ ſciētiam
ꝛ ſic quadratum d3 eē p ſtabilitatē ꝛ cōſtātiam:
q2 reuera cornua iuſtoꝝ.i.glia ꝛ honoꝛ eorū:de ps.74.b
q̄bus in pſal.dicit.Exaltabunt cornua iuſti:de- ps.117.b
bēt ab ipſo ꝛ a ꝓpria vtute ꝛ iuſticia procedere,
ꝛ nunq3 ad mundi laudē ſe extendere:ſed in ſe-
ipſam ad cōſciētiā reflectere:ꝛ i ſeipſo quieſcere,
et abſcōdendo ſuā iuſticiā ſe curuare:decoꝛ enim
tabernacul ſub ſagis:et oīs glia filie regis ab
intus.Uñ dicit Pſal.Cōſtituite diem ſolennē in cō
dēſis,vſq3 ad cornu altaris.Uñ illd Augu.in ſer-
mo.Tūc vnuſq̄ſq3 tm̄ in ſeipſo habebit gloriam,
et non in altero.Item iſtud altare debet habere
craticulā ferreā ad modum retis:id eſt doloꝛem
contritiōis:que tñ debet ſuſpēdi catenulis ſpei,
venie ꝛ remiſſionis.Debet habere feneſtram ab
oriente.i.aperturam fidei et diſcretionis:vt ſcili-
cet ibi recipiantur ligna bone doctrine et exem-
plaris aliene conuerſationis:et vt ſic ibi accen-
datur ignis diuine charitatis et dilectionis : et G
vt ſic ibi crement et caſtigent carnes cuiuſcun-
q3 carnalis delectationis:homoq3 in altari ꝓprij
cordis de ſeipſo faciat holocauſtum ſpiritua-
lis oblationis:de quo i pſal.dicit.Sacrificiū deo: ps.50.d
ſpūs ꝯtribulat9.Craticula enim ſupra quā car-
nes aſſant,doloꝛē cōtritiōis deſignat:q̄ ad modū
retis oculata dicit:eo q̄ purgata quaſi ſpūales
feras inuoluit:et diſtricte venatur et ligat.Hanc
catene ſpei et diuine miſericordie ſuſtinent,ne per
deſperationem cadat exemplo Laurentij qui dice
bat.In craticula deum non negaui.Item neceſ-
ſe eſt q̄ iſtud altare cordis habeat debitas dimen
ſiones virtutum:vt ſc3 habeat quinq3 cubitos in
longitudine.i.quinq3 plagarum chriſti memo-

UNIVERSITARIA

riã ⁊ cõpaſſionẽ: quinqꝫ cubitos in latitudine.i.
quinqꝫ ſenſuũ corporaliũ debitum regimẽ ⁊ co-
hibitionẽ: tres vero cubitos in latitudinẽ.i. ſan-
cte trinitatis fidẽ vel triũ virtutũ theologicarũ
ordinẽ ⁊ perfectionẽ. Talibus ergo circũſtantijs
debet eſſe edificatũ altare cordis noſtri et talibꝰ
Geñ.35.a. virtutibus preparatũ: vt ibi fiat ſacrificium bo-
norũ operũ deo gratũ. Unde in Geñ. Edifica-
uit iacob altare ibi dño: ⁊ appellauit nomẽ loci il
lius domus dei. In iſto ergo altari.i. in corde et
cõſcientia viri iuſti debet ignis charitatis perpe
b tuo viuere/ ⁊ nunqꝫ ibi deficere. Quod vt melius
fiat/ ſacerdotes et ꝑlati ⁊ predicatores debent li
gna.i. exẽpla ⁊ documenta/ vel etiã ſubuentiõis
⁊ eleemoſynarũ beneficia cõtinue miniſtrare: vt
ſcꝫ poſſint iſtum charitatis ignem in malorũ cor-
dibꝰ enutrire. Leui. Ignis in altari meo ſemper
Leui.6.c ardebit: quem nutriet ſacerdos ſubijciens ligna
per ſingulos dies. Et ſicut vectes recti immitte-
bant ab vtraqꝫ parte in angulis altaris quibus
portabatur altare: ſic vere iuſtus debet hr̃e du-
plicẽ vectẽ.i. duplicem iuſtitie rectitudinẽ: vnam
ſcꝫ ad premiandum bonos: aliam ad puniẽdum
malos: ⁊ hoc a dextris ⁊ a ſiniſtris.i. indifferen-
ter reſpectu diuitum ⁊ reſpectu pauperũ/ ſine ac
ceptiõe perſonarum: vt ſic a miniſtris.i. angelis
in celũ facilius deferatur: qꝛ reuera iſti duo ve-
ctes.i. duplex iuſtitia qñ in anulis affectionum
cordis inſeritur et radicatur/ facit hoiem in celũ
portari: et coram deo angelis preſentari: ⁊ etiam
in preſentia principum et magnatum per famã
Ps.90.c. ⁊ opinionẽ deferri: ⁊ in ſtatu ſuo debito ſine offen
diculo ſuſtineri. Pſal. In manibus portabunt te:
Eodẽ ca.a. ne vnqꝫ offendas ad lapidẽ tuũ: lapidẽ dico.i. ad
dãnationis duriciã. ¶ Circa altare holocauſtoꝝ
erãt multa inſtrumenta neceſſaria: ſcꝫ vectes ad
altare portandũ: forcipes ad ignẽ preparandũ
⁊ faciẽdũ: ignium receptacula ad ignẽ ad altare
thymiamatis deferendũ: lebetes ad cineres col-
ligendũ: fuſcinule ſeu tridentes ad carnes ſacri-
A ficiorũ ſuꝑ ignẽ regendũ ⁊ ordinandũ: necnõ ad
Moralitas. eas de caldario extrahendum. ¶ Sic vero circa
altare cordis noſtri multa inſtrumenta ſpũalia
i. multe virtutes neceſſarie eſſe ꝓbant. Et primo
quidem forcipes que ſignificant dolorẽ contri-
tionis: que.ſ. duo habet more forcipis brachia:
inquantũ dolet de cõmiſſione mali ⁊ de omiſſione
Hier.17.c boni. Unum ergo clauum in medio.i. ſpem venie
ſeu propoſitum non reiterandi. Hier. Duplici cõ
tritione contere eos domine. Secundo debent
ibi eſſe receptacula ignium que ſignificãt memo
riam charitatis ſanctorum martyrum: et maxi-
me Laurentij/ et aliorum igne pro deo cõbuſto-
rum. Uel etiam memoriam ignis.i. paſſionis xp̄i
⁊ aliorum. Dicitur ibi tertio: fuſcinule ſeu tridẽ-
tes: que ſignificãt virtutem diuini timoris/ ⁊ etiã
exterioris carnis afflictionem: quia ſcꝫ timor et
penitẽtia carnes.i. carnis voluptates ſolẽt pun-
gere: ⁊ eas de caldario concupiſcentie extrahe-
re: et in ignem ſpiritualis contritionis concrema
re. Et etiam tres dentes habere dicitur/ inquan-
tum penitentie tres partes tenere probatur: ſcꝫ
contritionem confeſſionem/ ⁊ ſatiſfactionem: qui
bus ſicut quibuſdam dentibus carnes.i. carna-
les de caldario diaboli extrahũtur. Quarto ne-
ceſſarie ſunt lebetes, que ſignificant memoriam
mortis: quia ſcilicet cineres noſtre reſolutionis
debent per memoriam recolligi: ⁊ in loco mũdo
i. munda conſcientia reponi. Quinto ibi ſunt ne
B ceſſarij vectes ad ipſum portãdum: ſcilicet ſpes
eterne ſaluationis: que ſcꝫ duplex eſt: inquantũ
ſcilꝫ neceſſe eſt ſperare euaſionem pene inferni,
et acquiſitionem glorie paradiſi. Et ſic ſi altare
cordis noſtri habet iſta quinqꝫ inſtrumenta ſcilꝫ

dolorẽ et contritionẽ paſſionis chriſti, et ſancto-
rum recordationem: penitentiam ſeu carnis ma
cerationem: mortis noſtre conſiderationem: ſa
lutis future ſpem et affectionem: digne poterũt
ibi ſacrificia ſpiritꝰ cõtribulatati offerri: et bona
opera domino immolari, ⁊ igne charitatis ⁊ ſan
cti ſpiritus concremari. Ita ꝙ tunc poterimus
dño dicere illud Pſal. Lauabo inter innocentes Ps.25.b
manus meas: et circundabo altare tuum dñe.
¶ Uel ſi vis/ dic ꝙ altare, eſt vir iuſtus/ ad immo Aliter.
tationem bonorũ operum ſpiritualiter dño de-
dicatus: et cetera per omnia ſicut ſupra. ¶ Uel
ſi vis dic in malo: ꝙ altare põt ſignificare malũ Aliter.
principem vel prelatũ: in quo vel per quem car-
nes aliorum cremantur/ ⁊ penis et afflictionibꝰ
affliguntur. Iſti ergo habent multos ſubſeruiẽ
tes ſibi: ⁊ primo quidem forcipes.i. paruos bal
liuos: qui nõ conantur niſi ignem rapinarum.i.
exactionum ⁊ accuſationum ſuccẽdere. Alij ve-
ro ſunt ignium receptacula.i. iudices vel maio-
res: qui accuſationes acceptas ſolẽt audire ⁊ re-
cipere/ ⁊ ad maiores referre. Alij vero ſunt ſicut
fuſcinule.i. mali determinatores: qui carnem id
eſt ſubditorum ſubſtantias habent extrahere ⁊
rapere. Alij ſunt ſicut lebetes: ſcꝫ notarij vel cõ- C
ſiliarij/ qui cineres habent ſeruare.i. memoriam
accuſationum habẽt inregiſtrare: vt nõ obſtan-
te punitiõe iã facta/ poſſint aꝗs ſi neceſſe ſit/ ipõs
propter hoc iterum impugnare. Finaliter autẽ
veniũt alij qui ſunt ſicut vectes qui portant eos
id eſt adulatores ⁊ mali cõfeſſores: qui ſcꝫ iſtos
nõ ſolẽt corrigere/ ſed potius ſupportare: ⁊ ma-
la facta eorum vel diſſimulare vel commẽdare: ⁊
ſic ſolent eos ſuauiter tranſducere ad infernum
⁊ reportare. Unde zacha. Quo iſte deferunt am- Zacha.5.d
phoram? Et dixit ad me: vt edificetur ei locus in
terra ſennaar. Et ſic igitur iſtud altare diaboli
multis malis inſtrumẽtis inſtruitur: ⁊ a multis
ac malis familiaribus frequentatur. Iſtud eſt
ergo altare cornutum per ſuperbiam/ inane per
vanã gloriã/ vacuũ ꝑ virtutũ carẽtiã/ ereũ ⁊ ſo-
norũ ꝑ iactãtiã ⁊ impatientiã/ igne repletũ per
auaritiã/ carnibꝰ cõburẽdis aptatũ per carnalẽ
luxuriã ⁊c. Uide textũ ca. ꝓcedẽti. Ideo de tẽplo
⁊ altaribꝰ, id eſt de moderna eccl̃ia ⁊ multis ma Mach.6.a
lis principibꝰ põt dici illud Macha. Templũ lu-
xuria plenũ erat ⁊ comeſſationibꝰ: ⁊ altare illici- Aliter.
tis q̃ lege prohibebant plenũ erat. ¶ Uel dic qđ
altare ſignificat eccleſiam: q̃ debet habere qua-
tuor angulos, quatuor cornua ⁊c. Pone omnia
q̃ ſunt ſupra capitulo ꝓcedenti. Et circa ſe debet
habere multa inſtrumẽta, id eſt multarũ ꝑſona- D
rum genera: ſcꝫ forcipes, id eſt ꝑdicatores: qui
ignẽ charitatis habẽt facere in alijs ardere ⁊ lu-
cere: q̃ habẽt duo brachia/ id eſt ſciẽtiã vtriuſqꝫ
teſtamẽti cũ vno clauo, id eſt cõſonãtiã vtriuſqꝫ.
Igniũ receptacula ſunt illi, q̃ ignẽ tribulationis
chriſti et martyrũ: ignẽqꝫ infernaliũ tormẽtorum
recolũt. Lebetes ſunt illi q̃ cineres ꝓprie mortis
accẽdũt. Fuſcinule ſunt boni iudices, qui carnes
i. carnales pungunt ⁊ extrahũt de caldario pec-
cati. Uectes vero q̃ oia ſupportant, ſunt prelati:
qui altare eccleſie ſuſtinent atqꝫ portãt. Oẽs aũt
iſti debẽt eſſe erei.i. firmi ⁊ ſolidi, inqꝫtũ in bono
ſemꝑ perſeuerare debẽt. Unde Job. Nunquid
cum eo fabricatus es celos: q̃ ſolidiſſime quaſi Job.27.b.
ere fundati ſunt. Talia ergo inſtrumenta, id eſt
tales perſone debent altare dñi id eſt eccleſiam Ps.42.b.
frequentare: dicẽtes illud pſal. Introibo ad al-
tare dei: ad deum qui letificat iuuentutẽ meam Eod.ca.
¶ Cum dominꝰ duo altaria fieri mandaſſet: ſcꝫ
altare holocauſti et thymiamatis: primum ex-
terius vbi carnes immolabantur et cremaban-
tur. Secundum ſcilꝫ infra tabernaculum, vbi in-

cenſum ⁊ thymiamata adolebant̃:ſic tñ̄ fiebat ꝙ
de altari exteriori portabat̃ ignis ad interius,vt
Moralitas. ibidē̃ adoleret̃ incenſum. ¶Sic vero cū̃ dñs or-
dinauerit duo altaria.i.duplicē̃ eccleſiam:ſcꝫ mi-
litantē̃:vbi carnes noſtras habemꝰ ꝑ penitentiā̃
cōburere ⁊ affligere:⁊ interiorē̃ q̄ eſt in taberna-
culo paradiſi:id eſt eccleſiam triumphantē̃: vbi
E thus orationis ⁊ thymiama odoroſe deuotionis
dño offeruntur. Iſtud tamen verum eſt:ꝙ ignis
charitatis ⁊ dilectionis de exteriori transfertur
ad interiorē̃/⁊ de altari holocauſtorum ad alta
1.cor.13.c. re thymiamatū̃ et odoroſorū̃:q̄r ſcꝫ charitas ſm̄
apoſtolum/nū̃q̄ excidit:imo illa eadē̃ que hic in
cordibꝰ fideliū̃ incipit̃/ibi durat ⁊ perficit̃:⁊ q̄ in
eccleſia militante naſcitur/in triū̃phante cōplet̃.
Et nota ſi vis/ꝙ multa fuerunt q̄ iſtā̃ duplicē̃ ec-
cleſiā̃ ſignificabant:ſcꝫ Primo deſertū̃ ⁊ terra ꝓ-
miſſionis.Secundo tabernaculum in deſerto la-
boris:et templum tandē̃ factum in loco pacis et
quietis.Tertio ipſum tabernaculū̃ ſignificabat
vtrā̃q̄:videlicet q̄tū̃ ad duas ſuas ꝑtes ſcꝫ ſan-
cta et ſanctaſctōrum. Quarto duo altaria/ſicut
hic. Quinto atriū̃ exteriꝰ/et tabernaculum in-
terius:ſicut hic patebit : et multa alia valde ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ talis dualitas ſignificat duplicem
ſtatum eccleſie militā̃tis:ſcꝫ ſtatum laicorū̃/qui
eſt exterius:⁊ ſtatum clericorū̃/qui eſt interius.
Uel etiā̃ duplicē̃ clericorum ſtatum : ſcilicet cle-
ricos ſeculares/et clericos regulares.¶Uel dic
Aliter. ꝙ iſta duo mandata charitatis/ vel etiam duo
teſtamenta quorum ſcilicet vnum eſt altero pre-
ſtantius:et vnum ſe habet ad proximū̃ ſicut ex-
terius:aliud ad deū̃ ſicut interius.De teſtamē̃-
to etiā̃ vetus ſe habet ſicut exteriꝰ ⁊ precedens/
q̄tum ad ſenſum literalē̃. Nouū̃ vero ſicut inte-
rius et dignius ⁊ ſuccedē̃s/q̄tū̃ ad intelligentiā̃
F ſpiritualē̃. Iſta ſunt etiā̃ duo cherubin ⁊c. Et bre
uiter ſicut dicitur. In his duobꝰ pē̃det tota lex
⁊ prophete. ¶Precepit dñs fieri atriū̃ iuxta ta-
Mat.22.d. bernaculum ad meridiē̃ centū̃ cubitorū̃ in longi-
Eodem ca. tudine,⁊.xl.cubitoꝝ in latitudine cōpoſitū̃.ſ.de
b. tē̃torijs ⁊ colū̃nis.Erā̃t aū̃t tē̃toria ꝑ circuitū̃ de
byſſo retorta:q̄.ſ.ꝑ circuitū̃ ſuꝑ colū̃nas ſtabā̃t:
⁊ a ſummo vſq̄ deorſum quinq̄ cubitis depē̃de-
bant.In circuitu vero ab vtroq̄ latere cē̃tū̃ cu-
bitis:⁊ ab vtroq̄ capite q̄nquaginta circuibā̃t.
Ab vtroq̄ latere viginti colū̃ne laminis argen-
teis cooperte capitibꝰ argē̃teis cū̃ celaturis va
rijs adornate:baſibus aū̃t ereis ſuſtentate:et in
altū̃ quinq̄ cubitis menſurate.In latū̃ vero decē̃
colū̃ne ſtatuebant̃:quatuor in introitu oriē̃tali
ceteris preeminebā̃t:in quibus quoddā̃ velū̃ de
predictis quatuor coloribus ponebat̃. ¶Dic ſi
vis/ꝙ atrium iuxta tabernaculuꝫ ſignificat reli-
gionē̃ iuxta eccleſie ſancte ſedē̃.Colū̃ne eius ſi-
Morali- gnificant prelatos.Cortine vero ſeu tentoria,ſi-
tas. gnificant ſubditos. Debent ergo iſte cortine eſſe
de byſſo retorta:propter candorē̃ ⁊ nitorē̃ dupli-
cis caſtitatis.Debē̃t circū̃dare atriū̃ religiōis ꝑ
offm̄ bone ſedulitatꝫ.Debē̃t depē̃dere a colū̃nis.
i.a p̄lato per ſubiectionē̃ oīs humilitatis.Debē̃t
hr̃e quinq̄ cubitos in altū̃ ꝑ quinq̄ ſenſuū̃ cuſto
diā̃. Debē̃t hr̃e centū̃ cubitos in longū̃.i.ꝑfectā̃
perſeuerā̃tiā̃.Debē̃t hr̃e quinquaginta cubitos
in latum.i.in iubilei ſeu eterne quietis ſpem et
leticiam. Ante vero inter eos debet eſſe velū̃ de
pictum.i.pictura totiꝰ honeſtatis:que quatuor
G colorū̃.i.quatuor virtutū̃ cardinaliū̃ habet pul-
chritudinem et decentiam:ita ꝙ de iſtis religio-
ſis poſſit dici illud ſupra ca.precedenti, vbi di-
citur.Facies cortinas de byſſo retorta,hyacin-
tho ⁊ purpura,coccoq̄ bis tincto variatas. Co-
lumne autē̃ iſte ſcilicet prelati, vel perfectiores
et firmiores religioſi debent,eſſe veſtiti lamina

argentea per pure intentionis nitorem : baſi ve-
ro erea per conſtantis firmitatis vigorē̃: quinq̄
cubitorum altitudinis per quinq̄ ſenſuum cu-
ſtodiam et tenorem:celaturas etiam virtutū̃ de-
bent habere per bonorū̃ exemplorū̃ oſtenſionē̃
⁊ ſplendorē̃.Inter ipſos etiā̃ prelatos debē̃t eſſe
quatuor altiores.i.aliqui alijs eminē̃tiores ⁊ ꝑ-
fectiores.In quibꝰ ſcꝫ velū̃ variatū̃,diuerſarum
virtutum.i.regula,lex vel diſcipline obſeruan-
tia debet principaliter pē̃dere ꝑ omnimodā̃ iuſti
tiā̃ et rigorē̃:vt ſic cuilibet tali colū̃ne.i.cuilibet
prelato vel eccleſiaſtico ſolido vel firmo dicat̃ Hie.1.d.
illud Hie.Dedi te hodie in ciuitatē̃ munitā̃,⁊ in
colū̃nā̃ ferreā̃,et in murū̃ ereū̃ ſuꝑ oē̃m terrā̃:et
preliabunt̃ aduerſus te:⁊ preualere nō̃ poterū̃t.
In tabernaculo erant columne in tribus locis.i.
quatuor interiꝰ in ſanctuario,que ſuſtinebā̃t ve
lum. Item quinq̄ exterius in tabernaculi oſtio/ D
que ſuſtinebant tentoriū̃.Itē̃ ſexaginta foris in
atrio/que ſuſtinebā̃t cortinarū̃ byſſinarū̃ ambi-
tum.Iſtud tamen aduerte/ꝙ prime quatuor co-
lumne ſanctuarij que erant quatuor/erant de
aurate cum capitibus aureis:⁊ baſes habebant
argenteas.Secunde que erant colū̃ne taberna-
culi que erā̃t quinq̄/erant deaurate cū̃ capitibꝰ
aureis:⁊ baſes habebā̃t ereas. Tertie columne
atrij erā̃t eree indute cum capitibꝰ ereis:⁊ baſes
habebā̃t ereas.Ubi aduertendū̃/ꝙ colū̃ne quā̃-
to erā̃t in loco digniori et ſecretiori:tanto erant
numero pauciores:ſed tā̃to erā̃t numero precio
ſiores/quod patet:q̄r prime columne ſanctuarij
nō̃ fuerū̃t plus q̄̃ quatuor/tabernaculi quinq̄/
atrij ſexaginta.Prime etiā̃ baſes habebā̃t argē̃-
teas. Secū̃de ereas. Tertie tote ereate vel eree Apoc.3.c.
fuerū̃t.Igit̃ dicamꝰ ꝙ colū̃ne ſignificā̃t viros iu-
ſtos.Unde apo. Qui vicerit faciā̃ illū̃ colū̃nā̃ in
tē̃plo dei mei.Sꝫ ꝓ certo ſm̄ ꝙ ſunt tres locorū̃
diſtinctiōes:ſm̄ hoc ſunt iſtarū̃ colū̃narū̃.ſ.iuſto
rū̃ diuerſe cōditiones:⁊ iō̃ cū̃ tria ſunt ꝑcipue iu
ſtorū̃ loca.ſ.ſctū̃ariū̃/paradiſus/tabernaculum
exteriꝰ.i.religio:atriū̃.i.eccl'ia ſecularis : cōſtat
ꝙ pauciores ſunt in p̄mo q̄̃ in ſecū̃do ⁊ tertio/⁊
in ſcd̄o q̄̃ in tertio:q̄r ſcꝫ in ſanctuario ꝑadiſi nō̃
ſunt niſi quatuor.i.niſi illi qui quatuor euā̃ge-
liorū̃ doctrinā̃ tenuerū̃t:q̄ quatuor ꝟtutes car-
dinales habuerunt:⁊ qui quatuor dotes corpis
meruerū̃t.In tabernaculo ꝑfectiōis ſeu perfe-
cte religionis ſunt plures/ſcꝫ quinq̄:ſcꝫ oē̃s illi
qui quinq̄ ſenſus debite cohibere nouerunt:vel H
qui quinq̄ libros moyſi ſpū̃aliter impleuerunt.
Uel qui chriſti quinq̄ vulnera in memoria tenue
runt.In atrio autē̃ eccleſie ſunt ſexaginta.i.ge-
neraliter oē̃s illi qui ſexies decē̃ habē̃t id eſt qui
ſex pietatis opera habē̃t.Uel qui ſex diebus bo
nos labores ſuſtinē̃t:⁊ qui denariū̃ decalogi be-
ne viuendo complent.Iſtud igitur eſt verum/ꝙ
primi ſunt precioſiores ſecū̃dis ⁊ tertijs:⁊ ſecū̃-
di tertijs:licet plures ſint tertū̃ q̄̃ ſecū̃di/⁊ ſecū̃-
di etiā̃ q̄̃ primi:q̄r ſcꝫ plures cōtinet eccleſia q̄̃ Eſa.54.a
cōtinet patria:⁊ plures habet ſeculariū̃ cōditio Mat.20.b.
etiā̃ q̄̃ perfectiōis religio.Eſa.Multi filij deſer- Cap.xvj.et
te magis q̄̃ eiꝰ q̄ habet virū̃.Et alibi.Multi ſunt xxvij.
vocati,pauci vero electi.¶Sicut patet hic ⁊ in
capitulo ꝑcedenti:fuerunt tria vela de quatuor
coloribus ꝑcioſis facta:ſcꝫ byſſo retorta/cocco
bis tincto/purpura ⁊ hyacintho : ſcꝫ vnū̃ quod
pendebat ante arcam ſanctuarij. Secundū̃/qd̄
pendebat retro mē̃ſam ⁊ candelabrū̃/ſcꝫ ad ta-
bernaculi introitū̃.Tertium quod pendebat ſu-
per quatuor altas columnas ad atrij exterioris Morali-
ingreſſum.¶Sic vero cum eccleſia militā̃s ha- tas.
beat tres partes:ſcꝫ ſanctuarium/tabernaculū̃/
et atrium id eſt religionem/que debet eſſe ſan-
ctuariū̃ ſanctitatis cum arca clauſe humilitatis

et altari diuini cultus/oꝛationis et bonitatis.
Item eccleſiam que debet eſſe tabernaculũ: que
debet cõtinere menſam pietatis/⁊ candelabꝛum
doctrine ⁊ veritatis. Item ſecularium ſtatũ/qui
debet eſſe atriũ exterius: qui ſcꝫ debet habere co
lumnã/ſcꝫ fidei firmitatem: ⁊ tentoꝛia byſſina.i.
cõſciẽtie ⁊ mundicie puritatem. Illud tamen eſt
verum/ꝙ in vtroq; ſtatu/gradu ⁊ loco inueniũ-
tur vela picta ⁊ coloꝛibus pꝛecioſis cõſcripta.ſ.
viri perfecti/quatuoꝛ cardinalib⁹ virtutib⁹ adoꝛ
nati: q2 ſcꝫ ⁊ apud religioſos ⁊ apud clericos et
apud laicos pñt vela quadricoloꝛia reperiri: et
viri virtuoſi/honeſti quotidie intueri ſicut pꝫ:
q2 de quolibet ſtatu fuerunt martyꝛes ⁊ etiam
Ro.3.d. cõfeſſoꝛes ſicut dicit apoſtolus: Nunqđ iudeoꝝ
tm̃ eſt de⁹? Nõne ⁊ gentiliũ? imo etiã gẽtiliũ: qua
ſi diceret nõ põt vnus ſtat⁹ cõtra aliũ ꝓſumere:
q2 vbiq; potẽs eſt deus ſuã gratiã influere: ⁊ ſua
Aliter. vela quadricoloꝛia ſeminare. ¶ Uel dic quod iſta
tria ſignificant tres ſaluãdoꝛũ ſtat⁹.ſ.cõtinẽtes:
pꝛelatos et coniugatos vel religioſos/doctoꝛes
Aliter. ⁊ laicos ⁊c. ſicut ſupꝛa. ¶ Uel dic ꝙ iſta tria.ſ.ta-
benarculũ, ſctã ⁊ ſctãſanctoꝛũ: ſignificãt tres ſal
uandoꝝ ſtat⁹.ſ.ſtatũ penitentie/ſtatũ iuſtitie/et
ſtatũ glie exẽplo ciuitatis hieruſalẽ: q̄ pꝛimo fuit
dicta iebus.i.cõculcatio quo ad eccleſie penitẽ-
tes tãdẽ ſalẽ.i.pax eccleſie quo ad iuſtos: tandẽ
hieruſalẽ.i.viſio pacis eccleſie quo ad beatos.
C Et ſic quo ad iſta tria ſumũt aliqui illud Eſa. Si
Eſa.30.d. reuertamini et quieſcatis ſalui eritis. Reuerti
enim ſignificat penitentiam quieſcere iuſtitiam
in qua.ſ.homo quieſcit a vitijs in cõſcientie trã-
quillitate: ſaluatio autẽ ſignificat gloꝛiam: ſalui
Aliter. inquit eritis. Et ſi vis dilata ſicut ſupꝛa eodem
modo. ¶ Uel dic ꝙ iſta vela que in ingreſſu ſup
colũnas ſtabãt: ſignificãt pꝛelatos qui cuſtodiũt
eccleſiarũ ingreſſum inq̃tũ ſcire debẽt q̄ igredit
vel q̄ exit. Iſti ergo ſiue in religiõe ſiue in mũdo
ſiue in eccleſia debẽt eſſe, virtutib⁹ picti: ⁊ q̄tuoꝛ
virtutib⁹ cardinalib⁹ decoꝛati. ¶ Nota ꝙ taber-
naculum nullum habebat oſtium: imo ab oꝛien-
Eodem.c. te erat apertum: vbi pendebat vnum coloꝛatum
velum. ¶ Sic vero eccleſia que non claudit gre-
Moꝛalitas. mium penitenti: ſemper ſe debet ⁊ intrantibus ⁊
Aliter. redeuntibus ⁊ indigentibus aperire: ⁊ nulli be-
neficium vel miam denegare. ¶ Uel dic ꝙ iuſtus
debet eſſe apertus ſacerdoti per confeſſionem: ⁊
pauperi ꝑ eleemoſynã/hoſpitalitatẽ ⁊ cõpaſſio-
nem omnibus dans per nullã ficticiã inuolutio
Job.31.d nem: dicẽs illud Job. Foꝛis nõ mãſit peregrin⁹:
viatoꝛi oſtiũ meũ manifeſte patuit. ¶ Hic dr̃ ꝙ in
eodem.c.b. atrio quãtus erat paries aquilonaris/tãt⁹ erat
auſtralis: in quo notat ꝙ in eccleſia dꝫ eſſe nul-
la perſonarũ acceptio: ⁊ ꝙ tm̃ dꝫ reputari/⁊ ita
bñ ꝓmoueri paup vt diues/ruſtic⁹ vt nobilis ⁊c.
Itẽ ſicut oẽs colũne atrij eiuſdẽ erãt fabꝛice vel
ſchematis/etiam oẽs tabule vel coꝛtine: q2 ſcilꝫ
D oĩa que erant in tabernaculo/inter ſe erãt ſimi-
lia ⁊ confoꝛmia in genere ſuo. Sic vere in taber-
naculo eccleſie illi qui ſunt eiuſdem pꝛofeſſionis
⁊ gradus/debent eſſe eiuſdẽ cõfoꝛmitatis ⁊ ſta-
tus: vt ſcꝫ in moꝛibus ⁊ habitibus inter ſe cõue-
apoc.21.c. niant: ⁊ omnia in vnũ concurrant. Unde in caplo
pꝛecedenti dicitur quod vna mẽſura erat ſago-
rum omnium. Et in apo. dicitur/ꝙ latera ciuita-
tis erant equalia: quod tamen eſt hodie contra
multos: qui ſcilꝫ tam in eccleſia q̄ in religione
alijs non curant eſſe in bono ſimiles: ſed magis
⁊ in moꝛibus et in geſtibus ſunt ipſis diſſimiles
et diffoꝛmes et potiſſime bonis ꝑſonis que eos
Dañ.7.b. in ſuis ſtatibus pceſſerunt. Cõtra quos dicitur.
Beſtia quam vidi/diſſimilis erat beſtijs quas an
te videram. ¶ Paxilli ⁊ omnia vaſa altaris erãt
erea: dicitur hic. In quo ⁊ omnes paxilli qui ta-
bernaculũ eccleſie mediãtib⁹ charitatis funib⁹ ꝑ
ſtabilitatẽ firmãt.i.pꝛelati: vaſaq; alia.i.religioſi
vel clerici debẽt eſſe erei.i.ꝑ confeſſionẽ, pdicatio
nẽ ⁊ gratiarũ actionẽ ſonoꝛi ⁊c. ¶ Et nota ꝙ pa-
xilli in tabernaculo erant neceſſarij ad ſuſpendẽ
dum ⁊ ad dilatandum ſeu extendendum, ad ſta-
biliendum ſeu figendum. Sic vero pꝛedicatoꝛes
vel pꝛelati debent alios per contemplationem ⁊
ſpẽ celeſtium ſurſum ſuſpendere dicentes illud
apli. Que ſurſum ſunt querite: eccleſiam augere Col.3.a.
⁊ extendere: ⁊ etiam per charitatẽ dilatare ⁊ dif-
fundere: dicẽtes illud Eſa. Dilata locum tentoꝛij Eſa.54.a.
tui: ⁊ pelles tabernaculoꝛum tuoꝛũ extende. De- E
bent etiam ⁊ eccleſiam ⁊ ꝑſonã figere: ⁊ in fide et
in moꝛibus confirmare: ⁊ ſtatum eoꝛum ſpũalr ⁊
tpaliter ſolidare, dicẽtes illud Longos fac funi- Ibidem.
culos tuos: ⁊ clauos tuos cõſolida. Et de tali pa
xillo dicitur illud Eſa. Figatur paxillus in loco Eſa.22.g.
fideli: quaſi diceret: talis paxillus dꝫ eſſe in fide
⁊ in fidelitate fixus: vt alios melius figat ⁊ fir- Eodẽ.c.d.
met. ¶ Per dñm dictum eſt moyſi ſic. Pꝛecipe fi-
lijs iſrael vt afferant mihi oleum oliuaꝝ puriſſi-
mũ, piloq; contuſum: ⁊ ardeat lucerna in taber-
naculo meo iugiter extra velum: ⁊ collocabit eũ
Aaron ⁊ filij eius ꝑ dies ſingulos vſq; mane. In
veſpere aũt accendebatur lucerna in tabernacu
lo: ⁊ ꝑ totã noctem ardebat ⁊ tabernaculum illu-
ſtrabat. In mane vero adueniente lumine extin-
guebatur. ¶ Per oleũ in ſacra ſcriptura intelli- Moꝛalitas
gitur eleemoſyna vel quodlibet opus pietatis:
quia ſicut oleum alijs liquoꝛibus ſupernatat: la
pſos cõfoꝛtat: eſurientes cibat: lumini pabulum
pꝛeſtat: tumoꝛes ſedat: pugnatoꝛes inungit: et
ex amara radice oliue ſurgit. Sic eleemoſyna
alijs bonis opibus ſupnatat ⁊ ꝑualet: lapſos ⁊
eſurientes reficit ⁊ refouet: lumen boni exempli
alijs ꝑbet: tumoꝛẽ aliene ſuperbie cõtra ſe ſedat: ⁊
ad pugnãdũ ꝯtra diabolum ſumme iuuat: dũ tñ
ex radice amare.i.ex coꝛdis doloꝛe ⁊ cõpaſſione F
ꝓcedat: vt ſic hõ pꝛius mentẽ ſup pauperẽ effun-
dat q̄ manũ ad ſubueniendũ extendat. Dico igi-
tur ꝙ moyſes.i.pꝛedicatoꝛ debet pꝛecipere filijs
iſrael.i.xpi fidelibus, ꝙ ipſi offerant oleũ dño.i.
opera pietatis: ⁊ ꝙ inde fiat lucerna bonoꝝ exem
ploꝝ in tabernaculo eccleſie militãtis: quam ſcꝫ
Aaron ⁊ ſubditi eius.i.eccleſiaſtici viri debẽt ꝑ
cipue accẽdere: ⁊ ꝑ elemoſynaꝝ ſubuẽtionẽ quã
faciant, debẽt totũ tabernaculũ eccleſie lumine
bonoꝝ exẽploꝝ decoꝛare ⁊ alioꝝ oculos illuſtra
re: q2 ſcꝫ tpe nocturno.i.in tempoꝛe tribulatiõis
⁊ paupertatis debet pꝛecipue fieri: q2 ſcꝫ qñ dies
pꝛoſperitatis vel fertilitatis euenit: tũc põt iſta
lucerna intercipi ⁊ ſecludi, quouſq; iterum noctẽ.
i.tp̃s neceſſitatis ꝯtigerit ſubinferri: q2 ſcꝫ iuſti
debẽt in nocte.i.in neceſſitatis tempoꝛe eleemoſy
nas facere: de die vero i. quando non eſt neceſſe, Pu.31.a.
pñt ſine periculo abſtinere. Unde. Non extingue Aliter
tur in nocte lucerna eius. ¶ Uel dic ꝙ lucerna
eius ſignificat fidem: que vero ſole oꝛiente extin
guitur: q2 fides euacuabitur lumine pateſcente,
⁊ a ſplendoꝛe veritatis queerit in gloꝛia abſoꝛbe-
bitur. In nocte enim huius vite neceſſaria eſt lu-
cerna fidei. Tunc enim cum eterna dies effulſe-
rit, non erit neceſſe credere, ſed cuncta clara lu-
ce poterimus cognoſcere ⁊ videre. Eſa. Non erit Eſa.60.d.
tibi ſol amplius ad lucendum, nec ſplendoꝛ ignis
illuminabit te: ſed erit tibi dominus in lucem
ſempiternam ⁊c. Non occidet vltra ſol tuus: ⁊ lu
na tua non minuetur. ¶ Hic inueni notatum ꝙ
mons oliueti antiquitus mons trium lumi- G
num vocabatur: pꝛo eo ꝙ ibi naſcebatur oleum Mõs oliue
quo luminaria nutriuntur: ⁊ pꝛo eo ꝙ ibi reful- ti mons
gent luminaria templi: ⁊ pꝛo eo ꝙ ille mons ra- trium lumi
tione altitudinis a ſole plus ceteris illumina- num.

batur. Sic vere tria luminaria ſunt anime neceſ
ſaria.ſ.lux ſcie,q̃ ꝑ oleũ:lux gratie,q̃ per lumen
templi:lux glorie,q̃ per lumen loci notantur.

¶ Capi. xxviij. Textus.

Preceptum eſt Moyſi ꝙ applicaret ad ſe Aaron. Moralitatũ Capitu. xx.

PReceptum eſt
Moyſi ꝙ applicaret ad ſe
aaron ⁊ filios ei⁹ de medio
Num.6.a filioꝝ iſrael vt ſacerdotio
fungerent. In lib. Num. p̃=
cipitur, vt leuite de medio
Moralitas alioꝝ ſeparent,⁊ oblati do
mino cõſecrent. ¶ Sic aliq̃
ſacerdotio habent fungi,⁊
in ſtatu religionis vel eccleſie dño cõſecrari,⁊ ſi=
bi ſpãliter dedicari: ſicut eſt aaron ⁊ filij eius, et
etiã oẽs leuite. Hoc eſt dictu ꝙ epi ⁊ clerici ⁊ qui=
cunqȝ religioſi ⁊ eccleſiaſtici, debent ante oĩa ſe=
parari de medio alioꝝ, per ſancte vite ſingulari=
tatem,⁊ ꝑ preſtantiorem ſanctitatem ⁊ bonitatẽ,
⁊ etiã ad literam per ſtatus ⁊ morũ ⁊ etiã per ha
bit⁹ ⁊ geſtus ⁊ ſocietatis diſſormitatẽ: qꝛ ſcȝ iſti
b debent alijs meliores eſſe:⁊ ſic ſe debent a cõi vi
Joan.1.c ⁊ vita aliorũ ſeparare. Vñ petro dictum eſt. Dili
Matt.5.c gis me pl⁹ his? Apoſtolis etiã dictũ eſt Niſi abũ
dauerit iuſtitia veſtra plus q̃ ſcribarũ ⁊ phari=
Gen.43.c ſeorũ, nõ intrabitis in regnum celorum. Munera
etiam que miſit Jacob legunt fuiſſe de optimis
Can.3.c frugibus terre. Lectulum etiã Salomonis am=
biſſe leguntur fortiſſimi de fortibus. Sic ⁊ iſti, ſi=
cut ſeparãtur de ſecularibus in ſtatus ꝓfeſſiõe,
Num.16.c ita ⁊ ſeparentur in morũ perfectiõe. Unde dicit.
Separamini de medio multitudinis. Iſti debent
ad moyſen.i.ad prelatũ ſuperiorẽ applicari per
examinationẽ, vt ſcȝ cognoſcat iſtorũ ſcientiã, vi
tam ⁊ diſcretionẽ:⁊ ſi digni ſunt aſcedere ad hu=
iuſmodi prelationem: qꝛ ſcȝ illi ſi eſſent luſci, mu=
tilati ⁊ male formati, a ſacerdotio repellebant:⁊
ideo applicabant ⁊ examinabantur. Sic viri ec
cleſiaſtici ſi ſunt in moribus male formati, a mini
ſterio beneficiorum ⁊ officiorũ eccleſiaſticorum
debent repelli:⁊ ideo neceſſe eſt eos ad ſuperio=
Exo.29.a res applicari,⁊ diligẽter examinari. Unde Aarõ
et filios eius applica ad tabernaculi oſtiũ. Hic
enim agitur de veſtibus ſacerdotum. ¶ Uerũta
mẽ ſicut dicit Comeſtor:⁊ ſicut elicitur ab hoc
loco: minores ſacerdotes ⁊ maiores quedã ha=
bebant cõmunia,⁊ quedam differentia veſtimen=
ta. Unde ait generaliter ꝙ oẽs ſacerdotes qua=
tuor veſtimẽtis vtebãtur. Quicũqȝ em̃ ſacerdos
primo ⁊ ante omnia aqua manus lauabat: dein=
a de femoralia linea induebat: quib⁹ immiſſis pe=
dib⁹ ⁊ ſtrictis circa renes pudibũda celabat: qđ
quidẽ indumentũ ſolũ vſqȝ ad genua deſcende=
bat. Tandẽ vero induebatur tunica linea longa
vſqȝ ad talos ꝓtenſa:⁊ corpe ⁊ brachijs adapta=
ta. Poſtea vero habebat baltheũ ſeu cingulum
quatuor digitis latũ: floribus purpureis, cocci=
neis ⁊ hyacinthinis intextũ: quo ſcȝ ſacerdos cin
gebatur:⁊ quo tunica linea ne d f ueret ſtringe=
bat. Quartũ vero indumentũ erat tiara: q̃ quaſi
medietatẽ capitis operiẽs, vittis erat vndiqȝ cir
cũſtricta:⁊ q̃dã byſſino velamine vſqȝ ad barbã
deſuꝑ cooperta. Iſtis ergo quatuor ornamẽtis
Moralitas ſacerdotes minores induebant:⁊ qñ miniſtrabãt
in tabernaculo parabant. ¶ Reuera iſti pñt com
munitatem ſacerdotum noſtroꝝ ⁊ gñalr oim ec=
cleſiaſticorum ſignificare: qꝛ ꝓ certo iſti debent
⁊ ante oĩa feminalia linea quibus genitalia tege
bantur, i. virtutem puriſſime caſtitatis hr̃e: que
ſcȝ ⁊ renes ⁊ genua ⁊ oẽs actus venereos debet
tegere ⁊ ſtringere,⁊ ne turpitudo alicuius inho
neſtatis appareat, ante oĩa dȝ caſtitas operire.
Itẽ iſti debẽt hr̃e tunicã lineã longã exterioris
honeſtatis: q̃ vſqȝ ad pedes. i. vſqȝ ad finẽ vite at=
tingat ꝑ ꝑſeuerãtiã cõtinẽtie ⁊ lõganimitatis: vt
ſic de iſta duplici veſte linea, femoralib⁹ ⁊ tunica
i. interiori caſtitate ⁊ exteriori honeſtate ⁊ mun
dicia dicatur illud Leuit. Tunica linea veſtiet Leui.16.a
ſacerdos femoralibus lineis verẽda celabit. Itẽ b
iſti debẽt habere baltheũ ſeu cingulũ pictoratũ
de quatuor p̃cioſis colorib⁹ factũ,⁊ quatuor di=
gitis menſuratũ, ſignificantẽ quatuor virtutum
cardinaliũ ligaturã: q̃bus. ſ. tota morũ cõpago
cingit, ſtringit ⁊ ornat:⁊ inde quicq̃d eſt ſuꝑfluũ
cohibet, ſicut ptȝ. Juſtitia ſtringit iniq̃tatẽ:⁊ for
titudo ſtringit laxitatẽ: prudẽtia ſtringit leuita
tẽ: tẽperãtia ſtringit voluptatẽ. Et vide ſupra,
aurũ quare applicabat ad quatuor colores. Vñ
dr. Indues lineis tunicis, cingeſqȝ baltheo aarõ Exo.29.b
⁊ liberos eius. Iſte etiã balthe⁹ quatuor virtu=
tũ dr eſſe menſura quatuor digitorũ inquãtũ dȝ
inniti veritati quatuor euãgeliorũ: vel inquãtũ
per iſtas virtutes quatuor mẽſurant ⁊ ſtringũ
tur ſuꝑfluitates quatuor affectionũ. Tãdẽ mi=
tra linea iſtis oĩbus ſupereminẽs. i. tremor dei
in capite cordis et intentionis ponitur. ibiqȝ vit=
tis charitatis ſtringit. vt ſit timor filialis, nõ ſer=
uilis: et velamento byſſino. ſ. innocentia ſeu cor=
dis mũdicia deſuper premunt: a quo ipſum ca=
put intentiõis ornat. Timor em̃ alijs virtutib⁹
ſuꝑeminet et ipſum caput cũ ſenſib⁹. i. ipſam mẽ=
tem cũ affectibus velat et cohibet: capilloſqȝ et
cogitatiões ne ſuperfluant, manu tenet. Vñ dr.
Timor domini ſuꝑ oĩa ſe ſuppoſuit. Et Prouer. Eccli.25.b
Per timorẽ domini declinat oĩs a malo. Et ſic er Pro.15.d
go dico ꝙ eccleſiaſtici debẽt habere quatuor or=
namenta. ſ. caſtitatem pro feminalibus, honeſta c
tem pro tunica, quatuor virtutes pro zona, timo
rem domini pro mitra. Unde dicitur. Impones Exo.29.b
eis mitras: eruntqȝ ſacerdotes mei in religione
perpetua. ¶ Ultra indumẽta premiſſa. ſ. femina=
lia, tunicam lineam et balthеum: anabarchus. i.
ſummus ſacerdos plura habebat alia ornamẽta
ſcilicet tunicam hyacinthinam: que corpus vſqȝ
ad pedes tegebat: queqȝ deſuper capitiũ ⁊ in fi=
ne limbum ſeu oram fortem et contextam quem=
admodum (vt ait textus) fieri ſolet in extremis
partibus: ne facile rumpatur, habebat: vbi ſcili=
cet tintinabula aurea cum malis punicis, auro
et quatuor coloribus contextis vndiqȝ depende
bant: que pontifice tabernaculum intrante et do
mino miniſtrante ſonitum dare debebant. Ponti
fex enim mortis periculum incurrebat: ſi ſonus
nõ audiretur in tabernaculo cũ intrabat. ¶ Sic Moralitas.
vero dico ꝙ epiſcopus vel ſacerdos, vel quicũqȝ
in gradu eccleſiaſtico conſtitutus: vltra femina=
lia caſtitatis tunicam lineam innocentie et puri=
tatis, balthеum ſeu cingulum charitatis, tiarã
diuini timoris et humilitatis debet habere vnã
tunicam hyacinthinam. i. colore fulgidam et ce
leſtem conuerſationem habere curet, que ſcilicet
celeſtem colorem habeat: vt inter homines celi=
cam vitam ducat. Apoſtolus. Cõuerſatio noſtra Phil.3.d
in celis eſt. Quam ſcilicet tunicam conuerſatiõis
honeſte plura debent concomitare, ſcilicet ora d
ſeu limbus fortiter contextus in extremitate.
Hec eſt virtus perſeuerantie: que ſcilicet debet eſ
ſe fortis et ſolida, et vſqȝ ad extremum vite pro=
tenſa: ne ſcȝ rumpatur noſtre perfectionis tuni=
ca. Unde dicit. Attingit a fine vſqȝ ad finem forti Sap 8.a
ter. Item in iſta tunica bone conuerſationis, de
bent eſſe malogranata. i. bona opera et exempla
auro ſapientie et quatuor coloribus. i. quatuor

virtutibus cardinalibus circumſtantionata et
picta: vt ſic iſte ſit illa terra frumēti, vini ꝛ olei, in
Deut. 8. b. quā ficus ꝛ malogranata naſcuntur. Itē debent
eſſe aurea tintinabula. ſ. aurea documenta ꝛ ver
ba ad eruditionē alioꝝ, ſonum per p̄dicatio-
nem dantia: ꝛ ad dei laudē ꝛ gratiarū actionem
dulciter modulantia: qꝛ pꝛo certo quicunq; eccle
ſiaſticus ꝛ maxime p̄latus indigne tabernacu-
lum eccleſie ingreditur: niſi ſonitus diuine lau-
dis ꝛ p̄dicationis apud eum audiatur: quin
imo, neceſſe eſt ꝙ moꝛtem culpe ꝛ pene incurrat,
qui ſine tali ſonitu iudicium dei cōſpectibus ho-
Pſ. 25. b minum adminiſtrat. Pſal. Ut audiam vocem lau
dis tue: ꝛ enarrem vniuerſa mirabilia tua. Igi-
tur p3 ꝙ tunica hyacinthina conuerſationis ce
leſtis d3 habere limbum perſeuerātie ꝛ duratio
Eodē. c. a nis: malogranata ſeu fructus bone operationis,
ſonitum diuine laudis ꝛ p̄dicationis. ¶Ultra
p̄miſſa habebat ſummus pontifex tria ſpecia-
lia oꝛnamenta ſcilicet ſuperhumerale, rōnale iu-
E dicij, ꝛ cidarim ſeu mitrā. Erat autem ſuperhu-
merale quoddam paramentum humeroꝝ pon-
tificis de auro byſſo retoꝛta, cocco bis tīcto, pur
pura ꝛ hyacintho contextū: anulis ꝛ catenulis
aureis circūquaq; munitū: ꝛ cū rōnali iudicij qđ
erat oꝛnamentum pectoꝛis colligatum. In iſto
ergo ſuphumerali duo erant lapides onychini:
in quibus duodecim filioꝝ iſrael nomina erant
ſculpta: ꝛ ibi ſm oꝛdinem p̄mogeniture ſue ap-
poſita ꝛ conſcripta. Hoc autem fiebat, vt ſumm⁹
pontifex memoꝛiam filioꝝ iſrael ſecū ſemper ge
reret: ꝛ vt patriarcharū exempla imitari ſtude-
ret: ꝛ vt ppl's vidēs patrum ſuoꝝ nomina in hu
meris pontificis, ad ipſoꝝ virtutes imitandas
totis viribus inhiaret. Rationale vero iudicij
erat pānus quadratus ad oꝛnamētum pectoꝛis
oꝛdinatus: quatuoꝛ coloꝛibus p̄dictis ꝛ auro
textus: ꝛ duodecim p̄cioſis lapidibus inſigni-
tus: in quibus per quatuoꝛ oꝛdines noīa duode
cim filioꝛum iſrael erant ſculpta. Illud etiā iſta
duo vocabula iudiciū ꝛ veritas continebat: ꝛ cū
ſuperhumerali qđ erat retro ſuper humeros, cū
Moꝛali- catenis ꝛ anulis aureis iunctum erat. ¶Chariſ-
tas. ſimi, per humeros in ſcriptura (pꝛo eo qđ ab eis
depēdet foꝛtitudo bꝛachioꝛum) ſignificatur foꝛ-
titudo ꝛ virtus bene operādi. Pect⁹ vbi eſt coꝛ,
ſignificat limpitudinem bene cogitandi. Igitur
F per humerale oꝛnamentum humeroꝝ pōt intelli
gi bona vita ꝛ patientia: p rationale vero pōt intel
ligi bona ſciētia ꝛ doctrina, qꝛ ꝓ certo ſacerdos
ſeu pontifex vel eccleſiaſticus, d3 habere p̄nci-
paliter iſta duo oꝛnamēta. ſ. patientiā ad ſuſtinē
dū, ſeu virtutē ad bene operandū: ꝛ ſciētiā ad be
ne iudicādū: vt ſic in pectoꝛe ſit ſcientia, iudiciū
ſeu ratio: in humeris vero patiētia, ꝛ bonoꝝ ope
Num. 7. a rū executio. Uñ dicit. Onera poꝛtēt in ꝓp̄ijs hu-
meris. Igitur iſta duo debent cōſtare de quinq;
ſ. de auro diuine ſapiētie, de purpura iuſtitie, de
de byſſo temperantie, de cocco vel igne foꝛtitudi
nis, ꝛ de hyacintho vere p̄udētie: qꝛ reuera iſtis
quinq; virtutibus debet oꝛnari pectus. i. ſacer-
dotis vita ꝛ patientia. Debent etiam iſta duo ca
tenis ꝛ anulis ſibi iungi. i. communi conſonātia
ꝛ concoꝛdia: qꝛ ſc3 tunc rōnale pectoꝛis cum ſu-
perhumerali iungit: qñ conſcientia ꝛ vita, cogi-
tatio ꝛ operatio, ſenſus ꝛ act⁹ inuicem cōcoꝛdā-
tur: ꝛ quando tale bonū qđ. ſ. ſcitur ꝛ docet, ope
perficitur. Iuxta illud quod qđ canitur. Mens
a vita non diſcoꝛdet: nam ſi vitam mens remoꝛ-
det, nō eſt cōſonantia. Et pꝛoculdubio in ſuphu
merali ſunt duo lapides onychini: qꝛ ſc3 bona vi
ta conſiſtit in duobus: ſc3 in declinando a malo
ꝛ faciēdo bonū. Onychinus aūt lapis eſt ad mo
dū vnguis qui eſt coꝛpoꝝ extremitas, habēs vi-
nacē coloꝛē: ad denotandū ꝙ iſta duo ad extre-
mitatē vite p pſeuerantiā debent durare: ꝛ, nunq;
deſiſtere vel ceſſare. Uel etiam ad denotandū ꝙ
ad vnguē ꝛ diſtincte debēt iſta duo ſeruari. ſ. bo
nū fieri, a malo caueri. Aduertendū etiam ꝙ iſti G
duo lapides debebant includi auro, ꝛ auro me-
diante cū ſuperhumerali firmiter ſtabiliri: qꝛ au
rū diuine ſcripture d3 iſta duo tenaciter cōſtrin-
gere: ne poſſint p pctm̄ cadere vel perire. Pſal.
Declina a malo ꝛ fac bonū: inq̄re pacē ꝛ pſeque- Pſ. 33. c
re eā. Pacē dico, i. perſeuerātie ſtabilitatē. In rō-
nali, ſeu in oꝛnamēto pectoꝛis duodecim erāt la-
pides p̄cioſi: qꝛ ſc3 in mente ꝛ ratiōe pontificis
debent inueniri duodecim articuli fidei: ibidē. ſ.
ſculpti ꝛ tenaciter incluſi. Unde in Apoc. In ca- Apoc. 12. a
pite eius. i. in coꝛde coꝛona ſtellarum duodecim.
Et ſic fiet ꝙ ſacerdos vel p̄latus d3 ſecū in pe-
ctoꝛe ſeu in coꝛde poꝛtare nomina patriarcha-
rū ꝛ memoꝛiā ſctōꝝ patrū vt eos imitetur, nomi
naq; filioꝝ iſrael. i. ſubditoꝛum: vt de eoꝝ regi-
mine curet: ꝛ ꝓ eis ad deū inclinet. In humeris
etiā ſuis. i. in vita ꝛ cōuerſatione d3 patriarcha-
rū poꝛtare noīa. ſ. ſctōꝝ opa ꝛ exēpla: vt ſic pplo
ſubdito exemplariter demōſtrent, ꝛ imitāda etiā
p̄ſentent. Uñ dr. Habebat poꝛtas duodecim, et Apo. 21. b
duodecim nomina inſcripta: que ſunt noīa duo-
decim tribuū filioꝝ iſrael. Iſte enim in ſuo pecto
re ſeu in ſui pectoꝛis rōne: d3 hr̄e iſta duo nomi-
na ſcripta. ſ. iudiciū ꝛ veritas: vt ſc3 ſemp habeat
in coꝛde iudicium q̄tū ad ꝓximū: veritatē q̄tū
ad ſeipm̄. Iudiciū iuſte iudicādo: veritatē recte
diſcernēdo. Iudiciū, quo malū puniat: veritatē, H
qua bonū eligat: vt ſic de tali pontifice poſſit di- Pſ. 110. b
ci illud Pſal. Opera manuū eius veritas ꝛ iudi-
ciū. Et ſic ergo breuiter recapitula, ꝙ ſacerdos
pōtifex vel p̄latus d3 habere rōnale iudicij. i. rō-
nē ꝛ diſcretionē: vt ſit ſcripta veritas ꝛ iudicium:
ꝙ etiā duodecim lapides habeat. i. duodecim ar
ticuloꝝ fidē veritatē ꝛ cognitionē: q̄ ꝛ quatuoꝛ
oꝛdinibus, ꝛ quatuoꝛ coloꝛibus incluſa ſint. i. vt
habeat quatuoꝛ virtutū cardinaliū perfectionē:
qđ etiā anulos ꝛ cathenā. i. charitatē ꝛ dilectio-
nē habeat. Itē iſte d3 hr̄e ſuphumerale. i. on⁹ bo-
ne vite, qđ ſup humeros poꝛtat: vbi ſint duo ony
chini. i. boni factio, et mali declinatio: que p̄nci-
paliter mandant cum noībus filioꝝ iſrael i. cum
bonis ſctōꝝ patrū exēplis, q̄ imitanda alijs de- Sap. 18. d.
monſtrant. Et ſic de iſta dicetur illud Sap. ꝙ in
veſte poderis ſcriptus erat totus oꝛbis terrarū
et parentū magnalia in quatuoꝛ oꝛdinibus lapi Aliter.
dum erant ſculpta. ¶Uel dic ꝙ onychin⁹ qui fa-
cit oculos tremulos eſt timoꝛ vel cōſideratio: q̄
ſc3 duplex eſſe percipitur: vt ſc3 de amiſſione glo
rie, incurſioneq; miſerie timeatur. Rationale etiā
diſcretionē ſignificat, q̄ ſc3 duplex eſſe debet: pꝛo
eo qđ p̄latus diſcretus in ſpiritualibus et tem
poꝛalib⁹ debet eſſe. ¶Rōnale iudicij qđ oꝛnabat Eodē. c. c
ſacerdotis pectus, duodecim lapides p̄cioſos
habebat: q̄ quatuoꝛ diſtinguebantur oꝛdinibus A
ſc3 vt i p̄mo v̄ſu haberet ſardiū: topaziū ꝛ ſma
ragdū: in ſecundo carbūculū, iaſpidem et ſaphi
rū: in tertio liguriū, achatē et amethyſthum: in
quarto chꝛyſolythū, onychinū et beryllum. In
iſtis ergo lapidibus nomina duodecim filioꝛum
iſrael ſculpebantur: ꝛ ibi oꝛdinate ſm etatis ſue
oꝛdinem ponebant: ita ꝙ p̄mogeniti in p̄mo Moꝛalitas
verſu ꝛ in p̄oꝛibus lapidibus p oꝛdinē locabā-
tur. ¶Sacerdos iſte, pōt ſignificare p̄latum:
qui reuera tot habet p̄cioſoꝛum lapidum ge-
nera, quot habet officia vel beneficia: ꝛ tot ha
bet ſecū filios iſrael, quot habet bonos ſubditos
et perfectos. Igitur cum iſte habet in veſtimēto
poſſeſſionum ſuarum iſtos ſuos lapides p̄cio
ſos, i, iſta ſua beneficia diuerſimode diſtincta: ita
ꝙ in

ꝙ in quatuor verſibus.i.varijs ordinibus ſint di
uiſa. Veruntamen illud debet eſſe verum, ꝙ pri=
mogeniti.i.ſeniores, prudentiores ⁊ meliores fi=
liorum iſrael.i.ſubditorum debent in ipo pecto
re ⁊ affectione prelati primi ſedere, ⁊ in primis la
pidibus ſculpi: ⁊ primis officijs ⁊ beneficijs aſſi=
gnari: ⁊ in primis honorum et dignitatum ver=
ſibus ⁊ gradibus collocari: ibiqꝫ ſecundum ordi
nem etatis ⁊ perfectionis ⁊ virtutis quam ha=
Heſter.1.b bent prius vel poſterius collocari. Heſter. Bibe=
bant omnes in aureis poculis, vnuſquiſqꝫ ſecun
dum ordinem etatis ſue: ſcꝫ quia illud debet eſſe
verū ꝙ plat᷒ i affectione ⁊ mēte ſua debet primo
⁊ principaliter habere et proponere meliores: et
B eos etiam in dignitatibus ⁊ gradibus conſti=
Aliter. tuere priores, ⁊ facere potentiores. ¶ Vel dic ꝙ
quatuor ordines ſeu verſus in rōnali ſeu in pon
tificis pectore ſunt quatuor affectiōes in cuiuſ=
libet iuſti corde: videlicet, gaudium de preſenti
merito ſeu bono: ⁊ dolor de preſenti vitio ſeu ma
lo, ſpes de futuro p̄mio: ⁊ timor de futuro tormē
to. Duodecim lapides precioſi ſunt duodecim
virtutes: que ſcꝫ in pectore ⁊ in mente cuiuſli=
bet debent eſſe: que ſecundum dictos quatuor
verſus.i.ſecundum quatuor affectiones p̄dica=
tas abinuicē ſunt diſtincte. Igitur primus ver=
ſus, ſcꝫ gaudiū ⁊ leticia ſpūalis habet tres lapi=
des.i.tres theologicas virtutes: ſcꝫ ſardiū q̄ eſt
ſpes: qꝛ ſardius pellit timorē. Smaragdū q̄ eſt
fides: qꝛ ſcꝫ ſmaragdus acuit viſus ſplēdorē: to=
pazion q̄ eſt charitas: qꝛ topazion excedit omnē
Pſ.118.q valorem. Pſal. Dilexi mandata tua ſup aurum ⁊
topazion. Quaſi diceret. Nihil in theſauris regū
(ſm Pliniū) p̄cioſius reperit. De charitate ēt di=
1.Cor.13.b cit aplꝰs: ꝙ charitas oīa pōt. Scōs verſus ſcꝫ do=
lor vel triſticia penitētialis ſimiliter hꝫ tres p̄cio=
ſos pticulares lapides vel virtutes: videlicet car
būculū, q̄ igneū habet colorē: hec eſt cōtritio, Sa
phirum, q̄ (ſecundum Diaſcoridem) oſtia clauſa
aperit. hec eſt confeſſio. Iaſpidē q̄ ſanguinē: hoc
eſt voluptatem ſtringit: hec eſt ſatiſfactio ſeu ab=
ſtinentie maceratio. Contritio enim ſicut ignis
vrit: confeſſio oſtium oris ⁊ cordis aperit: ⁊ ſatiſ=
factio vel afflictio voluptatē cōſtringit. Tertius
C verſus, ſcꝫ ſpes: habet ſilr tres virtutes ſcꝫ ligu=
riū: q̄ fluxum ventris ſtringit: hec eſt caſtitas ſeu
mundicia. Achatē q̄ tempeſtatē auertit ⁊ pericu
la vincit ⁊ hec eſt ſtabilitas vel patientia. Amethi
ſthū, q̄ hoīeꝫ vigilē facit, ⁊ malam cogitationē tol
lit: hec eſt contemplationis ſublimitas, ⁊ celeſtiū
ſapientia: qꝛ reuera virtutē ſpei debet cōcomita
ri cordis mūdicia: patiētia ⁊ celeſtiū contēplatio
⁊ notitia. Quartus verſus ſcilicet timor tormen
torum, debet ſilr habere tres virtutes: videlicet
cryſolithum qui demones terret: hec eſt humili=
tas. Onichinū, q̄ imagines more ſpeculi rep̄ſen=
tet: hec eſt veritas. Berillū, q̄ quanto plus pallet
tāto eſt melior: hec eſt abſtinētie ſobrietas. Iſtos
ergo duodecim lapides.i.iſtas duodecim virtu=
tes debet continere veſtis pontificis.i.cōuerſatio
⁊ perfectio cuiuſlibet ſacerdotis. Iſtoſqꝫ debet in
ſuo pectore gerere: vt poſſint exemplariter relu=
cere. Et ſi vis applica nomina patriarcharum ſe=
cundum interpretationes ſuas ad noīa lapiduꝫ
⁊ virtutum. Ideo de talibus duodecim lapidi=
Apo.21.d bus dicitur in Apoca. ꝙ murus ciuitatis.i.vir
D tuſtus habebat duodecim fundamenta. Cidaris
erat ornamentum capitis pontificis, ⁊ erat facta
de byſſo ad modum pyramidis ſurſum erecta: in
fronte autem erat lamina aurea ad modum lune
mēdie figurata: cuius cornua erant ſuperius ele
uata: que ſcilicet ſuper frontem pontificis pende
bat: ⁊ nomen dei tetragrammatom continebat.
Iſtud poteſt allegari ꝙ quicunqꝫ eccleſiaſticus
pontifex vel ſacerdos debet in capite cordis ſui
habere duo ſpiritualia ornamēta.ſ.vittam byſſi
nam.i.cōſcie puritatē: ⁊ laminā aureaꝫ.i.ſapiētie
claritatē. Iſta vero mitra mundicie ſurſum dꝫ p
cōtemplationē intendere: ⁊ ab ipſo dꝫ ipſa diuine
ſapiētie lamina dependere: q̄ vcꝫ nomē dei.i.reue
rentiā ⁊ timorem ipſius dꝫ ꝑpetuo continere: cor
nuaqꝫ elationis ⁊ glorie ſi q̄ habet, debet ſurſum
in deum reducere ⁊ leuare. Pſal. Exaltabuntur Pſ.74.b
cornua iuſti.

¶ Capi. xxix. Textus.

Sed ⁊ hoc facies vt mihi in ſacerdotio conſecrentur. Moralitatum Ca. xxi.

Quando ſacer=
dotes cōſecrari debuerunt
preceptū eſt qđ ad moyſen
applicarent, aqua lauaren=
tur: predictis indumentis
omnibus veſtirent ⁊c. Noia
veſtimenta ſicut ſupra, ſi=
cut ptꝫ hic ⁊ Leui. Si vis Leui.8.a
dic ad literam vel hyſto= Moralitas
riam. ¶ Sic vero viri eccleſiaſtici ſi volunt dño
cōſecrari: debent primo ad tabernaculum applica
ri p maiorꝫ examinationē: debēt lauari p lachry=
mationē: debēt tunica linea indui p innocentiam
interiorē: debēt hr̄e feminalia p continētiā exte=
riorē: debēt habere baltheū ⁊ tenulas ⁊ vittas.i.
concordiā ⁊ vnionē, charitatē ⁊ dilectionem: ⁊ de E
bent habere tunicam hyacinthinam.i. celeſtem
cōuerſationem: que ſcilicet habet tintinabula.i.
diuinam laudem, orationem confeſſionem ⁊ gra=
tiarū actionem. Item habere debent rationale.i.
prudentiam ⁊ diſcretionem.ſ. ꝙ habeāt quinqꝫ
colores.i.quinqꝫ ſenſuum coertionem: ⁊ ſit du=
plex p ſpūaliū ⁊ temporalium circunſpectionem,
⁊ quadrata ſit per iuſtitiam ⁊ equalem ſui ⁊ alio=
rum menſuram communem, ⁊ habeat duodecim
lapides precioſos.i.duodecim articulorum fideꝫ
⁊ cognitionem: ⁊ noia filiorū iſrael.i.ſanctorꝫ pa=
trū exempla ⁊ dicta ⁊ imitationem: ⁊ contineant
iudiciū, veritatem ⁊ rōnem. Item debent habere
ſuphumerale.i. virtutē fortitudinis ⁊ cōſtantie
cū duplici onychino: qui facit oculos tremere.i.
cū duplici timore, culpe.ſ. ⁊ miſerie: ⁊ cuꝫ noībus
filiorꝫ iſrael.i.cum recordatione ⁊ cōpaſſione alie
ne ⁊ fraterne indigentie. Tandē vngatur oleo le=
ticie ⁊ vnguento diuine gratie per lenitatē et
deuotionem: aſpergaturqꝫ vituli ſanguine per
chriſti paſſionis recordationē: ⁊ ſic erit dño con=
ſecratus per ſanctitatem ⁊ pfectionē: ⁊ ſic erit di=
gnus portare mitram.i.habere honorem ⁊ prela
tionem: ⁊ laminam nomen dei continenteꝫ.i.ſpūa
lem dedicationem. Poſt q̄ poterit dñs dicere illđ
Ezech. Laui te aqua: cinxi te byſſo: calciaui te Eze.16.b
hyacintho: indui te ſubtilibꝰ: veſtiui te diſcolori= F
bꝰ.⁊c. Oleū etiā gratie: leticie ⁊ miſericordie ſu=
per iſtorꝫ capita debebat poni: ⁊ hoc ritu debe=
bant conſecrari dño: et ad miniſtranduꝫ in taber
naculo.i.in officijs eccleſie: offerendūqꝫ carnem et
ſanguinem.ſ.in ſacramento altaris poterunt do=
mino dedicari: nunc per ſacramentorum mini=
ſtrationem, et poſt in celum per latum fruitionis
et longum tentionis. ¶ Item ideo pene dicitur Eodē.c.a
Exo. Cum laueris eos aqua, indues eos veſti=
mentis: ſuis oleumqꝫ ſanctum infundes ſuper
caput eius: ⁊ hoc ritu conſecrabitur. Volens do=
minus dedicare et conſecrare ſibi ſacerdotes
ſuos precepit occidi vnum vitulum et duos arie
tes: et altaris cornua ipſorum ſanguine tin=
gi. Aaronqꝫ et filiorum aurem dexteram, polli=
cēqꝫ pedis et manus dextre ſanguie perfundi:
⁊ veſtes eorꝫ ſanguie aſpergi: ⁊ reliquū ſangui=

nē iuxta baſim altaris effundi: ipſe vero vitulus
Moꝛali‑ tas. foꝛis extra caſtra debebat cremari. ¶Sic vero
deus pater quādo voluit ſacerdotes .i. fideles
ſpecialiter dedicari: fecit occidi xp̄ꝫ per moyſeꝫ.
i. per populum iudeoꝛum: qui ſcꝫ chꝛiſtꝰ dicitur
vitulus ſingulariter, ꝓpter vnitatē ꝑſone. Dicit̄
etiam duplex aries propter bifoꝛmitatē nature.
Iſtum etiam voluit dominꝰ coꝛpoꝛaliter occidi:
⁊ extra caſtra .i. extra hieruſalē immolari. Igit̄
ſi domino conſecrari ſpiritualiter voluerimus:
B neceſſe eſt ꝙ ſanguine paſſiōis ſue per cōpaſſio‑
nem tingamur: ⁊ ꝙ pollex pedis .i. affectio: pol‑
lex manꝰ .i. operatio: extremū auris .i. attentio:
veſtis exterioꝛ .i. conuerſatio inde ſpiritualiter
aſpergantur: ⁊ ꝙ iſte ſanguis .i. iſta ſanguinis
cōpaſſio ſup coꝛnua altaris .i. ſup affectiones ⁊
deſideria coꝛdꝭ: vl̄ ſup coꝛnua .i. ſup baſim ipſiꝰ.
i. ſuper ſubditos ⁊ iferioꝛes gn̄aliter effundat̄.
Sic em̄ erimꝰ dn̄o cōſecrati: et ad miniſtrādū ſi‑
bi i eccl'ia, ſeu ad imolationē bonoꝝ opeꝝ digni
facti. Iō bn̄ ſcribit̄, ꝙ ſanguis chꝛiſti emūdauit
Heb. 9. d. cōſciētias noſtras ab operibꝰ moꝛtuis.

¶Capl'm. xxx. Textus.

Facies quoqꝫ altare ad adolendū thy‑ miama. Moꝛalitatum Capitulū xxij.

PRecepit dn̄s fie
ri altare thymiamatis ſeu in‑
cēſi d lignis ſethim ex auro mū
diſſimo: vno cubito longū la‑
tumqꝫ: ⁊ ſic in omnem partē q̄‑
dratū: in altitudine tamē duo‑
bus cubitis menſuratum. Ha‑
bebat illud altare quatuoꝛ coꝛnua: craticulam
auream in medio: ⁊ in circūitu coronā auream
ſeu labiū poſſidebat. Illudqꝫ in ſanctuario late‑
bat ⁊ deſuper ſacerdos thymiama ſeu thus ſin‑
gulis diebꝰ mane ⁊ veſpere offerebat: quādoqꝫ
etiam cum ſanguine ad hoc altare intrabat et
coꝛnua eius ſanguine contingebat, ſcꝫ ſemel in
anno: ſicut dicitur Leuit. ¶Dic ꝙ iſtud altare ē
b homo iuſtus, ⁊ maxime religioſus: qui de lignis
Moꝛali‑ tas. ſethim .i. imputribilis per ꝑſeuerantiā debet eſſe
⁊ auro ſapientie coopertus, ſctitateqꝫ ⁊ ſapiētia
totꝰ clarꝰ. Igit̄ iſte debet eſſe quadratꝰ ꝑ conſtā‑
tiam: longu ꝑ fidē: latus ꝑ charitatem: ⁊ altus
per ſpem: ⁊ quatuoꝛ habēs coꝛnua ſcꝫ quatuoꝛ
virtutum cardinalium opulētiam aureolam ſcꝫ
in medio id eſt inflammatā et ardentē cōſciētiaꝫ:
coronā deſuper id eſt future retributiōis confi‑
dentiā. Iſte ergo debet eſſe in ſanctuario para‑
diſi per bonam affectionem ⁊ contemplationeꝫ:
in ſeipſo debet offerre thymiama ⁊ thus id ē de‑
uotionem et oratione: et quādoqꝫ etiā ſanguinē
id eſt diuini ſanguinis cōpaſſionem: ⁊ ſue paſſio
nis recoꝛdationem. Sic enim erit altare domini
et ara ſpiritualis domini dei noſtri. Si vis dila‑
tare vide ſupra de altari holocauſti cap̄. xxvj. et
Aliter. dic ſi vis ꝙ altare ſignificat coꝛ ⁊c. vid ibi. ¶Ul'
dic ꝙ iſtud altare quod erat abſconditum i ſan‑
ctuario: ſignificat beatos qui ſunt i paradiſo: q̄
ſcꝫ ſunt aurei, clari, ⁊ ſpectabiles: ſethinei impu
tribiles, immoꝛtales qui ſcilicet triplicem dimē
ſionem, ſcꝫ tres anime dotes: ſcilicet altū viſiōis
latum fruitionis, longū tentionis habent. Item
quatuoꝛ coꝛnua id eſt quatuoꝛ coꝛpoꝛis dotes:
A ſcꝫ agilitatem, claritatem, ſubtilitatē, impaſſibi‑
litatem. Illud ergo altare thymiamatis dicitur
Eod ca. b. quia ſancti eterne gloꝛie odoꝛibus recreantur.
¶Precepit dominus fieri lauachꝛū ſeu lauato‑
rium in ingreſſu tabernaculi de ſpeculis mulie‑
rum q̄ ante foꝛes tabernaculi excubabāt, qd in‑
tellexit comeſtoꝛ, ꝙ ſpecula circūquaqꝫ illi laua‑
toꝛi ereo erāt inſerta: vt dum ſacerdotes ſe laua
rent, poſſent videre ſi foꝛte haberent in facie ali
quid inhoneſtū. Erat ergo illud labium ereū: in
quo ſcꝫ ſacerdotes manꝰ ſcꝫ ſacrificia oblaturi:
⁊ manus pedeſqꝫ ante tabernaculū federis igreſ
ſum lauabāt. ¶Reuera illud labiū ſacram ſcri‑
pturā ſignificat: que ſcꝫ de ſpeculis mulierū an‑ Moꝛali‑
te tabernaculū excubātium .i. de ſententijs ſan‑ tas.
ctarum animarū ſeu perſonarū nunc in paradi‑
ſo quieſcentiū cōſtat: qꝛ pro certo iſta eſt quod‑
dā lauatoꝛiū: vbi quilibet pōt maculas defectuū
ſuoꝛū ſpeculariter cognoſcere et eas mundare,
et abſtergere: nullatenuſqꝫ debet ad altare ac‑
cedere: nec in eccleſie tabernaculo ſubintrare, ni
ſi primo ibi ſtuduerit ſe lauare. ¶Uel dic ꝙ illd
lauatoꝛiū ſignificat penitētiā ſeu etiā lachꝛyma‑ Aliter.
tionem, ſeu coꝛdis cōpunctionē: qꝛ ſcꝫ qn̄ quis i‑
trare vult ad altare dei, ſeu ad ſacramentū alta
ris, ſeu etiā ad ſecretariū coꝛdis ſui ꝑ deuotio‑
nem, vel etiā ad tabernaculū paradiſi ꝑ cōtēpla‑
tionem: vel ad tabernaculū eccleſie ꝑ ꝓmotionē:
ꝓ certo lauachꝛo lachꝛymarū, ante oīa ſe debet
lauare: ⁊ ſpeculis bonoꝛū exēploꝝ ſe debet vide
re ꝑ cōpunctionē, et ſuiꝑſiꝰ conſiderationē. Iu‑
xta illd Pſal'. Lauabo inter inocētes manꝰ meas
⁊ circūdabo altare tuū dn̄e. Et ſicut ſcꝫ Comeſto‑ B
rem tria erāt lauatoꝛia an̄ tabernaculū, ſcꝫ vnū pſ̄. 25. b.
ſacerdotū: ⁊ alid viroꝝ: et aliud mulierū: ſic ꝓo
etiā in eccleſia tria ſunt genera lachꝛymarū .ſ.
vnū qd eſt mulierū .ſ. iperfectoꝝ ⁊ incipientium:
qd fit ex timoꝛe pene. Aliqd eſt viroꝛū .i. ꝓficien‑
tiū: qd fit ex culpe cōmiſſe doloꝛe. Aliud qd eſt ſa pſ̄. 115. b.
cerdotū .i. hominū perfectoꝝ: qd fit ex ſpōſi amo
re: ⁊ ex premij deſiderio ⁊ ardoꝛe, necnō ex inco
latꝰ ꝓlongatiōe ⁊ lāgoꝛe. Pſal. Heu mihi qꝛ inco‑
latꝰ meꝰ ꝓlongatꝰ eſt. Sicut etiā ponit iſte, ſacer
dos tabernaculum, ingrediens nudis ⁊ lotis pe
dibus ſubintrabat: ad denotādum ꝙ eccleſiaſti Eod. c. b.
ci debent calciamenta tempoꝛaliū bonoꝛum de
pedibus affectionum deponere, ⁊ ſe per peniten‑ Nu. 28. c.
tiā abluere vt ſic poſſint in iſto tabernaculo di‑ Moꝛali‑
gne eſſe. Unde Ioſ. Tolle calciamenta de pedi tas.
bus tuis: locus enim in quo ſtas terra ſancta ē. Ioſ. 5. d
¶Dominꝰ precepit populū (quando ipſum nu mat. 10. d.
merari contingebat) dare preciū pro aīabꝰ ſuis. C
ſ. medium ſicli pro populo qui ad nomen trāſi‑ pſ̄. 39. b.
bat: ⁊ ſic ipſos a plaga ſaluādos promittebat. Eccl'i. 1. b.
Quod qꝛ non fecit dauid, magna pars populi Sap̄. 5. a.
numerati perijt. ¶Per numerum in ſcriptura i‑
telligitur predeſtinatio diuina: et ſue diſpoſitio
voluntatis. Unde dicit̄. Capilli capitis vr̄i oēs
numerati ſunt. Et vide ꝙ in ſcriptura mali non
dicunt̄ in numero cōtenti. Pſalm̄. Multiplicati
ſunt ſuper numerum. Et Eccl'i. Stultoꝛum infi‑
nitus eſt numerus. Ecōtra de iuſtis dicit̄. Ecce
quomodo cōputati ſunt .i. nominati inter filios
dei. Igitur dico ꝙ oēs illi qui a deo ſunt nomina
ti .i. electi ⁊ predeſtinati: debēt preciū bonoꝛū
operū pro aīabus ſuis ſoluere: ⁊ dimidium ſicl'i,
quod cōſtat ex decē obolis: qꝛ ſiclꝰ viginti obo‑
los habet .i. decem mādatoꝝ legis impletionē
debet pro precio aīe ſue dare: vt ſic ipſum velit Eod. c. e.
dn̄s a plaga damnationis perpetue liberare et
ſaluare. ¶Sicut hic dr̄. Dn̄s p̄cepit moyſi oleū Moꝛali‑
vnctiōis fieri ad ſacerdotes vngendū ⁊ ad ta‑ tas.
bernaculū ꝯſecrādū .ſ. de myrrha ꝑma ⁊ electa, ca
lamo, cinamomo, caſſia ⁊ oleo oliuaꝝ: ⁊ voluit
ꝙ nullꝰ aliꝰ tale vnguentū faceret: ꝙqꝫ caro hu‑
mana ſe tali vnguēto nō vngeret: ſꝫ ꝑ tabernacu
lo: arca vl' altari Aarō ⁊ filijs ſuis vngēdꝭ ⁊ conſe
crādꝭ ipꝫ attentꝰ cuſtodiret. ¶Reuera tale vnguē
tū ē deuotio: q̄ .ſ. ꝯſtat ex myrrha amare ꝯtritiōis:
ex calamo affabilis orōnis, pſ̄. Ligua mea cala‑

mus ſcribe. Ex cinnamomo odoroſe ⁊ famoſe va
Eccli.24.b porationis ⁊ opinionis. Unde dicitur. Sicut cinnamomū
aromatizās odorē dedi. Ex caſſia q̄ ſcḋm Pliniū cō
fert pectori: ardore charitatis et dilectionis/ et
pſ.44.b oleo pietatis ⁊ cōpaſſionis. Pſal. Myrrha ⁊ gut
D ta ⁊ caſſia a veſtimētis tuis/ a domibꝫ eburneis.
Qui enim iſtas quinqꝫ ſpecies habuerit. ſ. cōpaſſio
nem/ dilectionē/ ⁊ famoſam opinionē/ orationē et
amarā cōtritionē: ipſe pro certo poterit in corde
ſuo vnguentū deuotionis cōficere: quo taberna
culum mētis poterit inungere: et ſacerdotē cum
ſuis filijs. i. orationē cum operibꝫ ſuis bonis po
Pſal.27.b terit dn̄o cōſecrare: vnde dicitur. Unguento et va
Aliter. rijs odoribꝫ delectatur cor. ¶ Uel dic ꝙ vnguentū
illud ſignificat perfectionē diuine doctrine: qua
pro certo caro humana. i. carnaliū vel ſeculariū
vita nō eſt per adulationē vngenda: imo in vſus
tabernaculi/ ⁊ in vtilitatē eccleſie/ et laudem dei
Aliter. et ſanctorū eſt ſolūmodo expendenda. ¶ Uel dic
ꝙ vnguentū deuotionis et diuine gratie non eſt
cuiuſlibet volētis: ſed quibus datum fuerit deſu
per. Sacerdotes enim/ tabernaculū et vaſa. i. viri
ſancti tali vnguento vnguntur: alij vero ad hoc
Eodē ca.d nullatenus admittuntur. ¶ Precepit dn̄s fieri thy
miama odoris ſuauiſſimi de diuerſis aromati
cis ſpeciebus: ſcilicet ſtacten/ thure/ onicha/ gal
bano mādans omnia in puluerem redigi, ⁊ exin
de incenſum ſibi fieri: ipſumqꝫ ſibi ſuꝑ altare au
reum in ſanctuario offerri: et noluit ꝙ talis incē
ſatio vel talis puluis in vſus humanos cederet
quinimo p̄cepit ꝙ quicūqꝫ tali odore ſe delectari
vellet de ſuo populo deperiret. ¶ Per incenſum
Moralitas. intelligitur oratio vel diuini cultus exhibitio: quā
E ſcilicet ſibi dn̄s ſpecialiter vult reſeruari/ ⁊ nulli
Eſa.42.b alteri cōmunicari. Eſaias. Gloriam meam alteri
non dabo: nec laudē meā ſculptilibus. Non vult
ergo ꝙ humana caro, id eſt quicūqꝫ homo morta
lis tali incenſo. i. cultu diuino ſibi exhibito vta
tur nec in eo quomodolibet delectetur: quēadmo
dum fecit Alexander/ qui fecit ſe ſicut deū ado
rari: ⁊ Caius ceſar/ qui ſtatue ſue fecit thurifica
ri: quia reuera omnis talis merito perit ipſumqꝫ
deus deſtruit et confundit: exemplo herodis de
Act.12.d quo dicitur ꝙ cōtinuante populo, ⁊ ſibi voces dei ⁊
nō hominis acclamāte. i. laudes diuinas ſibi di
cente, ⁊ eo in talibus gloriante percuſſit eum an
gelus dn̄i ⁊ conſumptus a vermibus expirauit.
Aduerte autē ꝙ illud incēſum orationis ⁊ latrie
cōſtare habet ex thure cuius fumus ſurſum aſcē
dit. i. ex cōtemplatione: ex galbano, cuius gutta
ignee eſt nature: id eſt ex feruēti delectatione: ex
ſtacten, que idē eſt qḋ myrrha electa. i. ex amara
cōſideratiōe ⁊ cōtritione: ⁊ onicha, q̄ ſcḋm Come
ſtorem eſt oſtreola modica ad ſimilitudinem hu
mani vnguis: que ſcilicet eſt corporis extremi
tas. i. ex perſeuerantie cōtinuatione: iuxta illud
1.Theſſ.5.d apoſtoli. Semper ⁊ ſine intermiſſiōe orate. Et ſic
Eccli.38.a de tali thymiamate dicetur illud Eccli. Unguen
tariꝰ faciet pigmēta ſuauitatis. Et bene dicit ſua
uitatis: quia vere talis oratio domino eſt ſuauis.

¶ Capi. xxxij. Textus.

F **Uidens autē populus ꝙ morā faceret moyſes. Moralitatum Cap. xxiiij.**

Cum moyſes eſſet in monte cū dn̄o legem acce
pturus: ibiqꝫ quadraginta die
bus et noctibꝰ ieiunaſſet: vidēs
populus ꝙ non redibat: petijt
ab aaron ꝙ faceret ſibi deos/ q̄
ſcꝫ eos precederent in deſerto.
Acceptis ergo inauribus mulierū et liberorum
proiecit in ignem: ⁊ ſcḋm quoſdam opere diaboli
co vitulus conflatilis vel ſaltem caput vituli in
igne formabatur. Quod videns populus ipſum
adorat et letatur: ⁊ luſibus ⁊ conuiuijs delecta
tur. Sedit inquit populus manducare et bibe
re ⁊ ſurrexerūt ludere. Moyſes ergo populum
videns idolatraſſe: et ſuis veſtibus nudatū eſſe:
vitulum in puluerē cōminuit: ⁊ in aquis impoſi
tum populum bibere precepit. Et ſcḋm Comeſto
rem/ ſtatim in barbis virorum qui principalius
rei erāt: ſignum ſue idolatrie apparuit propter
qḋ moyſes vocatis leuitis/ ipſos ad occidendos
fratres ſuos/ ſcilicet iſtos qui miraculoſe ſignū
idolatrie ſue portabant miſit. Ponat inquit vir
gladium ſuper femur et tranſeat per mediū ca
ſtrorum: ⁊ occidat fratrem ⁊ amicū ſuum ⁊c. Iſti
ergo proprijs amicis ⁊ fratribus non parcētes/
eos occiderunt: et ſic crimē idolatrie vindicaue
runt. ¶ Per iſtum vitulū moraliter loquēdo in Moralitas.
telligitur peccatū luxurie: quia ſcilicet vitulus G
animal eſt laſciuū. Per moyſen intelligitur pre
latus ſuperior: per fornacem intelligitur diabo
lica tentatio: per inaures mulierū intelliguntur
imaginationes et oblectamina feminarū. Et er
go dico ꝙ cum moyſes id eſt prelatus bonus eſt
abſens: ita ꝙ ꝑ quadraginta dies/ id eſt magna
tempora moratur ꝙ nō viſitat plebem ſuam re
uera ſepe fit ꝙ populus ſubditorum cōuertit ſe
ad deos alienos/ id eſt ad vitia et peccata: ipſoſ
qꝫ adorat et diligit: ⁊ cultū domini derelinquit.
Conſtat enim ꝙ abſentia bonorū prelatorū: da
to ꝙ ex cauſa legitima ſint abſentes: tamē eſt ſe
piſſime cauſa criminis ſubditorum: quia nec iſte
populus vitulū adoraſſet/ ſi ſemper moyſes pre
ſens fuiſſet. Tunc enim maxime diabolus in for
nace tentationis ex inauribus: id eſt mulierum
tentationibus: vitulū. i. peccatū luxurie eis con
flat: quē ſcilicet populus libenter adorat: ita ꝙ
ludis ⁊ cōuiuijs vacat: ⁊ virtutū veſtibus ſe de
nudat. Quia reuera qui luxurie famulatur ⁊ ſer
uit/ libenter conuiuijs ⁊ ludis intendit/ et virtu
tum ⁊ honeſtatis veſtimēta relinquit ſuaſqꝫ igno
minias propalat: faciliter etiā oſtēdit: vnde ipſa
luxuria poteſt ipſi dicere luxurioſo illud Hiere Hiere.13.d
mie. Nudaui femora tua cōtra faciē tuam: ⁊ ap
paruit ignominia tua/ adulteria tua/ et hinnitus H
tuus, ⁊ ſcelus fornicationis tue. Moyſes ergo. i.
prelatus rediēs: ⁊ ſubditum populū in abſentia
deliquiſſe videns: ſolet vitulū. i. peccatū luxurie
vilipēdere, pulueriʒare, ⁊ etiā viſus puluere de
monſtrare: populūqꝫ debet ad aquā. i. ad potum
lachrymarū inuitare: ⁊ ſic facere ꝙ in barbis eo
rum id eſt in exteriori apparētia poſſit eorū pec
catum ſcꝫ per penitentiā et diſplicentiā appare
re: et ſic debet leuitas. i. p̄dicatores mittere: qui
fratres ſuos qui deliquerūt, debēt gladio verbi
dei percutere: et carnem id eſt carnalitatē in eis
occidere: vt poſſint ſpiritum ſuſcitare. Iſti etiā
leuite: id eſt predicatores, nulli omnino debent
parcere: nec fratrem aut amicū palpare: ſed oēs
in quibus ſignum peccati viderunt debent ar
guere vel punire. Unde Ezechi. Tranſite per ci Ezechi.9.b
uitatem ſequentes eum et percutite: non parcat
oculus veſter neqꝫ miſereamini. Senem, adole
ſcentem, virginem, paruulum, et mulieres inter
ficite. ¶ Uel dic ꝙ vbi de fide agitur, nullus etiā Aliter.
debet propinquis indulgere: ſed pro fide ʒelare,
et pro iuſticia dimicare. ¶ Uel dic ꝙ aqua ſigni Aliter.
ficat mundi ſcientias: que ſcilicet puluerem vi
tuli: id eſt auariciam et elationem ſuperbie ſecū
portant. Puluis enim auariciā vitulus vero ſu
perbiā ſignificat. Illi ergo qui talibus aquis: id
eſt mundi ſciētijs inebriantur ſtatim eorum barba:
id eſt eorū prudētia ſigno ſuperbie cōſignatur:

quapꝛopter a fratribus ſuis:id eſt ab angelis in
iudicio finaliter occidentur.

Cap. xxxiiij. Textus.

**Ac deinceps: precide ait tibi duas ta/
bulas. Moralitatum Capi. xxxiiij.**

Cum moyſes aſcē
diſſet in montē ad dn̄m/et legem
ab eo ſuſcepiſſet/et tandem ad
populū deſcēderet:tanta gloꝛia
in vultu ſuo apparuit/ꝙ popu=
lus ipſum reſpicere nō valebat
quinimo facies eius coꝛnuta erat ex cōſoꝛtio do
mini:qđ tamen ipſe moyſes ignoꝛabat. Radij em̄
ſplendoꝛis de vultu ipſius emicabāt/qui coꝛnu-
tam ſimilitudinē ꝑtēdebāt. Quapꝛopter moy=
ſes velamē ante faciē ſuam poſuit/cū populo lo
quebatur:ne ſcilꝫ tam mirabili claritate intuentiū
Moralitas. facies lederent:ſicut dicit Exo. xxxiiij. ¶Si vis
dic ꝙ accidit q̄n̄ꝙ loquēdo ſpiritualiter moyſi:
qui interpꝛetatur aſſumptus de aqua.i. illis qui
de aquis mūdane fluxibilitatis ad religionē vel
eccleſiā aſſumunt/ſcꝫ viris ꝑfectis et religioſis.
Quia reuera ſepe fit ꝙ ad montem contēplatio=
nis aſcēdunt:⁊ cum deo cōſoꝛtiū ⁊ familiaritatē
cōtrahūt:⁊ quēdam ſplendoꝛē alte ⁊ honeſte cō=
uerſationis exinde ſuſcipiūt ⁊ acquirūt:pꝛopter
qđ ita fit/ꝙ populi.i. ſeculares in valle ſeculi re=
manentes/talē ſplendoꝛē inſolite cōuerſationis
reſpicere nō poſſunt/ſed poti⁹ ipſos coꝛnutos.i.
B ſupbos et elatos/hypocritas ⁊ ſupſtitioſos eſſe
credūt:q̄ꝛuis in veritate ipſi coꝛnua ſupbie nō ha
beant:nec ſe coꝛnutos eſtiment ſeu credant:imo
ſine ſuperbia radios virtutū de ſe eijciāt ⁊ emit=
tant. Quia pꝛo certo illud eſt verū/ꝙ bonus reli
gioſus ⁊ humilis q̄n̄ꝙ ſupbus credit/q̄n̄ virtuo=
Mat. xi. c ſe ⁊ ſingulariter cōuerſat:ſicut de Johanne bap.
dicebatur/vbi dicit. Uenit iohānes non mandu=
cans neꝙ bibens/et dicūt:demoniū habet. Quid
ergo? Pꝛo certo talis moyſes.i. talis vir perfect⁹
ad euitandū mala/et maloꝛū iudicia:debet ſplē=
doꝛem cōuerſationis et virtutū ſuarum abſcon=
dere:et pallio cuiuſdam affabilis exterioꝛis vite
induere:vt ſic poſſit ſe alijs confoꝛmare:⁊ ſplen=
doꝛem ſue ſanctitatis abſcondere vel velare:di=
cens de talibus male iudicantibus illud Deu=
Deut. xxxij. c tero. Abſcondam faciem meam ab eis:et conſide
Aliter. rabo eoꝛum nouiſſima. ¶Uel dic ꝙ multi ſunt ſi=
cut moyſes:qui ſcilicet quādo aſcēdunt in mon=
tem contemplationis/et diuinum conſoꝛtium ſe
ſentiunt per deuotionem habuiſſe/ſolent coꝛnu=
ti effici et ſuperbi:intantum ꝙ alios ſolent con=
temnere/⁊ ſe ſanctos pꝛe alijs reputare:⁊ pallio
pompe exterioꝛis vultuꝫ ſuum operire. Alij igi=
tur tales nō ſolent libenter reſpicere/ſed eos po
Aliter. tius abhoꝛrere. ¶Uel dic ꝙ moyſes ſignificat le
gem/que ſcilicet duo coꝛnua id eſt duo teſtamē-
ta continet:que tamē populus iudeoꝛū non vi=
det:quinimo gloꝛiam et miniſterium legis vide=
re non potuit:ſed potius incredulitatis velami
C ne ſe veſtiuit. Unde apꝉs. Uſꝙ in hodiernū diem
cum legitur moyſes:velamen eſt poſitum ſuper
2. Coꝛ. 3. b coꝛda eoꝛum. ¶Moyſes legitur habuiſſe faciem
Eodē ca. d ſplendidam et pꝛe ſplendoꝛe coꝛnutam:manum
Exod. 4. b tamen legitur habuiſſe lepꝛoſam. ¶Sic vero hy
Moralitas. pocrite faciem conuerſationis habent ſplendi=
dam et honeſtam:⁊ pꝛe ſplendoꝛe cōuerſationis
quam habent coꝛnua ſuperbie pꝛetendentem:et
alios etiā ſuperbe cōtemnentē:et alios pꝛoterue
coꝛnibus ferientē:et tamē conſtat ꝙ manū ope=
rationis habent lepꝛoſam/et impiam/⁊ immun=
dam:ſicut patet ad literā de multis malis eccle=
ſiaſticis et alijs:q̄ quāto ſunt in facie.i. in appa=
rentia pulchꝛioꝛes:vel in mente quo ad cōſcien-
tiam clarioꝛes:tanto ſunt in manib⁹ id eſt in ope
rationibus turpioꝛes. Unde dicitur. Uox quidē Gen. 27. c
vox Jacob eſt:ſed manus/manus ſunt eſau.

Capitulū xl. Textus.

**Locutuſꝙ eſt dn̄s ad Moyſen dicens:
Menſe pꝛimo. Moralitatū Ca. xxv.**

Exodi. xl. dicitur:
ꝙ tabernaculo cōpleto pꝛeceptū
eſt ꝙ ipſum tabernaculū erige=
retur:ꝙꝙ vnctionis oleo vnge=
retur. Poſuit ergo Moyſes in
erecto tabernaculo arcam cum
pꝛopiciatoꝛio et duobus cherubin/⁊ altare incē= D
ſi:velū ⁊ candelabꝛū luminis et mēſam ꝓpoſitio=
nis. Ante tabernaculū vero poſuit labium cum
aqua:altare cū igne:atriū cū tentoꝛijs ⁊ colūnis.
Quibus factis/operuit nubes tabernaculum:et Moralitas.
gloꝛia dn̄i impleuit illud. ¶Dic ꝙ tabernaculū
eſt aīa beata/que ſcilꝫ poſtꝙ eſt cōpleta virtuti=
bus, Moyſes.i. deus ipſam in celo erigit:et oleo Pſal. 18. b
perpetue cōſolationis inungit. Pſal. In ſole po=
ſuit tabernaculū ſuū. Igitur iſti adiungit altare.i.
chꝛiſtus:arca.i. beata virgo:cherubin.i. angeli:
ꝓpiciatoꝛiū/id eſt dei miſeratio:velum/id eſt dei
ꝓtectio:candelabꝛū/id eſt dei cognitio:mēſa / id
eſt beata fruitio:lauatoꝛiū/id eſt perpetua refri
geratio:altare cū igne/id eſt feruēs dilectio:ten=
toꝛiū ſeu atriū/id eſt eterna manſio ⁊ habitatio. Aliter.
¶Uel dic ꝙ tabernaculū eſt homo iuſtus:vbi eſt
arca pꝛofunde humilitatis/pꝛopiciatoꝛiū pieta=
tis/altare incēſi oꝛationis/cherubin cōtemplatio
nis/candelabꝛū diſcretionis/mēſa eleemoſyne et
fraterne cōpaſſionis/lauatoꝛiū cōtritionis ⁊ cō=
feſſionis/atriū hoſpitalitatis/colūne cōſtantie ⁊ Aliter.
firmitatis ⁊c. ſicut ſupꝛa. ¶Uel dic ꝙ tabernacu=
lum eſt eccleſia:vbi ſcꝫ eſt arca/id eſt boni pꝛela=
ti:tabulis legis/virga iuſticie et mānа deuotio=
nis repleti:⁊ pꝛopiciatoꝛio miſerationis operti.
Altare incēſi hoīes deuoti:cherubin hoīes ſciē=
tifici:candelabꝛū viri luminoſi:et menſa viri pij
pauperū nutritiui:lauatoꝛiū:id eſt ꝯfeſſoꝛes:al=
tare holocauſti vbi carnes cremabant/id eſt pe-
nitentes:atrium/id eſt alios hoſpitantes. Tale
ergo tabernaculum/id eſt talis perſona ſancta ⁊
perfecta, a moyſe/id eſt a deo vel pꝛelato mere=
tur per pꝛomotionem tempoꝛalem et eternam
erigi:et oleo conſolationis vngi:et per honoꝛem
et reuerentiā coli:ita ꝙ gloꝛia domini talem im-
plebit:et iſta mediante alijs apparebit:ita ꝙ de
eodem dici poterit illud Apocal. Ecce taberna= Apoc. 21. a
culum dei cum hominibus.

¶Libri Exodi moralitatum finis.

Liber Tertius Moralitatum ſuper Leuiticum.

Capitulū j. Textus.

**Uocauit autem moyſen:⁊ locutus eſt ei
dominus de tabernaculo teſtimonij:di=
cens: Loquere filijs iſrael et dices ad
eos: Homo qui obtulerit ex vobis ho=
ſtiam domino de pecoꝛibus. Morali=
tatum Capitulum j.**

f LIber leuiti-
cus agit de ſacrificijs ⁊ ho
locauſtis. Holocauſtū au-
tem dicebatur antiquitus
ſacrificium illud qđ totum
offerebatur: ita ꝙ nihil ſa-
cerdotibus relinquebatur
aut diuidebatur. Debebat
ergo eſſe animal mundum
et ſine macula corporis qualicunꝙ: quia ſcilicet
non cecū/ nō fractū/ non impetiginoſum ⁊c. ſicut
infra. Debebatꝙ ante omnia ſacerdoti offerri:
pelle ſua excoriari: per membra debebat diuidi:
et ipſa mēbra cum capite/ pedibus/ cauda et in-
Moralitas. teſtinis debebant lauari: et tandem ſuper altari
cremari. ¶ Per tale holocauſtum quod dicitur
ab holon quod eſt totum/ et cauma incendium/
quaſi totum incēſum: poſſunt intelligi illi qui ſe
deo totos offerunt: et qui de propria voluntate
ſua nihil ſibi retinēt: ſed totum cor et corpus deo
tribuūt et cōmittunt: ſicut ad literam ſunt boni
religioſi ⁊ perfecti: qui reuera primo debent eſſe
mundi per puram intentionē: nullā prorſus ſub
vellere cōuerſationis habentes maculam: id eſt
hypocriſim vel infectionē: ⁊ tales debent offerri
ſacerdoti per peccatorū ſuorū confeſſionē. Pellē
debent deponere: id eſt omnē malam precedentē
conuerſationē: ⁊ mēbra ſua: id eſt mēbra ſue vite
debēt concidere et diuidere per cōſiderationē et
contritionē/ ⁊ per omniū mēbrorū ſuorū occupa
tionem: omnia debēt lauare ⁊ purificare per la-
chrymoſam cōpunctionē: caput cogitationis/ pe
B des affectionis/ inteſtina delectationis: caudam
mali propoſiti et durationis debēt adiungere: ⁊
oīa a peccati ſorde lauare ⁊ abſtergere: ⁊ cuncta
ſuper cordis altare per charitatē dño cōcrema-
re. Holocauſtū eñi dño in odorē ſuauitatis red-
ditur/ qñ tota vita hoīs in altari religionis per
penitētiā dño dedicat̄: et qñ ſibi nihil retinet per
manū ſacerdotis. i. prelati: ſed deo totaliter dedi
Pſal. 65. c catur. Pſal. Holocauſta medullata offerā tibi cū
Aliter. incenſo arietū: offerā tibi boues cū hircis. ¶ Uel
dic ſicut hic dicit̄: oblato animali ſacerdotibus,
ipſi ſacerdotes debent manū ſuper caput hoſtie
imponere: ſanguinē fundere: pellem detrahere:
artus in fruſta cōcidere: ⁊ ſuper ſtruē lignorum
omnia dño concremare ⁊c. ſicut ſupra. Sic vere
qñ quis ſe offert ſacerdoti, vt manū per abſolu-
tionem ſibi imponat: vtpote quādo venit ad cō-
feſſionē, proculdubio ſacerdos ante oīa debet fa
cere: ꝙ ſanguis. i. peccatū per confeſſionē funda
tur: ꝙ pellis. i. oīs excuſatio tollat̄: ꝙ omnia mē-
bra peccati ſcindant̄ et diuidant̄, ⁊ diſtinctim in-
ueſtigent̄: ꝙ ſuper ligna. i. ſup crucis memoriā,
vel ſuper ſanctorū exēpla homo conſtituat̄: et ꝙ
caput intētionis, pedes affectionis, inteſtinū in-
terioris delectationis emundet̄: ⁊ hic totus dño
totaliter offerat̄: ⁊ per charitatis incendiū cōbu
ratur. ¶ Uel dic ꝙ ſacerdos ſanguinē hoſtie de
Aliter. bet ſuper altare fundere: inquātum pro peccato
confitentis debet coram altari per deuotionē et
D orationem intercedere et inſtare. Infra quarto.
Hauriet ſacerdos de ſanguine, inferens illum in
tabernaculū. Quomodo de capris et ouibus fie-
bat holocauſtū: neceſſe erat ꝙ fiebat de animali
maſculo et anniculo. Sic vero quādo ſimplices
in religione ſe holocauſtū deo volūt facere: ipſi
debent anniculi: id eſt iuuenculi ſe dño offerre/ ⁊
religionem intrare: vel ad quecunꝙ bona opera
ab iuuētutis primordijs ſe donare. Unde Ecc̄s.
Eccleſia- Mane ſemina ſemen tuū: et veſpere ne ceſſet ma-
ſtes. 11. c nus tua. ¶ Quādo de auibus fiebat oblatio ſeu
Codē ca. D holocauſtū dño/ ſemper debebat fieri vel de tur-
turibus vel de pullis colūbarum: que ſunt aues
gemebunde. Nulla enim altera auis diuinis ſa-
crificijs erat apta: nullaꝙ alia inter ſacrificia no
minatur. ¶ Sic vero nulla auis volās id eſt nul Moralitas.
la perſona in altitudine ſcientie vel mundi emi-
nentia eſt deo grata, nec ſibi offerri ſeu preſenta-
ri digna: niſi ſit columba per ſimplicitatem/ tur-
tur per caſtitatem/ gemebunda per contritionis
et timoris acerbitatem. Sole enim aues geme-
bunde dño ſunt accepte quia ſcilicet ſoli illi qui
de peccatis libenter gemunt/ domino ſiunt gra-
ti. Pſal. Sacrificium deo ſpiritus contribula- Pſalm̄. 5. D
tus ⁊c. Ezechiel. Signa thau ſuper frontem vi- Ezech. 9. b
rorum gementium ⁊c. ¶ Quando de auibus fie-
bat holocauſtum/ ſeu etiam quodcūꝙ ſacrificiū:
ſacerdos debebat auem ad altare referre/ caput
ad collum retorquere: pellem pro parte rumpe-
re: ⁊ ſanguinem ſupra crepidinem altaris effun-
dere et plumas et veſicam extra proijcere: et in A
loco vbi reponebantur cineres iuxta altare re-
ponere. Aſcellas etiam auis debebat cōfringere
et caſſare: ferrumꝙ ſuper auem non debebat le-
uare nec eam diuidere vel ſecare: ſed magis inte-
gram dño immolare. ¶ Per aues chariſſimi in- Moralitas.
telliguntur viri ſpirituales/ ſurſum per cōtem-
plationem volantes: quia pro certo in oblatione
qua ipſi ſeipſos offerunt domino/ multa ſunt at-
tendenda: quia videlicet iſti primo caput cordis
ſui retorquent et reflectunt per ſuipſius conſide
rationem ⁊ diſcuſſionē/ pellem corporis ſui rum-
punt per penitentiā et afflictionem: ſanguinem
deliciarum et peccati defluere faciunt per abſti-
nentiam vel per compaſſionem: plumas diuitia-
rum deponunt per eleemoſynam et affectionem/
vel per contemptum et abdicationem. Ueſiculā
ſuperbie proijciunt per humilitatē et ſubiectio-
nem. Et hec omnia in loco cineris deponunt per
ſue mortis et incinerationis meditationē: aſcel-
las et brachia affectuum ſuorum cōfringunt per
temperantiā et modificationem/ ſeipſos non di-
uidunt per affectionū ſuorum ad diuerſa appe-
tibilia diſperſionem nec per amoris ſui ad mun-
dum/ carnem et amicos diſperſionem: ſed magis
ſemetipſos integros immolant per totalem ſui
deo oblationem/ et per generalem cordis et cor-
poris ad diuinum ſeruitium dedicationē. Pſal. Pſal. 53. b
Uoluntarie ſacrificabo tibi: et confitebor nomi-
ni tuo domine/ quoniam bonum eſt. B

¶ Capl'm iij. Textus.

Quod ſi hoſtia pacificorum fuerit eius oblatio: et de bobus voluerit offerre marem ſiue feminam\ immaculata offeret coram domino. Moralitatū Ca. ij.

DE ſacrificijs vo
tiuis quedā dño dabant̄: que-
dam ſacerdotibus aſſignabā-
tur: quedam vero ipſis ſacrifi-
cantibus dimittebant̄: dñs ha
bebat renes ſanguinem ⁊ adi-
pem: ſacerdos habebat armū ⁊
pectuſculum: ſacrificans vero pro ſe et ſuis ha-
bebat reſiduū: ſicut patet Leuit. iij. et. vij. ¶ Sic Moralitas.
vero de oībus bonis noſtris debemus generali-
ter facere tres partes: quia ſcilȝ vnam partē de-
bemus deo offerre et in vſus altaris ſui ſeu pau
perum ſuorū expēdere. Partem debemus ſacer-
dotibus tribuere: et Chriſti miniſtris decimas ⁊
primitias erogare. Partē vero debemus nobis
retinere/ ⁊ noſtris et famulis noſtris reſeruare.
¶ Uel dic ꝙ iſta hoſtia, id eſt illa pſona que do- Aliter.

mino vult offerri ⁊ ſpecialiter dedicari, debet in
tria diuidi: qꝛ ſcꝫ deꝰ debet habere renes ipſius
ꝑ caſtitatẽ, ſanguinẽ crudelitatis ſue ꝑ benigni-
tatem, ⁊ pinguedinẽ delectatiõis ⁊ voluptatis
ſue per abſtinentiã et macerationẽ. Sacerdotes
vero ⁊ miniſtri dei debent de eo habere armum
dextrum. i. ſubſidiũ ⁊ ſuſtentationẽ: ⁊ pectuſcu-
C lum vbi ẽ coꝛ, id eſt amoꝛẽ ⁊ dilectionẽ. Reſiduũ
debent habere dñi ⁊ amici ſui ꝑ ſeruitiũ ⁊ ſubuẽ
tionem: qꝛ pꝛo certo q̃libet hõ debet ſe in tria di
uidere: id eſt laboꝛes ⁊ obſequia ſua in tria diſti
guere: ⁊ de ſeipſo debet partem deo, partẽ ſacer-
doti: id eſt pꝛelato: ⁊ partem ſibi vel ꝓximo ero-
gare. Unde de talibꝰ dꝛ. In tribꝰ beneplacitũ eſt
Eccl.2.a. ſpiritui meo. ¶Cauda non ꝑcipitur offerri, niſi
Exo.c.c. qñ de ouibꝰ erat hoſtia. Nõ enim fit mẽtio ꝙ de-
beret offerri cauda boũ vel hircoꝝ, ſꝫ ſolũmodo
arietũ vel agnoꝛũ: ſicut apparet Leui. iij. ¶Bo-
Moꝛalitas. nes pñt ſignificare tardos ⁊ negligentes: hirci
ꝟo fetidos ⁊ pctõꝛes. Oues ꝟo ſimplices ſignifi
cãt ⁊ innocẽtes. Itẽ dicas, ꝙ cauda q̃ ẽ finis, cõ-
muniter ſignificat ꝑſeuerãtiam operis: que pꝛo
certo tunc a domino acceptaꝛ, quãdo circa opꝰ
virtuoſuꝫ verſatur: ⁊ pꝛopter hoc caudã bouis
et hirci: id eſt ꝑſeuerãtiam negligentiũ ⁊ immũ-
doꝛũ repꝛobat. Ouiũ vero, id eſt ſimpliciũ et in-
Aliter. nocẽtium ꝑſeuerãtiam appꝛobat ⁊ acceptat: qꝛ
videlicet deꝰ perſeuerãtiam in bono diligit: ꝑ-
Exo.25.D. ſeuerantiam vero in malo odit. ¶Uel dic ꝙ bos
D ſignificat negligentiam, hircus immundiciaꝫ: q̃-
Exo.c.c. rum perſeuerantie non ſunt bone: ouis vero ſi-
gnificat innocentiam, cuius ꝑſeuerantia eſt opti
ma. Uñ Exod. Tolles de ariete adipeꝫ ⁊ caudã
et aruinã. ¶Deꝰ ſpecialiter omnẽ adipẽ hoſtia-
rum ſibi voluit retinere: et potiſſime tria gene-
ra adipum ſcꝫ adipem vitalium, adipem iecoꝛũ
et renum. Iſtos enim adipes voluit deus de ſa-
crificio omni ſibi dari: ⁊ inde ignem ſuum in alta
ri nutriri. Renes etiam ilia ⁊ ſanguinem ſibi re-
tinuit: et hec omnia ſibi concremari mandauit
Moꝛalitas. cuncta vero alia aliis dereliquit. Et ſic patet ꝙ
deus in ſacrificio eligebat hoſtiarum interioꝛa:
et aliis dimittebat exterioꝛa. ¶Sic reuera deꝰ
ĩ homine iterioꝛa eligit: exterioꝛa faciliter pꝛe-
termittit: quia ſi interioꝛa noſtra domino conce-
dimus, ſatis de exterioꝛibus noſtris voluntatẽ
noſtram facere poſſumus. Nec indignatur do-
minus ſi exterius recipimus aliquam conſola-
tionem: dum tamen oꝛdinemus ad deum omneꝫ
interioꝛem affectionem. Iſte ergo vult, ꝙ illi of-
feramus omnem adipem vitalium, id eſt amoꝛẽ
vite pꝛopꝛie: adipem renum, id eſt amoꝛem fi-
lioꝛum a nobis generatoꝛum. Uirtus enim gene
ratiua conſiſtit in renibus: adipem iecoꝛis, qđ
ſcilicet amare cogit: id eſt affectionẽ et amoꝛem
ſuoꝛum amicoꝛum. Et breuiter quicquid inte
rius amamus, totum domino offerre: et ad eum
oꝛdinare debemus. Renes etiaꝫ id eſt carnis de-
lectatio: ſanguis inſuper, id ẽ quicũq; iracundie
motus et inflammatio: debent per penitentiam
cremari: et igne diuini timoꝛis, contritionis et
doloꝛis, ac ardoꝛe diuine dilectionis comburi, et
E domino offerri, et ad eum oꝛdinari. Adeps eniꝫ
bone affectionis ignem charitatis in altari coꝛ-
dis ſolet nutrire: et ideo ipſum ſibi vult dominꝰ
Leui.3.d. ſpecialiter reſeruare. Unde ibidem dicitur in li-
bꝛo Leui. Omnis adeps domini erit iure perpe-
Aliter. tuo in generationibus ⁊ cunctis habitaculis ve-
ſtris: nec ſanguinem nec adipẽ comedetis. ¶Uel
dic ꝙ triplex pinguedo triplicem concupiſcen-
tiã denotat quam ſcilicet domino immolat qui-
cunq; eam amoꝛe dei dimittit: et inde per chari-
tatis incendiuꝫ ſeſe pꝛiuat. Leuitici ſexto ⁊ aliis
pluribus locis dicitur: ꝙ ſacerdos qui offert ſa-

crificium, debet habere pellem eius. Et infra etiã
dicitur: ꝙ panes qui offeruntur, ſiue fuerint in Leui.7.a.
ſartagine, ſiue in craticula, ſiue in clibano cocti:
ſacerdotis erunt a quo offerũtur. Pellis eſt ſub
ſtantia tempoꝛalis. Unde dicitur. Uiolenter tol Mich.3.a.
litis pelles eoꝛũ deſuper eis: et carnem eoꝛum
deſuper oſſibus eoꝛum. Qui comederũt carnem
populi mei: et pelleꝫ eoꝛũ deſuper excoꝛiauerũt:
et oſſa eoꝝ confregerũt ⁊ conciderunt ſicut in le
bete: et quaſi carnem in medio olle. Ergo quan-
do aliquis ſacerdos id eſt aliq̃s ſacra dãs, ſuis
pꝛedicationibus et inductionibus: deo offert ali
quod ſacrificium. i. conuertit ad deum aliquem 1.Co.9.b.
peccatoꝛem: reuera ipſe debet habere et ab eo
percipere pellem ſubſtantie tempoꝛalis: quia ſe- Cap.iiij.a.
cũdũ apoſtolũ. Qui ſpiritualia ſeminat nõ eſt F
magnum ꝙ pꝛo ſuſtentatiõe ſua tempoꝛalia me
tat. ¶Cũ ſacerdos peccabat, ⁊ deũ placare vole
bat, accipiebat vitulũ ⁊ eũ imolabat: ſanguineꝫ
eius intincto digito velum ſepties aſpergebat:
et eadem coꝛnua altaris incenſi interiꝰ intinge-
bat: reliquum vero ſanguinis ſuper altare holo
cauſti fundebat: ⁊ vna cum renibꝰ et adipibꝰ cõ-
burebat: carnem vero cum pelle ⁊ fimo extra ca
ſtra poꝛtabat et ea in loco mũdo vbi infundebãꝛ
cineres incendebat. Idem autem per omnia fie-
bat qñ ſynagoga vel populꝰ delinquebat: et ſic
quoties ſanguis hoſtie in ſanctuariũ inferebaꝛ,
nihil de hoſtia relinquebatur, ſed totũ domino
cremabatur. ¶Allegoꝛice per ſacerdoteꝫ poteſt Allegoꝛice.
intelligi adã: per ſynagogã populus ab eo deri
uatus: per vitulum vero intelligiꝛ chꝛiſtꝰ. Iſtõ
igitur certum eſt, ꝙ pꝛo tollendo peccato ſacer
doris ⁊ ſynagoge. i. ade ⁊ populi neceſſe fuit oc
cidi vitulũ id eſt Chꝛiſtũ, ſanguinemq; eius ſu-
per altare crucis fundi: et ibi adipem et renes
ſue interioꝛis affectionis igne charitatis accẽ-
di. Nulla enim charitas fuit maioꝛ q̃ ꝙ vellet
pati deus pꝛo homine, innocens pꝛo peccatoꝛe,
iuſtus pꝛo iniuſtis, bonꝰ ꝓ malis. Uñ diciꝛ. Ma-
ioꝛẽ charitatem nemo hꝫ, q̃ vt animã ſuam po- Iohã.15.b.
nat q̃s ꝓ amicis ſuis. Uelum etiam tabernaculi.
i. ipſum tabernaculũ paradiſi iſto ſanguine ſe-
pties fuit aſperſum: inquantũ ipſuꝫ celum ꝑ chꝛi
ſti ſanguinem mediante ſpiritu ſeptemplici fuit
a ruina angelica reparatum. Inde etiam altare
incenſi id eſt deus pater tangitur: inquantum
iſto mediante ſanguine peccatoꝛibus complaca
tur. Unde dicit Apoſtolus. Pacificans per ſan- G
guinem crucis eius, ſiue que in terris ſunt, ſi- Col.1.c.
ue que in celis. Iſte ergo extra caſtra id eſt ex-
tra ciuitatem fuit per paſſionem crematus: et
ibi igne id eſt ſole fuit aſſatus. Et quia in omni-
bus membris paſſus eſt: ideo dicitur fuiſſe totꝰ
incẽſus et combuſtus. Unde dicit Eſaias. A plã- Eſa.1.b.
ta pedis vſq; ad verticem non eſt in eo ſanitas.
¶Uel dic moꝛaliter, ꝙ quando quis vult pecca-
tũ ſuũ redimere, et dominũ placare: ipſe ꝓ cer- Moꝛalitas.
to debet vitulum, id eſt abſtinentiam carnis ſue
deo per penitentiam immolare: ſanguinem ſuũ
id eſt peccatum per confeſſionem, fundere: veluꝫ
id eſt deum: ſepties id eſt per ſeptem miſericoꝛ-
die opera: iſto ſanguine id eſt pꝛo iſto peccato
aſpergere: et altare incenſi, id eſt oꝛationẽ iſto
ſanguine inquantum debet, pꝛo ſuo peccato
oꝛationis locum et officium frequentare: quia
ſ. iſte altare incẽſi ꝓ ſanguine tãgit, q̃ ꝓ peccato
ſuo ad altare accedit, ⁊ oꝛõnẽ facit. Igiꝛ talꝰ dꝫ
renes totiꝰ voluptatis, adipẽ totiꝰ affectiõis, et
ſanguinẽ pcti ⁊ infectiõis ſup altare holocauſti.
i. ſup coꝛ ſuũ ꝑ ꝯſiderationẽ ponere. i. totũ ibi ꝑ
ꝯtritionẽ incẽdere. Pellẽ ꝟo fimũ ⁊ carnes. i. ma
lã poꝛẽ ꝯuerſationẽ, q̃ ẽ pellis: malã pꝛimã infa-
miam, que eſt fimꝰ malã pꝛimã vitaꝫ, q̃ eſt caro:

b debet extra caſtra eccleſie proijcere:et totũ igne
penitentie ibi concremare:et ſic peccatum ſuum
Aliter. poterit expiare et ſe domino concordare. ¶Uel
dic ꝙ tũc ſacerdos peccatum ſuum et populũ ex-
piat/quãdo ſanguinem vituli:id eſt memoriam
ſanguinis et paſſionis dominice:id eſt ſacramẽ-
tum euchariſtie domino immolat:et in altari cor-
dis ſui per compaſſionem cremat:et quando car
nem ⁊ pelles extra caſtra portat::id eſt quando
ipſum extra ciuitatem fuiſſe paſſum memorat.
Heb.13.a Apoſtolus. Exeamus ad deum extra caſtra/im-
properium eius portantes. Ubi fit mẽtio de pec-
cato ſacerdotis. Dicitur ſic ſi,ſacerdos qui in-
unctus eſt peccauerit/faciens delinquere popu-
lum ⁊c. Item ibidem non ponitur ſi peccauerit
per ignorantiam:ſicut fit quãdo agitur de pec-
cato ſynagoge. Item ibi non ponitur quãdo ali
quis pro eo orare debeat:de ſynagoga vero di-
citur/ꝙ ſacerdos pro eo orare debeat. In iſtis
ergo notatur grauitas peccati ſacerdotis. Pri-
mo quia peccare facit populum/inquãtum pec-
catũ ſacerdotum a populo faciliter trahitur in
exemplũ. Secũdo quia ignorãtia nõ poteſt eum
excuſare/inquãtum ſcilicet iſte tenetur legẽ dei
ſcire:⁊ inter lepram diſtinguere:qđ tamẽ non eſt
ſic de populo:quẽ quãdoq; poteſt ignorãtia ex-
cuſare. Tertio:quia pro ipſo nõ eſt qui orationẽ
vel oblationem faciat:quãdo ipſe qui pro alijs
orare debebat peccat. Unde. Quis medebitur
Eccli.12.c incantatori a ſerpente percuſſo? Unum videtur
hic ſupponere/ꝙ in hoſtia pro peccato non debe
bat poni nec thus nec oleum. Sic vero ipſe qui
A ſeipſum deo pro peccatis immolat.i.ille qui peni
tet pro peccato:nõ debet habere oleum.i.leticiã
ſed magis dolorẽ et cõtritionem:nec thus:id eſt
ſpem ſuauitatis eterne/ſed potius tormenti ti-
morem ⁊ conſiderationem:videlicet ꝙ penitens
magis debet triſtari ꝙ̃ letari:id eſt magis time-
re tormenta/ꝙ̃ ſperare premia. Unde dicitur. Si
Rom.13.b male feceris/time. Unũ ſatis notabile ſcribitur
hic:⁊ etiã infra capite ſexto:quia ſcilicet vbi ho-
locauſtum ſolebat immolari:potuit etiã immo-
lari victima pro delicto. Holocauſtum autem to
tum combuſtũ/iuſtũ ſignificat:hoſtia vero pro
peccato penitentes deſignat. Idem ergo dicitur
eſſe locus immolationis amborum:ad denotan-
dum ꝙ ad eundem gradum gratie vel glorie po
teſt penitens poſt lapſum attingere ſicut iuſtus
qui nunq̃ inuẽtus eſt enormiter peccaſſe. Et iſta
eſt expoſitio interlinearis. De peccato autẽ prin
cipis ⁊ anime dimitto propter prolixitatẽ. ¶Hic
ponitur ꝙ vas vbi coquitur hoſtia pro peccato,
ſcilicet pars que ſacerdotibus debebatur/ſi erat
fictile/debebat confringi:ſi vero erat ereum/de-
Moralitas. bebat lauari et fricari. ¶Sic vero cum carnes
que ſunt pro peccato:id eſt carnis delectationẽ:
duo genera vaſorum,id eſt duo genera hominũ
contineant/et per cõcupiſcentiam decoquant vt
quidam fictilis/hoc eſt dictu/malus/obſtinatus,
fragilis:alius ereus ſcilicet ille q̃ eſt magis for-
B tis/et ad cadendum difficilis:iſtud debet fieri/ꝙ
fictilis:id eſt qui per fragilitatem ſolet quotidie
recidiuare debet frangi per tribulationẽ ⁊ aſpe-
re caſtigari:ereus vero.i.bonus:ſi ipſum extra
conſuetudinem peccare contingat/debet lauari
per confeſſionem/et fricari per moderatam cor-
rectionẽ. Plus enim eſt puniendus fictilis:id eſt
aſſuetus ꝙ̃ ereus/qui eſt al's ſolidus:et poſt lo-
tionem penitentie erit fortis et bonus.

¶Capitulũ vj. Textus.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen\dicens: Aia q̃ peccauerit. Moralitatũ Ca. iij.

Dominus volens
habere in altari ſuo ignẽ perpe-
tuum/precepit ſic. Ignis in alta-
ri meo ſemper ardebit, quẽ nu-
triet ſacerdos ligna ſubijciens
ꝑ ſingulos dies. Ipſe etiã ignis
de altari debebat eſſe/nõ aliũde venire:ſed ſemꝑ
de illo cõtinuari debebat/qui de celo debebat eis
dari:ſicut ponitur infra. Nam in miniſterio alta-
ris nullus ignis poni debebat/niſi q̃ deſuper da- Leui.9.d
tus erat. Unde Nadab et Abiu filij Aaron/ qui
ignem alienum:id eſt ignem cõmunẽ in thuribu
lo cõtinue poſſederũt ſtatim percuſſi fuerunt:et
igne egrediente a dño perierũt. ¶Ignis de celo
datus eſt charitas. Altare vero eſt cor hominis Moralitas.
ſeu eccleſie integritas:q2 reuera dñs vult ꝙ in
altari ſuo.i.in eccleſia/vel in hoīs ꝯſciẽtia ſemꝑ C
iſte ignis ardeat:⁊ ꝙ ſacerdos.i.ꝑlatus vel ꝑdi-
cator ipſum lignis/id eſt exẽpl'is ⁊ documẽtis fo
ueat. Alienũ vero ignẽ mundanũ/q̃ magis venit
de inferno ꝙ̃ de celo:hoc eſt dictu:ardorẽ auari-
cie/iracũdie/diſcordie/inuidie ⁊ luxurie:nõ vult
in hoc altari poni/ſed potius inde penitus abdi
cari:quapropter ſacerdos/id eſt eccleſiaſtici/qui
in thuribulo cordis ſui vel in altari eccleſie/ſtu-
dent ignẽ alienũ predictũ/ſcilicet mũdi et carnis
cõcupiſcentias ponere neceſſe habent a dño per-
cuti:⁊ mala morte finaliter per ignis infernalis
incendiũ perire. Ezechi. De igne egredientur:et Ezech.15.b
ignis cõſumet eos. Ignis enim inferni egreſſus
a dño/id eſt a diuina ſentẽtia/illum deuorat qui
in thuribulo cordis ſui ignem alienũ portat:et
quẽ ignis concupiſcentiarũ inflãmat. ¶Quãdo Eodẽ ca.b
cineres in altari abundabant vnus de ſacerdoti-
bus ſe ſacris veſtibus induebat:⁊ cineribus re-
collectis predictas veſtes deponebat:⁊ extra ca-
ſtra cineres deportabat:ipſoſq; in loco mundo Moralitas.
reponebat. ¶Hic ꝙ ligna que in altari cordis
cremabanẽ in pabulũ igne charitatis/ſunt bona D
opera:cuius cinis eſt ipſorum memoria. Sacer-
dos/id eſt quicũq; iuſtus:ſe debet veſtibus ſa-
cris/id eſt virtutibus induere:et de altari cordis
ſui cineres id eſt bonorũ operum ſuorũ memo-
riam recolligere:et ne inde ſuperbiat/depoſitis
ſanctis veſtibus/id eſt amota omni exhibitione
ſanctitatis ſue:debet tales cineres/id eſt talem
bonorũ operum ſuorũ memoriã extra ferre:⁊ de
corde penitus abdicare. Iuxta illud Luc. Cum Luc.17.c
omnia benefeceritis/dicite inutiles ſerui ſumus.
¶Si ſanguis hoſtie ceciderit ſuper veſtẽ ſacer- Eodẽ ca.d
dotis/debebat eam lauare:⁊ a tactu et immũdi-
cia ſanguinis depurare. ¶Sic vero quãdo ho- Moralitas.
ſtia/id eſt peccator corã ſacerdote fundit,⁊ con-
fitetur ſanguinẽ ſuum.i.peccatũ ſuum:quãdoq;
cõtingit ꝙ veſtis ſue cõſcientie.i.affectionis:tali
ſanguine per aliquã malam delectationẽ et ima-
ginationem tangit et inficit:quapropter ipſe ſe
lauare per confeſſionẽ tenetur. Hic facit mentio-
nem de libamentis ſacrificiorũ. Circa qđ nota ꝙ
in omni animali ſacrificato offerebatur libamẽ,
id eſt aliquid liquidũ cum eodẽ,ſcilicet oleum et
farina et vinũ,vel farina oleo diſtemperata,⁊ in
ſartagine durata ſicut etiam ſupra ſecundo. In
omni ſacrificio erat ponendũ ſal:thus etiã quã-
doq; cum ſacrificio offerebatur. Nunq̃ autẽ fer-
mentum aut mel in dei ſacrificio ponebatur,ſed
inde amoueri penitus iubebatur. Quia etiam ſi-
cut dicitur Exo. Quando comedebatur agnus Exod.12.c
paſchalis,per ſeptem dies fermentum non debe-
bat in hebreorum tabernaculis inueniri:ſed ſo-
lum de pane azimo debebat populus tũc nutri-
ri. Reuera ſic debet eſſe in omni ſacrificio boni
operis quod patramus:vel quando noſipſos in

eccleſia vel in religiõe domino immolamus mul
C ta nos debet cõcomitari.ſ.ſal diſcretiõis: oleum
charitatis ⁊ diſcretionis, farina diuine legis et
ſue meditationis, vinũ ſpũalis gaudij ⁊ conſola
tionis, necnõ thus oꝛationis ⁊ deuotionis. Sa-
crificiũ enim cuiuſqꝫ boni operis ineptũ reddit
⁊ inacceptũ efficit, niſi cũ ſale.i. cũ diſcretione et
ſapiẽtia condiat: et niſi oleo charitatis vngat:
quinimo omne op⁹, ꝗuis de ſe ſit bonũ ⁊ virtuo-
ſum: ſi tñ ſal ⁊ oleũ.i. diſcretio ⁊ charitas defece-
rint: efficitur inſipidũ ⁊ inſulſum. Unde dicit. Si
Matth.5.b ſal euanuerit, in quo ſalietᷣ ad nihilũ valet vltra
⁊c. Duo aũt pͥcipaliter nobis interdicuntur: ſcꝫ
fermentũ malicie, ⁊ mel adulatiõis ⁊ blãdicie: qꝛ
reuera quicquid boni fecerimus, ab iſtis duob⁹
precauere debemus: vt ſcꝫ ſacrificio.i. operi nr̃o
fermentũ malicie interi⁹, vel adulatiõis mel exte
rius nullatenus miſceamus: ſed vere ⁊ ſimplici-
ter ⁊ ſine adulatione ⁊ mala intentione quicq̃d
1.Co.5.c fecerimus faciamus. Unde apl's. Nõ in fermento
malicie ⁊ nequitie, ſed in azimis ſinceritatis ⁊ ve
Aliter. ritatis. ¶Uel dic ꝙ mel ſignificat dulcedinẽ fauo
ris humani: fermentum intentionẽ alicuius ma-
li erroꝛis. Iſta enim duo ſunt ab omni opere bo-
Aliter. no propellenda ⁊c. ¶Uel dic ꝙ qñ quis ſeipſum
deo offert in altari per penitentiam concreman-
dũ, debet adiungere ſal moꝛdacis cõtritionis,
F ſimilam bone ⁊ munde affectionis, oleum cõpaſ
ſiõis ⁊ thus oꝛationis. Sicut hic patet, hec tria
genera panum domino precipiebant offerri: ſcꝫ
cocti in clibano: cocti in ſartagine: cocti in crati
Moꝛalitas cula. ¶Dicũ viſqꝫ tres iſti panes ſunt tres theo
logice virtutes: ſcꝫ fides, que eſt panis coctus in
craticula: qꝛ ibi ſunt multi oculi.i. multi articuli:
ſpes que eſt panis coctus in ſartagine: qꝛ ſcꝫ ibi
eſt ardoꝛ deſiderij ⁊ oleum conſolationis: chari-
tas que eſt panis coctus in clibano, quia ſcꝫ ibi
eſt ardoꝛ perfecte et generalis dilectionis: et ſic
iſti ſunt illi tres panes, de quibus dñs dicit cuili-
Luc.11.a bet noſtrum illud Luc. Amice accõmoda mihi
Aliter. tres panes. ¶Uel dic ꝙ panis in clibano eſt do-
loꝛoſa contritio: in craticula vbi ſunt foꝛamina
⁊ aperture, eſt adaperiens vulnera confeſſionis:
ſartago vero vbi eſt oleum operum pietatis, eſt
ſatiſfactio. Iſtos ergo tres pes deo offerimus.
Allega vt ſupꝛa. Uolens dominus conſecra-
re Aaron ⁊ filios eius: precepit eos lauari, in-
dui ⁊c. vide Exodi. xxix. vbi inueniunt omnina
poſita a deo mandata et competenter expoſita:
Leuj.12. que hic Leuit. viij. ⁊ ix. fuerunt per Moyſen exe
cuta. De Nadab et Abiu igne combuſtis vide
capitulo ſexto.

¶Capi. xj. Textus.

Locutus eſt dñs ad Moyſen ⁊ Aaron:
dicens. Moꝛalitatum Capi. iij.

B ANimal nõ re-
putabatur immundũ in le-
ge moyſi niſi ruminabat, et
vngulam diuidebat. Aialia
vero que nõ ruminabãt, nec
vngulas ſciſſas habebãt nõ
debebãt a filijs iſrael come-
di: nec eoꝛũ cadauera tãgi:
ſicut ſus ⁊ lepus erant im-
munda: pꝛo eo ꝙ vnũ licet ruminet, vngulas tñ
non diuidit: aliud vero quia dato ꝙ etiã vngu-
Moꝛali- las ſcindat, ruminare tñ nõ nouit. ¶Chariſſimi
tas. ꝑ ruminationẽ itelligit circũſpectio, deliberatio
⁊ pctõꝝ cõtritio: vngula aũt que oꝛnat⁹ eſt ⁊ ex-
tremitas pedũ et manuũ, eſt bona operatio et af
fectio. Diuiſio ꝟo ipſius operatio ſagax diſcre-
tio ⁊ diſtinctio. Igit iſtud eſt verũ, ꝙ nullus de-
bet reputari mundus: nec ab alio comedi ꝑ imi-
tationẽ, vel tangi per aſſociationẽ eſt dign⁹: niſi
qui per deliberationẽ poſſet ruminare: ⁊ ꝑ diſcre
tionẽ opera ſua diuidere, diſtinguere ⁊ tractare.
Ad hoc eñi ꝙ q̃s a filijs iſrael.i. a ꝑſonis bonis
comedi, incoꝛpoꝛari, imitari, tangi ⁊ frequẽtari
dignus habeatur, neceſſe eſt ꝙ ſit homo delibe-
ratiuus ⁊ ruminãs: ⁊ ꝙ vngues ſui.i. opera per
diſcretionẽ diſtinguant debitam. Et ſi vnũ iſto-
rũ duoꝛũ deficiat: dignũ eſt ꝙ ipſum hõ ſpũaliter
nõ comedat: nec tãgat: ſed tanqꝫ immũdũ fugiat
⁊ dimittat: ⁊ talis pꝛo certo debet reputari, ſus H
ſeu poꝛcus.i. quilibet luxurioſus ⁊ immundus,
⁊ lepus ⁊ cuniculus.i. quilibet timidus ⁊ in ter-
ris per auaritiã tumulatus. Unde Apl's. Si q̃s 1.Co.5.d
inter vos nominat foꝛnicatoꝛ, aut auarus, aut
idolis ſeruiens, maledicus, ebꝛioſus: cum huiuſ
modi nec cibum ſumere ⁊c. ¶Uel dic ꝙ rumina- Aliter.
tio ſignificat contritionem, ⁊ pꝛoprij peccati ma
ſticationem: vngule vero diuiſio, apertio et di-
ſtinctio ſignificant maloꝛum operũ confeſſionẽ, ⁊
diſtinctã ſacerdoti reuelationẽ: qꝛ reuera qui in
iſtis duob⁹ tacuerit, nunqꝫ mũdus apud deũ erit
⁊c. ſicut ſupꝛa. ¶Uel dic ꝙ vngula que eſt extre- Aliter.
mitas, perſeuerantiam ſignificat ⁊c. ſicut ſupꝛa.
¶Piſcis qui pinnas ⁊ ſquamas nõ habebat, im- Eodẽ.c.b.
mundus erat in lege reputat⁹: ⁊ ſic tanqꝫ immũ
dus nec tãgi nec comedi merebat. Piſces vero vi
ſcoſi et longi ſicut ſunt anguille ⁊ congri, erant
ꝓhibiti: ita ꝙ nullo modo debebãt comedi. Moꝛ
ticinũ vero eoꝝ non debebat tangi: ſed magis
abominabile ⁊ tanqꝫ execrandum haberi. ¶Pẽ
nule chariſſimi quibus ſcꝫ piſcis vel ſaltat vel na Moꝛali-
tat, ſignificant virtutẽ contemplatiõis: q̃.ſ. aiam tas.
per quietem mentis facit natare: ⁊ ipſam ſpiri-
tualiter ſaltare: ⁊ vſqꝫ ad celeſtem celſitudinem
tranſuolare. Squame q̃ duriciam ⁊ foꝛtitudinẽ
maioꝛẽ habere videntur: ⁊ quibus mediantibus
coꝛpus defenditur ⁊ fouet, patientiã poſſunt ſi-
gnificare: qꝛ.ſ. coꝛpus interioꝛis animi hominis,
ne ledatur a tribulationibus ſolet defenſare: qꝛ
ſm Senecã. Doloꝛis remedium eſt patientia. Pi
ſces igitur.i. hões: qui in aqua dulcis deuotio-
nis, vel in mari amare cõtritionis vel religionis A
habent viuere: tunc pꝛoprie iudicantur mundi,
qñ pennulis cõtemplationis ⁊ ſquamis patiẽtie
ſunt muniti: vt ſcꝫ poſſint ad celeſtia interius vo
lare, ⁊ aduerſa terreſtria exteri⁹ foꝛtiter ac trã-
quillo coꝛde tolerare: qꝛ reuera piſces.i. religio-
ſi vel clerici: q̃ per voluptatem ſunt viſcoſi, fragi
les, flexibiles ⁊ ignaui: q̃ pẽnulis cõtẽplationis
et ſquamis foꝛtitudinis ⁊ patiẽtie ſunt priuati:
non debent ab alijs ꝑ imitationem comedi: nec ꝑ
frequentationẽ tangi: ⁊ ideo de ſquamis foꝛtitu
dinis: ⁊ patientie boni religioſi, pt exponi illud
Job. Coꝛpus eius quaſi ſcuta fuſilia copactum Job.41.a
ſquamis pꝛmentibus. Hic videtur ſupponere ꝙ
aialia immũda ſiue eſſent greſſibilia: ſiue natatilia:
ſiue volatilia: qꝛ dꝫ ꝙ nõ debebãt cõedi: nec moꝛ-
ticina eoꝛũ tangi poterat dupl'r cõſiderari: in-
quantũ viua: vel inquantũ moꝛtua: ⁊ ꝙ dũ viua
erant tangi quidẽ poterant, manducari vero nõ
debebãt: imo etiam nec manu tãgi. Iſta poſſunt
applicari ad virũ iuſtũ: qꝛ ſcꝫ aial ſignificat ho-
minẽ q̃ ſcꝫ debet eſſe per gratiã animatus: ꝑ bo-
nã actionẽ greſſibilis: per cõtẽplationẽ volatilis
per deuotionem natatilis. Et ſic dico ꝙ animal
immundum ſignificat peccatoꝛem: animal vero
mundũ ſignificat virũ iuſtũ. Uerũtamẽ anima-
lia immũda: ſcꝫ peccatoꝛes in duplici ſunt diffe- B
rentia: qꝛ ſcꝫ aliqui adhuc viuũt: qui.ſ. commu-
nioni fideliũ adhuc coniuncti ſunt: ⁊ vitam.i. ec-
cleſiaſtica ſacramenta ꝑticipare poſſunt. Alij ꝟo

iam ſunt mortui.i.per excommunicationē a cor-
pore eccleſie diuiſi: ꝛ a ſacramentorum vita per
cenſuram eccleſiaſticam ſeparati. Igitur iſtud p̄
cipitur nobis,ꝙ ſcꝫ animalia immunda:viua tñ.
i.peccatores:fideles tamen ꝛ eccleſie participes:
bene tangere.i. aſſociare ꝛ cum eis participare
poſſumus,ipſos tamen comedere.i.eorum vitaꝫ
nobis per malā complacētiam ꝛ imitationem in-
corporare aliqualiter non debemus. Ex quo ta-
men nobis conſtat ꝙ iſti mortui ſunt ipſos omni
no debemus fugere: ipſoſq̧ per aſſociationem
aut frequētationē,preterq̄ in caſibus licitis de-
Nu.16.c. clinare: eos viles ꝛ abhominabiles reputare. Vñ
Aliter. dr. Separamini de tabernaculis hoim impiorũ.
¶Uel dic ꝙ aial immundum viuens eſt pctōr:ad-
huc vitam.i.famam ſuā retinens. Aial ꝟo immũ
dũ mortuũ ſignificat peccatorē,iā vita.i.bona fa
ma priuatum. A primis ergo non ꝓhibemur ta-
ctũ.i.ſocietatem vitare:ipſos tñ iubemur nō co-
medere.i.ab eorum imitatione cauere:nec collo-
quium aut conſortium ſine iniuria denegare:a ſe
cundis vero debemus ꝛ vitā fugere,ꝛ colloquia
Aliter ꝛ cōſortia declinare. ¶Uel dic ꝙ morticinũ qd
per ſe erat mortuum,ſignificat illos qui volunta
rie ꝛ quaſi ex propoſito peccant:qui ſcꝫ ſumme
ſunt cauendi. Alij vero q̄ aliter moriunt:ꝛ,qui ꝑ
violentiam tētationis vel tribulationis vita gre
C ſpoliant:nō ſunt ita execrādi,ſed potius ſuppor
Gal.6.a. tandi. Uñ aplus. Si preoccupatus fuerit frater
tu⁹ in aliquo delicto: ſupportare debes. Sequit:
Eodē.c.b conſiderans temetipm:ne ꝛ tu tēteris. ¶Uolati-
lia oīa erāt munda pter has viginti ſpēs.ſ.preter
aquilam:gryphonē,halietũ,miluũ,vulturē,iux-
ta gen⁹ ſuũ:ꝛ omne animal coruini generis:ſtru
thionē,noctuā:larũ ꝛ accipitrē in gñe ſuo:bubo
nem,mergulũ,ibim,pauonē,onocrotalũ,porphy
rionē,herodionē,caladriō,iuxta genus ſuũ:vpu
pam ꝛ veſpertilionē. Et nota ꝙ multe ponuntur
hic ſpecies auium, vbi ſubiungitur iuxta genus
ſuum in quo notat ꝙ in vno eodemq̧ auium ge-
nere multe ſunt ſunt ſpecies ſubalterne:ſicut exē
plificat Plinius de accipitre ꝛ vulture,q̄ tñ oēs
Moralitas generalr ſunt immūde. ¶Dic ſi vis,ꝙ ꝑ iſtas vi-
ginti auiũ ſpēs intelligunt diuerſe conditiones
hoim pctōꝝ. Aquileem̄ q̄ alte volant,ꝛ grypho-
nes q̄ proles deuorant:ſunt mali reges ꝛ ſuperio-
res:q̄ ſcꝫ altiori ꝑeminēt dignitate:etiā excellũt
in ſuperbia ꝛ crudelitate. Halietus q̄ alaudas ra
pit,ꝛ milu⁹ q̄ pullos inuadit:ſignificant malos
baliuos ꝛ raptores inferiores:q̄ ſcꝫ magnos nō
audent inuadere:pullos tamen.i.innocentes ꝛ
D pauperes ſolēt cōtinue laceſcere. Accipiter,q̄ co
lũbas odit:herodius,q̄ pectore ledit:onocrota-
lus,q̄ roſtro corrodit,ſignificant inuidos atq̧ de
tractores:q̄ ſcꝫ pectore.i.aia ſolent alios ledere
colũbas.i.ſimplices odire,ꝛ omnes dentibus et
labijs comedere. Uultur, qui cadauera ſentit.
Upupa,q̄ in ſtercoribus nidum facit ſignificat lu
xurie ꝛ immundicie ſectatores. Bubo, noctua ꝛ
veſpertilio,qui de nocte volant:ſignificant here-
ticos ꝛ latrones,ꝛ occultos criminũ operatores,
Ibis:larus ꝛ mergulus,quia aquas frequentant:
ſignificant delitiarum ꝛ gaſtrimargie profeſſo-
res:cuius exempla extra candida: intus nigra.
Et ſtruthio alas habens ꝛ nunq̄ volans,ſigni-
ficat hypocritas ꝛ ſimulatores. Et omne quod
eſt coruini generis:quod ſemper dicit cras:ſigni
ficat pigros procraſtinantes ꝛ penitentie dilato
res. Porphyrio.i.pellican⁹:q̄ pro filijs ſuis ſe vul
nerat ſignificat nepotũ:filiorũ ꝛ amicorũ carna-
liũ imoderatos dilectores, Caladriō q̄ ad ſanan-
dũ ducta:homini nō morituro faciē vertit:a mo-
rituro vero vultũ auertit:ſignific. falſos hoies:
q̄ in proſperitate ſunt hoim amatores,ſꝫ i aduer
ſitatibus deſertores. Oēs igitur tales aues ſunt
immunde:q̄ tāgi ꝛ imitari a ſctis hoibus nō ſunt
digne. ¶Omne volatile quod quatuor pedibus Eodē.c.c
gradit imũdũ erat niſi forte pedes poſteriores
per quos ſaliteſſent anterioribus longiores:ſi-
cut hꝫ locuſta:tunc enim erat animal comeſtibile
ꝛ non abominabile. ¶Quatuor pedes:quatuor
ſunt cordis affectiones:ſcilicet dolor ꝛ gaudiuꝫ: Moralitas
ꝛ ſunt anteriores:q: concernunt pñtia. Spes
ꝛ timor,que ſunt poſteriores: quia concernunt
futura. Apls. Pri⁹ qd aiale,deinde qd ſpũale eſt. E
Igit dico ꝙ oē volatile.i.ois hō cōtēplatiōi dat⁹,ꝛ 1.Co.15.f
ad volandũ mentaliter ad celeſtia electus ſicut
eſt religioſus vel clericus immũd⁹ dꝫ iudicari,q̄
quatuor pedibus gradit.i.quatuor cordis affe-
ctionibus circa terram videtur occupari. Non
debent in religioſis ꝛ clericis magis abundare
pedes q̄ ale.i.affectio q̄ contemplatio:nec debēt
tamen circa terram et terrena negocia curre-
re,ſicut ſurſum circa celeſtia volitare:ꝛ ideo illi
clerici immundi merito iudicantur,qui plus gra
diunt q̄ volāt:ꝛ plus i terrenis negocijs q̄ in ce
leſtib⁹ deſiderijs occupant. Uerũtñ ne oino ꝯten
nam⁹ actiuos,ꝛ circa terrena negocia occupatos
ſciēdũ ꝙ ſi pedes.i.affectiōes poſteriores ꝛ de-
ſideria futuroꝝ anteriorib⁹ pedib⁹.i.pñtiũ ter
renoꝝ affectionib⁹ ꝑferunt:ꝛ amplius ꝑ pſeuerā
tiā ꝓlōgant,ꝛ per excellētiā exaltant:tūc iſti im-
mundi non iudicabũtur ſꝫ apud deũ ꝛ hoies com
eſtibiles.i.imitabiles, ꝛ tangibiles.i.frequenta-
biles decernent:q: reuera animus circa terrena
gradiens:tūc bon⁹ ꝛ mũdus exiſtit:qñ ſcꝫ amor
futurorũ amorē pñtiũ ſupat:ꝛ qñ ſaliēdo ſupe
rius ꝑ deſideriũ eternoꝝ rōn ſenſualitatē ꝑcedit.
Apo. Nouiſſima tua plura prioribus. ¶Uel dic ꝙ
ꝙ ps prior ſignificat ſenſualitatē poſterior rōnē. Apo.2.c.
Iſta eſt ergo q̄ dꝫ ꝑcellere ad hoc ꝙ hō mũd⁹ poſ Aliter
ſit apud deũ ēē. Maiora em̄ debēt eſſe i nobis po F
ſteriora ꝑorib⁹,ꝛ ſpũalia tꝑalib⁹. Apo. Poſterio-
ra tua plura prioribus. ¶Uel dic ꝙ poſteriora ſi- Apo.2.c.
gnificant ſenectutē,anteriora ſignificāt iuuentu- Aliter
tē:q: ſi volumus mundi eſſe,bona opera ſenectu
tis debent iuuentutis operibus prepollere. ¶Oē Eodē ca.d.
aial quadrupes qd ſuper manus ambulat,imũ-
dũ erit. Ubi nota ꝙ ille q̄ ſuꝑ man⁹ vult ambula-
re,neceſſe habet ſe ad terrā incuruare:ꝛ man⁹ ad
terrā inferi⁹ iclinare. ¶Sic ergo dic moralr ꝙ Moralitas
ille q̄ manus.i.opatiōes ſuas ad terrā.i.ſolũ ad
murũ terrenũ applicat:ꝛ q̄ terram.i.terrena am
plexat,diligit ſeu tractat:ꝛ ad terrena ſe extēdit
totalr ꝛ inclinat,immũdus apud deũ dicit:ꝛ bo-
norum tactu ꝛ cōſortio indign⁹ iudicat. ¶Qui tā Eodē.ca.d
gebat aialia immũda,vel qui ea mortua deporta
bat ꝛc. immund⁹ erat,ꝛ extra caſtra ire debebat.
¶Chariſſimi,iſte videt imũdus ſeu morticinũ co Morali-
medit,q̄ ipm ꝛ ipſius vitā ſibi incorpat imitādo. tas.
Ille ꝟo eũ tāgit,q̄ talem frequētat ſibi aſſocian-
do. Illũ portat q̄ ipm ſuſtinet defendēdo:vel q̄ ſi
bi fauet ſeu eũ fouet:ipſius iniquitatem non re-
probando,vel excuſando,vel non puniendo,vel
arguendo. Sicut ad literam faciunt adulatores
qui malos ꝛ morticinos diuites portant. Sicut
etiam faciunt mali iudices ꝛ ſuperiores,q̄ ſuos
morticinos familiares ꝛ amicos defendũt cōtra
iuſticiam ꝛ adiuuant: ipſoſq̧ non puniunt,ſed
iniquitatem eorum ſupportant: exemplo heli,q̄
filios ſuos non corrigebat:ſed eos poti⁹ ſuſtine- 1.Re.2.e.
bat. Omnes ergo tales comeſtores,tactores ſeu G
portatores immundorum ꝛ iniquoꝝ,ſunt immũ-
di:et bonorum tactu,frequentia ꝛ conſortio ſunt
indigni. Unde. Quicquid tetigerit immundum, Nu.19.d
immundum fiet. Talis igitur qui tactu aliene ſo
cietatis vel alieni mali,verbi ꝛ exempli immun-
dus et peccator factus eſt: debet extra caſtra ꝛ

id eſt extra ciuitatē ſpei aliquādiu manere: ⁊ aq̄
lachrymaꝝ.i.penitentie ſe lauare: ⁊ ſic in veſpere
i. in obſcuritate timoris poterit caſtra, ſcilicet ꝑ
ſecuritatem intrare: ⁊ cōſcientie mundiciam re=
habere. Nullus enim q̄ imundus extitit ꝑ morti
cinū.i.ꝑ pctm̄ mortale perpetratū: vel ꝑ malū ⁊
morticinū cōſortium: debet ſtat in caſtra intrare.
i. ſe dignum intrādi caſtra paradiſi ſperare: imo
prius ſe tenet per ꝯfeſſionē lauare: ⁊ ſic manere
vſq̧ in veſperū. i. in aliqua timoris ⁊ contritiōis
caligine anteq̄ ad caſtra.i.ad celeſtiū ſpem au=
deat ſe transferre. Ezech. Perfode tibi parietem.
In humeris portaberis: in caligine offereris.
Aliter. ¶ Vel dic ꝙ veſper ſignificat finē vite: qꝛ ſcilicet
vſq̧ ad mortē debem⁹ imundi eſſe.i.vſq̧ ad mor=
tē debemus nos imūdos reputare: et intrandi
tabernacula paradiſi indignos eſſe. Quod con=
b tingit quotiens nos immundū comedere. i. ali=
quā immundiciā facere, vel morticinum peccati
Aliter. mortalis tāgere cōſueuit. ¶ Vel iſta poſſunt ap=
plicari ad excōicationem maiorem vel minorem.
Animal immundum vel morticinum ſignificat il=
lum, qui maiori excōicatione ligatur: et vita gra
tie ⁊ ſacramentorum cōione priuatur. Ille vero
qui eſt cū talibus in participatione immūdus. i.
excōicatus minori excōicatione efficitur: ⁊ vna
cū alio extra caſtra.i.extra cōionem fidelium iu=
dicatur. Quia iſtud eſt verum, ꝙ immūdi ſe tan=
gentes immūdos faciunt: ⁊ ꝙ excōicati alios ex=
cōicatos reddunt. Ideo bene dicitur hic. Ne tā=
Eodē ca. c gatis quicq̄ eorū, ne immūdi ſitis. ¶ Aliqua ani
malia immūda numerant̄ hic: ſcꝫ muſtella, mus,
crocodilus, migale, chameleon, ſtellio, lacerta,
talpa. Iſta enim immunda erant, ⁊ morticina
eoꝝ immunda: intantū ꝙ quicq̄d morticinum de
iſtis aialibus ſuper quodcūq̧ vas ligneū vel fi
ctile, ſiue etiam ſup veſtē vel pelles vel cilicia ca=
debat, totū immūdū faciebat: quinimo etiā qui=
cunq̧ liquor vel cibus in talibus vaſis ponebat̄:
anteq̄ aqua lota vſq̧ ad veſperam ſtetiſſet, totū
immundū reddebat̄. Terrea autem vaſa vbi ta=
lia cadebant, frangi ⁊ deſtrui iubebantur. Illa
vero que erant lignea, vna cū veſtibus dictis et
Moralitas pellibus, aqua lauari mandabant̄: ⁊ ſic mūda ad
veſperā reddebantur. ¶ Sic vero dico, ꝙ in hoc
mūdo, inueniunt̄ multa aialia imūda.i.multa ge
nera peccatoꝝ: videlicet, muſtella, q̄ valde flexi=
bilis eſt nature, ⁊ fraudulenter rapit: que ſignifi
cat doloſos. Mus qui ſemper comedit, ſignificat
guloſos. Crocodilus que iaculū non ledit, ſigni=
A ficat obſtinatos ⁊ ceruicoſos. Migale qđ eſt cru
dele, ⁊ mite ſe fingit, ſignificat fallaces ⁊ ꝓditio=
ſos. Chameleon q̄ vento viuit, ſignificat ſupbos
⁊ inaniter glorioſos. Stellio qui pellē hꝫ pictā,
ſignificat laſciuos ⁊ curioſos. Lacerta q̄ ſepul=
chra inhabitat, ſignificat imūdos ⁊ luxurioſos.
Talpa que ſub terra manet ſignificat auaros et
terrenorū ambitioſos. Oēs iſti ſunt immūdi et
ab hominibus execrandi: ⁊ mores eorum vilipē
dendi ⁊ fugiendi. Quia breuiter qui tales imitā
do comedit: vel morticinū eorū.i. eorū vitā mor=
tiferā ꝑ aſſociationem vel ꝑ affectionē tangit, ſta
tim eoꝝ immūdiciā in ſe ſentit: ⁊ immūdū ⁊ pec
catorē eoꝝ exēplo ⁊ v̄bo faciliter ſeſe facit. Igit̄
ſiue ſit vas ligneū.i.ſpūaliter leuis ꝑ voluntariā
paupertatē: ſiue ſit vas terreum.i. ſpiritualiter
grauis ꝑ timorē ⁊ humilitatē: ſiue ſit veſtis.i.ho
mo alios veſtiēs vel pellis.i.homo alios calciās
ꝑ eleemoſynā ⁊ pietatē: ſiue ſit ciliciū.i. hō alios
pungēs per iuſtitiā ⁊ ſeueritatē, vel ſeipſum acu
leans per pnīe auſteritatē: cū tñ tāgit morticinū,
⁊ frequētat peccatorē corruptū ⁊ infectū, ⁊ maxi
me hereticū: faciliter immundus efficit̄. Et q̄uis
a principio bonus eſſet: eius tñ tactu, ſocietate

⁊ auditu de facili maculat̄. Eccl'i. Qui tetigerit
picē, inquinabit̄ ab ea. Quinetiā liquor inferio= Eccl'i. 13. a
ris affectiōis ſeu ſciētie vel locutionis taliū va=
ſorū.i. taliū hoim q̄ ſimili tactu morticinorū.i.
hereticoꝝ ⁊ pctōꝝ qn̄q̧ corrupti fuerint: tam im
mūdi fiūt, ita ꝙ nō ē dignū a bonis recipi: nec au B
diēdo guſtari. ¶ Morticinū eñ vas qđ tāgit fe= Eodem. c. c
dat: vas v̄o liquorē: liquor poſtea potatorē: ⁊ ſic
talis imundicia ꝑ multas ſucceſſiones de vno ad
aliū trāſfundit̄: ⁊ de vno immūdo multi alij im=
mundi conſtituuntur. ¶ Sic vnus infectus here Morali=
ticus vel peccator corruptus multos alios cor= tas.
rumpit: ⁊ imūdiciā ſucceſſiue ad plurimos trāſ
mittit. Unde apl's. Ex vno hoie pctōres cōſtituti Roñ. 5. d
ſunt multi. ¶ Iſtud etiā pōt applicari ad pctm̄ Aliter.
originale: qđ ſcꝫ de Adā in alios ſucceſſiue trāſ=
mittit̄: ita ꝙ natura filij per tactū nature pater=
ne, i. ꝑ ſucceſſionē generis vitiat̄. Iſta debēt ergo
lauari ꝑ cōpunctionē ⁊ lachrymationē ſi cōtra=
xerint immūdiciā pcti actualis: ⁊ etiā ꝑ baptiſ=
mi ablutionē, ſi ſit tm̄ immūdicia pcti originalis:
⁊ ſic in veſpere mortis munda reputabunt̄: ⁊ in
caſtris paradiſi in vſus filiorū iſrael.i. ſanctorū
⁊ angelorū purificata ꝑdicabuntur. ¶ Vel dic ꝙ Aliter.
liquor vel cibus immundi vaſis, ſignificat ſcien=
tiam vel eloquentiam peccatoris: que. ſ. immun=
da ⁊ abhominabilis redditur, quando ab immū
do vaſe profertur. Quia ſm̄ Grego. Cuius vita
deſpicitur, reſtat vt eius predicatio contēnatur
⁊c. ¶ Vas fictile in quod morticiniū cadebat pol Eodē. c. f
luebatur: ⁊ ideo frangi q̄ cito iubebat̄. Vas ve=
ro ligneum lauabatur, ⁊ mundū efficiebatur: et
in vſus filiorum iſrael iterū vertebatur. ¶ Vas Moralitas
terreum qđ eſt ſine humore ⁊ firmitate, ſignificat C
hominē in peccato obſtinatū, nullo humore com
punctionis cōtritū: ſed in clibano cōcupiſcentia=
rū decoctū: fragilitati obnoxium ⁊ ſubiectū. Vas
vero ligneū ſignificat hominem magis firmum,
quodā naturali humore humectum. Igitur ſi in
vas terreū.i.hoie obſtinato ⁊ impenitente cadat
morticinum peccati alicuius mortalis, ⁊ maxime
hereſis: illud proculdubio dꝫ frangi: ⁊ per puni=
tionē de medio tolli, vel etiam fortiter caſtigari.
Si vero iſtud vas ſit ligneum. i. penitens, etiam
ſi contritus fuerit: tunc per confeſſionē, eruditio
nem, ⁊ lachrymationem purificari debebit: ⁊ fa=
cta penitentia iterato ſicut prius mundus erit.
¶ Omne enim qđ reptat ſuper terrā: abhomi= Eodē. c. f
nabile erit, nec aſſumet̄ in cibum. Quicq̄d etiam
ſuper pectus quadrupes graditur: ⁊ multos hꝫ
pedes: ſiue per humeros trahitur: nō comedet̄:
ſed abhominabile erit vobis. ¶ Talia reptilia ſi= Moralitas
gnificant auaros qui ſcꝫ ⁊ corpore ⁊ pectore tā=
gunt terrā: terrenaq̧ tractāt ⁊ diligunt tam cor=
pore q̄ affectu. Quia reuera tales q̄ nō ceſſant ꝑ
auariciam circa terrā.i.circa terrena repere: et
pectore cordis ⁊ affectu terrā ⁊ ipſa terrena tan
gere: ⁊ per humū terrene cupiditatis pedes ſuos
multiplices.i.ſuos filios ⁊ famulos poſt ſe duce=
re, erudire ⁊ trahere: non ſunt comeſtibiles ⁊ tā=
gibiles. i. imitabiles ⁊ frequentabiles, ſed pro D
certo ipſi poti⁹ debent eſſe abhominabiles ⁊ dete
ſtabiles: ſicut ad literā patet de vſurarijs ⁊ aua=
ris: quos quilibet abhominatur, ⁊ quos deus et
populus deteſtatus. Ut habetur in Prouerb. La Pro. 8. a
bis mea deteſtabunt̄ impium. ¶ Qñ morticinum Eodem. c. f
cadebat ſuper ſementem, ſi erat ſemētis, nō pol=
luebatur ex morticino. Si vero aqua erat madi
da: tunc ex tactu morticini efficiebatur imundū.
¶ Sic vero ſi ſemē affectionis noſtre humore de= Moralitas
liciarum aſpergitur ⁊ imbibitur: reſtat ſi morti=
cinum. i. aliqua mortifera tentatio, locutio vel
exempli mali datio: vel alicuius male perſone ſo
cietatis delectatio ipm̄ tetigerit; ꝙ ꝑ malū con=

ſenſum faciľr polluať. Si ꝟo iſta humectatio de
ficiat/⁊ ſiccitas abſtinētie vel pauꝑtatis abūdat
tunc immūdicia tētatiōis ⁊ mali cōſenſus ita fa
ciliter nō ſubintrat,ſed mundū ⁊ ſine macula ꝑ=
ſeuerat. Conſtat em̄ ꝙ ille ꝗ diuitijs aſpergiť:ta
ctu mortue tentatiōis facilius inficiť/ꝗ̄ ille qui
in ſiccitate paupertatis ⁊ abſtinētie cōmoratur.
℄Uel dic ꝙ morticinū ſignificat pctm̄:aqua ve=
Aliter. ro ſignificat delectationē in peccato:q2 ſcz mor=
ticinum.i.actus peccati mentem non inficit,niſi
aqua.i.delectatio conſenſus ⁊ cōplacētia ſubſit.
Peccatum enim adeo eſt voluntarium, quod ſi
non eſt voluntarium/non eſt peccatū ſcḋm Augu.
Aliter. ℄Uel dic ſcḋm glo. ꝙ aqua eſt baptiſmus:q2 ſi illi
qui aqua baptiſmatis non ſunt loti.ſ.infideles:
tangūt morticina.i.ſi cōmittunt peccata morta=
E lia:non tantū polluuntur:nec ita ꝓfunde delin=
quunt ſeu tāto peccato inficiuntur,ſicut illi qui
aqua baptiſmatis abluuntur:q2 ſcz in eodē pec=
cati gn̄e plus peccat fidelis ꝗ̄ infidelis/baptiza
tus ꝗ̄ gentilis:q2 ſcz infideles ꝓ parte excuſat
eodē.c.f. ignorātia:fideles vero excuſat cōſciētia.℄Fon=
tes ⁊ ciſterne ⁊ oīs aquarū congregatio nō pol=
Moralitas. luebatur:dato ꝙ a morticino tangeretur.℄Sic
vero fontes ſacre ſcripture/ciſterne philoſophie
aquarū congregatio moralis ſapientie non infi
citur/nec mala aut immunda reddiť/ſi ja morti=
cino id eſt a malo doctore vel ꝑ̄dicatore tangať.
Cōſtat em̄ ꝙ iſte fons ſapiētie ⁊ ſacrarū ſcriptu=
rarū ꝗ̄tū de ſe eſt/nō pōt polluí vel infici,ꝗ̄uis
contingat eā per hereticū male exponi/vel per
Aliter. malū hoiem ꝑ̄dicari.℄Uel dic ꝙ fons talis ſigni
ficat gratiā ſacramētalem:quā ꝓculdubio mor=
ticinū tangēs.i.malꝰ miniſter adminiſtrās/nūꝗ̄
pōt inficere:quinimmo ſemꝑ ſolet mūda ⁊ ſynce=
ra manere.Uirtus em̄ ſacramentorū dependet a
deo,non a miniſtro:⁊ ideo nunꝗ̄ minuitur/aut
inficitur miniſtri immundicia vel delicto.

℄Cap.xij.Textus.Locutuſq; eſt dn̄s ad moyſen dicens:loquere.Moralitatum Ca. v.

Mulier ꝗ peperit:
ſeptē diebus immunda mane=
bat:⁊ ſi fuit partus maſculus/
F ipſum in die octaua circūcide=
bat:⁊ ꝑ quadraginta dies in
domo ſtans tādem ex toto ad
cōionem redibat:⁊ atrium cū
alijs ſubintrabat:et ꝓ purificatione ſua ſacrifi=
Moralitas. cium.ſ.agnū aut colūbarū pullos,aut turtures
offerebat.℄Sic vere qn̄ mulier.i.anima peperit
aliquod bonum opus:exinde ſolet immundiciā
ſuꝑbie vel inanis glorie cōtrahere: quapropter
nō ſtatim eſt mūda.i.nō ſtatim debet ſe mūdam
i.ſanctam reputare:ſicut phariſeus/dicens.Ie=
Lu.18.b. iuno bis in ſabbato ⁊c.quinimmo ipſa dz par=
tum ſuum circūcidere ⁊ examinare:omnem ina=
nem gloriam abinde preſcindere vel fugare:⁊ ſic
ꝑ ſeptē dies.i.ꝑ totius huius vite circulum vel/
Lu.17.c. per ſeptem peccata mortalia ſemper ſe dz vilē.i.
immundum reputare:iuxta illud.Cum oīa bene
feceritis/dicite.Serui inutiles ſumus: quouſq;
ſcz per quadraginta dies.i.ꝑ ſtatū pnīe in domo
ꝓprie conſcientie recluſa:agnum innocētie,tur=
turē caſtimonie/colūbā ſimplicitatis ⁊ modeſtie
deo poterit immolare. Quod cum fecerit/tunc
purificata ⁊ munda poterit atriū paradiſi feli=
Jac.4.b citer introire.Ideo dicitur.Purificate corda du
Aliter. plices animo. ℄Uel dic ꝙ partus pōt ſignifica=
re malorū operum facinora: a quo ſi purificari
volumus,quadraginta dies,ſciľz per tp̄s pnīe

vel quadrageſime nos recludere ī domo cōſcien B
tie,⁊ tandē oblatis agno turture ⁊ colūba.i.inno
cētia ⁊ caſtitate ⁊ ſimplicitate:mundi ⁊ purificati
eſſe poterimus:et tēplū ſeu atriū paradiſi cū mū
dis.i.ſctis ⁊ āgelis introire.℄Per tantū ſpaciū
ſtabat mulier anteꝗ̄ purificareť,per ꝗ̄tū puer in
vētre ſteterat anteꝗ̄ purificareť.ſ.ſi eſſet maſcu=
lus,ꝑ quadraginta dies:⁊ ſi eſſet femina,ꝑ octo=
ginta dies.Maiuſq; tp̄s reqrebať ad purifican=
dū ꝓ partu femineo ꝗ̄ ꝓ puero maſculo.℄Partꝰ Aliter.
ꝗ cū libidine ꝯcipiť ⁊ cū immūdicia naſciť, ſigni=
ficat pctm̄:qḋ ſcz facit ꝯcipi libido delectatiōis,⁊
qḋ facit ꝯpleri ⁊ ꝑfici immūdicia opatiōis.Igiť iſtḋ
ē verū ꝙ quāto ſtetit iſte fetꝰ ī vētre voluťar; ⁊ ma
le ꝯplacētie diutiꝰ:tāto ꝓ certo purgatio pnīe dz
durare lōgiꝰ.Et quāto mř.i.aīa plus voluit ferū
pcti ſecū retinere:tāto dz diutiꝰ ꝑ pniaz affligere:⁊
purgationē pnīe diutiꝰ tolerare q2 reuera quāto
maior ē mora ⁊ obſtinatio,tardiorq; cōfeſſiōis ꝑ=
turitio:tanto difficilior ē purgatio ⁊ mūdatio:vt
ſic de ꝓportiōe culpe ⁊ pene ⁊ dicať de aīa peni= Apo.18.b.
tēte illḋ Apoc.Quantū gl'ificauit ſe,⁊ in delitijs
fuit:tātū date ei tormētū ⁊ luctū.De viuificatiōe
⁊ tardiore ⁊ citiore,vide ſupra hic tertio capitu=
lo de puero.℄Uel dic ꝙ puer hic eſt hō:qui octo
dierū.i.in tp̄e reſurrectiōis vltime a cūctis mor= D
talitatis defectibus circūcideť ⁊ mundabiť,⁊ ſic
quadragenario inde trāſacto ad templum para
diſi perducetur,vbi immundus non offertur.

℄Capi.xiij.Textus.Locutuſq; eſt dominus ad moyſen et Aaron,dicens.Homo in cuius cute.Moralitatum Ca. vj.

Lepra multiplex
nobis in ſcriptura manifeſtať.
ſ.lepra in capillis,lepra in cute,
lepra in carne,lepra in veſte,le=
pra in domo.Quelibet iſtarū le=
prarū erat immūda:⁊ a tactu,⁊
a frequentia hoim euitanda,
℄Pōt lepra ſignificare quodcūq; pctm̄,⁊ maxi= Moralitas.
me peccatum luxurie: que quidē luxuria inficit
nō ſolum ꝓpriū ſubiectum,immo etiam alios
circunſtantes.Sed reuera lepra luxurie peccati
vel infamie quādoq; in capillis.i.in cogitatione,
quādoq; in carne id eſt in delectatione:quādoq;
in cute id eſt in exteriori operatione inuenitur.
Qn̄q; inficit veſtem.i.exteriorem conuerſationē:
qn̄q; etiā corrūpit domū.i.totū vicīniū ⁊ regio= Aliter.
nē.℄Tūc em̄ lepra noſtra eſſe in veſte vel ī domo
dr,qn̄ luxuria noſtra vel auaricia vel peccatuz in
exteriori conuerſatiōe manifeſtať:⁊ qn̄ in domo
religionis vel eccleſie per infamiam diuulgatur:
⁊ per mali exempli dationem in alios dilatatur. A
℄Uel dic ꝙ lepra eſt ſuperbia:que ad modū le= Aliter
pre tumorē,⁊ mētis indignationem.i.inflaturaz
parit.Iſta ergo quandoq; in capillis,qn̄ ſcilicet
hō ſupbit ⁊ gloriatur in crinibꝰ:qn̄q; in carne,qn̄
gloriať in delitijs carnalibus:qn̄q; ī cute,qn̄ glo
riatur in cutis pulchritudine:quandoq; in veſte, Aliter
quando gloriatur in generis valore.℄Uel dic ꝙ
capilli ſignificant ſcientie ſubtilitatem:caro ſan=
guinis nobilitatem:cutis corporis formoſita=
tem:veſtes virtutum amenitatem,ſeu etiam bo=
norum temporalium fecunditatem:domus ſta=
tus ſeu dignitatis quam obtinet ſublimitatem.
In iſtis enim omnibus pōt lepra creſcere:⁊ pro
his oibus pōt ſuperbia vel inanis gloria ꝓueni
re:⁊ mentem inficere,⁊ fedare.℄Proceſſus qui
fit contra hereticos,videtur habuiſſe ortum a Eodē.c.a.

proceſſu q̃ fiebat antiquitus cõtra leproſos. Di-
cit enim ꝙ ſi ſuſpitio lepre apparebat in aliquo
forte q꞉ eſt ſcabioſus: vel q꞉ cutis apparebat hu-
milior/⁊ pilus albior/debebat eum ſacerdos re-
cludere ſeptẽ diebus: ⁊ ſi videret ꝙ huiuſmodi
lepra non creſceret: ſed etiam ꝙ poſt incluſionẽ
alijs ſeptẽ diebus ſe ſe nullatenus augmẽtaret/
debebat eũ dimittere ⁊ mundũ bonãq꞉ carnẽ hr̃e
p̃dicare. Lauabit inquit homo veſtimenta ſua ⁊
mũdus erit: q꞉ ſcabies eſt. Qđ ſi forte lepra cre-
ſcebat: ipſum leproſum ⁊ eũ extra caſtra pellere
Morali-tas. B tũc debebat. ¶ Sic ꝑo audita ſuſpitiõe lepre.i.
hereſis cõtra aliquem: dꝫ eũ ſacerdos.i.iudex di-
ligenter inueſtigare: ⁊ etiã ſi ſit neceſſe capere et
includere. Si vero videt ꝙ nõ pſeuerat/ſed ceſ-
ſat: ipſum tanq̃ mũdũ dꝫ abſoluere/⁊ inde libe-
rare: et eſſe potius ſcabiem q̃ lepram: id eſt ali-
quem leuem errorẽ q̃ hereſim iudicare. Queli-
bet eñ ſcabies nõ facit leproſum: nec q̃libet er-
ror facit hereticum. Sed proculdubio ſi viderit
hmõi maculã creſcere ipſumq꞉ in errore pſiſtere
ma⁹.25.c. tũc dꝫ eum leproſum vel hereticũ iudicare: ⁊ a cõ-
Aliter. ſortio fideliũ ſegregare. Uñ dr̃. Sepabit malos
de medio iuſtoꝝ. ¶ Uel dic ꝙ ſcabies vl' lepra ſũt
due ſpecies excõicatiõis ſcꝫ minor ⁊ maior. Pro-
pter ſcabiẽ ergo.i.ꝓpẽ minorẽ excõicationẽ nõ
dꝫ quis a canonica fideliũ cõione ſegregari: ſed
tñ veſtem conſcientie ſue dꝫ lauare ꝑ cõfeſſionẽ/
⁊ a ſacerdote mundari. Per lepram vero.i.ꝑ ma-
Eſa.53.b ioꝛem excõmunicationem homo dꝫ ab alioꝝ cõ-
eodẽ.c.f. ſortio diuidi: ⁊ ab ipſis tãq̃ leproſus neceſſario
reputari. Eſaias. Nos autẽ reputauimus eum
quaſi leproſum. ¶ Uir de cuius capite pili fluũt/
caluus ⁊ mundus eſt: ⁊ ſi etiam a fronte cecide-
runt/mundus ⁊ recaluaſter eſt. Si vero in calui-
Morali-tas. tio lepra orit'/immundus iudicabitur. ¶ Cal-
uitium qđ nihil aliud eſt q̃ caſus ⁊ nuditas ca-
pilloꝝ/poteſt ſignificare voluntariam pauper-
tatem/quam pro certo qui debite amplectitur/
C mundus ⁊ ſanctus apud deum efficitur/intan-
tum ꝙ quãdo quis plus capillos diuitiarũ ſua-
rum pauperibus per elecmoſynas dimittit flue-
re/ita ꝙ caluitium paupertatis ipſum ex hoc cõ-
tingit incurrere: nũq̃ ꝓpter hoc dꝫ vilis ⁊ immũ-
dus reputari: ſed magis mũdus ⁊ honorabilis
apud deum ⁊ homines credi. Uerũtamen quã-
doq꞉ contingit ꝙ in caluitio oritur lepra: quia
ſcilicet de paupertate quandoq꞉ oritur ſuper-
perbia ⁊ manis gloria: quia illi qui diuitias di-
mittendo vel pauperibus erogando ſunt pau-
peres: exinde quãdoq꞉ ſuperbiũt ⁊ fiunt arrogã-
tes ⁊ alios contẽnentes: ⁊ perperã iudicantes:
Ro.14.a contra illud apoſtoli. Is qui non manducat/mã-
ducãtem nõ iudicet. Et ſic in caluitio eorũ lepra
naſcitur/inquantum de paupertate ſua gloriari
Eccli.25.a ⁊ alios cõtẽnere cõprobant'. Et tñ ſicut apparet
Pauper ſuperbus inter ea que deo diſplicent/
Aliter. numeratur. ¶ Uel dic ſi vis ꝙ caluitiũ eſt fluxus
⁊ abraſio vitiorũ: qui ſcꝫ per cõfeſſionẽ ⁊ pñiam
efficit': ita ꝙ homo mũd⁹ ⁊ ſanct⁹ credit' ⁊ habet'.
Uerũtamẽ quia q̃nq꞉ de tali mundicia ſuperbit ⁊
gloriatur, ideo leproſus dici meret': ſuaq꞉ mũdi-
cia in lepram/et ſua ſanctitas in culpam conuer-
Nu.12.c. titur. Unde dicitur. Maria apparuit candens le-
eodem.c.f. pra quaſi nix. ¶ Sicut hic ſupponit': lepre ſigna
erant color rufus ⁊ albus per corpus diffuſus:
⁊ cutis humilior/in capillis flauus. Unde etiam
D ſicut hic patet/in capite et in barba et in fronte
lepra generabatur: et ibi cognoſcibilius videba-
Morali-tas. tur. ¶ Sic vero quando in homine apparet albe-
do ficte caſtitatis: rubedo malicioſe voluntatis:
flauedo duplicitatis: et depreſſio exceſſiue humi-
litatis: ſignum eſt qđ ille qui habet talia non eſt
bonus: ſꝫ magis eſt leproſus ſpiritualiter ⁊ cor-
ruptus: quia reuera illi qui ſunt leproſi/aut pec-
catores et corrupti: vt communiter fingunt ſe
eſſe ceteris magis humiles atq꞉ caſtos/⁊ ampli⁹
apparent ſubtiles/ſciẽtifici ⁊ aſtuti. Unde dr̃. Eſt Eccli.19.b
qui nequiter ſe humiliat: ⁊ interiora eius plena
ſunt dolo. Et ſic dico qđ iſti habent lepram ficte
humilitatis in capite/inquantum alijs inclinãt
lepram malitie in barba/inquantum ſe hr̃e diui-
nam ſapientiam ſimulant. Barba enim ſapientiã
ſignificat: lepram ficte caſtitatis in fronte.i.in
apparentia honeſta quam omnibus manifeſtãt.
ſicut de Oſia: de quo dr̃ ꝙ ſtatim orta eſt lepra in 2.Pa.26.b.
facie eius. ¶ De iſtis ſicut hic dicitur: veſtis ſiue eodẽ.c.f.
pellis ſupponebatur ſubire lepram: et erat talis
lepra quedam alba macula vel rufa humili ſu-
perficie cetera corrodens/vel inficiens ipſam ve-
ſtem. Iſta ergo ſi manifeſta erat/ſacerdos debe-
bat eam videre: ⁊ ipſam veſtem comburere. Si
vero dubia eſſet lepra, debebat eã includere: ⁊ ſi
nõ creſceret dimittere. Si vero creuiſſe reputa- Moralitas.
bat' ipſam q̃cito cõcremare. ¶ Sic vero ſi aliqua E
veſtis: id eſt aliqua perſona leprã hereſis incur-
rerit: ⁊ clarũ pſpicuũq꞉ fuerit: ꝓculdubio ꝑ ſen-
tentiã ſacerdotis.i.prelati vel iudicis concrema-
ri dꝫ. Si vero fuerit aliquod dubiũ debet intra
clauſurã abiurationis recludi: ⁊ ſi vltra nõ cre-
uerit/ſic dimitti. Si vero poſt recluſionẽ.i.poſt
hereſis abiurationem inuenta eſt lepra creuiſſe:
⁊ talis veſtis/id eſt talis perſona in hereſim re-
lapſa fuiſſe: tunc vero dꝫ cõburi ⁊ ſeculari pote-
ſtati demandari vel cõmitti. Unde dr̃. Paleas, cõ- Mat.3.c.
buret igni inextinguibili. ¶ Uel dic de punitio- Aliter.
ne malorũ: quia iudex vel prelatus ſi videt ali-
quã veſtẽ.i.aliquã perſonã vitioſam: ſi ſit talis
lepra id eſt tale crimẽ quod non poſſit nec cela-
ri nec emendari: dꝫ iſtam veſtẽ cõburere.i.perſo-
nam ipſam ꝑ aliquã penam corporis cõdẽnare.
Si vero ſit non adeo euidens lepra criminis: vt
pote q꞉ nullũ ſcandalum fuit ibi: vel q꞉ ſpes eſt
ꝙ delinquens ſe corriget/⁊ ꝙ lepra ipſius crimi-
nis ad deterius nõ ꝓcedet dꝫ in loco penitentie
vel in bono carcere eũ recludere: ⁊ vſq꞉ ad tp̃s p̃-
finitum ab eo/ipſum debet penitentie vinculis
alligare: itaq꞉ ſi videt leprã ipſius criminis non
procedere/ſed ceſſare: dꝫ talẽ patientẽ mundum
iudicare: et de clauſura carceris liberare. Si ve-
ro videt ꝙ talis clauſura ſeu talis iniuncta pñia
non proficit: tunc ipſum cõburere.i.ſententiali-
ter condẽnare debet. Iſtum etiã modum ſeruat F
deus: quia illos qui ex toto ſunt leproſi obſtina-
ti/incorrigibiles atq꞉ mali: de quorum ſalute de-
ſperat ſepe per mortẽ ſubitaneam interficit/⁊ in
inferno cõburit: alios vero de quorũ ſalute ſpe-
rat/ſolet in carcere tribulationum includere: et
eos caſtigando mundare/et mũdi proſperitati
reſtituere. Si vero ipſos per clauſuram tribu-
lationum videt non poſſe corrigi/ſolet eos fi-
naliter in inferno cremare: vt ſic de quolibet ta- Joã.15.a.
li dicatur. Omnem palmitem nõ afferentem fru-
ctum/tollet eum: ⁊ omnem qui fert fructum/pur- eodẽ.c.g.
gabit eũ ⁊c. ¶ Si lepra apparebat in aliqua par-
te veſtis: debebat illa veſtis includi ⁊ ſi non cre-
ſceret debebat aqua lauari. Si vero loc⁹ ipſius
macule adhuc obſcurior apparebat/debebat
ipſa macula a ſoliditate veſtis abrumpi. Quod
ſi tunc adhuc in aliqua parte veſtis alia ſimilis
macula naſcebatur: tunc quia lepra erat vola-
tilis/tota veſtis ignibus mancipari iubebatur.
¶ Ueſtis eſt peccator: qua ſcꝫ diabolus ſe induit/ Morali-tas.
quando ipſum ſibi conglutinat ⁊ adiungit: ma-
cula eſt peccatum qđ lepra dicitur: pro eo ꝙ per
ipſum homo corrumpitur ⁊ fedat'. Igitur ſi cõ-
tingit lepram ſeu maculã peccati in aliqua per-
ſona generari ⁊ naſci: proculdubio ſacerdos.i.

pꝛelatꝰ dꝫ ip̄m pꝛimo benigniter coꝛrigere: et in
clauſuram ⁊ in ſtatutoꝛū obedientiā ponere/et
per cōfeſſionē ⁊ p̄niam emendare. Si vero poſt
loturam penitentie adhuc appareat in iſta ve-
ſte.i.in iſta pſona veſtigium macule precedentis
in aliqua mala conſuetudine/vel aliqua mala cō
B ditione:⁊ reliquijs pꝛemiſſoꝛū criminum: ſtatim
debet ſacerdos illā maculā abꝛumpere: ⁊ illud
vitiū penitꝰ ab eo ſeparare. Sed ſi iſte recidiuā
do talem maculam iterat: ita ꝙ iterū ſimilis cul
pa in eo appareat: ita q̄d ſpem coꝛrectionis de
ipſo amplius non habeat: tunc vere igne tribu-
lationis ⁊ aſpere punitionis debet comburi. Uel
etiā adulterā, ſi crimē hoc reqſierit/debet igni-
bus concremari: ſicut ſi eſt hereticus ⁊ relapſus:
quia reuera qui per benignam locutionem/mo-
nitionem ⁊ caſtigationem non coꝛrigitur: ſed re-
cidiuat ſeu quotidie in ſimilia relabitur/neceſſe
eſt vt aſperius coꝛrigatur: quia vbi non pꝛoficit
coꝛrectio in facto fidei/ignis incendiū apponat.
Joā.15.a Unde dicit dn̄s. Si quis in me nō māſerit/mittet
foras ſicut palmes ⁊ areſcet ⁊ in ignē mittetur ⁊
eodē.c.f. ardet. ¶Lepꝛoſus mādabat extra caſtra eijci
⁊ a mundoꝛū cōſoꝛtio ad ſacerdotis arbitriū ſe-
parari. Os eius debebat veſte cōtegi: ne ipſius
anhelitu poſſent alij infici vel coꝛrūpi: caput eiꝰ
debebat eſſe nudū/veſtimētū eiꝰ diſſutū: ⁊ ipſe ſe
ipſum debebat clamare vilē/ſoꝛdidū ⁊ immūdū.
Solꝰ extra ſolebat manere: ⁊ a mūdoꝛū cōſoꝛtio
iubebat penitꝰ abſtinere. ¶Reuera talis lepꝛo-
Moꝛalitas. D ſus videt eē peccatoꝛ: ⁊ maxime ille q̄ maioꝛibus
eſt infectꝰ: ⁊ fetoꝛibꝰ infamie maculatꝰ: ⁊ potiſſi-
me hereticꝰ ⁊ excōicatꝰ: qꝛ reuera talis a cōſoꝛ-
tio charitatis diuidit p inuidiā: ſolꝰ ⁊ ſine bone
ſocietatis copula ſeiūgit p diſcoꝛdiā: caput ſue
intētiōis nudū efficit p iactātiā: veſtis cōuerſa-
tiōis tota diſſuit p inſolētiā. Os vero ſue locu-
tionis eſt ita fetidū ⁊ immūdū/ꝙ alios coꝛrūpit
⁊ inficit p detractoꝛiā infamiā: quare ꝓpter hoc
cōtegi meret ⁊ repꝛimi: ne anhelitus ſuaꝝ mala-
rum locutionū alios coꝛrūpat per nequitiā. Ui-
lem ergo ⁊ immundū ſe pōt dicere p vniuerſalē
coꝛruptionē ⁊ ſpurciciā/dicēs illud q̄d ſcribitur.
Leui.14.c Quaſi plaga lepꝛe videtur eſſe in domo. Quia ve
ro lepꝛoſi.i.peccatoꝛes ſolēt ſingularitatis ſoli-
tudinē diligere: ⁊ ſocietates bonoꝛū fugere: in-
tentiōis caput per iactātiā mūdare: os ſuū per
verſutias locutionis cōtegere: ⁊ veſtes cōuerſa-
tionis pꝛopꝛie laniare: cōtra illud ſupꝛa.x. Capi-
ta veſtra nolite nudare: ⁊ veſtimēta veſtra noli-
te ſcindere. ¶In domo qn̄ oꝛiebatur lepꝛa: Erat
autem macula coꝛroſiua lapidi vel parieti im-
pꝛeſſa ceteris partibus parietis magis pꝛeſſa.
Igitur ſi talis lepꝛa apparebat in domo quibus
adherebat: debebant lapides de pariete ſubmo-
ueri: tota domus debebat radi/⁊ domus alio lu
to liniri: lapideſq̄ ⁊ puluis abraſus debebat ex-
tra ciuitatem pꝛoijci ⁊ poꝛtari. Quod ſi talis le-
pꝛa in aliqua parte domꝰ oꝛiebatur/alia lepꝛa
A perſeuerans indicabatur: ⁊ ideo tota domus de
Moꝛali- ſtruebatur: ⁊ ligna ⁊ lapides extra oppidum in
tas. locum immundum ilico poꝛtabantur. ¶Sic ve-
ro ſi lepꝛa alicuiꝰ hereſis vel pꝛoditionis in ali-
qua domo vel in aliqua villa vel collegio naſcit:
ſtatim ſubmouendi ⁊ e medio tollendi ſunt lapi-
des.i.perſone que macula huiuſmodi coꝛrodū-
tur: ne foꝛte per alios aliū lapſu tempoꝛis macu
la ſimili coꝛrumpantur. Secundum enim beatū
Bernardū. Melius eſt ꝙ pereat vnus q̄ȝ vnitas
tota. Et domus iſta dꝫ p coꝛrectionē radi: ⁊ pul-
uis male ⁊ heretice doctrine abinde eijci: ⁊ luto
alio.i.alia bona doctrina ipſa domꝰ inſtrui vel
liniri. Alijq̄ȝ lapides.i.alie bone perſone loco
pꝛimoꝛū.ſ.in officijs/dignitatibus et beneficijs
ſubſtitui ⁊ reponi. Unde Job. Conteret multos Iob.34.c
⁊ innumerabiles: ⁊ regnare faciet alios pꝛo eis.
Quod ſi talis lepꝛa nec ſic velit ceſſare/imo ad
alios inueniatur trāſire: ⁊ iterū in alijs lapidibꝰ
i.pſonis ſubcreſcere ⁊ venire: tunc non pigeat ſa
cerdotē vel p̄latū talē domū.i.talē villā vel col-
legiū de medio tollere: ⁊ extra oppidum.i.extra
cōionem fidelium excōicando deijcere: ⁊ etiā ex
toto ſi ſit neceſſe/inuocato bꝛachio ſeculari ſub-
uertere ⁊ delere: ſicut factum eſt de oꝛdine tem-
plarioꝛū. ¶Uel ſi vis dic/ꝙ lepꝛa eſt vitiū pꝛodi- Aliter.
tionis: quā ſi iudex in aliqua domo vel villa re-
perit: ſtatim ipſos lapides q̄bꝰ adheret.i.ipſos
pꝛoditoꝛes deſtruere ⁊ euellere, ⁊ in loco et cētri-
cio q̄d tenebant alios ſubſtituere, dꝫ: ⁊ alio luto B
ſcꝫ cemento charitatis/reconciliationis ⁊ amo-
ris dꝫ talem domū ſeu patriā vngere: vt ſic in fi-
delitate dn̄i ſui poſſit decetero pmanere. Quod
ſi contingat talē domū/villā vel patriā ex toto
coꝛruptam eſſe: ⁊ lepꝛam iſtā ſcꝫ ꝓditionem per
oēs partes eiꝰ venire: tunc tota ipſa domus ſeu
villa ruine ſeu periculo debet penitus ſubijci:
vt ſic quos alioꝛū pena non terruit/poſſit ꝓpꝛia
pena ſua coercerere. Lepꝛa eīm.i.hereſis vel ꝓ-
ditio perſeuerans alio modo non tollitur/niſi
tota domus lepꝛoſa.i.tota villa vel p̄ria ꝓdi-
trix vel heretica deſtruat. ¶Quando domus le-
pꝛoſa examinabat/ſolebat claudi: ⁊ introitꝰ ha-
bitatoꝛibꝰ denegari: quā q̄ tūc tempoꝛis intra-
bat vel ibi doꝛmiebat/immundꝰ efficiebatur: et
lauare veſtimēta ſua tenebat. ¶Domus lepꝛoſa Moꝛalitas
⁊ infecta eſt mundꝰ qui tūc tempoꝛis a dn̄o fuit
clauſus/qn̄ eiꝰ ingreſſus ⁊ amoꝛ fuit nobis per
dn̄m interdictꝰ. Unde dicit. Nolite diligere mun- Joh.2.b
dum ⁊c. Qui ergo in iſta domo lepꝛoſa.i.in mū-
do p malā cōplacentiā intrat: ⁊ ibi doꝛmit/⁊ tē-
poꝛaliter ſe delectat: p certo faciliter immundi-
ciā culpe/⁊ maxime auaricie ⁊ luxurie ſolet incur
rere: quapꝛopter neceſſe habet p cōfeſſionē ⁊ pe-
nitentiā ſe lauare. Unde Eſa. Lauamini/⁊ mūdi Eſa.1.d.
eſtote. ¶Uel dic ꝙ iſta domꝰ ſignificat excōmu- Aliter.
nicatū: q̄ tūc alijs claudit/qn̄ occaſiōe iſtiꝰ lepꝛe
cōicatio eiꝰ alijs denegat. Si igit tūc aliq̄s talē C
domū itroierit/⁊ cū tali participauerit immūdꝰ
i.excōicatꝰ, ſcꝫ minoꝛi excōicatiōe ⁊ ipſe erit. Un̄
dr. Quicq̄ȝ tetigerit immūdū/imūdū fiet. ¶Uel Nu.19.d
dic ꝙ ſicut ptꝫ ex p̄miſſis, q̄tuoꝛ gn̄a lepꝛe inue- Aliter.
niebant: vcꝫ lepꝛa i veſte: lepꝛa i cute, lepꝛa i car-
ne, ⁊ lepꝛa i domo ſeu in ede. Sic ꝟo dico i hoibꝰ
iueniunt q̄tuoꝛ gn̄a vitioꝛū: ſcꝫ lepꝛa i veſte, hoc
eſt curioſitas veſtiū ſeu laſciuioſitas: lepꝛa in cu
te, hoc eſt gule igluuies ſeu caſtrimargia: lepꝛa
in carne, hoc eſt carnalis delectatio ſeu luxuria:
lepꝛa in domo ſeu i ede, hoc eſt rumoꝛ malꝰ ſeu
infamia, q̄ ſcꝫ apparet in domo ⁊ in lapidibꝰ.i.in
exterioꝛi vicinia. Un̄ videt ꝙ iſte quatuoꝛ lepꝛe
poſſunt ſignificari in iſtis quatuoꝛ lepꝛoſis: de
quibus dicitur in li. Regum. Quatuoꝛ viri erant 4.Re.7.a
lepꝛoſi iuxta introitum poꝛte.

¶Capi. xxiiij. Textus.

Locutuſq̄ȝ eſt dn̄s ad moyſen dicens:
Hic eſt ritus. Moꝛalitatum Ca. vij.

Quando lepꝛo- D
ſus cū aliquo mundabat:
ad reſtitutionē ipſiꝰ multa
requirebant. Debebat eīm
ante oīa ad oſtia caſtroꝛū
venire: ⁊ ſacerdoti ſe oñde
re: ſacrificia offerre: ⁊ ſan-
guine paſſeris occiſi debe-
bat eū ſacerdos aſpergere:

extra propriū tabernaculū debebat aliq̄diu ma-
nere: omnes pilos corporis ⁊ barbā ⁊ ſupercilia
radere: veſtes ⁊ corpus lauare: ⁊ ſic oblatis duo
Moralitas. bus agnis poterat mūdus caſtra mūdoꝝ itrare.
¶ Sic ꝟo peccator qn̄ vult a lepra mundari: et fi
deliū reſtitui cōmunioni: tūc debet ante oīa ꝑ cō
Lu.17.c. feſſionē ſacerdotib⁹ oſtendi. Unde Lucas. Ite
oſtendite vos ſacerdotibus. Et oblato ſacrificio
ſpiritus cōtribulati ſanguinem paſſeris .i. chri-
ſti: debet per ſue paſſionis memoriā aſpergi: ca-
pillos malarum cogitationū ⁊ affectionū a ſe ra
dere ⁊ euellere: barbam fatue ſapientie ⁊ ſuper-
bie deponere: et lachrymis cōtritionis ſe lauare
et abſtergere: extra propriū domiciliū aliq̄diu
peregrinando manere: ⁊ tandem duos agnos .i.
duplicem ignorantiam cordis et corporis domi-
no offerre: ⁊ ſic mundus poterit fieri / ⁊ ad ſanita
Mat.11.a tem gratie reuenire. Ideo dicitur. Ceci vident:
ſurdi audiunt: claudi ambulant: leproſi mundā
Leu.c.a. tur. ¶ Ad mundationem leproſi requirebantur
duo paſſeres in aqua viua in vaſe fictili: lignum
cedrinum / hyſopus / vermiculus: id eſt filus coc-
cineus. Unus ergo iſtorum paſſerum occidebat:
⁊ ſanguis eius ſuper illas aquas in vaſe illo fi-
ctili ſtillare permittebat: et tandem paſſer alius
C viuus ⁊ hyſopus in ligno cedrino cū filo cocci-
neo per modum aſperſorij ligabatur: quibus in
aquis rubricatis intinctis / leproſus ſepties in-
tingebatur: ⁊ ſic paſſer ille viuus abire in cāpum
permittebatur: raſiſq̄ pilis ⁊ lotis corpore / ⁊ ve-
ſtibus: homo etiam per ſeptē dies extra ꝓpriū
tabernaculū morabatur. Octaua vero die duos
agnos ſacerdotibus offerebat: ⁊ mūdus effect⁹
caſtra ingrediebat. ¶ Leproſus ſignificat gen⁹
Morali- humanū: qđ ſcꝫ in adam fuit infectum: de caſtris
tas. id eſt de paradiſo eiectum: ita ꝙ veſtimentū ſue
mortalitatis fuit diſſutū. Caput vero ſui cordis
Job.1.d. fuit crinibus virtutū nudatum. Unde Job. Nu-
dus egreſſus ſum de vtero matris. Ad hoc ergo
ꝙ ille leproſus mundaret ⁊ in caſtra paradiſi re
duceretur: plura neceſſaria cōcurrerunt. Neceſ-
ſe enim fuit ꝙ interuenirent duo paſſeres: id eſt
duplicis chriſti nature vnitas ⁊ veritas. Aqua
viua: id eſt baptiſmi puritas. Uas fictile: id eſt
chriſti nature mortalitas. Hyſopus q̇ tumores
ſedat id eſt ipſius chriſti humilitas. Coccus ſeu
vermiculus: filū ſcꝫ ignei coloris: id eſt ipſi⁹ chri
ſti ardens amor ⁊ charitas. Lignum cedrinū: id
eſt ipſius chriſti crux ⁊ ſue paſſionis auſteritas.
Sanguis paſſeris occiſi id eſt ſanguinis effuſi
vtilitas. Iſta eſt em̄ oīa humanum genus lepro-
F ſum purificauerunt ⁊ caſtrorum paradiſi eidem
aditum reddiderūt. De iſtis enim duobus paſ-
ſeribus: id eſt de iſta duplici chriſti natura hu-
mana et diuina vna ſola fuit occiſa: ſcilicet na-
tura humana in vaſe fictili humane mortalita-
tis mortua. Nihil paſſus fuit homo ſecundum
diuinitatem. In deſertū euolare dictus eſt inq̄-
tum ſemper illeſus permanſit: ⁊ inq̄tum paſſio-
nis acerbitas ipſum aliqualiter nō afflixit. Diui
nitas tamen iſta in ſanguine paſſeris mortue in-
tincta dicitur fuiſſe, inquantum per paſſionem
ipſius chriſti hominis noſcitur eius diuinitas
conſenſiſſe. Cedro etiam cum coccino charita-
tis et hyſopo humilitatis alligata dicitur / in-
quantum ipſius deitatis charitas et humilitas
in ipſo cedro: id eſt in ipſo ligno crucis ſum-
ephe.1.a me apparuiſſe monſtratur. Ideo apoſtolus di-
cit quod propter nimiam charitatem qua dile-
Phi.2.a. xit nos deus / filium ſuum tradidit. Et alibi di-
cit quod humiliauit ſemetipſum / factus obe-
diens vſq̄ ad mortem: mortem autem crucis.
Omnia tamen iſta / ſcilꝫ paſſer viuus / et ſanguis
paſſeris occiſi: et lignum cedrinum / in aqua im-

merſa dicuntur, inquantum ſcꝫ ipſe aque baptiſ
mi a ſanguine ⁊ paſſione xp̄i ⁊ ipſi⁹ deitate ⁊ cru
ce virtutem ꝓpriam ſortiunt. Iſte ergo aque mix
te cum ſanguine .i. baptiſm⁹ ⁊ xp̄i paſſio iuncte
ſimul: ſepties .i. mediantibus ſeptem donis ſpiri-
tusſancti: leproſum iſtū ſcꝫ genus humanū aſper
ſerunt, ⁊ a lepra peccati lauerūt: ſic vt poſt ſeptē
dies .i. poſt curriculum vite huius ſcꝫ in octaua
future reſurrectionis ex toto mundus efficit: q̄ſi
raſis ⁊ abſterſis omnibus mortalitatis ſuper-
fluitatibus, caſtra paradiſi ingredietur: ⁊ ad il-
los de quoꝝ ſocietate ceciderat .ſ. ad filios iſrael
.i. ad beatos angelos adiungetur. Poſt munda-
tionē enim leproſi, ⁊ ipſius mundificationē ꝑmiſ
ſam ſeptem diebus debebat extra proprium ta-
bernaculum manere: quia ſcilicet dato ꝙ huma-
num genus per chriſti paſſionem, baptiſmum, et
crucē a lepra peccati originalis mundetur: non
tamen propter hoc ſtatim tabernaculum paradi
ſi ingreditur: immo extra ſcꝫ in hac valle miſerie
ſeptem diebus .i. per totam vitam iſtā, que per ſe
ptenarium dieꝝ fluit, ꝑmanere iubetur: vſq̄ quo
veniat octaua .i. futura reſurrectio: vbi inter mū
dos (vt premiſſum eſt) in corpore ⁊ anima celeſte
habitaculum ſortietur: ⁊ ſic de homine videatur
dictum illud Exo. Septem diebus ſit cum matre Exo.22.d.
ſua .i. cum mortali vita die vero octaua dabit eū
dn̄o. ¶ Uel ſi vis, dic ꝙ ad hoc ꝙ leproſus .i. ho- Aliter.
mo peccator mundetur: neceſſe eſt ꝙ ſacerdoti ꝑ
confeſſionem ſe oſtendat, ⁊ ꝙ deo duos paſſeres
ſcilicet corpus ⁊ animā offerat: ⁊ ꝙ lignum cedri
num .i. crucis memoriam: coccum charitatis, ⁊
hyſopum humilitatis, necnon vas fictile cum
aqua, id eſt cor contritum cum lachrymis ſe-
cum ferat: vt ſic dum vnus paſſerum ſuorum,
ſcꝫ corpus per penitētiā immolatur: alius paſſer D
ſcꝫ anima, liber euolet et recedat. Nam cum ſan-
guis id eſt peccatū: in aqua viua lachrymarum:
et vaſe fictili .i. corde humili per confeſſionem
fundit: et tali lachrymarū delictis ꝓprijs rubrica
ta: mediāte humilitatis hyſopo, leproſus pecca
tor aſpergitur ⁊ lauat, ab omni cōtagio mūdat:
⁊ ad caſtra chriſti, ſcilicet ad gratiam in preſenti,
et gloriam in futuro tanq̄ mundus ⁊ innocens
acceptatur. Pſal. Aſperges me domine hyſopo ⁊
mundabor: lauabis me ⁊c. ¶ Hic ponitur ꝙ lepro Pſ 50.b.
ſus mūdatus debebat duos agnos offerre ſacer Eodē.c.b
doti: qui de ſanguine debebat aurem dexteram,
pollices, manus ⁊ pedes dextri ipſius leproſi tin
gere ⁊c. ¶ Et ſimile habes Exo.xxx. Uide et ex-
pone ſicut ibi. ¶ Hic ponitur de illo qui a lepra: et
infra capi. ſequenti de illo qui a fluxu immundi Eodē.c.b.
ſeminis mundabatur: ꝙ ingredi ſtatim non de-
bebat preſumere: ſed per ſeptem dies indignum
ſe propter precedentem immundiciam reputa-
re: et a caſtrorum ingreſſu ceſſare. ¶ In quo figu Morali-
ratiue notatur: ꝙ quando notabilem immundi- tas.
ciam et infamiam incurrit: dato ꝙ inde munde-
tur et emendetur: ⁊ ad gratiam ſeu mundiciam
priſtinam reparetur: ſemper debet quadam natu
rali verecundia ſibiipſi timere: et non preſum-
ptuoſe in caſtra id eſt in ſocietates mundorū ſeu
maiorum ſe iungere: ſed inde aliq̄diu ſe trahere:
quouſq̄ perfecta mundicia ſeu fama ipſum per-
mittat ſubintrare: exemplo illius publicani, qui A
non audebat oculos ad celum leuare: ſed percu-
tiebat pectus ſuum, ⁊ dicebat. Domine propi-
tius eſto mihi peccatori. Dato enim ꝙ lepra cul- Luce.18.c.
pe tollatur: leſa tamen opinio neceſſe eſt ꝙ ali-
quandiu retrahatur, ⁊ preſumptio ⁊ audacia re
primatur. ¶ Uel dic contra infames que dato ꝙ
culpa tranſierit remanet tn̄ infamia: que ipſos a ca Aliter
ſtra eccleſie bn̄ficia, dignitates eccl'ie ſine amplio
ri ſacrificio .i. ſine ſpeciali diſpenſatione egredi

non permittit. Unde in canone dicitur ꝙ poꝛte
dignitatum infamibus non patebunt.

¶ Capi. xv. Textus.

Locutus eſt dñs ad Moyſen ⁊ Aaron,
dicens. Moꝛalitatum Cap. viij.

Ille qui fluebat
ſemine, immũdus erat: et extra
caſtra eijci debebat: oïa q̃cunqꝫ
cõtingebat immũda erant: qñ-
imo oẽs qui carnem eius, ſali-
uã eius, veſtimẽta eius: ſagma
ſuper qđ ſederat: ⁊ lectum eius
tangebant pꝛotinus immundiciã ꝯtrahebant
⁊ ideo ſe lauare debebant. Si etiã tangebat vas
fictile, frangebatur. Si vero vas ligneum, laua
batur: talis erat fluẽs ſemine. Idem iudiciũ per
Moꝛali- oïa erat de muliere q̃ menſtrua patiebaṫ. ¶ Ta-
tas. lis ſemine fluens, ſignificat luxurioſum ⁊ de ſe vi
B lem, abhominabilẽ ⁊ immundũ: ꝑ menſtruoſam
etiã mulierẽ intelligo feminã luxurioſam: qꝛ ve-
re talium carnes. i. carnalis vita: ſaliua defluẽs
i. carnalis ſecta: lectus. i. carnalis delectatio: ve-
ſtis. i. inhoneſta cõuerſatio, penitus ſunt immũ-
da: intantũ ꝙ q̃ talia tangũt. i. q̃ talia frequẽtãt
⁊ imitanṫ: immundiciam luxurie ⁊ infamie ꝯtra-
here dignoſcunṫ. Quapꝛopter lotura cõfeſſiõis
⁊ pnie ſe abluere tenebunṫ: ⁊ ideo tutum eſt ꝙ ta
Geñ. 21. c les viles ꝑſone nõ tangant aut frequẽtenṫ: ſꝫ qđ
4. Reg. 5. c potius de alioꝝ cõſoꝛtijs expellanṫ. Uñ dr. Eijce
ancillã ⁊ filiũ eius. Et alibi. Uade, lauare ſepties
Aliter. in Joꝛdane ⁊c. De vaſe vero ligneo ⁊ fictili dic vt
ſupꝛa cap. iiij. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ ſemine fluẽs eſt
hereticꝰ, qꝛ ſemen immũdũ. i. malã doctrinã ſe-
minat: iõ ſctã eccleſia ipſum repudiat, ⁊ de ſocie
tatibꝰ alioꝝ fugat. Igiṫ caro. i. carnalis vita: ſa-
liua. i. immunda doctrina: lectus. i. iniqua ſecta
talium nõ debet tãgi: nec aliqualiter frequẽtari:
Titũ. 3. c ſed magis effugi ⁊ vitari. Uñ Apoſtolus. Here-
ticũ hominẽ poſt tertiã monitionẽ deuita: ſciens
Eodem. c. b qm̃ coꝛruptus eſt. ¶ Talis immũdus qñ mũda-
batur debebat ſeptem diebus expectare: tandẽ
ſeipſum in aquis viuis lauare: ⁊ poſtea turtures
Moꝛalitas ⁊ pullos colũbarum offerre: ⁊ ſic caſtra in veſpe
re poterat ſubintrare. ¶ Sic vero ille qui a fedo
humoꝛe carnalitatis ſanatur, debet ſeptem die-
bus expectare, id eſt de ſeptem peccatis moꝛta-
libus ſe deliberare per contritionem: ſe totum la
uare per confeſſionem: columbas offerre. i. ſim
plicitatẽ: turtures, ideſt caſtitatem: ⁊ ſic mũdus
erit per ſanctitatem: ⁊ tabernaculum paradiſi
intrare poterit per beatam felicitatem.

¶ Capitu. xvj. Textus.

Locutuſqꝫ eſt dñs ad moyſen poſt moꝛ-
tem duoꝛum. Moꝛalitatum Cap. ix.

Inter cetera ſa-
crificia vnum magnum ⁊ ſolen-
ne fiebat in feſto expiationis:
in quo. ſ. cineres fiebãt, de qui-
bus aquam expiationis facie-
bant: et per totum annum imũ-
dos purificabant, accipieban
C tur enim quatuoꝛ animalia. ſ. vnus aries, vna
vitula triennis rufa, et duo hirci: que omnia ad
oſtium tabernaculi offerebantur: et ritu mirabi-
li immolabantur. Mittebantur enim ſoꝛtes ſup
hircos, vt. ſ. vnus deo, alius populo aſſignareṫ,
⁊ ꝙ ille qui in ſoꝛtem domino cadebat, immola-
batur. Ille vero qui populo aſſignabatur, in
pꝛeſcriptis peccatis ppl'i ſuper caput eius per
nunciũ ad hoc deputatũ in deſertũ emittebaṫ: et
ibi liber abire permittebaṫ: ⁊ lupis, ⁊ leonibꝰ ex-
ponebatur. Alius vero hircus vna cũ vitula ru-
fa mandabatur per ſacerdotem occidi: ⁊ ſangui
ne ipſius ipſum tabernaculum interiꝰ ⁊ exteriꝰ
expiari: ⁊ hoc. ſ. per ſacerdotem linea tunica, fe-
minalibus ligneis, zona linea ⁊ cidari linea indu
tum, ⁊ tã ꝓpiciatoꝛiũ q̃ altare aureũ, q̃ etiã ve- D
lũ cũ digito tincto ſanguine ſepties aſpergi, coꝛ-
nu altaris ſanguine tangi: ⁊ vtrunqꝫ pauimen-
tum interius ⁊ exterius iubebatur ſanguine cũ
digito aſpergi. Sacerdos enim illa die cum ſan
guine ſolus ſanctaſanctoꝛum intrabat, ⁊ ne viſa
maieſtate domini moꝛeretur, magnã copiã thu-
ris in thuribulo ſecũ poꝛtabat, quo totũ ſanctua
riũ obnubilabat. Quibꝰ cõpletis ſacerdos egre
diebatur: ⁊ depoſitis dictis veſtibus, veſtimen-
tis ſacerdotalibus induebatur: arietẽqꝫ cũ adi-
pibus, ſanguine ⁊ renunculis hirci occiſi ⁊ vitu-
li, domino ſuper altare imolabat: ⁊ ſic ipſum alta
re ab imũditijs filioꝝ iſrael expiabat: vitule ꝟo
⁊ hirci carnes, fimus ⁊ pelles extra poꝛtari facie
bat: ⁊ vſqꝫ ad cineres cõburebat: ⁊ in ignẽ lignũ
cedrinũ, hyſopũ ⁊ coccũ bis tinctũ cõburẽda cũ
cum carnibus immittebat. Et ſic populus a ſuis
peccatis expiabatur: tabernaculum emũdabaṫ,
Cinis ꝓ facienda aqua expiationis efficiebaṫ, q̃
per totum annũ ſeruabatur. ¶ Dicimus allego- Allegoꝛia.
rice ꝙ iſta animalia chꝛiſtũ figurare videntur:
qꝛ ſcꝫ hircus emiſſarius qui illeſus dimittebaṫ,
deitatem ſignificat, que ſcꝫ impaſſibilis perſeue
rat: alia vero tria animalia denotãt ipſius hu-
manitatem, pꝛo eo ſcꝫ ꝙ tres naturas continet,
ſcꝫ animam, ſanguinẽ ⁊ carnem: vnde etiã ⁊ iſte
dicitur aries ductoꝛ gregis. Dicitur hircus pꝛo-
pterea, qꝛ in ſimilitudinem carnis fuit factus.
Dicitur vitula rufa triennis, inquãtũ fragilitas E
moꝛtalitatis ſue, quã ſexus femineus deſignat
triginta annis pꝛius vixit: et poſt tribus annis
⁊ amplius ꝑdicauit. Sanguis igiṫ iſtius effuſus Coloſ. 1. c
i. virtus ſui ſanguinis ⁊ paſſionis: interioꝛa. i. ce
leſtia: exterioꝛa. i. terreſtria tetigit ⁊ expiauit in-
quantũ ſm̃ apl'm, illa que in celis ſunt ⁊ in terris
per ſanguinẽ ſuũ pacificauit: qñ. ſ. ſm̃ apl'm ipſe Heb. 9. c
qui eſt ſacerdos ⁊ hoſtia, per pꝛopꝛiũ ſanguinẽ
ſemel in ſancta intrauit. Pꝛopiciatoꝛium enim. i.
diuina ꝓpiciatio ⁊ mĩa iſto ſanguine aſpergitur:
inquantũ ipſe deus per xp̄i ſanguinem humano
generi placatur. Altare etiã. i. ipſe amoꝛ patris,
in iſto ſanguine fuit tactus: inquantũ ad pacem
humani generis inclinatus. Uelum em̃. i. ipſum
celum: ſanguine iſto videtur tactum: inquantum
eius virtute hominibus fit apertum. Pauimentũ
interius. i. natura humana, iſto ſanguine fuit ta
cta: inquãtũ. ſ. vna natura fuit alteri recõciliata, et
mediante chꝛiſti ſanguine concoꝛdata: et ruina
angelica per hoĩes refoꝛmata. Uñ Apl's. Uos qui Ephe. 2. c
eratis aliqñ longe, facti eſtis pꝛope in ſanguine
Chꝛiſti. Ipſe enim eſt pax noſtra qui fecit vtraqꝫ
vnum. Iſta enim aſperſio menſe ſeptimo facta di
citur, pꝛo eo ꝙ ipſam ſpũs ſeptuplex nobis im-
partitur. Igitur iſtud eſt verum ꝙ coꝛpus iſtius
hirci atqꝫ vitule. ſ. chꝛiſti, extra caſtra. i. extra ci
uitatem hieruſalem fuit poſitum: ⁊ ibi cum ap-
poſitione ligni cedrini. i. crucis paſſione crema-
tum. i. afflictũ: ⁊ vſqꝫ ad cinerẽ. i. vſqꝫ ad ſummã
humilitatem ſeu coꝛpoꝛis defoꝛmitatẽ redactũ. F
Eſa. vidimus eũ, et nõ eſt ei aſpectus. In ipſo em̃ Eſa. 53. a
paſſionis igne interuenit cedrus, id eſt crucis
chꝛiſti aſperitas: hyſopus. i. humilitas: coccus
bis tinctus. i. ipſius xp̄i clementia ⁊ perfecta cha
ritas. Cinis ergo. i. paſſiõis xp̄i virtꝰ cum aqua
baptiſmi miſcetur: et ſic in eccleſia ſeruatur, et

inde quotidie popul⁹ purificatur: ⁊ ab oꝛigina-
Heb.9.d li crimine expiatur. Vñ Apl's. Sanguis tauroꝛum
aut hircoꝝ ⁊ cinis vitule aſperſus, inquinatos
Aliter. mundificat. ¶ Vel dic aliter, ꝙ iſte tres ſpecies
animaliũ, ſignificare poſſunt tria genera perſo-
narũ. Aries enĩ dux gregis ſignificat p̄elatos.
Vitula iugo ſubdita ſignificat religioſos ⁊ cleri
cos. Duo hirci ſignificant ſeculares bonos ⁊ ma
los. Iſte enim aries in holocauſtum oblatus di-
citur: q: ſcꝫ p̄elati toti deo offerri tenentur. Ho-
locauſtum enim erat illa ſpecies ſacrificij de quo
non licebat retinere aliquid: ſed totum opoꝛte-
bat deo offerre: nec populus nec ſacerdos pote
rant ſibi aliquid retinere vel reſeruare. Et ideo
dicitur ab holon qđ eſt totũ, ⁊ cauſtos quod eſt
incendiũ: pꝛo eo ꝙ totum domino cremabatur.
Quia reuera p̄elatus debet eſſe ita deo dedica-
tus ꝙ totus debet eſſe per charitatem domino
aſſociat⁹: ⁊ nulli alteri ſ. nec carni: nec mũdo, nec
diabolo mancipatus. Vitula ṽo. i. clerici ⁊ reli-
gioſi, iugo obedientie debent moꝛe vitule ſubij-
B ci, ⁊ deo per penitentiã cõcremari. Et dato ꝙ coꝛ
pus eoꝛũ extra caſtra. ſ. exterius in mũdi nego-
cijs, cremetur aliquotiens per vitam actiuam:
adeps tñ ⁊ renũculus ſue interioꝛis affectionis
in tabernaculo. ſ. ſup altare paradiſi crematur ⁊
incenditur p contẽplationẽ: q: ſcꝫ tam de vitula
ꝙ̃ de hirco bono deo retento. i. tã de bonis eccle
ſiaſticis ꝙ̃ laicis, illud debet eſſe verũ, ꝙ interio-
ra deus per affectionẽ ⁊ contẽplationẽ habeat:
dato ꝙ carnes pellẽ ⁊ fimũ. i. dato ꝙ coꝛpa mun-
dus exterius in negocijs detinebat. Hirci vero
i. chꝛiſtiani ſeculares in duo diuiduntur: q: ſm
foꝛtẽ occulte dei diſpoſitionis aliqui deo reſeruã
tur: ⁊ ſibi p penitentiam cõcremant: alij vero cũ
peccatis ⁊ iniquitatibus ſuis ⁊ alioꝛũ per deſer-
tũ mũdi vagari pmittunt. i. aliqui vti p̄eſentib⁹
Pſ.80.c ſinuntur, ⁊ lupis ⁊ canibus exponũtur. Pſ. Di-
miſi eos ſm deſideria coꝛdis eoꝛum ibunt in ad-
inuentionibus ſuis. Quia breuiter iſta eſt ſoꝛs
occulte dei iuſtitie, vt de hircis. i. de mundi fetẽ-
tibus pctõꝛibus aliquos habeat deus, qui ſcꝫ ſe
p penitentiã ſibi offerunt: alios habeat populus
ſiue mundus, qui ſcꝫ mundi deſerta circũeunt, et
pꝛo p̄eſentibus eterna p̄etermittunt. Vñ dicit.
Luc.17.g Erunt duo in lecto vno: vnus aſſumetur, ⁊ alter
relinquet. Igitur ſiue agamus de hirco. i. de pe-
nitente, vel de vitula. i. de religioſo ⁊ clerico ſe
diuino iugo ſubiugante iſtud eſt verum ꝙ ſan-
guis. i. pena ſudoꝛ ⁊ laboꝛ, vel etiã martyꝛium
D talium vſq₃ ad interioꝛa velaminis, ⁊ vſq₃ ad
paradiſum tranſit: velũ celi penetrat ⁊ tranſcen-
dit: pauimentum eccleſie oꝛnat ⁊ coloꝛat: ⁊ aſper
git ipm̃ altare diuine diuine charitatis: ⁊ ipſum
ꝓpiciatoꝛium diuine pietatis tãgit, inquãtũ pꝛo
ſe ⁊ pꝛo alijs veniã impetrat: ⁊ attingit (ſicut ad
literã apparuit) in ſanguine martyꝛũ, qui ſcꝫ deo
placuit: ⁊ ipſos ⁊ alios a criminibus expiauit.
Heb.9.f Apl's. Omnia pene in ſanguine mundant. Qui-
cunq₃ ergo ſacerdos. i. quicũq₃ iuſtus ſacra do-
cens intrare vult tabernaculum mẽtis ſue ⁊ pe-
netrare ſicut per contemplationem vſq₃ ad ſan-
ctuarium paradiſi: ſemper debet talẽ ſanguinẽ
i. memoꝛiam pene martyꝛum ⁊ ſanctoꝝ ſecum ha
bere, vt ſic poſſit ſibi ⁊ pplo deũ placare. Thus
etiam oꝛationis poꝛtare tenetur: vt ſic pꝛopicia
Ibidem. toꝛium diuine miſericoꝛdie obnubiletur: ⁊ ado-
ret: ⁊ quicquid petitur impetretur. Apoſtolus.
Tabernaculum non ſine ſanguine dedicatũ eſt:
Num.19.a ⁊ abſq₃ effuſione ſanguinis nõ fit remiſſio. ¶ Sed
vnum tñ aduertẽdũ eſt: q: qñ animalia iſta ſcꝫ vi
tula ⁊ hircus extra caſtra cõburebant lignũ ce-
dri coccus bis tinctus, ⁊ hyſopus in igne pone-
bant. Ad denotandũ ꝙ qñ iuſti in penitentie vel
tribulationis cremantur incẽdio: tria pꝛincipa-
liter debẽt eos concomitare. ſ. cedrus alta. i. ſpei
celſitudo: coccus coloꝛis ignei. i. charitatis fer-
uoꝛ ⁊ amplitudo: ⁊ hyſopus mundificãs. i. fidei
certitudo. Iſta enim tria. ſ. fides ſpes ⁊ charitas
ſunt illis qui cremantur per tribulationem ⁊ pe A
nitentiam neceſſaria: vt ſcꝫ per fidem foꝛtius, per
ſpem facilius: ⁊ per charitatem libentius ſuſti-
neãt pꝛo chꝛiſto grauia. Quibus factis, cinis. i.
memoꝛia vite taliũ erit mundificatiu⁹: ⁊ ſi aqua
lachꝛymarũ affuerit, totius immundicie abſter-
ſiuus. Pſ. Aſperges me domine hyſopo ⁊ mun-
dabor: lauabis me ⁊ ſuper niuem dealbaboꝛ. Aliter.
¶ Vel dic ꝙ cinis eſt memoꝛia moꝛtis: qui ſcꝫ ſi
aque lachꝛymarũ adiungitur, mens immunda ⁊
peccatrix expiatur: ⁊ ab omni reatus macula li- Pſ.50.b
beratur. ¶ Vel dic ꝙ ſacerdos facili⁹ populũ ex- Aliter.
piat, qñ ſanguinem chꝛiſti in altari p miſſe cele-
bꝛationem libat. Omnia tamen veſtimenta linea
debet habere: ad denotãdũ ꝙ puritatẽ in capite
intentionis, in tunica conuerſationis, ⁊ femoꝛib⁹
carnis, ⁊ in zona iuſtitie ſumme ꝓſiteri iubetur.
¶ Vel dic ꝙ dñs nebulam in ſanctuario ſuo vult Aliter.
abundare: ne maieſtas ſua nuda poſſit homini
apparere: ne ſcꝫ p̄e terroꝛe ipſuꝫ opoꝛteret per-
ire: ſicut etiã ſupꝛa Exodi. ix. ⁊. xxxiij. ⁊ in mul-
tis alijs locis oſtendit dñs in caligine appáruiſ-
ſe: ⁊ in fumo gloꝛie ⁊ nebula legem dediſſe: ad de-
notandũ ꝙ de⁹ vult ꝙ in ſanctuario mentis ſem
per aliquã nebulam ignoꝛãtie habeamus. Nec B
vult ꝙ tpe huius vite maieſtatem eius intuitiue
videamus: aut ꝙ ſecreta deitatis ⁊ rerum plena-
rie cognoſcamus: q: ſcꝫ tunc fides noſtra meritũ
nõ haberet: ⁊ mẽs noſtra per p̄ſumptionẽ foꝛſitã
interiret. Dñs ergo ⁊ in nebula loq̃, ⁊ in nebula
habitare dr: p eo ꝙ dñs mẽtẽ ſanctã ꝯtritã ⁊ ob-
ſcurã diligit: ⁊ ibi habitare ſpũaliter delectatur.
Vñ dñs dixit ꝙ habitaret in nebula. Pſ. Caligo 3.Reg.8.a
ſub pedibus eius. Illa que ad ſalutẽ pertinẽt, in Pſ.17.b
tali nebula coꝛdis ꝯtriti meli⁹ a deo reuelant. vñ
dr. Vocauit dñs Moyſen de medio caliginis ⁊c. Exo.24.d
De modo ṽo purificãdi cũ cinere, vide li. Num. Num.18.b

¶ Capi. xviij. Textus.

**Et locutus eſt dominus ad Moyſen di
cens: Loquere Aaron. Moꝛalitatum**

Capitulum x.

HIc ſupponit
Moyſes animã omnis car-
nis in ſanguine eſſe: ⁊ ideo
ſanguinis eſum oĩno ꝓhi-
bet: ſed ipſum dño mandat
offerri: vt ſic aĩa q̃ viuit in
ſanguine, poſſit a pctĩs ſuis
p ſanguinem expiari. ¶ Dic
ꝙ ſanguis ſpũalis eſt affe- Moꝛali-
ctio ſeu amoꝛ: q: reuera talis ſanguis eſt ꝓpꝛie tas.
anime noſtre vita. Aug. Scio aĩa mea ꝙ amoꝛ eſt
vita. Ideo ſanguinẽ non debemus comedere. ſ. C
amoꝛem et affectionẽ noſtrã nõ debemus in nos
ipſos reducere: nec ad nutrimentum carnis no
ſtre ꝯuertere: ſꝫ ſoli deo offerre, ⁊ ad deum oꝛdi
nare: q: reuera ſanguis affectionis aĩam natura
liter viuificat et delectat: et ideo ſi deo offeratur,
ipſam ſpiritualiter purificat atq₃ mundat. Unde
Ezech. In ſanguie tuo viue. ¶ Vel dic ꝙ ſanguis Ezec.16.b
iſte eſt ſanguis chꝛiſti in ſacramento altaris, vel Aliter.
etiã memoꝛia ⁊ compaſſio paſſionis ⁊ ſanguinis
ieſu xp̄i: q: reuera in iſto ⁊ ex illo conſtat ſpiri
tualis vita anime noſtre: et ideo talem ſanguinẽ
non debemus comedere. ſ. nõ recolẽdo abſoꝛbe-
re, et

re ⁊ abſcōdere,ſed ip̄m miſſas celebrando,⁊ paſ-
ſionē eius recordādo offerre:vt ſic poſſimus ani
Jo.16.d. mas noſtras expiare.Un̄ Job.Terra non ope-
ries ſanguinem meum.

¶ Capitu.xix. Textus.

**Locutus eſt dn̄s ad moyſen dicens.Lo-
quere ad omnem.Moralitatum Ca.xj.**

Hic p̄cipiuntur
hoi m̄lta p̄cepta,⁊ dicit:Nō
maledices ſurdo:⁊ corā ce-
co nō pōes offendiculū.Nō
obſeruabitis ſomnia.Nō fa
cietis vobis figuras aut ſti-
gmata.Nō radetis barbam
nec in rotundo attōdebitis
Moralitas comā:nec ſup mortuo icide
tis carnē.Nō ꝓſtitues filiā tuā ⁊c.¶Iſta nobis
oia ſpūalit̄ inhibent̄.Et p̄mo q̄ dē ſurdos ⁊ cecos
ideſt pſonas ſimplices ⁊ ignorātes:q̄ .ſ.vbū dei
nec audiūt,nec itelligūt:nō debem⁹ maledicere
D vel ꝯtēnere:vel offendiculū alicui⁹ mali ſcādali
vel exempli coram eis ponere vel facere,ne forte
occaſiōe accepta poſſint ruinā peccati incurrere.
Tales em̄ ſimplices q̄ neſciunt p̄cauere,faciliter
cadūt:qñ offendiculū.i.occaſionē mali i vbis aut
Mat.18.a. factis nr̄is iueniūt.Jō bn̄ dr̄.Qui q̄ ſcādalizauerit
vnū de puſillis iſtis q̄ i me credūt:expedit ei ꝙ ſub
mergat̄ i mare.Jtē ſomnia.i.falſas opiniones nō
debem⁹ credere:nec friuola ꝓ veris recipere:nec
arſolis nec diuinis.i.hereticis aut adulatorib⁹ fi
dē dare:nec ēt ad auguria ſeu garrit⁹ auiū.i.ad
vba ⁊ garrulatiões pſonaꝝ attēdere vel vacare,
4.re.21.a ſicut fecit Manaſſes:de q̄ dr̄,ꝙ obſeruabat ſom-
nia ⁊ ſectabat̄ auguria ⁊c.Jtē nō debem⁹ barbā
i.virilitatē ai radere:nec comā capitis.i.vtutem
cordis aliqual̄r decurtare:q̄ ſcȝ virilitas ai quā
barba ſignificat,nō ē abiicienda:nec coma vtutuȝ
Nu.6.a. aliqual̄r detōdēda.Un̄ dr̄.Nouacula nō aſcēdet
ſup caput ei⁹.Rotūditas aūt q̄ figura ē valde mo
bilis,inſtabilitatē mētis denotat:q̄ tūc coma fro
tūdū tōdet̄:cū icōſtātia mētis virtutū ceſariē i no
bis trūcat.Jtē figuras ⁊ ſtigmata n̄ debem⁹ nobȝ
facere.i.malas malorū imagines ⁊ exēpla non de
bemus accipere:nec i nr̄is cordib⁹ aut moribus
E
Aliter. ꝑ imitationē imprimere,nec ꝑ retinentiā aut ꝯpla
cētiā adorare.¶Uel dic ēt,ꝙ iſta dicunt̄ ꝯ q̄ſdam
diuites:q̄ ſcȝ q̄ſdā familiares cōſtituūt,ſic ꝙ eos
quaſi ꝓ diis colūt,in q̄ntū eis plus debito credūt.
Tales ergo figuras ſtatuere vt ſtigmata nobis ꝓ
hibent̄:⁊ eoꝝ adorationes vetant̄.Jtē carnem no
ſtrā nō debemus ſup mortuo.i.ſuper peccato lu-
xurie vili et fetido incidere ⁊ diuidere:nec de ſan
guine delectatiōis carnalis aliq̄d ſibi dare.Nec
filiā noſtrā ſcȝ animam diabolo ꝓſtituere,nec ſibi
eam per diuerſa vitia maculandā offerre.Caro
enim ꝑ luxuriā non eſt incidenda,ſed integra et
caſta ſeruāda.Anima etiā nō dȝ proſtitui:nec ꝑ
pctm̄ diabolo ſubiugari:ne forte poſſimus de ea
Mat.15.c illud dicere.Filia mea male vexatur a demonio.
Eodē ca.d. ¶Hic p̄cipit ꝙ aialia diuerſi generis ſimul cōue-
nire vel cohabitare nō faciēt:⁊ ꝙ veſtimēta ex la-
na ⁊ lino nō texāt:⁊ ꝙ agrū ſuum diuerſo ſemine
non ſeminēt ſeu ſerant:qđ etiā precipit̄ Deute.
Morali- xix.¶In vbis iſtis chariſſimi videtur tangi,ꝙ
tas. illi q̄ eiuſdē conditionis ſunt ⁊ ſtatus,ſicut pau-
peres ⁊ diuites,ſicut clerici vel laici:debēt ſimul
cohabitare,⁊ ſocietatē alter alterius frequētare
copulā vo ⁊ ſocietatē pſonarū diſſimiliū fugere:
⁊ iſtorū qui ſunt diuerſe conditiōis ⁊ ſtat⁹,⁊ con
Eccl.13.a. ſortia non amare.Un̄ dicit ſapiēs.Qui pondus ſu
F per ſe tollit q̄ altiori ſe communicat.Quid cōica-
bit cacabus ad ollā:qm̄ ſi ſe colliſerint,confrin-
gent̄?Sequit̄,Omne aial diligit ſibi ſimile.Jſtud Ibidem.c
potiſſime debet ſeruari in coniugiis:vbi pro cer-
to paritas conditionum ſumme debet attendi:
quia ſcilicet diuerſe cōditiōis aialia nō debēt in-
uicē copulari:nec ruſtic⁹ nobili mulieri/nec ruſti
ca cū nobili ꝯiugari.Facile ē em̄ ꝙ qñ ager.i.le-
ct⁹ tali diuerſo ſemine ſerit̄,ꝙ alter ab altero fa- Ibidem.
ciliter ꝯtemnat̄.Un̄ ibidē.Que cōicatio homini
ſctō ad canem:aut que pars bona diuiti ad paupe
rem?Et ad idē ꝑ oia poteſt applicari illud qđ di-
citur.Nō arabis i boue ⁊ aſino.¶Uel ſi vis appli Deu.2.b
ca cōtra quoſdam,qui ita fidē euāgelicā aſſume- Aliter
bāt,ꝙ cerimonias legis nullatenus relinquebāt: Gal.2.c.
ſed vtrumq̄ ſeruare volebāt.Bos enim iugo ſub Act.15.a.
dita,ſignificat legem:aſinus vo quē chriſtus eq̄-
tauit,ſignificat euangelicā diſciplinā.Talis er- Aliter
go combinatio repellitur ⁊ duplex ritus a deo re
probatur.Allega vt infra.¶Uel dic ꝙ boni non
debent cum malis,fideles cū infidelibus ⁊ here-
ticis,religioſi cum laicis communicare:ne eos cō Ps̄.17.d
tingat malos eorum mores diſcere vel habere. Aliter.
Ps̄.Cum ſctō ſctūs eris ⁊c.¶Uel dic ꝙ ager eſt
cor:qđ ſcȝ diuerſo ſemine ſeritur,quando diuer-
ſis cōtrariis negociis occupatur:⁊ quando deo
⁊ mundo vacare conatur.quod vtiq̄ prohibituȝ
eſt.Deus enim in corde noſtro non vult habere G
participem,nec ſocium:ſed in ſolidum poſſidere. Mat.6.c
Tanti emit vt ſolus poſſideret:q̄ ſcȝ ſicut dicit̄ Eccl.11.h.
in euangelio.Nemo poteſt duobus dn̄is ſeruire Eccl.2.c.
⁊c.Jdeo de tali cordis diuiſione dicit̄.Fili mi,nō
in multis ſint actus tui.Et alibi.Ue duplici cor-
de:⁊ homini ingredienti terrā duabus viis.Jgi-
tur in hoc reprobatur omnis duplicitas,⁊ com-
mendatur vnitas ⁊ ſimplicitas:ꝙ quando ſcili-
cet agitur cor diuerſo ſemine.i.duplici vel multi
plici intentione vel fictione:vna ſcilicet apparen- Aliter
ti,⁊ alia exiſtenti ſeritur:tunc iſtud mandatū pre
teritur.¶Uel dic ꝙ veſtis lana ⁊ lino contexta,
ſignificat proditoriam ⁊ hypocritam falſitatem:
que ſcilicet lanam.i.ſimplicitatem oſtendit exte-
rius:linum vo ſubtile.i.maliciam,interius celat.
Tali ergo veſte.i.talis hypocriſis duplicitate nō
debemus indui:ſed potius vel corporaliter vno
vel alio debemus veſtiri.Melius enim eſt vel ꝙ ſi
mus ex toto lanei,vel ex toto linei.i.ex toto bo-
ni,vel ex toto mali:q̄ ꝙ per hypocriſim boni exte
rius appareamus,⁊ interius mali ſimus.Sicut
enim dicit Comeſtor.Simulata equitas non eſt Eodē ca.b
equitas,ſed duplex iniquitas.Unde Chryſoſto-
mus.Hypocrita appare quod es:aut eſto quod
appares.¶Domino fuit maxima cura de pere-
grinis ⁊ aduenis fouendis,⁊ non vituperandis,
aut non contriſtandis:⁊ ideo precipit ꝙ ſcilicet H
ſegetes vſq̄ ad ſolum non tonderentur:nec gra-
na racemorum decidentia colligerentur:ſed pe-
regrinis ⁊ aduenis dimitterentur.Precipit̄ etiā
ipſis non exprobari:ſed ſicut ſeipſos diligi et fo
ueri.Quod ſcȝ potiſſime precipitur filiis iſrael:q̄
aduene ⁊ peregrini in egypto fuerunt:ideo adue Moralitas
narum miſerias cognoſcebant.Quare concludit
ꝙ eis amplius mi ſereri debebant.¶Jſta omnia
poſſunt exemplariter adduci ad inducenduȝ ad
pietatem ⁊ miſerationem egenorum et paupe-
rum ⁊ peregrinorum:q̄ ſcilicet iſtis eſt cōpatien-
dum ⁊ de ſuis bonis tribuenduȝ.Et maxime hoc
debēt facere illi q̄ quādoq̄ pauperes fuerūt,⁊ q̄ Exo.23.a.
alienas terras perambulauerunt,⁊ qui per ex-
perientiam quid patiant̄ alii didicerunt.Unde di
citur.Peregrinis moleſtus non eris:ſcitis enim
aduenarum animas:nam ⁊ ipſi peregrini fuiſtis
in terra egypti.Quod tamen eſt contra multos
diuites:qui q̄uis aliquando fuerunt egeni et
pauperes:ipſi tamen peregrinis et pauperibus

pre ceteris ſunt crudeles. ¶ Uel dic q pauper vel peregrinus eſt peccator: cui pro certo nõ eſt detrahendum ſʒ potius miſerendum. Quãdoq̃ enim a deo peregrini .i. peccatores fuimus: et idẽ humanã fragilitatem cogitare debemus: iuxta illud Eccli. Diſce ex teipſo que ſunt ꝓximi tui. Quod tamen eſt contra multos: qꝛ ſcʒ illi q̃ pre alijs fuerunt pauperes et peregrini, et q̃ alſunde fuerũt nati: vel q̃ etiã per pctm̃ a deo fuerunt alieni: ſolent qñ ad proſperitatẽ venerũt, eſſe aduenis et alienis magis duri, ꝛ contra delinquentes plus ſeueri. [Ecc.ca.e. A] ¶ Itẽ ibidem precipit ſic. Quãdo ingreſſi fueritis terram: ꝛ plãtaueritis ligna pomifera: et auferetis preputia eorũ: poma que germinãt immũda erũt vobis, nec comedetis ex eis. Nam vt dicit ſcholaſtica hiſtoria: oẽs fructus qui in primis tribus annis creſcebant, immũdi erãt: fructus vero quarti anni et deinde, dño cõſecrabãt: ꝛ fruct⁹ quinti anni ꝛ deinceps, ad vſus proprios reſeruabant. [Moralitas] ¶ Arbor pomifera ſignificat hoiem qui poma bonoꝝ operũ, germina boni propoſiti ꝓducit. Unde ꝓprie pomorum ꝓputia ſeu germina, ſunt bonorũ operũ initia: q̃ ꝓ certo immunda cenſere debemus: eo q bona noſtra initia nõ ſtatim approbare, ſed poti⁹ vilipendere, ꝛ imũda eẽ ꝛ inutilia reputare tenemur. In vſus em̃ noſtros non debent ſtatim cedere: nec ea quouſq̃ ſolida ꝛ viuificata ſint debemus noſtris vſib⁹.i. noſtris approbationib⁹ applicare. primo enim ſunt oĩa quaſi immũda vilipendẽda ꝛ tandẽ ſi perſeuerãt in bono, domino conſecrãda ꝛ attribuẽda: ꝛ finaliter in noſtros vſus.i. in noſtrã cõplacentiam ſunt vertẽda. Nimia enim participatio reprobatur: et ideo multi ſunt doctores iuuenes ꝛ etiã nouitij, qui in bonis ſuis primordijs pl⁹ debito gloriãtur: ita q [Pro.20.c.] ſe magis ſcire vel plus bonorũ operũ poſſe facere q̃ ceteri arbitrantur: cõtra illud. Subſtantia [B] ad quã feſtinatur in principio, in fine bñdictione carebit. ¶ Uel aduerte, q vt dicit ſcholaſtica hiſtoria ſup Leui. xx. c. Qd poma triũ annorũ vi nec immũda erãt: pro eo q natura min⁹ precepe videbatur feciſſe. Qd ad hoc põt applicari: q poma.i. opera neophytorũ ꝛ nouitiorũ, q̃ ſcʒ indiſcrete cõtra naturã q̃nq̃ aggrediũtur opa valde ardua ꝛ mirãda: debent immũda reputari.i. nõ approbari: qꝛ ſcʒ faciliter ſolent perire, ꝛ apd deũ ꝛ homines reprobari. Sicut em̃ dicit philoſophus. Acres in principio frãgũtur in fine. Tales em̃ vinee.i. tales pſone q̃ in iuuẽtute alios [Luc.14.f.] ſuperare in bonis operib⁹ videntur, añ tps deſiſtere ꝛ deficere cõprobant. Uñ dr. Iſte homo cepit edificare ꝛ nõ potuit cõſummare. Et idẽ talia poma.i. talia iuuenũ opa nõ ſunt multum approbanda: ſed poti⁹ immũda ꝛ inutilia reputanda.

¶ Capitulũ. xx. Textus.

Locutuſq̃ eſt domin⁹ ad Moyſen: dicens. Hec loqueris. Moralitatum Capitulum xij.

[C] PRecepit dñs ſupra. xviij. cap. multa genera immundiciarũ vitari: hic autem ſub pena mortis illa mãdat totaliter declarari. Dr em̃ q hõ nõ debebat turpitudinẽ pris aut mris, aut ſororis reuelare: als merebat mortẽ incurrere ꝛ ſubire. Qui ẽt patri ꝛ mri maledicebat, ſine remedio mori debebat. Alie et carnis imũdicie multiplices reꝓbãtur: ꝛ ſub mortis piculo ꝓhibent. Uide ſr̃ylis textũ: ꝛ allega cõtra diuerſas ſpẽs luxurie. ¶ Uel dic q pr̃ nr̃ eſt prelat⁹: mr̃ nr̃a eſt eccl'ia vel religio: fratres ꝛ ſorores ſunt ſocij ꝛ vicini, ꝛ maxime illi q̃ nobis p ꝓfeſſionẽ ꝛ familiaritatẽ ſunt iũcti: qꝛ reuera taliũ turpitudines.i. vilitates, infamias vel enormia crimina, ſi qua ſcim⁹, nullo mõ detrahẽdo reuelare debem⁹: qꝛ ꝓ certo q̃ tales amicos ſuos, [Aliter.] quib⁹.ſ. fidelitatẽ ꝛ reuerẽtiã exhibere tenet, diffamauerit: ꝛ eoꝝ turpitudines reuelauerit: mortis eterne periculũ ſubſtinere debebit. Nõ debet em̃ eccl'iaſticus pr̃i vel matri maledicere ſeu detrahere: vel turpitudines plati vl' eccl'ie ſue, nec [Pro.25.a.] nõ ſocioꝝ ſuoꝝ apud laicos reuelare: nec ſecreta ſuoꝝ alijs publicare: ſʒ poti⁹ ip̃e tenet abſcõdere ꝛ celare: niſi forte ꝓpter correctionẽ ſit neceſſe ſpã maiorib⁹ declarare. Uñ dr. Que ꝛ viderũt oculi tui, ne cito proferas in iurgio: ne emẽdare nõ poſſis cũ dehoneſtaueris amicum tuum.

¶ Capl'm. xxj. Textus.

Dixit quoq̃ dominus ad moyſen. Loquere ad ſacerdotes. Moralitatum Capitulum xiij.

SAcerdos nullũ mortuũ debebat tãgere: nec in alicui⁹ mortui exequijs intereſſe: etiã dato q eſſet pnceps populi ſui: niſi dũtaxat eẽt pr̃ vel mr̃, fili⁹ vel ſoror virgo. Et adhuc iſta ꝯfeſſio nõ fiebat niſi ſacerdotib⁹ minorib⁹: qꝛ ſʒ ſacerdos q̃ mũd⁹ erat, [D] ad nullũ prorſus mortuũ accedere, nec alicuius exequijs intereſſe debebat. ¶ Ex iſto poſſum⁹ oſtẽdere quãto q̃s eſt maior in eccl'ia, tãtomagis dʒ mortuos .i. excõmunicatos ꝛ pctõres ꝛ tactũ et ſocietatẽ maloꝝ ſummopere declinare. Soli em̃ cõiũcti ꝛ ꝯſanguinei excipiũt: qꝛ.ſ. viri chriſtiani et eccl'iaſtici tãgere ꝛ ſociare ſe pmittũt. Sũmi vo ſacerdotes.i. illi q̃ ſpãl'r deo ſunt iũcti ꝛ cõſecrati: ſicut ſunt viri religioſi ꝛ pfecti: ex toto debẽt mortuos.i. pctõres ipfectos excõmunicatos et hereticos abhorrere: ꝛ dato q ſint pncipes ſeu magni ꝛ ꝯſanguinei, ẽt ꝛ ꝓpinqui: ipſos tñ debẽt fugere ꝛ vitare: q̃uis talis tact⁹ ꝛ acceſſus ſit generaliter ꝓhibit⁹, iſte tñ ſtrict⁹ ẽ ſacerdotib⁹.i. eccleſiaſticis ꝛ maxime ſummis ſacerdotib⁹.i. ꝓlatis ꝛ maiorib⁹ interdict⁹: ꝛ maxime hoc dʒ eẽ i religioſis ꝛ pfectis: q̃ de parẽtib⁹ carnalib⁹ maxime qñ ſunt pctõres, nõ debent curare, ſʒ eos pro [Moralitas.] xp̃o dimittere ꝛ horrere. Qd tñ eſt ꝯtra multos [E] eccleſiaſticos: q̃ pl⁹ debito diligũt cõſanguineos [Luc.14.f.] ꝛ amicos, quibus dicitur in euangelio. Qui nõ odit patreʒ et matrẽ aut vxorẽ ꝛ filiuʒ ꝛ fratres, nõ põt meus eſſe diſcipulus. Multi ſunt eccleſiaſtici qui dum malos parẽtes plus debito dilexerunt proprias aĩas pdiderunt. Idõ dicit ſupra. [Le.11.g.] Nolite cõtaminare aĩas veſtras: nec tãgatis q̃c q̃ eoꝝ ne imũdi ſitis. Sacerdos nõ dʒ accipe aliquã vilẽ aut ĩhoneſtã vxorẽ, ſcortũ, captiuã, ancillã, viduã, repudiatã ſordidã aut meretricẽ: ſʒ poti⁹ ꝟginẽ aut puellã de ꝓpl'o ſuo natã. Qꝛ breuiter ſicut hic dr, ſacerdos ſeu põtifex ſup cuius caput fuſum eſt oleũ vnctiõis: ꝛ cuius man⁹ in ſacerdotiũ conſecrate ſunt, veſtituſq̃ eſt ſanctis veſtibus: non debet caput ſuum diſcoperire, veſtimenta ſua ſcindere, ad mortuũ intrare, ꝛ inhoneſtã mulierem in vxorem accipere: ſed puelle [Eod.c.c.] virgini de ſuo populo nubere, ꝛ ſtirpeʒ gñis ſui vulgo gẽtis ſue nõ miſcere. ¶ Sacerdos dux et põtifex ſeu põtẽ faciẽs, ẽ p̃lat⁹: q̃ ſcʒ põtẽ ad celũ dʒ facere, ꝛ illuc ſubiectos verbo, et exemplo du- [Moralitas]

cere.Uxor ipſius eſt vita ſua et mores ſuorū cō-
pago:q2 ſc3 iſte tūc alicui vxori ſpiritualiter nu-
bit/qn̄ aliquā vitā ſpiritualē accipit et cuſtodit.
Igitur ſicut hic dicit/ſacerdos.i.plati et clerici/
ſumme debēt dici ſancti:et ſanctitatē morib⁹ ob-
ſeruare.Sancti inquit erūt deo ſuo:⁊ nō polluēt
Gal.6.b nomē eius.Et iſti quorū manus ſacrate et ordi-
f nate ſunt ad actus bone operationis:⁊ q̄ indu-
ti ſunt veſtib⁹ ſacris honeſte cōuerſationis/non
debēt barbā radere.i.dimittere animi virilitatē
caput mētis diſcooperire id eſt deponere humi-
litatē:humilitas em̄ velat et celat interioris mē-
tis virtutes:veſtimēta ſcindere id eſt deſtruere
exteriorem humilitatē:ad mortuū intrare.i.fre-
quētare malā ſocietatē:vilē vxorē ducere.i.pſi-
teri vel ſectari alicuius male vite ſordidā vilita-
tem.Uxor em̄ ſua.i.vita et cōditio ſtatus ſui de
bet eſſe virgo.i.pura ⁊ mūda:que ſcilicet non ſit
vidua:nec a populo repudiata aut contēpta nec
captiuitati amoris ſeruilis ſubiecta/nec ſeruitu
ti pcti aliquat̄r ſubiugata:nec in ſe vilis mere-
trix aut immunda:nec etiā de alieno populo.i.p
nimiam ſingularitatē ſubditis totaliter aliena.
Sic em̄ erit ſanctus ⁊ mūdus ⁊ ſancto dei ſerui-
tio ſancte ⁊ mūde deditus et ſacratus:ſupra eo-
Allegoria. dem ca.Incēſum ⁊ panes offerūt deo ſuo:⁊ ideo
ſancti erunt.¶Uel dic allegorice q̄ ſacerdos eſt
chriſt⁹ ſpiritu leticie vnct⁹:⁊ ſacra veſte.i.puriſſi
ma humanitate veſtit⁹:q2 reuera iſte p ſpeciali
cōiuge,cū.ſ.in beata incarnatione ſe nobis con-
iunxit:nō accepit mulierē vilē/ſed nobilē:nō cor-
ruptam ſed virginē:nō hominū ancillā ſed virtu
tum dn̄am:non ſub peccato captiuā/ſed liberam
elegit virginē glorioſam:cui ſe carnē aſſumendo
Aliter. cōiunxit:que etiā de populo dei iſraelitico nata
G fuit.¶Uel dic q̄ vxor:id eſt mens vbi eſt aīa quā
ſc3 ſi ſit virgo.i.pura/ſctā et immaculata de po-
pulo ſuo.i.de chriſtianitate ⁊ fidei nata libenter
Aliter. chriſtus ducit.Si vero vilis/reproba ⁊ immūda
fuerit:ipſam nō accipit/ſed contēnit.¶Uel dic q̄
vxor hoīs eſt dignitas/officiū vel bn̄ficiū ſeu dio
ceſis vel eccleſia cui cōiungit̄:et ad qđ in hoc ſe-
culo pmouet̄/ſiue ſit eccleſiaſtica ſiue ſecularis.
Sed vere de talibus vxorib⁹ alique ſunt virgi-
nes.ſ.ille eccleſiaſtice dignitates q̄ mūde et ſan-
cte/nullo ſimonie vitio vel nullo carnali affectu
vitiate vel corrupte.Alique vo ſunt corrupte et
immūde/⁊ ſemp aliquo adiūcto vitio maculāte
fedate:ſicut ſunt multe ſeculi dignitates quarū
quedā ſunt q̄ magis dāti annuatim vēdunt̄:alie
ſunt ſicut repudiate:q2 ſc3 ab oīb⁹ bonis hoīb⁹
refutant̄.Alie ſunt ſicut captiue vel ancille/q̄ ſc3
ſeruituti ⁊ periculo ſubmittunt̄ ſicut ſunt gn̄alr
ille q̄ hodie ſunt altiores ⁊c.Igit̄ iſtud eſt verū
q̄ ſacerdos id eſt quicūq3 eccleſiaſtic⁹ bon⁹ nūq3
talia publica officia debet petere:nec tales im-
mūdas/⁊ immūdicie viciorū permixtas vxores
ſeu ſeculi dignitates diligere:ſ3 magis vginē:id
eſt aliquā mūdā/q̄uis pauperē ⁊ ſterilē preelige
re:cū qua poſſit mūde ⁊ ſctē viuere ⁊ manere.Uñ
1.Eſdr.9.a dr.Diſcedite a gentib⁹ terre/⁊ ab vxorib⁹ alieni-
genis:q̄uis aliqui hodie nō curāt qualē vxorē
habeāt:quinimo vxorē fornicariā.i.bn̄ficiū vel
dignitatē fornicarie.i.ſimoniace acquiſitū liben-
D ter accipiūt ⁊ pcurāt.Ideo dr.Accipe tibi vxo-
Oſee.1.a rem fornicariā/⁊ fac filios fornicationum.¶Uel
Aliter. dic q̄ nō l3 alicui eccleſiaſtico vxorē alteri⁹ gen-
tis.i.dignitatē vel bn̄ficiū alteri⁹ ſecte vel eccl'ie
aſſumere vel cōcupiſcere:ſ3 de populo ſuo id eſt
de papa/eccleſia vel patriarcha debet ſibi vxorē
ſeu bn̄ficiū pcurare.Uñ dr.Nō l3 tibi habere vxo
Aliter. rem fratris tui.¶Uel dic q̄ vxor aliena eſt digni
tas ſeu officiū ſeculare quā ſc3 nō l3 ſacerdoti et
eccleſiaſtico accipere vel ad eā anhelare:ſ3 ſolū

de populo ſuo.i.de ſtatu eccleſiaſtico vxorē ⁊ p-
motionē acqrere vel habere/cōtra multos cleri-
cos in curijs regū ⁊ ſecularibus officijs cōſtitu-
tos:de quib⁹ dicit̄.Inueni iudeos ducētes vxo- Neem.13.c
res moabitidas.¶Uel dic q̄ ſacerdos non debet Aliter.
cōmiſcere ſtirpē generis ſui cū vulgo gētis ſue:
q2 illos q̄ ſunt de genere ſuo/patria ⁊ cōſangui-
nitate nō debet ſibi cōmiſcere:nec in bn̄ficijs nec
officijs eccleſie ſue ponere:nec etiā eos ibidē cū
diuitib⁹ ⁊ nobilib⁹ patrie coniugare:ſicut quoti-
die faciunt multi plati/qui aliūde venientes totā
eccleſiā ſuā et patriā ſibi cōmiſſam de ſuis cōſan
guineis implent et ſtirpē generis ſuis cū vulgo
populi ſui miſcēt.¶Itē dicitur q̄ omnis qui ha- Eodē ca.e
buerit maculā,non offeret panes deo nec acce-
det ad miniſteriū eius:oportet ergo vt nō ſit ce-
cus/nec claudus:ſi habuerit paruum naſum vel A
grandē/vel fractā manū:ſi gibboſus/ſi lippus/ſi
albuginē habēs in oculo/ſi iugē ſcabiē/ſi impeti
ginē habēs in corpore/ſi hernioſus.Iſte em̄ ſunt
tredecim macule ſeu impedimēta/q̄ hominē red
debāt indignū/ne miniſtraret in tabernaculo in
ſacerdotali officio.Uerūtamen dato q̄ panes et
incēſum nō permitterent̄ offerre:de panibus tñ q̄
offerebant̄ in ſacrificio/ permittebat̄ comedere.
¶Sic vero moderni ſacerdotes ⁊ clerici a dei mi Moralitas.
niſterio reddunt̄ indigni qn̄ ſpiritualib⁹ macu-
lis ſunt fedati.Teſte enim beato Gregorio.Iſte
tredecim macule peccata deſignāt.Unde dico q̄
cecus eſt qui nō videt p contēplationē.Claudus
qui vacillādo incedit/⁊ p maliciā ⁊ cauillationē.
Parui naſi/qui naſum.i.ſenſum diminutū habet
per ſublatā debitā diſcretionē.Naſi grādis/qui
ſenſu nimis abundat ⁊ p pſumptionē.Apoſtolus. Rom.12.a
Non plus ſapere/q̄ oportet ſapere.Torti naſi/
tortū ⁊ puerſum ſenſum p hereſim vel p inuidie
machinationē.Contra quos Apl's.Nolite pueri 1.Cor.14.b
effici ſenſibus/quātum ad naſum paruū:ſed ma
licia paruuli eſtote quātum ad naſum tortum ⁊
magnū.Pedē etiā habet fractū ille/qui debilē et
fragilē habet actionē.Fractā vero manū ille/q̄
habet remiſſam et laxā operationē:vt ſic de tali
ſic excecato/claudo et pedibus manibuſq3 con- B
tracto/dicat̄ illud Mat.Ligatis manibus ⁊ pe- Mat.22.b
dibus mittite eum in tenebras exteriores ⁊c.Itē
lippus eſt ille/qui licet clarus p ſciētiā ⁊ diſcre
tionem videat:oculis tamen cordis ſui infectus
eſt per immūdiciā ſimonie.Albuginem habet ille
qui mente ⁊ effectu habet candorē mūdane glo-
rie.Gibbus eſt qui patitur tumorē ſeu gibbū ſu-
perbie.Scabiem habet iugem qui quotidie ver-
ſatur in immundicia luxurie.Impetiginē patit̄/
qui pruritū et ardorē ſuſtinet libidinis.Hernio-
ſus ſeu ponderoſus eſt cuius humor interioris
affectionis ad genitalia fluit per deſideria car-
nis.Breuiter ergo iſtud eſt verum/q̄ illi qui ta-
lia patiuntur/indigni ſacerdotio vel quocunq3
eccleſie miniſterio reputant̄.Homines enim be-
ne formatos.i.bonis moribus inſtructos/nō vi-
tioſos vel maculatos vult dn̄s miniſtros ſuos
habere:malos vero informes/vitioſos ⁊ incōpo
ſitos ſolet abijcere ⁊ horrere.Unde dicitur.Ani- Leuit.22.c
mal cicatricem/papulas ſcabiem aut impetiginē
habēs/nō offeretis dn̄o.Sed quia pro certo vnū
reſtat de iſto capitulo:quia ſcilicet dato q̄ iſti p-
pter indignitatem non debebant panes offerre
vel in eccleſia miniſtrare:tamen oblatos non ve-
tabantur cū alijs manducare.Sic vero prohdo
lor hodie multos videmus eccleſiaſticos:qui ſci
licet licet eccleſie non deſeruiant aut miniſtrent:
nec digni ſunt etiā miniſtrare propter vitiorum
maculas quas cōtinent:panes tamē oblatos ab
alijs.i.fructus eccleſiaſticorū beneficiorū ⁊ alio-
rum labores percipere nūq3 ceſſant:quinimo ta-

les habent abundãtius eccleſie panes: ꝗ̄ illi qui quotidie in dei ſeruitio ⁊ miniſterio officiũt et laborant: ita ꝙ iſtis ꝓprie poteſt dici illud Ioã. [Ioan.4.c] Alij laborauerũt/⁊ vos in labores eorum introiſtis. ¶ Uel dic ꝙ ille q̄ habet maculã/eſt ille qui [liter.] non debet ad altare accedere/nec in ſacerdotis officio miniſtrare quouſ a tali macula voluerit per penitentiã ſe purgare: quãdocũ ſe ſentit talibus vitijs ſeu vinculis irretitum. Et maxime quãdo ſe ſcit per excõicatione maculatum: tunc debet ſe ab introitu tabernaculi.i.eccleſie retrahere. et in officijs eccleſiaſticis nullatenus miniſtrare: ſed indignum ſe reputans/debet et a miniſterio ceſſare. Unde Leuit. [Leuit.2.c] Omnis homo in quo fuerit immũdicia ⁊ acceſſerit ad ea q̄ ſanctificata ſunt peribit de populo ſuo.

¶ Capl'm xxij. Textus.

Locutus quoq; eſt dñs ad Moyſen dicens. Loquere. Moralitatũ Ca. xiiij.

Tria genera panum erãt apud iudeos ſcilicet panes ꝓpoſitionis/quos ſoli ſacerdotes qui erãt ſine macula/debebant comedere: et in loco ſancto. Itẽ panes alij qui a populo offerebant/⁊ in ſacerdotũ partẽ cedebant: [D] et de iſtis licebat comedere oibus qui erãt leuitici generis: etiã ſi haberẽt maculã: etiam ſi eſſet filia ſacerdotis/vidua vel repudiata/⁊ ad domũ pr̃is reuerſa. Uerũtamẽ quicun alienigena/vel etiam filia ſacerdotis/dum tamẽ adhuc alicui alieno de populo actualiter eſſet nupta: de talib⁹ panib⁹ non comedebant: ſed tan extranei a talib⁹ abſtinebant. Itẽ panes laici: qui populo et clero cões erant: [Moralitas.] ⁊ de quib⁹ oẽs gñaliter comedebãt. ¶ Per iſtas tres ſpẽs panũ poſſunt intelligi tria genera bonorũ eccleſiaſticorũ/ſcȝ panes ꝓpoſitiõis: ⁊ iſta ſunt bona ſpiritualia ſcȝ virtutes ⁊ merita: que ſcȝ null⁹ põt accipe maculoſus. Itẽ panes oblati a ppl'o: et iſti ſignificant beneficia eccleſiaſtica: q̄ etiã multi maculati ⁊ repudiati: id eſt multe male pſone pñt habere: dum tamẽ de gñe ſacerdotali id eſt pſonas eccleſiaſticas cõtigerit eas eſſe. Itẽ panes laici.i. bona mũdana ⁊ ſecularia: q.ſ. bonis ⁊ malis/mũdis ⁊ immũdis/laicis ⁊ clericis cões eſſe cẽſent: inꝗ̄tũ ab ipſorũ pceptione nulla generatio hoim impedit. ¶ Uel dic ꝙ dato [Aliter.] ꝙ hoies habeãt maculas diuerſorũ vitiorũ: et noia eos ſi vis ſicut i capitulo pcedẽti. Dato ẽt ꝙ ſint pſone repudiate a deo ⁊ a mũdo nihiloſminus ſi ſint de genere ſacerdotali id eſt ſi ſint de cõſanguinitate prelatorum: nõ ſolẽt a comeſtiõe panũ.i.a pceptione eccleſiaſticarũ pbẽdarũ ⁊ bñficiorũ repelli/ſed inde amplius ſatiari. [E] [Pſ.72.b] Pſ. Ecce ipſi peccatores ⁊ abũdãtes in ſeculo/ obtinuerũt diuitias. Dato ẽt ꝙ ipſi nõ miniſtrẽt nec ſeruiãt: bona tñ eccleſie pticipãt ⁊ abũdãt. [Aliter.] ¶ Uel tres panũ ſpecies ſunt tres ꝟtutes theologice. [Lu.11.a] Unde dicit. Amice accõmoda mihi tres panes. Sed de iſtis vnus eſt ſolis ſacerdotibus mundis ⁊ immaculatis.i.ſolis bonis perſonis conceſſus/ſcȝ charitas. Nullus eñ maculoſus aut peccator põt comedere panem iſtum. Charitas eñ eſt fons viuus/quẽ nõ participat alienus/ſm Auguſt. Alius eñ eſt non ſolũ mundis ⁊ immaculatis/imo etiã maculoſis cõceſſus ⁊ repudiatis: dum tamẽ ſint de genere ſacerdotuȝ/ id eſt chriſtianorũ: ⁊ iſte eſt fides que ſcilȝ bonis ⁊ malis conceditur: dum tamen ſacerdotum, id eſt chriſtianorũ propago habeat. Ali⁹ aũt oibus eſt cõmunis generaliter/ſcȝ ſpes: q2 fideles et infideles, boni ⁊ mali aliqd ſperãt poſt hãc vitã. Et ſic dico ꝙ charitas ſola eſt bonorũ chriſtianorũ: bonorũ tamẽ ⁊ maculatorũ eſt fides: ſpes vero eſt cõmunis vniuerſorũ. ¶ Uel dic ꝙ primi ſunt virtutes: [Aliter.] ſecũdi ſunt ſcientie: tertij ſunt tẽporalia. ¶ Uel dic ꝙ tres panes ſunt tres ſciẽtie: moralis, phyſica ⁊ ciuilis ⁊c. [Aliter.] Dilata ſi vis. ¶ Hic ponit ꝙ filia ſacerdotis nupta alteri populo, nõ poterat comedere de ſanctificatis: [Eodẽ ca.b] ꝗ̄diu extra maneret, ⁊ ꝗ̄diu cũ viro eſſet. Uerũ qñ repudiabat, [F] vel viro mortuo viduabat, ⁊ ad domũ patris reuertebat: tũc poterat ſanctificatos comedere vt prius. ¶ Sacerdos eſt chriſtus: filia eius eſt aia: [Moralitas.] de qua ſcȝ ſupra precipit: ꝙ ſacerdotis filia ſi deprehenſa fuerit in ſtupro, flãmis exuret: [Leui.21.b] q2 ſcilȝ anima filia dei, ſi in morte deprehẽſa fuerit in peccato, flãmis perpetuis incendetur. Unde Ezechi. [Ezech.18.a] Anima que peccauerit, ipſa morietur. Iſta ergo qñ e[illegible] domũ patris ſui, id eſt chriſti eccleſiam vel ſt[illegible]ratie: ⁊ nubit per deſideriũ ⁊ amorem vni extraneo de populo: ſcilȝ diabolo, carni vel mũdo. Unde dicit. Adheſit vni de ciuibus regionis. [Luc.15.c] Et tunc pro certo ꝗ̄diu ſtat tale nefandum matrimoniũ: iſta filia nõ debet comedere de ſanctificatis: ⁊ nõ eſt digna percipere bona ſpiritualia et eterna, ſed terrena. Si vero tale matrimoniũ ceſſauerit: ⁊ iſta vidua facta: vel a mundo et eius ꝓſperitate per infortuniũ ita repudiata, ꝙ ad domũ patris.i. ad gratiã vel eccleſiã per penitentiam redierit: tunc vero cibis celeſtibus et ſpiritualibus digna erit. Filia ergo id eſt anima vel fragilis pſona: que a viro ſuo.i.a mundo repudiatur: vtpote quia per paupertatẽ ⁊ infortunia omni proſperitate priuat: debet in domũ patris ſui, id eſt ad cõſcientiã ſeu eccleſiã reuenire, fortune inſtabilitatem cognoſcere: ⁊ ſe patri ſuo chriſto reddere: vt ſic de ſanctificatis.i. de bonis ſpiritualib⁹ et eternis partẽ ſuã poſſit percipere [G] ⁊ habere: exemplo filij prodigi qui a mũdo repudiatus: ⁊ infortunijs cõpulſus ad patrẽ rediit: ⁊ vitulũ ſaginatũ comedit. Et ideo tali filie loquit dñs in Can. [Can.6.b] Reuertere reuertere ſunamitis: reuertere reuertere, vt intueamur te. Et illud Hierem. [Hiere.31.b] Reuertere ad ciuitates tuas. Uſquo delicijs diſſolueris filia vaga? [Eodẽ ca.b] ¶ Alienigena nun debebat comedere de ſanctificatis, dato ꝙ in domo ſacerdotis maneret: niſi forte eſſet ſeruus ꝑpetuus ſacerdotis ⁊ eius vernaculus emptitius cõſtitutus. De manu etiã alienigene nõ debebãt ſacrificia accipi et dño immolari: ſed omnia corrupta ⁊ inutilia iudicari. De manu inquã alienigene nõ offeretis panes domino deo veſtro: nec quic aliud qđ dare voluerit: q2 corrupta ⁊ maculata ſunt omnia. [Moralitas.] ¶ Alienigena ſignificat hereticum vel quemlibet infidelẽ a fide chriſti alienũ. Iſte ergo nõ debet de ſanctificatis comedere: id eſt eccleſiaſtica ſacramenta percipere: niſi forte vernaculũ ſeu perpetuũ eccleſie ſeruũ ipſum per fidẽ ⁊ penitẽtiã cõtigerit factũ eſſe. Panes etiã.i. doctrine ⁊ alia opera et exempla que tales offerunt, a fidelibus nõ debent recipi ne credi: ſed magis omnia debent heretica et corrupta reputari. Et ſimplices etiam ſumme debẽt cauere ab illis que ab hereticis et infidelibus predicant et offerunt: [H] ne forte per errorẽ aliquẽ corrumpant. [Leui.11.a] Unde Leuit. Non tãgatis quic eorũ, ne immũdi ſitis. [Aliter.] ¶ Uel ſi vis, dic ꝙ panes alienigene ſunt ſcietie ſeculares: que ſcȝ a ſacerdotibus non debent recipi vel ſectari: ⁊ maxime leges ⁊ medicina ⁊c. ¶ Animalia que offerebant deo: debebant [Leuit.22.c] eſſe integra, ſana, ⁊ nulla macula vitiata: alr̃s a ſacerdote debebant repudiari, ⁊ nun dño immolari: vnde hic dicitur, ꝙ omnis macula nõ erit in

eo:ſi cecum/ſi fractū/ſi cicatricē habens/ſi papu-
las/ſcabiem vel impetiginē:nō offeretis eum/ſed
repudiabitur.Etiā animal qđ teſticulos tonſos,
fractos/ſectos ⁊ albatos haberet:ſi lingua care
ret:et ſi aurē vel caudā eidē aliquis amputaſſet.
Moralitas. ¶Sic vero illi qui offerunt dño:⁊ eidē in ipſius
ſeruitio,ſcilicet in ſtatu eccleſiaſtico p̄ſententur:
mūdi/ſancti et immaculati eſſe iubent.Igit non
debēt eſſe ceci per ignorantiā,non fracti per in-
conſtantiā,nō cicatricē malorū exemplorū ⁊ ma
lorum morū habētes per inſolētiā:nō papulas,
ſcabiē ſeu impetiginē id eſt pruritū ⁊ immūdiciā
carnis ſentiētes per luxuriā:et nō ſciſſis veſtib⁹
ſeu teſticulis ꝑ virilitatis amiſſionē,ſeu per mē-
tis effeminationē:nō perdita lingua ꝑ bone locu
tionis laudē et cōfeſſionis perditionē:nō trunca
ta cauda,per finalis ꝑſeuerantie depoſitionē:qꝛ
pro certo viri eccleſiaſtici debēt ꝑ diſcretionē cla
B re videre:debēt per conſtantiā et fortitudinē in-
tegre manere:debēt ſine cicatrice,id eſt ſine ma-
le conſuetudinis vulnere,vel ſine inuidie vlcere
mentē habere:debent in ſue cōuerſationis pelle,
ſcabie,id eſt vitijs maioribus:et impetigine ſeu
papulis.i.vitijs minoribus ſemper carere:teſti-
culos.i.virtutē bonorū generatiuā. Aurē,id eſt
promptitudinē auditiuā et obedientiā. Caudā,
id eſt virtutē perſeueratiuā et completiuā.Lin-
guam,id eſt predicatiuā vel diuine laudis et cō-
feſſionis depromptiuā,debent iugiter cōtinere.
Si vero omnibus iſtis vel aliquibus iſtorū ca-
ruerint:nō ſunt digni corā dño cōparere:nec in
eccleſia triumphante locū debēt aliqualiter ob-
Mat.22.a tinere.Unde dicit.Qui vocati fuerant,nō erant
Luc.14.c digni.De illis enim qui teſticulos id eſt genera-
tionē bonorū operū vel etiā generationē fideliū
que per predicationē efficitur:que ſciꝫ a duob⁹
teſticulis predicatorū procedit,ſcilicet a vita et
Deut.23.c doctrina:poteſt dici illud Deute. Non intrabit
eunuchus amputatis teſticulis, abſciſo vere-
Mal.1.c tro in eccleſiā dei.De alijs vero dicitur.Si offer
tis dño claudum ⁊ languidū/nonne malū eſt:qꝛ
breuiter illi qui dño offerunt/ſine peccati macu
Apo.14.a la eſſe tenent.Apo.Sine macula ſunt ante thro-
Deut.17.a num dei. Unde Deutero. Non immolabis dño
bouem ⁊ ouem in quo eſt macula/aut quippiam
Aliter. vitij.¶Uel ſi vis/allega hec omnia cōtra ſecula-
B res:qui filios cecos/claudos et male morigera-
tos ⁊ formatos offerūt deo/faciēdo eos religio-
ſos et clericos:bene autem formatos retinēt ſibi
vt ſeruiant mundo:⁊ vt eos faciant cupidos et
Mala.1.b mundanos. Contra quos dicitur. Maledictus
doloſus qui habet in grege ſuo maſculū:⁊ votū
Codē ca.c faciens immolat debilem dño. ¶Aduerte hic/ꝙ
quādo quis offerebat ſacrificiū ex voto:oblatū
debebat eſſe ſine quacūq; macula:ſicut premitti-
tur in capitulo p̄cedēti.Quādo vero quis offe-
rebat volūtarie ſcilicet oblationē pacificorū/vel
huiuſmodi:tūc potuit offerre animal:dato ꝙ ha
beret aliquā de maculis ſupradictis ſcꝫ:⁊ maxi-
me aurē vel caudā amputatā.¶Unde ibidē di-
citur ſic.Ouem ⁊ bouē aure ⁊ cauda amputatis/
volūtarie offerre quis poteſt. ¶Sic cum in mū-
Moralitas. do ſunt duo genera perſonarū que deo offerū-
tur ſcilicet boni eccleſiaſtici qui tenent ex voto/
vel tacito vel expreſſo:⁊ boni laici qui videntur
tantū volūtarie teneri:iſtud eſt verū:qꝛ illa ani-
malia id eſt iſte perſone que pro voto ſoluēdo et
cōplendo dño immolant:⁊ in eius ſeruitiū depu
tant:ſicut ſunt religioſi ⁊ clerici:debent eſſe per-
fectiores/et ab omni macula criminū mūdiores:
q̄ȝ illi qui voluntarie offeruntur,id eſt q̄ȝ ſecula-
res:qui ſupererogationis opera volūtarie exe-
quuntur.In iſtis eñ multe macule et multi de-
fectus ſolent ſuſtineri:que in religioſis et cleri-
cis eſſet neceſſariū reprobari. Et multa ſunt vi- C
tia que apud deū religioſos ⁊ clericos indignos
facerēt que ſecularibus nō nocerent:qꝛ.ſ.illi te-
nentur eſſe perfecti ex voto ⁊ neceſſitate,iſti au-
tem ex volūtate.Ideo clericis dicit.Niſi abūda Mat.5.c
uerit iuſtitia veſtra plus q̄ȝ ſcribarū phariſeoꝝ,
non intrabitis in regnū celorū.¶Hic precipitur Codē ca.d
ꝙ nullum animal ſibi offerri debeat,quouſq; ſe-
ptem dierū in etate tranſeat ſpaciū ⁊c. Hic preci
pit dñs,ꝙ ſiue ille bos ſit,ſiue illa ouis:nō immo
labitur vna cum fetibus ſuis.¶Iſtud exponunt Moralitas.
aliqui ſic:ꝙ mater eſt miſericordia:fetus eius
ſunt bona opera.Iſta ergo mater ⁊ fetus ſui nō
debent dño offerri:inquātum ſcꝫ ſtatim ꝙ a pe-
nitentia incipitur,opera eius nō debent perfecta
putari:nec digna gratia diuina adhuc putari:
nec ante conſpectū dñi offerenda tanq̄ȝ perfecta
et digna iudicare debemus.¶Uel iſtud expone Allegoria.
allegorice de chriſto,qui eſt mater miſericordie,
de quo dicit ꝙ propter nimiā charitatē qua dili
git vniuerſos,paſſus eſt ⁊c.Unde dicitur. Sicut 2.Reg.1.d
mater vnicum amat filiū,ita te diligebam. Prin-
cipales ergo fetus iſtius matris fuerūt apoſtoli.
Igitur iſtud fuit verū,ꝙ eadē die nō fuerūt im-
molati nec paſſi mater ⁊ filij:id eſt chriſt⁹ ⁊ diſci-
puli.Quinimo iudeis quando ⁊ diſcipulos cum
chriſto apprehendere voluerūt,ipſe dixiſſe legi- D
tur.Si me queritis,ſinite hos abire. Joan.18.b

¶Capi. xxiiij. Textus.

Locutuſq; eſt dominus ad Moyſen/di-
cens.Loquere filijs iſrael/et dices ad
cos.Moralitatum Capl'm xv.

Hic ponuntur fe-
ſtiuitates legis:ſed ad preſens
omitto:quia forte Numeroꝝ li-
bro aliquid de his dicā.Mulier Ca.xxiiij.a
iſraelitica cōceperat filiū de vi-
ro egyptio:qui iurgatus cū vi-
ro iſraelitico,blaſphemauit no-
men dñi,maledicēs ei,ergo ipſe incluſus a moy-
ſe,fuit a pplo lapidat⁹.¶Allega exēplariter cō- Allegoria.
tra ſpurios:q̄ nati de egyptio i.de adulterio vel
fornicatione:fiūt q̄nq; blaſphemi ⁊ rixoſi,⁊ male
morigerati ⁊ iniuriati:quapropter aliq̄n incar-
cerant ⁊ etiā ſupplicijs exponunt.¶Uel dic mo- Moralitas.
raliter,ꝙ mulier hebrea eſt voluntas vel anima,
vir egyptius eſt corpus:a quo tūc ꝓ certo blaſ-
phemū cōcipit,q̄n malū animū ſeu malū deſide-
riū ꝑ corporis ſuggeſtionē ⁊ tētationē incurrit:ma
lus eñ affect⁹ deū videt maledicere,inquātum
ſemꝑ nitit ſuis iuſſionibus cōtraire:⁊ ideo talis
blaſphem⁹.i.talis malus affect⁹ dꝫ in carcere ti-
moris includi:et lapidib⁹,id eſt diuine ſcripture
ſentētijs ⁊ reprehēſionib⁹ cōprehendi.Uñ ſupra. Leuit.22.d
Lapidibus obruetur et mechus et adultera. E

¶Capl'm xxv. Textus.

Locutuſq; eſt dñs ad moyſen/in mon-
te ſinai. Moralitatum Ca. xvi.

Annus iubileus
hebreos precipitur obſeruari.
Erat autem iſte annus quin-
quageſimus ab egreſſu filio-
rum iſrael ex egypto:⁊ ex tunc
de quinquageſimo i quinqua-
geſimum obſeruabatur:quia
ſcilicet iudei omnia ſeptenaria obſeruare vo-
luerunt:et ſic ſeptimū diem et ſeptimum annum

ſeruauerunt: ⁊ tandem iubileum tanꝙ vltimuꝫ
annum in fine ſeptem hebdomadarū annorum.
Erat ergo ille annus valde priuilegiatus: quia
ſcꝫ tunc oīs ſeruꝰ liber efficiebatur: omne debi-
tum tunc dimittebatur: ⁊ omnis hereditas ven-
dita ad priſtinum dominū reuertebatur: et ideo
Moralitas. iſte annus iubileus a iubilando dicebatur: pro
eo ꝙ ibi tubis canebatur, ſummiſꝙ leticijs annꝰ
huiuſmodi colebatur. ¶ Per iſtum annū poteſt
intelligi tempus glorie paradiſi: quod ſcꝫ ꝑ nu-
merū quinquageſimuꝫ intelligitur: ꝓ eo ꝙ in fi-
pſ.99. F ne ſeptem hebdomadarum annoꝝ.i.in fine huiꝰ
vite, que fluit per ſeptenariū dieruꝫ ⁊ etatū: an-
nus iſte iubileꝰ, id eſt eterna gloria cū ſuis eter-
nis iubilis celebraꝉ. Pſal. Jubilate deo omnis
terra: ſeruite dn̄o in leticia. In iſto em̄ anno ⁊ tē
pore, ſcꝫ in paradiſo: oīa debita humane nature,
ſcꝫ timor, lāguor ⁊ mors ⁊ cetera ſimilia erūt ſo-
luta: ſeruitus corruptiōis erit dimiſſa, ⁊ heredi-
tas glorie q̄ dudū ꝑ adā vēdita ⁊ ꝑdita fuerat,
Pſal.5.d. erit plenarie humano generi reſtituta. Pſal. Do-
minus pars hereditatis mee ⁊c. In iſto ergo an-
no ⁊ in iſto feſto ſumma iubilatio, ſumma lauda-
tio, et gratiarū actionis exultatio. Vn̄ cuilibet
zach.9.c. anime dicitur. Exulta ſatis filia hieruſalē: iubi-
Aliter. la filia ſyon. ¶ Vel dic ꝙ iſte annus ſignificat fe-
ſtum penthecoſtes: quod ſcilicet a tempore q̄
nos exiuimus de egypto, ſcꝫ a tp̄e paſche q̄ ſan-
Eze.13.f. cti pr̄es ſunt egreſſi de inferno, die quinquageſi-
mo celebraꝉ, q᷑ reuera iſtud ē tp̄s ⁊ feſtū valde
priuilegiatū: q᷑ ſcꝫ ibi eſt remiſſio debitoꝝ.i.pec
catorū: ibi eſt hereditatis reſtitutio.i.reparatio
gratiarū et meritoꝝ: ibi ſeruitutis abolitio: ibi
libertas ſpiritualis chariſmatū et donoꝝ: ibi ē
iubilatiōis decātatio.i.exultatio laudis vel pre
dicatiōis ⁊ cōfeſſiōis, quorūcunꝙ ſpūaliū cāti-
coꝝ. Sanctꝰ em̄ ſpūs q̄ iſto die fuit emiſſus, ha-
bet debita pctōꝝ dimittere, hereditatem virtu-
tū reſtituere, libertateꝫ donoꝝ diſtribuere: ⁊ iu-
bilum laudis, predicatiōis ⁊ gratiarū actionis
inſpirare et influere. Iſte eſt ergo iubileus, a iu-
bilādo dictus: q᷑ ſcꝫ iſta die debemꝰ iubilare, et
pſ.80. laudes dn̄o decantare. Pſal. Jubilate in neome-
G nia tuba, in inſigni die ſolēnitatis veſtre. ¶ Vel
Aliter. ſi vis dic oīa ḋ pnia, vl' diuina mia vl' de xp̄i paſſio
ne, ſeu etiā de gr̄a: q᷑ ſcꝫ q̄libet iſtarū peccata ſol
uit: libertatem anime cōcedit: ⁊ hereditatē gra-
Cod.c.a. tie ⁊ glorie reſtituit ⁊c. ¶ Quia dn̄s precepit ꝙ
hebrei anno ſeptimo requieſcerēt, ⁊ ꝙ nō ſemina
rent: nec etiā ſpōte naſcētia colligerēt: ordinauit
ꝙ anno ſexto fructus duplices ꝓuenirent, de q̄-
bus anno ſeptimo ⁊ octauo viuere poſſent. Vo-
luit etiā ꝙ veteres fruges comederent, vſꝙ quo
āno nono fruges noue ꝓcederēt ⁊ prouenirēt.
Donec inquam noua naſcantur, edetis vetera.
Exo.16.c. ¶ Iſta expone ſicut ſupra de manna: cuius du-
Aliter. plex portio ſexta die deſcendebat. ¶ Vel ſi vis,
dic ꝙ fruges veteres ſunt precepta et cerimonie
veteris legis: que edi, recipi et teneri debebant
quouſꝙ noue fruges, id eſt noua lex et noua p̄-
cepta venirent. Et quia iam nouum teſtamentū
veniſſe videmus: ideo vetuſtatem legis abijcere
et antiquas fruges non comedere ſeu recipere
ſed abdicare debemus. Unde dicitur. Nouis ſu-
Leui.26.b. peruenietibus vetera proijcietis. Et apoſtolus
Ro.7.b. dicit. Non ambulemus in vetuſtate litere, ſed in
Cod ca.b. nouitate ſpiritus. ¶ Hic precipitur ꝙ terra non
D vendatur ad perpetuitatem. Terra inquit non
vendetur in perpetuum: quia mea eſt. Iteꝫ ſi ali
quis vendebat poſſeſſionem ſuam: ſemper ve-
ipſe, vel proximus eius poterat ipſam infra an
num redimere. Alioquin ſi nequiret: oportebat
ꝙ tandem in iubileo, et vna cum liberis ſuis li-
ber exiret. Sic igitur erat ꝙ gētiles hereditateꝫ
ſuam et ſeipſos abſolute et ſine conditione ven-
debant: filij vero iſrael annexam cōditionem ha
bebant: et nec ſe nec hereditatem ſuam ad per-
petuitatem vendere poterant aut debebant. Vi-
de ſupra. ¶ Vel dic ꝙ iſte annus ſignificat vitam
preſentem: in qua ꝙdiu durat, licituꝫ eſt cuilibet
ſi peccando ſe ante diabolo vendiderat, ſeipſum exo.21 d.
per penitentiam redimere, et hereditatem para Moralitas.
diſi vel gratie quaꝫ perdiderat vel obligauerat
recuperare. Quod ſi ipſe facere noluerit: proxi-
mus eius ſcilicet prelatus vel predicator, q̄libet
homo iuſtus debet ipſum predicando vel oran-
do redimere, et a peccati ſeruitio liberare: Exē-
plo Chriſti: qui quia proximus noſter erat per
incarnationem: ideo nos redemit, et hereditatē pſ.15.b.
paradiſi nobis reſtituit et emit. Pſal. Tu es qui Aliter.
reſtitues hereditatem meā mihi. ¶ Et ſi vis, dic
ꝙ hebrei ſignificāt bonos: gētiles vero ſignificāt
malos, hereditas eſt gratia ſeu gloria: venditio
eſt peccati commiſſio ſeu culpa. Igitur illud eſt
verū ꝙ et hebrei ⁊ pagani, id ē boni ⁊ mali quā-
doꝙ hereditatem gratie ⁊ glorie, id eſt illud ius
quod ad illam hereditatem habebant, diabolo A
peccando vendunt: ⁊ a ſe alienāt atꝙ ꝑdunt. Di-
uerſi tamen diuerſimode: quia ſcilicet hebrei id
eſt boni, ſi eos quandoꝙ peccare, ⁊ huiuſmodi
venditionem celebrare contingat: illud non
fit ad perpetuitatem: quia ſcilicet iſti non deſpe-
rant ſed potius de reſtitutione ⁊ penitentia co-
gitare ſperant. Terra enim cordis humani do- 1.Re.21.a.
mini eſt: et ideo ipſam ad perpetuitatem non de-
bemus deſperando vendere, ſed quicquid acci-
derit, ſemper debemus de iubileo, id eſt de diui
na miſericordia ſperare, et de penitentia cogita
re, dicētes illud. Abſit a me vt vendā tibi heredi
tatem patrum meorum. Sed reuera contrariuꝫ
eſt de malis: quia ſcilicet illi quādo vendunt id
eſt quando delinquunt ſine conditione ad per- Ezec.7.d.
petuitatem ſolent vendere: quia ſcilicet per de Aliter.
ſperationem ſolent ſe ex toto diabolo exponere,
et de reſtitutione penitentie nullatenus cogita-
re: et ideo hereditatem iſtam non poſſunt am
plius rehabere. Unde dicitur. Unuſquiſꝙ ad il-
lud quod vendidit, non reuerteꝉ ampliꝰ. ¶ Vel
ſi vis, dic ꝙ Chriſtiani ⁊ fideles in hoc differūt:
quia chriſtiani ſi peccant, ſpem certaꝫ ꝙ reſtitui
poterunt per penitentiam ſemper gerunt: infide
les auteꝫ non ſic: q᷑ iſti hereditateꝫ gratie ⁊ glo
rie continue delinquendo vendunt ⁊ perdunt: ⁊
cum ratione infidelitatis in qua ſunt ipſaꝫ recu-
perare non poſſunt. Iſti enim ſine conditione et
abſolute videntur paradiſum perdere: mali ve-
ro chriſtiani ſemper dum ſunt in via, habent cō- B
ditionem annexam: inquantuꝫ poſſunt per peni
tentiam ad ſtatum gratie reuenire.

¶ Capitulum viceſimū ſeptimū Textus. Locutꝰ eſt dominꝰ ad Moyſen: dicēs. Moralitatū. Ca. xvij.

DEmaledictioni
bꝰ ⁊ bn̄dictionibꝰ q̄ ponūꝉ hic
ca. xxvij. omitto gratia breui-
tatis: quia forte Deute. xxvij.
aliq̄d de his dicā. In iſto vlti-
mo ca. agiꝉ de decimis. Et diciꝉ
hic ꝙ decimū aial eo ordie q̄ ve
nit, ꝓ ocia dꝫ dari: ita q̄ illḋ ſiue eēt bonū, ſiue ma
lū, nō poterat cū alio cōmutari. Idē āt fiebat de
voto: q᷑ ſcꝫ ſi q̄s dn̄o aliqḋ aial vl' rē aliā ḋuoue-
rat, ſine mutatiōe: illḋ cū alio ſiue deteriori, ſiue
meliori ꝯmutari neq̄bat: ſꝫ illḋ idē qḋ vouerat,

ſine mutatione reddebat: quinimo ſicut ibidem dicit: quicquid vel de votis dño conſecrabatur: ſi offerens id cum alio mutare vellet/ vtrūqꝫ domino dedicabatur: et illud ſcilicet quod mutatum eſt/ et illud cum quo mutabat. Et ideo ſubdit. Omne inquit quod conſecratur/ ſiue homo
Moralitas. ſiue animal ſiue ager fuerit: non vendetur/ nec redimi poterit: quicquid ſemel fuerit conſecra-
C tum/ ſanctumſanctoꝛum erit domino. ¶ Illud ſi vis applica ad literam de illis animalibus: id eſt de illis perſonis que per votū obedientie in religione deo deuouentur ⁊ conſecrantur: quia ſcilicet neceſſe eſt ꝙ ipſi in pꝛopꝛijs perſonis / non autem per ſubſtitutos domino famulentur. Qui enim domino ad religionem vel ad ſacerdotium eſt aſtrictus: non poteſt alium loco ſui vt communiter ſubſtituere: ſed ipſe in pꝛopꝛia perſona tenet beneficio deſeruire. Homo enim ſiue debilis ſiue foꝛtis fuerit/ non debet mutari: ſed vnuſquiſqꝫ ſcd͂m vires ſuas debet domino famulari:
Gala.6.b iuxta illud apoſtoli. Unuſquiſqꝫ onus ſuum poꝛtabit. Qui ergo conſecratus eſt domino/ et in oꝛdine vel religione deuotus/ non poteſt amplius non conſecratus fieri: nec ad mundum redire, ſeu a clericali ſtatu retrahi: ſed ibi debet perpetuo, ex quo ſemel deuouerit, vel tacite vel expreſ-
Aliter. ſe: et pꝛofeſſionem fecerit / deo conſecrari. ¶ Uel dic ꝙ quicquid eſt decimum, id eſt quicunqꝫ ſeruat decem mandata, domino conſecratur: et ſibi ſpiritualiter dedicat. Quando aliquis agrū vel aliquid aliud deuouerat deo ſi illud volebat redimere: quintam partem vltra commune pꝛecium adhibere debebat. Unde ad finem ꝙ offerens rei oblate affectionem deponeret: et ne penitentia ductus a pꝛomiſſione quam ſpoponderat reſiliret: oꝛdinauit dominus ꝙ extraneus in emendo pꝛeferretur: et ꝙ amplius ſolueret ipſe qui obtulerat ꝙ̄ alius teneretur. Hoc poteſt allegari contra illos qui faciliter de illis que domino facere pꝛomittunt, ſolent penitere: vtpote quando penitentiam vel peregrinationem pꝛo-
D mittunt facere: ſi ſe redimere vel mutare opoꝛtuerit, debent aliquid amplius addere: ⁊ votum non in deterius, ſed in melius commutare.

¶ Moralitatum ſuper Leuiticum Finis.

Moralitatum liber quartus libꝛi Numeroꝛum.

¶ Capitulū ij. Textus.

Locutus quoqꝫ eſt dñs ad Moyſen et aaron dicēs. Singuli per turmas. Moralitatum Capitulum j.

Circa oꝛdinationem tabernaculi ſciendum ꝙ tabernaculum in deſerto conſtitutum / pꝛecepit dominus ꝙ populus in quatuoꝛ partibus circuniret: et ꝙ circa ipſum excubaret. Unde pꝛecepit ꝙ tribus Juda/ Iſachar ⁊ Zabulon excubarent ad oꝛientem. Ruben / Symeon et Gad ad meridiem. Dan/ Aſer et Neptalim ad aquilonem. Ephꝛaim / Beniamin et Ma-
Moralitas. naſſe ad occidentem. ¶ Sicut iam multotiens dixi per tabernaculū moraliter intelligitur coꝛ
E humanum. Quatuoꝛ vero mundi partes ſignificant quatuoꝛ cardinales virtutes: quia ſcilicet oꝛiens lucens eſt pꝛudentia: meridies feruēs eſt iuſticia: occidens humidus eſt temperantia: aquilo gelidus ſeu ſolidus eſt foꝛtitudo et conſtantia. Igitur dico ꝙ circa tabernaculum coꝛdis debent excubare et vigilare per iſtas quatuoꝛ partes duodecim tribus iſrael, id eſt duodecim ſpeciales virtutes: quia ſcilicet pars oꝛientalis: id eſt pꝛudētia/ debet habere ſecum Iudā/ Iſachar et Zabulon, id eſt veritatem in affectu/ memoꝛiam in intellectu/ firmitatem in opere vel in actu. Iudas enim interpꝛetatur confeſſio / et ſignificat verbi veritatem. Iſachar interpꝛetatur memoꝛans vel memoꝛatio: et ſignificat illoꝛum que ad ſalutem pertinent/ noticiam ⁊ ſagacitatem. Zabulon interpꝛetatur habitaculum foꝛtitudinis: et ſignificat operum firmitatem/ et pꝛomiſſoꝛum ſtabilitatem. Quia pꝛoculdubio oꝛiens, id eſt homo pꝛudens debet habere veritatem in oꝛe/ memoꝛiam ſeu noticiam in mente/ ſtabilitatem et firmitatem in opere: et ſic de iſta claritate oꝛientali, id eſt de pꝛudentia cum ſua
triplicitate/ poterimus dicere illud. Et vidimus Mat.2.a
ſtellam eius in oꝛiente. Item dico ꝙ pars meridionalis, id eſt feruēs iuſticia: debet ſimiliter habere tres alios patriarchas ſeu trium patriarcharum tribus ſcilicet Ruben/ Symeon et Gad: et iſti nihil aliud ſignificant niſi tres ſpeciales virtutes/ que debent iuſticiam cōcomitare, id eſt
ſcientia in examinādo/ benignitas in audiendo/ F
ſeueritas in exequendo. Scientia enim intelligitur per Ruben, qui interpꝛetatur videns per medium: quia ſcilicet iuſtus iudex debet ſe in fine intellectus ſui per medium negocioꝛū fingere: vt ſic poſſet veritatē et merita cauſarum ſentire. Interpꝛetatur etiam Ruben videns filium: quia ſemper debet iudex filium dei pꝛe oculis habere: ⁊ ad ipſum ſicut ad iuſticie regulam reſpicere et videre: et timoꝛ eius ab infantia debet in
eo ſemp̱ eſſe. Unde Iob. Semper enim quaſi tu- Iob.31.c
mentes ſuper me fluctus deum timui et pondus eius ferre nō potui. Interpꝛetatur etiam vidēs in medio: quia ſcilicet iuſtus iudex debet in medio per equitatem ſedere: et non plus ad vnam partē ꝙ̄ ad aliam pēdere: ⁊ ſe etiam mediū ⁊ mediatoꝛem inter deum et populum cognoſcere: ⁊ inter partes debet ſicut mediatoꝛ concoꝛdiam
generare/ dicens illud. Ego autem in medio ve- Luc.22.c
ſtrum ſum. Benignitas per Symeonē intelligitur/ qui ſcilicet audiens meroꝛem ſeu auditio interpꝛetatur: quia videlicet ad iuſticiam pertinet ꝙ et querimonie partiū audiant: et ꝙ iudex ad audiendum cauſas ⁊ negocia benignus ⁊ affabi-
lis habeatur. Pſal. Audite omnes qui iudicatis Pſalm.2.c
terram. Unde tam de ſciētia ꝙ̄ de audiētia ipſo- Sap.6.a
rum dicitur. Audite reges/ et intelligite iudices finium terre: pꝛebete aures vos qui continetis multitudines. Seueritas per Gad ſignificatur: quia ſcilicet Gad interpꝛetatur accinctus: ſignificans iuſtum iudicem/ qui ſe debet armare ⁊ accingere: vt malos poſſit punire/ et innocentes li-
berare. Unde dicitur. Gad accinctus pꝛeliabit. Gen.49.c
Itē dico ꝙ pars occidētis eſt temperantia. Occi- G
dens enim temperatus eſt in frigoꝛe et caloꝛe. Et iſta pars ſimiliter debet habere tres patriarchas: ſcilicet Ephꝛaim / Beniamin/ et Manaſſen: et iſti ſunt/ pietas pauperes nutriendo, humilitas a faſtu abſtinendo: patientia que fit iniurias remittēdo. Ephꝛaim enim qui interpꝛetatur fertilitas, ſignificat clemētiam, cuius fertilitas pauperes habet nutrire. Beniamin interpꝛetatur filius aſininus, ſignificās humilitatem: que moꝛe aſini ſolet obedire. Manaſſes interpꝛetatur obliuioſus, ⁊ ſignificat patientiā: que alioꝛum iniurias ſolet obliuiſci, et non ſeruare. Uirtus enim temperantie ſolet nō ſolū a ſuperfluitatibꝰ ab-

ſtinere vt pauperibus ꝓuideat:ſed etiā humili-
tatē ꝛ patientiā tenere, vt a ſupbia ꝛ ab ira tēpe
ret, ꝛ ſe reſtringat. Unde de iſto occidente dicit.
Ezec.48.b Ad plagā occidentalē partes tres. Item dico ꝙ
pars aqlonaris q̄ dura eſt ꝛ ſolida, ſignificat ſoli
tudinē, q̄ etiā hꝫ tres patriarchas, ſcꝫ Dā ꝛ aſer,
ꝛ neptalim, qui ſcꝫ ſignificāt tria q̄ fortitudinem
noſtram iuuant. ſ. cauſe rectitudo, lucri magni-
tudo: ꝛ amoris amplitudo. In dan, qui interpre-
tatur cā, lucrū denotat. In Aſer qui iterpretat
b beatitudo eius ſcꝫ ſpes, que facit hominē magis
fortē, amor deſignat. In neptalim qui dilatatio
interptat: qꝛ, ſcꝫ latitudo charitatis fortificat ꝓ-
pugnantē. Iſti ergo duodecim pariarche ꝑ iſtas
partes quatuor, debent tabernaculū cordis cir-
cūire: ꝛ circa ipſum fortiter excubare. Unde dr.
Per quatuor partes erant oſtiarij.

¶ Capi. iiij. Textus

Locutus eſt dominus ad Moyſen et Aaron, dicens. Tolle ſummam filiorū. Moralitatum Capitulum ij.

PRecepit domi
nus ꝙ populus leuitarum
portare onera tabernaculi
deberet ꝛc. Uerūtn̄ ſic erat,
ꝙ preter ſacerdotes nullꝰ
audebat illa que erant in-
fra velum in ſanctuario vi-
dere: ꝛ ideo ſacerdos oia q̄
erant in ſanctuario, ſcꝫ ar-
cam, propiciatoriū, cherubim ꝛ altare, velo et
pallijs inuoluebat, ꝛ ſic leuite ꝓprijs humeris
deferebant. Nullus ergo preter ſacerdotes iſta
nuda videre debebat: quinimo ſi anteꝗ̄ inuolue
rent, ab aliquo non ſacerdote videbant mortem
ꝗ̄ citiꝰ incurrebat. Igit leuite oia onera taber-
naculi transferebant: alia in humeris, alia in ve-
Moralitas hiculis tranſigebāt. ¶ Iſta ſi vis applica ꝙ nos
qui ſumus leuite. i. viri eccl'iaſtici, ꝛ in eccleſie be
neficijs ꝛ officijs cōſtituti, debemus onera taber
naculi, id eſt onera eccleſie officiorū ꝛ beneficio-
A rū in ꝓprijs humeris portare: ꝛ in proprijs per-
Gala.6.b ſonis principaliter exercere: ꝛ nō ſubſtitutis aut
Aliter. vicarijs cōmēdare. Unde apl's. Unuſquiſqꝫ onus
ſuū portabit. ¶ Uel dic ꝙ illa q̄ in ſctūario erant
abſcondita: ſignificāt xp̄iane fidei ſecreta: ꝛ ſcri-
pture ſacre ſeu deitatis ſacramēta. Sacerdotes
qui dicunt quaſi ſacri duces: vel quaſi ſacra docē
tes, ſignificāt viros ſcientificos. Alij vero leuite
vel populares, ſignificant hoies ſimplices ꝛ in-
doctos. Iſtud ergo verū eſt, ꝙ ſacerdotibus ſo-
lis. i. ſolis viris ſciētificis et ſapientibus licitum
eſt vaſa ſanctuarij interioris fidei noſtre ſecreta
inueſtigare: tractare: tangere vel videre. Alijs
autem non licet iſta nude conſiderare: nec per-
ſcrutādo cernere: ne forte errores ꝛ hereſes in-
currant: et ſic mori habeant neceſſe ſpiritualiter.
Sacerdotes ergo. i. ſacri doctores ꝛ predicato-
res, ſemper debent iſta fidei miniſteria pallio et
velo alicuius figure vel verbi diſſimulatim iuol
uere: ꝛ nunꝗ̄ nuda ſimplicibꝰ portāda vel credē
da tradere: alioquin imo ſepe fit ꝙ cōceptis erro
ribus: morte culpe ꝛ pene ſolent faciliter deperi-
re: et ideo hic dicitur: ꝙ alij nulla curioſitate vi-
deant que ſunt in ſanctuario: prius ꝗ̄ inuoluan
Aliter. tur alioquin morientur. ¶ Uel dic ꝙ iſta ſignifi-
cant eccleſie ſacramenta vel etiam beneficia: qꝛ
ſcilicet horum tractatio et adminiſtratio ſolis
ſacerdotibus, id eſt ſolis ſacris ducibus: dignis
ſcilicet perſonis et ſufficientibus debet com-
mitti: alijs ꝟo indignis ꝛ ignorātibꝰ interdici: qꝛ
ſcꝫ boni iſta adminiſtrando non ledunt: mali ꝟo
ꝛ indigni iſta tractando, mortis eterne periculū
cōſequent. Unde ſupra dicitur, ꝙ extraneus qui
ad miniſtrandum acceſſerit, morietur.

¶ Capitu. v. Textus.

Locutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen, dicens. Precipe filijs iſrael. Moralitatū Capitulum iij.

HIc ponitur ꝙ
vxor hebrea ſi culpabilis erat
de adulterio ꝛ bibebat aq̄s
maledictas et amaras, vbi
puluis pauimēti miſcebat: et
ſcriptura nois dn̄i delebat:
vēter eiꝰ tumeſcebat, ꝛ femur
ipſius putreſcebat: ꝛ ſic ipſiꝰ
adulteriū clarū erat. Si autē
adulterij rea non erat, tunc potꝰ ipſius aque eiſ-
dē penitus non nocebat. ¶ Aque iſte maledicte Moralitas
ſignificāt mundi ſciētias, delicias ꝛ ꝓſperitates:
que dicunt maledicte: qꝛ maledictionē eterne dā
natiōis procurāt. Dicunt amare: qꝛ plura ama-
ra ꝗ̄ dulcia continēt. Dicuntur puluerē pauimē-
ti cōtinere: qꝛ tranſitoria bona ꝛ puluerē ſolum
habent: ſcripturam vero nominis dn̄i, ꝛ ipſiꝰ dei
memoriā de arca cordis deſtruunt atqꝫ delent. Apoc.8.d
Et breuiter iſte ſunt aque de quibꝰ dr. Homines c
mortui ſunt ex aquis: qꝛ amare facte ſunt. Igit
dico, ꝙ mulier. i. aia que erga virū ſuū, erga chri
ſtū fidelis eſt ꝛ caſta: nec cū adultero diabolo ꝑ
mortale pctm̄ adulterata, ſi cōtingat ipſam aq̄s
huius mūdi. i. diuitias, delicias ꝛ alias proſperi-
tates guſtare ꝛ bibere: ipſa ꝓ certo cū ipſis bene
vti ſciat: nocere ei non poterūt. Si ꝟo peccatrix
ꝛ adultera eſt: tunc ſi tales aquas biberit: ꝛ mū-
di ꝓſpera, ſcꝫ delicias corporales, diuitias tēpo
rales, eminentias mundanas ꝛ ſcientias ſecula-
res habuerit ꝛ obtinuerit: tunc vere culpe ꝛ pe-
ne periculū mor ſubibit: qꝛ ſancte ꝑſone ex mun
di ꝓſperis nō ledunt: pro eo ſcꝫ ꝙ ipſis diſcrete
ꝛ tēperate vtunt: vt hr in Canticis. Aque multe Cañ.
nō potuerūt extinguere charitatē. Mali vero cū
ipſis tēperate vti neſciāt: ꝑ eaſ ſpūal'r occidūtur,
qꝛ ſcꝫ vētres ſuoꝝ cordiū ꝑ ſupbiā tumeſcūt: ꝛ fe
mora eorū per luxuriā faciliter corrūpunt. Un̄
Proſperitas ſtultoꝝ perdet eos. Unde recte iſte Pro.1.d
ſunt aq̄: quibꝰ boni ꝛ mali ꝓbant: qꝛ ſcꝫ mali ibi-
dē pereunt: boni ꝟo immunes ꝛ liberi permittū-
tur. Un̄ dr. Duc ppl'm ad aquas vt ꝓbem eos ꝛc. Iud.7.a

¶ Capitu. vj. Textus.

Locutuſqꝫ eſt dominus ad moyſen dicens. Loquere. Moralitatū Cap. iiij.

APud Iudeos
antiquitꝰ erat quedam re- D
ligio virorum ꝛ mulierū q̄
nazarei vocabantur: ꝛ erat
quādo vir vel mulier ſe do
mino deuouebāt: ꝛ ꝑpetuo
vel ad tp̄s ſe a cōmuni ritu
ꝛ vita ppl'i ſeparabāt, ꝛ dn̄o
conſecrabant: erat em̄ ritus
deuotionis ſeu cōſecratiōis: qꝛ ſcꝫ ꝗ̄diu ad tp̄s
durabat ſtatutū, nō debebat nouacula ſuꝑ eius
capita aſcēdere, nec barbā radere: vinū, acetum
aut ſicerā, aut oē qd̄ inebriare pōt, non bibere:
vuas recētes ſeu ēt ſiccas nō cōedere: nec aliqd

q̄ð de vua naſcit̄,deguſtare.Nō debebat tāgere
moꝛtuum:nec ad patrē vel matrē,fratrē aut ſoꝛo
rem ſi moꝛiebātur accedere:⁊ ſic vſq₃ ad tempus
finitum debebat ſanctificationē ſuā ſeruare:⁊ ſe
dño conſecrare:⁊ a cunctis q̄ ſupꝛa diximus ab=
ſtinere:⁊ tandem finito tempoꝛe raſis capillis,
Moꝛali= oblato ſacrificio templum poterat introire.¶ Re
tas. uera tales nazarei poſſunt mihi ſignificare reli=
gioſos ⁊ quoſlibet viros ꝑfectos:qui ſcilicet deo
ſunt conſecrati ⁊ deuoti,⁊ eidem ſpecialiter dedi
cati:qꝛ pꝛo certo iſti nunq̄₃ debent de capite men
tis ſue capillos bonarum cogitationum vel affe
ctionum radere:nc barbam virilitatis ⁊ virtutis
perdere:nec nouaculam fraudis ⁊ doli in capite
mētis admittere vel habere.Et hoc ne foꝛte dica
Pſ.51.a. tur nobis illð Pſal.Sicut nouacula acuta feciſti
dolū.Itē iſti nō debent moꝛtuos.i.peccatoꝛes ⁊
E hoies coꝛruptos luxurioſos,hereticos ⁊ īfectos
ſibi aſſociare vel tāgere:q̄nimmo dato ꝙ ſint pa=
rētes,amici ⁊ ꝯſanguinei nō debēt ſe ſuꝑ eos inq̄
nare:nec eoꝛū malam vitā diligere,nec eoꝝ cōſoꝛ
Leui.21.a. tium frequentare.Unde đꝛ.Non cōtaminetur ſa
cerdos in moꝛtibus ciuium ſuoꝝ.Conſtat enim
ꝙ multi nazarei.i.multi viri ſancti ⁊ iuſti,immū=
di ⁊ peccatoꝛes efficiunt̄,q̄n moꝛtuoꝝ ⁊ peccato
Eccl.13.a. rū tactus ⁊ ſocietates ſectantur.Unde.Qui teti=
gerit picem,inquinabitur ab ea.Item iſti non de
bent comedere vel bibere.i.ſibi per complacen=
centiam incoꝛpoꝛare aliquid quod poſſit inebꝛia
re,id eſt quod poſſit ſenſum,rationem ⁊ diſcretio
nem auferre.Et ideo iſti non debēt diligere vinū
deliciarū coꝛpoꝛaliū,ſycerā ſcientiarum ſecula=
riū,vuas ſeu grana diuitiarū tempoꝛalium.Iſti
enim ſunt qui ſenſum ⁊ diſcretionem tollunt:⁊
ebꝛietatem obliuionis ⁊ inſipiētie inducūt.Qua
pꝛopter viri ſpirituales debēt iſta fugere:⁊ a cū=
ctis mundi bonis q̄ huiuſmodi ebꝛietatē poſſunt
inducere,ſe abſcindere.Iō đꝛ.Uinum ſycerā non
Lu.1.b. bibet:ſed nazareus erit omnibus diebus vite
ſue.Iſta igitur ſi vſq₃ ad ſtatutum tempus.i.vſq₃
ad moꝛtem ſeruauerit,mox templum paradiſi
ſanctificatus intrare poterit et debet:dicēs illud
Pſ.5.b. pſal.Introibo in domum tuam:adoꝛabo ad tem
Aliter. plum ſanctum tuū.¶ Uel dic ꝙ nouacula eſt adu
F latoꝛ:qui inſenſibiliter pilos diuitiarum ſecum
Pſ.51.a rapit.Pſal.Sicut nouacula acuta feciſti dolum.
A quo ſcilicet vir iuſtus debet abſtinere,ſi verus
Iud.13.a nazareus.i.ſanctus ⁊ floꝛidus cupit eſſe.Unde di
Ca.vj.b. citur.Nouacula non aſcendet ſuper caput eius.
¶ Quando nazareus erat in abſtinentia,in voto
⁊ conſecratione ſua:ſi contingebat coꝛam eo ali=
quem moꝛi,vel ipſum aliquem moꝛtuum tange=
re:tota ſua ſanctificatio polluebatur:⁊ ideo pi=
los ſuos radere et ſanctificationem reincipere de
nuo tenebatur.¶ Sic vero cum quis eſt in ſua ab
Moꝛalitas ſtinentia,voto,religione vel penitentia,ſi moꝛ=
tuū tangit.i.peccatum moꝛtale faciat vel ipſum
per complacentiam videat:conſtat ꝙ tota ſua
ſanctificatio pꝛecedens.i.omnis virtus ⁊ bona
operatio moꝛtificatur ⁊ polluitur:⁊ apud deum
Eze.18.f inutilis reputatur.Unde dicit̄.Si ꝯuerſus iuſt⁹
fecerit iniquitatē:oim iuſticiarum quas fecerat
non recoꝛdaboꝛ.Tales ergo tenetur de nouo re
incidere pilos veteres.i.ſuperfluitates ⁊ peccata
per confeſſionē radere:⁊ alios pilos nouos.ſ.vir
tutes,naſci pꝛocurare ⁊ permittere.Et ſic pote=
rit,ſi ſine interruptione continuauerit templū
paradiſi intrare,et ſacrificium laudis domino
offerre,⁊ ſanctus ⁊ conſecratus domino ſemper
eſſe.Interruptio enim bonoꝛum operum q̄n per
peccatum fit,virtutes vitia moꝛtificant.Perſeue=
rantia vero ſanctitatem augmentat.Unde di=
citur.Qui perſeuerauerit vſq₃ in finē,hic ſaluus
Mat.24.b. erit ⁊c.

¶ Capitu.viij.Textus.

Locutuſq₃ eſt dñs ad Moyſen,dicens.
Loquere.Moꝛalitatum Ca. v

Leuitarū conſe
cratio ſic fiebat.Aſpergebā=
tur enim aqua expiationis:
radebant coꝛpoꝛis ſui pilos
lauabāt veſtimēta ſua:offe=
rebant in cōſpectu dñi aarō
ſacerdoti.Ipſi vero offerebāt
bouem cum oleo in farina:⁊
ſic fiebant domino conſecra=
ti:⁊ in tabernaculo a viginti quinq₃ annis vſq₃ ad
quinquageſimum annum ſeruiebant:⁊ tandem
completo quinquagenario quieſcebant.¶ Reue
ra talis conſecratio ſpiritualiter intellecta,debet
eſſe in omnibus leuitis.i.in viris omnibus eccle=
ſiaſticis ⁊ perfectis quotidie fieri ⁊ compleri.Igi
tur dico ꝙ ante omnia aqua expiationis,id eſt cō
punctionis,nos debemus aſpergere per com
punctionem:⁊ poſt pilos noſtros:id eſt ſuperflui
tates ⁊ vitia debemus radere ꝑ contritionē ſeu di
ſcuſſionem,Tandem veſtes noſtras debemus la
uare ⁊ mundare per confeſſionem:⁊ coꝛam deo,
id eſt in confeſſionis ſecreto ſacerdoti nos pꝛeſen
tare ⁊ oſtendere,etiam per vitioꝛum noſtroꝛum Lu.17.a
reuelationē.Unde dicitur.Ite ⁊ oſtendite vos b
ſacerdotibus.Et tandem debemus offerre deo
bouem,id eſt carnem noſtram per penitentie ma
cerationē:⁊ adhibere oleum ⁊ farinam,id eſt elee
moſynam ⁊ compaſſionem:⁊ ſic erimus domino
conſecrati per ſanctitatē ⁊ ꝑfectionē:⁊ in taberna
lo eccleſie miniſtrare poterimus per pꝛelationē.
Unde Leui.hoc ritu conſecrabitur Aarō.Tales Leui.19.g
igit̄ ꝑſone ſic conſecrate,⁊ ſic ſanctificate,cum vi
ginti quinq₃ annos,qui cōſtant ex quinario quin
quies ducto,id eſt quinq₃ ſenſuum cohibitionem
⁊ cuſtodiam habent,digni ſunt domino miniſtra
re:⁊ per alios viginti quinq₃ annos,id eſt per li=
bꝛoꝛum legis ſpūalem adimpletionem dño deſer
uire.Quod cū fecerint,digni ſunt ad quinquage
nariū numerum,⁊ ad iubileū ꝑpetue quietis at= Apoc.14.c
tingere:⁊ a cunctis huius mundi laboꝛib⁹ in pa
radiſo quieſcere ⁊ ceſſare.Apoc.Amodo enim iā
dicit ſpiritus,vt requieſcant a laboꝛibus ſuis.

¶ Capitu.ix.Textus.

Locutus eſt dominus moyſi in deſerto
ſynai.Moꝛalitatum Ca. vj.

Hic dicitur ꝙ
cū paſcha celebꝛaret̄,inuen
ti ſunt plures qui fuerant
immundi,nec ita cito pote=
rant mundari:qꝛ ſc₃ in eoꝝ
mundatiōe tēpus ſeptē die=
rū aliquotiēs requirebatur
Igit̄ cū iſti ꝓpter imūdiciā
paſcha celebꝛare neq̄rent:⁊
iſtis tūc caſtra ingredi nō liceret:mādatū eſt eis a
ex ꝑte dñi:ꝙ tūc q̄dē a celebꝛatiōe paſchatis ab=
ſtinerēt:ſ₃ ꝙ ip₃ ſequētí mēſe ritu ſuo celebꝛarēt.
Iſta poſſunt applicari ꝙ q̄n q̄s ſe ſentit imūdū.i.
in aliq̄ pctō pollutū:nō đ₃ ad celebꝛationem pa= Moꝛalitas
ſche.ſ.ad ſacr̄m altaris accedere:ſ₃ niſi ſit ſcāda=
lū,pōt diſſimulare ⁊ differre:⁊ tādē recupata mū
dicia ꝑ cōfeſſionē ⁊ pniam đ₃ iſtū agnū paſchalē
digne mādūcare.Qð ēt de imūdicia pollutionis
nocturne pōt itelligi:ꝓpter quā celebꝛatio miſſe

Job.14.c pōt aliqñ differri. Unde Job. Expecto donec ve-
Paſcha q̄- niat immutatio mea. ¶ Hic inueni notatū ꝑ quē-
druplex. dā doctorē: ꝙ filij iſrael legunt paſcha quadru-
Exo.12.d plex celebraſſe. Unū in egypto: aliud in deſerto:
Exo.12.a aliud in galgalis in deſerti exitu: aliud in hieru
Joſ.5.c ſalē tempore Joſue: qđ fuit ſolēniſſimū paſcha.
3.Eſd.1.a ¶ Sic vere cum paſcha ſeu phaſe interpretatur
Moralitas tranſitus, ſciendum eſt ꝙ iuſti quadruplicem
tranſitum celebrare noſcuntur. Eſt em̄ paſcha
in egypto: ⁊ iſte eſt tranſitus de vitijs ad ꝑnitē-
tiam. Eſt paſcha in deſerto, id eſt in penitentie
ſtatu: qđ fit cum trāſitur de ꝟtute in virtutem,
vel de bono in melius. Eſt paſcha in galgalis: q̄
interpretat̃ releuatio: ⁊ eſt trāſitus de vita hac
ad ſtolā aīe: quod fit in morte. Eſt paſcha in hie-
B rusalē: q̄ interp̄tat̃ viſio pacis: ⁊ eſt trāſit⁹ q̄ fiet
ad ſtolā corpis, ⁊ de morte ad vitā i reſurrectio-
ne. In egypto. i. in peccati ſtatu peccati ſtatū di
mittim⁹. In ſecūdo ꝑ deſertū. i. per ꝑfectionis ⁊
penitentie ſtatū proficiſcimur ⁊ incedim⁹. In ter
tio eterna beatitudo nobis reuelat̃: ⁊ deū facie
ad faciē cernimus. In quarto iam reſumpto cor
pore, in celeſti hieruſalē pacifice quieſcim⁹. Itaqꝫ
tranſeamus vſqꝫ in bethleē. Phaſe enim eſt trāſi
tus dñi. Hic ponit̃ quō nube mota tabernaculū
Exo.14.b mouebatur: et populus proficiſcebatur ⁊c. de
hoc vide ſuprā vbi poſui.

¶ Capitulū. x. Textus.

Locutuſqꝫ eſt dominus ad Moyſen, di-
cens. Fac tibi duas tubas. Moralitatū
Capitulum vij.

PReceptū eſt moyſi vt fa-
ceret duas tubas albas argē-
teas ⁊ ductiles quibus cōuo
caret m̄ltitudinē. Et erat vſus
tubaꝝ (ſicut hic dr) ad ppl'm cō
uocandum ad bella: ⁊ ad cōui
uia ⁊ ad feſta dñi. Tubis enim
ppl'i cōuocabant̃: bellātes excitabant̃: feſta dñi
Moralitas denūciabant̃, ꝯuiue letificabant̃. ¶ Tube iſte ſi-
gnificant p̄dicatores: q̄ ideo duo dicunt̃, q2 duo
teſtamēta ſcire debere noſcūt: vel q2 duplici cha
ritate inuicē cōbinantur. Iſti ergo debēt eſſe ar-
gentei ꝑ eloquentiā. Ductiles, hoc eſt malleis fa
cti ꝑ patientiā vel ꝑ malleoꝝ. ſ. tribulationū to-
lerantiā. Qui ſcꝫ ad quatuor dicunt̃ in eccl'ia va-
C lere: vcꝫ ad ppl'm ad fidē cōuocādū: ad feſtū pa-
radiſi nunciandū: ad bella cōtra vitia ꝑparādū,
ſeu ad bellatores cōtra vitia excitādū, ⁊ ad cōui
uas. i. fideles eccleſie ꝑ ſpē cōſolandū ⁊ letifican-
dū. Tube enim noſtre. i. p̄dicatores ppl'm ad fi-
dē ⁊ ad iuſtitiā conuocāt. Unde dicit̃. Uocate po
Johe.1.e pulū, coadiuuate cetū: canite tuba i ſyon ⁊c. Itē
milites. i. fideles ad bellandū cōtra vitia ⁊ cōtra
Amos.2.a tribulationes excitāt. vñ Amos. Morietur in ſoni-
tu moab, in clāgore tube. Itē feſtū ꝑparari pre
Pſ.80.a nūciāt. Pſ. Buccinate in neomenia tuba. Itē con
uiuas eccleſie ꝑ ſpem ⁊ conſolationē letificant.
1.Eſdr.5.g Eſdre. Clamauerūt multi cū tubis ⁊ gaudio ma
gno. Uide ſupra lib. xiiij. vltio ca. primo, vbi mul
Eodē, c.a ta inuenies. ¶ Hic aduerte vnum notabile ꝙ qñ
principes ⁊ capita multitudinis erant conuocā
di: tube vnico ſonitu pulſabant̃. Qñ ppl's cōuoca
bat vel ad ꝓficiſcendū excitabat̃: tunc tubarū ſo
nitus in longū ꝓtendebat̃ qñqꝫ plan⁹, qñqꝫ iter-
ciſus fieri iubebat̃. ¶ In quo pōt notari ꝙ p̄nci
Moralitas pes ⁊ capita multitudinū. ſ. p̄ncipes, iudices ⁊ p̄-
lati facilius debēt tubis. i. p̄dicatiōib⁹ obedire q̄
alij: q2. ſ. vnica vox dꝫ ſufficere ad tales vocādū:
vbi tñ vox ꝓlixior ſeu p̄dicatio vel monitio iter-
ceſſior ⁊ grauior ⁊ diuturnior ē neceſſaria ad po
pulū excitandū, vel ad virtutes vel ad bona opa D
ꝓuocādū. Quia reuera boni ſuperiores cito ⁊ fa
ciliter obediunt, vbi ppl's. i. duri ⁊ ruſtici ac rura
les difficili⁹ ⁊ tardius ad bona opa ire velint. Et
de petro ⁊ andrea Apoſtolis ⁊ prelatis dicit̃: ꝙ Matth.4.d
cum a chriſto vocati eſſent, ꝙ ſtatim relictis reti-
bus ⁊ patre ſecuti ſunt eū. De difficultate cōuer
ſionis populariū dicit̃. Uocaui et renuiſtis: extē- Prouer.1.c
di manus meas, ⁊ non fuit qui aſpiceret.

¶ Capitulū. xj. Textus.

Interea ortū eſt murmur populi. Mo-
ralitatum Capitulum viij.

ORtū eſt mur-
mur populi quaſi dolētium
ꝓ labore ꝯtra. Qđ cū audiſ
ſet dñs, iratus eſt: et accen-
ſus eſt i eos ignis dñi: ⁊ de-
uorauit extremā partē ca-
ſtroꝝ. Sed orante Moyſe
abſorpt⁹ eſt ignis. ¶ Illud Moralitas
poteſt allegari ꝙ de⁹ ſum-
me odit vitiū impatientie ⁊ murmuratiōis: ⁊ ma
xime qñ quis de labore quē ꝓ deo ſuſtinet: mur-
murat ⁊ triſtatur: nā ignē. i. maiorem tribulatio-
nē ſolet in talib⁹ accendere: ⁊ eos temporaliter ⁊
eternaliter cōcremare: ⁊ ſic de dolore murmura-
rationis ad ignē tribulatiōis neceſſe eſt eos per-
trāſire. Unde dr. De igne egredient̃: ⁊ ignis cōſu Ezech.15.b
meteos. ¶ Uel ſi vis allega quō oratio iuſti ꝓfi- E
cit tribulatis. Unde dr. Multū valet deprecatio Aliter.
iuſti aſſidua. ¶ Uel dic ꝙ illi q̄ erant in caſtris vl Jac.5.d
timi vel extremi, fuerūt igne accenſi. In quo pōt Aliter.
notari ꝙ ignes. i. tribulatiōes nō inuadūt hodie
illos qui in exitu eccleſie ſunt primi. i. principa-
les dñi ⁊ magiſtri: ſed ſolū illos qui ſunt extre-
mi. i. pauperes miſerabiles ⁊ mendici: q2 hodie E
mūdi tribulatiōes illos ſolent inuoluere, quos
extremos in mundi gradibus vident eſſe. Primi
vero, id eſt ſuperiores ⁊ diuites: tribulationum
ignibus non tanguntur: ſed potius honoribus
⁊ diuitijs extolluntur: ita ꝙ generaliter miſerie
⁊ tribulationes ad illos qui ſunt tribulati ⁊ mi-
ſeri deuoluūtur. Unde dicitur. Pepercerunt pin
guioribus Amalech: quicquid vero vile et re-
probum fuit, demoliti ſunt. ¶ Uel dic ꝙ extremi Aliter.
ſunt negligentes: qui ſcilicet in omnibus ſuis fa
ctis tardi et vltimi volunt eſſe. Iſtos ergo ſolet
ignis tribulationis inuadere. Primos vero, id eſt
diligentes et celeres ſolet non tangere. ¶ Uul-
gus promiſcuum dicitur flagrare deſiderio car Eodē, c.a
nium: cepitqꝫ manna cibum dulciſſimum abhorre
re, egypti cibos appetere: et pre aliorum ciborū
deſiderijs taliter proclamare. Quis dabit (in-
quiunt) nobis carnes? Recordamur piſcium F
quos comedebamus in egypto. In mentem no-
bis veniunt cucumeres ⁊ pepones ⁊ porri ⁊ cepe
et allia. Anima noſtra arida eſt: oculi noſtri non
vident niſi manna. ¶ Reuera chariſſimi, iſte ppl's Moralitas.
qui erat in deſerto, et exierat de egypto ad terrā
promiſſionis, et in tabernaculis habitabat; ⁊ de
celo manna dulciſſimum manducabat: ſignificat
viros religioſos et perfectos: qui ſcilicet egy-
ptum: id eſt mundum vel peccatum exierunt: et
vt terram promiſſionis, id eſt paradiſum habe-
rent, deſertum ꝑnitentie vel religionis ſubin-
trarunt: vbi ſcilicet manna deuotionis et ſcriptu
re poſſunt comedere: ⁊ vbi ſint peregrini et ho-
ſpites: cū hic manētē ciuitatē nō habeant, debēt
in iſto ſeculo tranſitorie habitare. Sed quid eſt?
Pro certo multi ſunt q̄ iſtā vitā contēnūt: ⁊ egy-

pti/id eſt mundi quē dimiſerant recordātes car=
nes/id eſt carnis delicias cōcupiſcunt. Jn men=
tem em̄ eis veniunt carnes ⁊ piſces id eſt delicie
carnales/cucumeres ⁊ pepones: qui frigiditatē
indeuotionis inducunt/id eſt eminentie ſecula=
res: porri/cepe ⁊ allia que choleram: id eſt aua=
ricie ardorem generāt: ⁊ que lachrymari faciūt:
cure ſeculi ſeu negocia ⁊ diuitie temporales. Et
breuiter iſti animas ſuas aridas/id eſt conſum=
ptas repreſentāt: māna, ſacre ſcripture ⁊ deuo=
tionis/dulcedinem bonorum ſpiritualium abo=
minant̄ ⁊ refutant: ⁊ illa que nihil valent. ſ. mūdi
bona deſiderant ⁊ affectant. Unde Sap̄. Anima
G ſatiata calcabit fauum. Et Job. Et eſſe ſub ſen=
Pro.27.a tibꝰ delitias cōputabāt. ¶ Cū filij iſrael in deſer=
Job.30.a to māna contēnerent: iratus dn̄s dedit eis car=
Eod.c.g nes multas: ⁊ eorū ingluuiē ſatiauit. Fecit enim
volare coturnices circa eorum caſtra ad duos
cubitos prope terrā in tanta abūdantia/ꝙ po=
pulus per menſem de ipſis ꝗ̄tum volebat acci=
piebat ⁊ in abundantia manducabat. Sed dum
adhuc carnes eſſent in dētibꝰ eorū/percuſſit eos
dominus plaga magna: ⁊ vocatus eſt locus ille/
Moralitas. ſepultura cōcupiſcentie. Jbi em̄ ſepelierunt po=
pulū qui deſiderauerunt carnes. ¶ Jſta poſſunt
applicari ꝙ interdum dominus in malum homi=
nis malā eius petitionē exaudit: ⁊ malis eius de
ſiderijs cōdeſcendit. Unde ſepe fit ꝙ cum videt
hominē māna. i. cibos ſpirituales contemnere: ⁊
carnes et egypti fructus. i. carnis delicias ⁊ mū=
di diuitias appetere: ſolet ei omnia ad votū cōce
dere: ⁊ eū in mundi proſperis ampliare: omniaꝗ
mala ſua deſideria ſolēt pro libito ꝑuenire. Pſ.
Pſ.80.c dimiſit eos ſm̄ deſideria cordis eorum: ibunt in
adinuentionibus ſuis: ⁊ eiſdē talia commodare.
Quia reuera dum iſti adhuc carnibus vtuntur:
id eſt delitijs ⁊ proſperis ſibi cōceſſis a domino
delectantur: ſepe accidit ꝙ ſubito a deo per mor
H tem ⁊ infortunia percutiuntur, ⁊ plaga damna=
tionis perpetue feriuntur: ⁊ ſic mundus ſepultu
ra concupiſcentie dicitur, pro eo ſcilꝫ ꝙ ibi car=
nes. i. delicie carnales concupiſcuntur: propter
quas homines finaliter ſepulture tradunt̄. Pſ.
Pſ.105.a Concupierunt cōcupiſcentias in deſerto, ⁊ pluit
eis ſicut puluerem carnes. Adhuc eſce erant in
ore ipſorum, et ira dei deſcēdit ſuper eos. ¶ Ad
Eodē.c.c finē ꝙ Moyſes poſſet melius onera populi ſup=
portare: elegit dominus ſeptuaginta viros ſe=
niores de populo: quibus dedit de ſpiritu ſuo, vt
poſſent ad gubernandum populum moyſen ad=
iuuare: qui ſcꝫ ſtatim ceperunt virtute ſuſcepti
ſpiritus prophetare. Accidit autem qd̄ ex illis
ſeptuaginta deſcriptis duo, ſcilꝫ Heldad et Me=
dad, deerant, qui ad tabernaculum non venerāt:
ſed in caſtris reſederant: qui etiam in ipſa datio
ne ſpiritus prophetare ceperunt: et ſic abſentes
ſicut preſentes ſpiritū domini receperunt. ¶ Jtē
Morali=tas. poſſet allegari quod ſpiritus vbi vult ſpirat et
Joan.3.b non preſentiā plus ꝗ̄ abſentiam requirit: quin=
immo ita bene fluit ſuper abſentes qui in do=
mibus ſuis et in caſtris huius ſeculi remanſe=
runt: quia ſcilicet fieri poteſt quod boni ſecula=
res qui in ſeculo remanent, aliquando tantam
portionem ſpiritus recipiunt: ⁊ ita bene de futu
ris prophetant ⁊ prenoſticant: hoc eſt dictu, ita
bene ad bona vel mala futura, vel ad occulta dei
iudicia inuigilant ⁊ attendunt, ſicut religioſi ⁊
clerici qui deo in eccleſia ſpecialiter ſe dederūt.
A Apud deū em̄ nō eſt diſtinctio iudei ⁊ greci: vnꝰ
Ro.3.d em̄ dn̄s eſt omnium. ¶ Uel dic ꝙ illi duo non re=
Aliter. manſerūt ex contēptu: ſed qꝛ indignos ſe ad po=
puli regimen iudicabāt. Et ideo dico ꝙ iſti ita bene
inuenti ſunt ꝓphetaſſe ſicut alij: ad denotandū
ꝙ illi qui ſe indignos reputant, non ſunt repu=
diandi ex hoc: ſed vna cum alijs i ſpū. ſ. per ordi=
nationē ⁊ ꝓmotionē implendi. Quia ſcꝫ ſm̄ Greg.
Ad eccl̄iaſticas ꝓmotiōes ſūt illi q̄ ſe retrahūt im=
pellēdi: ⁊ illi q̄ ſe ingerūt repellendi. ¶ Uel ſi vis Aliter.
poteſt iſtud dici ꝓ illis q̄ a tabernaculo. i. a pro=
prijs bn̄ficijs ſe ex cauſa legitima abſentāt: ⁊ in ca
ſtris. i. alijs mūdi negocijs ſeu etiā in ſtudijs vel
in proprijs matrimonijs ſe occupāt: qꝛ ſcꝫ ſi cau=
ſam iuſtam habeant, ſpm̄ ſanctum ad diuinam
grāꝫ recipe nūꝗ̄ ceſſant. ¶ Hic ponit̄ ꝙ cum Jo= Eodē.c.f.
ſue videret Heldad ⁊ Medad ꝓphetare i caſtris:
viſus fuit exinde dolere: ita ꝙ pre inuidia quam
habebat ſuper supernā grām, dicit, Moyſi ꝑ hec
verba. Domine mi Moyſes prohibe eos. Qd̄ tn̄
non fecit, ſed ipſum potius de inuidia quam ha=
bebat ſuper ſupernā gratiā rephendit. ¶ Sic ve Moralitas
re multi ſunt q̄ dolent ſi vident alios aliqua ſpe=
ciali gratia prepollere q̄ reuera ſunt reprehendē
di: ⁊ ad conſiderationē diuine mie inducendi. Uñ B
moyſes ait. Quis tribuat vt omnis ppl̄s prophe
tet: ⁊ tribuat ei dominus ſpiritum ſanctū? Quaſi
diceret, omnibus placeret ꝙ ſic fiat ⁊c.

¶ Capitu. xij. Textus.

Locutaꝗ eſt maria ad aaron cōtra moy
ſen propter vxorem. Moralitatū Ca. ix.

HJc ponitur ꝙ
aaron ⁊ maria inuidebant
Moyſi fratri ſuo: ⁊ locuti
ſunt cōtra eum ꝓpter vxo=
rē eiꝰ ethiopiſſaꝫ: dixerūtꝗ.
Per ſolum Moyſen locutus
eſt dominus? Nonne ⁊ no=
bis ſimiliter locutꝰ eſt? Ac ſi
recte viderent̄ ſibi inuide=
re de hoc ꝙ ſibi dn̄s loquebat̄: ⁊ ꝙ princeps ⁊ re=
ctor populi habebat̄. Quapropter maria lepra ꝑ
cuſſa fuit: ⁊ ꝑ ſeptē dies incluſa: ⁊ tādē ad ꝓces
moyſi q̄ erat mitiſſimus ſuꝑ oēs hoies, q̄ mora=
bant̄ in terra: ⁊ in tota domo dn̄i fideliſſimus re=
putatꝰ: poſt ſeptē dies eſt ſanata. ¶ Jſtd̄ applica Morali=
ꝙ inuidia nō parcit fratribus aut ꝓpinquis: qꝛ tas.
ſcꝫ frater vel ſoror ſi viderit fratrē ſuū in aliquo
ꝓſperari: vel in honore vel i gradu ipſos precelle
re vel eis anteferri ſolēt inuidere eis ⁊ qn̄ꝗ ꝯtra
deū murmurare. ¶ Uel ſm̄ origenē, iſtud pōt alle Aliter
gari: ꝙ detractor vn̄ nocere credit, aliqn̄ ꝓficit: ⁊
vbi famā alterīꝰ obnubilare intēdit, ipſam potiꝰ
augmentat ⁊ extendit: ſicut hic patet: qꝛ nunꝗ̄
dominus inuenit̄ laudaſſe moyſen ſicut hic, vbi
ꝯtra, eū murmurabat̄: ac nunꝗ̄ talis ſeruus fuit
ſicut Moyſes: q̄ in tota domo mea ita fideliſſimꝰ C
eſt. ¶ Uel pōt allegari, quō murmuratio eſt ma= Aliter
gnū crimen, ⁊ maxime qn̄ detrahit̄ moyſi fratri,
amico fideli pariter atꝗ miti: ꝓpter qd̄ ſcꝫ tanta
punitio. ſ. lepre percuſſio eſt ſecuta. ¶ Uel allega Aliter
quō mulieres ſunt multotiens cauſa rixe: ꝓpter
vxorem em̄ eius locuti ſunt contra eum. ¶ Uel ſi Aliter
vis dic ꝙ moyſes eſt p̄latus: q̄ reuera non dꝫ cu=
rare ſi fratres, ſocios ſuos ⁊ vicinos videt cōtra
ſe murmurare: ſed oīa debet benigniter ſuppor=
tare: ⁊ ſi īfortuniū eis accidat debet ꝓ eis exora=
re: exēplo Tyberij ceſaris: cui cū q̄dam adulator
diceret, ꝙ multi de eo obloquebant̄. Nō curo (in=
q̄t) qꝛ in libera ciuitate libere dn̄t eſſe mētes ⁊ lin
gue. Bene ergo dicitur. Non queres vltionē: nec L.ui.19.d.
memor eris iniurie ciuium tuorum.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Profectuſꝗ eſt populus de aſeroth fi=
xis tentorijs. Moralitatum Ca. x.

CUm Caleph et
Joſue terram promiſſionis ex-
ploraſſent: ⁊ ad illā occupādā
filios iſrl̄ īducere decreuiſſent
palmitem cū vua ſua college-
rūt / ⁊ eū in vecte pēdentē per
duos homines in deſertū por-
D tari fecerunt: et vt populum ſic allicerent / ſibi
Nu.13.d fructum eius demonſtrauerunt. Ueruntamen
ſicut ibi dicitur. Quidam de exploratoribus
turbauerunt populum / et acquiſitionem terre
impoſſibilē eſſe dixerunt: propter quod ad re-
trocedendū ppl'm in egyptū cōmouerunt / dixe-
rūtq;. Conſtituamus nobis ducē / ⁊ reuertamur
in egyptū. De quo indignatus dn̄s / ipſos explo-
ratores ꝑcuſſit: ppl'm vero ad moriēdum in ſoli
Moralitas. tudine condēnauit. ¶ Sic ꝟo duo beati explora-
tores terre ſancte paradiſi: ſcꝫ pr̄ et ſpūſſanct⁹:
volētes ꝙ popul⁹ fideliū q̄ in deſerto hui⁹ mūdi
vacabat / ad iſtā terrā ⁊ poſſeſſionē acquirendā
inuitaret: ⁊ nō obſtātib⁹ gigantibus qui impe-
diebāt .i. demonib⁹ ordinauerūt ꝙ duo homines
ſeu ꝑſone ſcꝫ Gabriel ⁊ maria palmitē cū vua .i.
dei filiū cū humanitate in hoc deſertū deferrēt:
vt ꝑ hui⁹ bn̄dicti fruct⁹ ꝑſentiā corda populi ad
concupiſcentiā iſti⁹ patrie cōmouerēt: ⁊ maxime
cum iſtum fructum in vecte .i. in cruce pro redē-
ptione ſua pendentem conſpicerēt: ⁊ viderent il-
lud quod hic dicit̄. Iſta reuera fluit lacte ⁊ mel-
Aliter. le / ſicut ex his fructibus cognoſcit̄. ¶ Uel dic q̄d
palmes abſciſſa cū vua pendēs in vecte eſt chri-
ſtus ⁊ eius ſanguis / abſciſus ⁊ mortuus pendēs
in cruce. Duo portātes ſunt duo ppl'i / iudaicus
ſcꝫ et gentilis: ⁊ illi ſcꝫ qui de duob⁹ populis cre-
diderunt / et maxime ſancti patres. Increduli
ſignificant iudeos ⁊ gentiles qui credere nolue-
E runt: qꝛ reuera ſic factum eſt q̄d iſti baiuli id eſt
apoſtoli ⁊ predicatores vtriuſq; ppl'i / ſeu profeſ-
ſores duplicis teſtamenti: palmitem ſeu botrū .i.
chriſtum pendentem ⁊ crucifixum: id eſt chriſti
crucifixi fidē ꝑdicauerunt: portando vſq; ad de-
ſertum huius mūdi: vt ſcilicet populum induce-
rent ad credēdum: ⁊ ad terrā ꝓmiſſionis / id eſt
paradiſum appetendū ⁊ cōcupiſcendū. Sed re-
uera mediantibus aliquibus exploratoribus .i.
contradicentibus aliquibus iudeorum phari-
ſeis / ⁊ aliquibus gentilium philoloſophis multi
in incredulitatis vitio remanſerunt: ⁊ egyptū .i.
mundum potius elegerūt. Quapropter in deſer-
ps.105.c to inferni cum ſuis exploratoribus .i. cum ſuis
malis ⁊ hereticis doctoribus perierunt. Ps. Pro
nihilo habuerunt terram deſiderabilem. Non
Aliter. crediderunt verbo eius: ⁊ murmurauerūt in ha-
bitationib⁹ ſuis. ¶ Uel dic ꝙ exploratores boni
fuerunt apoſtoli. Mali fuerunt phariſei ⁊ here-
tici. Iſti ergo populum ad terram promiſſionis
id eſt paradiſum inducūt: illi vero totis viribus
ꝯtradicūt. Sed qꝛ magis malis q̄ȝ bonis credit̄:
igitur increduli peccatores morti perpetue in
inferni ſolitudine condemnantur. Illi enim qui
prelia filiorum enachim gigantum .i. demonum
tentationes metuunt / ⁊ pro terra ꝓmiſſionis et
F pro paradiſo laborare ⁊ militare renuunt in de-
ſerto penitētie vel religionis: ſed potius ad egy-
ptum / id eſt ad mundum vel ad peccatum retro
uerti contendunt: non ſunt digni dictam terrā
promiſſionis ingredi vel videre: ſed potius tem-
poraliter neceſſe habent ex diuino iudicio depe-
rire. Unde hic dicitur. Non videbūt terram pro
qua iuraui patribus eorum: nec quiſq; ex illis
mat.22.a qui detraxerunt mihi / intuebitur eam. Et ali-
bi. Nuptie quidem parate ſunt: ſed qui inuita-
ti fuerant non fuerunt digni ⁊c. vt patet ibidē.

¶ Capi. xiiij. Textus.
Igitur vociferans omnis turba fleuit
nocte illa. Moralitatum Cap. xi.

VIdens dn̄s po-
pulum murmurantem voluit
ipſum delere ⁊ ꝑcutere: moy-
ſen vero diuitē ⁊ potentē face-
re, ⁊ alteri pplo maiori ꝑfice-
re. Moyſes ꝟo noluit: ſed fuſa
oratiōe / ꝓ populo interceſſit: ⁊
irā dei ne deleret populū / tēperauit. ¶ Sic vero Moralitas.
ꝑlat⁹ nō debet populū ꝓpter quodcūq; delictū
dimittere: nec in eorū dānatione conſentire: ſed
potius pro ipſis dominum exorare: quinimmo
quācūq; vtilitatem temporalem debet contēnere
vt poſſit ſalutem populo procurare: populiq; ſa-
lutem ⁊ vtilitatem debet ꝓprie ⁊ priuate ſue vti-
litati preponere ⁊ preferre. Unde iſte debet dice-
re illud Apoſtoli. Omnibus per omnia placeo nō
querens quod mihi vtile eſt / ſed quod multis B
⁊c. ¶ Filij iſrael contenebrati voluerunt contra 1.cor.10.g
voluntatem Moyſi chananeum inuadere: dato eodē ca.g
ꝙ Moyſes diceret eis ꝙ dominus cum eis nūq;
eſſet: et ideo qꝛ tunc proprijs viribus confidere
videbant̄ / victi fuerūt: ⁊ multi ex eis ceciderūt.
¶ Quod ad hoc allegari poteſt, ꝙ ille qui in pro-
prijs viribus plus debito cōfidit: ⁊ ſe contra ho- Allegoria.
ſtes ſuos diabolum ⁊ carnem preualere credit,
faciliter a tentationib⁹ vincitur: et ab hoſtibus
ſpiritualibus ſuperatur: maxime quando domi-
nus non eſt cum eo .i. quando ipſum diuina gra- Jo.15.a
tia nullatenus comitatur. Unde dicit̄. Sine me 2.Cor.3.b
nihil poteſtis facere. Et Apoſtolus. Non ſumus
ſufficientes aliquid cogitare a nobis tanq; ex
nobis: ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt.

¶ Capl'm xv. Textus.
Locutus eſt dominus ad moyſen di-
cens. Loquere ad filios. Moralitatum
Capitulum xij.

HIc ponit̄ ꝙ qui-
dam inuent⁹ eſt q̄ ſabbato ligna
cedebat et colligebat: qui inclu- h
ſus eſt in carcere quouſq; ſcire-
tur de eo quid dominus impe- Morali-
raret. Precepit ergo dominus tas.
quod lapidaretur: et quod propter violatio-
nem ſabbati lapidibus opprimeretur. ¶ Iſtud
applica contra illos qui ſabbata et feſta non
cuſtodiunt, ſed in eis opera ſeruilia / et maxi-
me peccata faciunt et committunt / et errant:
tales enim in inferno lapidabuntur: et lapidi-
bus duris, id eſt perpetuis tribulationibus Aliter.
obruentur. ¶ Uel dic quod ſabbatum ſignifi-
cat ſtatum religionis vbi debet eſſe quies / id
eſt tranquillitas affectionis et tribulationis.
Qui igitur tale ſabbatum / id eſt religionis
ſtatum violauerit, et ibi ligna collegerit / id eſt
mundana negocia tractare preſumpſerit / la- Exo.20.b
pidibus dure dei ſententie finaliter ceſus erit.
Unde dicitur. Memento ergo vt diem ſab- Aliter.
bati ſanctifices. ¶ Uel ſi vis iſtud allega / ad
oſtendendum quod legis tranſgreſſores acri-
us in principio puniuntur / vt ſic ipſa lex ob-
ſeruari diſcatur: ſicut etiam plurimis an-
tiquorum exemplis patet / ſcilicet de Ro-
mulo: qui fratrem ſuum occidit / pro eo
quod contra edictum ipſe muros vrbis tranſi-

liȷ̄t:⁊ de illo qui filium ꝓpꝛiū peremit/ꝓ eo qđ contra hoſtes pugnaſſet/licet victoꝛ extitiſſet.
Aliter. ¶Iſtud etiã pōt allegari/ad pꝛobãdū ꝙ deꝰ antiquitus erat valde rigoꝛoſus ⁊ punitiuꝰ: q̄ tñ modo in tēpoꝛe legis noue eſt pius/patiēs ⁊ benignus: qꝛ lex antiqua dicit̄ lex rigoꝛis ⁊ timoꝛis. Lex aūt noui teſtamēti dͥ lex gratie et amo-
A
Eodē ca. d ris. ¶Hic p̄cepit dñs ꝙ filiȷ̄ iſrael ex quatuoꝛ angulis palliorū ſuoꝝ faciant ſibiȷ̄ fimbriã de vittis hyacinthinis: vt cum eas viderint (inquit) recoꝛdentur mandatoꝛum dñi: ⁊ nō ſequant̄ cogitationes ſuas/⁊ oculos per res varias foꝛnicantes: ſed recoꝛdentur preceptoꝛum domini/et faciant ea: ſintq̄ ſancti deo. Quod ſm̄ Comeſtoꝛē ita ſtricte ſeruauerūt phariſei/ꝙ in angulis palliozum ſpinas ponebant/vt eoꝝ punctionibꝰ legem domini memoꝛarēt. Et adhuc in pallio quo vtuntur in ſynagoga in quatuoꝛ angulis vitte ſunt hyacinthine qui quidem pannus coloꝛis celeſtis eſt/ad recoꝛdationē legis/q̄ de celo eis extitit data.
Moꝛalitas. ¶Per palliū intelligitur conuerſatio: per quadraturã intelligitur quatuoꝛ virtutum cardinaliū ꝑfectio: ꝑ vittã hyacinthinã itelligit̄ celoꝝ vel celeſtiū dei mãdatoꝝ adimpletio: per extremitatē palliȷ̄ intelligit̄ ꝑſeuerãtia ſancte cōuerſatiōis ⁊ cōtinuatio: ꝑ ſpinas intelligit̄ diuini timoꝛis punitio ⁊ ſtimulatio. Igit̄ dico ꝙ quilibet debet in pallio conuerſationis ſue habere quatuoꝛ angulos. i. quatuoꝛ virtutes cardinales: necnō cū extremitate perſeuerãtie: cū vittis hyacinthinis id eſt cū cōſideratiōe celeſtis vite ⁊ mãſionis: ⁊ cū ſpinis id eſt cū timoꝛe ⁊ cōpun-
B ctione infernalis dãnationis. His eñ mandatis dei recoꝛdamur ⁊ ea ꝑficimus: ⁊ cogitatiōes malas ⁊ vagas nō ſequimur/ſ; repꝛimimꝰ: ⁊ oculos coꝛdis ne ꝑ res varias diuerſis deſideriȷ̄s foꝛnicentur, cohibemus ⁊ repꝛimimꝰ. Sic etiã deo noſtro ſancti ſumus atq̄ viuimus. Conſtat eñ ꝙ per ſpinas diuini timoꝛis, ⁊ per hyacinthum celeſtis amoꝛis, ſenſus noſtros a malis appetitibus cohibemus: ⁊ mandata dei recoꝛdamur facilius et implemus.

¶Cap. xvi. Textus. Ecce autē Choꝛe filius Iſnar: filiȷ̄ Caath.

Moꝛalitatum Cap. xiȷ̄.

Choꝛe quidã magnus leuitici generis adiūctis ſibi ducētis quinquaginta viris, cū dathã ⁊ abirō q̄ erãt inter rubenitas maioꝛes, murmurauerūt cōtra moyſen ⁊ aarō cōtribules ⁊ fratres ſuos: ⁊ inuidētes ꝙ aaron pꝛopter ſacerdotiū, moyſes pꝛopter ducatum, plus ceteris honoꝛabantur: ſe ⁊ dictos complices ſuos leuitas dignos ſacerdotio aiebant. Dathan vero ⁊ Abiron quia erant de genere Ruben pꝛimogeniti duces debere fieri pꝛetendebant. Igitur dathan ⁊ abiron ad moyſen venire contempſerunt vocati: ſed potius ad reſiſtēdum ſibi, ſe et affines ſuos contribules parauerunt: quapꝛopter oꝛante ⁊ flente moyſe, et eoꝛum inuidiã puniri poſtulante: factus eſt vehemens terremotꝰ.
C Pꝛecepit itaq̄ moyſes populo, ꝙ ſepararent ſe a tabernaculis hominū impioꝝ: ſtatimq̄ aperta eſt terra, et ipſos cum vniuerſa ſupellectili et familia ⁊ cōgregatione deuoꝛauit et abſoꝛbuit: et tandem iterum ipſa voꝛago patula ſe recluſit. Tunc etiam Choꝛe et illi ducenti qui ſacerdotium ambiebant, a moyſe vocati fuerūt: hauſto igne in thuribulo ſuo, aaron ſimiliter in ſuo, coꝛam domino ſtabant: et quem eligeret dominus in ſacerdotem, expectabant. Repꝛehenderat enim eos moyſes de huiuſmodi ambitione, dicens. Multum erigimini filiȷ̄ leui. Nunquid parum vobis eſt, quod ſeparauit vos dominus ab omni populo: et iunxit ſibi ⁊ oꝛdinauerit, quod quilibet cum thuribulo ſuo coꝛam domino ſtaret: et volūtatē dñi vtrū illi vel ipſoꝛum aliquis vel aaron eligi deberet ad ſacerdotiū, expectaret? Tunc ergo cū terra dathan ⁊ abiron abſoꝛbuiſſet: ⁊ iſti q̄ cū ſuis thuribulis ſtabãt, igne ab ipſis thuribulis exeūte, ſunt coꝛã dño deuoꝛati: aaron vero inter ignes illeſus permãſit. ¶Iſta pñt allegari literaliter: qđ in quo peccat q̄s, in hoc etiam punitur: iſti enim peccabant appeten- Moꝛalitas.
do rem ſpiritualem, ſcilicet ſacerdotium: ideo igne tanq̄ re magis ſpirituali conſumpti ſunt. Dathan vero et abiron peccauerunt appetēdo rem terrenam et ſpiritualem, ſcilicet populi ducatum: et ideo a terra puniti et abſoꝛpti fuerunt
¶Uel dic generaliter contra inuidiam, que non D
poteſt pati pꝛoſperitatem alterius etiam bonorum vel melioꝛum, vel a deo ſpecialiter electoꝝ Aliter.
q̄ſq̄ in nullo eos ledentium vel nocentium: ſicut etiam hic moyſes legitur dixiſſe. Ne reſpicias (inquit) ſacrificiū ipſoꝝ: tu dñe ſcis, ꝙ nec aſellum quidē acceperim ab eis: nec afflixerim quēpiam ipſoꝝ. Uñ Seneca dicit, ꝙ ſi nullos inimicos facit iniuria multos tñ facit inuidia. Iſti ergo igne ꝓpꝛiȷ̄ thuribuli. i. doloꝛe ꝓpꝛiȷ̄ coꝛdis ⁊ coꝛroſione inuidie cōburunt̄ in hac vita: finaliter ꝟo abſoꝛbent̄ in infernali miſeria. ¶Uel dic ꝙ iſte due
ſecte ſignificant duo genera ambitioſoꝛum: qui- Aliter.
dam enim ambiunt ad ſacerdotium. i. ad eccleſiaſticum ſtatum: ſicut ſunt religioſi et clerici: et iſti figurantur in Choꝛe et ſuis ſequacibus/qui erant leuite. Aliȷ̄ ambiunt ad ducatum. i. ad iudicaturas pꝛepoſituras ⁊ ſingularem pꝛincipatum: ⁊ iſti figurantur in dathan et ſuis complicibus. Omnes enim tales de ſuis ſufficientiȷ̄s pꝛeſumunt: et ſe dignos talibus officiȷ̄s et ſtatibus eſſe credunt. Illos vero qui talia officia ex dei voluntate tenent/deſpiciunt et contemnunt: et ſe eis pꝛeficere/ipſoſq̄ de ſuis ſtatibus abiȷ̄cere conantur/ſatagunt et contendunt: et eos habere dominos vilipendunt. Tales ergo pꝛeſumptuoſi et rebelles et inuiti ac ambitioſi: qui etiã vocati a moyſe. i. a ſuperioꝛibus/venire nolunt: ſed potius murmurant/rebellant et cōtradicūt
ſolet dominus terribiliter punire. Igniſq̄ rixe ⁊ E
diſcoꝛdie de ſuis pꝛopriȷ̄s thuribulis. i. de ſuis coꝛdibus ⁊ domibus: inter ſe ſolet aliquotiens exire: et ipſos et eoꝛum ſtatum ſolet conſumere ledere et voꝛare. Terra finaliter eos deuoꝛat: et infernus eos deglutit/deſtruit atq̄ damnat. Et non ſolum ipſos ſed et eoꝛum ſequaces et com-
plices ſic caſtigat. Pſ. Aperta eſt terra ⁊ deglu- pſ. 105. c
tiuit dathã: et operuit ſuper congregationem abiron. Quia igitur ſequaces talium cum talibus pereunt: pꝛecepit dominus vt talium cōſoꝛtia fugiamus: ⁊ qđ ab eoꝛum tabernaculis et familiaritatibus recedamus/ne foꝛte cū eis pereamus: quia reuera quando videmus conſpiratoꝛes vel detractoꝛes contra moyſen ⁊ aaron. i. cōtra bonos pꝛelatos et pꝛincipes congregatos et ad detrahendum et machinandum compoſitos: non eſt tutum talibus ſe adiungere: quia ſcilicet pꝛelatis vel pꝛincipibus pꝛeualentibus contra tales/ſolent eoꝛum ſequaces et complices penas ſimiles luere vel deflere. Bene ergo
dicit. Recedite a tabernaculis impioꝛum homi- Nu. 16. b
num/et nolite tangere que ad eos pertinent: ne
inuoluamini cum eis. ¶Uel dic ꝙ terra que Da- Aliter.
than et ſuos ſuſcipiebat: ſignificat ambitioſoꝝ terrenam pꝛoſperitatem et ſtatum, vel etiam il-

lam terram vel patriam quam occupāt:que pꝛo
F certo ipſos quandoqꝫ deuoꝛat / iniq̄tum ſcilicet
damnationis et tribulationis eoꝛum materiam
adminiſtrat. Quod quidem videmus ſpiritua-
liter in multis:quieſſent boni ꝛ virtuoſi:niſi ter
ra id eſt terre pꝛoſperitas et fluctus negociorū
ipſos per vitia deuoꝛaret:ꝛ ſenſum eoꝛum ꝛ in-
geniū abſoꝛberet. Unde Seneca in epiſtola.xix.
Ingenioſus fuit Methenas magnum exemplū
eloquētie daturus/niſi eum felicitas inuoluiſſet
Quod etiam tempoꝛaliter videmus in aliĳs. Cō
ſtat enim quod de tyrannis et malis dicimus qđ
pꝛopꝛia terra in qua ſtant/pꝛopꝛia ciuitas vel
patria quam occupant/ ipſos finaliter occidit
et deuoꝛat:et eos quandoqꝫ cum ſuis ſequaci-
bus ita tollit de medio/quod nullum veſtigium
Aliter. reſtat. Supꝛa.xiĳ. Terra quam vidimus/deuo-
rat habitatoꝛes ſuos. ¶Uel iſtud allega ſi vis/
cōtra aliquas abbatias vel etiam ciuitates/que
ſcilicet pꝛelatum vel iudicem ſuſtinere nequeūt:
ſed omnes qui ibi ſtant/etiam cum afflictionib⁹
mat.21.d deuoꝛare contendunt:ſicut patet de cultoꝛibus
Aliter. vinee:qui ſeruos patriſfamilias vnum poſt aliū
occiderunt ⁊c. ¶Uel dic quod Choꝛe et ſui ſe-
quaces ſacerdotium ambientes/ignem et thu-
ribula habuiſſe leguntur ad denotādum/quod
ambitioſi pꝛo habendis dignitatibus/thuribu-
lis et ſuffragĳs : id eſt adulationibus et igne,
id eſt muneribus/alios per auariciam inflam-
mantibus vtuntur:et in eis confidere dinoſcun
tur Cum Choꝛe ſuiqꝫ ſequaces ſacerdotium am
G bientes/et añ deum thurificare volentes : iuſto
ꝛ mirabili dei iudicio igne de ſuis pꝛopꝛĳs thu-
ribulis exeūte fuiſſent combuſti/ꝛ pꝛopter ambi
Eodē ca.f tionem puniri. ¶Pꝛecepit dñs ꝙ illa thuribula
in laminas fabꝛicarentur:ꝛ altari holocauſtoꝛū
affigerentur:vt ſic quicūqꝫ ſacrificantes ꝛ vidē-
tes laminas terrerentur ex punitiōe dicti crimi-
nis:ꝛ a ſimili ambitione metu ſimilis ſupplicĳ re
traherentur. ¶Iſta autem poſſunt applicari qđ
Morali- pena vnius debet eſſe terroꝛ multoꝛū. ¶Poteſt
tas. etiā allegari ꝓ ꝯſuetudine illoꝝ q̄ ſceleratos in
locis publicis ſuſpēdūt,vel in locis eoꝛū aliqđ
ſignū ſue punitiōis ꝛ nequitie cōſtituūt:vt oēs
q̄ talia ſigna vidēt/timeant:ꝛ a ſimili delicto ca-
ueāt. Et inde etiā eſt qđ hiſtoꝛie antique maloꝝ
hominum depingūtur:pꝛo eo ꝙ ex eoꝛum aſpe-
ctu homines a criminibus coerceantur. Unde
etiam de Xerxe rege legimus/qđ quendam ma-
lum iudicem fecit excoꝛiari:et pelle eius ſedem
iudicialem cooperiri :filiūqꝫ eius loco ei⁹ iudicē
conſtituit:ꝛ vt in dicta ſede ſuper coꝛium patris
ſedendo/iuſta iudicia redderet/imperauit. Hoc
ergo fecit : vt quotiens aliquam ſententiam da-
ret/ punitionis patris ſui memoꝛiam haberet:
et ſic ab iniuſticia deuiaret. Igitur dico quod
in altari eccleſie debent maloꝛum et ambitio-
ſoꝛum pene ſcribi et depingi: vt ſcilicet terro-
re ſuppliciorum poſſint aliĳ a ſimilibus nequi-
H tĳs retardari. Quod etiam de altari ſacre ſcri-
pture dici poteſt in quo pꝛo certo multoꝛum ma
loꝛum hoim/et ſuarum punitionum ſigna et hi-
ſtoꝛie recitanꝶ:vt omnes q̄ in tali altari ſacrifi-
cant.i.qui in ſacra ſcriptura ſtudēt:dū hec aſpi-
ciant/terreantur.i.a ſimilibus arceanꝶ. Apoca.
Apo.18.e Qui in mari operantur longe ſteterunt ꝛ clama-
uerūt/vidētes locū incendĳ ei⁹. Aaron qui erat
iuſte pꝛomot⁹ ꝛ a deo elect⁹ q̄uis eſſet in medio
eoꝛum qui pꝛopter ſuā ambitionem incēdio pe-
riclitabantur,tñ nō legiꝶ eſſe leſus. Sic vero iu-
ſti q̄uis ſint in medio maloꝛum igne ſue cupi-
ditatis et auaricie,tñ nullatenus leduntur:ſed
ſeipſos bonos et ſynceros ſeruantes/innocen-
ter viuere compꝛobantur. ¶Hic dicitur qđ cum

ppl's ꝓpter moꝛtē Choꝛe, Dathan ꝛ Abirō ꝛ ſuo Eodē ca.f.
rū,vellent Moyſen ꝛ Aaron lapidare ſtatim ap-
paruit gl'ia dñi:q̄ ipos fugientes ad tabernaculū
cooperuit ꝛ ꝓtexit:populuꝫ vero murmurantem
ꝛ ad ſeditionē mouentē,ira dei puniuit ipſoſqꝫ in
cendium mox inuaſit. Simile poniꝶ ſupꝛa:vbi cū
ppl's vellet lapidare moyſen,apparuit gl'ia dñi: Nu.14.b
q̄ ꝛ populum terruit,ꝛ moyſen de manibus popu
li liberauit. ¶Iſtud etiam allega,ꝙ tunc ſumma Morali-
apparet dei benignitas,quando magis inſtat pe tas.
riculū ꝛ neceſſitas:tuncqꝫ magis ſolet auxiliari
quando videt bonos ab impĳs moleſtari. Solet
enim quandoqꝫ in ipſo actu perſecutiōis bonos
ꝓtegere,ꝛ malos incendio,tribulatiōe,ꝛ infoꝛtu-
nio moleſtare. Vñ Apoſtolus. Facit cū tētatione A
ꝓuentū. Quod ſcꝫ in paſſionibus martyꝛū cōpꝛo 1.Co.10.c
baꝶ pluries accidiſſe, Vñ diciꝶ. Iuſtus de angu- Pꝛo.11.b.
ſtia liberabiꝶ:ꝛ tradeꝶ impius pꝛo eo. ¶Cū ppl's Eodē.ca.g
cōbureretꝶ,ꝛ incendiū pateretꝶ,ꝓ eo ꝙ cōtra Moy
ſen murmurauerunt:Aaron ex pꝛecepto Moyſi
ad locū incēdĳ cucurrit,ꝛ ſtās inter moꝛtuos et
viuentes:thymiama deo obtulit,ꝛ oꝛans ꝓ ppl'o Moꝛalitas
incendiū diminuit ꝛ extinxit. ¶Sic vero q̄ñ incen-
diū vitioꝝ vel tribulationū vaſtat ppl'm ſubdito
rū,ſtatim debet adeſſe aaron.i.pꝛelatus vel eccle
ſiaſticoꝝ populus,qui ꝓ certo debet contra hu-
iuſmodi incendiū concurrere:ꝛ ſe inter moꝛtuos
ꝛ viuentes.i.inter peccatoꝛes ꝛ iuſtos medium
ponere:vt ſcꝫ moꝛtuos poſſit ad gratiam reſu-
ſcitare:viuos.i.iuſtos ne tali incendio pereant li Heb.11.g.
berare. Debet ergo thimiama oꝛatiōis ꝓ popu-
lo dño offerre:ꝛ ſic poterit vitioꝛū vel infoꝛtunio
rū incendium ſuperare. Et ſic de bonis pꝛelatis
poteſt dici illud Apoſtoli. Obturauerūt oꝛa leo-
num:extinxerunt impetum ignis: effugauerunt
gladĳ aciem.

¶Capi.xvij. Textus.

Et locutus eſt dñs ad moyſen, dicens: Loquere ad filios. Moꝛa. Ca. xiiĳ.

V Olēs domin⁹
acerdotiū Aarō confirma- B
re,ꝛ murmur populi ſedare
et volens oſtendere ipſum
Aaron ſpecialiſſimū electuꝫ
ſuū eſſe. Pꝛecepit ꝙ ſingu-
las virgas aridas ſingule
trib⁹ cū ſupſcriptiōe ſingulo
rū noim tribuū i tabernacu-
lū poneret. Aaron autē ſuā virgā ſiccā cū inſcri-
ptiōe ꝓpꝛĳ nominis ſue tribus poneret cū eiſdē.
Cūqꝫ oēs ille virge corā dño per nocte fuiſſent di
miſſe:ꝛ in craſtinum pꝛoducte:inuenta eſt virga
aarō germinaſſe:necnō frōdes ꝛ floꝛes ꝛ fruct⁹:
ſcꝫ amigdala pꝛotuliſſe. Quo ſigno ſacerdotium
aaron fuit a domino confirmatum. Uirga quoqꝫ
ſicca q̄ floꝛuit eſt in tabernaculo ꝛ in arca ad ꝑpe
tuū monimētū repoſita. ¶Sic vero ſi tu vis ſcire Moꝛalitas
qui ſacerdotes,ideſt ſuperioꝛes ꝛ pꝛelati debent
eſſe a deo pꝛeelecti:reſpice virgas eoꝝ ideſt iuſti
ciā vel iuriſditiōes quibus regunt populum:et
ille cuius virga i.iuſticia erit arida ſine humoꝛe
carnalis affectionis:recta ſine curuitate vel de-
clinatione perſonalis acceptionis: germinans
per bonam cogitationem, frondens per latam
dilectionem,floꝛens per bonam conuerſationem,
fructificans per bonam operationē. Talis pꝛo
certo erit aaron dei electus,ideſt pꝛelatus ꝛ bo-
nus,dignus,ſufficiens ꝛ acceptus. Aliĳ vero quo
rum virga ſeu iuridica iuſtitia remanet ſicca : ꝛ
a germine,fronde,floꝛe, fructu pꝛedictis ſte-
rilis et vacua,digni ſunt repudiari a ſacerdo-

C dotio platiōe ⁊ ꝓmotione vel officio retropelli: ⁊ ſic poterit illis dici illud: Uirga eq̄tatis virga
Heb.i.b regni tui ⁊c. Et dic ꝙ aaron interpretatur mons fortis: ad denotandū ꝙ prelatus q̄ tali virga iudicat, eſt vt cōiter mons.i. altus ⁊ honoratus: et fortis.i. ſolidus ⁊ cōfirmatus: q2 ſcȝ tales quoꝝ iuſtitia talis eſt, vt premiſſi ſunt apud hoies alti ⁊ honorati ⁊ in ſtatu ſuo timere debet, qui ſcit et vult iuſtitiā exercere, ⁊ virgā floridā ⁊ fructiferā dño pſentare. Unde dicit. Facte ſunt ex eo vir
Eze.19.e ge ſolide ſceptrū dominātū. ¶ Uel dic ꝙ Aaron
Aliter. ſignificat populū iudaicū. Uirga ſicca ſignificat virginem benedictā Mariā, ab omni humore carnalis voluptatis penitus alienā. Iſta ergo ſicca germinauit, floruit, fronduit, fructificauit.i. virgo concepit peperit ⁊ generauit illū q̄ eſt germē gratie, fons letitie, flos mūdicie, fruct⁹ iuſtitie, id eſt dei filiū benedictū Chriſtū. Chriſtus. amigdalū pōt dici: qui eſt fructus medicinalis: pro eo ꝙ iſte mundū ſanat ⁊ redimit a morbo peccati ⁊ nequitie. Et breuiter aliis virgis.i. aliis virginibus ſiccis ⁊ ſterilib⁹ manentib⁹: iſta ſola floruit ⁊ ſine ſemine viri deū ⁊ hominē parturiuit. Unde
Eſa.ii.a dicitur. Egredietur virga de radice Ieſſe, et flos de radice eius aſcendet, ⁊ requieſcet ſup eū ſpi-
D ritus domini. Iſta enim ad literā fuit de radice i. de genere ieſſe, qui fuit pater Dauid: ⁊ de radice.i. de corpore hui⁹ virge aſcēdit iuſtitie dei filius: ſuper quē requieuit ſpūſſanctus. ¶ Aduerte hic ſi vis, quod dixit dominus moyſi. Illius quē elegero germinabit virga, ⁊ tñ ipſe plus reddidit ꝙ promiſit: q2 ſcilicet virga illa non ſolum germinabit, imo fronduit, floruit ⁊ fructificauit: ad denotandū ꝙ deus ſuperabundantius pmiat
3.Reg.3.b ꝙ promittit: ſicut apparuit in Salomone: qui ſolū petebat ſapientiam: ſed dñs non ſolū ſapien-
Jaco.i.a tiam, imo etiam diuitias ⁊ gloriā ſibi dedit. Un
Aliter. dicitur, ꝙ ipſe dat oibus affluenter, ⁊ non improperat. ¶ Uel dic ꝙ exemplo ei⁹ quilibet vir perfectus plus debet facere ꝙ promittere: ⁊ abundantius benefacere ꝙ auſus fuit dicere vel afferere. Quod eſt contra multos, qui multa promit-
Eccli.4.b tunt ⁊ pauca reddūt: de quibus dicitur: exigua
Pro.14.c dabit, ⁊ multa improperabit. Et alibi. vbi verba ſunt plurima, ibi frequenter egeſtas.

¶ Capi. xviii. Textus.

Dixit dominus Ad Aaron. Tu et filii tui et domus patris tui. Moralitatum Capitulum xv.

E Ictū eſt aarō. Tu ⁊ filii tui cuſtodite ſacerdotiū veſtrū: ⁊ oia q̄ ad cultum altaris pertinēt ſacerdotes illō miniſtrabūt. Si quis extraneus acceſſerit, occidetur. Ponitur etiā hic: ꝙ leuite debebant habere decimas de oibus bonis filioꝝ iſrael. Ipſi vero leuite de decimis perceptis debebant percipere decimam partem, et dare ſacerdotibus: nihilq; debebant hereditatis habere in populo, decimarum oblatione cō-
Moralitas tenti. ¶ Sic vero ſacerdotes.i. ſacri duces, ſcȝ boni ⁊ ſancti viri debebant circa altare dñi ſcȝ in officiis eccleſiaſticis miniſtrare: nulluſq; extraneus.i. nullus peccator: ſimoniacus vel indign⁹ ſe debet ad hoc ingerere quoquo modo. Leuite etiam ⁊ clerici et religioſi non debēt mundanas hereditates ⁊ opes querere: ſed decimarū oblatione, id eſt ſuorum prouentuū eccleſiaſticorum perceptiōe debet contenti eſſe: ⁊ ad hec, de his debent ſuis ſacerdotibus, id eſt ſuis maioribus, pmitias.i. ſubuentiones ⁊ ſeruitia debita miniſtrare: quod tñ eſt contra multos ambitioſos clericos quibus decime.i. beneficia eccleſiaſtica nō ſufficiunt imo temporales dignitates, regſq; officia ambiunt atq; cupiunt: ⁊ terrenas poſſeſſiones pro ſe ⁊ ſuis accumulant ⁊ acquirunt. Contra quos dicitur. Contenti eſtote ſtipendiis ve- Luc.i.c
ſtris. Et hic dicit etiā ſic: in terra eorum, ſcȝ ſecu- F
larium, nihil poſſidebitis: nec habebitis partem inter eos. Ego enim hereditas veſtra ſum in medio filioꝝ iſrael. ¶ Hic dicitur ꝙ omnia que offe- Eodē.c.b
rebantur domino vel miniſtris eius: ſiue eſſent decime, ſiue donaria: debebant eſſe optima electa deo. Et debebāt meliora dare, et non egregia et pinguia reſeruare. ¶ Quod tñ eſt contra illos, Moralitas
qui deo ⁊ religioni dāt filios deformes, fatuos ⁊ pꝛoteruos. Dic etiam contra illos qui deteriores fructus ꝓ decima ſoluunt, deteriorem denarium offerunt: ⁊ de veſtibus ac victualibus deteriora pauperibus pro Chriſto tribuunt: ⁊ quicquid eſt egregium vel electum, ſibi retinent ⁊ aſſumunt. Debent tamen iſti attendere illud Malach. Maledictus qui habet in grege ſuo maſculum, ⁊ offert domino debile. Mala.i.b

¶ Capi. xix. Textus.

Locutus eſt dominus ad Moyſen et Aaron dicens. Iſta eſt religio. Moralitatum Capitulum xvi.

H Ic ponitur ⁊ replicatur de ſacrificio vacce rufe: ſed de hoc vide Leui. xvi. Hic vero attende vnum mirabile. Dicit enim hic, ꝙ de cinerib⁹ vacce combuſte fiebat aqua expiationis: ex qua ſcȝ oēs immūdi purificabantur: ⁊ cum tali aqua mundare immūdos a dño iubebat. Uerūtñ ſic fiebat, ꝙ vir mundus q̄ carnes cōburi faciebat: ⁊ ille q̄ collectos ⁊ mūdificatiuos cineres i loco mūdo reponebat vel q̄ immūdū aqua mūdificatiua aſpergēdo mūdabat, immūdus fiebat: ⁊ rē mūdā ⁊ mundificātē tangēdo, ⁊ immundo mundiciā dando etiā immūdiciā cōtrahebat. Propter qđ vt mundus fieret, in veſpere ſaluabatur. Per cineres mundificatiuos qui erant de cineribus vitule combuſte, intelligo myſteriū paſſionis Chriſti, vel altaris ſacramentū, vel alia ſacramēta: que mixta cū aqua lachrymaꝝ mūdant immūdos.i. de pctōrib⁹ faciūt iuſtos. Cinis eīm remanet poſt cōbuſtionem. Sic ⁊ memoria poſt paſſionē ⁊ ſacramētū eucharíſtie ⁊ alia ſacramēta poſt xpi mortē ⁊ reſurrectionē. Igitur illi q̄ tractāt illos cineres.i. ſacramēta eccleſie: ⁊ q̄ iſtis mediātibus immūdos ⁊ peccatores mundificant: q̄ vitulā cōburūt.i. qui xpi cōbuſtionē ⁊ paſſionē cōſiderant: ⁊ qui cineres iſtos cū aqua ſacre ſcripture ⁊ doctrine in alios H
aſpergunt ⁊ pdicāt: ⁊ mundi efficiunt ad tactum mūdicie quā miniſtrāt, idignos ⁊ imūdos ſe putāt: quicūq; ꝙ mūdus ⁊ ſctūs ſacra eccl'ie adminiſtrat: ſeu q̄ onus mūdificādi alios in ꝓfeſſione portat: ſeu q̄ ſacrā ſciētiā aliis pdicat: ⁊ ide aſpergit alios atq; rigat: ꝓculdubio i ſua exercitatiōe dȝ imundiciā ꝯhere: inquātū ſe nō digne admíniſtraſſe ſemp dȝ credere ⁊ timere: ⁊ iō ꝓ imūdicia i. ꝓ tali indignitate ſe dȝ ꝑ cōfeſſionē abſtergere ⁊ lauare. Uñ. Cū oia bene feceritis, dicite: ſerui inu- Luc.17.c
tiles ſum⁹. ¶ Uel dic cōtra malos ſacerdotes: q̄ Aliter.

dum alios pꝛedicãdo ⁊ ſacramenta miniſtrando
mundificant a peccatis, ipſi imundi pctõꝛes effi-
ciũtur, inquãtũ ſcʒ indigne ſuum miniſteriũ exe
quuntur. Cõſtat enim ꝙ multi ſimplices ex ſim-
plicitate ſua mundi ⁊ boni ſunt: qui tñ ſi cineres
tangere. i. ſacramentã eccleſie miniſtrare pꝛeſum
pſerint: vel officium eccleſiaſticũ, ⁊ potiſſime offi
ciũ pꝛelature cum ad hoc indigni ſunt, immũdi ⁊
peccatoꝛes fiunt: ⁊ ſic fit ꝙ ille qui in minoꝛibus
erat mundus, dum ad maioꝛa vehit, fit immun-
Eodẽ. c. b dus. Allega ſicut vis. ¶ Hic dicitur ꝙ quicunq
tãgebat moꝛtuum vel domum eius intrabat: vel
aliquid de domo ſua tangere pꝛeſumebat, immũ
dus erat: ⁊ tertio ⁊ ſeptimo die abſtergere ſe de-
bebat. Qui enim tertio die nõ aſpergebat, nunq
Moꝛalitas in die ſeptima mundabat. ¶ Numerus ternari⁹
ſignificat fidem trinitatis. Septenarius vero nu
merus ſignificat ſeptem ſacramenta: vel etiam
A ſeptẽ virtutes vel ſeptẽ opera mĩe. Aqua expia-
tionis que habebatur, ſignificat penitentiam, et
moꝛtis memoꝛiã lachꝛymoſam. Igitur illud eſt
verum ꝙ illi qui ex tactu moꝛtui. i. ex cõſenſu et
operatiõe moꝛtalis pcti efficiunt immũdi: nunq
per aquã expiatiõis. i. per penitentiã mundant,
niſi die tertio. i. in fide trinitatis: ⁊ in die ſeptimo
i. ſeptenario ſacramẽtoꝛũ, virtutũ ⁊ operũ, iſta
expiatio ⁊ ablutio. i. mundificatio peragatur.
Nihil enim valet ternarius ſine ſeptenario, et
ecõuerſo. Quia ſcʒ nihil valet ad ſalutẽ fides, niſi
Iac. 2. d habeat opera: nec etiã ſacramenta vel opa valẽt
Heb. 11. a aliqd ſine fide. Unde dicitur. Fides ſine operib⁹
Eodẽ ca. c moꝛtua eſt. Et Apl's. Sine fide ĩpoſſibile eſt pla-
cere deo. ¶ Itẽ hic dicit ſic. Uas qd nõ habuerit
Moꝛalitas operculũ vel ligaturam deſuper, immundũ erit.
¶ Sic vere vas coꝛdis reputat immundũ: qñ ꝑ
cuſtodiã vel charitatẽ non eſt ligatũ: nec per ti-
moꝛẽ dñi coopertũ, vel per timoꝛẽ dñi abſcondi-
tũ vel velatũ: ⁊ ideo illi qui coꝛ ſuũ omnibus ma-
nifeſtant, qui per iactantiã vel per vanã gloꝛiã,
vel per iracundiã interioꝛa ſua dilatãt, ⁊ affect⁹
ſuos cohibent: nec moderant, immũdi merito di
cendi ſunt. ¶ Uel dic etiã ꝙ vas iſtud ſignificat
Aliter. os: quod ſcʒ per loquendi moderantiã non fue-
rit ligatum: vel per verecũdie reuerẽtiã non fue
rit coopertũ: dici debet ꝓ certo ꝙ eſt fetidum et
immundum. Os enim quod ſemper eſt ad loquẽ
Pꝛo. 25. d dum apertum ⁊ deligatũ. i. a termino temperan-
B tie ſolutũ: neceſſe habet eſſe in multis immundũ
⁊ diſſolutũ. Unde dicitur. Sicut vꝛbs patens et
abſq murorũ ambitu: ſic homo qui neſcit in lo-
Pſ. 5. c quendo ſpiritum ſuum cohibere. Pſal. Sepul-
chꝛum patens eſt guttur eoꝛum ⁊c.

¶ Capitu. xx. Textus.

Ueneruntq filii iſrael ⁊ oĩs multitudo in
deſertũ ſin. Moꝛalitatum Ca. xvii.

Cum populus
veniſſet ĩ cades, moꝛtua eſt
ibi maria, et defecit aqua
populo: ⁊ contra deũ mur-
Moꝛalitas muraũit. ¶ Cades interpꝛe
tatur commurata vel mare
tollens: ⁊ ſignificat mundi
ꝓſperitatẽ: que mare, id eſt
moꝛtis amaritudinem de
mente tollit: ⁊ faciliter mutat ⁊ deperit. Maria
interpꝛetat amara: q ſignificat penitentiã, que ꝑ
cõtritionẽ amaricat atq rodit. Igit iſtud eſt ve-
rũ, ꝙ qñ hõ venit ad cades, id eſt ad ſtatũ mũda-
ne ⁊ mutabilis ꝓſperitatis: ꝓ certo ſtatim maria:
id eſt pnĩa ſibi moꝛit: q nunq penitẽtie amaritu
dinẽ amplexat: ⁊ ꝓpter hoc aqua diuine gratie
tunc deficit: pꝛopter quod murmur ⁊ contentio
ſepe venit. Pꝛoſperitas enim pnĩam interficit: et
per moꝛtem penitẽtie aqua gratie deficit: ⁊ pꝛo-
pter eius defectum murmur ⁊ diſcoꝛdia in po-
pulo vel in mente naſcit atq creſcit. Et ideo de
maria matre ieſu dicit: ꝙ ĩ nuptiis vbi ipſa fuit: C
aqua non defuit: imo etiã in vinum mutata fuit. Ioh. 2. b.
¶ Hic ponitur quomodo aqua de petra ꝓducit, Eodẽ. c. b
vt biberent homines et iumenta: ſed vide Exo- Eodem. c. c
di. xvii. vbi ſimile ponitur qd ibi expoſui. ¶ Po-
pulus iſrael volẽs tranſire per cõpendiũ ad ter-
ram ꝓmiſſionis, rogauit regem Edom, ꝙ ipſum
per terrã ſuam trãſire permitteret: ꝓmittẽs ꝙ ꝑ
viã tritã, publicã ⁊ regiã pergeret: nec ad dexte
ram, nec ad ſiniſtrã diuerteret: aquã de ſuis pu-
teis nõ biberet: agros ⁊ vineas nõ intraret. Qd
ſi de bonis terre ſue accipere ipſum aliquid ꝯtin
geret, mox iuſtũ pꝛeciũ ſibi daret. Rex aũt Edom
hec oĩa denegauit: ⁊ dare trãſitũ fratri ſuo iſrael
noluit: ſed ad pꝛeliandũ cõtra eũ ſe parauit. Pꝛo
pter qd Iſrael ab eo ſe diuertit: ⁊ per viã aliam
magis longã ad terram Hieruſalẽ pꝛoperauit. Moꝛali-
¶ Iſrael ⁊ edom, Jacob ⁊ eſau, q fuerũt fratres, tas.
poſſunt ſignificare animã ⁊ carnẽ que ſicut fra-
tres inuicem ſunt cõiuncte. Iſrael enim videns
deũ: edõ autẽ ſanguineus interꝑtatur: q ſcʒ ani
ma põt deum cognoſcere: caro vero ex ſanguine
dinoſcitur viuere ⁊ conſtare. Cum ergo iſrael. i.
anima habeat ire in terram ꝓmiſſionis. i. in pa-
radiſum, vel etiã in perfectionis ſtatum, ⁊ neceſ-
ſe habeat ꝑ terrã fratris ſui. ſ. coꝛpoꝛis ſiue car-
nis tranſire: valde timet ꝙ ab eo impediatur: et
ꝙ a carne a virtutum itinere retardetur. Iſte D
ergo iſrael. i. ſpũs: per viam recte penitentie: vel
per viam publice miſericoꝛdie vel eleemoſyne, ꝑ
viã regiã iuſtitie ꝓponit ire. Aquas deliciaꝝ nõ
ꝓponit bibere: per agros ⁊ vineas. i. per extre-
ma negocia nõ intẽdit incedere: nec ꝑ aliquã in-
iuſtitiã ꝓponit ad ſiniſtrã ſeu ad dexteram de-
clinare. Quod ſi aliquid de bonis ipſius terre. i.
de mundi deliciis guſtauerit, pꝛomittit ſatiſface
re ⁊ per penitentiam emendare. Sed quid? Reue
ra iſte Edom. i. caro cum populo ſuo, id cum gu
la ⁊ vitiis carnalibus, talia pacta renuit: ⁊ iſrael,
id eſt anime ſeu menti cõtemplatiue tranſitũ pꝛe-
ſtare contradicit: imo ad ei obuiandũ ſe cõtinue
ꝑparat ⁊ ꝑmunit. Non tranſibis inquit per me:
alioquin armatus occurram tibi. Inde ergo ſe
pe fit, ꝙ mens ſeu anima neceſſe habet aliã viam
magis latam ⁊ cõem querere: ⁊ ipſe edom, id eſt
carnis impugnationes, a via compendii. i. a ſta
tu et vita perfectionis et abſtinentie retroire. Gal. 5. c
Ideo bñ dicit Apl's, ꝙ caro cõcupiſcit aduerſus Eodẽ. c. d
ſpiritum, ⁊ ſpiritus cõcupiſcit aduerſus carnẽ.
¶ Hic pꝛecipit dominus: ꝙ Aaron vadat ad pa
tres ſuos, et quod ſanctis veſtibus denudetur:
et ipſis filius eius Eleaʒar induatur in monte
hoꝛ Eleaʒar igit a Moyſe ducit: et ibi ſacris ve-
ſtibus induitur, et ſummus ſacerdos conſtituit.
Aarõ autem ibidem moꝛitur, qui triginta dieb⁹
a populo deploꝛat. ¶ Sic vere cũ quis ad ſacer E
dotiũ ſumendus eſt: et loco patris. i. pꝛelati ſub- Moꝛali-
ſtituendus debet ſupercilium montis. i. mentis tas.
contemplationem aſcendere, veſtes ſacras. i. vir
tutes induere: et ſic mediante Moyſe. i. adiuuan
te diuina lege digne poterit ſacerdotiũ et eccle
ſiaſticum gradum ſeu officium obtinere. Hoꝛ eñ
interpꝛetatur lumen ſeu mons: q pꝛo certo iſte
lumen contemplationis et montem perfectionis
aſcendit, qui digne Aaron. i. ſancto pꝛelato vel
epiſcopo pꝛedeceſſoꝛi ſuccedere querit. Bene er- Iob. 40. a
go dicitur. Circunda tibi decoꝛem et in ſublimi
erigere: et eſto gloꝛioſus, et pꝛecioſis induere ve
ſtibus. Aaron moꝛtuus eſt, et per triginta dies

eſt a populo deploratus. Sic ⁊ nos in religione
terrena pro mortuis facimus: ⁊ per triginta dies
miſſas pro mortuis facimus, ⁊ decantamus.

¶ Capi. xxi. Textus.

**Quod cũ audiſſet chananeus rex Arad
qui habitabat ad meridiem, veniſſeq;
iſrael per exploratorum viam. Morali-
tatum Capitulum xviii.**

P**Opulum circũ**
euntem terram edom cepit
tedere itineris ⁊ laboꝝ, dice
batq; moyſi. Cur eduxiſti
nos de egypto, vt morere-
mur in ſolitudine? Deeſt pa
nis: nõ eſt aqua. Aia noſtra
nauſeat ſup cibo iſto leuiſſi-
F mo: ſicut ante fecerat ille po
Nu.21.a pulus ſimilẽ murmurationẽ dicens. Quare nos
aſcendere feciſti de egypto: ⁊ adduxiſti in hũc
locũ peſſimũ ꝗ ſeri nõ põt: ꝗ nec ficũ gignit, nec vi
neas, nec malogranata: inſup ⁊ aquã nõ hꝫ ad bi
bẽdũ. Igit̃ idignat᷒ dñs, ꝓ murmure miſit i popu
lũ ignitos ſerpẽtes: ad quorum plagas morteſq;
plurimorũ venit populus ad moyſen dicẽs. Pec
cauim᷒: quapropter ꝓ ipſis ſanãdis precepit dñs
fieri ſerpentẽ eneũ, ⁊ eũ in palo ſuſpendi: vt per-
cuſſi a ſerpẽtibus dũ in iſtũ ſerpentẽ aſpicerẽt, ſa
narent̃. Sic ergo fiebat ꝙ illos ꝗs aliꝗs ſerpens
viuus ⁊ venenoſus mordebat, ſerpens innocuus
mortuus ⁊ ere᷒ in palo ſuſpẽſus, dũ reſpiciebat
Moralitas. ſanabat. ¶ Iſte popul᷒ murmurãs genus huma
nũ deſignat, ꝗ ſcꝫ in ſolitudine hui᷒ mundi: ꝗ re-
uera eſt locus peſſimus: ꝗ ꝑ predicationẽ nõ ſeri
tur: pane verbi nõ reficit̃: aꝗ gratie nõ bibit̃: ficu-
b᷒, malogranatis. i. bonis ſpũalib᷒ ⁊ virtutibus
non ditat̃: a principio nõ ceſſauit cõtra dñm mur
murare, ⁊ eidẽ ꝑ mala opera repugnare. Quapro
pter ignitis ſerpentibus. i. a demonibus ⁊ vitijs
ipſuꝫ permiſit dñs percuti: ꝗ nõ ceſſauerunt eos
ab Adam vſq; ad chriſtũ miſerabiliter mordere,
⁊ ſpiritualiter necare: tñ propter plagas tribulatio
nũ ⁊ vitioꝝ, cũ antiqui populares plangerent ⁊
G clamarẽt: voluit dominus ꝙ ſerpens eneus, ideſt
Chriſtus, ꝗ more eris ꝑdicando reſonaret, in vir
ginis vtero ſicut in quadã fornace cõflaret̃: et ꝑ
moyſen ideſt per populum iudaicũ: in palo, ideſt
in cruce ſuſpẽderet̃, etiã inſuper moreretur: ⁊ ꝙ
percuſſi a ſerpentibus, id eſt demonibus vitijs ⁊
tentationibus, per aſpectum ⁊ per fidem ipſius
ſanarentur. Iſte etiã ſerpens mortuus viſus et
creditus humanum genus ab illis plagis ſana-
uit quibus antiquus ſerpens, ideſt lucifer, in per
ſona Ade, totum genus humanum letaliter vul-
nerauit. Et quod loquendo moraliter quotidie
efficitur, ꝙ illi qui ab ignitis ſerpentibus, ſcilicet
a mundo, carne ⁊ a diabolo igne triplicis concu
piſcentie inflammantur, ſi ſerpentem in palo pen
dentem, ideſt Chriſtum ⁊ eius humanitatem in
cruce morientem, per compaſſionem ⁊ deuotio
nem aſpiciũt, ſani ⁊ liberi ſtatim fiunt. Ideo Apo
Heb.12.a. ſtolus monet nos ad hunc aſpectuꝫ dicens. Aſpi
cientes in auctorẽ fidei ⁊ ꝯſummatorẽ Ieſum: qui
propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſio
ne contempta. Conſiderate eum ⁊c. ¶ Sicut hic
innuitur: filijs iſrael terram edom circumeunti
bus iuxta terminos Moab duo mirabilia conti-
gerunt. Unum de flumine ſeu de torrente zareth,
qui ante eos ẽ ſiccatus, ⁊ ſicut mare rubꝛũ corã
euntibus eſt diuiſus. Aliud iuxta arnon de qui-
H buſdam rupibus ⁊ ſcopulis qui ad eorum aduẽ
tum geſtierunt: ⁊ ſignum leticie dantes, ſeipſos
inclinauerunt, ⁊ tranſeundi ſpacium ꝑbuerũt: et
ideo ſm ſcholaſticaꝫ hiſtoriam, ⁊ ſm iudeos hic
dicit̃: ſcopuli torrentiũ. Et in Pſ. dicit̃, Montes
exultauerũt vt arietes: ⁊ colles ſicut agni ouiuꝫ. Pſ.113.a.
¶ Iſta pñt exponi myſtice: ⁊ dici ꝙ filij Iſrael ſi- Morali-
gnificãt religioſos: ꝗ ſcꝫ ꝑ ſolitudinem religiõis tas.
circũeũdo terram edom. ſ. mũdũ ꝑperant ad ter-
rã future ꝓmiſſionis. Sꝫ ꝓ certo iſti duo inuene
rũt nocumenta, ſcꝫ fluuiũ zareth, ꝗ ſignificat car
nis fragilitatẽ: ⁊ mõtes arnon, ꝗ ſignificãt penitẽ
tie difficultatẽ. Et reuera iſta duo ſolent nos a ꝓ
greſſu bonoꝝ operum impedire. ſ. fragilitas, ⁊
voluptatis fluxibilitas ex parte noſtra, ⁊ aſperi
tas ⁊ difficultas ex pte rei. Sed ꝗd? Pro certo ſi
fuerim᷒ veri filij iſrael. i. veri contemplatiui ⁊ iu-
ſti: iſta duo impedimenta tollent̃: q: ſ. fluuius nr̃e
fragilitatis ſiccabit̃ ⁊ ſolidabit̃. Scopulus vero
aſperitatis ⁊ difficultatis nobis geſtiet ⁊ letabit̃
⁊ facilis ⁊ meabilis efficietur: quia reuera boni in
ueniunt in ſolitudine religionis ⁊ pñie difficilia
eſſe leuia, ⁊ facilia eſſe fortiſſima. Unde dicit̃. Iu-
gum enim meum ſuaue eſt, ⁊ onus meum leue. Mat.11.d

¶ Capitu. xxii. Textus.

**Profectiq; ⁊ caſtrametati ſunt in cãpe
ſtribus moab. Moralitatum Ca. xix.**

H**Ic ponit̃ de mor**
te Og ⁊ Seon regis amorreoꝝ:
ſed nihil ibi notabile iudicaui. Ui A
dens Balach rex Moab, quõ vi-
cti ⁊ deſtructi fuerunt amorrei, ti
muit populum iſrael: ⁊ ideo ꝓ ma
ledicẽdo ſibi, Balaam ariolum aduxit. Dum er-
go Balaam ad balach properat, ſpe munerum
(vt dicunt aliqui) ⁊ contra dei voluntatem predi-
ctum populum maledicere proponeret occurrit
ſibi angelus in via euaginato gladio contra euꝫ.
Quem videns aſina, diuertit ab itinere: ⁊ fuſte ce
ſa angelo cum gladio occurrente in ſtricto quo-
dam loco ꝙ declinare nequibat aſſiſtente: tantũ
adheſit parieti, ꝙ pedẽ ſedẽtis atriuit. Aſina ve-
ro angelũ cũ gladio videbat: ipſe vero Balaã nõ
videbat angelũ. Incepit ergo aſina loꝗ: aperuit
enĩ dñs os illius, ⁊ cepit ꝓphetam reprehendere: ⁊
de hoc ꝙ ipſam fuſte ꝑcuſſerat vituperare. Qua
re me ꝑcutis ecce iã tertio? Extunc etiã dñs ocu
los prophete aperuit: ⁊ angelũ cum gladio vidit
Qui viã ipſius reprehendit: ⁊ ne populũ dñi ma-
lediceret, imperauit. ¶ Iſta allegorice poſſunt di Allegoria.
ci de iudeis ⁊ gentilibus. Balaam enim propheta
põt ſignificare iudeos, qui legẽ ⁊ prophetas ha-
buerũt. Aſina vero ſignificat gẽtiles: qui beſtiali
ter ⁊ brutaliter vixerũt. Angelus ſignificat xp̃m B
vel etiam eius fidẽ ꝗ gladiũ ſue ſeueritatis ⁊ iu-
ſticie ſecum portat. Iſta ergo eſt veritas, ꝙ aſina
prius vidit angelũ ꝗ̃ ꝓpheta. i. gentiles prio cre
diderunt xp̃o: ⁊ ipm citius ꝑ fidem viderũt, ꝗ̃ iu
dei: q: ſcꝫ gentiles ipm ꝑ fidem viderũt: ⁊ iudei in
perfidia remanſerunt: ꝗ prius erant beſtiales et
ceci, fuerunt illuminati: ⁊ illi qui prius clare vi-
derant, ſunt excecati: iuxta illud quod dr̃. Ego Joan.9.g
in hunc mundum veni, vt qui non vident videãt:
⁊ qui vident ceci fiant. In fine tamen balaam an-
gelum videt: quia iudaicus populus finaliter
conuertetur, ⁊ credet in Chriſtum, ⁊ eius fidẽ ꝑ-
cipiet ⁊ cognoſcet. Unde Eſa. Tunc videbis et Eſa.60.a
afflues. ¶ Uel dic ꝙ Balaam propheta, qui inter- Aliter.
pretatur turbans eos, vel deuorans populum,
ſiue ſubſtantia eorum: ſignificat mundi ſuperio-
res, ideſt prelatos principes, ⁊ etiam clericos vel
diuites: quia ſcꝫ iſti licet ſint prophete, ideſt ſa-

pien tes et ſcientifici reſpectu alioꝛum: ipſi tamē
per diſcoꝛdias populuʒ turbant. Patet de aduo
catis, qui nutriunt omnes lites: ꝓpter rapinas
populum deuoꝛant: et tamen ſine ſubſtātia coꝛ
ſunt finaliter inquantum ſcilicet tales rapinarū
diuitie nunꝙ͂ diu apud eos perſeuerant, ⁊ ſicut
patet, tales vt cōiter ſunt, pauperes: aduocati
vero ⁊ alij fraudulenti, quanꝙ͂ de ſubſtantia po
Pro. 11. d. puli ſint diuites: tamen apud heredes eoꝛum mi
nime diu reſtant. ¶ Quia ſecundum Prouerbi.
Alij congregant non ſua: et ſemper in egeſtate
C ſunt. Aſina vero poteſt populum ſubditum, be
Aliter. ſtialem et ſimpliceʒ ſignificare: quam ſcʒ Balaā,
id eſt ſuperioꝛes non ceſſant equitare cōtemne
re et calcare. Igitur dico ꝙ aſina hodie melius
videret angeluʒ ꝙ͂ propheta: quia pro certo ho
die inferioꝛes ⁊ ſubditi melius vident deum, et
melius conſiderant gladium ſue ſentētie ꝙ͂ ipſi
ſui equitatoꝛes: id ꝙ͂ clerici, prophete et religio
ſi, principes ⁊ quicunꝙ͂ ſuperioꝛes. Gladius em̄
Eſa. 38. b. diuine ſentētie hodie p̄terꝙ͂ a ſimplicib⁹ nō time
tur: ⁊ āgel⁹ teſtamēti xp̄s ab ipſis, nō a mūdi ſa
pientib⁹ ⁊ potentib⁹ contemplatur. Unde Eſa.
Non videbo dominum deum in terra viuentiuʒ.
Aſine ergo, id eſt ſimplices per aſpectum gladij
diuine ſententie: quādo ſcilicet in arto loco moꝛ
tis inter parietes finalis neceſſitatis, a quo de
clinare non poſſunt Chriſtum cum gladio expe
ctare comminantē conſpiciūt: a mala via iniuſti
cie diuertunt: et verberari tribulationib⁹ citius
ſe permittūt ꝙ͂ peccare: iuxta illud Job. Fugite
Job. 19. d. ergo a facie gladij: quoniā vltoꝛ iniquitatū gla
dius eſt: et ſcitote eſſe iudiciū. Mali vero ꝓphe
te id eſt mali clerici ⁊ ſuperioꝛes: quia deum nō
D vident neꝙ͂ cogitant: audacter cōtra ipſum pec
cādo properant: ⁊ gladiuʒ ſue ſententie nō foꝛ
midant. Sic ergo fit ꝙ aſine prophetas rep̄hen
dunt, dū ſimplices melius ꝙ͂ literati: laici meli⁹
ꝙ͂ clerici: ſubditi melius ꝙ͂ prelati operantur et
viuunt. Unde iſti hodie contra naturam loqui,
deū laudando videntur, vbi maioꝛes tacere no
ſcuntur. Unde de beato Antonio legitur: ꝙ cum
per deſerta videre Paulū pergeret: ⁊ homūcio
nem ſecum loquacē reperiſſet, dixiſſe fertur. Ue
Aliter. tibi Alexādria, q̄ beſtie xp̄m loquūt: homines
vero ipſum ignoꝛant. ¶ Uel ſi vis: dic ꝙ ſi hō du
cit aſinā ſuā, id aliquē familiarem vel ſubditū
ad aliquod maluʒ opus, ſcʒ ad maledicendū po
pulo domini, ſcilicet ad pauperes moleſtanduʒ:
ſi videt angelum cum gladio, id eſt Chriſtum cū
ſua dura ſententia contra ſe ſtare: et viā illā ſeu
op⁹ illud āgelo, id eſt deo diſplicere cognoſcat
ſibi rebellem et contrariū eſſe deuʒ ſtatim debet
a tali itinere vel opere reſilire: nec propter domi
ni ſui minas aut penas debet vltra procedere:
immo dʒ pedē, id eſt affectum ⁊ voluntatem dn̄i
ſui atterere ⁊ affricare: ⁊ eidē pot⁹ diſplicere, di
Act. 5. c. cens illud. Obedire opoꝛtet deo magiſꝙ͂ homi
Aliter. nib⁹. ¶ Uel dic ꝙ aſina ſignificat hominem humi
lem et patiētem: qui licet habeat ſuſtinere a ſu
perioꝛe: tn̄ cū nimis ꝓuocat: ⁊ ꝑ iniurias a ſeſſoꝛe
ſuo, id ē a ſuperioꝛe vel prelato pl⁹ debito ſtimu
latur, non eſt mirū ſi eius patiētia dirumpatur:
et ſi contra dominuʒ ſuū murmuret ⁊ loquatur.
Subditi em̄ ꝗꝫ͂ patientes, non tamen poſſunt
ſemper iniurias ſuperioꝛū tolerare: immo quā
E do nimis conuiciātur, neceſſe habēt contra eos
reclamare. Quare inquit me percutis ecce iā ter
Job. 6. b. tio? Unde iſti dicunt illud Job. Que eſt enim foꝛ
titudo mea vt ſuſtineā? aut q̄ſ finis me⁹ vt pa
tiēs agā? Nec em̄ foꝛtitudo mea vt foꝛtitudo la
pidis: nec caro mea enea ē. ¶ Uł ſi vis dic moꝛal̄r
Aliter. ꝙ balaā eſt volūtas, q̄ eſt potentia libera, et ta
men ceca. Aſina vero eſt potentia cognitiua, et

tamen ſubdita et ſerua. Que ſcilicet videns ꝙ
āgel⁹ id ē deus, gladio infirmitatū vel infoꝛtu
nioꝛum ipſam perſequitur: ipſam vexat: ⁊ ad mū
di proſpera tranſire deprehendit Balaam, id eſt
voluntatem ad iſtum gladium non attendentē,
ſed ad ſuas concupiſcentias properantem mo
net vt declinet a via mala. Unde dicitur. Infirmi
tas grauis ſobꝛiam facit animam ⁊c. Eccli. 1. a.

¶ Capitulū viceſimum quintū Textus. Moꝛabatur autē eo tē poꝛe iſrael in ſetbim. Moꝛali. Ca. xx.

Filijs iſrael ex
iſtētibus in ſethim: vene
runt in caſtra mulieres ma F
dianite ſeu filie Moab: cuʒ
quibus foꝛnicatus ē popu
lus: et vocauerūt eos ad ſa
crificia ſua: et adoꝛauerunt
etiā deos ſuos: propter q̄d
iratus dominus, precepit ꝙ
quilibet fratrem ſuum occideret, et idolatriam
vindicaret. Principes etiā populi qui populum
nō punierant, precepit dominus ſuſpendi, ⁊ cō Moꝛali
tra ſolem in patibulis, poni ¶ Allega exempla tas.
riter ſi vis, ꝙ vnum peccatum ad aliud trahit.
Mala enim ſocietas et cohabitatio maloꝛuʒ, vi
tioꝛum eſt occaſio. Luxuria enim traxit iſtos ad
foꝛnicationem, foꝛnicatio ad idolatriam: idola
tria vero traxit ad moꝛtem. Quia ſecundū Gre.
Peccatum quod per penitentiam nō diluit, mox Aliter.
ſuo pondere ad aliud trahit. ¶ Uel allegari po
teſt contra prelatos, principes ſiue iudices ne
gligentes: qui reuera ſi populum non puniunt Aliter.
cum delinquit: et ſi peccare ipſum non īpediunt
quando poſſent, in inferno ſuſpendi merentur:
⁊ ibi ad ſolem, id eſt ad ardoꝛem perpetuum ex
ponētur. ¶ Uel poteſt illud allegari: ꝙ vbi de fi
de agitur: quilibet zelare iubetur: intātū ꝙ nul
li parenti vel amico parcere tūc tenetur. Amic⁹
enim amicum, ⁊ frater fratreʒ debet occidere: qn̄
videt eum in deū impie agere: ⁊ ꝑ idolatriaʒ vel
hereſim ſibi in via moꝛum ⁊ fidei obuiare. Unde
Deut. Si tibi ꝑſuaſerit frater tuus vt ſeruias
dijs alienis nō acq̄eſcas ei: ſʒ ſtatim iterficias eū Deu. 13. b.
Que tamen intelligo cum iudicis auctoꝛitate,
vel quando eſt bellum commune contra hereti
cos vel infideles. ¶ Hic ponit de illo filio iſrael, Eoꝺ. ca. b.
qui coꝛam moyſe ⁊ alijs tabernaculū ingrediēs,
vna cum meretrice cohabitauit. Queʒ phinees G
ſubſecutus gladio confodit: et ideo ſacerdotiū Moꝛali
ſempiternum a deo ſibi pollicitum eſt. ¶ Quod tas.
vtiꝙ͂ ad hoc allegari poteſt, ꝙ viri chriſtiani et
fideles, et maxime eccleſiaſtici ⁊ ſacerdo tes: pro
fide et moꝛibus debent zelare: ⁊ publice foꝛnicā
tes, vel quoſlibet in ſcandalum publice delinquē
tes debent redarguere ⁊ punire. Et ſic pro cer
to poterunt ſacerdotium perpetuum, id eſt ho
noꝛem eternum: ⁊ hoc in alio ſeculo poſſidere.
Pſal. Tu es ſacerdos ineternum ſecundum oꝛ
dinem melchiſedech. Nihil enim ita perpetuat
ſacerdotia id ē dignitates eccl̄iaſticas ⁊ mūda
nas ſicut zelus iuſticie, ⁊ fidei cum habentur. Ze
lo ergo iſtius fuit dn̄s placatus, ⁊ populus ab
vlterioꝛi plaga liberatus: quia reuera zelus et
iuſtitia etiaʒ malos punit. Pſal. Stetit phinees
et placauit: ⁊ ceſſauit quaſſatio ⁊c.

¶ Caplʒ. xxvij. Textus. Acceſſerūt autem filie ſalphaad. Moꝛalitatum Capitulum xxi.

Alphaad mor-
tuus eſt in deſerto:et cum non
haberet filios qui ſibi poſſent
ſuccedere:precepit dñs ꝙ filie
ſue ſuccederēt loco eiꝰ. Unde
etiā legem ſuper hoc dñs pro-
mulgauit dicens:ꝙ homo cum
h mortuus fuerit abſq; filio,ad filiā tranſibit ſuc-
Moralitas. ceſſio. ¶Filij ſignificant viros perfectos:femine
ſignificant imperfectos. Igit̄ quādo pater,id eſt
aliquis prelatꝰ morit̄:tunc ſi habet aliquē filiū.i.
aliquē ſubditū perfectū,prouidū et diſcretū:he-
reditas ſua,id eſt prelatio vel dignitas,debet ſi-
bi diſtribui et cōcedi:et ad illam debet talis eligi
et aſſumi. Uerūtamē ſi talis filiꝰ id eſt talis per-
fectus deficiat:tūc neceſſariū eſt ꝙ in heredita-
te vel prelatura:filia,id eſt ſubditus ſimplex et
imperfectꝰ ſuccedat. Melius eſt enim filiā, id eſt
minus ſufficientē,imperfectū ſeu ſimplicē elige-
re:ꝙ̄ hereditatē eccleſie,beneficiū vel officiū ſine
gubernatore diu dimittere. Quod tamē eſt con-
tra illos q̄ hereditates eccleſiaſticas etiā viris,
id eſt perfectis ⁊ ſufficiētibus cōmittere nolunt:
ſed ipſas vacātes diuturnis tēporibus permit-
tunt. Quod eſt etiā cōtra illos,qui dato ꝙ filios,
id eſt viros ſufficientes perfectos habeant:femi
nas tamē,id eſt ignorātes ⁊ imperfectos/ſcʒ ne-
potes ſuos et amicos ꝓmouent ⁊ exaltant:⁊ he-
reditatē que debebatur nō filialibus ſed filijs,eis
Mat.15.c donant:cū tamē ſcriptū ſit: ꝙ non eſt bonū dare
Aliter. panē filiorū canibus ad manducandū. ¶Uel dic
ꝙ ſic in bonis magis debet eligi mulier:dū tamē
ſit filia,ꝙ̄ quicūq; maſculus alienus. Sic vere in
beneficijs eccleſie quādoq; debet mulier,id eſt mi
nus perfectus eligi:dum tamen ſit filius eccleſie
A id eſt de dioceſi vel patria/ꝙ̄ maſculꝰ,id eſt qui-
Aliter. cunq; magis ꝑfectus de alia gente natus. ¶Uel
iſta poſſunt allegari ꝙ nullus poteſt eſſe ita mi-
rabilis perſona/que a bonis paternis debet ex-
heredari ⁊c. Aduerte hic ꝙ Moyſes in omnibus
arduis cauſis cōſulebat dominū/ſicut patet hic
de ſucceſſione iſtarū filiarū/de blaſphemo/et ſu-
Leuit.24.c pra de colligente ligna ⁊c. In quo notari poteſt,
ꝙ iudex vel prelatus in omni facto arduo debet
ad deum mentaliter recurrere:⁊ ſibi ante omnia
negocium cōmendare:et ſic poterit tutius iudi-
care. ¶Moyſi morituro dictuʒ fuit a domino/ꝙ
montē altum aſcenderet/⁊ ꝙ terrā promiſſionis
contemplaretur et cerneret/ꝙq; loco ſuo Joſue
filiū Nun ducem populi ſubſtitueret: et qđ ad
Moralitas. patres ſuos relicto corpore tranſmearet. ¶Sic
vere prelatus vel vir iuſtus/in monte ſcilicet in
perfectionis ſtatu morit̄:inquantū a valle,id eſt
a populi moribus ſegregatur. Moriturus tamē
ſumme debet terrā promiſſionis paradiſi cōtem-
plari et reſpicere/⁊ eam totis niſibus affectare:
de ſubſtituendo etiam Joſue,id eſt bono ſucceſ-
ſore:ſi ſit tibi poſſibile debet curare,⁊ ꝓ hoc do-
minū exorare:dicendo cum iſto Moyſe illud qđ
dicit. Prouideat dñs deus ſpirituū omnis car-
Eodē ca.c nis hominē/qui ſit ſuper multitudinē hanc:vt
poſſit exire et intrare ante eos. ¶Item aduerte
hic ꝙ quia Moyſes ⁊ Aaron in dñm peccauerūt
B ad aquas cōtradictionis/inquātum ipſum ſan-
ctificare corā populo noluerūt:ideo ne intrarēt
terrā promiſſionis/⁊ ne inducerēt illuc populū,
condēnati fuerūt. Joſue ergo qui non peccaue-
Allegoria. rat/electus fuit,⁊ ibi populū introduxit. ¶Dic
ſi vis allegorice/ꝙ Moyſes et Aaron ſignificant
veterē legē,vel generaliter omnes patres vete-
res. Joſue vero qui interpretat̄ ſaluator ſignifi
cat gratiā vel etiā chriſtū,q2 pro certo illi primi
omnes peccatores fuerūt:⁊ oēs in dñm delique-
runt:et ideo populū dei in terrā promiſſionis.i.
in paradiſum/ſeu etiā in perfectionis ſtatū in-
tromittere nequiuerūt. Omnes eñ peccauerūt, Hebre.3.c
et egēt gratia dei. Apl's. Nihil enim ad perfectū Hebre.7.c
adduxit lex. Neceſſe ergo fuit iſtos in deſerto.i.
in inferno remanere:q2 propter ade peccatū ad
terrā paradiſi nequiuerat penetrare. Pſal. Qui- Pſal.94.b
bus iuraui in ira mea:ſi itroibūt in requiē meā.
Quid ergo? Proculdubio neceſſe fuit hoīem in-
nocentē ſcilʒ Joſue/ſaluatorē.i.chriſtum vel dei
gratiā querere/qui populū poſſet in paradiſum
intromittere/ſeu introducere ⁊ ſaluare. Chriſtꝰ
enim/non moyſes:gratia/nō lex:nouitas/nō ve-
tuſtas:eccleſia/nō ſynagoga:nos introducit ad Roma.3.c
gloriā et ad vitā. Apl's. Non ex operibus legis ad Titum
iuſtificabit̄ omnis caro. Et alibi. Juſtificati gra- 3.b
tia ipſius heredes ſimus. ¶Uel dic generaliter, Aliter.
ꝙ peccatores etiā ſufficiētes:⁊ maxime illi q̄ pec
cauerunt ad aquas cōtradictiōis:vt diſcordes,
dyſcoli et rebelles:nō debent populi duces fieri
et prelati,dñi vel rectores:ſed potius Joſue,id C
eſt innocētes,prouidi ⁊ fideles. Apoſtolus. Ta- Hebre.7.d
lis decebat vt nobis eſſet pontifex ſanctus,inno
cens ⁊ impollutus:ſegregatus a peccatoribus,
et excelſior celis factus. Hic nota ſi vis/ ꝙ moy-
ſes non rogauit pro aliquo in ſpeciali,nec de cō-
ſanguineis,nec amicis curauit, ſed in genere ꝓ
ſufficienti ſucceſſore rogauit.

¶Capi. xxviij. Textus.

**Dixit quoq; dominꝰ ad moyſen. Pre-
cipe filijs iſrael. Capitulum viceſi-
mumnonū Textus. Menſis etiam ſe-
ptimi prima dies venerabilis. Mora-
litatum Capitulum xxij.**

In viceſimoocta
uo, et viceſimonono capitulis
agit̄ generaliter de feſtis et ſa-
crificijs eorūdem,et de libamē-
tis. Circa quod nota:qđ ſcđm qđ
poſſumus colligere:dño offere
bat̄ de animalibꝰ/agnus/aries/
vitulus/bos/hircus/vacca/capra/ agna/turtur/
colūba/⁊ paſſer. Itē de rebus nō liquidis offere
bant ſimilā/panē/thus/ſal. De rebus vero liqui-
dis oleū ⁊ vinū. ¶Reuera iſta ſacrificia poſſunt Moralitas.
ſignificare diuerſas ꝟtutes,q̄ ſunt a nobis dño
offerēde. Debemꝰ eñ ſibi offerre agnū.i.innocē-
tiā:bouē q̄ tarde incedit,id eſt tēperantiā:hedū D
q̄ libēter ludit.i.bonā leticiā,hircū ⁊ caprā,quo
rum pilus pūgit.i.penitētiā:vaccā ⁊ agnū,qua-
rū fimus ſterilibꝰ agris ꝓficit.i.eleemoſynā:vitu
lum q̄ iugo ſe ſubijcit.i.obedientiā:turturē que
eſt auis caſta.i.mūdiciam:colūbam que eſt auis
ſimplex.i.modeſtiā. Itē debemus ſibi offerre fa-
rinā,id eſt mūdā cogitationē:panē.i.euchariſtie
deuotionē:ſal.i.ſapiam ⁊ diſcretionē:thus.i.cha
ritatē ⁊ orationē:oleū.i.miſericordiā ⁊ cōpaſſio
nem:vinū.i.ſpūalē ſpē ⁊ cōſolationē. Et breuiter
iſta debēt eſſe ſacrificia ſpūalia:q2 ſacrificiū deo
ſpiritꝰ cōtribulatꝰ:que a deo ſunt acceptabilia
atq; grata. Homo eñ de ſeipſo facit agnū,bouē,
⁊ arietē,⁊ ſimilia,qñ ipe offert deo innocētiā,for
titudinē,iuſticiā,⁊ bona ſpiritualia. Pſal. Sacri Pſal.49.d
ficiū laudis honorificabit me. ¶Uel dic qđ in pa Aliter.
radiſo dño offeruntur varie res,id eſt varia ge-
nera perſonarū,ſcilicet agnus,id eſt hoīes inno
centes,aries,id eſt hoīes iuſticiā diligētes:vitu-
lus,id eſt ſpiritualibus gaudentes ⁊c. Dic ⁊ re-
fer oīa ad perſonas. ¶Nota hic,ꝙ apud iudeos

erant ſeptē ſolēnitates legales.ſ. Sabbatū vbi
ab operibus ceſſabat. Neomenia/vbi principiū
E mēſis ⁊ noue lune.principiū celebrabat. Et dice=
batur a neo qđ eſt noua ⁊ mene qđ eſt luna/qua=
ſi nouiluniū. Phaſe id eſt paſcha:in quo agnus
paſchalis comedebat:⁊ dr phaſe.i.trāſitus dñi.
Pentecoſtes/a die quinquageſima poſt paſcha:
dicta a pentecon qđ eſt quinquaginta:in qua de
frugibus nouis primitie offerebant. Feſtū clan=
goris in principio mēſis ſeptimi/in quo cū corni=
bus pecorū buccinabat. Feſtum propiciationis/
decima die mēſis ſeptimi:in quo vitula rufa con=
cremabat:⁊ cinis eius pro immundis expiandis
ad totū annū reſeruabat. Et feſtū tabernaculo=
rum/quintadecima mēſis huius/quo populus
ſeptē dieb⁹ in tabernaculis morabat. Et aduer=
te ꝙ iſta ſeptē feſta ſuas rationes habebāt. Nam
celebrabat ſabbatū/qꝛ dñs requieuerat. Neome
nia/qꝛ tunc mēſis legalis incipiebat. Paſcha/qꝛ
tunc populus mare rubrū tranſierat. Penteco=
ſtes/quia tūc ſcꝫ die quinquageſima ab exitu de
egypto populus legē acceperat. Feſtū clāgoris/
quia ea die Iſaac liberatus fuerat:⁊ ideo cū cor=
nibus arietinis clāgebāt/propter arietē quē pa
ter loco eius immolauerat. Feſtū ꝓpiciationis:
quia ea die poſt vitulū cōflatilē Moyſes de mon=
te deſcendēs ꝓpiciatū eis dñm nūciauerat. Feſtū
tabernaculorū/ꝓ eo ꝙ populus in deſerto in ta=
Moralitas. bernaculis habitauerat. ¶ Dic moraliter loquē
do ꝙ talia ſeptē feſta celebrabāt ſpiritualiter fi=
F deles in eccleſia. Et ſic dicamus ꝙ ſabbatū cele=
bramus/qñ a malis operib⁹ quieſcimus ⁊ ceſſa=
mus. Neomeniā.i.lune nouitatē colimus/cū no=
ſtram cōuerſationē in bonis morib⁹ innouamus.
Paſcha facimus cum de mundo ad religionē/de
egypto in hieruſalē de pctō ad gratiā/de amaro
ſeculo ad celi amicitiā pertrāſimus. Pentecoſtē
celebramus cū legē dei/ſcientiā ⁊ fidē accepim⁹,
cū primitias bonorū operū ſibi damus. Feſtum
clāgoris agimus,cū deū pura mēte laudamus ⁊
cū de arietis immolatione ⁊ Iſaac liberatione.i.
de chriſti paſſione et reſurrectione eidē gratias
agimus. Feſtū ꝓpiciationis recolimus qñ de ve
nia impetrata ꝑ vaccerufe cōbuſtionē.i.ꝑ chri=
ſti paſſionē gaudem⁹. Feſtū vero tabernaculoꝝ
perficim⁹,qñ nos eſſe in hoc mūdo peregrinos
et aduenas cogitamus:⁊ quādo nos nō habere
hic manentē ciuitatē cernimus:et ad futurā pa=
triā mētaliter ꝓperamus. Iſta ſunt ergo feſta,q̄
nos debem⁹ ſpiritualiter colere:⁊ in tēplo cordis
noſtri mentaliter celebrare. Unde Naū. Celebra
Naum.1.d iuda feſtiuitates tuas:redde altiſſimo vota tua:
q̄uis hodie lamentādo poſſet dici illud Treno.
Obliuioni tradidit dñs in ſion feſtiuitatē et ſab=
Tren.2.b batum. ¶ Uel dic ꝙ multi ſunt mali qui vident
Aliter. adhuciudaizare/feſta iudaica ſpiritualiter cele
brare. Quidā em̄ celebrāt ſabbatū:⁊ iſti ſunt illi
qui ſemꝑ volūt quieſcere/⁊ nullū opus bonū fa=
cere:nec ſunt in aliquo labore. De quibus dicit
Pſal. In labore hoim nō ſunt:⁊ cū hoibus nō fla=
Pſal.72.a gellabunt. Ideo tenuit eos ſupbia ⁊c. Alij ſunt
G qui celebrāt neomeniā.i.nouā lunā:⁊ iſti ſunt illi
q̄ ſolēt nouitates diligere/nouos ritus/mores ⁊
ſtatuta introducere:noua et curioſa querere:et
ſemper aliquid nouitatis appetere:dicere vel fa
cere. Unde dr. Nouorū demonioꝝ denūciator vi=
Act.17.b det eſſe. Alij celebrāt feſtū paſche/qđ interpreta
tur trāſitus:⁊ ſunt illi q̄ inſtabilitatis vitio ſolēt
laborare:nec vnq̄ in aliquo ꝓpoſito ꝑſiſtere:ſed
de bono ad malū/de malo vero ad deterius cōti
nue ptranſire. Uñ Hiere. Tranſierūt de monte in
Hiere 50.b colle,obliti ſunt cubilis ſui. Alij celebrāt feſtum
pētecoſtes/dictū a pente qđ eſt quinq̄:⁊ iſti ſunt
illi quinq̄ qui ſupfluis deſiderijs obediūt:et qui

legem carnis ſuſcipiūt:⁊ primitias ſue iuuentu=
tis ſibi luxuriādo offerūt:dicētes illud Luc. Iu= Luc.14.b
ga boum emi quinq̄. Alij celebrāt feſtū clango=
ris:⁊ iſti ſunt illi qui nō ceſſant tubicinare ⁊ clā=
gere:⁊ cū canticis ⁊ cithara mūdi leticiā frequē=
tare:⁊ tales ſunt etiā p̄liſatores ⁊ venatores/qui
tubis et clamorib⁹ vtunt ⁊c. Unde Iob. Tenent Iob.21.b
tympanū et citharā:⁊ gaudēt ad ſonitū organi.
Alij celebrant feſtū ꝓpiciationis:qđ etiā dr feſtū
afflictionis ⁊ expiationis:⁊ iſti ſunt illi q̄ ſperant D
in fine penitere/⁊ dei miſericordiā habere/et ſe=
ipſos ꝑ penitentiā affligere/⁊ pctōꝝ ſuoꝝ expia=
tionē ⁊ veniā obtinere. Propter qđ nō ceſſant q̄=
diu viuūt peccare:dicētes ꝙ ſatis eſt de tpe quo
poſſint veniā impetrare:dicētes illud Eccli. Mi= Eccli.7.b
ſericordia dñi magna:delictorū meorū nō recor=
dabit altiſſimus. Alij celebrant feſtū tabernacu=
lorū:⁊ iſti ſunt illi qui in nullo ſtatu vel beneficio
figunt pedē:ſicut ſunt ambitioſi/qui ſcꝫ in nullo
officio vel beneficio qđ habeāt/limites greſſuū ⁊
affectuū ſuorū firmāt:imo in omni beneficio tā q̄
peregrini/⁊ etiā tanq̄ in tabernaculis habitāt:⁊
ſemꝑ ad aliquid aliud ambiūt ⁊ anhelant. Unde
dicitur. Habitauerūt filij iſrael in tabernaculis. 4.Reg.13.b
Iſta ſunt ergo feſta mala malorū/quibus in hoc
mūdo tripudiāt ⁊ feſtinā/de quib⁹ dicit. Solē= Eſai.1.d
nitates veſtras odiuit anima mea. Et iterū. Neo Ibidem
meniā ⁊ ſabbatū ⁊ feſtiuitates alias non feram. amos.5.f
Et alibi. Odiui ⁊ proieci feſtiuitates veſtras. Cū
omni die deberet fieri iuge ſacrificiū/ſcilicet vn⁹
agnus mane,et alius veſpere cū libamētis ſuis:
iſtud erat verū/qđ in diebus feſtiuis ⁊ ſolēnibus
plura ⁊ maiora fiebant ſacrificia/q̄ in diebus cō=
munibus. Sic vere licet omni die debemus iuge
ſacrificiū/id eſt iuge bonorū operū exercitiū fa=
cere:⁊ mane ⁊ veſpere.i.in iuuētute et ſenectute
agnū immaculatū.i.vitā puram et immaculatā
offerre:in dieb⁹ tñ feſtiuis debemus pura ⁊ me=
liora ſacrificia.i.opera bona et p̄cipua exercere.
Inquātum em̄ feſtū eſt ſolēnius dꝫ ſacrificiū bo= A
norū operū eſſe maius. Unde Ioan. Eme ea que Ioan.13.e
opus ſunt ad diem feſtū. Quod tñ eſt cōtra mul=
tos,qui dieb⁹ feſtiuis nō plura bona,ſed potius
faciūt plura mala. Unde dicit. Cōuerſi ſunt dies 1.Mach.1.e
feſti eius in luctū. ¶ Sicut ponit hic ſcholaſtica
hiſtoria. Iuge ſacrificiū veſpertinum pinguius Hyſtoria
erat q̄ matutinū. Cuius cauſa erat (vt ait) quia ſcholaſtica.
multi ponebāt de die ſacrificia in altari,vnde ſa=
crificiū pinguius reddebat. ¶ Sic etiā ſacrificiū Moralitas.
noſtrū veſpertinū.i.bona opera ſenectutis de=
bent eſſe meliora,⁊ ꝑ elcemoſynas pinguiora q̄
opera matutina iuuētutis. Quia ſcꝫ quāto plus
ad veſperā ſenectutis ꝓperamus,tanto meliora
opera exercere debem⁹:vt in nocte mortis odo=
re virtutū noſtrarū dñm delectem⁹,⁊ ipe crema=
tionē noſtre pnie ſpiritualiter odoret. Ps. Ele= Ps.140.a
uatio manuū mearū ſacrificium veſpertinum.

¶ Caplm xxx. Textus.

Narrauitq̄ moyſes filijs iſrael omnia
que ei dominus imperarat. Moralita=
tum Capitulum xxiij.

Mulier non pote=
rat votū facere. Si vero ipa ſi=
ue filiafamilias votū faceret: B
ſtatim qñ vir vel pater votum
audiebat,ꝯtradicere poterat:
⁊ ſic votū qđ fecerat non tene=
bat. Si vero vir vel pater ſta=
tim nō cōtradiceret,ſed taceret,⁊ quaſi vota aſſo
ciando aliquātulū expectabat:ipm ampli⁹ tolle=

re non valebat. ¶ Filia vero vidua vel repudiata que in patris poteſtate nõ erat, ſi votũ vouebat, neceſſario obligata manebat: et ipm votũ pater
Moralitas. ſuus nullo modo tollebat. ¶ Iſtud ſi vis allega moraliter: ⁊ dic ꝙ pater et mater eſt animus rationalis: filia vero ⁊ vxor eius ſenſualitas carnalis. Igitͬ dico ꝙ qñ talis filia ſeu vxor ſcilꝫ caro vel ſenſualitas/vult aliquod votũ facere. i. vult ex voluntate ſua agere: neceſſe habet viri ſeu patris ſui ſcꝫ animi rationalis cõſenſum et conſiliũ requirere: ⁊ ſi cõtradicat/debet quieſcere ⁊ ceſſare. Iſte etiã vir vel pater/qñ filiam illam ſcꝫ carnem/videt votũ emittere. i. aliquid mali concupiſcere: poteſt in principio ſibi reſiſtere/et votũ ipſius refrenare. Qđ ſi aliquãtulũ tardauerit/et a cõtradicẽdo et carnali appetitu repugnando paulatim ſemp ceſſauerit, ipſam amplius a tali voto. i. a tali malo deſiderio retardare non poterit: q: ſcꝫ mala carnis vota ⁊ deſideria: dũ adhuc ſunt in principio. i. in cogitatione, poſſunt p rationẽ reprimi et auferri. Si aũt cõualeſcere permittunt: vix aut nũꝙ poſſunt deſtrui vel auelli,
C Unde dr. Niſi preueneris eos, paulatim maiora
Aliter. his faciẽt: ⁊ nõ poteris obtinere eos. ¶ Uel dic ꝙ vir vel pater eſt deus: filia vel cõiunx eſt anima: quã pro certo a fatuis votis ſuis reprimit: ⁊ tribulando vel inſpirando ipſam a malo cuſtodit. Illud tamẽ fallit in repudiata vel vidua. i. in anima reprobata et dãnata: q: talẽ ſolet pater ſuus ſcꝫ deus, ⁊ a malis votis ſuis nõ trahere, ſed eam proprie volũtati dimittere: et tanꝙ correctione indignã ſibi in ſuis malis deſiderijs nullatenus
Ozee. 4. obuiare. Unde. Non viſitabo filias veſtras cum
Aliter. fuerint fornicate. ¶ Uel dic ſi vis de prelato, qui bonos ſubditos corrigit, et eorum malis deſiderijs contradicit: repudiatos vero et proteruos tanꝙ incorrigibiles ſue volũtati dimittit. Pſal.
Pſal. 80. c Dimiſi eos ſm deſideria cordis eorum ibunt in adinuentionibus ſuis.

¶ Capl'm xxxj. Textus.

Locutus quoqꝫ eſt dñs ad Moyſen dicens. Ulciſcere prius filios iſrael. Moralitatum Capitulum xxiiij.

CUm filij iſrael de madianitis triũphaſſent, et quinqꝫ eorũ reges occidiſſent, mulieres ⁊ viros captiuos ad caſtra duxerunt. Quibus ait Moyſes p hec verba. Cur mulieres reſeruaſtis? Nonne iſte ſunt que peccare fecerũt iſrael. Uiros igitͬ ⁊ mu-
D lieres corruptas occidit, et ſolũ virgines reſer-
Moralitas. uauit. ¶ Per madiã qđ interpretatͬ cõtradictio, intelligitͬ caro, que ſemp contradicit ſpiritui. Et per quinqꝫ reges eius intelligo quinqꝫ ſenſus: p mulieres corruptas/intelligo malas delectationes et cogitationes. Per virgines vero intelligo puras ⁊ ſanctas affectiones. Igitͬ moraliter loquendo ſepe cõtingit ꝙ filij iſrael. i. filij ſpirituales cõtra madian. i. cõtra propriã carnẽ militãt: et ipſam cũ quinqꝫ ſuis regibus, id eſt cũ quinqꝫ carnalibus ſenſibus vincunt/ſuperant et expugnãt: mulieres vero cuſtodiũt ⁊ reſeruãt. Iſtos vero dñs reprehendit: ⁊ tales corruptas mulieres. i. cogitationes ⁊ delectationes occidi et deſtrui pcipit: ſolas vero virgines. i. puras et mũdas affectiones reſeruari permittit. Nonne inquit iſte ſunt que peccare fecerũt iſrael? q: p certo male cogitationes ſunt ille/que iſrael. i. virũ iuſtũ vel etiã rationalẽ animã faciũt peccare: q: puerſe cogitationes ſeparãt a deo: et propterea ipſas oportet deſtruere. ¶ Predã quã filij iſrael Capi. 1. a
madianitis tulerãt: pcepit moyſes purgare: au- Eodẽ ca. b
rum et omnia talia que ignẽ ſuſtinere poterant igne pcepit purificari. Illa vero que ignẽ ſuſtinere non poterãt ſicut veſtes et ſimilia/precepit
aqua expiationis mũdari. ¶ Preda iſta ſignificat Moralitas.
alas/que a madian. i. a diabolo per penitentiam
ſubtrahunt: ⁊ quotidie p dñm ⁊ ei' platos ⁊ pdi E
catores ſpũaliter rapiunt. Sed reuera de iſtis ſic raptis/⁊ ad fidẽ vel pniam cõuerſis/duo ſunt gña: q: ſcꝫ quidã ſunt infirmi ⁊ debiles/qui ignẽ tribulationis nequeũt ſuſtinere: quidã vo ſunt fortes/⁊ ignẽ iſtũ cõpetẽter tolerare poſſunt. Et ideo moyſes. i. deus/illos quos fortes ⁊ pfectos videt/p ignẽ dure tribulationis pbat, purificat
⁊ exercet. Pſal. Igne me examinaſti ⁊c. Et Eccli. Pſal. 16. a
In igne pbatͬ aurũ ⁊c. Illos vero quos debiles Eccli. 2. a
et infirmos videt, aqua expiationis. i. dulcedine ſue miſericordie lauat: et cũ ipſis miſericorditer agendo, eos ab igne tribulationũ pſeruat: ſicut patet in quibuſdã quos per martyrũ ſicut per ignẽ ad ſe vocat: ⁊ in alijs quos per ſimplicẽ cõ-
feſſionẽ ſicut per aquã expiat atqꝫ purgat. Pſal. Pſal. 65. c
Tranſiuim' p ignẽ et aquã/⁊ eduxiſti nos in re-
frigeriũ. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ aqua expiatiõis eſt la Aliter.
chrymoſa cõpunctio ⁊c. ſicut ſupra. ¶ Uel dic qđ Aliter.
ignis ⁊ aqua ſignificãt duplicẽ baptiſmũ. ſ. flaminis ⁊ fluminis: quorũ ſcꝫ altero neceſſe eſt animã purgari ⁊ purificari, priuſqꝫ a madian. i. a diabolo abſtrahi vel auferri poſſit. Allega vt ſupra.

¶ Capi. xxxij. Textus.

Filij aũt Ruben ⁊ Gad habebãt pecora multa. Moralitatum Ca. xxv.

TRibus Gad et F
Ruben ⁊ Manaſſe, vidẽtes terram Seon regis amorreorũ: ⁊ Og regis baſan, q̃ erat circa iordanẽ, ꝙ ipſa paſcuis abundabat, et ꝙ ipſi multa pecora poſſidebãt: illã terrã pro hereditate pro alendis ſuis gregibus a moyſe petierunt: ⁊ totã aliã que erat vltra iordanẽ penitus
quittauerũt. ¶ Sic vere tres trib'. i. tria genera Moralitas
hoim ſcꝫ Ruben, q̃ patris cubile fedauit. i. luxurioſi. Gad qui interpretatͬ accinct'. i. auari: qui ad laborandũ pro mundo ſemper ſunt accincti. Manaſſes qui interpretatͬ obliuio. i. ſuperbi: qui dei et ſui pximi ⁊ ſuippſius ſunt obliti: nõ curant vltra iordanẽ. i. vltra fluuiũ iudicij. i. vltra mortem. ſ. in paradiſo poſſeſſionẽ accipere: immo ſumme curãt hic habere citra iordanẽ. ſ. in hoc mũdo, diuitias et poſſeſſiones: quib' poſſint pecora ſua, id eſt vxores ſuas ⁊ filios alere ⁊ ditare. Iſtã ergo terrã a Moyſe. i. a deo videntͬ per portionẽ ⁊ hereditatẽ accipere/⁊ terrã promiſſionis. i. paradiſum, qui vltra iordanẽ mortis latitat, prorſus dimittere et quittare, ⁊ cõtenti preſentibus, de perpetuis temporibus non curare.

¶ Capi. xxxv. Textus.

Hec quoqꝫ locutus eſt dñs in cãpeſtribus moab. Moralitatum Ca. xxvi.

ORdinauit dñs qđ G
certe vrbes leuitarum pro refugio illorum qui homĩnẽ occiderant ordinarentur: ⁊ ꝙ ibi tranſfuge ab occiſi amicis ſaluarentur, quouſqꝫ ſummus ſacerdos moreretur: ⁊ tunc liberi penitus eſ-

ficiebantur: ſi tamē non volūtarie, ſed a caſu ho
Moꝛali-tas. minē occidiſſe reperiebātur. ¶ Sic vero ſi quis
hominem .i. rōnem, vel etiam Chꝛiſtū, vel etiam
gratiam in ſeipſo occiderit per peccatū: cōſtitu-
te ſunt ſibi ciuitates refugij .i. diuerſi penitētie
ꝛ religionis ſtatus: ad quos fugiens liberatur:
ne ab amicis occiſi (id eſt) a deo ꝛ ab āgelis pen-
niter occidatur. ¶ Uel dic ꝙ ciuitas refugij eſt
eccleſia: qꝛ ſcilicet ille qui ē homicida ſuūpſi9 ꝑ
peccatum, non habet remedium niſi ad ciuitatē
Aliter. refugij .i. eccleſie fidem ꝛ diſciplinam: ꝛ ad moꝛtē
Pſ.45.c. ſummi pontificis .i. Chꝛiſti paſſionē et moꝛtem.
Aliter. Pſ. Domine refugiū fact9 es nobis. ¶ Uel dic ꝙ
homicida non habebat niſi tria remedia .ſ. pacez
cuz amicis, ciuitatē refugij, ꝛ moꝛtē pontificis.
Sic vero peccatoꝛ qui ſuūpſius (vt dictū eſt) eſt
homicida, non habet remediū niſi tria .ſ. ciuita-
tem refugij hoc eſt beata virgo: moꝛtē pontificꝫ
.i. Chꝛiſti paſſio: pacem cū amicis, hoc eſt penitē-
tie ſatiſfactio, ꝛ chꝛiſti ꝛ ſanctoꝛum per peniten-
D tiam placatio. Penitentia enim iudicem placat:
paſſio ſemper ſaluat: Maria tranſfugam ꝓtegit
atqꝫ ſeruat. Unde canitur. Sub tuum preſidiuz
confugimus ſancta dei genitrix ꝛc.

¶ Capitulū triceſimum ſextū. Text9. Acceſſerunt autē ꝛ principes familiarum Galaad. Moꝛalitatum Capitulum xxvij.

Moꝛali-tas.

AD finem quod
ſoꝛtium diſtributio non con-
funderetur: precepit domin9
occaſione filiaruz Salphaad,
ꝙ quilibet de tribu ſua vxoꝛē
acciperet: ꝛ quelibet mulier i
tribu ſua nuberet: ꝛ ſicut diſti
cta tribus, ſic ꝛ hereditas in ſuis famili is per-
maneret. ¶ Hoc ſi vis applica contra illos qui
in alijs tribub9 id ē in alienis eccleſijs: vxoꝛes .i.
beneficia cupiunt accipere: et non contenti pꝛo-
pꝛia tribu id eſt pꝛopꝛia dioceſi, religione vel col
legio, vxoꝛem id eſt beneficium alibi vendicare
non verentur. Precepit ergo dominus ꝙ nemo
aliunde coniugem accipiat, et quod ꝑ ambitio-
nē ad aliaz tribum, id eſt ad aliam eccleſiam vel
collegium ſe ſine cauſa non transferat, ſeu vxo-
4. Regum. rem vel beneficiū ibi querat. Unde dicitur. Cō-
14.c. tent9 eſto gloꝛie tue: ꝛ ſede in loco tuo. De vxo-
B ribus etiā id eſt de dignitatibus, officijs et bene
ficijs vult, ꝙ de tribu ſua .i. de gremio pꝛopꝛio
vir vel pꝛelat9 vel rectoꝛ ipſis aſſignetur: ꝛ ꝙ de
aliena patria vel eccleſia ipſis nullatenus oꝛdi-
netur. Quod tamen hodie male ſeruatur: qꝛ ſcꝫ
illi q ſunt de pꝛopꝛia tribu .i. de collegio vel de
patria: ꝛ qui ſunt ꝓpꝛij filij eccleſie, hodie repel-
luntur. Alij vero q aliunde veniūt ſcꝫ nepotes ꝛ
familiares pꝛelatoꝝ: talib9 vacātib9 vxoꝛib9 .i.
bñficijs dotant. Uñ illi de pꝛia poſſunt dicere il-
lud Eſaie. Hereditates noſtras coꝛā oculis nr̄is
Eſaie.1.b. alieni deuoꝛāt. Quia reuera ſicut dicitur in euā
gelio. Multi veniūt ab oꝛiēte ꝛ occidēte .i. aliun-
Mat.8.b. de, ꝛ recūbunt cū Abꝛaā Iſaac ꝛ Jacob .i. cū pꝛin-
cipib9 ꝛ pꝛlatis: filij aūt regni eijciunt foꝛas. Qd ē
cōtra multos pꝛincipes nr̄os: q in domib9 ſuis, ſer
uitijs ꝛ officijs, alienos de alienis terris ꝛ tribu
bus aduocāt: filios aūt regni .i. hoies terre ꝛ pa-
trie ſue eijciūt ꝛ repudiāt, ꝛ nō amant. De hiſto
ria Deutero. pauca pono: ꝓ eo ꝙ ꝑ maioꝛi pte
nō facit niſi q ſupꝛa poſita ſunt recapitulare: ꝛ ꝓ
eo ꝙ coiter nō ſolēt vba ſua iductiue vel ſaliter
recitari ꝛc. ¶ Moꝛalitatū ſup libꝛū Nūeroꝝ finꝫ.

¶ Liber quintus moralitatum libri Deuteronomij.

¶ Capitulū ſeptimū Textus. Cū vero introduxerit te dominus de9 tu9 in terrā Moꝛalitatū Cap. j.

PRecepit domi
n9 filijs iſrael, ꝙ ſeptē popu
los de terra pꝛomiſſionis
eijciant et ſubuertant: ſcili-
cet Etheū, Jebuſeū, Amoꝛ-
reum, ꝛ Phereſeum, Cha-
naneum, Eueum ꝛ Serge-
zeum: ꝛ ꝙ ipſos penitus in-
terimant ꝛ cōfundant: ꝙqꝫ
cum eis pacta non teneant: nec coniugia ſimul
faciant: necnon ꝙ filijs ſuis illoꝛum filias nō ac-
cipiant: ꝛ ꝙ filios ſuos cum eoꝛum filiabus nu-
bere non permittant: ſed potius ꝙ aras eoꝛum
deſtruant: et ꝙ lucos eoꝛum ſuccidant, et idola
conterant et euertant. Et cauſam ſubiungit ibi-
dem: popul9 (inquit) ſanctus es domino deo tuo
te elegit dominus deus tuus. ¶ Moꝛaliter lo-
quendo iſti ſeptem populi ſignificant ſeptez vi-
tia. Si vis vide interpꝛetationes infra, et appli-
ca ſingulos populos ſingulis vitijs. Filij iſtoꝝ Moꝛali-tas.
maloꝛum populoꝛum ſignificant malos actus ꝛ
operationes. Filie vero ſignificant malas cogi-
tationes: populi autem iſrael ſunt viri iuſti. Fi- C
lij eoꝛum ſunt boni affectus. Filie autez ſunt bo
ne ſpirituales delectationes et conſenſus: iſtud
eſt verum ꝙ populus iſraeliticus id eſt popul9
fidelis et eccleſiaſtic9: debet de terra pꝛomiſſio-
nis id eſt de mente ſua: ſeptem populos id eſt ſe-
ptem genera vitioꝛum moꝛtalium eijcere: et cum
eis familiaritatem ſeu coniugium male cōſuetu
dinis non debet contrahere: nec filias eoꝛum id
eſt malas delectationes debet filijs ſuis id eſt in-
terioꝛibus effectibus copulare: nec etiam con-
tra filias ſuas id eſt mentis ſpirituales delecta-
tiones debet cum iſtoꝛum filijs id eſt cum malis
vitioꝛum operibus maritare: quinimo aras eo-
rum id eſt malas cogitationes, idola eoꝛū: id ē
malas operationes, lucos vmbꝛoſos id eſt ma- Ge.35.a.
las excuſationes debet totaliter extirpare. Un-
de dicit. Abijcite deos alienos qui ſunt i medio
veſtri, ꝛ mūdamini: ꝛ veſtimenta veſtra mutate. Aliter.
Quia em̄ chꝛiſtiani ſancti ſunt et ꝛ electi: ideo de
bent eſſe a talibus conſoꝛtijs alieni. ¶ Uel dic
ꝙ terra pꝛomiſſionis eſt eccleſia vel religio: a q
ſcilicet eijciendi ſunt ſeptem populi id eſt ſeptē Pſ.13.b.
genera hominum peccatoꝛum. Etheus enim qui
interpꝛetatur ſtupid9, ſignificat imbecilles et ti
moꝛoſos: de quibus dicitur ꝙ trepidauerunt ti- Job.24.h.
moꝛe vbi non erat timoꝛ. Sergezeus qui interp- D
tatur colonum eijciens, ſignificat raptoꝛes et
vſurarios, qui pauperes eijciunt de domibus Job.10.a.
et poſſeſſionibus eoꝛum. Unde Job. Uulgum
pauperem ſpoliauerūt ꝛc. Amoꝛreus qui ama-
ra loquens interpꝛetatur, ſeu amaricans ſigni-
ficat inuidos qui de pꝛoſperitate alioꝛum ama-
ricantur, et contra alios libenter eloquuntur.
Unde dicitur. Loquar i amaritudine anime mee.
Chananeus qui interpꝛetatur poſſidens vel ne-
gociatoꝛ, ſignificat auaros qui poſſident male
ſeruando, et negociantur male acquirendo. Eze
chie. In multitudine negociationis tue impleta
ſunt interioꝛa tua iniquitate. Pherezeus qui in- Eze.28.d.
terptat ſepans, ſignificat detractoꝛes, q ſepant Pꝛ.16.d.
amicitias alioꝝ. Pꝛo. Uir ꝑuerſus ſepat pꝛincipes.

Jebuſeus qui interpretaṫ ꝓſepia vel conculcati/
ſignificat luxurioſos ⁊ guloſos:qui ſcȝ beſtijs.i.
motib⁹ ⁊ delectationib⁹ carnis ſunt pabulū ⁊ ꝓſe
Zach.11.b pe.Unde Zach. Paſce pecora occiſionis. Eueus
ꝙ interpretaṫ ferus vel peſſimus/ſignificat cru-
Gen.16.d deles ⁊ ſupbos:de quib⁹ dr Gen. Hic erit ferus ⁊
figet tabernacula e regione fratrū ſuorum. Iſta
ergo eſt veritas ꝙ ppl's iſrael.i.viri iuſti:nō de-
bent talib⁹ malis ppl'is.i.peccatorib⁹ ꝯfederari:
nec eorū cōſortia/familiaritates vel cōnubia di-
ligere vel ſectari/ſed potius tales debēt de terra
ꝓmiſſionis.i.de eccleſia eijci:et are et idola.i.vi-
tia eorūdem deſtrui ⁊ ſubuerti:vt ⁊ ſic filij iſrael.
Levi.19.a i.viri eccleſiaſtici ſint ſancti dn̄o ⁊ electi.Unde dr
Aliter. Levi. Sancti eſtote/quoniam ego ſanctus ſum.
¶Vel dic ꝙ etheus eſt timor/gergezeus eſt rapi-
na:amorreus eſt inuidia:chananeꝰ eſt auaricia:
E phereſeus eſt ira vel detractio:iebuſeus eſt lu-
xuria:eueus eſt ſuperbia/qui ſcȝ populi ſunt de
terra promiſſionis mētis noſtre eijciendi:⁊ ibidē
filij iſrael id eſt virtutes et merita ſubſtituenda.

¶Capl'm viij. Textus.

Omne mādatum quod ego precipio ti-
bi. Moralitatum Capitulum ij.

SIcut dicitur

Deute.viij.filiorꝫ iſrael nō
fuerūt veſtimēta conſum-
pta:⁊ calciamēta non ſunt
attrita.Et diciṫ ꝙ terra ꝓ-
miſſionis eſt terra frumē-
ti/olei et mellis et vinearū
in cuius campis fluunt flu-
uiorū abyſſi:cuius lapides
ferrei ſunt:et de cuius montib⁹ eris metalla fo-
diunṫ:in qua abſqꝫ penuria viuiṫ:et rerū omniū
Moralitas. abundantia cumulaṫ.¶Dic ſi vis/ꝙ talis dȝ eſſe
eccleſia vel religio,qꝛ videlȝ ibi debēt eſſe fluuij
gr̄arū,oleū miſericordiarū/hordeū dn̄i/⁊ groſſa
rum ꝓ ſimplicib⁹ doctrinarū:frumēta ſubtiliū ⁊
vtiliū ſciētiarū:mella deuotiōis:vina cōſolatio-
nis.Itē ibi dȝ eſſe ferrū per conſtantie firmitatē:
debet eſſe ibi es.i.viri ꝑdicatores:ꝙ tamē ibi non
debēt atterere veſtimēta ſua:qꝛ ſcȝ cultores iſti⁹
terre debēt habere exteriorē honeſtatē ⁊ decētie
F perpetuitatē:nec etiā calciamēta/que ſcȝ ſunt de
pellibus aīaliū mortuorū:qꝛ iſti etiā debēt habe
re perpetuā mortis cōſiderationē et humilitatē.
Ideo iſta eſt terra que a filijs iſrael.i.viris con-
templatiuis.ſ.deū vidētib⁹/debet inhabitari:ꝙ
a chananeis.i.malis hominib⁹ dȝ purgari. Bre-
uiter ergo iſta dȝ eſſe terra/de qua diciṫ ſupra
Exo.4.c Exo. Vos tranſibitis et poſſidebitis terrā egre-
Eodē ca.c giā.¶Hic dr ꝙ in deſerto ꝑ qđ filij iſrael ad ter-
ram ꝓmiſſionis ibant tria genera ſerpentū inue
nerūt:qui ipſos filios iſrael multipliciter infeſta
uerūt ⁊ vulnerauerūt.ſ.ſerpēs flatu vrens/ſcor-
pio ⁊ dipſas:ꝙ ſcȝ ſiti interficit quē ꝑcuſſerit. Ibi
Moralitas. etiā (vt ait) nulla penitus erat aqua.¶Sic vere
etiā in deſerto hui⁹ mūdi/ꝑ qđ ad eterne ꝓmiſſio
nis habitaculū ꝓperamus/ſunt ſpecialr' tria ma
la.ſ.ſcorpio (faciē virginī habēs ſimilem) capite
blādiēs/⁊ cauda pungēs:hoc eſt carnis fallacia:
ſerpēs flatu vrens/hoc eſt hoſtis malicia:dipſas
ſiti occidens/hoc eſt mundi auaricia ⁊ auiditas:
aquā non habēs/hoc eſt diuine gratie carentia.
Caro enim in primo blandiṫ:ſed in fine pungit et
dānat.Diabolus ſuggerēdo ⁊ tentādo ad pecca
tum vrit ⁊ inflāmat.Mundus vero cum diuitijs
Eſa.5.b ſuis ſtatū auaricie ꝓuocat:et vtiqꝫ aquā diuine
G gratie deſtruit et deſiccat.Unde Eſa. Nobiles in
Aliter. tererūt fame:multitudo eorū exaruit ſiti.¶Vel
dic ꝙ deſertū eſt religio/in qua pro certo hodie
inueniunṫ aque.i.diuine gratie penuria:ſerpen-
tum vero.i.malorū hoim abundantia. Ibi enim
abundāt ſerpētes/qui flatu verborū alios vrūt,
id eſt detractores:ſcorpiones qui retro ledunt/
et ante blandimēta faciūt.i.adulatores. Dipſa-
des vero ꝙ ſiti interficiūt.i.mali familiares alie-
ne auaricie incitatores. Ideo bene dictū eſt illud
Ezech. Fili (inquit) homines impij et ſubuerſo- Ezech.2.b
res ſunt tecum:et cum ſcorpionibus habitas.

¶Capitulū xv. Textus.

Septimo anno facies remiſſionē ꝙ hoc
ordine celebrabiṫ. Moralita. Ca. iij.

DEuteronomij

xv.fit mētio de anno ſepti-
mo remiſſionis/⁊ de ſeruis
libertati donādis. Sed de
hoc vide in Exodo. Unum Exod.21.a
aūt dr hic. Nō operaberis Eodē ca.d
(inquit) in ꝓmogenito bo-
uis:nec tondebis primoge
nitū ouis in conſpectu dn̄i
dei tui/ſed comedes ea ꝑ annos ſingulos in loco
quē elegerit.¶In ſcriptura ſacra loquēdo mo- Moralitas.
raliter/per ouē intelligiṫ ſimplex ⁊ infirma inno-
centia. Per bouē vero intelligiṫ fortitudo vel iu- H
ſticia. Primogenita autē iſtorū/bona opera ſunt:
que quādoqꝫ a ſimplicitate/quādoqꝫ a fortitu-
dine mentis procedūt. Sed reuera ſic debet eſſe
ꝙ iſta primogenita.i.iſta bona opera non debēt
in publicū deduci:nec per inanē gloriā manife-
ſtari:nec velamine ſecrete humilitatis priuari:
coram dn̄o enim debēt talia primogenita,id eſt
talia bona opera noſtra comedi.i.ad ſolam dei
gloriā ordinari:⁊ nulla vana gloria queri quo-
modolibet vel ſeparari.Unde dicitur. Attendite Mat.6.a
ne iuſticiam veſtram faciatis corā hominib⁹ ⁊c.
Unde dicit Grego. In primogenito bouis opera-
ri prohibemur:⁊ a primogenitis ouiū detondē-
dis cōpeſcimur. Quia ſi quid robuſtum exercere
incipimus:in aperto oſtēdere citius nō debem⁹:
ſed ⁊ cū vita noſtra ſimplex quid et innocuū in-
choat:dignū eſt vt ſecreti ſui velamina nō relin-
quat:nec nudū humanis oculis quaſi ſubducto
vellere ſe oſtēdat.¶Vel dic ꝙ primogenita ſigni Aliter.
ficant viros religioſos ⁊ clericos/tanqꝫ inter ce-
teros magis dignos:ſed iſtorū quidam ſunt pri-
mogeniti bouis.i.viri fortes atqꝫ perfecti:qui-
dam primogeniti ouis.i.viri ſimplices ⁊ infirmi.
Iſta eſt ergo veritas ꝙ nō eſt in talibus operā-
dum,qꝛ ſcȝ perfecti iſti ad publica mūdi opera ⁊
negocia nō ſunt trahendi/nec in eis occupandi.
Primogenita vero ouis.i.ſimplices nō ſunt ton-
dendi nec vellere bonorū tēporaliū penitus de-
nudandi:qꝛ breuiter iſtud eſt verum/ꝙ lana bo-
norū temporaliū debet ſimplicib⁹ et imperfectis A
ꝓ ſuſtētatione dimitti:⁊ ꝙ viri perfecti et ſancti
nunqꝫ debēt in tēporalib⁹ negocijs occupari:ſed
coram dn̄o comedi.i.in ſolo dei ſeruitio mācipa-
ri. Apl's. Precio magno empti eſtis: nolite fieri 1.Cor.6
ſerui hoim,id eſt ad dei ſeruitiū ordinati eſtis:
nolite appetere mūdi ſeruitiū ⁊ officiū.¶Hic di-
citur ꝙ anno ſeptimo debita nō repetebanṫ:ſed
eorū repetitio ad ſequentē annum differebaṫ:vt
exponit Comeſtor. Et ſic iſta erat differentia in- Cor
ter annū remiſſiōis ſeptimū/⁊ annū iubileū quin-
quageſimū:qꝛ ſeptimus annus debita nō tolle-
bat/ſed differebat:iubileus vero oīa remittebat.
¶Iſti duo anni ſignificant duos ſtatus/ſcȝ gra- M
tiam et gloriā. Septimus vero gratiā deſignat
ꝓpter ſeptiformē ſpiritū quē miniſtrat. Iubile⁹

autem gloriã, ꝓpter hereditatẽ paradiſi ꝑditã quam reſtaurat. Iſtud eſt verũ, ꝙ debita.i.peccata ſeptimo anno.i.per grãm non ex toto tollunt qꝛ ſcꝫ adhuc reatus ꝛ obligatio ad penã remanet: q̃ anno ſequẽti, ſcꝫ poſt mortẽ in purgatorio repetit. Sed reuera iubileus.i gl'orie ſtatus oia debita totaliter, etiã q̃tum ad penã dimittit: et
Aliter. hoiem liberũ prorſus reddit. ¶ Et ſi vis adhuc dic ꝙ in anno ſeptimo ſeruitus ex toto remittebat: ꝛ homo liber efficiebat. Debitũ tñ ex toto nõ quitabat: ſed vſꝙ ad annũ ſequẽtem differebat.
B Sic vere per ſeptenariũ gratie ꝛ ſacramẽtoꝝ remittit ſeruit9.i.culpa: nõ tñ remittit debitũ.i.pena: imo ſi ipſum homo ꝓ anno pñtis vite ſoluere differt, neceſſe eſt ꝙ ſoluat in alio: ꝛ tuc dicet ſibi illud Matthei. Redde quod debes ꝛc.

¶ Capitu.xvj. Textus
Obſerua menſem nouarum frugum.
Moralitatum Capitulum iiij.

Hic precipitur de luco.i. de nemore circa altare nõ plantãdo: ad tollendũ ritũ gentiliũ, qui lucos diis ſuis dedicabant: ꝛ ideo dicit ſic. Nõ plãtabis lucũ, ꝛ omnẽ arborẽ iuxta
Moralitas altare. ¶ Altare eſt eccleſia vel religio: lucus ſeu arbor vmbroſa vicioſa excuſatio. Statua que ẽt a ſtãdo, ꝛ q̃ erat imago facta ad laudem ꝛ culturam diaboli: eſt peccati obſtinatio ꝛ cõfirmatio ꝛ diaboli imitatio. Iſta ergo ab altari eccleſie debent remoueri: qꝛ ſ. lucus.i. vi ioſũ ſtatus ꝛ obſtinatio, nunꝙ debent in religioſis ꝛ eccleſiaſticis inueniri: ſed potius ſi peccare cõtingat, oia debẽt a prelato reſecari: ꝛ a ſtatua.i. obſtinatiõe imu
Deut.7.b tari: vñ ſupra dicit. Confringite ſtatuas: lucoſꝙ
Aliter. ſuccidite. ¶ Uel dic ꝙ ſtatua eſt diaboli imago: lucus.i. ignorãtia ꝛ veritatis obumbratio ſunt ab altari eccleſie repellenda. Uel dic ꝙ altare eſt cor, vt ſupra.

¶ Capitu.xvij. Textus.
Non immolabis domino deo tuo b. uẽ ꝛ ouem. Moralitatũ Capitu. v.

C Iudices precipiuntur i portis ſedere. Qd ſi ambiguũ aut aliqd negocium emergeret, debebat ad ſacerdotes recurrere, et eorũ iudiciũ querere ꝛ tenere. Qd ſi quis ſuperbiens tenere dedignabat: ſtatim interfici iubebat. Cũctus (inquit) pp'ls audiens timebit: vt null9 deinceps intumeſcat ſu
Moralitas perbia. ¶ Allega hoc ꝙ habes hic exẽplũ de appellãdo de minori iudice ad maiorẽ: ſeu etiã ad eũ recurrẽdo, qñ de negocio vel de ſnia dubitat. Itẽ hic allega exẽplariter quo ſacerdotib9.i. platis eſt obedẽdũ: ꝛ quo obedire dedignãs ꝛ ſup
Aliter. bies grauiter puniebat, ꝛ allega ſir ꝛc. ¶ Uel ſi
Eodẽ.c.a vis dic quo pena vnl9 eẽt terror multoꝝ. ¶ Hic ponit ꝙ ſi q̃ſalis ad ſeruiẽdũ diis alienis induceret:
17.a interfici ꝛ obrui deberet lapidib9: ꝛ qd etiã ſicut ſupra ponit, hoc nõ ſolũ erat de extraneis, imo ẽt de fratrib9, vxorib9 ꝛ ꝓpinqs. Sit (inqt) manus tua pmũ ſup eũ: ꝛ poſt te ois pp'ls mittat manũ.
Moralitas Iſtud põt allegari, ꝙ pietas fidei eſt pietati parẽtũ pferẽda: ꝛ ꝙ ꝓſanguinitatis vinculũ ſoluit, vbi q̃s i idolatriã vt'her ſim lab' ſtãtũ ꝙ frater a
D a fre ꝛ filius a pre occidi iubebat. Et allega gñalr q̃ hereticos q̃ alios mouet ad idololatrãdũ ꝛ ad male credendũ: qꝛ ſcꝫ ſtatim debẽt de medio tolli ꝛ lapidari.i.duris ſententiis caſtigari. ¶ Doctrinã regis eligẽdi ponit hic dñs dicẽs, Nõ po Eodẽ.c.c
teris alterius generis hominẽ regẽ facere q̃ nõ ſit frater tuus. Cũꝙ cõſtitut9 fuerit rex, nõ multiplicabit ſibi equos, nec reducet ppl'm i egyptũ equitat9 numero ſubleuat9. Nõ habebit vxores plurimas que illiciant cor eius: neꝙ argẽti, neꝙ auri immẽſa pondera. Legat Deut. leges. Non eleuet cor ſuũ ſuper fratres ſuos per ſuperbiã:
nec declinet ad dexteram ſiue ad ſiniſtrã. ¶ Iſta Moralitas
oia competunt vel principi vel plato: qꝛ reuera iſte ſemper debet effici, eligi ꝛ aſſumi de gremio de ſecta vel de patria: dum tñ ſufficiens inueniãtur. Non enim debet pfici hereticus orthodoxis, laicus clericis, ſecularis clericus religioſis, extraneus, domeſticis. Sed de collegio ꝛ de gremio debet aſſumi cuius vita ꝛ mores melius poſ
ſunt aliis conformari. Unde dicitur. Cuncte fe Num.35.c
mine.i. cuncte eccleſie maritos de eadem tribu accipiãt, vt hereditas permaneat in familiis. Et bene dicit, vt hereditas permaneat in familiis: qꝛ pro certo qñ rex vel prelatus de aliena tribu i. de aliena patria ſumitur, hereditas beneficioꝝ non remanet in familiis ſuis: imo etiam ad illos qui ſunt de illius prelati partibus deriuatur: qꝛ
ſcꝫ illi beneficiant ꝛ ꝓmouentur: filii vo eccleſie E
dimittunt. Ideo poſſunt dicere illud Thr. Here Tre.5.a
ditas noſtra verſa eſt ad alienos: dom9 noſtre ad extraneos. Talis ergo rex, iudex vel prelatus debet generaliter tria fugere ꝛ tria facere. Fugere debet dico tria. ſ. pompam ꝛ elationem: ꝛ hoc eſt qd dicitur. Non multiplicabit ſibi equos. Itẽ auariciam ꝛ ambitionem: et hoc eſt qd dicitur, ꝙ non congregabit ſibi auri ꝛ argenti immẽſa pondera. Itẽ amicoꝝ carnalium affectionẽ: ꝛ hoc eſt quod dicitur. Non multiplicabit ſibi vxores, id eſt carnales parentes: de quib9 ſcilicet filios ꝛ nepotulos concipiat propter quoꝝ affectionẽ iuſtitiam derelinquat. Conſtat autẽ ꝙ iſta tria deſtruunt reges hodie.i. prelatos ꝛ ſuperiores noſtros. ſ. pompa in qua expẽdunt plus q̃ liceat auaricia per quã congregant plus q̃ deceat: carnalis affectus, per quem nepotulos aggregant ꝛ diligunt plus q̃ oportet. Et ideo dicit Solin9 ꝙ in capionea indie inſula, mos fuit nullum regẽ eligere qui pater eſſet: quinimo ſi liberos educere vellet, exuebatur regia poteſtate. Hoc autẽ ꝓ prudentiam (vt ait) fiebat: ne regnũ fieret hereditarium. Itẽ alia tria debet facere. ſ. ſtudere prudentiam, humilitatem ſeruare, iuſtitiam cuſtodire. Decet enim regem vel ſuperiorem ꝙ habeat prouidẽtiam ꝛ ſcientiã: ꝛ ideo bñ dicit ꝙ ipſe de
bet legere librum legis. Itẽ decet ꝙ habeat hu F
militatẽ ꝛ modeſtiam. Ideo dicitur, ꝙ nõ eleuetur ꝑ ſuperbiam ſup fratres ſuos. Itẽ decet ꝙ ſeruet equitatẽ vel iuſtitiam. Ideo dicitur ꝙ ꝑ acceptionem perſonarum aut munerum non de
bet declinare ad dexteram vel ad ſiniſtram.i. ad Eſa.30.c
vnã partẽ plus q̃ ad aliam: iuxta illud. Hec eſt Hie.23.a
via ambulate in ea: ꝛ nõ declinetis neꝙ ad dexteram, neꝙ ad ſiniſtram. ꝛ alibi. Regnabit rex ꝛ ſa
piens erit: ꝛ faciet iudicium ꝛ iuſtitiam in terra. Eodẽ.c.b
¶ Et aduerte ꝙ hic dicitur, ꝙ poſtꝙ ſederit in ſolio regni ſui, deſcribet ſibi volumen legis, ꝛ acci
piẽs exemplar ꝛc. ¶ In quo notatur ꝙ regis et Moralitas
ſuperioris eſt ſedere et in vno loco ſtare, non vagari. Et etiam dum ſedet.i. dũ eſt in ocio ꝛ quiete in libris debet legere et ſtudere: exemplo antiquoꝝ regum, q̃ vt cõiter fuerunt philoſophi literati. Exemplo etiam Karoli magni qui tabu
las portabat, ꝛ in ocio ſcribere nõ ceſſabat. Un Luc.16.b
de dicitur. Sede cito ꝛ ſcribe quinquaginta ꝛc. Aliter.

¶Uel dic quod rex iſrael eſt iuſtus:qui vxores plurimas.i.delectationes carnales vel ſollicitudines temporales non debet habere:ne forte animum eius poſſint allicere vel turbare ꝛc.

¶Capi. xviij. Textus.

Non habebunt ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ oēs qui de eadem tribu. Moralitatū Ca. vj.

VIſum notabile ponitur hic in Deut. ꝙ ſi quis fingens ſe prophetã, non miſſus a domino, ꝛ tñ voluerit loqui i nomine dñi ꝛ ſine precepto ipſius aliqd dicere:interfici iubebatur.
B Moralitas ¶Quod allegari poteſt cõtra malos officiales ꝛ balliuos dominorũ:qui ſine mandato maioꝝ faciunt multa mala:ꝛ nomine eoꝝ precipiũt ꝛ loquunť,ꝛ
Hier.23.d. exequunť multa iniuſta:que tñ ab ipſis dominis nõ fuerũt precepta vel dicta. Unde dicit. Nõ mittebã ꝓphetas ꝛ ipſi currebãt:nõ loquebar eis,ꝛ
Aliter ipſi ꝓphetabãt. Tales ergo merenť puniri:quin immo ſepiꝰ videmꝰ eos interfici ꝛ ſuſpẽdi. ¶Uel allega cõtra hereticos qui in nomine dñi, ꝛ ſub vmbra ꝛ titulo vere fidei loquunť ꝛ p̃dicant mul
Sap.1.c ta falſa:propter que merenť incurrere multa ſupplicia ꝛ tormenta. Unde dicitur. Os quod mentitur,occidit animam ꝛc.

¶Capitu. xx. Textus.

Si exieris ad bellũ contra hoſtes tuos Moralitatum Ca. vij.

DOminus mãdat ꝓceſſuros ad bellũ fortiter agere,hoſtes nõ timere:ſed in dño ſolũ ſperare. Uerũtamẽ quatuor genera pſonarũ remittunť a bello.ſ.qui edificauerũt domũ ſʒ necdũ eã dedicauerũt ſeu initiauerũt: q̃ deſponſauerũt vxorẽ:ſed eã necdũ duxerãt:qui plãtauerũt
b vineã:ꝛ necdum ipſam cõmunẽ fecerãt:qui corde pauidi erãt ꝛ formidinẽ incurrerãt. Oẽs enim iſti deſiderio reuertendi poterant corda aliorum
Moralitas diſſoluere:ꝛ iõ melius erat eis ante pugnã redire,q̃ a pugna fugere,ꝛ alios eneruare. ¶Iſta pñt generaliter applicari,ꝙ melius eſt in minoribus agere:q̃ in maioribus aggredi ꝛ ſuccumbere:meliuſq; eſt in actiua viuere:q̃ in contemplatiua deficere. Meliuſq; eſt in ſeculo ſub latiori diſciplina manere:q̃ ad religionẽ aſcendere ꝛ per incõſtãtiã retroire. Per bellum eñi in ſcriptura ſtatus religionis,contemplationis ꝛ perfectiõis
Iob.7.a ſignificatur:in quo ſcʒ cõtra vitia magis ardua dimicatur. Uñ Iob. Militia eſt vita hominis ſuper terrã. Per locũ propriũ ſeu patriã intelligiť mundi ſtatus,vel cõmunis conditio ſeu gradus. Iſtud igiť eſt verũ,ꝙ a bello contemplatiue ꝛ perfecte vite quatuor genera hoim imperfectorũ remittunť ipſiſq; ↄſuliť ꝙ i ſeculo remaneãt:ꝛ ꝙ arduam bellãdi ↄtra vicia vitã nullatenus aggrediant:ꝛ iſti ſunt illi q̃ domũ ſuã q̃ oĩa continet.ſ. charitatẽ,necdũ p executionem bonoꝝ operum initiauerũt,q̃ vxorẽ ſcʒ gratiam necdũ pfecte duxerũt:nec ſibi eã p pſeuerantis pfectiõis ꝓpoſitũ acceperũt:q̃ vineã ſuã.i.bona ſua tpalia necdum cõem p eleemoſynã fecerũt:q̃ formidinẽ aggrediẽdi difficilia ꝛ ſuſtinẽdi grauia necdũ totaliter dimiſerunt. Domus eñi noſtra eſt charitas que bonis affectibus edificať,ꝛ bonis opibus initia- A
tur. Quia ſm Gregoriũ. Probatio dilectionis,exhibitio eſt opis. Uxor eſt grã q̃ p bonũ ꝓpoſitum deſponſať,ꝛ p perfectã cõſtantiã accipiť:ꝛ nobis Mat.1.c
matrimonialiter copulať: Unde dicit. Ioſeph fili Dauid noli timere accipere Mariam coniugem tuã. Iſta eſt vxor qua mediãte bonos filios.i.eſt Ps.127.a
bona opa generamꝰ:quia ſicut dicit in Ps. Uxor tua ſicut vitis abundãs in lateribus domus tue. Uinea noſtra eſt bonorum tpaliũ vbertas:q̃ ſcʒ p acquiſitionẽ plantatur,ꝛ p eleemoſynã ꝛ alioꝝ miſericordie operũ exercitiũ efficitur cõis:ꝛ ad vſus hoim applicať. Opor; et ergo ꝙ domus noſtra.i.charitas p bona opa dedicet:ꝙ vxor nr̃a.i.gratia p firmitatem ꝓpoſiti vẽdicet:ꝙ vinea noſtra.i.temporalitas alijs p eleemoſynã cõmunicetur:ꝛ ꝙ etiam timor.i.imbecilitas a nobis penitus abdicetur:ſi ad ſpũale p̃lium contra vitia ꝛ ardua contemplationis opa volumus ſufficiẽtes haberi:ꝛ a retroceſſione incõſtantie eſſe tuti. B
Alias eñi poſſemus faciliter deficere,ꝛ ab aſſumpto bono ꝓpoſito retroire,ꝛ ſic poſſemꝰ fugere:ꝛ preterea alijs hoc videntibus,peccati cauſam dare:quia pro certo ſm doctrinam ſancti Petri, Melius eſt ardua non aggredi,q̃ poſt cognitionẽ retrouerti. Uerũtamen ex quo bellum iſtud aggreſſi ſumus ꝛ ex quo ſtatum pfectiõis accepimus:neceſſe eſt ꝙ fortiter dimicemus,ꝛ ſperantes in do- Ps.30.g.
mino nunq̃ de noſtris viribus p̃ſumamus. Pſal. Aliter
Uiriliter agite ꝛ cõfortetur cor veſtrũ. ¶Uel ſi vis dic ꝙ vinea noſtra eſt ſcientia q̃ p predicationem Aliter
alijs debet cõmunicari ſicut ſupra. ¶Uel dic ꝙ bellum ſignificat diſputationẽ ꝛ pugnã cõtra hereticos:q̃ nõ eſt aggredienda homini imperfecto,necdũ in ſcientia domificato,cõiugato vel adhuc inhabituato:qr ſcʒ ſi vinceretur ꝛ ſuccumberet fuga ſua alijs ſimplicibus ſcandalum faceret et Eodẽ.c.d
eorũq; incrudelitatis aut piculi cauſa eſſet. ¶Dominus precepit ꝙ dum aliqua ciuitas expugnať: fructuoſe arbores que ſunt circa eã nullatenus ſuccidanť: ſed ſteriles ſylueſtres pro machinis ſuccidi iubentur. Ciuitas eſt peccator:qui tunc tpis expugnatur,quando a prelato redarguiť ꝛ iurgatur. Arbores fructuoſe ſunt aliqua bona que ſunt in ipſo:infructuoſe vero ſunt ipſius vitia ꝛ mala. Iſta ergo eſt veritas ꝙ prelatus vel quicunq; correctoꝛ qui vult aliquã ciuitatem.i. aliquã pſonã impugnare ꝛ corrigere,ſumme cauere debet ne in ipſa ſuccidat arbores fructuoſas.i.conditiones virtuoſas:ſed ſolum ſteriles,ſylueſtres ꝛ vitioſas:quia ſcʒ multũ debet cauere correctoꝛ ne p incautã correctionẽ ꝛ auſteram puni- Mat.13.d.
tionẽ,hominẽ ad deteriꝰ ꝓuocet:ꝛ ſic in eo virtutes C
ꝛ nõ vitia eradicet. Unde dr. Ne forte colligẽtes zizaniam,eradicetis ſimul ꝛ triticũ. Ex proprijs ſuis arboribus ſylueſtribus.i.ex iſtorum maloꝝ iniquitatibus fiunt cõtra eos machine ad eos de- Pro.5.d
ſtruẽdos,quãdo mala ipſoꝝ teſtimonia ſunt cauſa ad eos puniendũ. Unde. Iniq̃tates ſue capiũt Aliter
impium,ꝛ funibus peccatorum ſuorum trahiť. Aliter.
¶Uel illud allega ad diabolum,qui peccatorem confundit cum proprijs ſuis malis. ¶Uel dic ꝙ ciuitas capienda eſt ſciẽtia gẽtiũ ꝛ doctrina philoſophica ad vſus catholicos cõuertẽda. In iſta ergo arbores fructifere,ideſt bona documẽta et bona dicta ſunt ſeruãda. Arbores ỽo ſylueſtres Mat.13.g
id eſt mala ꝛ erronea dicta ſunt penitus extirpãda. Unde dicit. Elegerũt bonos in vaſa ſua:malos aũt foras miſerunt. Uerũtamen ſi eſt poſſibile de ipſis arboribus ſylueſtribus ipſius ciuitatis,ideſt de ipſis malis documentis ꝛ ſententijs ipſius philoſophie vel gẽtilis vel ſecte,licitum eſt facere machinas ꝛ argumẽta ad eum cõa

fundendū:q2 ſcȝ nunꝙ̄ error infideliū melius cō-
funditur, ꝙ̄ qñ ex proprijs ſuis libris ⁊ errorib⁹
contra eū machine erigūtur: ⁊ ipſius ſcripto cō
Mat.19.d uincuntur. Ita ꝙ tunc pōt dici illud. Ex ore tuo
Eodem.c.c te iudico ſerue nequā. Hic ponit̄ ꝙ qñ pp̄ls iſrl̄
ibat ad ipugnādū aliquā ciuitatē: ante omnia de
bebat ſibi pacē offerre: q̄ ſi pacē recipiebat ⁊ por
D tas aperiebat: ipſam ſub tributo viuere dimitte-
re debebat: ſi autem nolebat obedire, ſȝ bellū
potius parare moliebat̄: tunc inpugnari, ſpolia
Moralitas ri ac deſtrui iubebat̄. ¶ Sic vere charissimi: ſi q̇s
p̄latus vel corrector ꝯtra aliquā ciuitatē .i. con-
tra aliquā ꝑſonā puniēdā ꝓperat: iuſtū eſt ꝙ añ
oīa pacē ſibi offerat: ⁊ ꝙ miſericorditer ipm̄ indu
cat: ⁊ ꝙ ſi pōt, per māſuetudinē ipm̄ trahat. Uñ
Mat.10.b dicit̄. Primū dicite. Pax huic domui. Qd̄ ſi pacē
recipiat, ⁊ ſe emēdare ꝓmittat: ſub tributo .i. ſub
obedientia ⁊ diſciplina ipſum viuere tūc dimit-
Ezec.19.g tat: ⁊ ab auſtera impugnatione ⁊ correctiōe ma-
nū ſuā cōpeſcat: ⁊ hoc ſicut dicitur in Ezech. Nō
vult deus mortē peccatoris, ſed magis vt cōuer-
tat̄ ⁊ viuat. Si vero nolit pacē recipere: nec ſub
tributo ⁊ obedientia qd̄ iuſtū eſt facere: tunc ne-
ceſſe eſt ipſum ſeueriter caſtigare: et ſi ſit ne-
ceſſe, deſtruere vel grauare: vt ſic illū qui verbo
non vult corrigi, poſſint verbera frangere vel do
Eccli.33.d mare. Unde dicit̄. Seruo maliuolo tortura ⁊ cō-
pedes. Tali modo videtur etiam dominus con-
tra impios procedere: q2 quotidie nō ceſſat ipſis
pacem ⁊ miām per ſcripturas offerre: ſȝ qui reci
pere non curant, illos ſolet perpetuo cōdēnare.

¶ Capi. xxj. Textus

Quando inuentum fuerit in terra: quā dominus deus tuus daturus eſt tibi.

Moralitatum Capitulum viij.

E CUm quis mu-
lierē pulchram, gentilē ca
ptiuā ſuā in vxorē volebat
accipere: ipſam primo i do
mū ſuā debebat introduce
re: que ad hoc ꝙ vxor iſrae
litici poſſet fieri, iſta ꝑ ordi
nē debebat facere: q2 ſcȝ
primo debebat ceſariē ca-
pillorum ſuorū radere: deinde debebat vngues
ſuos circūcidere: tandē debebat veſtimenta ſua
in quib⁹ capta erat deponere: ⁊ finaliter in domo
ſedēs, debebat patrē ſuū ꝑ vnū mēſem deflere: ⁊
ſic poterat ab iſraelitico accipi: ⁊ viri ipſi⁹ vxor
Allegoria. eſſe. ¶ Hic allegorice, ꝙ talis mulier gentilis et
captiua ſignificat ſciētias gentiliū ⁊ philoſophi
cam diſciplinā: que ſcȝ a nobis captiua ducitur,
qñ per ſubtilitatē intellectus in vtilitatē eccleſie
vertit̄: ita ꝙ quaſi cōpulſa fidei famulat̄. Igit̄ ſi
aliquis filius iſrael videns deū .i. aliquis theolo
gus viderit huiuſmodi vxorē .i. philoſophicam
diſciplinā delectabilem ⁊ pulchram: placueritq̄
ſibi ipſam legere, ſtudere vel ſcire: ante oīa ne-
ceſſe habet ſuperfluitatē ipſius .i. ipſos errores
gentiliū immixtos eidē penitus amouere: et vn-
gues, capillos ⁊ veſtes, et quicq̇d exterius gen-
tile ⁊ hereticum ſapere videbat̄: deo .ſ. ſacre ſcri-
pture ⁊ fidei cōtrarium debet totalite refutare.
F Et ſic erit licitū iſtam vxorē ſibi ſumere: ⁊ ipſam
ſcientiā gentiliū poterit iſraeliticā facere, ⁊ ad
vſum veritatis ⁊ fidei applicare. Unde dicitur.
Geñ.21.d Ecce vxor tua: vtere ea vt libet. ¶ Uel dic ꝙ iſta
Aliter. mulier eſt anima peccatrix: q̄ ſcȝ pulchra dicitur,
pro eo ꝙ in pulchritudinem naturalē a deo con
ſtituitur, ⁊ creatur. Per capillos, vngues et ve-
ſtes: que ſunt quedam res quaſi non naturales,
ſed accidentales: nō viue, ſed mortue: nō neceſſa
rie, ſed ſuperflue: intelliguntur ipſius mali mo-
res, ⁊ peccata mortalia, que tunc habet. Unde
capilli ſignificant malas cogitationes: vngues
manuum ſignificant malas operationes: veſti-
menta cum quibus capta eſt, ſignificant male cō
uerſationis mores ⁊ cōditiones. Igitur quan-
do de muliere gētili debet fieri iſraelitica, de an-
cilla vxor, de ſerua libera, de anima peccatrice
anima ſancta: et qñ ad chriſti connubiū, quod fit
in preſenti per gratiā, ⁊ in futuro per gloriā, eſt
admittenda: quatuor ſunt ſibi neceſſaria: ſcȝ ꝙ ꝑ
penitentiam ⁊ cōfeſſionē radat capillos capitis
ſui .i. omnem cordis immundā cogitationem: cir
cuncidat vngues, ideſt omnem ſuperbiā ⁊ mor-
tuam operationem: mutet gentilitatis veſtes .i.
omnem malam conuerſationem: ſedeat in domo
conſcientie ꝑ ſuīpſius cōſiderationem: ⁊ defleat
patrem et patrem, ideſt mundum, ⁊ carnem, et
omnem quam exinde contraxit maculam ⁊ infe-
ctionem: dicēdo illud Hiere. Ue mihi mater mea: Hier.15.b
quia genuiſti me ⁊c. Et ſic poſt triginta dies, qui G
conſtant ex denario ter ducto .i. poſt completio
nē decē mandatorū ⁊ trinitatis fidē: vir ille q̇ in
crucis prelio eā ceperat ⁊ acquiſiuerat, ſcȝ chri-
ſtus: tunc ſibi eam per gratiā deſponſabit: ⁊ cor-
pori ſuo myſtico ſpiritualiter adiungens, vxorē
⁊ ſponſam ſpiritualiter cōſecrauit. Unde. Uade
⁊ accipe vxorē fornicariā. Et alibi. Sponſabo te Oſee.1.a
mihi in fide. ¶ Uel dic ꝙ iſtud poteſt dici ad lite Oſee.2.d
ram de anima gentili per predicationem conuer Aliter.
ſa: q2 ad hoc ꝙ corpori noſtro .i. eccleſie coniun-
gatur: neceſſe eſt ꝙ quatuor faciat que ſuperi⁹
exponuntur ⁊c. ſicut ſupra habetur. ¶ Homo q̇ Eodē.c.c
habet duas vxores: vnam predilectam, ⁊ alterā
odioſam: ⁊ fuerit filius odioſe primogenitus, et
voluerit diuidere hereditatem inter filios ſuos:
non poterit filium predilecte primogenitum fa-
cere: ſed filiū odioſe primogenitū faciet, dabitq̄
ſibi de omnibus que poſſibet cuncta duplicia.
Ipſe enim eſt principium liberorum eius: ⁊ ei de-
bentur primogenita. ¶ Hic ꝙ homo poteſt ſigni Moralitas
ficare prelatum. Due vxores eius ſunt carnalis
affectio predilecta ⁊ propria: eccleſia odioſa pri-
mogeniti filij ſunt eccleſie: et illi qui ſunt de eccle
ſia vel patria procreati: qui videntur hodie filij
odioſi: ſecundogeniti ſunt carnales amici: quos
ſcȝ vxor eorum predilecta, ſcȝ carnis affectio ge H
nerauit. Igitur iſtud eſt verum, ꝙ quando ho-
mo iſte, id eſt prelatus vult inter filios ſuos et
ſubditos bona ſua, ideſt beneficia diuidere: nō
debet primogenitos, ideſt eccleſie filios poſtpo-
nere: nec carnaliter dilectos iſtis primogenitis
anteferre .i. principales facere: nec primogenita,
ideſt beneficia pinguiora que debebantur alijs,
eis debet tribuere: ſed iſtis primogenitis filijs .i.
viris ſufficiētibus ⁊ bonis ab eccleſia ꝓcreatis:
cuncta duplicia .i. in duplo meliora alijs debet
dare. Iſti enim ſunt principium liberorum eius,
ideſt iſti ſunt ꝓprie filij eccleſie .i. prelati: et ideo
primogenita ⁊ pinguia: ideſt principalia benefi-
cia talibus debent dari. Cuius tamen contrariū
modo faciunt multi: qui filios corporales ſpiri-
tualibus anteponunt. Ita ꝙ ipſi plangendo poſ
ſunt dicere illud. Hereditas noſtra conuerſa eſt Geñ.27.f
in alienos. Et illud. Primogenita mea antetulit: Aliter.
nūc etiā ſurripuit bñdictionē meā. ¶ Uel dic ꝙ
due vxores ſunt aīa que odit̄, ⁊ caro q̄ diligit̄.
Uir tñ ſapiens nō debet filios .i. affectus ⁊ opera
carnis: filijs .i. anime affectibus ⁊ operibus ante-
ferre ⁊c. ¶ Si genuerit q̇s filium proteruū ⁊ con Eodem.c.a
tumacē, q̇ nō audiat patris ⁊ matris imperium:
debebāt pr̄ ⁊ mater eū apprehendere: ⁊ ad ſenio-

rum iudicium ducere/⁊ dicere. Filius iſte noſter
proteruus ⁊ cõtumax/mãdata nr̃a audire con=
temnit:comeſſationibus vacat/⁊ luxurie atq̃ cõ
A uiuijs:lapidibꝰ obruet eũ vniuerſa multitudo.
Moralitas. ¶ Iſtud allega cõtra malos ⁊ ꝓteruos ſubditos
q̃ ſcꝫ patri ſuo.i.eccl̃ie obedire nolũt:ſꝫ ꝓterui/
cõtumaces ludis ⁊ comeſſationibꝰ intẽdũt:qua=
re ſcꝫ parẽtes.i.p̃lati eorũ lapidibꝰ.i.duris cor=
rectionibꝰ merito ipſos obruũt ⁊ cõfundũt.Iſta
eñ eſt ꝟitas/ꝙ oẽs debẽt eũ lapidare ⁊ obruere/
⁊ caſtigare ⁊ corrigere/icrepare ⁊ arguere:q̃ pa
rentibꝰ ſuis/ſcꝫ tã carnalibꝰ q̃ ſpũalibꝰ/in iuſtis
⁊ licitis dedignanť obedire:et magis ſtudẽt co=
meſſatiõibꝰ ⁊ luxurie intẽdere ⁊ vacare qď potiſ=
ſime de apoſtatis dici dꝫ:qr reuera q̃ in iugo obe
Cod.ca.c dientie ſe ſubtrahũt/ꝓmerenť ab oibꝰ lapidari.
¶ Hic p̃cipiť ꝙ ille q̃ captiuã duxit vxorẽ:ſi ſibi
tãdẽ diſpliceret/poterat eã dimittere:nõ tñ po=
terat in ſeruitutẽ reducere:nec ꝑ potẽtiã oppri=
Morali= mere:ſꝫ liberã ꝑmittebat abire. ¶ Sic etiã vere
tas. ſi q̃s habeat aliquẽ amicũ ſibi cõiugio.i.familia=
ritate ⁊ amicitia cõiunctũ/nullo mõ ipſum debet
opprimere vel turbare,nec eũ ꝑ potentiã ledere
vel grauare:ſꝫ potiꝰ ſi ſibi nõ placet/dꝫ eũ gra=
tis dimittere ⁊ ſe ab eiꝰ cõſortio ſegregare:quia
ſicut dicit Seneca.Turpe eſt cum illo bellum ge
rere/cum quo familiariter vixeris ante.

¶ Capitu.xxij. Textus.

Non videbis bouem fratris tui aut ouẽ
B **errantẽ.Moralitatum Cap. ix.**

Moyſes nolẽs ꝙ
mixta iuicẽ ſint rerũ negocia:
fecit prohibitionẽ generalẽ/ꝙ
vir non vtereť veſte muliebri.
Moralitas. ¶ Qď ad hoc allegari põt:qď
nullꝰ dꝫ alteriꝰ officiũ vſurpa
re:qr ſcꝫ inter cõiuges viri nõ
debẽt muliebria officia facere:nec taliter effemi=
nari aut emolliri/ꝙ ſe velint in rebꝰ femineis oc
cupare:iuxta illud Señ.Si te maritũ ⁊ virũ ha=
bere cõtigerit,cogita. Mulier nũq̃ in tãtã veſa=
niã debet irrũpere,vt viro cõtẽpto nitať exterio
ra negocia ꝑtractare:quinimo femine in dome=
ſticis muliebribꝰ,viri ꝟo in arduis ⁊ virilibꝰ de=
bẽt ſe iugiter exercere.Quod tñ eſt cõtra viros
effeminatos,⁊ cõtra feminas p̃ſumptuoſas:que
veſtem virilẽ nituntur induere:inq̃ꝫ tũ oia negocia
⁊ regimen etiã domus,⁊ alia q̃ viros cõcernunt
volũt viris/poſtpoſitis ordinare.Unde prouer=
bium gallicũ eſt de talibꝰ dominabꝰ ꝙ ipſe por=
tant brachas domꝰ. Itaq̃ de talibus dominabꝰ
q̃ viros regunt,⁊ virorũ negocia facere volunt:
Hier.31.d poteſt dici illud Here.Faciet dominus nouum
1.Ti.2.d ſuper terrã:femina circũdabit virũ,cõtra illud
Apoſtoli.Mulierem docere in eccleſia non per=
mitto nec dñari in virũ.Et merito:qr femina non
debet eſſe viri dña:ſed ancilla.In cuius ſignum
mulieres ꝑ ſide ſignũ pedis ſupra caput ꝓ orna=
tu portãt:qď etiã ⁊ p̃cioſis lapidibꝰ ornant.Hoc
aũt faciũt vt eẽ ſubiectas,⁊ ſub virorꝫ pedibꝰ ſe
oſtẽdãt:iuxta illud.Sub viri ꝑtãte eris:⁊ ipẽ do
C minabiť tui.Uerba ſunt dei ad mulierem. ¶ Uel
dic ꝙ illud ſpũaliter ꝑtinet ad p̃latos:q̃ viri noie
Gen.3.c cõtinenť:qr.ſ.multi ſunt ita hebetes ⁊ effeminati
Aliter. ꝙ a feminabꝰ.i.a ſuis ſubditis ſe ꝑmittũt guber
nari ⁊ regi.E cõtra multe femine.i.multi ſubditi
tãtis ſupꝑbijs induunť,ꝙ viros ſuos.i.prelatos
gubernare nitunť:⁊ ſic viri femineis,femine ꝟo
Eſa.3.c. virorũ veſtibꝰ induunť.Uñ dr. Mulieres dñate
Codẽ.c.a ſunt eis. ¶ Si quis ꝑ viã incedẽs auiculã ſuper
pullos inueniret cubãtẽ,nõ debebat vtrũq̃ ſimul

capere:ſed matrẽ captis filijs debebat liberã ꝑ=
mittere. ¶ Iſtud exponũt doctores ſic.Aiunt eñ Morali=
ꝙ mater iſta ſignificat litterã ſacre ſcripture:q̃ in tas.
multis paſſibus habet ſub ſe occultos pullos.i.
ſenſus ⁊ intellectus ſpirituales abſcõditos.Igi
tur nos de matre iſta.i.eſt de hiſtoria vel litera
non debemus curare:ſed pullos qui ſubtus lati
tant, ideſt intelligentias ſpirituales debemus
aſſumere ⁊ tenere:quia.ſ.non eſt magna vis de li
terali hiſtoria dum tamen habeatur ſpiritualis
intelligentia.Aliqui autem literam ſectantur :⁊
ſic filios dimittere,⁊ matrem retinere conantur:
contra illud Apoſtoli.Non ambulemus in vetu=
ſtate litere:ſed in nouitate ſpiritus. ¶ Uel iſtud Ro.7.b.
poteſt allegari contra duros ⁊ crudeles:qui nõ Aliter.
ſolũ ſeuiũt in ꝑſonis,ſꝫ etiã in rebꝰ.Sufficere dꝫ
eis ſi pullos noſtros,ideſt bona poſſent habere: D
⁊ ſic matrẽ.i.ꝑſonã liberam deberent dimittere,
⁊ eam captis hmõi filijs non curare.Cuius tamẽ
contrariũ multi faciunt:q̃.ſ.⁊ bona rapiũt,⁊ ꝑſo
nas premũt vel affligũt.Uñ Iob.Nudos dimit= Iob.24.b
tũt hoies veſtimenta tollentes.Sequiť:de ciuita
tibus fecerũt viros gemere.⁊ aia vulneratorum
clamauit:⁊ deus abire inultum non patiť. ¶ Uel Aliter
ſecundum aliquos dic,ꝙ mater iſta eſt carnalis
concupiſcentia,pulli eius ſunt carnales affectus
⁊ actus.Illa ergo eſt que omnino teneri ⁊ eradi=
cari non poteſt.Uerũtamẽ pulli eiꝰ.ſ.mali affectꝰ
⁊ cõſenſus tenendi ſunt ⁊ reprimẽdi:⁊ ne ad effe=
ctũ veniãt compeſcendi.Iſta eñ eſt auicula,q̃ in
nido carnis noſtre cubat,Iſta eſt que abrae ſa=
crificiũ fedat:⁊ que oculos tobie excecat ⁊ offu=
ſcat.Iſtã neceſſe eſt ꝙ nõ permittamus in carne
noſtra viuere,ſufficit tamen ꝙ pullos eius poſſi=
mus per temperantiã retinere.Ad hoc videtur
facere illud Leui.ꝙ mater ⁊ filius non debebant
in die eadem immolari ideſt ꝙ cõcupiſcentia car
nis ⁊ ipſius mali actus non poſſunt ſimul per ho
minem eneruari.Hic ponitur illud.Nõ arabis in
boue ⁊ aſino.Itẽ.Non indueris veſtimento lino Le.19.d
lanaq̃ cõtexto.ſed de hoc habetur ſupra. ¶ Hic Codẽ.c.b
diciť ꝙ ſi quis oppreſſerit puellam ⁊ clamauerit:
dato ꝙ audita non fuerit ipſa nullatenus punie
tur.Si vero non clamauerit,dato ꝙ audita non
fuerit:tunc cum ſuo oppreſſore occidetur. ¶ Dic E
ꝙ clamor eſt cõfeſſio:que quandoq̃ non auditur Moralitas
quando conſtat in ſola cordis contritione:quan
do autẽ audiť,cõſtat in verborũ ꝓlatione.Iſtud
eſt ergo verũ ꝙ quandocunq̃ diabolus aliquam
puellã.i.aliquã perſonam ꝑ peccatũ opprimit:
tũc vere ſi ꝑ cõfeſſionẽ clamauerit:dato ꝙ ſacer=
dotem aliquem qui eam audiret,non inuenerit:
mortem perpetuam non incurrit. Sufficit enim
anime peccatrici clamor cordis,ſi non ſit ſacer=
dos qui audiat verbum oris.Pſal.Clamauerũt Pſ.106.a.
ad dominum cum tribularentur:⁊ de neceſſitati
bus eorum eripuit eos.Ueruntamen ſi ſit pecca=
to oppreſſa,⁊ non clamauerit:nec vocem cordis
aut oris contra diabolũ oppreſſorẽ emiſerit:tũc
vna cũ dicto ſuo oppreſſore in eternũ peribit ⁊c.
¶ Uel dic ꝙ clamor orationẽ ſignificat.Quotiẽs Aliter.
ergo diabolus,caro vel mundus ꝑ tẽtationẽ vel
tribulationem nos nititur opprimere,⁊ per ma=
lum conſenſum corrumpere totiens debemus ad
deum per orationem clamare.Et tunc ſi deuote
clamauerimus ⁊ dei auxiliũ implorauerimus,
dato ꝙ nos non exaudiat,⁊ in peccatum labi,⁊ a
diabolo corrumpi permittat,punitionem tamen
ſeu damnationem nõ incurrimꝰ qr ſcꝫ qď i nobis
erat fecimus:ſed q̃ nos exaudiret non inuenimꝰ.
Sepe eñ occulta dei diſpenſatione agiť,ꝙ homo
clamans ⁊ repugnãs in pctm̃ collabi ꝑmittatur:
vt dũ fragilitatẽ ſuã experimẽto diſcit,humilior F
habeatur,Unde Apoſtolꝰ,Cũ eſſet filius dei / di= Heb.5.c

dicit ex his que paſſus eſt obedientiam. Ac ſi di-
ceret: ꝙ filius dei .i. iuſtus ⁊ predeſtinatus q̄n̄ꝗ
tentationem vel peccatum patitur/ vt humilis ⁊
obediens effici mereatur.

¶ Capi. xxiij. Textus.

Nō itrabit eunuchus attritis vel ampu
tatis teſticulis. Moꝛalita. Cap. x.

In iſto .xxiij.
capl'o ponuntur quatuoꝛ
gn̄a ꝑſonarū: q̄b⁹ ingreſ-
ſus in eccleſiā dei vel ꝑpe-
tuo vel ad tp̄s negabatur
Pꝛimi ſunt q̄ i mēbꝛis ge-
neratiuis erāt vl' attriti vl'
trūcati/ ſeu eunuchus vel
cōciſus. Scdi erāt illi q̄ de
fectū nataliū patiebant .ſ. manſeres: ſpurij/ ⁊ alij
de illegitimo matrimonio ꝓcreati. Tertij erant
amonites, q̄ interp̄tant ppl's turbid⁹: q̄ ſcȝ de ſtir
pe amō filij loth fuit genit⁹. Et moabites, q̄ iter
pꝛetant ppl's meroꝛis: q̄ ſcȝ de gn̄e moab alteri⁹
filij loth fuit natus. Iſti enim duo populi fi-
lijs iſrael de egypto veniētib⁹ ⁊ fame ⁊ ſiti pereū
tib⁹, vel occurrere, vel panē ⁊ aquā cōcedere no
Allegoꝛia. luerūt: ſȝ poti⁹ ad maledicēdū eis balaā excita-
uerūt. ¶ Dicam⁹ ergo allegoꝛice ꝙ iſti p̄mi ſigni
B ficāt hoies ignoꝛātes ⁊ iſciētificos: q̄ ſcȝ neſciūt
alios p̄dicādo ꝯuertere ſeu ſp̄ūaliter gn̄are. Se
cūdi ſignificāt ſimoniacos: quos nō legitim⁹ vir
eccl'ie chꝛiſt⁹ vel bon⁹ p̄lat⁹ genuit vel ꝓduxit:
ſȝ poti⁹ quos adulter diabol⁹, carnis affect⁹ vel
mal⁹ p̄lat⁹ illegitim⁹ voluit itroducere vel crea
re. Tertij ſunt luxurioſi: q̄ turbidi ſunt ppl'i, in-
q̄ꝫtū res fedas ⁊ turbidas ſolēt p̄ ceteris exerce
re. Quarti ꝟo ſunt auari: q̄ ppl'i ſunt meroꝛis, in
q̄ꝫtū ꝓ ſollicitudinē ⁊ timoꝛē ſemꝑ ſolent in ama-
ritudine coꝛdis pre ceteris peccatoꝛib⁹ viuere
et manere. Igit̄ iſta eſt veritas ꝙ eccleſiam dei,
ſtatū eccleſiaſticū, officia ⁊ bn̄ficia eccl'ie nō debēt
habere iſta quatuoꝛ gn̄a peccatoꝝ: ſcȝ eunuchi,
q̄ nō generāt ꝑ p̄dicationē. Illegitime nati, ſcȝ
ſimoniaci: q̄ adulterine ꝓcedūt ad pꝛomotionē.
Amonites .ſ. luxurioſi: q̄ ſunt ppl'i turbidi per
carnis infectionē. Moabites ppl's meroꝛis ſcilȝ
auari: q̄ ſemꝑ habēt ſollicitudinē, meroꝛē ⁊ deſo-
pſ.94.b latione. Tales ergo nō debēt ſtatū eccl'ie igredi
nec ad bn̄ficia eccleſiaſtica ꝓmoueri. Pſal. Qui-
bus iuraui in ira mea ſi introibūt in requiē meā.
Iſti eñ auari ſcȝ filijs iſrael .i. paupibus i deſer-
to huius mūdi eſuriētibus: cū pane ⁊ aqua .i. cū
elemoſynis nō occurrūt: ſed poti⁹ balaā malū
Eſa.21. ꝓphetā ⁊ ariolū .i. aduocatos ⁊ balliuos cōtra
b eos, ⁊ ad eoꝝ exheredationē ꝓuocāt ⁊ inducūt.
Eod.c.b Cōtra quos dr̄. Qui habitatis terrā auſtri, ocur
rite cū panib⁹ fugiēti. Moyſes p̄cepit ppl'o iſr'l,
ꝙ ipſe nō abominet̄ egyptū, in qua fuit aduena
vl' colon⁹: nec etiā idumeū: q̄ de Eſau fratre Ja-
cob fuit natus: quia inquit ipſe eſt frater tuus.
Moꝛalitas. Alios vero populos .ſ. moabites ⁊ amonites p̄-
cepit abominari: ⁊ nullum fedus voluit cū eis
iniri. ¶ Per filios iſrael qui de ſeruitute ad liber
tatem venerant, intelligo eos qui de pauperta-
te ad diuitias aſcendunt. Per egyptios vero in
telligo eos, qui ipſos dum erant pauperes ali-
quotiens nutrierūt. Per idumeum vero fratrē
ſuū, intelligo eos qui de eoꝝ pꝛopꝛia parente-
la ad paupertatē veniunt. Igit̄ o tu ppl'e iſrael
id eſt popul⁹ diuitum: qui de ſeruitute miſerie
ad ſtatum pꝛoſperitatis veniſti: caue ne abomi
neris egyptium .i. illum ruſticum apud quem
aduena aliquando fuiſti: ⁊ a quo nutritus ⁊ be-
neficiatus dum eras pauper, aliquotiens extiti-
ſti: ſed potius ipſum recognoſcere ⁊ diligere de-
bes: ⁊ ne habeas verecundiam quia pauperiem
habuiſti: ſed potius reputa tibi ad gloꝛiam, q̄d
pauperem habes conſanguineum: et noli eum
contemnere vel fugere: q̄ꝫuis nunc ſit pauperioꝛ
q̄ꝫ pꝛius eum vidiſti. Cuius tamen ſepe fit con-
trarium: quia multi ſunt qui dum ad pꝛoſperita
tem veniunt/ nūq̄ꝫ amplius aliquem pauperem
parentem videre volunt: et illos apud quos ali-
quando egeni fuerant vilipendunt. Unde dici-
tur. Fratres pauperis hominis oderunt eum. pꝛo.19.a
¶ Uel dic ꝙ filij iſrael ſunt religioſi. Idumei ve- A
ro et egyptij ſunt ſeculares ⁊ laici: qui ſcilicet ab Aliter.
ipſis nō debent abominari: ſed poti⁹ in charita
te ⁊ beniuolentia ſuppoꝛtari. Unde Apoſtolus.
Infirmū in fide ſuſcipite. Amonites ꝟo ⁊ moabi- Ro.14.a
tes/ pctōꝛes ⁊ heretici dicuntur: ⁊ debent perpe-
tuo deteſtari: nec eoꝝ conſoꝛtium aliquo modo
debet frequētari. ¶ Cū quis nocturno pollueba eodē.c.b
tur ſomno/ vel aliquā immundiciā contrahebat
ſtatim extra caſtra exire debebat: et in veſpere
lot⁹ aqua iterū redibat: ſicut hic ⁊ ſupꝛa in mul
tis locis ⁊ paſſibus cōtinet̄. ¶ Sic etiā ſtatim q̄n̄
quis aliquo pctō moꝛtali polluitur/ caſtra para- Moꝛalitas.
diſi exire per cōſiderationem tenetur: q2 ſtatim
debet ſe immūdum reputare/ et a cohabitatione
ſanctoꝝ indignū ſe eſſe iudicare/ ⁊ a tabernacu-
lis ꝑadiſi dignū expelli ⁊ eijci cogitare: quouſq̄ꝫ
aqua cōpūctionis ⁊ cōfeſſiōis ſit lot⁹: ⁊ quouſq̄ꝫ
in ipſo veſpere venit .i. quouſq̄ꝫ ardoꝛ concupi-
ſcētie ſit in eo diminut⁹: tūc eñ poſt caſtra mūda
tus intrare/ et de ingreſſu ꝑadiſi ſperare. Pſal. pſ.114.b
Ingredere in requiē meā: q2 dn̄s benefecit tibi. Eodē ca. b
¶ Hic pꝛecipit̄ ꝙ filij iſrael cum eſſent in caſtris
deberēt habere locū deputatū ad requiſita natu
re/ ſcȝ ad purgandū ventres. Uerūtamē ſemper
vnū paxillum debebant in baltheo poꝛtare: quo
debebāt terrā fodere ⁊ ſterc⁹ q̄d egeſſerāt ope-
rire: ne foꝛte poſſet dominum/ qui caſtra iſraelis
circūibat/ feditas offendere ⁊ grauare. ¶ Sic ꝟo B
loquendo moꝛaliter: homo peccatoꝛ debet extra Moꝛali-tas.
caſtra/ id extra cōmunionē ſanctoꝝ ſe reputās:
certo loco vel coꝛā ſacerdote feditatē ſuoꝝ vi-
tioꝝ per cōfeſſionē egerere: ⁊ paxillo acute cō-
punctionis terrā humilitatis fodere ⁊ terreni-
tatē vtilitatis pꝛopꝛie cogitare: ⁊ ſic per ſatiſfa-
ctionē immundiciā vitioꝛum debet a dei oculis,
qui caſtra coꝛdis noſtri circūit ⁊ cōſiderat cōte-
gere/ ⁊ ea a punitione ſue iuſticie celare. Tūc eñ
feditas peccatoꝝ noſtroꝝ a dei cōſpectu tegit̄
q̄n̄ q̄d per cōfeſſionē egeſtū eſt: ꝑ terrā/ id eſt per
moꝛtis memoꝛiā vel per ſatiſfactiuā pn̄iam ope
ritur. Terra eñ eſt ſubiacens humilitas vel pe-
nitentie grauitas/ vel noſtra conſiderata terre-
ſtreitas: q̄ ſcilȝ oia dei oculis de noſtris pctis ſa-
tiſfaciunt: ⁊ ipſam ne amplius videantur: ſepe-
liunt atq̄ꝫ tegunt. Pſal. Beati quoꝝ remiſſe ſunt pſ.31.a
iniquitates, et quoꝝ ⁊c. Et ſic exponit Ste-
phanus de longotono in ſua poſtilla. ¶ Item
adhibetur mandatum/ vbi dicitur ſic. Non tra Eodē ca. c
das ſeruum domino ſuo qui ad te confugit: ſed
habitabit tecum/ ⁊ in vna vꝛbium tuarū requie-
ſcet: nec contriſtes eum. Nec offeres mercedem
ꝓſtibuli/ nec pꝛeciū canis in domo dei tui. Uineā
pꝛoximi tui ingreſſus/ tolle de vuis quantū tibi
placuerit: foꝛas autem poꝛtare nō licebit. Sege
tem etiam amici tui ſi intraueris/ manu etiam
potes terere ⁊ comedere/ falce autem non pote-
ris aliquid diſcerpere vel auferre. ¶ Iſta poſ-
ſunt applicari ad multa: ſcȝ ꝙ cum quis ſeruus C
diaboli vel mundi/ ſcilicet ſecularis vel infide- Moꝛalitas.
lis, ad religioſum vel fidelem, ad fidem vel reli-
gionem confugerit: vt pote quia relicta genti-

litate fidelis/vel relicto mundo religioſus fact⁹
fuerit: ꝓculdubio talis ſic nouiter cõuerſus aut
fugiẽs nõ eſt exaſperand⁹/nec ſcandalis aut in=
iurijs moleſtãdus, vel per turbationem vel ſcan
dalum iterum ad manus dñi ſui mundi vel dia=
boli reducendus/ſed potius ſupportand⁹ eſt in
vna vrbium noſtrarum/ſcȝ in eccleſia vel religio
ne pacifice viuere permittend⁹. Cuius tñ contra
rium multi faciunt auſteri ꝑlati in religiõe/qui
ſubditos ſuos cõpellunt pre auſteritate ſua ad
primos dños ſuos/ſcȝ ad mũdũ vel diabolũ per
apoſtaſiam retroire. Quod etiã faciũt mali chri
ſtani: qr. ſ. per ſua mala exempla ⁊ ſcãdala quã=
mat. 18. a doq; faciunt nouiter conuerſos ad fidẽ/iterũ ad
vſum gentilitatis redire. Cũ tñ dicit dñs. Quod
ſi quis ſcãdalizauerit vnũ de puſillis iſtis qui in
me credũt: expedit ei ꝙ ſuſpẽdat̃ mola aſinaria
in collo ei⁹ ⁊c. Quantũ ad illud preceptũ de mer
cede meretricis/vel de ꝓcio canis nõ offerendo:
poteſt dici/ꝙ in hoc videtur dñs dona iniquorũ
penitus reprobare. Canis eñ rapinã ſignificat:
D meretrix vero luxuriam deſignat. Ne igitur ma
la mulier poſſet dicere ſe velle meretricari/vt de
lucro oblationẽ faciat: et ne dicat homo ſe velle
rapere/vt exinde deũ honoret/vel pauperẽ enu
triat: reprobat dñs vtrũq;/ſcȝ mercedẽ meretri=
cis/et preciũ rapacitatis vel canis. Ac ſi diceret:
ꝙ ſibi non erat accepta eleemoſyna vel oblatio
que fiebat lucro vel conuitio. Non eñ ſunt faciẽ
Eccli. 34. c da mala vt inde veniant bona. Sequitur. Dona
iniquorũ nõ probat altiſſimus. De vinea vero in
tus comedenda ⁊ nõ extra portanda/poteſt dici
ꝙ vinea fratris noſtri chriſti eſt ſacra ſcriptura:
de cui⁹ vuis id eſt de cuius ſentẽtijs ⁊ doctrinis
licitũ eſt cuilibet ſe ſatiare ⁊ delectari. Uerũtamẽ
non extra portare: hoc eſt dictu: iſtas vuas diui
narũ ſcripturarũ ad exteriora mũdi negocia ap
plicare nulli eſt licitũ vel cõceſſum. Non vult eñ
dñs/ꝙ illa q̃ ad ſalutẽ aiarum ordinant̃/in ſecu=
lariũ negociorũ vſib⁹ expẽdant̃: vel ob mũdi va
nitatẽ ſtudeant̃ vel addiſcant̃: qd eſt cõtra illos
qui in mundanis cãtilenis ⁊ alijs dictaminibus
vtuntur ſacris verbis. Cõtra illos ẽt q̃ ad mũdi
laudẽ ⁊ tpalẽ vtilitatẽ theologiã ꝑdicãt ſeu do
Eodẽ ca. d cent. ¶ De ſegete ꝟo vicini manu terẽda/nõ fal=
ce trũcanda: poſſumus dicere ꝙ ſeges vicini eſt
cõditio vel cõuerſatio proximi: quã tũc ꝑlatus
dicit̃ intrare/quãdo ipſam incipit viſitare/exa=
minare/corrigere vel punire. Sed reuera ipſe
E non debet falcẽ dure ⁊ auſtere punitionis ſtatim
apponere: imo per dulces monitiones ipẽ debet
manu terrere vel fricare/quaſi blandiendo ⁊ nõ
exacerbãdo ꝓmũ caſtigare. Hoc autẽ intendo
in illis qui penitent: de quorũ emendatione ꝑ=
lati ſperant: qr al's ſi eſſet obſtinat⁹ vel ꝓteruus
poſſet auſtere punire, ⁊ falce iuſticie ſegetes vi=
tiorum truncare. Juxta illud Apoc. Mitte falcẽ
Apo. 14. d tuam ⁊ mete: quoniam maturauit meſſis.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

**Si acceperit homo vxorem: et habue=
rit eam. Moralitatum Cap. xj.**

HIc ponitur qd
ſi quis habeat vxorẽ ⁊c. que
propter aliquã feditatẽ ocu=
lis ipſi⁹ diſpliceret: poterat li
bellũ repudij ſibi dare, ⁊ ipſaȝ
viro alteri dimittere: ⁊ aliã lo
co ei⁹ pulchriorem accipere.
Uerũtamen ſic erat, ꝙ ipſam ſic repudiatã, ⁊ ſic
corã dño vilẽ factã, nõ poterat amplius reha=
bere. Nec ſi vellet, iterũ eam recipere licebat: nec
ſibi eã ampli⁹ copulare. ¶ Uxor feda eſt ſecula
ris vita, vel etiã carnis cõcupiſcentia. Uxor ve= Moralitas.
ro pulchra eſt vita cõtemplatiua vel penitentia.
Quia iſtud eſt verũ ꝙ qr vxor nr̃a ꝑma, ſcȝ vita
ſecularis vel cõcupiſcẽtia carnalis, multas cõti=
net in ſe feditates quapropter viris ſpũalib⁹ di F
plicet, et eorũ offendit multipliciter voluntates
Jſtis ideo licitũ eſt talẽ vxorem repudiare ⁊ di=
mittere: ⁊ ad pulchriorẽ vxorẽ, ſcȝ ad vitã reli=
gioſam ⁊ contẽplatiuã euolare. Et Lya lippa et
fedoſa omiſſa, ad rachelis cõnubia trãſmeare: et
iſtã fedã vxorẽ, ſcȝ carnis cõcupiſcẽtiã ⁊ ſecula=
rem vitã: alijs viris, ſcȝ ſecularib⁹ dimittere et
quittare. Uerũ tñ ſi ſit ſic ꝙ ipſe poſtea peniteat:
et ꝙ ſecũda vxor ſcȝ penitẽtia vel religio quam
aſſumpſit/ſibi diſpliceat: ⁊ ad ꝑmã vxorẽ ⁊ ad vi
tã dimiſſam redire ſtudeat/nõ poterit: qr nullus
illi vite quã dimiſit, et q̃ corã deo ⁊ hoibus appa
ruit ſibi feda iterato coniũgere ſe valebit: qr ſcȝ
homini non lȝ retrocedere/nec ab aſſumpto ar=
duo ꝓpoſito retroire: quia ſicut dicit̃ Luc. Ne=
mo mittẽs manũ ad aratrũ et reſpiciens retro Lu. 9. g
apt⁹ eſt regno dei. ¶ Uel dic ꝙ vxor feda eſt cul= Aliter.
pa: et pulchra eſt gratia. Si igit̃ pro gratia cul=
pã dimiſeris/ipſam amplius recuperare nõ de=
bes ⁊c. ſicut ſupra. ¶ Dominus precepit ꝙ cum Eodẽ ca. a
quis vxorem accipiebat/ire ad prelium non de=
bebat: ſed cũ vxore ſua libere q̃ſcebat. ¶ Quod Morali=
ad hoc poteſt allegari: ꝙ ille qui nouam vxorem tas.
ſcȝ gratiam vel religionem accipit: a bello/id eſt
a ſecularium negociorũ tumultu debet ceſſare: Aliter.
et quieti cõtemplationis vacare. ¶ Uel dic ecõ=
tra: ꝙ illi qui vxores accipiunt: et qui in carnis
operibus ſe ingerunt: nunq; ad bellandũ cõtra G
vitia vtiles ſunt. ¶ Uel dic ꝙ vxor eſt mũdi ꝓſpe Aliter.
ritas/vel etiam carnalis affectio ⁊c. Sicut dicit
Apl's. Qui cũ vxore eſt ſollicit⁹ eſt que ſunt mũ= 1. Cor. 7. f
di ⁊c. ¶ Jtem hic ponitur vnum aliud mandatũ Eod. ca. b
ꝓhibitiuũ/vbi dicit̃. Nõ accipies loco pignoris
inferiorẽ ⁊ ſuperiorẽ molã. Animã enim ſuã ap=
poſuit tibi. ¶ Jſtud cõmuniter exponit̃ per do=
ctores de timore ⁊ ſpe. Timor enim et ſpes ſunt
due ſpirituales mole. Timor mola inferior cõ=
ſiderans infernum/que eſt pigra et immobilis.
Spes vero ſuperior cõſiderãs paradiſum: que
eſt mobilis/leuis ⁊ agilis. Jnter iſtas eñ molas
mens noſtra voluit̃ ⁊ molitur: ⁊ a furfure. i. a ſu=
perfluitate criminum expurgat̃. Jſta ergo du=
plex mola/ſcilicet ſpes ⁊ timor/non debet impi=
gnorari: nec per peccatũ vſurario diabolo obli=
gari: quia. ſ. ſine timore mens preſumeret: ⁊ ſine
ſpe penitus deſperaret. Et ſic dico ꝙ vtilis eſt ti=
mor qui tollit vitiũ preſumptionis: et vtilis eſt
ſpes que tollit vitiũ deſperationis. Predicatori
ergo vel prelato videtur iſta ſcriptura dicere/ꝙ
neutrã velit a peccatore tollere: ſed potius qd
vtrãq; ſtudeat in eo conſeruare. Unde dicit̃. De= Judi. 1. e
dit ei pater ſuus irriguũ ſuperius et irriguũ in= Aliter.
ferius. ¶ Uel dic ꝙ mola ſuperior que tenet fa=
rinam ne ſurſum euolet/ſignificat timorem: qui H
tenet mentem ne volet preſumendo. Mola vero
inferior que tenet farinam ne inferius cadat/eſt
ſpes que tenet mentem, ne in infernum corruat
deſperando. Neutra ergo iſtarum molarum eſt
ab homine tollenda: ſed vtraq; in quolibet cõſer
ſeruanda: cuius tñ cõtrarium faciunt adulato=
res: qui auferũt homini molam timoris dũ pro=
mittũt impunitatẽ. Et etiam quidã heretici de=
ſolatores, qui tollunt ab homine molam ſpei,
dum predicant ſalutis impoſſibilitatem: quales
etiam fuerunt nouatiani: q̃ dicebant impoſſibile
eſſe lapſum poſt baptiſmũ per penitentiã ad eã= Aliter.
dem gratiam reſurgere. ¶ Uel dic ꝙ mola ſupe
rior eſt nouũ teſtamentũ/inferior antiquũ: cui⁹

ſcꝫ vtrūq; eſt neceſſariū/ ⁊ neutrū ꝑ ſe ſufficiēs et
Cod.ca.b firmū. ¶ Precepit dñs ꝙ cū q̄s pignꝰ pauperis
habebat accipere/domū eiꝰ nō debebat intrare:
ſed q̄d ſibi offerret pignus/debebat expectare.
Moralitas. ¶ Iſtud inueni ſic expoſitū: qꝛ ſcꝫ ꝑ pignꝰ cōfeſ-
ſorū cōfeſſio intelligit̄ delictoꝝ: quā cū ſacerdos
vult accipere/nō dꝫ peccatori violētiā facere: ſed
potius ꝙ volūtarie pignꝰ offerat expectare: do-
mū cōſciētie ſue nō dꝫ intrare/de peccatis nimis
ꝓfunde inquirēdo: nec circūſtātias ignotas in-
ueſtigare: ne ſcꝫ ipſum ad ſimilia moueat pecca-
ta que non nouerat perſcrutando. Melius ergo
eſt quod illud quod quis nobis offert expecte-
mus/ q̄ꝫ ꝙ nimis profunde indagemus. Unde di-
A citur. Nō queras iniquitatē in domo iuſti. Mul
pro.24.b ta alia ponuntur hic: ſed vide ea Leui. xix. ⁊ ali-
bi ſupra tacta ⁊c.

¶ Capitulum xxv. Textus. Si fuerit cauſa inter aliquos et interpellauerit iudices. Moralitatum Capitulum xij.

CUm aliq̄s ſine li-
beris decedebat: frater ipſiꝰ debe
Codē.c.b bat vxorē eiꝰ accipere: ⁊ ſemē fra
tris ſui mortui ſuſcitare. Uxor
em̄ ipſa q̄d generabat: nō ſibi/ſed
mortuo fratri ſuo attribuebat̄:
ipſiuſq; adoptiuus filiꝰ dicebat̄/q̄ in hereditate
ipſius ſuccedebat. Si vero ipſe frater nolebat
vxorē fratris ſui accipere/vel ſemen ipſius ſu-
ſcitare: tunc ipſa mulier calciamēta ipſius debe-
bat ſoluere/⁊ in faciem eius ſpuere: ⁊ ſic licebat
Allegoria. ipſi ad viri alterius copulā euolare. ¶ Dic ſi vis
allegorice: ꝙ iſte vir ꝓrimꝰ eſt p̄latus. Uxor eiꝰ eſt
prelatio: ſemē eiꝰ ſunt ſubditi: fr̄es eiꝰ ſunt boni
fr̄es ⁊ ſocij. Iſta ergo eſt ꝟitas: ꝙ q̄n aliq̄s vir. i.
aliq̄s p̄latꝰ vel bñficiatꝰ morit̄: tūc neceſſe eſt ꝙ
vxor eiꝰ viduata eccleſia vel p̄latio fratri vel ꝓ-
pinquo ipſiꝰ/id eſt alicui q̄ ſit de gremio ⁊ cōfra-
ternitate ipſiꝰ ipſi adiūgat̄: ⁊ ꝙ nō extraneꝰ ſed
B magis cōpatriota/cōfrater: cōcanonicꝰ vel vici-
nus ad iſtius vxoris regimē ⁊ cōnubiū aſſumat̄:
a quo ſcꝫ ſemē fratris. i. ſubditi ⁊ defuncti: q̄ cū
pro.18.a mortuo cōmortui erāt/ in fide ⁊ moribꝰ ſuſcitent̄:
Quia ſcꝫ ſicut dꝛ in Prouerb. Frater q̄ adiuuat̄
a fratre/quaſi ciuitas firma. Nūq̄ꝫ em̄ dꝫ extra-
neus ad aliquā eccleſiā ꝓmoueri: dū tñ i gremio
⁊ cōfraternitate collegij poſſit aliq̄s idoneꝰ repe
riri. Si ꝟo frater hmōi/vcꝫ bonꝰ ſubditꝰ nolue-
rit vxorē ducere/nec ad p̄laturā ꝓmoueri: ſi for-
te nō poſſit tunc ibidē aliquis idoneus reperiri:
tūc alius remotior poterit eligi ⁊ aſſumi. Uerū-
tamen ipſa mulier/id eſt eccleſia: talē ſe refutan-
tem merito dꝫ contēnere ⁊ conſpuere: ⁊ eum cal-
ciamento priuilegiorū nudare/qui ſcꝫ ſemē fra-
Aliter. tris: id eſt ſubditos defuncti p̄lati noluerit ſuſci
tare. ¶ Uel dic ꝙ vir mortuus eſt maiꝰ prelatꝰ:
frater eius viuus eſt bonꝰ ⁊ gnarus/qui vidēs
fratrē ſuū. i. p̄latū eē mortuū. i. inſciū ⁊ ignarū: ⁊
ꝓpter defectū gñatiōis. i. p̄dicatiōis ſemine de-
nudatū: dꝫ vxorē eius/id eſt eccleſiā, parochiā
vel dioceſim ipſius ibidē p̄dicādo accipere, ⁊ ne
prociū ꝓ ſuo fratre ſumere: ⁊ ſemen filiorum no-
uorū ipſi fratri ſuo mortuo ſpūaliter generare.
Quod ſi facere noluerit: calciamēta bonorū tē-
poraliū, ⁊ ſubuentionē eleemoſynarū iuſte pote
rit ipſa vxor tali fratri vel ꝓrimo. i. tali doctori
vł p̄dicatori ſubtrahere: ⁊ in ipſius faciē cōſpue
C re. i. ipm publice poterit increpare. ¶ Uel dic ꝙ
Aliter. primus vir eſt Moyſes: qui de vxore ſeu ſyna-
goga, ſeu lege antiqua: liberos ideſt homines in
gratia conſtitutos generare non potuit: immo ſi
ne tali ſemine diſceſſit: qꝛ ſicut dicit Apłs. Nihil Heb.7.c
ad ꝑfectuꝫ adduxit lex. Quapropter frater eius
xp̄s vxoreꝫ eius ſcꝫ ſynagogam ſeu antiquam le
gem duxit, tenuit, tradidit: expoſuit ⁊ accepit: di
cens illud euāge. Nō veni ſoluere legem: ſꝫ adim Mat.5.b
plere. Et iſtam vxorem antiquam in nouam nu-
ptam ſuam: ideſt in eccleſiam commutauit ⁊ ſic
fratri ſuo moyſi ſemen. i. filios ſuſcitauit, inquan
tum multos filios iſrael filijs gratie conforma- Mat.3.b
uit: ⁊ fideles ⁊ catholicos eſſe fecit. Unde dicitur. Aliter
Potens eſt enim deus de lapidibꝰ ſuſcitare filios
abrae ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ chriſtus fuit primus, vir q̄
ſine liberis, ideſt fidelibꝰ dꝛ diſceſſiſſe, eo ꝙ pau-
cos fideles legitur dum viueret conuertiſſe. Sed
reuera fratres eius apoſtoli ⁊ predicatores, vxo
rē eius, ideſt eccleſiā ⁊ eius regimē acceperunt: ⁊
ipſi fratri ſuo mortuo, ideſt chriſto, plurimos ge
nuerūt: illos ſcilicet quos ad fidem ⁊ ad iuſticiā Codē.c.a.
conuerterunt. ¶ In iſto capitulo precepit dñs ꝙ
os bouis triturantis in area meſſis alicuius nō Moralitas
debebat alligari. Non alligabis inquit os bouis
triturantis in area. Unde videt̄ ex ſcriptura ſup-
ponere: ꝙ in illis partibus non cum flagellis, ſed
cum animalibus ſegetes triturabant. Iſta vide-
tur apoſtolus de predicatoribus exponere: qui
ſcilicet eſt quaſi bos in area domini pro ſegete fi-
delium trituranda, ⁊ verbis ⁊ increpationibus
corrigenda: ⁊ a paleis: ideſt a vitijs ſegreganda:
quia reuera talis non debet os alligatum habe-
re, ne aliquid comedat. Sed potius licitū eſt ⁊ iu
ſtum vt os liberum habeat, ideſt vt ab illis qui-
bus predicat, victum ⁊ ſtipendia vite (teſte pau- 1.tim̄.5.e.
lo apoſtolo) ſumat: qui dicit. Dignus eſt opera- 1.Co.9.a
rius mercede ſua. Nullus tenetur proprijs ſtipē Ibidem.b
dijs militare. Et. Qui ſeruit altari, debet viuere Ibidem.
de altari. Et. Non magnū eſt ſi is qui ſpiritualia Aliter.
ſeminat temporalia ⁊ neceſſaria ſibi metat. ¶ Uel
iſtud, poteſt generaliter allegari de quolibet ſer-
uitore vel operario: cui ſcilicet eſt in neceſſarijs
prouidendum, ⁊ in rationabilibus ſtipendijs cō Codē ca.a
penſandū. ¶ Hic etiā ponitur: ꝙ cū q̄s per iudicē
ad verbera condemnandus erat: numerus plaga
rum ad quadragenarium numerum attingere 1.Co.11.e
nō debebat. De quo etiā dicit apoſtolus: ꝙ quin
quies quadragenas plagas, vna tamen minus
acceperat: quia ſcilicet ꝙ vna de quadraginta ſo
la deficeret, ſufficiebat. Quod allegari pōt, ꝙ nū-
q̄ꝫ eſt crudeliter cōtra hominem procedendum:
ſed ꝙ ſemper conſideranda eſt natura, et ei com
patiendum.

¶ Capi. xxviij. Textus. Si autem audieris vocem domini dei tui. Moralitatum Ca. xiij.

HIc cōſequēter
ponitur de altari de lapidibꝰ E
informibus edificādo: de hoc Joſue.8.f
vide in lib. Joſue. Itē de bene
dictionibus ⁊ maledictioni-
bus imprecandis. Circa hoc
aduerte, ꝙ hic imprecantur
alique benedictiōes legem ſer
uantibus, ⁊ alique maledictio
nes legē nō ſeruantibus. Item ſciendū, ꝙ alique
tribꝰ iſrael reputabant̄ ignobiles: qꝛ deſcēderāt
de ancillis ⁊c. Ueruntamē (vt ponit Comeſtor) et
ruben ⁊ zabulon, q̄ꝫ q; erāt de liberis vxoribus,
etiam tamen q̄nq; inter ignobiles habebant̄. Ru
bē autem qꝛ cubile patris fedauerat: ⁊ zabulon
qꝛ vltimus lye fuerat. Iſta igitur fuit veritas, ꝙ

tribus nobiliores cōſtitute ſunt ſuper montē ga
rizim, qđ interpretatꝛ diuiſio: vt factiones legis
benedicerēt. Ignobiles ſteterūt ſuꝑ montē ebal,
Moralitas vt legis trāſgreſſores maledicerēt. ¶In quibus
moraliter notari pōt, ꝙ nobilius officiū eſt bn̄di
cere ꝙ̄ maledicere: ⁊ ꝙ viri ſpūales ⁊ nobiles et
predicatores, ⁊ qui ſunt ſpūales iudices: magis
ſtudent ſubditos ſuos ad obſeruantiā diuine le=
gis inducere promittendo ⁊ alliciendo amore et
ſpe premij, ꝙ̄ cōminādo timore ſupplicij. Ecōtra
v̄o ignobiles tribꝰ ideſt iudices tēporales ma=
gis ad hoc nitunꝛ ſubditos compellere ⁊ a malo
coercere maledictiōe ꝙ̄ benedictiōe, pena ꝙ̄ gra
tia, timore ꝙ̄ amore. Boni ergo ſtant in mōte ga
rizim, q̄ interpretatꝛ diuiſio: qꝛ ſcꝫ iſti a mundi tu=
multibus, vitijs ⁊ cōcupiſcentijs ſe diuidūt. Ma
li v̄o ſtant in mōte ebal, q̄ interpretatꝛ vorago: qꝛ
ꝑ auariciā oīa vorāt ⁊ cōſumūt: qꝛ iſti ſcꝫ balliui
⁊ iudices ſeculares, q̄ alios cōpellūt ad bonum:
hoc ſolū faciūt ad deuorandū, ⁊ ad emendas et
Deut. 32. d ad lucra tꝑalia emungendū. Un̄. Deuorabūt eū
morſu amariſſimo.

¶Ex ca. xxviij. Textus.

Percutiat te dominus egeſtate: febri et frigore. Moralitatum Cap. xiiij.

Inter malas im=
precationes ſeu maledictiones
q̄ filijs iſrael niſi legē ſeruaue=
rint ꝓmittuntur, dicitꝛ ſic. Per=
cutiat te dn̄s egeſtate, frigore,
febri ⁊ ardore, corrupto aere ⁊
rubigine. Sit celū qđ ſupra te
eſt eneū, ⁊ terra quā calcas ferrea. Det dn̄s ter=
re tue imbrē puluerē de celo: deſcendat ſuper te
cinis: tradat te dn̄s corruentē ante hoſtos tuos.
Per viā vnā ingrediaris ad eos, ⁊ per ſeptē fu=
gias: omni tꝑe calumniā ſuſtineas: nec habeas q̄
liberet te. Uxorē accipias, ⁊ aliꝰ dormiat cū ea.
Domū edifices, ⁊ alius habitet in ea. Uineā plā=
tes, ⁊ non vindemies eā: ſementē multū iacies in
terrā, ⁊ modicū congregabis. Oliuas habebis, ⁊
nō vngeris oleo. Aduena q̄ tecū verſatꝛ in terra,
B aſcendet ſuper te, ⁊ erit ſublimior: tu aūt deſcen=
des, ⁊ eris inferior. Iſte ⁊ multe alie maledictio=
nes imprecantur hic male ſeruantibus legē dei.
Moralitas ¶Sic reuera hodie partim ſpūaliter, partim li=
teraliter intellecte, iſte maledictiones imprecantꝛ
illis qui mandata domini vilipēdunt: qꝛ pro cer
to ſicut videmus, iſti percutiuntur egeſtate ⁊ fa
me auaricie, febre male concupiſcentie, frigore
indeuotionis ⁊ deſidie, ardore immūdicie ⁊ ira=
cūdie, rubigine inuidie: ⁊ ideo ipſum celum ereū,
et terram ferream ⁊ pluuiam puluerea habēt:
qꝛ celū efficitꝛ eis ereū. i. durū, ⁊ nullius influētie
emiſſiuum: et terra etiam ipſis efficitur ferrea ⁊
inutilis ſterilis atq̄ ſicca. Aer etiā efficitꝛ pulue=
reꝰ. i. ſiccꝰ, turbineꝰ et ventoſus: et ſic habēt pul
uerē ꝓ pluuia, ſiccitatē ꝓ humiditate, pauperta
tē ꝓ opulentia. Qꝛ pro certo dū peccatores ab
obſeruantia legis ⁊ mādatorum ſe retrahūt, oīa
bona tꝑalia eis deficiūt. Nec a celo influētia, nec
ab aere pluuia, nec a terra fructuū copia ſicut eſ
Hier. 3. a ſet neceſſe proueniunt. Un̄ Hier. Polluiſti terram
in fornicationibꝰ tuis. Ideo ꝓhibite ſunt ſtelle
pluuiaꝝ, ⁊ ſerotinus imber non fuit: et ſic ſequitꝛ
ꝙ illi q̄ habēt oliuas, non vngunꝛ oleo: illi q̄ mul
tū frumentū in terra iaciunt, parū recolligunt.
Illi q̄ habēt vxores, vituperia icurrūt. Sic etiā
D fit ꝙ tales a ſuis hoſtibus ad literā ſuppeditan
tur: et ipſis depauperatis, aduene q̄ ſunt cū eis,
ſcꝫ vſurarij et extranei de bonis eorū ditantur.

Quia breuiter concludendo, peccata noſtra cau
ſa ſunt quare paupertates, lites, guerras et vi=
tuperia incurrimꝰ: ⁊ totū fit pro eo: ꝙ diuine le=
gis mandata non cuſtodimus. Hiere. Iniq̄tates Hiere. 5. f
veſtre declinauerūt hic: ⁊ peccata veſtra ꝓhibue
runt bonū a vobis: qꝛ inuēti ſunt i ꝑplo meo im
pij. ¶Iſta poſſunt moraliter ⁊ allegorice allega= Allegoria.
ri ꝯtra illos malos eccleſiaſticos: q̄ cū ſint filij iſ=
rael. i. deū ꝑ fidē et ſcientiā clare videntes, ⁊ he=
reditatē eccleſie tan̄ꝙ̄ filij legitimi poſſidentes:
ipſi tn̄ legē ⁊ mādata dei nō cuſtodiūt: quapro=
pter multa mala tꝑalia ⁊ ſpūalia incurrunt. Et
inde eſt ꝙ iſti hodie patiuntur eſuriē auaritie, fe
brē concupiſcentie ⁊c. ſicut ſupra. Et ideo fit ꝙ
celum qđ ſuper ipſos eſt, eſt ereū: ideſt ſuꝑiores
ſui, ſcꝫ principes ⁊ prelati, ſunt eis duri ⁊ crude=
les, ⁊ clamoroſi pariter ⁊ brigoſi. Terra etiā quā
calcant eſt ferrea: qꝛ ſcꝫ inferior populus qui ꝑ
terrā intelligitur, eſt eis durus, indeuotus, fer=
reus, et auſterus: et quod plus eſt: iſti recipiunt
puluerem pro pluuia. i. temporalia que ſunt hic
puluis ante faciem venti recipiūt pro celeſti gra
tia: terrena expectant vel acceptant pro ſpūali
influētia ⁊ ꝓ eterna gl̄ia. Finaliter de celo deſcē
det ſuꝑ eos cinis. i. inferni ardor ⁊ incēdiū. Iſta
em̄ prohdolor ſe habent ꝑ ordinē: qꝛ ſcꝫ legē dei A
non cuſtodimus, ideo multa vitia incurrimus:
crudeles ⁊ malos ſuperiores, ⁊ rebelles inferio=
res inuenimus: et qđ deterius eſt, ſpūalia cū ter
renis: eternalia cū temporalibus cōmutamus.
Ecce igitur ꝙ iam ante hoſtes noſtros. ſ. diabo=
lū, carnē ⁊ mundum ſpiritualiter corruimus: et
ꝙ̄ꝙ̄ per vnā viā ſcꝫ ꝑ grām, vel baptiſmum, vel
per penitentiā cōtra eos veniamus, ipſos tamē
non vincimus, imo eos per ſeptem vias. i. per ſe=
ptem mortalia vitia fugientes, coram eis ſuccū=
bimus ⁊ perimus. Ita ꝙ iam de nobis poteſt dia
bolo dici illud qđ ponitur in capitulo preceden=
ti. Per viam vnam venient cōtra te, et per ſeptē
fugiēt a facie tua. Et breuiter omni die patimur
calūniam, et a ſpiritualibus ⁊ tꝑalibus inimicis,
nullus eſt qui liberet nos. Quia ad literam, do=
mos noſtras, vineas et armēta, et boues et aſi=
nos ſeculares rapiunt: vxores noſtras. i. eccleſiā
et beneficia alieni, id eſt ambitioſi ⁊ ſimoniaci au
ferunt a nobis: ⁊ cum eis dormiunt: et aduene q̄
nobiſcū cōuerſantꝛ. i. laici minoris ſtatus hoīes
ſuper caput noſtrū aſcēdūt: et nos ſibi ſubijciūt
et ſubmittunt, q̄. ſ. oīa peccata noſtra faciunt. Un̄
Ezechi. Scelus tuū et fornicationes tue fecerūt Ezech. 23. c
tibi hoc. ¶Uel dic alio modo ꝙ iam in eccleſia ce Aliter.
lū i. deus noſter eſt ereus. i. durus et ſiccus per
ſue gracie ſubtractionem. Terra. i. populi ſub=
diti, videntur ferrei, per obſtinationē et indeuo B
tionem. Pluuia. i. doctrina videtur puluerea, et
cinerea, ꝑ auaricie finalē intentionem. Scientie
enim et doctrine eccleſie q̄ per pluuiā deſignanꝛ,
puluerce ſunt: inquātū. ſ. ad aggregandū pulue
rē diuitiarū ordinanꝛ: vt ptꝫ de ſcientijs ciuilibꝰ
⁊ mundanis. Ita ꝙ eccleſia iam pōt dicere illud
Iob. Ecce nunc in puluere dormio. ¶Uel etiā ꝑ Iob. 7. q
puluerem accipere poſſumus bona tꝑalia: qꝛ ſcꝫ Aliter.
ita eſt ꝙ tota pluuia. i. tota conſolatio noſtra eſt
eſt in puluere acquirendo, et terrenorum cinere
colligendo. Eſa. Serpenti puluis panis eius. Eſa. 65. d
Quid plura? Iam videmꝰ ꝙ in eccleſia p̄dicato=
res multū ſemē bone doctrine ſemināt: parū ta=
mē de fructu ſalutis animarum reportant. Mul=
tas habet eccleſia oliuas et vineas. i. multos di=
uites pingues: q̄ tn̄ oleū eleemoſynarū, et vinū
ꝯſolationū alijs nō īſtillāt. Un̄ Abacuk. Non Abac. 3. d
erit germē in vineis. Mentietur opꝰ oliue, et ar=
ua non afferent cibum.

¶Moralitatum libri Deuteronomij Finis.

Liber ſextus mora-
litatum ſuper Joſue.

Capitulū. ij. Textus.
Miſit igitur Joſue fili⁹ Nun de ſethim
duos viros explora. Moralitatum
Capitulum j.

Cum mortuo
C Moyſe, Joſue fact⁹ pnceps
populi iſraelitici populum
per iordanem vellet tradu
cere in terram promiſſiōis,
ꝛ ante oia ꝑponeret ciuita
tē hiericho deſtruere: miſit
illuc certos exploratores.
Qui cum a rege ciuitatis
quererentur ad mortem: raab meretrix ipſos in
domo recepit, ꝛ ſub ſtipula ligni ipſos in ſolario
abſcondit: ꝛ ſic inueſtigātes illuſit: ꝛ ipſos fugiſ
ſe diſſimulans: ipſos ꝓſequi ꝑſuaſit. Quibus fa
ctis exploratores mōtana aſcēderūt: ꝛ ibi triduo
ſteterunt: ꝛ tandē redeuntibus aliīs ꝓſecutori-
bus ꝛ nō inuenientibus eos: ipſi ad Joſue ſine pe
riculo redierūt. Unde qꝛ raab iſtos ſaluauerat,
ſignum ſibi dederunt: ꝙ qñ caperet̃ ciuitas, fu-
niculū coccineū in feneſtra domus ſue poneret: ꝛ
ꝛ ſecum familiā ꝛ amicos aggregaret, ꝛ ſic ſe et
Joſue. 6. d ſuos a periculo liberaret. Quod vtiq; factū eſt.
Quia ſicut dr. Cū caperet̃ ciuitas, viſo fune ad fe
neſtram eius pendente, non fuit cōbuſta: ſꝫ ipſa
Allegoria. cū amicis fuit liberata, ꝛ ad dei populū in perpe
D tuū aggregata. Allegorice moyſes ſignificat
legem. Joſue Jeſum. Hiericho qui īterpretat̃ lu-
na, ſignificat defectibilē mūdū: exploratores ꝑdi
catores. Jordanis baptiſmum. Terra promiſſio
nis paradiſum. Raab ꝟo meretrix eſt aīa vel gē-
tilitas peccatrix. Funis ꝟo coccineus ſignificat
paſſionē xp̄i vel eius ſanguinē rubicundū. Dico
ergo ꝙ moyſe mortuo. i. lege ceſſante, Joſue fili⁹
Nun. i. Jeſus filius dei patris regimen populi
iſraelitici. i. populi fideliū aſſumpſit, Quem ſcꝫ ꝑ
fluuiū iordanis. i. ꝑ baptiſmum in terram ꝓmiſ-
ſionis. i. in paradiſum traducere deſtinauit. Ue-
rūtamē qꝛ ꝓphana ciuitas hiericho. i. mundus
ꝛ malorū hominū congeries: iſti fideli populo da
bat impedimentū, voluit ante oīa ciuitatē iſtam
tollere: cōgeriem malorū deſtruere: ꝛ ſic eos qͣtū
Pro. 12. a ad eſſe infidelitatis ꝛ peccati penitus extirpare.
Uñ in Prouer. Uerte impios ꝛ nō erunt. Et ideo
exploratores iſtius ciuitatis. i. apl'os ꝛ predica-
tores miſit: quos raab meretrix i. gentilitas per
credulitatem ꝛ fidem ſuſcepit: ꝛ eos. i. ipſorū do-
ctrinam ſub ſtipula ligni. i. ſub cordis humilita-
te celauit: ꝛ tandē qꝛ iſtos ceperat, ꝛ eis dederat
funē rubeum. i. memoriā ſanguinis ꝛ paſſionis
Exod. 12. d chriſti in feneſtra cordis ſui ſuſpēdens, ſe ꝛ ſuos
ab eterne damnationis interitu liberauit. Exo.
Nō ſinet percuſſorē ingredi viſo ſanguine in ſu-
perliminari domos ledere. Iſti tres explorato-
res. i. ſancti predicatores: a ſpiculatorib⁹. i. a de-
monibus ꝛ tyrannis liberati ꝛ ſaluati fuerunt:
montana. i. vite contemplatiue eminentiam aſcē
E derunt: ꝛ dum ibi ꝑ tres dies. i. per tria religiōis
vota contra triplicē mundi concupiſcentiā ꝑmā
ſerunt: qꝛ reuera ꝑdicator vel religioſus ab ho-
ſtibus ſpūalibus eripitur, cū ꝑ tria vota religio-
nis ad montē ꝑfectionis eleuat̃. Jdeo bene dicit̃
Gen. 19. d Gen. Non maneas in omni circa regione: ſed in
Moralitas mōte ſaluū te fac. Uel dic moralr̃, ꝙ dñ Jeſus
ſaluator noſter ciuitatem diaboli ꝛ congeriē vi-
tiorū vult in nobis deſtruere: ꝛ per iordanē. i. per
fluuiū lachrymarū nos ad terrā ꝓmiſſionis. i.
ad contemplationem paradiſi traducere, ſolet
prius exploratores ſuos. i. bonas inſpirationes
ad ciuitatem cordis mittere. Hos ergo qñ Raab
meretrix. i. volūtas peccatrix recipit: ꝛ ſub ſtipu
la lini. i. ſub humilitate ꝛ puritate cuſtodit: ꝛ ad
montana cōtēplationis tranſmittit: ꝛ ibi per tres
dies. i. in fide: ſpe ꝛ charitate ipſos manere ꝑci-
pit: ſatellites regis hiericho. i. motus malos ꝛ tē
tationes q̄ iſtos bonos exploratores. i. bonas af
fectiones ꝛ inſpirationes occidere q̄runt, caute
la ſalubri deludit. Quapropter iſta tandē oſten-
ſo fune coccineo ſeu rubeo. i. recordato diuine
paſſionis myſterio: ſeipſam a morte pene ꝛ culpe
defendit: ꝛ ciuitas hiericho in qua ipſa māſerat
i. vitiorum congeries, dei virtute deſtruit̃ atq; Heb. 11. f
perit. Uñ Apoſtolus. Fide Raab meretrix non F
periit ſuſcipiens exploratores cum pace ꝛc.

Capi. iij. Textus
Igitur Joſue de nocte conſurgens mo
uit caſtra. Moralitatum Capi. ij.

Ad hoc ꝙ filij iſ-
rael terrā promiſſionis intra-
rēt, iordanē fluuiū neceſſario
tranſire habuerūt, ſed ſic vir-
tute diuina factū eſt ꝙ dū ſa-
cerdotes q̄ portabāt arcā fe-
deris, pedes ſuos merſerunt
in alueo: ipſa aqua ſiccata eſt ꝑ tranſuerſum: re-
troceſſeruntq; aque ſuꝑiores, ꝛ a fluxu ſteterūt.
Aque vero inferiores in mare mortuū deſcēde- Moralitas
runt. Fluui⁹ iordanis q̄ interpretat̃ riuus iu-
dicij, ſignificat religionis vel eccleſie ſtatū: i quo
quilibet tenet̃ ſeipm̄ tanq; in riuo purificare: et
tanq; in iudicio examinare, ꝛ ad pn̄iam cōdēna-
re. Apl's. Si noſmetipſos dijudicarem⁹ nō vtiq; 1. Cor. 11. g
iudicaremur. Sic ergo fit ꝙ filij iſrael religioſi ꝛ
clerici: qui dei patris ſpūales ſunt filij: q̄ in terrā
ꝓmiſſiōis. i. in paradiſum tranſire volūt: ꝛ ideo ꝑ
iordanē religiōis tranſeūt: ꝛ ꝑ ſiccitatē pn̄ie, ve-
ſtigia ſacerdotum. i. ſanctorum patrum, qui ar-
cam fidei catholice detulerunt ſequentes, diuine
prouidentie ſe cōmittūt. Sed ꝓ certo iſta eſt ve-
ritas; ꝙ cū in iſto flumine. i. eccleſia vel religione
ſint multe aque. i. multe perſone: qꝛ ſicut dicit̃ in
Apocal'. xvij. Aque multe ſunt populi multi,
quidam ſcꝫ ſuperiores. i. boni ꝛ iuſti: quidam in- G
feriores. i. mali: ſic fit ꝙ ſuperiores ꝛ iuſti dum in
iſto flumine: in fluxu. ſ. mortalis vite ſtant in ſe-
ipſis retrocedunt ꝛ manent: ꝛ fluxum malorum
ſuorū appetituū cohibent ꝛ refrenāt ꝛ ſic in dul-
cedine deuotionis ꝛ gratie ſemper manēt. Pſal.
Jordanis cōuerſus eſt retrorſum. Inferiores ve Pſ. 113. a
ro aque. i. mali ꝛ carnales, religioſi ꝛ clerici non
ſolent ſtare ſed fluere: ꝛ fluxui ſuoꝝ deſideriorū
non reſiſtere, ſꝫ obedire: ꝛ ideo ad mare mortuū
id eſt ad amaritudinē peccati ꝛ inferni ſolēt de-
ſcendere, ꝛ ibidem corde ꝛ corpore declinare. Uñ
Ezech. Aque iſte que egrediuntur ad riuulos za Ezec. 47. b
buli orientalis: ꝛ aſcendunt ad plana deſerti in- Aliter. ꝛ
trabūt mare. Uel dic ꝙ iordanis ſignificat flu-
xibilitatem huius mortalis vite: vel etiā iſtū mū
dū in quo ſunt duo genera aquarū, ſcꝫ ſeculariū
populoꝝ: quidam vcꝫ ſuperiores boni. Alij infe
riores carnales ꝛ mali. Primi igitur ſunt boni
actiui: qui ſtant et in bono perſeuerant, ꝛ gratie
dulcedinem in ſe ſeruant. Secūdi ſunt carnales
ꝛ mali, qui ad mare peccati, ꝛ tandem inferni de-
fluunt ꝛ declināt. Sed pro certo ſacerdotes vir-
tute arce federis quam portant. i. ſancti patres
virtute

virtute ſancte fidei ⁊ regule quam obſeruāt: nec
non filij iſrael. i. boni religioſi ⁊ clerici: qui poſt
eos ſub eadem profeſſiōe pambulant: inter iſtas
D duas aquas. i. inter bonos ⁊ malos ſeculares mi
rabili diſtinctione p ſiccitatē religionis vel pnie
ſeu etiam paupertatis ſiccitatē tranſeunt: ⁊ pe-
des ſuaꝝ affectionū in iſto mūdi flumine p aquā.
i. malā cōplacentiā non immergūt: ſʒ ad terrā p-
miſſionis. i. ad vitam ſpūalem ⁊ eternaʒ, ſicco ve
ſtigio vltra ptendūt. Vñ dr. Diuiſa eſt aqua: ⁊ in-
Exo. 14. C greſſi ſunt filij iſrael p mediuʒ ſicci maris: eratq;
Aliter. aqua quaſi murus a dextris ⁊ a ſiniſtris. ¶ Vel
dic q̄ iordanis riuus diē iudicij ſignificat: vbi p
certo arca teſtamenti, xp̄s mirabilem diuiſioneʒ
faciet ⁊ diſtictionē inter aquas ſuperiores ⁊ infe-
riores. i. inter bonos ⁊ malos: quia ſcʒ alios fa-
ciet ſurſum cum angelis in gloria ſtare: alios ve
ro faciet in amaritudinē inferni deſcēdere. Et bo
nos ſeruabit ne defluant: malos vero compellet
vt corruant. Unde tūc poterit dñs dicere pplo
Deu. 28. e. iuſto ⁊ populo peccatori illud Deute. Ipſe aſcen
det ſuper te, ⁊ erit ſuperior: tu aūt deſcendes et
Aliter. eris inferior. ¶ Vel dic q̄ iordanis ſignificat ba-
ptiſmū: p quē ſcʒ neceſſe habent tranſire qui ter-
rā paradiſi cupiūt poſſidere. Sed vere de aquis
fluminis. i. de iſtis qui baptizantur in baptiſmi
flumine: boni ⁊ electi: dulcedinem gratie cuſto-
diūt: reprobi vo in amaritudinē peccati trāſeūt,
ita q̄ illi tanq̄ ſuperiores ſtant in gratia: mali ve
ro ſicut inferiores deſcēdunt ad maris naufra-
gia: hoc eſt ad mūdi delectabilia, ⁊ ad vitiorum
A flagitia: ⁊ finaliter ad inferni amaritudineʒ ⁊ ſup
Aliter. plicia. Allega vt ſupra. ¶ Vel ſi vis dic q̄ dum ſa-
cerdotes. i. viri eccleſiaſtici ⁊ p̄lati ſub arca teſta
menti xp̄o p deuotionem ⁊ orationē aſſiſtunt po
puli ſubditoꝝ aquarū fluxus ⁊ ſeculi piculuʒ nō
incurrunt. Sed dū iſti de fluuio exeunt: tūc aque
iſte ad curſum cōmunē ⁊ ſolitū reuertunt: que p
eoꝝ pñiaʒ arcebant. Multum enim pficit preſen-
tia bonorum in ſtatu periculi. Ipſorū enim meri
tis q̄ńq̄ phibent aque tentationum ⁊ tribula-
lationum: q̄ ſi preſentes nō fuerint, ſtatim fluent.

¶ Capitu. iiij. Textus.

Quibus tranſgreſſis, dixit domin⁹ ad Joſue. Elige duodecim viros. Moralitatum Capitulum iij.

Filij iſrael trāſ
acto iordane ad terrā pmiſ
ſiōis pcedētes: ruben, gad,
⁊ manaſſes ſicut pmiſerant
p̄ceſſerūt: ipſi vero filij iſrael
duodecim lapides de medio
aluei p duodecim viros ſin-
guloꝝ tribuū ſuſtulerunt: ⁊
in loco caſtroꝝ depoſuerūt:
⁊ ibi in ſignū ſiccati iordanis ⁊ facti miraculi cō-
ſtituerūt: ⁊ alios duodecim lapides loco iſtoꝝ in
loco vbi ſacerdotes cū arca ſteterant: trāſeunte
pplo ad ppetuā rei memoriā poſuerunt. Tandē
vero ſicut hic dicit capi ſequēti: lapideis cultris
B circūciſi fuerūt ⁊ paſcha celebrauerunt. Oēs em̄
Allegoria. qui in deſerto nati fuerāt, incircūciſi erant: ⁊ i. p-
pter hoc ante terre promiſſionis obtentū, ⁊ poſt
iordanis trāſituʒ a ioſue circūciſi fuerūt. ¶ Iſta
ponunt a ſanctis doctoribus allegorice ſic. Ru-
ben interp̄tatur videns filiū. Gad q̄ interpretat
accinctus. Manaſſes qui interpretatur obliuio
ſignificant patres ſanctos noui teſtamenti ⁊ ve-
ris: qui ſcʒ viderūt filium dei per fidem ⁊ cōtem-
plationem, accincti fuerūt per obedientiam ⁊ bo-
ni operis executionem: obliti ſcilicet mundi per
tp̄aliū contēptū ⁊ abdicationē. Pš. Obliuiſcere
populū tuū ⁊ domū patris tui. Iſti ſunt igit q̄ ar Pš. 44. c.
mati virtutibus filios iſrael. i. fideles xp̄ianos ad
terram pmiſſionis. i. ad celi gloriā p̄ceſſerunt: et
viam ſalutis alijs oſtenderunt. Vñ iſti ſunt q̄ di- Nu. 32. c.
xerūt. Nos etiā armati ⁊ accincti pergemus ad
bellū ante filios iſrael: donec introducamus eos
in loca ſua. Duodecim viri ſignificāt duodecim
apoſtolos: duodecim vero lapides, ſignificāt duo
decim fidei articulos de alueo ſacre ſcripture
aſſumptos: qui p tāto lapides dicunt: q̄ ex ipſis
tota fidei machina fabricat: ⁊ ſup ipſis ſtructura
virtutū oīm tanq̄ ſup fundamenta ſolida ſituat.
Vñ iſta eſt ciuitas q̄ habebat duodecim portas: q̄
conſtāt ex duodecim lapidibus precioſis: ⁊ nomi
na duodeciʒ apoſtoloꝝ in eis ſcripta erant: vt di
citur in Apoca. Lapides alij duodecim loco iſto Apo. 21. d.
rum in fluuio repoſiti, ſignificant doctoꝝ fideliū C
expoſitiones: ⁊ libros ſacre ſcripture fluuio fidei
additos ⁊ adiūctos. Dico igitur q̄ trāſacto ior-
dane. i. recepto baptiſmo: ſi terram pmiſſionis. i.
paradiſum acquirere volumus: neceſſe eſt q̄ ru-
ben, gad ⁊ manaſſes. i. patres ſanctos ⁊ bonos p̄
latos predeceſſores habeamus: ⁊ q̄ eoꝝ exēpla,
vitam ⁊ veſtigia retineamus: necnō q̄ duodecim
lapides. i. duodecim fidei articulos: quos ſcʒ duo
decim viri. i. duodecim apoſtoli de ſcripturarum
alueo extraxerunt fide ⁊ opere aſſumamus: ⁊ q̄
nos ipſos cultris lapideis. i. duris penitentie ope
ribus a vitijs circūcidamus: ⁊ oportet q̄ paſcha
euchariſtie, id eſt corporis xp̄i aſſumptionem lo-
co ⁊ tp̄e celebremus. Sic em̄ terram iſtā obtinere
poterimus, ⁊ a ioſue. i. a ieſu ſaluatore poſſeſſio-
nem celeſtis glorie capere. Deu. Jordanem vos Deu. 4. c
tranſibitis: ⁊ poſſidebitis terram egregiā. ¶ Vel Aliter
dic moraliter, q̄ ad hoc q̄ homo ad terram pmiſ
ſionis. i. ad vitam ſpūalem tranſacto iordane. i.
contēpto ſeculo pueniat, neceſſe eſt q̄ duodecim
articulos fidei credat: ⁊ q̄ p continentiam carneʒ
ſupercircūcidat, ⁊ paſcha. i. ſacramenta altaris
celebret ⁊ aſſumat.

¶ Capitulū v. Textus.

Poſtq̄ ergo audierunt omnes reges amorreorum. Moralitatum Ca. iiij.

De populo quō D
vbi de fructibus terre come
derūt, māna eiſdem defecit
⁊c. Vide ſupra Exod. xvj.
vbi expoſui. Et quod hic
agit d̄ celebratiōe paſche vi
de ſupra Nu. ix. vbi de qua
druplici paſcha inuenies.
Hic habes q̄ cū ioſue vidiſ
ſet angelū euaginato gladio, ip̄m eſſe āgelū nō re
cognouit ſtatim imo an nr̄, an aduerſarioꝝ eſſet,
p̄mit⁹ inq̄ſiuit. Qui ſtatiʒ ſe eſſe principē exercit⁹
dñi aſſeruit: ⁊ calciamēta de pedib⁹ ſolui iuſſit, di
cēs. Solue (inquit) calciamēta de pedibus tuis:
locus in quo ſtas ſctūs eſt. ¶ Sic vere q̄ñ aliquis Moralitas.
angelus. i. aliqua affectio, cogitatio vel inſpira-
tio nobis de nouo apparet: non ſtatim debemus
ſibi credere, nec ipſam recipere: ſed potius ipſam
debemus examinare ⁊ diſcutere: ne forte ange-
lus ſathā in angelū lucis. i. ne forte mala imagina
tio in bonā ſe ſtuduerit trāſformare. Sibi igit di
cēdū eſt an noſter es an aduerſarioꝝ ⁊c. Et ſi no
bis inotuerit q̄ angelus dñi fuerit, ⁊ ſancta cogi
tatio vel ſanctū ppoſitū: ſic ſtatim debemus eis
obedire: ⁊ calciamenta vitioꝝ ⁊ carnalium affe-
ctionum a pedibus abdicare: vnde dicitur. No- 1. Jo. 4. a

liſte credere omni ſpiritui:ſed probate ſpiritus
Aliter. an ex deo ſint. ¶Uel dic ꝙ angel⁹ eſt noſter ami=
cus:qui pro certo ſtatim non eſt ad amicitiã re=
E ciପiendus, ſed ante oĩa examinãdus ⁊ ꝓband⁹:
⁊ ne forte aduerſarius ſub amici ſpecie recipiat,
Eccli.6.c. ante oĩa eſt perſcrutãd⁹:vnde d:.Si habes ami
cũ in tẽtatione poſſide eũ:⁊ nõ facile credas tei=
codẽ.c.c. pſuʒ ſibi.¶Hic vbi dicit, ꝙ cũ guſtaſſent filij iſrl'
de fructib⁹ terre,mãna defecit: inueni notatum
per magiſtrũ ſtephanũ de lõgotono,ꝙ filij iſrael
triplici cibo vſi ſunt,ſcʒ farina cõſperſa in exitu
Exo.12.c. de egypto.Item mãna de celo deſcendẽte.Itẽ de
Exo.16.a fructibus terre promiſſiõis in deſerti termino:
Morali= de quo hic. ¶Sic vero boni gñaliter vtunt tri=
tas. plici cibo ſcie:⁊ primo farina ſublata de egypto
hoc eſt ſcia philoſophica, q̃ ab ipſis egyptijs .i.
ab ipſis paganis philoſophis eſt iuẽta:⁊ de egy
pto.i.de mũdo ad nos trãſlata,Mãna in deſer=
to:hoc eſt ſcia theologica, q̃ de celo fuit deriua=
ta et iſpirata. Itẽ fructus terre promiſſiõis, hoc
eſt ſcia beatifica q̃ ſcʒ habet in terra ꝓmiſſionis
i.in paradiſo. Iſti ergo ſunt tres panes, de quib⁹
dicerere poſſum⁹ amico noſtro xp̃o illud Luce.
Amice, accõmoda [mihi] tres panes. Mãna em̃
Luc.11.a. ꝓut ait,ꝓprie ſacrã ſcripturã ſignificat:q2 ſicut
illecibus omnẽ ſaporẽ habebat vt dicit in libro
ſap.16.c. Sap̃ ſic ſcriptur. oẽm virtutẽ cõtra pctm̃ cõti=
net atq3 ſeruat. Uñ ſi auar⁹ es,lege ibi. De ſub=
Puer.3.b. ſtãtia tua da pauperib⁹. Si luxurioſus,lege ibi
F Sint lũbi veſtri p̃cincti. Si iracũdus es:lege ibi
Luc.12.e. Deſine ab ira,⁊ dimitte furorẽ. Si mendax, lege
ps.36.b. ibi. Noli mẽtiri omne mẽdaciũ. Si ſuperb⁹,lege
eccli.7.b. ibi. Quãto maior es: humilia te in oibus. Et ſic
Eccli.3.c. de alijs:q2 breuiter illud mãna in omnẽ ſaporeʒ
vertit:inquantũ in ipſa cõtra omnia pctã reme=
dium inuenit. Uñ dicit. Habẽs omnẽ ꝟtutẽ ⁊ oĩa
Sap̃.7.d. ꝓſpiciẽs. ¶Uel dic ꝙ iſti tres cibi ſignificãt peni
Aliter. tẽtiã grãm et gloriã. Penitẽtia em̃ eſt ſicut fari=
na q̃ aqua lachrymarũ aſpergitur: qñ primũ de
ps.41.a. egypto.i. de pctõ exitur. Pſal. Fuerũt mihi la=
ſap̃.16.c. chryme mee panes die ac nocte. Grã vero eſt mã
na q̃ de celo mittit ,dũ i hoc deſerto viuim⁹. Uñ.
Luc.14.a Panẽ de celo preſtitiſti eis ⁊c. Gloria vero eſt fru
ctus terre, q̃ in terra promiſſiõis .i. in paradiſo
guſtatur et comeditur:de quo dicit. Beatus qui
manducat panem in regno celorum.

¶ Capl'm. vi. Textus.

Hiericho autẽ clauſa erat timore filiorũ
Iſrael. Moralitatum Cap. v.

Dominus volẽs
ciuitatem hiericho deſtruere:
B p̃cepit Ioſue quod archa do=
mini tolleret: ſacerdotibuſq3
eam portãtibus ciuitas ſeptẽ
diebus et voce ſubmiſſa et ta
cite a populo circumiretur. In
die vero ſeptimo ciuitatem ſeptem vicibus cir=
cumirent,et ſeptem tubis fortiter clangerent:⁊
alta voce omnes pariter vlularent: et promiſit
quod ſic muri hiericho funditus corruerent: et
ciuitatem delerent: et ipſam igne comburerent,
et in cinerem commutarent. Precepit etiam do=
minus,ꝙ nullus aliquid de bonis ciuitatis ſibi
acciperet:ſed potius omnia anathematizaret et
reſpueret,ſed aurum et argentum et es illius ci
uitatis in theſauros domini conſecraret; que ta
men prius igne detergeret et purgaret. Manda
uit etiam quod illa ciuitas amplius non reedi=
ficaret:atq3 maledictionẽ ſubiũgẽs, nũciauit ꝙ
ſi q̃s reedificare p̃ſumeret,i pmogenito ſuo fũda
mẽta ei⁹ iaceret,⁊ i nouiſſimo liberoꝝ porte ipſi⁹
cõplerentur. Quod ad literã factum eſt:q2 dum
abiel ciuitatẽ iſtam reedificauit, fundamentum 3.Regum.
eius ponendo primogenitũ ſuũ perdidit:⁊ dum 16.g.
valuã in portis poneret,nouiſſimũ liberorũ ami
ſit. ¶Moraliter hiericho q̃ iterpretat luna,ſigni Morali=
ficat illã diaboli ciuitatẽ, ⁊ ipſius habitaculum tas.
ſpirituale:qđ ſibi conſtruit in cõſciẽtia peccatoꝝ
hoc eſt dictu,congeriẽ vitioꝝ:in qua ſcʒ diabol⁹
ponit vitia ſicut ciues:ponit malas excuſatiões
ſicut muros. Ponit malos appetit⁹ ſenſuũ ſicut
portas,q̃ ſcʒ proprie hiericho dicit:eo qđ ad [mo
dum lune eclipſim ⁊ defectũ luminis gratie ſe=
pe patitur, ⁊ eo qđ p ignorantiã multoties ob= D
ſcuratur. Unde dicitur. Ue ciuitati ſanguinum eze.24.g.
olle:cui⁹ rubigo, in ea ẽ. Iſta eſt igitur nefanda
ciuitas,quam dominus mandat omnino deſtrui
et quam non vult perpetuo reedificari. Et ideo
ante omnia neceſſe eſt:ſi ipſaʒ volum⁹ deſtruere:
ꝙ eam per ſeptem dies circumeamus, id eſt ꝙ p
Iordanem ſeptem mortalium peccatorũ, ipſam
conſcientie vel anime ciuitateʒ conſiderando ſe=
crete videamus:et ꝙ in iſto circumitu noſtro ar Eſa.23.d.
cam domini id eſt charitatem vel gratiam vel
etiam ſpeʒ venie deferamus. Unde Eſaias. Sur
ge,circumi ciuitatem meretrix obliuioni tradi=
ta. Quod cum factum fuerit,neceſſe [e]ſt vt ſeptẽ=
plici tuba id eſt ſeptemplici gemitu pro ipſis ſe=
ptem mortalibus peccatis perſonemus,⁊ ꝙ tã=
dem per confeſſionem vocaliter vlulem⁹:⁊ ꝙ tã=
dem muris id eſt omnibus excuſationib⁹ vitioꝝ
corruentibus et ceſſantibus:ipſam ciuitateʒ im=
pie voluntatis per ſatiſfactionem penitus de= iob.42.a
ſtruamus:et igne penitentie comburamus,et in
cineribus redigamus id eſt ꝙ nos conuerten=
dos in cinerem cogitemus. Unde Iob. Ipſe[m] me
reprehendo:et ago penitentiam in fauilla et ci=
nere. Et ꝙ etiam per recidiuum peccati ipſam
nunq3 amplius reparemus. Qui enim iſtam ci=
uitatem id eſt ipſam vitiorum congeriem in ſe=
ipſo recidiuando reparat:graue ſalarium inde A
reportat:qđ videlicet primogenitũ ſuũ id ẽ cor eſa.25.a.
pus:et vltimogenitũ ſcʒ ſpm̃ dãnat Uñ Eſa. Nõ Aliter
ſit vltra ciuitas:⁊ in eternũ nõ reedificet. ¶Uel
dic ꝙ primogenit⁹ eſt gratia baptiſmalis:vlti= Aliter
mogenit⁹ eſt vltimũ remediũ.i.penitẽtia:vtrũq3
igitur hõ perdit, dũ ciuitatẽ hiericho .i. vitiorũ
congeriem reedificare intendit. ¶Uel dic ꝙ il=
lius ciuitatis diabolice ſcilicet congeries vitioꝝ
vel conuerſationis mundane fundamentum eſt
mala intentio, vel mali operis inceptio. Edifica=
tio vero portarũ eſt operis conſummatio. Cum
igitur hõ habeat duos liberos.ſ.gratiaʒ primo=
genitum et penitentiã vltimũ: conſtat ꝙ gratia
tunc amittitur,quãdo ciuitas diaboli id eſt cõ=
geries vitiorum concipitur: vltimogenitus ꝟo
id eſt pnia tũc moritur, qñ cũ obſtinatiõe vitia
cõſumunt. ¶Uel dic allegorice, ꝙ hiericho ẽ mũ
dus q̃ fluit ⁊ refluit ſicut luna. Iſtũ igit voluit Allegoria.
dñs quãtũ ad malas ſuas ꝯditiões deſtruere:et
iõ ppl'ʒ cũ arca.i. ſubditos ⁊ p̃latos p̃cepit p cõ= Cañ.3.a.
ſideratione circa ciuitatẽ iſtã ⁊ malas ꝯſidera
tiões ipſi⁹ circũire. Uñ i Cã. Surgã ⁊ circũibo ci B
uitatẽ. Et tubicines ẽt .i. p̃dicatores ⁊ ſctõs ordi
nauit cõtra eã proclamare, quorũ clamor, orõ ps.27.b.
⁊ p̃dicatio muros.i.philoſophos ⁊ mũdi defen=
ſores facit qñq3 corruere,⁊ eos cõuertẽdo cade=
re:⁊ ſic facim⁹ ppl'os ſubditoꝝ ꝯtra ciuitatẽ iſtã
i.ꝯtra mũdũ ⁊ mũdi vitia p̃ualere. Iſta igit ẽ ci
uitas cui⁹ bona nõ ſunt ꝯcupiſcẽda, nec a filijs
Iſrl'.i.a viris eccl'iaſticis ⁊ xp̃ianis affectãda,ſʒ
poti⁹ anathematizãda ⁊ deteſtãda:nec ẽt ipſa ci=
uitas.i.ipſa mũdana vita:cũ deſtructa eſt ãpli⁹
reparanda. Pſalm̃. Deſtrues illos et non edifica
bis eos. Qui enim ciuitatem hiericho .i. ſecula=

rem cultũ in eccleſia reedificat:primogenitũ ſcilʒ naturã,et nouiſſimũ liberorũ ſuorũ.i.grãm per
Eodẽ ca.c dit ſpũaliter ⁊ necat. ¶Aduerte tñ ꝙ aurũ et argentũ/ferrũ ⁊ es q̃ inuẽta ſunt in ciuitate nõ ſunt repudiata/ſed in theſauris dñi cõſecrata:q2 ſcʒ aurũ philoſophice ſapiẽtie/argentũ eloquentie, ferrũ et es ciuilis ſeu terrene ſciẽtie/non ex toto repudiant.Verũtamẽ in theſauris dñi cõſecrari iubentur:qđ fit quãdo iſte ſciẽtie ad dei laudẽ et gloriã ordinant:⁊ ad regimẽ eccleſie vel ad animarũ ſalutẽ ſpiritualiter reducunt:et qñ a vanitate et inani gloria/que talibus annexa eſt/igne
Eccli.18.d ſpiritusſancti expiant.Unde Eccli.Argentũ tuũ ⁊ aurũ tuũ confla.De raab aũt liberata vide ſu-
Aliter. pra ca.ij.¶Uel dic ꝙ ciuitas huius mũdi totaliter corruet/qñ in ſeptimo die.i.in ſeptima etate
Aliter. tubarũ angelicarũ ſonitus inualeſcit. ¶Uel dic ꝙ dum tuba pdicationis ſeptemplicis.i.contra ſeptẽ vitia audit:tunc hiericho.i.peccator cõcutitur:⁊ muri excuſationis ſuorũ vitiorũ ſoluuntur:⁊ ſic filij iſrael,id eſt bone affectiones ⁊ virtu
C tes ingrediunt:⁊ aurũ ⁊ argentũ.i.ipſius peccatoris ſapiẽtia et eloquẽtia a dño cõſecrant:et ad laudem fidei ordinant:ſicut apparuit de Dionyſio et alijs philoſophis conuerſis:quorũ ſapiẽtia et eloquentia proficit chriſtianis:ideo de tali
i.Cor.15.g tuba et talium cõuerſione dicit Apoſtolus.Canet enim tuba/et mortui reſurgent incorrupti.

¶Capl'm vij.Textus.

Filij autem iſrael preuaricati ſunt mãdatum.Moralitatum Capi. vj.

Um dominus precepiſſet ꝙ nullus de bonis hiericho aliquid caperet:ſed potius oia tãꝙ anathematizata ⁊ execrata refutaret:achan quidã de filijs iſrael cupiditate ductus/regulã aureã ⁊ pallium coccineũ retinuit ⁊ abſcondit:ꝓpter qđ peccatũ populus iſrael cõtra hay pugnaturus/ſuccubuit:et fugiens retroceſſit:quapropter idem achan cũ fortib9 deprehẽſus fuiſſet:ex dei mandato lapidat9 fuit:bona vero ei9 oia vorax flãma
Moralitas. cõſumpſit.¶Sic cũ dñs filijs iſrael.i.religioſis et eccleſiaſticis ꝓhibuerit ne bona hierico.i.mũdi diuitias et vitia cõcupiſcãt:ſed potius ꝙ ipſa tanꝙ interdicta repudient ⁊ contẽnant:ſemp eſt
D ibi achan q̃ interpretat cõuerſio.i.ſemp ſunt ibi aliqui impij et peruerſi:qui ſcʒ aureã regulã,id eſt mundi diuitias ⁊ poſſeſſionẽ per auariciã furant:⁊ palliũ mũdane cõuerſationis per luxuriã aſſequunt:ſicut ad literã patet de proprietarijs religioſis ⁊ luxurioſis:q̃ ſcʒ auariciã et luxuriã ſuã abſcondere conant:cum tñ dicat ſcriptura.
Puer.28.d Qui abſcõdit ſcelera ſua nõ dirigẽt in terra.Sepe igitur fit ꝙ ꝓpter pctm taliũ qui hodie cõtra mandatũ dñi mũdi bona ⁊ vitia retinẽt/⁊ auaricie et luxurie ſtudẽt:oẽs filij iſrael.i.oẽs eccleſiaſtici multa dãna ſuſtinẽt. Et viri hay/id eſt ſeculares cõtra eos ꝓualẽt:quapropter ꝓcerto iſti in valle inferni lapidari merent:et oia bona eorũ.i.
Eccli.7.c corpus ⁊ aia igne ꝑpetuo cõdemnant.Uñ Eccli.
Aliter. Uindicta carnis impij ignis et vermis.¶Uel dic ꝙ achan q̃ interpretat tẽtatio eſt ſimoniac9 cleri
Puer.15.d cus vel religioſus:ſicut dr in ꝓuer.Cõturbat domũ ſuã q̃ ſectat auariciã.Iſte eñ qñ furat/et ſimoniace ⁊ occulte acquirit regulã aureã.i.aliquã diuitẽ abbatiã regularẽ:et palliũ coccineũ, id eſt aliquã dignitatẽ epiſcopalẽ,archiepiſcopalem vel eccleſiam:pro qua tñ poſt mortẽ in valle
Aliter. inferni merito lapidet. ¶Uel ſi vis allega illud: ꝙ pctm vni9 eſt quãꝙ ruina multorũ:q2 ſcʒ ꝓpter peccatũ Achan multi de filijs iſrael ceciderunt.

¶Capl'm viij.Textus.

Dixit autem dominus ad Joſue.Moralitatum Capitulum vij. E

Oſue volens ſuperare regem ciuitatis hay/et capere ciuitatẽ poſuit certos milites in inſidijs/et aggreſſus eſt ciuitatem. Cum autẽ rex cum exercitu ſuo ſibi obuiã occurriſſet/diſſimulauit ſe fugere:et ſic ipſum regẽ cum populo ſuo longe ab vrbe diſtraxit.Tandẽ vero clypeum erigens/ſignũ inſidijs fecit:quibus ciuitatem intrantibus/et ſe inter regem et ciuitatem ponẽtibus:ipſum cum ſuo populo trucidauerunt.¶Hoc inueni allegorice ſic expoſitum. Allegoria.
Joſue qui interpretat ſaluator/id eſt chriſtus: a principio regem hay, id eſt principem mundi diabolum debellare propoſuit:et a principio cõtra eũ milites [in] inſidijs latẽtes poſuit,id prophetas cum ſuis occultis enigmatibus ordinauit.Tandem vero carnem aſſumẽdo/ſe infirmũ et fugitiuum diſſimulauit:et ſe ab iſto rege diabolo et membris eius inuadi et crucifigi permiſit:ſed tandem per reſurrectionẽ reuertens/⁊ fidei ſcutum erigens ſuis fidelibus ſignũ fecit:et ſic de iſto rege diabolo triumphauit: et ciuitatẽ ſuam/ſcilicet gentilitatẽ igne charitatis ſuccendit:et ipſam per fidem ſpiritualiter occupauit.
¶Uel dic ꝙ iſte rex ſignificat mũdi tyrãnos qui Aliter.
nunc cõtra ioſue.i.cõtra chriſtũ et bonorũ exercitum audacter progrediunt:quos chriſtus nũc fugere/et peccata eorum diſſimulare videtur:et ipſe etiam fideliũ et bonorũ exercitus tũc ab eis F
ſuperatur.Sed pro certo iſti non aduertunt de cauda.i.non cogitãt de inſidijs que latitãt poſt ſe,ſcʒ de morte/iudicio vel inferno:q2 ſcilʒ finaliter ioſue.i.chriſtus ſcutum penitentie ſue cõtra eos erigit:⁊ dictas inſidias que prius latuerũt/ in publicum venire facit:⁊ ipſe magno impetu cõtra eos proſiliẽs.temporaliter et eternaliter eos punit:et eorum ciuitatẽ/ſtatum et magnificentiã deſtruit et cõfundit.Unde dominus cõtra tales videtur dicere illud Eſa. Silui, patiẽs fui:quaſi Eſa.42.c
parturiens loquar diſſipabo ⁊ abſorbebo ſimul.
¶Joſue edificauit altare dño de lapidibus im- Eodẽ ca.f
politis:quos ferrum nõ tetigit:etiã ſuper illud deuteronomiũ legis ſcripſit,⁊ ſuper illud holocauſta et pacifica immolauit: et ad benedicendum legiſfactoribus,et maledicendũ legis trãſgreſſoribus: tribus nobiles et ignobiles ſuper montes ebal et garizim altrinſecus ordinauit, ſed omnia iſta iam ſuperius ſunt moralizata:ſcilicet de altari faciendo de lapidibus impolitis:⁊ de benedictionibus et maledictionibus ⁊c. Hoc ſolum adde hic ꝙ altare illud cõtinebat duo,ſci- Deut.28.a
licet ſcripturũ interius ſculptam,et ſacrificia exterius oblata:ſignificans ꝙ prelatus vel eccleſiaſticus qui per altare intelligitur:debet habere interius ſcripturam,id eſt diuine legis ſcientiam et noticiam:exterius vero debet habere ſacrificia,id eſt bonorũ operum opulentiã. Unde G
Ezechi.Erat liber ſcriptus intus et foris ⁊c. Ezechi.2.d

¶Capitulũ ix.Textus.

Quibus auditis cuncti reges.Moralitatum Capitulum viij.

Gabaonite au-
dientes quomodo Joſue
duas ciuitates deſtruxe-
rat: ⁊ ꝙ ex dei mādato nul-
li ꝑſone vel ſexui parcebat:
et qđ ipſi erant de populo
quē dñs occidi mandaue-
rat: cogitauerūt quomodo
callide cōfederarēt ſe ſibi.
Acceperūt igiť vtres veteres: ⁊ pānis veteribus
et antiquis calciamētis ſe induerūt: panē cōmi-
nurum ⁊ ſiccū in ſuis ciſtarcijs habuerūt: ⁊ ſic de
terra longinqua ſe veniſſe/ pacēq; cū ipſis quere
re ex his ꝑſumptionibꝰ cōfinxerūt. Quapꝛopter
pactū cum eis de ipſis non occidendis Joſue et
filij iſrael fecerūt/ ⁊ iurauerūt. Uerūtamē caute-
la cognita de pacto et iuramento/ penituerunt:
quapꝛopter nō ipſos ſocios/ ſed ſeruos habere
voluerūt: ⁊ ad cedenda ligna ꝓ ſacrificijs/ necnō
et ad aquā poꝛtandum ipſos ꝑpetue oꝛdinaue-
runt: ⁊ eos nathinneos appellauerunt: et ſic ſub
Moꝛalitas. iugo ſuo viuere permiſerunt. ¶ Jſti gabaonite
ſignificant hipocritas: ꝗ reuera ſunt de illis qui
a dño exterminari mandanť: ⁊ ꝗ cū filijs iſrael. i.
D cum bonis in eccleſia vel paradiſo pacē habere ⁊
hereditatē vetanť: ⁊ quia Joſue. i. a bono pꝛela-
Job. 17. b to recipi vel diligi pꝛohibenť. Unde Job. Inno-
cens cōtra hypocritā ſuſcitabiť. Sed quid? Pꝛo
certo iſti inueniunt modū mirabilē ſe cū ioſue. i.
cum pꝛelatis et filijs iſrael. i. cum viris iuſtis cō-
federandi. Uadunt enim ad eos adulādo/ dicē-
tes. De terra longinqua venimus ſerui tui: pacē
vobiſcū faciētes ⁊ facere cupiētes. Aſſumunt eñ
veſtes veteres. i. pꝛetendūt humilitatē in cōuer-
ſatione. Calciamēta antiqua. i. pꝛetendunt ma-
turitatē in pedibus. i. in interioꝛi affectione. Pa-
nes ſiccos, id eſt pꝛetendunt abſtinentiā in cibo
et in refectione. Utres veteres. i. pꝛetēdunt pꝛu-
dentiā. i. ſcientiarū exuberationē. Quibꝰ factis/
ita fit ꝙ in Joſue et alioꝛū, id eſt pꝛelati et maio-
rum amicitiā recipiunť: et ꝙ a punitione liberi
efficiunť/ dum boni ab oibus exiſtimenť. Per ta-
les eñ fictitias, id eſt diſſimulationes/ acquirūt
ſibi amicitias pꝛincipū et populoꝛū: et ideo be-
ne dicunť Gabaonite: qui interpꝛetantur valles
meſticie: pꝛo eo ſcꝫ/ quia iſti meſtos ⁊ cōtritos ſe
fingunt: ⁊ quia valles. i. humiles ſe pꝛetendunt.
Uerūtamē ioſue. i. bonus pꝛelatus: quādo ipſos
id eſt fictiones eoꝛū depꝛehendit: debet ipſos ad
ſeruiendū alijs cōdemnare: ⁊ ne ſint alioꝛū ſocij/
B ſeu ne hereditatē bonoꝛū eccleſiaſticoꝛū cū filijs
percipiant/ ꝑſeruare: vt et ſic qui dominari alijs
Job. 8. c mediāte hypocriſi querūt/ coganť alijs ſubiace-
re. Unde Job. Spes hypocrite peribit ⁊c.

¶ Capitulū x. Textus.

Que cum audiſſet adoniſedech rex hie-
ruſalem. Moꝛalitatum Cap. ix.

Gabaonite filijs
iſrael cōfederati/ ⁊ tabernacu-
li vſibꝰ deputati/ ⁊ a moꝛte ꝑſer
uati fuerūt: ꝓpter qđ quinq; re
ges gētiles cōtra eos ſurrexe
runt ⁊ eos deſtruere ⁊ debella
re cū ſuis exercitibꝰ tētauerūt.
Quod timētes gabaonite/ auxiliū a ioſue et a fi-
lijs iſrael inuocāt. Qui ſtatim accurrētes/ aduer
ſarios exterminānt: et ipſos quinq; reges in ſpe-
lunca occultari cōpellūt: vbi cū ſaxis ingētibus
ad os ſpelūce deuolutis: ipſos vt nō exeant in-
cludētes: mane in patibulis ſuſpēdunť: ⁊ ſic Ga-
baonitas liberāt ⁊ defendūt: verūtamē hic acci-
dit valde mirabile: qꝛ ſcꝫ dum filij iſrael in pꝛelio
contra reges eſſent: ⁊ ſol ad occaſum appꝛopin-
quaret: ꝓpter qđ ne nocte ſuperueniente hoſtes
euaderēt ioſue dubitaret: rogauit dñm ne ſol ad
occaſum tranſiret: ſol inquit contra Gabaon ne
mouearis: ⁊ luna contra vallē haylon: qđ ⁊ factū
eſt: qꝛ ſcꝫ ſol ⁊ luna in locis ſuis in celi medio per
vnius diei ſpaciū ſteterūt: ⁊ ſic obediēte deo vo- B
ci hominis vindicādi in hoſtes ſpaciū habuerūt:
quapꝛopter diei lumine pꝛolongato/ hoſtes to-
taliter deſtruxerūt. Dñs etiā lapidibꝰ grādinis
multos hoſtiū interfecit: ⁊ ſic non ſolū lumē ſuis
fidelibꝰ pꝛebuit: ſed etiā ipſos iuuit mirabiliter,
⁊ etiā ꝓtexit. ¶ Dic ꝙ iſti gabanonite/ qui inter- Moꝛalitas.
pꝛetanť valles meſticie/ ſignificāt penitētes: qui
ſcꝫ debēt eſſe valles. i. humiles atq; depꝛeſſi necnō
cōtriti flebiles atq; meſti: qꝛ reuera vbi iſti de no
uo cōfederanť cū ioſue ⁊ cū filijs iſrael. i. cū chꝛi-
ſto ⁊ angelis ſtatim aſſunt quinq; reges gētiles/
id eſt quinq; coꝛpoꝛis ſenſus: qui cū exercitibus
diuerſoꝛū maloꝛū appetituū ipſos debellare ni-
tuntur. Quod vidētes iſti/ ſtatim debēt ad ioſue
⁊ ad filios iſrael. i. chꝛiſtū ⁊ ad ſanctos ꝑ oꝛatio-
nem recurrere/ et eoꝛū auxiliū imploꝛare. Qui re
uera ſtatim aderūt ⁊ veniēt: ⁊ iſtos ꝗnq; reges. i.
quinq; coꝛpoꝛū appetitꝰ in ſpelunca humilitatis
et pꝛopꝛie cōſiderationis recludēt, ⁊ os ſpelūce. i.
coꝛ cū ſaxis. i. cū cōſideratione dure dei ſentētie
⁊ iuſticie obſtruēt ⁊ tandē eos per cōtemplatio-
nem ſuſpēdent: ⁊ ſolē diuine gratie/ ⁊ lunā diuine
miſericoꝛdie cōtinue aſtare faciēt: et ſic exerciti-
bus vitioꝝ ⁊ tentationū deuictis: gabaonitis. i.
ipſis penitētibus pacē reddent. Bonū eſt igiť a
Joſue/ qui interpꝛetať ſaluatoꝛ. i. a chꝛiſto ſalua
toꝛe noſtro: et a filijs iſrael, id eſt a ſanctis auxi-
lium petere: qꝛ reuera alꝰ non poſſumus ab ho-
ſtibus ſpiritualibus ſalui eſſe. Unde diciť. Tur- C
ris foꝛtiſſima nomē dñi: et ad ipſam currit iuſtꝰ, Pꝛouer. 18. d
et exaltabitur. ¶ Uel dic ꝙ Joſue qui pugnat cō Aliter.
tra chananeos/ eſt vir iuſtus qui pugnat contra
vitia/ ⁊ cōtra malignos ſpiritꝰ: qui reuera ſum-
me debet curare ꝙ ſol et luna. i. chꝛiſtus ⁊ beata
virgo ſibi velint aſtare et ſue gratie lumē ſibi mi
niſtrare: vt ſic poſſit quinq; reges. i. ꝗnq; ſenſuū
cōcupiſcentiā cū exercitu vitioꝛū et demonū ſu-
perare: ne foꝛte ſi nox peccati ſuperuenerit, ⁊ lux
gratie defecerit: nō poſſit cōtra eos ꝑualere. Jſti
igiť inuocati et deuote exoꝛati: ſtatim voci hois
obediūt: et ad occaſum pꝛecedere renuētes/ ſibi
aſtant benigniter ⁊ intendunt: ⁊ lumē ſue grē ſibi
nō denegāt/ ſed impendūt: ⁊ ſic iſtis ſtantibus et
aſtātibꝰ: iſti hoſtes ſcꝫ tētatiōes/ vitia et mūdus,
caro ⁊ demonia: neceſſario pereunt ⁊ ſuccūbunt:
et maxime qñ lapides de celo mittunť. i. qñ ſpe-
cialia adiutoꝛia a deo veniūt ⁊ deſcendūt. Unde
Abach. Sol ⁊ luna ſteterūt in habitaculo ſuo: in Abac. 3. c
luce ſagittarū tuarū ibunt: in ſplendoꝛe fulgu-
rantis haſte tue. ¶ Uel dic ꝙ Joſue eſt ꝑdicatoꝛ: Aliter.
qui tunc cōtra hoſtes pugnat, quādo cōtra eos
pꝛedicat: ſed quia noctē ignoꝛātie et culpe ſum-
me debet timere et ideo ſolē et lunā. i. chꝛiſtum ⁊
beatā virginē mariā debet ante oia exoꝛare, vt
ſibi velit aſtare et vt illa duo que ꝑdicatoꝛi ſunt D
neceſſaria, ſcilicet lucem ſcientie et ſolem gratie:
velint ipſe ſol intelligentie Chꝛiſtus, ⁊ ipſa luna
roꝛiflue miſericoꝛdie beata virgo ſibi benigni-
ter miniſtrare. Unde in Gen. Uidebā ſolem et lu- Gen. 37. c
nam et ſtellas vndecim adoꝛare me ⁊c.

¶ Capitulū xj. Textus.

Que cum audiſſet Jabin rex aſoꝛ: miſit
ad Jobab regē madon. Moꝛali. Ca. x.

IOſue ſimili for=
tuna vigintiquatuoꝛ reges cō
tra ipſum congregatos in pꝛe=
lium/cum eoꝛū exercitibus in=
terfecit:⁊ terras eoꝛū obtinuit
et poſſedit. Et dicitur ibidē/ꝙ
dñi ſentētia fuerat/vt indura=
rentur coꝛda eoꝛū,⁊ pugnarent ⁊ caderēt:⁊ non
Moralitas. mererent̄ vllam clementiā accipere. ¶ Illud po=
teſt allegari quomodo occulta dei ꝓuidētia ope
ratur in rebus:⁊ quomodo coꝛda hoīm interiꝰ
ab ipſo mouent̄:⁊ ſm̄ ſua demerita et infoꝛtunia
deducunt̄:vt ſic ſm̄ ſua demerita puniant̄. Me=
ruerant em̄ iſti cū eſſent peſſimi/interfici:et ideo
cum iuſtū ſit veniā petētibꝰ indulgere:iuſto dei
iudicio ⁊ occu to factū eſt:ꝙ dū iſti de viribus et
multitudine ꝑſumerēt:ꝙ cōtra iſrael dimicātes
ipſoꝛū gladijs interirēt:vt ſic miſericoꝛdiā quā
nō queſierāt:nullatenus inuenirēt. Foꝛte em̄ ti=
moꝛe ducti veniā petiuiſſent/niſi iuſto dei iudi
cio indurati fuiſſent. Iſta em̄ cōtinue perpendi=
mus/qn̄ hoīem obſtinatū et induratū ad damnū
E ſuū currere cernimus:qđ proculdubio ab occul
Exo.10.g ta dei iuſtitia fieri nullatenus dubitamus. Unde
legitur. Indurauit autē dominus coꝛ Pharao=
nis/et non dimiſit populum ⁊c.

¶ Capl'm xij. Textus.

Hi ſunt reges quos percuſſerunt filij
iſrael et poſſederunt terram eoꝛū. Mo=
ralitatum Capitulum xj.

IOſue terrā ac=
quiſitā filijs iſrael diſtribuit ⁊
in oībꝰ tribubus iſrael vrbes
Joſue.21.a leuitis aſſignauit:ſicut infra
dr̄. Poſtq̄ vero oīa diſpēſaſſet,
Moralitas. vltimo poſſeſſionem ſibi elegit.
¶ Sic vere bonus ꝑlatus vel
diſpēſatoꝛ/debet bona ſibi cōmiſſa bonis ꝑſonis
ſingulis ſm̄ ſtatuū ſuoꝛū exigētiam diuidere:et
nō in pꝛimis/ſed vltimis partē ſuā ⁊ ſuoꝛū acci=
pere:ne foꝛte videat̄ infideliter diſpenſare/et ſibi
maius vel minꝰ q̄ deceat retinere. In omni autē
tribu.i.in oī laicoꝛū patria vel cetu debet leuitis
et eccleſiaſticis habitationē aſſignare:vt q̄ ſpūa=
lia tribuūt poſſint de laicoꝛū tēpoꝛalibus vtcūq̄
nutriri:⁊ vt etiā ipſi laici vbicūq̄ ſpirituales vi=
ros inueniūt/ab eis poſſint inſtrui et doceri. Uñ
1.Coꝛ.9.b Apl's. Si nos ſpiritualia vobis ſeminauimus/
non magnum eſt ſi veſtra tempoꝛalia metamus.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ terra coꝛdis noſtri filijs iſrael, id
F eſt virtutibus habitanda traditur/quādo cha=
nanei.i.vitia exinde penitus expelluntur.

¶ Capl'm xvj. Textus.

Igitur ſoꝛs filioꝛuʒ iude per cognatio=
nes ſuas. Moꝛalitatum Capi. xij.

CAleph vero vo=
lens accipere ciuitatē hebꝛon,
quā tres gigantes:ſcʒ filij ena=
chim inhabitabāt edictū et iu=
ramentū ꝓpoſuit/ꝙ qui pꝛius
vrbē percuteret ⁊ caperet/filiā
eius Axam in vxoꝛē haberet.
Cepit ergo vrbē othoniel frater caleph:⁊ ſic filiā
eiꝰ in vxoꝛē accepit. In quo pꝫ ꝙ caleph magis
iuramentū q̄ legē ſeruari voluit. Cū igit̄ caleph
ciuitatē percuſſis tribus gigantibus filijs ena=
chim poſſediſſet/⁊ filiā ſuam Axam ꝓpꝛio fratri
ſuo maritaſſet:ſuggeſta a viro ſuo/et ſedens in
aſino ſuſpirauit:⁊ terrā irriguā a caleph poſtu=
lauit/dicēs. Terrā arentē dediſti mihi:iunge et
irriguā. Pater autē eius ſuſpirijs annuens/ſibi
dedit irriguum ſuperius et inferius. ¶ Caleph Moralitas.
qui interpꝛetat̄ quaſi omne/deū patrē ſignificat:
cui omne coꝛ patet ⁊ oīs lingua loquitur. Otho
niel frater eius/qui interpꝛetat̄ ſignū dei ſignifi=
cat dei filiū:qui etiā in ſcriptura dicit̄ dei ſignū.
Eſa. Dabit dñs vobis ſignū. Ecce virgo cōcipiet Eſa.7.c
filiū/qui vocabit̄ emanuel. Axa que interpꝛetat̄
furibūda/ſignificat aīam rationalē:cui natura=
liter ineſt furoꝛ iracūdie ⁊ cōcupiſcētie:nihilomi
nus iſta eſt rōne imaginis filia dei pr̄is. Hebꝛon B
qui interpꝛetat̄ incantatio ſignificat mundū:qui
ſcʒ incātat ⁊ decipit coꝛ humanū. Enachim q̄ in=
terpꝛetat̄ terribilis ſignificat diabolū/cuiꝰ tres
gigātes filij enachim ſignificāt triplicē concupi=
ſcentie appetitū. Aſinus vero laboꝛibꝰ deditꝰ,
ſignificat coꝛpus humanū. Dico igit̄ ꝙ Caleph
deꝰ pater a pꝛincipio ſtatuit ⁊ ꝓpoſuit:ꝙ q̄ ciui=
tatem mūdi caperet:et qui eā ſue fidei ſubiuga=
ret:⁊ tres filios enachim diaboli/id eſt tria pecca
ta pꝛincipalia/ſcʒ luxurie/ſupbie ⁊ auaricie exin
de tolleret ⁊ deleret. Uerūtamē quia nō inuenie=
bat̄ aliquis cōueniens ad illud opus tam arduū
faciendū,nec ad ſalutē humani generis ꝓcurā=
dam:opoꝛtuit ꝙ pꝛopꝛius filius ſuus,ſcʒ Jeſus
chꝛiſtus filiꝰ dei illud faceret ciuitatēq̄ mūdi per
fidem caperet:et deſtructis tribus p̄dictis gigā=
tibus/ipſam patris dominio ſubiugaret. Quī qꝛ
carnē aſſumēdo ⁊ crucē ſubeundo cōpleuit:ideo
Axam filiā dei patris,id eſt aīam humanā in vxo
rem accepit:⁊ eam bellando cōtra gigantes he=
bꝛon.i.cōtra mundū ⁊ demones acquiſiuit. Un=
de dicit̄. Sponſabo te mihi in fide. Et alibi. Mi= Oſee.2.d
chol deſpondi mihi centū pꝛeputijs philiſtijm. 1.Reg.30.c
Michol aūt filia regis erat. Quid ergo? Pꝛo cer
to iſta axa.i.anima:ſedēs modo in aſino coꝛpo= D
ris dum hic viuit:ad inſtinctū viri ſui chꝛiſti di=
bet a patre ſuo deo ſpirituale irriguū poſtulare,
dicēs. Terrā arentē.i.coꝛ indeuotū ⁊ ſiccum de=
diſti mihi:iunge et irriguū,id eſt da mihi mentē
humilē et deuotā:et ſic ipſe pater ſuus deus da=
bit ſibi irriguū ſuperius ⁊ inferius.i.deuotas la
chꝛimas pꝛo dilatione patrie ſuperioꝛis,⁊ ꝑ in=
colatu miſerie inferioꝛis:vel pꝛo bonis omiſſis/⁊
pꝛo malis cōmiſſis vel ꝑ amiſſione gloꝛie/et ac= Aliter.
quiſitiōe infernalis pene. ¶ Uel illud duplex irri
guum,ſignificat dulcedinē cogitationis in intel
lectu/dulcedinē dilectiōis in affectu. Uel duplex
irriguū,id eſt duplex gratia:ſcilʒ ſuperioꝛ que
fuit bona:et inferioꝛ q̄ inclinat ad mala. Uel iſta
ſunt duplex mandatū dilectionis ſcilʒ ſuperius,
qđ eſt amoꝛ dei:⁊ inferius,qđ eſt amoꝛ pꝛoximi.
Uel iſta ſunt viſio deitatis et viſio humanitatis.
Iſta em̄ ſunt quedā irrigua:pꝛo quibus haben=
dis deuota dei filia gemebūda ſuſpirat:⁊ ipſa to
to coꝛde deſiderat et affectat. Unde Job. Anteq̄ Job.3.d
comedā ſuſpiro:et quaſi inundantis aque rugi=
tus meus:⁊c. Et ſic de iſta filia ſcilicet de anima
et de ſuis irriguis/poterit dici illud Hiere. Erit Hiere.31.b
anima eoꝛū quaſi hoꝛtus irriguus:et vltra non
eſuriet. ¶ Uel poſſunt iſta allegari/ꝙ iuramentū Aliter.
qñq̄ pꝛefertur legi:⁊ ꝙ tolerabilius eſt quādoq̄
frangere legis oꝛdinationē q̄ pꝛopꝛij iuramēti
fidem/vt patet:quia lex pꝛohibuit ne frater filiā
fratris acciperet in vxoꝛē. Deus etiā mandaue=
rat ꝙ totꝰ ppl's chananeoꝝ deleret̄. Et tñ hic ha= A
bes ꝙ ꝓpter reuerentiā iuramenti caleph filiam
ſuam fratri ſuo deſponſauit. Et ſicut ſupꝛa dictū Joſue.9.c
eſt/populus iſrael gabaonitis pepercit:⁊ Jepte Judic.11.g
etiā ſicut dicit̄/pꝛopꝛiā filiā immolauit pꝛopter

ipſius iuramenti reuerentiam. ¶Uel dic ꝙ quili
bet auditor verbi dei debet eſſe ſicut iſta filia ca-
leph: quia ad vocem et exhortationem viri ſui.
i. predicatoris: debet per confeſſionem gemere:
et a patre ſuo duplex irriguũ poſtulare: ſupe-
rius ſcilicet gratiam pro predicatore vt bene lo
quatur: et irriguum inferius. i. gratiã pro quo-
libet auditore, vt bene recipiat bonum quod ei
predicatur: et ideo pro iſto duplo irriguo habẽ-
do rogabimus ⁊c.

Judic. I. c. ¶Capl'm xvj. Textus.

Cecidit quoqꝫ ſors filiorũ ioſeph ab ior
dane contra hiericho. Moralitatũ Ca-
pitulnm xiij.

Moralitas. HIc in iſto capitu-
lo et Judicum fit mentio, ꝙ filij
B iſrael ex toto chananeos non
interfecerunt: ſed eos ſecum vi-
uere permiſerunt: ipſos tamen
ſibi ſubiecerunt, et tributarios
fecerũt: et ſibi ſeruire coegerunt. ¶Sic vere
cum filij iſrael. i. viri iuſti de terra mentis ſue eli-
minare habeant oẽs populos gentiles. i. omnes
actus vitioſos ⁊ mortales: ſepe fit ꝙ omnes nõ
poſſunt penitus extinguere: immo principaliori
b⁹ vitijs iterfectis, neceſſe ẽ aliquos chananeos
id eſt aliqua vitia in homine remanere. Conſtat
autem ꝙ motus corporũ. i. iracũdiam cordis,
leuitatem operis, que quaſi ſunt connaturalia
homini, non poteſt homo penitus abijcere ipſa:
debet tñ rationis ferule ſubiugare: et ipſa ſibi ſer
uire, cõpellere, et tributum vtilitatis impẽdere
ſeu dare. Uitia em̃ que in nobis ſentimus, nobis
tributum et vtilitatem impendũt: qñ humilitatẽ
et nr̃e ꝓprie fragilitatis cõſiderationẽ in nobis
generant et inducunt: et qñ de proprio caſu nos
eſſe timidos faciunt: et ſic ab elatione ⁊ ſuperbia
nos compeſcunt: vt ſic iuxta doctrinam Grego.
Homo de virtutibus nõ ſuperbiat, qui adhuc vi
uere in ſe hoſtes conſpicit, a quibus vinci formi
Pſ. 58, c. dat. Et ſic concludi poteſt ꝙ deus iſtos hoſtes
nobiſcum permittit viuere: vt diſcamus de pro-
prijs viribus nõ preſumere, ſed potius in humi
litate ⁊ timore manere. Pſ. Ne occidas illos: ne
quando obliuiſcantur populi mei ⁊c.
¶Moralitatum libri Joſue finis.

Liber ſeptimus moralitatum libri Judicum.

¶Capl'z primũ Textus

Poſt mortem Joſue: conſuluerũt filij
iſrael dñm dicẽtes. Moralita. Capi. j.

[illegible] Moralitas. FIlij Judacõ
ꝓhẽderũt Adonibeſech' re-
Sap. 11. c. gẽ: abſciderũt ſummitatẽ pe
Hie. 10. c. dũ ⁊ manuũ ei⁹: ⁊ captũ i iſ-
Aliter. rael ꝺduxerũt: q̃ ſtati dixit,
ꝙ illud merito ſuſtinebat, qꝛ
hoc ipm̃ fecerat ſeptuagin
ta regib⁹: q̃ colligebãt ſub
mẽſa eius ciborꝫ reliquias.
¶Iſtõ allega exẽplariter: ꝙ iq̃ peccat q̃s, i hoc
punit': qꝛ. ſ. ſepe diuino iudicio fit, ꝙ hõ idẽ ma-
lũ ſuſcipiat ab aliq̃ qd̃ iniuſte aliis ĩpetrauit: iux-
ta illud. Sicut fecit, facite ei. ¶Ul' illud põt allega-
ri: qñ q̃libet aliq̃d patit', dꝫ ſua ꝓpria delicta re-

cognoſcere: ⁊ ſe iuſte pati aduertere: ⁊ dicere il-
lud. Merito hec patimur, qꝛ peccauim⁹ i fratrẽ gen. 24. d.
nr̃m. Eſt em̃ ꝯſolatio patiẽti qñ cogitat ſe digne Aliter.
pati. ¶Ul' dic ꝙ multi tales reges vident' ẽẽ ho-
die i mũdo: q̃ ſcꝫ de mẽſa diaboli reliq̃as. i. diui-
tias recolligũt, ⁊ iõ ſummitatẽ pedũ ⁊ manuũ. i.
rectitudinẽ affectionũ ⁊ operũ ꝑdũt. Et etiã dic
ꝙ iudas eſt ꝑdicator vel ꝑlat⁹: q̃ qñ vult adoni-
beſech regẽ. i. pctõrẽ ꝯprehẽdere, punire ⁊ cor-
rigere: dꝫ ipm̃ in extremitate manuũ ⁊ pedũ lede
re ⁊ ꝑſcindere: inq̃ntũ finẽ ⁊ extremitatẽ malorũ,
ſuorꝫ affectuũ ⁊ operꝫ dꝫ ei oſtẽdere, nec vitare: ⁊
extremitatẽ etiã pene eterne q̃ ipm̃ expectat, ver
baliter declarare: dicẽs illud. Extrema gaudij luct⁹ D
occupat. ⁊ poterit ipꝫ i hierl'm. i. i ſtatu grẽ capti
uare. ¶Ul' dic ꝙ extremitas ẽ vana ſpes: quã de pro. 14. b.
pedib⁹ ⁊ manib⁹. i. affectiõib⁹ ⁊ opib⁹ ſperam⁹ re
portare: quã q̃dẽ vanã extremitatẽ dꝫ ꝑdicator Aliter
hoi ꝑſcindere: ⁊ vanitatẽ ꝑſumptiõis ab affecti-
bus ⁊ actib⁹ ſuis reſecare: vt ipm̃ poſſit i hierl'm.
i. in ꝑadiſum humilẽ ⁊ obedientem habere.

¶Capitulũ ij. Textus.

Aſcenditqꝫ angelus dñi de galgalis ad
locũ flentiũ. Moralitatũ Capitu. ij. ioſue. 17. d.

DE iebuzeis ⁊ alijs
infidelib⁹ nõ interfectis, ſꝫ ſub tri- Moralitas.
buto redactis: vide Joſue. de hoc
ꝙ arguẽte ãgelo ppl'm ꝓ eo ꝙ cha
naneos nõ extirpauerũt, inceperũt
flere: vt ponit' hic. ¶Qd vtiqꝫ ad hoc põt appli-
cari: ꝙ cum angelus. i. predicator loquitur: ⁊ pec
cata noſtra nobis improperat: peccator flere et
penitere tenetur. Tranſeo illud ꝙ dominus etiãꝫ
multos chananeos delẽdos reliquit: vt in ipſis
filij iſrael exercitarentur: vt factum armorum E
experirentur: cum ſecundum Senecam, miſerri
ma ſit fortuna que inimico caret. ¶Uel ad hoc
poteſt applicari, ꝙ vtile eſt quãdoqꝫ homini ini-
micos habere: vt dum habeat quid timere de-
beat, diſcat ſe cautius cuſtodire: et vt virtu-
tem ſuam poſſit contra eos exercere. Similiter
pretermitto: ſed vide in Exod. vbi de hoc, et Jo
ſue. ¶Eglon rex moab pinguiſſimus opprime- exo. 14. d.
bat populum Iſrael violenter. Nam quia do- ioſue. 8. b.
mino peccauerant, tradiderat eos dominus iſti Can. iij. b.
regi: quia per Aioth filium gera qui vtraqꝫ ma-
nu vtebatur pro dextera: volens liberare popu
lum, fecit gladium ancipitem, et captis muneri
bus ad regem acceſſit: vt ſic ſub amicitie ſpecie
facilius ipſum regem occideret. Offert igitur
regi munera et ab eo gratioſe recedit: ſed cito
poſt, dimiſſis ſocijs ſolus reuertens, regem in
eſtiuo cubiculo reperit. Cui cum verbum ſe- Moralitas.
cretum ſe velle ei dicere aſſereret: rex vniuerſos
emiſit. Quem Aioth ſolum intuens, ipſum gla-
dio ancipiti tranſfixit: et occidit: et clauſis forti-
ter oſtijs, per poſteriorem partem domus fugit,
et tandem clangens bucina, Moabitas pluri-
mos interfecit. ¶Iſtud poteſt allegari exem-
plariter: ꝙ valde fatuũ eſt cũ inimico ſolũ rema-
nere: ⁊ illũ amicũ credere quẽ violẽter afflixeris.
Qñcũqꝫ em̃ potuerit ⁊ voluerit dãna tibi dare: F
dato ꝙ ipꝫ videas munera tibi offerre ⁊ amicitiã
ſimulare: ꝯſtatiem̃ ꝙ ſi locũ ⁊ tp̃s opportunũ in- eccle. 12. b.
uenerit: ꝯ te ſtati ſurget, ⁊ inimicitiã tibi oſtẽdet.
Jõ bñ dicit ille. Uerũtñ cui malefeceris nõ credas.
Unde Seneca in prouerbijs. Cum inimico nemo
tutus in gratiam redit. Et Eccleſia. Non credas
inimico tuo in eternuꝫ. In oculis tuis lachryma-
bit' inimic⁹: et ſi inuenerit tp̃s nõ ſatiabit' ſangui
ne tuo. Illud male audiuerat ille rex pſarum: qui

dato ꝙ cuidã principi propriũ filiũ comedendũ
dediſſet: ipm tñ ducẽ exercitꝰ ſui fecit/q̃ pſuadẽs
Aliter. militibꝰ tyrũ in regẽ conſtitui: deſtitui regẽ aliũ
ꝓcurauit. ¶Uel dic ſpũal'r: ꝙ eglon q̃ interpre-
taṫ feſtiuitas inutilis/eſt caro eius: cuiꝰ ſcꝫ feſtũ
⁊ delectatio nõ valet: q̃ tamẽ filios iſrael.i.chri-
ſtianos ⁊ fideles ſibi ſubiugat: ⁊ eos ſuis immũ-
dis ſuggeſtionibꝰ opprimit iugiter atqꝫ grauat.
Aioth qui interpretaṫ laudabilis/ſignificat virũ
iuſtũ ⁊ maxime bonũ eccleſiaſticũ vel prelatum.
Gera q̃ incola interpretaṫ/filiꝰ diciṫ: pro eo ꝙ iſte
peregrinũ ⁊ incolã ſe reputãs in hoc mũdo: non
tanq̃ poſſeſſor, ſed tanq̃ incola cõuerſaṫ: ppter-
Eccli.44.a ea a dño laudabilis iudicaṫ. Unde diciṫ. Laude-
mus viros glorioſos parẽtes noſtros. Ille enim
vtraqꝫ manu debet vti ꝓ dextera: qꝛ ſcꝫ nulla de-
bet in eo inueniri ſiniſtra vel vitioſa operatio/ſꝫ
cũcta dextera et virtuoſa. Dato em̃ ꝙ vir pfectꝰ
vtrãqꝫ manũ habeat/tam dexterã q̃ ſiniſtram.i.
dato ꝙ vtrãqꝫ diſcretionẽ habeat/ſcilꝫ ad mini-
ſtrandum ſpũalia ⁊ terrena: vel dato etiã ꝙ duo
opera exerceat/ſcꝫ contẽplatiõis ⁊ actionis. Uel
G dato ꝙ duplici ſciẽtia polleat, ſcꝫ ſpeculatiua et
practica: nihilominꝰ tñ vtraqꝫ dꝫ vti ꝓ dextera:
inquãtũ etiã opera ſua q̃ ſiniſtra.i.minꝰ idonea
videbanṫ, ad dei laudẽ ⁊ aie ſalutẽ ordinat: ⁊ ſic
Rom.2.d ipſa facit eſſe dextera atqꝫ ſancta. Ap'ls. Si ppu-
ciũ iuſticias legis cuſtodiat: nõne prepuciũ illiꝰ
in circũciſione reputabiṫ? et ſic fit de illis de qui-
Iudi.20.b bus diciṫ: ꝙ in Gabaa erãt ſeptingẽti viri ita ſi-
niſtra vt dextera preliãtes. Gladius anceps quẽ
iſte habet, ſignificat penitentiã: que eſt anceps ꝑ
quos interius ꝑ cõtritionẽ ſcindit: et exteriꝰ per
ſatiſfactionẽ ledit. Et etiã iſte gladiꝰ eſt oratio,
que ꝓ eo diciṫ biceps: qꝛ deũ reconciliat: hoſtes
vero ſpirituales impugnat. ¶Dico igitur ꝙ qñ
aioth.i.vir pfectus q̃ põt dici laudabilis ⁊ pere-
grinus: et q̃ vtraqꝫ manu.i.in omni ſuo opere in-
uenit dexter ⁊ virtuoſus: vult ſuperare eglon.i.
inutilẽ feſtiuitatẽ et gloriã carnis ſue: et de eius
poteſtate filios iſrael.i.affectiones ⁊ motus ani-
mi liberare: dꝫ ipſum ſecrete percutere ⁊ afficere
gladio ancipiti orationis vel penitẽtie: ita ꝙ pin
guedinẽ delitiarũ ſuarũ debet reſtringere: ⁊ ſter
cora diuitiarũ extra proĩcere ⁊ horrere: et tan-
dem oſtia ſenſuũ a mundi delectabilibꝰ claudere
D et ipm mortuũ.i.ipſam carnẽ mortificatã dimit-
tere et abire. Tali enim gladio caro mortificaṫ ⁊
ſpiritualiter occidiṫ: ⁊ iſrael.i.mẽs a peccati ſer-
Rom.6.d uitutibꝰ liberaṫ. Unde ap'ls. Liberati a pctõ/ſer-
Aliter. ui aũt facti deo. ¶Uel dic ꝙ rex iſte eſt prelatus:
aioth em̃ eſt ambitioſus qui regẽ ſuũ.i.prelatũ
occidere ⁊ capere cupiens/gladiũ ancipitẽ.i.lin-
guã adulatricẽ ſibi acuit: ipſamqꝫ ad vtrãqꝫ par-
tem nunc ꝓ primo/nũc cõtra ſecũdum: qđ magis
credit placere ſcindere: et loqui inſtruit vtrãqꝫ
manũ ad diligendũ: obſequendũ in dexterã con-
uertit ⁊ etiã ſe eſſe totũ dextrũ ⁊ ꝟtuoſuꝫ/⁊ nihil
habere ſiniſtrũ vel vitioſum diſſimulat ⁊ preten-
dit: munera etiã ꝑparat/q̃ ante oia ꝑmittere nõ
poſtponit: tandẽ vero oblatis muneribꝰ iſte ſolet
ſecretũ colloquiũ petere: et tũc ſolet regẽ.i.ꝑla-
tum gladio lingue ancipitis ⁊ adulatricis pcute
re: ⁊ ipm gladiũ in cor ipſius infigere: et ita ſolet
eum decipere/et ſpũaliter occidere: ⁊ ſe libertati
(obtẽto bñficio vel dignitate) reſtituere vel am-
Tob.1.d bire. Uñ Tob. Occiderũt regẽ filij eiꝰ. Uidemus
enim hodie multos reges.i.multos magnates ⁊
ꝑlatos mortuos effeminatos facẽtes: et per gla-
dios ancipites linguã adulatorũ ⁊ maloꝝ ꝯſilia
torũ ſuoꝝ/miſeros et languẽtes et nulla virtute
pollẽtes: ſed in vitijs mortuos et fetẽtes. Cõſtat
em̃ hodie ꝙ tales gladij ſunt cauſa mortis ⁊ pdi
pſal.149.b tionis oim ſuperioꝝ. ¶Uñ in pſal. Gladij ancipi-
tes in manibꝰ eorũ/ſcꝫ adulatorũ. Ad alligãdos
reges eorũ in cõpedibꝰ: et nobiles eorũ in mani-
cis ferreis. ¶Uel dic ꝙ aioth eſt laudabilis ꝑdi- Aliter.
cator: qui cũ gladio ancipiti verbi dei preliaṫ cõ
tra eglon.i.cõtra peccatorẽ/vt eũ occidat ſpũali A
ter et cõuertat: primo tñ debet vti muneribꝰ/vt
ipſum ad gloriã alliciendo: tandẽ gladio aſpere
correctionis ipm per tormẽta inferni deterrẽdo.
Uñ ap'ls. Uiuus eſt ſermo dei et efficax: et pene- Hebre.4.c
trabilior omni gladio ancipiti. ¶Uel dic ꝙ iſte Aliter.
rex eſt diabolꝰ: q̃ diciṫ rex ſup oẽs filios ſupbie. Iob.41.d.
Contra quẽ pugnat ꝑdicator gladio verbi dei: ⁊
etiã iuſtus cũ gladio penitentie et orationis ⁊c.
¶Sicut hic patet ſangar q̃ iudicabat iſrael: nõ Ca.iij.d
legiṫ cũ gladio aliquẽ hoiem occidiſſe: et tñ cum
vno vomere qđ eſt inſtrumentũ hebes/rude ⁊ nõ
acutũ: diciṫ ſexcẽtos hoies pemiſſe. ¶Et hoc ad Moralitas.
hoc põt applicari/ꝙ qñqꝫ in correctione vel pre-
dicatione plus ꝓficit ad alios occidendũ.i.corri
gendum vel cõuertendum hebes verborũ rudi-
tas/q̃ acuta ſcientiarũ ſubtilitas: et plus iuuat
benignitas reſecata/q̃ ſeueritas exacuata. Ita
ꝙ plerũqꝫ vtile imo neceſſariũ eſt excõicationis
vel aſpere correctionis gladiũ recondere: et cũ
vomere dulcis et blandientis exhortationis ho-
ſtes, id eſt vitia et demones/ac etiã ipſos pecca-
tores et impios impugnare. Ideo petro paſtori
eccleſie dictum eſt. Pone gladium tuum ⁊c. Mat.26.e

¶Cap'm iiij. Textus.

Addideruntqꝫ filij iſrael facere malũ in cõſpectu do. Moralitatum Ca. iiij.

DElbora prophe- B
tiſſa vxor lapidoth iudicabat
pp'lm iſrael ſedens ſub palma.
Cũ igiṫ iabin rex chanaan mi-
ſiſſet zizarã principẽ exercitus
ſui ꝯtra pp'lm dñi vocauit del-
bora barach filium abinoem: ⁊
cõſtituit eum principẽ populi vt cõtra zizarã di-
micaret. Adiecit tñ ⁊ dixit ſibi ꝙ victoria ſibi nõ
abſcriberet ſꝫ ꝙ mulier de zizara triũpharet. Qđ
ſcilꝫ factũ eſt: qꝛ tandẽ cõmiſſo ꝑlio zizara pedes
fugiebat. Iahel aũt vxor aber cinei ipm recepit:
aquã petẽti lac dedit et dormientẽ occidit: et ca-
put eius clauo tabernaculi cũ malleo pforauit.
¶Illud quidã exponũt allegorice. Dicũt em̃ ꝙ Allegoria.
delbora q̃ interpretaṫ loquẽs ſeu apex: ſignificat
legẽ diuinã/que de fidei et virtutũ apice loquiṫ.
Que ꝓphetiſſa dr pro eo ꝙ de futuris ꝓphetare
dinoſciṫ: et ſub palma ſedet eo ꝙ palmã celeſtis
glorie repromittere cõprobaṫ. Uxor etiã dicitur
lapidoth/q̃ interpretaṫ fulguratio: ꝓ eo ꝙ in ea
fulgor ⁊ ſplendor fidei reuelaṫ. Per barach q̃ in-
terpretaṫ coruſcatio/accipiṫ pp'ls iudeorũ: q̃ re-
uera ad modicũ virtutibꝰ coruſcauit: qꝛ ſubito
euanuit ⁊ defecit. Per zizarã q̃ interpretaṫ exclu
ſio gaudij intelligiṫ diabolꝰ: q̃ ſcꝫ a gaudio pa-
radiſi fuit excluſus: ⁊ hic in triſticia poſitꝰ et in-
cluſus. Iſte em̃ cũ exercitu ſuo.i.vitioꝝ nõ ceſſat
cõtra filios iſr'l.i.iuſtos cõtinue debellare: vt ſic
eos poſſit a ꝑadiſi gaudio excludere. Per Iahel C
ꝓ mulierẽ gẽtilẽ iſraeliticis cõfederatã ⁊ adiũ-
ctã, intelligiṫ eccl'ia de gẽtilitate aſſumpta. Quia
ꝓ certo iſta eſt ꝟitas: ꝙ a ꝑncipio delbora ꝓphe
tiſſa.i.lex diuina: vel etiã ipſe deus legis factor:
vel ẽt ipſe moyſes legiſlator/miſit cõtra zizarã ⁊
exercitũ ſuũ.i.ꝯtra diabolũ ⁊ vitia q̃ filios iſrael
i.pҁiarchas grauabat: barach.i. pp'lm iudaicũ:
vt ſcꝫ cõtra ipm pugnaret: et vt eiꝰ potẽtiã ener-
uaret. Sed quid? Pro certo iſti nõ fuit victoria
data: nec victi diaboli gloria attributa: qꝛ reuera

nõ ppl'ſ iudaicus, nec ipſius ſynagoga diabolũ
ſuperauit: ſʒ Jahel gẽtilis mulier .i. eccleſia chri=
ſtiana ex gentilitate ꝓ maiori parte ſumpta, con
tra ipſum preualuit: et cũ malleo ligneo ⁊ clauo
tabernaculi .i. mediante ligno crucis ⁊ clauis q̇=
bus fuit dñs cõclauatus: necnon lacte quo fuit
ſm carnem nutritus: hoc eſt dictu: mediãte fide,
quã de chriſti incarnatione ⁊ paſſione credit ⁊ te
net, ipſum turpiter ꝓſtrauit: ⁊ virtutẽ ipſiꝰ ener=
uauit: ⁊ filios iſrael .i. fideles de ipſius manibus
Jud. 9. g liberauit. Judic. Ecce vna mulier fragmentum
mole deſuper iaciens: illiſit capiti abimelech: et
Aliter. cõfregit cerebrum eius. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier
eſt beata virgo: q̇ reuera iahel .i. dei aſcẽſio dicit:
A ꝓ eo ꝙ in ipſa deus carnẽ aſſumendo aſcendiſſe
Eſa. 19. a ꝓbat. Eſa. Aſcẽdet dñs ſup nubem leuẽ, ⁊ ingre
dietur egyptum. Jſta em̃ lacte ſuo mediante, quo
ſcʒ nutriuit chriſtum, in ligno crucis cũ clauis et
lancea ſuffragante, quibꝰ ipſe chriſtus mortẽ ſu
ſtinuit: ipſum ʒiʒaram .i. diabolum ſuperauit, et
ideo victoriã contra ipſum ſibi ſoli ſancta mater
Judith eccl'ia attribuit. Judith. Una mulier hebrea fecit
14. d confuſionem in domo Nabuchodonoſor regis.
Aliter. ¶ Uel illud allega: ꝙ quãꝗ melius vincit ʒiʒaram
coruſcãtẽ .i. diabolũ, carnẽ vel mundũ, in fatuoꝝ
cordibus rutilantẽ ⁊ preliũ diuerſarũ tentatio=
nũ ↄtra nos ſuſcitantẽ: iahel, ꝙ̃ ʒiʒara: femina, ꝙ̃
vir: ſimplex, ꝙ̃ literatꝰ: laicus, ꝙ̃ clericus: ſecula
ris, ꝙ̃ religioſus: qr reuera ſepe fit ꝙ iſti ſimpli=
ces cũ lacte eleemoſynarũ quas faciunt: ⁊ cum
malleo crucis cuius memoriã .i. deuotionem de=
ferunt: ⁊ cum clauo dñi timoris, q̇ ad literã to=
tũ mẽtis tabernaculum retinet ne labat: quo cor
ſuũ ꝑforant atꝗ pungũt: ipſum ʒiʒaram .i. diabo
lum, carnem vel mundum taliter percutiunt: ꝙ
ipſum ſuperãt atꝗ ꝓſternunt. Barach vero dux
exercitus .i. ſuꝑiores ⁊ clerici ipſum ita nõ verbe
Johe. 3. b rãt aut deuincunt. Jdeo bñ dr̃ Johe. Jnfirmꝰ, di
Eodẽ. c. c cat ꝙ ego fortis ſum. ¶ Jahel vxor aber cinei vi
dens ʒiʒaram principem ſitibundum, ⁊ prelio fa=
tigatum, vocauit eum in tabernaculo dicẽs. Jn=
tra ad me domine, ne timeas. Que ſtatim aperuit
vtrẽ lactis ⁊ dato ꝙ aquã petiiſſet, ſibi tamẽ lac
dedit vt dormiret. Jſto igitur fortiter dormien=
E tem, cepit iſta mulier clauum tabernaculi ſui et
cum malleo tempora eius tranſfixit: ipſumꝗ in
terra poſuit ⁊ interfecit: ⁊ ſic ſoporem morti ſo
Moralitas ciãs, miſerabiliter obiit ⁊ defecit. ¶ Jſta etiã ali
ter poſſunt exponi ꝙ̃ in precedẽti capitulo: ſcʒ
ꝙ per iſtũ ʒiʒarã intelligo aliquẽ in tribulationi
bus fatigatum: ⁊ per diuitiaꝝ inopiã ſitibundũ:
vel aliquẽ nobilem ⁊ clericũ pauperẽ beneficiatũ
vel patrimoniatũ. Per iahel vero vſurariũ, intel
ligo aliquem q̇ lacte tꝑalis ſubſtantie abundat
multipliciter in hoc mũdo: qr reuera quãdo iſta
deceptrix mulier, ſcʒ vſurarius videt iſtum ʒiʒa=
ram .i. pauperẽ ſitire .i. bonis tꝑalibus indigere:
ſolet eũ in tabernaculũ domus ſue ſecrete intro=
ducere: ⁊ vtrẽ lactis .i. archã ſue auaricie aperi=
re. Et dato ꝙ nõ petat niſi aquam .i. aliquid mo
dicũ pro tꝑe tranſeundo: ipſe tñ largitur lac bo
norũ ſuorum .ſ. bladum vel pecuniã: ſolet ſibi ad
vſuram ↄcedere: ⁊ eũ ad tempus ſatiare: ⁊ ſom=
nium delectatiõis ⁊ cõplacẽtie in ipſo generare.
Quia pro certo iſti vſurarii etiam plus ꝙ̃ homo
indigent: liberaliter tribuunt, qñ ſibi bonã here
Exo. 36. a ditatem ſentiunt. Uñ Exo. Plus offert populus
ꝙ̃ neceſſariũ ſit. Sed quid eſt? Pro certo dũ dor
mit .i. dũ nõ aduertit, cõtra eum ſolet inſurgere:
⁊ malleum ſue crudelitatis in ipſum inuehere: ⁊
clauo crudelis punitionis et vſurarie capacita
tis ipſum tranſfigere: et per exheredationem
ipſum mortuum et depauperatum: ⁊ ad terrã .i.
F ad miſeriã cõfoſſum ⁊ infixum dimittere ⁊ abire.

Prouer. Uir iniquus lactat amicũ ſuũ: ⁊ ducit eũ Pro. 16. d
per viã nõ bonã. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier eſt blã Aliter.
dus adulator, vel malus cõſiliarius ſeu fautor:
qui reuera ʒiʒare principi militie regis Jabin .i.
mundi principibus ⁊ ſuperioribus: lac pro aqua
.i. dulcedinem adulationis ꝓ veritate offerũt. Et
ſic dum eos in malis dormire ⁊ delectari faciunt,
ipſos ſpiritualiter interficiũt: ⁊ clauis diuerſo= Aliter.
rum vitiorum tranſfigunt. Judic. Aquã peten=
ti lac dedit atꝗ in phiala principũ obtulit buty= Jud. 5. d
rum. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier eſt diabolus, vel
caro, vel mala mulier, ſed de hoc vide ſupra lib.
xii. ca. de aſpide.

¶ Capitu. v. Textus.

Cecineruntꝗ delbora ⁊ barach filius abinoẽ. Moralitatum Cap. iiii.

DElbora ꝓphe
tiſſa cũ barach ad prelium
miſiſſet cõtra ʒiʒarã ꝓcedẽ
tẽ, multi de filiis iſrael cũ
eo nõ fuerũt: quapropter
iſtos hic in ſuo carmine re
prehẽdit: ⁊ iſti fuerũt rubẽ
qui inter duos terminos
habitãs, gregũ ſibilos au
diebat. Galaad qui trans iordanẽ quieſcebat: et
dã qui in nauibus vacabat: ⁊ aſer qui in portubꝰ
morabatur ⁊ in littore maris habitabat. Ecõtra
v̄o aliqui cũ eo ad preliũ acceſſerũt. Et ideo com G
mendatur iſachar: cuiꝰ principes fuerũt cũ delbora
⁊ ʒabulon ⁊ neptalim: q̇ aĩas ſuas dederũt diſcri
mini. Et ſicut hic dr̃: de celo dimicatũ eſt ꝓ iſtis: ⁊
ſtelle manẽtes in ordine ⁊ curſu ſuo, aduerſus ʒi
ʒarã pugnauerũt. ¶ Sic v̄o multi ſunt hodie q̇ Moralitas
cũ ꝓphetiſſa .i. cũ ſanctis ꝑſonis nõ curant cõtra
ʒiʒarã .i. cõtra hoſtes ſpũales pugnare: et potiſſi
me tales ſunt quatuor genera perſonarũ. Primꝰ
iſtorũ eſt ruben vidẽs per mediũ: qui ſignificat
ſubtiles clericos ⁊ aduocatos. Qui cũ aſtute q̇d
ſit faciendũ videant: ipſi tñ ad bella cõtra vitia
nõ ꝓperãt: ſʒ inter duos terminos, ſcʒ delitiarũ ⁊
bonorũ habitant: vbi ſibilos gregũ .i. verba adu
latoꝝ ⁊ voces blandas: eorũꝗ fauores domino=
rũ maiorũ libenter audiũt ⁊ auſcultãt. Unde ipſi
poſſunt dicere de adulatoribꝰ illud Job. Stetit Job. c.
quidã cuius nõ cognoſcebã vultũ: imago coram
oculis meis ⁊ vocẽ quaſi aure lenis audiui. Adu
lator em̃ imago dicitur: qr habet amici ſilitudinẽ,
nõ veritatẽ: cuius licet audiamꝰ vocẽ lenẽ: ⁊ blã
dam loquacitatẽ: nõ ꝓpter hoc cognoſcimꝰ vul=
tũ eius .i. interiorem voluntatẽ. Secundus iſtoꝝ
eſt galaad, qui interpretatur cumulus teſtis: qui
ſignificat ſuperbos: qui directe cumulus teſtis
dicuntur: ꝓ eo ꝙ cumulus ⁊ tumor preſumptionis
⁊ inflate elationis ſue interiorẽ ſupbiã atteſtã= H
tur. Et ibi trans iordanẽ q̇ interpretatur riuus iudi
cii, dicuntur quieſcere: qr ſeipſos neſciũt iudicare.
Sʒ vltra ſuppſius verã cognitionẽ ſolẽt quieſce
re ⁊ manere: cũ tñ dicat apl'ſ. Si noſmetipſos di= 1. Cor. 11. g
iudicaremꝰ, nõ vtiꝗ iudicaremur. Tertiꝰ illoꝝ ẽ
dã, q̇ interpretatur cã: ⁊ q̇ in nauibꝰ dr̃ vacare: ⁊ ſi=
gnificat illos q̇ in cauſis ⁊ litigiis necnõ in naui=
bus .i. i fluctuoſis mũdi negociis ſe ſolẽt plus ꝙ̃
deceat occupare. Uñ dr̃. Nauicula i medio mari Mat. 14. e
iactabatur fluctibꝰ. Quartꝰ iſtoꝝ eſt aʒer, q̇ interp=
tatur diuitie ſeu beatꝰ, ⁊ ſignificat mũdi diuites et
in litore maris huiꝰ mũdi ꝑ affectũ manẽtes: et
tꝑali beatitudine pre ceteris gaudẽtes. Uñ Abac. Abac. 3. d
Uiam feciſti in mari equis tuis. Jſta igitur qua=
tuor genera ꝑſonarũ .ſ. illi q̇ in diuitiis amplian
tur: iſti qui i litigiis ⁊ negociis occupantur: illi q̇ ꝑ

ſuperbiā inflant̄:⁊ iſti q̄ ꝑ vanā ſapientiam illu-
ſtrant̄:nō curāt hodie ſpiritualiter pugnare:nec
cōtra diabolū aut vitia bellare:nec deiboraꝫ ſeu
barach.i.ſctōs viros ⁊ mulieres ꝓperantes ad
Eccle.7.d. illō ꝑliū comitari.Unde de pplo moderne eccle-
ſie dicit ſcriptura.Nō eſt q̄ vadat ad preliū.Ira
eñ in eo ⁊ ſup pplm eius.Sed reuera ad illud ꝑ
liū vadūt tria genera ꝑſonarum bonarum:ſcili-
cet iſachar q̄ interpretat̄ dñm memorās.Nepta-
lim q̄ interp̄tat̄ cōuerſatio vel dilatatio:zabulon
qui interpretatur habitaculū fortitudinis:quia
pro certo illi qui habent dei memoriā ⁊ cognitio-
A nem:iſti qui habent charitatiuā dilatationē ⁊ ho
neſtam ꝯuerſationē,illi qui habent fortitudinem
⁊ mentis roborationem:quales ſcilicet fuerunt
ſancti doctores,confeſſores,⁊ martyres:tales di
co contra diabolum ꝓliant̄ ⁊ vitas ſuas diſcrimi
ni ⁊ laboribus exponētes,de celo ⁊ per ſtellas.i.
a deo ⁊ ab angelis adiuuari merent̄.Unde iſti
Baruch. ſunt illi de quibus dicit̄ Baruch.Ibi fuerunt gi-
3.c. gantes,viri nominati a principio ſtatura ma-
gna,ſcientes bellum ⁊c.

Capitulum.vj.Textus.

Fecerūt aūt filij iſrael malū in conſpectu
domini.Moralitatum Ca. v.

PEccātibus fi-
lijs iſrael,tradidit eos dñs
in manū madiā ſeptē annis
q̄ quolibet anno cū ſuis gre
gibus in terrā iſrael venien
tes,ſata more locuſtarum
vaſtabant.Cū igit̄ gedeon
triticum in torculari virga
excuteret,apparuit ſibi an-
gelus dñi,ꝓmittens ꝙ in fortitudine ſua popu-
lū dñi liberaret.Cui cū gedeō ſacrificiū.i.azymos
panes,⁊ agni carnes,⁊ ius carniū offerret:ange-
B lus ſupra petram oīa fundi iuſſit.Quo facto an-
gelus carnes cum virga tetigit:⁊ ſtatim de pe-
tra flāma ꝓrupit,q̄ ſacrificium ꝯſumpſit.Angelꝰ
Moralitas ꝟo in flāma aſcēdit celū.¶Iſta ſequendo beatū
Gregoriū expone moralit̄ ſic:ꝙ cū q̄s i torculari
cordis cū virga recte diſcuſſiōis triticū a paleis.
i.virtutes a vitijs ſegregat:⁊ ꝑ timore madiani
taꝝ ideſt demonū:q̄ cū gregibꝰ tentationū ſuaꝝ
cuncta viridia.i.cūcta honeſta ⁊ virtuoſa conſu-
mūt i hoie:in cordis ſui latebris ſe occultat:vt ſi
bi triticū interiorū affectionū diſcutiat atq̄ terat
ſtatim ſolet adeſſe angelus.i.diuina reuelatio ⁊
inſpiratio:que reuera ꝓmittit madian.i.diabo
li exercituſq̄ ſui ſupationē:⁊ ppli dei.i.bonorum
eius motuū liberationē.Et iō q̄d dꝫ facere talis ge
deō:q̄ interpretat̄ circūiens in vtero.i.hō talis ſe
diſcutiens ⁊ circuniens in vtero:quādo videt ta
lē āgelū ſibi aſtare ⁊ iſpirare:Reuera admonitio
nē eius ip̄e dꝫ agnū ſuū.i.ꝓpriā carnē ꝑ pniam et
ꝯtritionē coquere:panes azymos.i.bōa opa ſine
fermēto inanis glie facere:⁊ ius carniū.i.ipſas car
nales cogitationes fundere:⁊ hec oīa ſupra pe-
trā ideſt xp̄m ꝑ bonā intētionē ⁊ deuotionē ⁊ ꝑ
ipſius imitationē ponere:⁊ oīa ad ip̄ꝫ mentaliter
ordinare.Qō ſi oīa fecerimꝰ:⁊ ius ⁊ carnes ⁊ pa-
nes.i.cogitationē,delectationē ⁊ bonū opus deo
obtulerimus ⁊ decoxerimus:ſtatim flamma ſpūs
ſcī charitatis ⁊ dilectiōis de petra.i.de xp̄o ꝓrum
pet:q̄ huiuſmodi ſacrificiū acceptabit,⁊ aſſumet:
⁊ oīa carnalia in nobis exiccabit ⁊ vret.Et ſic ma
dian diabolus a facie noſtra ſuccumbet:⁊ ange-
lus noſtre deuotionis in celū ꝑ contemplationeꝫ
Eccli.38. aſcēdet.Eccli.Uapor ignis vret carnes eius ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ cū angelus.i.ꝑlatus vel predicator:
virga correctiōis vel monitionis petrā cum car-
nibꝰ.i.cor pctōꝝ durū,petrinū ⁊ carnale tangit:
in ipſo flāma contritiōis ⁊ dilectionis incēdit:q̄
carnes ⁊ ius.i.carnales cogitationes ⁊ actꝰ atte
nuat ⁊ cōſumit.Et ſic ip̄m gedeonē.i.peccatorē:
madian.i.diabolū ſuperare facit:ipſe angelus ꝑ
dicator vel ꝑlatus:⁊ hic aſcēdit inq̄tū celeſte me
ritū hic acquirit.¶Uel dic ꝙ cū angelus ad lite- Aliter.
rā vel etiā xp̄s:petrā.i.cor durū ꝑ inſpirationeꝫ
tāgit ⁊c.ſicut ſupra ꝓxime:vt vide ſupra.li.xiiij. Eodē.c.e.
c.xlix.de miraculis igniū.c.v.¶Dñs gedeoni ꝓ
miſit ꝙ ꝑ manū eius filios iſrael de madiā libera
ret.Quod vt faciliꝰ crederet ⁊ ſperaret,vnum ſi
gnū mirabile dedit:q2 ſcꝫ vellus de nocte in area
dimiſit:roſq̄ de celo deſcēdens vellus infudit,⁊
area ſicca manſit,ita ꝙ expreſſo vellere cōchā ro
re impleuit.Econtra ꝟo gedeō aliud ſignū petijt:
q2 vellus ſiccū eſſe voluit cadēte celitꝰ rore totā
aream que primo ſicca fuerat,irrorari popoſcit.
Quod cū ꝑ ordinē factum fuiſſet,madianitas for
titer expugnauit.¶Tale ſignū noſtre ſalutis et Morali-
liberatiōis a demonibus,⁊ vitijs:qui madianite tas.
inquit ⁊ contradicētes dicunt̄:factū fuit ⁊ nobis D
datū in chriſti incarnatiōe.Uellus enim quod de
carne naſcens neſcit paſſiones carnis,beatā vir-
ginem ſignificat:q̄ q̄uis a carne nata fuerit,car-
nis tñ paſſiones ⁊ vitia ignorauit:⁊ in carne pre-
ter carnem virginaliter ſemꝑ vixit.Iſta eſt igit̄ q̄
in area ſicca huius mūdi poſita,rorē celeſtem.i.
chriſtū cōcepit:⁊ eo expreſſo ⁊ parturito ⁊ in con
cha.i.in corde fideliū ꝑ fideꝫ recepto:iſta ſicca.i.
virgo ſicut añ fuit,ꝑmāſit ſicut vellus priꝰ ſiccū
factū ē roridū:⁊ ſcdo ſigno illud vellꝰ roridū in-
uētū ē ſiccū.Sic ꝟo maria q̄ priꝰ erat virgo,⁊ a
carnalitate ſicca:facta fuit ꝑgnās ⁊ rorida:q2 ſcꝫ
xp̄s deſcēdit in ea ſicut pluuia i vellꝰ:⁊ ſicut ſtilli Ps.71.a
cidia ſtilātia ſuꝑ terrā.Tñ ſecūdario iterū appa
ruit virgo integra atq̄ ſicca.Et ſicut etiā factuꝫ
eſt,ꝙ area mūdi q̄ prius ſicca fuerat ⁊ gratia nu-
da virtute ſiccitatis iſtius velleris.i.ꝟtute virgi
nitatis iſtiꝰ matris fuit ꝑ gratiā rorida ⁊ hume-
ctata:q2 ꝓ certo ros iſte xp̄s de iſto vellere.i.de
vtero matris expreſſus ⁊ i cōcha eccleſie receptꝰ
ꝑ areā mūdi.i.ꝑ fidē ⁊ gratiā eſt diſperſus:⁊ ſicto
tus mūdus eſt ſpūaliter madefactꝰ.Uñ ipſe dicit Ozee.14.c.
Ozee.Ero q̄ſi ros.Et iſrael ideſt btā virgo ger-
minabit q̄ſi liliū:vt etiā de iſto ſigno ſalutis dica
tur illud Eſaie.Propter hoc dabit dñs ipſe vobis Eſa.7.c.
ſignū.Ecce virgo concipiet ⁊c.¶Uel dic aliter:ꝙ Aliter.
per vellus ⁊ aream intelligunt̄ duo genera ma- E
trū:ſcꝫ maria ꝑ vellus,⁊ alie matres per aream.
Sed reuera iſta ſic ſe habent:quia vellere rore
facto area ſicca manſit:hoc eſt ꝙ ſecundū modū
quo beata virgo concepit,nulla alia concipere
potuit:ſed omnis maternitas quoad hoc ſteri-
lis ⁊ ſicca fuit:quia ſcilicet ſecundum iſtū modū, 2.reg.1c.
mōtes gelboe nec ros nec pluuia veniet ſuꝑ vos
Econtra ꝟo qñ area fuit humectata,vellum fuit
ſiccū:q2.ſ.ſm illum modū quo cetere matres cōci
piunt.ſ.ꝑ carnalē copulā btā ꝟgo fuit ſicca:⁊ ab
illo cōceptiōis gñe ſemꝑ ſalua:q2 ſm iſtū carnis
modū ſicut ſcriptū eſt.Prohibiti ſunt celi ne da- Aggei.1.c
rent rorē ſuū.Iſte ergo due matres q̄uis in roris
fuſione.i.cōceptione cōueniāt,in mō tñ cōcipien
di variātur:⁊ nunq̄ ſimul.ſ.in ſimili mō generāt:
immo alternatim modum partꝰ ⁊ ſeriē in ſe mu-
tāt.¶Uel dic allegorice aliter,ꝙ vellꝰ ſignificat
pplm iudaicum q̄ in principio ꝑ fidē adheſit deo. Allegoria.
Uñ dicitur Sicut adheret lūbare ad lūbos viri,
ſic agglutinaui mihi domū iſrael.Per aream au Hie.13.b
tem gentilitatem:q̄ ſcꝫ ad modū aree totam mun
di ſuperficiem continebat.Hiere.Filia babylo-
nis quaſi area manēs ſicca.Quia ſcꝫ ꝓles iudai- Hie.51.d
ca primo fuit rore diuine gratie perfuſa:gentili-

tas vero fuit ſterilis ⁊ mala. Sed reuera modo
conuerſus eſt ordo: quia ſcilicet vellus eſt ſiccũ:
F et area rorida, inquantũ ros.i.fides et gratia a
iudeis defecit: et gẽtilibus populis eſt conceſſa:
⁊ inquantũ pplˀs iudaicꝰ ſiccus, infidelis ⁊ incre
dulus factus eſt, fide in gẽtibus ſuſcitata. Unde
Joh.9.g dicitur. Chriſtus ad hoc venit in mũdum: vt qui
Aliter. non vident, videãt: ⁊ qui vident, ceci fiant. ¶Uel
expone de clericis et laicis: qꝛ reuera eccleſiaſti-
ci qui more velleris domino ſunt coniuncti ⁊ eſ-
ſe debent molles, humiles ⁊ benigni: ſolebant eſ-
ſe rore diuine gratie pre ceteris madefacti. Area
vero.i.populi ſeculares reſpectu ipſorum erant
indeuoti aridi ⁊ duri. Sed vere hodie videmus
contrarium. Signum enim iſtud retrouerſum
eſt: quia ſcilicet area magis eſt rorida ꝗ̃ vellus:
ſeculares deuotiores ſunt ꝗ̃ regulares: laici ꝗ̃
clerici, ſubditi ꝗ̃ prelati: vt compertũ eſt. Unde
1.Cor.9.c Gregorius exponens illud Apoſtoli. Qui ſtat, vi
deat ne cadat: dicit. Timendum (inquit) nobis
ſtantibus irridetur. Quotidie enim fit ſicut ſen-
ſibiliter videmus, quod boni efficiuntur mali: et
mali econtrario fiant boni. ¶Uel dic ꝙ vellus et
Aliter. area ſignificant animam ⁊ carnem, que pro certo
viceuerſa ſe habent: quia ſcilicet quando anima
eſt rore ſuo.i. celeſti gratia et deuotione plena:
tunc neceſſe eſt ꝙ area, ideſt caro: rore ſuo, ideſt
carnalitate, voluptate et aſperitate ſit vacua
atq; ſicca: ⁊ econtra quãdo area, ideſt caro: rore
ſuo, ideſt carnali ⁊ temporali voluptate hume-
ctatur: tunc neceſſario vellus, ideſt anima: rore
ſuo.i.diuina gratia deſiccat̃: ⁊ in ſiccitatem ſue
indeuotionis ⁊ incõpaſſionis mutatur. Unde vi-
detur ꝙ caro ⁊ anima poſſunt ſibi dicere mutuo
Gen.13.b illud Gene. Si ad ſiniſtram ieris, ego dexteram
tenebo. Si dexteram elegeris, ego ad ſiniſtram
pergam. Uerbum fuit abrae ad Loth: qꝛ reuera
caro deſignatur per Loth, qui interpretatur de-
clinans: pro eo ꝙ quando ab iſta via virtutum
faciliter declinet, ⁊ teneat ſiniſtram aduerſitatis
in hac vita, ⁊ careat rore proſperitatis: tunc ani-
ma ad ſiniſtam vitiorum tormentorum mutatur:
et ſiccitatem ⁊ ſterilitatem virtutum ſortitur.
Aliter. Uel dic ꝙ iſta duo ſigna, primum ſcilicet ⁊ ſecun-
dum, ſignificant duo tempora, preſens ſcꝫ ⁊ futu
rum. Iſta etiam duo ſignificant duo genera pſo-
narum: vellus roratum diuites, area nuda pau-
peres. Iſti igitur ſunt qui contrario modo ſe ha
bent: quia ſcꝫ vellus.i.ipſi diuites ĩ primo ſigno,
id eſt in preſenti tempore, rore ꝓſperitatis ⁊ diui
tiarum ſunt pleni: area vero.i. pauperes ab iſto
rore ſunt ſicci: ⁊ per bonorum tenuitatem ſunt
aridi atq; macri. Sed vero qñ venit ſecundũ ſi-
gnum.i.tempus futurum: tunc mutabit̃ ordo re-
rum: quia, ſcilicet area erit rorida, ⁊ vellus ſic-
cum i.pauperes erunt omnibus humectati: ma-
li vero diuites bonis omnibus deſiccati. Tũc eñ
qui modo ſunt diuites, erunt pauperes: illi vero
Luc.1.e qui nunc ſunt pauperes, erunt diuites. Unde di
citur. Depoſuit potentes de ſede: ⁊ exaltauit hu
miles. Eſurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimi
ſit inanes. Et ſic quando Loth pergit in dextrã,
abraam tenet ſiniſtrã, ⁊ ecõtra: qꝛ videlicet Loth
peccator eſt nunc in dextera proſperitatis: ⁊ ecõ-
tra abraam iuſtus in ſiniſtra paupertatis et ad-
uerſitatis. Econtra vero in alio ſeculo erit, vt pa
tet in euangelio vbi dicitur: quod illis qui erunt
Mat.25.d.e ad dexteram dicetur. Uenite: ⁊ illis ad ſiniſtrã.
Ite ⁊c.

¶Capitu.vij. Textus.

Igitur Hieroboal qui ⁊ gedeon, de no
cte conſurgens. Moralitatũ Cap.vj.

CUm Gedeon
ad ꝑliũ cõtra madianitas
ire decerneret: et ad hoc
magnũ pplˀm cõgregaret:
noluit dñs ꝙ haberet ꝑlia
tores plures, ſed paucos ⁊
electos. Multus (inquit)
eſt pplˀs tecũ: nõ tradetur
madiã in manus eius: ne
forte glorieẗ iſrael, ⁊ dicat. Meis viribus libera-
tus ſum. Precepit ergo ꝙ milites ſic probaret: ꝙ
ſcꝫ oẽs ipſos ad aquã duceret: ⁊ ꝙ illos q̃ flexo
poplite aquã inclinati biberent, repudiaret. Il-
los ṽo q̃ genua flectere nõ dedignarentur, ſed
manu aquã ad os ꝓiectã ſicut canes lãbẽdo bi
berẽt, eligeret. Sic igiẗ factũ ẽ ꝙ de decẽ milibꝰ
trecẽti ſolũ fuerũt, q̃ aquã manu ⁊ lingua bibe-
rant: qui cũ eo ad preliũ inierũt ⁊ madiam deui-
cerũt: alij ṽo tanq; reprobi ad ꝓpria receſſerũt.
¶Gedeon q̃ interpretat̃ circũiens in vtero ſigni Moralitas.
ficat chriſtum: qui ſcꝫ in vtero virginis nouẽ mẽ
ſibus circũiuit. Ille igiẗ cũ exercitu fidelium con
tra diabolũ ꝑliſat̃: ⁊ maxime ad illud preliũ faciẽ A
dum, vniuerſitatẽ prelatorum, predicatorꝫ eccle
ſiaſticorꝫ aduocat et hortatur: ita ꝙ ad ipſum iã
infiniti cõfluere inceperũt: ſed ad ſtatũ ꝑfectiõis
nunc pauci venire cõprobantur. Sed quid? Re-
uera deus nõ delectat̃ in iſta multitudine bella-
torũ: qꝛ ſicut diciẗ in libro Machabeorꝫ. Non in 1.Mach.
multitudine exercitꝰ victoria belli, ſꝫ de celo for- 3.b
titudo ẽ. Eſa. Multiplicaſti gẽtẽ: nõ magnificaſti Eſa.9.a
letitiã. Qꝛ pro certo dato ꝙ chriſtus multos ha-
beat hodie in eccleſia bellatores, multos religio
ſos, clericos ⁊ p̃dicatores: pauci tñ inueniuntur
ſufficiẽtes ad madiã, ſcꝫ ad diabolũ debellandũ
⁊ ad ipſum verbis ⁊ operibꝰ impugnandũ, quia
ſicut dr. Multi ſunt vocati, pauci ṽo electi. Si Matt.20.b
igitur bonos a malis, ⁊ vtiles a vanis cognoſce
re volueris: oportet reſpicere qualiter in aquis
ſcripturarũ lachrymarũ ⁊ miſerum ſe habeant: ⁊
inuenies ꝙ ad faciẽdũ ⁊ implẽdũ illa q̃ predicãt,
aquas lachrymarũ ⁊ pnie, cõpaſſionis ⁊ miſeri-
cordie, ſolũ cũ lingua tangũt: inquantũ ſcriptu-
rarũ verba libẽter ⁊ diuine legis mãdata lingua
predicant ⁊ dicũt: ⁊ inquantũ de aquis lachry-
marũ, cõpaſſionis ⁊ deuotionis multa loquunt̃
⁊ diſſerũt: quinimo etiã (ſicut ex eorꝫ verbis vi-
det̃) genua cordis ⁊ affectionis ſue ad iſtas aq̃s
deprimũt ⁊ deflectũt. Sed pro certo ſi ipſorꝫ manꝰ B
i.opa reſpicis: tu inuenies ꝙ ad faciendũ vel im
plendũ illa q̃ predicãt ſeu dicũt manũ apponere
nunq; volũt: ⁊ ſic nunq; cũ manu, ſed cum lingua
ſolũ aquas tangunt. De quibus diciẗ. Dicũt eñ Mat.23.a
⁊ nõ faciũt. Alligant eñ onera grauia ⁊ impor-
tabilia ⁊ imponunt ea humeris hoim: digito eñ
ſuo nolũt ea mouere. Quapropter iſti oẽs a dño
reprobant̃: ⁊ ad ꝑliandum cõtra diabolũ ⁊ vitia
indigni ⁊ inutiles reputant̃. Sed reuera aliqui
pauci ſunt ibi.ſ.trecẽti inter decẽ milia q̃ nõ ſolũ
cũ lingua, ſed etiã cũ manu tangũt hmõi aquas:
illi ſcꝫ qui nõ ſolũ p̃dicãdo loquunt̃: ſed etiã que
p̃dicãt manualiter operant̃, ⁊ ad modũ canũ, qui
nõ ſolũ cũ lingua, ſed imo etiã ope cuſtodiũt gre
gẽ: ⁊ pro fideliũ cuſtodia qđ verbaliẗ docẽt, exẽpla-
riter exequuntur. Iuxta illud. Ore locutus es, ⁊ 2.Par.6.
ope ꝑfeciſti. Et iſti pro certo ad dictũ ſpũale pre-
liũ approbant̃: ⁊ ipſis mediantibꝰ madiã cũ exer
citu ſuo.i.diabolus cũ vitijs ſupat̃. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
aqua qua ꝓbant̃ chriſti milites eſt mũdana ꝓſpe
ritas vel terrena tẽporalitas: qꝛ ſcꝫ iſta tpalia
fluunt et refluunt ſicut aqua: quia reuera mali
toto affectu iſtas aquas appetunt: ⁊ genua cor-
dis ſui.i.mẽtis affectionẽ ad eas deprimũt ⁊ de-

flectunt. Et ideo iſti a diuino prelio reprobi
ſunt: quia in ſtatu eccleſie vbi eſt loc⁹ ſpiritualis
pliȷ̄/indigne remanēt ꝛ perſiſtūt. Boni vero ecō
tra genua affectionis et cordis ad aquas mūdi
C delectationum non deflectunt/ſed ſtantes ꝛ ad
celeſtia erecti/lābendo ſicut canes.i.ſicut fece-
runt ſancti apoſtoli ꝛ predicatores/ſolum quod
neceſſarium eſt/inde ſumunt: ꝛ propter hoc iſti
ſunt digni et electi/ q̄ꜫuis ſunt pauci. Ad prelia
chriſti vadunt/ꝛ hoſtes anime deſtruūt ꝛ cōfun-
dunt: qꝛ null⁹ eccleſiaſtic⁹ qui ad mūdi diuitias
et delitias genua cordis flectit/dignus eſt cōtra
vitia preliare: ſed ſolum ille qui ſolum ad neceſ-
ſitatem de iſtis aſſumit, ita ꝙ de tali probatione
pſ.80.8. facta in aqua, poteſt dn̄s dicere illud Pſ. In ab-
ſcondito tempeſtatis probaui te apud aquas
contradictionis.i.apud aquas temporaliū, que
cauſa ſunt cōtradictionis ꝛ litis. ¶Uel ſi vis dic
iſta ad literā, ꝙ in bellis melius eſt habere pau-
Aliter. cos milites ꝛ electos ꝛ bonos, q̄ꜫ multos incōpo
ſitos ꝛ indoctos: exēplo Xerxis. Un̄ ponit Oro-
ſius de quo dicit, ꝙ cum infinitam haberet multi
tudinem: ipſum tn̄ pauci ſpartani deuicerunt.
Ideo bene dicit Seneca in lib. de moribus. Nō
vt multis placeas, ſed qualiter ſtude. ¶Gedeo-
Eodē ca.b ne cum madian cum trecētis electis qui aquas
manu ꝛ lingua lamberāt properante: nō legitur
eis alia arma cōtuliſſe q̄ꜫ tubas, lagenas vacuas
ꝛ lampades. Iſti enim de gedeonis mādato la-
genas vacuas ꝛ infra ardentes fregerunt, ꝛ tu-
bis clamauerunt: ꝛ lampadibus lucentibus ho-
D ſtes taliter terruerunt: ꝙ ipſis fugientibus eos
fortiter deuicerunt. ¶Sic vere dico, qđ trecenti
Moralitas. chriſti milites.i.eccleſiaſtici boni et fideles: qui
ſcilicet trecenti dicuntur: quia fidem trinitatis
credunt: aquam manu et lingua tangunt: quia
manu operant̄ qđ dicūt: arma ſpūalia ꝯ madiā
diabolū debēt aſſumere, ſi volūt de eo triūpha-
re. Un̄ Apoſtol⁹. In carne ambulātes nō ſm̄ car-
2.co.10.b nē militam⁹. Arma em̄ militie nr̄e nō ſunt carna-
lia. Habere debēt igit̄ lagenas terrenas vacuas
i.corpā ſua vacua ꝑ abſtinētiā ciborū: vt habeāt
interius lāpades ardētes.i.ſplēdorē virtutū et
exēplorū, ꝛ etiā miraculorū: habeāt tubas.i.p̄-
dicationē ꝛ doctrinā diuine legis ꝛ mādatorū: et
ſic ꝓ certo ſi lagenas corporū ſuoꝝ abſtinētia ꝛ
pn̄ia, vel etiā morte ꝓ chriſto fregerint, ſi ſplēdo
re bonorū exemplorum emicuerint: ſi tubas ora
tionis, predicationis diuine laudis, cōfeſſionis
vel gratiarum actionis perſonuerint: hoſtes ani
me proculdubio terrebuntur, ꝛ ab eorum aſpe-
ctibus fugabuntur: vt dicatur de ſanctis qui tu
bis p̄dicationis corpa ſua pn̄ia fregerint ꝛ ab-
ſtinētia: ꝛ ea etiā morti tradiderint ſeu expoſue
rint: ꝛ tunc poſt mortem virtutibus ꝛ miraculis
claruerint: et ideo demones terruerint: ſicut ha
bet̄ in li. Regū. Cecinit tuba ꝛ receſſerūt ab vrbe.
2.reg.20.g i.demones ab eccl̄ia vel aīa. Et etiā ipſi tyrāni ꝛ
crudeles qui eos occiderant, vel impugnaue-
rant: viſis tantis miraculorū ſplendoribus, cre-
E diderūt. Iſta em̄ fuerūt in martyrib⁹ quinq̄ per
ordinē.i.tuba fidei, confeſſio et p̄dicatio: poſtea
mors.i.lagene corporū fractio: poſtea lux.i.mi-
raculorū coruſcatio: poſtea hoſtiū.i.demonū fu-
gatio, ꝛ tyrānoꝝ ſuperatio, ꝛ ad fidem cōuerſio.
Iſta enim expoſuit ſic Stephanus de longoto-
no: et etiā multi aliȷ̄ doctores. Illi qui cū Gedeo
ne cum lagenis et tubis ad prelium contra ma-
dian ibāt: lagenas i ſiniſtris, tubas vo i dextris
portabāt. In quo notat̄ ꝙ xp̄i p̄dicatores de tu-
bis.i.de p̄dicationis gr̄a, qn̄ ipſam ſe hr̄e vident
ꝛ exercere ſciunt, multum dn̄t curare: de lagenis
vero.i.de corporibus parum debet eis eſſe: ꝛ in-
de eſt qđ tubas in dextera, lagenas vero in ſini-
ſtra tāq̄ illa de qb⁹ min⁹ curat̄, dicebant̄, tenere.
Itē ſi vis dic doctorib⁹ ꝛ doctrina. ¶Hic ſomnia
uit qdā ꝙ panis ſubcinerici⁹ ꝛ hordeace⁹ caſtra Eodē.g.d.
madiā intrabat: ꝛ caſtra ꝛ exercitū deſtruebat: ꝑ
qđ dictū dictū fuit gedeonē ſignificari: q̄ q̄ꜫq̄ ſub
cinerici .i. vilis ꝛ ruſtic⁹ eſſet, madianitas tn̄ de-
uicit. ¶Et hoc ſi vis allega, ꝙ q̄nq̄ ꝛ in bellis cor
palib⁹ ꝛ in factis ſecularib⁹, nec nō in p̄lijs ſpūa-
lib⁹.ſ.i pctōꝝ ꝛ demonū ꝛ vitioꝝ impugnatiōib⁹, Morali-
magna ꝛ ardua ꝑ ruſticos ꝛ ſimplices fiūt: qꝛ da tas.
to ꝙ ſint ſubcinericȷ̄ ꝛ hordeace.i. rudes, ſimpli-
ces ꝛ indocti, ꝛ de humili plebe nati: ſpūs tn̄ dn̄i F
induit gedeonē: ſicut dicit̄ ſupra: ꝛ qn̄ maiora fa
ciunt iq̄ illi q gn̄e ꝛ ſcia ſunt ꝓuecti. Unde Apo- Iudi.6.c
ſtolus. Et infirma mūdi elegit deus vt confun- 1.cor.1.d
dat fortia.

¶Caplm viij. Textus.

Dixeruntq̄ ad eū viri ephraim. Quid eſt hoc quod facere voluiſti. Moralitatum Capitulum. vij.

GEdeō petijt apo- Iudic.8.e.
pulo iaures aureas q̄s tulerat d
p̄da madianitaꝝ: d q̄ fecit ephot
grauiter peccās: qꝛ fornicat⁹ ē i
eo ois ppl's iſrl'. Erat em̄ idumē-
tū ſacerdotale/quo mediāte dn̄s
iterrogabat̄: cui⁹ vſus leuitis ſacerdotib⁹ ſolū
mō cōcedebat̄. ¶In q̄ pōt notari ꝙ ſeculares q̄
eccleſiaſtica officia volūt exercere/peccāt: dato Moralitas
ꝙ bona intētiōe illud faciāt. ¶Uel pōt allegari
ꝙ aurū gētiliū nō dꝫ fieri ephot eccleſiaſticū.i. ſa Aliter.
piens ſecularis nō debet ꝓpter mūdanā ſapien-
tiā fieri prelat⁹ eccleſiaſtic⁹ vel regularis. ¶Uel
poteſt allegari contra illos religioſos qui ſub Aliter.
ſpecie faciēdi ephot.i. aliquod ſpirituale/vtpo-
te eleemoſynam vel eccleſiam vel conſimile: accu
mulant aurum gentilium: exigunt diuitias ſe-
cularium, vel rapinas pauperum ſubditorum.
Et ſicut dicitur Eccl'i. Immolantis ex iniquo Eccl'i.38.c.
oblatio eſt maculata. Et Apoſtolus dicit: ꝙ non Ro.3.b.
ſunt facienda mala, vt veniant bona. G

¶Capitulū ix. Textus.

Abijt aūt abimelech filius Ieroboal in ſychem Moralitatum Ca. viij.

HIc ponit quomo-
do abimelech fili⁹ ſpuri⁹ gedeōis fa
ct⁹ ē rex a viris ſichimitis: q ſtatim
ꝯ fratres ſuos filios Gedeōis ſurre
xit: ꝛ tot de eis ſuꝑ lapidē vnū occi-
dit: ita ꝙ vn⁹ ſolūmōdo remāſit: poſtea vo illoſ-
met q ipm regē fecerāt interfecit: ꝛ ciuitatē eorū
cōbuſſit et deſtruxit. Ipſum tn̄ finaliter dū quan
dā turrim capere niteret̄, ꝛ ignē imponere moli-
ret̄: quedā mulier fragmētū mole iaciens, in ca-
pite ꝑcuſſit: ꝛ eū ad mortem vulneratū deiecit: q
mori ſe ſentiēs: ne a muliere diceret̄ occiſus, per
armigerū interfici ſe fecit. ¶Per iſtū abimelech
intelligit̄ diabolus: q reuera gedeonis.i. dei pr̄is
fili⁹ ſpurius, ꝛ etiā creatura peſtifera pōt dici. Il-
le eſt em̄ q filios patris ſui legitimos: ꝛ viros ſan
ctos ꝛ iuſtos, q ſunt filij dei patris: ꝛ maxime ſan
ctos martyres ſupra lapidē vnū.i. ſupra Chri-
ſtum in quē credebant occidit: ꝛ ſuꝑ ſychem q in
terpretat̄ robur.i. ſuꝑ mundū regnū accepit: ꝛ
ipſos ſuper quib⁹ regnat.ſ. ſuꝑ pctōres ꝛ mun- H
danos diuerſis vitijs interficit: ꝛ ipſius mundi
ciuitatem flamma concupiſcentie ſuccendit: ita

pro 18.b ꝙ iſte eſt rex de quo dicit. Regnantibus impijs
ruine hoim. Finaliter iſte malus rex iſtam ſuam
ciuitatem ⁊ plebē igne perpetuo in inferno ſuc-
eccli.10.a cendet: et ſic ipſis qui illum regem faciunt/ pre-
mium triſte reddet. Unde Eccli. Rex inſipiens
perdet populum ſuum. Sed ſi queris quō iſte
malus rex ſuperatur? Ecce contīnue enim acci-
dit/ ꝙ iſte turrē thebes. i. arcā mētis noſtre inui-
die ⁊ auaricie ignēm ea accendere molitur: ⁊ tūc
ꝓ certo nō reſtat niſi ꝙ mulier que eſt in iſta tur
ri. i. voluntas bene docta: fragmē mole. i. pondꝰ
diuini timoris cōtra eum iaciat: ⁊ ꝙ in capite. i.
in principio: dum ſcꝫ eſt adhuc tentatio in cogi-
Eccli.1.c tatione/ ipſum percutiat: qꝛ vere ſic erit/ ꝙ victꝰ
deficiat atqꝫ cadat. Timor enim domini expellit
peccatum. Si enim iſta mulier ſcꝫ voluntas de-
bitum ſuum fecerit: ⁊ ſi timor dei iſtū repercuſ-
ſerit: ſtatim armiger. i. chriſtus aderit: qui ipſum
Aliter. in cōſpectu noſtro proſternet. ¶ Uel dic ꝙ mulier
eſt beata virgo cū lapide quē emiſit. i. cum chri-
ſto lapide angulari quē peperit/ abimelech dia-
bolum ſuperauit: et qō armiger: id eſt Paulus
vel quilibet ſanctus ſibi quotidie auxilium fa-
cit: qui tñ diabolus fratres ſuos legitimos. i.
ſanctos patres occiderat: et ꝑ magna tempora
Judith. ſuper mundum regnauerat. Unde Judith. Que
14.d dam mulier hebrea fecit confuſionem in domo
Aliter. Nabuchodonoſor regis. ¶ Uel dic ꝙ iſte ſignifi-
A cat ambitioſum: qui pro certo ſtatim vt ad re-
gnum ⁊ regimē ciuitatis. i. temporalis officij vel
eccleſie dignitatem promotus fuerit: primū qō
facere nititur eſt/ ꝙ fratres ſuos legitimos. i. bo
nos confratres ⁊ ſocios deſtruere: et q̄ꝫtum ad
mundi proſperitatem perdere et occidere/ im-
pugnare ⁊ deponere: et ſuper lapidem ſue cru-
delitatis per rapinam ⁊ auariciā bonis eorū ac-
quiſitis conatur. Non ſufficit ſibi ꝙ ciuitatem. i.
eccleſiam habeat imo ꝓ certo turrim. i. aliam ali-
quam altiorem dignitatē ⁊ pinguius beneficiū/
ſeu ditiorem eccleſiam omnimode acquirere ſtu
det: et ideo cum exercitu omniū amicorū ſuorū
ad acquiſitionem eius laborat: et ignem auari-
cie per oblationē munerum ad oſtium turris. i.
pro ingreſſu iſtius dignitatis offert ⁊ preſentat.
Sed quid? pro certo mala mulier fortunaqꝫ tur
B res ſeculi dignitatū tenet ⁊ regit: ipſumqꝫ intra-
re talem turrim/ hoc eſt talem dignitatem ali-
quando non ſinit: imo ſubito fragmen mole. i.
fractionem ⁊ pondus mortis/ vel etiam pondus
infortuniorum ⁊ tribulationum immitit: ⁊ eum
ad terrā detrahit ⁊ proſternit. Cui ſtatim adeſt
armiger ſuus diabolus: qui ſcilꝫ ſibi hactenus
fauerat ⁊ ſeruierat: qui ipſum poſt percuſſionē
mole. i. poſt mortem corporis gladio eterne dā-
nationis interficit: ⁊ ſic anteqꝫ attingit ad ſtatum
quem optabat: mediante muliere/ mola et armi-
gero: id eſt mediante fortuna/ morte et diabolo
deſtructionem corporis ⁊ anime incurrit. Illud
eñ eſt verū ꝙ iſta mulier fortuna/ quādo videt
qō homo non eſt contentus ſtatu ſuo/ ſed ad ma
iorem inceſſanter anhelat/ mola tribulationum
temporalium, vel mola mortis infirmitatumqꝫ
corporalium, aliquando percutit: et ipſum vel
temporaliter vel corporaliter proſternit. Armi-
ger autem diabolus ipſum ſpiritualiter vel eter
Eccli.25.d naliter occidit. Unde breuiter de iſta muliere. ſ.
de fortuna dici poteſt illud Eccli. Plaga mortis
Eccli.9.b mulier nequā. Et iō alibi monet a tali muliere ca
uendū, dicēs. Auerte faciē tuā a muliere cōpta.
Et iō ſubdit. Qꝛ inquit ſpeciē mulieris admirati
Eod.ca.b multi, reprobi facti ſunt. ¶ Hic ponit parabolā
de arboribꝰ volentibꝰ eligere regē a quoꝝ regi
mine ſicꝰ vitis ⁊ oliua ſe excuſauerūt: rānus ꝟo
acceptauit ⁊c. Uide etiam. ſ. lib. xij. c. de ranno.

¶ Capitulū xj. Textus.

Fuit itaqꝫ in illo tēpore Iepte Galaa-
dites vir fortiſſimꝰ atqꝫ pugnator. Mo
ralitatum Capitulum. ix.

IEpte filius Ga-
laad a cōcubina vir fortiſſimꝰ fuit
quē fratres ſui legitimi eiecerūt, ſi
bi qꝫ talia ꝟba dixerūt. Heres i do
mo nr̄a eē nō poteris: qꝛ de adulte C
ra natꝰ es. Quo audito iepte a fra
tribꝰ ſuis fugit: ⁊ i thob habitauit: et cōgregati
ſunt ad eū viri inopes ⁊ latrones: et quaſi princi
pem eū ſequebant. Tādē vero ſic factū eſt, ꝙ cū
filij amon pugnabant contra iſrael: quapropter
maiores natu de galaad, iepte quem prius eiece
rant, in auxilium ſuū cōuocauerūt, et eū princi-
pē ſuū cōſtituerūt. Iepte igit vadēs ad ꝓliū, deo
vouit/ ſi victoriā ſibi daret: q̄cq̄d ꝓmū de domo
ſua ſibi poſt victoriā occurreret/ eidē immolaret
Iſti igit obtēta victoria/ redeūti vnica filia ſua
cū tympanis ⁊ organis gaudēs occurrit: qua vi
ſa ſtatim ſciſſis veſtibꝰ votū qō vouerat/ ſibi di-
xit. Filia mea decepiſti me/ ⁊ ip̄a decepta es. Que
mortis cōditionē libēter ſuſcipiēs: duos mēſes
plorādi ſuā virginitatē cū ſuis ſodalibꝰ poſtula
uit. Quibus cōceſſis. i. expletis deo pater virgi-
nē immolauit. ¶ Iſta poſſunt allegari exēplari- Morali-
ter ad multa: ⁊ primo cōtra mundanos: qui con- tas.
ſanguineos ⁊ amicos deſpiciunt: ipſoſqꝫ ſecū he
redes vel bonorū ſuorū participes eſſe nolunt.
Sed qñ ipſis cōtingit aliqua neceſſitas: tūc ſolēt
ipſos quos prius contēnebāt/ libēter recipere et
diligere: ⁊ maxime qñ vident eos tp̄ali proſperi-
tate/ ⁊ fortuna ꝓpollere: iuxta illud ꝓuer. Etiā pro.14.c
ꝓximo ſuo odioſus erit pauper. Amici ꝟo diui-
tū multi. ¶ Uel pōt allegari ꝓ baſtardis/ ꝙ ſcꝫ il- Aliter.
li qui illegitimo matrimonio procreant/ ſiūt ali- D
qñ fortes ⁊ boni milites: qui etiā ita ꝟtuoſe et
ſtrēnue ſe habēt/ ꝙ inter amicos ⁊ notos honorē
⁊ ſtatum merentur et obtinēt. ¶ Uel pōt allega- Aliter.
ri de iuramēto qualiter eſt obſeruādū/ qñ eſt li-
citū: ex quo vir iſte tanto dāno ſeruauit illicitū. Allegoria.
¶ Uel exponamus allegorice de xp̄o. Dicamus
itaqꝫ ꝙ iſte Iepte ſignificat xp̄m: q̄ reuera quaſi
ex cōcubina naſcit: ꝑ eo qō ex deo p̄re et virgine
matre/ q̄ erat alterīꝰ thori ⁊ fori gñatꝰ videtur.
Iſtū igit ꝓprij fratres ſcꝫ iudei repudiant: ⁊ ve-
lut de adulterio natū abhomināt ⁊ fugāt. Uñ
dr̄. Fratres paupis hois oderūt eū. Inopes ve-
ro ⁊ latrones. i. piſcatores publicani ⁊ peccato- Pro.19.a
res ip̄m tanqꝫ ducē ſequunt: ⁊ fidē eius recipiūt
⁊ affectāt. Unde. Non eñ veni vocare iuſtos/ ſed Mat.9.b
peccatores. Iſte igit q̄uis repudiatus a iudeis:
tñ cōtra amon. i. diabolū: princeps et dux filiorū
iſrael. i. fidelium conſtituit: ⁊ ꝓ victoria obtinē-
da propriā filiam. i. humanitatē deo patri immo
lauit: ⁊ ipſa ꝓ ſalute humani gñis et ꝓ victoria
mortē patit: ⁊ amon et populus ſuus. i. diabolꝰ
⁊ vitia ſuperant: et filij iſrael. i. fideles xp̄i libe-
rant. Unde tūc iſta pōt dicere illud Matth. Filia Mat.9.c
mea mō defuncta eſt. ¶ Uel dic qō Iepte eſt hō: Aliter.
cuius filia eſt propria caro: quam ſcilicet deo
debet vouere, et per penitentiam deo immolan-
dam ꝓmittere: vt cōtra amon. i. cōtra diabolū ⁊
peccata poſſit obtinere victoriā. Qñ igit cōtin- E
git ꝙ homo victoriā cōtra vitia vel cōtra tribu
lationes habuit vel ꝙ a deo donū ſpūale reporta
uit: ⁊ videt filiā. i. ꝓpriā carnē cū tympanis ⁊ or-
ganis. i. cū delitijs ⁊ delectationibus occurrere:
⁊ ſibi in via morum obuiare: ſtatim pro certo dꝫ

dicere ⁊ clamare. Filia mea decepiſti me/⁊ ipa de
cepta es. Decepiſti me dico/vitia ſuggerendo/ſꝫ
tuipſa decepta es/ꝑ pctm̄ ⁊ penitētiā ꝓmerēdo.
Iſtā igiť ſtatim dꝫ deo ꝑ penitentiā immolare:⁊
ſibi fletū ꝓprie ꝟginitatis.i.cōpūctionē ⁊ virtu-
tum ſterilitatē inſugere:⁊ tandē virginitate ſeu
ſterilitate deplorata/dꝫ eā ꝑ charitatē cōburere
⁊ per laborū fatigationē ⁊ pniam deo ſacrificare
vel offerre:dicēs illud qd̓ ſupra dictū eſt:decepi-
ſti me filia.ſ.mihi occurrēdo ⁊ cōtrariando/⁊ cū
tuis organis ⁊ mūdanis leticijs obuiādo:tu ve-
ro decepta ſis/penā debitā ſuſtinendo. Pſ. Filia
pſ.136.b babylonis miſera:beatus qui retribuet tibi re-
tributionē quā tribuiſti nobis. ¶Uel dic ꝙ filia
Aliter. eſt aīa peccatrix:q̄ ſcꝫ cū inani mūdi leticia tunc
videtur applaudere/⁊ feſtū facere diabolo patri
ſuo/qui tñ̄ ex hoc ſibi nō parcit: immo ipſam in
hier.31.d inferno immolat ⁊ occidit. Hiere. Uſqꝫ quo deli-
hie.46.f cijs diſſolueris filia vaga? Et iterum. Confuſa
eſt filia egypti ⁊c.

¶Capl'm xiij. Textus.

Rurſumqꝫ filij iſrael fecerunt malum in
conſpectu dñi. Moralitatum Ca. x.

F Uidā vir noīe
manue/vxorē habuit ſteri
lem: cui quadā die angel⁹
dñi apparuit ſibiqꝫ nūcia-
uit ꝙ filiū pareret q̄ ab vte
ro matris nazareus eſſet:⁊
ſuꝑ caput ei⁹ nouacula nō
aſcēderet:nec vinū nec ali-
qd̓ imūdū comederet aut
guſtaret:q̄ etiā ppl'm iſrael de manibus philiſti
noꝝ liberaret. Et in flāma ſacrificij angel⁹ in ce
lū aſcēdit. Puer ꝟo nat⁹ Sanſon appellat⁹ fuit
qui leonē tandē occidit:fauū mellis de ore eius
accepit:vxorē alienigenā.ſ.dalilā duxit/portas
gaze in montem portauit:mille viros cū mādi-
bula aſini interfecit:⁊ tandē plures philiſtinorū
Allegoria. moriens ꝗ̄ viuēs occidit. ¶Allegorice ꝑ Sanſo
nem qui interpretať ſol eorū/intelligitur ſol iu-
ſticie xp̄s de⁹ noſter: q̄ ꝓcerto matri ſue q̄ erat
ſterilis.i.virgo fuit ꝑ angelū nūciat⁹:⁊ ad lr̄am
ꝙ nazareus.i.ſanct⁹ debebat eſſe:⁊ ꝙ ab oi im-
mundo.i.pctō ſicut ſctūs ⁊ mund⁹ hr̄et ſe caue-
re:⁊ ꝙ vinū ⁊ ſicerā.i.carnis delicias q̄ inebriāt/
non erat guſtaturus:⁊ ꝙ nouacula.i.adulatio-
nes non eſſet admiſſurus:ſꝫ ppl'm ſuū ſctificatu-
rus:et a philiſteis,id demonibus liberaturus,
eidē matri extitit prenūciatus:vt patet in ver-
Luc.1.b bis angelicis. Erit inquit puer magnus coram
G dño. Quod enim naſcetur ex te/ſanctū. Ipſe eñ̄
ſalum faciet populū ſuū ⁊c.vide ibi. Iſte eſt qui
leonem diabolum ſuperauit:fauum mellis.i.hu-
manum genus de faucib⁹ ei⁹.i.de inferno acce-
pit ⁊ liberauit:vxorē alienigenā.i.eccleſiā de gē-
tibus deſpōſauit. Segetes philiſtinorū.i.ſectas
infideliū ⁊ hereticorū cōſumpſit: ⁊ igne vere fi-
dei inflāmauit:⁊ mediāte mādibula aſini.i.ipſa
xp̄i humanitate multos ſpūales inimicos ꝓſtra
uit:portas ciuitatis inferni aſportans ⁊ frangēs
in mōtē gaze.i.ꝑadiſi aſcēdit:⁊ plures hoſtiū.i.in
fideliū/moriēs ꝗ̄ viuēs ſpūalr̄ occidit:iqꝫ tū poſt
xp̄i paſſionem ⁊ mortem mediantibus apoſtolis
plures ꝗ̄ añ conuertit. Ut dr̄. In vita ſua fecit
Eccl'i.48.b monſtra:et in morte mirabilia operatus eſt.

¶Capi. xiiij. Textus.

Deſcendit ergo ſanſon in thānata: vi-
denſqꝫ ibi mulierē. Moralita. Ca. xj.

Sanſon deſcen-
dens in thānata philiſtinorū/
vidit ibi mulierē q̄ placuit ocu
lis ei⁹/ad quā deſponſandā de
ſcēdēs/catulū leonis rugientē
⁊ ſeuum obuiā habuit:⁊ irruē
te in ſe ſpū dñi,leonē manib⁹,
cū oino careret gladio/lacerauit. Poſt aliquos
vero dies deſcendēs,vt duceret mulierē quā de
ſponſauerat:declinauit vt videret cadauer leo-
nis:⁊ ecce examē apū in ore ei⁹.erat ⁊ etiā fauus b
mellis:⁊ accipiēs comedit:⁊ pr̄i ⁊ matri ſue ꝑtem
dedit:⁊ tñ̄ vñ mel habuerat nō oſtēdit. Tādē ꝟo
ꝯuiuis nuptiaꝝ ꝓblema de hoc fecit. De comedē
te inquit cibus,⁊ de forti dulcedo exiuit. ¶Iſta
pñt applicari ad xp̄m. Catul⁹ vero leonis ſeuus Moralitas.
⁊ rugiens ſpirās minarum ⁊ cedis in diſcipulos
dñi fuit Paul⁹:qui reuera qñ Sanſon.i.ſol iuſti
cie xp̄s vxorem alienigenam.i.eccleſiā de genti-
bus per fidē deſponſare voluit:⁊ ꝓpter hoc per
ſonaliter in thānata.i.in mundum deſcendit:ca-
tulus leonis ſeuus.i.paul⁹:ſibi fortiter reſtitit
⁊ occurrit:quapropter iſtū ante oīa ꝓſtrauit cō
uertendo:⁊ ipſum ſpiritualiter lacerauit ⁊ occi-
dit:inquantū in ipſo vitā carnalē ⁊ vitia interfe
cit. Quo ſcꝫ mortuo.i.mortificato et conuerſo,
examē apū.i.laboꝝ ſedulitatē:fauū mellis.i.ſcie
dulcedinē:⁊ fidei ſynceritatē in ore ſuo eloquē-
tie ⁊ predicationis inuenit:ita qd̓ ꝓprie dr̄. De
comedente exiuit cibus:⁊ de forti dulcedo pro-
rupit:q2 ſcꝫ iſte qui ante conuerſionem eccleſiā
comedebat ⁊ deuorabat,ipſam poſt conuerſio-
nem melle doctrine refecit. Unde de iſto exponi-
tur illud Gen. Beniamin lupus rapax. Mane co ge.49.d
medet predam:⁊ veſpere diuidet eſcas. ¶Uel ſi Aliter.
vis,iſta dic de Dionyſio vel Auguſtino: vel de
quolibet philoſopho doctore ad fidem conuer-
ſo. ¶Uel dic quod Sanſon eſt filius dei pro vxo Aliter.
re alienigena.i.pro humanitate vel eccleſia de A
gentib⁹ deſponſanda:deſcēdēs,leonem diabolū
proſtrauit:⁊ examē apū.i.collegiū ſanctorū pa-
trum cū melle deuotionis ⁊ ſpei quā in aduentu
eius habebant:in ore iſtius leonis.i.in inferno
reperit: quos patri ſuo deo rediens preſenta- Aliter.
uit. ¶Uel dic/de comedente diabolo vel inferno
dulcedo quā abſorbuerat tūc exiuit. Unde Iob Job.10.b
Diuitias quas deuorauit euomet:⁊ de vētre ei⁹ Aliter.
extrahet eas de⁹. ¶Uel dic ꝙ ſanſon eſt religio-
ſus:q̄ qñ vult vxore/id eſt grām ⁊ gloriā accipe-
re/neceſſe hꝫ patrem et matrem.i.oēm affectum
carnalem dimittere a via cōi.i.a mundi cōi vita,
⁊ ad religionis ſemitam declinare. Quod ſi fece
rit,leonem mortuum.i.xp̄m inueniet: et in ore
eius.i.in verbis eius mel dulcedinis ⁊ conſola-
tionis reperiet:examē etiā apum.i.cōitatem bo
norū ⁊ ſanctorū collegas ⁊ ſocios habebit: ⁊ ſic
vxorem iſtam.ſ.dei grām ⁊ gloriā ſibi deſponſa- Aliter.
bit. ¶Uel dic ꝙ qñ homo patre ⁊ matre relictis,
⁊ parentibus ⁊ mundo ſpretis,ſemitā religionis
ingreditur:leonē ſibi obuium.i.propriā carnem
occidere.i.ieiunijs macerare teneť. Quod ſi fe-
cerit,in ore ei⁹ mel inueniet:inquantū in ſua tri
bulatione vel pnia dulcedinē ⁊ cōſolationē per-
pendet. Uel leo ſignificat ferocitatem alicuius
tribulationis. In cuius ore mel inuenitur,qñ in
ipſo tormento diuina conſolatio ſentitur. Et ſic B
ad lr̄am de comedente cibus,⁊ de forti dulcedo
recipiť:vt habeť ſicut apparet in martyrib⁹:qui
dicebāt illud Pſal. Scd̓m multitudinē dolorum pſ.93.d
meorū in corde meo:conſolationes tue letifica-
uerūt animā meā. ¶Uel dic ꝙ leo ſignificat ali- Aliter.
quem diuitem tyrannū,vel officialē rapacē:vſu-
rariū vel crudelē:q̄ reuera qñ a ſanſone.i.a deo

per mortē corporalē occidit:fauus mellis.i.di-
uitiarū copia in ore ei⁹.in ſuis ſubditis reperit:
a quo ſaltē ipſe ſanſon.i.xp̄s in pſona pauperū
recreat.Ut cōiter em̄ tales nūq̄ pficiūt alijs/niſi
qn̄ moriunt:ꝛ tūc ſaltē neceſſe eſt q̄ de bonis ꝗ di
mittunt/alij recreent.Et ſic de comedēte cibus
exit:inq̄tū de iſtis deuoratorib⁹ moriētib⁹ ali-
qualis vtilitas reportat:ꝛ inquātū multi clerici
pauperes de eorū beneficijs ditant/ꝛ alij de eo-
rum diuitijs recreant.Unde Seneca in prouer-
bijs.Auarus niſi cum moritur/nihil recte facit.

Capitulū xv. Textus.

Poſt aliquātulū aūt tpis\cū dies tri-
ticee.Moralitatum Ca. xij.

Iudi.15.c CUm exercitus phi-
liſti-
norū p ligādo ſanſone veniſſet:ꝛ
filij iuda vt philiſteis traderet
duob⁹ nouis funib⁹ eū alligaſ-
ſent:irruit in ip̄m ſpūs dn̄i/ꝛ di-
ruptis funib⁹ apprehēdit mādi
C bulā aſini q̄ in terra iacebat:ꝛ occidit cū ea mil-
le viros:ꝛ philiſtinorū exercitum cōuertit in fu-
gam.Poſt qd̄ maxillā in terrā piecit:ꝛ cū ſupra
modū ſitiret/clamauit ad deū ne ſiti inter incir-
cūciſos periret.Tūc dn̄s miſertus ei molarē den-
tem de mādibula pfecta aperuit:ꝛ inde in abū-
dantia aqua exiuit/q̄ ſpm̄ eius refocillauit/ꝛ vi
res defecti corporis reparauit.¶Iſtud exponit
Greg.de xp̄o ꝛ p̄dicatoribus.Conſtat em̄ q̄ pre-
Moralitas. dicatores ſunt maxilla aſini:q: ſcʒ maxilla q̄ eſt
pars oris/ipſorū eloquētiā ſignificat:aſinus vo
aīal oneriferū ipſorū laborē denotat:ꝛ q̄ ip̄a ia-
cebat mortua/ipſoꝝ humilitatē ꝛ mortificationē
ps.43.d deſignat.Ps.Propter te mortificamur tota die.
Dico igit q̄ cū philiſtei.i.demones/ſanſonem.i.
xp̄m ligare/ipſiuſq̄ p̄dicationē ꝛ miracula/vir-
tuteſq̄ ꝛ opa impedire vellēt:filij iuda.i.ipſi iu-
dei in hoc philiſteis.i.demonibus cōſentientes:
ipſumq̄ primit⁹ ligauerūt:eiuſq̄ p̄dicationē im-
pediuerūt:duoſq̄ funes.i.tribulationē atq̄ mor
tē adhibuerunt.Sed vere iſte Sanſon/chriſtus:
ſpiritu dn̄i ſup eū irruente/iſtos duos funes re-
ſurgēdo dirupit:poſtq̄ maxillam aſini mortui,
id eſt p̄dicatores eloquētes/patiētes ꝛ mortifi-
catos accepit:ꝛ ipſis mediantibus mille viros.i.
multiplices pplos philiſtinorū/ꝛ īfideles ſpūali
D ter occidit:ꝛ in eis vitā carnalē gladio ſpūs in-
terfecit:inq̄tū ipſos ad veritatē fidei conuertit.
prou.12.a Un̄ dr.Uerte impios ꝛ nō erunt. Tandē vo iſtā
maxillā.i.ſanctos predicatores ꝛ aplos in terrā
proiecit inquātū p ipſis non curare eſt viſus:et
i mortē eos ꝛ tyrānorū pſecutionē tradidit ꝛ di-
miſit.Sed reuera cum ſalutē infideliū ſitiret:in
iſtis ſic piectis dentem molarē.i.virtutē ꝛ potē-
tiā miraculorū aperuit:ꝛ ab ipſis fontē aque vi-
ue.i.bn̄ficiorū copiā effluere fecit:q̄ extūc fideli-
bus concedere non ceſſauit. Iſta maxime appa-
ruerunt in Paulo:quo mediante multi cōuerſi
ſunt:ꝛ quo piector moriēte/de dēte molari aque
eloquētie ſue ſciaꝝ ꝛ doctrie effluere nō ceſſaue
runt:q̄ xp̄m ſitibundū in pſona fideliū refecerūt:
q: reuera aqua doctrine q̄ adhuc de iſta maxil-
la.i.de beato Paulo ꝛ Dionyſio/et alijs ſimilib⁹
emanat:xp̄m ſitientem reficit ꝛ confortat:inq̄tū
mēbra ei⁹.i.fideles huiuſmodi doctrina recreat
zach.13.a ſpūaliter ꝛ delectat.Un̄ zach. Erit fons patens
Eſa.55.a domui Iacob ꝛc.Eſa.Omnes ſitientes venite ad
Aliter. aquas.¶Uel dic q̄ ſanſon ſignificat aliquē tyrā
num impium ꝛ pternuʒ,qui cū aliqua maxilla
aſini mortui.i.aliqua vili mala et iniqua perſo-
na ꝛ humili aſinina ſeu ruſtica plebe nata:vt po-
te aliquo malo conſiliario vel balliuo vtitur ad
philiſteos.i.ad pauperes ſubditos occidendum
ꝛ dānandū ꝛ moleſtādū:ſed p certo ſepe fit q̄ ta
lis ſanſon.i.talis princeps ſeu tyrannus talē ma
xillā ſuā.i.talē balliuū officialem vel conſiliariū E
de officio vel ſtatu ſuo deponit ꝛ pijcit:ꝛ ip̄m ex-
heredat ꝛ depauperat,atq̄ punit:ꝛ fonteʒ aque
viue.i.diuitiaꝝ copiā apd̄ eū inuenit:q̄ ſitiʒ aua
ricie ſue temperat,dum ipſum ebibit atq̄ rapit.
Iſtud em̄ eſt cōe q̄ ad hoc tales pijciunt ꝛ depo-
nunt:vt ab ipſis ſitibūdis ꝛ auaris principibus
fons diuitiarū ſuarū poſtmodū ebibat.Un̄ dicit. Job.5.a
Cui⁹ meſſem famelicus comedet:ꝛ ipſum rapiet
armatus:ꝛ bibent alieni diuitias eius ꝛc.

Ex eodē ca.xv. Textus.

Poſt aliquantulum autem temporis.
Moralitatum Ca. xiij.

VXor alienigena
quā duxit ſanſon i thānata ini
to patre,q̄ ipʒ arguerat de hoc
q̄ dimiſſis filiab⁹ pplī ſui,vxorē
alienigenam accipiebat:ſtatim
poſtq̄ rediit ad paternā domū
duxit aliū viꝝ.ſ.vnū de pnubꝫ:
de q̄ ſanſon ad ipſam viſitandā iteꝝ veniens,ꝛ he
dum ſibi de grege offerēs:ꝛ cubiculū eius intra-
re volens,niſi ſcʒ pater ꝛ mater eius impediuiſ-
ſent,ſumme iratus fuit:qua ppter trecētas vul-
pes cepit,ꝛ ipſas vulpes p caudas ligauit ſimul
ꝛ faces ardētes ad caudas eaꝝ accēdit,ꝛ ipſis p
ſegetes philiſtinoꝝ dimiſſis,eas ſuccendit,penit⁹ F
ꝛ vaſtauit.¶Iſtd̄ em̄ pōt allegari exēplariter,q̄ Moralitas
nō eſt tutū ꝯtrahere aliquā magnā familiaritatē
cū alienis,pprijs dimiſſis cōpatriotis ꝛ vicinis.
Iſti em̄ facili occaſiōe hoīem dimittūt,ꝛ ad aliud
ſe cōuertūt ſicut de ſtipendiarijs cernimus cōti-
nue.Sicut etiā accidit de quodā rege Francie:q̄
nō pprijs hoībus,ſed alienis militibus pecunias
dabat:ꝛ eos ſibi vbis ꝛ pmiſſionibus alligabat
Sʒ cū ſurrexiſſet tribulatio,oēs eū reliquerūt:ꝛ
inimicis ipſius adheſerūt:ꝛ ſoli cōpatriote quos
prius cōtēnere videbat,ip̄m viriliter adiuuerūt:
Talis igit vxor.i.talis extraneus amicus,homi-
nem perfecte non diligit:ꝛ ad alios faciliter ſe cō
uertit.De quo Eccli.Eſt amicus ſecundum tem- Eccli.6.a.
pus ſuum:et nō permanebit in tempore neceſſita Aliter.
tis.¶Uel dic generaliter contra falſos amicos q̄
ad modū illius vxoris non diligunt hoīem niſi ſit
pn̄s.i.niſi benefaciendo ſe exhibeat p̄ſentem:q:
talis ſtatim vertit dorſum:ꝛ ad domū ſuā vel ad
alia negocia redit:ip̄m obliuiſcitur:ꝛ cū alio ma Aliter.
ritatur.i.aliū amicū querere molit.¶Uel dic cō-
tra malas mulieres:que reuera de abſentibus
parum curant:ſed ſtatim alios eligunt ſibi ꝛ pro Aliter.
curant.¶Uel dic q̄ talis vxor alienigena dicitur
eſſe eccleſia chriſti,que vxor de gentibus pro ma
iori parte eſt aſſumpta,ꝛ Sanſoni chriſto per fi-
dem deſponſata.Iſta eſt enim que poſt aſcenſio-
nē ꝛ receſſum viri ſui xp̄i ad domū patris,ſcʒ ad G
padiſum,vn̄ in thānata.i.in mundū apud genti-
les pctōres p iſta accipiēda deſcenderat:paꝝ in
amore eius ſtetit,q̄nimmo poti⁹ cito alteri viro.ſ.
mūdo,carni vel diabolo,p diuerſa vitia ſe tradi-
dit:ꝛ iſtius copulā ꝛ amorē dimiſit.Quapropter
iſte ſanſon xp̄s cōtra eā indignatus:iam vulpes
cū facibus.i.tyrannos cum crudelitatis ignibus
in eius ſegetes.i.in eius bōa tpalia currere per-
mittit ꝛ populum iſtius vxoris ſue adultere.i.
clericos philiſteos poculo vtentes.i.poculis et
ebrietati vacantes:mediantib⁹ hmōi vulpibus
malis ſecularibus contra eos colligatis,vaſtat,

Pſ.105.c depauperat ⁊ cõfundit. Pſ. Tradidit eos in ma-
nus gentiũ: ⁊ dn̄ati ſunt eorũ, qui oderunt eos.
Aliter. ¶Uel ad literã illud põt allegari cõtra eccleſia-
ſticos ſchiſmaticos: q̇ q꞉ virum ſuũ xp̄m, q̄tũ ad
verã eius fidẽ reliquerũt, ⁊ diabolo ꝑ hereſes et
ſchiſmata adheſerũt: ergo tradidit eos ipſe ſam-
ſon xp̄s vulpibꝰ.i. hereticis ⁊ falſis doctoribus:
facibꝰ male doctrine eos illuminãtibꝰ, ⁊ ſegetes
virtutũ poculoꝝ ſuoꝝ calice exterminantibus.
Cañ.2.d Uñ in Cãti. Capite nobis vulpes puulas q̄ demo
Aliter. liunt vineas. ¶Uel dic ꝙ ꝑut cõiter iſte adulte-
re eccleſie ſeu ſecte ⁊ eoꝝ ppl̄i vniuerſi a vulpibꝰ
i. a tartaris ⁊ paganis infeſtant: ⁊ ſegetes ⁊ bo-
na eorũ ab ipſis infidelibꝰ, quibus vt cõiter ſub
iecte ſunt, depredatur. Patet in grecis, q̇ mole-
B ſtant a turcis. In armenicis ⁊ georgianis, qui
ſubijciunt parthis. In ruthenis, q̇ obediunt ro-
manis. In neſtorianis, q̇ captiui tenentur ab In-
dis. In ſurianis ⁊ iacobinis, q̇ violenter ſeruiũt
egyptijs. In nubianis, q̇ iniurias patiuntur ab
ethiopibus conuicinis. Ecce ergo q̃ adultera
xp̄i vxor, cũ Philiſteis.i. cũ ſuis infidelibꝰ xp̄ia-
nis a vulpibus infeſtat: ⁊ q̃ ab infidelibꝰ ſubiu
Pſ.62.e gat: q꞉ reuera ſicut in Pſal. 62. Tradentur in ma
nus gladij, partes vulpium erunt. Ecõtra autẽ
videmus de vxore legitima, q̄ thorũ xp̄i nõ fre-
git, ſed fidem inuiolatã ſeruauit, ſcʒ de romana
eccleſia vel latina, que cũ populis ſibi ſubiectis,
quã nulla vulpes ſeu infidelis ſuppeditat: quin
potius ipſa eas quotidie ſubijcit atq̃ calcat: ſicut
ad literam videmus de polonis, vngaris, ⁊ hi-
ſpanis: qui q̄uis infideles habeant cõuicinos, il-
lis tñ non obediũt, ſed diuino munere ipſos quo
Aliter. tidie ſubijciunt atq̃ vincũt. ¶Uel dic ꝙ iſta vxor
eſt anima, quã chriſtꝰ fide ⁊ gratia ſibi copulat:
que tñ per pctm̄ alteri viro, ſcʒ diabolo ſe donat:
ita quod dato ꝙ vir ſuus Sãſon.i. chriſtus fide-
lium ſol: hedum ſibi offerat.i. fetorem ſui pecca-
ti ad memoriã reducat: ⁊ cubiculũ cordis eius ꝑ
gratiam intrare cupiat: pater tñ et mater vxo-
ris iſtius.i. mundus ⁊ caro, introitum iſtum ve-
A tant: quo indignatꝰ vulpibus.i. demonibus ⁊ vi
Aliter. tijs vniuerſis, nocendi ſibi ⁊ populo ſuo licentiã
adminiſtrat. ¶Uel dic ꝙ vulpes iſte ſunt vſura-
rij ⁊ alij fraudulenti, ⁊ heretici ⁊ falſi ſocij ⁊ ami
ci: quos ſcʒ Sãſon diabolꝰ ꝑ caudas ligat: ⁊ eos
inuicem aſſociat: ⁊ faces ardentes auaricie eis
adminiſtrat, ⁊ ſic ſegetes.i. ſubſtantias Philiſti-
noꝝ.i. pauperũ per iſtos deuorat et deuaſtat: vt
ptʒ ad literam de ſocietatibus vſurariorũ: q̄uis
mali diuerſas faces.i. varios nocendi colores ha
beant: in cauda tñ.i. in fine ⁊ in intentione illis cõ
ueniunt: et ad nocendũ philiſteis.i. pauperibus
ſimul volant: vt etiam ptʒ de balliuis et aduoca
tis, qui ignem rapine contra ſubditos et paupe
res ſimul portant. Uñ de talibꝰ ſic ligatis põt di-
ci dici illud Treñ. Propter montem ſion, q꞉ diſ-
Aliter. perijt, vulpes ambulauerunt in eo. ¶Uel dic ꝙ
Matth.8.c iſte vulpes ſunt auari. Uñ dr̄. Uulpes foueas ha
bent. Iſti igitur in caudis faces habere dicũtur:
ꝓ eo q̇ circa finem vite que in cauda intelligit,
magis ardẽtes ⁊ amplius auari eſſe noſcuntur:
⁊ Philiſteos.i. pauperes ⁊ eoꝝ ſegetes.i. eoꝝ tẽ-
porales ſubſtantias amplius cõburere ⁊ ledere
cõprobantur. Unde Seneca dicit, ꝙ cũ cetera vi-
Apoc.9.b tia ſeneſcunt, ſola auaricia iuueneſcit. Uñ Apoc.
Aliter. Aculei erant in caudis eorũ. ¶Uel dic ꝙ poſtq̄
B Sãſon chriſtus alienigenã vxorem ſuam aſſum
pſit: vulpes.i. aſtutos ꝑdicatores accepit: qua-
1.Cor.12.e lis.ſ. erat Paulus, qui dicebat. Cum eſſeʒ aſtutꝰ,
dolo cepi vos. Ipſoſq̃ ſimul per charitatem li-
gauit: ⁊ caudas ad caudas.i. eorum intentiones
2.Cor.12.e ſimul iunxit: ⁊ ſic Philiſtinorum, id eſt demonum
ſegetes ⁊ poſſeſſiones.i. infideles ⁊ peccatores

igne ſancti ſpiritus ⁊ fidei inflammauit, dicẽs il- Luc.12.f
lud Luc. Ignẽ veni mittere in terrã: ⁊ quid vo-
lo niſi vt ardeat?

¶ Capitu. xvj. Textus.

**Abijt quoq̃ in Gazã: ⁊ vidit ibi mulie-
rẽ meretricẽ. Moralitatum Cap. xiiij.**

Samſon in Ga-
zam philiſtinorum ciuitatẽ
deſcendens, ad quandam
mulierẽ meretricem intra-
uit: quem ſtatim detinere ⁊
occidere philiſtijm volue-
runt. Ipſe vero portas ciui
tatis fregit ⁊ aperuit: ⁊ exiẽs
ſecũ in montem portauit.

¶Sic vero cum chriſtus in ciuitatem philiſtino Moralitas
rum.i. in infernum ciuitatẽ demonum deſcendiſ-
ſet: et mulierem meretricẽ.i. naturam humanam
peccatricẽ ibidem viſitaſſet: philiſtei.i. demones
ipſum ibidem detinere nequiuerunt: q꞉ ſcilicet
fractis ⁊ apertis ianuis illius ciuitatis, in mon-
tem paradiſi receſſit. Pſal. Quia contriuit por- Pſ.106.b
tas ereas: ⁊ vectes ferreos cõfregit. ¶Samſon Eodẽ.c.a
amauit mulierẽ q̄ morabat in valle ſorech, q̄ da-
lila vocabat. Ad quã philiſtei venientes, ſuggeſ
ſerunt ei quod Samſonem deciperet: ⁊ vbi eſſet C
fortitudo eius diſceret: ipſumq̃ ipſis traderet:
promittentes ꝙ ab eiſdem premium reportaret.
Iſtum igitur dalila primo ſeptẽ funibus, tandẽ
alijs nouioribus ligauit: ⁊ poſtea ſeptem crines
cum liciatorio in terram infixit. Que oĩa cũ cla-
maret, philiſtijm ſuper te Samſon, faciliter diru
pit. Cui tandẽ finaliter cum gemere non ceſſaret,
fortitudinem in ſuis crinibus eſſe dixit. Hec igit
Samſonem ſuper genua ſua dormire fecit: ⁊ vo-
cato tonſore ſeptem crines ſibi abraſit. Quo fa-
cto fortitudo eius defecit: et dominus ab eodem
receſſit. Nazareus enim erat ſamſon: et nouacu-
la ſuper caput eius non aſcenderat: ⁊ ideo ſum-
mam fortitudinem obtinebat. Ubi igitur ſeptem
capillos amiſit, fortitudinem etiam perdidit: ⁊ in
philiſtinorum manibus vxoris ſue fraudulen-
tia datus eſt. ¶Samſon moraliter eſt ſpiritus Moralitas
Dalila vero que interpretatur ſitula: habitãs in
valle ſoreth, q̄ interpretatur optima vinea, eſt
caro: que ſcʒ delitias ſitire cognoſcitur: et in vi-
nea ebrietatis habitare vt cõmuniter delectat.
Qñ igit accidit ꝙ ſamſon.i. ſpiritꝰ, adamat iſtã
mulierẽ meretricẽ, ſcʒ carnem propriam: ⁊ in eiꝰ
conſentit laſciniã: ſtatim aſſunt philiſtei.i. demo
nes ſuggerẽtes iſti meretrici, ꝙ ipſum ſuum virũ,
id eſt ſpiritum decipiat: ⁊ ꝙ ad delectatiões ſuas
ipſum taliter trahat ꝙ ſpiritualem fortitudinem
ſibi tollat. Quibus libẽter iſta meretrix obediẽs D
ſtatim nititur ipſum ſeptẽ funibus ligare.i. vni-
uerſis malis cõplacẽtijs oblectare: tandẽ ſtudet
nouos funes.i. nouas delectationes ⁊ cõplacen-
tias adhibere: ⁊ poſtea crines.i. affectiones ⁊ co-
gitationes ipſius in terra.i. in terrenorum cona
tur affectione infigere. Que tamen omnia Sam-
ſon.ſ. fortis ſpũs ſolet rumpere: ⁊ ſe de malis co
gitationibus, delectationibꝰ ⁊ affectionibus fa-
ciliter liberare. Pſal. Laqueus contritus eſt: et
nos liberati ſumꝰ. Quia pro certo q̄diu ceſaries
capillorum, id eſt multitudo virtutum ⁊ donorũ
in homine perſeuerat: tandiu etiam durat ipſius
fortitudo: ita quod nullus funis alicuius male
concupiſcentie vel complacẽtie ipſum tenet aut
ligat. Unde Job. Nunquid ligabis rhinocero- Job.39.b
ta ad arandum loco tuo? Et ideo iſta mulier
caro, intantum facit finaliter ꝙ Samſon, id eſt

ſpūs conſentiendo in pctō:ſuper genua ſua dor
mit ⁊ delectatur:⁊ ſic ſeptē crines.i.ſeptem dona
ſpūſſancti ſibi ſubtrahit ⁊ furatur.Quo facto ſta
tim dn̄s ab eo recedit,⁊ reſiſtendi fortitudinē ꝑ=
dit:⁊ a Philiſteis.i.demonibus capitur ⁊ ligat̄:
⁊ ſic vxoris ſue meretricis.i.carnis fraudulētia
Eccl'ia.35. decipit̄ ⁊ dānatur. Unde dicitur. Breuis omnis
Eodē.c.e malicia ſuꝑ maliciā mulierum. ¶Hic habetur ꝙ
poſtq̄ Samſon mediante mala muliere. Dalila
fuit ceſarie tonſus,⁊ ꝑ cōſequēs fortitudine pri=
uatus:ſtatim philiſtei ip̄m ceperunt,⁊ captū ex=
cecauerunt:⁊ excecatū in carcere poſuerūt,⁊ in=
carceratū molere:⁊ corā ſe ludere fecerūt: ſed tn̄
E poſt hoc factū eſt,ꝙ ſamſon a philiſteis exceca=
tus q̄ ipſum excecauerant,ſimul in domo ſui cō=
uiuij ruina domicilij facta ſuper eū, omnes per=
Moralitas ierunt. ¶Sic vere quādo ſamſon, ideſt aliquis
fortis ⁊ virtuoſus homo mediāte mala muliere,
ſcꝫ carne propria,ceſariē virtutum ,⁊ per conſe=
quēs reſiſtendi fortitudinē perdit:ſtatim a phili
ſteis,ideſt a demonibus per diuerſa peccata ca=
pitur:⁊ oculis diſcretiōis orbat̄:⁊ ſic excecatus,
obſtinatus et hebetatꝰ in carcere male cōſuetu
dinis includitur : ⁊ tandem molere.i.ad mūdi la
bores ⁊ negocia circūire cōpellit̄:⁊ ſic coram phi
liſteis,i.demonibꝰ:ipſoꝝ voluntati obediens lu
dere et ludos diuerſorū peccatorum facere cō=
probatur. Finaliter tn̄ in eorum conuiuio, ſcꝫ in
inferno vna cū ipſis morit̄ ⁊ dānat̄:⁊ ſic homo ꝑ
fraudulentiam mulieris quam amabat. i. pro=
prie carnis:non ſolum excecatur:imo etiam vita
3.Reg.21.g ſpirituali et eterna priuatur.Unde dicitur.Cōci
tauit Achab regē ieſabel vxor ſua:⁊ abominabi=
Eodē ca.g lis factus eſt. ¶Hic habes ꝙ ſamſon mediāte da
lile fraudulentia factus cecus:dum coram phili
ſteis luderet:a puero qui ipſum regebat , petijt
ꝙ paullſper quieſcendo,ipſum ad columnas do
mus inniti permitteret.Quod cū factum eſſet,co
F lumnas fortiter cōcuſſit:⁊ totam domum que co
lumnis innitebatur,ſuper ſe ⁊ ſuper philiſteos q̄
ibi conuiuebant excuſſit: ⁊ ſic ſe ſimul ⁊ eos op=
preſſit:capillis enim ſuis excreſcentibus, fortitu
Moralitas do eius recreuerat:⁊ ideo faciliter colūnas ſtra
uit:et plures moriens q̄ viuens occidit. ¶Si vis
dic ꝙ Samſon eſt peccator debilis et cecus : qui
tunc temporis fortis efficitur,quando per peni=
tentiam ceſaries virtutum in eo recreſcere com
probatur:q2 ſcꝫ homo poſt lapſum magis q̄ an=
te roboratur:ita ꝙ columnas principalium vi=
tiorum concutiens, philiſteos.i.demones vince=
re comprobat̄:⁊ ad maiorē triumphum poſt ca=
2.Co.12.e ſum reſeruatur.Ep'ls.Cum enim infirmor, tunc
fortis ſum. Uide de dalila quomodo excecauit
ſamſonem,expoſitum ſupra lib.xij.cap.de ara=
Aliter. nea. ¶Uel ſi vis applica iſta allegorice ad Chri=
ſtum:qui moriendo vicit aduerſarium noſtrum
diabolum ⁊c.

¶Capitu.xvij. Textus.

Fuitq̄ eo tempore vir quidam de mōte
ephraim. Moralitatum Cap. xv.

SIcut in mul=
tis paſſibus huius libri ſe
piſſime replicatur illō ver
bum. In diebus illis non
erat rex in iſrael:ſed vnuſ=
G quiſq̄ faciebat qō ſibi re=
cte videbatur. Et ſubditur
in multis locis , quod filij
iſrael deum dimittebāt,et
idola adorabant,⁊ ſe diuerſis vitijs implicabāt.
Dic autē in primo,xvij ⁊.xviij.ca.fit ſpāliter mē=
tio de quodā micha noīe ephrateo:q̄ de pecunia
ſua fecit idolū: ⁊ in domo ſua cōſtituit ſacerdo=
tiū:⁊ quēdā leuitā fecit ſacerdotē: ⁊ poſtea a fi=
lijs dan extitit ſpoliatus. ¶Dic ſil'r,ꝙ qn̄ in iſrl' Morali=
i.in eccleſia vel patria vel collegio vel clauſtro, tas.
officio vel beneficio nō eſt rex,iudex vel prelatꝰ,
vel rector,ſed quilibet ꝑmittit̄ facere pro libito
volūtatis ſue:tūc reuera iſrael.i.ſubditi ipſi fa=
ciliter deum obliuiſcuntur ⁊ deſerunt:⁊ ad iola
i.ad mundi bona ficticia appetenda ⁊ adorāda:
vel ad idola.i.ad mulieres,⁊ ad luxuriā ſe con=
uertunt,multaq̄ peccata cōmittunt ⁊ faciūt. Re
gulariter enim eſt verū,ꝙ abſentia iudicis boni
vel prelati multorū maloꝝ eſt cauſa:⁊ ideo p̄lati
vel ſuperiores non bene faciūt,qn̄ ꝓpter defectū
prouiſionis officia ⁊ beneficia dimittunt,vaca=
re:⁊ qn̄ ipſorum rectores alibi q̄ in locis ſuis ſi= Hie.c.a
ne cauſa permittunt vagari vel vacare.Hie. Pa=
ſcat vnuſquiſq̄ eos qui ſub manu ſua ſunt.

¶Capitu.xix. Textus.

Fuit quidam vir leuites habitans in la
tere. Moralitatum Capitu. xvj.

FUit vir vnus le= D
uites de mōte Ephraim habēs
vxorē de bethleem:quā ad do=
mum paternā recedentē ſecutꝰ
eſt vir ſuus vt reducere poſſet
eā.Cū igitur reduceret eā et
iuxta iebus ciuitatē gentilium
die aduesperaſcente trāſiret,ibidē remanere no
luit ſed ad ciuitatem gabaa q̄ erat iſraelitaꝝ:ſcꝫ
filioꝝ beniamin hoſpitatū tranſiuit:vbi tamen
male ſibi ſucceſſit:q2 mali viri ciuitatis illiꝰ, vxo
re eius nocte taliter ſunt abuſi:ꝙ dū tādē ad vi
rum ſuū rediret,ante hoſpitis ianuā expirauit.
Tandē tantū facinꝰ vidēs vxorē ſcꝫ ſuā taliter
mortuā:ipſam i duodecim partes diuidēs,ꝑ vni
uerſos filios iſrael miſit:⁊ ad vindictā criminis
omnes filios iſrael cōtra gabaa etiā inuitauit.
¶Illud allega ꝙ qn̄q̄ eſt tutiꝰ ſtare in ſtatu et Moralitas
gradu ſeculari vel inferiori q̄ aſcēdere ad maio
rē,⁊ q̄ arduā vitā eligere ⁊ dimittere cōem. Ille
em̄ vxorē ſuā.i.carnem ſeu voluntatē ad vitā re
ducere volens:⁊ ob hoc gētilē ciuitatē dimittēs,
ad iſraeliticā ciuitatē aſcēdēs,ibidē deluſionem
accepit:⁊ ab huiꝰ ciuitatis inhabitatoribꝰ ſum=
mā iniuriā incurrit:q2 ꝓ certo ſepe fit ,ꝙ homo
in ſtatu laicali publico vel gentili, nō dignat̄ ma
nere:ſed ad iſraeliticā.i.ſpūalem gentē.i.eccleſiā
vel religionē nititur aſcendere: ⁊ ab inhabitato=
ribus illius ciuitatis,ſcꝫ religionis:tot ⁊ tāta ſu
ſtinet,ꝙ meliꝰ ſibi fuiſſet ꝙ i inferiori ſtatu ⁊ gra B
du māſiſſet.Loth em̄ nec in Sodomis , nec in ſe=
gor inuenit̄ peccaſſe:⁊ tn̄ in monte in quo ſaluare
ſe crediderit,legit̄ cū ꝓprijs filiabꝰ inceſtū turpiter
cōmiſiſſe.Sic vere multi ſunt q̄ mūdū deſerūt,et
in mōte religionis ſe ſaluare credūt.Uerūtn̄ tot
filios belial. i.tot hoſtes ſpirituales inueniunt,
ꝙ ibi grauius delinquunt. Ideo bene dicitur Eccli.3.c
Eccli. Altiora te ne q̄ſieris. ¶Uel dic ꝙ iſte leui= Aliter.
tes ſignificat ſpm̄,⁊ vxor eius carnē:que reuera
ſpūs diſciplinā fugiēs,libenter redit ad domum
p̄ris.i.in mūdū ad mūdi diuitias ⁊ ad ſeculi di=
gnitates ⁊ voluptates. Ad hāc igit̄ qn̄q̄ vir ſuꝰ
i.ſpūs:vxorē.i. carnē reducere q̄rit: ⁊ de mundo
ad domū grē per pn̄iam ipſam trahit:ſed reuera
filij belial.i.demones qn̄q̄ ſibi occurrūt: ⁊ eā ꝑ
diuerſa crimina ꝓſternūt: ⁊ erga eā abominatio
nē faciūt ⁊ cōmittunt. Sic igit̄ fit ꝙ fatigata vi=
tijs,ad virū.i.ſpm̄ vel ad xp̄m redire q̄rit:cui vir
ille cōpatiēs,mortuā.i. peccatricē inuenit: qua=
propter

ꝓpter ipſam ꝑ fruſta.i.ꝑ diuerſas ſatiſfactio-
num partes diuiſit:⁊ ꝑ oēs fines iſrael.i.ad oēs
ſctōs,⁊ ad oia ſatiſfactionis opera ipſam mittit:
vt ſcȝ q̄t in ſe habuit carnalis delectamēta, tot
de ſe faciat holocauſta:ſicut de magdalena dicit
Apoc.18.b. Greg. Iuxta illud Apoca. Quātū glorificauit ſe
B ⁊ in delicijs fuit,tantum date ei de tormentis.

Capitu. xx. Textus.

Egreſſi itaq̨ ſunt omnes filij iſrael. Mo
ralitatum Capitulum xvij.

Cum filij iſrael
eſſent cōgregati cōtra ga-
baa ꝓ ipſa deſtruēda, ⁊ ꝓ-
pter crimē adulterij puniē
duȝ:demandato dn̄i iudas
fuit dux eoꝝ. Sȝ cum p̄les
iuiſſēt ad bellū ↄ̄ gabaa:ſic
fctm̄ eſt ꝙ p̄ria viceno legū
tur fleuiſſe:⁊ victi ſūt:⁊ ſcd̄a
vice fleuerunt ⁊ conuicti ſunt:tertia vero vice
ſederūt,fleuerūt ⁊ ieiunauerūt,⁊ ſacrificauerūt
Moralitas ⁊ tūc vicerūt. ¶ Iſtud ſic exponit,ꝙ ad hoc ꝙ ho
ſtes ſpūales debellare poſſim⁹ tria ſunt neceſſa-
ria:ſcȝ ꝙ iudas q̄ interpretat̄ ↄfeſſio p̄cedat,ꝙ lu
ct⁹ ⁊ ↄtritio ſuccedat. ⁊ ꝙ ieiuniū ⁊ ſatiſfactio ac
cedat. Non eñ̄ ſufficit iudas ſolus.i.cōfeſſio:nec
luctus ſuperadditus,ideſt cōtritio ſȝ neceſſe eſt
eſt ꝙ interſit ieiuniū ⁊ carnis maceratio:ſeſſio.i.
mētis q̄es ⁊ ꝑſeuerās ſtatio:ſacrificiū.i.bonorū
operū executio:tūc eñ̄ ſi oia illa aſſint:ciuitas
gabaō.i.mala cōſcientia deſtruit̄:⁊ ab hoſtibus
Aliter. ſpūalibus triūphat̄. ¶ Uel ſm̄ gloſſam Gregorij:
ſupponit eñ̄ ꝙ iſti q̄ volebāt alios ꝓ delicto pu-
nire pctōres erāt:⁊ iō quouſq̨ ſe correxiſſent ⁊ de
licta ſua aquis lachrymarum lauiſſent alios vin
cere vel corrigere nō poſſent. Nec ad hoc digni
C inuenti ſunt quouſq̨ fleuerūt,⁊ de ꝓprijs crimi-
Ioh.8.a. nib⁹ penituerunt. Unde dicitur. Qui ſine pctō eſt
prius in ipſam lapidē mittat. Unde Grego. idem
dicit. Reuocent̄ ad conſcientiā vt pri⁹ corrigant
ꝓpria:⁊ tunc reprehendant aliena.

¶ Moralitatum libri Iudicū Finis.

Moralitatum liber octauus libri Ruth.

Capitulum j. Textus.

In diebus vnius iudicis. Moralitatuȝ
Capitulum Unicum.

Ruth mulier ali
enigena viro iſraelitico fuit
nupta:ſȝ eo mortuo inter ꝓ
pinquos viri mortui ſermo
habitus eſt de ruth in vxorē
accipienda. Un⁹ igit̄ propin
quoꝝ agrū defuncti mariti
ipſius ruth bene poſſidere
volebat:ſȝ vxorem accipere
nō curabat:quapropter, q̄r vnum ſine altero ha-
bere non potuit,iuri agri ⁊ mulieris ceſſit. Qua
propter ſcd̄m legem ipſa mulier calciameta eius
ſoluit ⁊ in faciem eius ſpuit:⁊ domus eius dom⁹
D diſcalciati dicta fuit:quia ſemen fratris ſui mor-
tui ſuſcitare noluit. Alius aūt propinquus Booȝ
nomine,ipſam in vxorē accepit:⁊ ſic agrum de-
Moralitas functi poſſedit. ¶ Iſta gētilis mulier eſt de genti
bus ſumpta eccleſia:que viro iſraelitico Noemi
que iterpretatur pulchra.i.chriſto filio virginis
que pulcherrima eſt ⁊ formoſa,extitit deſpon-
ſata. Sed reuera poſt mortē ipſius viri ſui iā vi-
demus duos ꝓpinquos.i.duo genera prelatorū
de iſta vxore.i.de eccleſia ducenda ⁊ obtinenda
ad inuicē diſceptare. Sunt eñ̄ quidā mali p̄lati,
q̄ bene volūt habere agrū:ſed vxorē nō curāt.i.
q̄ bene querūt emolumētū ⁊ lucrum:ſed de eccle
ſia vel ipſius ſpūali regimine parū tractant. De
q̄bus dicit Apoſtolus. Omnes que ſua ſunt que- Phil.2.c.
runt,nō q̄ Ieſu chriſti. Et ideo tales qui magis
querūt temporalia q̄̄ ſpiritualia ſunt diſcalcian
di ⁊ cōſpuendi i.calciamētis beneficiorū eccleſia
ſticoꝝ priuādi ⁊ vituperandi,⁊ alij loco eorum eo-
rū ſubſtituēdi: Apoſtolus. Aufert primū vt ſe- Heb.10.b.
quēs ſtatuat. Tales eñ̄ q̄ ſuſcitare ſemē fratris
ſui mortui,ſcȝ chriſti.i.facere vtilitatē animarū
ſuarum renuunt:ſed ſolū temporaliū lucra que
runt repudiari,cōſpui,⁊ vituperari merentur:⁊
alij ſubſtitui ⁊ ſubrogari iubētur. Alij autē ſunt
boni prelati ſignati in booȝ: qui interpretatur,
in quo virtus,ſeu in quo fortitudo quia ſcilicet
iſti primo vxorē.i.eccleſiā querūt:⁊ ſecundario
agrum ideſt tēporale cōmodū habere volunt,⁊ E
ſic vtrūq̨ habere digni ſunt:quapropter vxorē
iſtā recipiūt atq̨ ducūt. Dignū eſt eñ̄ ꝙ illi q̄ p̄ri
cipaliter querunt ſpiritualia,habeant ſecunda-
dario temporalia ⁊ terrena:⁊ ꝙ q̄ ſemen fratris
ſui.i.chriſti,predicādo ⁊ pctōres ↄuertendo ſu-
ſcitant:etiā agrū,ideſt tꝑaliū ſubuentionem:vel
etiā agrū ideſt beneficiorū ꝓuiſionem habeant ⁊
acquirāt. Apoſtolus. Si ſpūalia ſeminauim⁹ vo 1.Co.9.b
bis,nō magnum eſt ſi carnalia veſtra metamus.

¶ Moralitatum libri Ruth Finis.

Moralitatū liber nonus libri primi Regum.

Capitulū j. Textus.

Fuit vir vnus de Ramathaim ſophim
de monte Ephraim. Moralitatum Ca-
pitulum j

Fuit vir quidā
de Ramathaim ſophim hel-
chana noīe q̄ habuit duas
vxores,annā ſcȝ ⁊ phenēnā
q̄rū vna erat ſterilis ſcȝ an-
na: phenēna aūt fecunda:⁊
iſta fecūda ſterili impropera- F
bat: quapropter iſta anna tri
ſtis ⁊ flebilis ꝓ̄lē a dn̄o pete
bat:primogenitū ſuū ſi maſcul⁹ eēt,offerre dn̄o
ꝓmittebat. Sic igit̄ factū eſt ꝙ iſta prius ſterilis
peperit ⁊ poſt hoc multos filios parturiuit. Illa
v̄o emula q̄ fecūda fuerat,ſterilis facta fuit:ſicut
infra dicit̄. Donec ſterilis peperit plurimos:⁊ q̄ 3.Re.2.a
multos habebat filios,infirmata eſt. ¶ Helchana Moralitas
q̄ interpretat̄ poſſeſſio,eſt chriſtus filius dei pa-
tris:q̄ vir vn⁹ ꝓ eo dicit̄,ꝙ vna ꝑſona vn⁹ deus i
natura duplici,vn⁹ chriſtus cenſet̄ ⁊ credit̄:de ra
matha etiā qḋ excelſum interpretat̄,dr̄ eſſe: ꝓ eo
ꝙ iſte de excelſo celorū habitaculo noſcit̄ adue-
niſſe. Uñ ipſe dicit. Ego de ſurſum ſum. Unde in Ioh.8.c
Deut. habitaculum eius ſurſum. Iſte igitur in Deut.33.d
hoc mundo duas habuit vxores.i.duas ſectas fi
dē tenētes ⁊ cōtētes ꝑ fidem ⁊ gratiam ipſius
matrimonium affectātes. Prima fuit ſynagoga:
q̄ in principio nō fuit ſterilis,ſed multoꝝ ſctōruȝ
genitrix atq̨ mater. Secūda fuit eccleſia de gen
tibus que ſcȝ ante ſui cōuerſionem ſterilis erat:
et nullum virum ſanctum penitus generabat.

Synagoga igitur dicta eſt phenēna: que inter-
pretatur cōuerſio: quia iſta finaliter cōuerſa eſt
in arcum prauum. Eccleſia vero dicitur Anna:
que interpretatur gratia ſaluatoris: que eſt in
tempore gratie: quia ſcilicet iſta meruit gratiā
ſaluatoris. Quid igitur dicam? Pro certo dicam
ꝙ iſta prima vxor, que primo fecunda virtutibꝰ
G et ſanctis hominibus erat: ꝛ que ſocie ſue id eſt
gentilitati primitus tanq̄ vili peccatrici ꝛ ſterili
illudebat: facta eſt igitur modo peccatrix et ſte-
Eſa.47.b. rilis. Unde Eſa. Uenerunt tibi duo hec ſimul, ſte
rilitas et viduitas. Gentilitas vero poſtq̄ per
penitentiam flens et lugens ad fidem fuit con-
uerſa facta eſt fertilis, ꝛ in bonis perſonis ꝛ vir-
tutibus ꝛ meritis abundans copioſa ꝛ pinguis
Unde ipſa eſt que poteſt dicere illud Apoca. Se-
deo vt regina, et vidua non ſum: et ſterilitatem
Apoc.18.b. ignorabo. ¶ Uel dic ꝙ due vxores Chriſti ſunt
Aliter. due ſecte clericorum et laicorū. Prima igitur vi-
ta eccleſiaſtica, primo fuit virtutibus abundās
et fertilis: ſed pro certo modo facta eſt ſterilis ꝛ
inanis. Econtra vero ſecularium vita modo eſt
in virtutibus fertilior, que antiquitus fuit ſteri-
lior: quia vt communiter plures inueniuntur ce
teris paribus boni ſeculares q̄ boni eccleſiaſtici
vel boni regulares. Unde Gregorius dicebat in
perſona eccleſiaſticorum. Timenduꝫ eſt ne nobis
cadentibus ſurgat, qui nobis ſtantibus irridet
Aliter ¶ Uel dic ꝙ iſte due vxores ſignificant duo gn̄a
pſonarum. ſ. quoſdam fructuoſos et fertiles: de
ſua tamen virtute preſumentes, et alijs irriden-
tes: qualis fuit phariſeus ille qui ſeipſum cōmē-
dabat, ꝛ publicanū condēnabat. Item alios ſte-
D riles ꝛ peccatores: flentes tñ ꝛ penitētes, ꝛ de ſte
rilitate ſua dolentes, ꝛ pro partu bonorum ope-
rum deum exorantes, et ſpiritum contribulatū
ſacrificantes. Iſta eſt ergo veritas ꝙ tales pre-
ſumptuoſi faciliter in peccatum cadunt ꝛ ita ſte
riles ſunt: flebiles vero ꝛ penitentes a vitijs re-
ſurgūt: ꝛ ſic fructuoſi et virtuoſi exiſtunt. Alle-
Aliter ga illud Grego. ſupra dictū. ¶ Uel dic ꝙ helcha-
na eſt prelatus: q̄ dicit vir a virtute, vnus a ſim-
Aliter plicitate: de ramatha a vite ꝛ ſcientie ſublimita
te: cuiꝰ ſcꝫ duplex eſt vxor, ſcꝫ actiua ꝛ ꝯtempla-
Aliter tiua ꝛc. ¶ Uel dic ꝙ anna ſterilis eſt btā virgo: q̄
ſamuelē. i. Chriſtū miraculoſe peperit quē abla
ctatū in tēplo obtulit: q̄ etiā tandē magnus pro-
pheta factꝰ fuit in iſrael. ¶ Uel dic ꝙ anna que
nō prius ſamuelem dño reddidit ſeu etiam in tē
plo obtulit, quouſq; ablactus fuit ſicut dicitur
hic eſt eccleſia que ſamuelē. i. quēcūq; ſubditum
nō debet adminiſtrādū in tēplo. i. in aliqua pre-
latura vel officio adducere vel preficere quouſ-
Gen.21.a. q; ipſuꝫ ablactatū. i. a lacte voluptatis carnalis
abſtractū viderit eſſe. Uñ Comeſtor videt̄ inue-
re ſup Gen. vbi d ablactatiōe Iſaac loquitur: vbi
ꝛ Abraā cōuiuiū feciſſe legitur ꝙ puer nō prius
ad mēſam pr̄is ſedebat, quouſq; ablactatꝰ erat:
et tunc ſibi conuiuium parabatur, et ad mēſam
patris admittebatur: ad denotandum ꝙ nullꝰ
Heb.5.d. ad menſam patris chriſti. i. ad bñficia eccleſiaſti
ca debet admitti, donec a lacte carnalitatis con-
A tigerit ipſum ablactari. Quia ſicut dicit Apoſto-
Aliter lus. Omnis qui lactis eſt particeps, expers eſt
ſermonū iuſtitie. ¶ Uel dic ꝙ lac ſignificat ꝟba
adulatoris: a quo pro certo ſumme debet abla-
ctari et recedere: qui in templo domini vult vi-
uere vl' manere: ꝛ ibi i aliq̄ officio vl' bñficio mi
niſtrare: vel i mēſa eccleſiaſtice dignitatꝫ aſcēde
re vl' ſedere. Uñ dr. Creuit puer ꝛ ablactatꝰ ē ꝛc.

¶ Capl'm ſcdꝫ Textus.

Gen.21.a. Exultauit cor meū i dño. Mora. Ca. ij.

HEli ſacerdos 1.Reg.2.c.
habebat duos filios peſti
feros, ſcꝫ Ophni et Phi-
nees: qui in templo ſacer-
dotis officio miniſtrabāt:
et tamen dominum neſcie-
bant: et ſacerdotis officiū
ignorabant: qui cum mu-
lieribus dormiebant: et cū
fuſcinula carnes coctas de ſacrificantiuꝫ lebeti-
bus capiebant: et nihilominus carnes crudas
ab ipſis petebant: et ipos ad dandum etiā cōpel
lebant et ſic populū a ſacrificio retrahebāt. Que
q̄uis ſciret Heli pater eorum: ipſos tamē ꝓpter
hoc non caſtigauit, nec ab officio amouit. Et q̄-
uis ꝟbis ipſos legat̄ reprehēdiſſe: ipſos tamen
actualiter nō correxit: quaꝓpter ipſe pr̄ et filij
vna die perierūt: quia ſcꝫ pater ſenex ꝛ cecutiēs,
de ſella cecidit, et confractis ceruicibꝰ expirauit: B
duo ꝟo filij eius in prelio ceciderūt, qñ arca dñi
quā portabāt, a philiſtinis capta fuit. ¶ Iſte He Moralitas.
li qui interpretat̄ extraneꝰ a domino, de quo di
ctum eſt Erat ſenex et cecutiens: et tñ ſummus
ſacerdos ſignificat malos ſuperiores, dños ꝛ p̄-
latos. Iſti em̄ a dño ſunt extranei: ꝛ ſenes. i. ne-
gligētes ꝛ pigri, ꝛ p ignorātiā cecutiētes ꝛ ob-
ſcuri. Filij iſtiꝰ ſignificāt malos inferiores eccle-
ſiaſticos, ad miniſtrādū in tabernaculo eccl'ie cō
ſtitutos. Iſti em̄ dicūt̄ ophni, qd interp̄tat̄ iſania
cōuerſatiōis: ꝛ phinees q̄ interpretat̄ oris obtu-
ratio: q2 iſti hodie habēt cor inſanū ꝛ in cōcupi-
ſcētijs effrenatū: ꝛ os ad deū laudādū mutū ꝛ ob
turatū. Eſa. Uniuerſi canes muti nō valentes la
trare. Et breuiter iſti ſunt q̄ dñm vident̄ neſcire
ꝛ officiū ſacerdotis vident̄ penitꝰ ignorare. Hie
re. Sacerdotes nō dixerūt, vbi eſt dñs: ꝛ tenētes Eſa.56.d.
legē neſcierūt me. Et iſtud patet: q2 iſti cū mulie
ribꝰ luxurioſe dormiūt: cibos alienos per aua-
ritiā rapiunt: ꝛ cum fuſcinula rapine illud quod Hie.2.a.
ad ſe non pertinet, eleuāt ꝛ tollūt violēter. Uñ
Iob. Agrum ſuum nō demetunt ꝛc. Carnes etiā
crudas, id eſt malas mulieres habere volunt:
necnon etiam carnes crudas, id eſt perſonas iu
uenes et carnales ſecum habere eligunt: coctas
vero id eſt eruditas et maturas repudiant et Job.14.a.
dimittunt. Exemplo roboam qui reiectis ſeni-
bus iuuenes eſt ſecutus. et ſic ſuis malis ſcanda 3.Reg.12.d.
lis ſeculares a ſacrificādo, id eſt a collatione bo-
norum temporalium eccleſijs impediunt, ꝛ etiā
eos a ſacrificio bonorum operuꝫ ſuis malis exē
plis repellunt. Unde beatus Gregorius dicit in C
paſtorali. Nemo amplius in eccleſia nocet q̄ qui
peruerſe agens ordinem ſanctitatis habet. Heli
igitur. ſ. ſuperior p̄latus, iſtos non caſtigat: ſꝫ q2
ſunt nepotuli vel amici eius, vitia eoruꝫ diſſimu
lat: quapropter omnes ſimul mors eterne dam-
nationis arripit: et diuinum iudicium eos dam
nat: q2 reuera non ſoluꝫ ille qui peccat puniri me
retur: immo etiam prelatus vel pater, vel quicū-
q; alius ad queꝫ ſpectat correctio: ſi non corre-
xit, reus criminis iudicatur: propter talium enim
culpā arca teſtamenti quā portabant, id eſt ec-
cleſiaſticus miniſter: a philiſteis. i. a gentilibus
ſecularibus capit̄ ꝛ deprimit̄: ipſi vero qui delin
quūt, ꝛ pr̄ eorū, id eſt ſuperior q̄ nō punit, caſu
mortis eterne damnātur. Uñ Auguſtinꝰ ad ma-
cedoniū epiſtola. xliiij. Sicut ſemp ē miſericor-
diter puniēdū, ita nec ſemp crudeliter ꝓcēdum.

¶ Capl'm. iij. Textus.

Puer aūt Samuel miniſtrabat dño co
ram Heli. Moralitatū Capitulū iij.

Senuerat Heli ſacerdos:et caligauerūt oculi eius/intantū ꝙ nō poterat videre lucernā dñi anteꝗ̄ extingueret. Moralitas. ¶Quāuis iſtud poſſet intelligi literaliter/ꝙ ſcilꝫ iſte erat cecutiēs ꝙ nō poterat videre lucernā dñi/etiā anteꝗ̄ extingueret:ſuperficialiter tñ videtur textus dicere/ꝙ ipſe melius videbat lucernā extinctam ꝗ̄ accenſam:qḋ etiā poſſibile fuit ꝑpter viſus debilitatē,ſicut patet in noctua:que nō poteſt videre lumē ſolare/ſed lunare. Igit̄ dicā myſtice/ꝙ iſte heli qui interpretatur extraneus a dño:poteſt ſignificare malos principes mūdi ⁊ prelatos/qui a dño ſunt remoti:qꝛ reuera oculi ſcꝫ iudicij taliū principū ⁊ prelatoꝝ:ita hodie per carnalē affectionē a dño per gratiā ſunt remoti,⁊ non vident bonos:intantū ꝙ valet dici/ꝙ eoꝝ oculi caligāt ita ꝙ lucernas ardentes.i.bonas ⁊ honeſtas ⁊ ſcientificas perſonas nō conſiderāt neqꝫ vident. Lucernas vero extinctas,id eſt ignaras et inſufficiētes pſonas/ſcꝫ nepotulos vel familiares ſuos ſolēt miſericorditer videre:et de eoꝝ promotione ſubtiliter cogitare. Lumē enim clarum,id eſt bonarū perſonarū claritas videt̄ talibus odioſa:lumen vero lunare vel obſcurum,, id eſt cōditio inſufficientium perſonarū/talibus eſt amabilis ⁊ accepta. Exod.14.g Unde de tali viſu poteſt dici illud Exodi. Filij iſrael viderūt egyptios mortuos ſuper littus maris. Aliter. E ¶Uel dic ꝙ lucerna accēſa ſignificat chriſtum viuū/lucerna vero extincta ſignificat chriſtum mortuū. Lucerna vero dicitur quaſi lux in teſta:quia ſcꝫ chriſtus habuit lucem diuinitatis in teſta humanitatis. Lucerna igit̄ extincta ſignificat chriſtū mortuū. Heli ſignificat populum iudaicū/et ſacerdotū et phariſeoꝝ ſtatū:qui reuera fuerūt cecutientes et parum diſcrete vidētes:quia pro certo ꝗ̄diu lucerna noſtra Chriſtus fuit accēſus et viuus/ipſum videre aut agnoſcere nequiuerūt. Joh.1.a Unde. Mūdus per ipſum factus eſt:et mundus eum nō cognouit. Tandem vero ipō extincto.i.mortuo/ſcilicet viſis miraculis in paſſione factis:⁊ tandem per manus apoſtoloꝝ perpetratis:inceperunt ipſum videre/et in ipſo credere:virtutē ſue fidei agnoſcere et ſentire: ſicut apparuit in illo centurione:qui videns eclipſim ſolis et alia mirabilia paſſionis dixit. Mat.27.f Uere filius dei erat iſte. Iſta etiā ad ſanctos et martyres applicari poſſunt:quoꝝ virtutem et ſanctitatem dum viuerēt/populi cognoſcere nequiuerunt. Luc.24.c Unde dicitur. Oculi eorum tenebantur ne eum agnoſcerent. Poſt mortem vero eorum apparentibus miraculis fuerunt viſi et cogniti/et etiam per fidem et deuotionem conſpecti.

¶ Caplm iiij. Textus.

Et factū eſt in diebus illis:cōuenerunt philiſtim. Moralitatum Capi. iiij.

F Cum arca teſtamēti ſub heli ſummo ſacerdote cecutiente et caligante/ab ophni et phinees malis ipſius filijs regeret̄:⁊ vt ſaluarēt populum/in prelium cōtra philiſteos duceretur:ab ipſis philiſteis infidelibus fuit capta/et in eoꝝ iuriſditione in azotū adducta:et in loco Dagon ipſoꝝ dei fuit in templo iuxta eum conſtituta. Sicqꝫ factū eſt:ſicut dicitur in caplo ſequēti/ꝙ virtute arce idolum dagon cecidit:et pronum de mane ante arcam repertū fuit:et iterū reuera altero mane ſuper limē oſtij templi trūcatus capite ⁊ manib⁹ iacens apparuit. ¶Iſtud exponūt aliqui ſic: Moralitas. per arcam teſtamēti intelligit̄ lex diuina ſeu etiam fides catholica. Per heli vero ⁊ filios iſrael/intelligit̄,populus iudaicus. Per philiſteos vero intelligitur populus gentilis:quibus dagon/qui interpretat̄ piſcis triſticie,id eſt diabolus/erat dñs atqꝫ deus. Iſta ergo fuit veritas/ꝙ cū bellū et controuerſia fuit ſemper inter iſrael et philiſteos.i.inter iudeos et gentiles:ita ꝙ ipſi iudei in arca teſtamēti,id eſt in lege et fide gloriarent̄: et eius virtute ſe eſſe ſaluādos ⁊ liberādos opinarentur:nutu dei factū eſt ꝙ iſta arca/ſcꝫ lex et fides:ad philiſteos,id eſt gentiles tranſiuit: inquātum ſcꝫ iſti fidē Chriſti quā iudei abnegauerant/ſuſceperunt:et in loco dei ſui poſuerūt:inquātum loco ſue perfidie fidem catholicā habuerunt:et Chriſtum loco dagon/id eſt loco diaboli crediderūt. G Dagon eñ diabolus tūc apud gentes/id eſt apud eccleſiā ſumptā de gentibus/occubuit quādo arca teſtamēti que eſt fides catholica/ad ipſos tranſlata fuit. Et dato quādoqꝫ ꝙ fuit reuelatus etiā cultus idoloꝝ interpolatis temporibus apud chriſtianos et reſtitutus: ſicut apparuit ſub Juliano imperatore:finaliter tamen ſtante arca/et perſeuerante fide catholica,apud eos fractus eſt ⁊ penitus deſtitutus dagon,id eſt diabolus:capite,id eſt intētione:⁊ manibus,id eſt idolatrie operatione priuat⁹. Eſa. Eſa.19.a Dñs ingredietur egyptū:et mouebuntur ſimulachra eius. Aliter. ¶Uel dic ꝙ arca eſt eccleſia:que reuera tunc temporis a philiſteis capitur: id eſt a ſecularibus deprimitur,⁊ a tyrānis ⁊ principib⁹ affligitur:quando ab heli ſene et cecutiente:qui lucernā extinctā videt melius ꝗ̄ accenſam,regitur id eſt quādo a prelato ſene,negligente,cecutiente et ignorante:affectuqꝫ etiā malos melius ꝗ̄ bonos vidente et promouente,gubernatur:⁊ quādo a malis ſuis filijs,id eſt a malis ſacerdotibus et clericis,et alijs eccleſie ſubditis cōducitur et tractatur:quia reuera credo,ꝙ nulla eſt hodie cauſa quare eccleſia a tyrānis et ſecularibus opprimit̄:niſi quia heli et filij ſui,id eſt prelati et ſubditi eccleſiaſtici erga deum delinquere cōprobantur. Et ſi vis de iſtis malis filijs,et de iſto malo patre ſuo qui non corrigebat illos: H pone illud qḋ ſupra eſt poſitum ca.ij. Et allega de preſſione eccleſie et eccleſiaſticoꝝ. Pſal. Pſal.105.f Tradidit eos in manus gentiū:⁊ dominati ſunt eis qui oderunt illos. Aliter. ¶Uel dic ꝙ Dagon,id eſt diabolus ſedens in templo honorifice iuxta archam: ſignificat malum eccleſiaſticū vel prelatū,qui ſcilicet in templo eccleſie ad aliquod altum beneficium erigitur et ibi honorat̄:et iuxta arcam colitur.i.iuxta Chriſtum et ſanctos in eccleſia cōmoratur. Tales ergo dicuntur idolum Dagon: qui interpretatur piſcis inutilis,piſcis iniquus, piſcis meroris. Quia vere iſti proprie ſunt idolum propter fictionē hypocritā. Apl's. 1.Cor.8.a Idolum nihil eſt. Sunt piſces ꝑpter carnalitatis remollitionem. Abachuk. Abac.1.d Facies hoīs ſicut piſces maris,et quaſi reptile non habens principē. Sunt piſces inutiles/propter omnimodā imperfectionem. Sunt piſces meroris/propter triſticiam et detractionē. Sunt piſces iniqui/propter iniuſticiam ⁊ equitatis ſuffocationē,⁊ propter rapinā, incredulitatē ⁊ exactionem. Unde Joñ. Jon.2.a Preparauit deus piſcem grandem vt deglutiret Jonā.i. pauperē. Iſti ergo ſunt qui inueniunt̄ hodie ad terram,id eſt ad bona terrena per auariciā cecidiſſe:et caput recte intentionis, necnon et manus bone operationis penit⁹ perdidiſſe. Juxta illud Judith. Ecce holofernes iacet i terra:et Jud.14.d

Aliter. caput eius in eo non eſt. ¶Uel dic ꝙ arca teſta-
A mēti nunꝗ̄ patitur dagon iuxta ſe: quia reuera
Chriſtus nunꝗ̄ pōt pati iuxta ſe in tēplo vel in
ſtatu gradu vel prelatura idolū dagon.i.malū
eccleſiaſticū vel p̄latū. Dic de dagon ſicut ſupra
immediate. Neceſſe em̄ eſt/ꝙ per infortuniū a ſta
tu ſuo cadat: vel ꝙ poſt p̄ apoſtaſiā a religione
recedat: vel etiā ꝙ p̄ morte corruat et ſuccūbat.
Quinimo nos videmus/ꝙ dato ꝙ iſti quādoq̄ a
ſuis caſibꝰ releuanť: ⁊ per adiutoriū amicorū ad
Sap.13.d gradū priſtinū reſtituunť. Sap. Imago em̄ eius
eſt: ⁊ opus eſt illi adiutoriū: oportet tamē ꝙ fina
liter decidāt: ⁊ ꝙ per infortunia vel p̄ morte a lo
co iſto ſublimi deſtituanť: ⁊ a cōſortio arce fina-
liter deponanť: qr breuiter nullū idolū id eſt nul
lus fictus pōt diu iuxta arcā id eſt chriſtū in ſta
tu religiōis vel eccleſie p̄ſiſtere: quinimo neceſſe
eſt ip̄m cito a tali ficta p̄fectiōe/vel a tali obtenta
p̄latione deficere ⁊ cadere/et ipſiꝰ nequitiā appa
Sap.1.b rere. Et iterū. Spiritusſanctꝰ diſcipline effugiet
fictū. Et Seneca dicit ſic. Nihil qđ ſimulatū eſt ⁊
Eſa.19.d fictū/pōt eſſe diuturnū. Uñ Eſa. Dñs ingrediet
egyptū: ⁊ corruēt ſimulachra eiꝰ. Unde etiā dicit
Seneca in lib. de moribꝰ: ꝙ bone honeſtatis nūꝗ̄
Aliter. eſt longa ſimulatio. ¶Uel dic ꝙ dagon iuxta ar-
cam eſt in tēplo/qñ in corde noſtro eſt auaricia
B iuxta ſciētiā/inanis gloria iuxta bonā operatio-
nem/ſecularis negociatio iuxta religionē/dia-
bolus iuxta aīam/pctm̄ iuxta cōſciētiā. Iſta em̄
inſimul ſtare nō p̄nt: quinimo ſi arca ſtat.i.ſi bo-
num in corde p̄ſeuerat: neceſſe eſt dagon.i.vitiū
cadere et ceſſare. Fatui ſunt igiť quidā religioſi
⁊ clerici, q̄ ſeruire deo ⁊ mūdo volūt: ⁊ ſacrā ſcri-
pturā ad lucrū t̄pale p̄uertūt: ⁊ bona op̄a ad mū
di gloriā faciunt: ⁊ ſic diuerſimode dagon iuxta
arcā, diabolū iuxta xp̄m/malū iuxta bonū/idola
triā hereſim vel ſortilegiū iuxta fidem, delicias
iuxta penitētie crucē/ſciētias ciuiles iuxta theo-
logicā/vitiū iuxta virtutē ponūt: et tñ conſtat ꝙ
iſta ſimul habitare nō poſſunt: ⁊ dñs cōqueriť p̄
Eſa.57.b Eſa. dicēs. Iuxta me diſcooperuiſti te: ⁊ ſuſcepi-
Eſa.28.f ſti adulterū: pepigiſti cum eis fedus. Et iterum
Coangustatū eſt ſtratum/ita vt alter decidat: et
pallium breue vtrūq̄ operire non poteſt.

¶Capitulū v. Textus.

Philiſtijm aūt tulerūt arcā dei: ⁊ aſpor
tauerunt eam. Moralitatū Ca. v.

Poſt dagon de
iuxta arcā depoſitū/⁊ capi-
te et manibꝰ detruncatū: vt
ſupra viſum eſt: philiſtei ar
cam dñi detinebāt: et tamē
ipſam habere (cū eſſent ido
latre) nullatenꝰ digni erāt.
Percuſſit eos dñs in poſte-
riora ita ꝙ oportuit vt pel-
liceas facerent ſibi ſedes. Eruperūt etiā mures
inter eos in maxima quātitate: ita vt ebullirent
ville ⁊ agri in medio regionis: ⁊ quocūq̄ arca du
C cebatur, populus grauiſſima plaga p̄cutiebať.
¶Iſtud poteſt allegari/ꝙ gētiles, id eſt indigni
Moralitas. pctōres nō debēt ſancta dei ſacramēta vel etiam
eccleſiaſtica beneficia detinere. Seu etiā cōtra ſe
culares/ꝙ non debēt decimas vel eccleſiarū poſ-
ſeſſiones et iura tāgere/nec ipſa apud ſe poſſide
re: ſed potiꝰ ip̄a filijs iſrael.i.eccleſiaſticis remit-
tere/et etiā bonis p̄ſonis et ſufficiētibꝰ aſſignare.
Tales igiť detētores arce/⁊ decimarū/et eccleſie
iurium/et etiā beneficiorū eccleſie/duplici malo
p̄cutiunť: ſcʒ malo culpe/⁊ malo pene. Malo dico
culpe: quia circa poſteriora putreſcunt: qđ facit
peccatū luxurie quo inficiunť: et per qđ gratia ⁊
fama priuātur. Pſal. Percuſſit inimicos ſuos in Pſal.77.
poſteriora: et opprobriū ſempiternū dedit illis.
Malo etiā pene: qr mures, id eſt raptores/tyrā-
ni ⁊ principes ſeculares, mali etiā p̄lati vel offi-
ciales cōtra iſtos debacchanť: et apud eos q̄diu
eccleſie iura vel beneficia iniuſte retinēt/ebulli-
re noſcunť: a quibus quaſi omnes taliū ſubſtan- 1.Mach.1.c
tie deuoranť: vñ dicif. Anthiochus em̄ ebullire
fecit de perſide eos qui pugnauerūt cōtra nos.
Sicut ad literā videmus de ruſticis/qui iniuſte
decimas ⁊ iura eccleſie detinēt: quos tandē offi- D
ciales et principales depauperāt atq̄ grauant: Iud.14.c
vñ Iudith. Egreſſi mures de cauernis ſuis auſi
ſunt ad preliū nos vocare. Bene ergo ſequiť/ꝙ
quia percuſſi ſunt in poſteriora: et qr luxurioſi
facti ſunt et immūdi: ideo ſedes pelliceas ſibi fa-
ciunt: quia ſcʒ viri carnales molliter et ſuauiter
ſedere ⁊ viuere ſemp̄ querūt: vnde Ezech. Sedi- Ezechi.23.f
ſti in lecto pulcherrimo: ⁊ menſa ornata eſt ante
te. ¶Uel dic ꝙ talis arca vocať terra ſancta: que Aliter.
ſuos poſſeſſores et detentores indignos ſcʒ tam
iudeos q̄ chriſtianos qñ peccabāt flagellabat:
et ſe ab eorū manibus ſubtrahebat: vnde Nume. Nume.13.d
Terra quā vidimus/deuorat habitatores ſuos. Eodē ca.d
¶Cum quinq̄ ciuitates philiſtinorū a deo p̄pter
arce detentionē plaga ignominioſa circa poſte-
riora fuiſſent ſic percuſſe ⁊ per mures etiā q̄plu
rimū infeſtate: illud remediū inuenerunt/ꝙ ſcilʒ
arcam dñi non vacuam remitterēt: ſed ꝙ quinq̄
anos aureos ſibi darent: qđ cum feciſſent/plage
huiuſmodi ceſſauerūt. ¶Sic vero quādo pecca Moralitas.
tores quinq̄ ciuitatū.i.quinq̄ cōcupiſcētijs ſub-
diti volunt placare arcā federis.i.deū neceſſe eſt
ꝙ quinq̄ anos ⁊ quinq̄ mures.i.corporū ſenſus
in aurū cōuertāt: et de corporalibus ſpirituales
faciāt: et ꝙ p̄ penitentiā ipſa deo offerāt. Quinq̄
enim ſenſus aī dicunť et mures: pro eo ꝙ vitio-
rum feces in ipſis reperiunť: ⁊ quia mens ⁊ con-
ſcientia ab iſtorū cōcupiſcētijs ſicut a muribus
corroduntť: ideo iſta aurea et ſancta dño offera-
mus et ſic plagā vitiorū et tormentorū ſalubri-
ter euademus. ¶Hic habes ꝙ philiſtei percuſſi E
et tribulati dicebāt. Non maneat arca dei apud Eodē ca.c
nos: quoniā dura eſt manus eiꝰ apud nos ⁊ ſup̄
nos. ¶Iſta videť vox quorūdam peccatorū: qui Moralitas.
ſcʒ arcam dei iſrael.i.bonū prelatū vel quēlibet
virū ſanctū predicatorē vel correctorē ſeuerum
nolūt apud ſe manere: qñ ſe vidēt per ipſum cor-
rigi/⁊ iuxta demerita ſuſtinere: vnde in Prouer. p̄uer.15.b
Non amat peſtilens eū qui ſe corripit. Iſtud dic
cōtra quoſdā nautas et eorū ſimiles: de quibus
audiui ꝙ inſurgēte tempeſtate/duos religioſos
quos habuerunt in naui/voluerūt in mare p̄ijce
re dicētes ꝙ demones ſolent magis bonos q̄ ma
los impugnare: et ꝙ propter illorum religioſo-
rum odium credebant naufragium imminere.

¶Capitulū vj. Textus.

Fuit ergo arca dñi in regione philiſti-
norū ſeptē menſibꝰ. Moralita. Ca. vj.

Hic habemus ꝙ
philiſtini tollētes duas vaccas
que lactabant vitulos: iunxe-
runt eas ad plauſtrū nouum/
ſupra qđ arca dñi poſita erat.
Uituloſq̄ earūdē domi reclu-
ſerūt: ⁊ arcā apud bethſames
ducere decreuerūt. Ibant ergo in directū vacce
per viā q̄ ducit bethſames, et itinere vno perge-
bant: nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā declinabant: F
nec propter vitulos q̄ domi remanſerāt/a cepto

itinere deuiabāt:ſed ſolum propter eos mugie-
bant/⁊ plauſtrum cum arca dn̄i recto itinere de-
Moralitas. ferebant.¶Per bethſames que interpretaꝛ dies
ſolis/intelligo paradiſum:vbi ſol iuſticie chriſtꝰ
Eſa.19.e regnat.Eſa. Ciuitas ſolis vocabitur. Per iſtas
vaccas religioſos et catholicos accipio:qui ſcilꝫ
iugo dn̄i ſunt ſuppoſiti ⁊ ad plauſtrū religionis
et eccleſie corrigijs votorum ⁊ ſtatutorū ligati.
Per vitulos iſtorum parētes aſſumo:qui ſcilicet
in domo,id eſt in ſeculo remanſerūt:⁊ ab iſtis dū
erant cum ipſis/lactari ⁊ fetari cōſueuerūt.Igiꝛ
ſit veritas/ꝙ poſtq̄ꝫ vacce.i.religioſi ⁊ clerici ad
plauſtrū religionis ſunt ligati/⁊ ad dei ſeruitiū
ordinati:⁊ ad deferendū arcā dei.i.fidē et regu-
lam deputati:necnō ad eundē in bethſames.i.in
domū ſolis iuſticie paradiſum ſpecialiter cōbi-
nati:directe et iuſte per viā iuſticie debēt ad iſtā
ciuitatē incedere:nec ad dexterā per amorē de-
lectabiliū,nec ad ſiniſtrā per amorē terribilium
debent de via hmōi diuertere:ſed iter ſuū per bo
na opera continuare vt in bethſames.i.in domū
ſolis:ſcilꝫ paradiſum poſſint ſe feliciter applica-
Pſal.25.c re.Pſalm̄.Pes meus ſtetit in directo:in eccleſijs
tuis benedicā te dn̄e.Et dato ꝙ iſti in domibus
paternis/vitulos quos lactabant.i.parētes vel
cōſanguineos quos nutriebāt dimiſerūt:nihilo-
minus nunq̄ꝫ propter eos debent a cepto itinere
virtutum retrocedere:quinimo ſufficit eis com-
G paſſionis mugitum emittere:⁊ de ipſis alias nō
curare.Iſtud potiſſime debet eſſe verū de prela-
tis:qui reuera vitulos,id eſt nepotulos:qui re-
manſerunt in domo paterna/non debēt per car-
nalem affectū aliquid in mente gerere:nec ꝓpter
Pſal.44.c eius amorē a charitatis ſemita declinare. Pſal.
Obliuiſcere populum tuum ⁊ domū patris tui.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ philiſtei ſunt mali ſuperiores:qui re
uera ad trahendū plauſtrū arce dn̄i,id eſt ad re-
gendum eccleſiā dei ſeu obtinēdum eccleſiaſtica
beneficia:non alligant nec promouent hodie niſi
vaccas,id eſt niſi perſonas carnales et luxurio-
ſas:q̄ ſcilꝫ vitulos.i.filios et cōcubinarios domi
habent:propter quorū affectū mugire,loqui,et
Pſal.50.d curam gerere nunq̄ꝫ ceſſant. Pſal. Imponēt ſuꝑ
altare tuum vitulos.Vituli em̄ ſuper altare dn̄i
ponūtur/qn̄ a malis eccleſiaſticis ſpurij in eccle-
ſia generanꝛ:et qn̄ ignorātes perſone ad ſtatum
eccleſiaſticū generanꝛ:vel quādo ignorātes pſo
ne ad ſtatum eccleſiaſticū promouentur.Et ideo
cōtra tales vaccas trahentes arcam dn̄i videtur
Amos.4.a loqui ſcriptura,dicens.Audite verbū dn̄i vacce
pingues que eſtis in monte ſamarie:que calūniā
facitis egenis:et dicitis dominis veſtris:afferte
et bibamus.Sequiꝛ:propter qđ eleuabunt vos
in contis:⁊ reliquias veſtras in ollis feruentibꝰ:
per aperturas exibitis/altera contra alteram.
H Expone ſi vis quomodo iſti in olla inferni finali-
ter ponentur:⁊ quomodo nunc alter cōtra alte-
Eodē ca.c rum debacchatur.¶Hic dicitur ꝙ cum philiſtei
deducerent et reſtituerent arcam dn̄i quā cepe-
rant:viri bethſamite qui erāt de filijs iſrael:me-
tebant triticū in valle:et eleuantes oculos vide-
runt arcam dn̄i:et gauiſi ſunt cum vidiſſent:⁊ ſa-
crificia etiā ei obtulerūt. Uerūtamē quia prohi-
bitum erat ꝙ populus nullatenus arcam domi-
ni videret:percuſſi ſunt a dn̄o plaga magna:et
mortui ſunt de populo ſeptuaginta viri:de ple-
be vero quinquaginta milia.Hoc videꝛ ibi mira
bile:ꝙ philiſtei cum eſſent idolatre:nec arce nec
veri dei cultores/videndo arcam nō fuerūt mor
tui:filij vero iſrael viſione eius perierūt. Cuius
cauſa potuit eſſe:quia videre arcam gentilibus
non erat prohibitum:ſed filijs iſrael (niſi eſſent
Nume.4.b ſacerdotes)fuit ſpecialiter denegatum vt patet
Moralitas. ſupra.¶Illud igitur poteſt applicari ꝙ ille qui
facit contra prohibitionē/peccat multo plus q̄ꝫ
alius:dato ꝙ ſit eadem ſpecies delicti.¶Poteſt Aliter.
etiam allegari ꝙ gentiles minus peccant in eo-
dem genere peccati q̄ꝫ filij iſrael:iudei q̄ꝫ chriſtia-
ni:laici q̄ꝫ clerici ⁊ religioſi:minuſq̄ꝫ debet homi-
ni diſplicere delictū extranei q̄ꝫ ꝓpinqui. Pſal. Pſal.54.b
Quid ſi inimicus meus maledixiſſet mihi:ſuſti-
nuiſſem vtiq̄ꝫ.Tu vero homo vnanimis dux meꝰ
et notus meus:qui ſimul mecū dulces capiebas
cibos ⁊c.Etiam ſicut de facto legitur/ꝙ a ſarace A
no mortuo petijt macharius q̄s in inferno gra- Narratio.
uius puniebatur:qui reſpondit/ꝙ mali chriſtia-
ni,quia ſcilicet illi veram legē habebant:⁊ ergo
contra volūtatem dn̄i facientes/grauius delin-
quebāt:ac per hoc grauiores penas ſuſtinebāt.
Unde Luc. Seruus ſciens voluntatē dn̄i et non Luc.12.f
facēs/plagis vapulabit multis.¶Uel dic ꝙ iſta Aliter.
arca ſignificat terram ſanctam:que reuera ma-
gis videꝛ ſecum diligere malos gentiles q̄ꝫ ma-
los chriſtianos/qđ patet:quia illos non occidit,
ſed nutrit:iſtos vero ſtatim vt mali fiunt/affligit
flagellationibus ⁊ expellit.Grauius enim offen-
ditur deus quando proprij filij contra prohibi-
tionē et legē in terra ⁊ domo ſua peccāt/ꝙ quā-
do alieni populi ipſum vituperant atq̄ꝫ turbāt.
Unde Hiere. Quid eſt ꝙ dilectus meus in domo Hiere.11.c
mea ſcelera multa facit?¶Uel dic ꝙ ppl's nō de- Aliter.
bet videre arcā nudā:ſicut Nu.iiij.vbi exponiꝛ.

¶Capitulū ix. Textus.

Et erat vir de beniamin noie cis filius abiel.Moralitatum Capi. vij.

SAul miſſus a
patre querere aſinas pdi-
tas/venit ad ſamuelē:qui
eum vnxit in regem ſuper Moralitas.
iſrael.¶Saul eſt chriſtus:
quem deus pater miſit in
mūdum querere aſinas.i. B
ſaluare animas peccatorꝫ:
quē ſamuel ꝓpheta in re-
gem vnxit:inquātum ꝓphetarū cetus ipſum re-
gem futurū predixit.Unde Hiere.Regnabit rex Hiere.23.b
et ſapiēs erit.Dic ꝙ ſaul eſt predicator/quē pa-
ter ſuus chriſtus miſit aſinas querere.i.animas
peccatrices cōuertere ⁊ ſaluare:q̄ꝛ pro certo qn̄
diligēter exequiꝛ/inungi prius ꝑ gratiā in ani-
mo/et ad regē prelationis in mūdo,⁊ ad regimē
paradiſi in futuro ꝓmoueri mereꝛ.¶Iuxta ꝓ- Ca.x.a
phetiam ſamuelis anteq̄ꝫ ſaul in regē inunctus
ad regnū pertingeret:plura leguꝛ ei cōtigiſſe.
Primo ꝙ inuenit duos homines magnas foueas
ſaliētes.Scđo ꝙ ad quercū thabor inuenit tres
viros:quorū vnus portabat tres hedos/alius
tres panes,alius vini lagenā:qui etiā duos pa-
nes eidē cōtulerūt. Tertio quia poſt hoc obuiā
habuit cuneū prophetarū:et ſtatim dedit ei dn̄s
cor aliud:⁊ mutatus eſt in virū alterū:⁊ inſiliēte
in eo ſpiritu dn̄i cū eis ꝓphetauit.His igiꝛ factis
cōgregatꝰ eſt populus in maſphat:⁊ q̄ꝛ in iſrael
quis melior iſto non erat:q̄ꝛ etiā ab humero ſur-
ſum toti populo preeminebat:ideo forte ſuꝑ eū
cadēte,ſuꝑ populū rex factus eſt:et ex precepto
dn̄i eſt electꝰ.¶Dic moraliter ꝙ ſaul qui inter- Moralitas.
pretatur abutens.i.q̄libet peccator ⁊ dei miſeri-
cordie abuſor:rex.i.ſuiipſius diſcretus rector ſi
efficiatur,vel ꝙ ad eccleſie regimen promouea-
tur:vel ad hoc ꝙ ad tēporalis cure vel prelatu-
re regimē eligaꝛ,plura neceſſario requiruntur.
Debet em̄ ante omnia de oleo diuine gratie inte- C
rius vnctionē recipere.Debet ſecundo duos vi-
ros ſalientes foueas.i.duplicem charitatem,dei

ſcilicet et proximi:que ſola foueā inferni trāſilit
⁊ euadit,obuiā inuenire.Poſt hoc iuxta quercū
thabor .ſ. iuxta memoriam crucis tres viros .i.
tres penitētie partes:ſcʒ cōtritionē, confeſſionē
et ſatiſfactioneʒ reperire. Contritio em̄ portat
vinum:qr inebriat per cōpunctioneʒ.Unde Eſa.
Super hoc plorabo in fletu iazer vineā ſabama
Eſa.16.c. inebriabo te lachryma mea.Cōfeſſio portat tres
hedos, per quos fetoris peccati triplex cōfeſſio
denotat:ſcʒ qñ cōfitet hō pctm̄ cordis,pctm̄ orꝭ,
2.Parali. 10.a. pctm̄ operis. Uñ de iſtis tribus ptib⁹ cōfeſſio-
nis,poteſt dici illud Paral.Poſt tres dies reuer
timini.ſatiſfactio vero portat tres panes.i. tria
Luc.11.a. opa ſatiſfactoria.ſ.elemoſynam,orationē,⁊ ieiu
niū:etiam corporis afflictionē:de quo dr. Ami-
ce: accōmoda mihi tres panes. Iſti igitur tres
viri.ſ.cōtritio, confeſſio ⁊ ſatiſfactio,quos peni
tēs inuenit:duos panes ſolent ſibi cōcedere:in-
quantum ſcʒ deuotionē et cōpūctionē ſibi ſolent
cōferre. Pſal. Fuerunt mihi lachryme mee pa-
nes die ac nocte.Et ſic ſequitur reſiduum:ſcʒ ꝙ
pſ.41.a. iſte nouum cor a deo recipiēs mutabitur in vi-
rum alterū: et prophetaruʒ: id eſt bonarum p-
ſonarum conſortio ſe coniungēs,ſpiritu domini
dotabitur: ⁊ pphetare incipiet inquantū de oc-
cultis et futuris predicabit et meditabitur:⁊ ſic
pro certo iam ceteris maior effectus, et aliis ēt
in virtutibus preminens ad regnum temporale,
morale et eternale eligi promerebit: ⁊ ad ſeipm̄
D debite regendum, ⁊ ad temporalē dignitateʒ iu
ſte gubernandā, ⁊ ad celeſtis regni gloriam ob-
Exo.1.b. tinendā digne et meritorie aſſumetur: ⁊ de ipſo
Aliter. dicetur illud Exo. Surrexit rex nouus ſup egy
ptuʒ. ¶ Uel dic ꝙ ſumme pficit bona ſocietas:qr
reuera ſaul abutens, id eſt peccator non facili-
ter in virum alterum mutatur, ⁊ de malo in bo-
pſ.17.d. num conuertitur: ſpirituq́ꝫ diuino celitus inſpi-
ratus et propheta id eſt vir ſpiritualis ⁊ contē-
Gal.2.b plstiuus, et futurorum meditatiuus efficit: qñ
prophetarum,i.bonarum et ſanctaruʒ perſona-
rum ſocietatem ſectatur.Pſalmiſta.Cuʒ ſancto
1.reg.10.c. ſanctus eris.Mutatus eſt in virum alterū.Apo
ſtolus.Uiuo iam non ego.Ita ꝙ facilius poteſt
Aliter hō ad regnum ſeu regni apicē eligi. Alii viden-
tes ſaul ſubito mutatū in prophetam: inuiden-
Heb.5.a. do et deridēdo dicebant. Num ⁊ ſaul inter pro-
phetas?Sic vero ſtatim quando aliquis diuina
gratia imbuitur:vel ad aliquem bonum ſtatum
deo mediante erigitur,nunq́ꝫ deſinūt mundi de-
tractores:immo iuſtū deridere conātur. ¶ Uel
ſi vis vide formam electionis: quia electus de-
bet eſſe ſaul, qui interpretatur expedit⁹:qr non
ſolum ſe non debet ingerere, ſʒ expectare quod
ab aliis expectatur.Apoſtolus. Nemo aſſumat
ſibi honorem,niſi qui vocatur a deo ⁊c.Item de-
E bet eſſe aliis in virtutibus maior:⁊ in toto popu
lo nullus debet eſſe melior.Et ſicut ſaul ſe abſcō
dit,ita ꝙ a ſamuele fuit requiſitus:ita iſte debet
honorem fugere, ⁊ inuit⁹ trahi et aſſumi. Unde
Grego. Sicut indigni ſe ingerentes ſunt repel-
lendi:ita et digni qui fugiunt, inuiti ad regimē
ſunt trahendi. Dic ꝙ ſaul prius intelligitur
propheta ſſe q́ꝫ ad regimen electus fuiſſet:ad de
notandum ꝙ ad regimen prelature non dʒ eligi
pſ.73.b. niſi qui propheta.i.vir ſcientificus,et in futuris
meditandis prudens et circunſpectus poterit
inueniri: et tñ hodie pōt dici illud pſal.Signa
veſtra non vidimus:iam non eſt propheta ⁊c.

¶ Capitulū .xi. textus.

Et factū eſt poſt mēſeʒ: aſcendit Naas.

Moralitatum Capitulum viii.

NAas pricepſa-
monitarum venit ad obſiden
iabes galaad:populus antē
ciuitatis voluit ipſi ſeruire:
dum tamē cū ipſis vellet fed⁹
inire.Sed iſte cum illis nullū
fedus facere,nec eoruʒ ſerui-
tiū recipere voluit,niſi oculos dextros eis erue
ret:et ſic eos viuere permitteret,ac in ſeruos re
ciperet ⁊ haberet. Iſti igit cōditionē huiuſmodi
formidantes,auxilium a ſaul, qui nouiter in re-
gem electus fuerat,petierūt: qui tūc actualiter
de agro ſequens boues veniebat: quiq́ꝫ dictos F
boues occidit,et in fruſta diuiſit: et per totum
iſrael ſub intimatione ꝙ ſic fieret bob⁹ ſingulo-
rū,niſi venirent ad preliū:per nuncios fruſta mi
ſit.Congregati igitur trecenta et triginta milia
virorū ad ſaul et ad ſamuelem venerūt, q̄ i tres
partes populū diuidētes, naas ⁊ amonitas de-
bellauerūt:⁊ populum iabes galaad liberauerūt.
Uñ iſtorum fuit illud verbū.Cras erit vobis ſa-
lus,cū incaluerit ſol. ¶ Ciuitas iabes que inter- Moralitas.
pretatur dolēs ſeu ſiccitas, ſignificat mundum.
Naas qui iterpretat ſerpēs, ſignificat diabolū.
Saul vero q̄ interpretatur expedit⁹, ſignificat
Chriſtum:boues eius ſignificāt martyres:et filii
iſrael ſignificāt omnes fideles:ocul⁹ dexter alaʒ
ſiniſter carnem denotat.Amō qui interpretat po
pulus meroris, peccatores et damnatos ſignifi-
cat. Cum igit naas ſerpens antiqu⁹ diabolus,
princeps amonitarū.i.populi meroris omnium
peccatorum:q̄ ſcʒ eſt rex ſup oēs filios ſupbie: a
principio obſederit iabes ciuitatem huius mū- Iob.41.d.
di:que reuera dolēs,ſicca vel ſterilis poteſt dici:
nō ſufficiebat ſibi ꝙ ei in diuerſis pctis ſeruiret:
quinimmo habitatoꝝ oim̄ iſti⁹ ciuitatis,ſcʒ oim̄
mortalium oculos dextros, id eſt aias volebat
eruere:⁊ ad dānationē eternā ſecū in iferno por
tare.Uñ dr. Nunqd oculos noſtros vis eruere?
Illud em̄ erat horrendū pactū,qd i iſta ciuitate
pepigerat: ꝙ.ſ. omnes ciues ipſius oculos de- Nu.16.b.
xteros.i.animas perdere oportebat,dicens dia G
bolo illd Gen. Da mihi animas: cetera tolle tibi.
Sed reuera ſaul expetit⁹ et expectat⁹ a deo id gen.14.d.
eſt dei filius benedict⁹:boues ſuos.i. apoſtolos
et martyres martyrio ⁊ occiſiōi ſuppoſuit:ipſiſ-
q́ꝫ et eorum predicatione mediātibus pplm fide
lium ad fidē ⁊ ad penitentiā cōuocauit:cū eſſent
trecenta et triginta milia.i. cū ad fidem trinitatꝭ
eſſent cōuerſi: ipſos in tres partes .i.in tres ec-
cleſie ſtat⁹:ſcʒ i prelatos,cōtinētes et piugatos
conſtituit et diuiſit. Sicq́ꝫ factum eſt ꝙ cum iſto
triplici ordine militū et fideliuʒ ſuorū:ſaul naas
id diabolum ſuperauit: et iugum idolatrie ſue
de iabes.i.de mūdo abſtulit:et populuʒ qui in pe 1.Mach.5.d.
riculo ſeruitutis ⁊ dānatiōis ⁊ pditionis oculo-
rum dexteroꝝ.i.animarum erat: de iſtius mani-
bus liberauit.Uñ dr.Uenit iudas cum trib⁹ or-
dinibus poſt eos. Sic igit fuit eis ſal⁹ cū ſol in-
caluit.i.cū charitas immēſa ſolē iuſtitie Chriſtū Mal.4.a.
p redēptione humani generis inflāmauit,inq́ꝫ- Moralitas.
tum perſonaliter pro liberatione deſcendit.Un
de Malach.Orietur vobis ſol iuſtitie. ¶ Uel dic
ꝙ ciuitas iabes ſignificat eccleſiam militantem: Tren.1.a.
quia pro certo iſta eſt hodie ſicca quantum ad
bonorum ſpiritualium fertilitatem,dolens pro H
⁊ triſtis pter tribulationum temporaliū imen
ſitatē.Uñ illd Tre. Quō ſedet ſola ciuitas plena
pplo: ſedet i triſtitia dña gētiū. Iſta em̄ ciuitas
tyrānis ⁊ vitiis ſeruit:⁊ iō merito dolet ⁊ gemit.
vñ ſeqt. Iſta āt gemēs ɔuerſa ē retrorſuʒ. Ser-
pēs igit ātiqu⁹,naas pnceps pplí meroꝝ.i.pctō
rū diabol⁹ iſtā ciuitatē hodie obſidet: ⁊ cū pplo

ſuo.i.cū viris eccleſiaſticis pactū vult facere:dū
tn̄ eis oculos dextros.i.verū iudiciū eruat:et ꝙ
oculos ſiniſtros.i.carnalem affectū vel iudiciū
Job.10.a ipſis ſolū dimittat.Unde Job.Nūquid oculi car
nei tibi ſunt:aut ſicut videt homo/et tu videbis?
Etiā reuera iam multi ſunt in ciuitate eccleſie:
qui iſtud pactū cū diabolo iam vident feciſſe:qꝛ
ſcꝫ verū iudiciū rationis et diſcretionis vident
perdidiſſe:ꝛ ſiniſtrū oculū.i.carnis affectionē et
malicie ſubtilitatē ꝛ iniuſticie iniquitatē vident
ſolūmodo retinuiſſe:qđ patet:qꝛ non vident nec
cōſiderāt ſpiritualia bona/ſufficiētes perſonas/
iuſticiā partiū:ꝛ cetera hm̄oi:que oia ſunt dexte
ra/imo ſolū vident cōſiderare et videre bona tē-
poralia,carnis parētes/dona ꝛ munera iniquoꝝ
ꝓ iuſticia ſubuertēda:que oia peſſima et ſiniſtra
ſunt.Unde de illo pacto cū diabolo/carne et mū-
Eſa.28.b do inito/poſſunt dicere tam mali iudices ꝙ̄ mali
Zacha.11.d eccleſiaſtici illud Eſa.Pepigimus fedus cū mor
te:ꝛ cū inferno fecimus pactū.Unde Zacha.Bra
chiū eius dextrū ariditate ſiccabit:ꝛ oculus ei⁹
dexter tenebreſcens obſcurabit.Et dic gn̄aliter
de oibus.Duo enim oculi dati ſunt homini:ſcilꝫ
B duplex cōſideratio ꝛ diſcretio/ſcꝫ ad temporalia
et ad eterna.Spirituale igit͛ et dextrū perdidi-
mus,tēporalē ꝛ ſiniſtrū pluſꝙ̄ deceat retinem⁹.

¶Capl'm xij.Textus.

**Dixit autē ſamuel ad vniuerſum iſrael.
Ecce audiui vocē veſtrā.Morali.Ca.ix.**

CUm populus re
gem ſupra ſe petiſſet:ꝛ dn̄s eis
ſaul in regē dediſſet:voluit il-
lis oſtēdere/ꝙ ſibi non place-
bat ꝙ regem poſtulaſſent:et ꝙ
ipſis regē in ira et nō in bene-
uolētia cōtuliſſet.Fecit igitur
Moralitas. dn̄s fieri tonitrua/voces/pluuias et tēpeſtates:
ꝛ timuit popul⁹ vehementer.¶Illud pōt allega-
ri/ꝙ regimē mūdi ꝛ iuriſditio quā alij ſup alios
reges ꝛ principes ſunt adepti:a pͥncipio deo nō
placuit,imo ꝓpter peccata hoim hoc euenire pꝰ-
miſit:et poti⁹ tale ſuperioritatis regimē magis
ex tyrānide ꝙ̄ ex iuſticia venit:et magis ex dei ꝙ̄
Ozee.13.c miſericordia ꝓceſſit.Unde Ozee.Dabo tibi regē
Ca.xiij.c in furore meo.¶Cū populus philiſtinorū cōgre
gatus eſſet cōtra filios iſrael in prelū: non ſunt
inuenti in vniuerſo populo dn̄i q̄ in die belli ha-
berent gladiū/preter ſaul ꝛ ionathas.Unde etiā
aliqui timētes fugerūt.Alij ad hoſtes trāſfuge-
runt:et alij in ſpelūcis ſe abſconderūt:ita ꝙ cum
D ſaul pauciſſimi remāſerūt.Philiſtini aūt q̄ domi
nabant filijs iſrael/cauerāt ne arma ſibi facerēt:
et ideo nullum fabrū in terra dimiſerāt:quinimo
oportebat ꝙ filij iſrael ꝓ ferramētis exacuendis
et pro ſtimulo/vomere vel ſecuri/ſarcalo vel li-
gone qn̄ hebetabant/ad philiſteos cōdeſcende-
rent:quapropter in die belli gladios ꝛ lāceas nō
Moralitas. habebāt.¶Per philiſteos qui infideles erāt/de-
mones ſeu heretici dicunt:ꝑ filios vero iſrael ca-
tholici:cōtinuū eīm preliū ſeu cōtrouerſia eſt in-
ter iſtos:qꝛ reuera filij iſrael/id eſt chriſtiani ita
hodie p iſtos hoſtes ſpirituales diuerſis tenta-
tionib⁹ impugnant:ꝙ quidā eis cōſentientes ad
eos trāſfugiūt:alij per auariciā in cauernis ter-
re.i.in bonis tēporalib⁹ ſe abſcondūt:ita ꝙ in die
belli ꝛ tētationis cū chriſto rege pauci remaneāt
Pſal.77.b aut ſubſiſtūt.Pſal.Filij effrem intendētes arcū,
cōuerſi ſunt in die belli.Si etiā cōtra hereticos
diſputādo bellare oporteat,pauci inueniunt cū
gladio verbi dei:imo proh dolor quaſi oēs muti
et inermes exiſtūt.Et ſi queraꝫ/quare hoc? Pro
certo in toto exercitu fideliū pauciſſimi ſunt qui
gladijs aut lanceis.i.virtutib⁹ ꝛ operib⁹ bonis,
ſeu ſanctorū patrū doctrinis et ſciētijs ſunt mu
niti.ideo ad ſtandū in prelio tribulationis/tenta
tionis vel diſputationis cōtra demones vel here
ticos/non ſunt apti.Iſti eīm philiſtei.i.demones
vel heretici:ſumme cauēt ne fabri q̄ arma fabri-
cant.i.boni doctores vel ꝑdicatores/qui doctri- C
nis ſuis alios armant:ꝛ arma virtutū ꝛ fidei do-
cumentorū ꝓpināt:inueniant in iſrael.i.in eccle
ſia:ſed eos quātum poſſunt impediunt et retar-
dant:ꝛ ꝙ oēs ad fabros ſuos ꝓprios.i.ad here-
ticos doctores/diuinos aut ariolos/vel etiā ad
legiſtas.i.mūdi ſapiētes recurrere:ꝛ eorū conſi-
lijs ſe regere velint/quātum poſſunt ꝓcurant:et
ꝙ qn̄ ferramēta ſua.i.intellectus eorū eſt p igno
rantiā duplex vel hebetatus/ab ipſis cōſiliū pe-
tere:ꝛ fabros iſrael.i.theologos dimittere.ſciē-
tiamꝗ euāgelicā contēnere:ꝛ ſciētiā poeticā cō-
mendare ſumme captant:vt ſic in bello tentatio-
num ꝓpter defectū armorū ſpiritualiū deficiāt ꝛ
ſuccūbant.Et breuiter ꝓpter defectū fabrorū.i.
bonorū predicatorū/doctorū vel plātorū:multi
ſunt hodie chriſtiani q̄ ad fabros philiſtinorū.i.
ad hereticos recurrūt:propter qđ ſchiſmatici et
mali fiūt:ſicut ad literā patet de grecis/ſclauis/
ſuriānis ꝛ iacobinis/ꝛ nubianis/et ceteris ſchiſ-
maticis chriſtianis:quibus ꝓ certo defectus fa-
brorū et bonorū doctorū fuit cauſa recurſus ad
doctrinas hereticorū/ꝛ fabros demonū philiſti-
norū:ꝛ per cōſequēs eſt eis cauſa damnationis ꝛ
periculorū:ꝛ ideo ꝓpter defectū verorū fabrorū
dicit.Tranſtulit nabuchodonoſor fabrū et inclu Hiere.24.a
ſorem de hieruſalē:ꝛ adduxit eos in babyloniā.
Et ad hoc facit qđ legit͛ in hiſtoria tripertita ꝙ D
ſcꝫ pagani cum Juliano apoſtata impetrauerūt
ꝙ chriſtiani non audirēt artes liberales ſeu phi-
loſophiā:vt ſic dum arma ſcientie non haberent
non poſſent cōtra eos diſputādo ſe defendere.
Arriani etiā epiſcopos catholicos mitti in exi-
liū procurabāt:vt ſic dum fabri deficerent/po-
pulum armis carentem liberius debellarēt.Ad
hoc enim facit exemplū de ciuitate athenarum:
quā quidā rex obſederat:et pactū cum ciuibus
volebat facere:dūtamē ſeptem philoſophos qui
erant in ciuitate/in obſides ſibi darent.Cui pa-
rabolice quidā philoſophorū reſpondit:ꝙ lupi
gregem ouium obſidentes/cū paſtoribus pactū
ꝛ pacē facere promittebāt:ſed ante omnia canes
gregis ſibi dari petebāt.Paſtores vero vidētes,
ꝙ ſi canes deficerent:lupi libere oues comedere
poſſent:pactū huiuſmodi reſpuerūt.Ciues etiā
ciuitatis eadē de cauſa dare hoſti philoſophos,
ne populus ſublatis rectoribus faciliter depe-
riret/dare noluerunt.¶Sic vere diabolus ꝛ he-
retici gregē ꝛ ciuitatē eccleſie impugnantes:ca-
nes philoſophos.i.doctores predicatores ꝛ vi-
ros ſcientificos/bonos iudices et prelatos ante
oia nitunt tollere:vt ſic tentationibus et errori-
bus poſſint fideles leuius debellare: dum nō ſit
qui poſſet ipſos inſtruere vel iuuare.Unde Dan. Dan.1.b
Rex nabuchodonoſor in furorē et iram magnā
verſus,precepit vt perirent omnes ſapiētes ba-
byloniꝭ.¶Uel dic ꝙ in ciuitate anime faber eſt Aliter.
diſcretio quā philiſtei.i.demones aū oia tollūt:ꝛ A
ſic populi illi⁹ ciuitatis.i.motꝰ ꝛ affect⁹ ſibi peni-
tus ſeruiūt ꝛ obediūt.Unde in Prouer.Ubi non Prouer.11.b
eſt gubernator,populus corruet:ſalus autē vbi
multa cōſilia.¶Hic ponitur ꝙ cōtra filios iſrael Eodē ca.d
venerunt tres cunei philiſtinorū: ſcilꝫ vnus qui
ibat cōtra viā ephraim:alius qui ibat betheron:
alius qui ibat ad iter termini.¶Sic vere dico,ꝙ Moralitas.
philiſtini.i.peccata que contra filios iſrael/id eſt
fideles pugnāt:ad tres cuneos.i.ad tria pecca-

ta capitalia ⁊ vitia generaliter reducunť. Unum
eṁ eoꝝ eſt auaricia: ⁊ illa tēdit ad ephꝛaim: q̄ in-
terpꝛetať frugifer. i. ad mundi fructus. Et ſcōs
cuneus eſt ſupbia: ⁊ illa tendit ad betheron: qđ
interpꝛetať dom⁹ vanitatis, ſignificās mundi di-
uitias, honoꝛes atq̃ gloꝛias. Terti⁹ cuneus eſt
luxuria: ⁊ iſta tēdit ad iter termini. i. ad carnis
delectatiōes ⁊ delitias. Caro eṁ iter termini di-
citur: pꝛo eo ꝙ iſta ad modū terre q̄ eſt in terra ⁊
confiniꝫs aliorū, difficilius cuſtoditur. Ideo de
iſtis tribus cuneis poſſumus dicere illud Dañ.
Dañ. 7. b ꝙ beſtia illa. i. diabolus habebat tres oꝛdines
dentium in oꝛe ſuo.

Capi. xiiij. Textus.

Et accidit in quadā die vt diceret iona-
B **thas. Moꝛalitatum Capitulum x.**

HIc ponitur ꝙ io-
nathas ⁊ armiger ſu⁹ videntes
ſtationē philiſtinoꝝ: ſoꝛtē ſui pe
riculi vel ſalutꝫ in dictis hoſtiū
poſuerunt pꝛoponētes ſcꝫ, ꝙ ſi
hoſtes dicerēt. Aſcēdite: ꝙ aſcē
dere debeant: ⁊ vincere. Si vero
hoſtes dicerent: expectate: tunc nec vincere nec
aſcendere ꝑponebant: ⁊ illud quaſi ſignum i ſoꝛ
tem a deo ſibi dari credebāt. Sicut igitur dixit
factū eſt: ꝙ philiſtini dixerunt, aſcēdite: q̄ ſtatim
aſcēderūt: ⁊ manib⁹ ⁊ pedib⁹ reptādo: pri⁹ iona-
thas, poſtea armiger cōtra eos pꝛexerūt: ⁊ ho-
ſtes foꝛtiter inuaſerunt: ⁊ in fugā cōuerſos: et ſe
mutuis cedibus occidentes mirabiliter occide-
runt. Quod vidētes filiꝫ iſrael, q̄ pꝛius ad hoſtes
fugerant ⁊ trāſierāt: cōtra eos ſurrexerunt: ⁊ io
nathā ⁊ iuuenē adiuuerūt. Aliꝫ etiā q̄ ante fuge
rāt, ⁊ ſe abſconderāt: audita victoꝛia redierūt, ⁊
manib⁹ ⁊ pedib⁹ reptando, pꝛius ionathas, poſt
armiger cōtra eos pꝛexerūt, ⁊ ſe cum pſequētib⁹
Moꝛalitas fugiētes philiſtinos adiunxerūt. Iſta poſſunt
allegari exemplariter: ꝙ q̄n q̃ per ſoꝛtē inquiri-
tur voluntas dei ⁊ veritas caſus futuri: ꝙ q̃ oc-
culta dei pꝛouidentia q̄n videt ꝙ hō ſibi cōmit-
tit: et ꝟitatē alicuius negociꝫ ab eo deuote que-
Joſue. 7. b rit: ipſam q̄n q̃ ſibi oſtendit: ſicut habenť exem-
1. Reg. 10. a pla infinita de Acha per ſoꝛtē depꝛehēſo: de ſaul
Actuū. 1. d per ſoꝛtē manifeſtato: de matthia per ſoꝛtem ele
C cto: ⁊ de aliꝫs infinitis. Nō deficit eṁ occulta dei
pꝛouidentia homini maxime in arto cōſtituto: et
ideo multi mirantur quare voluntas dñi hodie
etiā per ſoꝛtes nō requiriť, ſicut tūc fiebat: quia
foꝛte ita rñderet hodie ſicut tunc. Nō enim abe-
bꝛeuiata eſt manus dñi vt ſaluare non poſſit: ſed
iſta ſunt hodie ꝓhibita: ne aliqua ſuperſtitioſa
miſcerenť: ⁊ ne ſimplices ad idololatriā traherē
tur. Hic etiā aduerte, ꝙ tunc quilibet poterat ꝓ
voto cōſtituere ſibi ſoꝛtē: ⁊ ſignū rei fiende ⁊ nō
fiende ad libitū oꝛdinare. Uel illud pōt allega
Aliter. ri, ꝙ in factis bellicis audaces foꝛtuna iuuat: et
ꝙ melius eſt iuadere q̃ expectare. Hic enim aſcē
ſus et inuaſio ſignū fuit victoꝛie ⁊ ſalutis, expe-
ctare ſignū erat perditionis. Uel dic ꝙ diuina
Aliter. ꝓuidentia libenti⁹ iuuat hoiem ꝓuocatū q̃ illū
qui ꝓuocat: q꞉ ſcꝫ iſti fuit dictū. Aſcēdite: ⁊ ideo
ꝓuocatus aſcēdit et vicit: ꝓuocantes vero victi
ſunt ⁊ fugerūt. Quia reuera ad virū iuſtū ptinet
ꝙ ex leuitate bellū non gerat: nec lites, nec cōtro
uerſias ſibi foueat: ſed potius ꝙ pꝛouocatus ⁊
neceſſitate compulſus ad talia pꝛocedat: q꞉ vt cō
muniter tūc ad talia ipſe pꝛeualet et triumphat:
exēplo iepte, qui ꝓuocat⁹ contra amō obtinuit
Jud. 11. c victoꝛiā, dicēs illud Judi. Igitur ego non pecco
in te: ſed tu i me indicēs mihi bella iniuſta, iudi-
cet dominus. Uel dic ꝙ ita eſt facile deo iuua- Aliter.
re in paucis ſicut in multis: et occulta dei pꝛoui D
dentia operante, pauci aliquoties vincunt mul-
tos, debiles foꝛtes, nudi armatos. Exēplum de
iuda machabeo duce, qui contra xerxen qui cū
quatuoꝛ milibus venit, ſexcēta milia debellauit
ſm Oꝛoſiū. Und dr. Facile eſt includi multos in
manibus paucoꝝ: et non eſt differentia in cōſpe- 1. Mach. 3. b
tu dei celi liberare in multis an in paucis: q꞉ nō
in foꝛtitudine exercitus victoꝛia belli, ſed de ce-
lo foꝛtitudo eſt. Uel dic ꝙ non eſt tutum in ho- Aliter.
ſte cōfidere: q꞉ dato qđ victus tibi obediat: et ſe
amicū tuū fingat, ⁊ ad te transfugiat: ſi tñ vide-
rit locū ſuū, ſtatim nocere nititť atq̃ tētat: vt ptꝫ
hic de transfugis: q̄ viſa ſuoꝝ victoꝛia, cōtra phi
liſteum ſurrexerunt, ⁊ filios iſrael iuuerūt. Ideo
dicebant pꝛincipes philiſtinoꝛū de dauid. Reuer
tatur vir in locum ſuum: non deſcendat nobiſcū 1. Reg. 29. b
ad pꝛeliū: ne fiat nobis aduerſarius cū pꝛeliari
ceperimus. Uel allega vltimū qđ reſtat: ſcꝫ de Aliter.
illis q̄ pꝛimo fugerant: ⁊ videntes victoꝛiam, ſe
ionathe adiunxerunt: cōtra multos qui reuera
optime ſciunt ſe homini tpe victoꝛie, ſed non tpe
fuge adiungere: ⁊ aduerſitatis tpe latere: cū ꝟo
hoſtes ſupati fuerint: acſi foꝛtiter aliq̄d fecerit
ſolēt ad amicos redire, ⁊ victoꝛib⁹ ſe ſociare. Uñ
dicitur. Populus qui fugerat, reuerſus eſt ad ce 1. Reg. 23. b
ſoꝛum ſpolia detrahenda. Uel dic allegoꝛice: ꝙ Allegoꝛia.
ionathas qui interpꝛetatur columba, ſignificat A
virum religioſum vel catholicū xp̄ianū: q̄ p aſpe
rā ⁊ artā viā pnie: ⁊ per arduā virtutū viam dꝫ
cōtra philiſteos. i. contra demones ⁊ hereticos
aſcendere: ⁊ niſi ꝓuocat⁹ nō dꝫ cōtra eos diſputa
re: ⁊ ſic mediāte armigero ſuo. i. fide vel gratia
de ipſis poterit triūphare. Saul ſequēs phi- Eodē. c. d
liſteos fugiētes, adiurauit populū ne q̄s vſq̃ ad
noctem comederet: vt ſic in hoſtes vindicare va-
leret: dicens. Maledictus vir qui comedit panē
vſq̃ ad veſperam. Populus igitur veniēs ad ſal
tū: in quo erat fluens mel ſuper faciem agri: non
applicuit manū ad os. De melle enim comedere
noluit, timēs adiurationem: ſed ꝓſequendo ho
ſtes vlterius intacto melle tranſiuit. De iſto au-
tem melle credo ꝙ erat māna, ſcꝫ impꝛeſſio aeris
dulcis, pinguis ⁊ alba: qualis nuper circa aui-
nionem cadebat. Iſta eṁ in regno geoꝛginico di
citur in tanta quātitate ſuper herbas, arboꝛes ⁊
lapides in eſtate cadere: qđ multas ſarcinas ſolēt
quotidie colligere. Qualecūq̃ igiť fuerit mel: io-
nathas adiuratione patris ignoꝛās ⁊ ſummita-
tē virge, mel intingēs comedit: ⁊ illuminati ſunt
oculi eius: quapꝛopter q꞉ cōtra adiurationē pa-
tris fecerat: cū dñs ad tranſgreſſionē iuramenti
reſpondiſſe nollet ſoꝛte depꝛehenſus a patre ad-
iudicatus moꝛti fuit: ipſumq̃ pater occidere vo Moꝛalitas
luit: ſed eum populus liberauit. Per mel intel B
ligitur dulcedo pꝛoſperitatis mundane: q꞉ reue
ra illi qui philiſteos. i. demones ⁊ vitia perſequū
tur, a tali melle abſtinere iubenť: ⁊ per abſtinen-
tiam cū rege ſuo xp̄o hoſtes moꝛū ⁊ fidei pſequū
tur: quinimo ſepe fit ꝙ ſi ionathas filius regis q̄
cauſa victoꝛie fuerat. i. aliq̄s religioſus vel deuo
tus qui al's multa bona fecerat: ad comedendū
de tali melle: ⁊ ad guſtandum de mundi dulcedi-
ne reperiť a pr̄e ſuo rege xp̄o, moꝛti adiudicabi-
tur: niſi meritis ⁊ p̄cibus populi exigētib⁹. i. ſan-
ctoꝛum pꝛecibus liberetur. Illi enim qui mundi
delitias guſtāt: ⁊ maxime illas quas pater eoꝛū
chꝛiſtus pꝛohibuit: carnales delectatiōes amāt
que ſcꝫ pꝛopꝛie deſignantur in melle: q꞉ fauus di
ſtillans labia meretricis. Niſi ſanctoꝛum pꝛecib⁹ Pꝛo. 5. a
adiuuenť: ⁊ niſi ipſis alia opera bonoꝛum ſuffra
gentur: moꝛtis perpetue penam poꝛtant. Unde
Apoca. Erat in oꝛe meo tanq̃ mel dulce: et cum Apoc. 10. d

Aliter. comediſſem,amaricatus eſt venter meus. ¶Uel
dic ꝙ mel ē ſacra ſcriptura:in qua qñ virga itelle
ctus intingit,⁊ per ſtudium comedit:oculi mētis
ꝑ diſcretionē illuminant. Idē dic de melle deuo-
Aliter tionis ⁊ cōpaſſiōis ⁊c. ¶Uel allega quō reges in
uiolabiliter debēt ſeruare verbū ſuū:⁊ quōſin ca
ſu iuſticie nō debēt ꝑcere cuicūq;,etiā filio delin
quenti:ſicut iſte q̄ propter tranſgreſſionē filium
volebat occidere:⁊ maxime quia iurauerat. Si-
Dañ.6.e mile habet in Dañ. Scito rex,quia decretum me
dorꝝ eſt atq; ꝑſarum,vt oē illud qđ ꝯſtituerit rex
non liceat mutari. Exemplo regis iuſti qui pro
D filio ſuo in adulterio deprehenſo ſibi vnum ocu-
lū ⁊ filio aliū fecit erui:ne legē quā contra adulte
ros fecerat,de perdendis duob⁹ oculis contin-
geret immutari:⁊ ne delictū impunitum aliquo
Codē.c.g mō maneret. ¶Hic habes ꝙ quencunq; viderat
ſaul virꝝ fortē ⁊ aptum ad p̄liandū ſociabat eū ſi
Moralitas bi. ¶Sic vere p̄latus ſibi dꝫ aſſociare ꝯſiliatores
ſuos:ſocios ⁊ familiares facere:⁊ in beneficijs ⁊
officijs ⁊ dignitatib⁹ cōſtituere ⁊ p̄ferre:quos ad
p̄liandū cōtra demones,vitia atq; hereticos co-
gnouerit fortes eſſe:⁊ quos in ſciētijs ⁊ morib⁹
viderit alijs p̄pollere. Uñ Iudic. De vniuerſis au
tem vrbibus accepit ſibi auxiliatores viros for-
tes ad bellum.

¶Capitu. xv. Textus.

**Et dixit ſamuel ad ſaul. Me miſit domi
nus. Moralitatum Capitulum xj.**

Dominus mā-
dauit (vt hic habetur) ppl'ꝫ
amalechitarꝫ deſtrui:⁊ oia
ipſorꝫ bona,oues ⁊ boues,
⁊ ſupellectilia anathemati
zari:oia,demoliri:et nihil
p̄rſus ad vitā ſeruari: nec
de bonis ei⁹,aliq̄d cuſtodi
ri. Nocuerat eñ ppl's ama
lechitarꝫ filijs iſrael aſcendētibus de egypto:⁊ iō
dixerat ꝙ deleret amalech de ſub celo,vt patet
Exo.xvij. Saul ergo receſſito pplo ꝯ amalech p̄-
perauit:populūq; eius in ore gladij interfecit:⁊
D agag regē ipſius viuū cepit. Pepcit eñ ſaul ⁊ po
pulus agag regi amalech,⁊ optimis gregibus
ouiū ⁊ armētis,⁊ oibus q̄ pulchra erāt nec volue
rūt diſperdere ea:ſed q̄cq̄d vile ⁊ reprobū fuit,de
moliti ſunt. Reprehenſi igit ſaul ⁊ ppl's,ꝙ iſta nō
cōſumpſerāt ſꝫ reſeruauerāt:auariciā ſuā palliā
re volentes:dixerūt ꝙ iſta meliora ad ſacrifican-
dū dño cuſtodierāt. Quo dñs indignat⁹ ſaul ad
ꝑdendū regnū cōdēnauit:⁊ obediētiā eſſe melio-
rē victimis dixit Melior ē obediētia q̄ victima:⁊
Moralitas auſcultare magis q̄ offerre adipē arietū. ¶Saul
rex ſignificat mūdi principes ⁊ p̄latos:populus
vō ſuus ſignificat inferiores iudices ⁊ balliuos:
q̄r reuera dñs vult ꝙ populus amalech:q̄ inter-
pretat lābēs ſanguinē.i.ppl's pctōꝝ:ſanguinē.i.
delitias carnales lābentiū:vel etiā in ſanguine
crudelitatis ſe delectātiū q̄ filijs iſrael.i.hoībus
in deſerto hui⁹ vite:q̄ de egypto tēdūt in hierl'm
⁊ de mūdo ad patrē:nō ceſſant officere vel nocere
vel al's in virtutū itinere ipedire,deſtruat:⁊ ordi
nauit ꝙ ſaul ⁊ ppl's ſu⁹.i.p̄ncipes,p̄lati,iudices ⁊
officiales,illos malos extirpēt:⁊ ꝙ mediāte iuſti
cia ipos de medio iuſtorꝫ tollāt:⁊ ꝙ eos puniāt,
corrigāt:⁊ caſtigent:qđq; de bonis ipſorum nihil
penitus ꝯcupiſcāt:⁊ ꝙ iuſticiā faciēdo,ad bona
punitorꝫ ꝑ auariciā nō reſpiciāt aut attendant.
Mat.13.g Mat. Exibunt angeli,⁊ ſeparabūt malos de me-
E dio iuſtorꝫ:⁊ mittēt eos in caminū ignis ardētis.
Sꝫ reuera iſte ſaul ⁊ ppl's ſu⁹,q̄bus facta eſt iſta
cōmiſſio.i.ſuperiores ⁊ iudices inter iſtos malos
puniēdos,diſtinctionē faciūt: q̄r.ſ.pinguiorib⁹ ⁊
ditiorib⁹ parcūt:q̄cq̄d vero vile ⁊ reprobū eſt.h.
paupes ⁊ viles ꝑſonas demoliunt,cōſumūt ⁊ pu
niūt. Propter qđ ꝓculdubio regnū ſpūale ⁊ eter
nale amittūt. Quia breuiter illđ eſt verꝫ,ꝙ nři ſu-
periores ⁊ iudices paupes impotētes q̄ ſe defen
dere nequeūt deprecādo demoliunt:pingues ve
ro ⁊ diuites ſuſtinēt ⁊ eis etiā delinquētibus par-
cunt. Uñ Innocenti⁹. Pauperū cāš cū mora ne- Innocen-
gligitis,diuitū cū inſtātia ꝓmouetis:⁊ illis rigo tius.
rē oſtēditis:in iſtis ex māſuetudine diſpēſatis ⁊c.
Uide ſi vis in manipulo curatorꝫ/ca. de ambitio-
ne. Nec vꝫ excuſatio iſtorꝫ q̄ ſequit,q̄r ſcꝫ iſti non
debēt vt ſacrificēt dño,ſibi ſpolia amalech reſer-
uare:⁊ vt dēt eleemoſynas,paupeꝝ diuitias con
gregare:q̄r reuera de⁹ nō approbat iſta. Non eñ
ſunt faciēda mala vt eueniāt bona:nec ſub colo-
re iuſticie vult deus laxare habenas auaricie:
nec vult ꝙ q̄s inobediēs ſibi fiat:vt acq̄ſitis diui
tijs ſe velle eleemoſynas facere dicat. Cui⁹ tñ cō
trariū q̄ſi oēs faciūt:q̄ ꝓ bona cā ſe aggregare
diuitias dicūt:vt p̄ꝫ in religioſis:q̄ ſcꝫ velle edi- F
ficare monaſteria ſe dicūt,in vſurarijs ⁊ cupidis
q̄ ſe velle eleemoſynas dare aſſerūt ⁊ p̄tendūt:cū
tñ dicat in li. Eccl'i. Qui offert ſacrificiū de ſubſtā Eccl'i.34.d.
tia pauperis:q̄ſi q̄ immolat filiū in cōſpectu pa-
tris. ¶Si vis allega de ſeueritate.i. de ſeua veri
tate dei:q̄ q̄nq; punit pctā patrū in filios vſq; in Aliter.
tertiam ⁊ quartam generationem. Tranſierant
eñ pl⁹ q̄ quatuor gñatiões/ex quo patres ama
lechitarꝫ nocuerāt filijs iſrael in deſerto:quorꝫ
tñ nequitiā iſti eorꝫ filij nūc plāxerūt:iuxta illđ
Treno. Patres noſtri peccauerūt ⁊ nō ſunt:⁊ ini Tre.5.b.
quitates eorꝫ portauimus. Uerūtamen ſupponē
dū eſt ꝙ iſta ſunt vera,ꝙ iſti filij fuerūt imitato-
res nequitie patrū:vt patet de iſto agag,cui di-
xit ſamuel. Sicut gladius tuus matres abſq; fi- 1. Regum
lijs fecit:ita fiat ſine liberis mater tua. 15.G.

¶Capitu. xvj. Textus.

**Dixit dominus ad Samuelē. Uſq; quo
tu luges ſaul cum ego proiecerim Mo-
ralitatum Capi. xij.**

Hic habes ꝙ Da
uid fuit minor fratrum,de quo
nō ſperauit pater:qđ patet:q̄r
fratres ſuos omnes ꝑ ordinē
Samueli obtulit:qui ⁊ in pa-
ſcuis erat,vbi oues paſcebat,
q̄ inſup ꝑcutere cytharā ⁊ pro
pulſare demonem nouerat:⁊ q̄ fortis robore,vir
bellicoſus:prudēs in vbis,⁊ pulcher viſu,deco-
ruſq; facie erat,in regē fuit elect⁹ ⁊ vnct⁹:⁊ ad re
gnū iſrael ꝑ dñm ordinat⁹:ad regis ſaulis ſerui-
tiū aſſumpt⁹:⁊ eidē poſtea ſubſtitutus. Sauli eñ
citharíſtā petēti fuit dictum de Dauid. Uidi be-
thleemitē virū fortē,bellicoſum,prudentē verbis
⁊ pulchrū viſu ⁊ ſciētē pſallere:⁊ dñs ē cū eo:qua
ꝓpter eū accerſiēs rex aduocauit,⁊ armigeꝝ ſuū
fecit. ¶Sic vō dico ꝙ illi q̄ ſunt ceteris minores Moralitas
ꝑ humilitatē:⁊ q̄ a patre.i.parētib⁹ carnalib⁹ nō
preponuntur ꝑ carnis affectuoſam ſedulitatem
ſed q̄ gregem paupeꝝ ſtudent paſcere ꝑ pietatē,
⁊ ꝑ eleemoſyne largitatē:q̄ ſciūt citharā ſcriptu
re pulſare ꝑ predicationē:qui ſciunt demones.i.
peccata ſeu vitia de cordibus hoīm expellere,ꝑ
conuerſionem ad pniam:qui ſunt fortes ad reſi-
ſtēdū:q̄ ſunt bellicoſi ad hereticos,⁊ impios,nec
nō contra demones ⁊ vitia ꝓpugnādū:qui ſunt
prudentes verbis ad diſcrete loquendū:cū qu

bus ſcʒ eſt dñs per gratiã ad eos adiuuandũ: e
qui ſunt pulchri, viſu, ad honeſte conuerſan
dũ. Tales dico digni ſunt ad ſeruitiũ regis xp̃i
aſſumi: illius ſubſtituti ⁊ vicarij in eccleſie digni
tatibus ⁊ beneficijs fieri: ⁊ in reges ⁊ p̃latos eli
Dan.1.a gi ⁊ inungi. Uñ mandatum fuit eunucho p regẽ
b Nabuchodonoſor, ꝙ itroduceret de filijs iſrael
pueros de ſemine regio, decoros facie, eruditos
ſapientia, cautos ſcia, doctos diſciplina: q̃ ſtarẽt
Moralitas in palatio. ¶Uel ſi vis allega ꝙ ille q̃ eſt minor ⁊
cõtemptibilior, ⁊ de quo minus ſperaẗ, qñq; in re
gem vel p̃latũ eligiẗ: vel ad aliquã dignitatẽ vel
gradum erigiẗ: ⁊ illi q̃ digniores ⁊ meliores eſſe
credũẗ: ⁊ q̃ a patre ſuo mundo tanq̃ primogeni
ti p̃feruntur, in electionibus repudianẗ, ⁊ a deo
Eccli.11.b poſtponunẗ. Eccli. Multi tyranni ſederũt i thro
no: ⁊ inſuſpicabilis portauit diadema. Multi po
Eodẽ.c.c tentes oppreſſi ſunt valide ⁊c. ¶Spũs dñi receſ
ſit a ſaul: ⁊ exagitabat eũ ſpũs nequã: quapro
ter dauid qui ſciebat pſallere, queſierũt: quo p
cutiente citharã refocillabatur Saul, ⁊ melius
habebat: et ſpiritus malignus ab eo fugiebat.
Moralitas ¶Dauid eſt predicator: cithara eſt ſacra ſcriptu
Ps.56.b ra. Pſal. Exurge pſalterium ⁊ cithara. Quia re
uera ſi Saul qui interpretatur abutens, ideſt ſi
aliquis propter abuſum rerum tp̃alium efficia
tur furibundus, vel propter malam concupiſcẽ
tiam, vel exagitetur ſpiritu nequã p ſupbiã vel
inuidiam, vel p aliquã malã cõplacentiam: ſpiri
tuſq; domini.i. ſpũſſanctus, vel dei gratia ab eo
eo recedat propter iniquitatẽ ⁊ maliciam: ſepe
fit ꝙ dum Dauid.i. predicator citharam ſcriptu
re tangit et dicit: ⁊ ſonũ bone inſtructionis emit
tit: ipſum Saulem.i. peccatorem conuertit: ita
quod ſpiritus malus.i. mala volũtas ab eo rece
A dit: ⁊ morbus ſui pcti alleuiaẗ ⁊ ſiſtit. Et idẽ dic
de ſono oronis: cui⁹ melodia ſi a Dauid.i. viro
Gen.3.b iuſto fiat, diabolus ſuſtinere nõ põt: dicens illud
Aliter. Gen. Uocẽ tuã dñe audiui in paradiſo.i. oronem
tuam quã facis ad dñm tuũ. ¶Uel dic q̃d citha
re ſonus ſignificat memoriam paſſionis xp̃i ⁊c.
Amos.5.g vt ſupra. Diabolus em̃ valde odit talẽ ſonũ: ideo
viro ſctõ ſolet dici illud Amos. Aufer a me tu
Aliter. multũ carminũ tuoꝝ: cãtica lyre tue nõ audiam.
¶Uel dic ꝙ Dauid eſt xp̃s, q̃ ſcʒ mediãte cithara
crucis ſpm̃ malignũ, ſcʒ luciferũ fugauit: ⁊ Sau
Aliter. lẽ.i. Adã: quẽ ꝑpter abuſum pomi vetiti obſede
derat, liberauit. ¶Uel dic ꝙ cithara eſt caro no
ſtra: quã dũ per pniam tãgimus ſpm̃ malignum
Job.30.d i. pctm̃ ſeu etiã malã volũtatẽ a Saule abutẽte
Aliter. i. aia peccatrice fugam⁹. Uñ Job. Uerſa eſt in lu
ctũ cithara mea. ¶Uel dic ꝙ cithara eſt plectrũ
lingue: quã pro certo ſi p cõfeſſionẽ ſonuerimus,
ſtatim abutens aia ſana erit. Et ideo bene diciẗ
Eſa.23.d Eſa. Sume citharã, circumi ciuitatem meretrix
obliuiõi tradita: bene cane, frequẽta canticum.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ Saul inſaniens ſignificat aliquẽ di
nitẽ ſeu principẽ iracundũ. Quem ꝓ certo ſi fu
rentẽ ⁊ prouocatũ viderim⁹: neceſſe eſt ꝙ ipſum
cũ cithara.i. cum dulcis locutiõis melodia lenia
mus: ⁊ ſpm̃ malignũ iracũdie ab ipſo fugere fa
Prou.25.b ciamus. Unde in Prouer. Patiẽtia leniẽẗ prin
B ceps. Illud em̃ gñaliter dic: q2 ꝓ certo qñ hõ eſt
plen⁹ maligno ſpũ ⁊ volũtate: ⁊ qñ inſanit, vel p
concupiſcentiã ſpũalẽ, vel per iracũdiã actuali
ter meli⁹ vt cõiter alleuiaẗ, ſanatur ⁊ corrigiẗ: qñ
prelat⁹ vel p̃dicator ſeu quecũq; caſtigatio cum
melodia.i. cũ verboꝝ dulcedine, cũ dulciq; indu
Prou.15.a ctione circa eũ modulatur. Uñ in Prouer. Rñſio
Eccli.6.a mollis frãgit irã: ſermo durus excitat furorem.
Quia ſicut dr̃ eccli. Uerbũ dulce multiplicat ami
cos: ⁊ mitigat inimicos. Iſta autẽ potiſſime ꝑti
nent ad Dauid reſpectu ſaulis.i. ad ſubditũ re
ſpectu dñi, p̃lati ſeu regis. Uel ad filium reſpectu
patris: q2 ſcʒ iram taliũ dʒ mulcere: ⁊ cũ humilita
te ⁊ patientia pertranſire. ¶Uel dic ꝙ Saul rex Aliter.
iſrael, deũ vidẽtiũ eſt deus, q̃ pro certo ſi contra
nos ꝑpter peccata inſaniat: cithara noſtra.i. cru
cis memoria, oratioq; vel cõfeſſio ipſum placat:
vt ſupra. Hic inueni notatũ, ꝙ lʒ aſinus ſonum ci
thare libẽter audiat: ſi tñ ipſam in via inueniat,
cũ pedibus frãgit ⁊ calcat. Sic multi ſunt q̃ ver
bum dei libenter audiũt: ipſum tñ trãſgrediẽdo
frãgũt: ⁊ vilipẽdendo calcãt ⁊ premunt. Uide in 1.Reg.18.c
fra qũo Saul ſuũ cithariſtã voluit cõfodere ⁊c.
¶In hoc caplo poniẗ ꝙ qñ dauid ad ſeruitium Eodẽ.c.d
ſaulis regis iſrael ſe tranſtulit: ſibi vnũ aſinũ ple
nũ panib⁹ preſentauit. ¶Sic vere religioſus q̃ Moralitas
ſeruitiũ regis xp̃i.i. ſtatum religionis digne cu
pit intrare: dʒ ſibi illũ aſinum.i. corpus ſuum ꝓ
prium laboribus penitentie deditum, cum pani
bus.i. cũ bonis operibus, vel cũ eleemoſynarum C
ſubuentiõe ſeu lachrymoſis ſingultibus preſen
tare: dicens illud Ps. Fuerunt mihi lachryme Ps.41.a
mee panes die ac nocte.

¶Capitu. xvij. Textus.

Congregãtes autem philiſtĳm agmi na ſua in preliũ. Moralitatũ Cap. xiij.

Philiſtĳm con
tra filios iſrael cõgregati,
Goliã gethẽũ principaliorẽ
⁊ fortiorẽ in ſuo exercitu ha
buerunt, qui ſcʒ in altitudi
ne ſex cubitos cũ palma ha
bebat: ⁊ armis ereis armat⁹
erat. Cũ igiẗ iſte populũ dei
moleſtaret: accidit ꝙ iſai fi
liũ ſuũ dauid ad viſitandũ fratres ſuos q̃ erant
in exercitu mitteret, vt ſcʒ illis ephi polẽte: ephi
dico.i. tres modios, decemq; panes ⁊ decẽ formu
las caſei deportaret. Dauid igiẗ videns gigantẽ
cõtinuo populo dei maledicere: accẽſus zelo, ba
culũ ſuum ſumpſit: ⁊ quinq; limpidiſſimos lapi
des de flumine eligens in pera ſua repoſuit: et
tres ipſoꝝ cõtra goliam iaciẽs, ipſum in fronte
percuſſit: ⁊ tertio ictu ꝓſtrauit: ꝓprioq; gladiũ Allegoria.
eius extrahẽs, caput eius abſcidit. ¶Allegorice
iſta exponũẗ de xp̃o ⁊ diabolo. Sic em̃ eſt ꝙ a p̃n
cipio philiſtĳm.i. demones pugnauerũt cõtra fi
lios Iſrael.i. cõtra hoĩes habentes goliam: q̃ in
terpretaẗ robuſtus.i. luciferũ ductorẽ: q̃ ſcʒ ita D
robuſtus erat ⁊ fortis: q2 ſicut dr̃. Non eſt ptãs Job.41.b
ſup terrã q̃ cõpareẗ ei. Factus eſt enim vt nullũ
timeret. Iſte enim eſt q̃ populũ dñi.i. ſanctos pa
tres ⁊ totum humanũ genus grauauit: ⁊ eidẽ cõ
tinuo inſultauit: quapropter ſic accidit ꝙ dauid
manu fortis.i. xp̃s: fuit in locum certaminis.i. in
mũdũ a deo patre ſuo deſtinatus ⁊ miſſus: vt fra
tres ſuos.i. fideles, tam p̃ntes q̃ futuros perſo
naliter viſitaret: ⁊ tres modios polente.i. fidem
ſancte trinitatis, necnõ decẽ panes ⁊ decẽ formu
las caſei.i. p̃cepta legis: q̃.ſ. panes vite ⁊ amoꝝ for
mule poſſunt dici: eiſdẽ ꝯcederet atq; daret. Uñ Luc.19.b
dr̃. Hõ q̃dã abijt in regionẽ longinquã accipe ſi
bi regnũ. Et ſeq̃tur. Et ſeruis ſuis tradidit decẽ
mnas. Iſte igiẗ zelo ſalutis ppl̃i ſui ⁊ animaꝝ cõ
tra goliam.i. diabolũ: baculũ crucis accepit: et
quinq; lapides.i. quinq; p̃cioſa vulnera in torrẽ
te paſſiõis recepit: quoꝝ v̈tute golias iſte percuſ
ſus eſt ⁊ ꝓſtrat⁹, ⁊ popul⁹ fideliũ liberat⁹. Ideo
dr̃. In quibus viſitauit nos oriens ex alto: vt de Luc.1.g
manu inimicoꝝ noſtroꝝ liberati, ſeruiam⁹ illi.
Tandẽ vero iſte diabolus gladio ꝓprio occidiẗ:
inquantũ mundi philoſophi ⁊ heretici quib⁹ me
diantib⁹ diabolus animas occidit: Chriſti inſpi

ratione cõuerſi ſunt: ita ꝙ in caput primi magi=
ſtri ſui diaboli/ſeipſos retorſerunt: inquantum
E cõtra eũ ꝑdicauerũt: ⁊ eius malicias detexerũt:
⁊ eũ capite.i.intẽtione ſua fraudauerunt: qua=
lis ſcilʒ gladius fuit Dionyſius ⁊ Auguſtinus.
Pſ.36.c Pſal. Gladius eorũ intret in corda ipſorũ. Et ſi
vis dic de armis eius golie.i.de malis clericis ⁊
religioſis: qui ſunt arma diaboli. Dic ꝙ oĩa erãt
Aliter. erea: q2 es habet ſonũ bone locutionis: ſed nõ hʒ
ſenſum deuotionis vel cõpaſſionis. ¶ Uel etiam
mali qui ſunt diaboli arma erei/poſſunt dici: qui
Iob.40.b ſunt detractores ⁊ clamoroſi ⁊ brigoſi. Unde
Eodẽ ca.d Iob. Oſſa behemoth ſicut fiſtule eris. ¶ Hic ha=
bes ꝙ dauid ante victoriam golie/dixit ſe viciſſe
leonẽ ⁊ vrſum ⁊ gigantẽ (ſicut dr hic) ipſe dauid
vicit. Sic vere vir iuſtus pȝ vincere ſpirituali=
ter tria/ſcʒ goliã magnum ruſticũ.i.mundũ: vr=
ſum qui diligit dulcia.i.carnẽ: leonem.i.ſuperbũ
diabolũ. Iſtud potiſſime dʒ eẽ in religioſo: qui
mundũ vicit ꝑ votũ paupertatis: carnẽ per vo=
Aliter. tum caſtitatis: diabolũ per votũ obediẽtie ⁊ hu=
militatis. ¶ Uel gigas cũ magno vẽtre eſt inſa=
tiabilis auaricie: vrſus lãbens eſt luxuria: leo
erecto collo incedẽs eſt ſuperbia: etiã vt ſupra.
Aliter. ¶ Uel dic qꝺ dauid.i.prelatus qñ videt ꝙ leo et
vrſus vel diabolus veniunt ad gregem fidelium
ſubditorum deuorandũ: ſtatim debet occurrere
predicãdo. Idẽ de philiſtino ⁊c. q2 ſcʒ ꝑlatꝰ iſta
tria ſcʒ leonẽ.i.diabolũ: vrſum lambentẽ.i.here=
ticos: goliam armatum.i.tyrannos dʒ vincere:
ipſiſqꝫ ſe opponere: ne gregẽ vel pplm dñi poſ=
F ſint per vitia deuorare. Uel iſti ſignificant tyrã=
Eodẽ ca. nes ⁊c. ſicut ſupra. ¶ Cũ dauid cõtra goliã gi=
gantem ſingulare certamen intrare vellet: ſaul
armis ſuis/ſcilʒ galea/lorica/et aliis veſtimẽtis
ſuis ipm induit: ſed q2 nõ habebat cõſuetudinẽ
portãdi arma/iſta ſtatim depoſuit: ⁊ perã/necnõ
quinqꝫ lapides de torrente accepit: quorũ tribꝰ
proiectis/in tertio ictu goliam in fronte percuſ=
ſum proſtrauit. ¶ Sic vere ſi cõtra goliã: id eſt
Moralitas. diabolum qui continue ꝑ tentationes nobis in=
ſultat/preualere volumus: neceſſe eſt ꝙ arma et
veſtes ſaulis.i.bona tẽporalia huius mũdi: qui
ſ.ſaul.i.abutens dicitur: mentaliter dimittamus
quodqꝫ baculum.i.crucis memoriam aſſumamꝰ
⁊ quinqꝫ lapides torrentis.ſ.quinqꝫ xp̃i vulnera
de ſue paſſionis torrente in pera conſcientie re=
ponamus. Quia reuera ſi ipſum cũ iſtis, id eſt
cum paſſionis Chriſti memoria in fronte: hoc eſt
dictu/in principio: quando ſcilicet tentare inci=
pit: vt pote quãdo tentatio adhuc eſt in cogita=
tione ꝑcutimus: cõtra ipſum faciliter ꝓualemꝰ:
q2 ꝓ certo qñ homo in principio tẽtationis/xp̃i
paſſionem crucẽqꝫ ipſius ⁊ vulnera adducit ad
memoriam faciliter de hoſte reportat triũphum
et victoriam. Ideo bene dr. Deponentes omne
Heb.12.a pondus/⁊ circũſtans nos peccatum: ꝑ patientiã
curramus ad propoſitum nobis certamen: aſpi=
cientes in autorem fidei ⁊ conſummatorem Ie=
ſum: qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucẽ.
G ¶ Uel dic ꝙ tres lapides quibꝰ diabolꝰ ſeu eius
Aliter. tentatio proſternit̃ tres partes penitentie ſigni
ficant.ſ.contritionẽ: que diabolum ⁊ peccatum
in capite percutit: confeſſionẽ que ipſum in eo=
dem veniens loco/ictum alium ſibi addit: ſatiſfa
ctionem, que tertio ſuccedens, ipſum ex toto
proſternit: dum tamẽ in fronte.i.in principio iu=
uentutis vel tentationis iſta veniant ⁊c. vt ſu=
pra. Ipſe etiam diabolus cum gladio proprio
occiditur, quãdo pctm vel tẽtatio qua ipſe cre=
dit hominem occidere, facit hoĩem magis humi
lem/inquantum ipſe ſe videt ſuccumbentem et
Aliter. fragilem: et ſic proprium telum ſuum in caput
Pſ.36.a ipſius retorquetur. Pſ. Gladius eorum intret
corda eorum. ¶ Uel dic ꝙ iſti tres lapides ſunt
fides, ſpes ⁊ charitas: q2 ſcʒ fides percutit forti= Aliter
ter, ſpes fortius,/charitas fortiſſime. ¶ Uel dic Aliter.
quõ ꝓuidentia dei facit, ita bñ vincere inermẽ ſi=
cut armatũ. ¶ Uel dic ꝯtra illos qui excuſant ſe
de armis portandis, ideſt de actibus virtuoſis fa
ciẽdis ꝓpter inconſuetudinẽ, ſicut dauid. Non
poſſum (inquit) ſic incedere: q2 nec vſum habeo.
¶ Uel dic ꝙ religioſus q̃ vult ꝓualere cõtra car=
nẽ ⁊ diabolum, arma carnalia dʒ dimittere, ⁊ ſpi= Aliter.
ritualia accipere ſ.crucis memoriã ⁊c. dicẽs illꝺ
Apoſtoli. In carne ambulantes, nõ ſm carnẽ mi= 2.Co.10.a
litemus. Arma em̃ militie nr̃e non ſunt carnalia. Aliter
¶ Uel dic quo ad hoc moraliter, ꝙ dauid manu D
fortis, ⁊ vultu deſiderabilis, eſt ꝑlatus q̃ dʒ eſſe
fortis bñ operãdo, ⁊ vultu deſiderabilis, amica=
liter cõuiuendo ⁊ honeſte cõuerſando. Iſte igit̃
ad preliũ cõtra philiſtiim.i.cõtra demones vitia
⁊ hereticos dʒ currere: fratres ſuos ſubditos,
ideſt conſocios dʒ viſitare: ⁊ victualia ſpũalia ⁊
tẽporalia eiſdẽ portare, arma ſaulis.i.ſeculi põ=
pam dʒ dimittere: baculũ paſtoralẽ dʒ accipere: ⁊
de torrente ſacre ſcripture debet quinqꝫ lapides
ideſt cõtinentiã quinqꝫ ſenſuuʒ, vel etiam diuine
legis doctrinã eligere: ⁊ ſic poterit cõtra goliã.i.
cõtra diabolũ vel cõtra carnẽ, hereticos vel tyrã
nos viriliter triumphare. ¶ Hic dicit̃ ꝙ David Eodẽ.c.g.
poſuit arma golie quẽ occiderat, in tabernaculo
ſuo. In q̃ notat̃ ꝙ qñ q̃s de carne vel diabolo ꝓ=
ualuit: arma eius.i.pctã a q̃bus ipugnatus exti
terat: in tabernaculo cordis ſui debet reponere:
vt ſcʒ peccata ſtudeat ꝑpetue memorie commen
dare: ⁊ recidiuũ continue formidare: vel adeptã
victoriã ad gloriã dei ordinare. Uñ Eccleſiaſtici. Eccli.5.b.
De propiciatu peccatorum noli eſſe ſine metu.

¶ Capi. xviij. Textus.

Et factum eſt cum compleſſet loqui ad ſaul. Moralitatum Ca. xiiij.

Cum vidiſſet A
Ionathas ꝙ dauid victo=
riam habuerat contra ho=
ſtes, conglutinata eſt ani
ma eiꝰ cũ aĩa dauid, expo=
liauitqꝫ ſe tunica ſua ⁊ ve=
ſtimenta ſua vſqꝫ ad gla=
diũ arcũ ⁊ baltheũ, ⁊ dedit Moralitas
ſibi. ¶ Sic vere bonus reli
gioſus dʒ ꝑ ꝑfectã charitatẽ dauid.i.chriſto con
glutinari: ⁊ ideo veſtimẽtis bonorũ tẽporaliũ ſe
dʒ ꝑ contẽptũ ⁊ abdicationẽ ſpoliare: gladiũ oĩs
crudelitatis dimittere: arcum potentie ⁊ iuriſdi
ctiõis ſecularis cõtẽnere: baltheũ glorie ⁊ magni=
ficẽtie tẽporalis totaliter abdicare: ⁊ oĩa chriſto
dare, ideſt amore ipſius de ipſis nõ curare: ⁊ ſic
Ionathas.i.columba ſimplex ⁊ humilis David:
q̃ fecit victoriã in iſrael.i.chriſto: poterit in ſtatu
religiõis vel eccleſie dignifice adherere: maxime
qñ ꝯſiderat ꝙ iſte ẽ q̃ goliã, ideſt diabolũ voluit
vincere, ⁊ pplm liberare, dicẽs cũ petro. Ecce nos Mat.19.d.
reliquimus oĩa, ⁊ ſecuti ſumus te ⁊c. ¶ Hic dicit̃ Eodẽ.c.c
ꝙ cũ Saul arreptꝰ a diabolo inſaniret, dauid ci=
tharam ꝑcutiebat, vt eum de demonio liberaret.
Qui lãceã arripiẽs: voluit David ad parietẽ trãſ
figere: ſed dauid ſciuit prudenter lanceam decli=
nare. Audierat enim Saul ꝙ mulieres ſibi dauid
pretulerant, quando redeunti de prelio acclama
uerunt. Saul percuſſit mille, ⁊ dauid decem mi=
lia. A die autem illa nõ rectis oculis ipſum aſpi= B
ciebat: ſed ipſum omnino occidere proponebat:
dato quod ipſe David hoſtes ipſius continue Moralitas
vincebat. ¶ Illud allega, ꝙ inuidia proprio be=

nefactori non parcit: ꝛ maxime qñ in laude ſibi preferꝫ: ꝛ qñ virtus eiꝰ pullulat atq̄ creſcit. Nō pōt eñ inuidꝰ talē hominē reſpicere/ dato ꝙ ab ipſo plurima bñficia recipiat: quinimo dato ꝙ i pñtia eiꝰ citharā melodioſe tāgat. i. dato ꝙ dulciter tāgat: hoc eſt, loquaꝫ ꝛ reſpōdeat: ꝛ ad votū ſibi ſeruire ſtudeat: lācea tñ ipſꝫ pforare. i. tribulationibꝰ ꝛ iniurijs fatigare nititꝫ ꝛ tētat. Uñ Sen. Si nullos inimicos facit iiuria/ multos tñ facit inuidia. ¶ Uel dic ꝙ ſaul inſaniēs eſt pctōr: q̄ ſcꝫ citharīſtā q̄ eū a diabolo liberare nitiꝫ. i. pdicatorē q̄ citharā vbi dei ſibi tāgit: ꝛ ꝑ ipſo ſanādo: ꝛ a poteſtate diaboli. i. vitioꝝ ſaluādo eidē pdicatꝰ/ ꝛ affaꝫ: qñq̄ trāſfigere/ diffamare atq̄ iniuriari/ ꝛ ſibi etiā inuidere conaꝫ. Uñ dr̄ Prouer. Nō amat peſtilēs eū q̄ ſe corripit. ¶ Uel dic ꝙ Saul eſt diabolꝰ: q̄ ſcꝫ citharīſtas. i. pdicatores ſumme nitiꝫ ad parietē. i. ad carnē p luxuriā cū lācea tētatiōis trāſfigere: ne officiū pdicādi ꝛ ſpūaliter citharizādi valeat impedire: quapropter iſte dꝫ a tali lācea quātū poterit pcauere: et ideo tā diabolꝰ ꝙ hō durꝰ ꝛ obſtinatꝰ/ videnꝫ dicere illud Amos. Aufer a me tumultū canticoꝝ tuoꝝ: carmina lyre tue non audiā. ¶ Uel dic q̄ Dauid q̄ erat pulcerrimꝰ ꝛ rufus/ ſignificat hiſtriones: quoꝝ. ſ. cantꝰ rex iſrl̄. i. platꝰ vel religioſus nō dꝫ eligere: ſꝫ eos ꝛ oēm inanē leticiā abdicare. ¶ Uel dic ꝙ iſte ſignificat adulatores: q̄ in auribꝰ hoīm citharizāt: ꝛ ſemp vba melodioſa ꝛ placētia eis cātāt. Iſtos igiꝫ dꝫ rex iſrael/ id eſt bonꝰ pnceps vel platꝰ lācea reprehēſionis pcutere: ꝛ a ſe penitꝰ ſubmouere/ dicēs illud. Aufer a me ꝛc. Saul maligno ſpiritu exagitatꝰ/ ꝓphetauit in medio domus ſue. Iſtud exponunt quidam ſic: quod aliqui ſunt predicatores: qui prophetant, id eſt predicant amore terrenorum: in medio domus ſue. i. propter cōmodum priuatū nō ſicut iuſtꝰ de quo dr̄, ꝙ in medio eccleſie aperuit os ſuum. Iſti igitur a ſpiritu maligno exagitātur: qui. ſ. de ſpirituali negocio lucrum terrenum adipiſci conantur. Apl̄s. Omnes que ſua ſunt, querunt, non que Jeſu Chriſti.

Aliter. | puer.xv.b | Aliter. | Amos.v.b | Aliter. | C | Aliter. | amos.v.f | Eodē ca.c | Moralitas. | Eccli.x.a | phil.2.c

¶ Capi. xviiij. Textus.

Locutus eſt aūt ſaul ad ionatham filiū ſuum. Moralitatum Cap. xv.

Dauid maritus michol filie regis dē lecto i quo credebatur eſſe, aufugit: vt irā ſaul declinaret. Uxor vero eiꝰ ſtatuam in lecto dauid loco ipſius poſuit: pelleq̄ caprarū poſuit ſup caput ipſiꝰ: ꝛ ipſam operuit veſtimētis. Cū igiꝫ rex mādauit ꝑ dauid, veniētes aparitores eiꝰ crediderūt inuenire dauid in lecto: et loco eius ſtatuā cū veſtibꝰ ꝛ pellibus inuenerunt. ¶ Per iſtam regis filiam intelligiꝫ eccleſia, que eſt filia regis chriſti: per dauid vero bonus eccleſiaſticus ꝛ prelatus. Per lectū dauid ſpirituale prelaturā ꝛ beneficiū intelligo: in quibus dauid. i. bonus prelatus quieſcit. Iſta eſt igitur veritas, ꝙ recedente et fugiente dauid: id eſt bono prelato de hoc mundo ad patrem: et lectum ſuum, id eſt prelaturam vel beneficium vacuum dimittente: ſepe fit, ꝙ vxor eiꝰ, id eſt eccleſia ponit ſtatuā. i. prefert aliquā ſtatutalem perſonam in loco et lecto. i. in ſtatu gradu et officio ipſius qui receſſit. Qui ſcilicet ad modum ſtatue nec motū bone operationis, nec ſenſum diſcretiōis habet: ſed potius qui circa caput mentis pellibꝰ carnalis affectionis tegatur: et veſtibus temporalis poſſeſſionis per auariciam inuoluatur. Et ideo breuiter hodie fit ꝙ ille qui in lecto eccleſie dauid id eſt illi qui bonum et prudentem prelatum inuenire ſe credūt: ibi pro certo ſtatuam cum pellibus caprinis et veſtibus. i. perſonā ignorantem plenam carnali affectione ꝛ ſolū inuolutā aliquali honeſte conuerſationis veſte: vel aliquali poſſeſſione inueniunt: qꝛ hodie prelati circūeunt in melotis qui ſunt pelles viliſſime/ ſignificantes diuitias, et in pellibꝰ caprinis/ que ſunt pelles fetidiſſime ſignificantes carnis delitias et delectationes. ¶ Uel dic ſecundum aliquos moraliter: q̄ Dauid. i. vir iuſtus debet a lecto conſcientie et imaginationis ſue recedere: inquantum ſcꝫ ſe non debet iuſtum reputare. Uxor enim ſua prudētia debet in lecto cordis ponere ſtatuam cum pellibus caprinis: quod fit quando facit hominem ſe peccatorem ignorantē caſurū ꝛ fetidum exiſtimare: et ſic quādo lictores. i. demones veniunt: vt dauid id eſt virum iuſtum de preſumptione tentēt/ mirantur quando loco dauid ſtatuā inueniunt: et quādo loco peccatorum/ virtutis timorē ꝛ peccatorum conſiderationem attendunt: ꝛ ſic illuſi ſine dāno recedūt. ¶ Uidēs dauid conſummatā maliciam ſaulis contra ſe, fugit ad ſamuelē. Ad quem cum miſiſſet ſaul nuncios/ vt dauid raperent et adducerent: miſſi, illi venientes in naioth: dauid cum ſamuele et etiam prophetarum cuneum cum eis inuenerunt. Sicq̄ factum eſt/ ꝙ quādo ipſi lictores qui ad rapiēdū dauid fuerant miſſi: irruente in ſe ſpiritu ad prophetādum cū alijs ſunt conuerſi: quibꝰ morā trahētibus/ ſaul alios lictores miſit: qui et ipſi prophetare ceperūt: q̄ etiā tertij ſimiliter fecerūt: ita ꝙ nulli ad ſuum dñm redierunt: ſed cum ſamuele ꝛ dauid prophetādo remāſerunt. Ad vltimū vo ꝛ ipſe ſaul perſonaliter venit: ꝛ ſtatim facto ſup ſe ſpiritu dñi/ veſtimētis ſuis ſe expoliauit: ꝛ nudus tota die ꝛ nocte cū alijs prophetauit. ¶ Illud poteſt allegari/ quomodo valde proficit ſocietas bonorum religioſorum: et illos videre et frequentare ꝛ verba eorū attendere ꝛ audire: qꝛ reuera ſepe accidit/ ꝙ etiam ipſe ſaul ꝛ lictores/ id eſt ipſi mali mundi principes ꝛ tyranni in ipſo actu male voluntatis ſue: quando bonos religioſos et ſanctos proſpiciunt et vitam et mores eorum attendunt: et eorum prophetias et laudes ꝛ doctrinas et predicationes audiunt: ſtatim ſpiritu dei tanguntur/ et in alios viros ſe conuertunt: ita ꝙ ſepe fit ꝙ ipſi cum prophetis prophetare. ſ. cum eis religioſe viuere volunt: ꝛ depoſitis veſtimentis bonorum temporalium/ et etiā habitus ſecularis: chriſto nudi et pauperes laudes reddūt. Sicut de quodam rege frācorum legitur: ꝙ cum romā ad peregrinandum fuiſſet/ per montem caſſinum tranſiuit: ꝛ viſa cōuerſatione ſanctorum monachorū/ ſpiritus dñi in eum inſiluit: ꝛ depoſito regio cultu/ ſumptoq̄ monachico habitu/ ibi cum ipſis religioſe vixit. Quod etiam de lictoribus tyrannorum miſſis pro martyribus capiendis quotidie fiebat: quia ſcꝫ auditis eis conuertebantur: et cum eis martyrium patiebanꝫ. Unde de xp̄o legitur: ꝙ miniſtri miſſi vt eum comprehenderent cum hoc facere auſi non fuiſſent/ phariſeis increpantibꝰ ꝙ eū nō adduxerūt: reſponderunt dicentes. Nūq̄ ſic locutus eſt homo. Unde ꝛ ipſi phariſei dixerunt. Nunquid et vos ſeducti eſtis? ¶ Uel iſta poſſunt etiā allegari: ꝙ ſpiritus vbi vult ſpirat: quia etiam quandoq̄ in ipſo actu male voluntatis homo conuertitur: ꝛ propheta dñi efficitur: vt de paulo exemplariter inuenitur. Potens eſt enim deus de lapidibus ſuſcitare filios abrae. ¶ Ad finem/ quod dauid poſſet ſcire volunta

D | Moralitas. | Heb.xi. | E | Aliter. | Eod. ca.c | F | Moralitas. | Job.7.c | G | Aliter. | Joh.3.a | Luc.3.b | Ca.xx.a

tem ſaulis vtrum eſſet cōtra ſe cōfirmata: iona-
thas amicus ſuus certū ſuper hoc dedit ſignū:
hoc ſcꝫ ꝙ dauid in agro iuxta lapidem fecit ab-
ſcondi: ordinans ꝙ poſt prandium ipſe ad ſpa-
cium ad muros aſcenderet: ⁊ tres ſagittas ver-
ſus illam partem traijceret: ⁊ puerum ad querē-
dum ſagittas mitteret: ⁊ ſi cognoſceret patrem
ſibi placatum/ puero diceret. Intra te ſunt. Si ve
ro patris videret conſummatam maliciam: tunc
diceret/ vltra te ſunt. Videns aūt ionathas ſau-
lem in prandio contra dauid furientem: ſtatim
poſt prandium ad muros iuit: et ſagittas duas
in agrum/ vbi dauid lateebat proiecit: et pue
rum ignorātem ad querendum ſagittas miſit: et
cum diceret/ non ſunt ibi ſagitte vltra te ſunt: fa
ciendi ſignū et recedendi ſpacium dauid dedit.
Allegoria. ¶ Iſtud inueni expoſitum allegorice ſic. Per io-
nathan intelligit deus pater: per dauid eius fi-
lius chriſtus: ſaul vero rex qui inter epulas da-
b uid mortem deſiderabat: cetum ſacerdotum et
principū iudeoꝝ ſignificat: qui in epulis paſcha
lib⁹ chriſti mortē tractabāt. Puer vero ionathe
turbā iudaici populi in etate puerili ⁊ ignoran-
tie ſignificat. Ionathas igitur. i. de⁹ pater duas
ſagittas/ id eſt duo genera diuinorum eloquio-
rum ad dauid abſconditū in agro id eſt ad chri-
ſtum latentem ſub litera legis ſcꝫ pſalmos ⁊ pro
Eſa. 46. c phetas noſcitur dixiſſe: ⁊ ad ſagittas huiuſmo-
di colligendas puerū ſuū: id eſt puerū iudaicū
trāſmiſiſſe: q̄ ſcꝫ ſagittas diuinoꝝ eloquioꝝ rece
perūt ⁊ ſcripſerūt: ⁊ in auariciā ſynagoge redu
xerūt. Verūtn̄ Dauid/ id eſt chriſtū: q̄ ſub lapide
tabularū legis latitabat: ⁊ in agro huius mun-
di occultus venerat. Eſa. Vere tu es aſcōdit⁹: nō
Joan. 1. a potuerūt cognoſcere: nec etiam quē ſagitte hu-
Aliter. iuſmodi. i. litere ſcripturarū quas colligebant/
ſignificarēt Dauid. i. chriſtū ſciuerūt animaduer
tere: imo abſq; eo quod in ipſum per fidē cape-
rent atq; crederent/ dimiſerunt abire. Vnde dici
tur. In propria venit: ⁊ ſui eum non receperunt.
In mundo erat: ⁊ mundus eum non cognouit.
¶ Vel dic ꝙ Dauid eſt peccator qui fugit ab ira
chriſti: ſaluatur etiam a lapide/ id eſt a cordis
duricia in qua latuerat/ ⁊ per penitentiam egre-
ditur/ quando ionathas/ id eſt columbinus pre-
dicator ⁊ ſimplex/ ſagittas diuinorum eloquio-
A rum ad ipſum dirigit: ⁊ qn̄ verbis ⁊ reprehenſio
nibus ipſum ſagittat/ arguit atq; ferit. ¶ Hic ha
bes ꝙ Dauid fugiens Saulem/ venit in nobe ad
achimelech ſacerdotē: petijtq; ab eo panes pro
ſe ⁊ pueris ſecū ductis. Cui cū dixiſſet ſacerdos
non habeo panes laicos ad manū/ ſed tm̄ panē
ſanctum: ſi mūdi ſunt pueri comedēt, maxime a
mulieribus. Dixit Dauid, ꝙ vaſa puerorū ſan-
cta ſunt, porro via polluta: ſed dante dn̄o ſan-
ctificabitur. Sibi ergo dedit ſacerdos panē ſan-
ctificatū: gladiūq; Golie, qui inuolut⁹ pallio in
Moralitas tabernaculo a die quo goliam occiderat, ſemper
fuerat reſeruatus. ¶ Sic vere qn̄ Dauid ⁊ pueri
ſui. i. chriſtiani veniūt ad ſacerdotē in paſchate
p pane euchariſtie ſumēdo: ante oīa ſacerdos
debet curare ſi ſunt mūdi atq; caſti: debet eis di-
cere ꝙ iſte panis nō eſt laic⁹, imo ſanctus: ⁊ ſolū
a ſanctis ⁊ mūdis hominib⁹ aſſumend⁹. Quos
cū ſanctos et mūdos ⁊ bene cōfeſſos eſſe cogno-
uerit: debet eis panē ſanctū tradere: necnō ⁊ gla
dium timoris domini/ etiam memoriam crucis/
quo ſcꝫ golias/ id eſt diabolus iugulatus exti-
tit debet eis aſſignare: quia pro certo ſicut pue-
ro datur panis/ et baculus vt panem a cane de-
fendat: ſic etiam chriſtiano gladius crucis vel
diuini timoris cum pallio humilitatis traditur
vt panem iſtum ſeu etiā ſacramentū ⁊ eius vir-
tutem/ diabolus ab eo nunq̄ tollat. Iſti tamen
q̄q̄ ſancti ſint: viam ſuam pollutā dicere/ inquā-
tum reſpectu tanti ſacramenti ſemper ſe debent B
immundos ⁊ inutiles exiſtimare. Vnde Iac. In Iaco. 3. a
multis enim offendimus omnes. ¶ Vel dic (ſicut Aliter.
allegat ſaluator) qd̄ iſtos panes ſanctos quos
non licebat laicis comedere: ſicut patet in libro 1. Re. 21. a
Regū. Dauid laicus famelicus comedit: q2 ne-
ceſſitas non habet legem. ¶ Vel dic dic ꝙ gladi⁹ Aliter.
golie eſt detractor: qui eſt gladius diaboli: ſm̄
ꝙ in Ps. dr̄. Lingua eorū gladi⁹ acut⁹ nūcupaẗ. Ps. 56.
Iſti ſunt igitur qui in tēplo religionis habitāt:
⁊ inuoluti pallio. ſ. habitu religioſo vel diſſimu-
lato/ humilitatis ⁊ charitatis zelo homines fe-
riunt ⁊ cruentant. Iſte eñ eſt gladius q̄ ꝓpriū
dn̄m occidit: ⁊ detractor eſt ille q̄ ꝓprio domino
ſ. ꝓprio p̄lato nō parcit. Ps. Gladius eoꝝ intret
in corda ipſoꝝ. ¶ Doech idumeus fortiſſim⁹ pa Ps. 36. c.
ſtorū Saulis/ de quo nō cauebaẗ: erat in taber-
naculo qn̄ ſacerdos panes ⁊ gladiū dedit dauid
qui cū Sauli hec retuliſſet/ interfecti ſunt ſacer
dotes. Ex hoc nota ꝙ ſemper ab inſidijs eſt pre-
cauendum: ⁊ maxime qn̄ negocia tāgunt princi-
pes vel magnates: vbi. ſ. nō aduertiẗ/ adeſt ali-
quis qui loquiẗ: ꝓpter qd̄ multa mala ſequunẗ. Eccl's. 19. c
Ideo benediciẗ Eccl's. In cogitatione tua non
detrahes regi. Aues eñ celi deferunt illi. Quili-
bet enim gaudet referre p̄latis et principib⁹ q̄c- Eccl'i. 8. d
quid videt. Ideo bene dicitur. Coram extraneo
ne facias conſilium: neſcis enim quid pariet ⁊c.

¶ Cap. xxj. Textus. Venit autē dauid in nobe ad achimelech ſacerdotē. Moralitatū Ca. xvj. C

DAuid fugiens
achis regē geth/ cū ꝓpediſſet ſe
etiā cognitum: timens ne quid a
Philiſteis/ qui inimici erant filio
rum iſrael/ pateretur: finxit ſe
in regis preſentia furioſum: mu
tauitq; os ſuum: et impingebat in oſtia parte
clauſa: et defluebant ſaliue de ore eius. Que vi-
dens achis/ ip̄m fore dauid nullaten⁹ credidit:
ſed ip̄m tanq̄ furioſum expulit/ ⁊ ſic ſub colore
inſanie periculū euaſit/ ⁊ in ſpeluncam odollam
fugit atq; venit: vbi ſcilꝫ fratres eius ad eum cō
gregati ſunt: ⁊ illi qui erant in anguſtia et ama-
ro aīo: et qui premebanẗ ere alieno ad eum con-
uenerunt: et factus eſt eorum princeps: eiq; ad-
heſerunt. ¶ Dic allegorice/ ꝙ dauid eſt chriſtus
achis vero deſignat populum iudeorum: quia Allegoria.
reuera dauid dei filius in geth/ que interpretaẗ
torcular vel opprimens: in oppreſſionem mun-
di ⁊ miſerie veniēs, ſe in aliā perſonam. ſ. in ho-
minem carnem aſſumendo mutauit: in torculari
paſſionis more inſani, voluntarie ſcilꝫ mortem
aſſumendo apparuit: propter quod et herodes
eum tanq̄ inſanū veſtē alba illuſit: quapropter
achis iudaicus pp̄ls ip̄m eſſe deū. i. dei filiū ſeu
meſſiam nō credidit: ſed ip̄m ⁊ ei⁹ fidē expulit: ⁊
eū expellēdo occidit dicendo. ſ. illud. Nolumus
hūc regnare ſup nos. Et illud. Tolle eū ⁊c. Ita D
ꝙ iſte in ſpeluncam ſepulchri deſcēdit. Fratres Lu. 19. c
igitur eius. ſ. apoſtoli ⁊ diſcipuli ad eum per fi- Jo. 19. c
dem deſcenderunt: ⁊: ⁊ omnes qui erant ere alie
no preſſi. i. debitis peccatorum cōſtricti. Omnes
illi q̄ etiā in anguſtia tribulationis, ⁊ in amaro
animo tribulationis ⁊ cōtritionis erāt poſiti. ſ.
gentiles ⁊ alij peccatores plurimi ad eum con-
uenerunt fidemq; eius ſuſceperunt: ⁊ factus eſt
eorum princeps: eum tanq̄ deum et dominum
crediderunt: dicentes illud Eſa. Veſtimentum
tibi eſt: princeps eſto noſter. ¶ Vel dic qd̄ qn̄q;
expedit ſtulticiā ſimulare. Vnde Cato. Stulti- Eſa. 3. a
ciam ſimulare loco/ prudentia ſumma eſt. Et in Aliter.

pro.26.a Prouer. Reſpondeas ſtulto iuxta ſtulticiam ſuā
ne ſibi ſapiens videatur. ¶ Uel dic ꝙ hodie ſolū
Aliter. illi qui ſunt inopes/anguſtiati et tribulati: ad
dauid. i. ad chriſtum/vel ad ſpelūcam odollā. i.
ad religionis ſtatum conueniunt: ipſumqꝫ pro
duce eligūt. Diuites vero nec de dauid: id eſt de
Jac.2.a deo/nec de religione ſua contēdunt: vnde Jaco.
1.Cor.1.d Pauperes elegit deus. Apoſtolꝰ. Uidete fratres
vocationē veſtrā: quoniā nō multi potētes/non
multi nobiles ſm carnem: ſed infirma mūdi ele-
Aliter. git deus. ¶ Uel dic ꝙ pro certo illi qui ſunt fra-
tres dauid charitatem ſectando/⁊ fraternitatē
E diligendo: ⁊ illi qui ſunt inopes/ſcilꝫ voluntarie
diuitias contemnendo: et illi qui ſunt in amaro
animo/de peccatis penitēdo: ⁊ illi qui ſunt in an
guſtia/tribulationes ſuſtinendo: et illi qui ſunt
preſſi ere alieno. i. qui ſunt boni diuites: mundi
era ⁊ diuitias/onus ⁊ preſſurā reputādo: ad da-
uid. i. ad xp̄m per gratiā veniunt: ⁊ in ſpelunca
paradiſi diſcipuli eius fiunt: taliūqꝫ perſonarū
dux ⁊ rex efficitur: ⁊ ipſi ſibi tanqꝫ principi per-
petuo famulantur: vnde ipſe eſt qui dicit. Ad
Eſa.66.a quem reſpiciam niſi ad pauperculum ⁊ contritū
ſpiritu ⁊ timentem ſermones meos.

¶ Capl'm xxij. Textus.

Abijt ergo dauid inde: et fugit in ſpe-
luncā. Moralitatum Capi. xvij.

1.reg.22.d Hic habes quomo-
doech interfecit ſacerdotes domi-
ni/ſcilicet octogintaquinqꝫ viros
indutos ephot lineo: ⁊ quod ſolus
abiathar aufugit et euaſit. ¶ Sic
Moralitas. vere doech qui interpretatur mortuus: id eſt
peccatum carnis quod fetet: vel doech qui in-
terpretatur ſollicitus: id eſt diabolus qui cir-
cuiens querit quem deuoret: ſacerdotes/id eſt
viros eccleſiaſticos qui lino continentie ſunt
induti, ſumme nititur occidere: a cuius occiſio-
ne ſolum abiathar, qui interpretatur ros: id eſt
ſolum illos qui diuine gratie rore ſunt imbuti,
contingit mirabiliter ſe ſaluare.

¶ Capi. xxiij. Textus.

Et annūciauerūt dauid dicentes. Ecce
philiſthim. Moralita. Ca. xviij.

Hic iterū habes:
qđ ionathas cum dauid in deſer
to fedus iniuit: ⁊ ſic legit cū da-
1.Re.18.a uid ter iniſſe fedus: ſcilicet ſemel
1.re.20.g in domo: ſecundo in agro: tertio
1.re.23.c hic ſcilicet in deſerto. ¶ Sic vero
Morali- deus cum iuſto homine tripliciter fedus facit:
tas. ſcilicet in domo conſcientie per contritionem: in
agro eloquentie per confeſſionem: in deſerto
Aliter. penitentie per ſatiſfactionem. ¶ Uel dic qđ io-
nathas cum dauid viro iuſto confederatur ⁊ iū
gitur, quando ipſum inuenit in domo cordis
et cogitationis per ſuſpiſius conſiderationem.
Quandoqꝫ in agro opulento per actiue vite fe-
cundam operationem. Quandoqꝫ in deſerto re-
ligionis vel vite contemplatiue per ſecretam ſe-
culi abdicationem. ¶ Uel dic quod primum pa-
Aliter. ctum fit per fidem in domo cordis et cogitatio-
nis. Secundum per charitatem bone operatio-
nis. Tertium per ſpem in deſerto tribulatio-
nis. Quādo enim homo cum deo illi triplici mo-
do iungitur/conſtat quod ſibi firmiter copula-
Eccle.4.b tur: vnde dicitur. Funiculus triplex difficile
rumpitur ⁊c.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Aſcendit ergo dauid inde ⁊ habitauit
in locis. Moralitatum Ca. xix.

Cum ſaul actuali- b
ter pſeqꝛeť dauid, accidit ꝙ ꝓ
ventre purgādo ſpeluncam in-
traret: in cuius ꝓfundiori parte
dauid cū viris ſuis fugerat ⁊ la
tebat. Dauid igiť ſibi qꝫqꝫ pſecu
tori miſertꝰ, ipſū occidere noluit:
ſꝫ orā chlamydis eiꝰ pſcindēs: ⁊ de h̄ cor ſuū pcu
tiēs: penituit ipm. Abſit inqꝫt: vt extendā manū
meā in chriſtū dn̄i. Quo facto ipſe inimicū ſuum
ſaulē ad fletū ꝓuocauit. ¶ Iſtđ pt allegari. quđ Morali-
hō nobilis corde nō dꝫ occulte vel pniciose ali- tas.
quē percutere, ſꝫ potius publice debellare: quia
immo ſi hoſtem in poteſtate ſua inuenit, debet ſi-
bi parcere: et maxime quando videt ex caſu ⁊ a
fortuna, ⁊ ex dei prouidentia, ⁊ non ex proprijs
viribus i ſubiectionem huiuſmodi factam eſſe.
Quia ſicut dicit Sene. Sufficere debet victori,
vindicare potuiſſe. Et idem de moribus. Magna
rum virium eſt ledentem negligere. Tali enim
modo inimicus melius vincitur: ⁊ ad fletum ⁊ do
lorem prouocatur. Ideo dicit Seneca: ꝙ parcen
do melius vinces. Sicut poteſt haberi exemplū
de iulio ⁊ anthonio, de beneficijs Sene. vnde in
Prouerbio. Si ſitierit inimicus tuus, potum da
illi ⁊c. Sic enim faciens, carbones congeres ſup Prouer.25.
caput eius. ¶ Uel dic ꝙ in ſpelunca religiōis vel c.
eccleſie quādoqꝫ inuenitur ſaul malus rex. i. ma- Aliter
lus prelatus: q̄ ſoluꝫ querit ventrē ſuū purgare. b
i. malam volūtatē implere: ⁊ ſtercora diuerſoꝝ vi
tiorum ⁊ criminū ⁊ operis executionē exterius
reuelare. Sicut ad literam pꝫ de multis: q̄ ſolū
ad hoc ſpeluncam religionis vel eccleſie in-
trare querunt: ⁊ ad hoc ibi dominanť ⁊ pſunt, vt
fetorē diuerſoꝝ vitiorū emittāt, ⁊ vt ſuperbiā, lu
xuriā, vindictā ⁊ auariciā exerceāt ⁊ cōmittant.
Qn̄qꝫ etiā in iſta inueniť dauid. i. bonus ſubditꝰ:
q̄ ſolū ibi q̄rit latere, ⁊ a mundi tumultu ſe abſcō
dere, ⁊ orationi ⁊ deuotioni vacare. vn̄ Mat. Intra Mat.6.a
cubiculū tuū, ⁊ ora patrē tuū i abſcōdito. Quid
igiť? Pro certo talis dauid. i. bonꝰ ſubditus: lꝫ vi
deat regē. i. ſuperiorē ſuū talia facientem, ⁊ ma
la opera ſic exequentē: dato ꝙ etiā ſit inimicus
⁊ pſecutor ſuus ⁊ ſuoꝝ: non dꝫ tn̄ in eū manū mit
tere: nec eum impugnare vel diffamare, ⁊ ſpūali-
ter occidere: ſed potius in patiētia diſſimulare, ⁊
defectꝰ ſuos benignius quo poterit ſupportare:
quinimmo ſi quid de chlamyde fame ſue detra-
hēdo pſciderit, ⁊ ſi obloquendo de plato linguā
ſuam laxauerit: ſeipm redarguere, ⁊ cor ſuū per
cutere dꝫ. vn̄ Exo. Dijs non detrahes, ⁊ principi Exo.22.b.
populi tui non maledices. Sicut etiā de oza dr: 2.Regum
ꝙ morte pcuſſus interijt: q꞉ manū ad arcā vacillā 6.b
tem miſit: ad denotanduꝫ ꝙ ſubditus non debet
etiam prelatum vacillantem vel delinquentē de-
trahendo tangere: cum ad ipſum non ptineat de
maioribus iudicare. Exemplo Conſtantini impe
ratoris: qui in concilio generali libellos epiſco- a
porū vbi eorꝫ crimina vel accuſationes contine
bantur, concremari mandauit: dicens ꝙ maiorū
vitia non ſunt a minoribus iudicanda.

¶ Capitu. xxv. Textus.

Mortuus eſt autem ſamuel: et congre-
gatus eſt vniuerſus iſrael. Moralitatū
Capitulum xx.

Nabal quidā di-
ues ⁊ magnus: cuius poſ-
ſeſſio erat magna morabat̄
in carmelo. Iſte tñ erat peſ
ſim⁹ ⁊ malicioſus. Uxor ve
ro eius abigail erat prudē
tiſſima ⁊ pulchra. Factū eſt
igit̄ ꝙ cū iſte oues ſuas tō-
deret: ⁊ tonſorib⁹ cōuiuiū
F faceret: miſit ad eū David ꝗ latebat tūc tpis in
deſerto, ꝑ ſe ⁊ ſocijs ſuis benedictionē ⁊ gratiā
i. cibos ſeu viaticū petit⁹. Ille aūt nō ſolū no-
luit ipſis dare aliquid: ſed incepit obloqui de da
uid ⁊ iniurias dicere: ⁊ ipſum ſeruum fugitiuum
vocare. Quo audito dauid iratus: ſtatim ipſum
cum omnibus ſuis que habebat voluit perdere:
niſi ſapiens vxor eius abigail occurriſſet. Iſta
enim audita fatua reſponſione viri ſui, ſtatim
munera parauit: et in occurſum dauid cucur-
rit: ⁊ verbis prudentiſſimis ſimul ⁊ muneribus
B ante miſſis, irā eius placauit. Iſta igitur tunc vi
ro ſuo ebrio indicare noluit: ſed in craſtino peri
culū in quo fuerat indicauit ſibi, ⁊ dixit: propter
ꝗđ emortuū eſt cor eius intrinſecus: ⁊ factum eſt
quaſi lapis: ⁊ poſt decē dies defecit, ⁊ mortuus
Moralitas eſt. ¶ Iſte nabal qui interpretat̄ ſtultus, ſignifi-
cat aliquē malū diuitē: ⁊ maxime ꝑlatū, principē
vel ſuperiorē: qui in deſerto hui⁹ mundi, licet ſit
malicioſus ⁊ peſſimus, diuitijs tamen abundat.
Pſ.71.b Pſal. Ecce ipſi peccatores ⁊ abūdātes in ſeculo,
obtinuerūt diuitias. Iſti igit̄ ad tōdēdas oues
i. ad excoriādos ſimplices et pauperes cōtinue
vacant: ⁊ etiā tonſoribus ſuis. i. balliuis ⁊ fami-
liaribus ſuis: ad iſtā rapine tōſionē ſeruiētib⁹ cō-
uiuia et feſta preparant: ⁊ ipſis beneficia ⁊ officia
⁊ alia lucra tpalia ſubminiſtrāt: ⁊ inde David. i.
chriſto: ꝗ in pſona paupeꝝ clamat ⁊ petit ꝑ elee
moſynis, nihil donāt: ſed poti⁹ ipſos ſeruos da-
uid. i. ipſos pauperes vituperāt atq; moleſtant:
Iud.9.b et murmurando et maledicendo ipſum dauid. i.
chriſtū blaſphemāt. Unde dicitur. Inter epulas
maledicebant abimelech. Quid igit̄? Pro certo
nō reſtat, niſi ꝙ dauid et viri ſui. i. xp̄s cum ange
lis ſuis cōtra tales irruat: niſi forte vxor eorum
ſapiēs. i. prudentia ipſos arguat: et dona et elee-
moſynas chriſto et pauperibus eius tribuat: ⁊ ꝑ
Eccli.26.a humilitatē et patiētiā ipſi dauid chriſto obuiet
Aliter. et occurrat ꝗ irā eius impediat et ꝓpeſcat. Ideo
bene dicit̄. Mulieris bone beat⁹ vir. ¶ Uel illud
C allega ꝙ nabal. i. prelat⁹ tūc hʒ magnū cōuiuium
facere ⁊ magnū gaudiū hr̄e: qñ oues ſuas. i. ſub-
ditos pōt tōdere: et nudos et paupes mētaliter
et ſpūaliter facere: ⁊ vellus bonoꝝ tpalium de
affectione ipſoꝝ auferre: exemplo abrahe, qui
tūc magnū cōuiuium fecit, qñ filiū ſuū yſaac abla
Gen.21.a ctauit. i. a lacte bonoꝝ terrenoꝝ ꝑ cōtemptum
abſtraxit. Uel ecōtra dic de malis ꝑlatis ⁊ dñis, ꝗ
tunc tpis ſumme gaudet, qñ ſubditos ſuos exco
riare, et bonoꝝ tpalium vellere ꝑuare poſſunt:
et qñ ſufficientē occaſionē excoriandi et depre-
Iob.3.b dandi eos inueniunt. Uñ Iob. Gaudentq; vehe-
mēter cū inueniūt ſepulchꝝ. Et loquit̄ de illis ꝗ
fodiūt aurum. ¶ Uel illud allega, ꝙ ꝗdiu hō eſt
Aliter. ebrius, et in ipſo feruore male voluntatis: non
debet exaſperari vel corrigi: ſed potius diſſimu
lari et ſupportari: ſed in craſtino cū ira aut ebrie
Eccli.31.b tas ceſſauerit debet tāgi. Uñ, in cōuiuio ne proxi
mū arguas. Et ſequitur. Nō premas eū in repe
tendo: Non ſolet enim homo ebrius vel iratus
obiurgationi acquieſcere: ꝗ tamen refrigeratus
Aliter. ſolet patienter cū corrigit̄ ſuſtinere. ¶ Uel dic ꝙ
nabal ꝗ īterpretat̄ ſtult⁹, eſt peccator: qui eſt peſ
ſim⁹ ⁊ malicioſus: imiſericors, iniurioſus, ingra-
tus, obliuioſus, obſtinat⁹ ⁊ ceruicoſus. David
enim paſtores eius ⁊ greges eius defenderat: et
ideo fuit ingrat⁹ ⁊c. Talis igit̄ cuius cor emori-
tur ⁊ lapidificat̄ per obſtinationem: poſt decem D
dies. i. decem mandatoꝝ tranſgreſſionem morit̄
⁊ morti tēporali ⁊ perpetue condemnatur. Unde
Ezech. Anima que peccauerit, ipſa morietur. Ezec.18.a

¶ Capitu. xxvj. Textus.

**Et venerunt ziphei ad ſaul in gabaa di-
centes. Moralitatum Cap. xxj.**

Cum ſaul pſeque-
ret dauid: ⁊ in medio exercit⁹ ſui
in tabernaculo quieſceret ⁊ dor-
miret: ciphūq; aque ⁊ haſtā ad ca
put ſuum haberet: ⁊ David de
monte deſcēderet: caute taberna
culū regis intrauit: ipſumq; dormiētē inueniēs,
haſtā ⁊ ciphū abſtulit: ⁊ rediens in montē iterū
aſcēdit: ⁊ clamare incipiens huiuſmodi verba di
xit. Nōne reſpōdebitis verbū? Ingreſſus eſt vn⁹
de turba vt interficeret regē. Uiuit dñs, quia filij
mortis eſtis vos: qui non cuſtoditis dominū ve-
ſtrum chriſtum. Ubi inquit eſt haſta regis, et vbi
ciphus ⁊c. Abner igitur merito reprehenditur:
qui dñm ſuū nō cuſtodiuit, ſed dormiens ipſum
in periculo dimiſiſſe probatur. ¶ Per dauid ꝗ in Moralitas
montibus morabat̄, ⁊ interpretat̄ manu fortis:
in hoc loco poſſumus diabolū intelligere, qui. ſ.
eſt valde fortis: ⁊ in hoc loco in montibus. i. in
ſuperbis vel in elatione ſupbie ſemper dinoſcit̄ Iob. 41.d.
habitare. Unde Iob. Ipſe eſt rex ſup oēs filios Iob.40.c
ſuperbie. Et alibi. huic montes herbas ferunt. E
Per regē iſrael chriſtum intelligo: ꝑ abner vo ꝗ
interpretat̄ patris lucerna intelligit̄ ratio. Iſta
eſt igitur veritas, ꝙ rex iſrael chriſtus cōtra da-
uid manu fortē. i. cōtra diabolū ſuperbū ⁊ mon-
toſum militās: qñq; i ſacramēto altaris, vel etiā
ſpūaliter per gratiā in tabernaculo cordis hu-
mani recipit̄: vt ibi quieſcat, habitet ⁊ moretur.
In nullo enim loco chriſtus dulci⁹ dormit, ꝙ qñ
in mūdo corde ꝑ gratiā requieſcit. Unde in Can. Can.1.b
Dū eſſet rex in accubitu ſuo: nardus mea dedit
odorē ſuū. Sed reuera ad hoc ꝙ rex iſte in cor-
de humano poſſit ſuauiter requieſcere: tria de-
bēt eū ſociare, ſcʒ abner princeps exercitus vir-
tutū. i. lucerna rōnis que vigilet: haſta. i. memo-
ria crucis que ſuſtentet: ciphus aque. i. humor
deuotionis, cōpaſſionis ⁊ compunctionis ꝗ irri-
get. Sed reuera quandoq; fit ꝙ iſte vigil. i. ratio
ita mundi delitijs delectat̄: ꝙ a cura diligētie te-
peſcit, ita ꝙ dormiēs hebetat̄. Et tūc ꝓculdubio
venit vn⁹ de terra, ſcʒ diabolus: ꝗ in tabernacu-
lū ꝑ tentationes ſe ingerit: ⁊ haſtā ⁊ aquā. i. cru
cis memoriā diuini timoris lanceā deuotionēq;
⁊ cōpunctionē tollit: et clamorib⁹ malarum cogi
tationum regem inquietat, ⁊ in corde quieſcere
non permittit. Quis es tu inquit ꝗ clamas et in-
quietas regem? Concludi igitur poteſt: ꝙ abner F
i. ratio ꝗ non vigilat: ſed ad regem latronem dia
bolum intrare, ⁊ ipſum ſpoliare permittit: meri-
to debet redargui ⁊ mortis filia nūcupari. Uigi- Mat.24.b
late igitur: quia ſi ſciret paterfamilias qua hora
fur veniret, vigilaret vtiq;.

¶ Capi. xxvij. Textus.

**Factum eſt autem in diebus illis: con-
gregauerunt philiſthijm. Moralitatum
Capitulum xxij.**

Hic ponitur: q̄
cū Dauid ad achis regem
geth fugiſſet: ⁊ oī die a con
uicinis gentilibus multas
raperet predas: ⁊ cū ipſi re
gi gentili predicaret q̄ di-
ctas predas non a gentili-
bus, ſed a filijs iſrl̄ appor
taret: de quo idē rex ſum-
me gaudebat: idē Dauid tali vtebat̄ cautela: qr
ſ. nec viro nec mulieri parcebat: ſz ne ꝯtra eū lo
querent̄, oēs generaliter occidebat. Iſta caute-
la generaliter vtuntur multi latrones: qr ſcz eo
ſolo qr timent reuelari poſtq̄ rapuerūt occidūt:
⁊ qui alias parcerent, nulli parcunt. Mortuo ſa-
muele cum philiſtini congregarentur et inſur-
gerent cōtra ſaul: ⁊ dominꝰ ſibi reſpondere nol-
let per ſomnia, nec per ſacerdotes, nec per pro-
phetas: mulierē phitoniſſam adijt: ⁊ ſamuelē ſu-
ſcitare popoſcit. Qui ſtatim phitoniſſe ꝑ ſciētiā
ſuſcitatus, euentum belli ſibi p̄dixit: ⁊ q̄ in cra-
ſtino cū filijs ſuis moriturꝰ eſſet, ſibi certiſſime re
uelauit. Q̄d etiā euentus rei poſtea cōprobauit.
B De iſta ſuſcitatione, ſcz vtrum fuerit vera ani-
ma ſamuelis: quod ponit Aug. ⁊ Eccli. xlvi. In-
ſuper vtrū ſpūs malignꝰ: vt ponit Beda in gloſ.
Act. xvi. non eſt preſentis negocij diſputare.
Moralitas ¶ Hic ſolū moraliter dico, q̄ ſaul ſignificat rumo
rū inueſtigatores, qui ſcz multoties ſolent audi-
re illud q̄d nunq̄ voluiſſent euenire: qr ꝓ certo
ſepe fit q̄ dū ſuſpicioſus diligēter inquirit: ⁊ a vi
uis ⁊ a mortuis perſcrutari cōtendit: ſepe infor-
tuniū inuenit: ꝓpter q̄d diſplicentiā mox incur-
Eccli. 3. c rit. Ideo dicitur. Nō eſt neceſſariū ea que q̄ ab-
ſcondita ſunt videre oculis tuis: in ſupuacuis
Aliter. rebus noli ſcrutari. ¶ Uel dic q̄d ſamuel prophe
ta, ⁊ tn̄ mortuus: ſignificat virū ſcientificū ⁊ pec-
catorē: qui reuera multa vera ⁊ bona ſolet dice-
re ⁊ predicare: licet non faciat: ita q̄d non reſtat
Matt. 23. a niſi hoc q̄d dicit̄. Quod dicunt facite ⁊c.

¶ Capi. xxx. Textus.

Cūq̄ veniſſent dauid ⁊ viri eius in ſice-
lech. Moralitatum Capi. xxiij.

Dauid ſequēs
amalechitas, ꝓ eo q̄ ſice-
lech ſuccēderāt: ⁊ viros et
mulieres captiuos duce-
bant: puerū egyptiū quem
infirmitātē ⁊ lapium dn̄s ſuꝰ
dimiſerat, inuenit. Quem
b in ductorē eligens, amale-
chitas diſcūbentes ⁊ eden-
tes et bibētes: ⁊ quaſi feſtū faciētes iuenit: quos
occidens, predā quā tulerāt reportauit: et capti
uatū populū liberauit: et etiā de bonis acquiſi
tis in illo bello equā portionē illis q̄ in bellū de-
ſcēderāt, ⁊ illis q̄ lapſi ad ſarcinas remanſerant,
diſpēſauit. ¶ Iſte puer egyptius quē dn̄s ſuus
Moralitas lapſum ⁊ infirmū dimiſerat: ſignificat quoſdam
paupes hoies tenebris tribulationū ⁊ miſeriaꝝ
obtectos: qr. ſ. egyptus interpretat̄ tenebra infir
mitatibꝰ ⁊ miſerijs fatigatos. i. a dn̄o ſuo. ſ. a mū
do cōtemptos ⁊ p̄termiſſos: qr reuera ſepe fit, q̄
cū dauid. i. deꝰ: amalechitas q̄ interp̄tant̄ terrā
labētes. i. hoies terrena diligētes, vult cōprehē-
dere ⁊ ꝯuertere: q̄nq̄ de vno paupe hoie ſolet du
ctorē. i. prelatū vel predicatorē facere: quo. ſ. tā-
dē mediāte ⁊ cooperāte ſolet tales mundanos,
carnales et auaros capere: et eos ꝑ pniam mortifi
care: et vitā carnalē in eis occidere: et eos virtu
tibꝰ et fidei ſubiugare. ¶ Uel pone q̄ ſicut egy- Aliter.
ptiꝰ cooperat̄ dauid ad amalechitas vincēdos ⁊
inueniēdos, ſic mali cooperant̄ q̄nq̄ bonis ad de-
mones vicēdos, vl̄ ad malos alios puniēdos: vt
p̄z de bonis p̄latis ⁊ principibꝰ: q̄ malis officia-
libus ⁊ ſtipendiarijs vtunt̄ ad iuſtitiā exequē-
dā. Apl̄s. Diligētibꝰ deū oīa cooperant̄ in bonū. Ro. 8. a
¶ Uel dic exēplariter de liberalitate ⁊ curialita- Aliter.
te boni principis: qui ſcz lapſis ⁊ remanentibus A
dz cōpati, ⁊ oībꝰ equaliter cōdiuidere ⁊ partiri.
vn̄ dicit̄. Cunctis filijs aarō equaliter per ſingu Leui. 6. b
los diuidetur. ¶ Uel ſi vis allega contra malos Aliter.
tyrannos: q̄ nunc letant̄ ⁊ luxuriant̄ in predis,
quas a filijs iſrael. i. a bonis chriſtifidelibus ra-
puerunt. Sed Dauid. i. xp̄s ſubito q̄nq̄ dū non
aduertunt irruit ſuper eos: ⁊ eos per mortem et
infortunia interficit: ⁊ illa que rapuerunt mundi Luc. 12. e
bona, ipſis ſubtrahit. Unde Luc. Stulte hac no
cte repetēt aiaz tuā a te: q̄ aūt paſti, cuiꝰ erūt: ⁊c.

¶ Capitu. xxxi. Textus.

Philiſtijm autē pugnabant aduerſum
iſrael. Moralitatum Cap. xxiiij.

Saul vulnera-
tus a Sagittarijs, pro eo
ſcz q̄ totū pōdꝰ prelij ver-
ſum fuit ad Saul: ab armi-
gero ſuo ſe occidi popo-
ſcit: timens q̄ philiſtini ve-
niētes ipſum occiderent il-
ludentes. Cū igit̄ armiger
ipſum occidere nollet: ipſe
ſaul ſup gladiū ſuū incubuit: q̄d ⁊ armiger ſuꝰ
ſilr̄ ſtatim fecit: ⁊ ſic vterq̄ ꝓprio gladio interijt
⁊ defecit. ¶ Saul rex ſignificat ſuperiorē ⁊ recto- Moralitas
rē: in quē ꝓ certo totū pondus prelij. i. tota ſar-
cina tentationū vertitur: inquantū diabolus de-
bellare ſuperiores pre ceteris conat̄: vt. ſ. eorū B
exēplo alij faciliter deuincātur. Sepe igit̄ fit, q̄
poſtq̄ iſte ſuperior a ſagittarijs. i. a demonibus
ꝑ tentatiōes eſt vulneratus: proprio gladio. i.
ꝓprio cōſenſu ſeipſum interficit: inquantū pctō
volūtarie cōſentit: ⁊ in pn̄tia armigeri. i. in ꝯſpe
ctu ſubditoꝝ ſuorū ſeipm̄ ꝑ vitia trāſuerberat ⁊
tranſfigit: cuiꝰ exēplo ꝓculdubio armiger ille. i.
ſubditus quicunq̄ ſtatim ad ſimile prouocatur:
⁊ etiam morte ſimili per vitia iugulatur. Sicut
enim dicit Grego. Uitium rectoris facile trahi- Grego.
tur a ſubditis in exemplum. ¶ Uel dic q̄ iſti qui Aliter.
gladijs proprijs tranſfixi ſunt, inuidos et de-
tractores deſignāt: q̄ reuera ꝓprio gladio. i. ꝓ-
pria inuidia vel odio ſeipſos ante oīa vulnerāt:
⁊ doloris ſui iaculo ſe cruentant. Pſal. Gladius
eoꝝ intret i corda eoꝝ. ¶ Uel dic q̄ armiger ſau Ps. 36. e
lis eſt adulator principis: qui ſcz magiſtrum ſuū Aliter.
noluit interficere: qr iſti dominos ſuos nolūt cor
rigere, vel gladio veri percutere: et ideo iſti dn̄i
proprio gladio. i. propria vindicta ⁊ poteſtate
quā habent, ſeipſos occidunt inquantū ſeducti
a ſuis armigeris ⁊ adulatoribus, officialibus ⁊
balliuis: dicto gladio ſeu dominio abutuntur.
Ipſi tn̄ armigeri. i. adulatores ſeu mali cōſiliarij
immunes nō euadūt: quia ſcz ipſi ꝓprijs gladijs
pereunt: inquantum ꝓpter abuſum poteſtatis
ſibi cōmiſſe, ſpūaliter ⁊ eternaliter ſe occidunt.
Iſtud etiā dici pōt cōtra ꝯfeſſores ⁊ predicato-
res frequentantes curias principū: qui ſcz liben
tius ſolent adulari q̄ verū dicere: qui nec audēt
magnates reprehendere: ⁊ ſic vterq̄ ſolet perire
ſicut bene patet in Ezech. Ipſe impius in iniqui
tate ſua quā operatus eſt morietur: ſanguinem Ezech. 3. e
autem eius de manu tua requiram. Et ideo tali-
bus

Eſa.3.b. bus ſuperioribus loquitur ſcriptura : Populꝰ
meus/qui te beatum dicunt ipſi te decipiunt. Et
Eſa.9.c ſequitur ibidem. Et erunt qui beatificant ſedu-
Eodē.c.c cētes ⁊ qui beatificantur precipitati. ¶ Mortuis
ſaule ⁊ filijs eius ſuper montem gelboe: venerunt
philiſtini ad ſpoliandum mortuos : et inuene-
runt ſaulem ⁊ tres filios eius mortuos ⁊ interfe
ctos, iacentes in monte gelboe: ⁊ preſciderunt ca
put ſauli: ⁊ ſpoliauerunt eum armis ſuis: et miſe
runt per terram philiſtinorum per circuitum:
vt annunciaretur in templis idolorum ⁊ in popu
lis. Et poſuerunt arma eius in templo aſtaroth:
⁊ ſuſpenderunt corpus eius in templo bethſan.
Sed viri iabes galaad de nocte venientes, cada
uera ſaulis ⁊ filiorum eius mortuorum de muro
tulerunt: et ſuccenſa ciuitate ſecum apportaue-
ralitas runt: ⁊ iuxta iabes ciuitatem propriam ſepe-
lierunt. ¶ Philiſtini qui interpretantur poculo
ruentes, ſunt demones: qui ſcilicet poculo ſuper
D bie inebriati, de empyreo celo corruerunt. Poſt
ꝙ igitur iſti ſuper montem gelboe, vbi nec ros
nec pluuia deſcendit. i. ſuper mundi altas digni-
tates ⁊ excellentias: ſaul et tres filios eius. i. ani
mam ⁊ tres potentias eius: gladijs tentationum
percuſſerunt: vt pote: quia primum filium ſcilicet
intellectum, occiderunt per ignorantiam. Secun
dum vero filium ſcilicet affectum per concupiſcen
tiam. Tertium filium ſcilicet memoriam, per in-
ingratitudinis obliuiſcentiam: ita ꝙ iſte cum fi-
lijs ſuis in bello iam mortuis iacet in terra per
terrenorum affectum ⁊ auariciam: ſtatim procul
dubio conuertuntur ad caput recte intentionis
ſibi tollendum: ⁊ ad eos armis. i. virtutibus alijs
ſpoliandos, ⁊ ad eorum mortem. i. peccata de-
nunciandum publicandū ⁊ diffamandum: ipſos
quoq; in muro bethſan. i. in mundo per affe-
ctionem affigunt: ⁊ per elationem ſuſpendunt.
Bethſan enim interpretatur; domus dormien-
tis, domus ſecuritatis : domus abundantie et
fertilitatis, ſignificans ſatis proprie mundum
iſtum: qui reuera eſt domus dormientium ideſt
delitioſorum: domus ſeculorum. i. ſuperborum
obſtinatorum: domus abundantie. i. diuitum et
opulentorum. In iſta igitur ciuitate. i. mundo,
mortui pecatores ſuſpenduntur: et ibi per affe-
Judith. ctionem nimiam affiguntur. Unde dicitur. Su-
14.a ſpendite caput holofernis ſuper muros. Uiri ve
ro iabes galaad. i. iuſti cadauera talium tol-
lunt inquantum ſcilicet malam malorum vitam ⁊
mortem memoriter recipiunt: ⁊ in corde ſuo ſe-
peliunt ⁊ abſcondunt. ⁊ ſic ex conſideratione ma
Pro.24.d lorum ſeipſos corrigunt ⁊ conuertunt. Unde in
Prouer. Per agrum pigri hominis tranſiui: ⁊ ec-
E ce totum operuerunt vepres ⁊ ſpine. Quod cum
Aliter vidi, adhibui cor: ⁊ exemplo didici diſciplinam.
¶ Uel etiam de cadauere. i. de morte pene poteſt
intelligi: quia reuera quando aliquis tyrannus
a demonibus occiditur, ſuſpenditur, ⁊ in infer-
Pſ.57.b no necatur: a iuſti corde ſepeliendus eſt: vt pena
talis caueatur. Pſal. Letabitur iuſtus cū vide-
rit vindictam: manus ſuas lauabit in ſanguine
peccatoris.

¶ Moralitatum primi libri Regum Finis.

Liber decimus moralitatum ſecundi libri Regum.

¶ Capitulū j. Textus.

Factū eſt aūt poſtꝙ mortuus eſt Saul.

Moralitatum Capitulum j

PReternitto adu la-
tionē amalechite qui ſaulis
coronā portabat ⁊ armillā:
qui etiā ſaulē ſe occidiſſe ia
ctabat, ex quibꝰ dauid gra-
tiam ſe adipiſci ſperabat: ſ;
tū dauid ipſum protinus in
terfecit. ¶ In quo notari Moralitas.
poteſt, ꝙ rex, princeps vel prela-
tus non debet adulatores audire vel recipere: F
nec eos etiam ſi munera offerant: et ſi etiam ini-
micos ſuos ſe grauaſſe aſſerant: diligere: ſed po-
tius corrigere vel punire. ¶ Uel dic ꝙ quandoq; Aliter
homo credit reportare premia, vnde reportat
damnum vel vituperium. Unde Hiere. Expecta- Hier.14.d.
uimus pacem, ⁊ ecce turbatio. Pretermitto etiam
de planctu dauid, ⁊ maledictione montium gel-
boe: necnon de aduentu dauid in hebron cum
duabus vxoribus: per quod deſignant quidam
chriſtum ad eccleſiam cum duobus populis ve-
nientem, ⁊ ibi etiam regnantem ⁊c. Et etiam trā-
ſeo de morte azahelis curſoris velociſſimi. Uerun
tamen ſterilitas per montes, vbi nec ros nec plu
uia cadebat, poſt imprecationem iſtam ſecundū
aliquos accidit: quinimmo extunc ſteriles fue-
runt qui ante fertiles fuerant: ceteri vero mon-
tes a domino fuerunt viſitati. Iſti vero a viſita-
tione domini deſtituti poſſunt intelligi quidam
obſtinati, incorrigibiles peccatores : in quibus
ſcilicet nec ros deuotionis, nec pluuia miſericor
die, aut compaſſionis poteſt cadere: quinimmo
ſemp ſicci, indeuoti ⁊ quo ad bona opera ſteriles
permanere volūt: ceteriſq; vicinis ⁊ proſperanti-
bus, et letantibus, ⁊ virtutum et operum copia
exuberantibus : iſti ſoli conſueuerunt ſteriles
permanere: ita ſcilicet ꝙ eos dominus quaſi de-
ſperās de ipſorum ſalute non viſitat, ſcilicet in-
ſpirando vel corrigendo: immo ipſos in propria
ſterilitate dimittit: de eorum ſalute vt apparet
prima facie non curando. Unde iſtis videtur di- G
cere illud Ozee. Nō viſitabo ſuper filias veſtras Ozee.4.c
cum fuerint fornicate. Iſta etiam ꝗ̄tum ad quoſ
dam miſeros poſſunt applicari: qui ſcilicet in tē-
poralibus ſunt infortunati: ꝙ nullum bonum po
teſt eis euenire. Unde talibus poteſt dici illud
Ezech. Letare vniuerſa terra: in ſolitudinem te Eze.15.c
redigam. ¶ Dicitur in iſto ſecundo capitulo: aza Ca.ij.d.
hel erat curſor velociſſimus: ſicut vnus ex ca-
preis qui eſt in campis. Iſte igitur perſequeba-
tur abner principem exercitus iſrael: ⁊ ꝗ̄uis ipm
abner dulcibꝰ verbis a perſecutione retraheret:
ceſſare tamen noluit: nec ad dexteram nec ad ſi-
niſtram declinauit. Quo viſo abner auerſa haſta
ipſum in inguine percuſſit: ⁊ ſtatim mortuus ce-
cidit. ¶ Iſtud exponitur moraliter de prelatis ⁊ Moralitas
ſubditis: quia abner dux qui interpretatur pa-
tris lucerna intelligitur bonus prelatus: per aza
hel vero curſorem intelligitur inſtabilis, ſubdi
tus ⁊ proteruus, vel aliquis malus princeps: qr
pro certo quandoq; cōtingit ꝙ azahel. i. aliquis
malus ⁊ proteruus ſubditus principem et du-
cem eccleſie prelatum perſequitur : et tunc pri-
mo debet ipſum dulciter monere: ⁊ a cepto malo
propoſito benigniter refrenare. Qui ſi ceſſare no
luerit, tunc haſta ſeuere ſententie debet adhibe
ri: vt pote quia tunc debet excommunicari vel
acrius caſtigari. Ueruntamen iſta haſta dicitur
auerſa fuiſſe: quia reuera prelatus debet caute
quanto plus poteſt, et quaſi haſtam virium
aduertens, peccatorem ex obliquo percutere
vel arguere: vt ſic poſſit a ſuperbia ſua cade-
re, et a furore malorum operum ceſſare. Qui ſi H
ex directo percuteretur, poſſet faciliter amplius

inſanire. Quod potiſſime in coꝛrectiōe ꝑncipum
debet eſſe: quia pꝛo certo niſi iſti ex obliquo et
ex indirecto percutiātur, ſed potius aperte et
euidenter aggrauētur: ſtatim in furiam conuer
tuntur: et ſic nullatenus ſuperātur. Lignū eñ
et non ferrū debet ad iſtos verti et obtuſa coꝛ-
rectione, nō aſpera debent percuti: et ſic ſolēt fa
cilius per humilitatē cadere, ⁊ ꝑ penitentiā moꝛ
Aliter tificari, ⁊ per diſciplinā debitam ſuperari. Unde
Seneca dicit. Parcendo meliꝰ vinces ꝙ punien-
do. ¶ Uel dic ꝙ abner eſt diabolꝰ: qui pr̄is lucer-
na pꝛo eo dicit̄: quia luce limpidi intellectꝰ vige-
re dignoſcitur. Azahel aūt qui interpꝛetatur vi-
dens deū, virum iuſtum ſignificat: qui deū ꝑ cō-
templationem videt: ⁊ contra diabolū diligen-
ter currit et pugnat. Igitur ſepe fit ꝙ azahel iſte
i. homo iuſtus pꝛopꝛiā fragilitatē non attendēs
ſed decurſu bonoꝛum operū ſuoꝛū plus debito
pꝛeſumens abner. i. diabolum nimis ardēter in-
ſequitur: et ex viribꝰ ꝓpꝛijs cōtra ipſum pꝛeua-
lere conat̄. Quod videns diabolꝰ, ſtatim auerſa
haſta, id eſt aliqua tētatione indirecta ipſum ꝑ-
cutit: vt pote quia pꝛeteritas carnis delicias ſi-
B bi ad mētem reducit: et in inguine, id eſt in geni
talibꝰ per luxuriā ipſum ledit: ⁊ ſic ſpiritualiter
occidit̄ qui indiſcrete et vltra vires diabolū im-
pugnare ſe credit: ⁊ qui de pꝛopꝛijs viribꝰ vltra
poſſe confidit. Quod potiſſime ad nouitios reli
gioſos ⁊ cōuerſos pertinet: qui in pꝛincipio plꝰ
debito ſunt feruentes: quapꝛopter faciliter delin
quunt, et maxime per luxuriā in aquā cadunt.
1.co.ix.b Aliter. Ideo docet bene Apl's. Sic currite vt cōpꝛehē-
datis. ¶ Uel dic ꝙ diabolus hominē auerſa ha-
ſta in inguine ꝑcutit, quando de peccato contra
naturam ipſum tentat et ledit.

¶ Capl'm tertiū Textus.

Facta ē ergo lōga cōcertatio īter domū
dauid ⁊ īter domū ſaulis. Mo. Cap. ij.

ABner qui inter
pꝛetatur patris lucerna ad da
uid vxoꝛem ſuā michol redu-
cens quā vir ſuꝰ ſequebatur
ploꝛās: ꝑ ioab ad mediū poꝛ-
te reducitur: a quo in dolo lo
quēte, percuſſus in inguine oc
Moralitas. ciditur. ¶ Sic vere dū lucerna fidei, id eſt pꝛedi-
catoꝛ nitit̄ ad dauid. i. ad chꝛiſtū, vxoꝛē ſuā, id ē
eccleſiā reducere: et eā a viro carnali, id eſt a mū
do ⁊ a mundi amoꝛe ſeiungere: ⁊ omnes tribus
iſrael, et oīa genera hoīm cū ipſo cōfederare: ſe-
pe fit ꝙ ioab diabolꝰ ipm doloſe ꝑ tentationē ad
ſe reducit: ⁊ in inguine ipſum ꝑ luxuriā ꝑcutit:
B ⁊ ſic eū in medio poꝛte ſpūaliter occidit, dū me-
dietatē virtutū ſuarū, ſcꝫ bonā vitam ſibi ſub-
Eſa.38.b. trahit: aliā vero medietatē ſcꝫ doctrinā ſolū di-
mittit ſibi: ita ꝙ ille ſic dimidiatꝰ ⁊ in medio poſi
tus pōt dicere illō Eſa. Ego dixi in medio dierū
meoꝝ, vadā ad poꝛtas inferi. Iuſtꝰ ex duobꝰ cō-
ſtat, ex vita ſcꝫ ⁊ doctrina: ſꝫ qn̄ vnū illoꝝ tollit̄:
tūc in medio ꝯſtituit̄, ⁊ ſpūaliter mediatur.

Capl'm. iiij. Textus. Au-

diuit āt Iſboſeth filiꝰ ſaul: ꝙ cecidiſſet
abner in hebrō. Moꝛalitatū Capi. iij.

ISboſeth rex iſrael
doꝛmiebat ſuꝑ lectū ſuū in meridie.
Oſtiaria āt domꝰ purgās triticū ob-
doꝛmiebat dū purgabat. Habebat āt
idē duos viros pꝛincipes latronū, rechab ⁊ ba-
naa fratres: qui tollentes ſpicas, ⁊ vidētes doꝛ-
mire regē: domū eius latenter intrauerūt, ſpi-
cas tritici aſſumentes, ⁊ in inguine ꝑcuſſerūt: et
eum ipſe iugulātes, caput eius in ebꝛon ad da-
uid detulerunt: et exinde repoꝛtare pꝛemiū cre-
diderūt. Uerumtamē dauid iuſte ipſoꝝ facinus
abhoꝛruit: ⁊ qꝛ innocentē occiderāt, ipſos ſta-
tim interfici fecit. ¶ Iſta exponūt ſcti moꝛaliter Moralitas.
ſic. Dicūt eñ ꝙ iſboſeth rex iſrael ſignificat ſpm̄
ſeu aīam: qꝛ pꝛo certo ille ſemꝑ habet in cuſto-
dia ſui virū ⁊ mulierē. i. rationem feruidā vel
inertem. Iſta igitur eſt veritas, ꝙ qn̄ Iſboſeth
id eſt animꝰ noſter cōſtituit ſibi cuſtodem oſtio-
rū id eſt ſenſuū: non virū, ſed mulierē. i. nō rōnē C
virilē et diſcretā, ſed magis tepidā atq; mollē.
Reuera ſepe fit, ꝙ dū iſta ancilla oſtiaria. i. tepi-
da ratio triticū debet purgare, id eſt virtutes a
vitijs ſeparare: ipſa in delectationibꝰ doꝛmit: ⁊ cu
rā ſolicitudinis et vigilātie ꝑ negligentiā dere-
linquit: et ſtatim veniūt latrones. i. demones vel
tētatiōes q̄ ſpicas, id eſt virtutes depꝛedātur: ⁊
domū mentis, id eſt ianuas ſenſuum ingrediun
tur: et regē iſtum ſcꝫ animā lapſam, doꝛmientē
⁊ remollitā ꝑ caloꝛē meridianū et per concupi-
ſcentie feruoꝛem inuenientes, ſtatim ꝯtra eū de-
bacchant̄. Et qꝛ hō citiꝰ inclinat̄ ad luxuriam ꝙ
ad alia vitia: iō ipſū dicunt̄ ꝑmo in inguine. i. i
carne ꝑ luxuriā ꝑcutere: ⁊ ſic ꝑ cōſenſū caput.
i. mentē ſolent ſibi ſubtrahere: ⁊ ꝑ diuerſa vitia
ipſum capere et grauare. Et ſic iſboſeth q̄ iter-
pꝛetat̄ vir ꝯfuſiōis, cuſtode femia moꝛit̄: qn̄ ani-
mus q̄ ad ſui cuſtodiā nō virū, ſꝫ feminā. i. nō v̄-
tutē, ſꝫ mollicie poſuerat: a ſpiritualibꝰ hoſtibꝰ
iugulat̄. Foꝛtis eñ ⁊ vigil ſenſus vigilās nō doꝛ
mičs: nec negligēs ſeu muliebꝛis apponi dꝫ, vt fo mar.13.b.
res coꝛdis cuſtodiat: quē ſcꝫ nec negligētie ſom- Aliter
nus oppꝛimat: nec ignoꝛātie erroꝛ fallat ſcꝫ Ere. D
Un̄ ianitoꝛi ꝑcipit vt vigilet. ¶ Uel dic ꝙ rex eſt
ꝑlatꝰ malꝰ, vir ꝯfuſiōis ⁊ vanꝰ: q̄ ſcꝫ in domo ſua
⁊ in ſtatu ſuo doꝛmičs: ⁊ i honoꝛe ſuſcepto plꝰ d
bito ſe delectās: in poꝛtis domꝰ ſue. i. in curijs ⁊
negocijs hoſpitij ſui necnō in bn̄ficijs eccleſie vel
in iudicijs q̄ ātiquitꝰ fiebāt in poꝛtis: qn̄q; ponit
⁊ aſſignat mulieres, ⁊ nō viros, ꝑſonas molles,
⁊ nō homines v̄tuoſos, q̄ etiā i delitijs doꝛmiūt:
nec ad opa ſibi iniūcta inuigilāt ꝑ diligētiā aut
attendūt. Sic ergo fit ꝙ latrones ⁊ tyrāni, et eo
rū officiales et balliui: iſtoꝝ domos. i. eccleſia-
rum poſſeſſiones intrant: et ſpicas. i. diuitias eo
rum rapiunt et deuaſtant: caputq; id eſt capitale
iſtius regis auferūt et detractāt. Et quia ſic doꝛ
mientes et negligentes eos inueniunt: iō bona
ipſoꝛum tam ꝑlatoꝛum ꝙ ſubditoꝝ rapiunt et
deuaſtant. Nō debet ergo ſuperioꝛ negligenter Luc.2.b.
doꝛmire: nec in eccleſiarum ianuis, officijs et be
neficijs muliebꝛes et ſomnolentos et deſides in- Aliter
ſtituere et etiā locare: ſed potiꝰ viros. i. virtuo-
ſos ⁊ vigiles ibi oꝛdinare. Bene ergo dicit̄ Luc.
ꝙ paſtoꝛes erāt in regione eadē vigilantes: ⁊ cu-
ſtodiētes vigilias noctis ſuꝑ gregē ſuū. ¶ Uel
dic ad literā, ꝙ multi ſunt hodie eccleſiaſtici vel
pꝛelati: qui ad cuſtodiā camerarū ſuarum non
habent viros, ſed mulieres: quapꝛopter latro- Aliter
nes id eſt vitia iſtos oppꝛimunt: et etiam latro- E
nes mundi ideſt ſeculares pꝛincipes eos per ra-
pinas confundunt. ¶ Uel dic contra pꝛoditoꝛes Aliter
quos ſcilicet dauid id eſt bonus pꝛelatus non
debet diligere: imo dato etiā ꝙ in fauoꝛē eiꝰ ꝓ-
ditionē facit: dꝫ tn̄ eoꝝ facinꝰ abhoꝛrere, et eos
ſeueriter caſtigare exemplo alexandri magni: q̄
duos pꝛincipes darij, q̄ ipm fugientē occiderāt,
⁊ inde glīaꝫ ab alexādro ſperabāt: ſuꝑ ſepulchꝛū
ipſiꝰ darij fecit ſuſpēdi: ſicut ſcribit̄ in libro ph̄o-
rū moꝛalium. c. d alexandro. ¶ Uł ſi vis allega

cōtra eos qui tenēt ſecum malos hoīes/homici-
das ⁊ latrones:qꝛ iſti quādoq; in ſuū ꝓpriū ma-
giſtrū inſurgant:et eum depredant/vel perimūt
et occidūt. Exemplū de atheon/quem canes ſui
comederūt. Exemplū etiā iſtis noſtris tēporib⁹
de duce athenarū:quē ſui ꝓprij ſtipēdiarij pro-
ditionaliter occiderūt. Iſte eñ niſi ſecū latrones
tenuiſſet:nunq̄ per eos occiſus fuiſſet. Bene er-
Eccli.9.d go docetur Eccli. Juſti viri ſint tibi conuiue.

Capitulū v. Textus.

Et venerūt vniuerſe tribus iſrael ad da-
uid. Moralitatum Capi. iiij.

David cum iret
debellare populū hiebu-
zeum q̄ habitabat in hieru
ſalē/dictū eſt ſibi ſic. Nō in-
gredieris huc:niſi abſtule
ris cecos et claudos. Pro-
miſit ergo dauid ducatum
ſeu principatū illi q̄ prius
hiebuzeū ꝑcuteret:⁊ q̄ fiſtu
las domatū tangeret:⁊ qui cecos et claudos qui
F odiebant animā dauid abſtuliſſet. Que oīa ioab
feciſſe legit̄:et ideo extūc exercit⁹ princeps fact⁹
1.Para.11.b fuit:ſicut hic ⁊ alibi reperit̄. Cepit igit̄ dauid ar-
Moralitas. cem ſion:⁊ eā edificauit/⁊ in ea habitauit. Dic
ſi vis myſtice:q̄ dauid eſt p̄latus ſuperior:cuius
ſcȝ cura debet eſſe hieruſalē.i.eccleſiā vēdicare:
et eam de manu hiebuzeoꝝ et tyrānoꝝ vel vitio-
ſorū penitus liberare:⁊ exinde claudos.i.vacil-
lantes in fide ⁊ moribus/⁊ cecos et ignorātes et
obſtinatos penitus abdicare:⁊ ab eccleſie ꝓmo-
2.Reg.5.b tionibus effugare. Unde hic dicit̄. Cecus ⁊ clau-
dus nō ingredient̄ in templū dñi. Quid ergo de-
bet facere iſte dauid/ſcȝ prelatus ſuperior? Pro
certo ipſe debet edictū ꝓponere:q̄ ille ſubditorū
ſuorū in exercitu eccleſie erit dux et prelatus et
bñficiat⁹ et premiatus:q̄ ad huiuſmodi opa erit
primus:ipſumq; debet ducē.i.p̄latū/officialē vel
bñficiatū in eccleſia facere:q̄ hiebuzeos.i.tyran-
nos et peccatores ſciuerit ꝑ p̄dicationē ꝑcutere
fiſtulas ⁊ aqueduct⁹ malarū ſciētiarū rephēdere
⁊ tāgere:cecos ⁊ claudos.i.malas ꝑſonas obſti-
natas ⁊ malicioſas:que ſcilȝ aīam dauid.i.bonū
p̄latū vt cōmuniter odiāt:eradicare penit⁹ ⁊ au-
ferre:⁊ ſic iſte talis poterit Joab/qui interpreta-
tur pater/cōparari:qꝛ ſcȝ pater ⁊ ſuperior mere-
bit̄ ab alijs appellari:⁊ tanq̄ paſtor ⁊ pater ma-
Eſa.9.b ior pre alijs ordinari. Eſa. Pater futuri ſeculi/
G princeps pacis. Patrē vocabis me:et poſt me in-
hiere.3.f gredi non ceſſabis. Si vis dic moraliter q̄ da-
Aliter. uid eſt deus q̄ hieruſalē.i.animā a hiebuzeis.i.a
malis cogitationib⁹ mundat:⁊ fiſtulis male do-
ctrine eam euacuat:claudos.i.claudicationē ma
licie vel incōſtantie:cecos.i.cecitatē ignorātie in-
de fugat:⁊ ipſam virtutib⁹ edificat:⁊ in arce ſion.
i.in ſpelūca mētis ſpiritualiter habitat:⁊ ibi per
gratiā ꝑſeuerat. Pſal. Non cōmouebit̄ in eter-
Pſal.124.a num/qui habitat in hieruſalē. Uel dic de chri-
ſto:q̄ vt habitaret in arce ſion.i.in vtero v̄ginis
Aliter. glorioſe:voluit inde hiebuzeū et cecos et claudos
auferre ⁊c. vt ſupra. Uel dic allegorice:q̄ hieru
Allegoria. ſalē eſt eccleſia:a qua chriſtus hiebuzeū.i.gētili-
tatē percuſſit ⁊ deſtruxit:cecos et claudos,id eſt
phariſeos ⁊ ſcribas abſtulit:fiſtulas omnis falſe
ſciētie ⁊ male doctrine fregit:et eā virtutibus et
bonis ꝑſonis edificauit:⁊ ibi ꝑ fidē et gratiā ha-
bitauit:⁊ ioab.i.patres ſpirituales/p̄latos ⁊ p̄di
catores eſſe maiores in eccleſie exercitu ordina-
Apoca.21.a uit. Uñ Apoca. Ecce tabernaculū dei cū homini-
bus:et habitabit cū illis:⁊ ipſi populus ei⁹ erūt.

Uel arx ſion eſt religio: que magis eſt alta et Aliter.
ſpeculatrix eternorū: que interpretat̄ ſpecula.
Iſtam igit̄ chriſtus in hieruſalē.i.in eccleſiā edi-
ficauit:et eam habitationi ꝓprie deputauit. Di-
cens illud Pſal. Hec requies mea in ſeculū ſecu- Pſal.131.c
li:hic habitabo/q̄m elegi eam. Hic habes quo- D
modo dauid fuit inunctus ſuper totum iſrael:et Eodē ca.a
dico q̄ legitur dauid ter inunctus fuiſſe. Primo 1.Reg.16.c
in bethleem/in ſignuȝ regis futuri:ſicut hic ptȝ.
Secūdo in hebron ſupra iudā. Tertio ſuꝑ totū 2.Reg.2.a
iſrael etiā in hebrō:ſicut hic ptȝ. Sic dico vere/ 2.Reg.5.a
qd̄ electi tripliciter a deo oleo cōſolationis vn- Moralitas.
gunt̄. Primo ꝑ grām:ſecūdo ꝑ ſic gloriā:tertio
in reſurrectiōe ꝑ corporis ſtolam. Pſal. Unxit te Pſal.44.b
deus deus tuus oleo leticie pre conſortib⁹ tuis.

Caplm vj. Textus.

Congregauit autem rurſum dauid oēs
electos ex iſrael. Moralita. Cap. v.

David ducēte ar-
cam dñi in hieruſalem:et eam
cum vniuerſo populo ⁊ inſtru
mentis muſicis inducente: cō-
tigit qd̄ boues calcitrarent,et
arcam plus debito declinarēt.
Quod videns oza ſacerdos,
manū ad tenendum appoſuit:⁊ ſtatim indigna-
tus dñs ipſum in temeritate ſua percuſſit:qui cō
tinuo mortuus perijt et defecit. Cauſas autem
iſtius percuſſionis aſſignat ſcholaſtica hiſtoria,
dicēs:q̄ aliqui dicūt q̄ illud accidit ſibi:quia te-
tigerat arcam cum nō eſſet ſacerdos. Alij dicūt: A
quia poſuerat arcam ſuper plauſtrū/cum ipſam
humeris portare deberet. Alij dicūt q̄ nocte illa
dormierat cū vxore ſua:et ideo a tactu arce de-
buerat abſtinere. Uidēs igitur dauid ozam per-
cuſſum/introducere arcam in domū ſuā timuit:
quapropter ipſam in domū obededom declina-
uit:quapropter qꝛ illi dñs bñdixit:ipſam poſtea
dauid in ꝓpriā domū introduxit. Allegorice Allegoria.
arca iſta Chriſtū ⁊ ei⁹ fidē ſignificat. David vero
populū iudaicū deſignat:qꝛ ꝓ dato q̄ dauid.i.
popul⁹ iudaicus arcā iſtā.i.dei filiū in principio
deduceret:⁊ cū iubilis ⁊ canticis in ip̄o crederet
et ſperaret:⁊ de aduētu ipſi⁹ cōgauderet. Uerū-
tamē ſic factū eſt q̄ dauid,id eſt populus iudai-
cus/quādo iſtam arcam.i.dei filium ſuper plau-
ſtrum nouum.i.in pura humanitate portatū vi-
dit poſitum:et deū factū hominē predicari audi
uit:ſtatim huiuſmodi arcam.i.chriſti incarnati
fidē recipere formidauit:quapropter ad alienā
domū.i.ad gentilē populū iſta arca ſcȝ chriſtus
cum fide ſua tranſijt:propter qd̄ ipſe dñs conti-
nue benedicit ipſum. Finaliter tamē dauid.i.iu-
daicus populus/iſtā arcam.i.chriſtū ⁊ eius fidē
recipiet:et eum in domū ſuam introducet:cū ſcȝ
iuxta verbū apoſtoli/intrauerit plenitudo gen- Rom.11.d
tium/tunc omnis iſrael ſaluus erit. Uel ſi vis Aliter.
allega hic cōtra mundanos amicos: qui ſcilicet
amici ſunt q̄diu vident proſpera:dimittūt vero B
hoīem qñ inſtant pericula et aduerſa. Iſtud po-
tiſſime eſt contra eccleſiaſticos:qui ſcilicet more
dauid videntes q̄ arca in eccleſia homines occi-
debat:ſcilicet in principio:quando ſcilicet quaſi
omnes ep̄i et clerici martyrizabantur:ipſam di-
mittebant:et de eius ſtatu et beneficio non cura-
bant:et eam obededom/id eſt veris martyribus
relinquebāt. Nunc autem quia vident q̄ iſta ar-
ca,ſcilicet eccleſia:non occidit homines/ſed po-
tius eos in temporalibus benedicit. Ideo quili-
bet eam exemplo dauid habere cōtendit:ipſam-
q; et eius dignitates iocunde recipit ⁊ admittit.

Breuiter ergo:multi ſunt qui onera et pericula
ſolent alijs dimittere:lucra vero ⁊ cõmoda quā
Aliter. do accidūt/ſolent pro viribus vendicare. ¶Uel
iſta allegant᷑ de corpore chriſti qđ ſignificatur in
arca:quia ſcilʒ qñ ab indignis recipit᷑/ſepe fit qđ
1. Cor.11.g morte anime ⁊ corporis ſortiuntur. Unde apl's.
Qui mãducat et bibit corpus ⁊ ſanguinē dñi in
digne:iudiciū ſibi manducat et bibit. Indignus
aūt reputatur ille/qui per carnis delectationē ſe
maculat:et ille qui ſacerdotis.i.ſacri ducis mo
res et ſanctitatē repudiat:et ille qui onus peni
tentie impoſitū qđ portare debuerat:non per ſe,
ſed per aliū circumportat:qui ſcʒ alijs penitētie
onus imponit:⁊ illud mouere cum digito nunꝙ
curat. Tales igit᷑ ſup temeritate et indignitate
ſua a deo percutiunt᷑:⁊ a tactu ſacramēti corpo
ris dñi indigni reputant᷑:et quãdoꝗ miraculoſe
occidunt᷑. Quod cõſiderans dauid.i.iuſtus:de
C bet timere:⁊ quãdoꝗ ex reuerētia a receptione
arce.i.a perceptione ſacramēti ceſſare:et penas
indigne recipientiū vltra formidare. Celebrare
enim quotidie nec laudo nec vitupero/dicit᷑ Au
Pſal.57.d guſtin⁹. Unde de tali timore pōt dici illud Pſal.
Iuſtus cū viderit vindictā/manus ſuas lauabit
Aliter. in ſanguine peccatoris. ¶Uel dic ꝙ arca ſignifi
cat p̄latū:vt viſum eſt Exo.xxv. Boues qui tra
hant arcā carnales parētes ſignificant/ſeu quē
cunꝗ carnalē affectū. Plauſtrū vero nouū deſi
gnat ipſius prelati dignitatē et ſtatū,et maxime
nouiter ſibi datū. Oza qui ſacerdos non erat,et
cum vxore dormierat:ſignificat carnalē ſubditū
et inſufficientē et imperfectū:a ſacerdotio.i.a ſa
cerdotū morib⁹ alienū et a ſacerdotali dignitate
ſemotū. Si igit᷑ cõtingat arcā ſuper plauſtrū no
uum poſitā.i.prelatū ſuper nouā dignitatē cõ
ſtitutū in moribus vacillare/per recalcitrationē
boum interiorū,id eſt motuū carnalium ⁊ boum
exteriorū,id eſt amicorū carnaliū et ſeculariū a
rectitudine iuſticie declinare:nõ intereſt oze pri
mo.i.cuilibet ſubdito:⁊ maxime qui nõ eſt ſacer
dos.i.homo ſciētificus vel perfectus:ſed potius
qui cum vxore iacuit.i.quãdo eſt carnalis/luxu
rioſus vel infectus:in iſtam arcā.i.in p̄latū ma
D num mittere.i.ipſum corrigere vel arguere/vel
obloquēdo de eius vacillatione ſe intromittere:
quinimo magis debet ſub diſſimulationis diuer
ticulo pertranſire. Al's ſi irreuerēter illam arcā
tangeret:mortē eternā pro temeritate preſum
ptionis ſue facile poterit reportare. Ad qđ facit
illud de hiſtoria tripertita:ꝙ ſcilʒ cõſtantin⁹ im
perator de criminib⁹ epiſcoporū noluit iudica
re:ſed potius libellos cõtra eos oblatos voluit
concremare. Cuilibet igit᷑ oblocutori poteſt dici
2.Reg.1.c illud ſupra. Quare nõ timuiſti manū mittere in
1.Re.26.b chriſtū dñi? Similiter etiā habes ſupra. Et ſicut
2.Reg.1.c ibi dicit᷑:ꝙ dauid fecit illū occidi/qui manū in re
gem ſaulē iactauerat ſe miſiſſe:ad denotandū ꝙ
illi ſubditi digni ſunt pena/qui per rebelliones
et diffamationes cõtra p̄latos ꝓprios mouent
bella. Iſta tamē ſunt cõtra multos ſubditos:qui
ꝗuis ſint peſſimi/nõ ceſſant tamē prelatos ſuos
tangere/⁊ obloquendo ſeu moleſtando vexare:
Exo.22.d cum dicatur in Exo. Dijs non detrahes:et prin
cipi populi tui non maledices.

¶Ex eodē ca.vj.c. Tex.

Nūciatūꝗ eſt regi dauid ꝙ bñdixiſſet
dñs obededom. Moralitatū. Ca. vj.

Cum dauid duceret
arcam dñi in domū ſuam mira exulta
tione gaudebat:⁊ accinctus ephot li
neo/organa manu tangebat:⁊ cū cho
ris,⁊ buccinis corã dño ſaltabat:et ad quoſlibet
ſex paſſus bouē et ouē deo immolabat:et ſic ho
norē regiū humilitate p̄uia in laudē dñi captiua
bat. Quē vxor ſua Michol filia regis Saul vili
pendēs cepit redarguere:⁊ iſtis verbis leticiam
eius increpare. Quã (inquit) glorioſus fuit rex
iſrael diſcooperiēs ſe ante ancillas ſeruorū ſuo
rum:et nudat⁹ eſt quaſi nudet᷑ vnus de ſcurris.
Cui Dauid legit᷑ reſpõdiſſe dicēs. Ludã ⁊ vilior
fiam:⁊ humilis ero in oculis meis ⁊ in conſpectu
dñi qui elegit me. ¶Iſta poſſunt allegari exēpla Moralitas.
riter/quomodo nulla pōt eſſe tanta potētia/tan
ta maieſtas/tãta ſublimitas/tãtaꝗ felicitas vel
ꝓſperitas:quin qñ de reb⁹ diuinis agit᷑/⁊ quãdo
ad cultū dei ⁊ ei⁹ honorē venit᷑:ſtatim debet hu
miliari/veſtib⁹ ꝓſperitatis mūdialis exui/⁊ per
cõpaſſionē et contritionē mūdari:ephot lineo id
eſt mūdicia cordis indui/⁊ leticia mētis repleri,
ſaltus bonorū affectuū facere,⁊ ſacrificia bonoꝝ
operū adimplere:ouēꝗ innocētie,⁊ bouē fortitu
dinis ⁊ cõſtantie p ſingulos ſex paſſus.i.p ſena
riū operū mie dño offerre et imolare. Et dato ꝙ
Michol filia regis.i.quecūꝗ nobiles pſone,act⁹
et humilitatē ipſi⁹ reprehēdãt:nõ debet tñ ꝓpter
hoc ceſſare:ſed gloriã ſibi datã deo attribuens,
debet deuotionē et humilitatē mūdi.ſ.feſtiuita
tibus anteferre:⁊ ſic in eo verificabit᷑ illud Eccl'i. Eccli.3.e
Quãto maior es/humilia te in omnib⁹. Conſtat
em̄ ꝙ ſupbi humiles vilipēdunt. Michol dauid
in corde ſuo deſpicit,qñ faſtū ſuperbie p̄mittit.
Iob. Deridet᷑ iuſti ſimplicitas. ¶Uel dic ꝙ mulie Iob.12.a
res qñꝗ viros ſuos qui ſunt deuoti et humiles Aliter.
deſpiciunt:et eos quando ſunt ſuperbi et faſti
dioſi,amplius diligūt. Uide hic ſi vis pulchram
gloſſam Gregorij de humilitate Dauid.

¶Capitulū x. Textus.

Factū eſt autē poſt hec vt moreretur rex
filiorū amon. Moralitatum Ca. vij.

Dauid cū miſiſſet
ſeruos ſuos ad conſolandum
amon regē ſuper mortē patris
ſui qui de nouo deceſſerat. Ille
credēs ꝙ ad explorandū veniſ
ſet/nuncios illos valde vitupe
rauit. Barbas em̄ medias ra
ſit:⁊ veſtes medias vſꝗ ad nates p̄ſcidit:⁊ ſic eos
ad Dauid dñm eoꝝ remiſit. Quod dauid cogno
ſcens,miſit eis obuiã:et quouſꝗ barbe eorū re
creuiſſent manerēt in hierico ipſis mãdauit: q̃s
tñ ſeueriter poſtea vindicauit:qꝛ ſcʒ amon regē
occidit:ciuitatē eius rabath deſtruxit:⁊ ſibi ſuū
pplm ſubiugauit. ¶Illud pōt allegari exēplari Moralitas.
ter,ꝙ vitiū ingratitudinis duriſſime vindicatur.
Iſte em̄ cõſolatorē deriſit,et ſeruos ipſius cõfu
dit:quapropter ipſe ⁊ ppl's ſuus finaliter perijt. B
¶Uel dic quõ mala ſuſpitio multotiēs eſt cauſa Aliter.
multorū malorū:qꝛ ſcʒ iſte ꝓpter malã ſuſpitio
nem,exploratores iſtos ſeruos dauid legit᷑ deho
noraſſe:⁊ ex hoc dãnū,nõ p̄miū reportaſſe. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ mali cõſiliarij ſunt qñꝗ cã multoꝝ maloꝝ:
principes em̄ iſti⁹ legunt᷑ ſibi cõſiliū illud dediſ
ſe:ꝓpter qđ ipſe ⁊ principes ſui legunt᷑ penas lu
gubres pſoluiſſe. ¶Uel dic moraliter ꝙ dauid eſt Aliter.
chriſtus:ſerui ſui ſunt eccleſiaſtici,vel etiã quili
bet chriſtiani:amon aūt q̃ interpretat᷑ dolor,dia
bolū ſignificat:⁊ populus amonitarū q̃ interpre
tatur populus meroris ⁊ malorū ſpirituū,pecca
tores ſignificat. Iſta igit᷑ eſt veritas,ꝙ amon rex
filiorū amon.i.diabolus rex olim malignorū,me
roris eterne triſticie damnatorū ſpirituū: ſeruos
dauid,id eſt eccleſiaſticos vel fideles ſumme ni

ritur ſpiritualiter deturpare:et in perſona eoꝝ
ipm dauid.i.chꝛiſtū offendere et grauare. Cum
eñ ſeruoꝝ chꝛiſti foꝛmoſitas in duob⁹ cōſiſtat:
ſcȝ in barba pꝛudētie et virilitatis/et in veſtibus
honeſte apparētie ꝛ honeſtatis:diabolus in iſtis
duob⁹ ipſos detrūcare ſatagit/et eos per tenta
tiones et delectationes in virilitate ꝛ honeſtate
dimittit. Sic eñ fit ꝙ iſtos a virilitate effeminat,
et a ſapiētia hebetat,ꝛ ſic barbā dimidiā eis trū
D cat.Quod potiſſime fit/qñ diſcretionē q̄ p barbā
intelligit/eis dimidiat:vtpote qꝛ diſcretionē tē
poꝛalē eis dimittit:ꝛ ſpiritualē eis penit⁹ cecat.
Eſa.xv.a Eſa.Oīs barba radet in triuijs. Ultra hoc etiā
veſtes honeſtatis multis ꝑſcindit:et eos ꝑ luxu
riā inficiēs/natos eoꝝ,id eſt ipſas partes vere
cundas.hoc eſt dictu/ꝙ ipſa opa ſue luxurie de
nudat oīb⁹ ꝛ oſtēdit:ꝛ ſic hodie diabolus ſeruos
dauid.i.multos viros eccleſiaſticos vituperat ꝛ
cōfundit/et vituperabiles eos reddit inquātum
barbā pꝛudētie/et veſtes decētie eis tollit.Unde
Eſa.xx.a Eſaias.Ambulauit ſeru⁹ meus Eſaias nudus ꝛ
Ibidem.b diſcalciatus. Et ibidē:et diſcoopertis natibus.
Iſta potiſſime dici poſſunt de hypocritis:qui ſcȝ
barbas ꝛ veſtes medias ꝑdiderūt/inquātum vi
rilitatē et honeſtatē exterius retinēt:illā vero q̄
intus in cōſcientia debet eſſe/penitus amiſerunt:
Eſa.38.b ita qd̓ iſti ſic dimidiati poſſunt dicere illud Eſa.
Ego dixi in dimidio dierū meoꝝ ꝛc. Quia igit
pꝛo certo tales ſic denudati/nō ſunt digni coꝛam
Dauid,id eſt corā chꝛiſto:nec in eccleſia militāte
nec triūphante apparere:ideo in hierico que in
terpꝛetat odoꝛ eius,id eſt in penitētia (qua nihil
ſuauius redolet deo) debēt manere:vt ſic barbā
amiſſam,id eſt virilitatē ꝛ virtutē poſſint acqui
rere:ꝛ ſic ſe digne deo ꝑſentare:et corā deo in pa
Exod.xxiij.b radiſo/vel etiam in beneficijs eccleſiaſticis mini
ſtrare.Unde Exodi. Non apparebis in cōſpectu
meo vacuus. Iſte aūt dauid/id eſt chꝛiſtus fina
A liter cōtra illum regē amon.i.diabolū in iudicio
dimicabit:et ciuitatē.i.repꝛoboꝝ congeriē igne
ꝑpetuo cōcremabit:ꝛ eum interficiet et dānabit:
et ſic electoꝝ ſuoꝝ caſus ꝛ iniurias quas diabo
Aliter. lus nunc attēte pꝛoſequit/vindicabit. ¶Uel dic
ꝙ iſti ſemiberbes ſignificāt ꝓditoꝛes ꝛ fallaces:
Aliter. qui ſcȝ mediā barbā non habēt/inquātum bona
intētione carent. ¶Uel dic cōtra incōſtantes qui
ſcȝ ꝓ media parte ſunt feminei et imbecilles:in
quātum ſunt nūc deſides/nunc viriles. Iſtā figu
Aliter. ram credo me expoſuiſſe in ſermone. Letare hie
ruſalē. ¶Uel dic ꝙ barba.i.virilitas ſeruoꝝ da
uid.i.viroꝝ eccleſiaſticoꝝ duas partes dȝ hr̄e.ſ.
ſanctā vitā/ꝛ bonā doctrinā. Sed ꝓ certo diabo
lus vnam iſtarū partiū multis ſolet auferre:in
quātum ſcȝ bonā vitam ſolet ab eis tollere:ſanā
vero doctrinā ſolet eis dimittere:et ſic iſti valde
a diabolo deturpati dicunt: qꝛ ꝓ certo nihil ec
cleſiaſtico turpius ꝙ̄ ꝙ male viuat/ꝛ pꝛudēter ꝛ
ſcietifice ꝑdicet:ꝛ loquat. Non eſt enim ita turpe
Iaco.4.d nihil ſcire ꝛ male viuere/ſicut male viuere ꝛ mul
Eodē ca.d ta ſcire. Ideo dr̓ Iaco. ꝙ ſcietī bonū facere et nō
faciētí/pctm̄ eſt illi. ¶In iſto caplo habes ꝙ mul
te nationes quibus filij iſrael aliqñ ſeruierant.i.
Moꝛalitas. philiſtini/edom et amon ipſis ſubiecte facte fue
runt:ꝛ eis verſa vice ſeruierūt. ¶Hoc ad foꝛtu
B nā rexꝑpōt applicari/que ſcȝ ita voluit/ꝙ illi qui
Hiere.49.a aliqñ dñati fuerāt ſubiugant:ꝛ qui ſeruierāt do
Aliter. minant:ſicut in mūdi nationib⁹ plurimis inueni
tur. Uñ hiere. Poſſidebit iſrael poſſeſſoꝛes ſuos.
¶Uel dic moꝛaliter ꝙ virtute dauid.i.grā chꝛiſti
accidit:ꝙ homo q̄ aliqñ aliquibus malis natio
nibus ꝛ varijs peccatis ſeruierat/ipſis ſubiectis
ſuperioꝛ efficit:ita ꝙ ſibi ſpūaliter famulant:in
quātum recoꝛdatio ipſoꝝ ipſius humilitatē ꝑfi
Eſa.14.a cit:ꝛ ſic ad bonū ipſi⁹ oꝛdinant. Eſa. Erūt capiē
tes eos q̄ ſe ceperāt/ꝛ ſubijciēt exactoꝛes ſuos.

¶Capitulū xi. Textus.

Factum eſt autem vertēte anno eo tem
poꝛe quo ſolent reges ad bella pꝛocede
re. Moꝛaliſatum Capi. viij.

Hic habes de pec
catoꝝ Dauid gradibus. Deambu
labat enim in ſolario domus. Ecce
ocioſitas. Uidit balneantē ſe berſa
bee. Ecce curioſitas. Cupiuit. Ecce
male cōſentiēs volūtas. Impꝛegna
uit. Ecce luxurie voluptas. Uirū eius reuocās/
ipm ad doꝛmiendū cū ea inducit. Ecce excuſatio
nis fallacitas. Tandē ipſum ꝓpꝛias literas me
roꝛis ſui deferentē interfici iuſſit. Ecce ꝓditionis
et homicidij temeritas. Sic igit patet/quomo
do vnū peccatū ad aliud trahit:et quomodo de
modico ad maius pertranſitur. Hiere. De malo Hiere.9.a
ad malū egreſſi ſunt. Urias occiſus eſt ꝓpter li
teras quas poꝛtauit:ſic chꝛiſtus ꝛ ſancti ꝓpter C
doctrinā euāgelicā quā docebāt. ¶Uel dic ꝙ dia Aliter.
bolus illū ꝑ tētationes libēter occidit:quē cum
lr̄is vel ſcientijs eſſe cognoſcit. ¶Uel dic ꝙ vrias Aliter.
ſignificat iudeos/vel etiā malos ſciētificos:q̄ ſcȝ
poꝛtāt literas moꝛtis ſue:inquātū ſcȝ ex literis
quas nouerūt/moꝛs illis ſempiterna ducat. Si
cut ptȝ in malis ꝑlatis vel ꝑdicatoꝛib⁹/q̄ ſemꝑ ſo
lent cōtra ſe ꝑdicare. Uel etiā de iudeis q̄ nolunt
credere qd̓ ſcriptura ſua docet. Et ſic moꝛtē eter
nam merebunt ex ſuis literis repoꝛtare. Apls. 2.Coꝝ.3.b
Litera occidit. Uide ſupꝛa libꝛo.vij.de columba.

¶Caplm xij. Textus.

Miſit ergo dominus nathā ad dauid.
Qui cum veniſſet ad eum. Moꝛalita
tum Capitulum ix.

Hic habes quo
modo dauid fuit a nathā re
ꝑhēſus ſub figura ouis ſubꝛe
pte. Pctm̄ ſuū humiliter reco
gnouit:ꝛ ꝓpꝛiarū ſuarū vxoꝝ
ſibi futura adulteria īdicauit
dicens. Uxoꝛes tuas in oculis
tuis dabo ꝓximo tuo:ꝛ doꝛmiet cū eis in ꝯſpectu Moꝛalitas
ſolis huius. ¶Illud allega exēplariter/qd̓ null⁹
quāq̄ ſit rex vel magn⁹/debet eſſe ita ꝓteruus: D
quin quādo peccaſſe ſe cognoſcit:et ſuper hoc a
nathan pꝛopheta/id eſt ab aliquo ꝑdicatoꝛe vel
pꝛelato/vel alio bono viro redarguitur: debeat
ſe humiliter habere:ꝛ peccatū ſuū recognoſcere,
ꝛ emendationē ꝓmittens veniā poſtulare. Unde Eccli.3.c
dicit. Quanto maioꝛ es/humilia te in omnibus. Aliter.
¶Uel dic cōtra adulteros:quibus iuſto dei iudi
cio ſepe cōtingit:qd̓ ſicut alioꝝ vxoꝛes maculāt:
ſic et alij vxoꝛes eoꝝ fedāt:iuxta illud Sap. In Sap.xi.c
quo peccat quis/in hoc puniet. ¶Illud qd̓ po Eodē ca.d
nitur hic/ſcilicet ꝙ ioab videns qd̓ capiēda erat
vrbs aquarū,ſcilicet rabath:mandauit dauid ꝙ
veniret:et ne ſibi victoꝛia aſcriberetur/ciuitatē
caperet et deleret. ¶Ad hoc poteſt allegari qd̓ Moꝛalitas.
Ioab miles, id eſt quicunq̄ iuſtus/nunq̄ debet
ſibi victoꝛiam cōtra diabolum aſcribere:ſed to
tum dauid,id eſt deo attribuere:et dato qd̓ per
ſe poſſit tentationem vincere:debet tamē dauid,
id eſt Chꝛiſti auxilium imploꝛare:et ei/non ſibi
victoꝛie laudem dare. Ad quod etiam appli
cant aliqui illud Apocalip. Uigintiquatuoꝛ ſe
nioꝛes coꝛonas ſuas accipiebant:et in conſpe Apoc.4.b

ctu throni ponebant: ad denotãdum ꝙ corona
noſtra id eſt gloria victorie noſtre ſi quam habe
mus, deo eſt attribuenda: et in cõſpectu throni
maieſtatis ſue per humilitatem proprio capiti
tanꝗ non habita ex proprio capite deponenda,
et ei qui eam dedit reddenda, et per gratiarum
actionem aſcribenda: quia ſcꝫ ipſe eſt qui dat co
ronam glorie triũphanti. Pſal. Poſuiſti in capi-
te eius eius coronam de lapide precioſo.

E

pſ.20.a. ## ¶ Capl'm xiij. Textus.

Factũ eſt aũt poſt hec vt abſalõ filij da-
uid ſororem. Moralitatũ Ca. x.

A Mon primogeni

tus dauid thamar ſororem ſuaꝫ fin
gens ſe infirmum: pro faciendis ſi-
bi ſorbitiũculis a patre petijt. Quã
repertam de concubitu requiſiuit
Moralitas. et renuentem oppreſſit. Qui tandem poſt concu
bitum, ipſam mirabiliter odiuit et a ſe corruptã
et violatã eiecit. ¶ Talis amor qui ex corruptio
ne naſcitur, faciliter in odium vertit: ⁊ nunꝗ pſe
uerare probatur, vt ſepe videm⁹, ꝙ matrimonia
q̃ ex tali amore proueniũt, malo fine multotiens
terminãtur: vnde dicit. Omnis plantatio quam
non plãtauerit pater meus celeſtis, eradicabit.
mat.15.b. ¶ Uel dic ꝙ iſte primogenit⁹ dauid eſt lucifer,
Aliter qui fuit principium viarũ dei. Quia pro certo ſo
rorem ſuam.i. aiam rõnalem libenter per pctm̃
mortale corrũpit: et concubitũ maledictiõis et
iob.40.c. cõſenſus ab ea petit: ⁊ ſub ſpecie fraternitatis.i.
ſub colore boni ipſaꝫ opprimit et cõfundit. Qua
F cum vſus ad diuerſa vitia pro libito fuerit, ipſam
eodẽ ca.d. de domo ſua.i. de mundo p mortem eijcit et ex
cludit: et ita falſo amore quẽ ptendit, in ppetuũ
Moralitas. odium ꝯmatato, ipſam vilem in infernũ expellit
Jdeo bene dicitur ꝙ mai⁹ fuit odiũ quo oderat
eã, amore quo ante diligebat. ¶ Jſta igit p ani-
torem expulſa, talarẽ tunicã q̃ erat veſtis filiaꝝ
regis, legit cõſcidiſſe: et poſitis manib⁹ ſup ca-
put cinere ꝯſperſum clamãs et eiulãs receſſiſſe.
¶ Sic miſera aia peccatrix ⁊ corrupta, nunꝗ de
cetero digna dici regis xpi filia virgo: talarem
tunicã.i. gratiã ⁊ charitatẽ ſcindit: cinerẽ.i. acer
bitatem ppetui remorſus induit: clamãs et eiu-
lans.i. dolens ⁊ deſperãs de hoc mũdo recedit.
eſa.47.a. Eſa. Deſcende, ſede in puluere virgo filia baby
lonis: nõ eſt ſoliũ filie chaldeoꝝ. ¶ Uel dic ꝙ tha
Aliter. mar.i. aia peccatrix a diabolo corrupta: quando
a.i domũ abſalõ.i. ad xpi grãm p pniaꝫ reuertit:
tunicã talarẽ.i. malã pſeuerãtiã: q̃ talũ.i. finẽ at
tingit, dꝫ p ꝯtritionẽ rũpere: cinerẽ.i. mortis me-
moriã capiti mẽtis iponere, et per ꝯfeſſioneꝫ cla-
mare ⁊ rugire. Uel vide iſtã figurã ꝯtra ãbitio-
ſos aliter expoſitã in repertorio morali, titulo d
eod.c.d. accũbere, in lra f. ¶ Dauid audito facinore filij
ſui amõ ſuper violatiõe ſororis, nõ corripuit eũ
ſuper hoc nolẽs eum contriſtare: cum ſupra mo
Moralitas. dum eum diligere: eo quia primogenitus ſuus
erat. Quod quia punire noluit, ipſum amon ab-
ſalõ frater thamar ſatis cito poſt iterfecit. ¶ Sic
vero ſepe fit, ꝙ dum parẽtes ſeu prelati ſubdito-
rum, nepotulorum, ⁊ filiorum ſcelera non corri-
G rigunt: perditionis ipſorum cã ſunt: qꝛ deo ordi
nante quib⁹ impie parcit, in aliqđ magnũ infor-
pſ.13.d. tuniũ cadũt: ⁊ ſic tã ipſi ꝗ parẽtes triſtitiã maio
rem incurrũt. Jõ bñ dr. Qui pcit vge, odit filiuꝫ.

¶ Caplꝫ. xiiij. Textus.

Jntelligẽs ãt Joab fili⁹ ſaruie ꝙ cor re
gis verſuꝫ eſſet. Moralita. Capi. xi.

A Bſalon qui p

pter mortẽ fratris ad ter-
ram alienigenarum fuge-
rat: per ſolertiam ioab et
mulieris thecue reuocat⁹
a patre dauid, mãſit i hie
ruſalem: faciem tamen pa
tris vſqꝫ ad duos ãnos nõ
vidit. Ait ãt hic ſcriptura
de ei⁹ pulchritudine, ſcꝫ ꝙ a plãta pedis vſqꝫ ad
vticem nõ erat in eo aliqua macula: qđqꝫ qꝛ gra
uabat eũ ceſaries, ſingulis annis capillos tõde-
bat, et eos ducẽtis ſiclis põderis publice põde-
rabat. Poſt hoc aũt fuit abſalõ ad patrẽ introdu
ctus: et dato ſibi oſculo, ad gradũ priſtinũ reſti
tut⁹. ¶ Sic vere dico, qñ pctõr de terra lõginqua Moralitas.
i. de ſtatu peccati: ioab.i. predicatore vel plato
pcurãte: ⁊ muliere thecuite.i. beata virgine vł
diuina gratia ſuffragãte, per penitẽtiã redit ad
patrem: non tamẽ ppter hoc ſtatim faciẽ pris vi-
det: nec ſtatim de⁹ arridet: ſed adhuc contẽplatio
ni ⁊ ſpũali pguſtationi diſſuet⁹, a deo aliquali-
ter lõge manet. Poſt hoc tñ lapſu temporis, ſua
hebetudo acuit: ⁊ ad ſpũalia paulatiꝫ aſſueſcẽs
ad oſculũ charitatis admittit, ⁊ ad ſpeculationẽ
et viſionẽ pñe glorie ſubleuat: ⁊ ſic verificatur D
illud Eccl's. Si hebetatũ fuerit ferrũ. Et hoc nõ
vt pri⁹ multo labore acuet. Sicut etiã de illo ce-
co dicit ꝙ ſtatim clare nõ vidit: immo ipſe dice- eccl's.10.b.
bat. Uideo homines ſicut arbores ſed tandem Mar.8.a.
reſtitutus eſt: ita vt videret clare omnia: quia
pro certo viſus mentis non ſtatim ex toto illu-
minat: immo p gradus ⁊ paulati ad pfectionem
iſtã peruenit: ⁊ ſic poſt lapſum ⁊ reditũ abſalo-
nis.i. poſt pniam pctõrũ ei⁹ pulchritudo deſcri-
bitur: vt ſic hõ poſt pctm̃ poſſet fieri formoſus et
pulcher diceret in morib⁹. Dicitur igit eſſe ab-
ſalõ, qui interpretat pater pacis.i. peccator deo
per baptiſmum et penitentiam pacificatus ha-
bere pulchritudinem virtualem: ꝙ a planta pe-
dis vſqꝫ ad verticem capitis id eſt ab affectu ad
rationem, vel a principio vſqꝫ ad finem: non de-
bet in ipſo aliqua peccati macula reperiri: ⁊ quia E
ceſaries cogitationum, que ſcilicet capiti id eſt
menti adheret: ipſum quandoqꝫ poſſet grauare: Dañ.5.g.
et in capite mentis calorem concupiſcentie gña- eccli.42.b.
re: debet ſingulis annis ad minus ipſam per cõ- eod.c.g.
feſſioneꝫ tondere, et ipſos pilos vitiorum et ma
larum cogitationum per diſcretionem menſura Moralitas.
re ſeu ponderare: et ſic ſpiritualem pulchritudi-
nem retinere vel conſeruare: et capitis ſeu men-
tis mũdiciã pcurare. vnde Dañ. Appenſus es
in ſtatera: ⁊ inuẽtus es min⁹ habẽs. Et alibi. Qđ
cunqꝫ dederis.i. quicqđ cõfiteberis munera ap
pende. ¶ Uolẽs abſalõ vocare ad ſe ioab amicũ
ſuũ, cũ venire recuſaret: pcepit ſegetes ei⁹ cõbu
ri: quo facto ſtatim ioab ad eum venit: ⁊ qđ pce
pit abſalon adimpleuit. ¶ Abſalon qui interpre pſ.15.b.
tatur pater pacis, eſt deus: qui ſcilicet amicum Aliter
ſuũ.i. hominẽ ad ſe meli⁹ aduocat ⁊ inuitat quã-
do ſegetes eius concremat, id eſt quando tẽpo-
ralia ſibi ſubtrahit, et tribulationib⁹ ipſuꝫ gra- iob.13.a.
uat. Pſal. Multiplicate ſunt infirmitates eoruꝫ, Aliter
poſtea accelerauerũt. ¶ Uel dic ꝙ abſalõ vſus ẽ
vna cautela, qua plerunqꝫ aliqui vtuntur: qꝛ ſcꝫ A
qñqꝫ alteri ex certo ppoſito nõ malo aio iiuriãt
vt ſaltẽ ſub titulo facte iiurie ei⁹ colloqo ſeu no
ticia pfruerẽt: ſicut Job de ſeipo ⁊ de deo dicit.
Os meum implebo increpationibus: vt ſciam
verba que reſpondeat mihi. Joab vero ad abſa-
lon non veniſſet: nec eius negocium feciſſet,
niſi prius ipſum Abſalon offendiſſet. ¶ Uel dic
ꝙ ioab pnceps, id ẽ de⁹: qñqꝫ ad abſalõ.i. ad pctõ-

rem poſtq̄ multū offendit eum:⁊ ſegetem fideliū
igne tribulationis afflixit,vel ſegetē virtutē in
ſeipſo igne cōcupiſcētie cōſumpſit:libētius quā-
doq̄ venit:⁊ eū miſericorditer cōuertēdo nego-
cium ſalutis et expeditionis ſue procurat effica
Rom.5.b ciūs.Et facit exemplum de paulo ⁊ magdalena.
Ideo bene dicitur.Ubi ſuperabundauit delictū
ſuperabundat et gratia.

Capitulū xv. Textus.

Igif poſt hec fecit ſibi abſalon currus ⁊ equites. Moralitatū Capi. xij.

ABſalon filius da-
uid fecit ſibi currus ⁊ equites ⁊ quin
quaginta viros q̄ p̄cederēt eū:⁊ quia
ambiebat ad regnū:ideo in porta pa-
latij ſtabat:⁊ cūctis de longe ad iudicia venienti-
bus applaudebat:⁊ patri ſuo detrahens ſe iuſte
iudicaturū iactabat:et extēſa manu ſua/illos q̄
ip̄m ad ſalutandū venerāt,apprehēdebat:⁊ oſcu
lum eis dabat/⁊ dicebat.Uidentur ſermones tui
recti:ſed nō eſt qui te audiat cōſtitutus a rege.
Quis me cōſtituat iudicē ſup terrā/vt recte iudi
cem.Sic igif ipſe abſalon cor ppl'i ad ſe traxit:⁊
Moralitas. inuēta opportunitate regnū inuaſit:⁊ ꝓpriū ge-
nitorē a regno depulit:cōcubinas eius fedauit:⁊
ip̄m occidere attētauit. ¶Reuera ſic faciūt am-
bitioſi in collegijs et in clauſtris. Currus em̄ et
equites.i.mundi pompā ſibi aggregant:iuſtos
C iudices ſe eſſe ſimulant:oim̄ ſociorū ſuorum ſibi
amicitias applaudendo et adulando/oſculando
et familiaritatē oſtēdendo procurant:⁊ ſic cōtra
patrē.i.cōtra prelatū vel ſuperiorē cōiurationē
ſeu cōſpirationē faciētes/ipſum litibus ⁊ accuſa
tionibus impugnant:ita q̄ q̄nq̄ de ꝓpria ſede et
dignitate ip̄m eijciūt atq̄ fugāt. Cōcubinas ei⁹,
id eſt amicos et familiares eius vituperant atq̄
grauāt:et qđ deterius eſt/q̄nq̄ mortē illius ma-
3.Reg.16.c chinanf ⁊ tractant:⁊ ſic finaliter loco ipſius im-
perant atq̄ regnāt.Unde dr̄.Irruēs zambri per-
cuſſit et occidit hela regē iſrael:⁊ regnauit ꝓ eo.
Michee.7.b. Ideo bene dicif.Filius cōtumeliam facit patri.
Sequitur.Et inimici hominis domeſtici eius.

Cap'lm xvj. Textus.

Cūq̄ dauid tranſiſſet paululum montis verticem apparuit ſiba. Moralitatum Capitulum xiij.

HIc habes q̄ ſiba
videns Dauid regē fugitiuū/et
in deſerto peregrinū:panes / vi-
num ⁊ alia encenia attulit:⁊ Mi-
phiboſeth magiſtrū ſuū accuſa-
uit:⁊ ſic rex poſſeſſiones Miphi-
D boſeth ſibi dedit.Semei aūt de gn̄e ſaul regi ma
Moralitas. ledicebat:⁊ de crepidine montis lapides in eum
iaciebat:et multis iniurijs laceſſens ipſum virū
ſanguinis appellabat.¶Iſtud pōt allegari con-
tra quoſdam adulatores:qui q̄n vident punctū
ſuū:⁊ maxime q̄n vident principē vel prelatū in
aliqua neceſſitate cōſtitutū:ſolent ſibi adulari/⁊
per ſe ei munera p̄ſentare ⁊ offerre:⁊ ſic regē vel
ſuperiorē amicū ſibi facere et placare:tandē ve-
ro ſolent detrahēdo alios accuſare:et eos depo-
ni et grauari pro viribus ꝓcurare:⁊ ſic heredita
Gene.27.e tem innocētis.i.beneficiū vel officiū abſentis ſo-
lent q̄nq̄ cū fraudulētia reportare. Un̄ in Gene.
Uenit germanus tuus fraudulēter et ſurripuit
benedictionē tuā.Malū igif et periculoſum eſt,
q̄ rex vel ſuperior ſit nimis credulus:⁊ maxime
niſi p̄ſens ſit accuſatus:ſicut in illa ciuitate anti-
qua antiquit⁹ ſcribebaf/vbi iudicia reddebanf.
Audi alterā partē. ¶Si em̄ dauid miphiboſeth
prius audiuiſſet:hereditatē ſuā ſibi nō abſtuliſ-
ſet:nec eius aduerſario credidiſſet. ¶Aliud de Aliter.
ſemei poteſt allegari contra malicioſos:qui ſciꝫ
odiū,inuidiā ⁊ maliciā quā habent cōtra aliquē
q̄diu ipſum viderint ꝓſperari/diſſimulant:quē
tandē cum in tribulatione viderint poſitū/ſolēt
cōtra eum inſurgere/⁊ ipſum iniurijs verbalib⁹
et realibus impugnare:⁊ ideo bene dicitur in li.
Eccl'i.In oculis ſuis lachrymabif inimicus:et ſi Eccl'i.12.b
inuenerit tempus/non ſatiabif ſanguine.Si in-
currerint tibi mala:inuenies eum illic priorem.
¶Uel ſi vis/dic illud q̄ dauid impediuit occidi Aliter.
ſemei maledicentē ſibi/dicens.Quid ſi dn̄s prece
pit ſibi:vade ⁊ maledic dauid ⁊c.pōt allegari q̄
vir prudens q̄n infortunijs videt ſe tribulatum:
nō debet ſtātim ad vindictā cōtra iniuriātes ꝓ- E
rumpere:ſed potius cōſiderare q̄ talis tribula-
tio ex dei ꝓuidētia ꝓuenit:et q̄ ꝓpter ſua deme-
rita a dn̄o hec ꝓcedit.Unde Amos.Non eſt ma- Amos.3.b
lum in ciuitate qđ non facit dn̄s. ¶Uel poſſunt Allegoria.
iſta de ſemei ⁊ dauid allegorice applicari ad chri
ſtum:qui exiens hieruſalem et portans crucem:
cōtumelijs/iniurijs/opprobrijs/verberibus ⁊c.
laceſſitus et ſatiatus:nudis pedibus ad locum
paſſionis et mortis properauit ⁊c.

Cap'lm xvij. Textus.

Dixit ergo achitophel ad Abſalō. Eligam mihi duodecim milia virorū. Moralitatum Capitulum xiiij.

AChitophel ſummus cōſilia
rius dauid:cu-
ius cōſiliū in illo tp̄e erat/quaſi ſi q̄s
cōſuluerit dn̄m:fuit primus qui dn̄m
ſuū negauit:⁊ q̄ abſalon adheſit:et q̄
intrare ad patris concubinas ſibi cōſuluit:⁊ qui
dauid occidere voluit ⁊ ꝓmiſit. Cuius cōſilium
ſuper oppreſſione dauid/cuſi arathites impedi-
uit:quare idē achitophel dolore ⁊ inuidia ſtimu
lat⁹/abiēs laqueo ſe ſuſpēdit:vt dr̄ in ca.ſequēti.
¶Illud pōt allegorice dici de iuda:qui ſcꝫ p̄ iſtū Allegoria.
achitophel figuraf:qui interpretaf frater meus
irruēs/frater me⁹ tractās/frater meus deuorari F
cogitās.Ille em̄ iudas cū dauid.i.cū chriſto fa-
miliarior cōſiliari⁹ fuit ſeu ap'ls:⁊ tn̄ quia mortē
eius excogitauit ⁊ tractauit:⁊ cū turbis iudeoꝝ
ſup ipſum irruit:ideo a ſocietate ipſius ⁊ a gr̄a ⁊
a gloria cecidit et receſſit. Iſte em̄ abſalon peſſi-
mo dauid filio.i.ppl'o iudaico noſcif adheſiſſe:et
dauid.i.magiſtrū ſuū chriſtū negaſſe:⁊ de eo occi
dendo cōſilium p̄buiſſe:et finaliter ad literā la-
queo ſe ſuſpēdiſſe.Un̄ dr̄.Suſpēſus crepuit me- Act.1.e
dius.¶Uel iſta pn̄t allegari q̄ illi q̄ in domo fa- Aliter.
miliaritate ⁊ cōſilio alicuius ſunt maiores:⁊ qui
ſibi videnf ꝓpinquiores ⁊ fideliores/fama et re-
putatione apud ppl'm potiores:ſunt q̄nq̄ in ſuo
amore incōſtantiores:⁊ ſi infortunia ſibi accidūt
ad re.edendū ab eo prōptiores:⁊ ad p̄ſecutionē
ipſi⁹ acriores fiūt.Ps̄. Qui edebat panes meos, Pſal.40.c
magnificauit ſup me ſupplātationē.¶Uel iſtud Aliter.
dic cōtra ſuperbiā vel inuidiā:q̄ ſcꝫ iſtū tāto do-
lore affecerūt:q̄ q̄n vidit cōſiliū ſuū repudiari,⁊
alterius approbari/q̄ ipſum ad ſuſpēſionis la-
queū attraxerūt.¶Uel dic moraliter cōtra ma- Aliter.
los eccleſiaſticos vel p̄latos:q̄ ſcꝫ in domo dauid
xp̄i q̄ eſt eccl'ia alijs p̄ponunf:⁊ in ſenſu et cōſilio
et mūdana ſapiētia apud hoies exaltanf:⁊ ſicut
ad literam videmus de multis aduocatis et cle-

G ricis, ⁊ de multis pꝛelatis ⁊ ſcientificis: quoꝝ di-
cta ⁊ cõſilia dei pꝛeſagia eſſe reputantur: qui tñ
in moꝛibus ſunt ipſi magiſtro ſuo chꝛiſto infide-
les: ⁊ ad perſecutionẽ ipſius, que fit per vitia et
peccata, alijs pꝛonioꝛes: inquantũ ſcʒ iſti vt cõ-
muniter alijs ſunt peioꝛes. Iſti enim dicuntur
Sopho.3.b achitophel, ideſt fratres cogitantes. Unde dicit.
Diluculo ſurgentes coꝛruperũt oẽs cogitatio-
nes ſuas: caduca ⁊ terrena tractantes per nego
cioꝛum mundialium diligentiam: qꝛ ſcilicet oia
tractamenta ⁊ mundi negocia tranſeunt per ma
Ezec.11.a nus eoꝛum. Unde Eze. Fili hominis hi viri qui
cogitant iniquitatem ⁊ tractant conſilium peſſi-
mum in vrbe hac. Itẽ fratres irruentes per rapi
nam et ſeuitiam ſicut ptʒ: qꝛ iſti nemini parcunt:
ſed per exactiones contra pauperes ⁊ ſubditos
Iob.6.d irruunt atqꝫ currunt. Unde Iob. Sup pupillum
irruitis, ⁊ ſubuertere nitimini amicũ veſtrũ. Itẽ
dicunt fratres cadentes: qꝛ ſcʒ iſti cadunt a ſta-
tu gratie ſpũaliter, ⁊ cadũt a ſtatu ſecularis emi-
nentie: qñqꝫ in infoꝛtunia tempoꝛaliter cadunt a
ſtatu huius vite, per moꝛtem coꝛpoꝛaliter ⁊ fina
liter: cadunt ab obtentu eterne gloꝛie in infernũ
eternaliter: vbi ſcʒ ad patibulum inferni ſuſpen-
dũtur: ⁊ ad extremum ſuppliciũ condẽnant cru-
Eſa.24.c deliter ⁊ perenniter. Unde Eſa. Qui fugit a voce
foꝛtitudinis, cadet in foueam: ⁊ qui ſe explicue-
rit a fouea, tenebitur laqueo.

D

¶ Capi. xviij. Textus.

Igitur conſiderato dauid populo ſuo conſtituit ſuper eos tribunos. Moꝛalitatum Capitulum xv.

ABſalon cõtra
patrem inſurrexerat, in pꝛe
lio victus fuerat. Nã cũ in
mulo ſederet et ſub quercu
frondoſa tranſiret: caput
eius ſicut dictum eſt cuius
ceſaries erat magna, adhe-
ſit quercui: ⁊ in illo ſuſpen
ſus eſt inter celum ⁊ terrã:
mulus autẽ cui inſederat: ptranſiuit. Quod vi-
dens ioab, tres lanceas in coꝛde abſalon infixit:
quem adhuc palpitantẽ decẽ iuuenes armigeri
dauid occiderũt: ⁊ tandẽ ipſum in foueã magnã
Moꝛalitas pꝛoiecerunt: et magnam lapidum cõgeriem deſu
per poꝛtauerũt. ¶ Per abſalon intelligitur am-
bitioſus vel quicũqꝫ peccatoꝛ: qui ſcʒ regnũ tem
poꝛale ⁊ mundi pꝛoſperitatẽ deſiderat, cõtra pa
trem ſuũ deum, et contra pꝛelatum pꝛeliatur et
certat: et in mulo carnalis voluptatis et hebeta
te mẽtis equitat: ceſariem capilloꝛum .i. cogita-
tionum et curarũ ſollicitudinẽ multam: hʒ quer
cui .i. mundane dignitati et gloꝛie ſecularium p
deſiderium adheret: et ex toto conatu mentali-
ter ibi pendet. Et bene inter celum et terram pen
dere dicitur: quia ſcʒ ambitioſus nec in terra .ſ.
in inferioꝛi ſtatu manere eſt contẽtus, nec ad ce
A lũ .i. ad altitudinẽ quã appetit venire põt, nec cã
conſequit: imo ſemp in vana ſpe ⁊ in pendulo cõ
Zacha.5.d moꝛat. Unde zacha. Eleuauerũt amphoꝛã inter
celũ et terrã. Ioab igit q̃ interpꝛetat inimic⁹ .i.
diabolus inueniẽs hoiem ſic pendentẽ, et inſtabi
liter manentẽ: et ad illa q̃ cõſequi nequit carna
liter anhelantẽ: ipſum trib⁹ lãceis .i. trib⁹ pꝛinci
palibus vitijs, ſcʒ luxuria, ſupbia et auaricia, ſo
let cõfodere: et poſtq̃ mul⁹ .i. coꝛpus ſuum p moꝛ
tẽ tranſierit et eũ dimiſerit: ſolet eũ diabolus in
man⁹ decẽ iuuenũ .i. in manus oim demonũ tra
dere: q̃ .ſ. decẽ dicunt, ꝓ eo q ſup tranſgreſſoꝛes
decẽ mandatoꝝ machinant: vt ptʒ de beſtia abyſ
ſi, que decem habebat coꝛnua. Quẽ ſcʒ palpitãtẽ Apoc.13.a
⁊ dolentẽ ipſum in inferno ſolẽt occidere et pu-
nire: ⁊ ſic ſolet Abſalon .i. pctõꝛ ambitioſus de re
bellione ⁊ ambitione ſua, quã ſcʒ cõtra deũ pa-
trem ſuũ vel pꝛelatũ facere nitit, triſte ſalariũ re
poꝛtare. Unde dꝛ. Cõtra dñm pugnare nõ eſt faci Eccli.46.d
le. ¶ Uel dic moꝛaliter: q Abſalon q̃ inſurgit con Aliter.
tra patrẽ, eſt caro que inſurgit ꝯtra ſpm̃: vel pec
catoꝛ qui inſurgit per inobedientiã cõtra deũ: qꝛ
pꝛo certo iſte debet adherere quercui .i. cruci p B
penitentiã ⁊ per paſſiõis deuotionẽ: debet ab eo
mula .i. carnalitas fugari p abſtinentie macera-
tionẽ, debet in altũ ſuſpẽdi, p ſpem ⁊ cõtempla-
tionẽ: debet a Ioab .i. a p̃lato, trib⁹ lanceis .i. tri
plici repꝛehẽſione contra tria pꝛincipalia vitia
trãſfigi per coꝛrectionẽ ⁊ redargutionẽ: ⁊ ſic de-
bet decẽ iuuenib⁹, ideſt decẽ mãdatis legis tra-
di per executionẽ: ⁊ ab eis interfici ⁊ occidi p car
nalis vite iterruptionẽ ⁊ deſtructionẽ: ⁊ i foueã
moꝛtis vel inferni dʒ pꝛoijci p futuroꝛũ toꝛmen-
toꝛum cõſiderationẽ: et cumulus lapidũ .i. cõge-
ries bonoꝝ documentoꝛũ debet ſup eũ aggrega
ri per pꝛedicationẽ. Uñ illud Treñ. Lapia eſt in Treñ.3.
lacũ vita mea poſuerũt lapidẽ ſupꝛa me ⁊c. ¶ De Eodẽ.c.g
duobus nuncijs qui regi victoꝛiã ⁊ moꝛtẽ abſa-
lon nunciauerunt chuſi ſcʒ ⁊ achimaas: dicit q
achimaas qui vltimus cucurrit: qꝛ per viã cõpen
dij ſciuit ire: pꝛius ad regẽ peruenit ¶ Sic vere Moꝛalitas
multi ſunt q̃ tardius incipiũt: ⁊ tñ per cõpendiũ
religiõis: paupertatis vel penitentie tranſeũt: ⁊
ſic alios q̃ vadunt p viã mũdi cõmunẽ pꝛecedũt
⁊ ad regẽ chꝛiſtũ pꝛimi perueniũt. Ideo bene de
ipſis dꝛ. Erũt nouiſſimi p̃mi, ⁊ p̃mi nouiſſimi. Hic Matt.16.b
aduerte, q dato q Abſalon actualiter patrẽ im-
pugnaret, moꝛtẽqꝫ eius ꝓ virib⁹ appeteret: ipſe
tñ Dauid caput paterne miſericoꝛdie nõ eſt obli
tus: imo ipſum peſſimũ filiũ ſuũ diligebat, ⁊ moꝛ
tẽ il'i⁹ ꝓhibebat. Uñ ⁊ de iſo moꝛtuo ſumme do-
luit: ⁊ ipſum etiã miſerabiliter fleuit dicens. Ab-
ſalon filij mi, filij mi abſalon q̃s mi det vt moꝛiar
ꝓ te? In hoc notari põt, q qñ pꝛelat⁹ videt filiũ C
i. ſubditũ ſuũ errãtẽ ⁊ ſe etiam aliquotiẽs impu
gnantem: nõ debet ad vindictã moueri ſed poti⁹
ſibi cõpati: ⁊ de moꝛte ſpũali ⁊ eternali ipſius fle
re pariter ⁊ cõtriſtari. Dolendo em̃ ⁊ cõpatiẽdo
debet ipſum punire, ⁊ puniendo deflere, ⁊ pꝛo eo
dolere. Quod etiã facit dominus: qui ſcʒ nõ vult Eze.18.g
moꝛtẽ peccatoꝛis: ſed vt magis cõuertatur ⁊ vi-
uat, ⁊c. qꝛ .ſ. ſibi nõ placet q opoꝛtet eũ hoiem in
eternũ punire. Uñ dicitur. Deus moꝛtẽ nõ fecit: Sap.1.d
nec letatur in perditione viuoꝝ. Quod etiam ad
pꝛimum factum applicari põt: dato q a filio inin
rietur, ſibi tamẽ cõpatitur: ⁊ de eius infoꝛtunio
cõtriſtatur. Pſal. Quomodo miſeretur pater fi- Pſ.102.c
lioꝛũ miſertus eſt dñs timentib⁹ ſe. Recoꝛdatus
eſt qm̃ puluis ſumus ⁊ homo ſicut fenum ⁊ flos
agri. ¶ Et nota q Dauid fleuit pꝛo iniquo filio 2.Reg.12.e
moꝛtuo: et tamẽ non fleuit ꝓ innocente filio de-
functo: vt patet ſupꝛa. ¶ Hic notat q magis eſt Moꝛalitas
flenda moꝛs maloꝛum q̃ bonoꝛũ: qꝛ ſcʒ illi moꝛ
tui vadunt ad eternã gloꝛiam: iſti ꝟo tendũt ad
eternã miſeriã. Ideo bene dicitur. Modicum plo Eccli.22.b
ra ſuper moꝛtuum, quoniam requieuit: nequiſſi
mi autem nequiſſima vita ſuper moꝛtem fatui.
¶ Quãuis abſalon fuit pulcherrimus: fuit tamẽ
nequiſſimus ⁊ moꝛte turpiſſima conſummatus.
Hoc etiam nõ ſolum in ipſo videtur: imo etiã in
oibus qui magis gratijs pꝛe ceteris ꝓfulſerũt: D
qui ſcilicet vt communiter pꝛe ceteris deliquerũt
vel moꝛte magis miſera decelſerunt: ſicut appa-
ruit de pꝛimo angelo qui cecidit: de pꝛimo ho-
mine qui peccauit, de Salomone qui idololatra
uit de Dauid qui adulterium ⁊ homicidiũ cõmi-

ſit:de iſto abſalone qui cōtra patrem ambiuit:de
ſanſone qui cecus in ruina dom defecit:de iulio
ceſare, qui confoſſus in ſenatu periit:de milone
q̄ a beſtiis deuorat⁹ fuit:de ſeneca q̄ ab apertione
vene in balneo defecit de plinio philoſopho queꝫ
fauilla ardentis mōtis cōſumpſit:de illo philoſo
pho dicto quem turma canū comedit:de eſcula=
pio patre medicorū q̄ fulmine periit:de alexan=
dro magno veneno perempto:de iulio in conſi=
lio gladiis cōfoſſo:de cyro gladio truncato capi
te eius in ſanguine volutato. Et tñ cōſtat ꝙ luci=
fer fuit ſubtiliſſim⁹:adā in ſciētiis perfectiſſim⁹:
Salomon ſapientiſſimus:dauid propheta maxi
mus, ⁊ in virtutibus ſanctiſſim⁹:abſalon pulcher
rimus, ſanſon fortiſſimus: milo robuſtiſſimus.
Seneca moraliſſimus:Plinius ſtudioſiſſimus:et
iuli⁹ imperator ſtrenuiſſim⁹:alexāder magn⁹ po
tentiſſimus ⁊c. In iſtis igit̄ notari poteſt, ꝙ nō eſt
bonum gratiis ⁊ gloriis, viribus ⁊ virtutib⁹ pre
ceteris aliquotiēs abundare:quia ſcꝫ tales dum
exinde ſuperbiunt, ſolēt dies ſuos miſerabiliter
cōſummare. Melius eſt igit̄ mediocrē q̄ ſummū
in gratiis naturalibus tenere ſtatum:infimum q̄
4.Regum 14.c ſupremum. Unde dicitur. Contentus igitur eſto
glorie tue:⁊ ſede in domo tua.

¶ Capitu. xix. Textus.

Nunciatum eſt autem ioab, ꝙ rex fleret ⁊ lugeret filiū ſuū. Mora. Capi. xvi.

Cum dauid re=
C ducere tur a populo:miphi
boſeth filius ionathe: qui
ſcꝫ cum eſſet infans ⁊ de ma
nibus nutricis ſue cecide=
rat, ⁊ ideo claudus erat ꝓ
pter qd̄ rege fugiente non
iuerat:q꞉ ſeruus ſuus ipm
cōtempſerat:⁊ ſibi ſternere
aſinū noluerat:regi reuertēti obuiā venit:⁊ ſibi
illotis manib⁹ ⁊ intonſa barba occurrit:veſteſq̄
ſuas nō lauerat poſtq̄ fuerat rex reiectus. Iſte
igit̄ cū ſe excuſaret:⁊ ſeruū ſuū q̄ ſe cōtēpſerat, ac
cuſaret:rex q̄ hereditatē eius eidē ſeruo dederat
ſicut prius dictū eſt ſupra eandē hereditatē iter
eos dimidiauit:⁊ dimidietatē hereditatis dicto
miphiboſeth reliq̄t:aliā ꝟo medietatē dedit ſeruo
ſuo, dicēs. Fixū eſt qd̄ locutus ſum:tu ⁊ ſiba diui
2.Regum dite poſſeſſiones. ¶ Miphiboſeth q̄ interpretat̄
Moralitas os confuſum:ſignificat peccatorē:q̄ bñ dr̄ os con
fuſum:q꞉ os eius cōfiteri peccata ſua nolēs con
funditur. Ille eſt igit̄ q̄ ſemꝑ in moribus claudi=
cat:⁊ ꝑ incōſtantiā nunq̄ i rectitudine ſtat, immo
ſemꝑ ꝑ inconſtantiā vacillat:⁊ ꝑ maliciā nūc ad
F vnā partē, nūc ad aliā ſe dilatat. Uñ dr̄. Uſq̄quo
3.Regum 18.d claudicatis i duas partes? Qñ eñ nutrix nr̄a, ſcꝫ
beata virgo vel diuina gratia:hominem in pecca
to cadere ꝑmittit:ſtatim diabolus in eo claudica
tionē incōſtātie ⁊ malicie introducit. Nullus eñ
in rectitudine iuſticie ꝑſeuerat, niſi nutrix ſua .i.
diuina gratia ipſum manuteneat ⁊ cōducat. Ille
etiā toto tēpore vite ſue claudus, incōſtās ⁊ deli=
tioſus in moribus efficitur:qui tēpore infantie ⁊
iuuentutis de manibus nutricis ſue, ſcꝫ diuine
gratie ꝑ peccatū cadit:vel de manib⁹ nutricis .i.
de manutenētia p̄lati ꝑ apoſtaſiā vel obſtinatio=
Pro.22.a nē recedit. Uñ in Prouer. Adoleſcens iuxta viam
ſuam etiā cum ſenuerit non recedet ab ea. Iſte
eſt igitur cui ſeruus .i. corpus proprium obedire
recuſat:ſed potius per carnales motus contra
ipſum murmurat ⁊ rebellat:et aſinum humilita=
tis ſibi nō ſternit aut preparat:ſed potius here=
ditatē ſuā, ſcꝫ eternā gl'iam ſibi ſubtrahit:⁊ apd̄
regē chriſtū eū odibilem reddit. Q꞉ igit̄ iſte mi=
phiboſeth ideſt peccator cū rege chriſto ꝑ imuta
tionē nō iuit:ſꝫ potius ipſe peccator indigne ⁊ in
pānis vilibus regi chriſto ad eū in altaris ſacra=
mēto in paſchate reuertenti, vel in iudicio ad mū
dū vt oēs iudicet redeūti occurrit:ita ꝙ pedes
affectiōis nō lauit barbā mundane ſapientie vel
pilos tēporalis opulētie nō raſit:veſteſq̄ exterio
ris cōuerſatiōis ⁊ apparentie nō mundauit. Idō a
rege repħendit̄:⁊ hereditas ſeu ꝓſperitas ſua di
midiat̄ ſibi:inquātū ſcꝫ vna pars, hoc ē corpora=
lis opulentia ſeu corporalis vita ſibi dimittit̄.
Alia vero pars ſcilicet eterna vita ⁊ gl'ia ſibi ꝑpeni
tus denegat̄:q꞉ reuera q̄ chriſto ad futurū iudi=
ciū venienti, vel ſacramēto altaris appropinquā
ti:vel etiā in ramis palmarū in hieruſalem intrā
ti:vel inſuper in incarnatione ⁊ natiuitate vel ad
uentu impurus ⁊ illaqueatus ⁊ immundus deo
occurrerit:medietatē bonoꝝ ſuorū, ſcꝫ bona ani=
me, gratiam ⁊ gloriā ſibi tollit:portioneq̄ ſuaꝫ
ſibi truncat: dimidiat et preſcindit. Unde Dan. Dan.5.g
Diuiſum eſt regnum tuū:⁊ datū eſt perſis ⁊ me=
dis. Et ideo dicitur. Tolle tecum munera, ⁊ va= 4.re.5.c.
de in occurſum viri dei:munera inquit ibidem .i.
virtutes. ¶ Illud quoq̄ ꝙ miphiboſeth commen Eodē.c.d
ſalis regis Dauid cū rege fugitiuo ſeu in tribu=
latione poſito non iuit:ſibi tamē ad priſtinā glo=
riā reſtituto obuiam venit. ¶ Ad hoc pōt allega Moralitas
ri ꝙ mundani amici dato ꝙ ſint alicuius commē
ſales ⁊ domeſtici:⁊ dato ꝙ in menſa ſua cōſueue=
rūt aſſiſtere, ⁊ tanq̄ ſpeciales amici ꝯſtituti:ſi tñ
ipſum ad tribulationem venire cōſpiciunt, ſtatiꝫ
eū fugiunt ⁊ dimittūt:⁊ cū eo ire renuūt. Sꝫ pro h
certo qñ ad priſtinū ſtatū ſeu gradum reſtituun=
tur:tunc ſibi occurrere ⁊ applaudere perhibent̄:
acſi in vera permanſiſſent amicicia ipſum in pro
ſperitate repoſitum comitant̄:⁊ de ingratitudine Eccle.6.b.
⁊ incōſtantia ſe excuſare ꝓ viribus moliunt̄. De
iſtis legitur bene dicit̄. Eſt amicus ſocius in men Eodē.c.c.
ſa:⁊ nō permanebit in tp̄e tribulatiōis. ¶ Itē qd̄
hic dicit̄, ꝙ Semei, q̄ ꝑmo regi fugiēti inſultauit ⁊
maledixit:ipſe pri⁹ de domo ſua occurrit, cū ipm Moralitas
in ꝓſtinā gloriā reſtitui vidit. ¶ Hoc pōt allega=
ri, ꝙ qui homini in tribulatione poſito iniuriant̄:
ſi rurſum ad ſtatū promotionis venerit, ipſi oc=
currunt, applaudunt ⁊ adulantur.

¶ Capitu. xx. Textus.

Accidit quoq̄ vt ibi eſſet vir belial noīe Siba. Moralitatum Cap. xvii.

Populus iſrael
qui prius a dauid ſequen=
do peſſimum, ſed pulcherri
mū filiū eius Abſalon receſ
ſerat, finaliter victo abſalon
ad dauid eſt reductus:ſed
cum altercatio eſſet inter po
pulum quis eſſet ꝓpinquus
ipſi dauid regi:ꝯtigit ꝙ Si=
ba filius Bochri tuba cecinit, ⁊ populū iſrael ad
ſequendū dauid diuertit:⁊ magnā populi multi=
tudinē ad ſe traxit dicēs. Nō eſt nobis ꝑs in da=
uid, nec hereditas in filio iſai. Reuertere ad ta=
bernacula iſrael. Poſt iſtum autem miſit dauid B
milites .ſ. ioab ⁊ abiſai:qui ſiba interfecerunt et
caput ei abſtulerunt:⁊ vniuerſum populū iſaeli= Moralitas
ticum ad dauid reduxerunt. ¶ Sic vere quando
vniuerſus mundi populus in principio a dauid.
i. a deo receſſit:⁊ pulchrum eius filium licet peſſi=
mū .ſ. luciferū ꝑ idolatriā diuturnis tēporib⁹, ſe=

Job.21.b cutus fuit:iuxta illud Job. Qui dixerunt deo:
recede a nobis ſciētiā viaꝝ tuaꝝ nolumꝰ. Tādē
abſalō.i.lucifero in arboꝛe ſuſpēſo.i.in cruce vi
cto:ad regē ſuū deū ꝑ fidē rediit:⁊ ipſum recepit
⁊ credidit.Uerū qꝛ in ꝓncipio fuit inter iſtos re
deūtes quedā ꝯtrouerſia:qꝛ ſcꝫ aliqui ſe alijs ꝓ:
ferebāt:⁊ apud regē.i. apud deū ſe dignioꝛes di
cebāt:vt ꝑꝫ qꝛ iudei grecos ꝯtēnebāt,⁊ greci iu
Act.6.a deos.i.ex iudeis cōuerſis inidebāt:vt dꝛ in Act.
apl'oꝝ:ꝙ factꝰ eſt murmur grecoꝝ aduerſus he
1.Co.1.b breos.Jta ꝙ aliq̄ dicebāt.Ego ſunt pauli:alij au
tē,⁊ ego apollo:⁊ ſic inter eos diuiſus erat chꝛi
ſtus.Jdeo occaſiōe huiꝰ diſſenſiōis,ſiba filiꝰ bo
chꝛi.i.cetꝰ hereticoꝝ: tuba ſue ꝑdicatiōis ince:
pit canere:⁊ a ſequela veri dauid.i.a fide Chꝛi:
ſti ppl'm retrahere.Siba egreſſio,bochꝛi ꝓmoge
nitꝰ interpretaꝛ,qꝛ q̄ ſunt heretici:a deo recedūt
⁊ egrediūtur:⁊ eſſe filij bochꝛi.i.luciferi,q̄ dei fuit
B pꝛimogenitꝰ,creatura noſcunꝛ.Jſti igiꝛ iter cete
ros fuerūt arriꝰ,neſtoꝛiꝰ,donatus,mahometꝰ,⁊
alij ſil'es:q̄ tanq̄ filij diaboli ppl'm peruerterūt:
nouas ſectas ⁊ hereſes inuenerūt:⁊ magnā par:
tem mūdi ad ſe ⁊ ad ſuos erroꝛes traxerūt: ⁊ ad
literā ꝑꝫ de grecis, ſclauis, vngaris, ruthenis,
geoꝛgianis, armenijs, neſtoꝛianis, nubianis, et
alijs ſchiſmaticis xp̄ianis:q̄.ſ.Sibe.i.hereticoꝝ
buccinas audiētes:a vera fide xp̄i, ⁊ a ſua eccl'ia
receſſerūt:et dauid regē ſuū xp̄m ⁊ eccl'iam dimi
ſerūt.Uñ iſti heretici bene eq̄paranꝛ illi dꝛaconi,
Apoc.12.a de quo i Apo.dꝛ: ꝙ cauda eius traxit ſecū tertiā
hiere.2.f partē ſtellaꝝ ⁊ miſit eos i terrā.Et vt dicit hiere.
Dixit ppl's meꝰ. Receſſimus, nō veniemus vltra
ad te.Dauid igiꝛ noſter chꝛiſtꝰ, milites ſuos Au
guſtinū,Gregoꝛiū,Ambꝛoſiū, ⁊ alios doctoꝛes ⁊
pꝛedicatoꝛes poſt illos miſit:ita ꝙ iſtis mediāti:
bus capita erroꝛis eoꝝ in magna parte abſtulit:
⁊ ad verā fidē multos cōuertit:qꝛ ſcꝫ per iſtos ⁊
ipſoꝝ doctrinā plurimi ſchiſmatici quotidie cō:
Joſue.4.d uertunꝛ.Unde dꝛ.Reuerſe ſunt aque i alueū ſuū.

Ex cap. xx. Textus. c.

Dixit itaq̄ Joab ad amaſaꝫ:Salue mi
frater.Moꝛalitatum Cap. xviij.

I Llud autem qđ
hic ponitur:qui interrogāt,in:
terrogent in abele:in quo daꝛ
intelligi ꝙ illa ciuitas erat an:
tiquitus locꝰ conſilij:qꝛ ſcꝫ abe
C la lugens ſeu miſerabilis iter:
Moꝛalitas pꝛetaꝛ.Jgiꝛ locus ꝯſilij,dꝛ:qꝛ
ꝓ certo ꝯſiliū ⁊ ſapia apđ lugētes ⁊ triſtes.i.apđ
hoies ꝯſiderationi ⁊ ſollicitudini deditos:a mū:
di delicijs abſtractos,meliꝰ q̄ apđ ceteros inue:
Eccl's.7.a niꝛ.Uñ dꝛ.Coꝛ ſapiētiū vbi ē triſtitia.De ama
Eodem.c.c ſa aūt ꝓditioſe a Joab iterfecto ꝓ eo ꝙ dauid
ꝓmiſerat ſibi ducatū populi,quē ioab amittere
metuebat:ad hoc pōt adduci quō ambitio hois
aliquotiens eſt ſibi cā moꝛtis. Jſte nequaq̄ occi:
ſus fuiſſet,nec Joab eū vnq̄ occidiſſet:niſi officiū
ſuū.ſ.populi ꝓncipatū ꝓpter eū amittere timuiſ
ſet.Nō ambiat igiꝛ hō alijs imperare: ⁊ maxime
alioꝝ officia vſurpare:⁊ ꝓcipue ſi ꝓpter ſuā ꝓmo
tionē neceſſe eſt aliū a ſtatu ꝓpꝛio declinare: qꝛ
ille q̄ videt ſtatū ſuū ꝓpter eū deficere,ſolet q̄nq̄
cōtra eū inſanire dicens.Qui noſtra tollit, inimi:
2.Co.5.a cus eſt.Apl's.Nolumus expoliari:ſꝫ ſupueſtiri.

Capitu.xxi. Textus.

Facta eſt quoq̄ fames in diebus dauid
tribꝰ annis iugiter.Moꝛali. Cap.xix.

C Um fames trien
nio i
terra iſrael perſeueraſſet,
dauid ꝯſuluit dñm,q̄ pote:
rat eſſe cauſa famis:q̄ re:
ſpondit.Pꝛopter Saul et D
domū eiꝰ q̄ iniuſte gabao:
nitas occiderat:⁊ ſub fictio
ne zeli fidei: pꝛo eo.ſ. ꝙ ga:
baonite nō erant de popu:
lo iſraelitico:iuſiurandū Joſue ⁊ patrum irritū Joſ.9.c
fecerat:de quibus oibus habeꝛ ſupꝛa: fames hu
iuſmodi facta erat:⁊ ideo dauid cū gabaonitas
q̄ remanſerāt,qđ ꝓ ſatiſfactiōe peterēt interro:
gaſſet:⁊ ipſi ſeptem viros crucifigēdos de ſtirpe
Saul poſtulaſſent; ſeptē viros ipſiꝰ ſaulis nepo
tes vel filios ipſis tradidit:quos gabaonitarum
ppl's ilico crucifixerūt:⁊ ſic fames in terra ceſſa:
uit,⁊ fertilitas ſuperuenit. Reſpha ꝟo mater ali
quoꝛū ipſoꝝ,iuxta cruces lectulum ſupꝛa petrā
ſibi ſtrauit:⁊ aues ⁊ beſtias de cadaueribus abi
gēs,diebus pluribꝰ ſociauit: quos tandē dauid
de crucibꝰ deponi iubens, honoꝛifice ſepeliuit.
Attēde tñ ꝙ dicit hiſtoꝛia, ꝙ iſti filij ſaul fuerāt
in culpa de gabaonitis occidēdis.Allega iſta
ꝙ q̄nq̄ pctō vniꝰ puniunꝛ multi. Solū enim ſaul Moꝛali:
peccauerat,⁊ domꝰ eiꝰ peccauerat:⁊ tñ fames to tas.
tū populū affligebat.Uel allega illud,ꝙ q̄ñ ali Aliter.
qua pars eſt iniuriata ,tūc iudex pōt remittere
penā,q̄ñ ipſi parti iniuriate videt factā cōpeten
tem ſatiſfactionē:nullo tñ modo dꝫ relaxare ſup
pliciū:quouſq̄ pti leſe fuerit ſatiſfactū : ſicut hic
videmꝰ:ꝙ deꝰ famē non legiꝛ relaxaſſe, quouſq̄
gabaonitis cōſtitit ſatiſfactū fuiſſe.Uel allega Aliter.
illud,ꝙ pietas ꝓuocat pietatē.Pietas enim ma:
tris ꝓuocat pietatē regis ad ipſa cadauera de: E
ponenda ⁊ ſepelienda. Uel dic ꝙ Saul ſigni: Aliter.
ficat adā ꝓpter cuius culpam fames.i. carentia
diuine gratie erat,in mūdo. Ad placandū igitur
deū,⁊ ad fertilitatē gratie ⁊ virtutū impetrādā,
neceſſe fuit ꝙ ſeptē viri de ſtirpe ſua.i. chꝛiſtus ⁊
vniuerſitas martyꝛū crucifigereꝛ : ⁊ ꝑ martyꝛiū
⁊ in ſatiſfactionē huiꝰ delicti vel malefacti occi:
derenꝛ:⁊ ſic dei patris iuſtitia placaretur, ⁊ ꝟtu
tū et bonoꝛū copia reddereꝛ. Mater igiꝛ iſtoꝛū
crucifixoꝛum ⁊ martyꝛū,ſcꝫ ſancta mater eccl'ia:
ipſos debet per cōpaſſionē deflere . Rex vero deꝰ
pater ipſos ſolet in celi cemiterio ſepelire . Da
uid noīatur hic adeodatus,filius ſaltꝰ,polimita Eodē.c.d
rius,bethleemites, Et infra. Egregius pſaltēs
iſrael tenerrimus ligni vermiculus. Et dicitur 2.Reg.23.a
pꝛimo adeodatus:qꝛ a deo fuit electus:filius ſal
tus,qꝛ de ſaltu vbi cuſtodiebat oues aſſumptus
fuit:polimitariꝰ,qꝛ in aſpectu fuit pulcher atq̄
politus:bethleemites,qꝛ in ciuitate bethleē fuit
natus:egregius pſaltes,qꝛ ad pſallendū in oꝛga
no,cithara ⁊ pſalterio fuit edoctus: tenerrimus
ligni vermiculus:qꝛ ſup oēs fuit tener , mitis et
miſericoꝛs:⁊ tñ ad modum illius vermis q̄ tere:
do diciꝛ,dinoſcitur fuiſſe durus:vnde licet in ſe
tenerrimus,tñ ad perfoꝛandū ligna durus.i.ad
impugnandū contra pꝛoteruos hoies fuit foꝛ:
tis ⁊ durus.Oia iſta noīa poſſunt ꝯpetere ꝑla Moꝛalitas
to:quia reuera iſte debet eſſe a deo datus: non a F
carnali affectione:nec pꝛece,nec munerum obla:
tione:ſed per ſpecialem vocationem ⁊ canonicā
electionem.Eſa.Paruulus datus eſt nobis:⁊ erit Eſa.9.b
pꝛincipatus eius ſuper humerum eius ⁊c.De:
bet eſſe filius ſaltus ꝑ altam ⁊ eleuatam contem
plationem: ⁊ per omniū ſubditoꝛū diſcretam gu
bernationem:ſaltus enim ſunt loca alta et pꝛe:
rupta in deſertis ⁊ ſyluis,in quibus animalia ſo
lent paſci.Unde Eſa.Chermel in ſaltum reputa Eſa.29.f
biꝛ.Debet eſſe polimitariꝰ.i.ſeipſum poliens per

Gen.37.b honeſtā cōuerſationē.Vñ.Fecerat ſibi iacob tu
nicā politā.Debet eſſe bethleemites,qđ interpꝛe
tatur domus panū ⁊ refectionū:qꝛ ipſe dꝫ alios
Luc.2.c reficere ꝑ doctrine et eleemoſynarū ſubuētionē
vt poſſint ſic alij dicere de ipo illud Luce.Trāſ
eamus vſqꝫ ad bethleem,et videamus hoc ver
Ps.100.a bū ⁊c.Debet eſſe egregius pſaltes per melodio
ſam dei laudē ⁊ pꝛedicationē.Ps.Pſallā ⁊ intel
ligā in via immaculata.Debet eſſe tenerrimus
ligni vermiculus:qꝛ ſcꝫ qꝫtū ad ſe/ipſe debet ha
bere piam ⁊ benignā affectionē:qꝫtū ꝟo ad pꝛo
teruos/debet eſſe durus ꝑ ſeuerā iuſticiā ⁊ coꝛ
rectionē.Vermiculo eñ nihil molli⁹ dum tāgit:⁊
nihil duri⁹ dū tāgit:qꝛ etiā foꝛtia ligna ꝑfoꝛat ⁊
coꝛrodit.Sic ꝑlat⁹ qñ tāgit.i.qñ reqrit/dꝫ inue
niri pius/benign⁹ ⁊ mollis:qñ vero neceſſe eſt ꝙ
aliquē ꝑ coꝛrectionē tangat,debet inueniri du
G rus,rigidus atqꝫ foꝛtis.Unde dicit.Elegit eum
1.par.29.a dñs adhuc puerum ⁊ tenellū.Et ſic iſte ꝓpꝛie di
citur dauid/q̄ interpꝛetat manu foꝛtis/⁊ vultu
deſiderabilis:qꝛ ſcꝫ ipſe debet ſe exhibere ami
cabilem ⁊ deſiderabilē,benigniter ⁊ liberabiliter
ſe habēdo.Ps.Memēto dñe dauid:⁊ oīs māſue
Ps.131.a tudinis eius.Et foꝛtē atqꝫ ſtabilē ⁊ virilē tribu
lationibus ⁊ tentationib⁹ reſiſtendo:⁊ demones
i.hereticos tyꝛannos,malos ſubditos potenter
⁊ ſeueriter repꝛimēdo.Hiere.Suſcitabo dauid
Hie.23.a germē iuſtū,⁊ regnabit rex ⁊ ſapiēs erit.¶Ba
1.Para.11.e naias vn⁹ de foꝛtib⁹ dauid,inueniēs leonē in ci
ſternā cecidiſſe:⁊ ne ratione niuis cito exire poſ
ſit ad ipſum cum baculo potenter pꝛoſilijt,et eū
Moꝛalitas. in fouea interfecit.¶Sic vere chꝛiſtus cum ba
culo crucis inuaſit ⁊ interfecit leonē diabolum:
⁊ in ciſterna niuis tempoꝛe,id eſt in tempoꝛe fri
goꝛis ⁊ paſſionis ꝑſonaliter deſcēdit:vbi ipſum
Aliter. ligauit,pꝛoſtrauit et vicit. ¶Uel dic qđ ſi quis
vult vincere leonem diabolum,debet per cōſide
rationem in ciſternā inferni deſcēdere:⁊ baculū
crucis per ſpem ⁊ deuotionē ſecum habere:⁊ cō
tra eum per bona opera inſurgere:⁊ ſic in niue
i.in diuini timoꝛis frigoꝛe de ipſo poterit triū
phare.Unde ipſe tunc dicere poteſt illud Regū.
Nunquid ego canis ſum:quia tu venis ad me
1.re.17.f cum baculo?¶Cum philiſtini eſſent cū exercitu
Ca.xxiiij.c ſuo circa bethleem:deſiderauit dauid de aqua
ciſterne,que erat ad poꝛtā bethleē.Si quis(in
quit)mihi daret paruꝫ de aqua ciſterne que eſt
h ad poꝛtam bethleem ⁊c.Quod audientes tres
robuſtiſſimi viri:ſcilicet Jonathas,Abiſai et ſo
beth,per caſtra philiſtinoꝛum irruperunt,et
aquam hauſtā de ciſterna obtulerunt regi.Qui
ſcilicet audaciam eoꝛum admirans,aquam bi
bere noluit:ſed fundens eam ſuper terram dño
libauit.Nū(inquit)ſanguinē iſtoꝛū hoīm q̄ ꝑfe
Moꝛalitas. cti ſunt in animarū periculū,bibā?¶Iſtud alle
ga quomodo ſerui magnoꝛū dominoꝛū qñqꝫ ſe
magnis exponūt periculis:vt faciant volunta
Aliter. tem dñoꝛum ſuoꝛū. ¶Uel allega,quō audaces
Aliter. foꝛtuna iuuat. ¶Uel dic moꝛaliter,qđ dato qñ
dauid.i.quicunqꝫ ſuperioꝛ qñqꝫ deſideret aquā
tempoꝛalium diuitiarum:ſi tñ cōtingat ꝙ aliqui
foꝛtes ſui:id eſt aliqui ipſius officiales ⁊ balliui
in periculum animarum ſuarū talem aquā diui
tiarū per rapinas ⁊ exactiones de ciſterna que
eſt in medio philiſtinoꝛum:de burſa pauperum
ſubditoꝛum abſtrahāt ⁊ auferant regi,pꝛincipi
vel pꝛelato dño ſuo:pꝛo certo ipſe non debet bi
bere,nec recipere talem aquā.i.talē tempoꝛalem
ſubſtantiam:cum moꝛtis et eterne damnationis
periculo a ſuis malis familiaribus raptam vel
acquiſitam,non debet aliqualiter deguſtare.
Abſit(inquit)a me vt ſanguinē,id eſt ſanguino
lētam rapinā ⁊ animarū periculum iſtoꝛum ho
minum bibā.Debet igitur talis dicere ſuis ma

lis officialibus:q̄ ſcꝫ non timent periculo eterne
dānatiōis ſe exponere,vt poſſint magiſtris ſuis
pecuniā congregare,qñ talia ſibi valent offerre A
Ps.Nunqđ māducabo carnes tauroꝝ:aut ſan Ps.49.e
guinē hircoꝛū potabo?Acſi dicat nō debeo come
dere carnes.i.diuitias paupeꝝ ſubditoꝛū:nec de
beo potare ſanguinē.i.pctm̄ veſtroꝛū fetidoꝛum
hircoꝛū.Cui⁹ tñ ꝯriū faciūt multi:qꝛ nō curāt cū
quāto pctō vel ꝑiculo diuitie a ſuis malis iudici
bus ⁊ exactoꝛib⁹ acqrant:dū tamē eis offerant/
ipſas nō refutāt,ſꝫ poti⁹ āplexant:⁊ ſic de raptis
⁊ male acqſitis libēter comedūt ⁊ veſcunt iuxta
doctrinā Apli,vbi dr.Oē qđ in macello venit,mā 1.Co.10.f.
ducate,nihil interrogātes ꝓpter cōſciētiā.Quin
immo qñ ipſi ſciunt ꝙ talia ſunt male acqſita:ipſi
vident dicere ipſis q̄ talia offerūt,illud qđ iudei
dixerūt iude dicēti.Peccaui tradēs ſanguinē iu Mat.27.a
ſtū.Quid ad nos?tu videris.¶Uel dic ꝙ dauid.i. Aliter.
hō qñ appetit aquā ciſterne bethleeꝫ.i.gratiā et
gloꝛiā paradiſi:q̄ ꝓpꝛie dicit bethleē.i.domus pa
nis:ſtatim tres foꝛtes ſui.ſ.cōtritio,confeſſio ⁊ ſa
tiſfactio.i.fides,ſpes ⁊ charitas:debent exercitū
vitioꝛū irrūpere:⁊ talem aquā foꝛtiter ꝓcurare.
Vñ hic dicitur.Hoc fecerunt tres robuſtiſſimi.

¶Capi.xxiiij.Textus.

Et addidit furoꝛ dñi iraſci contra iſrael.

Moꝛalitatum Capitulum xx. B

Addidit furoꝛ do
mini iraſci cōtra iſrael.Factuꝫ
eſt ꝙ dauid tumēs ⁊ gloꝛiās de
multitudine ſubditoꝝ,ꝑcipe
ret ppl'm numerari.Quod duꝫ
ioab exequit,irat⁹,dñs octogi
ta (milia) plebis occidit:ita ꝙ
dauid āgelū ꝑcutiētē euaginato gladio,vt extē
deret manum in hieruſalem vidit.Cui ꝑ hec ver
ba flebiliter dixit.Ego ſum(inquit)qui peccaui:
ego qui inique geſſi:iſti qui oues ſunt,quid fece
runt?Uertatur obſecro manus tua contra me.
Quibus verbis dominus placatus angelū ceſſa
re fecit:⁊ de eius mandato ibidem altare cōſtru
xit:in quo etiam loco abꝛaam pꝛius filiū ſuū imo Moꝛalitas
lare voluerat.Salomon poſtea etiam ibi templū
fecit.¶Quod tractat Gregoꝛius ſatis diffuſe:et
ſupponit ꝙ pꝛo qualitatibus ſubditoꝛum diſpo
natur vita regentium:vt ſcilicet ſepe ꝓ malo gre
gis delinquat etiā vita paſtoꝛis:⁊ ſecundum me
rita plebium,diſponant coꝛda rectoꝛum.Uide
ibi gloſſam.Sic igitur ſupponit Gregoꝛi⁹,ꝙ po
pulus iſte meruerat,ꝙ dauid rectoꝛ eoꝛum pec
caret:vt ſic ex peccato eius non ipſe,ſed popul⁹ Aliter.
qui alias meruerat penaꝫ poꝛtaret.¶Adhuc po
teſt illud allegari:ꝙ non ſolum mala vita ſupe
rioꝛum ſubditos inficit:immo etiam peccatum
ſubditoꝛum ſuperioꝛes ledit.Et hoc quidem mi
ruꝫ,quomodo occulta dei iuſticia ad hoc ſe poſ
ſit extendere,ꝙ peccatum ſubditi populi poſſit
apud dei iuſticiam taliter demereri:ꝙ ex hoc pꝛe C
lati bonitas poſſit ad culpam laxari:vt occaſio
ne delicti pꝛelati,poſſit delinquens populus caſti
gari.Magna igitur apud deum (videtur eſſe) in
ter pꝛelatos ⁊ ſubditos connexio,quando vnius Aliter
in alterum redūdat iniquitas.¶Uel allega iſta,
quomodo pꝛinceps vel pꝛelatus ſi videt popu
luꝫ ſuū ꝓpter eius peccata puniri,debet ſumme
dolere:⁊ pꝛo ouib⁹ ſuis velle penam ſubire:⁊ po Aliter
ti⁹ in ꝑſona ſua q̄ delinquit,penā appetere ⁊ ſuſti Exo.30.b
nere:cū pena ſuos exactoꝛes debeat tenere.¶Uel
dic moꝛaliter,ꝙ in lege pꝛeceptum erat.Quo
quotiens populus numeraret,ꝙ quilibet ſolue

ret certum cenſum.ſ.dimidium ſicli:qui quidem
cenſus dño applicaretur:et in vſus tabernaculi
poneret̃:quo facto nulla plaga in populo ſeque-
ret̃.¶Duo igit̃ inueniũtur populũ numeraſſe.ſ.
moyſes.Sed q꜡ cenſum ſoluit/plaga in populo
nulla fuit.Itẽ Dauid hic:ſed q꜡ ex ſuperbia nu-
merauit/⁊ cenſum dño non ſolui/ideo plaga ſe-
Num.1.a cuta eſt q̄ pplm minorauit.¶Sic vere quotiens
aliquis numerat ⁊ recogitat ſuum interiorẽ po
pulũ.i.ſuarum gratiarũ ⁊ virtutũ cumulũ: ſta-
tim debet cẽſum.ſ.gratiarũ actiones deo offer-
Moralitas. re:⁊ cum moyſe pro qualibet perſona.i.pro qua
libet virtute ⁊ gratia debet ſpecialem cenſum.i.
ſpecialem regratiationẽ offerre:⁊ ſic nõ cõtingit
D per iſtum ſuũ populũ diminui vel perire.¶Si
vero homo in ſuperbiã ⁊ preſumptionẽ euectus
populũ meritorũ ſuorũ numerat ⁊ cõſiderat:ſi
cenſum gratiarũ actionis nõ ſoluat/nec totum
tribuat deo:ſed ſicut dauid ex hoc gloriam ſibi
querat:neceſſe eſt vt cõtra eũ plaga diuine pu-
nitionis veniat in iſtũ populũ ſuũ ſcʒ virtutum
ſuarũ cumulũ diminuat.Neceſſe igit̃ eſt cenſum
gratiarũ actionis ſoluere: al's non licet homini
Job.31.per totum. numerare ſua merita:exemplo Job et Pauli/ꝙ
ſua merita numerant:ſed ex hoc nõ ſuperbiũt:ſʒ
2.Cor.12.a.b potius actiones gratiarũ ꝓpinãt:ſicut de Pau-
lo patet vbi dicit.Nõ ſum⁹ ſufficientes cogitare
2.Cor.3.b aliquid a nobis quaſi ex nobis:ſed ſufficientia
Aliter. noſtra ex deo eſt.¶Uel dic ꝙ tũc angelus.i.diui
na ſentẽtia gladiũ tribulationis reponit:qñ da-
uid.i.peccator ſe humiliat:⁊ ſe dignũ puniri re-
cognoſcit:⁊ ſe ꝑcutiẽdũ iudicat ⁊ exponit:⁊ ma-
xime qñ in loco tẽpli.i.in eccleſia:vota ⁊ ſacrifi-
cia:id eſt orationes et bona opera ſoluit.

¶Moralitatum libri Regum ſecundi finis.

Liber vndecimus Moralitatum libri Regum tertij.

¶Capitu.j.Textus.Et rex Dauid ſenuerat:habebatq; etatis plurimos dies.Moralitatum Ca. j.

E Rex dauid ſe-
nuerat: habebatq; etatis
plurimos dies.Cũq; coope
riretur veſtibus/non cale-
fiebat:quaprop̃ter ſerui eius
quandam ſunamitem abi-
ſac nomine adoleſcẽtulam
virginem pulcherrimam de
cunctis filiabus iſrael que-
ſiuerunt ad hoc vt ſtaret coram eo/⁊ foueret eũ:
dormiretq; cum eo et calefaceret: ipſe vero rex
in ſinu puelle dormiret:ipſa autem eidẽ per oĩa
miniſtraret ſibi:et eam adduxerunt. Adducta
igitur ad regem/omnia premiſſa fecit: et q̃uis
Moralitas. ipſam rex diligeret/ipſam tamen carnaliter non
cognouit.¶Rex iſte ſignificat chriſtum : qui ſcʒ
mich.5.a etatis habebat plurimos dies: quia ſicut dicit̃.
Egreſſus eius a diebus eternitatis: qui tamen
dato quod multis veſtibus:id eſt multis ſancto
rum bonis operibus a principio operiret̃: nũq;
tamen adhuc per charitatis incendiũ ad aſſum
ptionem: carnis calefiebat/quouſq; per omnes
fines iſrael virgo ceteris pulchrior et mundior
ſcilicet abiſac/ que interpretatur patris incen-
dium,ſunamitis que interpretatur mortificata ⁊
beneficiata:id eſt virgo maria:que ſcilicet iſtum
F dominum patrem et creatorem ſuum per chari-
tatem incendit:et ſe per penitentiam ⁊ humilita-
tem mortificauit:que ſibi diuinitus fuit queſita:
et ad eius obſequium ordinata.Iſta enim corã
eo ſtetit per orationem:ſibi miniſtrauit per ſub-
iectionem:ipſum fouit per deuotionem : cũ ipſo
dormiuit per contemplationem:⁊ ſic eũ calefecit
per dilectionem:⁊ hoc in tantũ ꝙ eum inclinauit
ad beatã incarnationẽ. Iſta igitur proprie abi-
ſac.i.patris incendium dicta fuit:q꜡ patrẽ ſuum
deũ per amoris incendiũ intãtũ calefecit ꝙ ipm̃
regẽ celi et dei filiũ in ſinu ſuo.i.vtero virginali
per beatã incarnationẽ dormire ⁊ reclinare coe
git:⁊ abſq; hoc ꝙ carnal'r cognoſceret̃/in ſeipſa
deũ hominẽ/⁊ hominẽ deũ fecit.Ideo bene dicit
Pſ.Audi filia et vide ⁊c.Et infra.Concupiuit ps.44.c
rex decorẽ tuũ: qm̃ ipſe eſt dñs de⁹ tuus. ¶Uel Aliter.
applica ad quãlibet virginem/vel quãlibet ani-
mam:q̄.ſ.ad dei miniſteriũ ⁊ ſeruitiũ eligitur: et
ad ſtandũ corã eo in religione vel in eccleſia or-
dinat̃:q꜡.ſ.iſta debet eũ per deuotionẽ fouere/⁊
ꝑ charitatẽ calefacere:⁊ ad dormiendũ et quie-
ſcendũ per gratiã in ſinu cõſciẽtie debet eũ per
bona opera inclinare.Uirgo tñ integra mente ⁊
corpore ſemper debet manere:⁊ caſtitatem per-
petuã ſeruare ⁊ cuſtodire. Unde apoſtol⁹. De- 2.co.11.a
ſpondi vos vni viro/virginem caſtam exhibere Eodẽ ca.a
xp̃o.¶Adonias ſenior inter filios dauid eleua-
bat̃ dicẽs.Ego regnabo:fecitq; ſibi curr⁹ ⁊ equi-
tes:⁊ cõfederat⁹ eſt cũ ioab ꝑncipe/et abiathar
ſacerdote:victimas immolauit: filios regis et
multos de populo ad cõuiuiũ vocauit:⁊ ſe regẽ
eſſe ⁊ vocari abſq; mãdato ⁊ ſcientia patris ſui G
nunc tp̃is ordinauit: deo tñ ordinãte cõtrariũ
factum eſt:quia ſcʒ ipſo cũ ſuis cõuiuiũ celebrã-
te/frater ſuus ſalomon iunior/qui ab ipſo voca-
tus nõ fuerat:mediãte interceſſione matris ſue
bethſabee/et nathan prophete/et ſadoch ſacer-
dotis:quos etiã cõtempſerat adonias:ꝑ ipſum
dauid in regem fuit ſublimat⁹:⁊ ſuper mulã re-
gis poſitus:et in ſion in regẽ per ſadoch ſacer-
dotem inunct⁹ in throno dauid cũ magno gau-
dio conſtitut⁹.Salomon enim matrem ſuã/ſa-
doch et nathan/et totum robur exercitus ſecũ
habuit:⁊ ideo regnũ a patre citius impetrauit.
Adonias vero et conuiue ſui audito ꝙ ali⁹ re-
gnabat/fugerũt:⁊ ſic regni ambitio ⁊ cõuiuij le-
ticia in triſticiã verſe fuerũt.¶Illud poteſt ap- Moralitas.
plicari exemplariter cõtra ambitioſos:qui ſcilʒ
cõtra voluntatem dauid dei regna.i.p̃laturas/
officia et beneficia ambiunt:et ad finẽ ꝙ citius
obtineãt:ioab/abiathar.i.principes ⁊ prelatos
ſibi cõfederãt et adiungunt.Feſta ⁊ cõuiuia ce-
lebrãt:et ſe regnũ ⁊ regimẽ obtenturos opinant̃
⁊ credunt.De Salomone vero ſapiẽtes/⁊ de na
than ꝓpheta ⁊ de ſadoch ſacerdote/⁊ de perſo-
nis ſapientibus ⁊ ſanctis prophetis ⁊ deum co-
lentibus nõ curãtes:ipſos non aduocãt/ſed re- H
pellunt.Uerũ ſepe fit/ꝙ ſalomõ pacificus filius
dauid iunior.i.aliqua ſimplex ꝑſona inter alias
iunior:de qua ſcʒ non ſperabat̃:⁊ que ad regnũ
⁊ p̃laturã non machinabat̃:q̄ ſcʒ habet ꝓ ſe ma
trẽ.i.virginem glorioſam:robur exercit⁹: id eſt
martyres:nathan prophetã ⁊ ſadoch ſacerdotẽ
id eſt prophetas ⁊ cõfeſſores. Iſtis mediãtibus
a patre dauid deo ſuo/in regẽ/p̃latũ et ſuperio-
rem eligit̃:gratia dei inungit̃:et in throno ſeu
cathedra.i.in dignitate/officio vel beneficio col
locatur.Ali⁹ v̄o q̄ omnino ſperabat:repellit̃ ita
ꝙ eius feſta et cõuiuia in triſticiã cõuertuntur.
Ideo bene dicit̃.Quod multi potentes oppreſſi
ſunt valide:⁊ inſuſpicabilis portabat diadema. eccli.11.a
Illud etiã quãdoq; fit/ꝙ qui minus ſuperbit et
ambit/⁊ minus ſperat/obtinet:magis vero ſpe-
rans ⁊ ambiens ſuperſedet. ¶Uel illud allega Aliter.
ſic/qđ adonias qui preoccupauit regnare,fuit
priuat⁹ regno:ſalomon vero qui expectabat ad

regnū fuit aſſumptꝰ:bonos ⁊ malos ſignificāt.
Quia ſcꝫ mali q̇ nūc regnare volūt ⁊ itēdūt/cito
poſt mortē mūdi regno priuant:boni vero q̇ patiē=
Treñ.3.e ter expectāt/ad celi regna poſtea ꝓmouent. Vñ
Aliter. igit dr̄.Qd̄ bonū eſt preſtolari cū ſilētio ſalutare
dei. ¶Uel dic ꝙ ſalomō iunior ſignificat ꝑſonas
ſimplices ⁊ ignorātes:qr reuera ſepe fit ꝙ lꝫ re=
gnū ⁊ regimē eccl̄ie ſeu bñficiū debeat ꝓmogeni=
to filio.ſ.adonie.i.ꝑſonis antiquioribꝰ ⁊ ꝓue=
ctis:nihilominꝰ ſepe fit ꝙ iuuenis ⁊ inſciꝰ ad pa
A trē ⁊ ad p̄latū ſupiorē mittit dominā matrē ſuā
i.carnalē affectionē:vel ad literā/aliquā ipſiꝰ cō
cubinā:q̄ bñ bethſabee.i.puteus ſatiās dr̄ ꝓ eo
ꝙ tales p̄lati oblectamentis taliū ſatiant:mittit
etiā ad eū ꝓphetas ⁊ ſacerdotes aliquos maio
res dños cū q̄bꝰ añ fecerat pactū ſuū. Sic ergo
fit ꝙ talibꝰ fautoribꝰ intercedētibꝰ mulaq̄ car=
nalis amoris ſeipſum ferēte:iſte in regē.i.p̄latū
vel bñficiatū eligit vel inūgit.Adonias vero qui
interpretat dñs.i.iuſtꝰ ⁊ prudēs ſubditꝰ/cui de
Eccl̄s.61.b iure debebat dñiū/reprobat. Vñ dr̄. Uidi ſtultū
in dignitate ſublimi:⁊ diuites ſedere deorſuꝫ.Ui
di ſeruos i equis/⁊ p̄ncipes ambulātes q̄ſi ſer=
Aliter. uos ſup terrā.¶Uel dic ꝙ dauid.ſ.bonꝰ p̄latus
nō dꝫ curare de iuuenili etate dū precedat alios
i ſenſus maturitate:debetq̄ in ꝓmotionibꝰ iuue
nem preferre antiquis:dū tamen ipſe iuuenis ſit
ſalomon id eſt ſapiens pacificus et mitis.

¶ Capi.ij. Textus. Appropinquauerunt autem dies Dauid vt moreret. Moralitatū Cap. ij.

David conſtituto
ſalomone in regno/cum videret
diem mortis ſue appropinqua=
re voluit facere ſuū teſtamen=
tū precepitq̄ ſalomoni filio ſuo
B ꝙ ioab q̄uis ſibi ſemꝑ fuerit fi=
deliſſimus/cognatuſq̄ ſuus germanus : et pro
eo ꝙ duos principes iſrael/abner ſcꝫ ⁊ amaſan
proditorie occiderat faceret occidi ſemei qui ſi=
bi maledixerat/a facie abſalon fugienti precepit
puniri : filios vero berzellai galaadite/ qui ſibi
cum victualibus occurrerant in deſerto/mādauit p̄miari:⁊ conuiuas menſe ſalomonis in an=
Morali=tas. tea ordinari.¶Per dauid intelligitur deus pa=
ter.Per ſalomonem vero dei filius/ ab ipſo rex
fidelium conſtitutus.Igitur iſti ſalomoni puni=
tionem malorū ⁊ p̄miatione iuſtoꝝ mādauit:qr
pro certo deus pater chriſto filio ſuo omne iu=
dicium dedit:ad puniendū malos,promouen=
Joh.5.d dūq̄ bonos ordinauit.Unde dicitur.Pater non
iudicat quenq̄ : ſed omne iudicium dedit filio.
Aliter. ¶Uel dic qd̄ dauid bonus prelatus qui reuera
propter familiaritatem quācunq̄ vel conſangui
nitatem quam habebat cum ioab id eſt cum ali=
quo ſcelerato:non debet ipſum impunitū dimit=
tere:quinimo cum ſalomone quem regem conſti
tuit.i.cum iudicibus ſuis quos aliīs prefecit,de
bet de punitiōe ipſiꝰ ordinare:dicēs illud Exo.
Exo.22.e Maleficos nō patieris viuere. ¶Uel iſta allega
Aliter. cōtra teſtamentū vſurarioꝝ ⁊ raptorū:qui ſcilꝫ
q̄diu viuunt iuſticiam facere nec de bonis nec
malis reſtituendo quod debent volunt:ſed here
dibus ⁊ ſucceſſoribus ſuis ſolent omnia demā=
C dare.Iſti enī ſunt qui imponunt onera grauia
ſuper humeros filiorū:digito autem ſuo nolūt
Mat.23.a ea mouere. Unde quidem nugatorie de vſura=
rīs dicebat,ꝙ in tota vna parentela non pote=
rit damnari,niſi vnus:et hoc quia pater cōmit=
tit emendas ſuas filio ⁊ ille onus teſtamenti ſu=
ſcipiens,et pro tempore vite ſue nihil inde fa=
ciens:cum ad mortem venit,mandat etiam filio:
et ille ſimiliter filio ſuo:et ſic deinceps.Et ſic (vt
dicebat) ſolus vltimus qui non habet cui man=
dat damnabitur.Aliī vero qui ſucceſſores one=
rant/ſaluabuntur. ¶Adonias abiſac ſunamitē Eod. ca.d
in vxorē appetens/⁊ ex hoc caute ad regnū am=
biens:q̄q̄ ſuper hoc mater regis intercederet:
⁊ q̄q̄ rex petitionē matris in genere conceſſiſſet
quod petebat :tñ non cōſequitur:ſed occaſione
ambitionis a ſalomone occidi mādatur. ¶Hoc Moralitas.
allegatur ꝙ nulla perſona ita ꝓpinqua nobis
ſiue mater fuerit/ſiue frater:ſi tñ petat a nobis/
vel malicioſe/vel ſimpliciter rem nobis inutilem
vel nociuā quin eam refutare debeamus:⁊ da=
to ꝙ prius in genere conceſſerimus/quin adhuc
illud debeatur reſcindere:⁊ quin etiā quēcunq̄
fratrē vel amicū contra ſtatum noſtrum ambiē=
tem debeamꝰ corrigere vel punire:iuxta illud.
In male promiſſis reſcinde fidem.¶Uolēs ado= Eodē ca.c
nias abiſac ſibi dare a rege in vxorē: primo ad
berſabee matrē ſalomonis recurrit:ad interce=
dendum pro ſe ad proprium filium ſuum ipſam D
miſit.Bene(inquit)illa loquar pro te regi.Uenit
igitur berſabee ad ſalomonē regem vt loqueret
ei pro adonia:⁊ ſurrexit rex i occurſum eius:ſe=
ditq̄ ſuper thronū ſuum : poſituſq̄ eſt thronus
matri regis que ſedit ad dexterā eius. Dixitq̄
ei rex ſalomon. Pete mater mea. Neq̄ fas eſt vt
auertā faciē meā. Que ait. Detur obſecro Abi=
ſac ſunamitis adonie fratri tuo vxor. ¶Ado=
nias de regno ex excluſus moraliter deſignat Moralitas
peccatorem aut genus humanum:qd̄ a paradi=
ſo fuit expulſum:ſunamitis ſignificat diuinam
gratiam. Rex vero ſalomon ſignificat chriſtum:
mater vero eius berſabee ſignificat benedictā
virginem mariā. Iſta igit eſt veritas/qd̄ ſi ado=
nias.i.peccator vult ſunamitē.i.diuinā gratiā/
vxorem ⁊ amicam a rege/chriſto impetrare:ante
omnia ipſe debet matrē regis id eſt beatam vir
ginem per orationē ⁊ deuotionē adire:⁊ eam in=
ter ſe ⁊ deum interceſſitricē ⁊ intermediam po=
nere:⁊ pro certo rex chriſtus petitionem matris
neſcit denegare. ¶Uel allega de aſſumptiōe bea Aliter.
te marie virginis : quia ſcilꝫ tunc mater regis/
id eſt beata virgo venit ad ipſum in celū:qui ſibi
aſſurgens ſtatim iuxta ſe conſtituit ſibi thronū:
et ad dexteram ſuam conſedit dulciter qui ibi
ipſam ordinauit honorifice. Iſta igit pro ado=
nia/id eſt pro humano genere qd̄ regnū ſuum.i.
paradiſum amiſerat:pro eo ꝙ ante tempus re= E
gnare voluerat/continue poſtulat.Cui ſcilꝫ rex Eodē ca.e
xp̄s petitionē ſuā exaudit dulciter:⁊ confirmat.
Pete(inquit)mater mea:nec fas eſt vt auertā fa
ciem meā. ¶Hic habemus ꝙ cū ioab propter ho
micidia q̄ cōmiſerat/ſemei vero ꝓpter maledictio
nem quā in dauid intulerat,ex ordinatione da=
uid occidendi eſſent:voluit occulta dei ꝓuiden=
tia alias cauſas exhibere extrinſecas:vt ſub co=
lore alio poſſet illos iniquos de his criminibus
caſtigare. Ioab enī contra ſalomonē cū adonia
ſe poſuit:cuius occaſionem metuens ad taber=
naculum fugit:⁊ cornu altaris tenēs : ex māda=
to ſalomonis occiſus fuit. Semei vero a ſalomo
ne conceſſum fuerat:ꝙ domū in hieruſalē ſibi fa
ceret:⁊ ꝙ in illa manens viuere poſſet:⁊ ꝙ qua=
cūq̄ die exiret hieruſalē,interiret :ſed poſt tri=
duum annorum cum dictā ſententiā obliuioni
dediſſet,audito ꝙ ſerui eius fugerent ad achis
regem geth:ad reducendos ſeruos ſuos iuit et
hieruſalem exiuit.Sed cum rediret ad ſalomo=
nem ſtatim occiſus eſt.Et ſic diuina prouidentia
viam ⁊ occaſionem prebuit,ꝙ ipſum per ſalo=
monem iuſte puniuit:et qd̄ maledicendo dauid
meruit:ſibi dedit. Hoc exemplariter patet quo=

modo iuſticia dei occulta, ſub occaſione vnius
peccati q̄n̄ꝗ punit aliud: ⁊ quo dato ꝙ aliquod
crimē videbaꝛ alicui dimiſiſſe: deꝰ ſcit loco ⁊ tpe
cauſas alias ſubiūgere, quarū occaſione ⁊ illud
qd alis deliquerat/ ſcit punire. Unde Job. Deus
Job.24.b multū abire non patiꝛ. ¶Uel dic ꝙ hieruſalē eſt
Aliter. relgio vel eccleſia: in qua dum per fidem mane-
F mus/ per gratiā viuere poſſumus. Si autē inde
ꝑ peccatū vel apoſtaſiā eximus: mortis culpe et
Aliter. gehēne nos periculo ſubiugamus. ¶Uel dic ſm
ſtephanū de lōgotono cōtra illos qui in hieruſa
lē. i. in clauſtris vel in eccleſijs vel bn̄ficijs ſuis
ꝑſonaliter reſidere nolūt: ſed in geth. i. in mūdo
vagantur ⁊ incedunt: q̄ſcʒ iſti mortē culpe ⁊ pe
Gen.34.a ne multotiēs incurrūt: exēplo Dine/ q̄ domū pa-
Ge.27.d tris egrediēs corrupta fuit. Et de eſau/ q̄ ad ve-
Aliter. nationē exiens/ benedictionē amiſit. ¶Uel dic ꝙ
ſemel eſt diſcretꝰ p̄latꝰ qui cū immoderato zelo
ſeruos et ſubditos ſuos a hieruſalem. i. a ſtatu
gratie fugitiuos quādoꝗ reducere nititur: ſed
dū ipſe etiā de hieruſalē ꝑ immoderatū zelū ⁊ ꝑ
auſteritatem egrediꝛ morte eterna mulctaꝛ: ⁊ ſic
ſepe fit ꝙ dū ſemei. i. prelatꝰ ſeruos fugientes. ſ.
ſubditos delinquentes ꝑ nimiā auſteritatē re-
ducit: ipſe ſcʒ q̄tū ad animam mortē vitiorū in-
currit. Melius eſt ergo ꝙ tales impuniti dimit-
tanꝛ/ q̄ ꝙ eos nimis indiſcrete reducendo in hie
ruſalem exeatur/ ⁊ mors perpetua incurraꝛ. Un
Mat.8.c. de dr. Sinite mortuos ſepelire mortuos ſuos.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ ille ſeruis ſuis hieruſalē fugientibꝰ
eos in geth ſequiꝛ: qui malorum ſubditoꝝ vitā
Aliter. imitatur: propter quod mors perpetua repor-
tatur. ¶Uel dic ꝙ ſalomon tres perſonas occi-
B dit, in quo ſcilicet notatur quod bonus rex ⁊ re
ctor ſuſpſius debet in ſeipſo tria vitia, ſcilicet
peccatum voluptatis/ quod ſignificatur in ado-
nia: qui cum ſunamite contrahere voluit: pecca-
tum oris/ quod ſignificatur in ſemei: qui ore ſuo
dauid maledixit: peccatū operis/ quod deſigna
tur in ioab: qui manualiter duos innoxios fecit
occidere.

¶Cap. iij. Textus. Cō-firmatum eſt igitur regnum in manu ſa-lomonis. Moralitatum Cap. iij.

DEus apparens ſa-
lomoni in excelſo gabaon/ conceſ-
ſit ſibi qd peteret quicquid vellet.
Et quia nō petijt diuitias nec lon-
gam vitam, aut inimicorum vindi-
ctam/ ſed ſapientiam. Ideo dominus non ſolum
Moralitas. ſapientiam ſibi dedit/ imo etiam diuitias ⁊ glo-
riam ſibi ſuperaddidit et adiunxit. ¶In quo
notari poteſt/ ꝙ qui petit iuſta ⁊ neceſſaria/ eſt
Aliter. dignus obtinere ⁊ recipere nō ſolū illa: ſed etiā
ſuperabundantia. ¶Uel dic ꝙ ſapientia diuitijs
antefertur: quod patet: q̄ ſalomon de eius po-
Pro.3.b ſtulatione magis q̄ diuitiarum commendatur a
Eodē ca.c domino. Unde dicitur. Precioſior eſt cunctis opi
bus ⁊c. ¶Due mulieres meretrices venerūt ad
b ſalomonem, petentes iudiciū: pepererant ambe
in eadē domo: ſed cum nocte vna illarū dormiēs
proprium filiū oppreſſiſſet caute puerum mor
tuum alteri meretrici dormienti ſuppoſuit, ⁊ in-
fantem eius viuū cepit. Que tandem euigilans,
et infantem mortuum clara luce intuens, ſuum
non eſſe comperit: quapropter viuentem pue-
rum a ſalomone ſibi reddi popoſcit. Salomon
igitur volēs probare que viui mater eſſet, affer
ri ſibi gladiū imperauit: ⁊ infantem viuum per
medium ſcindi, ⁊ matrum cuilibet dari partem
ordinauit ac mandauit. Matris igiꝛ pueri viui
ſuper filium diuidendū ac occidendū ſtatim vi-
ſcera ſunt commota: ⁊ incepit a rege petere ꝙ nō
occideretur, ſed potius alteri matri dareꝛ. Obſe
cro (inquit) domine mi rex/ date huic infantē viuū
⁊ non occidaꝛ. Altera autem econtrario clama-
bat. Nec mihi, nec tibi ſit: ſed diuidatur. Ex his
igitur, cognitum eſt matrem pueri eſſe illam que
ipſum nolebat occidi, quapropter ſalomon pre Allegoria.
cepit filium ei reddi. ¶Iſta exponunt quidā alle
gorice de ſynagoga ⁊ gentilitate: que ſcʒ ambe
mulieres meretrices dici potuerūt pro eo ꝙ am-
be idola aliquotiēs coluerunt: ⁊ virū ſuū legiti- Eze.23.a
mū: ſcʒ deū ⁊ fidē ip ſius aliquotiens dimiſerunt
Unde Ezech. Fili hominis. Due mulieres filie
matris vnius fuerunt, q̄ fornicate ſunt in egy-
pto. Ille igitur ambe ad ſalomonem, ideſt ad deū
per fidem venerunt: ⁊ in vna domo que eſt eccle- B
ſia, per bona opera pepererūt: ſed reuera de iſtis
matribus vna ſcilicet ſynagoga filium. i. populū
ſuum per errorem ⁊ incredulitatem ſuffocat: ⁊ fi
lium alterius. i. populum gentilem ad chriſtum
conuerſum, vel ſibi attribui vel occidi procla-
mat: inquantum totum mundum iſtū vel ad fidē
ſuam debere conuerti, vel alias damnari exiſti-
mat: ⁊ nullam gentem propter ſe ſaluari ſperat.
Sed gladius ſalomonis. i. dei ſententia contra-
rium inuenit: que viuentem filium. i. ſaluandum Tropologicus ſenſus.
populum alteri. ſ. gentilitati credenti ⁊ non ſibi
aſſignat. ¶Uel dic ꝙ iſta verba que hic ponunꝛ,
poſſunt eſſe verba gentilitatis conuerſe. Ego et
mulier iſta habitabamus in domo vna. ſ. in hie-
ruſalem vbi ſcilicet gentilitas primo credidit q̄
alibi: ſicut patet in centurione qui dixit. Uere fi Mat.27.f
lius dei erat iſte. Cumꝗ peperiſſem peperit ⁊ hec
quia ſcilicet poſt credulitatem gentilitatis in cē
turione multi de hieruſalē crediderunt. Sʒ iſta
dormiens in lege: ſcilicet filium ſuum/ ideſt cre-
dentes ſuos, ſcilicet Jacobum ⁊ Stephanū mor-
ti tradidit: filium vero meum ſcilicet conuerſos Aliter.
ex gentibus per errores furari ⁊ occidere con-
tendit. ¶Uel dic melius ꝙ due mulieres que ad
Salomonem, venerunt: ſunt due ſecte hominum
que ſunt catholica et ſchiſmatica: que chriſtum
credunt, et maxime prima iſtarū ſignificat eccle
ſiam grecam ⁊ orientalem: apud quam alia mu-
lier. i. latina ⁊ occidentalis eccleſia dicitur pepe B
riſſe: inquantum iſta mediante chriſto noſcitur
credidiſſe, ⁊ fidem ab ea ſuſcepiſſe. Sed pro certo
iſta prima mulier. i. primitiua ⁊ orientalis eccle-
ſia: ⁊ illa que primo credidit grecia, iam effecta
heretica ⁊ ſchiſmatica: filium ſuum, i. populum
ſuū per errores ſuffocat: filium vero viuentem. i.
populum alterius mulieris, ſeu eccleſie occiden
talis ſane credentemꝰ: ſubtrahere ⁊ ad errores
ſuos conuertere tentat, filiumꝗ ſuum mortuum
ideſt populum ſuum hereticum et damnatum:
ad vbera alterius matris, ideſt ad prouincias et
terras eccleſie catholice inq̄tum poteſt apponit
et dilatat. Salomon tamen, ideſt chriſtus: gla-
dio ſue occulte iuſticie iſtud impedit: quia vi-
uentem populum eſſe filium occidentalis eccle-
ſie oſtendit: ⁊ grecie ſuum mortuum dereliquit.
Unde dicitur. Sinite mortuos ſepelire mortuos Mat.8.e
ſuos. ¶Uel dic, ꝙ iſta mulier que mortuum filiū Aliter
alteri voluit attribuere, ⁊ viuentem infantem ſi-
bi aſcribere, ſynagogam vel ſchiſmaticam eccle
ſiam deſignat: quarum vtraꝗ ſcilicet filium, ideſt
populum ſuum, qui in veritate eſt mortuus, di-
cit viuum ⁊ in vita gratie conſtitutum: filium ve
ro ſeu populum alterius, ſcʒ eccleſie catholice: q̄
in veritate eſt viuus ⁊ ſanctus, dicit eſſe mortuū, Eze.13.d.
ideſt incredulum ⁊ damnatum. Ezech. Inter- Aliter
ficiunt animas que nō moriuntur: ⁊ viuificāt ani-
mas que non viuunt. ¶Uel dic ſm Gregorium: ꝙ

C mater iſta que filiū quē lactabat occidit, malum predicatorē ſignificat, ꝙ ſcꝫ ſubditos quos ꝑ doctrinā lactauerat: in delitijs torpēs ꝛ dormiēs, ꝑ
Aliter. malā vitam; occidit ꝛ necat. ¶Uel illud applica contra quoſdam, qui ſcelera ſua alijs imponūt: ꝛ aliorū bona ſibi attribuūt ꝛ aſcribūt: ꝛ ſic filiū ſuū mortuū alijs tradunt: ꝛ alterius filiū viuētē furant ꝛ ſurripiūt. Dicūt enī: filiꝰ tuus mortuus
Aliter. eſt: meꝰ autē viuit. ¶Uel dic ꝙ ille due mulieres ſunt mundus ꝛ religio: qꝛ ſcꝫ mūdus filios ſuos per vitia ſuffocat, religio vero viuentes ꝛ iuſtos ſeruat: mundus tamen ad vbera eccl'ie, idest ad beneficia religionis, filios ſuos mortuos .i. peccatores ꝛ malas pſonas nō ceſſat apponere: et ab ipſis vberibus viuētes filios .ſ. bonas perſonas nō ceſſat ſubtrahere: ꝛ ipſas ad ſe .i. ad mundana vitia pro poſſe attrahere. Quos qñ habere non poteſt: ſolet eos Salomonis gladio .i. cun-
Aliter. ctis tribulationibus eſſe dignos dicere. ¶Uel dic ꝙ ad Salomonem .i. ad prelatum veniunt hodie due mulieres: vna ſcꝫ eccleſia bona, que quādoqꝫ filios ꝛ ſubditos ſuos vt cōiter habet viuētes ꝛ bonos. Alia eſt carnalis affectio ſeu ēt carnalis parentela que vt communiter habet filios mortuos .ſ. ignorantes ꝛ imperfectos. Inter iſtas ergo magna eſt apud Salomonem, idest apud pre-
D latum altercatio: quia quelibet dicit filiū ſuū viuere: ꝛ alterius filium mortuū eſſe, qꝛ quelibet allegat illos quos ꝑponit eſſe meliores, ꝛ alios deteriores, ſicut ptꝫ: qꝛ carnalis parētela prelatoꝝ illos quos ſibi offert, aſſerit ſufficientes eſſe ꝛ dignos. Illos vero quos eccl'ia vel capitulū promouere nititur, aſſerit mortuos ꝛ ineptos. Iſta ergo mala mulier: carnis .ſ. affectio, vel carnalis parētela: Salomōis .i. plati omnino ab vberibus matris alterius .i. a bonis beneficijs eccleſie: viuentes filios ſuos .i. bonas perſonas ipſius elongat ꝛ ſubtrahit: ꝛ ſuos malos mortuos ſcꝫ ignorantes nepotulos, ibi ponit: Salomon tñ .i. ſapiens prelatus mediante gladio iuſtitie: debet alteri mulieri, ſcilicet eccleſie: filium viuentem, ſcilicet bonas perſonas tribuere: ꝛ ad ipſius beneficia ſeu vbera apponere: male vero mulieri, ſcilicet carnali parentele vel affectioni: debet paruulos mortuos aſſignare, ꝛ eos ipſi nutriendos dimittere, vel de eis nō curare: dicens ſcꝫ qđ ſequi-
Matt. 8 c tur. Date huic infantē viuum. Hec enim eſt mater eiꝰ. Iuxta illud. Dimittite mortuos ſepelire
Aliter. mortuos ſuos. ¶Uel dic ꝙ iſta mulier mala eſt diabolus: de quo ſcꝫ poteſt dici illud. Breuis o-
Eccl'i. 25. c mnis malicia ſuper maliciam mulieris. Iſta eñ eſt que omnes filios ſuos per culpam ꝛ penam
Treñ. 2. g occidit. Unde dicitur. Nunquid comedunt mu-
E lieres paruulos ſuos ad menſurā palme? Filios vero viuentes .i. ſanctos viros: qui ſunt filij alterius matris, ſcꝫ eccleſie vel chriſti: ſibi ſubtrahere nititur: ꝛ eos per peccatum in filios adoptare: ꝛ vberibꝰ mundane delectationis lactare conatur: ſuos vero mortuos peccatores .i. filios ſceleratos: ad vbera alterius matris .i. ad dignitates ꝛ beneficia eccleſie furtiue ꝛ ſymoniace intro ducit: ꝛ ſic de filijs ſuis filios eccleſie facit: ꝛ de bonis filijs dei ꝛ eccleſie, filios ſuos .i. peccatores facere nititur ꝛ contendit: dicēs eccleſie illud qđ
Anth. 1. c ſcriptum eſt. Populus meus ꝛ tuus vnum ſunt. Quos quando ſuos facere nequit, tunc ſaltem ipſos diuidendos per diſcordiam, inuidiam et ſollicitudinem procurat: et gladio Salomonis idest tribulationibus ipſos detruncandos ꝛ affligendos proclamat. Dicit igitur. Nec mihi nec tibi ſit, ſed diuidatur. Acſi diceretur. Ex quo nō poteſt mala mulier totum habere, nec ex toto ad peccatum conuertere: ipſum tamen poteſt per ſollicitudinem diuidere: vt quod poteſt, ſibi pro-

fecto valeat procurare: vt patet de religioſis et clericis in tēporalibus implicatis: qui qꝛ diuiſi ſunt, partim dei, ꝛ partim diaboli fuit. Unde dici- 1. Reg. 19. c
tur. Tu ꝛ ſiba diuidite poſſeſſiones. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
mulieres ſignificant religiones mendicantes: ꝙ ſcꝫ coram deo cōtendunt: ꝛ alie alijs ſe preferūt: ꝛ ſuos filios viuentes, ꝛ aliorum mortuos eſſe dicunt. Cuiꝰ .ſ. veritatē gladius Salomonis .i. diuina ſententia in iudicio comperiet, qñ ſingulorꝫ
meritū patefiet ꝛc. ¶Uel dic ꝙ talis altercatio videtur eſſe iter mundū ꝛ religionē: qꝛ ſcilicet religio dicit filios mundi eſſe mortuos, ꝛ ſuos ſolos eſſe viuos: vt patet de multis preſumptuoſis religioſis: qui omnes alios preter ſuos exiſtimant per peccatum mortuos ꝛ delectos eſſe. Econtra vero mundus filios religionis perditos ꝛ mortuos temporaliter reputat: ꝛ ſuos ſolos in proſperitate viuere gloriatur ꝛ clamat. ¶Uel dic ꝙ Aliter. F Aliter.
due mulieres ſunt veritas ꝛ hypocriſis: quarū vna ſcꝫ hypocriſis habet filium mortuum .i. opera vitioſa: ꝛ tñ dicit ꝛ fingit ſe habere filiū viuū .ſ. opera virtuoſa. Et econtra de veritate ꝛ iuſtitia: quorum ſcilicet filius viuit .i. quorum ſunt opera bona: ſepe dicitur ab ipſis quod hic dicit: filius tuus mortuus eſt. i. ꝙ alia habeat opera inutilia, que ſcilicet nulla debeant conſequi premia. Iſta igitur altercatio modo non bene deprehēditur: quia quicquid ſit viuum, quid mortuū, et que hypocriſis, que veritas, nunc neſcitur: in fine tamen ſcꝫ in iudicio, gladius diuine ſententie illud inueniet, quando merita et demerita ſingulorum vniuerſis deus oſtendet. Unde Apoſto-
lus. In igne declarabitur vniuſcuiuſqꝫ opus 1. Cor. 3. c
quale ſit ꝛc.

¶Capi. iiij. Textus.

Erat autē rex Salomon regnās ſuper omnē iſrael. Moralitatum Cap. iiij.

Duodecim duces G
habuit Salomon: qui ꝑ ſingulos menſes adminiſtrabant cibaria menſe ſue: ꝛ habebat Salomon equorum curriculum, et equeſtrium, ꝛ onera portantiū infinitam multitudinem: ꝛ pcedebat ſapientia oēs orientales: fecitqꝫ tria milia parabolarum, ꝛ quinqꝫ milia carminum: et diſputauit de naturis arborū ꝛ herbarum: de naturis etiā piſciū, auiū ꝛ beſtiarum: vt dicit in capitulo iſto. Et Salomō cū vellet edificare domū dñi: miſit ſibi hyrā rex ſidoniorū cedros ꝛ abietes de libano: prepraraueruntqꝫ biblij ꝛ artifices ligna ꝛ lapides ad edificandū domū dñi: ita ꝙ in monte dolabant, quadrabantur et preparabantur: et deinde in hieruſalem portabantur, ſicut hic dici-
tur. Et ſic actū eſt, ꝙ dū templum in hieruſalem 3. Reg. 5. d
edificaretur, vox ſecuris vel mallei non eſt audita: ꝛ hoc quia materia antea fuerat preparata.
¶Reuera talis Salomon fuit Chriſtus: qui ſcꝫ Moralitas
fuit rex ſapiens et pacificus, et ſuper oēs hoīes
ſapientia inſignitus. Apl's. In quo ſunt oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie abſcōditi. Et alibi. Fons Colo. 2. a
ſapientie vbum dei. Iſte igitur duodecim prefe- Eccl'i. 1. a
ctos .i. duodecim apoſtolos habuit, ꝙ ſibi fide et ope ſeruierunt: vt menſe ſue .i. fidei vel eccleſie cibos, id eſt fideles multiplices miniſtrarent. Pſal. Pſ. 127. a
Filij tui ſicut nouelle oliuarum, in circuitu menſe tue. Tria etiam genera equorum, id eſt bono- H
rum ſubditorum habet: ſcꝫ equos curules .i. religioſos, qui currui, idest regule ſunt aſtricti: equeſtres .i. prelatos et clericos, qui ſpirituali militie ſunt dedicandi: onera portantes, idest

ſeculares, qui oneribus negociorū mundialiū
Abac.3.d ſunt ſubiecti. Unde Abacuk. Feciſti viā equis
tuis. Hyram igit̄ rex gentilis gētilitatē deſignat:
que ſcꝫ cedros et abietes, ideſt altos ⁊ ſublimes
philoſophos ad Salomonē. i. ad chriſtū ⁊ ad fidē
ipſius: de libano. i. de mundo miſit: de quibus ꝓ
magna parte domus dei. i. eccleſia edificata fuit:
Cañ.3.d. vt ptꝫ in Cant. Ferculū fecit ſibi rex Salomō de
lignis libani ⁊c. Serui etiam ipſius regis hyrā,
ligna ⁊ lapides. i. ſanctos viros ꝑ martyria dola
uerunt: ⁊ in monte huius mundi preparauerūt:
⁊ ad Salomonē regē, ideſt ad Chriſtū: in hieru
ſalem. i. in paradiſum celeſtem miſerunt: ⁊ ſic ſibi
ad edificationē celeſtis tēpli, materiam ꝓpara
1.Par.22.a uerunt: ⁊ eidē obſequiū prebuerūt. Unde conſti-
tuit lathomos ad cedendos lapides. Et in euan
Joan.16.a gelio. Erit (inquit) vt omnis qui interficit vos,
arbitretur obſequiū ſe preſtare deo. In hieruſa
lem igitur celeſti, vbi chriſtus edificat templum
ſuum: vox ſecuris vel mallei non auditur: nec pe
na vel tribulatio ſentitur: qꝛ pro certo lapides
A i. ſancti qui ſunt materia huius templi prius in
hoc mundo per tribulationes dolant̄, et per vir
tutes quadrantur ⁊ ſculpunt̄ Igit̄ qñ ibi aſcen-
dūt nequaq̄ amplius turbabunt̄: ſed in trāquil-
Apoc.7.d litate in dei ſanctuario collocant̄. Unde Apoca.
Nō eſurient neq̄ ſitient amplius: neq̄ cadet ſuper
Aliter. eos ſol neq̄ vllus eſtus: qm̄ priora tranſierunt.
¶Uel iſta allega contra litigioſos clericos: qui
ſcꝫ dū tēplum eccleſie in preſenti edificatur et re
gitur: nulla vox murmurationis aut querele diſ
ſenſionis aut diſcordie debet audiri: ſed oīa trā-
quille ⁊ pacifice fieri: ⁊ quilibet lapis. i. quelibet
Eſa.10.d pſona patienter in loco ⁊ gradu ſibi debito col-
locari. Eſa. Non fuit qui moueret pennā, ⁊ ape-
riret os ⁊ ganniret. ¶Uel dic ꝙ ſecuris ⁊ malleus
Aliter. ſignificant miniſtros crudeles. Ictus vero iſto-
rum ſignificant illatas tribulatiōes: voces vero
ta iū denotāt terrores ⁊ cōminationes. Qñ igit̄
Salomon. i. prelatus edificat ⁊ regit templum
eccl'ie ſibi ſubiecte valde debet curare ꝙ omnia
tranquille peragantur: ⁊ qđ ſecuris ⁊ malleus. i.
crudelis miniſter ⁊ officialis procul tollatur: ⁊ ꝙ
vox ⁊ ictus omnis tribulationis ⁊ turbationis
Job.3.c talium ibi nullatenus audiat̄: nec aliqua crude-
Ca.v.b lis exactio ſimplicibus inferatur. Uñ Job. Uin-
cti pariter ſine moleſtia, non audierunt vocem
B exactoris. ¶Hyram rex gentilis adminiſtrauit
materiam ſalomoni ad templum edificandum:
Salomon vero oleum et triticum ſibi dabat ⁊ do
mum ipſius nutriebat: ſerui etiā hyrā cum ſer-
uis Salomonis templum edificauerunt, ligna et
Moralitas lapides parauerunt. ¶Hyram eſt mundus, Sa-
lomon eſt chriſtus: qꝛ vere mundus adminiſtrat
chriſto materiam. i. perſonas de quibus templū
eccleſie conſtituitur. Salomon vero. i. chriſtus:
adminiſtrat mundo cibaria. i. triticum doctrine,
⁊ oleum gratie ⁊ miſericordie: quibus mundus
ſpūaliter alimentatur: ſerui vero hyram ⁊ ſalo-
monis. i. ſerui mūdi et xp̄i. i. hoīes boni ⁊ mali
paſſim templū edificant eccleſie: inquantū cum
ſeruis chriſti multi hypocrite ⁊ mali verbum dei
Phil.1.c predicant atq̄ docent. Uñ Apls. Quid inquit dū
omni modo ſiue per occaſionē ſiue per veritatē
2.Thim.2.c xp̄s annūciatur. Unde idem dicit, ꝙ in domo ma
gna non ſolū ſunt vaſa aurea ⁊ argētea, ſed etiā
lignea ⁊ fictilia.

¶Capitu. vj. Textus.

Factum eſt ergo quadringenteſimo et
octogeſimo anno egreſſionis filiorum
iſrael. Moralitatum Cap. v.

Edificauit Sa
lomon domum dñi de dola
tis lignis ⁊ ſectis lapidibus:
⁊ diſtinxit eā in tres diſtin-
ctiones: in altū quaꝝ infe-
rior domus in duo diuide-
batur: ſcꝫ in interiori ora-
culo ⁊ exteriori domo. Sic
igit̄ factū eſt, ꝙ omnes pa-
rietes tēpli interioris tabulis cedrinis: pauimen C
tū vero abietinis operiebat̄: ⁊ deſuper tabulas
laminis aureis oīa per circuitū tegebantur: ni-
hilq̄ erat in templo qđ nō auro vndiq̄ tegeret̄.
Fecit quoq̄ Salomon, anaglipha. i. celaturas ⁊
tornaturas in tabularū iuncturis: vt nec quidē
aliqua rima ſeu diſtinctio deprehēdi poſſet. In
medio vero tabularū ſculpſit imagines ꝓminen
tes, ſcꝫ cherubin atq̄ palme. ¶Sic vere quando Moralitas
verus Salomō deus templū eccleſie facere vo-
luit: ipſumq̄ de lapidibus ſectis ⁊ quadratis. i. de
perſonis ſanctis, fortibus ⁊ ſolidis edificauit.
Templum enim illud de quadruplici materia cō
ſtabat: ſcꝫ de lapidibus ſectis ⁊ tabulis cedrinis,
abietinis ⁊ laminis aureis. Sic vere eccleſia chri
ſti habuit viros, ſcꝫ martyres, qui per martyria
fuerunt ſecti: tabulas cedrinas. i. cōfeſſores, qui
per contemplationē fuerunt alti, ⁊ qui per virtu
tes fuerūt ſculpti, tabulas abietinas, q̄ minoris
ſunt valoris. i. bonos ſeculares, qui in pauimen
to. i. in infimis in mundo fuerunt poſiti, laminas
aureas. i. doctores, qui ſplendore ſapientie fue-
runt lucidi: in quibus ſcꝫ omnibus erant virtu-
tum imagines, picture ⁊ ſcientiarū characteres,
ſcripture ⁊ concordie, ligamina et iuncture: quia
ſcꝫ inter tabulas templi, ⁊ inter perſonas eccleſie D
anaglipha. i. tornature erant charitatis: que nul
lā rimā diſſenſionis aut diſcordie apparere per-
mittebāt. Unde Job. Una vni coniungit̄: et nec Job.41.b
ſpiraculū quidē incedit per eas. In ipſis etiam
debēt ſculpi inter cetera due ſpeciales figure: ſcꝫ
palma, q̄ ſignificat victoriā: ⁊ cherubin, quod ſi-
gnificat ſcientiā: qꝛ ſcꝫ cherubin interpretatur
ſcientie plenitudo: ad denotandū ꝙ omnes pſo-
ne eccleſie ⁊ fideles debent habere palmā. i. vite
perſeuerantiam ⁊ victoriam, diſcretionem, ſcien Apo.7.c
tiam ⁊ ſapientiam. Unde Apoca. Amicti ſtolis al
bis, ⁊ palme in manibus eorū. Et breuiter in tem
plo iſto non debet eſſe aliquid quin auro charita
tis ⁊ ſapientie veſtiatur: vt ſic tam tectum, q̄ pa-
rietes ⁊ pauimentum. i. tam ſuperiores q̄ medio
cres, q̄ etiam inferiores fide ⁊ moribus ſplende-
re videantur. Apo. Ipſa ciuitas aurū mundum. Apo.21.f
Tres aūt partes habuit iſtud tēplum: qꝛ eccle-
ſia tres ſpeciales habuit ſtatus: prelatorum ſcꝫ,
coniugatorum et continentium, ſeu eccleſiaſtico
rum: qui etiam in duos ſtatus ſubdiuiditur: ſcꝫ
in ſancta ſanctorum ⁊ in ſancta. i. in eccleſiaſti...
gularem ⁊ ſecularem. Iſti enim ſunt tres ſtatus
ſaluandorum: qui in Noe prelato, Job coniuga- Eze.14.a
to, ⁊ Daniele continente ſignificantur Ideo be-
ne poteſt dici illud Geñ. Uidit puteum in agro, Gen.29.a
treſq̄ greges ouium accubantes. Quod autem
templum in monte fuit factum: fuit ad denotan
dum ꝙ eccleſia Chriſti ſurſum in monte paradiſi
debet mentaliter manere: ⁊ manentem in ciuita- E
tem hic non querere, ſed de futura potius cogi-
tare: dicens illud Apli. Noſtra conuerſatio in ce Phil.3.d
lis eſt. ¶Uel dic ꝙ templū eſt anima: cuius tres
partes ſunt tres potentie: ſcꝫ ratio, memoria et Aliter.
volūtas. Una vero iſtarum ſcꝫ ratio, duplex eſt,
quia ſcꝫ eſt dare rationem ſuperiorem ⁊ inferio-
rem, ⁊ intellectum ſpeculatiuum ⁊ practicum.
Componi igitur debet iſtud templum conſcien-
tie vel

ſcientie vel anime ex lapidibus quadratis,ideſt
Eſa.54.c ex conſtantie ſtabilitate cõſtare.Unde.Eſa,Ster
nam per ordinem lapides tuos ⁊ tabulas ex ce=
drinis,ideſt ex cõtẽplatiõis ſublimitate:quia
Ez.27.a cedrus alta libani.Unde dicit Ezech.Cedrum de
libano tulerunt vt facerent tibi malum.Malus
enim nauis,altitudinẽ contemplatiõis deſignat:
ex tabulis abietinis.i.ex iuſticie rectitudine ſeu
equitate:abies enim arbor eſt rectiſſima.Unde
Ibidem. Ezech.Abietes de ſanir dolauerũt i remos tuos
Ex laminis aureis,ideſt ex ſapientie claritate.
Eze.28.c Idez.Aurũ opus decoris tui.Debet etiã eſſe in
Pſ.2.c.a. mõte,ideſt in paradiſo ꝑ affectionẽ.Pſal.Quis
aſcendet in montem domini?Debet habere cela=
turas ⁊ ſculpturas,ideſt multiplicitatem virtu=
tum ⁊ perfectionem:inter quas ſcꝫ ſpiritualiter
debet habere imaginem cherubin,ideſt ſcientiam
⁊ diſcretionem ⁊ imaginem palme,ideſt ꝑſeuerã
F tiã ⁊ conſummationẽ.Et breuiter nihil ea debet
eſſe,quin totũ auro tegat ꝑ ſplendidam conuer.
1.Co.3.d ſationem:⁊ ſic dicetur de ea illud Apoſtoli.Tem=
plũ dei ſanctũ eſt,quod eſtis vos.Qui igit̃ tem=
plũ dei violauerit,deſtruet illũ deus.In interiori
oraculo facta ſunt duo oſtia de lignis oliuarũ:⁊
ſculpta erãt in eis cherubin ⁊ palme:que oĩa au
ro cooperta erãt.Poſtes aũt oſtiorũ quinqꝫ angu
los habebãt.Quꝑ templũ eccleſia intelligit̃:bñ vi
detur ꝙ per domum exteriorem que erat maior,
intelligitur ſtatus laicorũ.Per interius vero ora
culum deſignatur ſtatus ⁊ congregatio clerico=
rum.Oſtia igitur iſtius oraculi,prelatos ſignifi=
cant:per quos alij ad fidem ⁊ ad eccleſiam,necnõ
Iob.10.b ad eccleſiaſtica beneficia intrant.Unde dicit̃.Ego
ſum oſtium.Qui non intrat per oſtium in ouile
ouium:ſed aſcendit aliunde(ſicut faciunt ſymo=
niaci ⁊ intruſi)ille fur eſt ⁊ latro.Uideamus igi=
tur qualia debeant eſſe oſtia domus dei,ſcilicet
prelati.Dico igitur ꝙ debent eſſe duo:quia debẽt
eſſe combinati per charitatem:debent eſſe de li=
gnis oliuarum:quia oleum eleemoſynarum de=
bẽt fundere per pietatem:habere poſtes cũ quin
qꝫ angulis,ideſt virtutes:que faciunt quinqꝫ ſen
ſuum diſcretam ſagacitatem ⁊ cõtinentiam:de=
bẽt habere cherubin,ideſt ſciẽtie plenitudinẽ:de
bẽt habere palmas,ideſt victorie ⁊ ꝑſeuerãtie lon
gitudinem:debent habere anaglipha ſeu cela=
turas.i.virtutũ pulchritudinẽ:debentqꝫ ad mo=
G dum oſtij eſſe volubiles ꝑ diligẽtie ſollicitudinẽ:
⁊ per omnia debent eſſe cooperti ſpirituali auro
per ſplendidam conuerſationis ſanctitatem:ꝗ=
uis prodholor hodie multi magis conentur ſe
cooperire auro naturali per auaricie turpitudi=
nez.Unde ſupra ibidẽ dicit̃:ꝙ nihil erat in templo
Eze.41.d quod non auro tectũ erat.Ideo de talibus eccle
ſie oſtijs ſeu prelatis poteſt dici illud Ezec.Bina
oſtia erant in tẽplo:⁊ in ipſis oſtijs celatura erat
cherubin ⁊ ſculpture palmarum.¶Uel ſi vis:oĩa
iſta expone de predicatoribus,quibus medianti
bus ad mores ⁊ ad fidem intratur:⁊ de ſacerdoti
bus ⁊ rectoribus/ per quos laici ad ſacramen
ta eccleſie admittuntur.Domus etiam exte=
rior templi duo habebat oſtia de lignis abieti=
nis:que habebant poſtes de lignis oliuarum cuꝫ
quatuor angulis:quodlibet vero illorum oſtio=
rum erat duplex:⁊ ſe inuicẽ tenẽs aperiebatur:
ipſaqꝫ oſtia auro opere quadrato ad regulã ope
riebantur:⁊ palme ⁊ cherubin in eis ſculpebant̃.
Quia ſicut dictum eſt,domus templi exterior ſta
tũ laicorũ deſignat:ideo bene poſſunt per oſtia
domus huius ſeculares principes ⁊ iudices de=
notari:quia reuera iſti debent eſſe duo per com=
munem ſui ⁊ aliorum diligentiam:quia ſcilicet
non debent eſſe vnus,ſcilicet toti ſui per proprij
H lucri auariciam,⁊ ꝑ ſingularitatis parſimoniaꝫ,

Debet etiam eſſe quilibet duplex,per dei et per
Chriſti charitatem binariam:⁊ debent ſe inui=
cem tenere per pacem:amorem ⁊ concordiam,⁊
ad ſe inuicem conuerti ⁊ applicari per mutui ad= Eze.41.d
iutorij conuenientiam.Unde Ezech.Ab vtraqꝫ
parte bina erant oſtiaria,que in ſe inuicem appli
cabantur.Iſti igitur debent eſſe de lignis abieti=
nis:que ſunt recta:quia debent in ſe habere po=
ſtes oliuarum:que ſignificant pietatis ⁊ miſeri=
cordie dulcedinem que quatuor debent habere
angulos,ideſt conſtantie ⁊ ſtabilitatis quadratu
ram ⁊ fortitudinem.Res enim quadrata non fa=
ciliter voluitur:ſic vere nec prudens homo facili
ter a verbo vel a propoſito ſuo mutatur:nec p̃=
ce nec precio aduerſitate vel proſperitate,adu=
latione vel detractione a rectitudine variatur.
Et ideo tale oſtiũ/ideſt talis ſuperior opere qua
drato ad regulam dicitur formatus:ad denotan
dum ꝙ ipſe debet eſſe per conſtantiam quadra= Apo.21.e
tus,⁊ per temperantiam regulatus.Unde Apo=
ca.Ciuitas in quadro poſita eſt:operiantur iſti
auro,ideſt honeſte conuerſationis fulgore:ſcul=
pantur imagine cherubin,ideſt ſcientie ſplendo= Apo.7.c.
re:⁊ decorentur pictura palme ideſt perſeueran Aliter
tie ſeu victorie potentia vel vigore.Apo.Palme Eodẽ.c.a
in manibus eoruꝫ.¶Uel omnia iſta potes allega
re de quolibet viro regulato charitate:pro iuſto
ad alia dilata,vt ſupra.¶Hic dicitur ꝙ in tẽplo
erant feneſtre oblique:que exterius erant ſtri=
cte,interius vero late propter palme interius re
ceptum dilatabatur:⁊ multo plus ꝗ videretur, Moralitas.
intus de lumine fundebatur.¶Sic vero dico,ꝙ
in templo eccleſie illi qui ſunt prelati ſuperiores A
vel illi qui ſunt feneſtre per quas templum illu=
minatur:vt predicatores,doctores:⁊ ceteri:de=
bent exterius quo ad aſpectum exteriorem eſſe
ſtricti:interius vero quo ad aſpectum bonorum
ſpiritualium debent eſſe lati ⁊ obliqui.i.occaſio=
naliter lux bonorum exemplorum ſuorum tem=
plum eccleſie illuminabit:⁊ oblique.i.inductiue
⁊ circunſtabiliter lux ſuoruꝫ documentorũ alios Aliter.
ſpiritualiter illuſtrabit.¶Uel dic ꝙ feneſtra.i.in Mat.7.b
greſſus in templum paradiſi primo eſt artus,
deinde latus:quia arta eſt via que ducit ad vi=
tam:⁊ ideo obliquus poteſt dici,pro eo ꝙ cum Aliter
difficultate poteſt intrari.¶Uel dic ꝙ ingreſſus
in templum eccleſie,vel ad eccleſiaſtica beneficia
ſtrictus ⁊ difficilis eſt in principio.Poſtꝗ autem
homo introierit gaudioſus eſt ⁊ latꝰ:⁊ ideo obli
quus dicitur:quia per multas circũuolutiones Aliter
⁊ circunſtantias ibi ſubintratur.¶Uel dic de fe=
neſtra cordis,que debet eſſe ſtricta ad exteriora
lata vero ad interiora:quia parũ ⁊ ſtricte debet
exteriora diligere,⁊ de ipſis accipere:late vero ⁊
humiliter dꝫ ad conſiderationẽ ſuoꝝ interioꝝ ſe
dilatare ⁊ oblique circũire.i.ꝑ cõſiderationes di=
uerſas dꝫ lucẽ gratie in templum ꝯſcientie intro
ducere:⁊ plus ꝗ appareat dꝫ de iſto lumine poſ= Aliter
ſidere.¶Uel dic ꝙ feneſtre ille ſunt religioſi:q̃ ſcꝫ
a parte exterioꝝ ⁊ mũdanorũ ſe debẽt ſtrictifica
re:a ꝑte aũt interioꝝ,ſcꝫ ꝗtum ad illa q̃ ad reli= A
gionem ⁊ dei cultum pertinẽt,ſe debent ſpũali= Pſ.17.c
ter dilatare.Pſal.Eduxit me in latitudinem:ſal= Aliter
uum me fecit,quoniam voluit me.¶Uel dic ꝙ ta=
les feneſtre ſunt malicioſi ⁊ iniuſti iudices:quia
pro certo iſti a parte aliorum.i.parte commodi
exteriorum ſubditorum ſunt ſtricti,quia ſcilicet
de illis parum curant:a parte tamen interiorum
ideſt quantum ad propriam vtilitatem lati ſunt:
quia ſcilicet ad omnia deuoranda per rapinam ⁊ Abac.2.a
auariciam ſe dilatant.Unde Abac.Quia dilata=
uit quaſi infernus animã ſuã:⁊ ipſe quaſi mors, Eodẽ.c.a
⁊ non adimpletur.¶Trabes templi exceptis ſo
lis capitibus exterius non apparebant.late=

lateba͂t.enī3 interius infra domū3,ꝛ auro vndiqꝫ tecte erant:parietes etiā tabulis cedrinis tegebantur : ita ꝙ de lapidibus parietum nullus penitus videbatur. ¶Trabes que ſurſum in edificio ſunt ſuſpenſe, ꝛ de pariete in parietē ꝓtenſe, ſignificāt viros contēplatiuos : in altum.
Sap.3.a. i. in paradiſum per affectionē ſuſpenſos : et per charitatem ad vtrumqꝫ parietē3 ad deū ꝛ ad ꝓximū extēſos. Vñ dr. Attingit a fine vſqꝫ ad finē foꝛtiter ꝛc. Parietes vero ſignificant bonos ſubditos vel actiuos: qꝛ reuera tā de iſtis parietibꝰ ꝙꝫ trabibus, id eſt de iſtis contēplatiuis vel actiuis religioſis vel clericis ſuperioꝛibꝰ vel ſubditis: nullus debet bona ſua exterius per inanem gloriā pꝛopalare: ſed potius virtutes ſuas, ſanctamqꝫ affectionem ſua3 debet ab alioꝝ viſibus
C Apoc.16.c. abſcondere. Vñ Apoc. Beatus q̄ cuſtodit palliū ſuum ne nudꝰ ambulet. Sola enim capita. i. bona exterioꝛa, eoꝝ opera, et tabule cedrine que ſunt imputribiles. i. verba indefectibilia ꝛ honeſta debent apparere: lapides vero . i. interioꝛes et foꝛtioꝛes virtutes, que magis ſunt ſpeciales: debent oculos hominū fugere et latere. Vñ dr.
Mat.6.a. Attendite ne iuſtitiā veſtrā faciatis coꝛā hominibus ne videamini ab eis. ¶Cum templum ha-
eodē ca.b. beat tria cenacula ſeu interſtitia: ſic fiebat ꝙ per cochleā aſcendebatur de inferioꝛi ad mediū, ꝛ d medio ad tertiū vel ad ſupꝛemum. Eſt autē cochlea via vel ſcala gradualis circūuoluta et toꝛtuoſa, q̄ ſcilicet vitis dicitur: q̄ occulta erat in parietibꝰ: ꝛ ſolum oſtiū videbatur. ¶Sic vere cum templū ꝛ eccl'ia in ſuo vniuerſo habeat tres ſtatus. ſ. inferioꝛē3 qui eſt vita pꝛeſens : mediū qui
Moꝛalitas. eſt ſtatꝰ anime ſeparate: poſt moꝛtē vltimū ꝛ ſuperioꝛē3 qui eſt ſtatꝰ hominū poſt reſurrectionem id eſt poſt reſumptā coꝛpoꝝ ſtolā, ſic eſt ꝙ per cochleā purgatoꝛij : cuius ſc3 ſola ianua, v3 moꝛs per quā ibi intratur eſt nobis nota. Ipſa vero via qualis eſt, dubitamꝰ ꝛ ambigimus: circunuoluta eſt nobis penitus et ignota, ꝛ iūcta de inferioꝛi ad mediū id eſt de ſtatu moꝛtalitatis
D ad ſtatū btitudinis aiarum aſcendit: ꝛ tandē ꝑ
hier.50.b. Aliter reſurrectionē coꝛpoꝝ de iſto medio ad tertium peruenitur. Vñ hier. De monte in colle3 trāſierūt obliti ſunt cubilis ſui. i. mūdi. ¶Vel dic ꝙ cū iſtd templū eccl'ie militātis tres habeat ptes. ſ. ſtatū incipiētiū, ꝓficientiū ꝛ perfectoꝝ: cōſtat qd mediāte cochlea virtutū et bonoꝝ operū : cuiꝰ ſc3 ianua eſt baptiſmꝰ vel penitentia, q̄ cunctis pt3, de vno ad aliū aſcendimus: ꝛ de inceptiōe ad ꝑ-
Ps.83.b. Aliter fectionis cumulū peruenimus. Pſal. Aſcenſiōes in coꝛde ſuo diſpoſuit in valle lachꝛymarū. ¶Vel dic ꝙ cū eccl'ia habeat tres partes, ſc3 illos q̄ hic ſunt in miſeria: et illos qui ſunt i purgatoꝛij anguſtia: ꝛ illos qui ſunt ſuperius in celeſti leticia: ſic eſt ꝙ per cochleā ꝑfectionis, vbi ſc3 ſunt multe reuolutiones, multi gradus, multe virtutes, que tamen ab oculis alioꝛum debent eſſe abſcō-
Ps.83.b. Aliter dite et ignote, de iſto infimo ad medium de mundo ad purgatoꝛium, de purgatoꝛio ad paradiſum debet quilibet peruenire. Pſalm. Ibunt de virtute in virtutem: videbitur deus deoꝝ i ſiō.
Ro.11.b. ¶Vel dic quod cochlea ſignificat dei pꝛouidētiā: que reuera multis circunuolutionibꝰ nobis eſt ambigua, et aſpectibus humane noticie multu3
E incognita et ignota. Apoſtolus. O altitudo diuitiarum ſapientie et ſciētie dei: ꝙꝫ incompꝛehenſibilia ſunt iudicia eius, et inueſtigabiles vie eiꝰ. Solum enim oſtium illius cochlee, id eſt ſolū quedam exterioꝛes cauſe vel occaſiones diuinoꝛum iudicioꝛum nobis apparent. Que ſint autem interioꝛes vie vel cauſe: vel quot et quātis circunſtantijs illud agatur de templo eccleſie militantis, quantum ad interſtitia ſeu gradus pꝛomotionum ſiue agatur de templo conſcientie, quātum ad gradus virtutum et perfectionum: ſiue agatur, de templo celeſtis patrie quātu3 ad gradus ſaluationum: iſtud eſt verum ꝙ ſola cochlea id eſt ſola diuina pꝛouidentia et gratia eſt via ꝑ quam aſcēditur. Et queritur quomodo de vno ſtatu ad aliu3, et de imo ad ſupꝛemum venitur: quia ſcilicet nullus eſt qui tempoꝛaliter ſiue ſpi- Joh.14.a.
ritual'r poſſit aſcendere, niſi inquātum occulta Can.8
dei pꝛouidentia decreuerit viā dare. Unde dicit. Ego ſum via veritas et vita. ¶In templo facta ſunt tria tabulata ſeu deābulatoꝛia circūquaqꝫ: et in quolibet facte ſunt luricule id eſt appodiatoꝛia: in quibus poſſunt inniti inferius reſpiciētes: ſicqꝫ erat ſecundū Bedā, ꝙ ſuperius medio ꝛ ſupꝛemo erat latiꝰ: ſupꝛemū vero ceteris erat ſtrictius et bꝛeuius. ¶Sic vere cū in eccleſia ſint plures ꝑfectionis gradꝰ: vt pote inferioꝛ in quo ſignificat mūdus. Medius in quo deſignat ſtatꝰ eccl'ie. ꝛ ſuperioꝛ, in quo deſignat ſtatus religioſoꝝ. Iſtud d3 eſſe, ꝙ quāto ſtatus eſt ſuperioꝛ, tāto d3 eſſe ſtrictioꝛ ꝛ artioꝛ: ꝛ quanto hō vult ad ſuperioꝛem perfectiōis ſtatū aſcendere, tāto debet artioꝛē vitā ducere ꝛ tenere. Qd etiā ad il- Moꝛalitas.
los qui ad gradus honoꝛis aſcendūt, referri poteſt: qꝛ ꝓ certo quanto artioꝛē gradum in eccl'ia obtinent, tāto per ſtrictiꝰ deambulatoꝛiū. ſ. ꝑ artioꝛē ꝑnie viam deambulare debēt: vt ſic in mundo qui inferioꝛ eſt ſit vita latioꝛ: i eccl'ia ſtrictioꝛ in religiōe ꝓo ꝛ in ꝑlatura artioꝛ. In quocunqꝫ deābulatoꝛio ſeu ſtatu debēt eſſe luricule. i. appodiamenta ſpei ꝛ fiducie: quibus homo innitatur ne per peccatū ꝛ deſperationem coꝛruere cōpellatur. Sed pꝛo certo videtur ꝙ templum modernum in contrarium verſum eſt: qꝛ ſc3 inferioꝛa ſunt ſtrictioꝛa ꝙꝫ media, ꝛ media ꝙꝫ ſuperioꝛa: laici plus ꝙꝫ clerici. clerici: plꝰ ꝙꝫ religioſi vel pꝛelati. Quinimmo quanto in eccleſia aſcenditur altiꝰ tāto ibi viuitur lautiꝰ atqꝫ letius. Unde iſtud eſt hodie templum illud qd vidit Ezechiel. Itaqꝫ in ſuperioꝛibus latius erat templū. ¶Vel dic ꝙ de Eze.41.b.
illo templo Ezechiel poteſt dici ꝙ templum eccle Aliter
ſie ſtrictum ſit hic in hac vita per tribulationes: ſurſum vero in patria latum erit ꝑ conſolatio- eodē.c.a.
nes. ¶Malleus et ſecuris nō ſunt audita in templo cū edificaretur ꝛc. Vñ ſupꝛa. Pauimentum et parietes de triplici conſtabant materia, ſc3 de lapidibꝰ, tabulis ligneis, ꝛ auro. ¶Sic vero iu- Moꝛalitas.
ſti ex tribus conſtare debent : ſc3 ex lapide id eſt ex fidei ſoliditate: ex tabulis, id eſt ex ſpei ſublimitate, ex auro, id eſt ex charitatis pꝛecioſitate. 1.coꝛ.13.d.
Apoſtolus. Nunc autem manent tria hec: fides, ſpes, ꝛ charitas: maioꝛ enim hoꝝ3 eſt charitas. Eodem.c.
Templum in lōgitudine duas partes habebat: B
ſcilicet pꝛioꝛem et communioꝛem, que erat ad oꝛientem, poſterioꝛē et ſecretioꝛem, que erat ad Moꝛalitas.
occidentem. Per partem enim oꝛientalem in pꝛimam domum egrediebatur, et deinde in ſanctuarium, id eſt in domum occidentalem vbi erat archa, altare, Cherubin : et vbi pꝛopitiatoꝛium accēdebatur : et vna domus ab alia per quendam ligneum parietem diuidebatur. ¶Sic vero dum eccleſia habeat duas partes ſcilicet militantem et triumphantem : illud eſt verum ꝙ in oꝛiente, id eſt pꝛo tempoꝛe huius vite eſt pꝛima domus, ſcilicet eccleſia militans : tandem vero in occidente, id eſt in tempoꝛe, poſt Ps.41.a.
moꝛtem ſuccedit pꝛecioſum ſanctuarium paradiſi ſcilicet, eccleſia triumphans. Ideo de illis duabus manerieb9 poteſt intelligi illud Pſalm. In die mandauit dominus miſericoꝛdiā ſuā: ꝛ nocte cāticū eiꝰ. Ac ſi dicat. In die pñtis vite d3 acq̄ri miſericoꝛdia et gratia in eccl'ia militante. In nocte vero vel in occidente moꝛtis percis

pietur canticum ⁊ gloria in ecclesia triūphante.
Codēces. ¶Fecit Salomon in oraculo duo cherubin de
lignis oliuarum:que habebāt decem cubitos in
altitudine:⁊ decem in latitudine. Quelibet enim
ala cuiuslibet quinq; cubitos habebat:et sic ala-
rum extēsio decem cubitorū erat. Posuit igitur
cherubin in medio oraculi:ita ꝙ quilibet cheru
bin vnam alam vsq; ad parietem oraculi protē-
debat. Alia vero ala alter alterum cōtingebat.
D Opus autem vnum in duobus cherubin: ita ꝙ
quilibet in omnibus alteri similis erat:et vnus-
quisq; faciem suam ad domū alterius vertebat.
Moralitas. ¶Ista possunt applicari ad viros sciētificos ac
perfectos a Salomone,id est a deo ⁊ oraculo ec-
clesie constitutos/et maxime ad ecclesiasticos et
prelatos. Cherubin enim interpretatur plenitu-
do scientie. Dico igitur ꝙ isti debēt duo esse per
mutuam charitatem:de lignis oliuarū/per dul-
cissimam pietatem:alter alteri similis/per morū
cōformitatem/et per abdicatam omnem cerimo-
nicam singularitatem:debet alter alterum attin-
gere/per cōcordiam et vnitatem. Parietes,id est
socios et vicinos debent contingere/per amici-
tiam ⁊ liberalitatem:et vultum suum,id est con-
siderationem et curam suam debent ad exterio-
rem domū,id est ad populū vertere per boni re-
giminis executionem/seu oratione͂/seu predica-
tionem. Auro vero debent esse cooperti/per bo-
nam et fulgentem conuersatione͂:et sic habebūt
in latitudine decem cubitos/id est decē precepto
rum complementū et perfectionem. In altitudi-
ne vero eterne sublimitatis finaliter habebūt de-
Ezech.28.c cem cubitos/id est denariū retributionis super-
ne:et ita isti cherub dicetur. Plenus sapientia ⁊
perfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti.
A Sequitur. Aurum opus decoris tui:cherub ex-
Aliter. tentus et protegēs posui te in monte sancto dei.
¶Vel dic ꝙ due ale viri perfecti/maxime boni et
scientifici prelati/sunt vita cōtemplatiua ⁊ acti-
ua. Ala que cōtingit parietē,id est deum/est con-
templatio:que scilicet quinq; habet cubitos: q̄
scilicet cōtemplatio seu consideratio consistit in
quinq;:scilicet in meditatione sui,mūdi,iudicij,
inferni et paradisi. Sui:q̄ vilis in ingressu,q̄ mi
ser in progressu,q̄ flebilis in egressu. Item q̄ im-
pugnatus a demonibus,q̄ lacessitus tentatio-
nibus,q̄ allectus delectationibus,deiectus tri-
bulationibus,q̄ implicatus criminibus,depau-
peratus virtutibus,irretitus malis consuetu-
dinibus. Mūdi etiam:scilicet q̄ fallax,q̄ vanus
q̄ instabilis/q̄ insanus:iudicij/q̄ terribilis:in-
ferni/q̄ tristabilis:paradisi/q̄ consolabilis ⁊c.
Dic de quolibet circūstātias:vt sic de istis quin-
q; cubitis/scilicet quinq; pennis illius ale posset
Exod.38.a dici illud Exod. Facies altare holocausti quinq;
cubitorum. Holocaustum quasi totum incēsum,
significat cōtemplatione͂ seu contemplatiuā vi-
tam:in qua scilicet homo totum seipsum offert.
Ala autem qua cherubin contingit aliud cheru-
bin sociū suum/significat vitam actiuā:qua sci-
licet alius alterū perficit:⁊ qua alter cum altero
iuste viuit:⁊ qua homo proximū suum spiritua-
liter et tēporaliter diligit atq; tangit:⁊ illa quin-
q; habet cubitos seu pennas. Prima est docere.
Secunda est corrigere. Tertia nutrire. Quarta
B consolari. Quinta supportare. Ala igitur actiue
vite seu etiā superni amoris cum istis pēnis ad
proximum debet volare/⁊ ipsum quintupliciter
Joan.6.a tangere et iuuare. Unde bene dicitur. Est puer
hic qui habet quinq; panes hordeaceos. ¶Vel
dic ꝙ duplex ala est duplex charitas/dei scilicet
⁊ proximi,quia scilicet ala qua diligimus deum,
habet quinq; pennas:inquantum scilicet deus a
nobis diligitur propter quinq;/scilicet propter
vulnera quinq; que propter nos tulit. ¶Vel pro- Aliter.
pter quinq; beneficia que nobis cōtulit:que sunt
creatio/redemptio:a peccato cōuersio/culpe re-
missio/glorie concessio. Ala vero charitatis su-
perne habet alia quinq; / que superius sunt di-
cta ⁊c. Et sic vide de cherubin Exo.xxv. vbi mul
ta dixi. ¶Hic ponit Comestor,ꝙ latomi quēdam Comestor.
lapidem quem habebant multotiens voluerant
ponere in diuersis locis templi:sed virtute diui-
na sic fiebat / ꝙ lapis ille in nullo loco poterat
adaptari:quia contingebat illum lapidem maio-
rem vel minorem vel incompositiorem inueniri:
quapropter ad partē fuerat reiectus/et ab edi-
ficatoribus reprobatus. In fine tamen cum mu-
rus et paries templi perficeretur,et in superiori
angulo deficeret lapis vnus:tentauerunt magi-
stri/si forte ille lapis qui totiens fuerat reproba
tus/ibidem aliqualiter conueniret. Quod vtiq;
cum grandi omnium admiratione contigit:quia
scilicet ille lapis conuenientissime fuit situs/acsi
factus fuisset ex certo proposito,in illo superio-
ri angulo positus et adaptatus. ¶Illud expo- Moralitas.
nitur de christo tam historice q̄ prophetice. Hi- C
storice enī christus exponit hoc de seipso imple- Mat.21.d
tum fuisse:vbi dixit iudeis,se esse lapidem repro
batum:⁊ tamē in angulo cōstitutū:quia pro cer-
to isti qui tunc erant artifices templi,synagoge
scilicet pharisei ⁊ principes iudeorū:quando vi-
derunt istum lapidem viuum,scilicet Christum
deum et hominē:ipsum statim repudiauerunt et
ad nullum bonū opus vtilem iudicauerunt:sed
ipsum et fidem eius penitus reprobauerunt: et
tamen ille cōtra spem omniū,nutu dei factus est
lapis angularis,consummator tēpli ecclesie dei:
duos parietes in vnū angulū,id est duos popu-
los in vnā fidem colligans:⁊ ipsum templū eccle
sie cui residet ornans,perficiens et cōsummans.
Crediderūt enim iudei,ꝙ quādo Christū repu-
diauerunt ⁊ occiderūt,ꝙ de ipso amplius men-
tio nō fieret:⁊ ꝙ nomē eius eo mortuo deperiret:
⁊ tamē in capite ecclesie ipse positus,⁊ totius re-
ligionis ⁊ gratie caput factus est. Unde dicitur.
A dn̄o factū est istud:⁊ est mirabile in oculis no Psal.117.c
stris. Lapidem quē reprobauerūt edificātes ⁊c.
¶Vel dic mystice ꝙ artifices seu edificatores tē- Aliter.
pli,ecclesie vel patrie,significant prelatos,prin-
cipes,iudices et magistros:quia reuera sepe fit
ꝙ quādo aliquis lapis alicubi est locādus:vtpo
te quādo vacat aliquod beneficiū vel officium,
ad manus eorū venit:aliquis lapis,id est aliqua
persona bona que eis presentatur:vel de qua fit
eis mētio specialis:pro certo locū pro ipso nūq̄
reperire poterūt:ipsosq; nunq̄ cōgruos vel vti- D
les pro aliquo beneficio reputabunt:sed potius
postponūt et reprobant:⁊ alios minus idoneos
promouebunt:et in edificatione ecclesie colloca-
bunt:q̄uis illud ex malicia faciant,deus tamen
occulte:illud vult ⁊ permittit fieri:quia ordinat
talem sic reiectum ad melius tempus reseruari:
iuxta illud Job. Deridet̄ iusti simplicitas, lam- Job.12.a
pas contempta apud cogitationes diuitum pa-
rata ad tempus statutū. Quid ergo? Proculdu-
bio sepe fit ꝙ tandem contra spem omnium solo
nutu diuine prouidentie,locus illius lapidis sic
reiecti aduenit:et ꝙ in angulo superiori,id est in
officio vel beneficio excellentiori:ab edificatori-
bus,id est electoribus ⁊ promotoribus:pro lapi
de angulari,id est pro prelato cōstituitur:⁊ tunc
magna admiratione omniū ad statum arduum
promouet̄:⁊ qui ab omnibus contemptus et re-
iectus fuerat,super omnes sublimatur. Psalm. Psal.112.a
Suscitans a terra inopem:⁊ de stercore erigens
pauperem. Ut sedeat cum principibus. Fatui
igitur sunt qui bonas personas nitunt̄ reijcere

et cōtemnere: ꝙ nesciunt quid de ipsis deus decreuit ordinare. Et sepe fit ꝙ ille qui ampli9 calcatur et reprobatur/magister reprobantiū sepe *Eccli. 11. b* efficit: et super eos dn̄s exaltatur. Unde dicitur. Oculus dei respexit pauperē: et erexit eum ab humilitate ipsius: ⁊ exaltauit caput eius: et mirati sunt multi/ ⁊ honorificauerūt deum. Uel si *Aliter. E* vis dic ꝙ aliqui lapides. i. aliqui hoīes sunt ita pverui in principio ꝙ ad nullū bonū sunt vtiles: nec ad aliquod officium vel beneficiū sunt habiles: quinimo necesse est ꝙ ab artificibus. i. a platis reprobent: ⁊ pro nihilo inter alios cōputent: qui tn̄ quāq3 nutu dei taliter cōuertunt: ꝙ finaliter in tēplo religionis vel ecclesie in angularē lapidem. i. in prelatū vel dn̄m promoueant: vel saltem ꝙ persona bona et solēnis efficit: ita ꝙ lapis angularis apud alios reputet. Allega vt supra.

Capl̄m vij. Textus.

Domū autē suā edificauit salomon tredecim annis. Moralitatum Ca. vij.

Fecit salomon porticū ante faciē tēpli sup columnas ereas cōstitutum: inter quas due erāt colūne eree ceteris eminētiores: q̄ in altitudine vigintiocto cubitis ptendebant: ⁊ inferi9 basibus ereis sustētabant. Habebāt desuper erea epistilia: a quib9 per gyrū depēdebāt duceta malogranata: sup epistilia vero erea capitella quinq3 cubitorū collocabant: que vndiq3 liliis ereis coronabant. Latera autē colūnarū ⁊ epistilioꝝ retibus ⁊ catenulis ereis vndiq3 dependētibus ad ornatū cingebant: et linea duodecim cubitorū columna quelibet ambiebat: et altera colūnā alteri *F* similis in oībus habebat. Una aūt earū iachim. i. firmitas: altera vero booz. i. robur appellabat: ⁊ inter duas istas in porticū seu in atriū intrabat. In quolibet aūt capitello colūne septem versus scripturarū in circuitu sculpti erant/que colūne *Moralitas.* cacumē ornabant. Templū significat ecclesiā triūphantē. Porticus vero q̄ ante est/ significat ecclesiā militātē. Cum eñ in isto porticu fuerint multe colūne. i. multe bone psone ad sustentandum ecclesiā cōstitute: inter ceteras fuerūt due principales/petrus sc3 et paulus/vel simon ⁊ iudas/vel quicūq3 duo sancti: de quib9 insimul predicet vel solēnizet. Uel etiā generaliter / quicūq3 boni plati et pfecti qui sc3 duo fuerūt p binariā charitatē inuicē similes per morū cōem cōformitatem: qui sc3 bases et fundamēta sancte et solide fidei/hastile spei/epistiliū charitatis/et capitellū quinq3 cubitorū. i. discretā custodiā quinq3 sensuū habuerūt: septē versus scripturarū. i. virtutes vel septē dona spiritussancti: in capite colūne. i. mēte iustorū fuerūt: quib9 pre ceteris claruerunt. In istis etiā fuerunt malogranata: que sub duro cortice grana cōtinent ⁊ liquorē. i. virtutum ⁊ gratiarū vbertas. Lilia. i. castitatis mūdicia et puritas. Retia seu catenule. i. bona amicitie/et cōcordie cōfederata colligatio. Linea tota ambiens/est diuine legis meditatio: que etiam duodecim habebat cubitos: inquātum in ipsa re*G*fulgebat duodecim articulorū vera credulitas ⁊ agnitio. Et sic isti bene dicunt iachim ⁊ booz. i. firmitas et robur: inquātum ad tollendū mala sunt infirmi: ad faciēdum bona robusti: et sic ad sustinēdum ecclesiam/colūne. i. viri stabiles sunt inuenti. Omnia ista ex ere dicunt facta: pro eo ꝙ in omnibus moribus ⁊ actibus eorū sonus diuine laudis ⁊ gratiarū actionis/cōfessionis ⁊ predicationis fuit inuētus: ⁊ ad eruditionē fraternam in oēm terrā probatus. Ideo breuiter cuilibet tali colūne potest dici illud Hiere. Ecce de*Hiere. 1. d*di te in columnā ferream ⁊ in murū ereum ⁊ preualebunt aduersus te: et preualere nō poterūt. Si vis dilata melius/quia transeo. Circa tem*Eodē ca. c*plum plura facta sunt domicilia seu atria: scil3 atrium interius vndiq3 circa templū: in quo erat altare ereum: et in quo sacrificabatur: et in quo psallebant cantores/et ad populū loquebantur. Cuius scilicet formula quadrangula templū ex omni latere ambiebat: ⁊ ipsum atriū murus circūquaq3 cingebat: qui tres ordines lapidum diuersorū colorū/et tres in altitudine cubitos cōtinebat: qui colūnas edificij per circuitum sustētabāt. Pauimentū aūt huius atrij marmoribus erat structum/⁊ diuersis imaginibus picturatū. Illud igitur atriū populus nō intrabat: sed per quatuordecim gradus ascendens/sacrificia sua *D* ad ostiū atrij sacerdotibus offerebant: sicut per oīa dicit liber Reg. et Paral. et exposuit Comestor. extra illud atrium: sed circa templū vndiq3 descēdendo per decliuū collis tria alia erant: talia videlicet: atriū mundorū hoīm exterius: ꝙ multo maius erat atrio interiori: postea atrium mulierū: postea vero in parte inferioris montis atrium omniū immūdorū in quo scilicet immūdi tam hoīes q̄ mulieres et gentiles adorabant: et tamē oēs illi qui erant in oībus atrijs/licet muros haberēt altissimos: templum ꝙ erat in montis cacumine/videre poterāt: et etiā illos qui ministrabant in interiori atrio. Si volumus ista *Moralitas.* exponere mystice / possumus dicere ꝙ templum significat ecclesiam triumphantē: atria vero que sunt extra templū paradisi in decliuo huius vallis miserie/designāt ecclesiā militantē per spem et deuotionē/ipm templū paradisi circūstantem: et in tria atria/sc3 interius ⁊ exteri9 ⁊ inferius. i. statum clericorū/bonorū seculariū seu actiuorū carnaliū/etiā ⁊ maloꝝ generaliter subdistinctū. Status eñ clericorū significat per atrium exterius/ꝙ erat ministroꝝ. Status bonorū actiuorum significat per atriū exterius/ꝙ erat mundorū. Status enim oīm maloꝝ significat p atriū inferius/ꝙ erat immūdoꝝ. Igitur dico ꝙ atriū interius. i. status ecclesiasticus cōtinet altare. i. cultū religionis christiane vbi adoratur: cōtinet ad literā ministros/a quib9 sacrificiū eucha*H*ristie quotidie immolat: cōtinet doctores a quibus populus erudit. Debet ergo atriū religionis vel ecclesie per quatuor virtutes cardinales quadratū ⁊ muro regularis obseruātie esse circūseptū/vbi scilicet tres ordines lapidū. i. tria religionis vota/vel tres theologice virtutes: vel tres penitentie partes vel sancte trinitatis fides reluceant: ⁊ super quē murū colūne atrij. i. bone persone ecclesie stare et perseuerare debeāt. Pauimentū autem istius atrij inferiores ecclesiasticos significat: quia pro certo debēt per cōstantiā esse marmorei: ⁊ ad resistēdū vitijs fortes: necnō ad labores penitētie tolerādos stabiles atq3 firmi: et imaginibus et picturis virtutū et conuersationis honeste vndiq3 venustati. Istud ergo atriū. i. statū ecclesiasticū nullus nisi esset de genere leuitarū. i. nullus nisi esset bonus ⁊ sanctus debet intrare: sed sufficere debet populo laicoꝝ, ꝙ per quatuordecim gradus. i. per septē virtutes et p septē spiritussancti dona possint ad perfectionem ascendere: et sacrificia et oblationes suas sacerdotibus et ecclesiasticis offerre: ⁊ per eos dn̄o ministrare. Igitur de isto atrio dicitur illud Psal. Qui statis in domo dn̄i: in atrijs do*Psal. 133. a*mus dei nostri. In noctib9 extollite man9 vestras

Moralitas. in ſancta. ¶ Uel dic moraliter ꝙ atrium interius
B ſignificat cor:qḋ ſcilicet debet eſſe per quatuor
virtutes cardinales quadratum:tribus ordini-
bus lapidum,id eſt tribus virtutibus theologi-
cis circũcinctum:colũnis,id eſt virtutibus robo
ratũ:paumẽto marmoreo,id eſt humilitate ſta-
bili et firma ſtratũ:⁊ imaginibus,id eſt honeſtis
exemplis pictũ:et circa templũ paradiſi per de-
uotionem et deſideriũ conſtitutũ. In ipſo enim
debet eſſe altare.i.oratio miniſtri.i.ſubiectio:cã-
tores.i.gratiarũ actio : doctores.i.diſcretio:ſa-
crificiũ.i.cõtritio:quia ſacrificiũ deo ſpiritus cõ-
Pſal.50.d tribulatus : et in eo nullus de populo debet in-
trare.i.ꝙ ab eo debeat excludi omniũ malarum
cogitationũ contentio:et ſic dicetur atriũ ſacer-
dotum:quia ſacerdotes ⁊ viri eccleſiaſtici debẽt
habere talia atria,id eſt talia corda et conſcien-
1.para.7.b tias. Unde dicit. Sanctificauit ſalomon mediũ
Eodẽ ca. atrij ante templũ. ¶ Atriũ exterius erat quedã
maxima baſilica ſeu domus in circũitu templi:
in qua viri mundi ad orandum cõueniebant :in
cuius aliqua parte nũmularij ſedebant:⁊ in alia
parte animalia volatilia ꝓ ſacrificijs vendebã-
tur. Erant etiã iuxta illud atrium circa porticũ
gazophylacia.i.domus in quibus ſacrificanda
reponebãtur:circa latera erant paſtoforia,id eſt
domus in qua ſacrificantes de ſacrificiorũ parti-
bus coram dño comedebant:erant etiam ibi ca-
thedre in quib⁹ ſedebãt doctores:ſicut in gymna
ſio ſuedre:in quibus ſedebãt auditores/ſicut in
ꝯſiſtorio:exedre in quib⁹ ſedebãt acceſſores ſeu
Moralitas. iudices/vt in locutorio ſeu iudicio. ¶ Si vis tu
dic ꝙ illud atriũ ſtatũ bonorũ laicorũ deſignat:
C in quibus ſunt nũmularij et mercatores anima-
lium.i.iuſte et licite negociationes:paſtoforia.i.
hoſpitales refectiones : gazophilacia.i.ſacrifi-
ciorum bonorũ repoſitiones:cathedre.i.ſtudia
doctrine et lectiones ſuedre.i.auditorũ obediẽ-
tia et ſubiectio:exedre.i.iudicia/conſilia ⁊ bone
ciuiles ordinationes ⁊c tranſeo. ¶ Atrium mu-
Comeſtor. lierum ſm Comeſtorẽ/erat ſub atrio virorũ ſcili
cet in decliui montis/quod ab occidẽte clauſum
erat:quod etiam ab aquilone et meridie ⁊ orien-
te tres portas habebat/per quas intrabatur et
muro alto vndiqʒ cingebat:et ibi mulieres mun-
de et non alie/adorare et ingredi permittebant.
Moralitas. ¶ Sic vere circa tẽplũ ſancte eccleſie ſunt atria
mulierũ,id eſt ſtatus/religiones et collegia ſan-
ctimonialium feminarum. Talia enim atria de-
bent eſſe in decliui et deſcenſu/per humilitatẽ et
ſubiectionẽ:debent circũire templum ſcilicet pa-
radiſi/per affectionẽ et deuotionẽ:debent habe-
re murum altum,id eſt regularẽ obſeruantiã et
profeſſionẽ debent habere tres portas,id eſt triũ
votorũ ianuas/per quas intrare habent ad per-
fectionẽ et ſaluationẽ. Clauſe debent eſſe in occi
dente,id eſt a parte mundanorũ bonorũ per ter-
renorum contemptũ et abdicationẽ. A parte ve-
ro auſtri,id eſt a parte bonorũ ſpiritualiũ:debẽt
eſſe aperte per bonorũ affectionẽ:⁊ a parte aqui
D lonis,id eſt a parte infernalium tormentorũ/per
timorẽ et meditationẽ ⁊ a parte orientis,id eſt a
parte ſpiritualiũ gaudiorum, per amorẽ et con-
templationem. Munde igitur mulieres, ſcilicet
caſte et virgines/debent in tali atrio id eſt in ta-
li religione eſſe. Alie vero immunde et indigne
Treñ.4.c ibidem ingredi non debent. Treñ. Recedite pol-
luti clamauerunt eis:recedite/abite/nolite tan-
Aliter. gere. ¶ Uel allega hic/ꝙ atrium feminarum erat
ſub atrio virorum ad denotandum ꝙ mulieres
Cor.3.c debent eſſe ſubiecte viris. Apl's. Mulieres ſubie-
Geñ.3.c cte ſint viris ſuis. Et illud. Sub viri poteſtate
eris:et ipſe dominabitur tui. Inter atria templi
erat vnum/quod erat atrium immũdorũ:in quo

ſcilicet immũdi tam viri ꝗ̃ mulieres/ꝗ̃ etiã gen-
tiles conueniebant:et ibi dñm adorabant. ¶ Sic
vero ante templũ eccleſie videmus quedã atria
pro immũdis id eſt ſectas chriſtianorũ/ſchiſma-
ticorum peccatorum ⁊ hereticorũ:qui omnes ſe
dicunt de corpore eccleſie eſſe:et ibi nituntur ſm
ſectam ſuam dñm adorare. Per quod atriũ ſta-
tus peccatorũ qui ſunt in eccleſia/poſſunt intel-
ligi:qui ſunt abominabiles et immundi. Unde
Apoca. Atrium autem quod eſt foris templum, Apoca.11.a
eijce foras:et ne metiaris illud:quoniã datũ eſt
gentibus:et ciuitatẽ ſanctam calcabunt ⁊c. quia
ſcilicet illi inter fideles qui magis calcant(quan-
do poſſunt) eccleſiã/ſunt iſti q̇ ſunt in illo atrio:
ſchiſmatici chriſtiani vel domeſtici/impij vel ty-
ranni. De altari holocauſti quod fecit Salo-
mon in interiori atrio:et de candelabris ac men-
ſa:et multis alijs ſimilibus tranſeo : quia ſupra
in Exodo fuit dictum. Eiuſdem enim forme erãt E
illa ſicut et iſta:excepto ꝙ iſta fuerunt maioris
quãtitatis ꝗ̃ illa. ¶ Sed aduerte hic/ꝙ in atrio Eodem ca.
interiori fecit Salomon mare ſeu lauatorium
eneum fuſile:quod ſcilicet decem cubitos habe-
bat in latitudine/quinqʒ in profunditate ſeu alti
tudine/tres vero digitos in ſpiſſitudine. Erat
autem in parte inferiori ſtrictum / a parte vero
ſuperiori latius. Unde ſuperius circa labiũ qḋ
erat in latum diffuſum:quod et erat ad modum
calicis ſeu repandi lilij factum reſticula trigin-
ta cubitorũ ipſum cingebant : in fundo vero re-
ſticula decem cubitorum ſufficiebant. Superius
igitur circa labium ſeu limbũ erant duo hiſtori-
carum ſcripturarum ordines:ſub ipſa vero erat
baſis erea:que duodecim ereos ſeu fuſiles habe
bat boues:boues enim duodecim enei et fuſiles
mare portabant:quorum tres ad orientem/tres
ad occidentem/tres ad meridiem/tres ad aqui-
lonem:et ſic per quatuor mundi partes vultus
ſuos cõuertebant:poſteriora vero intus ſub ma-
re mittebant:facies vero eorum per quatuor ter
naria exterius apparebant. In illo igitur mari
miniſtri altaris pedes et manus lauabant:et ſic
puri et mũdi dño ſacrificium offerebant. ¶ Iſta Moralitas.
multipliciter poſſunt exponi:⁊ primo quedã mo
raliter placet exponere. Nam quia ſuperius per
atrium interius cor ſeu cõſcientiã intellexi:ideo F
per illud mare ſeu lauatoriũ quod erat in atrio,
volo penitentiã ſeu cordis amarã compunctio-
nem vel lachrymarũ lauatorium deſignare. Ne-
ceſſe eſt enim ꝙ cor bonũ lauatoriũ habeat:vt ſa
cerdos noſter/ſcilicet affectus ꝑ lachrymas pu-
rificatus et lotus/ad altare dignus immolatu-
rus accedat. Pſal. Lauabo inter innocentes ma Pſal.25.b
nus meas ⁊c. Dico igit̃ ꝙ illud mare.i.amara et
lachrymoſa cõtritio:debet habere decẽ cubitos
in latitudine:inquãtum debet dolere de decẽ le-
gis mandatis nõ adimpletis. Itẽ quinqʒ cubitos
in altitudine:inquãtum debet triſtari de quinqʒ
ſenſibus nõ diſcrete cuſtoditis. Itẽ tres digitos
in ſpiſſitudine:inquãtum debet plorare de trib⁹
virtutibus theologicis/non habitis vel obten-
tis. Itẽ labium ſeu limbus eius ſuperior/debet
eſſe ad modũ calicis vel lilij:inquantũ debet do-
lere de calice,id eſt diuina paſſione non recorda
ta:de lilio,id eſt de caſtitatis mundicia non reſer
uata:⁊ ibi etiam debent eſſe ſculpte imagines hi-
ſtorice:inquantum et ipſe debet dolere de vita ⁊
hiſtoria ſanctorũ nullatenus imitata. Et ſic de-
bet eſſe in vna parte ſtrictum:et in alia latum:in-
quãtum de ſterilitate parſimonie ⁊ de lata rapa
citate auaricie plus debito frequẽtata. Duode-
cim etiã boues in trinitates diuiſas debet habe-
re:inquãtũ debet lugere de fide ſancte trinitatis
quã debito modo nõ habuit:⁊ fide duodecim ar-

ticulorum perfecte non credita vel retenta,cum
reſticula triginta cubitorum,et decem ipſum cin
gere debent:inquantum triſtari debet de fructu
triceſimo et de denario perditis id eſt de eterna
mercede ꝑ pctis amiſſa.Si igit͛ lauatoriũ no-
ſtrũ lachrymoſe cõpũctiõs oẽs iſtas cõpũctio-
nes habeat:bene põt ibi hõ ⁊ pedes et manus la
uare id eſt affectus et opera mundificare: et ſic
poteſt digne ſacrificia ſua ſeu euchariſtiam,vel
Joã.9.b. bona opera imolare. Bene igitur dicitur. Uade
4.reg.5.c. lauare in natatorio ſiloe. Et alibi, Uade laua-
Aliter re ſepties in iordane, et recipies ſanitatem.
¶Uel dic ſi vis ꝙ lauatorium illud eſt peniten-
tia que homines mundificat:que ſcilicet dicitur
mare:quia eſt amara ꝑ cõtritionẽ:⁊ dicitur eſſe
fuſilis: quia funditur ⁊ diſſoluitur per compun
ctionem. Dicitur enea,quia ſonat et clamat per
confeſſionem.Dicitur decem cubitorum:quia de-
cem mandata facit adimplere per ſatiſfactionẽ.
¶Item iſta habet in profundis quinqꝫ cubitos:
h quia iſta reparat quinqꝫ ſenſus ſpirituales: ſcꝫ
2.par.4.d. viſum diſcretionis, auditum ſubiectionis,tactũ
compaſſionis,guſtum deuotionis,odoratum cõ
ſiderationis:tres digitos habet in ſpiſſum,inquã
tum ſcilicet iſta delet tres culpas principales:ſcꝫ
peccatum cordis,oris et operis.Dic ſicut ſupra
ex toto,ꝙ illud de quo contritio dicitur dolere
penitentia facit in illo ditare: et hoc recuperare
et habere.Porro in mari ſacerdotes lauabãtur
Aliter et tamen hodie videtur poſſe dici illud quod de
chaldeis id eſt de vitijs dicitur Hierem.ꝙ mare
eneũ qḋ erat in domo domini, cõfregerũt.¶Uel
dic ꝙ mare eſt vir perfectus:per penitentiã ama
rus:per predicationem eneus et ſonorus:aquis
ſcientiarum plenus:obſeruantia decem manda-
torum:continentia quinqꝫ ſenſuum,efficacia triũ
virtutũ, vel trium religionis votorum menſura-
tus: hiſtorijs bonorum operum pict⁹:decimo ⁊
triceſimo retiaculo id eſt denario eterne retri-
butionis,et fructu triceſimo, ⁊ ſpe triplicis do-
tis anime fretus:et duodecim bobus id eſt duo
decim apoſtolis, et eorum vite,fidei et doctrine
per imitationem immixtus.Si quis autem ta-
lis fuerit,mare ſeu lauatorium dici poterit:quia
ad lauandum ſeu purificandum alios documẽ-
Ezech.1.b. tis et exemplis merito dignus erit: vt ſic de vi-
ris iuſtis exponatur illud Ezechie.Aſpect⁹ ro-
Aliter tarum et opus earum quaſi viſio maris. ¶Uel
dic ꝙ mare ſignificat ſacram ſcripturam: que in
atrio eccleſie ad oſtenſionem criminum ponitur
vt ibi ſacerdotes id ẽ viri eccleſiaſtici a ſuis ma
culis expientur. Eſt igitur illud mare fuſile: qꝛ
a deo fuit fuſum id eſt in igne ſpiritusſancti cõ-
flatum per inſpirationem. Ereum quod eſt du-
rum metallum et forte:quia eternam fortem,ve-
ram et immutabilem habet durationem.Decem
A cubitorum in latitudine: propter decem manda
torum que continet inſtitutionem. Quinqꝫ cubi
torũ in profundo, propter quinqꝫ ſenſuũ exhi-
bitionem.Duorum ordinum hiſtoriaꝫ id ẽ duo-
rum teſtamentorum narrationem Tres digitos
in ſpiſſum,inquantum continet trinitatis fidem.
Triginta cubitos habet in ſuperiorem et decem
in inferiorẽ ambitum: inquantum eterne glorie
que conſiſtit in denario perfectionis,et in terna
rio viſionis, fruitionis ⁊ tentionis continet re-
promiſſionem. Labium habet ad formaꝫ calicis
inquantum iſta potat et inebriat in ſe ſtudẽtes
ꝑ diuinã eruditionẽ.Et ẽ illḋ labiũ ad modũ re-
pãdi lilij: qꝛ hꝫ purã ⁊ caſtã locutionẽ.Pſal.Elo
qa dñi,eloqa caſta.Strictũ ĩferi⁹,latũ ſuperi⁹
inquãtum hic inferius ꝑ tẽpore hui⁹ vite ſtrictã
pſ.11.b. habet et obſcuram expoſitionem. Surſum vero
in patria claram habebit ſuorum ſecretorum co

gnitionem.Duodecim boues per ternaria copu
latos ſub ſe continet:inquantum duodecim pa-
triarchas vel duodecim apoſtolos ſub ſe habet,
q̄ ꝑ quatuor mũdi partes portauerũt trinitatis
fidem et deuotionem. Boues enim id eſt apoſto
li et viri apoſtolici per ternarium copulati di-
cuntur: inquantum in fide trinitatis conueniũt:
quam per quatuor partes predicare noſcunt͛.
Iſti autem partim latent et partim apparent:qꝛ
ſcilicet viri ſancti partim per virtutum ſuarum
occultationem latitant:et partim per bonorum
exteriorum et documentorũ oſtenſionem ſe mõ-
ſtrãt:et ſic ſub mari ſacre ſcripture ſtudendo,⁊ B
eam implẽdo continue perſeuerant: et ipſam ꝑ
viribus ſuſtinent atqꝫ portant. Pſalm. In mari
via tua ⁊c. ¶Uel etiam iſti quo ad faciem id eſt pſ.76.d.
quo ad exteriora opera nobis apparent:ſꝫ quo Aliter
ad futura et poſteriora premia,a nobis abſcon-
duntur et latent. Pſal. Quam magna multitu-
do dulcedinis tue domine ⁊c. Iſti autem bene bo pſ.30.c.
ues erei dicuntur:qꝛ ſicut fortiſſimi boues ter- Aliter
ram coluerunt: et tandem per martyrium immo
lati fuerunt:et ad modum eris ſonum predica-
tionis emiſerunt:quia ſicut in Pſalm.dicitur. In
omnem terram exiuit ſonus eorum ⁊c. ¶Uel ſi
vis dic ꝙ iſti boues erei qui ſonũ habebãt ⁊ non
ſenſum:ſunt carnales predicatores:qui ſub ma-
ri ſacre ſcripture perãbulant:et eam ſe portare
gloriantes:ſonum bonorum viroꝝ predicando
emittunt: ſenſum tamen deuotionis non habẽt.
Unde Ezech.Nerui et carnes aſcenderunt: ⁊ ex-
tẽſa eſt ſuper eos cutis: et ſpiritũ non habebãt. Eze.37.b.
Iſti enim ſunt qui poſteriora ſua celãt,et facies
oſtendũt:et poſteriora.i.carnalia ſua opa a mẽ
bris poſterioribus dependẽtia pro virib⁹ celãt
et cõtegunt:faciem vero ſuam.i.exteriorem con-
uerſatiõis pulchritudinẽ ſcꝫ quã habẽt, libẽter
manifeſtant:et ſe pro ternario colligant inquan
tũ ſub triplici voto, vel ſub fide trinitatis, vel i
trib⁹ virtutib⁹ theologicis ſe viuere diſſimulãt
et fingunt. Ut cõiter enim ſiue hypocrite, ſiue
vſurarij, ſiue proditores, vel falſi amici faciem
non dorſum nitũtur oſtendere: inquantum exte-
riorẽ applauſum (q̄ ꝑ faciem innuit͛) conant͛ alijs
oſtẽdere Immũda vero poſteriora ſua.i.malam C
intentionẽ,⁊ turpiũ opeꝝ ſuorũ vilitatẽ:a viſib⁹
aliorum ſemp̱ vellent latere: ſimiles illis ſepul-
chris dealbatis:q̄ (ſicut dicit͛) apparent homini- mat.23.c.
bus ſpecioſa: intus autẽ ſunt plena oſſib⁹ mor-
tuorum.Et ſicut iſti boues ab inuicẽ auerſi erãt
ita ꝙ dorſa ſibi inuicem,nõ facies conuertebant
Sic ⁊ tales mali homines nõ ſolent per dilectio
nem ſe reſpicere, ſed facies cordis ab inuicem
diuertere: dorſum vero obliuionis,deſpectus et
odij alter ad alterũ applicare: inquatũ ſcꝫ alter
ſolet alterum fugere et odire. Unñ Hierc.Uerte- Hier.18.c.
runt dorſum ⁊ nõ faciem. ¶Uel dic ꝙ mare iſtud Aliter
ſignificat baptiſmum, quod dicitur eſſe rotun-
dum: qꝛ queãdmodum orbis in eo debet ablui.
Fuſile:qꝛ diuina grã ibidem ſolet infundi. Ereũ
quia per ſonũ predicationis debet virtus ipſi⁹
vndiqꝫ circunfundi.Liliatum etiam labium: qꝛ
per iſtum ſolent anime ad modum lilij dealbari.
Calicis etiam habet formam.i.inquantum virt⁹
paſſionis Chriſti, que calix eſt ab eodẽ dicta ſo-
let in eo monſtrari. Iſte ergo decem cubitos in
latũ,quinqꝫ in altũ, tres digitos in ſpiſſum dicit͛
habere: inquantũ quicquid contra decẽ mãda-
ta ꝯmittit͛:vel per abuſum quinqꝫ ſenſuũ delin- D
quit͛: quicqḋ per tria principalia vitia ſcꝫ ſuper-
biã,auariciã, luxuriã icurrit͛: totũ in baptiſmi
lauatorio deputat͛. Funiculo ſcđo vl' reticulo tri-
gita cubitoꝝ ſupius,⁊ decẽ iferi⁹ cigebat͛: iꝙtũ
i baptiſmo ſpes eterne retributiõis ⁊ denarij pa

mittitur. Denarius eñ numerus ter ductus tri
ginta conſtituit: quia ꝓ certo denarius ꝑfecte
et eterne retributionis qui datur in vinea dñi la
borantibus: in tribus ſcilicet in fruitione/ viſio
ne ꝛ tentione conſiſtit. Duodecim etiã boues, id
eſt quatuor ternaria diuiſimi iſti mari ſubſunt: in
quãtum duodecim articuli in fide ſancte trinita
tis per quatuor mũdi plagas diffuſi baptiſmali
gratie anneri ſunt: ꝛ inquãtum baptizati ꝑ vni
uerſa mundi climata fidem ſancte trinitatis cre
dunt. In iſto igiť mari ſacerdotes lauabanť: qꝛ
pro certo oẽs qui baptiſmo purificanť/ ſacerdo
tes. i. ſacri duces efficiuntur: ſicut bene patet vbi
petrus loquens fidelibus dicebat. Uos eſtis ge
1. Pet. 2. b nus electũ/ regale ſacerdotiũ/ gens ſancta/ popu
lus acquiſitionis. Iſtud eſt eñ mare in quo oẽs
macule vitiorũ ſtringunť: ꝛ in quo/ omnia pecca
Pſal. 135. b ta ſubmergunť/ ꝛ obliuioni tradunť. Pſal. Sub
merſit pharaonẽ et exercitũ eius in mari rubro.
Eodem ca. ¶ Fecit ſalomon tres luteres ſeu vrnas ereas,
rotundas ꝛ fuſiles: quarũ orificia erant ſtricta.
Uenter vero et fundũ aliquãtulum magis lata:
eratqꝫ latitudo interior vnius cubiti et dimidij:
altitudo vero quatuor cubitorũ: habebat autem
quilibet luter baſem eream ſibi deputatã/ miro
E artificio fabricatã: erant aũt iſti luteres in atrio
ſacerdotũ ante portã poſiti: quinqꝫ a dextris/ et
quinqꝫ a ſiniſtris depoſiti: ꝛ ad intingẽdos et la
uandos pedes/ inteſtinaqꝫ lauãda et ſacrificãda
Moralitas. erant ſpecialiter deputati. ¶ Sic vere dico, ꝙ in
atrio eccleſie militantis ad finẽ vt hoſtie immo
lande. i. penitẽtes ſeipſos dño in altari penitẽtie
ſacrificãtes haberẽt: vbi a ſuis ſordibus ſeu cri
minibꝰ lauarenť: neceſſe fuit ibidẽ luteres id eſt
ſacerdotes ſeu cõfeſſores conſtituere: et ipſos in
publico a dextris et a ſiniſtris. i. diuitibꝰ et pau
peribus aſſignare: vt ſic quicũqꝫ eis indigeret ꝙ
poſſit eos pro libito reperire: et culpã ſuam con
Zacha. 13. a fitendo abſtergere vel lauare. Unde diciť. Erat
fons patens domui dauid et habitatoribus hie
ruſalem/ in ablutionẽ peccatoris et menſtruate.
Et pro certo ille debet habere ventrem latum et
os ſtrictum. Uenter enim illius eſt voluntas vel
affectus: quia ſcilicet affectio ſua debet eſſe lata
per charitatẽ et largitatẽ. Os tamẽ ipſius debet
eſſe ſtrictum per abſtinentie parcitatẽ/ et per ſe
creti abſconſionẽ/ et loquendi raritatẽ et matu
ritatem. Illud enim ſumme confeſſorem decet et
etiã quẽlibet virum perfectũ: os paruum ꝛ ſtri
ctum habere et verba pauca et matura dicere: et
Eccli. 28. d ſecretum ſcire abſcondere et celare. Unde Eccli.
Ori tuo facito oſtia: et ſeras auribus tuis. Ta
F les igitur luteres, id eſt ſacerdotes et confeſſo
res/ debent eſſe decem: inquãtum ſub decalogo
Lu. 17. d mandatorũ debẽt viuere. Unde dicitur. Ecce de
cem mũdati ſunt. Debẽt eſſe quinqꝫ hinc ꝛ quin
qꝫ inde/ inquãtum diſcretionẽ quinqꝫ ſenſuũ ad
dexteram et ſiniſtrã in proſperis et aduerſis de
bent habere: ꝛ quatuor cubitos in profundo/ in
quãtum quatuor cardinales virtutes debẽt in
terius poſſidere: vnum vero cubitũ latitudinis
in/ ſummo inquãtum vnum deum debent, crede
re: latitudini tamẽ iſti medius cubitus adiungiť
inquãtum fidei de diuinitate/ fidem etiam de hu
manitate debent ſuperaddere: ꝛ ſic ſuper baſem
locandi ſunt/ inquãtum per fidei et ſpei firmita
tem ſuper chriſtũ debẽt tanqꝫ ſuper ſolidum fir
1. Cor. 3. a mamentũ inſiſtere ꝛ ſedere. Unde Apľs. Funda
mentum aliud nemo poteſt ponere/ preter illud
Eodem ca. quod poſitũ eſt: qđ eſt Ieſus chriſtus. ¶ Baſes
eree ſuper quibus ponebantur luteres/ mirabi
Moralitas. lis fuiſſe ſchematis deſcribuntur. ¶ Sicut enim
hic ſcribiť et Comeſtor exponndo declarat: ba
ſes iſte ex quatuor tabulis ad inuicẽ adunatis
conſtabãt: que quatuor cubitos in longitudinẽ,
et quatuor in latum faciebãt: tres vero cubitos
in altum ſe eleuabant: ꝛ ſic formã quadratã poſ
ſidebant baſis huius. Harum vero tabularũ an
guli eminentes/ quatuor colũnas quadratas cõ
ſtituebant: que colũne in ſummitate ſui quoſdã
humeros habebant: que ſimilitudinem manus
hominis et pedis aquile ꝓtendebãt: ſuper quos
collocate erãt tabule tranſuerſales/ in quibꝰ lu G
teres inſidebãt. In parte vero inferiori: ꝛ in qua
tuor angulis baſis/ quatuor rote fuſiles infere
bantur: que axes/ canthos/ radios et modulos
habebãt et vndiqꝫ ꝓprias ſculpturas habẽtes,
ſibijnuicẽ in omnibus aſſimilabanť. Igitur que
libet baſis ꝓprias ſculpturas habebat: quia in
colũnis figuras auium/ hominũ et arborũ: in la
teribus vero tabularũ formas boum/ leonũ/ co
ronarum/ ſeu etiã plectarũ et cherubin contine
bat. Iſti tamen leones ꝛ boues ſunt ſculpti: lora
ſeu cathedras ac ſi eſſent ligati ad tabulas ꝛ ad
colla habebãt: que inferius depẽdebãt. Iſte ba
ſes poſſunt diuerſos ſtatus eccleſie/ id eſt diuer
ſarum perfectionũ ordines ſignificare: que ſcili
cet plures luteres plenas aque/ id eſt lauacrum
ſcientiarũ/ gratiarũ ꝛ lachrymarũ ſuſtinẽt: quibꝰ
hoſtie. i. ſeculares ſe balneãt atqꝫ mundãt. Dico
igiť ꝙ quelibet talis baſis. i. quelibet religio vel
quilibet eccleſie ſtatus debet habere quatuor cu
bitos in longũ. i. obſeruantiã quatuor euange
liorũ: quatuor cubitos in latũ. i. cõtinentiã qua
tuor virtutũ cardinaliũ: tres cubitos in altũ. i.
poſſeſſionẽ trium virtutũ theologicarũ. Igitur
talis baſis conſtabat ex quatuor rotis/ ex qua
tuor tabulis/ ex quatuor colũnis, ꝛ ex ſuperiori
tabula tranſuerſali cum ſuis quatuor angulis ꝛ
multiplicibus figuris, imaginibꝰ et ſculpturis.
Colũne igitur ille ſignificãt in eccleſia ꝑlatos et h
ſuperiores: tabule deſignant collaterales et me
diocres. Rote vero que inferius ſunt, denotant
ſubditos ꝛ inferiores. Columne igitur. i. prelati
debẽt eſſe quadrati per cõſtantiã: eleuati per vi
te eminentiã: humeros debẽt habere. i. fortitudi
nem et patientiã que ſcilicet continuant manus
hominis. i. actiuã bonorũ operum efficaciã. Pe
des aquile. i. contẽplatiuã ſciẽtiam. Manus eñ
operationẽ denotat/ que ꝑtinet ad actiuã vitã.
Pes vero aquile que clariſſime videt ſapientiam
deſignat: que pertinet ad cõtemplatiuã vitam:
que duo ſcilicet debent eſſe in prelato. Iſte etiam
colũne. i. prelati, debent habere ſculpturas vir
tutum et morũ: quia pro certo in eis debẽt inue
niri ſubuentio ꝛ nutritio. Figure auium. i. ſupe
riorum eleuatũ deſideriũ et affectio. Figura ho
minis. i. rationis ꝛ ſciẽtia dijudicans diſcretos.
Iſte enim ſunt ſex ſculpture. i. ſex virtutes: que
colũnas noſtras. i. ꝑlatos ſumme decent ſcilicet
patiẽtia, fortitudo, bona operatio, contẽplatio,
eleemoſynarũ largitio, celeſtiũ affectio ꝛ diſcre
tio: que videlicet manus hois/ pedes aquile ar
bores, aues, hoies ſignificãt: que etiam quatuor
debẽt eſſe, inquãtum in quadruplicitate virtutũ
cardinaliũ manere debẽt: et ſic de talibꝰ colũnis
poterit dici illud Hiere. Dedi te in colũnam fer Hiere. 1. d
ream ꝛc. Et illud Exodi. Fecit colũnas de lignis Exo. 36. d
ſethim. ¶ Uel dic ꝙ baſis iſta põt ſignificare virũ Aliter.
perfectũ: qui (vt ſupra dictũ eſt) debet cõſtare ex
multis: ſcꝫ ex quatuor columnis, ex quatuor ta A
bulis, ex quatuor rotis, ex quatuor humerulis:
ex multiplicibus imaginibꝰ ꝛ ſculpturis: ex mul
tiplicibus dimenſionibus et menſuris. Habeat
igiť quatuor colũnas. i. quatuor virtutes cardi
nales: que ſcꝫ in edificio morũ ſunt prime ꝛ prin
cipales colũne: ſcilicet iuſticiã, fortitudinẽ, tem
perantiam et prudentiã. Unde Exo. Columnas Exo. 36. d

habeb t quatuoꝛ cũ caſibus totſdẽ. ¶ Itẽ habe-
bant quatuoꝛ rotas.i. quatuoꝛ bonas affectio-
nes: gaudiũ de bono, doloꝛem de malo, ſpem de
Ezech.1.d premio, timoꝛem de ſupplicio. Ezech. Apparuit
rota vna ſuper terram habens quatuoꝛ facies.
Iſti enim ſicut in axe coꝛdis debent voluere et
diſcurrere: modiolos tamen.i. modũ ⁊ temperan
tiã: radios.i. claritatẽ ⁊ prudẽtiã: cãthos q̃ cur-
ui ſunt.i. humilitatem ⁊ reuerentiã, debẽt habe-
re: vt ſic gaudiũ a diſſolutione, timoꝛẽ a deſpera-
tione, doloꝛẽ ab impatientia ⁊ murmuratione,
ſpem a p̄ſumptione poſſint defendere ⁊ ſeruare.
Ezec.10.b Ezec. Ecce quatuoꝛ rote iuxta cherubin. Itẽ ha
bẽt quatuoꝛ tabulas.i. quatuoꝛ charitatis lati-
tudines.i. amoꝛem dei, amoꝛem ſui, amoꝛẽ ami-
ci, ⁊ dilectionẽ inimici. Unde ſupꝛa eodem. Fecit
Salomõ quatuoꝛ deambulatoꝛia inter colũnas
cedrinas. Sequit. Tabulatis cedrinis veſtiuit
B totã cameram. Itẽ habebant quatuoꝛ rotas.i.
quatuoꝛ humeros ad ſimilitudinẽ manus hois
⁊ pedis. Aquile.i. quadruplicis gratie ſolidita-
tes: ſcz gratiã p̄uenientẽ, gratiã adiuuantẽ, gra
tiam perficientem, ⁊ gratiam conſummantẽ. Iſte
enim quatuoꝛ gratie dicũtur humeri: qꝛ poꝛtãt
onera. Manus, qꝛ faciunt opera. Pedes aquile:
qꝛ rapiũt eterna munera, ⁊ ideo de iſta quadru
plici gratia operatiua põt exponi illud Ezech.
Ezech.1.b Quatuoꝛ manus ſub pennis eoꝛum in quatuoꝛ
partib᷒. Item habebant imagines ⁊ ſculpturas:
⁊ ſic pꝛo certo dico, ꝙ debent habere leonẽ.i. ſeue
ritatẽ aſpere punientem: bouem.i. maturitatem
dulciter coꝛrigẽtem: cherubin qui ſcilicet habeat
alas.i. contemplationem ſublimiter volitantem:
coꝛonã.i. perſeuerantiam, pꝛemiũ ⁊ victoꝛiam re
poꝛtantem: foꝛmã hominis.i. diſcretionẽ ⁊ ſapiẽ
tiã: foꝛmam arboꝛis.i. vigoꝛem honeſtatis ⁊ bo-
nam apparentiã: foꝛmã auis q̃ ſcz nõ cogitat de
craſtino.i. terrenoꝛũ contemptũ et diſplicẽtiam:
loꝛa dependentia.i. charitatis vinculum et colli
gantiã. Unde de talib᷒ virtutũ ſculpturis põt di
ci illud. Sculptura ſubtus labium ambiebat il-
1.Reg.7.d lud. Duos oꝛdines ſculpturarũ hiſtoꝛiatarꝫ: vt
de viris eccleſiaſticis dicat ſcriptura illud Eſa.
Eſa.54.c Ponam in iaſpidẽ pꝛopugnacula tua: et omnes
lapides tuos in lapides ſculptos. ¶ De mẽſuris
vero quatuoꝛ ⁊ trium cubitoꝛum dic vt ſupꝛa.
Aliter. ¶ Uel ſi vis dic, ꝙ in baſi eccleſie tã leones q̃ bo
C ues.i. tã p̄lati q̃ ſubditi: loꝛis diſcipline debẽt li-
gari: et eiſdẽ ſubiacere, et humiliter ſe ſubiuga
re. Un̄ Eccl'i. Iugũ et loꝛũ curuãt colũ durum.
¶ Sicut hic in p̄ncipio hui᷒ cap. dr. Salomõ ante
oĩa edificauit domũ dñi ſeptẽ annis: ⁊ octauo an
no cõpleuit: poſtea ad edificãdũ domũ ſibi, domũ
vxoꝛi, domũ ſaltus quaſi cõitati ſe ꝯuertit: et do
mũ ſuã annis tredecim cõſummauit. Minoꝛe igi
tur tp̄e edificata eſt dom᷒ dñi: ⁊ anteq̃ alie dom᷒
ſeculares: q̃uis difficilioꝛis et ſumptuoſioꝛis fa
bꝛice in omnib᷒ extitiſſet. Et hoc (vt dicit Come
ſtoꝛ) qꝛ in edificatione domus dñi tã rex q̃ pp'ls
feruebat: ⁊ in edificatione aliarũ remiſſius labo
Moꝛalitas rabat. ¶ Iſta poſſunt exẽplariter allegari: ꝙ illa
que pertinent ad deũ et dei cultũ, ſunt oĩno faciẽ
da: q̃uis ſint difficilioꝛa q̃ noſtra negocia. Male
Hie.48.b dictus q̃ facit opus dñi fraudulenter. Alia lite-
ra habet, negligẽter. Rex enĩ ſalomõ.i. quicũq̃
diſcrete et pacifice ſeipſum regens: pꝛius et an-
te oĩa dꝫ edificare in ſeipſo domũ deo ꝑ gratias
et virtutes. Poſtea vero ſibi et vxoꝛi et populo
põt licite ꝓuidere: et de vtilitate tam ſui q̃ alioꝝ
attenti᷒ cogitare: chꝛiſtus enĩ valde eſt feſtinus:
vult enĩ ꝙ ſibi anteq̃ nobis ſeruiamus: et ꝙ ho
noꝛẽ ipſius ſpũalem noſtris tp̄alibus cõmodis
3.Regũ.17. pꝛeferamus. Unde ipſius videtur eſſe illa vox.
D Fac mihi pꝛimũ ſubcinericios panes: ⁊ tibi autẽ et
filio tuo facies poſtea: qꝛ ꝓ certo ꝓſperi᷒ noſtra
facimus, qñ de illis p̄mo q̃ ad deũ ꝑtinẽt cogita- Matth.6.c
mus. Un̄. Pꝛimũ querite regnũ dei: ⁊ hec oĩa adij Eodẽ cap.
cient vobis. ¶ Salomõ edificauit q̃tuoꝛ domos
ſcz domũ deo domũ filie pharaonis: domũ ſibi, ⁊
domũ ſaltus. ¶ Sic vere homo in ſe debet moꝛa Moꝛalitas
liter edificare per deuotionẽ ⁊ iugem memoꝛiam
domũ deo, ipſum per gratiã hoſpitãdo: domum
regine.i. beate virginis, ipſam per deuotionem in
mente habẽdo: domũ ſibijpſi, de ſalute ꝓpꝛia co-
gitando: domũ ſaltus.i. penitentiã per eam de
mundo ad patrẽ ſaltando. ¶ Uel dic ꝙ quilibet
debet in hieruſalem.i. in mẽte ſua quatuoꝛ do-
mos edificare: ⁊ eas ſibi per magnã memoꝛiã cõ-
planare: ſcz domũ dei, paradiſum: domum ſalt᷒
ſeu pꝛecipitij.i. infernũ: domũ regine ſcz aĩe.i. coꝛ
pus pꝛopꝛiũ: domũ ſuã.i. mundũ. Habe igitur in
mente, ⁊ conſidera quãta ſit domus paradiſi feli
citas. Unde Baruch. O iſrael q̃ magna eſt dom᷒ Baruch.3.c
dei. Quanta eſt dom᷒ inferni periculoſitas. Iſta
eſt enim domus ſaltus in qua qui p̄cipitant, rum
pũt ſibi collũ: vñ Iob. Scio ꝙ moꝛti trades me: Iob.30.c
vbi conſtituta eſt dom᷒ omnis viuẽtis. Quanta
ſit domus aĩe.i. ꝓpꝛij coꝛpoꝛis fragilitas, dicit.
Qui habitant domos luteas: et terrenum habẽt Iob.4.d
fundamentũ. Quanta ſit dom᷒ ſue: ſcz mundi va
nitas ⁊ ruinoſa debilitas, dicit. Deſcẽdit pluuia Mat.7.d
⁊ venerunt venti: ⁊ ruerunt ſuper domum illam.
E

¶ Capitu. ix. Textus.

Factum eſt autem cum perfeciſſet ſalo-
mon edificium domus domini. Moꝛali
tatum Capitulum vij.

Hic dicitur ꝙ ſa
lomõ pp'lm q̃ remãſit de cha-
naneis, quos filij iſrael ſubiu-
gare neq̃erãt, ſubiugauit: et
tributarios fecit: de filijs vo
iſrael neminẽ ſeruire coegit:
ſed eos bellatoꝛes ⁊ duces et
miniſtros ſuos fecit. ¶ Sic ve Moꝛalitas
ro noſter Salomon chꝛiſtus,
non vult ꝙ aliquis filius iſrael.i. aliquis chꝛiſtia
nus fidelis ſeruitute peccati pꝛemat: ſed potius
ꝙ in nobilibus officijs, ſcz in virtutum ⁊ bonoꝛũ
exercitijs eidem famulet, gentiles vero.i. malos
⁊ peccatoꝛes, ſibi tributarios ⁊ ſeruos efficit: inquã
tum dei pꝛouidentia ipſos ad ſeruiẽdum ⁊ pꝛofi
ciendum bonis compellit: et inquantum eoꝛum
malicijs ad ſalutẽ fideliũ vtit: ⁊ ipſoꝛũ nequitias
ad bonũ electoꝛũ oꝛdinat ⁊ diſponit. Et ide eſt ꝙ
dñs nabuchodonoſoꝛ peſſimũ ſeruũ ſuũ vocat: ꝓ Hie.25.b
eo ꝙ ipſe cõtra ſeruos peſtilentes eo tanq̃ pꝛo
baculo vſus fuit: vñ dicit. Facta eſt ſyꝛia ſeruiẽs
dauid ⁊c. Un̄ ⁊ dñs dicit Ezech. Nabuchodono- 2.Reg.8.b
ſoꝛ ſeruitute ſeruiuit mihi aduerſus tyꝛũ. ¶ Uel Eze.29.d
dic ꝙ filij iſrael ſunt viri eccleſiaſtici: q̃ pꝛo certo Aliter.
nõ debent ſeruire, nec opera ſeruilia facere: nec F
ſe in ſeruilibus mũdi officijs occupare: ſꝫ duces
alioꝝ, ſcz ꝑ ſcientiã ⁊ eruditionẽ: ⁊ bellatoꝛes cõ
tra vitia: ⁊ miniſtri quantũ ad ſpũalia obſequia
debẽt eſſe. Seruitiũ vero hmõi debẽt chananeis
i. ſecularib᷒ dimittere: qui regi ſalomoni chꝛiſto
debent in hmõi officijs, negocijs ⁊ litigijs deſer-
uire: vnde bene dicit apl's. Pꝛecio magno empti 1.Co.7.d
eſtis: nolite fieri hominũ ſerui. Ideo bene dicit
idẽ apl's. Secularia iudicia ſi habueritis, cõtẽ- 1.Co.6.a
ptibiles qui ſunt in eccleſia, illos cõſtituite ad iu
dicandũ. Cuius tñ cõtrariũ faciunt hodie filij no
ſtri iſrael, id eſt clerici religioſi et pꝛelati: qui ſcz
ſeruire pꝛincipibus ⁊ officijs ⁊ negocijs ſecula-

ribus gloriant̄:⁊ libertatem ſpiritualem qua ſer
uire deo deberent, dedignantur: qui tamen debe
Act.7.a rent attendere illud Actuū. Non eſt equum nos
Eodē.c.c. dimittere verbum dei ⁊ miniſtrare menſis. ¶Hic
dicitur ꝙ rex ſalomō fecit claſſem in aſiongaber:
qui eſt portus maris rubri: et adiunctis ſeruis
hyram regis tyri viris vtiqꝫ nauticis et gnaris
maris cum ſeruis ſuis: miſit eos in ophir, que eſt
inſula maris indici: vt inde afferrent ſibi aurum.
Qui ſcilicet p̄mo anno quadraginta viginti auri
talenta: ſicut hic dicitur capitulo ſequenti: ſem-
per illic de termino in terminum deferentes redi
bant: ⁊ ſalomoni aurum ⁊ argentū, dētes elephan
torum, pauones ⁊ ſimias deferebant. Magnifica-
tuſqꝫ eſt rex ſalomon diuitijs ⁊ ſapientia ſuper
omnes reges terre: ⁊ vniuerſa terra deſiderabat
videre faciē ſalomonis, ⁊ audire ſapientiaꝫ eius.
Et ſinguli deferebāt ei munera: vaſa ſcꝫ argen-
tea ⁊ aurea: veſtes ⁊ arma bellorum: equos ⁊ mu
los, ſicut hic dicitur. In diebus eius tantum fuit
2.Pa.9.c argenti in hieruſalem: ſicut ⁊ lapidum ⁊ cedro-
rum ſicut etiam ſycomorum. Ita ꝙ argentum in
hieruſalem tunc temporis nullius valoris repu-
Allegoria. tabatur: cum lauri ſumma copia haberet̄. ¶Iſta
poſſunt exponi allegorice de chriſto. Conſtat em̄
ꝙ ſalomon.i. chriſtus claſſem ſeu nauium multi
tudinē.i. diuerſoꝝ ſtatum eccleſie turbam in ma-
ri penitentie ſtatuit: ⁊ ibi cum ſeruis ſuis.i. cum
ſanctis ⁊ catholicis viris ſeruos hyram regis gē
tilis.i. ſeruos mundi videlicet philoſophos vi-
ros ⁊ nauticos ⁊ maris.i. nature rerum fluxibi-
lis ſapientes ⁊ gnaros, qualis fuit dionyſius ad-
iunxit: inquantum ipſos ad fidem conuertens
ſuis fidelibus ſociauit. Iſti igitur ꝑ mare penitē
tie nauigantes de ophir.i. de mundo ad ipſum ſa
lomonem.i. chriſtum multas diuitias ſpūales ad
ipſum detulerunt: ⁊ ipſum ⁊ ciuitatem hieruſalē.
i. eccleſiam tam militātē ꝙ̄ triumphantem multi
pliciter bonis perſonis, virtutibus ⁊ ſcientijs di
tauerunt. Conſtat enim ꝙ iſti naute tā hyram ꝙ̄
b alij adiuncti attulerūt ad chriſtum aurū.i. ſapiē
tiā: ⁊ argentū.i. eloquentiā: dentes elephantorū:
hoc eſt ebur.i. caſtimoniā, pauones ſcꝫ aues pi-
ctas.i. honeſtā apparētiā: ſimias, beſtias ſumme
Aliter agiles.i. laborum ⁊ operum diligentiam. ¶Uel
alio mō iſti naute attulerunt chriſto: inꝙ̄tum ſcꝫ
eos ad fidem conuerterunt: aurum ideſt philoſo
phos ⁊ ſapiētes: argentū.i. poetas ⁊ eloquentes
dētes elephantorum.i. crudeles tyrannos ⁊ prin
cipes omnia deuorantes: pauones curioſos ⁊ in
pennis.i. in exteriori pulchritudine ſeu proſperi
tate gloriantes: ſimias.i. hypocritas: hoc eſt ho-
minum rationabilium ⁊ ſanctarum perſonaꝝ nō
rē, ſed effigiē.i. ſimilitudinem pretendentes. Sic
igit̄ Salomon noſter fuit in eccleſia ditatus: ⁊ ſu
per oēs reges.i. ſuꝑ oēs deos magnificatus. Pſ.
Pſ.96.b. Nimis exaltatus eſt ſuper oēs deos. Sibi enim
quotidie offeruntur munera ideſt boni religioſi:
qui voluntarie deo donantur. Ueſtes, ideſt viri
miſericordes: qui alios fouere ⁊ calefacere dino
ſcuntur: arma bellica ideſt viri ſcientifici q̄ corp⁹
eccleſie maculis hereticorum protegere compro
bantur: equi.i. boni obedientes, qui ſuperne diſci
pline ſubijciuntur: ⁊ muli.i. boni ruſtici ⁊ laici, q̄
omnibus laboribus ſecularibus exponunt̄: vaſa
etiā argētea ⁊ aurea, ideſt viri qui ſapientiā ⁊ elo
quentiam profitentur. Talibus igitur munerib⁹
chriſt⁹ ditatur: ⁊ in hieruſalem, ideſt eccleſia ſpi-
ritualiter fecundatur: et ſic verificatum eſt illud
Pſ.71.b Pſal. Reges tharſis ⁊ inſule munera offerent ⁊c.
Aliter ¶Uel dic ꝙ quando Salomon, id eſt ſapiens pre
latus regnat in hieruſalem.i. in eccleſia: tunc ve
re ab hominibus honoratur ⁊ diligitur: ⁊ a regi
bus ⁊ nautis.i. maioribus ⁊ minoribus donis ⁊

diuitijs fecundatur. Unde Job. Sternet ſibi au- Job.41.d
rū quaſi lutū. ¶Uel dic ꝙ ꝙ̄diu Salomō.i. xp̄s: Aliter
in hieruſalē, ideſt in regiōe vel eccleſia ꝑ deuotio
nē regnauit, ſcꝫ in eccl'ia primitiua: tāta copia au
ri, ideſt bonoꝝ ſpūaliū ibi fuit: ꝙ argentū ⁊ ardēs
gentē.i. diuitie mūdane nihil ibidē reputabant̄: ⁊
a viris eccleſiaſticis ꝓ nihilo habebant̄. Quapro
pter tūc reges terre ⁊ naute.i. principes ⁊ popula
res, ipſi chriſto ⁊ ciuitati ſue hieruſalē: ideſt eccle
ſie vndiqꝫ munera offerebant redditus ⁊ ꝓuētus
dabāt: ⁊ ſic eccl'iam diuitūs cumulabant eo ſcꝫ ꝙ
ipſas nō amare nec reputare diuitias tunc vide-
bant̄. Nūc v̄o ecōtrario: q: apud nos argentū di
uitiarum diligit̄: iō a regibus ⁊ a nautis, ideſt ab
ipſis ſecularib⁹ nō ſolū nihil nobis offert̄: immo
etiā qđ p̄deceſſores ſui nobis dederūt, ꝑ eos ſurri
pit̄. Eccl'ia em̄ diuitijs qn̄ ipſas nō diligebat, ſole
bat abūdare: nūc aūt cū ipſas appetit, ad ſufficiē Eccl'i.11.b
tiā non pōt de eis inuenire. Uñ Eccl'i. Si ſecutus Aliter.
fueris, nō apprehendes ⁊c. ¶Uel dic ꝙ Salomon
cū eſſet ditiſſimus oēs offerebāt ſibi. Sic vere ho
die illis q̄ plus habent vt cōmuniter magis dat̄. Mat.25.c
Ideo dicitur, Habenti dabitur ⁊ abundabit ⁊c.

¶Capitulū x. Textus. B

Sed ⁊ regina ſaba audita fama Salo- monis. Moralitatum Capi. viij.

HIc dicit ꝙ cuꝫ
ſalomon eſſet ſapiētiſſimus
vniuerſa terra deſiderabat
videre faciē eius, ⁊ audire
ſapientiā eius. Unde ⁊ regi
na ſaba venit in noīe dn̄i au
dita fama ipſius, tētare eū
in enigmatibus ſuis. Intra
uitqꝫ hieruſalē cū comitatu
multo ⁊ cū infinito auro ⁊ lapidibus p̄cioſis: aro
matib⁹ ⁊ camelis. Et inſtructa a rege ſuꝑ oīb⁹ q̄
petiuit: vidēs ſapiam ei⁹, cibos menſe ſue, habita
cula ſeruorū ordinē miniſtrantiū, veſteſqꝫ eorū ⁊
pincernas: domumqꝫ quam edificauerat, ⁊ ho-
locauſta que offerebat, nō habebat vltra ſpm̄ p̄
ſtupore: quapropter admirādo dixit ad regem.
Uer⁹ eſt ſermo quē audiui. Nō credebā narrāti-
bus mihi Ipſa veni ⁊ vidi. Maiora ſunt opera
tua, ꝙ̄ rumor quē audiui. Beati ſunt ſerui tui q̄
ſtant corā te ⁊ audiunt ſapiam tuā. Deditqꝫ ſalo Moralitas
moni aurū ⁊ aromata ⁊ lapides p̄cioſos. ¶Illud
exponunt doctores de eccleſia de gentilitate col
lecta: q: ſcꝫ regina ſabba que gentilis erat.i. ipſa
gentilitas: vbi per fidem venit ad ſalomonē xp̄m,
cū comitatu plurimo ⁊ multitudine ꝯuerſoꝝ: ⁊ fi
dei ſecreta cognouit ꝙ̄ plurimū mirata eſt de ſa
piētia eius.i. de verbo incarnato, qđ eſt ſapientia C
dei patris: vel de ſapiētia ⁊ ſciētia ſacre ſcripture
⁊ de doctoꝝ eccleſie ſagacitate p̄clara mirata eſt
⁊ de cibis mēſe ſue. ideſt de ſacramento euchari-
ſtie: de veſtibus ſeruoruꝫ.i. de honeſtate virtua
lis apparentie: de habitaculis ſeruorum, ideſt de
diuerſis ſtatibus eccleſiarū: de ordine miniſtro
rum, ideſt diuerſis eccleſiaſticorum gradibus:
de pincernis qui vina ſcientiaꝝ ꝓpināt.i. de eccle
ſie doctoribus: de domo edificata.i. fidelium con
gregatione: de ſacrificijs oblatis.i. de bonorum
operum executione. Hoc enim videns ⁊ conſide-
rans hec gentilitas.i. populos de gentilitate cō-
uerſos: obſtupuit: ⁊ ſtatim in dei laudem exultan
do prorupit. Non credebam inquit narrantibus
mihi, donec ipſa veni ⁊ vidi: quia ad literam gen-
tiles non poſſunt credere bonas virtutes ⁊ perfe
ctiones q̄ ſunt apud chriſti fideles, donec veniāt
credāt: ⁊ videāt vniuerſa: ⁊ tunc ꝓ certo chriſto

dicūt. Beati ſerui tui qui ſtant corā te. ℭ Tūc etiā
etiā iſta regina, ſ. gētilitas, per fidē a ſolomone
chriſto edocta, aurū philoſophie ei obtulit: ⁊ la=
pides pcioſos diuerſarū virtutū ſibi cōtulit: et
aromata ſanctitatis ⁊ bone fame in hieruſalē. i.
in eccleſia militante protulit ⁊ diffudit: ſiue etiā
ab ipſo vice reciproca dona ⁊ munera gratie et
Luc.6.f glorie reportauit. Vñ dr. Date ⁊ dabitur vobis.
Aliter. ℭ Uel dic ꝙ iſta regina eſt aīa que a vitijs purga
D ta, ad Salomonē chriſtū in hieruſalē celeſtē cum
comitatu multo. ſ. angeloꝝ: necnō cū auro ⁊ lapi
dibus pcioſis diuerſarū virtutū finaliter ingre
ditur: ⁊ regis chriſti ſapientiam, ac miniſtrorū. i.
ſanctoꝝ ⁊ angeloꝝ ordinē: ciboꝝ mēſe. i. eterne re
fectiōis plenitudinē ⁊ dulcedinē: veſtiū. i. corpo
rū glorificationē: pulchritudinē domꝰ. i. celi magni
tudinē: ſacrificioꝝ. i. dei laudū multitudinē nō imme
rito admirat: ſe nō potuiſſe credere ꝙ oculus vi
dit aſſerit: ⁊ ſeruos dei: q. ſ. faciē eiꝰ videt ⁊ corā
ipo p immortalitatē ſtant ⁊ manēt beatos ⁊ glorio
ſos pdicat ⁊ fatet. Beati inqt ſerui tui. i. ſancti q
ſtāt corā te: ⁊ vident faciem tuā ⁊ audiūt ſapiam
Pſ.143. tuā: qꝛ ſicut dr. Beatum dixerūt populū cui hec
ſunt: btūs populus cuius dñs deus ⁊c. ℭ Fecit
Eodem.c.c Salomon rex thronū de ebore: ⁊ veſtiuit ipſum
auro fuluo nimis: ⁊ fecit ſublimitatē throni ro
tundā a parte poſteriori: ⁊ duas manus hinc in=
de tenentes ſedile: ⁊ duo leones iuxta ſingulas
manus ſtabāt: ſex quoqꝫ gradibus aſcendebat
ad thronum: ⁊ duodecim leūculi ſuper gradus:
Moralitas et ſex hinc ⁊ ſex inde ſedebāt. ℭ Per iſtum thro=
num poteſt intelligi beata virgo: quā ſolomō pa
cificus dei filius ſibi edificauit: ⁊ in ea perſonali=
Ezech.1.g ter habitauit ⁊ ſedit. Unde Ezech. Super ſimili=
tudinē throni ſimilitudo hominis deſuper. Iſta
enim dicitur eſſe de ebore, qui ſignificat caſtita=
tis candorem: operta qꝫ fuit auro: quod ſignificat
ſanctitatis ſplēdorem: vnum ſedile in ſe habuit:
E quod ſignificat humilitatis decorem: qꝛ ſcꝫ humi
litas fuit propriū ſedile: quo mediāte dei filius
Pſ.46.b ſedit in virgine. Pſal. Deus ſedet ſup ſedem ſan
ctam ſuam. Habuit igitur iſtas duas manus, ſcꝫ
timorem ⁊ amorem: que ſedile humilitatis tenue
runt: habuit duos leones, ſcꝫ Joſeph ⁊ ioannē: q
iſtum thronum cuſtodierunt: habuit duodecim
leunculos. i. duodecim apoſtolos: q ſibi obſequē
do ſubſeruierunt: habuit ſex gradus. i. ſex pie=
tatis opera, q ipſam in altū pⁱ perfectionis ſan=
ctitudinē eleuauerūt. In poſteriori vero pte, ſcꝫ
poſt hāc vitam: rotūditatē. i. coronā eterne glo=
rie: quā ſibi angeli pparauerunt, accepit. Unde.
2.Para.9.b Fecit rex ſoliū eburneū grande: ⁊ veſtiuit illud
Aliter. auro mundiſſimo. ℭ Uel dic ꝙ iſte thronus ſigni
ficat celſitudinē, eccleſiaſtice dignitatis, vel ſub=
limitatem cuiuſlibet iuridice poteſtatis: in quo
ſcꝫ Salomon rex. i. prelatus ſiue princeps vel iudex
Pſ.9.a habet ſedem ⁊ iuſtitiā facere ⁊ tenere. Pſal. Se=
diſti ſuper thronum qui iudicas equitatē. Igit
dico ꝙ in throno multa debēt concurrere: ſcili=
cet ebur mundū ⁊ candidū, hoc eſt munda inten
tio vel innocentia. Aurū, hoc eſt clara diſcretio
vel ſapientia. Sedile, ideſt mentis tranquilitas
et temperantia. Manus he ſunt, porrecta largi=
F tas et munificentia. Leones hi ſunt, fortis ſeueri
tas ⁊ iuſtitia. Sex gradus hi ſunt operū ſex pie=
tatis, benignitas atqꝫ clementia. Duodecim leū=
culi hi ſunt, bonoꝝ officialiū ⁊ filiarioꝝ ſocietas
⁊ cōcomitantia. Poſterior vero rotūditas hec
eſt, finalis, breuis et rotunda expeditionis cele=
ritas ⁊ feſtinantia. Oia iſta debent in throno pre=
lature ſeu poteſtatis iudiciarie cōcurrere: et ille
qui in throno ſedet, debet his oībus ppollere: et
ſic de tali iudice vel prelato dicet dominus illud
Pſ.88.f Pſal. Thronus eius ſicut ſol in cōſpectu meo: et

ſicut luna perfecta in eternū: ⁊ teſtis in celo fide=
lis. Et ſi vis dic ꝙ manꝰ iſtius dicantur eſſe due:
qꝛ ſcꝫ munificentia prelati ad duo ſe extendit. ſ.
ad indulgendū, ⁊ ad tribuendū. Leones aūt iſti
dicuntur duo: qꝛ iuſtitia prelati in duobus con=
ſiſtit: ſcꝫ in abſoluendo ⁊ condemnando. Duode
cim leunculi eſſe feruntur: qꝛ ſcꝫ officiales ⁊ ad=
uocati, qui ante thronum. i. in curia dominorum
in diuerſis officijs ſedent: debent duodecim arti
culos credere: ⁊ doctrinā duodecim apoſtoloꝝ
tenere: duodecim fructus ſpiritus portare: ⁊ co
ronā duodecim ſtellarum pmereri ⁊ expectare:
qꝛ ſcꝫ de eis debet dici illud Apoc. Sine macula Apoc.14.b
ſunt ante thronū dei. ℭ Uel ſi vis, dic ꝙ duo leo= Aliter.
nes magni ſunt duo aſſeſſores: leunculi vero iu=
dices inferiores. ℭ Uel ſi vis dic in malo: ꝙ thro Aliter.
nus curie ⁊ ſtatus prelatorum, iudicum ⁊ princi
pum modernorum, eſt hodie deauratus per di=
uitiarum cumulationem: qꝛ ſcꝫ hodie non queri=
tur niſi aurum. Eſt etiam ibi ſedile vbi ſedet Sa
lomon manibus ſuſtentatum per multiplicē adu
latorum obſecutionem. Eſt a duobus leonibus
aſſociatum, per crudelem conſiliatorum atqꝫ aſ= G
ſeſſorum ambitionem. Ibi ſunt diuerſi gradus
⁊ oſtia multa intermedia per que tranſire opor
tet: qui faciunt aditus difficultatem: ⁊ hoc qꝛ ibi
ſedent leunculi, ideſt officiales balliui: qui auari
ciam diligunt et rapacitatem. ℭ Uel etiam diuer= Aliter.
ſi gradus ſunt diuerſa inferiora officia huiꝰ cu=
rie: in quibus ſcilicet leunculi ſedent, ideſt crude
les iudices, qui omnimodam ſectantur iniquita Pſ.103.e
tem. Pſal. Catuli leonum rugientes vt rapiant:
et querāt a deo eſcam. Quia breuiter circa thro
nos et curias dominorum, tria genera perſona=
rum in diuerſis gradibus ⁊ officijs habitare no
ſcuntur: ſcilicet manus, leones et leunculi, ideſt
adulatores falſum ſuſtentantes: magni conſi=
liarij cuncta leonice deuorantes: inferiores ⁊ ma
iores balliui et leunculi, quicquid poſſunt cru=
deliter rapientes: vt ſic de tali iudice in tali thro
no ſedente, vel de tali malo prelato in prelatio=
nis culmine preſidente exponatur illud Ezech. Ezec.19.a
Mater tua leena cubauit inter leones: in medio
leunculorum nutriuit catulos ſuos. Unde etiam
talis prelatus ſic aſſociatus poteſt dicere illud
Daniel. Qui ſedebat in medio leonum, ideſt Dan.14.g
in medio crudelium ſeruitorum. Iudex enim
vel prelatus deberet dici mater iſta, cum mater
hodie ſit leena ⁊c. ℭ Uel dic quod thronus in Aliter.
quo ſedet rex noſter chriſtus, eſt eccleſia: que de=
bet habere ebur, ſcilicet viros caſtitate nitētes:
aurum, ideſt viros ſanctitate fulgentes: ſedile, H
ideſt viros equitate pollentes: manus, ideſt vi=
ros bonis operibus abundantes: leones, ideſt
viros virtute et gratia preeminentes: et gra=
dus, ideſt ſtatus ſuos cuſtodientes, et eccleſiam
defendentes. Unde dicitur. Sculpſit inter coro= 3.reg.7.b
nas ⁊ plectras, leones, boues ⁊ cherubin. ℭ Uel Aliter.
dic ꝙ thronus iſte ſignificat eterne glorie ſedem
⁊ dignitatem: ad quam ſcilicet per gradus ſex
operum miſericordie aſcenditur, et in quo in au
ro eterne ſapientie et ebore mundicie ſedetur: et
cum leonibus ⁊ leunculis, ideſt cum ſanctis ma= Aliter.
ioribus et minoribus habitatur. ℭ Uel dic quod
ad thronum prelature non cito quis prouehen=
dus eſt: ſed per gradus diuerſorum officiorum
ſuperius eſt trahendus. ℭ Uel dic quod thro= Aliter
nus dei eſt viri iuſti conſciētia: que pro certo de=
bet habere ebur continentie, aurum ſapientie,
ſedile iuſtitie, leones fortitudinis ⁊ conſtantie.
Manus bone operationis, gradus prudentie et
ordinationis, leunculos obedientie ⁊ ſubiectio=
nis, rotunditatem ſimplicitatis ⁊ virtutis ſeu
carentiam omnis anguloſitatis ⁊ deceptionis:

et ſic de tali ſolio ſiue ſede poteſt dici illud Apo
apo.22.a cali. ꝙ ſedes dei ⁊ agni eſt in illa/ſcilꝫ in aia viri
iuſti. Quia ſicut dicit ſapiẽs. Aia iuſti ſedes eſt
Eſa.66.a ſapientie. Ita ꝙ tũc dicet dominus illud Eſa. Ce
Eodẽ ca. lum mihi ſedes eſt: terra autem ſcabellum pedũ
meorũ. ¶Uel ſi vis dic/ꝙ ad altare domini pro-
hibebatur aſcenſus per gradus: ad thronum ta
A men ſalomonis regis habebať aſcenſus. ¶Sic
Morali- vere dico ꝙ licet ad promotiones et dignitates
tas. ſecularium principum per gradus cõſanguini-
tatis ⁊ affinitatis, id eſt per acceptionẽ perſona
rum habeatur acceſſus: ad altare tñ xpi. i. ad di-
gnitates eccleſie/nõ debent inueniri tales gra-
dus: ſed nulla cõſanguinitatis affectione ſerua
ta/omnibus iuſtis indifferẽter facilis dꝫ patere
ingreſſus. ¶Fecit ſalomon ad magnificẽtiã re-
Eodẽ ca. c gni ſtatus arma aurea/et vaſa aurea/et ſupelle-
ctilem aureã. In domo eñ ſaltus fecit ducẽta au
rea ſcuta/⁊ vaſa aurea: ⁊ quodlibet ſiclorũ ſexcẽ
torũ/trecẽtas plectas aureas põderũ laminarũ
auri per ſingulas/ducẽtas lãceas aureas: vt dr
1.paral.9.d in li. Para. Iuuenes igitur flaui iſta arma flaua
atq; aurea añ regẽ qñ equitabat/ad decorẽ por-
tabãt: ⁊ poſt in domo ſaltus ipſa ponebãt. Scu-
tis igiť aureis ſalomõ ſuã ciuitatẽ muniuit: ſed
3.re.11.g ſicut infra dr. Filius eius roboam iuuenis ⁊ fa-
tuus poſt ipſum regnauit: contra quem aſcen-
dit rex egypti ſeſach et depopulatis theſauris
1.reg.14.g domus domini/etiam ſcuta aurea inde tulit: lo-
co quorũ roboam ſcuta erea fabricauit: peccaue
rat eñ populus iuda domino: ⁊ fecerat ſibi ſta-
2.para.12.a tuas/lucos effeminatos: et cultores cybele qui
erant in terra: propter quod deꝰ aduerſus eos
B ſeſach ſuſcitauit: q̃ in hieruſalẽ intrans cuncta
Comeſtor. diripuit ⁊ vaſtauit. Etiã vt ponit Comeſtor ſicut
aiunt hebrei/auis per quinquaginta annos ſu-
per hieruſalem nõ volauit: ita ꝙ fere populus
iudaicus deſperauit. ¶Salomõ eſt bonus pre-
Moralitas. latus/ſapiens ⁊ fidelis et pacificus: qui reuera
quando regnat in hieruſalem: id eſt in eccleſia
ſancta dei: ipſam ſolet in omnibus bonis tempo
ralibus ⁊ ſpiritualibus ditare: et vaſa aurea et
veſtes aureas. i. ſcientias ⁊ virtutes ibi fabrica-
re: ⁊ arma aurea: id eſt ſanctos ⁊ fortes virtuo-
2.par.9.c. ſos viros ibidem cõſtituere ⁊ locare. Unde dicit
Cuncta vaſa domus ſaltꝰ libani erant ex auro
puriſſimo. Sed pro certo ſepe fit ꝙ populus iu-
da: id eſt populus eccleſiaſticus cõtra deum pec
cat: et ſtatuas ⁊ mundi bona per auariciã: lucos
ſeu alta nemora/hoc eſt mundi honores per ſu
perbiã adorãt: ⁊ ſe per luxuriã effeminãt ⁊ ener
uant: quapropter deus ſalomone. i. bono prela-
to ipſos priuat: ⁊ loco eius roboã/qui interpre
tať ineptꝰ vel diſſipans populos. i. malũ vel im-
petuoſum prelatum eorũ peccatis creat. Unde
Job.34.d Job. Regnare facit hominẽ hypocritã propter
peccata populi. Talia igitur vidẽs deus/manũ
ſuã ſolet laxare: ⁊ regẽ/populũ et ciuitatẽ hie-
ruſalem. i. prelatos/ſubditos ⁊ totam eccleſie ci
uitatẽ ſolet in manu ſeſach regis egypti qui in-
terpretať tenebre. i. manꝰ regis tenebrarũ. i. dia
boli ſolet dimittere: quia ſcꝫ mediante exercitu
vitiorum et tyrannorum theſauros domus do-
mini/id eſt virtutes ſpeciales ⁊ diuitias tempo
C rales eccleſie ſolent diripere: arma aurea/id eſt
bonas et aureas perſonas: que reuera arma
eccleſie ſunt/ſolet ſurripere et auferre: ita quod
iam ceſſat auis/id eſt vir contemplatiuus et ſpi-
Hie.4.f ritualis, ſuper hieruſalem / id eſt totam eccle-
1.mac.1.e ſiam volitare. Unde Hiere. Omne volatile ce-
li iam receſſit. Unde de Anthiocho dicitur: qd
ipſe accepit altare / vaſa aurea: et ornatum
aureum et theſauros occultos de domo domi-
ni. Quid igitur? Pro certo quia diabolus ar-
ma aurea. i. viros ſanctos de eccleſia ſuſtulit: iã
videmus ꝙ Roboã, id eſt mali prelati arma nõ au
rea, ſed erea faciunt: id eſt malas perſonas inſuf-
ficientes/nõ gnaros in eccleſia conſtituunt atq;
ponunt: ⁊ loco bonorũ hoim ereos id eſt imbecil-
les, clamoroſos, litigioſos et impatiẽtes, rubigi
noſos in hieruſalẽ, id eſt in officijs ⁊ dignitatibꝰ
eccleſie promouent ⁊ extollũt. Et breuiter (ſicut
actũ eſt) ꝙ diabolꝰ ⁊ vicia ꝓ magna parte bonas
ꝑſonas de eccleſia ſuſtulerũt: etiã ꝑlati loco bo-
norũ impias ſubſtituerũt ꝑſonas. Nõ etiã apud
principes cernimꝰ: q: ſcꝫ de eoꝝ officijs ⁊ curijs
boni quotidie euelluntť: mali vero cõſtituuntť, ⁊ ꝓ
eis i officijs erigunť. Uñ dicit Pſal. Retribuebãt Pſ.34.b
mihi mala ꝓ bonis, ſterilitatẽ aie mee. ¶Uel dic Aliter.
ꝙ Roboã, id eſt malus eccleſiaſticus: ſi cõtigerit
ꝙ Seſach: id eſt diabolus arma aurea, id eſt virtu
tes ⁊ ſciẽtias: q̃ ſcꝫ arma Salomõ, id eſt boni ꝑla-
ti antiquitus in eccľia fabricabãt: ⁊ eã talibꝰ ar-
mis cõtra hoſtes ſpũales muniebãt (dicẽtes illd
Apoſtoli. Nõ ſm carnem militamus, ſed ſm ſpm. 2.Cor.10.a
Arma eñ militie noſtre nõ ſunt carnalia) ſibi au
ferat, ⁊ inde ipſuꝫ euacuet: ⁊ hieruſalẽ, id eſt eccle
ſiã ſuã talibꝰ ſpoliet ⁊ denudet: nõ ſtudet nec cu-
rat talia arma aurea, ſcꝫ virtutes ⁊ ſcias refice-
re, nec eas in ſua eccľia reſtituere: ſꝫ potiꝰ ſtudet
arma erea, id eſt era pecuniaꝝ recolligere, ⁊ obli
tis ſpũalibus tẽporalia cõgregare. Et ſic procul
dubio hodie videmus in hieruſalẽ, id eſt in eccľi-
es ꝓ auro/bona terrena ꝓ ſpũalibꝰ, diuitias pro Eſa.3.e
virtutibus abundare. Uñ dicit. Et erit pro ſuaui
odore fetor ⁊c. Ideo bene dicit hodie ſapiẽs illd Eccľi.3.c
Eccleſiaſtes. Uidi in loco iudicij impietatem, ⁊ in
loco iuſticie iniquitatem.

¶Capitulũ xi. Textus.

Rex autem Salomon adamauit mu-
lieres alienigenas. Moralitatum Capi
tulum ix.

C Um ſalomon
in ſumma ꝓſperitate vixiſ-
ſet, ⁊ iam ad ſeniũ declinaſ-
ſet, adamauit mulieres alie
nigenas, q̃ traxerũt eũ ad
deos ſuos, ⁊ auerterũt cor
eius cũ iã ſenex eẽt: ⁊ ado
rauit deos alienos: ⁊ fecit
eis phana ⁊ altaria in excel
ſis: ſcꝫ altare dee ſidoniorũ, q̃ interpretať ꝑſepe:
Chamos deo amonitarũ, qui interpretať congre
gãs: ⁊ Moloch deo moabitaruꝫ, qui interpretať
rex. Quapropter, ipſo adhuc viuente, hoſtes ſi-
bi dominꝰ ſuſcitauit ⁊ poſt mortẽ eius regnũ eiꝰ
diuiſit: ⁊ filio eius ſolã decimam partem dedit.
¶Sic vere ſepe fit hodie, ꝙ illi qui maiori ꝓſpe- Moralitas
ritate fruuntur, ⁊ ampliori mundi ſapientia do-
tantur: quandoq; facilius per luxuriam deci-
piuntur, ⁊ per mulieres ad mala plurima trahũ-
tur. Quod etiam facilius accidit quando homi-
nes ſenectute corporali premuntur: vel ſenectu-
te ſpirituali, id eſt mala cõſuetudine ac diſcretio
nis hebetatione grauantur: quia ſcilicet tunc ad
adorandum altare dee ſidoniorum. i. preſepe lu-
xurie: chamos. i. congregationem auaricie: mo-
loch id eſt regnuꝫ ſuperbie facilius inclinantur.
Bene igitur dicit ipſemet in Prouer. Mulier pre Pro.6.c
cioſam viri animã capit. ¶Uel iſta allega, ꝙ nul- Aliter
lus ꝓ tempore vite huius de propria ſanctitate
debet preſumere: ſed potius occulta dei iudi-
cia debet formidare: quãdo ſcilicet videt ſalomo
nem poſt infuſam ſapientiã a deo: poſt executam

VERSITARIA

contra malos iuſticiā: poſt domū dei edificatā: ⁊
poſt diuini cult⁹ latriā dilatatā/tā enoꝛmiter ca
dere: vt etiā ꝯtra legē alienigenas diligēs/deos
F eoꝝ nō abhoꝛruit adoꝛare. Ita ꝙ tā ꝑpt pctm̄
qđ cōmiſiſſe legit̄: ⁊ cōtra ꝓſperitatē quā habuit
viuēs/tā abundāter affluxiſſe dinoſcit̄: ⁊ ꝓ eo ꝙ
de ei⁹ pnīa nihil penit⁹ inuenit̄: neceſſe ſit de dāna
i. coꝛ. 10. c tiōe ipſi⁹ dubitare. Vñ igit̄ dt aplš. Qui ſtat vi-
Eodē ca. e deat ne cadat. ¶ Abias ꝓpheta idut⁹ pallio no-
uo/hieroboā de hierl̄z exeūti obuiās coꝛā eo pal
liū ſuū ſcidit in duodecim ptes: diuidēs decimā
ptē hieroboā dedit ⁊ regnū iſrl̄ diuidēdū/⁊ decē
trib⁹ ſibi dādas ex pte dñi nūciauit. Qđ vti꜃ fa
ctū eſt: qꝛ poſt moꝛtē ſalomonis decē trib⁹ a ro-
boā ſalomōis filio receſſerūt/⁊ hieroboā adhe-
ſerūt. Nā cū ppl̄s cōueniſſet moꝛtuo ſalomone:
ip̄m꜃ regē ꝯſtituere vellet: ⁊ ſibi paululū rela-
xari de iugo p ſalomonē īpoſito poſceret: ⁊ ro-
boā ſenū ſpꝛeto cōſilio/qui ſibi cōſulebāt ppl̄o
acq̄eſcere: ⁊ iuuenū q̄ ſecū nutriti fuerāt cōſilio
vſus: petitionē ppl̄i nō audiret: ſ; grauius iugū
cōminat⁹ v̄ba dura poti⁹ reſpōderet. Pr̄ me⁹, in-
quiens cecidit vos flagellis: ego autē vos cedā
ſcoꝛpionib⁹. Minoꝛ digit⁹ me⁹ groſſioꝛ eſt doꝛſo
pr̄is mei. Ppl̄s decē tribuū idignat⁹ ab eo receſ
ſit: et emulū ei⁹ hieroboā regē ſup ſe cōſtituit ⁊
Moꝛalitas. elegit. Que inquiunt nobis ps i dauid: aut q̄ he
reditas i filio iſai? Nūc vade i tabernacula tua
G iſrl̄: ſicut ifra ca. ſequēti reperit̄. ¶ Iſta pñt alle-
gari/ꝙ iuuenes pncipes/atq꜃ reges magis dili-
gūt iuuenes q̄ ſenes: ⁊ illos q̄ ſecū ſunt nutriti/
q̄ puectioꝛes q̄ ſenſu ⁊ fide a ſuis pncipib⁹ ſunt
ꝓbati: quapꝛopter qñ꜃ talib⁹ male accidit: ita
ꝙ ꝓpter tale iuuenile cōſiliū/ppl̄s cōtra eos in-
ſurgit: ⁊ ab ipſis fugit ⁊ recedit. A ſenib⁹ igit̄/nō
a iuuenib⁹ ꝯſiliū eſt petēdū: ⁊ ab ipſis q̄ ſteterāt
coꝛā dauid. i. ab illis q̄ ſapiētib⁹ adheſerunt et
Tob. 4. d q̄s pr̄es nr̄i fideles ⁊ pꝛudētes cōpererūt, eſt ꝯſi
Aliter. liū ⁊ auxiliū inquirendū. Vñ Tob. Cōſiliū a ſa-
piēte require. ¶ Vel illud allegari pōt cōtra du-
riciā ⁊ crudelitatē pꝛincipis vel pꝛelati: et cōtra
minas ⁊ iactātiā eoꝛūdem: que qñ꜃ odiū ppl̄i
generat: ⁊ cōtra ſe ppl̄m ſubditoꝛū excitat: ita
ꝙ ad eū dimittendū ⁊ deponendum, et ad alium
ſubſtituēdum anhelat: ſicut videmus quotidie
ad literam fieri contra crudeles iudices ⁊ pꝛe-
latos: qui tamen ſi minus agerent, et de rigoꝛe
ſuo aliquid pꝛetermitterent: pacifice viuerent,
et honoꝛifice imperarent. Ideo bene dicitur. Mi
Pꝛo. 3. a ſericoꝛdia et veritas cuſtodiunt regem.

¶ Cap. xij. Textus. Venit roboā in ſichē: illuc enim congregatus erat. Moꝛalitatū Capi. x

Hic dꝛ qđ cū roboā
miſiſſet ad adurā pncipē tributoꝝ
b ad ppl̄m reducēdū, occiderunt eū.
Lapidauit eñ eū ois popul⁹ iſrl̄
⁊ moꝛtuus eſt. ¶ Illud pōt allega-
Moꝛalitas. ri de btō ſtephano: q̄ fuit pꝛinceps. i. pꝛimo inci-
piens: qꝛ pꝛim⁹ martyꝛ. Qui cū vellet filios iſrl̄,
iudeos, q̄ a rege chꝛiſto receſſerāt: pdicando et
diſputādo ad ipſum reducere ⁊ conuertere: ab
ipſis fuit crudeliter lapidat⁹. Ipſe v̄o iſraelita
rū. i. iudeoꝛū ppl̄s a ſuo rege chꝛiſto penit⁹ ſe-
gregat⁹: ⁊ alteri regi ſc; hieroboā, q̄ iterp̄tat̄ di-
i. pa. 10. d uiſio ppl̄i. i. diabolo ē colligat⁹. Vñ dr̄. Lapida-
Aliter. uerūt adurā filij iſrl̄, ⁊ moꝛtu⁹ eſt. ¶ Vel expone
i. Io. 4. a alr̄: vt ad ꝓpoſitū. Noli credere oi ſpiritui: ſ; ꝓ-
Aliter. bate ſpūs ſi ex deo ſint. ¶ Vel expone aliter ſicut
Eodē ca. f ſupꝛa ca. x. de lapidibus ⁊c. ¶ Hic dicit̄ ꝙ cū filij
iſrl̄ recedentes a domo dauid, hieroboā inūxiſ-
ſent in regē: timuit ipſe rex ne occaſiōe tēpli ſ po-
pulus oꝛationis ⁊ oblationis cauſa in hieruſalē
reuerteretur: ⁊ ab eius dominio ꝯlaberetur. Fe
cit ergo duos vitulos aureos ⁊ cōflauit: ⁊ ipſos
in bethel facto altari conſtituit: ⁊ conuocato po
pulo dixit. Nolite inquit in hieruſalē aſcēdere:
ecce dij tui iſrl̄ q̄ eduxerūt te de terra egypti. Et
facta ſolēnitate, hoſtias immolauit: ⁊ ſic populū
ad idolatriā traxit: ⁊ ne regnū amitteret, ſe; ſub
ditos ſuos demonib⁹ ſubdidit: ⁊ a vero ⁊ deo et Moꝛali-
tēpli frequētia deuiauit. ¶ Iſtud allega, quō do tas.
mini pꝛo terrenis regnis et diuitijs acquirēdis
vel ſeruādis/qñ꜃ nō verent̄ hoꝛrēda crimina cō A
mittere: ⁊ deo dimiſſo demonib⁹ obedire. Ideo ephe. 5. b
bene dicit aplš ꝙ eſt idoloꝛum ſeruitus. ¶ Vel ſi Aliter.
vis dic ꝙ hieroboam ſignificat demones vel he
reticos: qui ſc; de pallio nouo/ſeu de regno iſrl̄
h. de eccleſia decem trib⁹ ſeu decē ſciſſuras tol-
lunt: qñ cultoꝛes decalogi a dño ſuo ſc; a deo ꝑ-
uertūt: vna v̄o ſola ps regi remanet: ꝓ eo ꝙ ele-
ctoꝛū modic⁹ numer⁹ cū xp̄o remanet et adhe-
ret. Vñ dꝛ. Multi ſunt vocati: pauci vero electi. Mat. 20. b

¶ Cap. xiij. Textus. Et ecce vir dei venit de iuda in ſermōe dñi in bethel. Moꝛalitatum Cap. xi.

Cum hieroboā in
bethel ſup altare nouū vitulis
aureis ſacrificaret: ecce vir dei
venit de iuda: ⁊ exclamauit i ſer
mone dñi cōtra altare dicēs: ꝙ
de domo dauid filii⁹ ioſias noīe
naſceret̄: q̄ ſacerdotes excelſo-
rū ſup eū immolaret: ⁊ oſſa humana cōbureret.
In ſignū cui⁹ dixit/ꝙ ſtatim altare frangeret̄: ⁊
cinis de ip̄o caderet: qđ ⁊ factū ē. Rex v̄o extēſa
manu cōtra ꝓphetā ip̄m capi iuſſit: man⁹ v̄o ei⁹
extēſa ſtatim aruit: ſ; p p̄ces viri dei ad ſanitatē
pſtinā redijt. Tādē v̄o lapſu tpis/oia iſta cōple-
ta fuerūt: qꝛ ſicut dꝛ infra: oſſa ſacerdotū baal ⁊ i. Reg. 23. d
excelſoꝛū/deſup iſtud altare cōbuſta per ioſiā Moꝛalitas.
regē iuda fuerūt. ¶ Iſtud pōt allegari: ꝙ i quo Sap. 11. c
peccat q̄s/in hoc ⁊ punit̄. Qꝛ eñ ſacerdotes in Aliter.
altari p idolatriā peccauerūt: ideo i eodē p ioſie
iuſticiā perierūt. ¶ Vel dic ꝙ altare iſtud ſigni
ficat curiā pꝛincipū vel pꝛelatoꝛū: in quo ſc; vi-
tuli aurei. i. ipſi laſciuiētes diuites adoꝛantur/⁊
ab omnib⁹ honoꝛantur: ſacerdotes qui iſta ido
la in altari iſto colunt ſunt taliū officiales ⁊ ſer-
uitoꝛes: q̄ ſc; in altari ⁊ curia idoli ſui. i. mali do
mini ſui hoſtias. i. pauperes immolāt/⁊ eoꝛum
carnes ſeu ſubſtātiā tēpoꝛalē ſuis idolis. i. ſuis
malis dñis offerūt ⁊ pꝛeſentāt: ⁊ de rapinis ſub-
ditoꝛū oblationes largas ⁊ conuiuia ſuperflua
eis parāt. Vñ iſti ſunt de quib⁹ dicit̄. Qui offert Eccl̄i. 34. d
ſacrificiū de ſubſtātia paupis: quaſi qui offert
filiū in cōſpectu patris. Et bene dicit/filiū in cō-
ſpectu patris: qꝛ mali officiales offerunt patri-
bus deuoꝛandos filios: qñ magiſtris ſuis exhi-
bent ſubditos depꝛedandos: carneſ꜃ pꝛopꝛio-
rum filioꝛū eis offerunt/qñ de ſubſtantijs ſubdi
toꝛū ſuoꝛū que rapiunt eos paſcūt. Sed quid?
Pꝛo certo ſepe occulto dei iudicio/⁊ ioſie. i. ali-
cui⁹ boni viri miniſterio: qñ꜃ fit ꝙ iſti verſa vice
in eodem altari in quo pecudes immolauerunt:
ꝙ etiā ibidem eoꝛum oſſa. i. eoꝛum foꝛtitudo et
diuitie per rapinam poſtea cōcrementur. Iſtud
eñ quotidie videmus/ꝙ ſacerdotes vituloꝛū ⁊ C
idoloꝛū. i. mali officiales ⁊ ballini maloꝛū pꝛin-
cipū ⁊ dominoꝛū: poſt꜃ in ipſoꝛū altari: id eſt in
eoꝛum officio ⁊ curia cui pꝛeſidebāt multas pe-
cudes. i. multos pauperes occiderint ⁊ depꝛeſſe-

rint ⁊ vaſtauerint:⁊ per falſas accuſationes et
actiones deuorandos et exheredandos magi=
ſtris ſuis obtulerint: ipſi ſimili cauſa ab alijs
poſtmodū immolent̄: qꝛ ſcꝫ quādoꝗ ſimili caſu
venit aliqs ioſias.i.aliquis iuſtꝰ iudex/ꝗ ipſoꝝ
iniquitates reperit:⁊ ſic ipſos deponi/depreda=
ri ⁊ tribulari in eodē altari.i.i eodē officio ⁊ cu=
Eſa.33.a ria vbi alios moleſtauerūt ꝓcurat. Ideo bene di
cit Eſa. Ve ꝗ predaris nōne et ipſe predaberis?
Eodē ca.b qꝛ cū cōſummaueris depdationē/depredaberis.
¶Hic habes ꝙ ꝓphete qui venit de iuda ad in=
crepādum hieroboam/fuerat a domino prohi=
bitum: ꝙ illic non comederet/nec aquā biberet:
nec per viam qua venerat rediret. Cū igitur per
aliā viā in hierl'm recederet: audiuit quidā fal=
ſus ꝓpheta qui in bethel ſenex in lecto iacebat/
ꝗ vir dei dixiſſet:⁊ qualiter oſſa ꝓphetarū ⁊ ſa=
cerdotum concremanda pdixiſſet:⁊ quō altare
fractū eſſet decidētibus cineribus: manus vero
regis exaruiſſet:⁊ ad preces eiꝰ ſana facta eſſet.
Aſinū ſibi ſterni fecit/vadēs poſt virū dei/ipſum
ſubter terebinthū inuenit:⁊ ad reuertendum et
D comedendū in domū propriā inuitauit. Cui cū
rūderet ſe nō poſſe cum a dño ſibi eſſet prohibi=
tum: ſuperaddidit ꝓpheta/dicēs. Et ego ꝓphe=
ta ſum ſicut ⁊ tu:⁊ precepit mihi dñs ꝙ comedē
di gratia te reducā. Igitur vir deceptus poſt eū
redijt. Et dū comederet/apud eum ſermo dei ad
ipſum malū prophetam factus eſt:⁊ viro dei ſic
intulit ac dixit. Quid inquit inobediens fuiſti
verbo dñi:⁊ reuerſus panem in hoc loco come=
diſti? Ecce non inferet̄ cadauer tuū in ſepulchꝛū
patrū tuorū. Quod ⁊ factum eſt: qꝛ ſcꝫ dum poſt
prandiū recederet/a leone occiſus fuit:⁊ in be=
thel delatꝰ extitit ⁊ ſepultus. ¶In his poſſunt
Morali= multa notari. Et primo quidē, ꝙ nulli eſt cito cō
tas. ſentiendū maxime illi quantuncūꝗ ꝓpheta vel
ſanctus appareat/contra dei precepta et ꝓhibi=
tiones credendum: cuius tñ contrariū faciunt
illi/qui hypocritis ⁊ hereticis credunt:⁊ ſimpli=
citer dei mandata propter eorum ſuggeſtiones
ptereunt ⁊ a veritatis itinere retrocedūt:⁊ ipſis
credūt fatue/qñ ſeipſos eſſe ꝓphetas dñi: id eſt
iuſtos ⁊ catholicos eſſe dicūt: quapropter ſepe
fit ꝙ proinde a diabolo deuorantur:⁊ ꝙ triſtitie
premium inde recipiunt ⁊ acquirunt. Ideo bene
1.ioā.4.a dicitur. Nolite credere omni ſpiritui: ſed proba=
te ſpiritus ſi ex deo ſint. Sic enim videntur dece
pti ſchiſmatici p hereticos: qꝛ ſcꝫ ipſos eſſe pro=
phetas ⁊ dei nūcios eſtimauerūt: propter quod
E ipſis ſimpliciter crediderunt. Sic etiā quotidie
Aliter. decipiuntur ſimplices per hypocritas ⁊ innocē=
tes ⁊c. ¶Vel dic ꝙ iſte vir dei ſignificat pdicato
rem: qui ad redarguendū idolatras.i.peccato=
res: et ad oſtendendum eis penā futurā mittit̄:
et ꝙ hic non comedat ſeu bibat.i.de mūdi diui=
tijs nihil cupiat: ꝙꝗ p viā qua venit/nō redeat
i.ꝙ a via ſumpte ꝓfeſſionis ⁊ penitētie nullate=
nus retrocedat/ſibi in ſcriptura a dño ꝓhibet̄/
Lu.17.g dicēte, Qui in agro eſt, non reſpiciat retro. Me=
mores eſtote vxoris loth. Sed quid? Pro certo
talis bonus propheta ⁊ predicator quādoꝗ in=
uenit falſos ꝓphetas et predicatores, bonorum
huius ſeculi amatores: qui ſcꝫ comedere ⁊ bibe=
re: id eſt bona temporalia diligere ſibi ſuggerūt
⁊ ſic a via perfectiōis ipſum retrocedere faciūt:
⁊ peruertunt: et ſic in manus leonis diaboli fina
liter ipſum tradunt: et a ſepulchꝛis patrum ſuo
rum: id eſt a gloria paradiſi ipſum priuant occa=
ſionaliter ⁊ repellunt. Igitur tali modo ſugge=
ſtori non eſt credendum Unde. Non audies ver
Deu.13.a ba illius prophete aut ſomniatoris. ¶Vel iſta
allega ad oſtendendum quanta eſt ſeueritas di=
uine iuſtitie: que iſti prophete propter ſimplici=
tatem non pepercit: ſed propter inobedientiam
ipſum leoni occidendum conceſſit. Quid ergo
vbi non ex tentatione vel ex ſimplicitate delin=
quitur: ſed ſciēter mādatum dñi preteritur? Si F
eñ in viridi hoc faciūt, in arido quid fiet? ¶Vel Lu.23.d
iſtud allega ꝙ ſpiritus ſanctꝰ qñꝗ p os malorū, Aliter.
ſicut hic patet per iſtum malum prophetam/
pena viri dei ꝓphetatur: vt ſcilicet ꝗ per os eius
deceptꝰ fuerat, per os eius etiā puniret̄. ¶Vel Aliter.
iſtud allega ſm gloſſam Gregorij: qđ iſte vir de
inobediendo grauiter peccauit: quod ſubſecu=
ta pena monſtrauit. Inobedientia tamē eiuſdē
prophete in morte eiꝰ purgata fuit: qđ ex hoc
apparet vt ait: quia poſt mortē leo non comedit
de cadauere/nec aſinū leſit. ¶Vel iſtud allega/ꝙ
modica ſunt apud deū mors vel afflictio iuſtorū
in vita iſta: dum tamē ſpūale cōmodū ſubſequat̄:
qñ ſcꝫ ꝓpter vnā inobediētiā dei/virū leoni oc=
cidendū voluit tradere: vt ipſum poſſet a reatu
cōmiſſe inobedientie: ꝗ etiā nō ex malicia cōmiſ= Heb.10.f
ſa fuerat/extirpare. Bene ergo dicit̄: ꝙ horrēdū 1.Cor.5.b
eſt incidere in manus dei viuentis. Tradidi eū Aliter.
ſathane in interitum carnis/vt ſpūs ſaluus fiat.
¶Vel illud allega cōtra inanē gloriam: qꝛ ſcꝫ ſm
quoſdā iſte vidēs miracula p ſe facta/inani glo=
ria intumuit: quapropter deꝰ manū ſuā laxauit
vt inobediens fieret:⁊ ſic ipſum poſtea puniuit. Aliter.
¶Vir dei recedens de bethel ſuper aſinū leonē
in itinere obuiam habuit: qui in eū irruens mox
occidit: poſtꝗ vero occidiſſet eū/cadauer eiꝰ non
tetigit: imo iuxta corpus ſedēs: nec de eo come=
dit/nec etiam aſinum leſit. Quod videns malus
propheta qui eū deceperat/vt predictū eſt:⁊ qui G
ſm Joſephū pnceps ſacerdotū idolorū erat: ca=
dauer eiꝰ in ſepulchꝛo ſuo ſepeliuit:⁊ filijs ſuis
ꝙ ſe cū moreret̄ in eodē ſepelirent/diſtrictiꝰ im=
perauit. Cū mortuꝰ inquit fuero/in ſepulchꝛo
in quo vir dei ſepultꝰ eſt me ſepelite. Predixerat
eñ vir dei/ꝙ oſſa ſacerdotū idolorum de ſepul= 4.re.23.d
chꝛis ſuis extracta ſup altare ꝯburent̄ finaliter
per ioſiam/ſicut predictū eſt. Cōtra qđ iſte malꝰ
propheta voluit ſibi prouidere. Quod ⁊ factum
eſt: qꝛ ſicut dicit̄ infra. Joſias oſſa malorū pro=
phetarum ⁊ ſacerdotum in altari bethel in quo
idolis ſacrificauerāt/cōbuſſit. Uerūtamen oſſi=
bus iſtius mali prophete/pro eo ꝙ cum oſſibꝰ
viri dei ſepulta erant pepercit: ipſaꝗ nec tetigit Moralitas.
nec combuſſit. ¶Iſte vir dei qui propter leuem
culpā inobediētie ſeu vane glorie fuit leoni tra=
ditus: ſignificat ꝓprie ſanctos martyres, qui ſcꝫ
vel ad maiorē cumulū meritorū, vel ad purga=
tionem aliquorum que preceſſerāt delictorum:
leoni.i.mundi tyrānis occidendi a dño traditi
ſunt. Sed in multis ſic factū eſt: ꝙ poſt mortem
eius viſis miraculis, ipſi leones ⁊ tyranni ipſos
perſequi ceſſauerūt: quinimo iuxta eos per fidē
ſederūt:⁊ quos viuētes pſecuti ſunt mortuos
honorauerūt:⁊ eiſdē a ſe occiſis, necnon eorum
aſinis.i.ipſorum deuotis et ſeruitoribus obſe=
quium ⁊ cuſtodiam prebuerunt: ſicut patuit de H
multis, qui ad honorem eorū eccleſias edifica=
uerunt:⁊ religiones etiā dotauerūt. ¶Vel iſtud Aliter.
allega ad cōmendationē animi generoſi: qui ſcꝫ
non dignatur ſeuire in hominē mortuum, ſed in
viuum.i.in inimicū ſuū pauperem ⁊ depreſſum:
ſed potius ꝗdiu videt eum viuum.i.potentem
ſe defendere vel robuſtū: quinimo ſic debet eſſe,
ꝙ poſtꝗ leo id eſt aliquis generoſus homo ali=
quem dum viuit.i.dum inuenit ipſum potentem
⁊ rebellē ⁊ recalcitrantē, impugnauerit: ſi cōti=
git ꝙ eum occidat.i.ꝙ eum ſuperet atꝗ vincat:
ſtatim debet ab impugnatiōe ceſſare:⁊ in ipſum
amplius non ſeuire. Quod eſt contra multos:
qui nō ſolum ſeuiunt in viuos, imo etiā in mor=

tuos inimicos. Et hoc qꝛ cadauer eoꝝ.i.filios ꝛ
ſuperſtites eoꝝ dē: et aſinū.i.bona eoꝝ tēpora-
lia: vel ſeruitores ꝛ familiares deuorāt.i.eos
rapinis et moleſtijs lacerant atqꝫ grauāt. Unde
dr. Quē pſequeris rex iſrael: quē pſequeris? Ca
nem mortuū ꝛ pulicē vnū? Quaſi diceret. Nō eſt
Aliter. gloria pſequi hominē impotētē. ¶ Uel ſi vis dic/
ꝙ leo eſt bonus princeps vel prelatus: qui reue
ra nō debet de cadauere vel aſino comedere vel
ledere.i.non debet pauperes rapiēdo ledere vel
Eſa.11.b grauare: ſed potiꝰ iuxta eos ſedere ꝛ eos defen
dere, regere ꝛ iuuare. Uñ Eſa. Leo et agnꝰ ſimul
morabūtur. Quia breuiter/dato ꝙ leo.i.pnceps
leoninꝰ inuadat viuos.i.diuites ꝛ potētes: cada
uera tamē ꝛ aſinos.i.depreſſos ꝛ pauperes mi-
A ſeros nunqꝫ dꝫ grauare/ſed potius defendere ꝛ
facere liberos ꝛ immunes. Qd tñ eſt cōtra igna-
ros principes/qui ſcꝫ ſunt ad inuadendū hoſtes
ſuos ꝛ potētes deſides: cōtra tñ miſeros ſubdi-
Aliter. tos ſunt rapaces. ¶ Uel ſi vis allega iſta de bona
ſocietate: qualr pficit. Sepe eñ fit ꝙ deꝰ pter
bonoꝝ ſocietatē malis parcit: ꝛ ioſias oſſa mali
Geñ.18.q prophete non tetigit: quia ipſum cum ſancto vi-
ro tumulatū inuenit. Sicut etiā ptꝫ: vbi propter
act.7 decem bonos ſi inuenirent in ʒodoma/toti ciui-
tati dñs ſe parcere pmittit. Sicut etiā in paulo
apparuit: pter quē dominus oēs animas que
erāt in naui/a ſubmerſione ſaluauit. Bonum eſt
igitur bonis aſſociari: ꝛ cū ipſis perſonaliter co
pulari: qꝛ ſcꝫ exinde homo bonus efficitur: ꝛ eo-
rum orationibus adiuuatur. Pſal. Cum ſancto
pſ.17.b ſanctus eris/et cū peruerſo puerteris ꝛc. ¶ Uel
Aliter. etiā de ſepulchris allega: qꝛ ſcꝫ bonum eſt in ec-
cleſijs et cemiterijs vbi ſancti homines ſepulti
ſunt ſepeliri: vt cum ioſias rex.i.xps iniquos in
iudicio cōburet: ſibi ex ſocietate ſanctoꝝ ꝛ pci-
bus poſcit parci. Uñ dr. Proiecerūt mortuum in
4.re.13.d ſepulchꝝ heliſei. At vbi tetigit corpus prophe-
te/reuixit homo ꝛ ſtetit ſupra pedes ſuos.

¶ Capitu.xiiij. Textus.

B In illo tēpore egrotauit abia filius hie-
roboam. Moralitatum Ca. xij.

Hec cap.xiiij.et.xv.

ponit quomodo ſeſach rex egypti
cōtra roboā aſcendit: ꝛ ſcuta au-
rea abſtulit: loco quoꝝ roboam
erea fabricauit. Sꝫ de hoc vide ſu
3.re.14.g pra: vbi plene de hoc dixi. ¶ hic ponitur de vxo-
Eodē ca.a re hieroboam/que habitū cōmutauit: ꝛ de filio
moribundo abiam prophetā interrogauit. Qui
qꝫuis videre nequiret/ipſam tñ in ſpū ſtatim co
gnouit: ꝛ ſibi filij mortem ꝛ domus deſtructio
nem predixit. Ingredere inquit vxor hieroboā.
Quare te alienā ſimulas? Ego autē ad te miſſus
Moralitas. ſum durus nunciꝰ. ¶ Iſtud poteſt allegari cōtra
hypocritas: qui ſcilꝫ habitum conuerſationis
ſue mutant: et alios qꝫ ſint ſe eſſe ſimulant/ vt
alios decipiant et ſeducant: prophetam tamen
chriſtum decipere nequeunt: quia ſcꝫ nō ad ve-
ſtes/ſed ad perſonā.i.nō ad cōuerſationem/ſed
ad conſcientiam: nō ad famam/ſed ad vitā ſolet
aſpicere: et ideo ipſos aperte cognoſcit, ipſiſqꝫ
durum mortis eterne nuncium ſolet finaliter re-
portare. Nihil enim valet apud eū diſſimulatio
heb.4.d qualiſcūqꝫ: qꝛ ſicut dicit Apoſtolꝰ. Omnia nuda
Ca.xv.a ꝛ aperta ſunt oculis eiꝰ. ¶ hic ca.xv. fit mentio
de bello abie regis iuda contra hieroboam: ſed
2.paral.13.a de hoc plenius vide.ij. Paral. Ibi etiam dicitur
ꝙ hieroboā octoginta milia hominum contra
abiā congregauit: ſed abia ad dominum recur-
rēs/etiam de cultu diuino qui in templo fiebat/
ꝛ de candelabro altaris ꝛ miniſtris gloriās ꝛ ipꝫ C
hieroboā ꝛ ppłm eius q̇ a deo receſſerat vilipen-
dēs, bellū ɔmiſit: ꝛ octogita milia iterfecit. ¶ Qd Moralitas
ad hoc allegari pōt: qd illi q̇ in multitudine exer
citus gł'iant: faciliter ab illis q̇ cōfidūt in dño (qꝫ
uis pauci ſint) ſuperant. ¶ Ibidem ꝛ hic ſupra. 2.pa.13.a
xliij.ca.dicit qd q̇cunqꝫ ipſi hieroboā regi iſrael
munera apportabat, ſacerdos idolorum fiebat.
¶ Sic vero hodie apud malos reges, ideſt apud Moralitas
malos prelatos: iſti q̇ manus ſuas implent.i.qui
manibus plenis nō vacuis ad eos veniūt, ac mu
nera offerūt ꝛ pmittūt ſacerdotes ꝛ beneficiati ab
eis fiunt. Uñ Luc. Date ꝛ dabit vobis. Uñ ſimo- Luc.6.f
niaci plati vident dicere illud apoſtoli. Si ſpūa- 2.cor.9.b.
lia ſeminauimus vobis: nō magnum eſt, ſi veſtra
carnalia metamus, ideſt ſi beneficia, officia ſpiri-
tualia ꝛ eccleſiaſtica conferimus, etiam munera
carnalia vel temporalia habeamus.

¶ Capitu.xvi. Textus.

Factus eſt aūt ſermo dñi ad Iehu filium
Anani. Moralitatum Ca. xiij.

Baaſa occidit

Nabad filiū hieroboā regē
iſrael, ꝛ omnē domū hiero-
boā vſqꝫ ad mingentem ad
parietē: ꝛ regnauit pro eo.
Tādē vero qꝛ iſte peſſimus A
fuit, ꝛ quendam pphetā ſi-
bi ɔminantē occidit. Idō ʒam
bri filiū eius hela q̇ poſt ipꝫ
regnauit, ebriū ꝛ temulētū occidit: ꝛ p eo in iſrael
imperauit: ꝛ totā parētelā Baaſa iterfecit. Uerū
tñ ſatis cito poſt cū ppl's pter occaſionē necis
dñi ſui ɔ eū inſurgeret: ad palatiū fugit ꝛ ſe cuꝫ
palatio cōcremauit. ¶ Iſta poſſunt allegari quō Moralitas
deus punit malos p malos: ꝛ quō deꝰ vtit mini-
ſterio maloꝝ hoim ad malos alios puniēdos: q̇n
immo ꝛ deꝰ vt cōiter iudicia ſua rōnabilia p ma-
los angelos exequit: ꝛ ſic hō malus p malū ange
lū punit. Idō de punitione egyptioꝝ dr in Pſalm. pſ.77.c
quod dominus miſit in eos irā indignatiōis ſue:
immiſſionē ꝛ irā per angelos malos: ſicut etiam
hic patet: vbi domum hieroboam fuiſſe deſtru-
ctam: ꝛ deus domum baaſa per ʒambi deſtruxit. Aliter
¶ Uel allega quod iuſticia dei quandoqꝫ punit fi
lios pro peccato patrum: ꝛ maxime quando ſunt
paternorum criminum ſucceſſores: ſicut patet
de hieroboam ꝛ Baaſa, quibus dominus com-
minatus eſt: ꝛ tamen non ipſos, ſed eorum filios Tre 5.b
diſſipauit. Patres noſtri peccauerunt, ꝛ nō ſunt: Aliter
ꝛ nos iniquitates eorum portauimus. ¶ Uel dic
quod dato ꝙ deus aliquem puniendum decer-
nat: ꝛ ex hoc in manus alicuius peſſimi ipm tra- E
dat: ipſe tñ malus q̇ eū occidit propter hoc non
minus punitur: qꝛ ſcꝫ deus malā volūtatē occidē
di ſibi nō dedit: cum deus non ſit autor mali: ſed
male volūtati ſue ipſum occidendū applicat atqꝫ
tradit. ſicut patet ꝙ dato ꝙ ex dei iudicio hela ce
ciderit, ꝛ a ʒambri occiſus fuerit: tamen ipſe ʒam
bri ex hoc nō excuſat: qꝛ ſcꝫ ad dominū ſuū occi-
dendū nō amor diuine iuſticie: ſed regni ambitio
ipſum mouit: deus ꝟo malicia ꝛ pditione ipſius
ad occidendū aliū vſus fuit: ꝛ ideo iſte in tali re-
gno proſperitatē nō inuenit, ſed turpiter per-
ijt ꝛ deceſſit. Et ſic duo in iſto actu concurrunt,
ſcꝫ dei iuſticia, que occulte ordinat iſti mortem: ꝛ
mala volūtas alterius/que vlterius aliam inue-
nit ſibi cauſam. Unde dr. Erunt duo molentes in Lu.17.g
mola vna, ſcꝫ deꝰ ꝛ homicida: vnꝰ aſſumet.i.excu-
ſabit: ꝛ alter relinquet in culpa, ſcꝫ homo malus. Aliter
¶ Uel dic ꝙ iſta pñt allegari: ꝙ in quo peccat q̇s Sap.11.c

in hoc ⁊ punit̃: q2 vcȝ ſepe fit ꝙ ille qui aliū ledit, eodē gladio leſionis ꝑ aliū tādē perit: ſicut ptȝ hic ꝙ baaſa domū hieroboā deſtruxerat: ⁊ multos iniuſte occiderat. Ideo iuſto dei iudicio factum eſt: vt alter domū eiꝰ deſtrueret, ⁊ amicos
Mat.7.a ⁊ filios enecaret. Ideo bene dr. Eodem iudicio quo menſi fueritis, remetiet̃ vobis. Uñ quotidie videmꝰ ꝙ ambitioſi q̄ cōtra regē iſrael. i. cōtra aliquē p̄latū vel beneficiatū inſurgūt: vt regnent loco eius: ⁊ vt obtineāt ſtatū eius, ipſumq̄ occi-
F dūt. i. accuſant, infamāt ⁊ deponi ꝓcurant, ⁊ ſic locū eoꝝ malicioſe occupāt ⁊ vſurpant: ſicut fecit baaſa de nadab. Tādem inueniūt in ſe vel in ſuis q̄ ſilr̃ eis faciāt, ⁊ q̄ de regno vel officio eos expellant ⁊ inſurgāt: vt ptȝ hic de zābri q̄ regnū baaſa ipſo occiſo poſſedit. Ideo bene dicit Seneca in prouerb. Ab altero expecta qđ alteri fe-
Aliter. ceris. ¶ Uel iſta cōtra ambitioſos gn̄aliter: qui ſcȝ nō ceſſant. i. more zābri cōtra regē iſrael. i. cōtra aliquē bonū p̄latū inſurgere: vt ſic poſſint regnū ⁊ p̄lationē ipſius obtinere. Qđ cū obtinere poſſint, ſcȝ regnū ⁊ p̄lationem ipſius: tñ vix aut nunq̄ ibi proſpere viuunt: quinimo palatiū ſuū eccleſiā vel officiū vel cellariū ſibi cōmiſſum, rapinis ⁊ exactionibꝰ cōburūt: ſeipſos per auariciā ⁊ luxuriā in p̄nti, ⁊ per gehennā perpetuā in futuro ſuccēdūt. Et etiā ad literā q̄nq̄ fit ꝙ talis pp̄ls ſubditoꝝ cōtra tales inſurgit: ꝓpter quod
4.Reg.9.g etiā tēporales penas habēt. Uñ dr. Nunq̄d pax pōt eſſe zambri, q̄ interficit dn̄m ſuū? Dieſq̄ ſuos
Eodē.c.d in triſtitia ⁊ dolore finiūt ⁊ cōſumūt. ¶ Cū enim in populo iſraelitico ageret̃ de rege eligendo populus diuiſus eſt in duas partes: ⁊ vna pars ſequebatur zambri, alia vero ſequebatur Thebin: finaliter tamen zambri qui interpretatur amaricans, p̄ualuit: Thebin vero q̄ interpretat̃ bonꝰ
Moralitas mihi, ſuccubuit. ¶ Sic v̄o quotidie fit in electionibus prelatorū: q2 vcȝ populus eligens in duas
G partes diuiditur: ⁊ vna pars vnum, alia aliū ſequitur. Ita ꝙ vix aut nunq̄ in vnum conſentire
1.Reg.11.c videnṫ. Unde. Diſperſi ſunt, ita ꝙ nō inuenirent̃ duo pariter. Uerū tñ ſic fit finaliter ꝙ amaricās i. ille qui eſt amarus ⁊ malus preualet: thebin vero. i. ille qui bonus eſt aliis, dimittitur impromotus: q2 ꝑ certo ſepe fit ꝙ deteriores plures pro parte ſua reperiunt: meliores vero deficiunt et
Gen.25.c ſuccumbūt. Unde in Gene. Maior ſeruiet minori.
3.reg.16.g hic agitur de reedificatione hierico: ſed hoc quō factum eſt vide.

¶ Capi. xvii. Textus.

Et dixit Helias theſbites de habitatoribus galaad ad achab. Moralitatum

Capitulum xiiii.

Cum Jezabel vxor achab prophetas domini occidiſſet: ⁊ ip̄e achab rex iſrael idolū baal feciſſet: ꝓpter quod Helias ſiccitatē triū annoꝝ futuram in terra iſrael predixit: et dominꝰ volēs eū ab impietate achab ⁊ iezabel ſeruare, v̄ba talia ſibi dixit. Recede hinc (inquit) ⁊ vade cōtra oriētem: ⁊ abſcondere in torrēte carith, qui eſt cōtra iordanē: ⁊ de torrēte ibi bibas: coruiſq̄ p̄cepi vt paſcāt te. Quod factum eſt. Quia ſcȝ cū illic abſconditus moraretur, corui offere-
H bāt ſibi panem ⁊ carnes mane ⁊ veſpere: ⁊ bibebat de torrēte. Poſtea vero ſiccatus eſt torrens nō enim pluerat dominꝰ ſuꝑ terrā: ⁊ ideo neceſſe habuit de loco illo recedere: ⁊ in ſareptā ſydonioꝝ vt ibi nutriret̃ a muliere vidua pertrāſire. Quā ſcȝ colligentē duo ligna inuenit: q̄ ipſum in domo ſua recepit ⁊ de mādato dn̄i ipſum pauit. Uade (inq̄t dn̄s) in ſareptam ſydonioꝝ: ibi enim
precepi mulieri vidue vt paſcat te. ¶ Iſtud exponunt aliqui allegorice. Dicunt enim ꝙ Helias eſt Allegoria.
chriſtus: torrens carith qui interpretat̃ cōciſio, diuiſio vel cognitio, chriſti paſſionē deſignat: in qua etiam trans torrentem legitur acceſſiſſe: et in qua caro ſua fuit cōciſa: ⁊ ſynagoga ab eo diuiſa: ⁊ charitas eius ad nos, quāta fuerit cognita eſt ⁊ viſa. Igitur chriſtus verus Helias, ſcȝ ab iſto mūdo receſſit: ⁊ ad torrentē. i. ad fluctus paſſionis, ⁊ ad fluxum noſtre mortalitatis acceſſit: vbi ſcȝ abſconditꝰ extitit, inquantū diuinitatis ſue potētia ibidē ſub mortalitatis imagine latitauit. Abacuk. Ibi abſcondita eſt fortitudo eius. Abac.3.a
Et ibi etiam de torrente noſtre mortalitatis ⁊ fluxibilitatis guſtauit. Pſal. De torrente in via bibet. Tūc vero corui. i. peccatores ad eū per fidē Ps.109.b
venerūt: ⁊ eū pane ⁊ carnibꝰ. i. proprijs elemoſynis ⁊ bonis operibus, necnō euchariſtie fide ⁊ ſacrificio pauerūt ⁊ recreauerūt: ⁊ ipſum ꝑ deuotionem ꝓpriā nutriūt. Qualis coruus vnq̄ fuit A
paulus, q̄ prius carnes martyrum deuorauit: et poſtea ipſas p̄dicādo alijs per fidē comedendas tradidit: ⁊ deo carnes immaculati agni obtulit. Uel carnes. i. carnales: panes. i. iuſtos ad fidem eius cōuertit: ⁊ ſic pane ⁊ carnibus iſte coruus heliā xp̄m pauit. Qđ etiā ad elemoſynarios referri pōt ꝑ quos in ꝑſona pauperū dn̄s ſe nutriri dicit. Unde Eſa. Reficite laſſum: ⁊ hoc meū refrigeriū. Itū etiam alius coruus. ſ. ethiops, q̄ ꝑ Eſa.28.c
Philippū credidit, ſicut dr in Act. ap̄lo. Proprijs carnibus ipſum pauit: inquātū ꝓpriā vitā carnalē eius fidei ⁊ ſeruitio ſubiugauit. Unde Job. Act.8.f
Quis det de carnibus ſuis vt ſaturemur? Uel de alienis carnibꝰ. ſ. carnalibꝰ peccatoribꝰ: quos tādem idē ethiops ad fidē dicit̃ cōuertiſſe. Finaliter tñ iſte helias xp̄s, ſiccato torrente mortalitatis ꝑ reſurrectionē ad viduā gentilē. i. ad gentilitatē iam diu a gratia dei viduatā: ſicut dr. Heu Job.31.d
mulier vidua ego ſum: mortuus eſt em̄ vir meꝰ: 2.reg.14.b
ꝑ fidē tranſiuit: q̄ ipſum ⁊ fidē eiꝰ recepit: ⁊ duo ligna. i. crucem ⁊ paſſionē collegit ⁊ credit: ⁊ eū fide ⁊ operibꝰ in domo. i. in cōſcia vel patria aluit
et refecit. Unde iſta ſydoniſſa videtur fuiſſe illa Mat.15.c.
que a finibus tyri ⁊ ſydonis egreſſa clamabat (et intellige mulierem de illa ꝓgenie.) Miſerere mei
fili dauid. Dicq̄ iſta mulier gētilis eſt aīa peccatrix: quā ꝑ certo cū verus helias xp̄s colligentē B
ligna. i. habētem memoriā ⁊ deuotionem ad crucem ⁊ ad paſſionem reperit: libenter ad eam per gratiā venit: et de farina ſue deuotionis, et de oleo ſue cōpaſſiōis comedit, ⁊ ipſam in lecytho cordis multiplicat et cuſtodit: quouſq̄ deus pater pluuiam eterne conſolationis eidem tribuit atq̄ mittit. Hydria inquit farine non deficiet, nec lecythus olei minuetur quouſq̄ deſuper detur
pluuia. ¶ Uel iſta exponantur myſtice: ⁊ dicatur Aliter.
ꝙ helias propheta qui ſe ſtare in conſpectu domini dicebat. Uiuit inquit dominus in cuius con 4.Reg.3.b
ſpectu ſto ſignificat eccleſiaſticum bonū vel religioſum: qui ſcȝ Achab peſſimum regem diabolū, ⁊ Jeſabel peſſimam mulierem, ſcȝ carnem vel mūdi proſperitatem, que ſcȝ prophetas domini. i. ſanctos viros non ceſſat ſpiritualiter occidere: formidans et metuens, ex domini mandato ad torrentem deuotiōis ⁊ religionis in clauſtro vel cauerna humilitatis latibulo ſe abſcondit: et a mundi gloria et turba negotiorum ſecularium ſe ſubtrahit et ſuſtollit: vbi proculdubio ex diuina prouidentia ſibi non deficit aliquid; quia

ſcꝫ per ipſos coruos.i.per ipſos ſeculares ⁊ pec
catores,⁊ per ipſos etiam crudeles p̄ncipes ſecu
lares aliquotiēs eos deus nutrit inquantū ſcꝫ
ipſos malos hoīes ad ꝓuidendū ⁊ cōpatiēdum
C ſuis ſanctis ſeruitoribꝰ occulte inſpirat ⁊ indu-
Exo.3.g cit. Ad qđ facit exemplum de egyptijs: qui filijs
Sap.10.d iſrael nutu dei vaſa aurea accōmodauerunt, ⁊
eos de theſauris ꝓprijs ditauerunt. Et in libro
Sap. Juſti tulerunt ſpolia impiorū. Multa enim
monaſteria fundauerūt multi peſſimi vſurarij:
eleemoſynas ⁊ lautas pitantias religioſis dede-
runt:⁊ corui Heliam latitantem in dei nutu ſpiri
tualiter nutriuerūt. Non timeat igitur aliquis
ꝓpter inopiā in religione ſe abſcōdere: qꝛ potēs
eſt deus ⁊ per coruos ⁊ per viduā ſareptanā. i.
per malos ⁊ bonos eidē neceſſaria miniſtrare.
Ideo de abſconſione noſtra a mūdi gloria dr. La
Ruth.3.a uare igitur ⁊ vngere, ⁊ induere cultioribꝰ veſti-
mentis, ⁊ deſcēde in areā booz. Nō te videat hō.
Eodē.c.b ¶Sicut dr hic, vidua ſareptana cui p̄ceperat do
minꝰ ꝙ Heliā nutriret: non habebat niſi modicū
farine in hydria, ⁊ modicū olei in lecytho, q̄ nimo
ſicut in textu dr: ipſa duo ligna colligebat, vt pa
nē ſubcinericiū faceret, ⁊ inde vna cū filio mādu
caret. En inquit colligo duo ligna, vt faciā illud
mihi ⁊ filio meo, vt comedamꝰ ⁊ moriamur: quaſi
diceret. Neceſſe erit mori iſtis conſumptis, cū nō
habeamus amplꝰ: qđ comedamus. Igitur He-
lias qñ venit ⁊ inuenit ipſam primitus aquam
petijt. Da mihi inquit paululum aque vt bibā.
Ad quam apportandā vidua ꝓperante, clamās
poſt eam ſubiungit. Affer mihi inquit et bucel-
D lā panis in manu tua. A quo cū ipſa ſe excuſaret,
ꝙ illud qđ habebat, ſibi ⁊ filio ſuo nō ſufficiebat.
Reſpondit. Primum inquit mihi de ipſa farina
fac ſubcinericium panem: tibi autem ⁊ filio tuo
poſtea. Hoc enim dicit dñs, ꝙ hydria farine non
deficiet: ⁊ lecythus olei non minuetur, quouſqꝫ
dederit dñs pluuiam ſuper terram. Quo audito
vidua ſubcinericiū panem ꝓphete fecit: ⁊ extunc
q̄diu durauit ſterilitas, tā farina q̄ oleū non de-
Moralitas fecit. ¶Iſta poſſunt allegari exēplariter ⁊ myſti
ce ad plura. Et primo exēplariter ad hoc pōt in-
duci, ꝙ ſi facis ſtulto aliquam gratiam: nō cōtē-
tus ipſe, ſtatim importune petit aliā. Sic hic fe-
cit Helias, cui non ſuffecit impetraſſe ſolā aquā
quā petierat: imo ⁊ bucellā panis protinus po-
ſtulauit. Ideo inter ruſticos eſt ꝓuerbium. Si
datis ſtulto caſeū, q̄rit a vobis panem. Et in hoc
etiam qđ ſequitur, tales importuni helie cōparā
tur: qꝛ ſcꝫ non curant quantum hoi remaneat: dū
tñ ſibi ante oia qđ appetunt, concedat. Fac mihi
primū inquiūt: tibi autē ⁊ filio tuo poſtea facies:
cū tñ nullus ab alio debet petere illud qđ neceſ-
ſariū videt ſibi eſſe: quinimo in omni gratia ſem-
per eſt ratio ne egeat attendenda. Contra quos
importunos dicit Sene. Nihil petas qđ negatu-
Aliter. rus fuiſti. ¶Uel etiam iſta exemplariter poſſunt
allegari: ꝙ qñ aliqua vidua. i. aliqua perſona He
liā. i. bonos religioſos ⁊ ſanctos viros, ſeu xp̄m
in pſona pauperū nutrit: et in vſu pietatis bona
E ſua: farinā ⁊ oleū. i. cibos ⁊ victualia liberter ex-
pendit: ⁊ q̄uis parū habeat: manū tñ ad miſerē
dū alijs pſonis clementer extendit. Et ergo diui
na prouidentia ſibi non deficit: ſed potius bona
Luc.3.f ſua ex hoc multiplicat. Ideo bene dr. Date et da
Prou.28.d bitur vobis. Et Prouer. Qui dat pauperi nō in-
digebit. Sicut de Joanne eleemoſynario legit,
ꝙ cū oia pauperibus tribuiſſet: ita ꝙ nihil in ar-
cis remanſiſſet ſibi: nihilominus ſperans in deū,
in craſtinū ad arcas redijt: et ipſas plenas fru-
mentis inuenit: ⁊ ideo nunq̄ dꝫ virū miſericordē
penuria bonorū terrere: ſed potiꝰ debet paupe-
ribus largiter dare: qꝛ potens eſt deus ⁊ ipſi bo
na ſua modica multipliciter facere abundare.
Uñ in Prouer. dr. Qđ alij diuidunt ꝓpria et ditio Prou.11.d
res fiunt: alij vero rapiunt non ſua: et ſemper in
egeſtate ſunt. Uñ Apl's. Potens eſt eīm deus oēm 2.Co.9.b
gratiam abundare facere in vobis ⁊c. Et iterum
Hilarē datorem diligit deus. ¶Uel dic myſtice, ꝙ Aliter.
iſta vidua eſt eccleſia vel aīa: que ſcꝫ duo ligna. i.
crucē xp̄i: que cōſiſtit ad minus ex duobꝰ lignis,
p deuotionē colligit farinā ſacre ſcripture, oleū-
qꝫ diuine gratie habet in hydria ⁊ in lecytho cor-
dis: cuſtodit ⁊ filiū ſuū. i. fidelē populū inde nu-
trit. Ab iſta igit helias. i. xp̄s plura petit. ſ. primo
aquā que faciliter ſorbetur. i. opera facilia: dein
de ſi adhuc ipſam obediētem videat: petit ab ea
panem qui cum difficultate maſticatur. i. opera
magis perfecta ⁊ difficilia: que ſcꝫ ſubcinericia F
debent eſſe ⁊ ſub cinere. i. ſub conſideratione no-
ſtre inquinationis ⁊ mortis, debent eſſe repoſita
⁊ decocta. Infra eodē. Reſpexit heliās: ⁊ ecce ad 3.Reg.19.a
caput ſuum ſubcinericius panis. Helias enim in
pluribus locis panem ſubcinericium comediſſe
legitur: ad denotandū ꝙ Helias noſter xp̄s i ope
ribus ſubcinericijs. i. in illis que fiunt cauſa mor
tis memorie q̄plurimū delectatur. Dicat igitur
quilibet illud Job. Ago pniam in fauilla ⁊ cine- Job.42.a
re. Sic igitur talia xp̄s imperat: cum farinam et
oleum. i. ſcientiā ⁊ gratiā bonaqꝫ ſpūalia augmē
tat, ⁊ continuat quouſqꝫ pluuia eterni refrigerij
ſuper ipſam veniat ⁊ deſcendat. Illud eīm eſt verū
ꝙ qui bene obedit deo in aqua. i. in minoribus:
dignus eſt exerceri in pane. i. in difficilioribus: ⁊
ſi bene ſe habeat inquantum ad ſpūalia: ⁊ tpalia
multiplicantur: ⁊ finaliter ipſe pluuia eterni re-
frigerij conſolatur. Iſta enim que hic vel ſpūa-
liter vel tpaliter a deo multiplicātur, ſolum vſqꝫ
ad deſcenſum pluuie durare permittuntur: quia
ſcꝫ adueniēte gloria, bona temporalia noſtra ex
toto pereunt: gratie vero ⁊ virtutes in meliꝰ cō-
mutantur. ¶Uel dic ꝙ mulier eſt eccleſia: que fa-
rinam ⁊ oleū, ideſt corpus chriſti ⁊ ſanguinē pro Aliter.
ſe ⁊ filio ſuo, ideſt ſubiecto populo nutriēdo: cū
duobus lignis, ideſt cum crucis memoria, deco-
quit, et i hydria ⁊ lecitho cordis cuſtodit: ipſum
quoqꝫ helie, ideſt bono ſacerdoti communicat et
diffundit. Huius igitur farine et olei, ideſt corpo G
ris ⁊ ſanguinis chriſti tanta eſt virtus, ꝙ dato
quod continue comedatur, ſine defectu, perpe-
tue tamen continuū et integrū reperitur. Ideo
in proſa canimus. Sumit vnus: ſumunt mille,
quantum iſti, tantū ille ⁊c. Illud etiam nunc vſqꝫ
ad tempus nobis datur: ſcilicet ſolum pro tem-
pore huius vite: quouſqꝫ pluuie eterne glorie di
ſtillentur: tunc enim adueniente lumine, ceſſabit
vmbra: ⁊ habita veritate figura penitus ſuſtolle
tur. Unde Joſue. Defecit manna poſtq̄ comede- Joſue.5.c
runt de frugibus terre. ¶Mortuus eſt filius vi- Eodē.c.c
due mulieris apud quam Helias hoſpitabatur:
cuius mortem in Heliam retorquens: furibunda
mater incepit dicere viro dei. Quid mihi (inquit)
et tibi vir dei? Ingreſſus es ad me, vt rememora-
rentur iniquitates mee: et interficeres filium
meum. Quod videns helias: filium vidue mor-
tuum in cenaculū vbi manebat, detulit: ipſumqꝫ
ſupra lectulum ſuum poſuit: ⁊ ſe ſupra puerum
tribus vicibus expādit: ⁊ ſic rogando dominū
ipſum a mortuis ſuſcitauit: ⁊ viuū matri ſue cō-
mendauit. Iſta poſſunt exēplariter allegari pro Moralitas
quadam opinione quorundam: qui ſcilicet ſecū
nollent habere viros perfectos ⁊ iuſtos: timen-
tes deum: ne ex comparatione ſue male vite ad
eorum ſanctam vitam Deus de ipſorum ini- H
quitatibus recordetur: ⁊ ad occidendum filium
eorum. i. ad puniendum eos amplius excitetur.
Unde etiam de quibuſdā nautis audiui ꝙ duos
religioſos

religioſos quos in naui ſua habebant:imminen-
te tēpeſtate in mare voluerūt proijcere/dicentes
ꝙ ꝓpter eorum iuſticiā deus volebat ipſoꝝ nau
Allegoria. taꝝ iniquitates puníre. ¶Dic allegorice,ꝙ ma-
ter iſta eſt ſynagoga:que ſcꝫ heliam nutriuit:in
aduentu tamē eius illius filius.ſ.populus q̇ an-
te viuus fuerat ꝑ gratiam:ꝓpter ſuam increduli
tatē mortē ſpūalem ⁊ eternā incurrit.Finaliter
tñ xp̄s in cenaculū eccleſie eos ducet:⁊ ſup lectū
fidei ſue ꝯſtituet:⁊ tribus vicibus.i.per ſidē trini
tatis quā eis inſpirabit,ſuper eos incumbet:⁊ſic
eos viuificabit ꝑ gratiam:⁊ matri eoꝝ.i.eccleſie
Ozee.6.a viuos reddet.Vñ dr̄.Viuificabit nos poſt duos
Aliter. dies:tertia die ſuſcitabit nos.¶Vel dic ꝙ mulier
eſt humana natura cuius filius,ſcꝫ adā cū poſte-
ritate ſua mortuus fuit:ſed helias deus filium
iſtū.ſ.hoiem,ꝑ icarnationē aſſumpſit:⁊ eū i cena
culo ſuo.i.hieruſalē ſup lectum crucis expandit
⁊ tribus vicibꝰ.i.tribus diebus ſuper eum in ſe-
pulchro incubuit:⁊ſic eum a culpa,que eum per-
Moralitas emerat,ſuſcitauit. Allega vt ſupra. ¶Vel dic
moraliter,ꝙ mater iſta eſt conſcientia:que filium
ſuū.i.cor vel animā videns mortuum ꝑ pctm̄:dꝫ
ad heliā.i.ad deū cōcurrere:q̇ ſcꝫ ſolet mortuos
tales in cenaculū portare.i.ſurſum ad bona eter
na porrigere:⁊ eos ſuper lecto ſuo.i.ſup requiē
A felicitatis eterne ꝑ deſideriū collocare:⁊ ſic ſem-
per ſolet gratiarū largitionē ſup tales expande-
re:⁊ tribus vicibus:ſcꝫ per ſpē ſidē ⁊ charitatem
ſe eis applicare:⁊ ſic ſolet eos a morte pcti ſuſci-
tare:⁊ viuos ⁊ ſctōs ꝯſciētie mādare:ita ꝙ tunc
Are.17.d poterit dicere illud ſupra.Filius meus viuit.

¶Capitu.xiiij. Textus.

Poſt dies multos factuꝫ eſt verbū dn̄i
ad heliam Moralitatū Cap. xv.

Volens helias
poſt ſiccitatem triennaleꝫ ⁊
ſemeſtrē pluuiā dare terre:
ꝓphetas lucoꝝ ⁊ idoloꝝ
vocauit:⁊ ſic cū ipſis coram
populo pactū fecit:ꝙ ſi tur
ba ꝓphetarū bouē occide-
ret:⁊ ſup ligna i altari pone
ret:⁊ ꝙ helias de alio boue
ſimiliter faceret:ita ꝙ ille de dn̄o ⁊ de baal dicere
tur,deꝰ,q̇ de celo ignē ad vocē ſuoꝝ ꝓphetaꝝ mit
teret,q̇ ſacrificiū deuoraret,Igit̄ prophete baal
ignē de celo impetrare nequiuiſſ,q̇nimmo ſe inci
dētes ⁊ ſanguinē ꝑfundētes,⁊deū ſuū inuocātes
inuanū laborauerūt.Helias ṽo oratiōe ſua ignē
de celo ꝓtulit:q̇ oblatū deo ſacrificiū deuorauit.
Moral ías ¶Helias ꝓpheta dn̄i ſignificat catholicos ⁊ vi-
ros ꝑfectos ⁊ bonos:ꝓphete ṽo baal ſignificāt
B hereticos ⁊ hypocritas hoies ⁊ malignos qui ſcꝫ
baal q̇ interpretat̄ deuoratio,ideſt ꝓprij ventris
q̇ guloſe deuorat prophete ſunt:⁊ eū tanq̄ deum
Phil.3.d reuerent̄ ⁊ colūt.Apoſtolus. Quoꝝ deus vēter
eſt.⁊c.Igit̄ ſi volumus ſcire q̇ iſtoꝝ ſunt boni
⁊ iuſti:videamus q̇ ſunt illi q̇ de celo faciūt ignē
deſcendere.i.q̇ ſpiritum ⁊ diuinā gratiā poſſunt
a deo pro ſe ꝓ alijs ſuis orationibus impetrare:
qꝛ pro certo illi qui de celo nihil impetrant:dato
ꝙ lanceolis.i.penitentijs ſe exterius incidant:⁊
dato ꝙ multis orationibus clament:⁊ ꝙ bouem
i.carnem ꝓpriam ꝑ auſteritatem immolent atq̄
macerent:ſicut ad lr̄am faciunt heretici ⁊ hypo-
crite:nō ſunt tñ boni ꝓphete:nec boni nec iuſti:ſꝫ
reuera helias.i.ſancti viri ⁊ nō ficti:q̇ ſunt fide-
les catholici:ignē ſpūſancti ⁊ charitatis de ce-
Ioā.9.f lo trahunt:⁊ ſic veri dei cultores ſe oſtendūt.Iō
Aliter dicitur.Scimus ꝙ deus pctōres non exaudit:ſꝫ

ſi quis dei cultor eſt,hunc audit.¶Vel ſi vis per
ignē intellige ſerenitatē tempoꝝ ad quē peten
dū ⁊ impetrandū ꝓceſſiones fiūt vt ſupra.¶Vo- Codē.c.f.
lens helias idem de celo a dn̄o obtinere:altare
de duodecim lapidibus fecit:⁊ bouem vnum per
fruſta concidens ſtrue lignoꝝ ſuppoſita,ſuper
altare mēbra cōpoſuit:⁊ in circūitu altaris duas
arunculas.i.aqueductū ꝑ duo loca(ſecundum
comeſtorem)etiā ordinauit:⁊ tunc quatuor hy-
drias aque nō ſolū ſemel,immo ſecundo ⁊ tertio
ſupra ligna ⁊ ſacrificium fundi iuſſit:ita ꝙ aque
ductum impleuit.¶Tunc ipſo orante ignis de C
celo cecidit:qui holocauſtum lignaq̄ et lapides
deuorauit:puluere mq̄ ⁊ aquam lambuit.Mox
vero prophetas baal,qui ignem de celo ipetrare
nequiuerant apprehendit:et eos ad torrentem
ciſon viriliter interfecit.¶Sic vero dico morali- Morali-
ter loquendo quando helias.i.animus vult bo- tas.
uem ſuum.i.ſuam carnalē vitam deo immolare:
⁊ ignem diuini amoris ⁊ ſuperne beniuolentie de
ſurſum a patre luminum impetrare:plura ſunt
ſibi neceſſaria:quia ꝓ certo ipſe debet de duode-
cim lapidibꝰ.i.de duodecim articulis fidei alta-
re ſue conſcientie conſtruere:⁊ duplicem aque-
ductum.i.duplicem lachrymoſam compunctio-
nem vnā ſcꝫ que nāt amore:⁊ aliā q̇ nā: timore,dꝫ
fabricare.Pſal.aſcenſiones in corde ſuo diſpo- Pſ.83.b
ſuit in valle lachrymarum.Debet ligna.i.ſancto-
rum patrum exempla apponere:⁊ bouem ſue car
nalis vite debet ſcꝫ confitendo per mēbra diuide
re ⁊ per iugem memoriā in altari cordis ⁊ cōſciē-
tie ſe ordinare.Unde Leui.Detracta pelle hoſtie Leui.x.b.
artus in fruſta concident:et ſubijcient in altari
ignem ſtrue lignorum ante compoſita:⁊ membra
que ceſa ſunt deſuper ordinantes.Tunc vero de
bet homo quatuor hydrias aque,ideſt quatuor
lachrymarum genera:ſcꝫ ꝓ malis commiſſis,⁊ ꝓ
bonis omiſſis,⁊ pro incolatu miſerie,⁊ pro dila-
tione glorie ſuperfundere:que ſcꝫ tribꝰ vicibus
hoc eſt dictu:ꝓ peccato cordis,pro peccato oris,
pro peccato operis debet ſacrificiū ſpūs cōtribu D
lati abluere:ita ꝙ cōductū cōſciētie etiā dꝫ humi
liter implere.Vñ dicitur.Implete hydrias aqua.
Quia ꝓ certo ſi iſta fecerit,ignis diuine charita Ioh.2.a.
tis ⁊ beneplaciti et grē de celo.i.de ſurſum a deo
deſcēdet:q̇ ſacrificiū ⁊ bouē carnalis vite conſu-
met:⁊ ligna bonoꝝ exemploꝝ,aquā lachryma-
rū,⁊ lapides fidei articuloꝝ,necnon puluerem,
ideſt ꝯſiderationē mortis ⁊ futuroꝝ que in hoc
ſacrificio adhibita ſunt cū beniuolentia recipiet
⁊ aſſumet.Placebit deo ſacrificium iuda.Etiam mala.3.a
ignis interioris charitatis cum de celo inſpira-
tur ⁊ mittitur,a quo omnes partes cordiales
ſacrificij conflagantur.Treñ.De celo miſit ignē Treñ.1.c.
in oſſibus meis.Et tunc etiam omnes prophete
baal/ideſt male cogitationes,preſumptiones ⁊
imaginationes ⁊ opiniones,de corde ſicut de ter
ra iſrael extirpantur.¶Cum helias aſcendiſſet Codē.ca.g
ad verticem carmeli:⁊ pronus in terram faciem
ſuam inter genua poſuiſſet:miſit puerum ſuum,
vt ſepties reſpiceret contra mare:ſeptima vice
vidit nubeculam paruam quaſi veſtigium ho-
minis aſcendentem de mari:et tunc celi obtene-
brati ſunt: et nubes et venti ſurrexerunt: et
facta eſt pluuia grandis valde.¶Nubes iſta cu- Moralitas
ius aſcenſus pluuiam miſit in mundum, chri-
ſtuꝫ ſignificat:qui ſcilicet fuit nubecula per puri
tatem,parua per humilitatem:quaſi veſtigium
hominis per aſſumptam humanitatem: aſcen-
dens de mari huius mūdi per ingreſſum ad eter
nam felicitatem :quia reuera ſeptem reſpectus
amare vite in eo fuerunt,q̇ aſcenſum huius com E
pleuerunt. Primus fuit natiuitas.Secūdus cir
cunciſio.Tertius baptiſmus. Quartus paſſio,

Quintus ad inferos deſcenſio. Sextus reſurre-
ctio. Septimus aſcenſio: quē; ſcilicet ſecut⁹ eſt
octauus. ſ. nubes et ventus. ſ. ſpiritusſancti fla
tus et inſpiratio: ꝛ pluuiarum. i. donoꝝ ꝛ chariſ
matū in pentecoſte larga donatio. Poſt aſcen-
ſum eī, hui⁹ nubis, pluuia gratiaru; multipli-
cium fuit ſecuta: per quā terra humani generis
Pſ. 146. b. fuit irrigata, ꝛ bonis fecundata. Pſ. Operit ce-
Aliter lum nubib⁹: ꝛ parat terre pluuiā. ¶ Vel dicſi vis
de aſſumptiōe vel aſcenſiōe glorioſe, vginis pu-
re, parue, humilis ꝛ dulcoroſe: q̄ ſcȝ poſt ſeptena
riā donorū et virtutū, celos aſcēdit: ꝛ nobis plu
uiarū. i. gratiarū ſpiritualiū copiā procurauit.
¶ Vel dic q̄ quādo per mādatū vel documentū
helie. i. boni predicatoris ꝛ p̄lati: puer. i. pecca-
Aliter tor q̄ eſt infirmus ꝛ ignar⁹: more pueri ad mare
i. ad cor ſuū amarū ꝛ cōpūctū reſpiciat: ꝛ ſepties
i. per ꝯſiderationē ſeptē pctōꝝ mortaliū faciē ibi
vertit: nubecula pure affectiōis ꝛ cogitatiōis in-
de ſurgit: ꝛ pluuiā lachrymarū generat: ꝛ fecū-
ditatē virtutū ꝑducit. Vñ dr. Pluuijs germinat
herba. ¶ Helias prophetas baal eſſe falſiſſimos
ꝛ mēdaces ꝓbauit: ꝛ poſtea ipos iterfecit. ¶ Sic
F p̄latus vel iudex primo dȝ malos ꝯuincere: ꝛ de-
mū ad eorū interfectionē ſeu punitionē debet ꝑ
3. re. 13. a. cedere. Quod vtiq̄ de falſis ꝓphetis. i. falſis he
eod. ca. g. reticis dȝ fieri: quos iudex debet poti⁹ q̄ alios
Moralitas. pctōres extirpare. Vñ. Maleficos nō patieris vi
uere ſuper terram.

¶ Capl'm xix. Textus.

exo. 22. c. Nunciauit autē achab iezabel oīa que
fecerat Helias. Mora. Ca. xvi.

Cum Helias vir
cōſtās ꝛ fortis eēt ita q̄ achab
impiū regem redarguere non
timuiſſet: et precib⁹ ſuis mor-
tuū ſuſcitaſſet: et de celo ignē
Mala. 4. b. et pluuiā impetraſſet: prophe-
tas baal occidiſſet: et ad puniē
dum iudicē a deo fuiſſet p̄ordinatus: ſicut patet
Mal. A facie tamē vnius mulieris vide iezabel
regine timuit: propter quod (relicto puero ſuo)
in deſertum fugit: vbi tedio affectus anime ſue
petijt q̄ moreretur: et mortem quam ſibi a ieza-
bele inferri timuerat a domino poſtulauit: obſe-
B cro inquit domine aufer animam meā: et in vm
bra iuniperi ſe ſubijciens obdormiuit. Angelus
vero domini eum dormientem inueniens a ſom-
no excitat: et ad comedendū panem ſubcineri-
cium: et ad bibendum aquā inuitat. Qui poſtq̄
comediſſet et bibiſſet, rurſum obdormiuit: ꝛ an-
gelus iterum ipſum tangit: ꝛ ad amplius come-
dendum ipſum inuitat fortius et inducit. Sur-
Moralitas. ge inquit comede: grandis enim tibi reſtat via.
Hic igitur ſurgens iterato comedit et bibit: et
quadraginta diebus et noctibus vſq̄ in montē
dei oreb in ipſius cibi fortitudine ambulauit.
Exponendo moraliter, Helyas ſignificat virum
ſanctum: Achab rex impius diabolū ſignificat:
iezabel que fuit eius vxor, ſanguinem, carnem
ſeu luxurie ſignificat fluxum: deſertum vero, pe
nitentie vel religionis ſenſum ſignificat ſtatum.
Iuniperus arbor pungitiuarum difficultatum
ſignificat ſtimulū: vmbra vero que delectabilis
eſt, honores et excellentias denotat: angelus
autem peccatorem, vel diuinam inſpirationem,
vel ſacram ſcripturam: vel timorem, vel circun-
ſpectionem ſignificat: panis vero ſubcinericius
mortis ſignificat cōſiderationem: aqua lachry-
marum compunctionem: mōs oreb paradiſi cō-
ſolationē. Interpretatur enim oreb menſa. Igi
tur iſta eſt veritas, q̄ dato quod helyas id ē ho-
mo iuſtus et virtutibus perfectus, multis pol-
leat virtutibus: ita quod habeat conſtantiā ad
achab id eſt ad ipſos principes redarguendum:
prudentiam ad falſos prophetas et hereticos
confutandum, et ad ſuperandum: ſanctitatē ad
ignem diuini amoris, et pluuiā beneficioꝝ celi-
tus impetrandum: eloquentiam ad peccatores D
mortuos de morte culpe reſuſcitandum, nihilo-
minus tamen reſtat q̄ debet ſummopere formi-
dare: hoc eſt debet fugere et vitare perſecutionē
iezabel ſcilicet meretricē id eſt carnē propriam
vel luxurie molliciem et charitatem, et ſangui-
nis corruptelā. Iſta eſt enim que ſanctos viros
perſequitur: et cum omnia vicerint, ab hac tan-
q̄ a regina potentiſſima ſuperantur. Unde Apo.
Permittis mulierem Iezabel ſeducere ſeruos
meos, et docere fornicari et manducare. Et ideo Apoc. 2. f.
cum contra iſtam vnicum ſit remedium, ſcilicet
lugere et occaſiones vitare: ergo iſte Helias id ē
eſt homo iuſt⁹: relicto puero id eſt quacūq̄ pue-
rili imbecillitate, et ignorantie: deſertum peni-
tentie vel ſtatum religionis quandoq̄ ingredi-
tur: vt ibi ſub iunipero id eſt ſub punctionibus
diuini timoris, et diſcipline regulis degens: a Ie Iob. 30. a.
zabel id eſt a luxuria vel carnis periculis exua-
tur: ſicut ad literam fecerunt heremite: de quib⁹
dicitur, quod egeſtate et fame ſteriles redibant
in ſolitudine: et manducabant herbas et arborū
cortices, id eſt radix iuniperorum erat cibus il-
lorum. Sed quid? Pro certo ſepe fit q̄ poſtq̄ ho-
mo ad deſertum religionis confugit: et difficul-
tates, et diſciplinas, obſeruantias, obedientiā,
et alia graua reperit, et etiam tentationes et ſti-
mulos carnis ſentit: quandoq̄ tedio affectus et
quaſi de ingreſſu penitens, mortem ſibi expoſtu A
lat et requirit, dicens cum filijs Iſrael carnalib⁹ exo. 16. a.
illud Exodi. Utinā mortui eſſem⁹ in egypto: vbi
ſedebam⁹ ſup ollas carniū ꝛc. Et ideo talis ſic
affectus, vmbram iuniperi id eſt ſtatum eminen-
tie ꝓſperitatiſq̄ refrigeriū, p̄latiōis officiū in re
ligiōis deſerto aliquotiens ſibi querit. Quod cū
obtinere poteſt in delitijs ꝛ ſolatijs dormire in-
cipit: et ſic deſertū penitētie qḋ elegerat, in deli-
tias ſibi vertit. Vñ Eſa. Ponit deſertū quaſi deli Eſa. 59. a.
tias, et ſolitudinē quaſi hortū dñi. Sed reuera
tali ſic dormiēti, angel⁹ dñi. ſ. bona inſpiratio vl'
cōſideratio, vel bona ſacre ſcripture lectio: vel
bona predicatoris vel p̄lati, vel alicuius alteri⁹ Act. 12. b.
viri iuſti monitio: ſtatim debet adeſſe q̄ ipſum dȝ
excitare, ꝛ a ſomno corpis diſcutere ꝛ vrgere.
Unde dicitur, q̄ angelus percuſſo latere Petri, Apo. 2. b.
excitauit eū dicens: ſurge velociter. Qui ſibi dȝ
dicere q̄ ſurgat et q̄ panem ſubcinericium id ē
ſue mortis memoriā pre oculis habeat: ꝛ aquā
lachrymarum bibat: ꝛ q̄ cauſam quare intrauit
deſertū penitentie attendat: ꝛ q̄ ad obſeruātiā
diſcipline quā ꝓtermiſit, redeat et accedat: dicēs
illud Apoc. Memor eſto vñ exceris: et prima
opa fac. Igitur ſepe fit q̄ homo ſic excitat⁹ ꝛ mo
nit⁹, a ſomno torporis ſurgit: dicēs illud Roma.
Hora eſt iā nos de ſomno ſurgere. Et ad ſubci-
nericiū panem et aquā. i. ad mortem cogitandū
ꝛ ad pctā ſua plangenda ſe humiliter vertit. Ro. 13. c.
Pſal. Cinerē tāq̄ panē māducabā: ꝛ potū meū
cū fletu miſcebā. Sȝ ꝓ certo fit, q̄ ex fragilitate Pſ. 101. b.
propria homo iterū obdormit: ꝛ iterum ad vm- B
brā. i. ad mūdane proſperitatis dulcedinē, q̄ ſi-
cut vmbra fluit, ſe cōuertit: et ideo angel⁹ ſuus
id eſt ꝯſideratio mētis, ipſū debet excitare: ꝛ q̄
longa ſit ſibi via, ſcilicet eūdi de hoc mundo ad
patrē, ſibi debet oſtendere, ꝛ eū ad dietā priſtinā
inuitare. Surge inq̄t comede: grādis eñ tibi re-
ſtat via: q̄ ſ. tūc ex toto ſuo conatu ſurgere tenet̄

et panē et aquā ſibi oblatos ſcꝫ mortis memoriā
et lachrymoſam cõpunctionē comedere: vt ſic ꝑ
quadraginta dies.i. per laborē vite p̄ſentis/ que
in numero deſignat̄/ poſſit ad montē dei oreb.i.
Eſa.1.a ad menſam paradiſi fortiter ambulare. Vñ Eſa.
Aliter. Uenite aſcēdamus ⁊c. ¶ Uel ſi vis ꝑ angelū intel
lige prelatū vel preſidē vel etiā quēlibet virum
iuſtū, et dic per oīa ſicut ſupra: q2 iſte debet ſub-
ditū deſidē excitare, ⁊ ad penitentiā ⁊ diligentiā
Aliter. inuitare. ¶ Uel dic ꝙ helias eſt bonus prelatus
religioſus: q̄ Jezabel.i. carnis pericula fugiens,
ad deſertū religionis venit: vbi ꝓ certo quatuor
inuenit: quibꝰ mediātibꝰ ad montē dei oreb.i. ad
paradiſum ꝑtingit. Iſta igit̄ quatuor ſunt vm-
bra iuniperi cuius cineres ſeruāt ignē inextingui
bilem per annū ſm Joſephū hoc eſt crucis pun-
gitiua memoria et compaſſio: per quā in corde
C noſtro ſeruat̄ ignis.i. diuinus amor et dilectio.
Cant.1.a Unde in Cant. Sub vmbra illiꝰ quē deſiderabā
ſedi. Itē panis ſubcinericius eſt mortis ⁊ incar-
Job.24.a nationis noſtre memoria et recordatio. Vñ Job.
Ago penitentiā in fauilla ⁊ cinere. Itē vas aque
Pſal.79.a eſt lachrymarū fletus ⁊ inūdatio. Pſal. Potū da-
bis nobis in lachrymis in menſura. Itē angelus
incitans.i. boni prelati correctio/ vel bonorū ſo-
ciorū monitio et exhortatio/ vel ſacre ſcripture
inſtructio, ⁊ deuotiōis ⁊ contēplationis medita-
Tob.5.a tio. Unde Tob. Angelus eius comitet̄ vobiſcū.
Iſta enī ſunt quatuor que cōcomitant̄ heliam in
deſerto.i. religioſum in clauſtro: ꝑ que ſcꝫ citius
ꝑtingit ad montē paradiſi in celi ſupercilio, vel
etiā ad montē cōtemplationis in perfectionis fa
Pſal.23.a ſtigio. Pſal. Quis aſcēdet in montē dñi ⁊c. ¶ Uel
Aliter. dic ꝙ helias in deſerto nō legitur dormiuiſſe niſi
ſub iunipero pungitiua, nec bibiſſe niſi de aqua,
nec comediſſe niſi de ſubcinericio pane: nec locu-
tus fuiſſe niſi cū angelo. In quibꝰ ſcꝫ inſtruit̄ re-
ligioſus ꝙ nō debet delicias querere: nō ſocieta-
tes ſeculariū vel vaniloquia frequentare: quin-
imo panē ſubcinericiū, id eſt mortis memoriā et
humiliationē, ſuiipſius cōſiderationē: aquā la-
chrymarū ⁊ cōpunctionē debet comedere: ⁊ cum
angelo.i. cū deo ⁊ angelis per orationē, vel cum
mēte ſua per meditationē debet colloquia ſua fa
cere, et alꝰs ſilentiū obſeruare. Et ſi ipſum ꝑ ali-
quas cōſolationes et delectationes aliqualiter
D dormire cōtingat: hoc ſemꝑ debet eſſe ſub iunipe
ro.i. ſub punctione diuini timoris per penarum
infernaliū cogitationem: vel ſub iunipero.i. ſub
memoria crucis et paſſionis per cōpaſſionē ⁊ de-
uotionē: q2 pro certo religioſus in clauſtro de-
bet in abſtinētia viuere: ſilētiū ſeruare: ⁊ ſi quid
conſolationis habuerit/ ſemꝑ debet illud ſub iu-
nipero.i. in timore dñi et in cōpunctione contri-
tionis/ ⁊ in cōſideratione infernaliū tormentorū
Ezechi.12.c exercere. Unde Ezechi. Fili hominis in cōturba-
Aliter. tione comede. ¶ Uel dic ꝙ helias ſignificat pecca
torem: qui in vmbra mūdane proſperitatis dor-
miens: qñ ab angelo.i. a p̄dicatore angelico ex-
citatur: faciliter redormire, ⁊ in torporē et negli
gentiā recidere cōprobatur: quapropter ille an-
gelus.i. predicator vel prelatus ipſum iterū te-
netur tāgere: ⁊ ad ſurgendū de peccato, ⁊ de tor
pore negligētie ipſum cōcutere/ et panē et aquā,
id eſt deliciarū abſtinentiā ſibi iniungere: ⁊ lon-
gam viā ⁊ difficilē quā poſt mortē facturus eſt:
ſibi intimare: vt in cibi illius fortitudine vſq3 ad
montē dei oreb: id eſt ad paradiſum venire poſ-
ſit: qui ꝓpterea mons dei oreb, id eſt mēſa interpre
tatur: pro eo ꝙ ibi eterne refectionis mēſa bonis
Pſal.22.a ⁊ laborioſis hominibꝰ preparat̄. Pſal. Paraſti in
cōſpectu meo menſam/ aduerſus eos qui tribu-
Aliter. lant me. ¶ Uel dic ꝙ panis iſte ſubcinericiꝰ ſigni-
ficat ſacramētum altaris: vbi panis qui de celo
deſcendit/ ſub cineribus accidētiū continet̄: qui E
ſcilicet peccatori a ſomno peccati per penitētiā
ſurgenti ab angelo.i. a ſacerdote porrigit̄: vt in
fortitudine eiꝰ in quadragenario huius vite la-
borioſe ambulet et ad montem dñi ſcilicet para
diſum attingere ⁊ progredi mereatur. Pſal. Pa- Pſal.103.c
nis cor hominis confirmet. ¶ Cum helias eſſet in Eodē ca.d
monte dñi oreb/ et ſiciret in ſpelūca: dictū eſt ſibi
ꝙ exiret: et coram dño foris ſtaret. Quid inquit
agis helia? Egredere et ſta coram dño in mon-
te. Ipſo igitur ad oſtium ſpelunce egrediente et
ſtante, et ecce ſpiritus fortis ⁊ grandis cōterens
petras/ et ſubuertēs montes: tranſiuit ante do-
minum coram eo: ſed non in ſpiritu dñs. Poſt ſpi
ritū vero cōmotio: et nō in cōmotione dominus.
Poſt cōmotionē ignis: ſed non in igne dominus.
Poſt ignē vero tranſit aura lenis, ⁊ tunc in aura
fuit dominus: propter quod helias faciem ſuam
pallio cooperuit: ⁊ ſic domini locutionē audiuit. Moralitas.
¶ Iſta poſſunt exponi diuerſimode. Helias enim
in ſpelunca ſignificat peccatorem latentē in ſpe-
lunca carnalitatis/ vel in cauerna mūdani amo-
ris: qui vere eſt ſpelunca latronum. Deus enim
inſpiratiue loquitur quandoq3 peccatori: et ad
exeundum de ſtatu peccati ipſum arguens/ exci-
tat et hortatur. Quid inquit hic agis helia, id eſt
quid facis in ſtatu peccati: necnon in cauerna, id
eſt in affectione bonorū ſeculi? Egredere et ſta
foris in monte coram domino, id eſt egredere pe
nitendo: et ſta in monte paradiſi celeſtia affectā- F
do. Iſte igitur qui ad oſtium ſpelūce egreditur,
quādoq3 ad cogitandum de propria ſalute ali-
qualiter inclinatur: ſed reuera ſtatim ꝓpter hoc
ſibi non adeſt dominus: nec ſtatim redit ad ſta-
tum gratie: quinimo tria ſunt que precedunt in
corde hominis aduentum eius, id eſt gratie dei.
Primo enim oportet ꝙ veniat ſpiritus cōterens
petras: iſte eſt timor dei qui petrā, id eſt obſtina
tionem et duriciā cordis frangit. Et tandē venit
cōmotio: et hoc eſt quādo de penitēdo ⁊ ſe de ma
lo ſtatu amouēdo cogitat et diſponit. Poſt vero
venit ignis: et hoc eſt quādo incipit fieri in cor-
de aliqualis ad dei amorē calefactio, ⁊ de pecca-
tis cōtritio: ſed pro certo nec in ſpiritu timoris,
nec in cōmēdatione cogitationis, nec in igne im-
perfecte dilectionis adhuc eſt deus. Sed reuera
finaliter venit ſibilus aure tenuis, id eſt mentis
dulcedo et deuotio: et ipſius dei per inſpiratio-
nem allocutio: et ad confeſſionē ipſorū vitiorum
ſibilatio et reuelatio: ⁊ tunc ibi eſt dñs: quia pro
certo tunc eſſe deus cum penitēte percipit̄: quā-
do peccator propria ſua peccata confitet̄. Unde
in libro Regum. Tranſibit per eum et ſibilabit ⁊ 3.Reg.9.b
dicet. Quod autem dñs prope ſit cum hoīe quā-
do erga eum ſibilus confeſſionis auditur: patet
per Eſa. vbi dicit̄. Clamabit et dicet: ecce aſſum. Eſa.58.c
Et tunc debet homo cum pallio humilitatis fa-
ciem ſuam abſcondere: ⁊ quaſi indignum gratia
ſibi facta et preſentia dñi ſe putare: dicens cum G
Petro illud Luce. Exi a me dñe: quia peccator Luce.5.b
homo ſum. ¶ Uel dic ſm Gregorium/ ꝙ ſpelunca Aliter.
eſt noſtre mortalitatis corruptio a qua pro cer-
to homo obuiā dño ad oſtiū egreditur/ quādo
corporeas vires tranſcendēs ad cōtemplationē
ſpiritualiū eleuat̄. Ille igit̄ tunc percipit ꝙ tria
ſunt in quibus nō inuenit̄ dñs, ſcꝫ ſpiritus cōte-
rens petras/ ⁊ ſubuertens montes.i. ſuperbia q̄
ſcilicet duros ⁊ obſtinatos cōterit, id eſt altos ⁊
eleuatos ſtatus ſubuertit. Itē cōmotio/ hoc eſt
auaricia: que ſcꝫ hominē per ſollicitudinē cōmo
uet: ⁊ ipſum quieſcere nō permittit. Pſal. Turba Pſal.106.c
ti ſunt et cōmoti ſunt ſicut ebrius. Itē ignis iſte
eſt luxuria: que ſcilicet more ignis omnia cor-
da ꝙꝙ dura ⁊ ſtabilia, ſuccendit et mollit. Unde

Job.31.b Job.Ignis eſt vſq ad fundamēta deuorās.Sed
ꝓ certo quartū eſt vbi dn̄s reperit̄.ſ.ſpirit⁹ aure
tenuis.i.ſpūs agilitatis:aura puritatis et tenui=
tatis.i.humilitatis:in quo dn̄s loquit̄:⁊ a nobis
Aliter. ſpiritualiter inuenitur.¶Uel ſi vis iſta allega,
ꝙ deo nō placēt iſta tria genera iudicū ſeu ꝑla
toꝝ correctoꝝ maloꝝ/vel hoim iniquoꝝ:nec
apud eos dn̄s inueni̇t ſcȝ ſpiritus cōterens pe=
tras:iſti ſunt ſuperbi ⁊ crudeles furioſi:qui ſine
diſcretione oīa volunt conterere ⁊ ſubuertere,⁊
ſine moderamine punire:q: ꝓ certo apud illos
nō eſt dn̄s:quā ſic nunꝗ placet dn̄o deo crudeli=
b tatis exceſſus nec exinde ſequit̄ aliquis vtilita=
Amos.2.b tis fructus,nec emēdationis prouētus.Unde de
talib⁹ dr̄,ꝙ ipſi cōterūt ſuper puluerē terre capi
ta pauperū:⁊ viā humiliū declināt.Secūdi ſunt
cōmotio.Ipſi ſunt inſtabiles ⁊ ambitioſi:qui de
ſtatu ad ſtatū ſe volūt cōtinue mouere:et nūꝗ in
eodē ſtatu ⁊ gradu cōſiſtere vel manere: ſed nec
Hiere.14.b apud iſtos eſt dn̄s.Unde Hiere. Dilexit mouere
pedes ſuos:et dn̄o nō placuit. Tertij ſunt ignis:
et iſti ſunt auari ⁊ luxurioſi:q̇ ſcȝ igne cupidita=
Puer.30.c tis ⁊ carnalitatis ardēt:et ideo per exactiones
ſubditos incendūt et cremant. Unde in Prouer.
Ignis nūꝗ dicit ſufficit.Sed nec apud iſtos eſt
Amos.9.a dn̄s:quinimo de talibus dr̄ illud Amos. Auari=
cia in capite oim atꝗ nouiſſimū eoꝝ gladio in=
terficiā.Sed reuera quarti ſunt ſibilus aure te=
nuis.i.viri dulces conſolabiles ⁊ benigni deo,et
hominibus humiles.Et pro certo apud iſtos eſt
dn̄s:q:.ſ.tales dn̄s diligit:et apud iſtos hoſpita
tur ⁊ venit. Pſ. Diligēs māſuetos dn̄s humiliās
Pſal.146.a aūt peccatores vſꝗ ad terrā.¶Hic habemus,ꝙ
Eodē ca.b dn̄s locutus eſt helie in oſtio ſpelunce:et ſtatim
Gen.18.a ſicut ante apparuerat abrae in oſtio tabernacu=
Moralitas. li cōmoranti.¶In quo notari pōt,qn̄ quis de ca
uerna male cōſcientie ⁊ peccati egredit̄:ꝗ ſtatim
ad oſtiū id eſt ad bonā cogitationē peruenit:do
minus manū adiutricē porrigit et ſibi per inſpi=
rationē vt vlterius ꝓcedat,loquit̄:et ei per gra=
Apoca.3.d tiam ſe oſtēdit:dicens illud Apocalip. Ecce ego
ad oſtiū ſto et pulſo. Si quis aperuerit mihi in=
Eodē ca.c trabo ad eum ⁊c. ¶Hic dicit̄ ꝙ cum helias cre=
A dens ſe ſolū prophetā in iſrael,dixiſſet dn̄o:zelo
zelat⁹ ſum ꝓ dn̄o exercituū:altaria tua deſtru=
xerūt:ꝓphetas tuos occiderunt:⁊ pactū tuū de
reliquerūt filij iſrael ⁊ derelictus ſum ego ſol⁹:
audiuit a dn̄o/ꝙ ſeptem milia hoim erāt in iſrl̄/
qui genua coram baal non curuauerunt:nec eū
Moralitas. adorauerūt.¶Quod vtiꝗ ad hoc pōt applica=
ri/ꝙ multi boni ſunt hoies:et inter hoies tales
neſciunt̄ eſſe:quos ſcȝ dn̄s ꝓſeruat/ne cū impijs
Aliter. ad facinora ruāt.¶Poteſt etiam allegari/ꝙ ſe=
pe ſit ꝙ aliqs de ſe preſumit ꝙ ipſe ſit ſolus ꝓ=
pheta dn̄i.i.homo ſufficiens literat⁹ vel ꝑfect⁹:
nec aliquos alios ſimiles ſibi eſſe credit. Quan=
do ergo in talibus ꝯtutib⁹ ſimiles ⁊ perfectio=
res reperit:⁊ vidit numerū alioꝝ bonoꝝ prō=
ptorum ad virtutem/tunc talis faſtum preſum
ptiōis deponit.Unde de talibus poteſt dici/qui
ſcȝ ſe bonos credunt illud Job.Ergo vos eſtis
iob.12.a ſoli homines:et vobiſcū moriet̄ ſapientia.Et mi
hi eſt cor ſicut et vobis:⁊ ſm̄ ſcientiam veſtram
ego noui.Helias reperit heliſeum inter duode=
Eodē ca.d cim iuga boum arantem:qui miſit pallium ſuū
ſuper ipſum : qui ſtatim bobus relictis,poſt eū
cucurrit.Ueruntamē licentiam oſculādi patrē
⁊ matrem petijt,et impetrauit. Oſculer inquit
oro te patrem ⁊ matrem:et ſic ſequar te.Cui il=
le dixit.Uade et reuertere:qđ meū erat,feci tibi.
Iſte igit̄ ſtatim vnum par boum in quibus ara=
uerat,mactauit:⁊ cum aratro ſuo coxit:⁊ ad co
mendum populo dedit:⁊ ſecutus heliam,ſibi de=
Moralitas. cetero miniſtrauit. ¶Illud poteſt allegari ad

apl̄os Petrū et Andreā et Mathiā/⁊ alios ſimi=
les ſcilicet qui antiquitus inter duodecim iuga
boum ſcȝ inter patres veteris legis/qui a duode
cim patriarchis deſcēderāt/arauerūt:inquantū
terrena cū alijs dilexerūt.Sed reuera vbi ab he=
lia.i.a chriſto fuerūt vocati/et pallio fidei indu=
ti:ſtatim poſt eū ſolēt currere:⁊ patri et matri.i.
cunctis amicis carnalibus valde ſtuduerūt face
re.Boues ſuos et aratrū.i.totā ſuam temporalē
ſubſtantiā populo ſcȝ pauperū diſtribuerunt:et
poſt iſtum heliā chriſtum ſequi:ſcȝ imitādo ⁊ cre
dendo:et eidem obſequi et ſeruire ſtuduerūt:vt
patet in euāgelio/vbi dicit̄.Relictis retib⁹ et pa=
tre/ſecuti ſunt dominū. Quod etiā ad quoſcūꝗ Mat.4.d
poteſt referri homines religioſos:qui ſcilicet vo
cari a deo/et pallio regularis habit⁹ indui/ſum=
mam gloriā debent reputare : parētes carnales
dimittere/boues ꝓprie carnalitatis per peni=
tentiam mactare:aratrum,id eſt animū igne cha
ritatis comburere:et ſic ſequi dn̄m/et in religio=
ne perpetuo miniſtrare. Unde dicitur. Reliqui= Mat.19.d
mus omnia et ſecuti ſumus te ⁊c.

¶Capitulum xx. Textus.

Porro benadab rex ſyrie congregauit
oēm exercitū ſuū. Moralita. Ca. xvij.

Hic habet̄ ꝙ be= C
nadab rex ſyrie ꝑ pueros prin
cipum/non per principes fuit
ſuperat⁹:quinimo in illo ꝓlio
nullus principū eſt inuentus.
In ſequēti etiā anno cōſilium
benadab fecit,ſcȝ ꝙ reges ab
exercitu tolleret/⁊ ꝙ loco eoꝝ principes pone= Moralitas.
ret/⁊ bellatoꝝ numerū inſtauraret. ¶Iſta poſ=
ſunt allegari/ꝙ qn̄ magni viri/reges ⁊ principes
et dn̄i ad prelia nō ſunt apti:⁊ ꝙ magis qn̄ꝗ no=
cent ꝗ proficiunt / qn̄ in exercitu ſunt immixti.
Forte igit̄ vtile eſſet ꝙ nullus taliū ad exercitū
veniret:ſed per pueros principū.i.per inferiorē
militiā preliū fieret:q: ſcȝ vt cōmuniter inferio=
res ⁊ pauperes milites/ſunt maioribus et ditio=
ribus fortiores et ad precioꝝ opera promptio=
res.Tales eīm reges et magnates quia pre cete=
ris ſunt delicijs dediti:prebebit delicias regib⁹:
ideo pre ceteris ſunt inertes et facilius poſſunt Gen.41.c
vinci. Pſal.Ad alligādos reges eoꝝ in cōpedi= Pſ.149.b
bus ⁊c. Que etiā de prelio ſpirituali poſſunt in=
telligi:vbi plus proficiūt pauperes ꝗ diuites/et Eodē ca.e
magis infimi ꝗ ſummi/⁊ magis ſubditi ꝗ ꝓlati.
¶Syri victi in montibus a filijs iſrael dixerūt:
ꝙ dij montiū dij eoꝝ erant:⁊ q: ideo ꝓliauerāt:
quapropter in anno ſequēti pugnare ꝯtra filios
iſrael in valle decreuerūt:et ſic ipſos ſupare dijs
eoꝝ in valle nihil valētibus/ſperauerūt. ¶Sic Moralitas.
vero ſyri qui interpretant̄ ſublimes id eſt demo=
nes qui ſublimia plus debito queſierūt:ante oīa D
nitunt̄ pugnare ꝯtra filios iſrael.i.ꝯtra fideles:
in montib⁹.i.in negocijs ⁊ rebus ſpiritualib⁹ ſcȝ
mouēdo eos ad ſuperbiā/⁊ ad errorē in fidei ar=
ticulis/⁊ in alijs ſacramentalib⁹:vbi pro certo ſi
vinci eos cōtingat/ſtatim nitunt̄ in valle pugna=
re.i.de peccatis inferiorib⁹/que ſcȝ tangunt cor=
poralia ⁊ terrena:ſicut ex luxuria ⁊ auaricia tē=
tare:⁊ ſic ſperāt cōtra bonos facilius preualere.
Iſta eſt eīm cautela demonū/ꝙ ſi in vno ꝓlio ten=
tatione vincunt̄:ſtatim ad tentandū de alio ſe cō
uertant:⁊ ſuperare in alio conātur. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
benadab in primo ꝓlio victus,nō ꝓpter hoc de=
ſtitit,ſed ad ſequētis anni ſpaciū ſperat vincere.
¶Allega ꝙ dato ꝙ aliquis princeps ſemel vel Aliter.
pluries victus fuerit,nō ꝓpter hoc debet ceſſa=

re:ſed totiens bellum inſtaurare/ꝙ finaliter va-
leat ſuperare:ſicut ad literam romani antiqui-
tus faciebant:quia dato ꝙ ab eodē pluries victi
eſſent/nō propter hoc frangebantur:ſed iterum
atqꝫ iterum prelia inſtaurantes finaliter trium-
phabant. Unde dauid ioab principi exercitus
2. Reg. 11. d ſui/audita morte Urie/ſcripſiſſe legitur. Non te
frangat iſta res:varius eſt enim euentus belli:⁊
nunc hunc/nunc illum conſumit gladius. ¶Hic
habemus ꝙ rex iſrael de clementia reprehendi-
Eodē ca. f tur. Nam cum benadab regem ſyrie cepiſſet in
bello,et dato ꝙ eſſet nequiſſimus/ipſum non ta-
men occidiſſet/ſed ſub certo federe dimiſit: re-
E prehēſus eſt a propheta parabolice ſub figura.
Captiuus inquit datus eſt mihi in cuſtodiā ſub
pacto:ꝙ ſi lapſus fugeret/anima mea pro anima
ei⁹ eſſet. Quo fugiēte aīa mea petit̄:vt loco capti
ui perditi ſeruituti et periculo exponat̄. Quod
cū rex iuſtū fore diceret:mox ꝓpheta dimiſſionē
benadab/quē deus ſibi puniendū tradiderat/in
caput eius retorſit:animā eius loco anime alte-
rius future pene obnoxiā ſibi dixit: qꝛ dimiſiſti
virū dignū morte de manu tua/erit anima tua ꝓ
aīa eius. ¶Iſta poſſunt applicari cōtra iudices
Moralitas. ⁊ ſuperiores:qui ſceleratis ⁊ impijs parcunt:et
recepto federe.i. prece vel munere: illos de ſuis
carcerib⁹ liberos et impunitos abire permittūt:
quia pro certo iſti animas ſuas loco illorū peri-
culo dānationis exponunt:inquātum ipſos qui
morte vel punitione digni ſunt/dimittūt et qui a
dño per occultā prouidentiā ad ipſorū manus
puniēdi veniūt:et tñ nō puniunt/ſed dimittūt et
Nume. 35. d impie parcūt. Unde dicit̄. Non accipietis preciū
Eſa. 5. c ab eo qui reus eſt ſanguinis. Et Eſa. Ue q̄ iuſti-
Aliter. ficatis impiū ꝓ muneribus. ¶Uel dic ꝙ ꝓpheta
reprehendens regē/parabolice loquit̄:ad deno-
tandū ꝙ reges ⁊ principes nō aperte:ſꝫ oblique
per circūlocutiones indirectas ſunt arguēdi:ne
forte ad deterius ꝓuocent̄/ſi aperte vel publice
F arguant̄. Sicut etiā nathan dauid legit̄ repre-
2. Reg. 12. e hendiſſe in parabola de oue pauperis. ¶Et ſi
Aliter. vis/vide ſupra. ¶Uel dic ꝙ illud qđ hic ſcribit̄:
cuſtodi virū iſtū:qm̄ ſi lapſus fuerit/erit aīa tua
pro aīa eius:pōt referri ad p̄latos:quib⁹.ſ. dati
ſunt ſubditi in cuſtodiā: qꝛ ꝓ certo ſi ꝓpter de-
fectum cuſtodie in dānationē labunt̄/aīe p̄latoꝝ
ꝓpter eos periculo exponunt̄: inquātum ſcꝫ de
aīabus ſubditorū reddere rationē tenent̄. Et er-
Pro. 27. e go bene dr̄ p̄lato illud Prouer. Diligēter agno-
ſce vultū pectoris tui:tuoſqꝫ greges conſidera.
Ezechi. 3. c Unde Ezechi. Ipſe impius in iniquitate ei⁹ quā
operatus eſt morietur:animā eius de manu tua
Aliter. requirā. ¶Uel illud ꝙ achab cōtra ſeipſum igno
rans ſententiā tulit:ſicut etiā dauid reſpondēs
nathan de oue pauperis ſubditi a diuite rapta,
2. Reg. 12. b dixerat. Uiuit dñs quia filius mortis eſt ⁊c. Po-
teſt allegari ꝙ illi qui male viuūt et bene iudicāt
et predicant/contra ſeipſos ſententias ordinant
atqꝫ dictant. Uel etiā quicūqꝫ mali eoipſo ꝙ ma-
le agunt/ſententiā damnationis ſue pertractāt.
Unde dicitur. Serue nequā ex ore tuo te iudi-
Luc. 19. d co. ¶Illud quod hic ponitur/ꝙ leo occidit ho-
minem/qui prophetā ex parte dñi ſe percuti pre-
cipientē vulnerare noluit/vel timuit:poteſt alle
gari ꝙ valde debemus prophetis,id eſt predica-
toribus vel prelatis in his que ex parte dñi.i. in
virtute obediētie nobis precipiunt obedire:al̄s
vero diabolus nos poterit deuorare. Quia dici-
1. Reg. 15. c tur. Melior eſt obedientia q̄ꝫ victima.

¶Capl'm xxi. Textus.

Poſt verba autē hec tp̄e illo vinea erat
naboth. Moralitatum Capi. xviij.

Naboth noluit vē- ᵇ
dere vineā ſuam achab regi ini-
quo:q̄ inde volebat facere hortū
olerū : quinimo eidē priſtino di-
xit. Abſit a me vt vendā heredi-
tatē patrū meorū. Quapropter
iezabel vxor achab/naboth ſubductis falſis te-
ſtibus lapidari fecit:⁊ ſic vineā eius achab cōti-
nuo occupauit. ¶Achab eſt diabolus. Iezabel Moralitas
vxor ſua eſt carnis cōcupiſcētia:naboth vero ſi-
gnificat virū iuſtū. Igit̄ ſepe fit/ꝙ dum achab.i.
diabol⁹ vineā.i. gratiā viri iuſti q̄ ſcꝫ ꝑ[?]tinet vi-
num eterne cōſolationis et glorie/nitit̄ emere:et
ab ipſo ꝑ pctm̄ tollere:et loco eius p̄ciū bonorū
tēporaliū ſibi dare:tū naboth.i. vir iuſt⁹ ad hoc
nō cōſentit:ſed hereditatē patrū ſuorū.ſ. gratiā
a deo iure hereditario dimiſſam/vēdere cōtradi-
cit. Quod vidēs iezabel mulier impudica.i. caro
falſos teſtes.i. mūdi fallaces delicias adhibens
lapidib⁹ tentationū ip̄m obruit:⁊ ſic ipſam vineā
ſibi tollit:⁊ ſic ꝑ luxuriā ip̄m caro interficit : quē
diabolus in tentādo de magis arduis ſuperare
nequiuit. Unde iſta eſt que dicit diabolo illud qđ
iſta Iezabel dixit Achab. Ego dabo tibi vineam
naboth. ¶Uel ſi vis dic exemplariter de malicia Aliter.
mulierū:que audaciores ſunt ad negocia impia, b
q̄ꝫ viri. Ideo dicit̄ Eccl'i. Breuis oīs malicia ſup Eccl'ia. 25. c
maliciā mulieris. ¶Uel allega exēplariter quō Aliter.
iudices officiales ad mādatū regū/reginarū vel
principū/non verent̄ falſa iudicia facere/⁊ inno-
centes occidere:vt ſic ipſis valeant complacere.
¶Uel etiā allega quō dñe et regine quādoqꝫ do- Aliter.
minis ſuis ignorantib⁹,ꝓcurāt fieri multa mala.

¶Capl'm xxij. Textus.

Trāſierūt igit̄ tres anni abſqꝫ bello in-
ter ſyriam et iſrael. Morali. Ca. xix.

Cum achab cōuo-
caſſet ꝓphetas ad ſciendū q̄d de-
beret accidere. Omnes vna voce
bona ſibi p̄dicarūt:⁊ ſibi ꝓſpera
ſuccedēda mēdaciter aſſerebāt:
quinimo vnus iſtorū falſorū ꝓ-
phetarū ſedechias noīe/cornua ferrea ſibi fecit:
⁊ ꝙ rex cum illis erat ventilaturus ſyriā ex par-
te dñi ſibi dixit. Igitur inter quadringētos pro-
phetas qui oēs vno ore regi proſpera dicebant,
vnicus erat verus.ſ. Micheas propheta dñi:quē
tamē rex iſrael non libenter audiebat:ſed eū po-
tius odiebat:quia non ſibi proſpera,ſed aduer-
ſa prophetabat. Odi (inquit) eum:quia non pro-
phetat mihi bonum/ſed malū omni tēpore. Iſte
igitur ſolus vera regi dixit:et cum in prelio mo-
riturū predixit:propter qđ ipſum ſedechias fal-
ſus propheta predict⁹ in faciē:percuſſit. Me ne Aliter.
(inquit) dimiſit ſpiritus dñi,et locutus eſt tibi?
Rex quoqꝫ ipſum quia cōtra voluntatē locutus
erat/in carcerē mitti iuſſit:et eū pane tribulatio-
nis ⁊ aqua anguſtie ſuſtētari p̄cepit. ¶Illud al- Moralitas
lega cōtra adulatores,qui ſunt in curijs princi-
pum et magnatū:quia reuera vt cōmuniter oēs
vno ore nitunt̄ ꝓſpera dicere:et mēdaciter bona
et placētia pretendere/veritatē ſupprimere:⁊ cū
cornibus/ferreis dominorū potentiā cōmenda-
re. Unde in perſona regum vel principū dicitur
ipſis adulatoribus. Loquimini nobis placētia: Eſa. 30. c
videte nobis errores: diuinate nobis ſomnia:
ceſſet a facie noſtra ſanctus iſrael. Et breuiter
illud eſt verum,ꝙ inter quadringentos cōſilia-
rios vel prophetas, vix eſt vnus qui ſit ꝓpheta
veritatis et qui veritatē dicere velit vel audeat:

vel qui vbi de correctione vel increpatione agi-
tur illud preſumat dicere quod ſibi dictat ratio:
quia reuera qñ aliquis talis eſſet ibi qui ſcilicet
ſit ſolitus veritatẽ dicere, non libenter a regib⁹
et magnatibus auditur: ſed potius cõtẽnitur et
oditur: et q̄d peius eſt aliquoties ab ſedechia,
id eſt ab adulatoribus quorum mendacia dete
git et fallacias, per falſas accuſationes pcutit:
Gal.4.c. et etiam ab ipſis magnatibus quibus verum di
cit, tribulationibus et carceribus mancipatur.
B Unde Apl's. Inimicus factus ſum vobis vera di
cens. Unde de duobus idolis legitur, in quib⁹
demones loquebantur: in quorum ſcilicet tẽplis
reponebantur plura: pro eo ſcꝫ q̄ ſi quis furare
tur ipſa, diabol⁹ protinus reuelabat. Legitur q̄
quidã iuuenis theſaurum a templo fuiſſet fura
tus, et hoc vnũ idolum reuelaſſet: propter quod
ille qui furtum fecerat, caput ipſi⁹ idoli cõfregiſ
ſet: accidit q̄ aliquis ali⁹ ibi poſtea aliquid per-
didit: ſed tñ de reuelatiõe furis nunq̄ reſpõſuꝫ
habere potuit: quinimmo poſt multas oblatio-
nes verba hmõi ſibi dixit. Tẽpora inquit mala
ſunt, et homines deteriorant̃: ſed et ſi quis loq̄-
tur verum, caput ei frangitur. Uñ Sene. in qua-
dam ep̄la dicit. Si monſtrabo tibi cui⁹ rei ino
pia laborent magnatũ faſtigia, eſt q̄ omnia poſ-
ſidentibus deſit vnum ſcꝫ qui verũ dicat: duꝫ ne
mo ex animi ſui ſentẽtia dicit aut ſuadet: ſꝫ adu-
lari vnum eſt omniũ amicorũ officium. ¶ Si vis
Aliter allega, q̄ bon⁹ hõ nec p̄ce nec timore debet a ve-
ritate deuiare: ſed illud quod dixerit ſibi dñs id
eſt ꝯſcientia vel rõ, dꝫ cõſulere et narrare: ſicut
fecit iſte micheas ꝓpheta: cui cũ oẽs ꝯſulerent,
q̄ bona regi cum alijs loquerer̃, reſpondit. Ui-
uit dominus, quia quecunq̄ mihi dixerit domi-
nus, hec loquar. ¶ Hic habes q̄ rex iſrael achab
nolens cognoſci in p̄lio: in quo ſcꝫ micheas pre-
Cod.c.c dixerat ipſum moriturũ: habitũ ſuũ mutauit: et
C ioſaphat rex iuda arma eius portabat: propter
quod factũ ſibi male ſucceſſit: q̄ cũ milites regꝭ
ſyrie ſolũ regem iſrael in prelio quererent, et de
alijs non curarẽt in ioſaphat qui indutus erat
armis regis iſrael, irruerunt fortiter et niſi cla-
maſſet, ip̄m ſub alieno habitu peremiſſent. Unus
vero militũ in incertũ ſagittã iaciens, achab in
curru percuſſit et occidit: ita q̄ mortu⁹ eſt veſpe
et canes linxerũt ſanguineꝫ ei⁹: ꝛ ſic verbũ ꝓphe
te veri q̄d audire noluerat verũ fuit: nec ordina-
tionem diuini iudicij ꝓpter mutationem habit⁹
Morali impediuit. ¶ Hic applica exemplariter, q̄ diui-
tas. na iudicia ꝓpter humanã induſtriã impediri nõ
poſſunt: q̄ a caſu et a fortuna qñq̄ ſagitta ia-
citur a qua ductus dei prouidẽtia ille q̄ ſe tueri
crediderat, trucidatur. Nec põt hõ ſe aliqua cir
Eccli.46. cunſpectione defendere, quẽ dñs decreuerit im-
D pugnare. Uñ Eccli. Pugnare cõtra dñm non eſt
Aliter. facile. ¶ Uel allega q̄ quãdo quis ad facta dicit̃
propter occultum dei iudiciũ, et ad infortuniuꝫ
ruit, non inde facile releuatur: nec propter dictũ
boni prophete id eſt per quodcunq̄ bonuꝫ cõ-
eccli.7.b. ſiliũ: q̄n vadat q̄ ipſum ducit impet⁹ ſpirit⁹, ꝛ nõ
Aliter reuocatur. Uñ Eccli. Uidi q̄ nemo põt corrigere
quẽ de⁹ deſpexerit ¶ Uel dic q̄ q̄ arma et habitũ
Aliter achab id ẽ cõuerſationẽ malorum portat: ſemp
eſt in periculo dãnationis et mortis, niſi per cõ-
Cod.c.f. feſſionem clamet. ¶ Uel allega q̄ periculum ma-
D gnũ eſt qñq̄ alienũ habitũ portare et aſſumere,
vel alienũ ſe fingere: q̄ ſub aliena ſpecie põt ali-
quotiẽs q̄s perire a ſeruis regis ſyrie. ¶ Hic di-
cit̃ q̄ rex iſrael mutauit habitũ, et ingreſſus eſt
bellũ: in quoquidem bello a ſeruis regis ſyrie in
curru ſuo ligneo ſagitta percuſſus, occũbẽte ſo
le interijt: quẽ ſerui ſui in domo ſua portauerũt
canes vero venientes ſanguinem ipſi⁹ linxerũt.

¶ Sic vero rex iſrael xp̄s aſſumpto habitu alie-
no. ſ. humanitate per incarnationem, ingreſſus Tropolo-
fuit locum certaminis huius mundi. Apl's. In gia.
ſimilitudinem hominum factus et habitu inuen
tus vt hõ. Quem ſub habitu alieno latentẽ, ſer- Phil.2.a.
ui regis ſyrie id eſt iudei ſerui diaboli in incer-
tũ ſagittam iacientes. ſ. in ipſuꝫ dominũ glorie:
ignorantes q̄ in propria venit, et ſui eum nõ re- Joh.1.a.
ceperunt: ſupra currum crucis occiderunt: ꝛ ſic
ſole iuſtitie occumbente: cuius tamen ſanguinẽ
i. cuius paſſionis fidem: non ipſi, ſed canes. i. gen
tiles lambuerunt et receperunt. Uñ Job. Pulli job.39.d.
eius lambũt ſanguinem. Et ſupra. Lambuerunt 3.re.21.e.
canes ſanguineꝫ naboth. Et ideo de iſto incerto
iactu ſagitte id eſt de iſta ignorantia qua iudei
xp̄ꝫ ignorãtes occiderũt: dixit ipſemet dñs. Pr̄
dimitte eis, q̄ neſciũt q̄d faciũt. Et Apl's. Si eñ
cognouiſſent, nũq̄ dñm glorie crucifixiſſent.

¶ Moralitatum tertij libri Regum finis.

Liber duodecimus. Luc.23.f. 1.Co.2.b.

Moralitatum quarti libri Regum.

¶ Caplꝫ. j. Textus. Preuaricat⁹ ẽãt moab i iſrael. Mora. Ca. j.

REx Iſrael Ochozias de C
cãcellis dom⁹ ſue cecidit, et
egrotauit: et tunc nuncios
ad cõſulendum beelzebub
deum acharon vtrum ſcilꝫ
de illa ſua infirmitate poſ-
ſet ſurgere, miſit: ꝛ recur-
rens ad demones dei iſrael
oraculuꝫ pretermiſit: pro-
pter quod indignatus dominus ſibi per heliam
dixit: q̄ de lecto ſuo ſuper quem aſcenderat, nõ
ſurgeret: ſed ibidem mortem incurreret, et ſubi- Morali-
ret. ¶ Sic vere ſepe fit qñ homo de cancellis tẽ tas.
poralium dignitatum per infortunium cadit nõ
ad deuꝫ iſrael per deuotioneꝫ recurrit: nec ſe ad
deum p̄ pctõruꝫ ſuoꝝ cõſiderationem ꝯuertit: ſꝫ
potius deũ beelzebub .i. diabolum per diuinos
et ariolos requirit: propter quod dominus indi
gnatus, mortẽ vel aliud infortuniũ mai⁹ ſibi mit Cod ca.b.
tit. ¶ Hic deſcribitur helias teſbites fuiſſe vir
piloſus, zona pellicea accinctus renibus: de ipſo
etiam dicit̃, q̄ regem iſrael viriliter reprehẽdit:
et q̄ veritatem de ſuis infortunijs ſibi demanda
uit ꝛ dixit. Farinam ꝛ oleum multiplicauit: ꝛ vi-
due filium mortuum ſuſcitauit: ꝓphetas baal
occidit: duos p̄cipes de principibus eius igne F
celeſti a domino impetrato ſuccendit: ſicut in li-
bro precedenti dictũ eſt: pluuiam ſubtraxit, et
ſubtractam iterum ſuis precib⁹ ip̄etrauit: igneꝫ
de celo mitti per ſacrificium obtinuit: et achab
regem impium viriliter increpauit: et ſtare ſe co
ram domino in locis pluribus probauit. Uiuit
(inquit) dñs in cuius conſpectu ego ſto. Ad de-
ſertũ etiã timẽs iezabel fugit: vbi primo ſub iu-
nipero dormiens: ꝛ tãdem panem ꝛ aquã come
dens ad mõtem oreb trãſiuit, deum iſrael audi-
uit et vidit: ſicut hec omnia patent ſupra. Tan-
dẽ vero ſicut dicitur hic in celũ curru igneo ra-
ptus extitit: ꝛ palliũ ſuuꝫ diſcipulo ſuo heliſeo 3.re.17.a.
dimiſit: in quo miracula multa fecit. ¶ Helias q̄ 3.re.18.a.
interpretat̃ robuſtus, ſignificat virum perfectũ: 3.re.19.a.
et maxime eccleſiaſticum vel prelatum: qui ſci Morali-
licet ſibi vel alijs debet dominari robuſte: qui tas.
etiam debet dici teſbites, qui interpretat̃ ꝯuer-
tens et feſtinus ad intelligenduꝫ: eo q̄ alios de-
bet p̄dicando ꝯuertere, ꝛ ad itelligẽdũ ꝟitatem
dei vel mãdata ſuperiorũ debet feſtin⁹ ꝛ diligẽs

Proúer.14.d ſemper eſſe. Unde in Prouer. Acceptus eſt regi
miniſter intelligēs. Iſte igitur debet habere auda-
ciā ad malos principes redarguēdos: ⁊ ad veri-
tatē eis dicendā: ⁊ ad oſtēdendū iuſticiā ad ma-
los prophetas: ⁊ ad quinquagenarios.i.ad here
ticos ⁊ officiales impios puniēdos/⁊ igne ſeue-
ritatis cremādos: clemētiā ad farinā ⁊ oleū inde-
ſinenter pauperibus ⁊ viduis miniſtrandū: ad cō-
ſtantiā coram dño perſeuerāter ſtandū: prudē-
tiam ad pluuiā beneficiorū tēporaliū vel docu-
mentorū ſpiritualiū loco ⁊ tpe dandū vel retra-
hendum: ſcientiā ad mortuos peccatores p pdi-
cationem ſuſcitandū: penitētiā in deſerto vel ſub
iunipero aſperitatis ad dormiendū: abſtinentiā
ad panē et aquā guſtandū: pſeuerantiā vſqꝫ ad
montē dei oreb.i.vſqꝫ ad paradiſum ambulādū
cōtemplationē ⁊ ſapiētiā ad deū videndū ⁊ allo-
quendū. Que ſcꝫ oia ſi habuerit, in curru igneo
charitatis in celū ad deum finaliter rapiet: ⁊ pal
liū bone fame et ſanctitatis ſue hic in mūdo re-
manens ſuis deuotis et diſcipulis relinquetur.
Apoc.12.b Unde. Raptus eſt filius eius ad deū ⁊ ad thronū
eius. Sic igitur quilibet vir pfectus helias poteſt
dici/qui helie virtutes voluerit imitari: ⁊ potiſſi
me iſta poſſunt applicari ad ſanctū Nicolaū: qui
ad literā farinā ⁊ oleum ⁊ frumenta multiplica-
uit: mortuos ſuſcitauit: abſtinens fuit et ieiuna-
Aliter. uit ⁊c. ¶Uel iſta poſſunt dici de beato Iohanne
baptiſta: qui ſcꝫ regem herodē impiū redarguit:
in deſerto in abſtinētia et penitētia vixit: aquas
Mat.11.b iordanis baptizādo diuiſit ⁊c. Unde ſaluator di
Mala.4.b cit de eo. Ipſe eſt helias q̄ venturus eſt. Et ſicut
helias pdicando ſicut dr/ſic iuſti faciē dñi anteqꝫ
p gratiā ad peccatores veniāt pueneruūt: inquā-
tum ſcꝫ pdicādo/exēpla dando et corrigēdo ſibi
Luc.1.b viā pparāt et cōponūt. Unde dicitur. Ipſe preibit
Eodē ca.b ante ipm in ſpiritu ⁊ virtute helie. ¶Hic habes
D q duo quinquagenarij regis Ochozie/helie p-
phete irreuerēter ⁊ quaſi imperatiue locuti ſunt
dicētes. Homo dei rex pcepit deſcendere te. Qui
igne celitus deſcēdente/ad helie imperiū periē-
runt. Si inquit homo dei ſum: deſcēdat ignis de
celo: ⁊ deuoret te et quinquaginta tuos. Ultimus
aūt et tertius quinquagenarius: qui dicitur fuiſſe
abdias ppheta/ad eum miſſus: iudicio et morte
aliorū territus/genua ſua corā eo curuauit, miſe-
ricordiā implorauit: ⁊ humiliter q ad regē deſcē
deret ſupplicauit. ¶Hoc exēplariter poteſt ex-
Moralitas. poni: q quinquagenarij.i.principes ſeculares,
balliui regū ⁊ principū officiales/quātūcūqꝫ dñi
et magni: cū pphetis.i.cū viris ſciētificis ⁊ reli-
gioſis et ſanctis loqui dure ⁊ impatiēter nō de-
bent, ſed potius reuerēter ⁊ ſubiectiue: alias digni
ſunt igne celeſti cremari: ⁊ a deo redargui ⁊ pu-
niri. Nulla enim tēporalis potētia que viris dei et
ſcientie et ſanctitati hoīs digna ſit equiparātie:
quapropter quilibet tales viros honorare ⁊ re-
uereri tenetur. Exemplo Cnei pompeij q̄ poſſido-
nium philoſophū adiēs/nō eſt paſſus q lictores
ad ianuā philoſophi percuterēt: ſed potius vo-
luit q ſubmiſſe pulſarēt: ſicut dicit Solinus. Nu
merandus inquit poſt deos Cneus pompeius: in-
traturus poſſidonij domū tūc clariſſime ſapien-
tie profeſſoris percuti ex more a lictore fores ve
tuit: et ſententie proprie orientis victor ceſſit ia-
Le.19.f nue literarū. Bene igitur dicitur. Honora faciē ſenis.
Aliter. ¶Uel ſi vis allega q humilitas locutionis pro-
A ficit: dura vero nocet. Quia dicitur. Reſpōſio mol
Pro.15.a lis frangit iram: ſermo durus excitat furorem.

¶ Capitulū ij. Textus.

Factū eſt autē cū leuare vellet dñs heliā per turbinē in celū. Moralita. Ca. ij.

CUm dñs vellet
heliā in turbine rapere: olno ſe
voluit de heliſeo antea diſcipu
lo ſuo expedire/dicēs ſibi. Se-
de hic: qr dñs mittet me in be-
thel/tandē in hierico/tandē ad
iordanē. Heliſeus aūt dicebat.
Uiuit deus et viuat anima tua: qr nō dimittā te.
Igitur cū ad iordanē veniſſent: inuoluit helias pal
liū ſuū: ⁊ percuſſit aquas iordanis: et diuiſe ſunt:
et tranſierūt per ſiccū. Qui cum dixiſſet heliſeo:
poſtula quid vis anteqꝫ tollar a te. Petijt heli-
ſeus/q ſpiritus eius duplex requieſceret apud
ipm. Quod qꝫuis ipſi difficile foret: cōceſſit tamē
ſibi/dūmodo ipſuꝫ quādo raperetur videret. Ecce
ergo currus igneus ⁊ equi ignei diuiſerūt vtrū-
qꝫ. Aſcēdit helias per turbinē in celū: cui ſcilicet
palliū ſuū cecidit: qd heliſeus accipiens ⁊ extre-
mum aquas iordanis percutiens/ipſas iterato
diuiſit: ⁊ extūc ppheta loco helie fuit. ¶Hec alle Moralitas.
ga qn quis rapiēdus eſt in celū per contēplatio-
nem/⁊ per ſecretorū celeſtiū deguſtationē: ſolitu
dinem debet querere: et propriorū diſcipulorū ⁊ B
aliorū qꝫuis ſanctorū et bonorū/ſocietatē fuge-
re: vt ſic poſſet ſecurius in curru igneo feruide
charitatis in celū aſcendere: ⁊ ad amorē celeſtiū
ſe leuare. ¶Uel allega de diligētia bonorū diſci- Aliter.
pulorū: qui ſcilicet bonos magiſtros/dominos ⁊
prelatos ſuos non debēt vſqꝫ ad mortē dimitte-
re: ſed etiā importune eos ſequi/⁊ eis ſeruire: do
nec ſpiritū ſcientie et pallium morum ⁊ virtuoſe
cōuerſationis et apparentie poſſint ab eo repor
tare dicentes illud Geneſis. Non dimittā te do- Geñ. 32.f
nec benedixeris mihi. Et benedixit ⁊c. ¶Uel dic Aliter.
q helie palliū eſt conuerſatio viri iuſti: qui ſcili-
cet inuolui dicitur pro eo q iuſti cōuerſatio in-
uolutat, ſacra et occulta per humilitatē eſſe tene-
tur: etiam aquas dicitur percuſſiſſe: quia ſcilicet
iuſtorū vita et conuerſatio aquas deliciarū con-
templando percurrit: ⁊ ſic in monte ſiccitatē, id
eſt volūtariā paupertatē inducit: et ſic trāſeun-
do ad vitam liberū iter fecit. Item poſt raptum
eius palliū diſcipulis imitatoribus ipſius rema
net: virtute etiā cuius aque deliciarū diuiduntur,
ſiccantur ⁊ cōdemnantur: et ad celeſtē gloriā itur:
quia pro certo palliū cōuerſatiōis bone aquas
deliciarū repudiat: et ſiccitatē abſtinentie ⁊ peni
tentie in ſe et ſuis imitatoribus introducit et
amat. Bene igitur videtur poſſe dicere quilibet
imitator bone conuerſationis alterius illud Io- Joſue.7.d
ſue. Uidi inter ſpolia pallium coccineū valde bo- Aliter.
num: et cōcupiſcēs attuli ipſum. ¶Uel ſi vis dic
q helias dicitur aſcendiſſe in celum curru igneo/in
equis/in turbine/⁊ cum dimiſſione: ſui pallij. Sic C
vero ad hoc q aliquis aſcendat in celum: neceſſe
eſt q interueniat currus igneus, id eſt charitas:
equi ignei.i.angelorū miniſteriū ⁊ ſocietas tur-
binis impetus.i.tribulatio ⁊ aduerſitas ⁊ dimiſſio
pallij.i.corpis mors ⁊ mortalitatis dimiſſa gra-
uitas. Unde dr. Dimittat palliū ſuū in die frigo- Prouer.25.c
ris. ¶Cū heliſeus eſſet in hierico: viri ciuitatis Eodē ca.d
dixerūt ei ſic. Uides (inquiunt) q habitatio ciui
tatis eſt optima: ſed aque peſſime ſunt, et terra
ſterilis. Propter qd heliſeus vas nouū afferri fe
cit: ⁊ ſal in illud pcepit mitti. Quē in fontem mit-
tens ſanauit: ⁊ mortē ⁊ ſterilitatē ab aquis fuga
uit: ⁊ ſic terrā ſterilē in fertilē mutauit. ¶Hieri- Moralitas.
co q̄ interpretatur luna/eſt mūdus: q̄ ſcꝫ in pſperis
⁊ aduerſis/et in rerū naturaliū diſcurſu fluit et
refluit ſicut luna. Iſta igitur eſt veritas/q habita-
tio iſta optima dici pōt: pro eo ſcꝫ q ibi eſt locus
merēdi: ⁊ virtutes et merita cōgregādi: ſed pro
certo ibi fluit ab initio fons peſtifer mūdane ſa-

pientie, ⁊ potiſſime ſciētie gētilis, heretice ⁊ poe
Aliter. tice. ¶Uel fons proſperitatis ⁊ abundantie ter-
rene: q̄ ſcȝ terrā cordiū humanoꝝ decipiebat, ꝑ
malas cōplacentias inebriabat: ⁊ ſic eā inanē et
ſterilē a virtutibus faciebat. Et ideo heliſeꝰ ꝓ-
pheta. i. deꝰ pater: vas nouū. i. ꝟginē benedictā
D purā, nouā iuuēculā atq̄ mūdā ꝑparauit: i qua
ſal diuine ſapie. ſ. verbū ſuū poſuit: et eo mediā-
te fontē peſtiferū mūdi ⁊ erroris ⁊ idololatrie, q̄
totū mundū potauit, tēperauit et ſanauit: ⁊ ſic
Exo. 23. d terrā cordiū humanoꝝ virtutibꝰ fecūdauit. Uñ
Aliter. Exo. Non erit infecunda nec ſterilis terra tua.
¶Uel dic ꝙ heliſeus eſt p̄latꝰ: q̄ vidēs habitatio
nē eccleſie vel religionis eſſe de ſe optimā ⁊ ſalu-
brē. Uerūtñ eo ꝙ aqua voluptatis ⁊ ꝓſperitatis
ibi abundat: terrā eiꝰ. i. ſubditos: videt ſteriles
virtutibus ⁊ inanes: dȝ eas nouū. i. morū noui-
tatē: ⁊ ſal. i. correctiōis acredinē ⁊ aſperitatē ad-
hibere: vt ſic ſterilitatē eorū poſſit in vtilitatē mu
tare: ⁊ de malis bonos, ⁊ de inanibus ꝟtuoſos ⁊
Jud. 13. a vtiles generare. Uñ dr. Sterilis es, ſȝ cōcipies et
Aliter. paries. Uel dic ꝙ qñ videt homo terram cordis
ſui ſterilē virtutibus et inanē, ꝓpter aquā volu-
ptatis, ꝓſperitatis vel ſapiētie ſecularis: ſtatim
dȝ ſal diſcretionis adhibere: et omnem ſterilitatē
vel ſupfluitatē qua ꝓfluuiū dicte aque generat,
dȝ per acredinē penitētie vel ꝑ ſalſedinē prudētie
moderare. Nā ſi ſal ⁊ vas nouū. i. ſi ſalſedinē et
condimentū prudentie, et nouitatē puritatꝫ, mū
dicie et innocentie adhibuerit: huius aqua peſti
fera non nocebit: imo ecōtrario terrā cordis ſte-
rilē virtutibꝰ affluet: et non vitia, ſed ꝟtutes ef-
fundet. Nunq̄ enim nocet mundi ſapiētia, vel di
uitiarum ꝓſperitas, ſi aſſit in vtēdo diſcretio: et
nunq̄ nocet deliciaꝝ ſocietas, ſi aſſit nouitas mū
E dicie ⁊ penitētie, acredo vel maceratio: ſed po-
tius iſta iuuant: et terrā cordis fecundāt: dū ex
earū debito vſu acquirit meritorū cumulatio.
Mar. 9. g Bene igit dicitur. Habete in vobis ſal: et pacem
Aliter. habete inter vos. ¶Uel dic ꝙ talis fons pōt ſigni
ficare malos ꝓphetas atq̄ hereticos: etiā quoſ-
cūq̄ malos ſocios vel vicinos: q̄ ſcȝ aquam male
doctrine ⁊ male vite ſterilitatē virtutū generant
in alios. Sepe igit fit ꝙ heliſeus. i. deus ſal gra-
tie et fidei in talibꝰ immittit: et ſic illos q̄ erroris
fons fuerunt, fontes veritatis ſunt, ⁊ qui ſterili-
tatem virtutū inducere faciebāt, iam doctrina et
vita ſua alios virtutibꝰ irrigāt ⁊ fecūdāt: ſal em̄
diuine fidei ⁊ ſapientie malos fontes q̄ corrūpe-
bāt terrā religiōis, vel terrā. i. conſcientiā malo-
rum ſolet in melius cōmutare. Unde dicit. Jn o-
Leuit. 2. d mni ſacrificio appones ſal. ¶Uel dic ꝙ fons iſte
Aliter. eſt ſcientia noſtra: q̄ ꝓ certo niſi ſal diſcretionis
adiunctū habeat, a virtutibꝰ nos vacuat ⁊ non
fecūdat. Jdeo bene dicit. Prudētie tue pone mo
Pro. 23. a dum. Hic habes ꝙ cū heliſeus tranſiret ꝑ bethel:
Eodē. c. d pueri ciuitatis inceperūt illi illudere: ⁊ ipſum
caluum vocare. Qui cū eis maledixiſſet in noie
dñi: ſtatim duo vrſi de ſaltu egreſſi fuerūt: q̄ qua-
draginta duos de eis occiderunt. ¶Jllud expo-
Allegoria. nūt q̄dam allegorice dicētes: ꝙ heliſeus eſt xp̄s:
cui ſcȝ pueri. i. iudei pueriles ⁊ inſenſati: et neſciē
tes quid facerēt, illuſerunt: et eum caluum voca
F uerunt: inquantū in loco caluarie ipſum crucifi-
xerunt: ꝓpter qđ duo vrſi, ſcȝ titus et veſpaſia-
nus: de ſaltu romane ciuitatis immiſſi, ipſos va-
ſtauerunt ⁊ deſtruxerūt: et iſti pueri quadragin
taduo dicunt ꝓ eo ꝙ reuolutis annis quadra-
gintaduobꝰ ab aſcenſione domini vrſi iſti in iu-
Pſ. 98. b deos irruerunt. Pſ. Quadraginta annis ꝓximꝰ
fui generationi huic: et dixi ſemper hi errant cor
Aliter. de ⁊c. ¶Uel iſta allega ꝯtra illuſores bonorum:
q2 pro certo vrſi. i. diaboli de ſaltu inferni prorū
pent: qui ipſos lacerabūt finaliter et confundēt.

Unde in Prouerb. Parata ſunt deriſoribus ſup Pro. 19. d
plicia: et mallei percutientes ſtultorum cor-
poribus.

¶Capi. iij. Textus.

Joram vero filius Achab regnauit ſup iſrael in ſamaria. Moralitatū Cap. iij.

Cum rex moab
q̄buſlibet annis ſoluebat
tributū regi iſrael, ſcȝ cen-
tū milia arietū ⁊ agnorū: et
ab eo defeciſſet: ⁊ p̄dictum
tributū negaſſet: factū eſt
ꝙ iorā rex iſrl, ⁊ ioſaphat
rex iuda ⁊ rex idumee, per
viā deſerti ad prelīādū cō-
tra moab perrexerunt. Quibꝰ tñ cū penitꝰ aqua
deficeret, ꝓphetā heliſeū interrogauerūt: et pro
eo req̄rendo verbū dñi, tres reges ad eū in ꝑſo-
nis ꝓprijs deſcēderūt. Hic igitur ⁊ primo regem
iſrael de idololatria redarguēs, pſaltē ꝓ ſuſcitā E
do ſpūſctō venire fecit: quo pſallente ꝟbū dñi fa
ctū eſt ſup eū: ⁊ de aq̄ dāda et de victoria obtinē
da ꝓphetauit. Facite (inq̄t) foſſas ⁊ foſſas, ⁊ nō
videbitis ventū neq̄ pluuiā: et implebit alueus
aquis: tradetq̄ dñs moab in manꝰ veſtras. ¶Al Morali-
lega iſta q̄ūo reges et principes debēt ꝓphetas tas.
et ſeruos dei, religioſos, ſacerdotes, et maxime
ſctōs viros honorare: et nō ſolū ad eos honora-
biles ꝑſonas mittere: imo ſi ſit neceſſe, in ꝓprijs
ꝑſonis ad ipſos deſcēdere. Supra ca. j. dictū eſt
ꝙ ochozias, q2 minus idoneas ꝑſonas, ſcȝ duos 4. reg. 1. b
malos quinquagenarios ad heliā miſit: ⁊ ideo
ipſi igne celeſti ꝑcuſſi ſunt. Jpſe aūt rñſum mor-
tis reportauit. Hic aūt q2 ipſi reges in ꝓprijs ꝑ-
ſonis deſcenderūt: ideo gratā rñſionem et vtilē
reportauerūt. Bene igit dicitur. Jn tota aīa tua Eccli. 7. c
time dñm: et ſacerdotes eius ſanctifica. ¶Uel al Aliter.
lega q̄ūo ꝓpheta debet eſſe cōſtans et audax ad
malos principes redarguendos: ſicut iſte qui io
ram legitur dixiſſe. Si non attenderem vultum
regis iuda: nō reſpicerem inquit te. Unde de eo
etiam legitur. Jn diebꝰ eiꝰ non timuit p̄ncipem:
et potentia nemo vicit illū. Nec ſupauit illū ꝟbū Eccli. 48. b
aliquod ⁊c. ¶Uel iſtud allega: ꝙ ſicut ſonꝰ melo-
die non ſolū fugat ſpm̄ malū, ſicut viſum eſt: imo Aliter.
excitat ſpm̄ bonū, ſicut hic: ſic vero quando pſal
tes. i. predicator pſallit melodiam verbi dei: vel 1. reg. 16. d
quādo etiā ſerui dei pſallunt laudes et cantica
creatoris: malus ſpūs ſcȝ diabolus ſolet fugere
et terreri: bonus vero ſpiritus. i. bona deuotio H
ſolet in homine ſuſcitari: que ad prophetandū ⁊
cogitandum de futuris ſolet ipſum ſpūaliter ex-
citare. Auditus enim verbi dei vel officij eccleſia
ſtici ſpiritū deuotionis excitat: ⁊ ad cogitandū
de futuris, ipſum eleuat ⁊ exaltat. Unde in Apo Apoc. 4. c
ca. dr: ꝙ cū quatuor aīalia honorem et gloriam
darent deo: ſeniores adorabant viuentem. ¶Hic Eodē. c. c
habes ꝙ cū dñs feciſſet pluuiam in remotis mon
tibus et deſertis: quapropter alueus qui deſcen
debat in moab: qui ante ſiccus erat, plenus aq̄s
rubeis apparuiſſet: moabite exiſtimauerūt ꝙ re
ges iſrael, iuda et edom: qui cōtra eos veniebāt:
ſeſe mutuis cedibus peremiſſent, ⁊ proprio ſan
guine alueum repleuiſſent: quapropter auidita
te prede ad deſertum exierūt: vbi exercitus mor
tuos crediderunt, dicentes. Pugnauerunt re-
ges contra ſe: et ceciderunt mutuis cedibus:
nunc vade ad predam moab. Quos tamē viuos
non mortuos inuenerunt: q2 ſeipſis contra ſe
congredientibꝰ perierunt. ¶Jllud allega cōtra
vitium preſumptionis et inuidie: q2 ſepe fit ꝙ Moralitas

fatuí modica occaſione ſibi proſperitatē,⁊ alijs
infortunium diuinant:vt ſi videant aquas ru=
beas,ſanguinem eſtimant:⁊ de inimicorum ſuo=
rum morte gaudentes,predam ⁊ lucrum ꝓpriū
eſſe putant.Sed pro certo ſepe fit,ꝙ vbi inimi=
A cos ſuos mortuos.i.defectos ⁊ miſeros eſſe:⁊ de
hoc predam ⁊ lucrum reportare credunt:⁊ ipſos
inuadere volūt ipſos in ſui defenſione ita viuos
⁊ fortes reperiunt,ꝙ ante faciem eorum deficiūt
⁊ ſuccumbunt.Igitur non eſt ex facili occaſiōe
credendū,nec ꝓprium lucrū nec aliorū diffortu=
niū exiſtimandū:q2 ſepe fit ꝙ illi q̄ credebantur
mortui reperiuntur viui:⁊ ꝙ vbi ſperabatur lu=
Job.30.d crum,diffortunium reperitur.Unde dr.Expecta
bā bona ⁊ venerunt mihi mala.Non debent alij
tanꝗ̄ mortui vilipendi:noſtri vero tanꝗ̄ viui lau
dari:ſ3 potius oēs ſunt diſcretiōe debita metuē
di:q2 ſicut dicit Seneca.Inimicum(ꝗ̄uis humi=
lem)bonum eſt timere ⁊c.¶Hic dr ꝙ rex moab
Eodem.c.d videns ciuitatem ſuā a tribus regibus impugna
ri:cum fugere tentaſſet ⁊ non potuiſſet,filiū ſuū
qui poſt eū regere debebat,ſupra murum immo
lauit:⁊ vt a dijs ſuis eriperetur,proprium filiū
ſacrificauit.Cuius facti horror,regem iſrael cū
Moralitas populo ſuo ad recedendum coegit.¶Sic vero
ſepe fit,ꝙ peccator videns ſeſe in arto tribulatio
nis poſitum:ſolet dijs.i.demonibus primogeni=
tum ſuum.i.aīam ſeu animum dare:q̄ ſc3 in ſolio
paradiſi ſedere debuiſſet:vt ſic ſe a tribulatio
nis periculo liberare poſſit.Illud aūt eſt verum
de obſtinatis religioſis:qui ſc3 quādo a regib9
B iſrael ⁊ iuda.i.a bonis p̄latis ⁊ correctoribus in
feſtari ſe vident:ſolent quandoꝗ̄ ad deterius ꝓ
rumpere:⁊ primogenitū ſuū.i.animam ſuā dia=
bolo deſperando.i.apoſtatando ⁊ alias grauius
delinquendo offerre:quapropter ipſi prelati de=
bent ab impugnatione vel correctione quādoꝗ̄
ceſſare:ne ſcilicet talem obſtinatum poſſint ad de
terius prouocare.Et quando ex hoc vident eum
Eccli.8.c deteriora facere:ab increpatiōe deſiſtere.Unde
Aliter bene dicitur.Non incendas carbones peccato=
rum arguens eos.¶Uel dic ꝙ rex moab diabo=
lus:qui arietes cornutos.i.ſuperbos agnos.ſ.
ignorantes ⁊ carnales paſcit ⁊ nutrit:⁊ tamen
quandoꝗ̄ de ipſis regi iſrael chriſto facit tribu=
tum,inꝗ̄tum ipſos ſuos malos ad bonorum im
pugnationem chriſto nutrit:⁊ inꝗ̄tum ad chri=
Deu.32.b ſtum finaliter conuertuntur.Deut.Cum adipe
agnorum ⁊ arietum filiorum baſan.Iſte eſt qui
primogenitos ſuos.ſ.mundi malos diuites et
potentes,ſupra murum temporaliū dignitatum
interficit:⁊ eos per diuerſa crimina in inferno im
molat.Unde.Dabo pro ſcelere meo primogeni=
Mich.6.b tum meum.¶Uel dic ꝙ rex moab eſt deus pater
Aliter. cuius ciuitatem ideſt eccleſiā:tres reges.i.tria
capitalia vitia a principio infeſtauerunt:⁊ ideo
pro ciuitate eccleſie liberanda,primogenitum fi=
Aliter lium ſuum ſc3 chriſtum immolauit.i.immolari ⁊
crucifigi permiſit:⁊ ſic eccleſiam liberauit.¶Uel
dic ꝙ rex moab,qui interpretatur ex patre,po=
Joh.8.f pulum iudaicum ſignificat:cui dictū eſt.Uos ex
patre diabolo eſtis ⁊c.Iſte igitur primogenitum
Rom.8.f. ſuum chriſtū q̄ dicit̄ primogenitus in multis fra
C tribus,immolauit:⁊ eum crucifigendo ſe a roma
Joh.11. nis liberari credidit,quando dixit.Ne forte ve=
Aliter niant romani ⁊c.Expedit vt moriatur vnus ho=
mo pro populo.¶Uel dic ꝙ iſte rex eſt malus p̄=
latus,vel etiā malus inferior iudex vel balliuus.
qui ſc3 vt poſſit regibus ipſum impugnantibus.
i.ſuis malis ſuperioribus ipſum forte deprime=
re vel corrigere volētibus ſatiſfacere:ſtatim nit̄
ad deos ſuos.i.ad illos maiores cōſiliarios qui
ipſum ordinauerunt et promouerunt recurre=
re:vt ipſis mediantibus poſſit iram ſuperiorum

cauere:⁊ propter hoc primogenitos ſuos ideſt
ſubditos,⁊ maxime eccleſiaſticos,ſolet per ra
pinas occidere ⁊ grauare:⁊ eos dijs ſuis predi=
ctis immolare:⁊ carnes.i.ſubſtantias eorum
vſibus deputare:q̄ dij ⁊ fautores ſui ſacrificio p̄
dicto placati,ſ totaliter ſolent facere,ꝙ ſuperio=
res ab impugnatione talium ſolēt quieſcere ⁊ ceſ
ſare:⁊ ſtatim ꝙ cū iſti ballíui ⁊ officiales a maiori
bus impugnari ſe ſentiūt:ad deos.i.ad fautores
ꝓmotores ſuos recurrūt:qui.ſ.in curia maiores
exiſtūt:⁊ ipſis de carnibus ⁊ ſubſtantijs paupe=
rū ſubditoꝝ munera faciūt.Iſti taliter ordināt
vt ſuperiores a talibus nihil q̄rūt:⁊ ab ipſoꝝ im=
pugnatiōe deficiūt ⁊ deſiſtūt.Uñ iſti mali iudices
vel ballíui,ſuoꝝ ſubditoꝝ.ſ.vel priogenitoꝝ de
populatores,p̄ñt dicere illud Michee Dabo pri Mich.6.b
mogenitū meū ꝓ ſcelere meo:fructū vteri mei ꝓ D
pctō aīe mee.Iſti eñ dāt p̄mogenitos ſuos.i.ſub
ditos vel ſubditorū carnes,vel ſubſtātias dijs ⁊
fautorib9:ne hi ꝓ ſcelere ſuo puniant̄ a ſuis dñis Aliter.
⁊ ſuperiorib9.¶Uel dic ꝙ iſte rex eſt vſurarius
qui ſc3 dijs/ideſt aduocatis ⁊ balliuis p̄mogeni=
tos immolat/vt eū a regibus ⁊ p̄latis defendāt. Aliter
¶Uel dic ꝙ iſti filios ſuos ad lr̄a3 demonib9 ſacri
ficāt ⁊ ordināt inꝗ̄tū ip̄os ad fraudādū ⁊ vſurā=
dū inſtruūt ⁊ iformāt. Pſ̄. Immolauerūt filios Pſ̄.105.f
ſuos ⁊ filias ſuas demonijs.¶Uel dic ꝙ iſti vſu Aliter
rarij ⁊ ꝯſimiles pctōres ad literā,filios ſuos ſacri
ficauerūt demonib9:inꝗ̄tū ſuos imitatores ⁊ i ma Pſ̄.105.f
lis diuitijs ſucceſſores faciūt.Pſ̄.Immolauerūt Eodē.c.b.
filios ſuos ⁊ filias ſuas demonib9 ⁊c.¶Hic ha=
bes ꝙ iſti reges nō petierūt niſi aquā,et tñ dñs
dedit eis aquā ⁊ victoriā.¶Ubi nota ꝙ dñs de9
ſemper dat abūdantis ꝗ̄ petit̄ dū tamen qđ iuſtū Moralitas
eſt requirat̄.Uñ dicit̄.Dat dominus affluenter:⁊ Jac.1.r
non improperat ⁊c.ſicut volueris.

¶Capitu.iiij. Textus.

Mulier aūt quedā de vxorib9 ꝓphetarū clamabat ad Helizeū.Nota.Ca.iiij.

MUlier quedā de
vxorib9 ꝓphetarū q̄ cuidā cre=
ditori erat obligata,cōqueſta ē
helizeo,ꝙ creditor occaſiōe de=
biti,ſuos duos filios volebat
tollere:⁊ ſeruituti ſubiugare:⁊
cū i domo nihil haberet,preter
parum olei,q̄ aliquoties ſe vngebat:p̄cepit he= E
liſe9 ꝙ vaſa vacua reciperet,⁊ clauſis oſtijs oleū
in vaſis ifunderet,⁊ ipleret.Hec igit̄ ſupra ſe et
filios oſtiū clauſit:⁊ filijs offerentib9 vaſa,oleum
ifundere cepit:⁊ ad iplēda oīa vaſa oleū multipli
catū ſuffecit:⁊ ſic vendito oleo creditori ſatiſfe=
cit:de reſiduo vō vna cū filijs ſuis vitā duxit.Uē
de(inq̄t)oleū ⁊ redde debitori tuo.Tu aūt ⁊ filij
tui de reſiduo viuite.¶Qr igit̄ iſtđ exponit̄ mlt̄i Allegoria.
pliciter a multis nō eſt neceſſe ꝙ de nr̄o plurimū
apponam9:ſ3 ſolū ꝙ alioꝝ dicta ſeu ſn̄iam:inſera
m9.Dicunt igit̄ q̄dā allegorice/ꝙ mulier iſta eſt
eccl'ia:q̄ ſc3 duos filios,ideſt duos ppl'os habuit
q̄s creditor diabol9 q̄tidie occidere,ſubtrahere ⁊
ſubiugare ⁊ ꝑ diuerſos errores ⁊ ꝑ peccatū cōtē
dit:⁊ ꝑ obligationē viri ſui mortui.ſ.Ade,ipſam
⁊ ei9 filios ſibi ꝑ peccatū obligatos aſſeruit atꝗ̄
dixit.S3 ꝓ certo iſta edocta ab Heliſeo.i.chriſto:
vaſa vacua.i.ſubditos ⁊ fideles ⁊ patres ſctōs ec
cl'ie p̄mitiue q̄ ſc3 vacui fuerūt ⁊ pauperes īterre
nis ⁊ ab alijs ſectis,ꝑ p̄dicationē mutuo accepit:⁊
modicū olei.i.ſciētie vel doctrine vel diuine ſcie
⁊ gratie vſꝗ̄ ad ſummū impleuit.Ita ꝙ iſta mu
lier.i.eccleſia de oleo ſcientie ⁊ ſanctitatis ⁊ gra= F
tie iſtorū,iam creditori diabolo ⁊ eius mēbris

hereticis ſatiſfecit:⁊ filios ſuos fideles de ſup-
abundantia ſpiritualiter nutrit. Cōſtat enim ꝙ
ſcientia et gratia Pauli ⁊ Auguſtini, q̄ aliquan-
do vaſa vacua fuerūt, ita eſt multiplicata: ꝙ nō
ſolum ſuffecit ad maliciā diaboli ⁊ hereticorum
deludendā, ⁊ ipſorum obiectionibus ſatiſfaciē-
dum: imo etiā ſupabundat ad nos a ios qui re-
ſidui ſumus in bonis moribus nutriendis. Unde
iſtis vaſis.i.primis doctoribus poſſumus dicere
Mat.25.a nos et alij eccleſie filij illud Mat. Date nobis de
oleo veſtro: q: lampades noſtre extinguuntur.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ mulier iſta ſcȝ ſctā eccleſia, habet ho
die multa vaſa.i.multos ſctōs qui preceſſerunt:
qui oleo gratie ⁊ meritoꝝ ſanctitate ita pleni
ſunt, ꝙ ad liberandos ⁊ nutriendos filios eccle
ſie ſuffecerūt: plenitudo enim ⁊ ſupererogatio
meritorū ſctōꝝ, pōt de pena ⁊ culpa pro filijs ec-
cleſie quibus a prelato datur indulgentia ſatiſ-
facere: ⁊ etiam vltra hoc nutrimentum meritoꝝ
augere: et ipſos gratijs ⁊ virtutibus enutrire.
Igitur neceſſe eſt ꝙ eccleſia vel aīa ad helizeū.i.ad
papā recurrat: vt de oleo indulgentiarū credito
ri ſuo.i.diuine iuſtitie ſatiſfaciat ⁊ pſoluat: dicen
Mat.25.a tes illud p̄dictū. Date nobis de oleo veſtro ⁊c.
Aliter. ¶Uel iſtud allega de oleo meritorū noſtrorum
ꝙ primo opȝ de debito.i.de reatu ⁊ obligatione
pene ſatiſfacere: ⁊ de reſiduo poterimus nutri-
Aliter. mentū eterne glorie accipere. ¶Uel dic ꝙ credi-
tor noſter eſt diuina iuſtitia: que.ſ.filios duos
B noſtros.i.corpus ⁊ animam pro debito culparū
noſtraꝝ nobis auferre minat: quapropter neceſ
ſe eſt vt ad heliſeū.i. xp̄m ⁊ ad dei miam recur-
ratur: ⁊ de oleo bonorū noſtrū operum iſti credi
tori.i.diuine iuſtitie perſoluat: ⁊ de reſiduo vi-
ta celeſtis glorie ꝓcuretur. Oleū eñ bonorū no-
ſtrorum operū primo eſt debitorū pene ⁊ culpe
perſolutio: reſiduū vero eſt ſpūaliter nutritiuū,
⁊ meritorū cumulatiuū, q: ſcȝ primo neceſſe eſt
ꝙ diuine iuſtitie fiat ſatiſfactio: ⁊ ſic deducto ere
alieno poterim⁹ de reliquo viuere: ⁊ poterit fie-
ri meritorū cumulatio: et procurari eterna vita
⁊ refectio. Cuilibet ergo videtur diuina iuſtitia
4.Reg.17.b dicere illud. Fac mihi primū: tibi aūt et filio tuo
Aliter. poſtea. ¶Uel dic ꝙ ad chriſtum debemus recur-
rere: vt ſcȝ illud modicū olei.i.diuine gratie qd̄
habemus, dignet̄ multiplicare: vt ſue iuſtitie me
rito creditori noſtro poſſimus ſatiſfacere: ⁊ vitā
Aliter. eternam de reliquo procurare. ¶Uel allega de
oleo eleemoſyne: quod ſcȝ nō vaſis plenis.i.diui
tibus: ſed vaſis vacuis.i.pauperibus infundi iu
bet. Accipe (inquit) vaſa vacua non pauca. Etiā
ꝙ non publice ad mūdi laudē ſed clauſo oſtio,
ideſt in occulto infundi mandatur. Ingredere
Mat.6.a (inquit) ⁊ claude oſtium. Unde dicit̄. Cum facis
eleemoſynā, neſciat ſiniſtra tua quid faciat dex-
b tera. Et reuera ſi iſta ſic fiant: oleū iſtud.i.bona
tpalia taliter multiplicabuntur, ꝙ non ſolum ad
infundendū et pauperib⁹ dandū ſufficiēt: imo et
inde ad laute viuēdū et opulenter excreſcēt. Uñ
Luc.6.f dicitur. Date et dabitur vobis ⁊c. Et Apoſtol⁹.
2.Cor.9.d Hilarē datorē diligit deus: ſequit̄. Augebit incre
Aliter. menta frugū iuſtitie veſtre. ¶Uel allega, ꝙ quā-
do mulier.i.aliqua perſona ab heliſeo xp̄o mul-
tiplicationem olei ſui.i.augmentū gratie ſperat
fieri, primo dȝ oſtium ſenſuum ſuoꝝ claudere: et
ab exterioribus ſe delectationibus ſecludere: et
in ſecretario cordis per conſideratione includi,
⁊ per humilitatem abſcondi. Qd̄ pro certo ſi fece
rit, oleū gratie ⁊ meritorū ſuorū multiplicabit: ⁊
duo filij ſui.ſ.corpus et aīa a creditore diabolo
liberabunt̄: ⁊ de reſiduo meritorū nutrimetū cu-
mulabit: ⁊ vita glorie cōcedetur. Unde Mat. In-
Mat.6.b tra in cubiculū tuū: et pater tuus qui videt ⁊c.
Eodē.c.b ¶Cum heliſeus qñq; apud quandam mulierem

diuerteret ⁊ panē comederet: dixiſſe legitur ipſa
mulier viro ſuo. Aiaduerto (inquit) ꝙ vir ſanct⁹
dei eſt ille q̄ tranſit p nos frequēter. Faciamus igi
tur ei cenaculū paruū: ⁊ ponamus ei in eo lectu-
lū, menſam ⁊ candelabrum ⁊ cū venerit ad nos,
maneat ibi: qd̄ factū eſt. Heliſeus enim diuertit
ſe ad cenaculum: requieuitq; ibi vna dierū: ⁊ vo-
cans puerū ſuum, precepit ei vt loqueret̄ ſuna-
miti illi ⁊ diceret: ecce ſedule miniſtraſti nobis:
quid vis vt faciam tibi? Huic igitur que liberos
non habebat, ⁊ vir ipſius ſenex erat, heliſeus fi-
lium impetrauit: quem etiam tandē mortuum ſu
ſcitauit ⁊c. ¶Mulier iſta magna, que etiam ſuna Moralitas
mitis dicitur: quod interpretatur coccinea, vel A
captiua: voluntatem ſignificat: que reuera dici-
tur magna, q: magna poteſt capere.ſ.deū. Eſa. Eſa.12.b
Magnus in medio tui ſanctus iſrael. Captiua di
cit̄: q: potentia ceca: coccinea tñ ⁊ ardēs: que per
deſideriū ⁊ concupiſcentiā eſt feruida ⁊ inflāma
ta. ¶Uel etiā iſta eſt anima que magna eſt nobi Aliter.
litate: captiuata tñ originali culpa, ⁊ cōcupiſcen
tie ſeruitute: coccinea ꝟo gratia ⁊ charitate: vel
ſanguinis xp̄i a quo redempta eſt rubicūda ve-
nuſtate. Uñ dr̄. Solue vincula colli tui filia hie- Eſa.52.a
ruſalem. Iſta igitur dȝ dicere viro ſuo.i.veritati
vel intellectui, ꝙ viro heliſeo xp̄o qui frequenter
eos viſitabit: ⁊ nunc per inſpirationē, nunc per
ſcripture lectionē, nunc per tribulationē ⁊ corre
ctionem, nunc per ſpūalē conſolationem, nunc p
tpalem ſubuentionem ad ipſos venire ⁊ per eos
tranſire non ceſſat: ⁊ bndū p beatā incarnationē,
nūc vero per doctorū ⁊ prelatorū eruditionē: fi-
naliter ꝟo per extremi iudicij executionē ipſos
viſitat ⁊ frequentat. Debent locū oportunū pa-
rare: vt apud eos poſſit quieſcere p gratiā ⁊ ma
nere. Uñ Luc. Mane nobiſcum dñe: qm̄ adueſpe Luc.24.e
raſcit. Dico igitur ꝙ iſta mulier cū viro ſuo.i.
anima cū animo virtuoſo debent chriſto cenacu
lū ⁊ habitaculum in corde conſtruere ⁊ locare.
Ponant igitur ibi lectum vbi chriſtus quieſcat:
ipſum ꝟtutib⁹ ſtudeāt edificare: ⁊ ideo īter cete-
ras q̄tuor ꝟtutes cōſtituere ⁊ locare: hic eſt mun
dicia, innocentia, ⁊ caſtimonia, ⁊ cōtinentia. Le- B
ctulus noſter florid⁹. Mēſa que xp̄m in perſona Cañ.1.d
pauperꝝ reficiat, hec eſt pietas, eleemoſyna ⁊ cle-
mētia. Pſ. Paraſti in ꝯſpectu meo menſam. Sel- Pſ.22.b
la que chriſtū ſedentem ſuſtentet, hoc eſt mentis
tranquillitas ⁊ patientia. Unde in Apoca. Ecce Apoc.4.a
in celo ſedes poſita erat: ⁊ ſupra ſedē ſedens: can
delabrū qd̄ domū cordis xp̄o illuminat, hoc eſt Zacha.4.a
diſcretio ⁊ ſapientia. Zacha. Ecce candelabrū au-
reum totum: ⁊ procuidubio ſi cenaculum cordis
iſta quatuor habuerit: ⁊ ſi puritatem, pietatem,
tranquillitatem ⁊ ſagacitatē cōtinuerit, heliſeus
xp̄s ibi libenter morabit̄: q̄ filios.i.bona opera
nobis dabit: etiā ſi per pctm̄ mortua fuerint, ipſa
per pniam ſuſcitabit, dicēs illud. Pſal. Hec reqes Pſ.131.c
mea in ſeculū ſeculi. ¶Uel illud dic ꝙ heliſe⁹ nō Aliter.
legitur locutus fuiſſe perſonaliter cum iſta mu-
liere: q̄uis ſancta fuerit ⁊ bona, ſed per nuncium:
quinimo nomē eius proprium ſcḋm Comeſtorem
neſciuit: ⁊ ideo ipſam ſunamitem vocare genera
li nomine cōſueuit. ¶Allega ꝙ ſancti viri ſumme Moralitas
debēt mulierum colloquia deuitare, dato ꝙ ſctē
ſint: ⁊ ꝙ ab eoꝝ conſortijs abſtinere debeant et
earum nomina ignorare. Unde dr̄. Auerte faciē Eccli.9.b
tuā a muliere. ¶Uel allega ꝙ iuſtum eſt ꝙ ſerui
toribus ⁊ miniſtris ſcḋm merita ſatiſfaciamus: et
poſtq̄ ſedule miniſtrauerint, ſibi ſuū ſalarium
pſoluam⁹. Ecce (inquit) ſedule miniſtraſti nobis:
qd̄ vis vt faciā tibi? ¶Factum eſt ꝙ filius mulie Aliter.
ris ſunamitis que heliſeum hoſpitio ſuſcepe- Eodē.c.a.b
rat adueniente calore ſuper caput eius, morere-
tur. Quo contriſtata mulier, ad pedes heliſei ſe C

pꝛoſtrauit:qui pietate motus puerũ ſuum cum
virga ſeu baculo ſuo ad ponẽdũ ſupꝛa moꝛtuũ
vt ſic ſuſcitaret miſit. Qđ cũ feciſſet giezi/filius
moꝛtu⁹ nõ ſurrerit:ſꝫ nec vox nec ſenſus appa-
ruit. Qui reuerſus obuiã heliſeo nũciauit. Heli
ſeus igiť in pꝛopꝛia perſona veniẽs/⁊ claudens
oſtiũ/cubiculũ intrat:⁊ ſup cadauer pueri ſuper
lectũ incubat:⁊ os oꝛi/oculos oculis/membꝛaq;
membꝛis applicat:⁊ vt calefieret caro pueri:ſu-
per eũ ſe incuruat. Tãdẽ ꝟo p domũ aliquãdiu
deãbulat ⁊ iterũ aſcẽdit ſuper puerũ/⁊ ſe incli-
nat. Qui aperiens oculos/et ſepties oſcitans/a
moꝛtuis ſuſcitatur,et ipſum viuũ matri ſue re-
Allegoꝛia. ſtituit atq; donat. ¶ Ad lrãm videtur eſſe ſm ꝙ
aliqui allegoꝛice exponũt/talis pꝛoceſſus fact⁹
⁊ in reſuſcitatione ⁊ reparatiõe generis huma-
ni. Mulier eñ iſta ſignificat eccleſiã:cui ſcꝫ vnicũ
filiũ.ſ.humanum genus deus a pꝛincipio dedit:
ſed adueniẽte caloꝛe cõcupiſcentie,iſte in adam
per peccatum occubuit et deceſſit:ſed verus he-
liſeus.i.deus iſtũ ſuſcitare,⁊ ad vitã gratie re-
ducere volẽs baculũ ſuum,ſcilꝫ legem ſcriptam:
puero ſuo.ſ.moyſi tradidit:qui tñ mediante iſto
baculo.ſ.ſeueritate legis,iſtum filium.ſ.genus
Heb.7.c humanum a moꝛte culpe nullatenus ſuſcitauit.
D Apoſtolus. Nihil enim ad perfectum perdurit
lex. Quapꝛopter ipſe heliſeus.ſ.dei filius in pꝛo
pꝛia perſona ad moꝛtuum humanum genus ve
nire voluit:⁊ intrans cubiculum vteri virgina-
lis:⁊ cadaueri.ſ.carni humane.ſ.per beatam in-
carnationem ſe coniunxit:⁊ coaptauit:⁊ pꝛedi-
cando per mundum aliquãdiu deambulauit:et
ſic ſuper lectum crucis aſcendens:⁊ per carnem
pueri:id eſt humanitatem aſſumptam in igne
paſſionis calefaciens:ipſum genus humanũ per
gratiã viuificauit:⁊ viuum.ſ.a moꝛte culpe pue
rum ſepties oſcitantem:id eſt per ſeptẽ dona vel
ſeptem ſacramenta reſpirantem,matri ſue.ſ.ec-
3.re.17.d cleſie reſtituit. Unde dr. Depoſuit puerum de ce
Aliter. naculo:⁊ tradidit eũ matri ſue dicens viuit fili⁹
tuus. ¶ Uel dic ꝙ heliſe⁹ eſt pꝛelat⁹:mater eſt ec
cleſia:fili⁹ moꝛtu⁹ eſt ſubdit⁹ popul⁹,peccatis ⁊
erroꝛib⁹ ſubiugat⁹. Igiť iſta eſt veritas,ꝙ filij
moꝛtui.i.pctõꝛes ſubditi melius ſuſcitanť:⁊ ad
vitã grẽ reſtituunť,qñ a ꝓpꝛio ꝑlato ꝑſonaliter
viſitanť:⁊ qñ p incubationẽ,ꝑſciam ⁊ moꝛã ipſi⁹
calefiũt ⁊ fouentur:q̃ qñ ſolũ per nũcios ⁊ vica-
rios poꝛtãtes baculos.ſ.ad ꝑcutiẽdũ ⁊ exigẽdũ
paratos,moꝛtui ⁊ deſolati hmõi frequentanť.
Male ergo faciũt ꝑlati vel curati,qui ꝑplm ſuũ
ꝑncipaliter nõ viſitãt:⁊ q̃ nũcios ⁊ vicarios ibi
Mat.8.a mittũt ⁊ alibi trahũt. Dicat ergo quilibet pꝛela-
tus illud euãge. Ego veniã ⁊ curabo eũ. Nuncij
⁊ vicarij in abſentia pꝛelati vtuntur baculo du-
re ſeueritatis:,dñs vero verbo vtitur,⁊ calefa-
ctione ac aſſociatiõe pietatis ⁊ charitatis,⁊ ideo
illi cũ baculo iſto.ſ.cũ virga iuriſditionis eis cõ
E miſſa,magis ſolent ledere q̃ iuuare. ¶ Uel dic ꝙ
Aliter. filius.i.pctõꝝ:melius per calefactionem q̃ per
baculum.i.melius per manſuetudinem q̃ per ſe
ueritatem viuificatur:⁊ emẽdatur:et ideo illis
qui baculo dure coꝛrectionis vel punitiõis vtũ
1.reg.17.f tur,poſſunt ſubditi dicere illud ſupꝛa. Nũquid
canis ego ſum:quia tu venis ad me cũ baculo?
Acſi diceret. Contra canes.i.cõtra infideles he-
reticos ⁊ obſtinatos eſt cum ſeueritatis baculo
pꝛocedendũ:contra alios delinquentes eſt cum
Aliter. benignitate ⁊ mãſuetudine dimicandum. ¶ Uel
dic moꝛaliter ꝙ cum quis filium ſuum moꝛtuũ.
i.peccatoꝛem animũ vult ſuſcitare,dꝫ in cubicu-
lum per meditationem intrare:oſtia ſenſuum
per ſuam abſconſionem et humilitatem claude-
re:ſuper cadauer.i.ſup aiam peccatoꝛ moꝛtuã,
per cõtritionem,fletũ ⁊ ſui diſcuſſionem incũbe-
re:per confeſſionem ⁊ oꝛationẽ clamare:per ſa-
tiſfactionem deambulare:ſic ipſum ad vitã gra
tie poterit ſuſcitare.

¶ Ex capi. iiij. Textus.

Erat autem fames in terra:et filij pꝛo-
phetarum habitabant coꝛam eo. Moꝛa
litatum Capitulum v

CUm fames eſ-
ſet in terra,dixit heliſe⁹ vni
de pueris ſuis vt pulmẽtũ
coqueret,vt comederẽt fi- F
lij ꝓphetaꝝ. Qui vitẽ agre-
ſtẽ inueniens,⁊ inde collo-
quintidas colligẽs in ollã
concidit:⁊ pulmentũ deco-
quẽs coꝛã filijs ꝓphetaꝝ
appoſuit. Qui amaritudinẽ ſufferre nõ valentes Moꝛalitas
moꝛs in olla vir dei clamauerũt. Ipſe ꝟo heliſe⁹
farinã immiſcens,amaritudinẽ tẽperauit. ¶ Dic
ꝙ iſta vitis agreſtis,veterẽ legẽ,vł ſciam ꝓpheti
ticã ſignificat:⁊ ipſi⁹ lrãlẽ ſenſuꝫ deſignat. ¶ Igiť
qñq; accidit ꝙ cũ heliſeus.i.de⁹,vel ꝑlatus:filijs
ꝓphetaꝝ.i.ſuis fidelib⁹,pulmẽtũ doctrine para
re iubet:pueri ſui.ſ.pueriles ⁊ ignari doctoꝛes:
vitẽ agreſtẽ.i.ſciam legalẽ ⁊ ꝓpheticaꝫ inueniũt
⁊ ipas male intelligentes,colloquintidas.i.ali-
quas malas ſuperficiales ⁊ apparẽtes ſcias col-
ligũt:⁊ inde pulmentũ amaꝝ.i.doctrinã hereticã
cõponũt ⁊ cõficiũt. Iſtđ ergo aduertẽtes fideles
clamant aliquoties,moꝛs in olla. Quapꝛopter
heliſeus.i.bon⁹ ꝑlatus,ſtatim dꝫ occurrere ⁊ fa
rinã ſacre doctrine ⁊ ſani intellectus adhibere:
vt ſic poſſit oẽm hereſis ⁊ male doctrine amaritu Judith.5.e
dinẽ effugare. Uñ diciť. Fõtes amari obdulcati Aliter
ſunt. ¶ Uel dic ꝙ olla cũ amaro pulmẽto eſt mũ-
di ꝓſperitas vel ipſe mũdus:cui⁹.ſ.pulmentũ.i.
cuius delicias ⁊ diuitias,filij ꝓphetaꝝ.i.viri ſcti
amaras reputãt ⁊ moꝛtales. Moꝛs eñ i olla vir
dei. Iſte eñ ſunt q̃ amaritudinẽ ac ſollicitudineꝫ
continent:⁊ moꝛtem vitioꝝ ⁊ toꝛmentoꝛum abu- G
ſoꝛibus ꝓcurãt:quapꝛopter ſancti viri q̃q̃ fame
⁊ inopia vrgeantur:ipſas comedere,habere vel Job.6.a
acquirere nunq̃ amant dicẽtes illud Job. Nun-
quid inquiũt,comedi poterit inſulſum qđ nõ eſt
ſale cõditũ:aut guſtari qđ guſtatũ affert moꝛtẽ?
Nõ reſtat igiť niſi ꝙ farina.i.diſcretio apponať:
⁊ niſi ꝙ homo hmõi pulmento.i.rebus tempoꝛali
bus diſcrete ⁊ tẽperate vtatur:qꝛ tunc nõ nocere
poterit,lꝫ comedatur:quinimmo omnis amaritu
do q̃ ibi eſt,in dulcedinẽ conuerteť,inquãtũ.ſ.ex
bono vſu talium merita ⁊ grẽ augebuntur. Pꝛo-
ſperitas enim mundi non nocet diſcrete vtenti- pũ.17.a
bus,quinimmo ipſos delectat tã gratijs q̃ virtuti Aliter
bus. Unde in Pꝛouer. Que amara ſunt dulcia eſſe
videntur. ¶ Uel dic ꝙ olla cum pulmento amaro
eſt mundus cum tribulationibus ſuis,qđ quan-
do filijs pꝛophetarum.i.ſanctis viri apponitur,
ſepe fit ꝙ pꝛe tribulationum amaritudine ad he
liſeum.i.ad deum clamitare coguntur. Moꝛs in-
quiunt in olla. Iſti igitur farinam.i.gratiam ſuã
⁊ interioꝛem conſolationem adhibent:et ſic il-
lud quod eis pꝛimo videbatur amarum,dulce ⁊ pũ.17.a
delectabile eſſe apparet. Uñ dicitur,Anima eſu-
riens pꝛo dulci amarum ſumet:ſicut in martyꝛi-
bus fuit viſum. H

¶ Capitulũ v. Textus.

Naaman pꝛinceps militie regis ſyꝛie.
Moꝛalitatum Capitulum vj.

Naaman prin-
ceps regis ſyrie fortis et
diues/ſed leproſus erat:q̃
veniens ad heliſeum vt ab
ipſo curaretur a lepra:pre
ceptũ ab heliſeo accepit/ꝙ
in iordane ſepties lauaret,
promittẽs ꝙ ita caro ipſi⁹
mundaret. Uade(inquit)⁊
lauare ſepties in iordane:⁊ recipiet ſanitatẽ ca-
ro tua. Indignatus igitur naamã ꝙ ad ipm nõ
egrediebatur:⁊ locũ lepre tangẽdo/dñm ſuũ nõ
deprecabatur:incepit recedere:⁊ loturã iorda-
nis vilipendẽs fluuios damaſci ⁊ abana ⁊ farfar
cepit laudare ſuper iordanis fluuium. Ad inſtã
tiam tñ ſeruorũ ſuorũ ad iordanẽ deſcendens ſe
lauit:⁊ ſtatim ſanatus eſt a lepra caro eius:⁊ vt
caro pueri ſibi reſtituta fuit. Qui ꝓtinus ad he-
liſeum reuertẽs/idololatrie reſignauit:et duos
burdones oneratos de terra iſraelitici ſoli in ſy
Allegoria. riam deferens/extũc ſuper terram illam domi-
num adorauit. ¶ Quidam exponunt illud alle-
gorice/dicentes ꝙ iſte Naamã ſyrus gẽtilis gẽ-
tilitatẽ ſignificat:que ſcilicet fortis per tẽporalẽ
potentiam:diues per philoſophicam ſapientiã
ſemper fuit,leproſa tamen per errores et idola-
triam erat. Hic igitur ad heliſeum/id eſt ad chri-
ſtum per fidem venit:ad cuius doctrinam ⁊ mã-
datũ in iordane.i.in baptiſmo ſepties.i.ſeptem
A crimina ſua lauit:⁊ ſic ſanitatẽ gratie reporta-
Joã.9.b uit. Unde dicit. Abij/laui ⁊ vidi. Idolatrie etiã
tunc renunciauit:de terra vero iſrael.i.de pul-
Aliter. uere ⁊ de doctrina ſacre ſcripture qua mediãte
deũ iſrael credidit/adorauit. ¶ Uel dic ꝙ iorda
nis iſte ſignificant flumen pñie ⁊ lachrymarum/
vel etiã fluuium baptiſmi ⁊c. vide hoc ſupra li.
viij.c.iiij.de iordane:⁊ melius eodẽ lib.cap.xli.
Aliter. vbi agitur de abana:vbi iſta filia exponitur de
vtroq;. ¶ Uel illud dic ſi vis/ſcʒ ꝙ iſte naamã re-
cedebat indignãs/⁊ abſolutionẽ ſui contẽnebat
⁊ abana ⁊ farfar aquas iordanis baptiſmo pre-
ferebat. Allega contra gentiles/qui baptiſmum
contẽnũt:⁊ aquas damaſci.i.ablutiones macho-
meti ꝓferũt. ¶ Uel allega cõtra regulares ſecula
Aliter. res:q̃ iordanẽ.ſ.ſacrã ſcripturã vident ꝯtẽnere:
⁊ fluuios damaſci.i.ſcias mũdi/ſcʒ leges ⁊ medi
cinã ⁊ huiuſmodi ſibi vident anteferre:q̃ ſicut
1.Cor.2.d Apl's dicit. Animalis homo non percipit ea que
Aliter. ſunt ſpiritus dei. ¶ Uel etiã allega cõtra ſecula
res/q̃ iordanẽ fluuiũ religionis/deuotiõis/pñie
⁊ cõpunctionis fugiunt ⁊ contemnũt/aquas ve-
ro damaſci.i.mũdi delitias ⁊ diuitias antepo-
B nunt. Anime eſurienti etiam ea que amara ſunt
Aliter. dulcia eſſe videntur. Unde in Prouer. Cũ tñ iſta
aqua ſit que lepras vitiorũ mundat:⁊ que inno-
centiam reparat:vt ſupra ſcdo. Sanaui aquas
has:et non erit mors neq; ſterilitas. Uide ſi vis
ſupra lib.viij.ca.iij.de abana. ¶ Uel dic ꝙ ſerui
repreſſerunt indignationem naaman ⁊ eum la-
uari fecerunt:⁊ ſic ſanitatis eius occaſio fuerũt.
Poteſt ad hoc allegari qꝺ boni familiares non
debent iram ⁊ indignationem dominorũ atten-
dere:ſed eã potius mitigare/et ad illa que ſunt
Aliter. vtilia inclinare. ¶ Uel illud allega/ꝙ minoribus
qñq; reuelat illud quod maioribus denegat:et
ꝙ qñq; minoribus inſpiratur quod maioribus
Aliter. vtile comprobatur. ¶ Uel allega/qꝺ ſicut naa-
man ad vocem puelle captiue ad prophetam
venit:⁊ ad vocem ſeruorum ſe in iordane lauit/
et ſanitatem ſuſcepit. Sic vero ſepe accidit qꝺ
ſerui ⁊ ancille dominos ſuos ad virtutes et ad
fidem inuitant:vt ſcilicet ad prophetam xp̃m ve
niant:⁊ ad ipſam per penitentiam redeant:⁊ ſic

cauſa ſunt ꝙ ſanitatẽ gratie recipiunt ⁊ procu- Aliter.
rant. ¶ Uel etiam ſerui ⁊ ancille.i.deſpicabiles
perſone.ſ.piſcatores/apoſtoli:principes mundi
ad fidem ⁊ ad baptiſmum vocauerunt:et ipſis
mediantibus ſanitatem gratie receperunt. Un-
de Apoſtolus. Infirma mundi elegit deus vt cõ 1.Cor.1.b
fundat fortia ⁊c. ¶ Naaman ſyrus fortis et di- Aliter.
ues:leproſus vero ſanatus a lepra heliſeo mu-
nera obtulit:que ſcilicet heliſeus penitus refu-
tauit. De quo gieſi puer heliſei indignans ⁊ di-
cens:pepercit dominus meus ſyro iſti/vt non
acciperet que portabat/poſt eum cucurrit/⁊ ta-
lentum argenti/et duo mutatoria veſtimenta
nomine heliſei petijt et recepit. Quod heliſeus
in ſpiritu vidẽs gieſi vbi fuerat requiſiuit. Quẽ C
mendaciter excuſantem/eum ad ſubeundum le
pram naaman condemnauit. Nonne inquit cor
meum preſens erat quando vir de curru ſuo re-
dijt:⁊ quãdo cepiſti argentum ⁊ veſtes/vt emas
olueta/vineas/oues et boues/ſeruos et ancil-
las:Sed ⁊ lepra naamam adherebit tibi ⁊ ſemi-
ni tuo in perpetuũ. Et egreſſus eſt ab eo lepro-
ſus ſicut nix. ¶ Igit hic aduerte qꝺ dare mune- Moralitas.
ra volens,a lepra curatur:refutans munera,
a ſpiritusancto illuminatur:accipiens munera
lepra que aliũ dimiſerat maculatur. In his igi-
tur nota quod illi qui de mundi diuitijs per li-
bertatem ⁊ eleemoſynam ſe liberant:lepra aua-
ricie ſe expediunt. Unde Luc. Date eleemoſynã Luc.11.f
⁊ ecce omnia munda erunt vobis. Item in hoc
nota quod viri qui dona et munera refutant:et
qui nõ ſolum ante/ſed poſt gratiam factam do-
na repudiant,ſpiritusancto repleri merentur:et
ad preuidendum occulta illuminantur. Unde in
Prouer. Qui odit munera,viuet. ¶ Item nota proũ.15.c
quod ille qui pro mũdatione lepre:id eſt pro ſa
cramentorum miniſtratione,vel pro gratie col-
latione munera recipit:leprã ſimonie ⁊ auaricie
incurrit:⁊ ſe ſemenq; ſuum:id eſt heredes ⁊ ſuc-
ceſſores ſuos,qui ſcʒ ſibi in male acquiſitis ſuc-
cedunt:lepre peccati ſubijcit ⁊ exponit. Unde de D
talib⁹ q̃ de ſimonijs vel de vſuris diuitias acqui proũ.15.c
runt,dicitur. Conturbat domũ ſuam qui ſecta- Aliter.
tur auariciam. ¶ Uel ſi vis allega,ꝙ familiares
prelatorum qñq; ipſis ignorantibus pecunias
accipiunt,⁊ magiſtrorum nomine munera reci-
piunt:⁊ ſic lepram ſimonie cõmittunt:ſuoſq; ma
giſtros diffamari faciunt:propter qꝺ indigna-
tionem eorũ aliqñ incurrunt. ¶ Uel dic quomo
do mali officiales nulli extraneo reputant par- Aliter.
cendum:ſed omnes potius ſpoliãdos,ſicut pa-
tet de iſto:qui murmurando dicebat,pepercit
dñs ſyro illi ⁊c. viuit dñs:q̃ curram poſt illũ,et
accipiam ab illo aliquid. Iſti totũ perdidiſſe ſe
reputãt,qꝺ alij ad domos ſuas reportãt. Uidet
eñi ſibi ꝙ alij omnia debent eis dimittere,et ni-
hil penitus retinere Quod vtiq; verum videtur
de officialibus curie romane:⁊ etiã de curialib⁹
dominorum. Unde de ipſis dicitur. Abſorbebit
fluuium ⁊ non mirabitur:habet fiduciam ꝙ in- iob.40.c
fluat iordanis in os ei⁹. ¶ Uel dic ꝙ gieſi in vete Aliter.
ri teſtamento,⁊ ſimon in nouo,ſimoniam inuene
runt. Unde pro gratia ſpirituali precium gieſi Act.8.c
accepit:⁊ ſic illam vendere voluit. Simon vero
ꝓ gratia emẽda pecuniã obtulit:ſicut dicitur in
Act. apoſtolorũ. Et ſic vnus gratiam vendentiũ
alius ementium pater fuit:vtraq; tñ ſecta dãna-
tur. Quia ſicut dicitur. Dominus ementes et Joã.2.c
vendentes proiecit de templo.

¶ Capitulũ vj. Textus.

Dixerũt aũt filij prophetarum ad heli-
ſeum. Moralitatum Cap. vij.

Filij propheta
rū q̄ cū heliſeo morabant
cū locū nimis anguſtū ha=
berēt/ad ſiluam vt ibi li=
gna cederēt/⁊ habitationē
facerēt latiorē/prexerunt.
Factuȝ eſt igit̄ ꝙ ferrū ſe=
curis vnius quā mutuo ce
perat/in aquā cecidit:pro=
pter qđ ad heliſeum nimis dolēs ⁊ triſtis clama
uit:heu heu heu(inquit)dn̄e mi:⁊ hocipſum mu
tuo acceperā. Heliſeus igit̄ lignū ſuccidit/⁊ in
aquā poſuit ⁊ ſtatim ferrū qđ in imo latebat/ſu
Allegoria. pernatauit. ¶ Jſtud a multis multipliciter expo
nit̄. Dicūt em̄ allegorice ꝙ heliſeus eſt dei filiꝰ. ſe
curis ē hō aſſumptꝰ:q̄ ſcȝ ferrū ⁊ lignū.i.corpꝰ ⁊
aiam in ſe hȝ:manubriū eiꝰ.i.corpus teneri po=
tuit:ferrū vo.i.aia collabi/⁊ ab ipſo manubrio
ſeparari ⁊ decidere oportuit. Qđ ſcȝ factū eſt qn̄
in morte ferrū iſtud.i.mortalis aia ad ꝓfundū
fluminis.i.ad infernū deſcēdit. Ferrū igit̄ iſtud
virtute heliſei.aia virtute verbi ꝑ reſurrectionē
ſupernatauit:⁊ ad manubriū.i.ad corpꝰ iterū re
Aliter. meauit. ¶ Uel dic ſm̄ Hieronymū Marc.xv. Fer=
rū pōderoſum eſt genꝰ humanū:manubriū eſt li
gnū vetitū:puer q̄ ſecurim tenebat eſt adā/heli=
ſeus eſt xp̄s:lignū qđ in aqua ponitur eſt crux,
F aqua vo eſt baptiſmꝰ:fundꝰ eſt infernꝰ. Jgitur
iſta eſt veritas, ꝙ ferrū illud.i.genus humanū a
p̄ncipio de manu pueri.i.de manutenētia adā ab
ipſo manubrio.i.ligno vetito in ꝓfundū inferni
cecidit:⁊ ſic adā ferrū ſuū qđ male tenuerat, tūc
amiſit. Quod videns dei filius heliſeus, miſeri=
cordia motꝰ, aliđ lignū fecit.i.lignū ſctē crucis:
qđ cū aq̄.i.cū baptiſmo coniūgēs:iſtis duobꝰ me=
diātibꝰ ferrū illđ.i.genꝰ hūanū đ ꝓfundo iferni.
i.đ ſtatu dānatiōis rediit:⁊ ſurſuȝ ad ſtatū gr̄e ⁊
gl̄ie natauit. Lignū em̄ ⁊ aq̄.i.crux ⁊ paſſio xp̄i
⁊ baptiſmꝰ.genꝰ humanū de profundo vitiorū
eleuauit:⁊ ꝑ virtutē xp̄i ſurſum ad ſtatū glorie
portauit:⁊ ſic fit ꝙ illud qđ per vnū lignū ꝑdit̄,
per alteriꝰ ligni beneficia reparatur. Un̄ canit̄.
Ut qui in ligno vincebat, in ligno quoq̄ vince=
retur vt vnde mors oriebat̄, inde vita reſurge=
Aliter. ret. ¶ Uel etiā eſt ipſe pctōr qui ſcȝ a manubrio
gr̄e, ⁊ manutenētia ſpei ⁊ fiducie ⁊ a manu pueri
i. ab auxilio ſue mie, ꝑ pctm̄ decidit:⁊ aliqn̄ per
auariciā inferius in mūdana labit̄:vel etiā qn̄q̄
ꝑ deſperationē inferius ad infernū deſcēdit. Un̄
Tren.3.f dr̄. Lapſa eſt in lacū vita mea:poſuerūt lapidem
ſuꝑ me. Jgit̄ ad hoc ꝙ iſtud ferrū pōderoſum.i.
mens peccatrix depreſſa vel deſperata ſurſum
ad manutentiam pueri chriſti redeat:⁊ ad locū
⁊ manubrium ſuum:ſcilicet ad ſtatum gratie re
G ueniat:neceſſe eſt ꝙ lignum nouum apponatur:
id eſt ꝙ crucis memoria, ſpes ⁊ deuotio interce=
dat. Quando enim lignum in aqua ponitur:id
eſt quando crucis deuotio aque lachrymarum
adiungitur:tūc vere neceſſe eſt ꝙ ferrum quod
ceciderat.i.mēs que perierat, ad ſtatum gratie
releuetur. Et de hoc videtur poſſe exponi illud
Job.14.b Job. Lignum habet ſpem. Quia ſcilicet ſi preci=
ſum fuerit:ſcilicet ferro predicto:ſcilicet mēs:et
ſenuerit in terra radix eius:ad odorē aque ger=
minabit:⁊ faciet comam quaſi cum primum plā=
Aliter. tatum eſt. ¶ Uel dic ꝙ ferrum iſtud eſt peccator
ſubditus ⁊c. ſicut ſupra. Qui pro certo quando
a manu pueri:id eſt ab obedientia prelati per
inobedientiam ⁊ apoſtaſiam decidit:⁊ ſe in pro=
fundum vitiorum immergit:et in aqua munda=
narum deliciarum labitur. Ad hoc ergo qđ iſte
ad manubrium:id eſt manutenentiam ⁊ obediē=
tiā p̄lati/⁊ ad ſtatū gr̄e reueniat et de ꝓfundo

reſurgat:neceſſe eſt ꝙ iſte puer prelatꝰ ad heli=
ſeum.i.ad deum per orationē recurrat:⁊ ꝙ ca=
ſum perditionēq̄ illius quem mutuo acceperat:
⁊ qui ſibi in cōmiſſo pro cuſtodiendo traditus
fuerat/defleat:⁊ ꝙ etiā lignū.i.virga correctio=
nis:⁊ aqua.i.dulcedo cōpaſſiōis ſuccurrat. Qn̄
enim ⁊ lignū ⁊ aqua.i.ſeueritas ⁊ pietas adin=
uicem iūgunt̄:facile fit ꝙ ferrum.i.peccator ad
ſtatum gratie redeat:⁊ a profundo vitiorum le=
uetur. Unde dr̄. Tu virga percutias eū:⁊ animā prou.23.
eius ab inferno liberas. Bene igitur dicit̄. Bene= h
dictum ſit lignum per quod fit iuſticia. ¶ Uel ſi Sa.14.a
vis iſtud allega/qđ qn̄ quis perdit illud quod Aliter.
mutuo accepit/magis dȝ ꝯtriſtari q̄ qn̄ illud qđ
ſuū eſt amittit. Heu inquit dn̄e mi/⁊ hoc ipſum
mutuo acceperā ſicut de nutrice beati Benedi=
cti legitur:ꝙ capiſteriū fractū deplorans/ipſius
reparationem promeruit. ¶ Rex ſyrie audiens Eodē ca.c
qđ heliſeus propheta eſſet in iſrael qui omnes
inſidias ſuas filijs iſrael reuelabat: miſit exer=
citū ſuū in dothaim nocte:vt apprehēderent he=
liſeū. Cū igitur nocte ciuitatē circūdediſſent:et
ex hoc puer heliſei timuiſſet/dixit ei propheta.
Noli timere: plures ſunt nobiſcum/q̄ cum eis.
Rogauit igit̄ heliſeus dominum/ꝙ oculos pue=
ri aperiret: ⁊ ꝙ oculos.i.intelligētiam hoſtium
excecaret. Quod factū eſt:quia puer eiꝰ ſpiritu
illuminatus/totum montem plenū equis ⁊ cur=
ribus igneis pro defenſione heliſei vidit: exerci
tus aūt cecitate percuſſus/heliſeū nō agnouit:
imo ip̄m vſq̄ ad mediū ſamarie ſecutꝰ fuit. Non
eſt(inquit)hec via, nec iſta ciuitas:venite oſtēdā
vobis virū quē petitis:ſequimini me. Qui, ſciȝ
ipſum ſamariā ſecuti ſunt:⁊ poſt eū ad p̄ces he=
liſei oculi eorū aperti eſſent:ſe eſſe in medio ſa=
marie cognouerūt. Hos igit̄ nō eſt paſſus a rege
iſrael percuti:ſed potius iſtos fecit cibis refici,
⁊ liberos ad dominū ſuum remitti. Non percu=
ties inquit eos. Nec enim cepiſti eos gladio et
arcu vt percutias. ¶ Jſta poſſunt allegari exem A
pliciter ad plura. Primo ꝙ angeli mittuntur ad Moralitas.
cuſtodiā beatorū:qui ſcȝ hic in figura currū ⁊ ps.90.c
equorum igneorum venerūt. Ps. Angelis ſuis Aliter.
mandauit de te. ¶ Uel allega ꝙ ſoli pueri.i.ſoli
innocentes ⁊ pueri ſunt digni angelos videre:
mali vero execantur, ꝙ non ſolū ſpiritualia non Aliter.
vidēt:imo p̄ſentia temporalia pericula neſciūt
precauere. ¶ Uel dic myſtice ꝙ iſti ſerui regis ſy
rie:id eſt ſerui diaboli ſignificāt generaliter pec
catores:qui.ſ.cecitate ignorātie in vita iſta per
cutiūtur:ita ꝙ voltūarie in manus hoſtiū ſuo=
rum.i.demonum progrediuntur: et neſcientes
vbi ſunt, aut quo vadunt:in manus hoſtiū ſuo=
rum.i.demonū ſeu vitiorū prolabuntur. Uerūta
men ſepe fit, ꝙ ad p̄ces heliſei.i.predicatoris vel
prelati:oculi iſtorū per ſui cōſiderationem ape
riuntur:et a deo per tribulationes ⁊ inſpiratio
nes ⁊ per predicationes vel ſcripture eruditio Joh.9.e
nes ſtatus eoruȝ ipſis reuelatur. Unde dicitur.
Cum cecus eſſem modo video. Et tunc ſe eſſe in
medio ſamarie, id eſt in ſtatu peccati:⁊ inter ho=
ſtes ſuos, in periculo mortis eterne cognoſcūt:
ſed a rege iſrael id eſt Chriſti miſericordia libe=
rant̄:qui ſcȝ ipſos per dānationē non ꝑcutit:ſed
pane doctrine ⁊ gratie eos reficit, ⁊ liberos abſ
re ꝑmittit. Tali igitur peccatori ſic execato, ⁊ in
medio hoſtiū cōſtituto, dr̄ illud Hiere. Leua ocu Hier.3.a
los in directū:⁊ vide vbi nunc ꝓſtrata ſis. ¶ Uel
dic qđ rex iſrael.i. bonꝰ p̄latꝰ: nō ſolū debet pa Aliter.
ſcere ſuos, ſed etiam alienos:nec ſolū debet be B
nefacere bonis ⁊ amicis:imo etiam extraneis et
remotis. ¶ Uel dic qđ nobiles principes nunq̄ Aliter.
debent percutere illos quos a caſu ⁊ fortuna vi
dent in ſuis manibus cecidiſſe: ſed potius ipſos

Eodē ca. f paſcere/hoc eſt dimittere: ſi eos cōtingit ad ipm
per dei prouidentiam aduenisse. ¶ Hic habes ꝙ
obſidente Benadab rege ſyrie ciuitatē ſamarie/
facta eſt ibi tanta fames/ꝙ mulieres paruulos
ſuos comedebant. Unde factū eſt/ꝙ due mulie
res conuenerunt inter ſe de filijs comedendis.
Da mihi inquit vna filium tuum vt comedamus
hodie/⁊ filium meū cras. Cum igitur ambe ma-
tres vnum de filijs comediſſent: altera die cū re
liqua dare filium ſuum deberet/noluit: ſed filiū
ſuum abſcondit. Quo audito ioram rex iſrael/
q̄ꝙ iniquus/veſtimenta ſua ſcidit: ⁊ cōtra heli-
ſeum inſurgere voluit: ⁊ ipſum occidi mādauit.
In craſtino tamen dei nutu tanta abundantia
in vrbe facta eſt/ꝙ duo modij farine ſtatere vno
per illum in porta ſamarie venderent: ⁊ ſic puer
ille bona hora fuit reſeruatus: quē ſequēs abū-
dantia de matrum impiarum dentibus libera-
Moralitas. uit. ¶ Dic ꝙ iſta ſamarie ciuitas/que interpre-
tatur cuſtos domini/ſignificat eccleſiam: q̄ꝙ ſcꝫ
rex ſyrie qui interpretatur excelſus. i. diabolus
qui cum per ſuperbiam eſt excelſus/cum exerci-
tu vitiorum/⁊ demonum ſemper pugnat. In iſta
eſt igit̄ hodie tāta fames auaricie, ꝙ etiam ma-
tres. i. p̄lati eccleſiaſtici qui deberent eſſe magis
miſericordes q̄ꝙ matres: proprios filios id eſt ꝓ-
prios ſubditos rapinis ⁊ exactiōib⁹ comedūt et
cōſumūt. Quo audito ipſi reges ſeculares q̄ꝙ
mali, indignant̄ ⁊ admirant̄: ⁊ veſtimēta ſua ſcin
Tre. 2. g dunt. i. eccl'iaſticorū crimina deteſtent̄: dicentes
illud Tre. Nūq̄d cōedūt matres filios ſuos ad
mēſurā palme? Iſti igit̄ mali reges. i. ſeculares
vidētes taliū matrū, id eſt eccleſiaſticorum pre-
latorum impietatē: ſolent contra heliſeum id eſt
contra prelatos propter ipſos bonos ſubditos
inſurgere: ⁊ famem auaricie que in vrbe eccleſie
viget, nituntur in ipſis punire. Dicunt enim: ſi
matres ⁊ prelati eorum comedunt, quare ⁊ nos
Aliter. non habebimus partem noſtram ⁊c. ¶ Uel dic ſi
vis, ꝙ iſte due matres ſignificāt malos iudices,
officiales ⁊ procuratores: qui ſcilicet de come-
dendis ſubditis ſuis depredandis ⁊ depaupe-
randis inter ſe paciſcuntur, ⁊ in hoc cōtra pau-
peres filios impie federantur. Comedamus fi-
liū tuum (inquiunt) hodie: et filium meum com-
edamus cras. Unde de malo federe iſtoꝝ ad-
uocatorum, balliuorum ⁊ procuratorum, quo
ſcilicet vnus alterum ad comedendū alterū ad-
iuuat: hoc eſt ad ꝓprios filios: id eſt ad vicinos
eſa. 34. d ⁊ ſubditos impugnandum, d̄r. Ibi congregati
Aliter. ſunt milui, alter ad alterum. ¶ Uel poſſemus di-
cere, ꝙ iſte impie due matres, ſignificant malum
principē ⁊ malū prelatū: qui ſcꝫ inter ſe q̄nq̄ cō-
D federantur, ad ſubditos alter alterius depredā-
dos. Et breuiter hoc eſt verum, q̄ꝺ mali ſuperio
res ſe ſolent inuicē adiuuare, vt poſſent ꝓprios
Aliter ſubditos rapiendo grauare. ¶ Uel ſi vis dic de
falſis socijs ⁊ amicis: qui ſcꝫ dato ꝙ inter ſe ſo-
cietatem faciant: libēter tñ alios ad comedendū
filiū ſuū. i. ad conſulendū patronū ſuū aſſociāt/
vbi vero pro rata debent conuiuiū facere alijs,
vel aliquid ex ſuo expēdere: ſtatim videbis eos
ſe abſcondere, et ſocietatis fidem non ſeruare.
Uerſus. Sceuola tu comedis apud oēs, nullus
Aliter. apud te. Aut repende vicē, aut deſine velle vo-
cari. ¶ Uel allega q̄ꝺ prouidentia occulta vnū
occidit, ⁊ aliū cuſtodit: ⁊ q̄ꝺ de⁹ ordinat q̄nq̄
aliquē non inueniri: vt ſibi a periculo poſſit par-
cere: ⁊ hoc q̄n remediū videt in propinquos pari.
Uidebat enī de⁹ ꝙ opulētia in vrbe die craſtino
debebat eſſe: ⁊ voluit tunc abſcondi/ne ab ipſis
matrib⁹ voraret̄. Et ideo ꝓuerbiū eſt. Bñ cuſto-
dit̄ quē de⁹ cuſtodiendū decreuerit. Sicut etiā
de quibuſdā ſceleratis audiui, ꝙ cum Parrhy-
ſius ad patibulū adiudicati eſſent: factū eſt ꝙ in
quadriga ad ſupplicū vehebant̄: oēs ꝯtineri neq̄
bāt: vñ vnus eoꝝ repoſitus eſt in carcerem: vt in
craſtinū duceret̄. Cū ergo aliq̄ amicoꝝ cucurriſ-
ſent ad regē, ⁊ apportarēt relaxationē oīm: iā alij
inuēti ſunt ſuſpenſi. Ille aūt q̄ in quadriga ꝯtine
ri nequiuerat, extitit liberat⁹. Diuina enī iudicia
multis modis circa hoiem operant̄: ⁊ ad illos ſal
uādos: alios ꝓ liberādos multipliciter variant̄ E
Unde dicitur. Ego occidam, ⁊ ego viuere faciam. Deut. 32. f

¶ Capitu. vij. Textus.

Dixit autem Heliſeus: Audite verbū domini: hec dicit dominus: In tempore hoc. Moralitatum Capi. viij.

Syri obſidentes
ciuitatē ſamarie nocte a dño
territi ſunt, tumultū ⁊ ſonitum
audiētes: ac ꝑ hoc timuerūt ta
liter, q̄ꝺ relictis tentorijs ⁊ cū-
cta ſupellectili, receſſerunt.
Igit̄ cū viri leproſi ex iſrael ad
ſyrorū exercitū cōfugerent: ꝓ eo q̄ꝺ ꝓpter famis
inopiā in ſamaria remanere nequirent: factū eſt
in caſtris ſyrie neminē inueuerūt: ſꝫ aurū ⁊ argē
tum inde tollentes fugam ſyrorum in ciuitate nū
ciarent: filijs iſrael cuncta diripientibus ⁊ in ciui
tatē deportātibus: abundātia tanta ibi facta eſt:
ꝙ duos modios hordei pro vno ſtatere argenti
habebant, qui prius ꝓprios filios manducabāt. Moralitas
¶ Sic vero moraliter loquendo, q̄nq̄ contingit
ꝙ viri leproſi. i. pauperes religioſi: qui leproſi. i.
viles ⁊ abhominabiles ab hominibus ſeculari-
bus reputantur: ſicut d̄r de chriſto. Reputauim⁹ Eſa. 55. d
eum leproſum ⁊ percuſſum a deo ⁊ humiliatum:
vadunt ad caſtra ſyroꝝ qui erant gentiles. i. ad E
ſciētias philoſophicas: in quibus ſcꝫ caſtris. i. in
quibus philoſophoꝝ gētiliū libris ⁊ ſciētijs: poſt
ipſoꝝ fugam, receſſum ⁊ mortē: iſti aurum ſapien
tie ⁊ argētū eloquentie inuenerūt. Q̄ꝺ recipien-
tes ꝑ humilitatē abſconderūt: nec ipſam propa-
lando inanē gloriā inde querūt: ⁊ tādē opulētiā
ſciētiaꝝ, quam in iſtis caſtris inuenerūt, in vrbe
eccleſie famelica predicādo nunciāt: omnem fa-
mem ignorantie inde fugant. Iſti enim quatuor
fuiſſe dicuntur, inquantum quatuor virtuti-
bus cardinalibus inſigniti, ⁊ quatuor euāgelio- Eodē. c. d
rum doctrinis, per quatuor mundi partes p̄dica Eccl's. 9. b
re noſcunt̄. Uñ d̄r. Inuentus eſt vir pauper in ea:
⁊ liberauit eā ſapientia ſua. ¶ Hic ſcribit̄ de illo
principe, q̄ dicenti heliſeo in craſtino ſummā fer-
tilitatem in ſamaria futuram, vbi tamē pre fame
matres filios comedebant, credere noluit: ⁊ q̄ſi
deridendo cepit dicere: ⁊ ſi dominus cataractas
celi aperiret, impoſſibile eſt quod tu dicis. Heli-
ſeus autem ironice reſpondens ait. Uidebis in-
quit, ⁊ nō comedes ex eo. Quod factum eſt: quia
in craſtino fugientibus ſyris qui ciuitatem obſe
derant, propter victualia ab eis derelicta opu-
lentia nata eſt. Ille vero princeps qui in porta
ciuitatis a rege fuerat conſtitutus: fuit a turba B
populi conculcatus, ⁊ ſub pedibus interfectus. Moralitas
¶ Poteſt allegari, ꝙ fatuum eſt diuinis verbis cō
tradicere: ſed potius neceſſe eſt ipſa cum reue-
rentia credere, ⁊ in euentu certifice confidere
⁊ ſperare.

¶ Capitu. viij. Textus.

Heliſeus aūt locutus eſt ad mulierē cuius viuere fecerat filiū. Mora. Ca. ix.

HIc habes ꝙ mulier
illa ſunamitis, cui heliſeus
filiū dederat, ⁊ mortuū ſuſci
tauerat: poſtꝙ multis an=
nis peregrinata fuiſſet, ad
terram iſrael rediit: cui rex
iſrael omnia q̄ priꝰ ſua fue=
Moralitas rāt, reſtitui mādauit. ¶Sic
vere anima cuius filiū .i. cu
ius animum heliſeus .i. deus ꝑ creationem dat, ⁊
per baptiſmum reſuſcitat, ⁊ poſtꝙ diu eſt pere=
grinata per mūdū in hac vita: peragrat i iſrael,
ideſt in paradiſum finaliter reuertit: vbi rex iſrl
deus pater hereditatē ſuā, ſcꝫ gloriam paradiſi
ſibi reſtituit atꝙ donat. Pſal. tu es q̄ reſtitues
Pſ. 15. b hereditatem meam mihi ⁊c. ¶Uel dic ꝙ mulier
Aliter. iſta poſt baptiſmum qn̄ꝙ peccando a deo pere=
grinatur: tandē tn̄ ꝑ penitentiā reuertitur: ⁊ tūc
ad poſſeſſiones virtutum quas antea habuerat,
reſtauratur. Penitētia enim poſt luctū facit gau
dere: et oia que noſtra fuerant ſcꝫ virtutes ⁊ gra
tias quas homo habuerat ante peccatum, facit
h rehabere: cui tn̄ nouatianus hereticus credidit
Eodē. c. c contrarium: vt patet in hiſtoria tripertita. ¶Hic
habes ꝙ benadab rex ſyrie: q̄ priꝰ in ꝓſperitate
poſitus, heliſeū capi ⁊ occidi mādauerat: nūc ꝟo
in infirmitate cōſtitutus, ipſum honorari, ⁊ vtrū
Moralitas moriturus eſſet mandat. ¶In quo nota qd mul=
ti ſunt qui in proſperitate poſiti, ſanctos viros
⁊ religioſos contēnunt: in infirmitate vero et in
tribulationibus cōſtituti, ⁊ eos humiliter ⁊ reue
Aliter. renter ad eorum orationes requirunt. ¶Iſtud
etiam dic de quibuſdam: qui quando ſunt ſani,
de heliſeo, ideſt de medico parum curant: cum
vero infirmi ſunt, ipſum cū muneribus honorāt
Eccli. 38. a ⁊ viſitant. Un̄ Eccli. Honora medicū propter ne=
Eodē ca. d ceſſitatē. ¶Hic habes ꝙ azahel dato ꝙ audiuiſſet
ab heliſeo, ꝙ cū dominꝰ ſuus Benadab rex ſyrie
erat in infirmitate ſua moriturꝰ: ad ipſum tamē
rediens dixit ei ꝙ potius eſſet ſanandus: cuius
contrarium factum eſt: qꝛ ipſemet azahel ſtrāgu
lum ſuper faciem eius poſuit ⁊ aquā infudit: et
hoc eſt ſm̄ Joſephum, ꝙ in lecto laqueo ipſum
ſtrangulauit. Qui ſuffocatus obiit: ⁊ ipſe Azahel
Moralitas loco eius regnauit. ¶Iſte Azahel ſignificat adu
latores: qꝛ iſti dato ꝙ ſciāt dn̄os ſuos infirmos
peccatores ⁊ morti eterne ꝓpinquos: ipſi tn̄ pre=
dicant eos ſanādos, ⁊ tanꝙ iuſtos finaliter eſſe
ſaluādos. Un̄ iſti aquam dulciū verboꝝ ſemper
infundunt: ⁊ ſic laqueis verboꝝ etiā ipſos irre=
Eſa. 3. c tiūt: et ita dū eos in malis iuſtificant, mortē ſpi=
A tualem ſibi attribuūt. Un̄ Eſa. Popule meꝰ q̄ te
beatū dicūt, ipſi te decipiūt. Iſtud ergo breuiter
eſt veꝝ, ꝙ cā quare adulator dn̄m ſuum regē ſcꝫ
prelatū vel principē ſuis adulationibꝰ interficit
decipiēdo: ad hoc ſolū eſt vt i curia eiꝰ regimē et
dignitatē ⁊ officiū retinere poſſit: qꝛ etiā hodie
videmꝰ, adulatores q̄ dn̄os ſuos mētiendo ⁊ fal
ſe iuſtificando, ⁊ verba placentia loquēdo ſuffo=
cāt: ⁊ ad hoc oia ipſos attrahūt ⁊ inclināt: ⁊ loco
eoꝝ vt cōiter imperāt atꝙ regnāt: inꝙtum ſcꝫ
tales pre aliis diligunt: ⁊ a magiſtris ſuis in al=
tis dignitatibꝰ collocant: ⁊ etiam qd ampliꝰ eſt,
3. Regū 16. c qꝛ qn̄ꝙ potiꝰ ꝙ ipſi magiſtri impare noſcuntur.
Unde de illis pōt exponi illud. Irruens zambri
occidit hela, ⁊ regnauit pro eo: occidit dico adu=
lando: ⁊ regnauit ꝓ eo, domū ⁊ hoſpitiū guber=
nādo, ⁊ dignitatē ab eo obtinendo.

¶Capitulū ix. Textus.

Heliſeus aūt prophetes vocauit vnum
de filiis prophetarū. Morali. Cap. x.

HIc. ix. ca. in fi=
ne habes: ꝙ cum iehu fuiſſet
inūctus in regē: ⁊ iorā ⁊ ocho
ziā reges iſrael ⁊ iuda occidiſ
ſet: factū eſt ꝙ Jezabel mater
iorā videns iehu ad palatiū
venientē: ſuos oculos ſtibio
inunxit: ⁊ parata ⁊ ornata ie=
hu audaciter alloquens de
hoc ꝙ filiū ſuū occiderat increpauit. Qui ſtatim B
de palatio ipſam ꝑcipitari fecit ⁊ iuſſit: itinctoꝙ
ſanguine eius pariete, equoꝝ vngulis conculcan=
da, tandē a canibꝰ comeſta eſt: ⁊ iuxta ꝟbū helie, 3. Reg. 21. f
in loco vbi iezabel fecit occidere naboth, carnes 4. re. 9. g
eius canina rabies deuorauit. ¶Si vis allega, ꝙ Moralitas
in quo quis peccat in illo punit. Iſtā enim ibidē
naboth iniuſte occidi fecerat, ita ꝙ canes ſangui
nē eiꝰ linxerūt: ideo occiſa ibi eſt: ⁊ canes ipſam
penitꝰ ꝑter caluariā vorauerūt. ¶Uel dic ꝙ ille Aliter.
mulieres q̄ ſe ſuperbe ornāt: ⁊ vt placeant hoibꝰ
ſtibio facies ſuas ſophiſticant: ex hoc qn̄ꝙ diſpli
cent: ⁊ nihilominus canes inferni ipſas finaliter
deuorant. Un̄ cū perunxeris ſtibio oculos tuos, Hie. 4. b
fruſtra cōponeris: cōtempſerūt te amatores tui:
aiam tuā querūt. ¶Uel dic ꝙ illud vnguētū ſo=
phiſticū hypocriſim ſignificat qua inūctis hypo
critis vt regi iſrael .i. prelatis ⁊ ſuperioribꝰ pla=
ceant, qn̄ꝙ cōtingit cōtrariū: qꝛ ſcꝫ ꝑcepta hmōi
fictiōe non ſolū nō honorant, ſed de palatio .i. de
dignitate vel officio domo, curia vel hoſpitio pre
cipitantur: ⁊ canibus .i. officialibꝰ ⁊ balliuis ex=
ponunt. Sen̄. Nihil qd ſimulatū eſt ⁊ fictū poteſt
eſſe diuturnū. ¶Uel dic ꝙ rex iſrael eſt xp̄s, q̄ ta=
les deſtruit ⁊ deponit: ⁊ canibꝰ infernalibus ex=
ponit. ¶Uel ſi vis allegorice dic ꝙ Jeſabel ſigni=
ficat impiā ſynagogā, q̄ ſcꝫ ſanguinē ꝓphetaꝝ ⁊
ſanctoꝝ ſitierit: ⁊ ſtibio .i. exterioris legis ſophi= C
ſticamento, ⁊ ſupficiali itellectu circa mentis ocu
los picta erat. Hāc igitur Jehu princeps .i. xp̄s
depoſuit ⁊ de palatio templi ⁊ legalis faſtigii ꝑ
principes gentiū detraxit: ⁊ canibus .i. mūdi ty=
rannis vndiꝙ diſperſam ⁊ captiuā expoſuit ⁊ cō
ceſſit. vn̄ ⁊ de Jeſabel dicit dominus. Mittam eā
in lectū: ⁊ qui mechantur ⁊c. Apoc. 2. f

¶Capitulū x. Textus.

Erant autem Achab ſeptuaginta filii.
Moralitatum Cap. xi.

HIc ca. x. dicitur ꝙ
poſtꝙ iehu duos impios reges
iſrael ⁊ iuda, iorā ⁊ ochoziā occi=
dit: filios iorā ſeptuagita decapi
tari, ⁊ capita deferri mādauit,
necnon fratres abaſie quadra=
gintaduos, qui ad viſitandū fi=
lios regis in ſamariā deſcēderāt interfecit: totā=
ꝙ domū Achab, optimateſꝙ ⁊ principes, notos
⁊ amicos, ꝓphetas ⁊ ſacerdotes deſtruxit. Uo=
luit igit ꝓphetas Baal occidere, idolū ⁊ cultum
ipſiꝰ extirpare. Iſte igit fingēs velle colere Baal
ſacrificiū fieri ordinauit: ⁊ ſic ſub colore ſacrificii
ſacerdotes ⁊ ꝓphetas ipſiꝰ congregauit. Audiē
tes igit regē velle ſacrificare idolo ſuo: continuo
cōgregati ſunt: ⁊ a rege munera et dona ſpera=
uerūt quinimo ⁊ veſtes cuilibet ipſoꝝ, vt magis D
allicerent, dari mādauit: et ne quis forte de ſer=
uis dn̄i eſſet cū ſeruis Baal diſtrictius iperauit.
Dū igit circa ſacrificiū occupati oēs in vna do=
mo ſtetiſſent ad hoc ordinatā: a militibꝰ fores
claudūtur, oēs gladio perimunt, ſtatuaꝙ Baal
deſtruit, et in templo eiꝰ latrine cōſtituunt: et ſic

Moralitas cultus baal de iſrael extirpatur. ¶ Iſta poſſunt
allegari, ꝙ mali vnde ſperant premiū: q̄n̄ꝙ acq̄-
Pro.14.b runt ſuppliciū: ꝛ q̄ extrema gaudij luctus oc-
cupat. Unde ſi vis dic myſtice, ꝙ Jehu ſignificat
deum: baal vero ſignificat diabolum: q: ſcȝ reue-
ra Jehu rex iſrael ſcȝ deꝰ videt nunc pro tempo
re huiꝰ vite ſeruos Baal.i. peccatores ſeruos
diaboli diligere, inquantum ſolet eos ad templū
eccleſiaſticarum dignitatum ꝛ beneficiorum ali-
quando vehere ꝛ promouere: ꝛ veſtes.i.bona tē-
poralia ipſis dare: ſed proculdubio totum illud
inſidioſe facit: q: ſcȝ oīno iſtos ad victimam eter
ne mortis: cuſtodit q̄ patebit: q: finaliter mili-
tes ſuos.i.angelos mittet: ꝛ ſeruos dei a ſeruis
baal.i. bonos a malis ſeiunget ꝛ ſeparabit, et
ipſos malos deſtruet: templum etiam baal.i.mū-
dum ſtatuā eius.i.corpus reproborum: cultum
eius.i.executionem vitiorū diſſipabit totaliter ꝛ
Eſa.25.c ſubuertet. Un̄ Eſa. Precipitabit dn̄s mortem in
Mat.13.f ſempiternum. Et Mat. Mittet filiꝰ hominis ange
los ſuos: ꝛ colligent de regno eius ſcādala: ꝛ ſe-
parabunt malos de medio iſtorū: ꝛ mittent eos
Aliter. in caminum ignis. ¶ Uel dic, ꝙ Jehu eſt bonus
E prelatus, vel cautus iudex: qui q̄n̄ꝙ ſolet ſe ma-
lum diſſimulare: vt ſic poſſet malos melius corri
gere. Exemplo Conſtātini de quo legitur in hi-
ſtoria tripertita lib.j.cap.vij. ꝙ volens probare
qui eſſent in domo ſua viri chriſtiani ſe velle gen
tiles plus q̄ chriſtianos diligere ſimulauit, q:
munera et dona Chriſtum vel idola adorantī-
bus ꝓmiſit: ꝛ ſic veros a falſis chriſtianis cogno
ſcens, bonos ꝛ ſtabiles honorauit: alios vero fal
laces vilipendit. ¶ Uel dic ꝙ Jehu eſt bonus pre
Aliter. latus qui ſcilicet cultum baal.i. cultum vitiorū
et hereſim debet de regno et collegio ſuo eradi-
care: prophetas etiam baal, ideſt malos et ambi
tioſos clericos, maxime hereticos: et ſeruos
baal, ideſt malos inferiores iudices debet de-
ſtruere et punire, ꝛ eos caute inueſtigare: ꝛ ne ta
men bonos cum malis inuoluat debet ipſos ab
inimicis ſegregare. Uide inquit ne quis forte no
biſcum ſit de ſeruis domini, ſed vt ſint ſoli ſerui
baal, ꝛ ſic filij iſrael, ideſt viri iuſti de tēplo baal
debent latrinas facere, inquantum mundi ſtatꝰ
Phil.3.b ꝛ diuitias ꝛ eminētias debent cum apoſtolo ſter-
Aliter. cora reputare. ¶ Uel dic ꝙ Jehu eſt diabolus.
Baal qui iterpretatur deuorator, ſignificat tria
peccata.ſ. Superbiā, que deuorat honores am-
biendo. Auariciam que deuorat diuitias. Gulā
ſeu luxuriam, que deuorat delitias. Dico igitur
ꝙ Jehu, ideſt diabolus, pro tempore huius vite
ſe eſſe amicum ſeruorum baal omnium peccato-
rum ſimulat, ipſoſꝙ inſidioſe ad cultum illius
Baal, ſ. ad elationem ſuperbie, auaritie, luxurie
et gule ſollicitat: finaliter vero vbi non cauent
ipſos ſpiritualiter et eternaliter percutit et oc-
cidit: et ſic gladiū eorum vertit in lucrū: et ſe eſ-
ſe inimicum oſtendit. Bene igitur dicitur. Non
Eccli.12.b credas inimico tuo in eternum. ¶ Hic habes ꝙ
Eodē.c.f Jehu qui omnia mandata dei contra domum
Achab impleuerat: ꝛ cultum Baal ꝛ eius prophe
tas deſtruxerat, multoſꝙ alios occiderat: a vitu
lis tamen aureis adorandis non abſtinuit: pro-
pter quod multa mala a rege ſyrie paſſus fuit.
Sic vero ſepe fit ꝙ prelatus diligenter ſe habet
in his que pertinent ad iuſtitiam et fidem: vt po-
te quia malos punit: hereſim et idololatriā euer
tit. Uerumtamen vitulos, ideſt florenos aureos
adorat ꝛ diligit: et ſic qui alias bonus erat per
auariciam perit. Propter quod rex ſyrie, ideſt
diabolus: per ſe ꝛ tyrānos ſuos ſibi et regno ſuo
ſcȝ eccleſijs plura mala facit. ¶ Uel dic generali-
Aliter. ter contra quemcunꝙ auarū alias bonū. Unde.
Amos.9.a Auaricia in capite omnium ꝛc.

¶ Capi. xj. Textus.

Athalia vero mater ochozie: vidēs mor
tuum filium ſuū. Moralitatū Cap. xij.

Athalia ma- B
ter ochozie, videns filium
ſuū mortuū, ꝛ fratres ipſiꝰ
a Jehu rege iſrael interfe-
ctos: occidit omne ſemē re-
gium, vt ipſa ſola regnaret
in hieruſalem. Tunc tamen
cū filij regis actualiter ab
athalia necarentur: ioſaba
regis ſoror filiū regis paruum et nutricem eius
de triclinio furata eſt, ꝛ abſcondit eos eratꝙ in
templo domini clam ſex annis. Cū igitur nullus
ſuperſtes de filijs regis crederet: Joiada ſum-
mus ſacerdos, vocatis centurionibus ꝛ militi-
bus: paruulum regni heredem quē clam in tem-
plo nutriuerat, oſtendit eis: ꝛ ſecrete fedus in-
ter eos ꝛ regem pepigit: ꝛ occiſa impia athalia,
ipſum in regis ſolio cōſtituit. Qui ſtatim ꝑ lōga
tp̄a iuſte vixit: pecuniaſꝙ de populo ꝯgregauit:
ꝛ ſartatecta templi induſtria repauit. Quē tādē
ſerui ſui occiderunt: q̄ etiā mortē cōdignā poſt-
ea ſuſtinuerunt: ſicut patet ij. Parali. ¶ Iſta ex- 2.Par.24.a
ponuntur a multis primo allegorice. Per atha- Allegoria.
liā q̄ interp̄tat̄ dn̄s tp̄alis intelligit̄ ſynagoga: q̄
ſcȝ tp̄aliter nō perpetuo erat in ſuis cerimonijs
duratura: ꝛ que etiā tp̄aliter vſꝙ ad chriſti aduē
tū erat in terra iſrl̄ regnatura: Joas rex paruu-
lus.i.humilis, eſt xp̄s. Joiada ſacerdos, qui in-
terpretat̄ memoria dn̄i vel dilectus dn̄i eſt predi
catorum cetus. Joſaba q̄ interpretat̄ in quo eſt
incenſum dn̄i, gentilitatem ſignificat: in qua ſcȝ
incēſum dn̄i.i.fides ꝛ oratio nūc pſeuerat. Igit̄
iſta eſt veritas, ꝙ athalia.i. impia ſynagoga ſe- D
mē regiū.i.chriſti fidem de qua dictum eſt. In ſe-
mine tuo benedicent̄ oēs tribus terre: omneſꝙ
ipſius ſectatores voluit occidere ꝛ delere ꝛ etiā Gen̄.22.d
ipſum Joas, chriſtū ſcȝ cū ſuis ſequacibꝰ.i.apo-
ſtolis ꝛ martyribꝰ, vt ſola regnaret: ꝛ ne regnum
ꝑderet occidere tētauit: dicens.ſ.in caipha. Ex-
pedit vt vnus hō moriat̄ ꝓ pp̄lo ne veniāt roma
ni, ꝛ tollāt noſtrū locū ꝛ gētē. Sȝ ꝓculdubio Jo-
ſaba.i.humilis gētilitas: iſtū ꝛ nutricē eiꝰ ſcȝ deuo Joh.11.f
tionē ꝛ fidē, credēdo rapuit ꝛ ꝑ humilitatē abſcō
dens, in tēplo cordis poſuit vbi ſcȝ Joiada.i.pre
dicatorum turba, ipſum predicando nutriuit: et
corpus eius myſticū.ſ. fideliū ꝯgeriē, vſꝙ ad vir
tutum perfectionē deduxit. Un̄ Exo. Accipe pue
rū ꝛ nutri eū. Ipſumꝙ regē ſuper ſolium eccleſie
cōſtituit: ꝛ regnum in manu eius tradidit, inquā Exo.2.a.
tū conuerſis populis ipſum regem ꝛ dn̄m credi
fecit: ꝛ inquantū ipſum in iudicio regnaturum
monſtrauit. Q̄ ſcȝ nunc vidēs Athalia.i. ſyna-
goga, triſtatur: que etiam ꝑ milites ſcȝ romanos
cōfoditur ꝛ turbat̄: templū vero eccleſie ab iſto
rege Joas.i.a chriſto ꝛ fidelium pp̄lo: cū mini-
ſterio ioiade.i.cū predicatorū auxilio reparat̄: ꝛ
nūc ꝑ dei gratiā ſynagoga ꝑdita, ipſe Joas xp̄s
in tēplo eccleſie, ꝛ in ſpūalis regni ſolio ꝓſperat̄. A
¶ Uel dic ꝙ athalia timens ꝑdere regnū, ſignifi Aliter.
cat herodē: q̄ ſemē regiū.i.pueros iſrael occidit:
inter quos ioas.i.xp̄m occidere credit, q̄ nō fe-
cit: q: ſcȝ ad monitū ſororis regis.i.ad inſtinctū
archangeli Gabrielis ioiada ſacerdos.i. ioſeph
nutricē: ꝛ puerū.i.mariā ꝛ ieſum tulit: ꝛ eū vſꝙ
ad tp̄s in egyptū abſcondit: q̄ tandē ſe in iſrael
regnās.i publice p̄dicās oſtēdit: ꝛ ſe etiā regē
iſrael nō negauit. Un̄ dr. Tu dicis: q: rex ſum Johā.18.b
ego ꝛc. Poſt ipſa athalia.i.ipſe herodes mortuꝰ
fuit:

fuit:quē tñ ſerui ſui,ideſt iudei finaliter occide-
rūt:de quo tñ penā cito poſt ꝑſoluerūt,qñ ꝑ ro-
manos Titū ⁊ veſpaſianū tā mortē ꝗ̄ exilium ꝓ
4.re.9.g pter necē ſui dñi ꝑtulerūt.Uñ.Nūquid pax erit
Allegoria. zambri,q̄ interfecit dñm ſuum?Uel dic allegorice
ꝙ ioas,ideſt xp̄s quem occidiſſe credit ſynago-
ga,nunc in templo paradiſi cuſtodit.Finaliter
tñ in die iudicij ſuꝑ ſolio iudicās cōtra eū accin-
Morali- getur.¶Uel dic moraliter:ꝙ athalia q̄ interpre-
tas. tat̄ inclinatio domini,ſignificat mundi proſperi-
tatē,vel diabolū,vel mentis iniquitatē:q̄ vel q̄ fa
cit dñm fugere,⁊ declinare ſemen regiū ideſt bo
nū ꝓpoſitū vel virtutū exercitū:ſolet in hieruſa-
lē,ideſt in conſcientia enecare:⁊ ibi ſtudet ſolus
imperare:⁊ inde ioas ideſt memoriā dñi totali-
B ter extirpare.Iſta eñ ſunt q̄ memoriā dñi in mē-
te occidūt,⁊ q̄ hoiem a deo declināt ⁊ diuertunt.
Gen.40.g Uñ illud Gen.Succedentib⁹ ꝓſperis oblitus eſt
interpretis ſui.Sed ꝓ certo Ioiada q̄ interpre-
tat̄ dñi cognitio:ioas,ideſt memoriā dñi ſeruat:
qr quādo hō cognoſcit q̄d ſit deus ipm obliuio-
ni faciliter nō dat:⁊ ipm,⁊ nutricē eius,q̄ eſt gra
tiarū actio,ibidem ꝓtegit.Finaliter autem Ioas
⁊ ioiada,ideſt dñi memoria in hieruſalem preua
lent,⁊ athaliā diabolū,iniquitatē vel concupiſcē
tiā de regno cordis effugāt:⁊ ꝑ pniam ipſum in-
terficiunt:nunꝗ̄ eñ pōt regnū cordis deſtrui,ꝗ̄
diu Ioas.i.dñi memoria ibidē contigerit reſer-
Tobie.i.b. uari.Uñ Tob.Qr domini memor fuit in toto cor
Aliter de ſuo,dedit ei gratiā.¶Uel dic ꝙ Athalia ſigni
ficat ambitioſum,effeminatū,mollē,defectuoſum
prelatū:qui cupiditate regnādi ad finē,ne inue-
niat repugnantē,ſtudet oē ſemē regium ideſt bo
nos ſubditos occidere ⁊ grauare,ſuppeditare
vel deponere:vt ſic poſſit ſecure alijs imperare.
Quod etiā ad literam tyranni facere ſolent,q̄ in
ꝑncipio oēs potentes occidere ſtudēt:⁊ oēs illos
de quorū potentia,iuſticia vel rebelliōe timent:
vel ſaltē ipſos nitunt̄ ita deprimere ⁊ depaupera
re,vt de eorū rebellione nō formidēt:ſꝫ ſepe cōtin
git ꝙ aliquis ioas.i.aliquis memorās dñm:ſcꝫ
aliquis ſubditus bonus a deo abſcondit̄:q̄ tādē
C de conſilio ioiade ſacerdotis,ideſt cū adiutorio
pape iſtū accuſans,ꝑualet cōtra ipm:⁊ eo victo
in loco ipſius promouet̄,qui iuſte regnās ⁊ do-
minans,templum eccleſie vel patrie releuare co
Iob.34.c natur.Unde iob.Perdidit multos ⁊ innumerabi
les:⁊ regnare faciet alios pro eis ⁊c.

¶Capitu. xiij. Textus.

Anno viceſimo tertio ioas filij ochozie regis iuda.Moralitatum Ca. xiij.

IOas rex iſrl̄
deſcendit ad heliſeū infir-
mātē.Cui ꝑcepit heliſe⁹ ꝙ
arcū manu ſumeret:⁊ ipo-
ſitis manib⁹ ſuis ſuper ma
n⁹ regis,ꝑcepit ꝙ feneſtrā
aperiret ⁊ traheret.Quo fa-
cto dixit heliſeus.Sagitta
ſalutis dñi,ſagitta ſalutis
cōtra ſyriā.Itē ꝑcepit ſibi ꝙ iaculo terrā ꝑcute-
ret:qđ cum ter,concutiendo feciſſet:indignatus
eſt heliſeus/ꝙ non quinquies aut ſepties ꝑcuſſiſ
ſet:aſſerens ꝙ tūc totiēs ſyriā deuiciſſet.Si inq̄t
percuſſiſſes terrā quinquies,ſexies aut ſepties:
Moralitas ſyriā percuſſiſſes vſq̄ ad conſummationem:nunc
aūt tribus vicibus ꝑcuties eam.¶Dic ꝙ heliſe⁹
ſignificat chriſtū:q̄ ꝓ certo vult ⁊ ꝑcipit,ꝙ ioas
D qui iterpretat̄ memoria dñi:rex iſrael.i.ꝑdicator
vel prelatus,arcum ſacre ſcripture manu bone
operationis accipiat atq̄ tangat:⁊ deinde fene-
neſtram cordis ꝑ diſcretionē aperiat:⁊ ſic ſagit-
tas diuinorū eloquiorū emittat.Pone inquit ma
num tuā ſuper arcū:aperi feneſtram,⁊ iace ſagit
tā.Iſta eñ ꝑ ordinē ſe debent habere:qr ſcꝫ ꝑmo
ꝑdicator debet manū ad implēdū quod ſcriptu-
ra ꝑcipit apponere:deinde cor ꝑ diſcretionē ape-
rire:⁊ ſic pōt ſagittā diuini eloquij ꝑdicando ia-
ctare:⁊ maxime qr tūc ſolet de⁹ manū ſuam mani
bus ſuis adiungere:inq̄tū opera eius ſolet vir- Act.i.a.
tualiter adiuuare.Unde dicitur.Cepit ieſus fa-
cere ⁊ docere.Ita ꝙ cū talis ſagitta.i.talis predi
catio,ſagitta ſalutis:contra ſyriam,ideſt contra
diabolum ſolet eſſe,que corda auditorum poteſt
vſq̄ ad intima penetrare.Unde etiā pñt tunc au- Iob.6.a
ditores dicere illud Iob.Sagitte dñi in me ſunt.
Iſti ergo precipitur quo iaculo reprehenſionis
terram,ideſt terrens percutiat:quod cum negli-
genter exequitur deus ꝗ̄ plurimum ſe contur-
bat:⁊ hoc quia quanto ſepius terram,ideſt terre
nos arguit ⁊ percutit:tanto ſyriam que inter-
pretatur ſublimitas/ideſt ſublimem ſuperbiam
diaboli,amplius ſuperat atq̄ ledit.Et ideo de cō
tinuatione iſtius ſagittationis ſiue predicatio- Eſa.58.a
nis bene dicit̄.Clama,ne ceſſes,quaſi tuba,exal-
ta vocem tuam:annuncia populo meo ſcelera eo Aliter
rum,⁊ domui iacob peccata eorum.¶Uel dic ꝙ
iaculum iſtud ſignificat diuini timoris punitio-
nem,vel penitentie vel tribulationis,vel etiā cō-
tritionis,vel cuiuſcunq̄ amaritudinis leſionem. E
Quia pro certo terra noſtra,ſcꝫ quanto mens
interior vel caro exterior percutitur:tāto cōtra Aliter
Syriā ideſt cōtra diabolū forti⁹ ꝑualet.¶Uel dic
ꝙ predicator terrā,ideſt auditorē trib⁹ vicibus
percutit,qñ de fide trinitatis ipſum erudit:quin
quies eum percutit/qñ de incontinentia quinq̄
ſenſuum ipſum redarguit:ſexies percutit,quan-
do de ſex operū miſericordie carentia ipſum cor-
rigit:ſepties percutit,qñ pro ſeptē peccatis mor
talibus ipm ferit.Quāto ergo ad huiuſmodi ꝑ-
cuſſiones amplius ꝓceſſerit:tanto magis contra
Syriā,ideſt cōtra diabolū preualebit:⁊ tanto vi- Eodem.c.d
ctoria ſua maior erat.¶Hic dicit̄,ꝙ mortuo he-
liſeo ⁊ ſepulto contigit,ꝙ quidā ſepeliebat homi
nē prope ipſum:ſed cum latrunculi tranſiuiſſent:
timentes ibi cadauer,in ꝓprio ſepulchro ſepeli-
re non auſi fuerūt:vt fuge conſulerent,ipm in ſe
pulchro heliſei poſuerūt.Quod vt corpus heli- Moralitas
ſei tetigit:mox homo ille qui mortuus fuerat,re
ſurrexit.¶Sic vero ſi vis cadauer tuum,id eſt
carnalem vitam ſepelire,⁊ per penitentiam cela-
re:⁊ adhuc videas latrunculos,ideſt demones ⁊
vitia tibi obſiſtere:neceſſe eſt ꝙ ſepulchrum heli
ſei,ideſt chriſti per conſiderationem aperias:⁊
ꝙ per paſſionis ⁊ mortis ſue memoriam,iſtud ca
dauer carnalis vite ibi ſepelias ⁊ abſcondas. F
Quod pro certo ſi feceris,virtus corporis heli-
ſei mortui,ideſt chriſti talis erit ꝙ ipſuꝫ cadauer
tuum,ideſt carnalem vitam a mortuis ſuſcitabit
inquantum ipſam in vitam ſpiritualeꝫ mutabit:
⁊ de morte culpe ⁊ pene ſanabit.In tali igitur ſe
pulchro ſepeliamur,vt de morte culpe ad vitam 3.re.13.g
ſpiritualiter reducamur.Unde dicitur.Sepelite
me in ſepulchro,in quo vir dei ſepultus eſt. Aliter.
¶Uel allega de bona ſocietate:quia ſicut cor-
pus ſanctum ſiue cadauer eum quem tetigit,
fecit reſurgere:⁊ ſic ſanctus homo quando a ca-
dauere,ideſt a peccatore aſſociatur et tangi- Luc.7.c.
tur,facit eum peccata renuere:et exemplis
ſuis ad vitam gratiā reuenire.Unde Lu.Quod
ipſe defuncti tetigit loculum.Adoleſcens tibi Aliter
dico ſurge.¶Uel dic ꝙ ſanctum corpus alteri vi
tam prebuit,⁊ non ſibi:ad denotandum ꝙ ſan-
cti viri beneficia temporalia alijs concedunt,

que ſibi non recipiunt: ſed potius ea ſpernunt.
Aliter ¶Uel heliſeus mortuus ſignificat predicatorē doctorem aut correctorem: mortuū.i.malum in=
famē ⁊ iniquū: q̄r.ſ.iſte tactu ſuo id ē correctiōe
vel reprehenſione ꝟbali: alios mortuos, id eſt
alios peccatores conuertendo ſuſcitat: ipſe ve=
ro a morte criminum non ſe leuat: ita ita ꝙ ſibi
proprie poteſt dici illud Mat. Uah qui deſtruis
Mat.27.e tēplū dei ſalua temetipſuꝫ: alios ſaluos fecit ⁊c.

¶Capl'm xiiij. Textus. In anno ſecundo Joas filij Joacham regis iſrael regnauit Amaſias. Moralitatum Capitulum xiiij.

Cum Amaſias
rex iuda percuſſiſſet edon ⁊ fi
lios ſeir, et decem milia occi=
diſſet, et alios decem milia ce=
B piſſet: eleuatum eſt cor ei⁹ in
ſuperbiam: et ioas regē iſrael
multo ſe potētiorē ꝓuocauit
ad bellum. Joas autem preſumptionē eius re=
primens, parabolaꝫ de carduo ſibi ſcripſit: ꝙ be
ſtie ſaltus indignati cōculcauerunt carduum: ꝓ
eo ꝙ filiam cedri p̄ſumptuoſe filio ſuo petierat i
vxorem: methaphorice ſibi dixit: illum carduuꝫ
ſe autē cedrū ſignificans, ſuperbiā ei⁹ increpa=
uit. Carduus inquit miſit ad cedrū que eſt in li=
bano: ita ꝙ filiam ſuam filio ſuo daret in vxoreꝫ.
Quo indignante, beſtie ſaltus conculcauerunt
carduū. Percutiens inquit p̄ualuiſti ſuper edō:
et ſubleuauit te cor tuum. Cōtentus eſto glorie
tue, et ſede in domo tua. Quare inquit ꝓuocas
malum vt cadas tu et iudas tecum? Non acq̄e=
uit autē amaſias, ſed cōtra ipſum ad bellum ꝓ=
rupit: in quo ſibi male per oīa ſucceſſit: q̄r ibi ip̄e
fuit victus, murus hieruſalem deſtructus, et po
Moralitas. pulus tributarius factus. Ipſe vero amaſias ꝓ
pter huiuſmodi īfortuniū a ſuo ꝓprio pp̄lo exti
Aliter. tit iterfect⁹. ¶Iſtud allega, ꝙ q̄n̄qꝫ accidit quā
A do quis in aliquo negocio fortuito ſe habuit, et
D aliquaꝫ gloriā vel victoriā obtinuerit: vel cōtra
aliquem minorem p̄ualuit: quādoqꝫ in tantā ſu=
perbiam erigitur, ꝙ ad aggrediēdū fortiora cor
eius eleuatur: ita ꝙ q̄uis ip̄e nō ſit niſi cardu⁹,
id eſt modic⁹ et depreſſus: ⁊ ſe cū cedris.i. altis
pſonis equipare conat̄: ⁊ ꝓpria fortuna vel glo=
ria nō ꝯtentus, ſed ampliorē ambiens, ꝯtra ar=
duos ⁊ ardua dimicat ⁊ luctat̄. Sꝫ ꝓ certo deus
ſuā ingratā p̄ſumptionē humiliat ⁊ ꝯterit: ⁊ ip̄m
Eccl.3.c. a beſtijs ſalt⁹.i.a ſupbis hoſtib⁹ cōculcari pmit=
tit: ip̄mqꝫ vinci, capi, ſubijci: ciuitatē ⁊ regnū ei⁹
deſtrui facit: ⁊ final'r ip̄m p ꝓp̄os ſubditos ſuos
pdi, occidi, vel alias moleſtare ſinit: ⁊ ſic q̄r ꝯtēt⁹
nō fuerat gl'a ſibi data, aliā infortuniū triſte ſi=
bi reddit: vñ igit̄ d̄r. Altiora te ne queſieris. Qui
eñ de data gloria ingrat⁹ extitit, ⁊ ad maiora
indigne ambiuit: vtrūqꝫ pdere dignus ē. Uñ Lu.
Luc.3.c. Aliter. Cōtēti eſtote ſtipēdijs vr̄is. ¶Uel dic moraliter
ꝙ ſepe fit ꝙ q̄ edō q̄ interp̄tat̄ ſanguine⁹.i. ter=
rena ⁊ carnalia ſuperat: exinde de ſeip̄o p̄ſumēs,
regē iſrael, id ē deū p ſupbiā ipugnat, ⁊ ip̄m cō=
tra ſe ꝓuocat, dū altiora cogitat atqꝫ tētat: ⁊ dū
magis in difficilib⁹ certaminib⁹ ſtare ſperat. Sꝫ
reuera ſepe fit, ꝙ a beſtijs ſalt⁹.i.a demonib⁹ vi=
tijs ⁊ ꝯpalib⁹ ꝯculcat̄: ⁊ dū diuerſis malis ꝯpla=
cētijs capt⁹ eſt, ſubiugat̄: mur⁹ hieruſaleꝫ.i. for=
titudo ſue conſcientie laniat̄: ita ꝙ finaliter per
mortem ꝑpetuā inglориat̄: et ſic q̄r minus meri=
tum et minor gloria ſibi non ſufficit: ſed ꝓprias
vires metuens nō ad difficiliora proceſſit: vtrū=
qꝫ dignus eſt perdere, et a virtutibus cadendo
vitia incurrere: et tādem ad mortē eternā flebili A
ter deuenire. Tali igitur preſumptuoſo pōt dici
illud Exo. Stulto labore cōſumeris: vltra vires Exo.18.c.
tuas eſt negotium. Melius eſt igitur in minori
perfectiōis gradu bonū eē, ꝗ̄ altiora aggredi et 1.Cor.10.c.
perire. Apoſtol⁹. Qui ſtat, videat ne cadat.

Capl'm xvj. Textus. Anno decimoſeptimo Phacee filij romelie regnauit Achā. Morali. Ca.xv.

Hic fit mentio de
illo nequiſſimo rege iuda Achā:
de quo inter cetera dicitur: ꝙ cū
quadam die damaſcum ad regē
aſſyriorum deſcenderet: volens
ſibi placere, eo ꝙ ipſum de manu
regis iſrael et ſyrie liberaſſet, et
occiſo rege ſyri pp̄lꝫ ei⁹ in ſyrenē trāſtuliſſet: vi=
dit ibi altare damaſci, ⁊ accepto exēplari ei⁹, mi=
ſit illō ad ſacerdotē vriā i hieruſalē, vt ad ſilitu=
dinē ei⁹ altare i tēplo dn̄i fabricaret. Quo facto
rex altare eneū mare ⁊ luteres tēpli q̄ fecerat ſa
lomō depoſuit: ⁊ ſup pauimētū ad ptē aq̄louarē
poſuit: ⁊ extūc ſup altare nouū relicto alio ſacri
ficare mādauit. ¶Si vis p fatuū regē Achā in=
tellige q̄ſdaꝫ fatuos p̄latos: vl' p̄ncipes: q̄.ſ. de ci=
uitate ſua.i.eccleſia vel collegio deponūt altare
mare ⁊ luteres Salomonis.i. bonos viros anti
quos ⁊ ꝑfectos: q̄.ſ. ſunt mare p amarā ꝯtritio Morali
nē, luteres p ſatiſfactiuā opationē. Illos eñ q̄s tas.
i eccleſia vl' p̄ria patres ſui vel p̄deceſſores collo
cauerūt, ⁊ p ꝯſiliarijs habuerūt: ac eos i honori= B
bus ⁊ officijs tenuerūt: ſolēt ſup pauimētum po=
nere: ⁊ ad graduꝫ infimū deponere: ⁊ altaria da
maſci que erāt altaria idoloruꝫ, id eſt malos ho
mines ⁊ alteri⁹ nationis loco eoruꝫ ſubſtituere:
et eos in ſuis curijs ⁊ officijs ꝓmouere. Nouas
enim perſonas in officijs ſuis ſtatuunt: et extra=
neos magis q̄̄ ſuos diligunt: et eos ſuis ⁊ ſuorū
antiquis familiaribus dimiſſis, in ſuis domibus Le.26.b.
et curijs introducunt. Unde dicitur. Nouis ſup=
uenientibus vetera proijcientur. Noua enim di= 3.re.12.b.c.
liguntur, ⁊ antiqua faſtidiuntur. Sicut fecit Ro
boam: qui ſenex conſiliarios Salomonis dere=
liquit, et nouos et iuuenes ſubinduxit: et ideo
regnum pro maiori parte amiſit. Contra quos
dicitur. Ne derelinquas amicum antiquum, no=
uus eñ nō erit ſimilis huic. ¶Uel dic moraliter
ꝙ achā, id eſt diabolus, ſumme nititur ꝙ in hie
ruſalem, id eſt in aīa altare, mare et luteres Sa= Eccl.9.c.
lomonis.i. deuotio, ꝯtritio, ⁊ ꝯfeſſio deponātur, Aliter.
⁊ altare damaſci.i. mala intētio ⁊ cult⁹ vitioꝝ vbi
fiat ſacrificiū maloꝝ operū inducat̄. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
malū eſt regi iuda.i. viris eccleſiaſticiſ ⁊ religio=
ſis aſſyrioꝝ.i. mūdanoꝝ p̄ncipū curias viſitare:
cult⁹ idoloꝝ ⁊ eoꝝ altaria.i. cult⁹ ſecularium ⁊ C
eorum mala exemplaria reſpicere: ad damaſcuꝫ
i. ad mūdana mūdi negocia deſcēdere: ⁊ pro cer
to ſepe fit ꝙ ad ꝯplacendū regi aſſyriorum.i. p̄n= 3.Re.19.b.
cipibus ſecularibus cum quib⁹ degunt nitūt̄ ſe
eis ꝯformare: ⁊ ſic ſtudēt in hieruſalē.i. i eccleſia
⁊ in tēplo cordis ſui, altare damaſci.i. rit⁹ et cō=
ditiones, cultus, pompas ⁊ vitia ſecularium in=
troducere: ⁊ altare Salamonis, id eſt cultum re
ligiōis ⁊ deuotionis dimittere ⁊ facere ceſſare.
Unde dicitur. Altaria tua deſtruxerūt: ⁊ pactuꝫ
tuū dereliq̄runt. Qd̄ pꝫ de ep̄is, clericis ⁊ religio
ſis: q̄ recte ſeculares eē videntur: ⁊ de eccleſiaſticis
moribus nihil aut penitus parum imitātur. Al=
tare enim damaſci exēplariter in hieruſalē intro=

ducitur:quando mores ſeculares ab eccleſiaſti-
Iudic.14.a cis coluntur.Unde Judic.Samſon deſcẽdens in
thamnata,vidit mulierem de filiabus philiſtino-
rum/que placuit oculis eius:ideo ipſam in vxo-
rem accepit. Quia reuera religioſus in mũdum
deſcendens/philiſtinã ⁊ ſeculare͂ cõuerſationem
Exo.14.b faciliter capit in vxorẽ:et ideo prohibitũ eſt/ne
in iſrael vxores alienigenas introducant.

¶ Capl'm xvij. Textus.

Anno duodecimo achã regis iuda re-
gnauit Ozee fili⁹ hela. Mora. Ca. xvi.

D P Oſtꝗ̃ rex aſſy-
riorũ tranſtuliſſet filios iſrael
apud medos:et in eorũ ciuita-
tibus medos ⁊ babylonios col
locaſſet,et terrã iſrael ipſis in
hereditatẽ dediſſet:factũ eſt ꝙ
leones immiſſi a dño ipſos in-
terficiebant:⁊ hoc quia nõ dñm,ſed ſua idola co
lebant/et dñm non timebãt.Scriptũ eſt igit̃ regi
aſſyriorũ:ꝙ quia gẽtes quas in iſrael et in ſama-
riam et vrbes eius tranſtulerat neſciebãt ritum
dei terre/a leonib⁹ occidebant̃:et ꝙ vnus de ca-
ptiuis ſacerdotibus q̃ ipos doceret colere dñm,
de Babylonia mitteret̃. Unus igit̃ ſacerdotũ in
Bethel rediẽs/populũ deum colere docuit:⁊ ſic
Moralitas. leonum rabies quieuit.¶ Sic vero rex aſſyriorꝝ,
id eſt diabolus:mirabilem videtur cõmutatione͂
in terra iſrael.i.in eccleſia et in babylonia,id eſt
in mũdo feciſſe:quia pro certo iam videt̃ baby-
lonios in iſraelitas,et iſraelitas in babylonios
cõmutaſſe:terra enim iſrael eccleſiã deſignat:ba-
bylonia mundũ ſignificat:⁊ ſic iſraelitica bonos
eccleſiaſticos.Babylonia vero malos ⁊ munda-
nos denotat. Iſta eſt igit̃ veritas/ꝙ rege aſſy-
riorum diabolo procurãte terra iſrael,id eſt ec-
cleſia:a viris iſraeliticis,qui interpretantur vi-
dentes deũ,id eſt a viris ſanctis et religioſis cle
ricis deum cõtemplantibus viduat̃:et hoc quia
pro certo illi qui iſraelite eſſe debuerãt:in baby-
lonios,id eſt in ſeculares et mũdanos hodie cõ-
E uertunt̃,inquãtum ſcʒ in negocijs ſecularib⁹ ſe
implicãt:et in babylonẽ,id eſt in mundum et in
curias et officia principũ transferunt̃:et ſic pro-
prie iſti qui ſunt in iſrael:nõ iſraelite/ſed potius
Rom.9.b medi vel babylonij nominant̃. De quibus Apl's
ad Rom.dicit.Non em̃ omnes qui ex iſrael ſunt
iſraelite. Ecõtra illi qui ꝓprijs bonis/ſcʒ iſraeli-
ticis viris,id eſt ſanctis/in mũdo ſuccedũt:⁊ de
babylone,id eſt de mũdo modernis temporibus
ad eccleſie ſtatum veniũt:⁊ terre ciuitates et ca-
ſtra.i.eccleſie dignitates et beneficia detinent et
regunt,nõ propter hoc iſraelite,id eſt ſancti cõ-
templatiui et diſcreti fiũt:ſed potius babylonij,
id eſt mali/cõfuſi et peccatores perſiſtũt.Iſti em̃
deũ celi non colũt,nec ſeruiũt,nec mãdata eius
cuſtodiunt:ſed idolis ſuis bonis temporib⁹ per
auariciã:vel idolis,id eſt ignaris nepotib⁹ per
carnis affectionẽ:vel idolis,id eſt pictis et pul-
chris mulierib⁹ per luxurie infectionẽ intendũt:
quapropter cũ ritũ dei terre,id eſt religionis et
deuotionis cultũ ⁊ diuinũ ſeruitiũ videant̃ neſci
re:ſed potius cultũ deorũ terre de qua veniũt:et
vſum vitiorũ ſeculi ſolẽt colere et ſentire. Ideo
ſicut videmus ad oculũ iſti a leonib⁹.i.a tyrãnis
et principib⁹ incurſant̃ ⁊ rapinis ⁊ moleſtijs de-
uorant̃.Deus em̃ nõ vult ꝙ quis habitet in ter-
ra iſrael.i.in eccleſia ſua ſibi ſeruiat:niſi ipm di-
F ligat atqꝫ colat.Alioquin ſi quis ibi exiſtẽs/dijs
alienis.i.demonib⁹ vel vitijs,vel temporalibus
diuitijs vel delicijs ſeruierit:proculdubio a leo-
nibus.i.a demonibus vel tyrãnis ſuppeditabit̃
⁊ peribit.Hiere.Grex diſperſus iſrael/leones de- Hiere.50.c
iecerunt eum.Primus comedit eũ rex aſſur.Na-
buchodonoſor nouiſſimus exoſſauit eum. ¶ Uel Aliter.
dic ꝙ Babylonij fiunt iſraelite ⁊ ecõtra:inquãtũ
ſcʒ hodie ſeculares vident deũ:et ſunt meliores
ꝙ̃ clerici:et eccleſiaſtici ſunt mundani ⁊ deterio-
res ꝙ̃ laici.Uide Judicũ.vj.de area/vbi meli⁹.

¶ Ex cap.xvij. Textus.

D.Cũqꝫ ibi habitare cepiſſent\ nõ time-
bant dñm. Moralitatũ Capl. xvij.

H Ic habes ꝙ ſa-
maritani ꝙ̃diu fuerũt ſine ſa-
cerdote dñi/a leonibus fuerũt
infeſtati. At vbi ſacerdos dñi
venit ad ipſos qui cultum dei
ipſos docuit/ira leonum erga
ipſos cõquieuit.¶ In quo no- Moralitas.
tari poteſt/ꝙ ſacerdotis/id eſt curati/p̄lati/bo-
ni doctoris vel clerici preſentia multũ eſt neceſſa
ria. In primo enim abſente populus cultum dei
terre,id eſt cultũ ⁊ executionẽ diuinorũ manda-
torum ignorat/cũ nõ habeat qui doceat:et ideo
apud eos leonũ,id eſt demonũ/vitiorꝝ/heretico-
rum tyrãnorũ vel aliorũ malorũ copia abũdat, G
qui ipſos temporaliter et eternaliter deuaſtat.
Unde Prouer.Ubi nõ eſt gubernator ,populus Prouer.11.b
corruet. Econtra vbi ſacerdos dñi,id eſt bonus
p̄latus/curatus/p̄dicator vel doctor affuerit/q̃
edocet populũ ea q̃ ſunt dei:ſolent p̄dicti leones
conquieſcere/⁊ populus iuſte ac pacifice viuere
et manere:ſicut de Daniele dicit̃: qui qꝛ ſanctus
erat in medio leonũ ſedẽs/ab ipſis minime lede-
batur.Unde de talibus ſacerdotib⁹ dicit Apl's. Hebre.11.f
Obturauerunt ora leonũ ⁊c.Hic habes ꝙ cũ rex Eodẽ ca.f
aſſyriorũ varias gentes de babylone/et de alijs
gentiliũ prouincijs in ſamariã et in terrã iſrael
trãſtuliſſet:⁊ vtraqꝫ gens fabricauit ſibi deũ ſuũ:
fecerunt quoqꝫ ſibi ſacerdotes excelſorũ de no-
uiſſimis populis,⁊ ponebãt eos in phanis ſubli-
mibus:et exeuntes in terrã iſrael/adorauerunt
ſculptilia:ſm̃ ꝙ didicerant in terra natiuitatis
ſue:vſqꝫ in preſentẽ diẽ ſequunt̃ morẽ antiquũ:⁊
dato ꝙ iſte gentes dñm colerent:dijs tamẽ ſuis
nihilominus ſeruierũt:vnde iſti ſamaritani dicti
ſunt,q̃ in terra iſrael de babylonia tranſlati cul-
tum quidẽ dei receperũt:ſed cultũ idolorũ nul-
latenus dimiſerũt:ſed potius vnũ cũ alio colue-
runt:vnde ⁊ textus dicit hic ꝙ fuerũt quedã gẽ-
tes iſte deum timẽtes:ſed nihilominus dijs ſuis H
ſeruiẽtes. Iſti igitur ſunt illi ſamaritani de qui-
bus euãgelia faciũt totiẽs mentionẽ:qui ſcilicet
amotis iſraelitis in terrã iſrael ſunt loco eorum
trãſlati.¶ Iſta poſſunt allegari ad multa ⁊ exẽ-
plariter ⁊ myſtice:⁊ ideo hic notari poteſt,ꝙ ma
lum eſt a malis preſentibus originẽ trahere:qꝛ
proculdubio idolatrias.i.peccata et vitia que
apud eos didicerũt:⁊ quibus iuuenturẽ ſuã im-
buerũt vix aut nunꝙ̃ poſſunt dimittere.Sed da
to ꝙ ad terrã iſrael vel religionẽ transferantur:
et ꝙ qñqꝫ in cultu diuino et in bonis operib⁹ oc-
cupentur,nihilominus morẽ antiquũ ⁊ ſecularẽ
quẽ didicerũt et ritum ſolent firmiter obſerua-
re.Illud videmus de filijs vſurariorũ : q̃ ſtatim
fiunt vſurarij. Uidemus etiã de ruſticis rudib⁹.
Dato ꝙ fiant ep̄i ⁊ clerici,ſemꝑ tamẽ modũ anti
quum illiberalitatis ſeruant:et dato ꝙ partim
deum terre iſrael colunt.i.dato ꝙ in aliquibus
viris iuſtis et nobilibus cũ quib⁹ habitãt:ſe cõ-
forment:idola tñ terre ſue.i.vitia in quibus nu-
triti fuerũt,ſemper tenẽt.Unde dicit̃.Adoleſcẽs Prouer.22.a

iuxta viā ſuā etiā cum ſenuerit/non recedet ab ea. Aliter. ¶Uel dic cōtra illos qui vtrāq ripam volūt paſcere: mūdani et religioſi eſſe/ſimul deo ⁊ idolis ſeruire: et exeūdo in terrā iſrael.i.in eccleſiā vel religionē vna cum cultu ⁊ ſeruitio diuino q̄d faciūt: volunt idola/id eſt mundū carnē vel diabolū colere: vel mūdana negocia pertractare: cū tñ dicat dñs: q nemo pōt duobus dñis ſeruire. Mat.6.c Sed de hoc vide alibi/vbi agit de illis qui idolum dagon iuxta arcā dñi poſuerūt. 1.Reg.5.a Aliter. A ¶Uel dic q inter illos quos rex aſſyrioꝝ diabol⁹ introducit in terrā iſrael.i.in eccleſiā: ſamaritani q̄ interpretant cuſtodes.i.mali plati: ſolēt hodie de nouiſſimis.i.de perſonis indignis ſacerdotes facere: et eos in phanis ſublimibus.i.in altis dignitatib⁹ exaltare: ⁊ ſic mali malos ſolēt vt cōiter promouere. 3.Reg.13.g Unde dr. Quicūq volebat implebat manū ſuam: ⁊ fiebat ſacerdos excelſoꝝ. Aliter. ¶Uel dic q qn aliquis in terra iſrael.i.ad prelationē eccleſiaſticam vel ad quancūq ſecularē/vel aliā dignitatē transfert: ⁊ ſamaritanus.i.cuſtos/platus/iudex vel officialis efficit: cōtinua idola ſue terre.i.homines de patria ſua amicos/cognatos/vicinos ad modū idoli inſenſibiles ⁊ ignaros ſecū transferre conat, ⁊ ipſos honorare/pmouere ⁊ in phanis excelſis/⁊ in altis dignitatib⁹ cōſtituere machinat: ⁊ plus ipſos q̄ deū colere et diligere aliquotiēs gloriat. Ezech.8.d Unde Ezech. Idola vniuerſe domus iſrael depicta erant in pariete/⁊ in circūitu per totū: ⁊ ſeniores iſrael offerebāt incenſum: et iechonias filius ſaphā ſtabat in medio eoꝝ ſtantiū ante picturas: ⁊ vnuſquiſq habebat thuribulum in manu ſua. Et bene dr i circūitu p totū: qꝛ ſcꝫ tota eccl'ia vel collegiū plena ſunt talib⁹ idolis platoꝝ. B Omneſq parietes ac oīa bñficia eccleſie p eos occupant: ⁊ ideo nō mirū ſi tales a leonib⁹.i.a malis principib⁹ infeſtant. Aliter. ¶Uel allega de ſchiſmaticis/q partim colūt deū/⁊ partim diabolū/inquātum partim bene credunt, et partim male: ⁊ ideo leones.i.gentiles eos deuorant ⁊c.

¶Capi. xviij. Textus.

Anno tertio oſee filij hela regis iſrael.

Moralitatum Capitulum xviij.

Ezechias rex iuda/qui interpretat cōfirmatus a dño/cōtriuit ſtatuas: diſſipauit excelſa: ſuccidit lucos: ſperauit in dño: fecit q̄d bonū eſt: rebellauit cōtra regē aſſyrioꝝ: et ſerpentē eneū quē fecerat moyſes/cōfregit: et qꝛ populus ſibi incēſum offerēs, hactenus idolatrabat/ipm in puluerē cōminuit.

Moralitas. ¶Sic bonus prelat⁹ debet ab eccleſia euertere excelſa.i.ſuperbas ſtatuas/⁊ in malo ſtabiles et obſtinatos: lucos.i.in vanitate lucidos ⁊ curioſos: ſerpentē eneū.i.hypocritas/malicioſos/clamoroſos ⁊ litigioſos. Debet etiā bonū facere/et ſemper in dño cōfidere: ⁊ regi aſſyrioꝝ.i.diabolo in omnib⁹ repugnare. Aliter. ¶Uel dic q iſte rex eſt deus: qui bene videt in tēplo eccleſie aliquē ſerpētē eneū.i.aliquē malicioſum ſerpentinū hypocritā: vel ad modū eris nō ſenſum/ſed ſonū.i. non opera/ſed verba habentē: a populo adorari et honorari: ⁊ tanq̄ deū.i.tanq̄ virū iuſtū coli ac venerari: C indignās ſolet quādoq eum frāgere/ſeu etiā annihilare: vt ſic qualis erat poſſit ab omnib⁹ apparere vel frāgere.i.reprehēdere vel in puluerē per humilitatē reducere: et in torrentem cedron proijcere/id eſt ad lachrymas prouocare. Eſa.16.c Eſa. Inebriabo te lachryma mea eſebon et eleale: et quoniā ſuper vindemiā tuam et ſuper meſſem tuam vox clamantiū irruit ⁊c. ¶Sennacherib rex aſſyrioꝝ/aſcēdens ſuper terrā iuda, Eodē ca.c cepit et vaſtauit ciuitates munitas: et hoc quia ezechias rex iuda a ſeruitute eius receſſerat: et in dño ſperās/tributū ſibi negauerat. Ezechias igitur nuncios ad ipſum dirigit: theſauros templi ⁊ theſauros regios ſibi mittit: q̄nimo valuas templi laminis aureis ſpoliat: et omnia ſibi tradit: et nihilominus ira ſua non flectit/ſed ad obſidendū etiā hieruſalē ſe cōuertit. Quod vidēs ezechias, ad precandū dñm flendo conuertitur: cuius precibus dñs motus, contra ſennacherib indignat: et miſit angelū ſuū qui centūoctoginta et quinq milia hoīm aſſyrioꝝ in exercitu vna nocte peremit. Qui mane videns cadauera mortuorum timidus abijt in terrā ſuā et receſſit: vbi in templo dei ſui adorans, a proprijs filijs interfectus extitit: et ſic illum quē Ezechias muneribus non vicerat, orationibus ſuperauit. Moralitas. ¶Allega illud de efficacia orationis. D Etiam quomodo deus ſolet tūc precipue iuuare/quādo omne humanū ſolatiū ſolet deficere: et quādo toto affectu ſolet homo ſe ad deum per orationem dare. Aliter. ¶Uel dic q ille tyrānus ſignificat mundi principes et tyrānos. Ezechias qui fidelis erat, ſignificat viros eccleſiaſticos prelatos. Iſta eſt tūc rei veritas, quādo ezechias bonus prelatus ceſſat tributa, ſeruitia regibus tyrānis dare: et ab eorum ſeruitio iugo et obedientia ſe voluerit ſubtrahere: et pretextu libertatis eccleſiaſtice liberare: ſtatim ad ipſum deuaſtādum currūt vrbes et caſtra rapiunt: et temporalitates ſuas ad manus ſuas ponunt: et ipſis dare munera non ſolū de theſauris proprijs, imo etiā de theſauris domus dñi, id eſt de bonis eccleſie ipſum cogunt: ⁊ quādoq neceſſe eſt vt portas eccleſie, id eſt eccleſie ſubditos talliando ſpoliant: vt munera regi aſſyrioꝝ, id eſt principibus ſecularibus mittant vt ad literā videmus de multis fatuis prelatis qui proprios ſubditos grauant, vt inde principum ſeculariū amicitias ſibi querant. Sed reuera illud improbis tyrānis non ſufficit: quia talibus muneribus incitant, et ad grauiora faciēda multotiēs plus anhelant. Igitur iſta eſt veritas, q pro libertate eccleſie obtinēda nō eſt vtile principū vel ſeculariū amicitias querere: nec diuitias eccleſie ipſis diſtribuere: cū ipſos magis inde ſoleant irritare. Sed vnicū et ſolum eſt remedium, ad deū recurrere: orādo fletus et ieiunia facere: et cauſas eccleſie deo ſolūmodo commendare: E quia reuera ſi ezechias.i.platus illud fecerit: deus pro ipſo pugnabit: potētias tyrannorum ſubuertet: et eccleſiā de ipſoꝝ manib⁹ liberabit. Pſal. Liberaſti enim nos de affligētibus nos et odiētes nos diſperdiſti. Pſal.43.b Et alibi. Non eſt alius qui pugnet pro nobis niſi tu deus noſter.

¶Capl'm xx. Textus.

In diebus illis. Egrotauit Ezechias vſq ad mortē.

Moralitatū Capi. xix.

De ſanatiōe Ezechie/et de additione annoꝝ/⁊ retroceſſione ſolis vide Eſaie xxxviij. vbi expoſui. De hoc autē q rex babylonis miſit nūcios cum munerib⁹ ad ezechiā ſalutandū: et eum ſuper curatione ſua cōgratulandū: ⁊ hoc ſm Joſephum: qꝛ babylonij adorare ſolent ſolem: ⁊ quia viderunt ſolem retroceſſiſſe: et audiuerunt ab idolis ſuis hoc propter infirmitatē regis iuda factum eſſe: miſerunt ad eum, et ipſum quem ſol deus eorum

adorare decreuerat/honorandum cenſuerunt. Quibus honoribus Ezechias allectus/legatos ꝑplurimum honorauit:et oẽs theſauros ſuos, cellas aromatũ/ſepulchra regũ et ꝓphetarũ (ſm̃ F Comeſtorem) et breuiter oia abſcondita/⁊ ſuas diuitias ⁊ gloriã oſtendit eis. De quo indignãs dñs/per Eſaiã eum acriter reprehendit:⁊ ꝙ theſauri ſui adhuc eſſent deferendi in babylonẽ:et filij ſui a babylonijs captiuandi ſibi cõminando predixit. Quibus auditis. Ezechias hoc ſolum reſpondiſſe ferť. Bonus eſt ſermo quem locutus eſt dñs:tm̃ ſit veritas et pax in diebus noſtris.

Moralitas. ¶Iſta poſſunt allegari ad multa:et hoc primũ. Quia ne ſimus peiores babylonijs/nos debemꝰ illos quos deus noſter ſol iuſticie Chriſtꝰ honorauit.ſ.pauperes/debiles/infirmos:⁊ maxime reges hieruſalẽ.ſ.bonos ac virtuoſos viros eccleſiaſticos et religioſos ꝑlatos honorare:⁊ eos cũ Deut.10.b muneribꝰ et eleemoſynis viſitare. Unde dicitur. Deus amat peregrinũ,⁊ dat et victũ:et vos ama Aliter. te peregrinum ⁊c. ¶Uel illud allega/ꝙ fatuorũ Chryſoſto. et inſipientiũ eſt abſcondita et ſecreta ſua extraneis et ignotis reuelare: quia inde ſolent plura mala euenire:q: dum diuitias noſtras alijs oſtẽdimus:ipſos ad furtum vel ad rapinã ſolemus Puer.25.b amplius incitare. Unde in prouerbijs. Secretũ tuum extraneo ne reueles:ne forte inſultet tibi Aliter. cum audierit,⁊ exprobare nõ ceſſet. ¶Uel dic ꝙ theſauros noſtros ſcilʒ virtutes interiores: vel etiam alia bona exteriora propalare,et in publicum hominibus propter inanẽ gloriã alijs oſtẽdere ſeu reuelare non debemus:aḃs occaſionem ſurripiendi et ſubtrahendi ipſa demonibus da Eccli.8.b G remus. Unde dicitur. Non omni homini cor tuũ manifeſtes. Et hoc quia ſm̃ Gregorium. Deprẽdari deſiderat,qui theſaurũ publice in via por Aliter. tat. ¶Uel allega/ꝙ quicũqʒ rex debet reprehenſiones prophetarum,id eſt predicatorum et dñi cõminationes patienter audire:⁊ euẽtum infortuniorũ volũtati dei ſupponere:et pro pace ſibi danda ſuppliciter exorare. Dominus (inquit) Cap.xxi.a eſt: quod bonũ in oculis ſuis ſit,fiat. ¶Ezechias rex optimus,filium et ſucceſſorem peſſimum habuit ſcilicet manaſſen regem iuda,et idolatram, augurem,homicidam,qui ſcilicet hieruſalem ciuitatem impleuit ſanguine vſqʒ ad os:⁊ Eſaiam ſerra lignea ſcidit. Tandẽ amon filius ſuus peſſimus,iterum bonum filium,ſcilicet Joſiam genuit:qui inter optimos numeratus glorioſe regnauit. Qui iterum ioacham,qui etiam malus Moralitas. extitit,procreauit. ¶Iſtud allega ꝙ bonitas vel malicia a parentibus non procedit:quia ſepe fit quod boni parentes generant malos filios: et mali bonos ⁊c.

¶Capi. xxiij. Textus.

Et renunciauerunt regi quod dixerat. Qui miſit/et congregati ſunt ad eum.

Moralitatum Capitulum xx.

D Hic habemus ꝙ ioſias rex terrã iuda et iſrael plenã idolis inueniens/⁊ altaria et excelſa idolorũ deſtruxit:et ſacerdotes idolorũ et excelſorũ occidit:et oſſa humana ſuper altaria combuſſit: currus ſolis cremauit:et equos ſoli dicatos abſtulit:et aruſpices et effeminatos/⁊ eos qui adolebant incẽſum baal/et ſoli/et lune/et duodecim ſignis,et vniuerſe militie celi abſtulit et amouit: cultũqʒ dei perditum reſtaurauit:et paſcha ſolenniſſimũ Moralitas. in hieruſalem celebrauit. ¶Hic ꝙ ioſias eſt bonus prelatus:qui reuera de hieruſalem,id eſt de eccleſia ſibi commiſſa debet cultum idolorum,id eſt ritum omnium vitiorum eradicare:et cultum dei et morum inſerere et plantare. Auferat igitur inde excelſa,id eſt ſuperbos et preſumptuoſos:idola,id eſt fictos et ſuperſtitioſos: currus ſolis,id eſt auaros volubiles et in mundi negocijs laborioſos: equos,id eſt laſciuos luxurioſos:incenſatores militie celi,id eſt diuitum adulatores:effeminatos,id eſt inconſtantes ⁊ imbecilles:ſacerdotes idolorum, id eſt malos familiares/fautores et officiales:tales enim de eccleſia debent ſubtrahi:et bone perſone que colant et timeant dominum/ſubrogari. Unde dicitur. Malos male perdet:et vineam ſuam alijs loca Mat.21.d bit,agricolis. ¶Hic habemus ꝙ pharao nechao Eodẽ ca.f rex egypti cum tranſire vellet per terram iuda ad preliandum contra regem aſſyriorum iuxta eufratem:exijt ei obuiam ioſias rex:nec voluit acquieſcere ꝙ non iret. Ab illo ergo occiſus eſt A ioſias in prelio in campo magedo:et filius eius ioacham:qui fuit malus eidem ſubſtitutus:quo a pharaone amoto/filius eius ioatham rex eſt factus: qui a Nabuchodonoſor victus ſeruus eſt effectus:quo mortuo/filius ipſius Joachim cõtra Nabuchodonoſor rebellis ab ipſo captus eſt:et cum vxore/et filijs et maioribus populi in babyloniam ductus et captiuatus:et ſolus populus pauperum/derelictus: ſuper quos fuit Zedechias patruus ipſius ioachim rex creatus: quo ſcilicet tandem cõtra Nabuchodonoſor repugnante/ſub ipſo iſrael capitur:et ipſe excecatus/et vniuerſus populus cum eo in babyloniã captiuatur:et ſic per diuerſas clades regnũ iuda terminať. Sicut enim dicit hic textus:deus omnino populum iſtum a facie ſua ſubmouere decreuerat:et maxime propter peccata manaſſes:qui cruore innocentium hieruſalem purpurauit: quapropter nec propter bonitatem ioſie fuit placatus:ſed potius propter peccata po 4.Reg.23.f puli/rex iuſtus fuit eis ſubtractus. Juſtus enim fuit ioſias/intantum ꝙ vt dicunt hebrei vbi cum iuxta arborem et fontem occiſus fuerit:fons et arbor protinus aruerunt. Similis illi non fuit ante eum rex/qui reuerteretur ad dominum ex omni corde ſuo,et in tota anima ſua,et vniuerſa virtute ſua, iuxta omnem legem moyſi: neqʒ poſt eum ſurrexit ſimilis illi: verumtamen non eſt auerſus dominus ab ira furoris ſui magni: B quo iratus eſt furor eius cõtra iudam/propter irritationes quibusꝰ prouocauerat eum manaſſes. Dixit itaqʒ dominus:etiam iudam auferam a facie mea ſicut abſtuli iſrael:et proijciam ciuitatem hanc quam elegi hieruſalem/⁊ domum de qua ego dixi. Erit nomen meum ibi ⁊c. Reliqua autem ſermonum ioſie et vniuerſa que fecerat, nonne hec ſcripta ⁊c. ¶Iſta ſi vis poſſunt exem Moralitas. plariter allegari,ꝙ rex vel prelatus ſunt quandoqʒ cauſa ruine populi: et econtra habemus hic de ioſia iuſto:qui propter peccata populi moritur,et eis ſubtrahitur. Et alibi. De morte po 2.Re.24.e puli iſrael, qui propter peccatum dauid regis, qui numerauit populum, ab angelo trucidať. ¶Uel allega,ꝙ vltimum infortunium ſolet mul Aliter. ta infortunia precedere:vt tribulatio precedẽs poſſit eſſe ſequẽtium ſignum:ſicut patet hic,vbi deſtructionem hieruſalem multe clades ⁊ infortunia preceſſerunt. Unde Greg. dicit in homil. ꝙ vltima tribulatio multis tribulationibus pre Aliter. uenitur. ¶Uel dic ꝙ fons miſericordie et gratie et arbor fructificationis et opulentie, in eccleſia vel patria ſiccatur: quando ioſias,id eſt iuſtus prelatus vel princeps ſubtrahitur,vel ab ea aufertur. ¶Uel quãdo videmus ꝙ ioſias,id Aliter.

eſt rex noſter Chriſtꝰ propter ĩpopulũ, moritur:
arbor et viror totius laſciuie, fons ⁊ humor car
nalis totius concupiſcentie, debet in nobis are-
ſcere et ceſſare: et pro morte eius debemus plã-
gere et dolere.

¶ Caplꝫ xxiiij. Textus.

c Jn diebꝰ eius aſcendit nabuchodono
ſor rex babylonis. Morali. Capi. xxj.

Ex babylõis ve
niens in hieruſalem trãſtulit
inde regem Joachim ⁊ matrẽ
eius, vxoreꝫ, ⁊ eunuchos illiꝰ,
iudices et viros robuſtos et
bellatores, artifices quoqꝫ et
incluſores in babylonẽ traxit:
omnes perſonas nobiles de hieruſaleꝫ ſuſtulit:
⁊ exceptis pauperibꝰ nihil in vrbe reliquit. Jbi-
qꝫ zedechiã peſſimũ regem ordinauit: quẽ tãdeꝫ
captiuũ excecauit: ⁊ filios ſuos añ eũ interfecit:
Moralitas. ⁊ eũ victũ ⁊ cecũ in babylonẽ deduxit. ¶ Rex ba
bylonis eſt diabolꝰ ꝗ eſt ſup oẽs filios ſuperbie.
ps.121.b hierl'm eſt eccleſia, q̄ dꝫ eſſe pacifica ⁊ q̇eta. Pſal.
Rogate q̄ ad pacẽ ſunt hieruſalẽ. Joachiꝫ q̇ iter
pretatꝰ ꝑparatꝰ dño, eſt bonꝰ ꝑlatꝰ, ad mandata
ps.118.b dñi ſemꝑ obediẽs ⁊ ꝑatus. Ps. Paratꝰ ſuꝫ ⁊ non
ſuꝫ turbatꝰ: vt diſcã mãdata tua. Zedechias ṽo
q̇ rex fuit malꝰ, malũ prelatũ ſignificat. Jgitur
iſta videtur eſſe ṽitas ꝙ hodiernis tꝑibus rex
babylonis diabolꝰ: de hieruſaleꝫ.i. de eccleſia vi
detꝰ trãſtuliſſe ⁊ amouiſſe ioachiꝫ.i. bonũ ꝑlatuꝫ
⁊ diligẽtẽ: matrẽ eiꝰ.i. pietatẽ oĩa nutriẽteꝫ: vxo
rem eiꝰ.i. charitatẽ oĩa ꝯiungentẽ: iudices eiꝰ.i.
iuſticiã oĩa iudicãteꝫ: eunuchos eiꝰ.i. caſtitatem
impudicitie repugnãtẽ: viros robuſtos eiꝰ.i. for
D titudineꝫ vitia debellantẽ: artifices eiꝰ.i. diſcre-
tionẽ prudenter oꝑantẽ: incluſores eiꝰ.i. humili-
tatẽ oĩa bona celantẽ ⁊ includentẽ: ⁊ ſolũ ibi di-
miſit (vt videtꝰ) pauperes populi.i. auariciã oibꝰ
indigentẽ: ⁊ ibi ꝑfecit zedechiã.i. malũ ꝑlatũ oĩa
ſubuertentẽ. Recedente enim et deficiente bono
Pro.18.b. prelato ab eccleſia omnia deficiunt: ⁊ ſuccedente
Aliter. malo: omnia mala ſuccedunt: et ſic creſcunt. Uñ
in Prouer. Regnantibus impijs ruine hominuꝫ.
¶ Uel dic ꝙ hieruſalem eſt aĩa: a qua ꝓ certo qñ
nabuchodonoſor diabolus captiuat ⁊ tranſfert
bonum regeꝫ ioachim domino preparatum.i. bo
num et bene morigeratũ affectum: et ſubſtituit
malum regem zedechiã.i. affectum malũ et inor
dinatum: tunc eſt neceſſe ꝙ ſimul tota virtutum
familia transferatur, ſicut ſupra: et ꝙ pauperes
Pro.11.b. i. vitia, ibi ſolũmodo relinquantꝰ. Ubi eñ nõ eſt
Aliter. gubernator, populꝰ corruet. ¶ Uel dic ꝙ rex iſte
i. diabolus videtur ab eccleſia abſtuliſſe ioachiꝫ
domino preparatum.i. bonos prelatos et diligẽ
tes: matres id eſt viros pios: vxoreꝫ id eſt viros
ſociales ⁊ charitatiuos eunuchos q̇ ſcꝫ ſe caſtra
uerunt propter regnum celoruꝫ.i. viros caſtos:
robuſtos.i. viros patientes: ſolidos bellatores.
E i. viros predicando vel docendo vel bene operã
do ſtrenuos: artifices.i. doctores ſcientificos:
Treñ.1.d incluſores.i. viros humiles et abſconſos: et bre-
uiter omnes notabiles virtuoſi et morales vidẽ
Treñ.1.g. tur ab eccleſia defeciſſe: et in babylonem id eſt in
peccatum captiui ducti fuiſſe: et operante rege
diabolo periſſe. Unde dicitur. Manum ſuam mi-
ſit hoſtis ad omnia deſiderabilia eius. Unde ec-
cleſia videtur iam lamentando dicere illud. Uir-
gines mee et iuuenes mei in captiuitatẽ abierũt:
ſacerdotes mei et ſenes mei in vrbe conſumpti
ſunt. Et breuiter nõ videntur ibi relicti niſi pau-
peres.i. viri virtutum vitijs carẽtes: et per aua-
riciam diuitijs temporalibus indigentes. zede-
chias rex.i. cetus malorũ prelatoꝝ ſubſtituitꝰ: q̇
a diabolo diuerſis vitijs capitur: et propter ſuũ
defectũ in ꝑſentia ſua filij ſui.i. ſubditi ꝑ diuerſa
pctã occiduntꝰ. Jpſe ṽo ꝑ obſtinationẽ ⁊ ignorã
tiã excecatꝰ: et finaliter a diabolo in babylonẽ.i.
in infernũ captiuatꝰ ⁊ miſerabiliter moritꝰ ⁊ neca Eſa.42.c
tur. Unde Eſa. Quis cecus niſi ſeruus meus?

¶ Capl'm viceſimũquin-
tũ Textꝰ. Factũ eſt aũt anno nono regni
eiꝰ mẽſe decimo. Morali. Capi. xxij.

Um zedechias
rex Juda q̇ iuramentũ fecerat
regi babylonis, ab eo receſſiſ-
ſet: ⁊ ob hoc exercitꝰ caldeorũ
hierl'm obſideret: factũ ẽ ꝙ pre
ualeſcente fame in ip̃a ciuitate
hierl'm, interrupta eſt ciuitas:
⁊ viri bellatores fugerũt nocte ꝑ viã porte, q̄ ẽ in- F
ter duplicẽ murum ad ortum regis: fugit ⁊ zede
chias ꝑ viã q̄ ducit ad cãpeſtria ſolitudis: ⁊ cõ
prehẽdit eũ exercitꝰ caldeoꝝ: ⁊ bellatores q̇ erãt
cũ eo diſꝑſi ſunt, ⁊ reliq̄rũt eũ. Quẽ ꝯphenſuꝫ ad
regẽ babylonis in reblata duxerũt. Qui ſtati in
ꝯſpectu eiꝰ filios eiꝰ occidit: ⁊ oculos eiꝰ effodiẽs
ip̃ꝫ victũ catenis i babylonẽ captiuũ duxit Na-
buzardã ṽo ꝑnceps exercitꝰ caldeoꝝ hierl'ꝫ ſuc-
cẽdit: murũ eiꝰ i circuitu diſſipauit: colũnas tẽpli
ꝯtriuit: mare eneũ, baſes ⁊ luteres, vaſaqꝫ templi
q̄ fecerat ſalomõ, ſecũ i babylonẽ deportauit: et
ꝑpl'ꝫ q̇ inuẽtꝰ eſt in hierl'm captiuauit. ¶ Jſta poſ
ſunt allegari ad felicitatẽ vel infelicitatẽ falſoꝝ Moralitas.
amicoꝝ: qꝛ ꝓ certo q̄diu rex iuda.i. q̇cunqꝫ ꝑn-
ceps mũdi ẽ in ſuis palatijs, ꝓſperitatibꝰ ⁊ ſola
tijs: ꝑncipes ſui officiales, bellatores ⁊ amici cũ
eo libere morãtꝰ: ⁊ ip̃ꝫ ſibi aſſociãt: ⁊ comitiuã eiꝰ
ſectantꝰ. Si ṽo ꝯtingat ꝙ exercitꝰ caldeoꝝ.i. mũ- mat.26.f
di infortunia ꝯ ip̃ꝫ ꝑualeãt: tũc ſtatim fugiũt et
ip̃ꝫ ſolũ derelinquũt. vñ exẽplũ ẽ de apl'is q̇ dñm eccl.5.b
ſuũ xp̃m in cena aſſociauerũt: ⁊ cum a iudeis ca-
ptꝰ eſt: oẽs eo relicto fugerũt. Uñ Eccl'i. Eſt ami Aliter
cus ſociꝰ mẽſe: ⁊ nõ ꝑmanebit in die neceſſitatis.
¶ Uel dic ꝙ zedechias eſt petõr: q̇ infra muros G
ciuitatis ſue.i. infra ambitũ corꝑis reſidẽs, ⁊ ibi
in delicijs viuẽs, parũ curat de rege babylonis, Eſa.28.d
id eſt de diabolo rege inferni: quãuis peccando
promiſerit ei famulatũ: et ei obediẽdo viſus fue
rit cum ipſo contrahere quoddã pactum, iuxta
illud Eſa. Pepigimus fedus cum morte: et cum
inferno fecimus pactum. Sed pro certo dũm nõ
aduertit iſte rex diabolus contra iſtum exerci-
tum ſuum, ſcꝫ infirmitatem, mortem, ⁊ infortunia
mittit: et ciuitateꝫ vbi habitat, ſcꝫ corpꝰ, per mor mat.22.b
tem laniat et ſubuertit. Jgitur iſte exercitus vr
be iſta corporis diruta: iſtũ ad regẽ babylonis. Aliter
i. diabolũ in infernũ adducit: et viris bellatori
bus q̇ intrabant cum eo.i. cunctis amicis eius
⁊ ſocijs ip̃m dimittentibꝰ ⁊ ab eo fugientibꝰ: ip̃e
excecatꝰ, ⁊ lumine gl'ie et gratie priuatꝰ: et cate-
nis eterne dãnatiõis ligatꝰ: in babylonẽ.i. in in-
fernũ deſcẽdit. Unde dicitꝰ. Ligatis manibꝰ ⁊ pe-
dibꝰ mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Uel
dic ꝙ rex et princeps babylonis diabolꝰ, mediã
te exercitu vitiorũ hieruſalẽ.i. eccleſiam vel reli
gionẽ, igne cupiditatũ icẽdit: muros obſeruan-
tie rl'aris ⁊ diuinoꝝ mãdatoꝝ in ip̃o deſtruit: et
eã ꝑ nabuzardã ꝑncipẽ militie ſue.i. ꝑ mũdi tyrã
nos ⁊ ipios, diuerſis tribulatiõibꝰ obſidet: ⁊ mul
tipliciter laniat ⁊ ſubuertit. Regẽ eiꝰ.i. prelatos
excecat: et catenis.i. diuerſis carnalibꝰ ꝯplacen
tijs ip̃os ligat: ⁊ final'r i babylonẽ.i. i infernũ cõ.

v plantat:et populũ ipſius ꝑ pctm̄ diſſipat ⁊ capti
uat.Etiā ab iſta eccleſia tollit colũnas,id eſt vi-
ros fortes et cõſtantes:mare eneũ.i.viros ama-
ros cõtritos et penitẽtes:vaſa altaris,id eſt vi-
ros deuotos dño ſeruiẽtes.Omnia iſta ſolet dia
bolus ab eccl'ia tollere:⁊ ipſam deſtructā dimit-
tere:ita ꝙ iam videt̃ quaſi de bonis ꝑſonis et de
Tren.i.d. virtutibꝰ nuda eſſe.Unde dicit̃.Porte eiꝰ deſtru
cte:ſacerdotes eiꝰ gemẽtes:virgines eius ſqua
Aliter. lide:et ipſa oppreſſa eſt amaritudine. ¶Uel dic
moraliter ꝙ hierl'm eſt aīa:quā pro certo qñ rex
babylonis.i.diabolꝰ capit:ſtatim domũ dei.i.de-
uotionẽ ad deũ:domũ principũ.i.deuotionẽ ad
ſanctos:muros.i.mandatorũ obſeruantiā:por-
tas.i.ſenſuũ capacitates deſtruit:et igne concu-
piſcẽtie circũquaqꝫ ſuccẽdit:regẽ eiꝰ.i.intellectũ
ꝑ ignorantiā excecat:et eũ per diuerſos errores
alligat.Tandẽ iſtā miſerā ciuitatẽ oĩbus bonis
ſpũalibꝰ ſpoliat atqꝫ priuat.Nā ſicut inde ſubla
te ſunt colũne et baſes:mare eneum/olle/trulle/
phiale/mortariola/tridẽtes/ſcyphi:ſcḋm qḋ dicit̃
hic.Sic diabolꝰ tollit ab aīa peccatrice colũnas
firmitatis/baſes humilitatis/ mare cõtritionis,
ollas charitatis/trullas lenitatis/phialas deuo
tionis/mortariola diuini timoris/tridẽtes peni-
Tren.i.b tẽtie/ſcyphos ſpũalis ſciẽtie.Unde dicit̃.Manũ
ſuā miſit hoſtis ad oīa deſiderabilia eiꝰ. Colũ-
na eñ debet eſſe ſtabilis/hoc eſt cõſtantia:baſis
infima/hoc eſt humilitas:mare ſonat amaritu-
dinem/hoc eſt cõtritio:olla cõtinet et feruet:hoc
A eſt dilectio:trulla parietes lenit/hoc eſt benigni
tas:phiala liquores ꝯtinet/hoc eſt deuotio:mor
tariolũ ſpecies cõterit/hoc eſt timor dei:tridẽs
mordet ⁊ tres dentes hꝫ hoc eſt pnīa:quibꝰ tres
partes ſunt:ſcyphus vinũ effundit/hoc ẽ ſciẽtia.
Omnia eñ iſta ab eccleſia ꝑ diabolũ ſubtrahun-
tur,qñ ꝑlatus vel rex ipſius victus excecat̃.Ab
aīa etiā tollunt̃/⁊ a templo cõſciẽtie ſubmouent̃
qñ per vitia diabolo ſubiugat̃. ¶Hic dicit come
Comeſtor. ſtor:ꝙ ſedechias rex iuda cecus in babylonẽ du-
ctus:dum nabuchodonoſor rex babylonis pro
victoria feſtũ et conuiuiũ faceret:⁊ in vaſis que
de templo hieruſalẽ apportauerat:quorũ partẽ
mẽſe ſue deputauerat:partẽ idolis dedicauerat,
biberet,pro ſpectaculo in mediũ eſt adductus:⁊
cũ potus cõuiuantibus miniſtraret̃:de mādato
nabuchodonoſor iſti ſedechie excecato/potꝰ la-
xatiuus extitit miniſtratꝰ:quo bibito in ꝓ̄ſentia
oīm vituperabiliter eſt laxatus/ſeu etiā cõcita-
tus:et reductus in carcerẽ. Propter hmōi deri-
ſionem/tanto dolore affectus eſt/ꝙ infra breue
Moralitas. tp̄s mortuus eſt.Et audita cā mortis eiꝰ honori
fice per nabuchodonoſor eſt tumulatus. ¶Iſta
B poſſunt applicari myſtice:qñ quis per ignoran-
tiam vel obſtinationẽ eſt cecatus a nabuchodo-
noſor.i.a diabolo in babylonẽ.i.in ſtatũ peccati
captiuat̃:⁊ ſepe fit ꝙ ad conuiuiũ bonorũ operũ
tpaliũ adducit̃:vbi potus laxatiuus.i.vbi mũdi
ꝓſperitas/diuitiarũqꝫ et deliciarũ vbertas:qñqꝫ
per ip̄m nabuchodonoſor diabolũ ſibi dat̃.Pſal.
Pſal.72.b Ecce ipſi peccatores in ſeculo obtinuerunt diui-
tias.Iſti enim potus laxatiuus dicunt̃: qꝛ ſcilꝫ
quos tali potu diabolꝰ inebriat:faciliter ad oīa
vitia/⁊ maxime ad luxuriā/auariciā et ſuperbiā
relaxant̃:et ignominioſe corā aliјs per vitia de-
fundant̃:ita ꝙ ſpectaculũ et illuſio cunctis effi-
ciunt̃.Quod potiſſime de iſto ꝗ erat rex hieruſa
lem.i.de ꝑlatis eccleſie et viris eccleſiaſticis põt
dici:ꝗ pre aliјs peccatoribꝰ ſpectaculũ et deriſio
aliјs fiunt:qñ ad ignominioſa vitia ⁊ ad ſupflui-
Pſal.21.b tates ⁊ vanitates ſeculi ſe reuoluunt.Pſal.Oẽs
vidẽtes me/deriſerũt me.Qui finaliter in carce-
re male cõſuetudinis pereũt:quos tñ adulato-
res finẽ bonũ eis predicādo honorifice ſepeliunt
et abſcondũt.Nabuchodonoſor diabolꝰ pecca-
torem honorifice ſepelit:qñ in finali pnīa ipſum
inaniter ſperare facit:qḋ etiā facit per adulato-
res:ꝗ recte poſſunt dici taliũ ſepultores. Unde Mat.8.c
dicit̃.Dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.
Et Ezech.In die illa dabo gog locum nominatũ Ezechi.39.c
ſepulchrũ in iſrael. ¶Uel ſi vis dic ꝙ Nabucho-
donoſor diabolus vaſa tẽpli.i.viros eccleſiaſti- Aliter.
cos,quando ipſos de hieruſalẽ in babylonẽ.i.de
ſtatu gratie in peccatũ/vel de religione ad mun-
dum tranſtulit:ipſos quandoqꝫ idolis.i.mundi
principibus et eorũ curiјs et officiјs cõſecrat:et
ad potādum mala doctrina cõuiuas eius,id eſt C
peccatores ipſos quādoqꝫ ordinat ⁊ deſignat ⁊c.
¶Moralitatum quarti libri regum Finis.

Moralitatũ liber decimuſtertius ſcḋi libri paralipomenon.

¶Capl'm xiiij. Textus.

Dormiuit autẽ abia cũ patribus ſuis.

Moralitatum Capitulum j.

CUm in libris
paralipomenon pauca re
citabilia/preter illa que in
libris regũ recapitulant̃:
nihil de contentis in ipſis
cũ iam ex ſuis quaſi cũcta
tetigerĩꝫ,ea moralizare nõ
propono preterea pauca
que hiſtorie Regũ ſuper-
addita vident̃:que breuiter hic expono. Igitur
omiſſo libro primo:videtur in hoc libro ꝙ zara 2.Par.14.c
ethiops contra aza regem iuda veniens/decies
centena milia hominũ in exercitu ſuo habebat:
quos timẽs fugit aza ad dñm et orauit.Dñs ex-
terruit ethiopes/et fugerunt:⁊ ſic cõtra eos aza
et ſui nõ armis/ſed precibꝰ preualuerũt. ¶Illud D
allega quomodo deus in neceſſitate ſuos filios Moralitas.
nõ deſerit:et quomodo quādo in ipſo per fidem
confiditur/et ad ipſum deuote recurritur:virtu
te eius hoſtes fugiunt et terrentur:⁊ ſic ſepe fit,
ꝙ multi a paucis/diuites a pauperibꝰ ſuperan-
tur.Unde dicitur.Facile eſt multos concludi in .Mach.3.b
manibus paucorum:⁊ non eſt differentia in con-
ſpectu dei celi liberare in multis aut in paucis.
¶Uel dic ꝙ ethiopes ſunt demones et demonũ Aliter.
tentationes:qui pro certo tot ⁊ tanti ſunt,ꝙ vi-
res noſtre ad eos ſuperandos non ſufficiũt.Ue-
rũtamen faciliter vincuntur/quando ad oratio-
nes et diuinam ſpem recurritur:et quando diui-
num auxilium humiliter imploratur.

¶Capitu. xx. Textus.

Poſt hec congregati ſunt filiј moab et filiј Amon: et cum eis de amonitis.

Moralitatum Capitulum ij.

ITem xx. ca. di-
cit̃ ꝙ filiј amon et moab et ſeir
cõtra ioſaphat regem iuda in
ſtupẽda multitudine ad ꝑliũ
aggregant̃. Quo ex toto cor-
de ad dñm recurrẽte/ꝓpheta
cõſolator ſibi mittit̃:ad cuius
conſiliũ cantores primi in exercitu ponunt̃:qui-
bus deum laudantibus/hoſtes in ſeipſis taliter
perturbant̃:ꝙ alter cõtra alterũ preliātes/vni-
uerſi mutuis cedibꝰ ꝑimunt̃:ita ꝙ nullꝰ eoꝝ eua
dere potuerit:et iudei ſpoliјs hoſtiũ ſupra mo-

C dum ditant. ¶Si vis dic ſicut in precedēti cap̄.
Moralitas ¶Uel dic ꝙ ille tres nationes infideliū deſignāt
Aliter. tria p̄ncipalia vitia.ſ. ſupbiā, luxuriā, auaritiā,
q̄ cōtra nos in tāta fortitudine cōgregant: ꝙ niſi
dn̄s nos liberet ⁊ defendat, neceſſe eſt vt nobis
impie dn̄entur. Neceſſe eſt igit̄ ad orōnē recurre
re: cantores.i. dei laudes p̄ponere: ⁊ ſic ipos po
terimus ſupare. Qn̄ em̄ cātores ſpūales. ſ. orō,
cōfeſſio, laus ⁊ gratiarū actio p̄mittunt: neceſſe
eſt ꝙ hoſtes ſpūales, ſcꝫ demones ⁊ vitia debel-
2.Reg.20.g lent. Un̄ cecinit tuba ⁊ receſſerunt ab vrbe. ¶Uel
Aliter. dic ꝙ cātores ſunt p̄dicatores vel laudis diuine
ꝓnūciatores, q̄ qꝛ populū ad deuotionē excitāt:
Aliter. cōtra hoſtes victorium ſibi parant. ¶Uel dic ꝙ
ſepe fit ꝙ mali qui contra bonos ſe congregant:
malicioſe nutu dei quandoqꝫ ſimul diſſentiunt, ⁊
diſcordant: ⁊ ſic inter ſe pugnantes dū mutuo ſe
debellāt: alios quos decreuerāt occidere, libe-
rāt atqꝫ ditāt. Cōſtat em̄ ꝙ dei prouidētia ſolet
qn̄qꝫ inter ſuperbos diſcordiā ſuſcitare: vt ſic oc
caſionaliter poſſit iuſtos de ſuis manibꝰ libera-
Ps̄.36.c re. Ps̄. Gladius eoꝝ intret in corda eoꝝ ⁊c.

¶Capit. xxiiij. Textus.

Septem annorū erat Joas cū regnare
cepiſſet. Moralitatum Cap. iij.

Item cap. xxiiij.

dicit ꝙ Joas rex iuda q̄ p̄ ioiadā
ſacerdotē fuerat enutritus: ⁊ a pſe
cutione impie athalie reſeruatus
F ⁊ in regnū ſublimatus q̄diu ioia-
da vixit, bonus ⁊ ſctūs extitit: deū
coluit: templū repauit: ⁊ iuſte ⁊ pacifice impauit.
Mortuo ioiada, delinitus obſequijs ⁊ adulatio-
nibꝰ principū ſuoꝝ: ipſe ⁊ pp̄ls ſuus dn̄m dereli
querunt: tēplū dei ⁊ cultū ipſiꝰ cōtēpſerūt: ſcul-
ptilibus ſeruierūt: ꝓ quibus cū a zacharia ſacer
dote filio dicti ioiade rep̄hēderet: ipm̄ iudei in-
ter tēplū ⁊ altare lapidibus obruerūt: ꝓpter qd̄
rex ⁊ pp̄ls in manibꝰ ſyrorū tradit̄: a quibꝰ hie-
ruſalē ſpoliat̄: ipſe vero rex ingratus in magnis
laboribus ab eo dimittit̄: ⁊ a ſeruis ſuis ꝓprijs
Moralitas in lecto ſuo dormiens iugulat̄. Iſta poſſunt alle
gari exēplariter: qn̄o valet ⁊ ꝓficit p̄ſentia viri
iuſti ⁊ boni ꝯſiliarij vel p̄lati. Quādiu em̄ rex iſte
ioiadā virū vtiqꝫ iuſtū ⁊ prudētē ſecū habuit: et
eius conſilio viſus fuit tādiu deū timuit: tēplum
⁊ eccleſiā honorauit: obſequijs ⁊ blanditijs adu
latorū decipi non potuit: quo tn̄ mortuo q̄plu-
ra mala fecit: ita ꝙ opprobrioſe perijt. Utile igit̄
eſt ⁊ maxime principi, ꝙ ſanctos viros ⁊ bonos
cōſiliarios ſecū habeat: ⁊ ꝙ adulatoꝝ obſequijs
(ne forte ipm̄ ad iniq̄tatē ꝯtrahāt) nunq̄ credat.
Eccl̄i.9.d Un̄ Eccl̄i. Uiri iuſti ſint tibi cōuiue. Tali igit̄ p̄n
cipi ⁊ populo pōt ioiada.i. bonus p̄latus vel cō-
ſiliarius dicere illud Deut. Noui ꝙ poſt mortē
Deut.31.g meā inique agetis: ⁊ declinabitis cito de via quā
G oſtēdi vobis. ¶Uel dic ꝙ ſi in eccleſia iuſtus io-
Aliter. iada ſacerdos ſemper viueret.i. ſi ibi bonus ⁊ ec
cleſiaſticus ſemp̄ eſſet: rex ⁊ populus.i. ipſi ſecu
lares ſemp̄ bene facerent, ⁊ eorū conſilijs crede-
rent: ⁊ exemplarijs conformarent: deum quoqꝫ
colerent: ⁊ templū eccleſie repararent. Unde dr̄:
2.Paralip. ꝙ cunctis diebus ioſie nō receſſerunt a dn̄o. Sꝫ
34.g prohdolor iam ioiada in eccleſia non inuenitur
quinimo viri iuſti: boni et prudentes prelati, et
eccleſiaſtici exinde defeciſſe ꝓbant̄. Juxta illud
Ps̄.13.a Ps̄. Oēs declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt:
non eſt qui faciat bonum: non eſt ⁊c. Jō tam prin
cipes q̄ populi deū videntur contēnere: templū
eccleſie perſequi ⁊ derelinquere: idola.i. vitia co
lere: zachariam.i. ſacerdotes et p̄dicatores ⁊ re-
prehenſores vilipendere. Ipſos em̄ qn̄qꝫ penis
afficere cōputant: ꝓpter qd̄ guerris ⁊ tribulatio
nibus iuſto dei iudicio moleſtant̄: ⁊ a ſeruis pro-
prijs.i. a ſuis malis officialibꝰ, adulatoribus et
miniſtris dū dormiūt.i. dū non aduertūt, occidū
tur: inquantū ſcꝫ ſpūaliter eorū inſtinctu mala
multa faciunt: ⁊ eoꝝ furtis fallacijs ⁊ blanditijs
tp̄aliter depauperant̄. Sicut ad literā videmus
de multis principibus: qui dato ꝙ quicquid poſ
ſunt eccleſiaſticis auferant: ⁊ eccleſiā pſequant̄ ⁊
odiāt: ipſi tn̄ mortui.i. paupes ⁊ dep̄ſſi dormiūt:
et hoc: qꝛ ſerui eoꝝ.i. mali familiares, totū q̄cq̄d
habēt, ſubripiūt: ⁊ eorū ſpolijs diuites fiunt. Un̄
infra dr̄. Filij ſui percuſſerunt regē. ¶Uel iſta al 2.Para.32.
lega, ꝙ ſepe fit ꝙ ingrati hoies, et maxime princi Aliter.
pes: dato ꝙ a ioiada.i. ab aliquo prudente ⁊ iu-
ſto familiari vel conſiliario ſuo multa bona rece-
perūt: et ꝙ ipſum in vita ſua dilexerunt ⁊ hono-
rauerunt: ipſo tn̄ mortuo hmōi beneficia facili-
ter obliuiſcuntur: et contra zachariam filium io-
iade.i. ꝯtra filios et heredes ipſius debacchant̄:
ipſoſqꝫ plꝰ q̄ alios aliquoties pſequunt̄: nec de
beneficijs acceptis ab eorū parentibus recordā-
tur. ¶Uel dic gn̄aliter, ꝙ mali ⁊ maxime diuites Aliter.
nolunt hodie aliquem qui ipſos corrigit inueni
re: quinimo zachariā.i. bonū p̄dicatorē vel corre
ctorē: ſi eoꝝ crimina arguat: ſolent eum cum ver
bis et verberibus lapidare: et eū diffamādo occi
dere. Un̄ dr̄. Oderunt in porta corripientem: ⁊ lo Amos.5.b
quentem perfecte abhominati ſunt.

¶Capitu. xxv. Textus.

Uigintiquinqꝫ annorum erat amaſias
cum regnare cepiſſet. Moralitatum
Capitulum iiij.

Hic capi. xxv. ha-

bes ꝙ Amaſius rex iuda voluit
pugnare ꝯtra filios edom: et cō
duxit de iſrael centū milia robu
ſtorū. Sed qꝛ oēs erant idolola
tre, vir dei ipſos remitti māda- A
uit: ⁊ dato ꝙ iā ſtipēdia recepiſ-
ſent ipſos remitti ad ꝓpria imperauit. Nō ingre
diat̄ inq̄t tecū exercitus iſrael. Nō em̄ eſt dn̄s cū
illis. Qd̄ ſi putas in robore exercitꝰ bella ꝯſiſte-
re, ſupari te faciet dn̄s ab inimicis tuis. Dei eſt
quippe adiuuare, et in fugā ꝯuertere. Qd̄ factū
eſt, qꝛ.ſ. in deo cōfidēs, idololatras remiſit, et ſic
hoſtes ſuos gl̄ioſe deuicit. ¶Iſtud allega, ꝙ ſo- Moralitas
cietas maloꝝ nō eſt in p̄lio captāda: qꝛ ꝓpter pec
catū eoꝝ poſſet victoria retardari et impediri.
¶Itē illud allega, ꝙ nō eſt i magno numero cōfi- Aliter.
dendū: et ꝙ victoria magis depēdet ab occulta
dei ꝓuidētia, q̄ a numeroſa ⁊ forti militia. ¶No
ta, et ꝙ hic dr̄: ꝙ milites iſti repudiati et remiſſi, Eodē.c.d
dato ꝙ bn̄ fuiſſent ſtipēdiati: fuerūt tn̄ ꝯ regē iu
da multipliciter indignati: cū terrā occiſis pluri
bus ſunt p̄dati. ¶Qd̄ ſimul ad hoc allegari pōt: Moralitas
ꝙ mali et indigni qn̄ ſe remitti, et a ſocietate vel
ꝓmotione repelli cognoſcunt faciliter indignā-
tur et p̄ rixas et appellatiōes cōtra regē iuda ſe
repellentē.i. ꝙ cōtra bonū prelatū ſe repudiantē
inſurgūt. Un̄ in Prouer. Nō amat peſtilēs eū qui Proū.15.b
ſe corripit. Non cōſiderat enim ſuam dignitatē,
ſed potius ambitionem ⁊ cupidam voluntatē.

¶Ex eodē capitulo. xxv.

Textus. Amaſias quoqꝫ poſt cedē idu- B
meorum, et allatos deos filiorum Seir.
Moralitatum Cap. v.

HJc habes ꝙ amaſias rex iuda q̄ pri⁹ erat bon⁹: ex dei virtute idumeos deuicit: ⁊ filios ſeir dei auxilio ſuperauit: ſȝ cū inter ſpolia deos eoꝝ in hieruſalem detuliſſet: errore ſeductus, ipſos ſibi i deos ſtatuit: ⁊ ipſis incēſuȝ adoleuit. Quē cū ꝓpheta miſſus a deo ſup hoc redargueret, dicens. Cur adoraſti eos, q̄ nō liberauerunt pplm ſuū de manu tua: Acquieſcere noluit: ſȝ ſibi minas inferēs, ipſuȝ vt q̄eſceret, iperauit. Nō inquit cōſiliari⁹ regis es: q̄eſce ne iterficiā te. Quapropter cito poſt a ioas rege iſrael fuit victus: ⁊
Moralitas tandem a ſeruis proprijs interfectus. ¶ Si vis applica iſtud ad malos ſacerdotes: q̄ ſcȝ audito pctō alicuius in confeſſione, ad ſimile ꝓuocanť. Juda em̄ confeſſio interpretať: ⁊ iō ſepe fit ꝙ rex iuda .i. bonus ⁊ circūſpectus cōfeſſor: pugnat cōtra edon .i. cōtra peccatorē in cōfeſſiōe redarguēdo, ⁊ eū ad obedientiā ⁊ pniam inducēdo, ita ꝙ dū ſua occulta ſcrutať, ſepe fit ꝙ deos ſuos .i. aliqua occulta pctā in q̄bus ſe poti⁹ delectabit / inuenit ⁊ rimať: vt qr de aliquo actu luxurie vel ſimili ꝯfiteť: ⁊ tūc ſepe fit ꝙ ipſos in deos ſibi iſtatuit: ſcȝ cū in ſiľe pctm̄ cōſentit: ⁊ inquātū illd q̄d
C
Gal.2.b
Aliter
in alijs impugnauerat ⁊ rep̄hēderat, in ꝓprijs pſona cōmittit, Apľs. Si q̄ deſtruxi: iterum reedifico: p̄uaricatorē me ꝯſtituo. ¶ Uel dic ꝙ mali ſe rep̄hendi a ꝓphetis .i. a bonis viris ⁊ prudētib⁹, nō ſuſtinēt: imo ſtatim turbati, minas eis tribuūt ⁊ intētāt. Uñ illud eſt v̄bū ipſoꝝ. Nō ꝯſiliari⁹ ⁊c.
Pro.15.b. qr ſicut dr in Prouer. Nō amat peſtilēs eum q̄ ſe corripit. Et iō talis q̄ ſe redargui vel veritatem audire nō ſuſtinet, ſpualr ⁊ tpaliter ſepe pit. Unde in Prouer. Qui corripientē ſe dura ceruice cō
Pro.19.a temnit, repentinus ei ſuperueniet interitus.

¶ Capi .xxvj. Textus.

Dis aūt populus iuda filiū ei⁹ oziā annorum ſedecim. Moralitatum Ca. vj.

OZias rex poſtq̄ multa bona tam in villis q̄ in alijs negocijs ⁊ immēſam gloriā acq̄ſiuiſſet: p̄ſumptiōe ſeduct⁹, eleuatū eſt cor eius i interitū ſuū cōtēpſit dn̄m deū ſuum. Jngreſſus em̄ tēplū dn̄i, ſacerdotis officiū voluit exercere ⁊ facere: ⁊ accepto thuribulo ſanctuariū intrare, ⁊ ſup altare thymiamatis incēſum ſicut pōtifex adolere, q̄d tñ ſolis ſacerdotib⁹ cōſecratis, ſcȝ filijs aaron licituȝ
D erat: qr ſcȝ nullus alius ſub interminatione locū illū ingredi poterat aut etiā debebat. Uñ ſumm⁹ ſacerdos ſtatim ipſi ozie occurrit: ⁊ eū de p̄ſumptionis dicte negocio rep̄hendit. Non eſt inquit officij tui ozia vt adoleas incēſum dn̄o: ſȝ ſacerdotū filij aaron, q̄ cōſtituti ſunt ad hmōi miniſteriū. Cū igiť nec ſic egrederet: ſed cōminās ſacerdotib⁹ icēſuȝ offerre moliret: ſtati lepra fuit pcuſſus: ⁊ a ſacerdotibus a ſanctuario eiectus: et extunc leproſus in domo ſeparata habitās: q̄diu vixit
Moralitas. a pplo eſt ſeiūct⁹, regniq̄ʒ gubernaculo deſtitut⁹. ¶ Jſta poſſunt applicari cōtra principes ſeculares, q̄ reuera modernis tpibus nō ſunt contenti adminiſtratiōe ſeculariū, niſi etiaȝ adminiſtrent ſpūalia: qr ꝑ certo ſicut ptȝ, iā nituť de collatione bñficioꝝ, ⁊ p conſequēs de executione eccľiaſticoꝝ officioꝝ ſe intromittere: ⁊ illud q̄d ſolis filijs aarō ꝯſecratis .i. bonis ⁊ dignis ep̄is ⁊ p̄latis cōceſſum eſt voluūt aliquotiēs vſurpare: ſicq̄ʒ ſanctuariū itrare, ⁊ incēſum offerre nituť, inquātū de rebus eccleſiaſticis, ⁊ de illis q̄ ad prelatos ptinent ſe intromittere moliunť: ⁊ inde eſt ꝙ iam multi tales leproſi .i. ſimoniaci efficiunť, inquantū ſcȝ munera accipiūt, vt eoꝝ p̄cibus ⁊ ipulſionib⁹ vel incurſionibus aliq̄ ꝓmoueanť. Lepra eniȝ ſimonie q̄ in ſanctuario ꝯtrahiť / ſolebat cōtingere ſolis eccleſiaſticis p̄latis ⁊ ſacerdotib⁹. Nunc vero cōtingit regibus ⁊ principibus: qr ſcȝ qñq̄ʒ ſimonias ꝯtrahunt: ⁊ alios ꝓmouēdo ſeu ꝓmouere cōpellendo, prelatoꝝ officiū vſurpātes aſſu-
E munt, ſicut in multis regnis atq̄ʒ villis, nulli ad dignitates ⁊ ad officia promoueně niſi q̄ a ſecularibus principibus ⁊ dominis preſenteně. Jſti ergo regni ſui moderantiā ſolent perdere: ⁊ in domo ſeparata, ſcȝ in inferno leproſi ⁊ abhominabiles pſiſtere: qui nō cōtenti ꝓpria dignitate, iura ⁊ officia prelatoꝝ in his ⁊ ſimilibus conanť taliter vſurpare: qr ꝑ certo dignum eſt q̄d perdat ꝓpriū, qui ambitioſe vſurpat ⁊ appetit aliena. Nō em̄ eſt ſuū officiū vt incenſum adoleāt, ideſt vt ſacerdotū vel p̄latorū miniſteria exerceant ⁊ aſſumāt. Uñ. Externus q̄ ad miniſtrandū acceſſerit, Num.3.b
moriet. ¶ Uel dic ꝙ ſecularis q̄uis ſit rex vel p̄nceps vel famoſus iuſtus nō eſt dign⁹ eccleſiaſtica officia aſſumere: ſȝ ſoli illi q̄ munus cōſecrationis dinoſcunť habere. Dignior em̄ ad hoc eſt quicunq̄ʒ conſecratus eccleſiaſticus, q̄ʒq̄ʒ malus: q̄ʒ quicūq̄ʒ ſecularis nō conſecratus, q̄ʒq̄ʒ iuſtus fuerit alias ⁊ honeſtus. Aliter

¶ Moralitatum librorum paralipomenō Finis.

Moralitatum liber Decimuſquartus, primi libri Eſdre.

¶ Capitulum j. Textus.

Jn anno primo cyri regis perſarum, vt compleretur verbum dn̄i. Moralitatū

Capitulum j.

SUb eſdra qui fuit ſcriba velociſſimus in lege domini, data eſt licentia filijs iuda, q̄ captiui ducti fuerant in babylonem, quod hieruſalem redirent: et vaſa domini que nabuchonoſor detulerat / reportātes tēplū reedificare. Q̄d
Moralitas cum facere cepiſſent: inuidentes finitimi, ſcriptis epiſtolis in perſidem ad regem impediuerunt et templi edificationem per multa tempora retardarunt. ¶ Sic vere quandoq̄ʒ contingit, ꝙ captiui pctōres de ſpāli licentia ſeu gr̄a ⁊ indulgentia regis chriſti de babylonia .i. de ſtatu peccati in iudeam, que interpretatur confeſſio: ⁊ in hieruſalem que interpretatur pacifica .i, per contritionē ⁊ penitentiam ad ſtatim glorie reuertuntur: et templum domini in ſua conſcientia virtutibus edificare conantur: ſtatum aſſunt finitimi vel vicini ſui .i. motus carnales, qui in finibus ſuis habitāt: vel diaboli q̄ circa eos immūda pagūt: q̄ ſuis tentatiōibus impediūt, ne edificēt illud templū: ⁊
F ne in cōſcientia ſua faciant deo domū. ¶ Hic habemus ꝙ cū filij iſrael reedificarē tēplū: ſamaritani Ca.iiij.a
de q̄bus dictū eſt quarto Reg. xvij. ꝙ partim deū colebant, et partim idola adorabant: venerunt ad eos pretendentes cum eis edificare, dicentes ſe dominum colere, ⁊ ſibi cū alijs velle deſeruire. Filij autem iſrael ipſos ſocios in edificando hr̄e noluerunt: ſȝ eos potius tāq̄ʒ extraneos reſpue-

Morali- runt. ¶ Sic ỽo fit hodie: qñ filij iſrl. i. boni xp̄ia-
tas. ni, templū eccleſie catholice ỽtutibꝰ ⁊ documē-
tis cōſtruūt: nunq̄ deſunt ſamaritani. i. heretici
⁊ ſciſmatici: q̄ licet cū deo idola colant. i. lʒ cum
aliquibus viris qui credunt multa erronea te-
neāt: ſe tñ eſſe cultores dei aſſerunt: ⁊ xp̄iani no-
minari volūt: ⁊ templū p̄dicādo malā doctrinam
ſuā edificare querūt. Filij aūt iſrael. i. boni xp̄ia
ni, debēt tales repudiare: ipſoꝝ edificationē con
tēnere: ⁊ eos a cetu fideliū tanq̄ extraneos effu-
gare. Et ſic iſti repudiati poſtea moti ſunt cōtra
iſrael: ⁊ ipſorū facti ſunt inimici: ⁊ edificationē tē
Moralitas pli impediūt. ¶ Sic ỽo heretici ⁊ ſciſmatici vidē
tes, ꝙ filij eccl'ie ipſos ⁊ ipoꝝ errores abhominā
tur, ipſis pre cūctis ppl'is hodie inimicant: ⁊ eos
in cōſtructiōe tēpli, fidei ⁊ eccleſie ipedire conā-
2. Cor. 11. f tur. Vñ ergo dr, ꝙ periculū eſt in falſis fratribꝰ:
Mat. 10. d q2 ſicut dr. Inimici hoīs domeſtici eiꝰ. ¶ Uel dic
Aliter. ꝙ tales vident proditores, q̄ ſub ſpē volēdi edi-
ficare cū alijs, ⁊ ſub ſpecie alicuius boni nitūtur
ſocietatem cū alijs cōtrahere: vt ſic poſſint am-
h plius ⁊ faciliꝰ nocere. Qđ ſi recipi nequeūt, tunc
ſe ſolent hoſtes publicos demonſtrare, ⁊ maliciā
quam palliauerunt declarare.

¶ Capitu. iiij. Textus.

**Factum eſt autem cum audiſſet Sana-
ballath. Moralitatum Cap. ij.**

NEemie quarto
dr, ꝙ ꝓpter impugnatiōes ho
ſtiū vicinoꝝ. ſ. qui edificationē
ciuitatis hierl'm impediebant:
ordinauit Neemias ꝙ media
pars iuuenū edificaret: alia ỽo
pars armata hoſtibus obuia-
ret. Etiā de edificātibꝰ fiebat ſic: ꝙ vna manu fa-
ciebāt opꝰ, alia ỽo manu gladiū tenebāt. ¶ Iſtđ
applica ꝙ in ſpūali edificatiōe hierl'm. ſ. eccleſie
⁊ aīe: hoſtes nr̄i demones cōtinue nos ipugnāt:
neceſſe fuit populū dñi in duo ſe diuidere. ſ. i bel-
latores, ⁊ i ɔtēplatiuos ⁊ religioſos, q̄ ꝓ ſe ⁊ alijs
oratiōībꝰ pugnāt: ⁊ in opatores, ⁊ in actores, q̄
ꝓ ſe ⁊ alijs in terrenis laborāt. Uerūtñ ſic eſt, ꝙ
iſti ex toto nō debēt opibꝰ actiue vite intendere:
imo ꝓ certo vna manu debent gladium oratiōīs
tenere, ⁊ altera opus bonū actualiter exercere.

¶ Capitu. ix. Textus.

**Poſtq̄ autem hec completa ſunt. Mo
ralitatum Capitulum iij.**

POpulus qui de
a captiuitate redierat, in vno di
citur valde peccaſſe: quia ſa-
cerdotes et leuite, et alij filij
iſrael, non ſtatim ſe ſeparaue-
runt a populis regionū, ſʒ po-
tius ſemē ſuū cōmiſcuerūt cū
populis terrarū: ⁊ acceperunt ſibi ⁊ filijs ſuis
vxores de filiabus chananeoꝝ, amonitarū, moa-
bitarū ⁊ egyptiorum: manus etiam magiſtratuū
p̄ncipū fuerat in hoc p̄ma. Quapropter Eſdras
dolens, eleemoſynas ⁊ ieiuniū predicauit: ⁊ vxo
res alienas cū ipſoꝝ liberis eijci mādauit: ⁊ ſic
filios iſrael a gentilibꝰ populis, q̄bꝰ mixti erant,
Moralitas ſeparauit. ¶ Sic vere videt hodie, ꝙ noſtri ſa-
cerdotes ⁊ leuite ⁊ viri eccleſiaſtici ſil'i modo pec
cāt: q2 ſcʒ ppl'is terraꝝ. i. ſecularibꝰ negotijs ſe
implicāt: ⁊ ſic ſemē ſanctū, ſcʒ ſeipſos, q̄ deberēt
eſſe ſancti, cū ppl'is cōmiſcere vident: inquantū
Eſa. 24. a ſeculariū actibus ⁊ moribꝰ ſe ɔformant, vñ Eſa.

Sicut populus, ſic ſacerdos. Pſal'. Commixti Pſ. 150. f
ſunt inter gētes: ⁊ didicerūt opera eoꝝ: ⁊ ſeruie-
rūt ſculptilibus eorū: ⁊ factū eſt illis in ſcādalū.
Et qđ plus eſt: iſti de filiabus iſtorū chananeorū
i. ſeculariū, vxores ⁊ cōcubinas ſibi accipiūt: ex
quibus cōtra legē dei ⁊ mādata filios adulteri- b
nos ꝓducunt. Et in hoc nō ſolū inferiores, imo
etiam magiſtratus ⁊ principes. i. doctores ⁊ p̄la
ti ⁊ ſuperiores in trāſgreſſiōe hac primi ſunt: et
in hoc ceteris plꝰ delinquūt. Ut ſic iam pōt dici
de talibꝰ illud Gen. Uidētes filij dei filias hoim Gen. 6. a
ꝙ eſſent pulchre, ceperūt ſibi vxores ex omnibꝰ
quas elegerāt ⁊c. Quid igit dʒ facere Eſdras. i.
bonus prelatus? Pro certo ipſe dʒ tales vxores
⁊ eorū liberos. i. tales ɔcubinas et earū ſpurios
de iſraelitarū. i. de clericorū domibꝰ eijcere: ⁊ ſic
ſemē ſanctū ab alienigenis. i. clericos a ſeculari-
bus, ⁊ maxime a mulieribꝰ ſeparare. Dicat igit
Eſdras. i. bonus prelatꝰ cuilibet tali fornicario
illud Gen. Eijce ancillā ⁊ filium eius. ¶ Uel dic ꝙ Gen. 21. a
vxor alienigena eſt officiū vel dignitas ſecula- Aliter.
ris: cui ſcʒ hodie filij iſrael. i. viri eccleſiaſtici li-
bēter nubūt: ⁊ ſe in negocijs ⁊ dignitatibꝰ ſecu-
lariū atq̄ principū libenter implicāt ⁊ mergūt.

¶ Moralitatū libri primi Eſdre. Finis.

Moralitatum Liber decimuſquintus tertij libri Eſdre.

¶ Capi. iij. Textus.

**Rex Darius fecit cenā magnam oībus
vernaculis ſuis. Moralitatū Cap. j.**

SIcut dicitur
tertio Eſdre ca. iij. Cubicu
larij tres regis perſarū, ꝓ-
miſſo a rege p̄mio meliꝰ re-
ſpōdenti, de queſtiōe forti- c
tudinis diſputauerūt: ⁊ q̄
res ſit in mūdo fortior, di-
uerſimode rñderunt. Unꝰ
igit vini fortitudinē p̄dica
cauit: alius regis potentiā fortiorē rebus omni-
bus aſſeruit: alius mulieres fortiores rebꝰ cete-
ris eſſe dixit: veritatē autē ſuper omnia p̄uale-
re aſſeruit. Iſte igitur qui pro mulieribꝰ locutꝰ
eſt, premiū promiſſum obtinuit: ⁊ quicquid ſta- Morali-
tuit petere, reportauit. ¶ Iſta poſſunt allegari, tas.
ꝙ hodiernis temporibꝰ in curijs regū et princi-
pū quilibet certat regi ſapientiꝰ rñdere ⁊ placē-
tiora dicere, ad illū finē ꝙ poſſit premium repor d
tare. Sed ꝓ certo iſta videtur hodie veritas ꝙ
illi qui cōmendant hodie mulieres. i. qui domi-
narū acquirunt gratias ⁊ fauores ceteris prefe
runtur: ⁊ premiū nō ſolū ab ipſis dominabꝰ, imo
etiā ab ipſis regibꝰ ⁊ dominis cōſequunt. Unde
verſificator dicit. Regna regunt vulue: clamat
gens to a, ſimul ve. ¶ Dic, ꝙ rex babylonis eſt Aliter.
diabolus, q. ſ. in hoc mūdo tres cubicularios ha D
bere dicitur, eo ꝙ tria genera peccatorū ſibi p̄re-
cipue famulātur, ſcʒ auari, qui cōmendant vinū,
ideſt diuitias, que inebriāt et execant cor huma-
num. Ambitioſi et ſuperbi: qui cōmendant regē
i. eminentias. Luxurioſi, q̄ cōmendāt mulieres
ideſt delitias. Uide ſupra lib. xv. cap. de deabus
et pomo diſcordie. ¶ Uel dic ꝙ inter ſeruos re- Aliter.
gis chriſti, ille qui mulieris, ideſt beate virginis
laudem ⁊ fortitudinem predicat: ⁊ qui verita-
tem diligit et cōmendat: a rege chriſto amplius

Eccli.16.a donum reportat. Mulieris aūt bone benedictꝰ
Eodē ca.i vir. ¶Hic.c.tertio habes/ꝙ tres erant iuuenes
cuſtodes corporis Darij:quibꝰ ꝓmiſſum erat a
rege/ꝙ ille q̇ de vna queſtione ſibi a rege tradi-
ta ſapientius rn̄deret,dona ꝗ̄ plurima reporta
ret. Cuiuſcūqꝫ inquit apparuerit ſermo ſapien-
tior,dabit ei Darīꝰ rex dona magna.ſ.purpura
operiri/in auro bibere/⁊ ſuper aurū dormire:et
currū aureū/frenū ⁊ cydarim byſſinā/⁊ torquē
circa collū:⁊ ſcdo loco ſedebit a rege propter ſa
pientiā:⁊ cognatꝰ regis vocabit̄. Et ſequitur ꝙ
zorobabel vnꝰ triū qui veritatē comēdauit/oīa
Moralitas. iſta a rege dario reportauit. ¶Rex iſte dariꝰ q̇
3.eſdre.3.b interpretat̄ fertilis vel augmentatus ſignificat
deū/q̇ in omnibꝰ eſt fertilis ⁊ abundās. Rex da-
rius fecit cenā magnā. Iſta eſt igit̄ veritas:ꝙ il-
le qui veritatē diligit ⁊ cōmēdat,⁊ cuiꝰ ſapiam
ipſe rex deꝰ approbat ⁊ acceptat:ſicut eſt homo
ſanctꝰ/ q̇ nō de vino ⁊ rege/id eſt non de affluen-
tia vel eminentia ſpeciali tractat:ſed ad verita-
E tem creatā ⁊ increatā ſapientiā ſuā ordinat ⁊ſoi
latat, ab iſto rege ſuo finaliter gloriā et hono-
rē reportat. Magna eſt inq̄t veritas et preua-
let. Iſte enim finaliter purpura/id eſt regali di-
gnitate veſtitur:auro diuine ſapientie potatur:
et ſuper illud aurū dormire ⁊ quieſcere perpe-
tuo comprobatur: currum aureū/id eſt corpus
glorificatum habebit:freno aureo/id eſt diuina
Eſa.48.b laude gaudebit. Eſa. Laude mea infrenabo te:
circūdari byſſina.i.mūda ⁊ clara maieſtate fulge
zach.3.b bit. Zacha. Ponite cydarim mundam ſuper ca-
put eius:torques aurea,id eſt charitate feruēti
ornabit̄ in ſede perpetue quietis ⁊ ſecuritatis:
iuxta regē chriſtū locabit̄:cognatꝰ ⁊ amicꝰ per-
Joh.15.b petuo vocabit̄. Unde dicitur. Iam non dicā vos
ſeruos,ſed amicos. Igit̄ vera ſapientia que eſt
de eternis,nō de terrenis:que philoſophizat de
veritate,⁊ non de vanitate:⁊ quā ſolam rex ap-
probat ſcilꝫ chriſtus:omnes autem alios repro-
bat:tali premio dotat̄:⁊ poſſeſſores ſui ad talē
Pro.1.a gloriā promouentur. Unde in Prouer. dicitur
ꝙ per ſapientiam addetur capiti tuo gratia ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ modernis temporibus illi qui ſunt
regū cubicularij et familiares:illi qui apud eos
reputantur ſapientiores,diuitijs ⁊ honoribus
pre alijs abūdant:in auro bibunt:⁊ in auro per
auariciam mentaliter cubant:cydarim dignita-
tum etiam obtinent:purpura,id eſt veſtimentis
precioſis ſe induunt: iuxta reges ⁊ in altis offi-
cijs et dignitatibus ſedent:cognati et amici re-
F gum vocantur: et in omnibus clari apparent.
Ueruntamen ibi dicitur ꝙ iſti curru vehuntur:
⁊ torque circa collum ligantur: ad denotādum
ꝙ ſtatus illorum nō eſt ſtabilis,ſed ad modum
currus vertibilis ⁊ volubilis. Unde dicitur. Im
1.reg.25.e pij rotabuntur quaſi rota. Torques etiā/id eſt
tortura diuerſarum ſollicitudinum et timorum
Job.17c iſtos ſtringit. Unde Job. Cogitationes mee diſ
ſipate ſunt torquentes cor meū. Et ad literā fi-
naliter etiam quandoqꝫ accidit: ꝙ torques per
ſuſpendium ipſos ſtringit:ſicut de multis ſapiē
tibus regum officialibus,conſiliarijs quotidie
cernimus:quos quādoqꝫ poſt altas dignitates
torqueri et ſuſpendi videmus:⁊ ſic torques au-
rea in torquē cānabeū trāſformatur. Eccli. Ser
uo maliuolo tortura ⁊ compedes. ¶Hic dicitur
Eccli.35.c ꝙ nihil vino fortius et efficacius. Habet enim
Eodem ca. vt ait,mentem decipere,mentē effeminare,men-
tem in ſecuritatem vertere:mentem iocundare,
omnem triſticiam effugare. Fraternitatē ⁊ ami
citiam facit obliuiſci:gladios ſumere,et omnia
per talenta loqui. ¶Iſta oīa poſſunt applicari
ad vinū male ſumptum: ſcꝫ ad ebrietatē:q̄ pro
Moralitas. certo iſta eſt que mentē per errorē ⁊ inſipiētiam

decipit:⁊ q̄ verticem.i.ſapiam eneruat. Pſ̄. Tur- Pſ̄.106.c
bati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut ebrius:⁊ oīs ſapientia
eorum deuorata eſt. Securitatē p̄ſumptionis pa
rit:vanā leticiā inducit:triſticiam ⁊ timorē effu-
gat:p̄ſentiaqꝫ ⁊ futura infortunia obliuiſci facit G
amicitiā facit frāgi:gladios p furorē ⁊ iracūdiā
facit accipi:⁊ ad literā plus q̄ deceat facit loqui.
Ebrij em̄ p talenta loqui dicunt̄/inquantū quid
dicant nō p̄meditantur:ſed quicquid habent in
corde,ſimul eructāt ⁊ effantur. Unde in communi
dictum gallicū eſt de homine q̇ effrenate ⁊ incon
ſiderate loquit̄. Il parle a iauelles.i.ipe loquit̄
per faſciculos. Unde dicit̄. Totū ſpiritū ſuū p Pſ̄.19.b
fert ſtultus:ſapiens aūt ſeruat in poſterū. Eccl's Eccl's.10.d
Stultus verba multiplicat. ¶Uel dic de vino de Aliter
liciarū vel affluentia proſperitatis. ¶Uel dic ꝙ Aliter
vinum eſt diuina prouidentia ſeu ſpes:fides vel
cōſolatio ſpiritualis:q̄ iſta eſt que mentem deci-
pit:inquantū ſcꝫ facit ſperare vel credere qđ non
videt:mentem effeminat per timorem:aſſecurat
p ſpē:letificat per ſpirituale gaudium ⁊ timorem
⁊ amicitiam ⁊ fraternitatem:⁊ omnem pſonarum
acceptionem facit obliuiſci ꝓpter iuſticiā:gladiū
verbi ⁊ orationis facit ſumere,⁊ ſpiritualem au-
daciam:⁊ p talenta facit loqui per ſpiritualē fer
uorem ⁊ eloquentiam. Unde in Prouer. Da vinū Pro.31.a
his qui amaro ſunt animo,vt bibant ⁊ obliuiſcā
tur egeſtatis ſue.

¶Capitu. iiij. Textus.

Et incboauit ſequēs dicere,qui dixit de fortitudine regis. Moralitatū Ca. ij. H

HIc agitur de
potentia regis:⁊ dicitur ꝙ
rex omnibus precellit: bel-
latores mittit,qui miſſi vbi
cunqꝫ voluerit ꝓperant:mō
tes turres ⁊ muros lace-
rāt:p̄das rapiūt ⁊ accumu-
lāt:quas tandē ad regē por
tāt. Iugulant̄ ⁊ iugulāt:et
pro ſuis dominis morti ſe exponūt. Agricole tri
buta,fructus regibus afferunt:⁊ cum omnes p
ipſis laborare nō ceſſent,ipſi tamē in letitia bi-
bunt dormiunt ⁊ recumbunt. ¶Iſta ad literā Moralitas
poteſt applicari ad modernos reges,tam eccle-
ſiaſticos q̄ ſeculares:quia pro certo iſti bellato-
res,ideſt balliuorū multitudines nutriunt:qui
mōtes, turres,muros,ideſt generaliter omnes
bonos ſubditos p contemplationē altos,p cōſtā
tiam fortes ⁊ ſolidos impugnant,⁊ exactioni-
bus diripiunt:predas ⁊ exactiones quas extor-
quent ab alijs,ad magiſtros ſuos ferunt. Et ad
literam ſepe fit ꝙ pro mandatis magiſtrorum
ſuorum exequendis alios iugulant ⁊ affligunt:
ſed finaliter ipſi iugulantur. Quod etiam fa-
miliariter accipiendo videmus, ꝙ iſti ſubdi-
tos ſcilicet exactionibus ſuis iugulant:⁊ tamē
ſepe fit ꝙ ipſi ſimiliter iugulantur,et per infor- Mat.7.a
tunia deficiunt ⁊ ſuccumbunt. Unde dicitur. Ea-
dem menſura qua menſi fueritis,remetietur vo
bis. Et breuiter iſta eſt veritas,ꝙ tam mulieres I
q̄ agricole,tam pauperes q̄ diuites,pro regi-
bus,prelatis ⁊ ſuperioribus dominis,⁊ ipſorum
negocijs ſeu vtilitatibus laborant:ipſi vero ſine
labore viuunt, dormiunt ⁊ triumphant. Pſ̄. In Pſ̄.72.a
laboribus hominum non ſunt,⁊ cū hominibus
non flagellabuntur. Ideo tenuit eos ſuperbia: Aliter.
operti ſunt iniquitate ⁊ impietate ſua. ¶Uel dic
ꝙ rex eſt chriſtus cuius milites fuerunt apoſto-
li ⁊ martyres:qui predicando peccatores iugu-
larunt, inq̄tum exteriorem hominem et vitam

carnalē in eis occiderūt:predaſq;/id eſt animas
quas a diabolo rapuerunt/ad eum per fidē ⁊ pe
nitentiā detulerunt:qui tñ finaliter per tyrānos
corporaliter iugulati fuerūt/qui gladio ꝑcutit/
gladio peribit.Apl'i em̄ ⁊ primi eccleſie fundato
res:q̄ gladio verbi peccatores percuſſerunt/gla
dio per tyrannos ⁊ impios corporaliter perie-
runt.Agricole etiā/id eſt fideles cōfeſſores/do-
ctores:tributa virtutū ⁊ bonorū operū de agro
ſacre ſcripture/tributa bonarū doctrinarū ad
regem chriſtū ſuum deferunt:⁊ ipſo in paradiſo
Ps.43.b qui eſcente/hic pro ipſo laboribus ſe exponunt.
Pſal.Propter te mortificamur tota die.

¶Ex capi.iiij.Textus.
Tertius qui dixerat de mulieribꝰ ⁊ veritate.Moralitatum Cap. iij.

B Hic dicit ꝙ mulieres ceteris rebꝰ fortiores
ſunt.Et ad hoc probādū ad-
ducitur/ꝙ mulieres reges et
ſubditos generant plantato-
res vinearum:educunt telas
ac ſtolas pro veſtiendis homi
nibus faciunt:glorie ſunt hominum:et ab ipſis
nequaq̄ homines ſe ſeparāt:ſed auro ⁊ argēto
dimiſſo mulieribꝰ formoſis ſe precipue delectāt
Iſtas etiam patribus ⁊ matribꝰ preferūt:⁊ pro
ipſis latrocinia ⁊ rapinas faciētes,⁊ in magnis
periculis ſe ponentes ad vxores ⁊ amicas ꝑdas
deferūt. Multiq; ꝑpter mulieres iugulati per-
ierunt,⁊ peccauerūt.Et cōcludit ibidē:ꝙ proin-
de ſcire nos oportet ꝙ mulieres dominantur.
Moralitas. ¶Iſta poſſunt exemplariter allegari de poten-
tia ⁊ fallacia ⁊ mulierū:quia iſta eſt veritas,qđ
iſte hodiernis temporibus viris dominantur:et
ꝙ ipſos ad amorē taliter alliciunt ſuū ꝙ nec ab
Gen.2.b eis faciliter ſeparantur:ſed potius patrē ⁊ ma-
Aliter. trem pro eis dimittētes,mulieribꝰ adherere no
ſcunt.¶Ad literam etiam patet ꝙ mulieres ſu-
per oīa dilectores ſuos attrahūt:pro ipſiſq; enu
triēdis multa furta ac latrocinia faciūt:multaq;
ſcelera pro ipſis cōmittunt inſaniq; et demētes
pro eis fiunt:⁊ varijs periculis ſe exponūt:ita ꝙ
temporaliter ⁊ ſpiritualiter pro eis pereunt et
ſuccumbunt. Unde illud Eccli. Propter ſpeciē
Eccli.9.b mulieris multi pereunt ⁊ perierunt.Iſte igitur
hominibus ſcȝ fatuis dominantur:quod maxi-
me patet inter coniuges, vbi plerunq; maritis
C ſuis principantur.Ideo Theophraſtus ad ſo-
cium ſuū ſcribit.Det tibi omnipotens deꝰ omni-
potentis femine fallacia non falli.

¶Ex capi.iiij.Textus.
Et inchoauit loqui de veritate.Moralitatum Capitulum iiij.

Hic ſuperadditur
de veritate:⁊ dr̄ ꝙ veritas manet ⁊
viuit ⁊ inualeſcit,⁊ obtinet magna
Fortior eſt em̄ pre oībꝰ:⁊ non eſt in
ea quicq̄ iniquū,nec acceptio per-
ſonarum nec differentia:que iuſta ſunt facit in-
iuſtis,⁊ omnia benigniter in operibꝰ eiꝰ.Omnis
igitur terra prout ait,veritatem inuocat:⁊ celū
etiā ipſam benedicit.¶Iſta omnia poſſunt ad li
Moralitas. terā dici de illo qui eſt via,veritas ⁊ vita:ſcȝ de
chriſto,vel de quolibet iuſto ⁊ vero iudice ⁊ pla
to.¶Uel dic ꝙ hic ꝑprie deſcribunt̄ cōditiones
Aliter. veritatis.Iſta enim manet ⁊ inualeſcit,viuit,ob-
tinet atq; manet,vt ſupra. Super oīa vincit ve-
ritas:et iſta fortior omnibus dicitur:quia veri-
tas et innocentia quadam occulta veritate,q̄ꝑq̄
tardent,finaliter preualere noſcuntur. Ueritas
igit̄ abhorreret omnē iniquitatē acceptionenq;
perſonarmu,et omnē duplicitatem,et omnibus
q̄ꝑq̄ iniuſtis et peccatoribus conſueuit facere
iuſticiam et equitatem. Iuſticia enim veritatem
habet pro directione:veritas vero iuſticiam ha-
bet pro executiōe.Ueritas eſt lucerna et regula D
directiua:iuſticia vero executrix eſt vis regule
executiue. Ps.Ueritas de terra orta eſt : et iuſti Ps.84.b
cia de celo proſpexit.Nunq̄ enim poteſt bene fie
ri iuſticia:niſi veritas ſciatur,⁊ niſi ſcita ſequa-
tur.Unum tamen attende quod ſcilicet omnia
benignantur in operibus veritatis:quia.ſ.tāta
eſt veritatis virtus,ꝙ inimici veritatis benignā
tur,et complacent ſibi in veritatis operibus : ⁊
dato ꝙ mediante veritate contra ipſos aliquid
agatur:ipſam tamen veritatem occulte appro-
bant,et eius preualentiam magnificant. Bene
igitur ſequitur/ꝙ omnis terra veritatem inuo-
cat,et celum ipſam benedixit: benedictus deus
veritatis:ſequitur ergo. Magna eſt veritas,et
preualet.

¶Moralitatum Tertij libri Eſdre Finis.

Moralitatum Liber decimusſextus quarti libri Eſdre.

¶Capitulū ij.Textus.
Hec dicit dñs. Ego eduxi ppl'm iuſtū de ſeruitute.Moralitatū Cap. j.

Uincentius in E
ſuo ſpeculo hiſtoriali in-
ſerit:quod preter duos li-
bros Eſdre/q̄ in ſacre ſcri-
pture canone continentur
tres alij eiuſdē libri inue-
niuntur,qui inter ſcriptu
ras apocryphas numerā-
tur.Quia tñ vt ait : aliqui
ſancti doctores in ſcripturis ſuis verbis ibidē
contētis qñq; inueniuntur vſi fuiſſe:ſicut eſt il-
lud qđ Auguſtinus in homilijs recitat. Moriet̄
filius meus ieſus ⁊c. Ideo Uincentius de dicto
libro aliq̄d voluit excerpere/⁊ p̄dicto ſuo operi
aggregare.Ego etiā aliquas figuras ibidē ⁊ vi
ſiones poſitas moralizo:⁊ ipſa in hoc volumine
ſuperaddo.Quia in iſtis ſupra tertio ⁊ quarto
libris Eſdre/ſupponit ipſum de multis ⁊ varijs
prophetaſſe:non videt̄ mihi mirabile/ſi prophe
ta fuiſſe creditur:qui legem dñi a chaldeis ſuc-
cenſam diuinitus reparauit : modū ſcribendi a
dextra in leuā inuenit/⁊ nouas literas hebreis
tradidit.Unde etiam ſcriba velociſſimus in le-
ge domini dictus fuit. Igit̄ cap.ij.huius quarti
introduxit dñm ad hieruſalē ſic loquentē. Ma-
ter cōple filios tuos:et confirma pedes eorum/ F
quia elegi eos/⁊ educam eos:⁊ ſuſcitabo te de
monumētis ſuis:et mittam tibi adiutoriū pue-
ros meos Eſaiam et hieremiam:ad quorum cō
ſilium ſanctificaui tibi,⁊ comparaui duodecim
arbores oneratas diuerſis fructibus,⁊ duode-
cim fontes lac et mel fluentes:⁊ ſeptem montes
immenſos habentes roſas et lilia:in quibus re-
plebo gaudio filios tuos.¶Uere ſic videtur qđ Moralitas.
deus alloquitur eccleſiam matrem noſtram.
Monet enim vt filios ſuos,id eſt fideles in vir-
tutibus compleat:⁊ ꝙ pedes eorum,id eſt affe-
ctus ⁊ deſideria in bono confirmet:promittens

ꝙ ſi hoc fecerit:ipſos de ſepulchꝛis.i.de oppreſ-
ſione paupertatis et tribulationis:vel de ſepul-
chꝛis/id eſt de fecibus vitiorū carnalis imper-
fectiōis leuabit,⁊ ad ſtatū gratie ac glorie tam
tēporalis ꝙ̄ ꝑpetue ſuſcitabit. Si em̄ mater ec-
cleſia i virtutibꝰ filios cōfirmaret,ſtatim adeſſet
dn̄s qui tēporaliter ⁊ ſpūaliter ſuſcitaret. Pſal.
pſ.112.b Suſcitās a terra inopē.Talibus igitur ſuſcita-
tis et cōfirmatis/cōpletis ⁊ perfectis ꝓmittunt
duodecim arbores.i.duodecim articuli fidei:qui
duodecim fructibus ſpiritus/quos Apoſtolus
Gal.5.d nominat/ſunt empti.Apoc.Ex vtraqꝫ parte flu-
apo.22.a minis lignū vite afferēs fructus duodecim per
menſes ſingulos. Promittit etiā fontes duode-
cim.i.duodecim opera pietatis ſex corporalia ⁊
ſex.ſpiritualia:que lacte ⁊ melle/id eſt dulcedine
G cōſolatiōis ⁊ cōpaſſionis ſunt plena.Exo.Uene
Exo.15.c rūt in helim vbi erāt duodecim fontes ⁊ ſeptua
ginta palme.Item iſtis promittunt ſeptē mōtes
immēſi.i.ſeptē ſacramenta vel dona ſpūſſancti:
que.ſ.roſas ⁊ lilia dicunt habere,inquantū ro-
ſis ⁊ ſanguine.i.patiētia martyrū ⁊ apoſtolorū,
lilijs vero.i.mūdicia ⁊ caſtitatis ⁊ nitore virgi-
nū ⁊ cōfeſſorū ſunt multipliciter decorati.Pſal.
Mōtes in circūitu eius. Sic igit dico/ꝙ deꝰ iſti
pſ.124.a matri eccleſie ⁊ filijs ſeu deuotis fidelibus ſuis
dat duodecim arbores/quibꝰ cibant:duodecim
fontes/quibus potant:mōtes/vt in eis inter ro-
ſas ⁊ lilia ſpaciētur.Unde Eſa.haurietis aquas
i gaudio de fontibꝰ ſaluatoris. ¶Uel dic ꝙ duo
decim arbores ſunt plati:qui duodecim apoſto
lorū ſunt imitatores:⁊ fructibꝰ bonorū operū/
Eſa.12.a exēplorū ⁊ elemoſynarū ſunt ſubditorū ⁊ pau-
perum nutritores.Duodecim fontes ſunt pre-
dicatores ⁊ doctores ecclaſtici.i.duodecim ar-
ticulos credentes:lac ⁊ mel.i.dulcedinem ſcien-
tiarum diffundentes.Septē mōtes ſunt viri re
ligioſi contemplatiui/ſurſum in celo mentaliter
Aliter. manētes,⁊ roſa patientie lilijſqꝫ caſtitatis nitē-
tes.Iſti ſunt igitur qui filios eccleſie,ſcꝫ fideles
ſeculares,ſimplices verbo ⁊ exemplo nutriunt
ipſos potant doctrinis ⁊ erudiūt,⁊ eos recreāt
eze.34. et reficiunt. Unde de ipſis dicitur. In riuis et
cunctis ſedibus terre:in paſcuis vberrimis et
H montibus excelſis iſrael erunt paſcua eorum.
Eodē ca.b ¶Hic docent plura opera pietatis tam negati-
ue ꝙ̄ affirmatiue.Uiduā inquit iuſtifica:pupil-
lo iudica:egēti da:orphanū tuere:nudum veſti:
cōfractū ⁊ debilem cura:claudum noli irridere:
tutare mancum:⁊ cecū ad viſionē claritatis mee
admitte:ſenē etiā ⁊ iuuenē intra muros tuos cō
ſerua:mortuos ſepeli:⁊ dabo tibi ſeſſionē pmā.
Breuiter quicūqꝫ opera pdicta pietatis exequit
in prima ſeſſione,id eſt in eterna gloria premia-
ri meretur.Unde dicitur in Apocalypſi.Beatus
apo.20.b qui habet partem in reſurrectione prima.

¶Capitulū v. Textus.

De ſignis autem:Ecce dies venient/in
quibus apprehendentur qui inhabi-
tant terram in cenſu multo.Moralita-
tum Capitulum v.

Inter ceteraque
archāgelꝰ reuelauit Eſdre ꝓ-
phete, hec quoqꝫ dixit. Re-
luceſcet ſol ſubito noctu,⁊ lu-
na meridie ⁊ de ligno ſanguis
ſtillabit:et lapis dabit vocem:
⁊ populi commouebuntur:et
ſperabunt in quem non ſperant qui habitāt ſu-
per terram:⁊ volatilia commutationem faciēt:
⁊ mare ſodomiticū piſces rejciet:ignis frequē- A
ter remittetur:beſtie agreſtes tranſmigrabunt
regionem ſuam.¶Iſta prophetia videtur pro- Moralitas.
prie pertinere ad Chꝛiſtum et ad tempora eius
quia tunc ſol iuſticie Chꝛiſtus dei filiꝰ noctu na-
ſcendo emicuit: luna perfecta ineternum/id eſt
ipſius Chꝛiſti humanitas:meridie/id eſt per lō-
gum vite ſue ſignis et miraculis reſplenduit:li-
gnum crucis in paſſione ſanguinem ſtillauit:la-
pis qui in morte eius fixus eſt:vocem/id eſt ſtre
pitum dedit:et tandem ille de quo non ſperaue-
runt habitantes ſuper terram/id eſt iudei:chꝛi-
ſtus dei filius regnauit:inqꝫtum fidem multipli- Eccli.11.a
cās in regno eccleſie imperauit.Unde Eccli.In- Hie.23.a
ſuſpicabilis portauit diadema. Et Hiere. Re-
gnabit rex ⁊ ſapiens erit:⁊ ignis charitatis per
mūdum erupit:volatilium/id eſt apoſtolorum
cetus de iudea ad gentes tranſiuit:et ſic de pro
prijs ſedibus tranſmigrauit.Ipſum mare ſodo
miticū.i.iudea/mutata erit ⁊ amara:⁊ piſces.i.
viros deuotos/⁊ ſanctos.i.apl̄os repulit:⁊ tūc
grex ferarū ſylueſtriū ⁊ gētiliū de regiōe ſua/et
de infidelitatis ſtatu ad fidē catholicā tranſmi-
grauit.Un̄ Hiere. A volucre celi vſqꝫ ad pecora Hier.9.c
tranſmigrauerūt.¶Uel dic moraliter/qn̄ ſol dīē Aliter.
fidei ⁊ intelligētie/⁊ luna ſue rorifiue gratie no
ctem ignorantie peccatorē illuminat:et meridiē,
id eſt ardorem ſue concupiſcentie refrigerat et B
humectat:tūc lapis,id eſt cordis ſui duricia vo
cem confeſſionis emittit:lignū ſue clemētie ſan-
guinem benignitatis ⁊ elemoſyne in pauperes
effundit:mare ſodomiticum,id eſt ſua caro im-
munda:piſces ſuos,id eſt delicias carnales rejj-
cit:volatile autem eius,id eſt omnis vanitas et
ſuperbia ab ipſo recedit:ignis charitatis in eo
ſuccendit:et beſtie agreſtes,id eſt beſtiales mo-
tus ab eo elongant. Unde illud Dan̄. Fugiant
beſtie que ſub ea ſunt,et volucres de ramis eiꝰ. dan̄.4.b
¶Hic dicitur ꝙ in aquis dulcibus ſalſe inueniū- Eodē ca.c
tur:⁊ amici cōtra ſe inuicem pugnabunt:⁊ abſ-
condetur ſenſus,et intellectus ſeparabitur ⁊c.
¶Iſta hodie videntur impleta:quia ſemper in Moralitas.
aquis dulcibus ſalſe inueniuntur:id eſt cū per-
ſonis bonis mali,cū fidelibus heretici,cum do-
meſticis proditores,cum ſimplicibus detracto-
res:iam igitur amici inuicem contendūt:ſenſus
et ratio confunduntur:intellectus et ſapientia
hebetantur.Unde dicit Eſa.Peribit enim ſapiē- Eſa.29.c
tia a ſapientibus eius:et intellectus prudentiū
eius abſcondetur.

¶Ex eod. cap. Textus.

Dominator dn̄e ex omni ſylua terre et
omnibus arboribus eius. Moralita-
tum Capitulum iij.

Eſdras miro C
modo alloquitur dn̄m,di-
cēs.Dominator iquit dn̄e
ex oī ſylua terre,ex oībus
arboribꝰ elegiſti tibi arbo
rē vnā: ex omnibꝰ vineis
elegiſti tibi vineā vnā: ex
omni terra orbis elegiſti
tibi foueam vnā:ex omni-
bus floribꝰ elegiſti tibi liliū vnū:ex oībus abyſ-
ſis maris repleuiſti tibi riuū vnū: ex oībus edi
ficatis ciuitatibus elegiſti tibi ſion: ex omnibꝰ
creatis volatilibꝰ nominaſti tibi columbā vnā:
ex cunctis plaſmatis peccatoribꝰ prouidiſti ti
bi ouem vnam:et ex cunctis multis populis ele
giſti tibi populum vnum,et ab omnibus proba-

tam legē donaſti huic quaſi deſiderāti pplm vel
Moralitas. pplo. ¶ Iſte vnitates vident poſſe applicari et
exponi de vnitatib⁹ nre legis: qr dn̄s ad lrām de
cūctis mūdi ſyluis elegit ſibi arborē vnā ſcʒ cru
Job.7.c cē/vt in illa ſuſpēderet. Vn̄ Job. Elegit ſuſpen-
diū aīa mea/ꝛ mortē oſſa mea. Vn̄ de cruce canit
Nulla ſylua talē profert ꝛc. Itē de oib⁹ vineis.i.
de oib⁹ mūdi ſectis elegit vineā.i. ſectā vnā chri
ps.79.b ſtianorū ſcʒ vt i ea ſalutē operaret. Pſal. Vineā
de egypto trāſtuliſti: eieciſti gētes ꝛ plātaſti eā.
Dux itineris fuiſti in conſpectu ei⁹/ꝛ impleuiſti
terrā. Itē de omni terra foueā vnā.i. ſepulchrū
ps.131.e vt in eo ſepeliret. Vn̄ ps. Hic habitabo/qm̄ ele-
gi eā. Itē ex omnib⁹ floribus liliū vnū/id eſt vir
D ginē glorioſam vt ſub ea obumbraret/ꝛ in ea de
lectaret: qui canit in Cant. Ego flos campi ꝛ li-
Can̄.2.a liū ꝯualliū. Itē ex abyſſis ſcientiarū elegit riuū
vnū/ſcʒ ſacrā ſcripturā: vt in ea popul⁹ ipſi⁹ ſa-
ps.35.b tiaret. Pſal. De torrēte voluptatis tue potabis
eos ꝛc. Vel riuū/id eſt iordanē vt in eo baptiza-
4.Re.5.c retur. Unde dicit. Vade lauare ſepties in iorda-
ne. Itē ex omnib⁹ volucrib⁹ columbā/id eſt ex
Can̄.6.c omnib⁹ eccleſijs eccleſiā/ſcilʒ catholicā romanā
vt in ea collocaret. Unde dicitur in Can̄. Una eſt
columba mea. Itē ex omnib⁹ pecorib⁹ ouē.i. ex
2.reg.12.a omnib⁹ animabus animā chriſtianam/vt ab ea
amaretur. Unde dicitur. Pauper autē nihil ha-
bebat niſi ouem vnā. Itē ex mundi populis ele-
git populum vnū, ſcilicet populum iſrael vt ab
amos.3.a eo crederetur. Unde Amos. Filij iſrael tantūmo
do vos cognoui. Item elegit vnā legem/ſcilicet
fidem catholicam/vt mundo notificaretur. Vn-
ephe.4.b de Apoſtolus. Unus deus/vna fides. ¶ Hic ha-
bemus ꝙ angelus loquens Eſdre reprehende-
bat eum/ex hoc ꝙ ſecreta dei nitebatur inueſti-
gare, de domino et de proſperitate gentilium cō
queri/et de filiorum iſrael captiuitate/labore et
dolore: maxime cum ipſe gentes non eſſent filijs
iſrael meliores/ſed potius nequiores. Hic igit
circa hoc alloquitur angelus Eſdram/dicens.
E Nunquid magis diligis populum tuum ꝙ̄ deus
Morali- qui creauit illum? Acſi diceret. Non. ¶ Illud po
tas. teſt induci contra illos qui non conſiderant oc-
culta dei iudicia: et qui de miſerijs pauperum/ꝛ
de moleſtijs innocentum/ꝛ de proſperitate ma-
lorum contra dn̄m conquerunt: quia illi debent
cogitare ꝙ ille q̄ creauit illos, dn̄s multo plus
diligit, ꝙ̄ aliqua creatura: et ideo nō debet ho-
mo ipſis magis compati ꝙ̄tum ad profundam
meditationem: ꝙ̄ ille eis compatitur qui ipſorū
Eccls.5.b habet curam et creationem. Unde dicit Eccleſia
ſtes. Si videris (inquit) calumnias egenorū, non
mireris: quia excelſo excellentior eſt.

¶ Ex capitulo v. d. Interroga eam que parit: ꝛ dicet tibi. Moralitatum Capitulum iiij.

Angelus loquēs Eſdre, volens oſtēdere quāto
mundus amplius ſeneſcit, tā-
to homines ſunt corpore mi-
nores/virtute debiliores, et
in morib⁹ nequiores. Introdu
cit exemplum de muliere, que
in iuuentute filios fortiores generat ꝙ̄ in ſene-
ctute: quoniā quidem mulier diuturni part⁹ de
bilitat in ſenectute: ꝛ per conſequēs debiliores
pueri generant. Et ſic dicit, ꝙ mundus iuuenis
meliores ꝛ maiores homines produxit ꝙ̄ nunc
mundus ſenex. Ideo ad idem dicitur, quod
F ipſa priora meliora fuerunt. Ideo Bern̄. dicit,
qd̓ quāto plus viuimus, tanto plus peccamus,

Idē vero Eſdras dicit: ꝙ quāto inualidū ſeculū 4.eſdre
ad ſenectutē tēdet, tāto multiplicabunt mala ꝛc. 13.b

¶ Capitu. vij. Textus. Et dixit ad me: Initio terreni orbis, ꝛ anq̄ ſtarent exitus ſeculi. Mora. Ca. v.

Capitulo iſto agi-
tur de futura reſurrectiōe: ꝛ dr̄ ſic.
Anniculi īfantes loquunt vocib⁹
ſuis; ꝓgnātes imaturos pariēt fe
tus: ſubito ſeminata loca appare
būt: non ſeminata ꝛ pulchra ꝓm-
ptuaria ſubito apparebūt vacua:
amici ꝯ amicos ꝓeliabunt: vene fontiū ſiccabū
tur. ¶ Iſta tempora vident ſpiritualiter aduenīſ
ſe: quia iāʒ videmus ꝙ aueri anniculi, id eſt iuue
nes homines ꝛ ignari: iā ſumunt autoritatem lo
quendi: multiloquio, ſtultiloquio ꝑ ceteris abun Moralitas
dant: cum tamē dicatur Eccli. Adoleſcens in cau
ſa tua loquere vix. Pregnantes, id eſt matres no
ſtre prelati: iā imaturos fetus id eſt inſufficiētes Eccli 32.b
ꝛ inſipientes perſonas pariunt: ſeminata loca et
promptuaria plena, id eſt ſubditos diuites per ra
pinas vacuant. Iamq̄ ad literam amici contra
amicos diſcordant: ꝛ vene fontium, id eſt fluenta
mie ꝛ gratie ſiccantur et hauriunt. Pſal. Dirū-
piſti fontes ꝛ torrētes: tu ſiccaſti fluuios ethan.

¶ Ex eo. ca. vj. Textus. b. Et videbunt qui recepti ſunt homines. Moralitatum Capitulum vj. ps.73.c

Hic conſequenter
dicit, ꝙ finaliter delebit malū: extin
guet dol⁹: florebit fides: vincet cor-
ruptela: oſtēdet veritas, q̄ ſine fru-
ctu fuit tēporib⁹ tantis. ¶ Iſta fue
rūt verificata in tēpore primitiue eccleſie: nūc ve
ro receſſerūt. Ad illa tamē allegare potes ſi vis:
ꝙ iſta debēt inueniri in nobis chriſtianis, ꝛ maxi- Moralitas
me eccleſiaſticis: quibus dicitur. Niſi abundaue
rit iuſticia veſtra plus ꝙ̄ ſcribarū ꝛ phariſeorū,
non intrabitis in regnum celorum.

¶ Ex capitulo ſexto. c. Et die ſecundo creaſti ſpiritū firmamenti. Moralitatum Capitulum vij. Mat.5.c

Hic ponit Eſdras
alloquēdo dn̄m, ꝙ de⁹ an̄ dixit. Con
gregent aq̄ in locū vnū: poſuit aq̄s
ꝯgregatas in ſexta parte terre: ſup-
poſuit terrā eſſe ſepties maiorē: qd̓ ē
falſuʒ. Itē poſuit ꝙ de⁹ creauit duas maximas
aias a ꝑncipio: nomē vni enoch, nomē alteri leuia
thā. Enoch aūt dedit in habitationē partē terre H
ſicce, vbi ſunt mille mōtes. Leuiathā vo i habita
tionē dedit ſeptimā ptē aq̄. Neſcio q̄d vult dicere
ꝛ idō trāſeo. Credo tn̄, ꝙ ex iſtis vbis potuerūt iu
dei accipere occaſionē errādi: q̄ ponūt Leuiathā
eē piſcē totū mūdū circūeuntē: quē Meſſias com-
edēdū dabit: nec diminuet tn̄ (vt aiūt) aut ceſſabit. anilis hal
Iſta igit ſunt aliter exponenda: ſʒ nihil ad ꝑſens lucinatio.
de ſenſu litere: qꝛ nō q̄ro niſi mores ꝛ moralizatio
nes ꝑſcrutari atq̄ moralia. ¶ Hic videt ponere Moralitas
angel⁹ loquēs Eſdre, ꝙ futurū ſeculū, id eſt para
diſus ſeu hereditas beatoꝝ ſimilis ē mari ſpacio
ſo, ꝑruptis iā rupib⁹ circūſepto: vbi tn̄ eſt ſtrict⁹
introitus, ad modū fluminis factus: ad quod per
iter anguſtū plenū periculis neceſſario, habet in-

trare,quicunqȝ ad iſtud mare voluerit nauiga
re.Comparat etiam iſtam hereditatē cuidā ciui
tati in pulchra ⁊ ſpatioſa planicie conſtitute: ab
vna tamē parte aqua circūdate,⁊ ab altera igni=
bus circūſepte:vbi ſolus ptȝ ingreſſus ſolum ad
veſtigiū vnius hominis:vel diſtrictus inter ignē
⁊ aquā per medium conſtitutus:⁊ quicumqȝ vo
luerit hereditatem,ciuitatem vel planiciem ſub
intrare:neceſſe eſt per iſtud anguſtum periculū
pertranſire.Quod declarando poſſumus adde=
re:qr pro certo paradiſus dicitur mare,propter
A inexhauſtibilem abundantiā dicitur ciuitas.ſ.
ciuium vnitas,propter indiuiſibilem charitatis
amiciciam,⁊ concordie colligantiam:dicit̄ plani=
cies,propter delectabilem amenitatem:dicit̄ ſpa
cioſa,propter inexterminabilē quātitatē.Unde.
Baruch 3.c. O Iſrael ꝙ̄ magna eſt domus dei. Sȝ reuera ad
illud mare ſeu ad illā ciuitatem valde difficilis
eſt acceſſus.Eſt enim neceſſe tranſire per artam
ſemitam iuſtitie,inter ſcopulos ⁊ aſperitatē tri=
bulationum,inter gentes cupiditatum ⁊ malaꝝ
inflammationum,⁊ inter aquas voluptatū ⁊ ma
Eccli.15.d larū delectationū.Unde dicit̄. Ignē ⁊ aquā ap=
poſui tibi:ad qd̄ volueris extēde manum. Opor
tet igitur ꝙ homo ſit cautus:vt per artā ſemitā
iuſtitie tranſeat : ne forte in aliquod predictorū
periculū incidat:⁊ ad hereditatē glorie non at=
tingat : ſicut dicit̄ in euāgelio. Arta eſt via que
Mat.7.b ducit ad vitam:⁊ pauci ingrediunt̄ per eā.¶Uel
Aliter. dic ꝙ pericula q̄ facilitatē vie celeſtis ⁊ ſalutis
impediūt: ſignificāt eminentias, diuitias ⁊ deli=
cias. Scopuli em̄.eminentias ſignificāt:ad quas
difficilis eſt aſcēſus:facilis tn̄ et periculoſus eſt
caſus. Ignis ſignificat diuitias:q̄ ſcȝ ſuos poſſeſ
ſores vrūt,⁊ eos ꝑ auaritiā fatigant ⁊ incēdūt.
B Aqua vero ſignificat delicias:que ſuos amato=
res mergūt:⁊ eos per vitia putrefaciunt ⁊ corrū
punt. Caue igitur qui artam ſemitā religionis,
iuſtitie ⁊ penitētie progrederis: vt ita recte trāſ
eas: vt ita iuſte ⁊ ſancte viuas: ꝙ iſta pericula ꝑ
affectum ⁊ deſiderium nō impingas:ne forte per
ſuperbiam,auariciam ⁊ luxuriam pereas,et ab
Eſa.30.c ingreſſu glorie retrocedas. Unde Eſa. hac via
ambulate:non declinetis ex ea,nec ad dexteram
nec ad ſiniſtram. ¶Nota etiam ꝙ hic dicitur, ꝙ
introitus huius ſeculi ſunt periculoſi dolentes,
mali ⁊ periculorū pleni. Iſtud applicat̄ ad vitā
preſentē,per quā ingrediuntur in hūc mundū.

¶Capitu.vij. Textus.

Et factum eſt cum finiſſem loqui verba hec. Moralitatū Cap. vij.

HIc ponitur ſi=
la prophetis de chriſto : q̄
a pluribꝰ doctoribus alle=
gat̄. Ecce inquit tēpus ve=
niet,et apparebit ciuitas:⁊
oſtendetur que nūc ſubdu
citur terra,reuelabitur fi=
lius meus Ieſus cū his q̄
cum illo iocundabuntur: q̄
relicti ſunt in annis quadringentis : ⁊ erit poſt
annos illos,morietur filius meus ieſus:⁊ hoies
qui ſpiramen habent omnes : ⁊ conuertetur ſecu
lum in antiquum ſilentium diebus ſeptē : vt fuit
in diebus prioribus initijs:⁊ poſt ſeptē dies ex=
citabitur quod nondū viuit ſeculū , ⁊ morietur
corruptū:⁊ promptuaria reddent que eis com=
C mēdata ſunt anime:⁊ reuelabit̄ altiſſimꝰ ſup ſe=
dē iudicij:⁊ pertrāſibūt miſerie , ⁊ fides cōuale=
ſcet:⁊ poſt ſubſequet̄ , ⁊ merces oſtēdet̄. iuſtitie
Moralitas vigebūt,⁊ iniuſtitie nō dānabūtur. ¶Iſta ad lite=
rā videnf dicta de aduentu xp̄i:qr ꝙ̄tū ad primū
aduentū.ſ.in carne,numerat̄ tp̄s qd̄ fluxit a tp̄e
illiꝰ viſiōis vſqȝ ad tp̄s incarnatiōis,ſcȝ quadrin
gētorū annorū:⁊ vr̄,idē eē tp̄s qd̄ numerat̄ a Da Dan.9.f.
niele. Sub Nabuchodonoſor ⁊ Baltaſar ꝓpheta Dan.11.per
uit. Iſte aūt Eſdras ſub Cyro iſta vidit:⁊,q̄ poſt totum.
Nabuchodonoſor cito regnauit. Iſta eſt igitur
veritas ꝙ poſt quadringentos annos a tempo=
re iſtius viſionis : dei filius Ieſus Chriſtus fuit
reuelatus ⁊ natus:⁊ tandē fuit mortuus ⁊ occi=
ſus. Finaliter autē omnis homo ſpirans ⁊ viuēs
morietur:⁊ corruptibile ſeculū diſſoluet̄. Unde
illud Eccl. Omne opus corruptibile in fine defi= Eccli.14.e
ciet:ita ꝙ propter carētiā holm ſilentiū antiquū
qd̄ fuit ante creationē animaliū ante ſeculū re=
uertet̄. Uñ legit̄. Multi morient̄:in omni loco ꝓ= Amos.8.a
ijciet̄ ſilentium. Tandē poſt ſeptem dies forte ad
literam qd̄ non aſſero:vel ſaltē poſt ſeptem dies
i.in fine ſeptime etatis nouū ſeculū ſuſcitabit̄: et
promptuaria.i.repoſitaria aīarum.i.paradiſus
purgatorium et infernus animas cōmendatas D
ad reſurrectionē euomēt:et ſic in iudicio ſedebit
altiſſimus , ⁊ merces ſuas ſingulis oſtendet: et
opus premium ſubſequetur:tunc autem fides ⁊
iuſtitia in conſcientia preualebunt : ⁊ oēs iniuſti
tie dānabuntur. Iſta tamē de numeratione tem=
poris ⁊ annorū,que fluxerunt inter Eſdram et
chriſtū preciſe non aſſero:ſed lectorem ad Bedā
ſuper Dañ,⁊ ⁊ gloſſas doctorum remitto.

¶Capi.viij. Textus.

Et reſpondit ad me:et dixit. Hoc ſecu=lum fecit altiſſimus propter multos, fu=turū autē propter paucos. Moralitatū Capitulum ix.

HIc in hoc capi=
tulo dixit angelus ad Eſdrā
conquirentē de dānatiōe ge=
neris humani : ꝙ preſens ſe=
culū factū eſt pro multis: fu=
turū vero factum ꝓ paucis:
quemadmodū inquit de ma=
gna gleba terre fit vas fictile:
modicus puluis accipitur de
quo fit aurū:acſi diceret. Multi ſunt peccatores
fictiles atqȝ mali:pauci vero erunt aurei ⁊ ſalua
ti. Uñ dicit Mat. Multi ſunt vocati, pauci vero Mat.20.b
electi. ¶Uidit Eſdras mulierē in dextera parte 4.Eſd.9.d
cāpi:que diſſutis veſtibus ⁊ effuſo cinere ſup ca
put,triſtis ⁊ flebilis deplorabat: cui cām luctus
inquirenti,reſpondens dixit ſe ſterilem triginta
annis cum viro ſuo fuiſſe:⁊ tandem a deo filium
magnis cū lachrymis impetraſſe : ipſumqȝ cū la= E
boribꝰ nutriuiſſe,⁊ tandē ad annos nubiles ꝑdu
xiſſe. Cūqȝ ſibi ꝑquiſiuiſſet vxorē : die qua ipſam
deſpōſaturus erat,mortuus cecidit:⁊ ideo ꝓpter
eius mortē ſe miſerā ⁊ flebilē eſſe dixit. Tandem
vidit Eſdras ſubito faciē mulieris dicte fulgētē:
⁊ ſic ſubito diſparentē. Poſt hec vero ſtupidus,
vidit quoddā edificiū ciuitatis conſtrui:⁊ funda
mēta ſurſum erigi ⁊ oſtēdi. ¶Dic moralr̄, ꝙ iſta Moralitas
mulier ſignificat aīam xp̄ianā:que triginta an=
nis.i.in fide trinitatis cū viro ſuo ꝑmanēs ſteri
lis quoad bona opera perſeuerat : vnūqȝ filium
i.vnū bonū opus generat,ſicut ad literā de mul
tis patet:q̄ licet fidem trinitatis habeāt: in mul=
tis tn̄ bonis operibus ſe exercent:ſic cum quan=
doqȝ filium.ſ.bonum opus a deo impetrant: quē
etiam in ſeipſis nutriunt atqȝ fouent. Uñ legit̄.
Sterilis es,ſed cōcipies ⁊ paries filium. Uerū= Iud.13.a
tamē ſepe fit , quod vbi vxor diuine gratie ⁊ fu=

ture gloꝛie iſti filio, ideſt bono operi ⁊ pꝛopoſito
ſperatur et pꝛocreatur: ſubito peccato interue-
niente iſte filius moꝛitur: ⁊ ſic anima magis ſteri
Eſa.47.b lis q̄ antea reperitur. Unde dicit Eſa. Uenerunt
tibi ſimul duo hec, ſterilitas et viduitas. Ideo ꝓ
certo iſta debet tunc per contritionem dolere, ꝑ
confeſſionem clamare, ⁊ per ſatiſfactionem plo-
F rare. Quod pꝛoculdubio ſi fecerit: ſtatim per di
uinam gratiam in ea receptā, facies ſue conſcien
4. Eſdre tie relucebit, et edificium paradiſi ſibi reedifica
ca.11. bitur et patebit. Uidit Eſdras ſomniū valde mi-
rabile: vidit enim quandam aquilam que tria ca
pita habebat: quoꝛum medium ceteris maius
erat: quodlibet tamen iſtoꝛum quieſcebat. Uox
autē de illis capitibus nulla exibat: ſed vox ma
gna de medio coꝛpoꝛis aquile reſonabat: habe-
bat etiam duodecim alas: quarum a contrario
penne multe oꝛiebantur: que tandē in octo pen-
nacula modica diſtinguebantur. Ille igit̄ aqui-
le ſucceſſiue vigilabant ⁊ doꝛmiebant: ⁊ ſingule
tempoꝛibus ſuis regnabant: ⁊ vna poſt aliā defi
ciebat: et nunq̄ amplius comparebat. Ipſa etiā
pennacula, ideſt parue ale ſubalares ſucceſſiue
defecerunt: et ſic ſolum tria capita quieſcentia in
coꝛpoꝛe aquile remanſerunt: tandem vero vnum
dictoꝛū capitū euigilauit: et ſuper totā terrā re
Allegoꝛia. gnauit. ¶ Dicamus allegoꝛice, ꝙ iſta aquila ſi-
gnificat Chꝛiſtum: qui trium fuit naturarū. Ha-
buit enim naturam diuinam anime ⁊ coꝛpoꝛis in
vna pſona: ⁊ ſic habuit tria ſpecialia capita in ſe-
ipſo quieſcentia ⁊ manentia: quoꝛum tamen me-
dium, ſcʒ natura diuinitatis: maius ⁊ nobili⁹ fuit
ceteris. Iſte igitur duodecim alas habuit .i. duo
decim apoſtolos in ſuo coꝛpoꝛe myſtico conſtitu
tos. Octo etiam minoꝛes alas habuit: inquantū
ſeptuagintaduos diſcipulos, qui conſtant ex o-
G ctonario nouies ducto: ſibi cum apoſtolis adiun
Luc.10.a xerit. Unī Luc. Deſignauit Jeſus poſt hoc alios
ſeptuagintaduos diſcipulos: quibus mediantī-
bus vox pꝛedicationis euāgelice in omnem ter-
ram exiuit et pꝛodijt. Iſte igit̄ tam ale q̄ ſubala-
res .i. tam apoſtoli q̄ diſcipuli ſuis tempoꝛibus
vigilauerunt, ⁊ ſuper eccleſiam regnauerunt.
Tandem vero vnus poſt alium defecerunt per
martyꝛium: vel al's receſſerūt: finaliter tn̄ mediū
caput .i. ſua diuina potentia, que nunc doꝛmire
videtur, euigilabit, ſcʒ in iudicio: ⁊ tunc ſuper
terram in perpetuo imperabit: ſanguinēq; et la-
boꝛes ſanctoꝛum ſuoꝛum quos diſſimulauerat,
vindicabit: maloſq; puniet et damnabit: bonos
Pſ.77.g ſaluos faciet ⁊ iuuabit. Unde dicit Pſ. Excita-
tus eſt tanq̄ doꝛmiens dominus: et tanq̄ potēs
Pſ.75.g. crapulatus a vino. Et alibi. Cum exurgeret do-
minus in iudicio: vt ſaluos faceret omnes man-
ſuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confi
tebitur tibi: ⁊ reliquie cogitationis diem feſtum
Moꝛali- agent tibi. ¶ Uel dic moꝛaliter, ꝙ aq̄la eſt anima:
tas. que ſcilicet habet tria capita, ideſt tres potētias,
ſcilicet intellectum, memoꝛiam et voluntatem: q̄
tandem ad fidem veniens, duodecim alas, ideſt
duodecim articulos fidei acquirit: octo penna-
cula, ideſt octo ſpirituales beatitudines quib⁹
ad celum volat: recipit: de coꝛpoꝛe autem eius .i.
de interioꝛi pectoꝛe vox contritionis emanat et
exit. Fit tamen quandoq; ꝙ alas virtutum ſua-
H rum per peccatum amittit: ita ꝙ pꝛeter tria ca-
pita .i. pꝛeter tres naturales potentias, nihil bo
ni, retinet aut cuſtodit. Uerumtamen quandoq;
fit ꝙ medium caput ſcilicet voluntas, per peni-
tentiam euigilat: et regnum virtutum perditum
recuperat ⁊ reſtaurat: et ad celeſtia per cōtēpla-
tionem et deſiderium tanq̄ regina et libera, cal-
catis inferioꝛibus ſe exaltat hec aquila. Unde
Job.39.d Job. Eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidū

ſuum. ¶ Uel dic ꝙ aquila eſt eccleſia: cuius tria Aliter.
capita que doꝛmiebant, nec ſonū aliquem emit-
tebant: ſed finaliter quodlibet coꝛum perijt: et
dextrum quod leuum fuerat deuoꝛauit: ſignifi-
cant pꝛelatos fide trinitatis imbutos: duodecim
vero ale ſignificāt mediocres ſubditos in doctri
na duodecim apoſtoloꝛum fundatos: octo vero
ſubalares, ſignificant inferioꝛes in octaua futu-
re reſurrectionis ſperantes. Igitur iſta eſt veri-
tas ꝙ cum aquila .i. eccleſia habeat capita, alas
et ſublaria, ideſt habeat pꝛelatos et ſubditos
mediocres ⁊ infimos: ipſa capita .i. ipſi capita-
nei ⁊ pꝛelati non faciunt hodie niſi quieſcere, et
in delitijs doꝛmire: nec ſonū pꝛedicationis aut
diuine laudis et eruditionis ſciūt emittere: qua
pꝛopter neceſſe eſt ipſos finaliter deperire. Ad
hoc enim ſolum attendunt, ꝙ illi qui ſunt ad de-
xteram .i. in ſtatu pſperitatis: illos qui ſunt ad
leuā .i. in ſtatu aduerſitatis deuoꝛāt .i. impellūt. A
Iſta ergo eſt veritas, ꝙ ale leguntur vigilare, et
capita doꝛmire: qꝛ ſubditi ſcʒ ſunt magis ad bo- 1. Theſ.5.a
nū vigiles q̄ pꝛelati, dicentes illud apl'i. Nō doꝛ-
miamus ſicut ceteri: ſed vigilemus ⁊ ſobꝛij ſim⁹. Mat.26.
Cuius tn̄ contrariū legit̄ de xp̄o: qꝛ ſcʒ ipſe vigi- Aliter.
labat, ⁊ diſcipuli doꝛmiebāt. ¶ Uel dic ꝙ aquila
eſt pꝛinceps vel rex: qui ſcʒ in coꝛpe ſuo .i. in cu-
ria ſua habet ⁊ capita ⁊ alas, ⁊ ſubalaria .i. ma-
gnos capitaneos ⁊ conſiliarios mediocres iudi-
ces et inferioꝛes balliuos. Igit̄ hoc eſt verum, ꝙ
dum capita doꝛmiunt, ale vigilant: quia dū ipſi
ſuperioꝛes capitanei ⁊ magiſtri non cogitāt, ſed
quieſcūt: ale .i. inferioꝛes balliui pꝛo ipſis ad ra Luc.12.c
piendum vigilāt ⁊ intendunt. Unde Luc. Beati
ſunt ſerui illi: quos cū venerit dn̄s, inuenerit vi- Aliter.
gilātes, ſcʒ ad pꝛedādum. ¶ Uel dic etiam, ꝙ iſti
officiales dum dn̄i ſui hebetes in delitijs delectā
tur, ⁊ de regimine terre ſue nihil aut modicū me-
ditantur: iſti ad vtilitatē pꝛopꝛiam vigilātes, ad
pꝛedam pꝛeparāt panē liberis. ¶ Uidit Eſdras Eodē.c.
aquilam magnam que tria habebat capita, duo
decim alas, ⁊ octo ſubalaria: que ſcilicet a con-
trario alarum penne ſunt oꝛte: que tandem in
octo paruas alulas, quas vocat octo pēnacula,
ſunt diſtincte: ⁊ expandebat aquila alas ſuas ſu-
per omnē terram: ⁊ oēs venti terre inſufflabant
ad eam. Factum eſt ꝙ oēs iſte pēne tēpoꝛib⁹ ſuis
regnauerūt: et tandem ſucceſſiue vna poſt aliam
defecerunt. Ipſa etiam capita tria quieſcebant: B
et vnum erat maius alijs: quod euigilans ꝑ to-
tum mundū regnauit ⁊ poſt hoc nō comparuit:
de alijs vero duobus vnum quod ad dexte-
ram erat, reliquum deuoꝛauit: de coꝛpoꝛe vero
aquile, nō de capitib⁹ vox exibat. Poſt hoc autē
exiuit leo de ſylua rugiens: ⁊ vocem hoīs ad aq̄-
lam mittens dicebat. Nonne tu es qui ſeparaſti
de quatuoꝛ animalibus? et totū mundū tenens,
poteſtatem cum laboꝛe ⁊ doloꝛe poſſediſti: ⁊ tri-
bulaſti manſuetos: leſiſti quieſcentes: dilexiſti
mendaces: deſtruxiſti fructificantes: affixiſti ti-
bi non nocentes: ⁊ ideo aſcendit contumelia tua
ad altiſſimum, ⁊ reſpexit ſuperba tempoꝛa: ⁊ ec-
ce finita ſunt: Pꝛopter qđ non appares aquila, ⁊
ale tue hoꝛribiles, ⁊ pennacula tua peſſima, ⁊ ca
pita tua maligna, ⁊ vngues tui peſſimi, et totum
coꝛpus tuum vanū perierūt, vt refrigeret̄ terra
liberata de manu tua. Quibus dictis, ecce totum
coꝛpus aquile incendebat̄: ⁊ ipſa nequaq̄ am-
plius videbatur. ¶ Quāuis iſta mirabilis aqui-
la multa ſignificare poſſit: ſed tamen ex ſequēti
expoſitiōe pōt innui iſtam eſſe romanū imperiū: Moꝛalitas
cuius initiū, pꝛogreſſum ⁊ terminū deſignauit.
Illud enim imperiū pꝛopꝛie comparatur aq̄le:
tum quia rapaciter vixit, et per ſuam rapacem
violentiam altius ceteris volauit: et cunctis
mundi

mundi auibus,ideſt. cunctis hominibus impe=
rauit : ita quod omnes venti celi ad eam in=
C ſufflabant : hoc eſt,ꝙ omnes iuriſditiones ſeculi
Pſ.71.b ab hoc imperio dependebant. Pſalm̄.Domina=
bitur a mari vſqꝫ ad mare:⁊ a flumine vſqꝫ ad ter
minos orbis terraꝝ. Jſta igit̄ habuit capita peſſi
ma,alas horribiles,ſubalaria maligna,vngues
etiã acutos.Et reuera imperiū romanū habuit
quoſdã imperatores monarchas,qui fuerunt ſi
cut capita:quoſdã habuit minores ad currendū
ꝑ mundū,⁊ acquirēdū terras,⁊ pplos ſubiugan=
dū agiles,⁊ feroces,qui fuerūt ſicut ale:habuit
etiam inferiores principes,ſub alis.i.ſub impera
toribus militantes:qui dici poterāt merito ſub=
alares. Et forte qui bn̄ vellet deducere:inueni=
ret tria capita.i.tres ſolos monarchas fuiſſe:duo
decim alas,ideſt duodecim magnos iperatores
ſucceſſiſſe:ſicut etiam Suetonius fecit librū de
duodecim ceſaribus:nūc vero ſubalaria.i.modi=
ce virtutis imperātes reſtare.Sed quicquid fue
rit de numero:conſtat ꝙ oēs terribiles ⁊ horri=
biles fuerunt:vngues rapacitatis ⁊ violētie acu
tiſſimos habuerūt:quapropter populus ſuper
quem regnauerunt,tēpore ſuo defecerunt,⁊ vt
cōmuniter gladio perierūt:⁊ vnū caput reliquū
deuorauit,inquantū inter ſe qnqꝫ preliū habue=
runt:ſicut patet de Julio cōtra Caiū,⁊ de Pom=
peio cōtra Antoniū.Uox em̄.i.lis ⁊ cōtrouerſia
de corpore ipſius imperij ſepe ꝓdijt:ſicut in bel=
lis ciuilibꝰ apparuit:ꝓpter qd ipſa aquila ſemꝑ
in deterius ꝓcedendo ſucceſſit:⁊ ſua potētia ſem
D per decreſcendo defecit,ſicut patet:q: de capiti=
bus ad alas,de alis ſc̄do ad ſubalares tranſiuit.
Dan̄.7.a Unde Dan̄.habebat alas aquile ſuper ſe,⁊ reſpi
ciebā donec auulſe ſunt ale eius.Sed pro certo
leo de tribu iuda dei filius:de ſylua inculta.ideſt
de virgine maria proueniens:iſtam fortem aqui
lam,romanum ſcilicet imperium redarguit ⁊ re=
prehendit:⁊ eius potentiam violentam, que to=
tum orbem turbauerat ⁊ oppreſſerat,a tempore
aduentus ſui reprehendit,⁊ terrā de ſuis mani=
bus liberauit:ita ꝙ iam ſicut videmus,totū cor
pus eius tribulationibus incenditur:⁊ ipſa qua
ſi penitus euaneſcēs,vix inter imperia hodie cō=
Dan̄.2.a putat̄.Un̄ Dan̄.Lapis enim de monte cadens,ſta
tuã babylonis deſtruxit:q: chriſtus de celo ve=
niēs,huius imperij potentiã eneruauit.⁊ iō de
Apo.5.b illo leone bene dicitur.Uicit leo de tribu Juda ra
Aliter. dix Dauid.¶Uel dic ꝙ aquila ſignificat rapaces
et ſuperbos principes ⁊ tyrannos qui habent ca
pita,ideſt malos capitaneos ⁊ cōſiliarios:alas,
ideſt ſuperbos iudices ⁊ officiales ,ſubalares,
ideſt malos domeſticos ⁊ familiares.Omnes em̄
dicūtur peſſimi,terribiles,horribiles ⁊ maligni:
omnes etiam dicuntur vnguibus ⁊ rapinis,com
punctionibus ⁊ crudelitatibus communiti.Sꝫ
pro certo iſti paruo tempore perſeuerant:quia
poſtqꝫ aliqꝫdiu regnauerunt,id eſt poſtqꝫ officia
ſua aliqꝫdiu tenuerunt,vel multa commiſerunt
omnes ſucceſſiue pereunt:⁊ ſpiritualiter,immo
E etiam temporaliter cito deficiūt ⁊ ſuccumbunt.
Pſ.54.d Pſal.Uiri ſanguinum ⁊ doloſi non dimidiabunt
dies ſuos.Jpſa etiā capita,ideſt ipſi maiores et
capitanei inter ſe inuicem per ambitionem ⁊ in=
uidiam diſcordāt:⁊ ſe alternatim aliquotiens de
ſtruūt ⁊ impugnāt.Jpſa etiam rapax aquila.i.
ipſe tyrannus finaliter tribulationibus ſuccendi
tur:⁊ mediante leone chriſto ⁊ eius occulta iuſti
cia de medio tollitur:ita ꝙ de ipſo capitibus alis
ſubalaribus , ideſt de ipſo et ſuis rapacibus
iniquis fautoribus , miniſtris et familiaribus
nihil penitus reperit̄.Pſal.Uidi impiū ſuperexal
Pſ.36.g tatū ⁊ eleuatū ſicut cedros libani trāſiui:⁊ ecce
nō erat:queſiui eum,⁊ nō eſt inuentus locus eiꝰ.

¶Capitu.xiij.Textus.

Et factū eſt poſt dies ſeptem ⁊ ſomniaui ſomniū nocte.Moralitatū Ca. x.

Eſdras de no
cte ſominãs vidit quendã
hominē aſcendentē de ma
ri,⁊ ſurſum cum celi nubi=
bus aduolantem:⁊ vidit ꝙ
hō iſte cōualeſcebat:⁊ vbi=
cūqꝫ vertebat vultum,tre=
mebāt oīa:⁊ vbicūqꝫ exibat
vox eius,exardeſcebāt oēs
qui vocē eius audiebant.Et cum innumerabilis
multitudo cōtra illū cōueniſſet:ſculpſit ſine ma=
nibus montē vnū:⁊ volauit cōtinuo ſuꝑ iſtū.Et
F cū nō haberet in manu vas aliquod bellicoſum,
emiſit de ore ſuo flatum ignis,de labijs ſuis ſpm̄
flāme,de lingua ſua ſcintillas ⁊ tēpeſtates:⁊ ſuc
cēdit hos ſubito:ita ꝙ ſolū cinis,puluis ⁊ odor
fumi de ipſis omnibꝰ apparet:⁊ vocat ad ſe mul
titudinē aliā pacificā:⁊ ducebant̄ ad eā multi alij
qui triſtes veniebāt:alij qui ligati erant.¶Re=
Allegoria. cte videt̄ ꝙ iſte homo ſic nocte viſus,eſt chriſtus
dei filius nocte natus.Jlle enim de mari,ideſt de
maria virgine natꝰ:⁊ nubibꝰ celi.i. puriſſima hu
manitate velatus,mire potentie per mundū voli
tans apparuit:ita ꝙ quicquid ſeueriter reſpexit
tremore mirabili percuſſit.Sicut apparuit quā
Mat.21.a do in templo vendentes ⁊ ementes eijciebat:vbi
ſm̄ doctores ſplēdor ⁊ maieſtas eius vultꝰ alios
Joh.18.a deterrebat.Sicut etiā apparuit i eiꝰ captiōe,vbi
audita voce eius ſatellites territi ceciderunt.
Amos.3.b Unde Amos.Leo rugiet,quis non timebit?Uox
etiam ⁊ predicatio eius auditores ꝑ charitatem
inflammabat:⁊ eos ꝓ deſideria bona ardeſcere fa
Lu.24.c ciebat.Unde Luc.Nōne cor noſtrū ardens erat
in nobis ⁊c.Poſt tamen multitudo iudeorum in=
numerabilis contra eum conuenit:ita ꝙ morte
interueniente ipſum ad montem ſculptū ⁊ poli=
tū,ſcꝫ ad paradiſum ꝑ aſcenſionē recedere ⁊ euo=
lare fecerūt.Ubi cum videret multitudinē maxi=
mam,ideſt vniuerſos,tā iudeos qꝫ gentiles con=
G tra ſe per infidelitatem inſiſtere,legem eius re=
pellere,⁊ eum in ſuis fidelibus multipliciter im=
pugnare:ignē ſpiritusſancti in die penthecoſtes
de ore eiꝰ miſit:virtute cuius inimicos ſuos in=
fideles conuertens,ipſos in cinerem ⁊ puluerem
Luc.12.f. ꝑ humilitatē,mutauit.Unde Luc.Jgnē veni mit
tere in terrā:⁊ quid volo niſi vt ardeat?Et ſic fi=
naliter ad eū multi ducti fuerunt per ſanctorū
ꝓdicationē:quidā videlicet gaudentes ꝑ ſpei cō
ſolationē:quidam triſtes ꝑ timorē ⁊ cōtritionem:
quidā ligati ꝑ charitatē ⁊ dilectionē:⁊ iſtorū mul
titudo pacifica dicitur per vnitatē ⁊ concordiã.
Unde dicit Paulus apoſtolus.Quaſi triſtes,ſem
.2.co.6.b. per autem ⁊ gaudentes.Et Eſa.Uincti manibus
Eſa.45.c poſt te current.¶Uel dic ꝙ talis homo ſignificat
Aliter bonū prelatum:quia vere ad ipſū pertinet ꝙ ha
beat in vultu venuſtā auctoritatem:quam viden
tes ꝓ reuerētia terreant̄ in verbis,ore ⁊ labijs ar
dentē,feruentē verboſitatē:quam audientes ad
bonum inflammentur.Requirit̄ etiam ꝙ a facie
impugnationum ſuarū,ſcꝫ tribulationum ⁊ ten=
tationum,aſcendat in montē paradiſi,ſcꝫ cōtem=
plando ⁊ orando, vt ab ipſis liberetur.Jtem ꝙ
ignem ſeueritatis aſpere correctionis et repre=
henſionis de ore ſuo:etiam ſi neceſſe ſit,tempeſta
tem tribulationum mittat in talibus,vt corrigan
tur ⁊ puniant̄:⁊ vſqꝫ ad cinerē ⁊ puluerē.i.vſqꝫ
ad ſui cōſiderationē,⁊ ſue reſolutionis meditatio=

nem humilientur:et ꝙ congregationē pacificam
b tam gaudentiū ꝗ triſtiū ꝗ etiā ligatoꝝ.i.cōgre
gationem bonoꝝ tā deſolatoꝝ ꝗ letantiū ad ſe
cōuocet,vt ſecū gaudeāt et letentur.Uñ dicitur:
Eſa.xi.a ꝙ ſpiritu oris ſui interficiet impiū: et arguet in
iuſtitia pro māſuetis. Uñ Dañ.Fluuiꝰ igneꝰ ra
Dañ.7.c pidusq̃ egrediebaṫ a facie eiꝰ.Ad quod videtur
etiā facere illud quod infra ſcribitur:vbi Eſdre
in perſona prelati vel cuiuſcūq̃ iuſti dr ſic. Cor
4.eſd.14.b ripe populū tuum:cōſolare humiles eorum: re
nūcia iam eorū procelle: dimitte mortales cogi
tiones:eijce a te pōdera humana:feſtina tranſmi
grare a temporibꝰ his. ¶Hic ponitur vnū quod
de decem tribubꝰ iſrael,que per Salmanaſar re
gem aſſyriorum antea fuerāt captiuate,dicitur.
Hic eñ populus in Babylonē et in Mediā tranſ
latus,ꝓpter ſuā idolatriā ⁊ pctā:dolens ⁊ peni
tens diſpoſuit inter gentes non habitare: ſed in
quandā regionem remotiſſimā, q̄ ſcȝ ꝑ iter vniꝰ
anni ⁊ dimidiū diſtabat: ⁊ in quā nullus hominū
adhuc intrauerat,ſe transferre:vt ſeꝑati a genti
bus poſſent ſua legitima q̄ in terra ſua nō ſerua
uerūt cuſtodire.Iſti igitur multis diebꝰ ꝑagrā
tes regionē obſitā montibꝰ inuenerūt in qua nul
lus patebat ingreſſus,niſi ꝑ euphratem fluuiuȝ
intra anguſta mōtium trāſeuntem introierunt:
ſed diuina potentia fluuius ſtetit ſeu areſcebat
et ſic populus interiꝰ ſubintrauit:ſtatim ꝟo flu
A uius ad ſuum alueum reuerſus, populum in lo
cum illum montibꝰ obſitum interclusit: populꝰ
ibi māſit.In fine tñ tēporū (vt ait) iterato vene il
lius fluuij ſcaturiēt: ⁊ iter eis diuina ꝟtute ape
rietur,⁊ ad filiū dei pacifice colligenṫ:regio autē
illa vbi nūc ſunt, arzaret nūcupaṫ. Quāuis iſta
videṫ pati eclipſim: ex hoc ꝙ vel ortus fluminis
Euphrates nō diſtat a medio vbi populꝰ ille trāſ
latꝰ fuerat:non ſolū per annū cū dimidio, immo
nec per mēſem:cū in mōtibꝰ caſpijs ꝓpe arcā noe
dicaṫ oriri. Quinimmo etiā nec totꝰ mūdus per
iter anni cū dimidio duraret in longū,duȝ tñ ho
mo poſſet cōtinue ⁊ quotidie diebꝰ cōpetētibus
ꝑagrare: de hoc tñ nihil ad preſens. Joſephus
autem de decem tribubus aliter videtur ſentire
ſicut recitat Comeſtor i ſcholaſtica hiſtoria Di
cit enim,ꝙ dum Alexander partes perſidis ⁊ me
die peragraret:venerunt ad ipſuȝ populi animo
redeundi ad terram iſrael de qua tranſlati erāt,
licentiā poſtulantes:qui audita cauſa trāſlatio
nis: ⁊ quō deum ſuū q̄ tot ſibi contulerat benefi
B cia,reliquerāt indignatꝰ, nō ſolū licentiā nō de
dit,ſed eos inter montes caſpios interclusit: et
muris validiſſimis de mōtibus ad montes ꝓten
ſis,ipſos includere attentauit. Uerū vt dicit ibi
dem: labor humanus ad premiſſa nō ſufficiebat
ergo rogabat deū quem ipſi dereliquerant, vt
implere vellet quod deſiderabat. Sic igitur dei
potentia factum eſt, ꝙ in cōſpectu principis ter
remotu facto mōtes ad mōtes acceſſerūt: et in
Moralitas. grati populi ſunt inter mōtes incluſi: ⁊ iter gog
et magog.i.inter caſtra ſic nominata vſq̃ ad tē
pora iudicij ſedes ſuas acceperunt De iſtis aūt
caſtris gog et magog, vbi ſita ſunt non legi: niſi
quia in deſcriptiōe ſphere ſeu in tractatu d theo
ria planetarū recolo legiſſe me,ꝙ hec ſunt i ſepti
mo climate i ſeptētrionali ſita latere:qd etiā vi
deṫ ſcriptū in deſcriptiōe mappe mūdi. ¶Sȝ cū
de iſtis nihil ad ſenſuȝ moralē poſſit deſeruire:
⁊ ꝓpter hoc ſi vis moralizare illd primū quod hic
ſcribiṫ Dic ꝓ certo ꝙ ſic dȝ facere penitens ſicut
iſte.Uidēs eñ peccator populus,qui de terra iſ
rael periatus eſt in babyloneȝ id eſt de ſtatu gra
tie ad peccatum:debet dolere et penitere, et per
penitentiam de medio gentium id eſt, de poteſta
te demonum ſe ſubtrahere:et regionem remotaȝ
id eſt deſertum penitentie et religionis querere,
et per fluuium lachrymarum intrare,et ſine exi
tu ibi ſtabiliter permanere: et ſic quilibet talis
poteſt cōparari illi de quo dicitur:ꝙ homo qui
dam abijt in regionem longinquam accipere ſi
bi regnum. In fine autem iſte fluuius lachryma
rum et tribulationum penitentium ſiccabitur:⁊
iter ad altitudinem paradiſi parabit:et de angu Luc.19.b
ſto loco mundi vel corporis penitēs ad celeſtia
deferetur.Unde:Juſtꝰ de anguſtia liberabitur.
¶Illud autem quod dicit Joſephus, poteſt alle
gari ad hoc:ꝙ iſti qui de beneficijs acceptis in pro.11.b
grati ſunt:et benefactores ſuos ſiue ſit deꝰ ȝ ſiue Aliter.
ſit homo, effugiunt,relaxationē ſeu gratiam ha C
bere non debent:ſed potius arctiꝰ includi et pu
niri merentur.¶Uel illud applica ad beneficium Aliter
orationis:quia ſcȝ deus ad preces vnius paga
ni montes tranſtulit:et principis crudelis preci
bus ſatiſfecit:multo fortius fidelium ꝑces exau
dit, qñ cor deuotum preces huiuſmodi ſibi fun
dit.Ideo dicit Mat.Amen dico vobis: quicquid
credentes petitis, accipietis ⁊c. Ad illud quod
Rabanus libro ſuo de naturis rerum li.v.c.iiij.
et multi alij doctores dicunt de Eſdra:ꝙ legē do
mini et prophetie libros qui per caldeos ſuccen
ſi fuerant, reparauit:facit quod hic legitur ca.
xxiiij.¶Dicitur hic,ꝙ Eſdras querens qualiter mat.21.c.
poſt mortē ſuam naſciturus populus mandata
dei faceret,cuȝ lex dei incenſa fuiſſet:propter qd
quid faciendum,et que fuiſſent opera dei, de ce
tero nullus ſciret: rogauit dominum vt ſibi ſpi
ritū ſanctuȝ immitteret: ita vt leges et libros ꝑ
ditos diuinitus recuperare valeret. Angelꝰ igiṫ
lucernam intellectus ſibi dare promittit: ⁊ ꝑ qua
draginta dies a populo ſe abſcōdit:vna cuȝ ſcri
ptoribus ſibi dixit. Quo facto calix plenꝰ aque
coloris ignei eſdre per angeluȝ porrigiṫ:quo bi
bito, ſtatim intellectus:ſapientia et memoria ſi
bi datur. Sic igitur eſdra dictāte,et in ſpiritu lo
quente:lex et ꝓphete a quinq̃ ſcriptoribꝰ ſcribū
tur:et ſic infra quadraginta dierū ſpacium ple
narie reſortiṫ. Angelꝰ autem in lege populū iu
bet edoceri: ⁊ q̄daȝ iubet palā fieri. Quedā inq̄t
palā facies: q̄ daȝ ſapientibꝰ abſcondite trades.
Scriptores igitur per diē ſcribebāt,nocte ꝟo co D
medebāt.Eſdras autē per diē loquebaṫ et dicta Moralitas.
bat: nocte etiā nō tacebat. ¶Iſta pñt applicari
ad hoc ꝙ neceſſe eſt vt intellectū,ſapientiā et me
moriā ſpiritualē quis habeat ad hoc ꝙ legē di
uinaȝ,id eſt diuine legis intelligentiā cōſequaṫ:
qr ſcȝ homo ſe debet a cōmuni tā hominū ꝗ ne
gocioꝝ, ꝗ ēt cogitationū more ſecernere, ⁊ ſecre
tū ſolitudinis mētalis itrare. Debet etiā qua
draginta diebus: per quos ſtatus penitentie in
nuitur ibidem: ⁊ in ſtatu pnie ⁊ abſtinētie ꝑſeue
rare: qr reuera illi ſoli diuinas reuelatiōes ꝑci
piūt q̄ q̄dragenā pnie obſeruare nouerūt: ſicut
exēpliū de moyſe habemꝰ: q̄ q̄dā vice q̄draginta
diebꝰ in mōte cū dño ſtetit: ⁊ legē dñicā accepit.
Aſcende ad me in mōtē,⁊ eſto ibi q̄draginta die
bus. Alia aūt.ſ.quō angelꝰ inſpiratiue loq̄tur: ⁊
quō ēt q̄dā ſunt in lege ⁊ i ſcriptura q̄ publice pñt
dici oibꝰ: alia q̄ ſecrete ſunt dicēda ſolū ſapiēti
bus ꝑ ſe patēt. In capl'is q̄ ſequunṫ,multa de fu
turo iudicio ꝓtinenṫ. Sȝ qr nil poniṫ ꝑ modū vi
ſionis: ideo non inueni ꝙ ad aliquid aplicabile
iudicauerin.

¶Moralitatum libri quarti Eſdre Finis.

Moralitatum Liber decimuſſeptimus ſuper Tobiam.

¶ Capitulū j. Textus.

Tobias ex tribu et ciuitate neptalim\q̄ eſt in ſuperioribus. Moralitatū Ca. j.

Tobias de tribu et ciuitate neptalim: cū eſſet iunior/et oēs irent ad vitulos aureos adorādos: hic ſolus fugiebat cōſortia hoim: et pergebat dominū adorare ad templū ſuū in hieruſalē. Cū vero factus fuiſſet vir/accepit vxorē de tribū ſua/et genuit ex ea filiū: quē ab infantia timere deum docuit/⁊ abſtinere ab omni peccato: ⁊ finaliter in captiuitate poſitus/de cibis gentiliū nō comedit: ⁊ cū cōtribules ⁊ amici eiꝰ paſſim comederēt: ipſe/vxor et filius abſtinebant: deſolatos cōfortans circūibat/monita ſalutis dādo. Cūq; monita ſalutis ſuis captiuis daret: eſuriētes alebat: mortuis ſepulturā p̄bebat: quapropter in cōſpectu Salmanazar regis gratiā inuenit: qui ipm plurimū honorauit: a Sennacherib vero crudeli tyrāno tribulationes plurimas ſuſtinuit: et occidi etiā iuſſus fuit. ¶ Tobias q̄ interpretat̃ cōuerſus: in oibus iſtis typū gerit boni ſecularis/q̄ ad vniuerſa pietatis opera ſe cōuertit: q; licet iſte ſit inter idolatras. i. inter malos ſeculares/q̄ idola et boues aureos. i. peccata, ⁊ aurū et argētū p auariciā colūt: ipſe tñ deū colit et diligit: templū eius p deuotionē frequētat: ⁊ idolatriā cōtribuliū. i. vitiorū cultū fugit ⁊ ſpernit: ⁊ filios ſuos in timore dei inſtruit: ciboſq; gentiliū. i. delicias carnales abhorret: ⁊ ſe immaculatū cuſtodit: ⁊ dato ꝙ qñq; contingat ipm captiuitatē et tribulationē incurrere: non ceſſat tñ captiuos et turbatos cōſolari, indigentibus neceſſaria largiri, mortuis ſepulturā dare, ⁊ pietatis opera preparare. Quapropter ꝓ certo ſepe ad literā prouenit, ꝙ regū et principū deo faciente gratiā et beniuolentiā acquirit: ⁊ econtra qñq; ad maiorē ſui ꝓbationē, ſennacherib, id eſt tyrānorū maliuolentiā et tribulationē incurrit. Multe eñ tribulationes iuſtorū ſunt: ſicut et iſti dictū fuit infra per angelū: quia acceptus eras deo, neceſſe fuit vt tentatio probaret te.

F Moralitas.

Pſal. 33. d
Tobie. 12. c

¶ Capitulū ij. Textus.

Poſt hec vero cum eſſet dies feſtus domini. Moralitatum Capitulum ij.

Cum quadā die Tobias fatigatus de ſepulturis occiſorū, quos per plateas niniue iugulatos iueniēs abſcondebat: et nocte cōtra mādatū regis ſepeliebat: ꝓpter quod interfici iuſſus fuerat, iuxta parietem obdormiuiſſet: accidit ꝙ ex nido hirūdinū ſtercora calida ſuper oculos eius caderēt: ⁊ ipſum penitus excecarēt. Qui plaga cecitatis percuſſus/nō eſt iracūdia motus: ſed magis per patientiā ad gratiarū actionē ꝓuectus. ¶ Iſta allega exēplariter/ꝙ iuſtus tribulationibus nec fortuitis ſeu infortunatis caſibꝰ nō debet turbari: ſed potius quicq̄d ſibi accidat/debet in dei iuſticiā reducere/⁊ ſe iuſte pati dicere: et patiēter cum gratiarū actione oia ſubſtinere: exēplo Job qui dicebat. Dñs dedit/dñs abſtulit. Non eñ contriſtabit iuſtū quicquid ei acciderit. Sepe etiā accidit/ꝙ iuſtus vltra voluntatē tyrannorū opera miſericordie exequit̃: dicens ipſi ſennacherib. i. ipſi tyranno illud Act. Obedire deo oportet magis q̄ hominibꝰ. Et tñ talis vt cōmuniter citiꝰ et facilius infortuniis flagellatur. Quem enim dñs diligit/corripit: ⁊ quaſi pater in filio/ſicut dicit ſapiēs/in eo delectat̃. ¶ Uel dic ꝙ Tobias eſt homo: q̄ qñq; aduertēs ad parietes, id eſt ad mundi negocia ſe deflectit: qñq; in deliciis et ꝓſperitatibꝰ delectat̃ et dormit. Hirūdo vero diabolus/qui more hirundinis in aere. i. in ſuperbia paſcit̃: homo hoc vidēs/ſtercora diuitiarum in oculis cordis eius per cōcupiſcentiā ꝓiicit: ⁊ ſic viſum ſpiritualis viſionis ſeu diſcretionis ⁊ ſapiētie/necnon lumē diuine gratie ſibi tollit: ⁊ eū per auariciā excecat et peruertit: ita ꝙ in illis que ad deū et ad ſalutē pertinēt ipſum totaliter cecū reddit. Unde tales q̄ iuxta parietem terrenarū poſſeſſionū per auariciā excecantur/vident̃ poſſe dicere illud Eſa. Palpauimus quaſi ceci ad parietē: et quaſi ſine oculis attrectauimus. Ille enim qui fatigatus ad ſepulturas dormitionē acceperit. i. ille qui in bonis operibus difficultatē ⁊ laſſitudinē delectabiliū querit: et ab huiuſmodi bonis et piis operibꝰ ceſſat et quieſcit: talis dico cecitatē vitiorū incurrit/et lumē gratie perdit: qđ tamen nullatenus perdidiſſet/ſi infatigabiliter in bonis operibus vigilaſſet. Non oportet igitur in bonis operibus fatigari/nec per malam cōplacentiā dormire/aut in vitiis et in proſperis delectari. Apl's. Nō dormiamus ſicut ceteri, ſed vigilemꝰ ⁊ ſobrii ſimus.

G Moralitas.
Job. 1. d
Act. 5. c
prouer. 3. b Aliter.
H
Eſa. 59. b
1. Teſſa. 5. b

¶ Capitulū iij. Textus.

Tunc Tobias ingemuit. Moralitatum Capitulum iij.

Tobias vt ſupra inter idolatras dñm querebat: ⁊ bonis operibus deo inſiſtebat: qui poſtq̄ filiū habuit/excecatꝰ eſt. Filius vero eiꝰ aſſociato ſibi raphaele angelo in rages ciuitatē medorū pro recuperādis decē argēti talentis deſcēdit, vbi Sarā filiā raguelis q̄ ſcilꝫ ſeptē viros habuerat: quos tñ demoniū noie aſmodeꝰ occiderat/in vxorē aſſumpſit: et eam a demonis poteſtate liberauit: ⁊ eam in domū patris ceci cū magna ſubſtātia ſecū duxit: quē canis aſſocians reuertentē p̄ceſſit. Ille etiā piſcē qui eum deuorare voluerat occidit: et cū felle eius patrē cecū ad conſiliū angeli finaliter illuminauit: ſicut oia illa apparent infra. vj. xj. ⁊. xij. ca. ¶ Et hic beda per Thobiā allegorice populū iudeorum intelligit: qui in principio ſolus deum coluit ⁊ amauit: et inter gentiles ⁊ idolatras ſolus fide ⁊ bonis operibus deo ſeruiuit. Amos. Tantūmodo vos cognoui ex omnibꝰ gentibus domus iſrael. ¶ Uerūtamen iſte poſtq̄ filium ſuum, id eſt chriſtum de iſrael ſm carnē natum produxit aut genuit: per infidelitatem excecatus eſt: inquātum ſcilicet fidem Chriſti recipere recuſauit. Sara vero que in rages medorū habitabat, id eſt gentilitas que in mundo vagabatur: cuius viros et doctores et magiſtros per infidelitatē et idolatriā diabolus occiderat: ab ipſo iuniore Thobia et angelo ſecum iuncto, id eſt ab ipo Chriſto cum angelo, id eſt cum dei filio copulato fuit liberata: et in domo Thobie ceci, id eſt in eccleſiā loco excecati iudaici populi ſubſtituta. Cañ. Apprehendaꝫ te/et ducam in domum matris mee, ⁊ cubiculum genitricis mee, id eſt ſynagoge. Sic igitur factum eſt/ꝙ piſcis, id eſt diabolus qui in flumine paſſionis ipſum Thobiā iuuenem, id eſt

A
Allegoria.
Amos. 3. a
Cañ. 8. a
B

Chriſtū deuorare voluit/ab ipſo victus extitit. Fuit etiā per ipſum euiſcerat⁹ ⁊ apertus:in quātum ſui cordis malicias hominibus reuelauit:⁊ fel ſue malicie in ſcripturis repoſuit ad illuminationem legentiū:et locauit:⁊ quicquid de corpore eius,id eſt de mēbris ipſius, ſcilicet de peccatoribus cōuertēdo accepit:igne charitatis aſſauit:et ſale ſapiētie condiuit:et ad vſus proprios reſeruauit. Finaliter tamē pater ei⁹ cecus,id eſt populus iudaicus/per ipſum illuminabit: in fine ſcilʒ temporū/quādo totus iſrael ſaluus erit.

Aliter. ¶Uel dic ꝙ ſeptē viri ſare ſunt ſeptē ſacramēta vel ſeptē dona ſpiritusſancti cōceſſa anime chriſtiane:que proculdubio diabolus ſibi per peccatum ſubtrahit:⁊ eam viduā et miſeram derelinquit. Uerūtamē poſtq̄ orationibus et fletibus ſe vult dare:ſolet ſibi Thobias iunior,id eſt chriſtus ipſe perſeuerāter per gratiā iungere:quem diabolus nō poterit ſuperare:matrimoniū enim virtutū cum anima nō perſeuerat/niſi fletus et oratio precedant. Tunc vero perſeuerāter virū accipit:cū lachrymis ſuis ſtratum ſuū ſpargit:⁊ cum per orationem depoſitū ſuum deo cōmittit.

¶Capitulū v. Textus.

Tunc reſpondit Thobias patri ſuo et dixit. Omnia quecunq;. Moralitatum Capitulum iiij.

C Thobias pater qui dudum gabelo cōſanguineo ſuo egenti decē argenti talenta mutuo dederat:filiū ſuū vna cum angelo quē ductorē ſibi dederat,in rages ciuitatē medorū miſit:q̄ in via deſponſauit ſibi ſaram:cuius mariti ſeptē fuerāt a diabolo interfecti. piſcem qui ipm deuorare voluerat,interfecit ⁊ exenterauit:et de vētre eius medicinale membrū extraxit:demoniū qđ maritos vxoris ſue occiderat,angelus in deſerto ligauit: patriā recuperauit:canem patris ſecū ſociū habuit:⁊ rediēs vxorē in domū patris duxit.

Allegoria. ¶Recte videt ꝙ iſte Thobias poteſt ſignificare deū patrē:filius aūt eius vna cum angelo chriſtū dei filiū ſignificat:in quo angelus et homo: diuinitas ⁊ humanitas ſociant. Nec eſt inconueniens: cum ſm ſanctorū doctrinā Chriſtus in quātū ad ſuas naturas in iſaac et in ariete figurat. Gabelus conſanguineus thobie ſignificat genus humanū qđ de gñe thobie.i.de genere patris dicit pro eo qđ ad ſimilitudinē eſt creatū,quod etiam egenū et inops fuit:propter ade peccatū fuit de paradiſo captiuatū:⁊ dono immortalitatis nudatum:gratijs ⁊ virtutibus ſpoliatū:ſicut bene

Gen.3.b apparuit in adam ⁊ eua,qñ poſt peccatū cognouerunt ſe eſſe nudos. Decem talenta ſignificant

D decē legis mādata iſti gabelo.i.humano generi pro ſubleuando paupertie mutuata. Sara vero gentilitatē ſignificat:cuius viros.i.cuius populos aſmodeus.i.idolatria perimebat. Piſcis ſignificat diabolū:venter ſignificat infernum. Fel amarū ⁊ medicinale,qđ exinde extractū eſt:ſignificat ſanctorū patrū collegiū. Igit iſta fuit veritas ꝙ thobias de⁹ pater qui a principio ꝑ moyſen gabelo.i.humano generi indigēti et pauperi tradiderat decē talenta argēti.i.decē legis mandata:thobiā minorē filiū ſuū cum ductore angelo,id eſt Chriſtū deum ⁊ hoīem filium eius benedictum in rages medorū.i.in mundū deſtinauit: et canem.i.predicatores eidem adiunxit:qui in illo itinere ſaram.i.eccleſiā de gentilitatib⁹ ſibi iure hereditario debitā deſponſauit. Piſcē diabolum qui in torrente paſſionis deuorare crediderat:et ob hoc mortē et paſſionē eius procurauerat et proſtrauit ⁊ ſuperauit:⁊ de ventre ei⁹.i. de inferno fel amarū ⁊ medicinale.i.ſanctos patres qui in amaritudine languebāt/extraxit:decem talenta.i.decem mandatorū executionē: et opera a gabelo.i.ab humano genere reportauit:et vxorē aſſumptā.i.eccleſiā in domū patris ſui in paradiſum ꝑduxit:⁊ hoc eſt qđ dicit apl's. Gal.4.a

Quod miſit deus filiū ſuū natū de muliere/factū ſub lege:vt eos qui ſub lege erant/redimeret.

¶Hic habemus ꝙ thobias volens dare ductorē filio ſuo:inuenit quēdam angelū noīe raphaelē: Eodē ca.a q̄ ſub humana ſpecie latitabat. Inuenit igit eū

E quaſi quēdam iuuenē ſplēdidū et tanq̄ p̄cinctū, et quaſi paratū ad ambulandū. Huic igitur filiū ſuū cōmiſit:qui ipſum in itinere cōduxit:vxorē ſibi accepit:⁊ cū magna ſua ſubſtātia ipſum ditauit:decē talēta argēti ſibi recuperauit: piſcē qui ipm vorare voluerat/ipſum ſuperare fecit/⁊ ipm patrē ſuū illuminare fecit. ¶Sic reuera ſup oia Moralitas charisſimi cura dʒ eſſe thobie ſeniori.i.p̄lato ſuperiori:ꝙ filio ſuo.i.ſubditorū populo:de bono ductore.i.de bono curato vel rectore ꝓuideat:⁊ ꝙ bonū prelatū ſibi aſſignet et p̄ficiat:qui in via huius mūdi ipm cuſtodiat atq; regat:ille etiā dʒ querere ſibi et p̄ficere aliquē angelū latentē ſub hoīe:vt aliquē virū ſanctū et angelicū:ſanctitatem tñ ſuam occultantē ſub humana benigna et cōi effigie:q: quicūq; alijs p̄ficit in p̄latū in vita angelicus/humanus in conuerſatione benigna eſſe tenet. Unde de bono rectore dicit. Quod ipe Malac.2.b angelus dñi eſt:ſicut in Apoc.dr. Septē (inquit) Apoca.1.d ſtelle/angeli ſunt ſeptē eccleſiarū. Ille igit debet inueniri iuuenis ꝑ fortitudinē vigoroſam:ſplendidus per mūdiciā gratioſam:ſtans ꝑ cōſtantiā virtuoſam:p̄cinctus ꝑ diligentiā curioſam:paratus ad ambulandū ꝑ obedientiā ſtudioſam:debet dici raphael.i.medicus ꝑ fructuoſam ſapiētiā:vt ſic de tali angelo dicat illud Apocal. Uidi Apoc.12.b angelū dei fortē. Igit ille poſtq̄ curā/ducatum,

F p̄laturā et officiū ſup iſtū filiū.i.ſuper ſubditos accepit:ille ꝓculdubio debet eos vna cū cane.i. vna cū bonis predicatoribus regere ⁊ cōducere: decē talenta argēti.i.decē mādata ſibi debet recuperare:ſaram vxorē.i.diuinā gratiā debet ſibi coniungere:⁊ diuitias virtutū ſibi debet cum ea ꝓcurare:piſcē.i.carnē docere/apprehēdere:cōſiderare:⁊ ſic ꝑ cōſequens faciet ad patrē ſuū deū letanter cum vxore ſua et diuitijs.i.cum diuina gratia ⁊ virtutibus reuenire:ita ꝙ tunc poterit patrē ſuum ſuperiorē illuminare.i.ſpirituali leticia recreare:q: ſicut dicit in Prouer. Gloria pa Puer.15.e tris eſt filius ſapiens. Ideo breuiter de tali angelo poterit dñs dicere illud Exod. Ecce ego mit Exod.23.e to angelum meū:qui precedet te/et cuſtodiet in via ⁊c. ¶Uel ſi vis per Thobiam ſeniorē intelli Aliter. ge deum:per angelum ꝓlatum:⁊ per minorem ſubditum populum/ſicut ſupra.

¶Capitulū vj. Textus.

Profectus eſt autem thobias:et canis ſecutus eſt eum. Moralitatū Ca. v.

Cum angelus thobiam iuniorem cōduceret,cōtingit ꝙ circa tigrim fluuiū prima manſione maneret. Uolēs igit iuuenis pedes ſuos lauare i fluuio: ⁊ ecce piſcis immanis exiuit ad deuorandū eū. Quo timēte inuadi/dixit angelus ad eū. Apprehēde brāchiā

B eius:⁊ trahe eum ad te. Piſcem igitur in ſiccum
traxit:⁊ ſtatim palpitare cepit:⁊ ex mādato an-
geli piſcē exenterauit:fel/cor et iecur repoſuit ⁊
ſeruauit:cetera vero aſſauit et ſaliuit:⁊ ꝓ viati-
co cuſtodiuit. Angelus vero ſibi dixit/ꝙ fumus
cordis illius piſcis ſuper carbones poſiti/omnia
demoniorū genera ab hoīe fugat: fel vero ocu-
lis cecis ⁊ albuginoſis impoſitum/ipſos illumi-
Moralitas. nat. ¶ Quāuis videat̄ ſatis mirabile/ꝙ res cor-
poralis agat in ſpiritum:⁊ ꝙ fumus piſcis fuget
diabolū:vel ꝙ ſonus cithare faciat recedere ſpi-
1.Reg.16.d ritum immūdum/ſicut ſupra poſitū eſt:q̄ tn̄ ad
moralia tendimus:de diſputādo ſuper hmōi nō
curemus. Igit̄ dico ꝙ iſte piſcis poteſt peccatū
ſignificare:vel etiā carnē fluxibilē atq̄ mollē:qđ
ſcʒ ſub aqua mundane ꝓſperitatis ⁊ voluptatis
abſcondit̄:vbi thobie.i.cuicūq̄ homini inſidiat̄:
vt ſcʒ ipm̄ per culpā ⁊ penā abſorbeat ⁊ predet̄.
Puer.23.c Unde in Prouer. Inſidiat̄ in vijs quaſi latro:et
quos incautos viderit/interficiet. Iſta eſt ergo
veritas:ꝙ qn̄q̄ homo accipit manſionē ſuā ſup
tigrim fluuiū:q̄ interpretat̄ ſagitta:ꝑ eo q̄ ſicut
ſagitta velociter currit.i.in mūdi fluxibilitate q̄
cito deperit atq̄ fluit:⁊ in aqua voluptatis ⁊ ꝓ-
ſperitatis vult recreari:q̄cq̄ ſibi prima facie ſpe-
ret ⁊ intēdat ablui et mūdari:ſtatim tn̄ adeſt pi-
ſcis iſte.ſ.pctm̄ vel tētatio ſuperbie/luxurie vel
auaricie:vel etiā ipſa caro q̄ ſibi inſidiat̄:ipmq̄
attrahere et deuorare ſatagit et molit̄:ſed reue-
ra ad cōſiliū angeli teſtamēti ſcʒ chriſti vel boni
predicatoris:ipſe dʒ iſtū piſcē ſcʒ pctm̄ vel carnē
vel tentationē per cōſiderationē apprehēdere:⁊
ad ſiccitatē abſtinētie et pnīe trahere:⁊ ipſum dʒ
exenterare.i.qualis ſit et q̄d infra ipſum eſt re-
ſpicere et videre. Quod ꝓ certo ſi fecerit/in ipſo
tria reperiet:vnde cōtra vitiorū infirmitatē re-
media multa ſumet. Inueniet enim ꝙ in ipſo eſt
cor/iecur ⁊ fel.i.vanus amor ⁊ falſa delectatio:⁊
finaliter inueniet ꝙ eſt ibi fel.i.amara deſolatio
⁊ dānatio. Igit̄ ſi iecur.i.peccati delectatio cum
carbonibꝰ deſolatorijs.i.cū cōſideratione ignis
infernalis iungit̄:fiet ꝙ fumus ille cōpunctionis
et memorie exinde ꝓueniēs/demones ⁊ demonū
tentationes fugabit. Unctura vero fellis/cogi-
tatio.i.timor amaritudinis albuginē carnalita-
tis de oculo mētis curabit. Nihil enī proficit ma-
gis contra vitia et demonia/q̄ cogitare/q̄ falſa
ſunt carnis et peccati oblectamēta:et q̄ dura et
fellea ſubſequunt̄ tormēta. Fel igit̄.i.cōſidera-
tionem amaritudinis eterne dʒ homo in oculis
patris ſui ſcilʒ intellectus apponere:vt ſic poſſit
Hiere.23.c eum per gratiā illuſtrare/dicēs illud Hiere. Ecce
Aliter. potabo eos ⁊c. ¶ Vel dic ſi vis/ꝙ iſte piſcis eſt
diabolus/qui pro certo illis qui in flumine reli-
gionis/deuotionis vel cōpunctionis ſe balneāt:
A ⁊ in tigri.i.ſagitta diuini timoris ⁊ cōtritionis ſe
mundificant:⁊ ibidem affectuum pedes lauant:
piſcis diabolus inſidiat̄: ⁊ qui ꝑ peccatū ipſos
ſiſpōt deuorat ⁊ ꝓdat̄. Sed reuera homo dʒ
ipſum viriliter ꝑ bona opera inuadere:⁊ ipſum
per cōſiderationē exenterādo ⁊ aperiēdo/quid
in ventre et in corde ſuo habeat diſcernere: et
pro certo ibi inueniet cor.i.maliciam: iecur qđ
amare cogit.i.delectationis fallaciā: vel etiam
fel qđ eſt amarū.i.prauā intentionis nequitiam
⁊ future dānationis amarā anguſtiā. Que pro
certo ſi bene cogitauerit:⁊ carbones ignis eter-
ni/fumiq̄ lachrimarum ⁊ obſcuritatem tenebra-
rum que in inferno ſunt adhibuerit:ſibi ad ſpi-
ritualem cecitatem tollendam/⁊ ad demonū ef-
fugandum q̄ plurimū proficiet ⁊ valebit. Alle-
Aliter. ga vt ſupra. ¶ Vel dic ꝙ thobias iſte eſt xp̄s:pi-
ſcis vero diabolus:ſed de hoc vide ſupra ca.v.
Aliter. ¶ Vel dic ꝙ iſte piſcis immanis ſignificat diui-

tem magnum vſurariū ⁊ tyrānum:qui in fluuio
mundane proſperitatis verſatur:et ibidē tanq̄
in proprio domicilio moratur. Ezechi. Ecce ego Ezech.29.a
ad te draco ⁊c. Igitur ſi contingat ꝙ thobias.i.
aliquis pauper appropinquet ad iſtum fluuiū.i.
ad proſperitatis ſtatum:vel ad alicuius diuitis
domū vel locum:ſtatim cum tales piſces.i.tyrā-
ni/vſurarij et diuites ipm̄ velle ditari/vel ſe velle
iuxta ſe locari vel edificari vident:ſibi immedia-
te detrahunt et inuident/⁊ eum deuorare/et ra- B
pinis et exactionibus impugnare feſtināt:ita ꝙ
ipſos compellunt ad angelū.i.ad dn̄m clamare:
et cōtra eos auxiliū implorare. Dn̄e inquiūt,in-
uadit me. Job. Anime vulneratorū clamabunt.
Periculoſum eſt igitur talibus appropinquare Job.24.b
et eorū habitationibus,et eorū domibus,⁊ poſ-
ſeſſionibus vicinare:quia fluuiū mundane pro-
ſperitatis ſolū ſibi volunt appropriare:et ideo
ſolent oēs vicinos et ſocios impugnare:nec pa-
tiuntur aliquem quem impedire valent,pedes
ſuos lauare.i.recreationem aliquā obtinere. Vi-
dentur enim dicere illud Ezech. Nobis data eſt Ezechi.11.c
terra in poſſeſſionē. Thobias igit̄.i.pauper: ab
angelo.i.a deo cōſulit̄/ꝙ iſtum piſcē.i.iſtum diui-
tem per cōſiderationē apprehendat et ꝙ ipſum
de fluuio mundane proſperitatis per conſidera-
tionem extrahat:et ad ſiccū.i.ad mortis auſteri-
tatem et ſterilitatē imaginādo deducat. Hoc eſt
dictu:ꝙ ſtatū vite eius cito defecturū et ſtatum
mortis ſue cito ſucceſſurū cogitet ⁊ attēdat:⁊ ſic
ꝓ certo ipſum cogitare poterit palpitantē.i.du-
bium/miſerū et timentē. Unde de diuitibus dicit̄
Sapiē. Quod ipſi turbabunt̄ timore horribili/di- Sapiē.5.a
centes intra ſe/ penitētiā agētes,et pre anguſtia
ſpiritus gemētes. Conſiliū etiā eſt ꝙ pauper qui
videt gloriā iniquorū,ipſos per conſiderationē
exenteret:hoc eſt ꝙ quales ſunt interius cōſide-
ret:vt ſcilicet non gloriā ſuam exteriorē,ſed ini-
quitatem interiorē cogitet atq̄ ſpectet:quia ſcʒ
tunc videt ꝙ illi qui ſunt terribiles quo ad mū-
dum,ſunt abhominabiles quo ad deum. Iuxta C
illud Luce. Quod hoībus altū eſt:abhominatio Luc.16.b
eſt apud deū. Talē conſiderationē videt̄ habere
dauid in Pſal. vbi de ꝓſperitate maloꝝ ſic dicit. Pſal.72.b
Ecce ipſi peccatores in ſeculo obtinuerūt diui-
tias ⁊c. Et dixi. Ergo ſine cauſa iuſtificaui cor
meū ⁊c. Donec intrem ſanctuariū dei:⁊ intelligā
in nouiſſimis eoꝝ. ¶ Vel ſi vis dic ꝙ thobias iſte Aliter.
eſt deus:quē pro certo piſcis immanis.i.aliquis
malus diues in pſona pauperū ⁊ religioſorū de-
uorat:⁊ eū in mēbris ſuis fatigat ⁊ infeſtat. Sed
pro certo deus talē de fluuio ꝓſperitatis ad ſic-
citatē mortis extrahit:⁊ eū exenterat:⁊ proſter-
nit:⁊ ſup carbones inferni aſſat et cōburit:et de
vētre eius.i.de ſuis intrinſecis et abditis: medi-
cinas pauperū,ſcʒ diuitias quas diu abſconde-
rat,extrahit:et de his cecos,id eſt inopes qn̄q̄
illuminat:inquātū de auarorū ſubſtātijs ipſos
poſt mortē taliū cōſolat̄ ⁊ ditat:caneſq̄.i.ꝑpales
ſubſtātias:iſtorūq̄ officia ⁊ bn̄ficia que tenebat:
ſibi ⁊ angelo reſeruat.inquātum in perſona pau-
perum ſe nutriri predicat. Eſa. Refice laſſum:et Eſa.28.c
ecce hoc meū refrigeriū. Impios et tyrānos tol-
lit de medio:vt ſaltē poſt eorū mortē de eorū di-
uitijs iuſtos alat:et vt eorū bona que auare ag-
gregauerat,per plurimos diſtribuat et diſtin-
guat:vt patet ad literā de clericis tenētibꝰ plu-
ra beneficia:et auaris habentibus plures diui- D
tias:q̄ ſcilicet poſt mortē eorū plures ditant̄,et
beneficiant̄:et thobias et angelus,id eſt paupe-
res et iuſti,vel ipſe deus in perſona pauperum
multiplr̄ recreant̄. Igit̄ dicitur Sap. Quod iuſti Sapiē.10.d
tulerūt ſpolia impiorū. Et alibi dr̄. Quod reſer- Puer.13.d
uat̄ iuſto ſubſtantia peccatorū,Unde dr̄ de malo Joh.10.c

diuite. Qui cõfligens nudauit pauperes: domũ rapuit, et non edificauit eã: nec eſt ſatiatus venter eius. Educetur egrediens de vagina ſua: vadent et venient ſuper eũ horribiles: ⁊ deuorabit eũ ignis qui nõ ſuccendetur: et de eodem dr̃ ibidem, ꝙ diuitias quas deuorauit, euomet ⁊c.

¶ Capl'm viij. Textus.

Poſtꝙ vero cenauerũt: itroduxerũt iuuenẽ ad eã. Moralitatum Capi. vj.

Hic dicitur ꝙ cũ ſacra filia raguelis ſeptẽ viros habuiſſet: ⁊ eos diabolꝰ occidiſſet: thobias ipſaꝫ ducere timuit: tñ ad angeli ↄſiliũ ipſam duxit: nec eũ diabolꝰ nocuit ſeu leſit. Nã ad conſiliũ angeli iecur piſcis mortui ſup carbones poſuit: ⁊ odore fumi eius demones fugauit. Quẽ raphael accipiens in deſertũ ſuperioris egypti relegauit. tandẽ ṽo in timore dei vxorẽ inſtruẽs: ⁊ ad orõnẽ inuitãs cũ ipſa tribꝰ diebꝰ orõni vacauit: ⁊ ſic intrãs ad puellaꝫ, in dei benedictiõe ſine nocumẽto eã ſuſcepit. Sicut eñ angelꝰ ſibi dixerat: demoniũ ſolum ſuper illos ptãteꝫ habebat: qui ſicut equus ⁊ mulꝰ ſine timore dei cũ ſuis vxoribꝰ habitant: ⁊ qui in actu ↄiugali nihil ṗter delectationẽ amãt. ¶ Iſta exẽplariter ad lrãm pñt allegari cõtra libidinoſos: qui ſcꝫ ſicut bruta ſine dei timore ſolã delectationẽ q̃runt: qꝛ ꝓ certo tales ꝑ ſpm̃ fornicatiõis pereũt: inquantũ etiã cũ ꝓprijs vxoribus fornicationẽ cõmittũt. Iuſti ṽo cũ dei timore et bona intẽtione ⁊ orõne debẽt cõiugiũ celebrare: et ſic nõ habẽt demoniũ .i. ſpm̃ luxurie formidare: ⁊ potiſſime ſi piſcis mortui iecur .i. ſi xp̃i morientis mortẽ ſup carbones feruentis charitatis per ↄſiderationẽ voluerint adhibere. Dicat igitur bonꝰ cõiunx vxori ſue illud qđ iſte dixit hic. Filij ſctõꝝ ſumꝰ: ⁊ nõ poſſumꝰ ↄiungi ſicut gentes q̃ ignorãt deũ. ¶ Uel dic ꝙ vxor nr̃a eſt bñficiũ vl' eccleſia nobis data: qꝛ ꝓ certo q̃cunqꝫ iſti vxori brutaliter: et ſolũmodo ꝓpter lucrũ ⁊ delectationem ⁊ vtilitatẽ tpaleꝫ ↄiungitur: ⁊ eidẽ ꝑ ꝓmotiones ↄiugatur: neceſſe eſt ꝙ a diabolo ſpũaliter ⁊ tẽporaliter ꝑimatur. Ille ṽo q̃ taliter vxorẽ accipit: nõ vt p̄ſit, ſed vt ꝓſit: nõ vt libidini ⁊ voluptatibus vacet: ſed vt cũ timore diuino ⁊ orõni diuine laudi ſe applicet: a demõe nõ leditur ſed ſanꝰ et incolumis ſpũaliter reꝑitur: ⁊ cũ vxore hmõi, ꝓle bonoꝝ operũ iocũdatur: ⁊ diuitijs tpalibꝰ ⁊ ſpiritualibꝰ proſperatur. Ps. Uxor tua ſicut vitis abũdans in lateribus domus tue.

E

Moralitas.

Aliter.

Ps.127.a

F

¶ Ex eodẽ capl'o octauo

Textꝰ b. Et factũ eſt circa pullorũ cãtũ accerſiri iuſſit raguel. Morali. Ca. vij.

Hic habetur ꝙ raguel pater ſare: poſtꝙ thobias filiã ſuã in vxorẽ acceperat: ⁊ ad eã intrauerat, timuit ne forte ſibi ſicut alijs accidiſſet: hoc eſt, ne forte a demone ſuffocatꝰ fuiſſet: fecit de nocte i domo ſua foueã facere vt ip̃m poſſet terre cõmẽdare: ⁊ ſicut alios ſepelire diſpoſuerat: ſed ip̃m ſanũ reperiẽs, i laudes dei ꝓperat ⁊ exultat: ⁊ duas vaccas ⁊ quatuor arietes occidẽs, nuptias p̄parat ⁊ celebrat. thobias igitur angelũ ad gabellũ mittit q̃ pecuniã recuꝑat, ⁊ ip̃m ad nuptias adducit. Tãdẽ ṽo raguel medietatẽ bonoꝝ ſuoꝝ filie ſue tradidit: ⁊ ſic cũ magna ſubſtãtia thobias cõiugẽ ſecũ duxit. Qui p̄cedẽs felle piſcis oculos patris illuminauit: ⁊ cadẽte albugine q̃ſi mẽbrana oui, viſum recuperat: ⁊ vidẽs filiũ ſuũ, dominuꝫ benedixit. ¶ Iſta exponũt quidã allegorice. Dicunt eñ ꝙ raguel eſt populꝰ gentilis: cuiꝰ filiam id eſt ipſaꝫ gentilitatẽ ſeu gẽtiliũ cõmunitatem: thobias id eſt xp̃s in vxorẽ duxit: inquantũ ip̃aꝫ ad fidem cõuertens, de ea eccleſiã ſuam fecit: ſed reuera in principio ille raguel, ſcꝫ gentilis ppl's dubitauit: ⁊ timuit ne forte ille eſſet verꝰ maritꝰ: ⁊ ne forte mũdũ decipiẽdo fuiſſet a demone mortuus vel oppreſſus: quapropter ipſum ſepelire diſpoſuit: inquãtum in perſona tyrannoꝝ nomẽ chriſti ⁊ eius fidem opprimere et tollere feſtinauit: ſed finaliter cantu galloꝝ .i. doctrina predicatorũ inſtante: ipſum verum eccleſie maritũ, virum ſanctum et legitimum reperit et cognouit: ⁊ tunc nuptias vere ⁊ firme fidei ſtatuit ⁊ inducit: in quibus ꝓculdubio vaccas et arietes .i. martyres ⁊ cõfeſſores de populo ſuo preparat ⁊ exponit. Conſtat autẽ ꝙ de populo gentili conuerſo, multi in primitiua eccleſia more vaccarũ agrum dominicũ coluerũt: ⁊ tandẽ per martyriũ obierũt. Multi arietes et prelati ⁊ duces in eccleſia fuerũt qui mortẽ ꝓ domino ſubierũt. Tunc in nuptijs thobie ⁊ ſare .i. xp̃i ⁊ eccleſie de ſeipſis enceniũ p̄buerũt. Uñ Matth. Tauri mei ⁊ altilia mea occiſa ſunt: et oia parata ſunt: venite ad nuptias .i. ad fidem xp̃i. Gabelus ꝑ angelũ adducitur: qꝛ ſcilꝫ ad fidẽ xp̃i quotidie nouꝰ populus ꝑ predicatores angelicos aggregatur. Sara eñ .i. gẽtilitas: cũ magna ſubſtãtia thobie traditur: qꝛ etiã de gentibꝰ cũ diuitijs diuerſarũ ſcientiarũ ad fideꝫ veniens dño deſponſatur. Et finaliter tñ iſte thobias ſcꝫ xp̃s: patrem ſuũ cecum .i. populũ iudaicũ excecatũ, per fidem illuminat: inquantũ in fine tpis lumen ſue fidei ſeruat: quia tunc exultãdo clamabit ⁊ dicet. Ecce video thobiam filium meum: quando albugo infidelitatis de oculis eius ceciderit: ⁊ qñ ſe erraſſe fatebitur ⁊ cognoſcet: ⁊ qñ ſe media etate illuminatum aduertet, dicẽs illud Joã. Cum cecus eſſem, modo video. Albugo eñ proprie cecitatẽ populi iudaici ſignificat: q̃ ſe albũ ⁊ iuſtũ credit ⁊ eſtimat. Et iſta etiã cecitas et albugo quaſi mẽbrana oui eſſe dr̃: ꝓ eo ꝙ adhuc xp̃m tanqꝫ de ouo naſciturũ expectat: ſed tũc talis albugo de oculo ſue mẽtis cadet quãdo chriſtũ iã veniſſe cognoſcẽs, ſe erraſſe ꝑcipiet. Unde apl's. Uelamẽ ẽ poſitũ ſup cor eoꝝ. Cũ aũt auerſi fuerint, auferetur velamen. ¶ Hic potes ſubdere exemplariter: quomodo angelus eleemoſynam, orationem et ieiunium cõmendat: et quomodo ex hoc promeruit thobias ꝙ a deo temptaretur, et temptatus conſolaretur. Uide ca. xiij. Nihil videtur in alijs capitulis huius libri figurale.

¶ Moralitatum ſuper thobiam Finis.

Allegoria.

E

Mat.22

D

Joã.9.a

1.Cor.3.d

Tho.12.c

Moralitatũ liber decimuſoctauus ſuper Judith.

¶ Capl'z .j. Textus.

Arphaxat itaqꝫ rex medorũ ſubiugauerat multas gentes. Moralitatũ Capi. j.

Nabuchodonoſor rex Aſſyriorum cum cõtra Arphaxat regem medorum victoriam obtinuiſſet: eleuatum eſt cor eius in ſuperbiam: et omnem terram voluit ſuo imperio ſubiugare. Nam non ſuffecit ſibi regnum medorum acquiſi-

uiſſe:quinimo nuncios ſuos ad libanum/ciliciā/
ſyriā et damaſcū vſq; in hieruſalē miſit:vt tribu
ta ſibi ſoluerent:⁊ vt eum in regē reciperent per
nuncios imperauit.Et quia oēs vno animo con
tradixerūt ei:⁊ remiſerūt nūcios vacuos:et ſine
honore abierūt:indignatus ipſos per potentiā
opprimere et ſubiugare voluit.Ideo holofernē
principē militie cum exercitu infinito contra re=
gionē occidētis miſit:⁊ omnē terrā ſibi ſubiuga=
ri mādauit.Qui mādatis eius obtēperans mul=
tas ciuitates ⁊ terras confregit:multoſq; ipſum
voluntarie recipiētes in dn̄m/in deditionē rece=
pit.Terras que prius mandata nabuchodono=
ſor cōtempſerant/p violentiā eius imperio ſub=
Moralitas. iugauit. ¶Iſta poſſunt applicari cōtra ambitio
ſos et preſumptuoſos.Ille enim nabuchodono=
B ſor:qui interpretat̄ ſedens in anguſtia:preſum=
ptuoſos et ambitioſos ſignificat:qui per ſolici=
tudinem ſemper anguſtiant̄,vt ad ſtatū altiorē
Tren.1.a promoueant̄.Tren.Sedet in anguſtia dn̄a gen=
tium.i.ambitio cōtra arphaxat.i.facit aliquod
factum notabile:propter quod regnū medorū.i.
aliquā dignitatem obtinet ⁊ acquirit:nō ſufficit
ſibi ꝙ rex ſit aſſyriorū:⁊ ꝙ efficiat̄ rex medorū.i.
nō ſufficit ſibi dignitas quā ab antiquo habuit,
vel quā de nouo acquiſiuit:quinimo ad altiora
accendit:⁊ ad altas dignitates et officia ambire,
et ea vſurpare molitur.Quod potiſſime fit,quā=
do videt aliquod beneficiū vel dignitatem vaca
re:q: ſcilicet tunc magis ſolet ad dignitatē aſpi=
3.Reg.1.a rare.Adonias aūt filius agith eleuabat̄,dicens.
Ego regnabo.Quid igitur fit?pro certo iſti tūc
quādo vidēt electionē inſtare ſolent nūcios pro=
locutores ⁊ proſeuchas ſuos mittere:et nūc ad
vnum,nunc ad aliū diſcurrere:multa et magna
promittere:vt ad regnandū ſup ipſos,⁊ ad pre=
laturam vel officiū obtinendū ipſos valeāt incli
2.Reg.15.a nare:dicētes cum abſalone illud qd̄ dicit̄. Quis
me cōſtituat iudicē ſuper terrā,vt ad me veniāt
oēs:vt iuſte iudicem?Sed reuera iuſto dei iudi=
cio fit ꝙ omnes vno animo cōtradicūt ei:et nun=
cios prolocutores,et ſuos ſecretos repudiāt et
cōtemnunt:et ꝙ in die electionis vbi ſe eligi for=
ſan exiſtimabat:omnes electioni ipſius ſe oppo=
C nant,dicētes illud Luc.Nolumus hunc regnare
Luc.19.e ſuper nos.Quod vidēs ille ad holofernē princi=
pem militie.i.ad principum ⁊ laicorū potentiā ſe
cōuertit:totq; per eos tribulationes excitat cō
tra iſtos/ꝙ ciuitates et munitiones.i.tēporales
poſſeſſiones iſtorū impedit et ſubuertit:dicēs il=
Luc.19.a lud Luce.Illos autē qui noluerunt me regnare
ſuper ſe/adducite huc ⁊ interficite. Et ſic p vio=
lentiā ad cōſentiendū in eum ipſos cogit. Ita ꝙ
breuiter iſti cōpellunt̄ dicere illud qd̄ etiā iſti di=
xerūt.Deſinat obſecro ira tua cōtra nos. Sequi
tur.Ueni nobiſcū pacificus dn̄s:⁊ vtere ſeruitio
Aliter. noſtro ſicut placuerit tibi.¶Uel allega ꝙ nabu=
chodonoſor.i.diabolus:qui videns ſe ſuperaſſe
arphaxat cū exercitu.i.cum malorū multitudi=
ne:nō ſufficit ſibi/niſi in alios.i.per malos princi
pes et eorū officiales non ſibi ſubiectos.i.in bo=
nos ⁊ religioſos manumittat:qui primo nūcios
ſuos.i.tentationes leues ad eos mittēs/repul=
ſam patit̄:quia ſcʒ ſtatim hoies a principio obe=
dire vel ſubdi diabolo dedignant̄. Ideo ſepe fit
ꝙ principē militie ſue holofernē:qui interpretat̄
infirmans vitulū ſaginatū.i.peccatū luxurie:qd̄
inter alia vitia obtinet principatū : et qd̄ impin=
guatos/delicioſos vitulos/iuuenes et laſciuos
infirmat:cōtra ipſos dirigit:quo mediante mul=
tos ſuperat:paucos vero q̄ in auxilio ſancte mu
lieris vidue.i.beate virginis ipm̄ vincant/inue=
nit.Ubi em̄ aliꝗ nūcij.i.alia vitia deficiūt:holofer
nes.i.luxuria principat̄.Unde dicit̄,ꝙ cecidit ti=

mor holofernis ſuper omnes habitātes terram. D

¶Capitulū iij.Textus.

Tunc miſerunt legatos ſuos vniuerſa=
rum vrbium.Moralitatum Ca. ij.

Hic dicitur ꝙ cū ho
lofernes omnē terrā ſuo dominio
ſubiugaſſet:et quoſdā virtute ar=
morum/quoſdam voluntarie cum
hymnis et canticis obuiātes eiſdē:
in ditionem ſuam ſumpſiſſet : de vniuerſis vrbi=
bus viros fortes ſibi in auxiliatores accepit:
cum quorū adiutorio leuius ceteros ſuperauit.
¶Sic vero diabolus:qui quoſdā virtute armo= Moralitas.
rum.i.violentia tentationum ſuperat:quoſdam
vero volūtarie et quaſi ex induſtria peccantes:
de quibus dicit̄.Quaſi ex induſtria receſſerunt a Job.34.c
deo:ſibi ſubiugauit de omnibus vrbibus/et de
omnib⁹ ſtatibus quoſdā fortes auxiliatores.i.
quoſdā hereſiarchas vel aliorum peccatorū pa=
tronos ſibi aggregauit:quibus mediantibus de
alijs facilius victorizat.Iſti em̄ q̄ alios ad pec=
catum incitant/diaboli ſunt auxiliatores:quorū
opere vincit facilius peccatores.¶Hic habes ꝙ Eodē ca.d
nabuchodonoſor preceperat holoferni principi
militie ſue ꝙ omnes deos terre deſtrueret et de=
molireur:vt ipſe ſolus deus ab his nationibus
que per holofernē poſſent ſubijci diceretur. Sic
igitur factum eſt/ꝙ iudith ſancta mulier caput
holofernis amputauit : et ſic nabuchodonoſor E
potentiam et ſuperbiam eneruauit.¶Iſtud ap= Moralitas.
plica contra preſumptuoſos et inuidos qui ſo=
lum volunt dij/dn̄i excellentes et inclyti reputa=
ri:quapropter totis viribus laborant/ꝙ alij,id
eſt magni potētes famoſi eradicentur:vt ſolum
ipſi apparere inter homines videant̄. Sicut de
ſaturno legitur:ꝙ ericthonium filium ſuum occi
dit,et hoc quia vidit eum ſapientem:et timebat
fame ſue poſſe detrahi propter eum : cum ſolus
deus ab omnib⁹ vellet credi. ¶Iſta poſſunt ap=
plicari cōtra imperium romanorū:qui medians
te militia ſua deos terre,id eſt reges mūdi ſub=
uertebant:et nomen eorum de medio ſubmoue=
bant:regnaq; ipſorum et prouincias redimebāt:
et ſic cum effuſione ſanguinis totum mundū ſuo
imperio ſubiugabant:ſoliq; dij terre/imperato=
res et domini dici in toto orbe volebant:⁊ quod
abominabilius videbatur/leges et ſtatuta ſcri=
bebant:in quibus nō debere dici aut eſſe in orbe
regem preter ceſarem dicebant.Hiere. Ero deus Hiere.31.a
vniuerſis cognationibus iſrael ⁊c. Quod vtiq;
valde abſurdū extitit:vt reges in diuerſis mun=
di prouincijs ex cōſenſu populorū legitime fa=
ctos vel a deo inſtitutos/ſola autoritate et vio=
lētia ſubmouerēt:ipſoſq; regnis et dignitatibus
ſpoliarēt:ſibiq; totū applicaret:⁊ ſe ſolos reges F
in orbe vocari iuberent:totūq; mūdum a princi=
pio liberū tributis ⁊ ſeruitutibus ſubiugarent,
dicētes illud quod ſequitur infra.Sciat vniuer= Judith.5.b
ſa terra ꝙ Nabuchodonoſor eſt de⁹ terre:⁊ pre=
ter ipſum alius non eſt.Non eſt mirum igitur ſi
illud tam violentum ſtare nō potuit:et ſi ſancta
mulier iudith,id eſt ſancta prouidentia occulta
vel eccleſia/iſtius crudelis principis caput ⁊ po
tentiam amputauit.Dignum enim fuit/ꝙ qui ſo
lum dij terre dici volebant:propriū caput,id eſt
propriam imperatoriam dignitatem amitterent
qua gaudebant.Sicut et nunc patet:quia impe
rium ad tranſlationem aliam eſt tranſlatū:⁊ nul
lus alius habet imperij poteſtatem/vel principa
tum.Dignū enim eſt:ꝙ qui vſurpat aliena/iuſto
dei iudicio perdat ſua.Ideo iſti ciuitati poteſt

hodie dici illud qđ antiquit⁹ dictū eſt babyloni.
Eſa.47.b Audi derelicta, habitans in cōfiden ia: q̄ dicis in
corde tuo: ego ſum: ⁊ preter me nō eſt amplius.
Non ſedebo vidua: ⁊ ſterilitatē ignorabo. Et ſe-
Eodē.c.c quitur. Venient tibi ſterilitas ⁊ viduitas. ¶Hic
habes ꝙ cū oēs gn̄aliter ſe holoferni redderēt:
⁊ ſe potētie ei⁹ ſubijcerent: ⁊ ſe ⁊ vxores ⁊ filios,
ciuitates ⁊ bona ſua eius dominio ſubiugarēt: ſi-
bicꝫ ⁊ exercitui ſuo cum lāpadibus, tubis ⁊ tym
panis occurrerent. Dicitur tñ ꝙ iſta faciētes nō
B poterant ferocitatē ſui pectoris mitigare. Qua
Moralitas propter cito ignominioſe dicitur perijſſe. ¶Qđ
ſcꝫ contra tyrannos crudeles pōt allegari: quoꝝ
tanta eſt ſuperbia: ꝙ ſubditoꝝ obſequijs, bene-
ficijs, blādicijs deliniri nō poſſint: ſed ex hoc ad
deterius prouocātur: ⁊ ſepe ad crudelitatis ope
ra fortius inardeſcūt: quapropter ſepe fit, ꝙ iſti
in ſua potentia gloriātes, ⁊ deſolationibus ho-
minum nō parcentes, iuſto dei iudicio ſuccūbūt.
Aliter. ¶Vel dic ꝙ iſte eſt diabolus: quia pro certo qui
recipiunt ipſum: et ei conſentientes complau-
dēt fatui ſunt, ſi eius ferocitatem mitigare cre-
dunt: qꝛ reuera propter hoc ipſis nō parcet: ſed
contra ipſos in inferno fortius inardeſcit. Unde
Prouer.6.d in prouerbijs. zelus et furor non parcet in die
vindicte.

¶Capitu. iiij. Textus.

**Tunc audientes hec filij iſrael qui ha-
bitabāt terrā iuda. Moralita. Cap. iij.**

Audientes filij iſrael potentiā holofernis: timuerunt valde, ne forte hieruſalē caperet: templū deſtrueret: ſancta pollueret ciuitates eorum frangeret: vxores et filios captiuaret
D ⁊ ideo oēs ſe ſaccis operuerunt: ieiunijs et orationib⁹ ſe humiliauerūt: ⁊ ſacerdotes etiā operti cilicio ⁊ cinere, ſacrificia obtulerunt: ⁊ fortiter ad dn̄m clamauerunt: ⁊ occupauerūt oēs vertices montium, ⁊ muris circūdederūt vicos ſuos: ⁊ preparauerunt frumentum contra obſidionē pugne. Sacerdos vero ſummus heliachim noīe per ciuitates circūibat ad orandū ⁊ recurrēdū ad dominū: ⁊ oēs vniuerſaliter commonebat: precepit etiam anguſtas vias inter montes ꝑ quos iter poterat eſſe i hieruſalē cuſtodiri, ne pateret trāſi tus holoferni. Sic igitur finaliter factum eſt ꝙ holofernes diuino munere fuit victus: ⁊ hieruſalē de ſua crudeli potentia liberata. ¶Sic vero chariſſimi moraliter loquēdo videmus ꝙ nos filij iſrael. i. chriſtiani qui deū ꝑ fidē cognoſcim⁹, videm⁹ ⁊ audim⁹ ꝙ holofernes diabolus cū exercitu vitioꝝ ⁊ tentationū, infirmitatem hominum nō ceſſat ſubiugare: ⁊ ſua potentia oīa cōcutit ⁊ cōturbat: qꝛ ſicut dr̄ Job. Nō eſt poteſtas ſuꝑ ter
Job.41.d rā que cōparet̄ ei: quodcꝫ ꝯtra nos ꝑparat. Ideo vald debemus a facie eius timere: ⁊ illius malicias precauere: ⁊ hoc ne forte hieruſalem. i. animā per peccatū capiat: ⁊ templū deuotionis deſtruat: ſancta noſtra. i. ſanctam viā polluat, ciuitates, hoc eſt ciuiū vnitates, ac per hoc cōcordiā noſtram dirūpat: ⁊ vxorē ⁊ filios. i. charitatem ⁊ bona opera nobis tollat: ⁊ ideo ad obuiandū
A malicijs eius quilibet debet occurrere: verticem montiū. i. celſitudinē contēplatiōis occupare: ieiunijs ſe affligere: ſanctū cilicium. i. aſperitatem penitētie induere, ⁊ cinere mortis, ſcꝫ memoria ſe aſpergere: deo per bona oꝑa ſacrificare: ad deū per orationē clamare: ⁊ frumentū. i. eucharistie ſacramentū cōtra obſidionē. i. cōtra tētamenta diaboli preparare. Sacerdos etiam noſter. i. ſacer dux bonus ⁊ diſcretus: debet per circūſpectionē diſcurrere: ⁊ oēs potētias anime viſitare: ⁊ ꝙ anguſta loca ſenſuū corporaliū: per q̄ tn̄ iter pōt eſſe ad hieruſalē. i. ad animā capiēdā diſcrete cuſtodiāt: debent ſe ſollicite premunire: vt ſic holofernes. i. diabolus; q̄ bene dicit̄ holofernes
i. infirmans vitulū ſaginatū: ꝓ eo ꝙ leues carnales pingues ⁊ opulentos inficiat, poſſint machinationibus obuiare. Qui enim taliter cōtra ipm̄ ſe preparauerit: nunꝗ ſpūaliter ab eo vict⁹ erit.
Bene igitur dicit̄. Fili accedens ad ſeruitutē dei, Eccli.2.a
ſta in iuſtitia ⁊ timore ⁊ para aīam tuā ad tētatio- Aliter.
nē. ¶Vel ſi vis, dic ꝙ hieruſalē eſt eccl'ia: de qua
viri iſrael. i. viri eccleſiaſtici: valde debēt timere
ꝙ ab holoferne diabolo ꝑ vitia deſtruat̄: ⁊ ideo
eliachim ſacerdos. i. quilibet bonus prelatus dꝫ
diſcurrere: ⁊ fideles ad orandū ⁊ reſiſtendū peri-
culo: ⁊ artos paſſus ⁊ tranſit⁹, ꝑ quos habent in-
gredi hoſtes. i. ad vota religiōis, mādata legis, B
articulos fidei ſacramenta eccleſie que quidem
ſunt principales ingreſſus eccl'ie cuſtodiēdū: et
principaliter occupandum monere: necnō vt ad
muros regularis diſcipline reedificāde intēdere
velint, ⁊ orationi vacare: montes contēplationis
occupare: frumenta meritoꝝ ⁊ virtutum prepa 1.reg.7.a
rare: ipſos debet docere, dicens illud. Preparate corda veſtra domino ⁊c.

¶Capitulū v. Textus.

**Nunciatūcꝫ eſt holoferni principi mi-
litie aſſyrioꝝ. Moralitatū Cap. iiij.**

Achior pricеps filiorū amon, holoferni petēti de filijs iſrael q̄ ſe preparabāt cōtra eū defendere: quidnā eſſet incepit iterrogare. Qui dei iſrael mirabilia cepit predicare: et legē populi iſrael cōmendare: ⁊ inter alia dicere: ꝙ ſi de⁹ eoꝝ ipos iuuare decreuerit nunꝗ holofernes vel q̄cūcꝫ ali⁹ poſſit preualere. Indignatus holofernes ipm̄ ad filios iſrael duci fecit: ⁊ cū ipſis extūc eſſe voluit: ⁊ hoc cū capti eſſent filij iſrael quorū deum cōmendauerat: ipſe cū eis gladio aſſyrioꝝ verberaret: ⁊ ſic nullum aliū deū eſſe dn̄m terre ꝗ nabuchodonoſor experiret. Ducit̄ igit̄ achior i bethuliā:
C ſed occurrētibus baliſterijs de iſrael, ipſum ducere ad ciuitatē nō potuerūt: quapropter ipſum ad arborē ligantes ⁊ recedentes, ab exercitu dimiſerunt: quē tandē filij iſrael ſoluentes, ⁊ in ciuitatem ſuā ducentes: oīa que contigerāt, audierunt ⁊ poſt fletus ⁊ orationes ciuitate ſaluata
ipſum circūdederūt, ⁊ in ſuū conſortiū receperūt Moralitas.
ſicut ſcriptū eſt ⁊c. ¶Iſta poſſunt applicari ad quemlibet ſanctū pro chriſti noīe crucifixū ſicut ad Andreā ⁊ petrū. Achior em̄ iterpretat̄ frater meus montanus: ſignificans illos ſcꝫ qui fratres ꝑ charitatē fuerūt: ⁊ montani ꝑ mentis ſublimitatem, ⁊ contemplationem, vel per vite eminentiam dici poterāt. Cōſtat em̄ ꝙ iſti corā holoferne principe. i. corā nerone vel cōtra alios tyrānos potentiam dei iſrael, ſcꝫ chriſti p̄dicabāt, ⁊ fidē ipſi⁹ cōmendabant: factum eſt ꝙ ꝑ eum in bethuliā, que interpretat̄ dom⁹ parturiens dn̄m. i. paradiſum: qui nobis dn̄m parturiuit et miſit: morte intercedēte ſunt miſſi. hoc eſt per iſtos ad arborem ſcꝫ ad crucem fuerunt ligati in crucecꝫ morte dānati: ⁊ a cruce per filios iſrael, ideſt ꝑ angelos quātū ad animam ſunt ſoluti: in bethuliam. i. in paradiſum deducti: ⁊ a carne ſua, ideſt

a corpore circunciſi per mortem in ipſorū iſraeli
tarū.i.in ipſorum angelorū cōſortiū ſunt aſſum-
pti. Ipſe vero holofernes.i.tyrānū finaliter mor
Luc.19.a te turpiſſima ſunt conſumpti. Luce. Aſcendit in
arborem ſycomorum vt videret ieſum.

D **Capitulū vj. Textus.**

**Holofernes aūt altera die precepit exer
citibus ſuis. Moralitatum Ca. v.**

HOlofernes volēs
capere ciuitatē bethulie ⁊ alias
ciuitates: ⁊ filios iſrael ſubiuga-
re: primo ſtuduit fontes ⁊ aquas
eis auferre: ⁊ iō cōductū ꝑ quem
aqua fluebat in ciuitatē, ꝯfregit:
fontesq̄ q̄ circa ciuitatē erāt, cuſtodiri fecit: ⁊ ſic
populū ciuitatis horrēdo ſitis ardore confecit.
Judith. 1.c Vn̄ etiā ſicut infra dicit̄: ſanguinē pecorū ſuoꝝ bi
bere ꝓponebāt: ⁊ ad oleū ⁊ frumenta q̄ dn̄o deo
ſuo cōſecrata fuerāt, cōtra fas, ⁊ iuſticiā manus
ſuas volebāt extendere: q̄ tn̄ cōtingere nō debe-
Moralitas bāt. ¶ Sic vere dico, ꝙ holofernes diabolus, q̄ cō
tinue ciuitatē eccleſie vel aīe per tētationes ob-
ſidet: ⁊ ſumme ſtudet aquā gratie ⁊ deuotionis
ſubtrahere, ⁊ fontē lachrymarū ⁊ cōpunctionis,
necnō fontē mīe et cōpaſſiōis ſiccare. Quo facto,
ſtatim ſitis ⁊ ardor malorū deſiderioꝝ, ſcʒ auari
cie ⁊ carnalis cōcupiſcētie in illa ciuitate ꝯſurgit:
q̄ habitatores ei⁹ afficit ⁊ affligit: intantū ꝙ iam
oēs ad ſitiʒ auaritie tēperādā, ſanguinē pecoꝝ.i.
tpalē ſubſtātiā ſimpliciū vel ſubditorū ſuoꝝ bi-
būt: rapinis ⁊ exactionibus illā ſugūt: qđ potiſſi
me ptʒ de illis q̄ in mūdo habēt iuridicā poteſtatē:
qui ſcʒ ſanguinē alienū.i.vitā ⁊ ſubſtantiā tpalē
Nu.23.d e bibere delectant̄. Vn̄ in lib. Nume. Nō accubabit
leo donec rapuerit predā: ⁊ occiſorū ſanguinē bi
bat. Iſti etiā nō ſufficit ſanguinē pecoꝝ idest ſub
ditoꝝ ſuoꝝ bibere: quinimo ad oleū ⁊ frumētū
dn̄o ꝯſecratū.i.ad bona eccleſiaſtica dn̄o ꝯſecra-
ta atq̄ dedicata: manū mittere, ⁊ ipſa fraudulen
ter vel violenter ab ipſis eccleſiaſticis ſubtrahe
re vel auferre ſtudēt: ſicut ad literā patet de ma-
lis principibus, ⁊ malis iudicib⁹ ⁊ malis p̄latis ⁊
officialib⁹: de malis balliuis ⁊ lictorib⁹ ptʒ: q̄ oēs
ſanguinē ſubditoꝝ bibūt: ⁊ q̄n̄ poſſunt bona deo
⁊ eius ſeruitoribus dedicata: que ipſis non lʒ tā
Judith. u.c. gere, deuorāt ⁊ ꝯſumūt. Vn̄ ſequit̄ infra. Qui hoc
faciunt, certū eſt ꝙ in perditionē dabuntur.

Capitulū ix. Textus.

**Quib⁹ abſcedētibus iudith ingreſſa eſt
oratorium ſuum. Moralitatū Ca. vj.**

VOlēs iudith place
re principi holoferni, primo orōni ſe
dedit: cilicio ſe induit: ⁊ cinerem ſu-
per caput ſuum poſuit ⁊ oratoriū in
trauit. Tandē vero de loco ſurgēs, i quo corā dn̄o
ꝓſtrata iacuerat: veſtimēta viduitatis exuit cor-
pus ſuū lauit: myrrha optima ſe inunxit: crines
capitis ſui diſcriminauit: ⁊ iocūditatis veſtimen
F tis ſe veſtiuit: myrrham capiti ſuo impoſuit: ſan-
dalia pedib⁹ ſuis circūcinxit, aſſumpſitq̄ dextra
lia, inaures annulos ⁊ lilia: ⁊ ornamētis oīb⁹ ſe pa
rauit. Iſta igit̄ ſic ornata, a p̄ncipe ꝯcupiſcit̄: ⁊ in
tabernaculo ei⁹ introducit̄: ⁊ a cūctis ſeruis ipſi⁹
Moralitas. honorat̄. ¶ Si vis dic de iudith in bono, q̄ iterp̄ta
tur glorificās ꝙ ſignificat aīam chriſtianā: q̄ deū
glorificare tenet̄. Igit̄ ſi illa vult placere princi-
pi noſtro chriſto: dʒ intrare oratoriū ſecrete me-
ditatiōis: accipere ciliciū.i.aſperitatē penitentie
⁊ maceratiōis emittere ad deū vocē ⁊ gemitū orō
nis: tandē oʒ de terra.i.de terrenis ꝑ affectioneʒ
celeſtiū ſurgere: veſtimēta viduitatis.i.conuerſa
tionē pcti ſeu veterē hoiem exuere, ꝑ lachrymo-
ſaʒ cōpunctionē ſe lauare: ⁊ crines capitis.i.affe
ctus ⁊ cogitatus cordis ꝑ cōfeſſionē pectinare ⁊
expādere ⁊ diſcriminare: miro odore deuotionis
ſe vngere: veſtibus iocunditatis.i.conuerſatiōe
honeſta ſe induere: myrrham alte ⁊ eleuate con-
templatiōis capiti ſiue cordi ſuo debet imponere
ſandalia diuini timoris pedibus affectionū ſua-
rū cōponere: ⁊ dextralia bonorū operū ſuis bra-
chijs applicare. Debet etiā acipere inaures q̄ au-
res ornāt: virtutē patiētie, qua.ſ. patienter au-
diat: anulos qui faciliter voluunt̄.ſ. virtutē obe
diētie: lilia q̄ colorē candidū ſortiunt̄.ſ. candoreʒ
caſtitatis ⁊ cōtinētie. His igit̄ ſi aīa ſic ornata fue
rit: proculdubio principi militie noſtre chriſto
mirabiliter cōplacebit: ⁊ vſq̄ ad tabernaculum
eius.ſ. ad paradiſum veniet: ⁊ in eterne quietis B
cubiculū ſubintrabit. Pſ. Audi filia ⁊ vide ⁊ in- Pſ.44.c
clina aurē tuā ⁊c. Dicit̄ etiā chriſto de aīa beata.
Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato
circundata varietate. Ipſi vero aīe ſubdit̄ illud im
mediate poſitum. ¶ Vel ſi vis dic ꝙ holofernes Aliter
quē iudith volēs occidere taliter (vt p̄miſſum eſt)
ſe ornauit, eſt diabolus: quē ꝓ certo iudith id eſt
ſancta anima vel ſancta eccl'ia ſpūaliter vin-
cit ⁊ ſuperat, q̄n̄ p̄dictis ornamētis ⁊ virtutib⁹ ſe
ornat. ¶ Vel dic ꝙ iudith eſt beata virgo: q̄ ꝓ cer Aliter
to principē militie ſuperborū ſeu reproborum.ſ.
diabolū: q̄ populū iſraeliticū.i. populum fideliū
tentationibus oppugnat: aquā deuotiōis ipſius
ſubtrahit: ⁊ ciuitatē eccleſie capere et deſtruere
tentat: deſtruxit ⁊ ſuperauit: ⁊ potentiā ei⁹ ener
uauit: ⁊ dei pp'lm de ipſius manib⁹ liberauit: ipm
etiā nunc q̄tidie ſuperat: ⁊ deuotos ſuos ab ipſo
liberat ⁊ defendit. Vn̄ proprie dr̄: Una mulier he-
brea fecit cōfuſionē in domo Nabuchodonoſor. Judith. 14.d

Capitulū x. Textus.

**Factum eſt antē cū ceſſaſſet clamare ad
dominum. Moralitatum Capi. vij.**

CUm holofernes
princeps militie regis aſſyriorū
eſſet in obſidione bethulie: actū
eſt ꝙ quedā mulier iudith noie D
varijs apparata ornatib⁹ ſe ſuo
cōſpectui p̄ſentauit. Qui ſtatim
ſpecie ⁊ pulchritudine ei⁹ rapt⁹
in cōcupiſcentiā carnis exarſit: ⁊ ipſius ꝯcubitū
exq̄ſiuit. Ille igit̄ multo vino inebriat⁹ ⁊ ſopit⁹
cubiculū intrat: ſʒ mulier illa vidēs ipm ebriū et
ſopitū, euaginato ipſius holofernis gladio, ca-
put eius amputauit: ⁊ ipm ancille ſue tradidit: ⁊
euoluto corpore conopeū eius abſtulit ⁊ receſſit.
Mane autem facto, cū cubilari⁹ ipſius ipm in ſo
lo mortuū reperiſſet, ⁊ caput a corpore videret
abeſſe: incepit dicere ⁊ clamare. Ecce holofernes
inquit iacet in terra: ⁊ caput eius non eſt in eo.
Quo audito, exercitus dilabit̄: ⁊ ꝓijciētes arma,
relictis copijs fugere cōpellunt̄. Hoſtes vero ſui a
ciuitate exeūtes, ⁊ ipos viril̄r ꝑſequentes: tēto-
ria ⁊ ſupellectilia oīa depdant̄: ⁊ de diuitijs fugi
tini holofernis exercit⁹ vniuerſaliter locupletā
tur ⁊ cū feſtis ⁊ ꝯuiuijs iocūdant̄. ¶ Holofernes Moralitas
iſte pōt ſignificare mūdi ⁊ eccleſie p̄ncipes ⁊ recto
res in glia exercit⁹ ⁊ ſubditoꝝ multitudine glo-
riātes: iſta aūt iudith pōt malā ⁊ ornatā mulierē
vel etiā pctm̄ luxurie deſignare. Qr̄ ꝓculdubio
iſta eſt veritas, ꝙ principes noſtre militie chriſtia
ne tā ſeculares q̄ eccleſiaſtici, multo vino ⁊ pota

delitijſq; et vitijs hodie inebriati: per ſomnolen-
B tiā, negligētiā malarūq; mulierū pulchritudinē
decepti ⁊ allecti, carnis cōcubit⁹ apphendūt: ita
ꝙ habere ſecū in ſuis cubiculis hmōi mulieres
delectātur. Ideo iſte ſunt q̄ caput. i. capitale ſuū
⁊ tpalem eius ſubſtantiam tollunt: ⁊ ipſos ꝓſtra
tos et pauperes in ſuo ſanguine. i. in luxuria vo
luptatis diffamatos deſerunt ⁊ recedunt: caput
ſuum. i. capitale ⁊ diuitias ſecum tollūt. Nō cu-
rāt enī mulieres de luxurioſo, poſtq̄ caput ſuū
habere poſſunt: quia ſtatim poſtq̄ diuitias ſuas
exhauſerunt, de ipſis amplius non curātes rece
Judic.16.a dunt. Unde Illud Judic. Raſis crinibus Sanſo
nis, cepit Dalila eum abijcere. Sic igit̃ fit ꝙ prin
cipe vel prelato carnaliter per luxuriā mortuo
vel oppreſſo: exercitus eius, ideſt ſubditorū po-
pulus per diuerſa vitia dilabit̃: ⁊ ꝓpter defectū
correctionis virtutum ⁊ morum vnitas diſſipa-
tur. Facile eſt enim ꝙ ſubditi deuient ⁊ corā ho-
ſtibus ſuis. i. demonibus et tentationibus ſuccū
bant, vnitatē ⁊ charitatē amittāt: quando princi
pem, prelatum vel ſuperiorem a mulieribus ca-
ptū, et per luxuriam infamē ⁊ ſpiritualiter eſſe
Zach.14.a mortuum vident. Unde dicit̃. Percute paſtorem:
⁊ diſpergent̃ oues gregis. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ iſta
Aliter. deceptrix mulier malos principū conſiliarios et
adulatores deſignat: qui cum ſpecie amicitie
ipſis magnatibus adulantur: et tanta ſciunt di-
cere et facere, ꝙ vſq; ad cubiculum. i. vſq; ad ſe-
creta conſilia admittuntur. Ubi cum ſe introdu
ctos viderint, ⁊ eos in amore ſuo bene raptos cō
gnouerint: eos ebrios ⁊ dormientes. i. ignaros et
negligentes inuenerint ſtatim ad auferendū eis
B caput, ideſt debitā intentionem ⁊ conſcientiam
conuertuntur, inquantum ſcilicet ipſorum malo
conſilio mediante, et eorum adulatione falſa ſuf
fragante: vie et conſilia reperiuntur: quibus
iſti principes et domini ad exactiōes et rapinas
contra deum et iuſtitiā concitantur, inquantū ca
pite conſciētie perdito, in ſanguine crudelitatis
volutantur: et in terra terrenorum amore iacēt
totaliter et verſantur: et inde fit ꝙ exercitus ſub
ditorum dilabitur et grauatur. Unde de talibus
malis conſiliarijs et adulatoribus poteſt dici il-
lud quod de Iſboſeth dicitur. Quod duo latro-
2.reg.4.d. nes ingreſſi inuenerunt regem dormientem ſup
lectum in conclaui: ⁊ eum interficientes, ſublato
capite abierūt. Duo enim latrones, ſunt duo ge
nera perſonarum, ſcilicet mali conſiliarij ſeu de-
tractores et adulatores: qui pro eo latrones di-
cuntur: q: principib⁹ caput et cōſcientiam, alijs
vero famam et temporalem ſubſtantiam furant̃.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ iſta mulier ſignificat falſos amicos:
qui omnino ſtudent diuitum amicitias et fami-
liaritates contrahere: ad hoc vt poſſint capita,
ideſt capitale et diuitias eorum ſubtrahere: ⁊ lu
crum temporale inde recipere et acquirere. Qđ
cum fecerint, et ipſos pauperes mortuos ⁊ de-
preſſos viderint, ſtatim ſolent eos dimittere, et
de ipſis amplius non curare. Sufficit enim eis,
C quod poſſint caput talium ſecum ferre. Unde il-
Eccli.13.a lud Eccleſia. Si nihil habueris derelinquet te:
Aliter. ſi habueris aliquid tecum, conuiuet. ¶ Uel dic
quod iſta mulier ſignificat auariciam, ſymo-
niam ſeu carnalem affectionem: que reuera mul-
tis modernis principibus taliter hodie intiman
tur: ⁊ multos taliter infatuat, quod caput recte
intentionis et debite conſcientie ipſis ſubtrahūt
vel furantur. Quod patet de multis, qui tantum
in ꝓprio ſanguine volutati, ideſt in proprio amo
re conſanguineorum ſuorum implicati ſunt ꝙ iā
in terra. i. in terrenorum amore iacere, ⁊ de celeſtib⁹
nihil curare penitus comprobant̃. Et hoc eſt qđ
hic dicit̃. Ecce Holofernes iacet in terra: ⁊ caput
eius non eſt in eo. Ideo reprehendunt̃ tales in li-
bro Joſue: cui in pſona prelati dicit̃. Surge: cur
iaces pron⁹ in terra? ¶ Moralizationem allego- Joſue.7.b
ricam ⁊ etiam myſticam quam ponunt doctores Allegoria.
⁊ gloſſe: ſcʒ ꝙ per Judith itelligatur eccleſia: per
Nabuchodonoſor diabolus: p holofernem anti-
chriſtus intelligatur: omitto cauſa breuitatis.
Diabolus enim principem exercitus reproborū,
ſcilicet antichriſtum mittet: cui ſe mundus par-
tim ſpōte, partim coacte ſubijciet: quē tn̄ ſancta
mulier eccleſia in fide perſeuerando finaliter vin
cet. Unde dicitur. Hec eſt enim victoria que vin-
cit mundum, fides noſtra. Joh.5.a

¶ Moralitatū libri Judith Finis. D

Moralitatum Liber Decimusnonus ſuper libro Heſter.

¶ Capitulum j. Textus.

In diebus Aſſueri qui regnauit ab india vſq; Ethiopiam. Moralitatum

Capitulum j.

Aſſuerus aſſy-
riorū rex, qui regnabat ab
india vſq; in ethiopiam ſup
centū ⁊ viginti ſeptē ꝓuin-
cias: anno tertio regni ſui
fecit grande conuiuiū prin
cipib⁹ ⁊ pueris ſuis fortiſſi
mis perſarū ⁊ medorū incly
tis prefectis ꝓuinciarū lon
go tpe: ⁊ hoc in illa domo mirabili: de qua legit̃
in hiſtoria Alexādri: qđ colūne erāt argentee: te-
ctū ſicut firmamentū gēmis lucentib⁹, inſtar ſtel
larū ⁊ ſignorū diſtinctum: ſeptem aūt diebus fie-
bat preparatio: poſtea autem preparatū eſt con
uiuiū in veſtibulo horti nemoris, qđ regio cultu
⁊ manu erat conſitū: erant aūt ex vtraq; pte tēto-
ria mira contexta varietate: et in pauimento le-
cti aurei (vt dicit Comeſtor) vineā habebat mira-
bilē: hort⁹ eius. i. vites erant argentee: palmites E
aurei: botri diuerſarū gēmarū varietate diſtincti:
populū aūt vniuerſum qui inuēt⁹ eſt in ſuſis, ad
cōuiuiū inuitauit. ¶ Aſſuerus iſte q̄ interpretat̃
beatitudo, atriū vel oſtiū: ſignificat xp̄m: qui eſt Moralitas
rex magn⁹ ſup oēs deos: ⁊ q̄ eſt btitudo ad glori
ficādū: atriū ad recipiendū: oſtiū ad nos in para
diſum introducēdum. Unde. Ecce ego ſum oſtiū.
Ille igit̃ tertio anno regni ſui. i. tertio tpe mūdi Joh.10.b
ſ. in tpe gratie: cūctis ſuis fidelibus in horto re-
gio eccleſie ſctē mr̄is mirabile ꝯuiuiū ꝑparauit:
in quo ſcʒ corpus ꝓpriū comedendū dedit: et in
quo ſanguinē ſuū loco vini effudit. Unde Luce.
Homo q̄dā fecit cenā magnā, ⁊ cōuocauit mul-
tos. Conuiuiū aūt dicit̃ a con ⁊ vino viuis: q: ibi Luc.14.b
ſimul viuit̃: ⁊ ſic ꝓprie fidem eccl'ie deſignat: vbi ⁊
in qua diuerſe natiōes ⁊ ppl'i viuere cōprobant̃.
Et q: nobilitatē conuiuiū fecit hoſpitis ſeu domi
cōditio, loci diſpoſitio, ciborū appoſitio, ꝯuiuarū
ordinatio: igit̃ ſi de rege querit̃: dico ꝙ ille Aſſue
rus eſt xp̄s ⁊c. Sed ſupra ſi q̄rit̃ de loco: dico ꝙ
illud cōuiuiū fit in domo ⁊ in horto. i. in eccleſia:
que dicit̃ dom⁹ rōne ſecuritatis: dicit̃ hortus ra E
tione fructuoſe amenitatis. Dicit̃ dom⁹, vbi co-
lumne argentee, i deſt predicatores eloquentes
⁊ argentei debent eſſe: tectū vero ſuperius. i. pre
latorū ſuperiorū ſtatus quaſi firmamentū p ꝯſtā
tiam debet eminere: ⁊ in eis debet ſtellarum et ſi-

Gen.i.b gnorũ.i.virtutũ copia ſplẽdere.Vñ.Stellas po
ſuit in firmamento celi. Hortꝰ etiã ille vineã ſa-
cre ſcripture cõtinet:que vites argenteas ꝑ elo-
quentiã/palmites aureos ꝑ ſapiẽtiã/vuas de la
pidibꝰ p̄cioſis ꝑ virtutẽ ⁊ documentorũ oim lu-
culentiã poſſidet.Habet ẽt iuxta ortũ iſtũ veſti-
bulũ religionis:qđ ex omni parte habet tẽto-
ria.i.ꝑſonas ad deũ ꝑ affectionẽ extẽſas :q̄ ſcilʒ
mire fuerũt ſanctitatis et pulchritudinis ⁊ ho-
Cañ.4.d neſtatis.Habet etiã lectos aureos charitatis:⁊
panimentum ſpacioſiſſime humilitatis.Unde in
Cañ.Hortus concluſus ⁊c. Itẽ ſi querit/q̄ fue-
rũt cõuiue.Dico generaliter ꝙ oẽs principes et
p̄fecti.i.oẽs boni ſuꝑiores prelati:oẽs pueri re-
gis,fortiſſimi.i.viri ſimplices ⁊ innocentes ⁊ mũ
di ⁊ contra vitia fortes et robuſti:⁊ vt breuiter
Lu.14.d concludat:oẽs ppl̄i qui ſunt in inſulis.i.oẽs qui
Eodẽ ca.b ſunt in mũdo ad fidei cõuiuiũ inuitati:alijs atq̄
alijs vna omnibꝰ dicitur. Omnia parata ſunt/
venite ad nuptias:dicit dñs. ¶Hic dicit ꝙ cibi
in vaſis alijs atq̄ alijs inferebant:⁊ poculis au
reis bibebat in cõuiuio aſſueri:eratq̄ vinũ abũ
dantiſſimũ : qđ etiam regali magnificentia erat
Moralitas. dignũ:ſic tñ fiebat/ꝙ nullꝰ erat qui nolentes ad
bibendũ cogeret:et ſic ordinatũ erat a rege/qđ
E vnuſquiſq̄ ſumeret qđ placeret.¶Sic vere dico
ꝙ vinũ ſacre doctrine et ſermo ſancte fidei abũ
dãter in eccleſie cõuiuio ꝓpinat:⁊ cibi ſpiritua-
les.ſ.bona exẽpla ⁊ documẽta vaſis alijs.i.per-
ſonis.ſ.per perſonas virtutibꝰ ⁊ meritis diffe-
rentes:quaſdã ſcʒ bonas ⁊ ſanctas:quaſdã ꝟo
fictas ⁊ hypocritas miniſtrant. In illo eñ cõui-
ii.ad Tim. uio ſunt vaſa alia et alia:qꝛ ſicut dicit Apl̄s. In
ii.c domo magna nõ ſolũ ſunt vaſa aurea et argen-
tea/ſed etiam lignea et fictilia Et tamẽ in oĩbus
vaſis miniſtrant ſacramẽtorũ cibi:q̄ ſcʒ per bo-
nos et malos eccleſie miniſtros miniſtrant:⁊ fi-
Phil.i.c des p̄dicat/et bona plurima efficiunt.Vñ Apl̄s.
Quid enim dum omnimodo ſiue ꝑ occaſionẽ,ſi-
ue per veritatem chriſtus annuncietur:⁊ in hoc
gaudeo. Itẽ ſi querit qualis fuerit in comeden-
do modus ⁊ regula.Reſpõdet,ꝙ in illo fidei ec-
cleſiaſtice cõuiuio nullꝰ eſt q̄ nolẽtes ad bibẽdũ
cogat:ſed q̄libet accipit qđ delectat:qꝛ ſcʒ nullꝰ
eſt q̄ vinũ fidei bibere cõpellat:vel q̄ ad fidẽ ve-
nire cogat:ſed vnuſquiſq̄ pro libito volũtatis
ſue ad ſacramẽta fidei admittit ⁊ leuatur. Non
vult enim ſeruos habere dominꝰ,ſed liberos:nõ
Mat.7.a coactos,ſed volũtarios:qꝛ vinũ fidei nõ dat niſi
voltẽti:dat tñ ꝓ libito cuicũq̄ petẽti:cũ dr.Oĩs
b eñ q̄ petit,accipit.Quãtũ enim vult de illo põt
Mat.14.c accipere:qꝛ ſcʒ quantum placet homini,tantum
Ioh.7.f poteſt a deo de fide/de moribꝰ/de gratia ⁊ ꝟtuti-
Aliter. bus impetrare.Unde dicit/ꝙ chriſti cõuiue co-
mederũt de piſcibꝰ quãtũ volebãt. Unde. Qui
ſitit/veniat ad me ⁊ bibat ⁊c.¶Vel ſi vis/applica
omnia iſta ad conuiuiũ paradiſi:quod in domo
ſecuritatis ⁊ in horto amenitatis,⁊ qđ ab aſſue
ro.i.a deo,qui eſt oĩm beatitudo parabitur:⁊ in
quo vinũ eterne cõſolationis,et ebrietas torrẽ-
tis perpetue voluptatis cuilibet ꝓ libito cõce-
detur:ibi erũt lecti aurei.i.quies ⁊ trãquillitas
i.cor.15.f incõcuſſa:ibi erunt vaſa aurea alia ⁊ alia.i.ſan-
Aliter. ctorũ differẽtia ſm̄ ſua merita ſubdiſtincta. Vñ
dicit Apoſtolus.Stella differt a ſtella in clarita
te.¶Vel ſi vis dic/ꝙ vaſa iſta alia ⁊ alia ſunt p̄-
dicatores:vinũ vero celeſtẽ doctrinã ſignificat
que ſcʒ nullus debet compelli audire:quia ſcilʒ
predicator nõ debet auditoribus importunus
eſſe:nec plus q̄ placeat offerre:quia aľs poſſet
Eodẽ ca.b faciliter diſplicere.¶Cum rex aſſuerus ſuum ſo
lẽne conuiuiũ iam ſeptem diebus continuis ce-
lebraſſet: contigit qđ vino calefactus,reginam
vaſthi que in palatio regis fecerat magnuʒ cõ-

uiuium feminarũ mandauit ꝙ ad ſe veniret :vt
impoſito diademate ſuper caput eiꝰ,pulchritudi
nẽ ipſius vniuerſis populis q̄ in cõuiuio interfue
rant,demõſtraret.Erat eñ ſicut hic dicit,pulchra
valde.Vaſthi vero vocata ad regẽ,venire cõtem
pſit:propter qđ qꝛ regẽ offenderat,⁊ qꝛ ceteris
mulieribꝰ de ꝯtẽnẽdis maritis malũ exemplũ de
derat:de ꝯſilio mamucha,qui erat vnus,de ſeptẽ
ducibus,qui faciẽ regis videbãt:fuit regno de- A
poſita ⁊ priuata.Heſter loco ipſius ſubſtituta:
facta eſt etiaʒ lex,ne de cetero mulieres maritos
contemnere preſumant:⁊ vt viri vxores preemi-
neant,⁊ in ſuis domibus principales exiſtant et
maiores.¶Iſta pñt exponi myſtice ⁊ allegori- Allegoria.
ce.Per Aſſuerum intelligitur chriſtus rex regũ:
qui ſcilicet Vaſthi reginam.i.animaʒ chriſtianam
ſibi per fidem deſponſauit:⁊ regni paradiſi re-
ginam beatitudiniſq̄ capacem effecit. Igit cum
iſta ſit pulchra valde in naturalibus:cõſtat ꝙ rex
ille chriſtus,vino charitatis calefactus, ipſam
continue ad ſe vocat ⁊ inuitat:vt ſcʒ diadema re
gni.ſ.gratiam ⁊ gloriaʒ ſuper caput eius ponat:
⁊ eius naturalem ⁊ moralẽ pulchritudinem cõui
uis ſuis ideſt angelis in paradiſo oſtendat:dicẽs
illud Canti.Veni dilecta mea de libano,veni coro Cañ.7.d
naberis.Et illud: Veni electa mea:ponam te in
thronum meum.Sed procul dubio ſepe fit,ꝙ iſta
in palatio eminentiarũ temporalium conſtituta,
⁊ in conuiuio corporalium occupata,vocationẽ
regis deſpicit:⁊ ad eum venire per penitentiam
contemnit:ſed in exterioribus reſidens,viri im-
perium vilipendit:⁊ ideo pro certo chriſtus indi
gnatus grauiter ipſam punit,⁊ de regno para-
diſi quod obtinuiſſet ſi vellet,detrahit ⁊ deponit:
dicens illud Prouerb.Vocaui ⁊ renuiſtis:expan Pro.i.c
di manꝰ meas,⁊ nõ fuit qui reſpiceret.Ego aũt
in interitu veſtro ridebo.Aliam vero ſanctam et B
humilem ſibi querit:quam ad gloriam eligit ⁊
extollit.¶Vel dic moraliter ꝙ vir ille eſt intelle- Moralitas
ctꝰ vel ſuperior portio ratiõis:vxor ſua eſt volũ
tas:que pro certo temporalibus oblectata con-
uiuijs ideſt honoribus ⁊ delicijs,virum contẽne
re videtur:nec eius monitis ſalubribus obedit
ſed circa conuiuia feminarũ.i.circa malos actus
⁊ delicias vacat ſolertius.Quo viſo vir eius de-
bet eam de gradu libertatis per penitentiam de
ponere:⁊ proteruiam ſuam atrocius caſtigare:⁊
virum debere dominari vxori,ſpiritum carni,ra-
tionem voluntati,debet oſtendere:dicens illud
Apoſtoli.Mulieri docere nõ permitto:nec domi- ii.Tim.a
nari in virum:ſed eſſe in ſilentio.¶Vel dic ꝙ rex Aliter.
iſte ſignificat de numero omniũ p̄latũ ſuperiorẽ:
regina iſta deſignat curatum vel p̄latũ inferiorẽ:
vel etiã quencunq̄ malũ iudicẽ principẽ vel re-
ctorẽ:qꝛ ſicut videmꝰ quotidie,vaſti.i.mali principes
⁊ prelati,molles,feminei ⁊ imperfecti:q̄ tñ
ſunt per rapinas ⁊ vaſtationes ſubditorum pro
prie vaſti dicti:in conuiuijs ⁊ circa feminas ad li
teram occupati:ad illũ qui ipſos in tali ſtatu po
ſuit,id ẽ ad aſſuerũ regẽ chriſtum,ꝑ bona opera
venire cõtẽnũt:ſed in ꝓprio palatio.ſ.in eccleſia
vel dignitatis ſtatu laſciuiunt vel excedũt:⁊ ſic
etiã ꝯtemnendi viros ſuos ſcʒ ſuperiores ⁊ p̄la-
tus,alijs inferioribus exemplum ſunt:quapro-
pter pro certo ſepe fit,ꝙ iſte rex aſſuerus chri-
ſtus,iſtos de regnis,officijs ⁊ dignitatibus per
mortem vel per infortunium deponit:⁊ loco eo- C
ruʒ alios ſubſtituit ⁊ reponit.Occulta enim pro-
uidentia dei iniquos ſuperiores ſibi cõtrarios
⁊ rebelles,⁊ maxime quando videt eos effemina
tos ⁊ molles ſolet deponere:⁊ locũ ſuũ alijs me-
lioribus ſubrogare.Unde Iob.Perdidit multos
⁊c.¶Vel dic ꝙ iſte eſt papa vel ſuperior p̄latus, Iob.34.c
vel princeps:q̄ in palatio ſuo.ſ.in aliquo eccleſie Aliter

vel curie ſue gradu/officio vel beneficio/videt
dominari aliquam malā ⁊ ſuperbam reginam.i.
aliquā mulierē ⁊ degenerā perſonam/circa conui-
uia ⁊ feminas occupatam : ⁊ nihilominus ſibi et
mādatis canonicis cōtumacem ⁊ rebellē:ipſum
pro certo debet deponere/⁊ aliam bonam perſo
nam loco eius ſubrogare:diademate iuriſditio-
nis caput ipſius inſignire dicēs illud Mat. Au-
feretur a vobis regnū ⁊c. Facto tm̄ et verbo de-
bent doceri non cōtēnere ſuperiores:et ſeipſos
etiā cognoſcere debere eſſe ſubditos ⁊ minores.
Mat.21.d Unde Apoſtolus. Mulieres viris ſubdite ſint.
Ephe.5.e ¶Uel dic allegorice/ſicut cōiter exponunt do-
Allegoria. ctores/ꝙ prima regis dn̄i chriſti ⁊ dei vxor fuit
ſynagoga iudeorum:que ſcʒ vaſti que interpre-
tatur finis ſignatus:proprie dicit̄/pro eo qḋ iſta
certo ⁊ ſignato fine terminari debeat. Igit̄ iſta
eſt veritas/qḋ qn̄ rex noſter chriſtus fidelibus
ſuis magnum conuiuiū fecit:et vtiqʒ fuit qn̄ per
ſonaliter veniēs ſeipſum ſacramēto altaris ad
D comedendū dedit:tunc pculdubio vxor ſua ſy-
nagoga/que ſcilʒ palatio regio.ſ.in ſcripturis/
vel in hieruſalē ⁊ iudea cōuiuiū feminis et ſan-
ctis animabus hactenus fecerat:ipſaſqʒ pabu-
lo fidei ⁊ doctrine pauerat:a rege a chriſto vo-
cata ⁊ ad fidem inuitata venire renuit:⁊ mariti
ſui chriſti amplexus fugiens/⁊ vitā ipſius vili-
pendens/in proterua rebellione et infidelitate
permanſit. Cū em̄ ipſa propter diuinas reuela-
tiones patrum et prophetarum ſcripturas ⁊ ſa
tiſfactiōes eſſet pulcherrima:voluit rex chriſt⁹
ipſam primitus ad conuiuiū fidei vocare:⁊ dia-
demate.i.religionis cultu inſignire : ⁊ pulchri-
tudinē virtutū ſuarū in exemplū fidelium con-
uerſorū voluit omnib⁹ demonſtrare:volens ſcʒ
Pſ.44.c ꝙ ipleret illud Pſ. Aſtitit regina a dextris tuis
in veſtitu deaurato circundata varietate. Sed
pro certo vocationem chriſti ⁊ apoſtolorum cō-
temnens/ad cōuiuium noluit venire:nec regis
iuſſionibus obedire. Ideo de cōſilio ſeptem du
cum.i.de cōſenſu omnium apoſtolorū predica-
torū:iſta deponēda ⁊ relinquenda condemnat̄.
⁊ alia ſubſtituenda.ſ.eccleſia de gentibus loco
ipſius iudicatur. Quod vtiqʒ tunc factum eſt/
qn̄ relicta iudea/apl'i ad gentiles ſe tranſtule-
runt:et eccleſiam ex gētilibus/ſicut nouā puel-
lam heſter/regi chriſto queſierūt:⁊ ſynagoga de
poſita/regio honore propter ſuam infidelitatē
priuata/diadema regis heſter/que interpretat̄
abſcōdita.i.ipſi gentilitati conuerſe/que diu in
Act.13.g peccatis abſcōdita fuerat/contulerūt. Iſta aūt
ſynagoge repudiatio/⁊ gentilium electio/tunc
E eſt perfecta et ſententiata ſuper hoc per vltimū
ſapientum/ſcʒ Paulū minimū apoſtolorū ꝓmul
gata/qn̄ ipſe iudeis intulit iſta verba : qꝛ indi-
gnos vos iudicaſtis ecce cōuertimur ad gētes.

¶ Capitulū ij. Textus.

**His itaqʒ geſtis/poſtq̄ regis aſſueri i-
dignatio deferbuerat. Mora. Cap. ij.**

Hic dicit ꝙ repu
diata vaſti/multe pulcherri-
me ⁊ ſpecioſe puelle de cūctis
ptib⁹ regni q̄runt̄:⁊ oib⁹ ipſis
de his q̄ ad mūdū.i.ad cultū
muliebrē ⁊ ad ornatū eaꝝ pti
nebant/copioſiſſime ꝓuidet̄.
Queſite ḡ ad Eugeniū eunuchū/q̄ cuſtos erat
regaliū feminarū i cuſtodiā adducunt̄:⁊/q̄cūqʒ
ip̄arū regi placeret amplius/loco Uaſti regina
efficeret̄. Inter ceteras aūt adducta eſt heſter
neptis Mardochei/de gn̄e iudeoꝝ:quā idē mar
docheus/in filiā adoptauerat ⁊ nutrierat : que
formoſa valde/in oculis oim̄ gratioſa ⁊ glorio-
ſa ⁊ amabilis apparebat. Eunuch⁹ etiā cuſtos
ei⁹/ipſam ſumme dilexit:⁊ ſeptē puellas formo-
ſiſſimas ſibi tradidit ancillas : ⁊ ornat⁹ ei⁹ ꝓ ce
teris feſtinauit. Igit̄ cū puelle ſucceſſiue ꝑ ordi
nē ad regis cubiculū ducerent̄:factū ē ꝙ heſter
ſuo ordine duceret̄:q̄ ip̄aʒ ſup oēs alias diligēs F
in reginā ſibi elegit:⁊ ipſam diademate corona
uit:⁊ ſibi ꝓ Uaſti in coniugē copulauit:nuptias
⁊ cōuiuium magnū ꝑparauit. Mardocheus aūt
auuncul⁹ ei⁹ de tribu gemini curā illius habe-
bat:⁊ ſuper ſalute ⁊ honore ipſius attētius vi-
gilabat:qui.ſ.ſibi preceperat/ꝙ pplm ſuū nemi-
ni diceret:⁊ ꝙ genus ſuū nemini reuelaret. Una
igitur inter multas vocata fuit ⁊ electa:⁊ repu-
diata vaſti/ad imperium ſublimata. ¶Sic vere Moralitas.
dico ꝙ cum multe ⁊ infinite puelle.ſ.multe chri-
ſtiane aie de vniuerſis mundi partib⁹ quotidie
regi chriſto querant̄:⁊ ſub manu ⁊ cuſtodia re-
galiū feminarum id eſt ſub cuſtodia prelatorū
in domo eccleſie per fidem conſtituantur:⁊ vni-
cuiqʒ de his que ad ornatū ſpūalē pertinent.ſ.
de documentis ⁊ ſciētijs prouideat̄:ſic tamen ſe
pe fit/ꝙ inter multas eligitur vna ſola que regi
placet:⁊ que ad regnū glorie debet ſublimari/⁊
diademate perpetui honoris coronari:et in cō-
uiuio ſempiterno perpetue copulari. Multi em̄ Mat.20.b
ſunt vocati/pauci vero electi. Si autē queritur
que ſit iſta? Dico ꝙ iſta heſter eſt/que interpre-
tat̄ abſcōdita vel eleuata:que erat neptis mar-
dochei/qui interpretatur amara contritio im-
pudentie:et erat pulchra/ornata et gratioſa:et
a dicto Mardocheo tanqʒ filia enutrita : qꝛ iſta
ſola anima chriſti regis coniunx efficitur:et ad
regnum paradiſi promouetur:que per humili-
tatem eſt abſcondita : per amorem celeſtium a G
terreſtribus eleuata:per cōſiderationem ama-
re contritionis neptis et filia nutritia et alum-
na:que ſcilicet per honeſtatem formoſa/per pu-
dicitiam eſt gratioſa. Talis enim a rege mere-
tur eligi/et in celi palatio diademate coronari:
et propter eius connubium gaudium celebra-
re:et maxime ſi genus et populum taceat:id eſt
nobilitatem generis contemnat:vel ſi mundum
de quo natus eſt vilipendat. Ideo tali videtur Pſ.44.c
dicere proprie illud Pſ. Audi filia et vide et in-
clina aurem tuam:et obliuiſcere populum tuū/
et domum patris tui. Et concupiſcet rex deco-
rem tuum : et breuiter illam quam humilitas
abſcondit/contemplatio erigit/et contritio ado
ptat:et nutrit:et quam mundi et amicorum car-
nalium affectio non impedit / ad gratiam re- Pſ.44.c
gis et gloriam regni faciliter peruenire. Pſal.
Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaura-
to / circundata varietate. ¶Uel dic quod ille
puelle que regi in omnibus prouincijs ſunt que
ſite:ſignificant diuerſas chriſtianitatis ſectas/
que omnes regi chriſto aliqualiter famulantur
omnes fidem eius ſaltem pro parte recipiunt:
et ſic omnes ad iſtius cubiculum admitti quo
dammodo videntur/omneſqʒ ſub cuſtodibus:
id eſt ſub prelatis et paſtoribus conſtituuntur:
et quelibet earum regi chriſto placere/et regnū
paradiſi in futurum obtinere ſperantes/ alijs H
ſe preferre noſcuntur. Sed reuera ſic erit/quod
vnica puella id eſt vnica ſecta eccleſia catholica/
et etiam romana ab illo eſt electa. Iſta vero ſo
la alijs eſt prelata/et tanqʒ vnica ſponſa ſibi per
veram et rectam fidem eſt matrimonialiter co
pulata : omnes enim alie concubine poſſunt di
ci. Iſta autem ſola et vnica coniunx meruit nū-
cupari. Unde in perſona Dei dicitur ſic. Una
eſt columba mea / perfecta mea / electa ge-

Caſt.6.c nitricis mee. Viderũt eã filie ſyon/⁊ beatiſſimam
predicauerũt:⁊ regine ⁊ cõcubine laudauerunt
eã. Et ſi vis dic/ꝙ iſta eſt heſter abſcondita ele-
Heſter.2.b uata ⁊c. Iſta aũt eugenio eunucho cuſtodi re-
galiũ feminarũ.i.ſummo põtifici q̃ eſt cuſtos ⁊
prelatꝰ oim aiarũ/in cuſtodia tradit:a quo ſibi
mũdꝰ muliebris.i.ꝟtutũ ornatꝰ cõparat:a quo
ſeptẽ puelle.i.ſeptẽ principales virtutes ſibi in
obſequiũ aſſignant:vel a quo ſeptẽ puelle:id eſt
vniuerſe mũdi eccleſie eidẽ ſubiungant/et ſibi in
obſequiũ deputant:⁊ ſic honor eiꝰ ⁊ gloria i me-
lius augmentat. Vñ in Exo. Sacerdoti madian
Exo.2.c erãt ſeptẽ filie. ¶Vel dic ꝙ ſeptẽ puelle regi q̃ſi-
Aliter. te/ſunt particulares ⁊ inferiores eccleſie. Heſter
vero eſt romana eccleſia:q̃ lʒ oẽs cuſtodie eunu
chi noſtri.i.ſummi põtificis cõmittant:iſta tñ p̃-
fertur ceteris/⁊ regi xp̃o intimius cõiugat. Iſta
ergo diademate coronata imperat/et alie famu
B lantur ⁊c. ſicut ſupra. ¶Vel expone ſicut ex-
ponunt doctores: qḋ repudiata vaſti,id eſt ſy-
nagoga:heſter que erat de genere captiuorũ.i.
eccleſia de gentibꝰ xp̃o eligit:cui ſeptẽ puelle.i.
vniuerſe anime fideliũ in obſequium concedunt.
Iſtã vero mardocheus id eſt paulus apl's/qui
impudicitiã cõterit:qui ad literã de ſtirpe gemi
ni.i.beniamin predicãdo eã nutriuit:et de ſalu-
te ipſius curã ſollicitam ſemper egit/et eã tãq̃
Eodẽ ca.c filiam erudiuit. ¶Hic habes ꝙ vnaqueq̃ cõcu-
binarum aſueri/poſtq̃ mane a rege exierat/ſta-
tim in cuſtodiã eunuchi qui cõcubinis preerat/
pertranſibat:ad regẽ tñ ampliꝰ redire nõ pote-
rat/nec audebat/niſi qñ rex ipſam proprio noie
Aliter. repetebat. ¶Sic vere nulla peccatrix aĩa/poſtq̃
a rege chriſto per pctm̃ receſſerit,⁊ ad cuſtodiã
eunuchi.i.diaboli ſterilis et cõcupiſcentiarũ et
malarũ animarum principis tranſierit/ad chri-
ſtum regem per ſe redire nõ poteſt:niſi per ſpe-
cialẽ gratiã vocet:et niſi per gratiã adiuuetur.
Iſta eñ per ſe poteſt cadere/ſed non reſurgere:
quia ſm Senecã/virtutes magiſto indigent: ſi-
ne magiſtro vitia diſcunt. ¶Hic habes ꝙ heſter
nõ q̃ſiuit a cuſtode ſuo ſpecialẽ ornatũ:ſʒ q̃cq̃d
ſibi dare voluit eunuchꝰ/accepit:⁊ tñ illa magis
placet ſeu placuit regi q̃ relique q̃ ex induſtria
ſe ornauerunt. In q̃ notat ꝙ mulieres q̃ ornatu
naturali contẽte adulterina ornamẽta nõ adhi-
bent/plus q̃ cetere vt cõmuniter placent. ¶Vel
Aliter. dic ꝙ iſta perſona q̃ a cuſtode ⁊ p̃lato ſuo orna-
B menta diuitiarũ ⁊ beneficiorũ per ambitionẽ nõ
exigit: ſed illis que a prelato ſibi conceduntur/
cõtenta nil aliud petit:regi chriſto amplius pla
1.Tim.6.b cere conſueuit:habentes alimenta ⁊ quibus te-
gamur,contenti ſumus.

¶Capitu. iij. Textus.

Poſt hec rex aſſuerꝰ exaltauit amã fi-
lium amadathi. Morali. Cap. iij.

A Sſuerus exal-
tauit amã filiũ amadathi de
ſtirpe Agag:⁊ ſup oẽs p̃ncipes
regni ſui exaltauit ſoliũ eius:
p̃cepitq̃ ꝙ oẽs corã eo genu
flecterẽt:⁊ ꝙ amã genibꝰ flexis
adorarent. Mardocheus aũt
qui ad portã regũ palatũ morabat/ hmõi ſup-
biã abominãs,eidẽ genu nõ flectebat:⁊ cunctis
adorãtibꝰ ipm adorare nõ volebat. Qḋ tũc vi-
dẽs iratꝰ amã cõtra ipm ſolũ nõ fuit indignatꝰ
ſeuire:ſʒ potiꝰ ordinauit totũ genꝰ iudeorũ per
totũ imperium vna die occidere ⁊ delere. Miſit
igit lr̃as regis p̱ vniuerſas p̱uincias,ꝙ iudei a
maiori vſq̃ ad minimũ decimatertia die interfi-
cerent:⁊ ꝙ bona eorũ a volentibꝰ raperent. Qḋ
vtiq̃ factũ fuiſſet:niſi Mardochei luctꝰ,ieiuniũ,
cinis et penitẽtia/⁊ heſter regine oratio ⁊ diligẽ-
tia edictũ imperij immutaſſet. Dñs aũt median-
te heſter negocium taliter immutauit:ꝙ iudeis
liberatis,amam proprio patibulo quod iniuſte
alijs parauerat punitus perijt. ¶Sic vere dico/
ꝙ in curia aſſueri.i.in curijs principũ ⁊ magna- C Moralitas.
tum:ſepe fit ꝙ aliquis amã.i.aliquis ſuperbꝰ de
genere agag/qui interpretat feſtina:et filiꝰ ama
dathi/qui interpretatur populꝰ ſeruiens pctõ.
i.de plebe ſua humili et paupere natꝰ:⁊ ſeruitu-
ti populi.i.pctõ nihilominꝰ ſubiugatus:ad ali-
quem magnum ſtatũ prouehit,⁊ altius ſoliũ.i.
ad excellens officiũ pluſq̃ alij ſublimatur. Qui
proculdubio ſtatim ſui prioris ſtatꝰ obliuiſcit/
⁊ in ſuperbiã erectus: ſi quis mardocheus.i.ſi
quis ſanctꝰ homo ipſius indignãs ſuperbiã/ſi-
bi non obedierit/vel ipſum iuxta votum nõ ho-
norauerit,ſtatim cõtra eũ machinat: ⁊ nõ ſolum
ipſum/imo etiã totũ genꝰ ſuũ/amicos ⁊ familia
res ſubuertere ⁊ grauare per ſui potentiã ſata-
git ⁊ molitur. Crudeles eñ ⁊ impij quotidie il-
lud faciũt:qui cõtra aliquẽ iuſte vel iniuſte fue-
rint irati:amicos ⁊ cõſanguineos ſuos,q̃uis in
nullo ſibi nocuerunt,grauant atq̃ ledũt:cũ di-
cat ſcriptura, Quod vnus non debet puniri pro Ezec.18.a
alio : ſed vnuſquiſq̃ pro peccato ſuo morietur.
Sepe tamen fit ꝙ heſter regina,que interpreta-
tur abſcondita.i.occulta prouidentia dei aliter
ordinat:⁊ ſuis malicijs obuians,innocentes de
manu eius in morte,et grauiſſimis infortunijs
ipſum damnat. Unde dicitur. Quod dñs diſſipat Iob.5.b
conſilia malignorum,ne poſſint implere. D

¶Capl'm iiij. Textus.

Que cũ audiſſet mardocheus ſcidit ve
ſtimẽta ſua. Morali. Cap. iiij.

C Vm totũ genus
iudeorũ morti eſſet p̱ amã mali-
ciã ab aſſuero rege adiudicatũ:
mardochęꝰ cũ alijs iudeis,nec-
non ⁊ heſter regina ieiunijs ⁊ la-
chrymis ſe dederũt:⁊ ſaccis ſe in
duerũt:⁊ ſup capita cinerẽ aſperſerũt ⁊ orõibꝰ
feruidis ad dñm clamauerũt. Igit q̃q̃ edictum
eſſet ꝙ nullꝰ ſub pena mortis nõ vocatꝰ intra-
ret ad regẽ,niſi forte rex in ſignũ clementie ſce-
ptrum ſuũ aureũ ſibi extẽderet ad tangendum.
Heſter tñ fiduciã habẽs in dño ſumptis regali-
bus ornamẽtis,p̱ liberatione populi ſui,duabꝰ
cõcomitata puellis,vna.ſ.cui innitebat,⁊ alte-
ra que defluentia in terrã veſtimenta portabat:
ad regẽ q̃q̃ ferocẽ intrauit:cuius aſpectus cor
dñi ſtatim in mãſuetudinẽ cõuertit:⁊ in ſignum
clementie virgam aureã ſibi tangendã extẽdit.
Que accedens ⁊ virgã tangẽs,regẽ ad prandiũ
inuitauit:⁊ liberationẽ populi,ſuſpẽſionẽ amã,
reuocationẽ epiſtolarum ipſius amã:que ſuper
nece iudeorum miſſe fuerant,per nouas regis
epiſtolas,⁊ ſublimationem mardochei ſui auũ-
culi impetrauit. Sicut enim dicitur hic ⁊ infra.
Cum vidiſſet rex heſter reginam ſtãtem,placuit E
oculis ſuis:et extẽdit virgam auream,⁊ acceſſit
⁊ oſculata eſt ſummitatem virge. Cui ſtatim rex
intulit in hec verba. Quid vis heſter regina:que
eſt petitio tua? Etiam ſi dimidiam partem regni
mei petieris,dabitur tibi. ¶Iſta omnia poſſunt Moralitas.
ad myſterium noſtre redemptionis applicari.
Conſtat enim ꝙ a principio totũ genus iudeo-
rum.i.hominum per maliciam et inuidiam amã
id eſt diaboli:ab aſſuero rege/id eſt a deo p̱ pec-

catum ad e moꝛti fuit adiudicatū:et per epiſto=
las regis.i.ipſius dei,ſententiā condemnatum.
Gen.2.c Gen. Quacūq; die comederitis/moꝛte moꝛiemi=
ni. Ita ꝙ Mardocheus et alij iudei.i.ſancti pa=
tres qui edictum illud in ſuſis/que interpꝛetat̄
gaudium viri.i.in ſacra ſcriptura que ſpiritua=
le gaudium eſt viroꝛum,pendere cognouerāt:
antiquitus flebant,ſaccis humilitatis/ieiunio
abſtinentie/et cinere moꝛtis memoꝛie ſe doma=
bant:et pꝛo liberatione et redemptione ſua do=
Pſ.79.a minum exoꝛabant:dicentes illud Pſ. Ueni ad li=
berandum nos domine deus virtutum. Nullus
enim ad regem tunc intrabat:nullus celum oc=
cupabat:nullus moꝛituris et damnandis veniā
Heſter.4.a impetrabat. Unde hic dicitur. Quod nō erat li=
citum ſacco indutum aulam intrare regis:nec=
dum enim illuc aliquem vocauerat:nulli adhuc
virtutis ſue virgam.ſ.filium per incarnationem
F oſtenderat:redemptiōis humane negocium de
ſolatum manebat. Quapꝛopter Mardocheus ⁊
iudeoꝛum populus.i.ſanctoꝛum patrum cetus
triſtabatur/⁊ flebiliter lugebat. Unde de huma=
Tren.1.a na natura pōt dici pꝛo illo tempoꝛe illud Tren.
Ploꝛans ploꝛaui in noctte.et ſequitur. Non eſt
qui cōſoletur eam. Sed quid:pꝛoculdubio he=
ſter regina:id eſt beata virgo/aſſumptis oꝛnamē
tis virtutum:et adiunctis ſibi duabus puellis/
id eſt duabus virtutibus ſibi familiaribus col=
ligatis:vna ſcilicet cui innitebatur/hec eſt vir=
ginalis caſtitas ⁊ integritas:altera que poꝛtās
caudam veſtium que ſequebatur,hec eſt humi=
litas:iſti regi ſe dignam ⁊ idoneam pꝛeſentauit:
quam vt ſtatim conſtantem et oꝛnatam et ſan=
ctificatam vidit:oculis eius placuit:et ideo vir
gam virtutis ſue auream et pꝛecioſam:id eſt fi=
lium benedictum emittēs ex ſion:ipſum ſibi per
beatam incarnationem extendit:et ſic in ſignū
clementie ſibi et toti generi humano ſuum be=
nedictum filium declinauit. Ad quem ſcilicet
iſta humiliter accedens,per fidem credens et
conſentiens,virgam iſtam tetigit,et concepit:
et ſic aman ſuperbum et iudeoꝛum et fidelium
inimicum ſuperauit:et potentiam eius ſtrauit,
ſuumq; populum a moꝛte liberauit:et veteres
literas,id eſt vetus teſtamentum nouis literis
noui teſtamenti temperauit. Unde iam congau=
Rom.7.b dendo poſſumus dicere illud Apl'i. Nunc ſoluti
ſumus a lege moꝛtis,in qua detinebamur:vt ſer
G uiamus in nouitate ſpiritus,non in vetuſtate li
tere. Iſta igitur eſt veritas,ꝙ cum regnū aſſue=
ri.i.dei in duobꝰ conſtet,ſcʒ in iuſticia et miſeri=
coꝛdia:iſti regine paradiſi dimidiā regni ſui par
tem.ſ.miſericoꝛdie diſtributionem/ſibi contulit
deus. Igitur iſta regina dicit̄ miſericoꝛdie. Al=
teram vero partē ſcʒ iuſticie ſibi retinuit:⁊ ideo
ſol iuſticie nuncupat̄. Quotiens igit̄ pꝛo aliquo
ſupplicat/rex ille nihil pꝛoꝛſus ſibi denegat:ſed
petitionē illius exauditā indicat:poteſtatem in
media parte regni ſuper facienda miſericoꝛdia
ſibi donat. Quid vis (inquit) heſter regina ⁊c.
3.Reg.2.d Unde dicitur. Mater mi nefas eſt vt auertam fa
Aliter. ciem tuā. ¶ Uel ſi vis dic/ꝙ illud ꝑdictū,ſcilicet
ꝙ nullus intret ad regem niſi vocatus:videtur
adhuc durare. Conſtat enim quod nullꝰ ad re=
gem.i.ad xp̄i palatiū introducit̄,niſi pꝛius per
fidem et gratiā vocet̄. Uocatio enim ingreſſum
Hebꝛ.7.a pꝛecedit:qꝛ gratia gloꝛiam antecedit. Apoſto=
lus. Nullꝰ aſſumit ſibi honoꝛem:ſed qui vocatur
⁊c. ¶ Uel dic ꝙ nullus ingreſſus ad regem xp̄m
ſcilicet fide ⁊ gratia dignus efficitur:niſi qui per
ſpecialem inſpirationem et gratiā a deo eligit̄
et vocat̄:qꝛ ſcʒ nullꝰ ex pꝛopꝛia virtute ſaluus
efficitur:imo neceſſe eſt quod a deo ſpecialiter
Rom.9.c vocitetur. Non enim eſt volentis,neq; currētis

ſed dei miſerentis. Qui ſcʒ ſicut idem saluatoꝛ di
cit. Nemo poteſt venire ad me,niſi pater meus Joh.6.c
traxerit eum. Et alibi dicit̄. Quod ꝓpꝛias oues Joh.10.a.
nominatiʒ vocat:⁊ ipſuʒ ſequūtur,⁊ vocē eius au D
diūt. ¶ Uel dic ꝙ altero de duobꝰ modis impune Aliter
intrabat̄ ad regeʒ,ſcʒ qn̄ ꝓuocabat̄,vel qn̄ virga
virga aurea in ſignū clementie tangenda exten=
debat̄. ¶ Sic vere dico ꝙ ad regē xp̄m nullus in Aliter
trat,nec in paradiſo ſue p̄ſentie ſe pꝛeſentat:niſi
ip̄ʒ vel miſericoꝛdie vocatio,vel iuſticie virga ſeu
coꝛrectio introducat. Iſtis enim duobus modis
deus vtit̄,vt aliquis ad ip̄ʒ per fidem ⁊ peniten=
tiā introducatur:qꝛ ſcʒ alios inſpirando vocat
⁊ ip̄os ſine violentia trahit ⁊ appellat. Alios ve=
ro virga aurea coꝛrectionis ⁊ tribulationis tā
git:⁊ mediāte virga huiuſmodi ſibi cōpꝛeſentia
les efficit:⁊ cū virga ſignū magne clemētie eiſdeʒ
oſtendit. Nunq̄ enim maius clementie ſignum
peccatoꝛi oſtenditur,q̄ quando virga coꝛrectio
nis ad eum extenditur,vt ſine periculo dei pꝛe=
ſentia ꝓfruatur. Unde dicitur: Quod non ſinere 2.mach.6.c
diu pecatoꝛibus ex ſententia agere,magni bene Aliter
ficij eſt indiciū. ¶ Uel iſtud allega de parentibꝰ
⁊ p̄latis et p̄dicantibꝰ:q̄ qn̄q; vocatione.i.dulci
monitione:qn̄q; virga aurea.i.aſpera coꝛrectiōe
debēt vti:vt auditoꝛes ⁊ ſubditi poſſint ad ſtatū Pꝛo.23.b
gratie introduci. Unde dicitur. Tu virga percu
tis eum:⁊ animam eius de inferno liberas. Si=
gnum enim clementie in virga oſtenditur:quia
qui parcit virge odire filium pꝛedicatur. ¶ Hic le Eodeʒ.c.b
gitur ꝙ Heſter inuitauit Aman ad pꝛandium,vt
veniret cum rege:erat enim ſecundus poſt regē: A
de qua quidem inuitatione ſumme gauiſus ſe ia
ctabat:⁊ ſumme btm̄ ſe reputabat. Regina tn̄ hoc
ꝓ bono ſuo nō fecerat,qꝛ mediante tali conui=
uio ipſum occidere pꝛoponebat. Quod factum
eſt:qꝛ ſcʒ in ipſo conuiuio tractatus eſt eius interi
tus:ita ꝙ de conuiuio ad ſuſpēdiū eſt ductus,et
conuiuio ⁊ gloꝛia ſpoliatꝰ:⁊ inimicus eius mar=
docheus ſibi in gloꝛia ⁊ officio eſt ſubſtitutus. Moꝛalitas
¶ Regina Heſter q̄ interpꝛetatur abſconſa,pōt
ſignificare foꝛtunam abſconſe ⁊ occulte mundi
negocia diuerſimode pꝛocurantem. Iſta eſt em̄
mundi regina ⁊ domina:a qua vniuerſaliter ꝓue
niunt tam bona q̄ mala:quapꝛopter ab antiquis
fuit credita quedam dea. Foꝛtunā aūt ꝓpꝛie lo=
quendo occultā dei ꝓuidētiam,vel ſaltem effectꝰ
iſtius ꝓuidentie occulte:ſʒ alias pluries dixi. Ec
ce credo qꝛ.ſ.ab iſta ex cauſis nobis ignotis di=
uerſa pꝛoueniunt:que pꝛima facie irrationabili=
ter facta eſſe videntur. Igitur iſta eſt veritas,ꝙ
iſta regina noſtra Heſter abſconſa foꝛtuna,ſcili=
cet,quandoq; Aman.i.aliquam malam pſonam
ad cōuiuiū ſuum.i.ad gaudia mundane ꝓſperi=
tatis vocat:vbi q̄q̄ indignū cum rege.i.iuxta re
ges ⁊ pꝛincipes in ſublimibus officijs ipſum lo=
cat. Pſal. Uidi impium ſuperexaltatum:ita ꝙ ex Pſ.36.g
hoc letatur q̄ plurimū ⁊ exultat:⁊ ſe beatum vo
cat ⁊ reputat:ignoꝛans q̄ ſibi occulte iſta regina
pꝛocurat ⁊ ſeruat:ſed reuera illud pꝛo bono ſuo
foꝛtuna non facit:ſed potius quia eum ſic electū B
grauius damnare,⁊ contemnere ipſuʒ cupit. Un
de Seneca de ſententijs oꝛatoꝛum dicit,ꝙ omnis
blādientis foꝛtune ſponſus cū periculo nititur:
⁊ inde eſt ꝙ ſubito dū non aduertit talis de cōui=
uio mūdane ꝓſperitatis eijcit̄:gloꝛia ⁊ honoꝛe,
ſtatu,gradu/⁊ officio exuit̄:⁊ qn̄q; coꝛpoꝛaliter
ſuſpēdit̄:moꝛti tēpoꝛali ⁊ perpetue mancipat̄:
⁊ alius ſuus foꝛſitan inimicus,eidē in officio ſub
rogatur. Ideo pulchꝛe loquitur Seneca in li=
bꝛo de tranquillitate animi.i.de foꝛtuna. Letio=
res inquit requires quos foꝛtuna nunq̄ reſpe=
xit,q̄ quos deſeruit:noli huic trāquillitati ꝯfide
re.in momento mare euertitur:et eadem die qua

nauigia luxuriāt ſorbent. ¶Uel dic ꝙ regina iſta
Aliter. eſt occulta dei iuſtitia: que apud deū regem ꝓcu
rat ītalibus, dum auertunt aliquotiēs malū ſuū.

¶Capitu. v. Textus.

**Die autem tertia induta eſt Heſter re/
galibus veſtimentis. Moralitatum
Capitulum v.**

Hic habemus ꝙ
impio aman nō ſufficiebat, ꝙ
generaliter oēs iudeos mor
ti tradendos ꝓcurauerat: ni
ſi ⁊ cōtra mardocheū ſpāliter
⁊ in ſpāli ſeuiret: pro eo ꝙ co
ram ipſo genua nō flectebat:
⁊ ideo de ꝯſilio vxoris trabē
excelſam in domo ſua parari
fecerat: ⁊ vt ad regē ꝓ mardocheo ſuſpendēdo
C licentiā requireret, ꝓparauit. Quod tñ mirabili cō
mercio de⁹ in cōtrariū immutauit. Nocte enim il
lā rex inſomnē duxerat: ⁊ hiſtorias antiquas le
gi fecerat: ⁊ de mardocheo inuenerūt ſcriptum,
ꝙ inſidias duorū eunuchorū qui regē occidere
voluerant, reuelauerat: ⁊ tñ exinde nullum pre
ciū reportauerat atqȝ premium: quapropter rex
volēs mardocheū pro fidelitate exhibita hono
rare: aman qui pro ſuſpēſiōe ipſi⁹ impetrāda ve
nerat, vocauit: ⁊ qualiter ab eo honorādus eſſet
quē rex honorare decreuerat, in genere requiſi
uit. Aman vero propter ſeipſum petitionem hu
iuſmodi factā credēs: adhuc ampli⁹ ſperans ho
norari, ſic ait. Homo inquit quē rex honorare cu
pit, debet indui veſtib⁹ regiis: ⁊ imponi ſup equū
qui eſt in ſella regis, ⁊ habere ſuper caput ſuum
regiū diadema: ⁊ primus de regis principibus ⁊
tyrannis teneat equū eius: et per plateas ciuita
tis incedens clamet ⁊ dicat. Hic eſt homo quē rex
voluit ſic honorari. Quo audito precepit rex, ꝙ
ille aman qui primus principū erat: oia q̄ dixe
rat, mardocheo iudeo faceret: ⁊ ꝙ ipſum ꝑdicto
modo ꝓtinus p ciuitatē perambulans honora
ret. Quod ſcȝ licet inuitus aman ſtatim execut⁹
eſt. Et ſic factū eſt, ꝙ tpe quo venerat ſicut crede
bat ꝓ eo ſuſpendendo, venit ꝓ eo honorādo. In
D craſtino vero in eodem patibulo quod Mardo
cheo parauerat, fuit ſuſpēſus: et ipſe mardoche⁹
in dignitate ei⁹ ſubrogat⁹: ſicut infra ponitur ca
Moralitas pitulo. vij. ⁊. viij. ¶Iſta poſſunt exemplariter al
legari ad multa: ⁊ primo quidē cōtra vindices ⁊
crudeles quibus nō ſufficit vna crudelitas, niſi
adhibeāt duas vel multas: ſicut ptȝ in iſto cui nō
ſufficiebat ꝙ iudeos vniuerſaliter occideret, niſi
etiam mardocheum in domo ſua ſpāli ſuſpendio
ingularet, qꝛ ſcȝ ſepe fit ꝙ deus aliud diſponit: ⁊
ꝙ crudelitatē illā quā in aliū exercere voluerat
in caput eius introducit: ⁊ proprio tormēto qđ
aliis parauerat, ipſum fecit: ſicut apparet de illo
qui bouē eneū reperit: qui tñ prim⁹ in eo ſ mortē
ſeu mortis ſupplicium tolerauit. Sicut em̄ par
rhyſi⁹ ille regis theſaurari⁹ patibulū regiū qđ
cū magna diligētia ꝓ ſceleratis ſuſpēdēdis pa
Eccli.3.d rauerat: ipſe i ꝓpria pſona ēcenianit. Qui amat
Eccli.27.d periculū, in illo peribit. Qꝛ ſicut dr̄ Eccle. Qui fo
ueā, in illā decidet: ⁊ q̄ ſtatuit lapidē ꝓximo, of
fendet i eo: ⁊ q̄ laqueū alteri ponit, peribit i illo.
¶Uel allega iſtud, ꝙ ſepe fit ꝙ eodē actu quo qs
alicui nocere credit, illi poti⁹ ꝓficit: et nocumen
tū qđ ſibi parare crediderat, ad vtilitatē ipſius
de⁹ vtit: ſicut ptȝ de illo aman, q̄ ꝓ ſuſpēſiōe mar
dochei venerat: ⁊ tñ cōtra ſpē ⁊ volūtatē ſuam
ipſum honorauit: ⁊ honorationē quā ꝓ ſe dictaſ.

ſe crediderat, de⁹ ad alterū ordiauit: ⁊ ecōuerſo, E
mortē, quā alteri cogitauerat: ipſe dei iudicio re
portauit. Mirabilis em̄ eſt ꝑmutatio occulte dei
ꝓuidentie qñ vult opari: ꝙ ſcȝ bonū qđ malū ꝓſe
habere credūt ad bonos qñqȝ deriuat. Prouer. Prou.13.d
Reſeruat iuſti ſubſtātia pctōꝝ: et malum qđ illi
mali bonis parauerāt, in caput ipſoꝝ gyrat. Uñ
Iuſtus de anguſtia liberabit, ⁊ tradet impius ꝓ Prou.11.b
co ¶Uel illud allega, ꝙ premiū iuſtorū qñqȝ dif Aliter.
fert, ita ꝙ quaſi in obliuionē tradi videt: ſicut de
illo Mardocheo patet, qui inſidias regi reue
lauerat: ⁊ tñ ſibi nullū pmiū datū erat. Uerūtñ
rex noſter chriſtus, qui cōtinue vigilās, noctē in
ſomnē, duxit: finaliter qñ hiſtorias preteritas et
ſanctoꝝ merita in libro indelebili ſue mentis re
legit: ipſoſqȝ nondū premiatos reperiens, hono
re tam tēporali ꝙ eterno honorandos decreuit.
Illos igitur finaliter veſtibus regis. i. corporū
dotibus induit: illos ſup equos in ſella regis. i.
ſuper celi celſitudinē conſtituit. Illos regio dia
demate. i. dignitate eterne glorie honorauit: il
los p principes ſuos. i. per angelos ſuos cōdu
ci ⁊ deduci pcepit atqȝ mādat: ⁊ hec qcqđ tardat,
ipſos ꝓ meritis ſuis remunerat ⁊ honorat: hoc F.
em̄ honore dign⁹ eſt quēcunqȝ rex honorare de Ps.8.b
creuerit. Uñ Ps. Gloria ⁊ honore coronaſti eum Moralitas
domine. ¶Uel dic moraliter, ꝙ veſtes regis fue
runt ille virtutes quas chriſt⁹ habuit circa cor
pus: ſcȝ carnis mūdicia ſeu puritas, q̄ fuit tanqȝ
camiſia interior: penitētie aſperitas, que fuit ſi
cut tunica ſuperior: ⁊ rerū mundialiū pauptas,
que fuit ſicut clauus exterior. Equus illi⁹ regis
fuit crux in qua fuit portatus. Diadema eius
fuit corona ſpinea, qua extitit coronatus. Dico
ſigit ꝙ mardoche⁹ qui interpretat amara contri
tio impudicitie: pōt Petrū ⁊ Andreā ſignificare,
⁊ quoſlibet viros ſanctos: q̄ reuera i hoc fuerūt
a rege ſumme honorati: qꝛ veſtib⁹, equo ⁊ diade
mate. i. ad ſue paſſiōis ſimilitudinē fuerūt crucia
ti: ⁊ per amā. i. per neronē ⁊ egeam honore hmōi
inſigniti. ¶Etiam moraliter iſta poſſunt dici de Aliter.
quolibet ſancto: q̄ veſtibus regis. i. humilitate,
charitate ⁊ paupertate regit: diademate regis. i.
ſpina diuini timoris coronat⁹ ꝓpūgit: equorū ſel
la regis. i. a beata ꝟgine vel a cruce p deuotionē
⁊ fiduciā vehit ⁊ portatur: atqȝ ab aman inimico
ſuo. i. a mundi principib⁹ ⁊ tyrānis circūducit et
vexat. Illo em̄ modo rex noſter xp̄s ſuos in hoc
mundo honorauit: inquātū illa que ipſe habuit
inſignia eis donauit: ⁊ iſtis mediātib⁹ celeſte pre
miū eis parat. Eccli. Corona aurea ſuper caput Eccli.45.b
eius expreſſa ſigno ſanctitatis glorie, honoris et
opus fortitudinis.

¶Capitu. ix Textus.

**Rex vero Aſſuerus omnē terrā et cun/
ctas maris inſulas. Moralita. Cap. vj.**

Hic capitu. x.
⁊. xj. ponit ſomniū Mardo
chei, ſcȝ ꝙ fiebāt voces, tu G
mult⁹ ⁊ tonitrua, terremot⁹
⁊ cturbatio ſup terrā. Ui
debat et ꝙ dracones maris
inuicē cōfligebāt: ad quoꝝ
clamorē cūcte cōcitate ſunt
nationes, vt pugnarent ꝯtra
gentē iuſtoꝝ: que timore, tribulatiōe ⁊ anguſtia
territa: ſeipam ꝑparabāt ad mortē: qb⁹ ſcȝ iuſtis
ad dñm clamātib⁹, ecce fons pu⁹ creuit i fluuiū
magnū, ⁊ i aqs plurimas redūdauit: ⁊ i lucē ſolē,
ꝙ ꝯuerſus eſt. ¶Uel ſm aliā lrām, lux ⁊ ſol⁹ ort⁹
eſt: ⁊ hūiles tūc exaltati ſunt: ⁊ deuorauerūt inſ

Moꝛalitas clytos. ¶Sic vere cũ a mũdi pñcipio poſt terre-
motũ ⁊ tonitruũ tẽtationis luciferi cõtinue fue-
rit bellum inter duos dracones .i. inter rationa-
les creaturas, diabolum ſcʒ ⁊ hominem: ſic factũ
eſt ꝙ commote ſunt nationes demonũ ⁊ iniquo-
rum cõtra populum iuſtoꝛum et fidelium, ⁊ pre-
ualebant. Ita ꝙ tũc omnes iuſti moꝛtem ⁊ infer-
num neceſſario expectabant: tribulatiões ⁊ an-
guſtias ſuſtinebãt: quapꝛopter ad dominum cla
mantes, liberationem deuotionis imploꝛabant:
Pſ.79.a dicentes illud Pſ. Ueni ad liberandum nos. Et
b ideo dei nutu fons paruus .i. beata virgo ⁊ par-
ua ⁊ humilis: in fluuium magnũ creuit, in quan-
tum deum qui eſt infinitus, continere potuit: et
in aquas redundauit, etiam plurimas, in quãtũ
ſ. humano generi multa bñficia ꝓpinauit: ⁊ lux
⁊ ſol .i. chꝛiſtus dei filius ſol iuſtitie in mundo oꝛ-
tus ⁊ natus extitit: ⁊ ſic pax tranquillitatis ⁊ bo
ne voluntatis hominibus nata fuit. Tunc enim
humiles .i. captiui qui erant in limbo: iuſti qui
ſunt in mundo exaltati fuerunt: contra inclytos
i. contra demones ⁊ tyrãnos pꝛeualuerũt: et vir-
tute illius ſolis fontiſꝗ moꝛtis eterne periculũ
Mala. 4.a euaſerũt. Uñ, oꝛietur vobis ſol iuſtitie timentibꝰ
Aliter. nomen meum. ¶Uel dic ꝙ quando in aliqua ec-
cleſia vel conuentu veniunt terremotus ⁊ turba-
tio: vtpote quia quãdo moꝛitur pꝛelatꝰ, ſtatim
eſt in electione lis et contentio. Fit enim tunc
quandoꝗ, ꝙ duo magni dracones .i. duo magni
canonici vel pꝛioꝛes malicioſi ⁊ ambitioſi inter
ſe pꝛo habenda dignitate cõfligunt. Quo facto,
ſtatim natiões et partes ſe diuididũt: ⁊ mali con
tra iuſtos pꝛeualere contendunt. Sed pꝛo certo
ſepe fit ꝙ neuter duoꝛũ draconum obtinet: quin-
imo ſepe fit ꝙ aliquis fons paruus .i. aliquis ho
mo humilis, pauper ⁊ nullius reputationis eli-
gitur: ⁊ in fluuiũ magnũ .i. in pꝛelatum cõuertit:
⁊ ſic tandẽ in lucem ⁊ ſolẽ per ſanctã, et exempla
rem vitam mutatur: ⁊ ſic per ipſum boni et humi
les ꝓmouentur et extollunt, mali vero et ſupbi
mediante iuſtitia denoꝛantur: qꝛ pꝛo certo ſepe
fit quando dominus ſuſcitat de terra inopem,
Luc.1.e vt ſedeat cum pꝛincipibus, et ſolium gloꝛie te-
neat: tunc deponuntur potentes de ſede, et exal-
tantur humiles.

A ¶**Capi. xvj. Textus**

Rex magnꝰ Artaxerxes ad India vſꝗ Ethiopiam. Moꝛalitatum Cap. vij.

HIc cap. xvj. dici-
tur ꝙ populus iudaicus in ca-
ptiuitate poſitus iuſtis legibus
vtebatur. Circa quod nota ꝙ iu
dei in terra ſua vbi erant liberi,
4. Eſdre leges dei non ſeruabant, ſed po
13.c tius idolis ſeruiebant. In capti
Moꝛalitas uitate tamen et tribulatione et ſeruitute domi-
Eſa.28.e num coluerũt: ſicut ponitur quarto libꝛo Eſdre
cap. xiij. ¶Illud poteſt allegari, ꝙ vexatio dat
intellectum, ſicut dicitur. Et ꝙ plus pꝛoficit ho-
mini aduerſitas ꝗ pꝛoſperitas: qꝛ ſcilicet in pꝛo
ſperitate poſiti ⁊ deum et eius legem obliuiſcun-
tur, idolis et vitijs famulantur: in tribulatione
vero ad ſeipſos reuertunt: ⁊ ſe pꝛopter ſua pec-
Pſ.77.d cata puniri intelligentes, ſeruire domino et man
data eius facere compelluntur. Pſal. Cum occi-
deret eos querebant eum. ¶Uel expone ſi vis,
quod vt communiter homo eſt melioꝛ in terra
aliena ꝗ in pꝛopꝛia.

¶Moꝛalitatum ſuper Heſter Finis.

Moꝛalitatum Liber viceſimus ſuper Job.

¶Capitulum j. Textus.

Uir erat in terra hus, nomine Job.

Moꝛalitatum Capitulum j.

DE Job cũ to-
tus ſit moꝛalis ⁊ moꝛaliza-
bilis, nihil intẽdo ponere,
niſi aliqua que narratiue
ponuntur. Dico ergo ꝙ vir
erat i terra hus, noie Job:
⁊ erat vir ille ſimplex et re-
ctus, timens deum, ⁊ rece-
dens a malo: ⁊ nati ſunt ei
ſeptem filij ⁊ tres filie: poſſeſſioꝗ erat ei ſeptẽ mi
lia ouiũ, tria milia cameloꝝ, quingẽta iuga boũ,
⁊ quingẽte aſine, ⁊ familia multa nimis. ¶Reue- Moꝛalit.
ra talis vir dʒ eſſe quilibet vir perfectꝰ: qꝛ ꝓ cer-
to iſte debet eſſe vir .i. vigoꝛoſus et virtuoſus in
terra hus ꝗ interpꝛetatur feſtinans, ⁊ cõſiliatoꝛ
diligens ⁊ et ſtudioſus, ⁊ alioꝛũ conſiliatoꝛũ pa-
cificus et dulcoꝛoſus. Simplex dʒ eſſe humilis et
modeſtus, rectꝰ et iuſtus. Debet eſſe timens deũ,
et maloꝛum oĩm fugitiuus: qui etiam debet dici
iob, qui interpꝛetatur dolẽs, qꝛ ſcʒ ipſe dʒ eſſe ꝓ
culpis et miſerijs huiꝰ vite dolẽs, triſtis et geme
bũdus: et ſic iſte erit iter oꝛiẽtales .i. inter iuſtos
magnꝰ in ꝟtutibꝰ et fecundus. Unde dr: magnꝰ Eccl.1.a
effectus ſum: et pꝛeceſſi oẽs qui ante me erant in
ſapientia. Ideo poſſeſſio virtutum ſuarũ dʒ eſſe C
multiplex: qꝛ reuera ipſe debet habere ſeptem fi-
lios .i. ſeptem ſpũſſancti dona: tres filias .i. tres
theologicas virtutes: ſeptem milia ouiũ .i. ſeptẽ
miſericoꝛdie opera: tria milia chameloꝛũ .i. triũ
partiũ penitentie .ſ. contritiõis, cõfeſſionis et ſa
tiſfactionis onera. Fuit etiã poſſeſſio eiꝰ quingẽ
ta iuga boũ .i. quinꝗ ſenſuũ carnaliũ cohibitio:
et quingẽte aſine .i. qnꝗ libꝛoꝛũ legis, ⁊ diuinoꝝ
mandatoꝛũ humilis recoꝛdatio: et familia multa
nimis .i. ceterarũ virtutũ abundans cumulatio. Job.1.b
Unde infra capĩo iſto dr. Operibus manuũ eius
benedixiſti: et poſſeſſio eiꝰ creuit in terra. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ iſte vir eſt bonus pꝛelatus: qui ſcʒ debet eſ
ſe vir ſine imbecillitate, rectus ſine acceptione
perſonarũ vel iuſtitie toꝛuitate: ſimplex ſine pli-
ca .i. ſine malicia et duplicitate: timens deum: ſine
ſeruilitate: recedens a malo non timoꝛe ſed cha
ritate: iob dictus .i. dolens ex compaſſione et pie
tate: in terra hus .i. conſilians et cõcoꝛdãs alios
cum feſtina ſedulitate: magnus inter oꝛiẽtales,
virtutis et fame multiplicitate: ita ꝙ iã de ipſo
poteſt dici illud quod ſequitur. Non cõſideraſti
ſeruum meũ iob, qđ non ſit ei ſimilis in terra: vir
ſimplex ⁊ rectus et timens deũ. Igitur iſte hʒ in
poſſeſſiõe ſua filios .i. ſubditos charitatiuos. Fi D
lias .i. ſimplices et imperfectos. Chamelos .i. vi-
ros patientia et humilitate oneribꝰ tribulatio-
num ſubiectos. Boues .i. viros bonoꝛum operũ
laboꝛibꝰ deditos. Aſinas et oues, ideſt viros mi-
ſericoꝛdes lacte eleemoſynarum irriguos et fe-
cundos. Pꝛelatus enim non ſolum filios habe-
bit, imo et filias, non ſolum boues, imo et oues:
non ſolum camelos, imo et aſinas: quia ſcilicet
ſub pꝛelato in domo eccleſie non ſolum ſunt per
fecti, imo etiam imperfecti: non ſolum ſapiẽtes,
ſed etiam ſimplices: non ſolum laboꝛioſi, imo de-
biles. Apoſtolus. In magna enim domo non ſo 2. Ti.
lum ſunt vaſa aurea: imo et argẽtea, lignea et fi-
ctilia

ctilia.Unde etiam inter iſtos ſubditos aliqui nu
merantur ſeptenario numero,propter ſeptē ope
ra miſericordie.Aliqui ternario,propter trinita
tis ſimplicem fidez.Aliqui quinario,ꝓpter quin
Aliter ꝙ ſenſuum cuſtodiam.¶Uel dic ꝙ in ſpirituali
poſſeſſione viri iuſti debēt eſſe filij.i.opera chari
tatiua:filie.i.opera pia.Chameli:qui oneri ſe in⸗
clinant.i.humilitas ⁊ obedientia.Oues.i.ſimpli
citas ⁊ innocentia.Boues.i.fortitudo ⁊ temperā
tia.Aſine.i.trāquillitas ⁊ patientia.Familia mul
ta nimis.i.aliarum virtutum bonorumqꝫ actuuz
Phi.4.d ⁊ affectuum fertilitas ⁊ opulentia.Apl's.Habeo
Eodē.c.a oīa ⁊ abūdo.¶Septē filij iob viciſſim ꝯuiuia
faciebāt nūc penes vnū,nūc penes aliū comede
bāt:⁊ tres ſorores ſuas vocātes ipſas vt ſecū co
mederēt,⁊ vinū biberēt inuitabant.Job vero de
ſalute liberorum ſollicitus erat:⁊ ideo completis
E cōuiuijs pro ſingulis ſacrificiū offerebat.¶Job
ſignificat bonū plātum:filij eius ſignificāt viros
ſciētificos ⁊ pfectos:filie vero ſue deſignant infe
riores ſimplices ⁊ ignaros.Iſta ergo ē veritas ꝙ
filij iob.i.clerici ſcientificiqꝫ viri qui ſunt in eccle
ſia:debent viciſſim conuiuium ſpūale facere:vbi
ſcilicet docendo ⁊ predicando poſſint auditores
⁊ etiam alter alterum recreare.Debent etiam fi⸗
lias ſorores.i.ſimplices ⁊ laicos ad iſtud conui⸗
uium vocare:⁊ vino ſue doctrine ipſos reficere
⁊ potare:ſicut ad literam videmus de religioſis
⁊ mendicātibus:qui alternatim ſibi ⁊ alijs predi
cant ⁊ ad predicationes ſuas ſimplices ſeculares
Cañ.3.d ⁊ maxime sorores,ſuas benignas ⁊ filias inuitāt
⁊ inuocant,dicentes illud Cañ.Egredimini filie
ſyon.Job etiam pater iſtorum.i.prelatus ſum⸗
mā curā ⁊ ſollicitudinem debet de ſalute iſtorum
liberorum.i.ſubditorum,habere:⁊ ideo ipſe de⸗
bet ſacrificium laudis ⁊ orationis ſingulis domi
Aliter no facere ⁊ offerre.¶Uel dic ꝙ per filios intelli⸗
guntur diuites:per filias vero intelligūtur pau
peres ⁊ infirmi.Iſti ergo filij.i.diuites quandoqꝫ
ſolent alternatim conuiuia facere:veruntamen
debent ſemper ſorores ſuas.i.pauperes aduo⸗
Lu.14.c. care.Unde dicitur.Cum facis conuiuium,voca
pauperes.Uel tempore cariſtie debent alternatiz
conuiuium eleemoſynarum impendere pauperi
bus ⁊ egenis:ſicut ad literam faciunt boni ⁊ mi⸗
F ſericordes diuites in iſtis ciuitatibus qui inter
ſe ſolēt ꝯuenire:⁊ vnꝰ poſt aliū ꝯuiuiū eleemoſy⸗
narum ⁊ ſubuentionum pauperibus preparare.
Eodez.c.b ¶Hic dicitur ꝙ cum filij dei aſſiſterent coram do
mino,affuit inter eos etiā ſathan:cui cū diceret
dominus:vnde venis?reſpondit circuiui terrā
perambulaui eam.Igitur iſte ſathan non legi⸗
tur a domino aliquid petijſſe,niſi ꝙ ſolum Job
poſſet affligere:⁊ primo eum temporali ſubſtan⸗
tia ſpoliare:tandem eum in corpore percutere et
Moralitas grauare.¶Sic pro certo dico,ꝙ hodie vbicunqꝫ
conueniunt filij dei coram domino.i.in quacūqꝫ
bona ſocietate ſiue religioſorum ſiue laicorum:
ſemper eſt dare aliquem ſathan,qui interpretat̄
D contrarius vel aduerſarius,tranſgreſſor vel pre
uaricator.i.aliquos rebelles malos ⁊ cōtrarios:
⁊ omniū bonoruz aduerſarios,diuine legis trāſ
greſſores,et ſue pfectiōis preuaricatores:qui ꝓ
certo non faciunt niſi terram et patriam explorā
do perambulare et circuire:et hoc nō vt poſſint
proficere:ſed vt poſſint iuenire quē affligant:et
cui noceant:et occaſionem alios ledendi reperi⸗
re ſicut ad literam videmus de detractoribus in⸗
ter religioſos,de inuidis inter clericos,et de bal
1.pet.5.c liuis inter laicos.Unde dicitur.Aduerſarius ve
ſter tanqꝫ leo rugiens circuit,querens quem de
uoret.Et breuiter nihil aliud querunt niſi quod
poſſint Job:qui interpretatur dolens,ideſt pau⸗
peres et dolētes affligere:et eos in rebus et cor⸗
poribus,rapinis ⁊ moleſtijs impugnare:commiſ
ſiones enim talia faciendi libenter accipiunt:et
ipſas citiſſime executioni tradunt:nihilqꝫ in hoc G
mundo qꝫ nocendi poteſtatem appetunt.Apoc. Apoca.9.b
Aculei erant in caudis eoꝝ ⁊c.¶Uel dic ꝙ diabo Aliter
lus ſemper eſt inter bonos:vel ꝙ diabolus non
poteſt nocere homini niſi a deo acceperit poteſta
tem.¶Hic habemus ꝙ laxata manu diuine pote
ſtatis ⁊ protectionis,eſt data licentia diabolo ꝙ
poſſit affligere Job.Statimqꝫ ipſo cooperante,
tribulationes quatuor ei per ordinez euenerunt:
quarum.ſ.prima fuit:Quod cuz boues eius ara
rent,⁊ aſine iuxta eos paſcerentur:irruerunt ſa⸗
bei,tuleruntqꝫ omnia,necnō pueros occiderunt
gladio:vnuſqꝫ ſolus euaſit,qui cladem ad Job fu
giens nunciauit.Ignis etiam de celo tunc ceci⸗
dit,q̄ oues eiꝰ ⁊ earuz cuſtodes pueros vno ſolo
euadente cōſumpſit.Chaldei etiam tres turmas
fecerunt:⁊ irruentes chamelos rapuerunt:pue⸗
ros vero cuſtodes preter vnum gladio occide⸗
runt.Filijs autem ⁊ filiabus ſuis in domo fra⸗
tris ſui primogeniti veſcentibus ⁊ vinum biben
tibus,ventus a regione deſerti vehementer ir⸗
ruens,quatuor angulos domus concuſſit,⁊ libe
ros omnes oppreſſit:ita ꝙ vnus ſolus de famu⸗
lis qui hoc nunciaret,remanſit flebilis atqꝫ nu⸗
dus.Et ait Job.Nudus egreſſus ſum ex vtero Job.1.d
matris mee:nudus reuertar illuc.Reuera,vide⸗
tur ꝙ in domo iob.i.in eccleſia ſancta dei:hoc eſt H
dictu in cetu fideliuz ſathan aduerſarius noſter
diabolus huiuſmodi tribulationes diuerſimode
ſuſcitat ⁊ inducit.Conſtat enim ꝙ ibi hodie inue
niuntur boues arantes.i.auari,qui circam ter⸗
ram laborant,⁊ aſine iuxta eos paſcentes.i.car⸗
nales,qui comeſſatiōibus vacant:ibi ſunt oues.
i.ſimplices,qui illa que ad ſalutem ſunt neceſſa⸗
ria,ignorant.Ibi etiam ſunt chameli.i.alij prin⸗
cipes ⁊ ſuperbi,qui gibbum ⁊ tumorem ſuper⸗
bie ⁊ preſumptiōis habent.Ibi ſunt filij ⁊ filie.i.
religioſi ⁊ religioſe:qui comeſtionibus ⁊ vini po
tationibus,⁊ ebrietatibus inhiant ⁊ anhelant.
Ibi ſunt pueri iſtorum cuſtodes,id eſt mali prela
ti:qui pueriliter alios gubernant.Iſtos ergo di
uerſimode perdit:⁊ alios alijs culpis:non quoſ
dam ſpiritualiter interficit per ſabeos,qui elo⸗
quentes interpretantur.i.per eloquentiam pro⸗
priam ⁊ ſuggeſtionem:quoſdam per chaldeos
qui interpretantur quaſi fere vel quaſi mammil⸗
le,ideſt per mundi proſperitatem ⁊ lactationem:
quoſdam per ignem auaricie ⁊ cupiditatis:quoſ
dam per ventum ſuperbie ⁊ vanitatis.Iſtis eniz
quatuor plagis diabolus iob.i.chriſtum depau
perauit:⁊ poſſeſſione bonarum perſonarum tam
eccleſiaſticarum qꝫ ſecularium denudauit multi⸗
pliciter.Unde de chriſto videtur poſſe dici illud.
Relicta ſindone nudus profugit.Et Amos.Ro⸗ Mar.14.e
buſtus inter fortes nudus effugiet.¶Uel ſi vis Amos.2.d
dic ꝙ omnia iſta que habemus hic,ſcilicet ꝙ om⸗ Aliter
nia bruta animalia iob perierunt,⁊ ab hoſtibus
rapta fuerunt:⁊ ſeruitores perempti,veruntas
men pauciſſimi ſunt qui euaſerunt:quinimmo
liberi eius mortui fuerunt.De ſeruis vero Job A
ſeu pueris aliqui pauci ſuperfuerunt.¶Poteſt Aliter
adhuc allegari,ꝙ cum Job.i.chriſtus ſub ſe ha⸗
beat homines,⁊ beſtias.i.fideles ⁊ infideles,chri
ſtianos et gentiles,iſta tamen eſt veritas:ꝙ om⸗
nes beſtie.i.gentiles ⁊ alij infideles moriuntur ⁊
damnantur:de hominibus vero.i.fidelibus ſunt
pauciſſimi qui ſaluentur.Unde dr̄.Multi ſunt vo
cati,pauci vero electi.Quinimmo etiam de homi Mat.20.c
nibus iſtis.i.de perſonis rōnabilibus ⁊ de xpī fi⸗
delibus illi qui ſunt filij ⁊ filie.i.illi q̄ ſunt ſpūales
filij dei.i.clerici ⁊ religioſi,magis pereūt:⁊ vēto
ſuperbie ⁊ epulatione gaſtrimargie damnationi

ſuccumbunt,ꝙ̄ illi qui pueri et ſerui .i.ſubditi ꝛ
ſimplices ꝛ ignari:qꝛ ſcꝫ de illis aliqui remanent
Aliter ꝛ ſaluantur: iſti vero quaſi oēs ad vitia prolabū
tur.Scdꝫ em̄ Auguſti.ſimplices ꝛ idiote rapiūt
celos:et nos cū literis noſtris mergimur in pro⸗
fundum inferni.¶Uel dic ꝙ ſabei qui interpretā
tur eloquentes, ſunt adulatores vel etiā aduo
cati,q̄ reuera pueros cuſtodes .i. p̄latos ꝛ ſupe
riores gladio lingue ſue pcutiunt:ita ꝙ boues ꝛ
Aliter aſinas . i . lucra ꝛ vtilitates ab ipſis pre alijs re⸗
portant et rapiūt.¶Uel dic ꝙ in domo dei boues
i.viri ſcientifici ꝛ pfecti debent in agro ſacre ſcri⸗
B pture arare.i.ſtudere, legere ꝛ predicare.Aſine
vero.i.ſimplices iuxta eos debent paſci.i.eorum
doctrinis ꝛ p̄dicationibꝰ informari : a pueris ve
ro .i. a puris ꝛ innocētibꝰ prelatis debent cōiter
cuſtodiri. Sabei tn̄ qui interpretantur claman⸗
1.re.26.c tes et detractores litigioſi, iſtos moleſtāt: ꝛ tam
Aliter maiores ꝙ̄ inferiores infeſtāt. Uñ dr. Quid cla⸗
mas ꝛ inquietas regē?¶Uel dic ꝙ caldei gñali⸗
ter ſignificāt humani generis inimicos,ſcꝫ mun⸗
dum, diabolū,et carnem:caldei em̄ interpretan⸗
tur quaſi fere:et eſt iſte mūdus cū auaris,q̄ mo⸗
re ferarū deuorāt aliena. Interpretātur etiā q̄⸗
ſi demones:iſte eſt diabolꝰ cū tyrānis . Interpre
tanꝫ inſuper q̄ſi mamille:iſta eſt caro cum illece⸗
bris:q̄ ſcꝫ delectationibꝰ ſuis lactat ꝛ decipit.Iſti
igitur caldei.i.iſti hoſtes humani gñis,iter tur⸗
mas predictas ſe diuidūt,ꝛ ſic camelos ſeu pue⸗
ros.i.malos ꝛ bonos rapiūt ſpiritualiter et occi
dunt et moleſtāt temporaliter ꝛ affligunt.¶Uel
dic ꝙ chameli ꝛ alti ꝛ gibboſi ſignificāt altos pn⸗
cipes ꝛ p̄latos:quos ꝓ certo tres turme caldeo⸗
rū q̄ interp̄tātur mamille .i.tria gña perſonarū
lactando in amorē ſuū rapiunt : ꝛ iob dño ſuo.i.
Aliter deo,ipſos ſubtrahūt atq; tollūt . Primi ſunt ne⸗
potuli et amici carnales.Secūdi ſunt verboſi adu
latores.Tertū ſunt donoꝝ et munerum oblato⸗
res.Ab iſtis em̄ tribus generibꝰ caldeorū, que
quaſi mammille dicunꝫ noſtri ſuperiores, ꝛ ma⸗
xime prelati , lactātur et recreātur . Iō ab ipſis
taliter rapiūtur , ꝙ nulli alij emolimentū de eis
conſequuntur : ita ꝙ ipſi p̄lati videtur dicere il⸗
C lud Eccli. In tribus beneplacitū eſt ſpūi meo ꝛc.
Eccli.25.a ¶Uel ſi vis dic , ꝙ domus primogeniti in qua fi⸗
Aliter lij et filie comedētes vento irruente ſternunꝫ: do
mos ꝛ curias principum vel prelatorū deſignat:
qui pro eo primogeniti fratris dicuntur:qꝛ alijs
ditiores et potētiores eſſe noſcūtur . Deut. Da⸗
deut.21.c bit pater primogenito ſuo de his q̄ habet cuncta
duplicia.Iſta igitur eſt,veritas, ꝙ illi qui in do⸗
mo primogenitoꝝ ſuorum . i . in curijs ꝛ hoſpi⸗
tijs diuitum ꝛ magnatum morātur:ꝛ qui panem
ꝛ vinū eorū comedunt:ꝛ apud eos officijs ꝛ obſe
quijs deputātur,diuerſis periclitāꝫ vitijs ꝛ caſi
bus,ꝛ periculis ſupponuntur. Uentus em̄ et fla
tus diabolice tētationis ibi precipue ſolet flare:
que totam domum iſtam ſolet ad malum concu
Mat.11.a tere et mouere, et ſic illos qui ſunt ibi, per vitia
Aliter. opprimere et damnare.Conſtat autem ꝙ illi qui
curias ſectantur diuitū,ſunt vt cōmuniter adu
latores,raptores, inuidi et ſupbi : et ſic euidens
eſt vitiorum turbine opprimi et inuolui.Uñ Se⸗
neca dicit de iſtis. Si quis cum magnatibꝰ habi
tat:aut veritas aut eorum amicitia perdenda ē.
Unde illud Matth.Ecce qui in domibus regum
ſunt,mollibus veſtiuntur.¶Uel dic ꝙ in talibus
domibus officijs et ſtatibus homo ſtatim pericu
lum patitur : et hoc quia ventꝰ inuidie qui ꝛ cō
muniter a regione deſerti id eſt a malis,deſertis
et inſufficientibꝰ pſonis ſolet procedere,ibi flat
D qui totam domum quandoq; concutit et contur
ezech.1.a bat:et illos q̄ ibi habitāt, aliquotiens opprimit
Aliter. atq; damnat , Unde Ezech . Ecce ventus turbi⸗
nis veniebat ab aquilone.¶Uel dic ꝙ frater no⸗
ſter primogenitus fuit lucifer: qui dicitur frater ps.109.a
noſter : quia fuit ab eodem patre deo genitus et iob.4.b
creatus.Pſal.Ante luciferum genui te . et Job.
Ecce behemoth quem feci tecum.Primogenitus Ibidem
vero, quia creatura dei eſt.Et alibi. Ipſe eſt pn⸗
cipium viarum dei. Conuiuium vero eius eſt ꝓ⸗
ſperitas : cuius ſcꝫ dominium vendicat ipſe ſibi.
Unde Luc.Oſtendens chriſto oia regna et gl̄iaꝫ,
dixit.Hec oia dabo tibi, ſi cadēs adoraueris me:
quia mihi tradita ſunt:et cui voluero do ea.Iſta
igitur eſt veritas, ꝙ quandoq; filij iob et filij dei
ideſt chriſtiani et chriſtiane:ſeu etiā generaliter
tam viri ꝙ̄ mulieres:taꝫ eccleſiaſtici ꝙ̄ ſeculares:
in domo fratris ſui primogeniti diaboli,ſcilicet Luc.4.a
in mundo et in conuiuio eius . ſcilicet in mundi
di proſperitate comedunt et bibunt : et de cibis
huius conuiuij , id eſt de bonis et diuitijs laute
ſumunt. Uinum etiaꝫ mundi ſcientiaruꝫ hauriūt
atq; ſumūt: ſubito fit ꝙ vento tribulationis e re⸗
gione deſerti , id eſt ab occulta dei prouidentia
inſurgente : et quatuor angulos huius domus.
i. quatuor partes proſperitatis mundane , ſcilꝫ
diuitias,delicias,honores et ſcientias,concutiē⸗
te et deſtruente , ipſi tales conuiue , id eſt ipſi in
mundi proſperis conuiuātes: ſubito aliquotiēs
opprimuntur: et per infortunium id eſt, per mor
tem ad caſum flebilem deducuntur.Uentus em̄
deſerti id eſt tribulatio mortis iſtam concutit et
ſubuertit:et conuiuas eius per damnationem et E
tribulationeꝫ temporalem opprimit atq; perdit.
Unde Ezechiel.Uentus auſtri cōtriuit te in cor⸗
de maris, diuitie tue et theſauri tui ꝛ multiplex eze.27.f
inſtrumentum tuum

¶Capl'ꝫ ij. Textus. Factum eſt autē cum quadam die veniſſent filij dei. Moralitatum Capitulum ij.

Job percuſſus i
corpe: ita ꝙ a plāta pedis vſq;
ad verticeꝫ nō eſſet in eo ſanitas
bonis oibus a diabolo denuda
tus,in ſterquilinio ſedebat:ſa⸗
niē q; vlcerū teſta radebat: ꝛ tri
bulationes ſibi immiſſas in pa Job.16.c
tiētia ſuſtinebat. Uxor vero eiꝰ cū ſeruis ipm atro
citer deridebat : et fetorē ipſiꝰ abhorrebat, ſicut
hic vbi dicit.Benedic deo ꝛ morere.Et infra, vbi
ip̄e iob dicit ſic.Habitū meū abhorruit vxor mea
amici vero eiꝰ ip̄m arguebāt et irritabāt:et pctōrē
volebāt ꝓbare : ſerui vero eius ſibi obedire nole⸗
bāt.Seruū meū vocaui:et nō rñdit mihi.Sꝫ fina
liter viſa eiꝰ pnia ꝛ patiētia, dñs ip̄m ſanauit: ſe⸗ Ibidem
ptem filios et tres filias ſibi dedit. Amici et noti
eius ad eum conuenerunt:ipſumq; cōſolati ſunt Job.vlt.
Et qui prius eum contempſerunt ſibi bona pro⸗ f
pria diuiſerunt.¶Moraliter loquendo iob ſigni Moralitas.
ficat peccatorē: qui ſcilicet a diabolo per pecca⸗
tum percuſſus : bonis ſuis ſcilicet virtutibus et
gratijs ſpoliatur : et vlceribus malarum condi⸗
tionum et conſuetudinum plenus , in ſterquili⸗
nio i.in immūdicia voluptatis vel in fetore incō
tinētie ſeu infamie moraꝫ Ubi vxor eiꝰ.i.ꝯſciētia
ſua ipſuꝫ remordet ꝛ abhorret:vbi ſerui ſui .i. in⸗
teriores affectus ꝛ exteriores ſenſus q̄ ſibi ſerui⸗
re debuerūt,ſibi non famulātur,ſed contrariāꝫ,
et vbi amici ſui, id eſt ſancti ipſum contennunt ꝛ
arguunt:et vilitatem eius deteſtantur . Statim
enim quando quis bonis ſuis ſpūalibꝰ p diabo⸗
lum fuerit ſpoliatus : reſtat ꝙ de fctis ſuis ami⸗ Tren.1.a
cis ſpūalibus ſit contemptꝰ.Unde Tren. Omnes
amici eius ſpreuerunt eā : ꝛ facti ſunt ei inimici.

Et ideo ponit conſequēter:q3 ſc3 manū ſuā miſit
hoſtis ad oīa deſiderabilia eius. Sed quid? pro
certo; qñq3 fit q̄ iſte Job qui interpretat dolēs.i.
peccator de peccato cōtrit⁹: ſaniē vitiorū teſta.i.
mortis memoria mediāte per cōfeſſionē educit:
et ad pniam ⁊ patientiā ſe cōuertit/dicēs. Idcir-
Job.vlti.a co ipſe me reprehēdo: ⁊ ago pniam. Et tūc deus
bona deperdita.i.virtutes ⁊ gratias: ⁊ hoc qñq3
in duplo maiores q̄ habuerat/ſibi reſtituit: ſe-
ptem filios.i.ſeptē dona ſpūſſancti: tres filias.i.
tres virtutes theologicas ſibi concedit. Et ſic
quilibet amicorū ſuor̄.i.ſanctorū, ad amorē ſuū
B redit: ipſumq3 ſpiritualiter cōſolat: ⁊ bona ſua.
Dañ.4.B i.ſpirituales gratias ſibi diſtribuit et concedit.
Unde dicit. Figura mea reſtituta eſt mihi: ⁊ opti
Aliter. mates me requiſierūt. ¶ Uel ſi vis dic exempla-
riter, q̄ mundi, amici, vxor et ſerui, q̄diu homo
eſt in tribulatione et paupertate, de ipſo nō cu-
rant: imo quādoq3 grauia improperia cōtra eū
iactāt: ſi vero ad proſperitatē redierit, tūc eum
Aliter. conſolant et amant. ¶ Uel dic q̄ tres amici Job
ſunt fides, ſpes ⁊ charitas: vel contritio, confeſ-
ſio et ſatiſfactio, eleemoſyna: ieiuniū et oratio: q̄
ad ipſum cōſolandum veniunt: et finaliter bona
ſpiritualia ſibi diſtribuunt et concedunt.

¶ Moralitatum ſuper Job finis.

Moralitatum Liber viceſimuſprimus ſuper Eſaiam.

¶ Capitulū j. Textus.

Uiſio Eſaie filij amos. Mora. Ca. j.

Eſaias de ge-
nere regali ſcdm hebreos:
Tante autē ſanctitatis ex-
titit/ vt ponit Comeſtor: q̄
cū exercitus ſennacherib
hieruſalē obſideret: et iu-
xta aquas ſyloe fixiſſet tē-
toria: ita q̄ piſcina ⁊ hoſti-
D bus ⁊ ciuib⁹ cōmunis eēt:
Eſaias a dño impetrauit orando/et obtinuit qđ
cum hoſtes ad piſcinā veniebant eam ſine aqua
reperiebāt: cū vero ciues ad piſcinā deſcēdebāt,
aquas in abundantia inueniebāt: ita qđ hoſtes
mirabant vnde aquas in ciuitate habebant. In
cuius memoria aque ſyloe adhuc non cōtinue/
ſed certis horis ac interpolatis ebulliunt: ſicut
Moralitas. ait Epiphanius. ¶ Talis fons videt eſſe gloria
paradiſi: q3 iſta eſt que ex oratione Eſaie, id eſt
ex ordinationeq3 dei ſolis ciuibus, id eſt ſolis bo-
nis et iuſtis ſe exhibet: hoſtibus vero et impijs ⁊
peccatoribus ſe ſubtrahit atq3 latet. Iſta eñ eſt
ſm Augu. que nulli negabitur digno. ¶ Uel dic
Aliter. q̄ iſta eſt diuina gratia ⁊ deuotio, que ſolis ciui-
bus et ſanctis hominib⁹ concedit: hoſtibus ve-
ro, id eſt peccatoribus/ qui ſunt de exercitu ſen-
nacherib.i.diaboli: qui hieruſalē, id eſt eccleſiam
quotidie obſidet/ denegat. Mali enim iſtū fontē
inuenerūt valde ſiccum: boni inuenerunt ipſum
opulentū et plenū: quia fons cōpunctionis ⁊ de-
uotionis a malis inuenit aridus: a bonis vero
inuenit dulcis ⁊ ſapidus et amenus: qđ eſt etiam
verū de fonte et gratia cōpaſſionis: vel de fonte
diuine ſcripture, vel cuiuſlibet ſpiritualis recrea
tionis. Unde. Erit fons patēs domui Jacob. Ille
Zach.13.a etiā fons non cōtinue/ſed certis horis erupit: q3
diuina gratia ſm dei occultā ordinationē/ quā-
do vult ſe ſubtrahit atq3 venit: cōpunctio etiā et
deuotio non ſolet cōtinue fluere: ſed interpola
tim certis horis et diuerſis a deo ordinatis/ ſo-
let erumpere ⁊ manare. Unde dicit. Spiritus eñ Joh.3.a
vbi vult ſpirat. Quia ſicut dicit Apl's. Nō eſt vo Rom.9.c
lentis neq3 currentis/ſed dei miſerētis. ¶ Uel dic Aliter.
q̄ talis fons debet eſſe prelatus: quia ſcilicet iſte
debet ſe quātum ad malos exhibere ſiccū/ ſterilē
et auſterū: quātum ad bonos aūt effluentē ⁊ ple
num: ſiccū enim et durū et rigidū debēt eum ho-
ſtes hieruſalē.i.tyrāni eccleſie ſentire: boni vero
qui hieruſalē.i.eccleſie ſunt ciues et amici/ ipm
debēt effluentē ⁊ pium/ liberalē et fluidū inueni-
re. Unde Eccl'ia. Benefac iuſto/ et nō dederis im- Eccl'ia.12.a
pio: quod tamē eſt cōtra multos eccleſiaſticos ⁊
prelatos: qui ſcilicet liberaliores ſunt ad hiſtrio
nes et tyrānos nobiles, qui eccleſie ſunt hoſtes,
q̄ ad bonos ⁊ pauperes: qui ſunt ciues: magiſq3
⁊ affluētius malos promouent: bonis vero ſub-
ditis et pauperibus ſiccos/ auaros et impios ſe
demonſtrāt. Unde dicit. Dilexerūt hoīes magis Joh.3.a
tenebras q̄ lucē. ¶ Uel dic q̄ talis fons eſt iudex Aliter.
vel prelatus, perſonarū acceptor: q̄ ſc3 ſolis ciui
bus, id eſt ſolis nepotib⁹/ notis et familiarib⁹ ſe
liberalē exhibet: hoſtibus vero.i.extraneis qui- B
buſdam ſiccus/ ſterilis et auarus apparet: q3 ſc3
aquas beneficiorū ſuorum temporaliū ſolis illis
cōicat/ quos ſc3 generaliter negat: cum tamē ad
fontē pertineat q̄ ſit patens ⁊ cōmunis oibus.

¶ Capitulū. v. Textus.

Cantabo dilecto meo canticū patruelis mei vinee ſue. Moralita. Ca. ij.

Quidam pater
familias plātauit vineam
electam: et ſepi circūdedit
eā: et lapides elegit ex ea:
et edificauit turrim in me-
dio eius: ⁊ torcular extru-
xit in ea: ⁊ expectauit q̄ fa
ceret vuas: et fecit labru-
ſcas. Iſte ergo indignat⁹
contra eam/ incepit totaliter cōminari. Quid eñ
inquit debui facere vinee mee/ et nō feci? Et nunc
oſtēdam vobis quid faciā vinee mee. Auferā ſe-
pem eius/ ⁊ erit in direptionē: diruā maceriā ei⁹,
et erit in cōculcationem: non putabitur: et nō fo-
dietur: et aſcendent ſpine et vepres ſuper eam: et
nubibus mandabo deſuper/ ne ſuper eam pluāt
imbrem. ¶ Chariſſimi ſicut hic ibidē exponitur Moralitas.
vinea dñi ſabaoth domus iſrael eſt, ſcilicet eccle
ſia vel religio: quā ſcilicet in agro huius mundi
plantauit: ſanguine ſuo rigauit: et ſepē angelice
protectionis ei circūdedit: turrem cōtemplatio-
nis in ea cōſtruxit: et torcular paſſionis proprie
in ea fabricauit: lapideſq3, id eſt offendicula ⁊ er- C
rores in ea ſuſtulit et amouit. Uñ Matthei. Ho- Matth.21.d
mo quidā plātauit vineā ⁊ circūdedit ei ſepem: ⁊
fodit in ea torcular: et edificauit turrim: quapro
pter a principio expectauit q̄ hec vinea religio-
nis vel eccleſie/ vuas.i.virtutes et opes bonorū
operū faceret: ⁊ q̄ vino cōſolationis ipm dñm re
crearet: ſed reuera iſta nō videt facere vuas ſed
labruſcas: non opera bona/ ſed vana: non actus
virtuoſos/ ſed poti⁹ inutiles et defectuos. Hier.
Quomodo cōuerſa es in prauū vinea aliena? Et Hiere.2.e
ideo indignatus dñs/ beneficia ſua ab ea ſubtra
xit: ſepem et maceriam diuine protectionis ſub-
mouit: et demonibus et tyrānis eam in direptio-
nem et cōculcationē exponit. Iam enim ſicut ap-
paret ſenſui: iſta vinea p examinationē et diſcuſ-
ſionem non fodit: per correctiones aſſuis, ſuper-
fluitatibus non putatur aut ſcinditur: quinimo
ſpinis temporaliū ſolicitudinū pungitur: et ve-
pribus quarum ſpine ſunt acute et curue et te-

naces,id eſt multa pꝛelatoꝛū et eccleſiaſticoꝛum
rapina et auara tenacitate replet:ꝛ ſic a deo ma=
ledicta ꝛ condēnata eſt. Et ideo de ea videt poſſe
Puer.24.d dici illud Pꝛouer. Per agrū pigri hoīs trāſiui/ꝛ
per vineam viri ſtulti:et ecce totum repleuerant
vꝛtice:et operuerant ſuperficiē eius ſpine:ꝛ ma=
ceria lapidum dirupta erat. Et bꝛeuiter videtur
ꝙ deus mādauit nubibus deſuper,id eſt ſanctis
et angelis ſuis/ne ſuper iſtam pluant:et imbꝛem
ſpiritualiū bonoꝛum et beneficioꝛū infundat:qꝛ
ſcilicet iam videtur dn̄s ipſam dereliquiſſe:et in
ſuis manibus dimiſiſſe:et de eius regimine non
Pſal.105.f curaſſe. Unde dicit Pſal. Abhominatus eſt here=
ditatem ſuam et poſſeſſionē ſuam ſpꝛeuit. ❡Uel
dic moꝛaliter de vinea anime ꝛc. Expone et dic
quod turris eſt contemplatio toꝛcular ꝛc.

❡Capitulū vj. Textus.

**In anno quo moꝛtuus eſt rex ozias/vi=
di dn̄m ſedētem. Moꝛalita. Ca. iij.**

Eſaias vidit do
minū ſup ſoliū excelſum ꝛ ele=
uatum:ꝛ ea que ſub ipſo erāt,
replebāt templū:ſeraphin ſta=
bant ſuper illud:ſex ale vni,et
ſex ale alteri:duabus velabāt
pedes eius:ꝛ duabus volabāt
et clamabāt alter ad alterū/ſanctꝰ ſctūs ſctūs,ꝛ
cōmota ſunt ſuperliminaria cardinū a voce cla=
Moꝛalitas. mantis:et impleta eſt domus fumo. ❡Per iſtos
ſeraphin/qui interpꝛetant incēdiū/intelligo vi=
ros ſanctos:qui ſcꝫ charitatē ardent/et alios in
deum eleuant et inflāmant:qꝛ iſti pꝛo certo ſolēt
alis contēplationis de mūdo in paradiſum vo=
lare/ſoliū dn̄i ꝛ maieſtatē circūire:et templū pa=
radiſi mētaliter viſitare:necnō ſctūs ſctūs ſctūs
in honoꝛe trinitatis deo decantare:totāꝗ domū
eccleſie fumo oꝛationis et ſanctarū affectionum
implere:et clamoꝛē diuine laudis et p̄dicationis
alter ad alterū pꝛoclamare:et cardinales eccle=
Amos.9.a ſie.i.alios fideles ad cōtritionē et deuotionē cō=
Eſa.40.b cutere et mouere. Unde. Percutite cardinem,et
moueant ſuperliminaria. Eſa. Clama:quid cla=
mabo?omnis caro fenum. Sed quid? pꝛoculdu=
bio iſte ale cōtemplatiōis iſtoꝛū debēt eſſe ſextu=
plices.i.ſex partes cōtemplationis quas debent
habere fideles/que ſunt amoꝛ feruens/ſpes eri=
gens/deuotio vngēs/oꝛatio ſupplicans/ cōſide
ratio chꝛiſti operū eidē gratias agēs:humilitas
in pꝛopꝛijs meritis.i.de pꝛopꝛijs meritis nō p̄ſu
mens. Iſtarū enim alarum ſeu virtutū due ſunt
que coꝛdis faciē.i.intellectū cōcernunt.ſ.humili
tas et conſideratio chꝛiſti. Iſta enim duo magis
pertinent ad intellectū ſcꝫ pꝛopꝛios defectus co=
gnoſcere ꝛ inde humiliari et conſiderare chꝛiſti
beneficia/et inde regratiari. Item due cōcernūt
pedes.i.affectū:qꝛ ſm̄ Augu. pes meus affectus
meus ſcꝫ amoꝛ et deuotio. Affectio enim amat et
conſiderat:affectio ſe per deuotionē vngit et ri=
gat. Itē duabꝰ alis volare dicunt/ꝛ iſte ſunt ſpes
et oꝛatio:iſte enim vſꝗ ad ſolium patris volāt:ꝛ
2.para.9.c tamē chꝛiſti beneficia ſecū poꝛtant. Ideo de iſtis
ſex alis.i.de iſtis ſex cōtemplationis partibꝰ po=
teſt dici totum illud/ꝙ ſex erāt gradus quibus
Aliter. aſcēdebatur ad ſolium. ❡Uel dic ꝙ ſex ale ſera=
phin/ſunt virtutes hominis iuſti: due ſcilꝫ que
F caput ſeu faciē,id eſt intentionē cōtegunt:vide=
licet iuſticia/vt ſit intentio recta:innocētia/vt ſit
munda. Item ale due:que pedes.i.affectionē cō=
tegunt/ſcilicet temperantia/vt ſit modeſta:ſpes
celeſtiū:vt ſit erecta. Iſte due ſunt quibus debēt
volare:contemplatio/que volat ad celi gaudia:
timoꝛ et conſideratio/que volant ad moꝛtis ſeu
inferni toꝛmenta. Iſte ergo ſunt ale quibus de=
bet volare anima viri iuſti:ſcilicet ala innocētie
volat ad ſeipſum:ala iuſticie volat ad pꝛoximū:
ala temperantie volat ad mundū:ala ſpei volat
ad deum:ala contemplationis volat ad celū:ala
vero timoꝛis volat ad moꝛtē in deum vel in in=
fernum. Bene igitur dicitur de iuſtis. Quod ipſi
aſſumūt pēnas vt aquile ꝛc. Et in Pſal. Quis da= Eſa.40.g
bit mihi pēnas vt colūbe:et volabo ꝛ requieſcā? Pſal.54.b

❡Cap. xxxviij. Textus.

**In diebus illis egrotauit Ezechias vſ=
ꝗ ad moꝛtem. Moꝛalita. Ca. iiij.**

Cum rex iſrael
ezechias egrotaret/ pꝛomiſit
dn̄s quindecim annos ſuper=
addere vite ſue:ꝛ vt de ſanita=
te recuperanda certioꝛ fieret:
fecit dn̄s vmbꝛā p decē lineas
retrouerti i hoꝛologio achā.
Sol enim a pꝛogreſſu curſus ſui per decem gra=
dus et lineas retroceſſit:ꝛ ſic vitā regi ſuperad=
didit:vmbꝛa vero retrocedēte/ſol neceſſario re= G
troceſſit. Iſtud autem inter cetera dei opera ma
gnum fuit mirabile:quia ſcilꝫ ſol qui eſt planeta
non retrogradus/cum dei miraculo retroiuit.
❡Igitur allegoꝛice loquēdo/hoꝛologiū quod Allegoꝛia.
cōtinue currit/quouſꝗ veniat ad terminū vbi ca
dat:ſignificat humanā naturā:que ſcilꝫ ſemper
eſt in curſu ꝛ fluxu,quouſꝗ ipſam ſiſtere facit ca
ſus moꝛtis. Un̄ Iob. Conſtituiſti terminos eius Iob.14.b
qui pꝛeteriri non poterunt. Nam ſicut pondera
et menſure hoꝛologiū continue faciunt fluere,et
inceſſanter currere,quouſꝗ ad punctū ꝛ ad ho=
ram ad quā tenſum eſt, peruenire habeat:tunc
vero ſolet diſtendi,et campanarū ſonitus audi=
ri. Sic vero vita humana ſm̄ pondus et menſu=
ram diuine pꝛouidentie,et ſm̄ quod a deo,conti
nue habet fluere quouſꝗ ad hoꝛā moꝛtis valeat
peruenire. Tunc enim hoꝛologiū iſtud per moꝛ=
tem diſtenditur campanarū.i.amicoꝛū ꝛ vicino=
rum fletus et ſonitus audiunt. Unde illud Mat= Mat.2.b
thei. Uox in rama audita eſt/ploꝛatus et vlulatꝰ
multus. Per vmbꝛam etiā iſtius hoꝛologij intel
ligo vitia generis humani:que ſcilicet decem li=
neas habere dicunt:quia per tranſgreſſionē de=
cem mādatoꝛū ab inuicem diſtinguunt: que etiā
vmbꝛa dicunt,pꝛo eo ꝙ mentis intelligentia per
ea obfuſcatur. Pſal. Cooperuit nos vmbꝛa moꝛ Pſal.43.c
tis. Per ſolē intelligit dei filius:qui etiā ſol iuſti Mala.4.a
cie nuncupat. Per decē gradus intelligit decem b
creaturarū rationabiliū ſtatus.i.nouē oꝛdines
angeloꝛū ꝛ humana natura. Per regē vero infir=
mum,intelligo Adam cū ſua poſteritate:qui ſci=
licet rex coꝛpoꝛaliū creaturarū dicit:et qui etiā
diuerſis vitijs infirmat. Unde dicit Pſal. Miſere=
re mei dn̄e:quoniā infirmus ſum. Igitur dico ꝙ Pſal.6.a
rex iuda,id eſt homo dudum diuerſis vitioꝛum
languoꝛibꝰ infirmat:ita ꝙ in hoꝛologio vite hu=
mane vmbꝛa peccati iam pꝛoceſſiſſe decē lineis,
id eſt vſꝗ ad tranſgreſſionē decē mandatoꝛū de=
calogi videbatur:quapꝛopter iam homines po=
terant dicere illud Hiere. Ue vobis:quia declina Hiere.6.a
uit dies,et facte ſunt longioꝛes vmbꝛe veſperi.
Sed pꝛo certo deus pater volens iſtum regē.i.
hominē a peccato ſanare:fecit ſolem.i.filiū ſuū
benedictū ab excellentia ſue deitatis quodāmo=
do retrocedere:et per ſummā humilitatē tranſ=
actis nouem gradibus,id eſt nouem angeloꝛum
oꝛdinibus:ad decimū gradū,id eſt ad humanā
naturā,que etiā in dꝛachma decima figurat,per

Eccl'i.48.d incarnationē deſcendere et venire. Unde illud. Retro rediꝫt ſol: ⁊ addidit vitam regi. Sic ergo factū eſt ꝙ vmbra peccati in horologio vite humane ſimiliter retroceſſit: et vita et ſanitas gratie ipſi regi, id eſt homini applicuit ⁊ ceſſit. Quia pro certo homo tunc temporis eſt, ſanatus/ cum ſol iuſticie chriſtus ad gradū decimū eſt reuerſus: et per beatam incarnationē in hominē eſt cōuerſus. Pſal. Conuertere domine vſqꝫ quo. Et in Geñ. Sol egreſſus eſt ſup terrā: et loth egreſſus eſt ſegor. ¶ Uel dic moraliter ꝙ horologium qđ fluit eſt voluntas: ſol vero qui illuminat/ eſt gratia: quia vere tunc rex iſte, id eſt homo infirmus et languidus per peccata ſanatur: quādo ſol diuine gratie per decem gradus, id eſt per adimpletionem decem mandatorū ad ipſum reuertit: et quādo vmbra ignorantie vel peccati in horologio cordis ſui minuitur ⁊ aufertur: vmbre eñ peccati diminutio/ et ſolis ſeu gratie illuminatio: ⁊ decem graduū. i. decem mandatorū impletio: nihil aliud eſt ꝙ̄ regis anime et affectus curatio ⁊ ſaluatio. Pſal. Domine ſaluum fac regē.

A · Pſal.89. · Geñ.19.e · Aliter. · Pſal.19.f

¶ Moralitatum ſuper Eſaiam finis.

Liber viceſimuſſecūdus Moralitatum ſuper Hieremiam.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Hec dicit dñs ad me. Uade et poſſide tibi lumbare. Moralita. Ca. j.

a Hieremie preceptū fuit/ ꝙ lumbare ſuū acciperet et in eufratē abſconderet infra petram. Qui poſt multum tempus ad eufratē rediꝫt/ ⁊ lumbare putrefactū inuenit: ita ꝙ nulli vſui aptum eſſet. Dixit autē ſibi dñs/ ꝙ lumbare domus iſrael erat q̄ ſibi diu adheſerat: quā cum vitiꝫs putrefactā intendebat proiꝫcere: ⁊ de terra propria captiuare. ¶ Illud allega, ꝙ nullus eſt ita adherēs deo per charitatē et ſanctitatem: ſi in euphrate quod interpretatur frugifer, id eſt fructibus diuitiarū et in aquis deliciarum mergatur: quin per vitia putreſcat ita ꝙ ab heſione qua herebat deo, prorſus cadat. Eſa. Quaſi cadauer putridum non habebis conſortium. ¶ Illud quod ſupra dicitur de figulo/ qui ſedēs ſuper rotam faciebat vas: quod cum diſſipatum fuiſſet/ de eodem luto fecit aliud vas prout placuit ſibi. ¶ Cui quidem figulo aſſimilatur deus: qui filios iſrael quos deſtruebat/ et quos finaliter reedificare et conſtruere iterum intendebat: poteſt ad occultam dei predeſtinationem adduci: que ſcilꝫ alios edificat/ ſaluat ⁊ plantat: alios deſtruit et damnat: et quando illum quem ante deſtrui per peccatū promiſerat/ iterū per penitentiam reparat ⁊ reformat: quod etiam temporaliter quādoqꝫ facit: quia illum quem antea depreſſerat/ aliquādo iterum ad proſperitatem reſeruat et reſtaurat. Unde ibidem dicitur: ꝙ ſicut lutū in manu figuli/ ſic vas in manu mea domus iſrael. Ideo bene dicit Aptus. Quod figulus de eadem maſſa facit vas, aliud in honorem ⁊c.

Moralitas. · Eſa.14.e · Ca.xviꝫ.a · Moralitas. · c · Rom.9.c

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Oſtendit mihi dominus: ⁊ ecce duo calathi. Moralitatum Capi. ij.

Hic caplo. xxiiij. dr/ ꝙ hieremias vidit añ tēplū duos calathos plenos ficub⁹: vnū q̄ hēbat fic⁹ bonas: ali⁹ ꝙ̄ hēbat valde malas/ ita ꝙ ñ poterāt māducari: et dictū eſt ꝙ prime fic⁹ primā captiuitatē filioꝝ iuda deſignabāt: q̄ ſub iecoñia ſe tradiderāt voluntarie: ſecūde vero male/ vltimā captiuitatem illorū qui cū ſedechia per violētiā fuerāt captiui: primi eñ pro magna parte redierūt: vltimi vero in captiuitate perierūt. ¶ Illud allega ꝙ iſti peccatores qui patiēter et volūtarie ſuſtinēt captiuitatē et aduerſitatē quā meruerūt/ et patienter expectāt dñi voluntatē: dicētes illud ſupra. Irā dñi portabo/ qm̄ peccaui ei: dño ſunt accepti. Et ſicut ficus bone in calatho diuine cōprobationis cōſtituti/ faciliter etiā cōſequunt miſericordiā: ⁊ ad proſperitatē et gloriā reducunt. Ecōtra vero illi peccatores peſſimi ſunt/ qui penas habēt immiſſas a deo: non voluntarie, ſed coacte, nō patienter, ſed violenter ferunt: quia ſcilicet tales in ſua captiuitate et aduerſitate obſtinati pereunt, et ad dei miſericordiam non accedunt.

Moralitas · D

¶ Capi. xxxv. Textus.

Uerbū quod factum eſt ad hieremiam a domino. Moralitatum Ca. iij.

Rechabite fuerunt quedā familie iudeoꝝ: que quodā artiori ritu viuentes/ quaſdam de mādato patrū cerimonias mirabiles obſeruabāt. Quidā enim dict⁹ rechab/ de cuius ſtirpe pceſſerāt/ hoc ipſis dederat in mādatis: ꝙ ipſi, vxores ⁊ filiꝫ vinū in eternum non biberent/ domos nō edificarēt: ſementē nō ſererent: vineas nō plantarēt: ſed in tabernaculis quādiu viuerēt habitarēt: vt ſic multis dieb⁹ ſuper terrā viuerēt et manerēt. Iſti igitur qui in tabernaculis extra ciuitatē manebant, timentes chaldeos ad hieruſalē refugerūt: vinū oblatū a hieremia refutauerūt: ⁊ ideo mandatum patris ſui ſeruauerunt: tueriqꝫ a nabuchodonoſor et a mortis periculo meruerūt. ¶ In iſtis igit rechabitis videtur habuiſſe exordiū ſtatus et cōditio eremitarū, et primorū monachorū: et ſic videtur dictū illud qđ ſcribit in hiſtoria tripertita: videlicet lib. j. ca. xj. ſm opinionē aliquorū/ ꝙ monachi habuerunt originē a iudeis. ¶ Uel dic myſtice, ꝙ rechabite, q̄ interpretant aſcēdētes vel excelſi: ſed teneri patrib⁹, vel delicie patrū: ſignificant viros religioſos, ⁊ quoſcūqꝫ pfectos/ q̄ ſcilꝫ aſcēdunt per celeſtiū affectionē, excelſi ſunt per vite eminentiā ⁊ perfectionē: ⁊ teneri ſunt patribus, per parentū honorē et ſubuentionē: delicie ſunt patrū. i. ſuperiorū ⁊ platorū dei ⁊ angeloꝝ, p placentē ⁊ ſanctā cōuerſationē. Uñ in prouer. Delicie mee eſſe cū filiꝫs hoim ⁊c. Tales igit patrū ſuorū. i. dei platoꝝ et ſeniorū mādata ſeruare: a vino ſcꝫ i quo eſt luxuria. i. a carnis deliciꝫs abſtinere: a ſemētis ſatione. i. a diuitiarū acquiſitione ſupſedere, ⁊ a domorū edificatione abſtinere. Uineas etiā q̄ inebriāt hoies, id eſt carnales affectiones et adulationes debent euellere, non plantare: ⁊ habitare debēt in tabernaculis: hoc eſt ꝙ peregrinos et hoſpites ſe debēt in hoc ſeculo reputare: dicētes cū apoſtolo. Nō habem⁹ hic ciuitatem manentē: ſed futurā inquirimus. Sic enim diu per gratiā poterūt viuere in ſanctitate ⁊ iuſticia perſiſtere. hieruſalē. i. paradiſum finaliter intrare: et chaldeorū. i. demonum ſeuitiam

Moralitas. · E · Aliter. · prouer.8.d · heb.13.c

non timere. Tales qui terrena contemnūt, a de-
monibus tutiores ſunt, et mundi tribulationes
Pſal.90.a et tentationes cauent facilius et euadunt. Pſal.
Non timebunt a timore nocturno.

¶ Capitulū xxxiiij. Textus. Uerbum qđ factū eſt ad hieremiā a domino: quando Nabuchodonoſor. Moralitatū Cap. iiij.

Hic.c.xxxiiij. dicit
F q̄ cū hieremias cōtra hieruſalē
p̄dicaret ⁊ captiuitas imineret: ⁊
tribulatio totum populum con-
turbaret: factū eſt q̄ popul⁹ iu-
da in hieruſalē fec⁹ cū dn̄o pepi
git: et in pacto quilibet ſeruos hebreos dimiſit:
et ad maiorē firmitatem pacti vitulū occiderūt,
⁊ per mediū diuiſerūt: ⁊ inter diuiſiōes vituli trā
ſierūt: verūtn̄ popul⁹ cito poſt a pacto receſſit: ⁊
ſeruos quos dimiſerant, quilibet in ſeruitutem
retraxit. Quapropter ira dei fortius ꝯtra ipſos
inſurrexit: et ipſos cito poſt chaldeis ſuis hoſti-
bus ſubiugauit. ¶ Uitulus occiſus ē xp̄s, i duas
ptes in paſſiōe p ſeparationē corpis ab aīa diui
Moralitas. ſus: p cui⁹ ſcꝫ mediū ptranſit, quando ſua occi-
ſio vel paſſio ad memoriā reuocatur: ⁊ tunc pec-
catum trāſeundo firmatur, quando deo ad ho-
norem et memoriam paſſionis aliq̄d promittit
et pponit. Iſta eſt igitur ṽitas, q̄ quādoq̄ mul-
ti ſunt qui tempore tribulatiōis imminente, et of
ficio predicatiōis ſonitu cōmonēte, ⁊ īfirmitatis
metu purgāte, quādoq̄ de peccatis ſuis timo-
re cōcuſſi penitent: et pactū de non peccādo cum
deo facientes: ſectiōes vituli id eſt paſſiōis chri-
ſti memoriā adhibent: et ſeruos quos iniuſte poſ
ſederāt ſcꝫ peccata propria vel bona aliena: que
non iuſte occupauerāt, dimittunt et reſtituūt et
relaxāt. Un̄ Eſa. Dimitte eos q̄ cōfracti ſunt li-
beros: ⁊ oē lon⁹ dirūpe. Uerūtn̄ ſepe fit q̄ i hoc
nō ſolēt pſeuerare, ſed recidiuādo ⁊ peccando a
B pacto iā facto recedere: ſeruos dimiſſos. i. bona
reſtituta paupcrib⁹: vel ſeruos dimiſſos. i. pctā
Eſa.58.b ꝯfeſſa ſacerdotib⁹ reſumere: ppter qđ irā dei ꝯtra
ſe puocāt: ita q̄ finaliter neceſſe eſt eos tpaliter
⁊ eternaliter deperire. Chaldei em̄. i. demones:
ꝯtra eos finaliter venient: q̄ eos in babylonē. i. in
infernū captiuāt ⁊ detrahūt ⁊ deducūt. Un̄ dr.
Ducti ſunt in captiuitatē ante faciē tribulantis.

Tren.1.b ¶ Capl'm xxxviij. Textus. Audiuit āt ſaphacias fili⁹ mathaꝫ ⁊ hiedelias fili⁹ phaſſur. Mora. Cap. v.

Uia Hieremias
vera p̄dicabat: et regē principes
et ppl'm hieruſalē captiuādos a
Nabuchodonoſor publice dice-
bat: et ipſos de ſuis criminibus
arguebat: pncipes a rege ipetra-
uerūt q̄ in lacū mitteret: ⁊ ſic in domū helchie i la
D cu in quo nō erat aqua ſed lutū miſſus eſt: ⁊ vſq̄
ad os in luto ſepult⁹, vt ibi ꝯcito moreret. Abde
malech tn̄ quidā ethiops, relaxationē ei⁹ ipetra-
uit: ⁊ ipm̄ ſubductis funib⁹ ⁊ pānis veterib⁹ ⁊ pu
tridis, quos de domo regis ſumpſerat, de lacu ⁊
luto leuauit: ppter qđ ſalutē aīe ⁊ vite ſue de⁹ di
cto ethiopi repmiſit. ¶ Allega iſta q̄ hodie i cu
riis principū et potentū nō eſt q̄ audeat verū di
Moralitas. cere, vitia redarguere, infortunia promulgare:
q̄ principes ſtatim indignantur: et tales veridi-
cos in carcere, vel alias grauare cōtinuo molliūt
Unde dicitur. Oderunt in porta corripientē ⁊ lo Amos.5.e
quētem ⁊c. Et Apoſtol⁹: Inimicus factus ſuꝫ vo
bis vera dicēs. ¶ Uel allega q̄ quādoq̄ inueniū- Gal.4.c
tur ſeculares magis miſericordes q̄ eccleſiaſti- Aliter.
ci. Ethiops vero gentilis pauperem innocentem
de carcere liberat: vbi principuꝫ ⁊ ſacerdotū ma Aliter.
licia ipſum damnat. ¶ Uel dic q̄ hieremias ſigni
ficat chriſtum: quem quia vera predicabat, prin-
cipes ſacerdotuꝫ morti adiudicabant: ⁊ in lacū,
id eſt in ſepulchruꝫ occaſionaliter poſuerūt: ⁊ ſic
nomen eius delere ex hominū memoria credide
runt. Treno. Lapſa eſt in lacū vita mea: poſuerūt
lapidem ſuper me. Ethiops tn̄ id ē gētilitas ipꝫ Tren.3.f
credendo leuauit: et fidem eius reſpiciens et cū
funibus charitatis amplexās, pannos veteres
et putridos. i. memoriaꝫ proprie fragilitatis mi-
niſtrans: ipſum ⁊ ipſi⁹ fidem de luto miſerie ⁊ de
lacu incredulitatis ſaluauit. ¶ Uel dic q̄ hiere-
mias eſt peccator: quē ethiops. i. pauper chriſt⁹
a lacu peccati et auaricie liberauit: quādo pan-
nos putridos. i. mortis et putrefactiōis ſue me- B
moriam ſibi donat: et charitatis funibus ipſuꝫ li Aliter
gat. Ozee. In funiculis adā trahā eos ⁊c. ¶ Uel
illud allegant fratres minores p ſe. Dicunt eniꝫ Ozee.11.b
q̄ hieremias. i. homo de lacu mūdi ⁊ luto auari Aliter.
cie ⁊ periculo mortis eterne extrahitur: quando
ab ethiope. i. a beato Franciſco pānis putridis.
i. humili habitu induitur: ⁊ qn̄ funib⁹. i. chordis
ipſorum cingitur et ligatur. Allega vt ſupra.

Capl'm q̄dragesimūprimū Text⁹. Et factū eſt in mēſe ſeptimo venit hiſmael fili⁹ nathaniel. Mo. C. vj.

Um Godolias
fuiſſet p̄fect⁹ reliquiis iſrael:
et cū hiſmael ad ipꝫ ſub ſpecie
boni veniens, ipſuꝫ occidiſſet:
factū eſt q̄ octoginta viri raſi
barbā, ſciſſis veſtib⁹, et ſqualē
tes in hierl'ꝫ veniebāt: ⁊ in ma
nib⁹ munera et thura habebant: vt ſcꝫ godolie *
munera offerrēt ⁊ thura in domo dn̄i incenderēt
et orarēt. Iſtis igit̄ p̄dictus hiſmael pditor ſeu
traditor obuiā venit: ⁊ incedēs et plorans, ipſos
ſub ſpecie boni recepit, et ſtatim eos interfecit: ⁊
cadauera eorum in lacū proiecit. Dicitur tamen
ibi q̄ inter eos decē viri fuerunt, q̄ dicerent ſe in
agro theſaurū hordei frumēti ⁊ olei ⁊ mellis ha
bere: qđ ſe ſibi pmiſere daturos, ſi ſuis parceret
aiabus. Quod factū eſt. Iſtis em̄ ſolis pepercit:
alios vero occidit: ⁊ etiā oēs reliq̄as captiuauit. Moralitas.
¶ Dic q̄ hiſmael iſte eſt diabol⁹: q̄ pro certo ſub
ſpecie fletus. i. ſub ſpecie boni et pietatis ad ho-
mines intrat: et eos p diuerſa peccata interficit
atq̄ necat: maxime aūt qn̄ inuenit hoies q̄ ſunt
raſi barba. i. imbecilles et effeminati, ſqualentes
vultu. i. cōuerſatione difformes et denigrati: ſciſ
ſis veſtib⁹. i. cūctis virtutibus exuti ⁊ denudati:
videlꝫ q̄ iſti godolie. i. mundi principib⁹ ſtudēt
placere, et munera portare: ⁊ thura. i. adulatio-
nes deferre. Tales prius ſpūal'r interficit: ⁊ eoꝶ
cadauera. i. eoꝶ ferentes aīas i lacū inferni pii-
cit et immittit. Eſa. Cōgregabunt congregatiōe
vnius faſcis in lacū: et claudentur ibi in carcerē:
et poſt multos dies viſitabūtur. Et erubeſcet lu-
na: et confundetur ſol cum regnauerit dominus Eſa.24.d
⁊c. Ueruntamen quandoq̄ inter ipſos peccato-
res inueniuntur decem homines, id eſt aliqui vi-
ri decem legis mandata ſeruantes: qui ſcilicet i
agro cordis ſui, hunc theſaurum virtutum ⁊ me
ritorum abſconſum, ſcꝫ frumētum de quo fit pa-

nis,id eſt diuine ſciētie vtilitas:hordeum/palea
tectum,hoc eſt ſeipſum abſcondens humilitas:
oleū qđ eſt lenitiuū/hoc eſt cōpaſſionis benigni-
tas:vel mel qđ eſt guſtui ſapidum/hoc eſt deuo-
G tionis ſuauitas. Iſta enim ſi quis habuerit/ab
hiſmael diabolo non ledet:ſed de manibus eius
preſeruabitur et tolletur.Unde in Apoca. Bili-
Apoc.6.b bris tritici denario vno/et tres bilibres hordei
denario vno:et vinū et oleū nō leſeris.¶Uel dic
Aliter. ꝙ iſte hiſmael ſignificat malos ballinos et iudi-
ces,qui pro certo ſqualentes et pauperes rapi-
nis et vexationibus interficiunt. Illis vero qui
habent theſaurū in agro.i.diuitibus et munera
promittētibus parcunt.Unde dicit. Pepercerūt
1.Reg.15.d pinguioribus amalech:quicquid vero vile ꝛ re-
probum fuit/demoliti ſunt. ¶Uel allega contra
Aliter. proditores et latrones et homicidas:qui fingūt
ſe flere vt poſſint hominem decipere et ledere.

¶Cap'm xlij. Textus.

**Et acceſſerunt omnes principes bella-
torum et iohannan filius caree. Mora-
litatum Capitulum vij.**

IAm reliquie
iſrael idolatrie ſe dediſ-
ſent contra voluntatē atq̧
cōſiliū hieremie et chriſti:
ſtatim incepit eos hiere-
mias redarguere:ꝛ aduē-
tū nabuchodonoſor, egy-
ptiq̧ deſtructionē et eorū
captionē et occiſionē pre-
dicere:ꝛ cōtra eos ſeueriter prophetare:ꝓpter
qđ vt dicit Comeſtor/contra ipſum cōmoti fue-
runt:et eum lapidibus obruerunt : egyptij vero
ipſum prophetā honorantes/cum in ſepulchris
regū ſepelierūt.¶Iſtud allega ad duo exempla
Moralitas. riter.Primo ꝙ nō amat peſtilens eum qui ſe cor-
ripit:quinimo ſi quis cōtra impios veritatē lo-
quitur/et ab ipſis protinus impugnat. Unde in
Prouer.15.b Prouer.Qui arguit deriſorem/ſibi iniuriā facit.
prouer.9.b ¶Secūdo illud allega,ꝙ quādoq̧ extranei ma-
Aliter. gis cōpatiunt homini ꝙ̄ propinqui,ſeculares
ꝙ̄ religioſi:quia ſcʒ ipm egyptij ſepelierūt:ꝛ ſui
eum occiderūt.Mat.Inimici hominis domeſtici
Mat.10.d eius.Epiphanius dicit:ꝙ cum hieremias eſſet in
Epiphanius. egypto/oratione ſua aſpides et crocodilos fu-
gauit:a quibus antea egyptus infeſtabat:quin-
imo etiā ſm ꝙ tradunt hebrei,de puluere eiuſdē
loci adhuc crocodili fugantur:et aſpidum per-
cuſſura ſanatur.Et dicit idē Epiphanius ſe au-
diſſe a viris ſenioribus,qui ex ſeruorū antigoni
ꝛ ptolomei ſtirpe deſcēderant:ꝙ alexander ma-
cedo ad tumulum prophete veniens,et loci my-
ſterium cognoſcēs,ipſum in alexandriā trāſtu-
lit,et glorioſe eum ſepeliuit:ꝛ extunc aſpidum ꝛ
crocodilorum,qui prius ciuitatē infeſtabāt, ra-
bies aufugit et ceſſauit.¶Iſtud allega,ꝙ cū ita
Moralitas. ſit ꝙ hieremias qui interpretat excelſus dño,id
eſt viri ſancti ad deum eleuati:vel etiam chriſtus
dudum a iudeis occiſus : venenoſa animalia, id
G eſt demones et vitia ſua oratione fugauerunt,ꝛ
ſuperauerūt dum viuebāt:vtile eſt ꝙ puluerem
ſepulture ſue.i.memoriā mortis ipſorum ſuma-
mus:ꝛ eorū auxilio cōtra ſerpentes huiuſmodi
triūphemus.Alexāder enim,id eſt homo qui vi-
det ciuitatē cordis ſui,a talibus venenoſis ani-
malibus,id eſt a vitijs et demonibꝰ infeſtari:de-
bet iſtum,id eſt chriſtū mortuū,vel quēlibet virū
ſanctū ibidē per deuotionē transferre,ꝛ eum ibi
per iugem memoriā ſepelire:et ſic proculdubio
poterit iſtorū ſerpentiū impetū precauere.Mat.
Inuoluit corpus in ſindone munda et poſuit il- Mat.27.g
lud in monumento ſuo.Epiphanius idē dicit:ꝙ
hieremias dum eſſet in egypto dedit ſignum ſa-
cerdotibꝰ idolorū:ꝙ quādo virgo pareret,ido-
la eorū corruerent:propter quod idem ſacerdo
tis imaginē virginis in gremio baiulantis,ima-
ginem pueri ſtatuētes,in ſecreto templi abdito
adorabant.De quo cū Ptolomeus rex ipſos in-
terrogaſſet,dixerūt:hoc eſſe traditum prophete
et eis myſteriū:et ꝙ ita credebāt in rebus eſſe fu-
turum.Iſtud autē dicitur eſſe completū, quādo
ioſeph et maria cum puero in egyptū fugerunt:
quia tūc (ſicut dicūt hiſtorie) omnia egypti ido-
la corruerūt.Eſa.Dñs ingredietur egyptum,et Eſa.19.a
corruēt omnia idola eius.Iſte etiā (vt aſt)dedit
ſignū,ꝙ quādo omnes gentes adorabūt lignū,
tunc dñs veniet ad iudiciū. ¶Si vis iſta allega F
vel de incarnatione,vel de cruce:vel ꝙ ante iudi
ciū totus mundus debet chriſto credere:ꝛ lignū,
id eſt fidem crucis et crucifixi tenere.

¶Moralitatum ſuper hieremiam finis.

Liber viceſimuſter-tius Moralitatum ſuper Ezechielem.

¶Capitulū j. Textus.

**Et factū eſt i triceſimo anno/id eſt quar
to in quinta menſis. Mora. Ca. j.**

EZechiel vidit
quatuor animalia mirabi-
lis conditionis:ſicut poni
tur Ezechielis primo : et
quodlibet iſtorū habebat
quatuor facies.i.quatuor
partes protenſas,ſcilicet
faciē hois a parte priori:
faciem aquile a parte ſu-
periori:faciem leonis a dextris:faciē bouis a ſi-
niſtris:habebāt etiam quatuor alas:quarū due
inuicē iungebant:et corpora eorū duabus alis
tegebant:et pēne vnius ad pēnas alterius erant
iuncte:et ſub pennis manus hominis ponebant:
pedes autem ad ſimilitudinē vituli habebant:ꝛ
pedes eorum recti erāt:aſpectus eorū ad ſimili-
tudinē carbonū ignis ardentiū rutilabant:ſcin- G
tille ꝛ fulgura de medio aialiū prorumpebant:ꝛ
ſic patet ꝙ iſta aialia habebant facies,alas/ma-
nus et pedes/et oia quadruplicia : qr habebant
quatuor facies/quatuor alas/quatuor manus,
quatuor pedes.¶Iſtam viſionem exponit Gre-
gorius de quatuor euangeliſtis : ſed ad preſens Moralitas.
nos eam exponamus de oibus iuſtis.Dico igit
ꝙ viri iuſti et eccleſiaſtici/qui in quatuor parti-
bus mūdi ſunt poſiti:in iſtis quatuor animalibꝰ
deſignari poſſunt:qui ꝓ tanto aialia dicunt, qr
vita gratie animant.Iſti quatuor facies.i.qua-
tuor virtutes cardinales ꝑ quas cognoſcunt/a
deo habebāt:in quātū ſcʒ temperantiā que eſt fa-
cies hois/iuſticiā que eſt facies leonis/fortitu-
dinē q̄ eſt facies bouis/prudentiā que eſt facies
aq̄le/virtualiter habebant.Homo eñ q̇ refrenat
et temperat appetitū/ſignificat tēperantiā. Leo
qui eſt rex animaliū/et diſcernit inter leſum ꝛ pa-
cientes,ipſoſq̧ ſm ꝙ magis et minus leſerūt/
punit,ſignificat iuſticiā. Bos vero q̄ eſt animal
forte et patiens laborū,ſignificat fortitudinē et
cōſtantiā.Aquila vero que viſum habet clariſſi-
mum,ſignificat prudentiā. Ulterius quantū ad
ſe habet faciē leonis,id eſt iuſticiā ad dexteram

q̄tū ad ſtatū ꝓſperitatis: faciē leonis.i.tēperan
tiā: faciē bouis ad ſiniſtrā.i.fortudinē q̄tum ad
B ſtatum aduerſitatis: faciē aquile.i.prudētiā de-
Eze.10.d ſuper q̄tū ad ſtatū ſuperioritatis. Ezech. Intel-
lexi ꝙ cherubin eſſet, ⁊ quatuor vultus vni. Itē
iſti debent habere quatuor alas.i. quatuor bo-
nas affectiones quibus poſſunt ad ſuperiora et
futura volare. Ala enim gaudij volat ad meri-
ta. Ala doloris volat ad peccata. Ala timoris vo
lat ad infernū. Ala ſpei volat ad paradiſum: q꞉
gaudium de bono, dolor de malo, timor de ſup-
plicio, ſpes de premio, ſunt quatuor ale iuſtorū,
quibus volant ad ſalutē. Unde dicit̄. Alas habe-
Dan.7.b bat quaſi auis quatuor ſuꝑ ſe. De iſtis aūt alis
verū eſt, ꝙ vna cū faciebꝰ deſuꝑ extēdit̄, inq̄tū.ſ.
iuſtorum virtutes ⁊ affectiones bone ſurſum in
deum referunt̄: ⁊ ipſas deſuꝑ datas fatent̄: dicē-
tes illud Iaco. Omne datum optimū, ⁊ omne do
Iac.1.a num perfectū deſurſum eſt, deſcendens a patre
luminū. Alterius aūt ad alterum dicuntur iūcte:
q̄tū ſcꝫ ipſe affectiones iuſtorū inter ſe charita-
te ligantur, inm̄ ꝙ dolor, gaudium, ſpes, timor
vnius gaudium ⁊ dolorem alterius congauden
do, ⁊ ſpem ⁊ timorē condolendo tangere videan
Exo.25.b tur. Exod. Ubi de cherubin dicitur: ꝙ extēſe erāt
ale eorum alterius ad alterum. Aduerte etiā, ꝙ
de iſtis affectionibꝰ due ſunt de preſenti.ſ. gau-
diū ⁊ dolor: ⁊ due ſunt de futuro.ſ. ſpes ⁊ timor:
⁊ ideo benedicit̄, ꝙ due ale extēdebantur, ſupple
ad futurorum conſiderationem, ſcꝫ ſpes ad pa-
radiſum, timor ad infernum. Due vero ale corpꝰ
tegebāt.ſ. gaudium et dolor, quantū ad p̄ſentiū
⁊ propinquorū meditationem. Corpꝰ eīn tegere
reſpicit preſens tps: alas ꝟo extendere ad futu
A rū. Eſa. Duabus alis tegebant corpa ſua ⁊c. Si
Eſa.6.a aūt vis dilatare: oſtēde quomodo quelibet ala.i.
quelibet affectio ex pluribus ꝯſtat pennis ⁊c. Sꝫ
ꝓcuidubio manꝰ humane ſub alis eſſe dicunt̄: q꞉
opera rōnalia que per manus hominis notātur
alas affectionū iuſtoꝝ ſemꝑ cōcomitare debent.
Non eīn ſufficit velle, niſi aſſit ⁊ perficere: ⁊ parū
valet affectio, niſi cū poſſibile eſt, aſſit manualis
operatio. Apl's. Opatur in nobis velle ⁊ ꝑficere.
Iſta enim manꝰ ſeu operatio debet eſſe quadru
Phil.2.b plex: q꞉ quantū ad ſe exercere opa penitētie de-
bet, quantum ad bonos, opera beneficentie:
q̄tū ad malos, opera iuſtitie: q̄tū ad deū opera
honoris ⁊ reuerentie. Ezech. Manꝰ hois ſub pen
Eze.1.b. nis eorū. Item pedes ipſorū aīalium erant recti:
ad denotandū ꝙ intentio et finis iuſtoꝝ qui per
pedes qui ſunt fines corporū, intelligit̄: vitulina
i. ſimplex ⁊ recta eſſe tenet̄. Pedes etiā iſti ſunt
quadruplices, inq̄tū.ſ. intentio debet hr̄e qua-
tuor conditiones vt.ſ. ſit ſancta, ſine iniquitate:
ſimplex ſine duplicitate: recta, ſine varietate: cō
Eze.1.d tinua, ſine diffidētie inſtabilitate. Ezech. Per qua
tuor partes euntes ibant. Aſpectus etiam eorū
i. cōuerſatio debet more carbonum per charita-
tem ardere, ⁊ per doctrinā ꝓximi ſcintillare: et ꝑ
bona exēpla in alioꝝ oculis fulgurare: ⁊ ſic ſcin-
tille ⁊ fulgura videbunt̄ de medio iſtoꝝ aīalium
emanare. Apocalip. De throno exibant fulgura
Apoca.4.b voces ⁊ tonitrua. ¶ Uel dic ꝙ facies q̄ continet o-
Aliter. mnes ſenſus, ſignificat diſcretionem: ale que vo
B lant ſignificāt contemplationem: manus que la
borant ſignificant operationem: pedes qui cor
pus portant, ſignificant affectionem: aſpectus.i.
habitus, quem oēs conſiderant, ſignificat cōuer
ſationem. Dico igitur, ꝙ facies diſcretionis viri
iuſti debet eſſe quadruplex: q꞉ qn̄qꝫ debet eſſe hu
mana, dulciter alijs indulgendo, et benigniter
ſe habendo: quandoqꝫ leonina, ſeueriter malos
puniendo, et iuſtitiam faciendo: quandoqꝫ boui
na, tarde ⁊ mature procedendo: ſolide et fortiter
in vno propoſito bono permanendo: quandoqꝫ
aquilina, clare et ſubtiliter conſiderando: ⁊ ſur
ſum ad deum per affectionem volando. Capita Dan.7.b
quatuor erant in beſtia. Similiter ale ſue contē
plationis debēt eſſe quatuor, q꞉ debet contēpla
ri ⁊ conſiderare primo ſe quantū ad vilē natiui-
tatē, vitā miſerā, mortē aſperrimā. Scdo mundū
q̄ ſit fallax, q̄ trāſitorius, q̄ laborioſus. Tertio
infernū q̄.ſ. durꝰ durabilis ⁊ periculoſus. Quar
to paradiſum, q̄ ſit amenus, perpetuꝰ ⁊ gaudio-
ſus. Allega vt ſupra. ¶ Itē dico ꝙ iſti debent ha
bere quatuor manꝰ.i. quatuor partes bone ope
rationis.ſ. penitentiā, beneficium, iuſtitiā ⁊ pru
dentiam ⁊c. vt ſupra. Item quatuor pedes bone
affectionis.ſ. gaudium de bono facto, dolorē de
malo commiſſo, timorem de ſupplicio inferni, ſpē
de gaudio paradiſi. Item pedes debent eſſe vitu
lini ⁊ recti per ſimplicitatē ⁊ rectitudinem inten
tionis. Debent etiam iſta animalia habere aſpe
ctum ſplendentis cōuerſatiōis: que emittit ſcin C
tillas charitatis et dilectionis etiā ſi ſit neceſſe,
fulgura aſpere correctionis. Ps. Fulgura coru- Ps.143.b
ſcationum ⁊c. Et ſi vis dilata ꝙ iſte aſpectꝰ erat
ad ſimilitudinem lampadarum: ⁊ dic de lampade
ſicut ſupra lib.xiij.ca.xxvj.⁊.liiij. ¶ Uel dic ꝙ ta- Aliter.
le animal fuit chriſtus, qui habuit faciē humanā
quādo fuit incarnatꝰ: bouinā qn̄ per mortē fuit
immolatꝰ: leoninā qn̄ reſurrexit: aquilinā quan
do aſcendit: qui etiā habet quatuor alas.i. qua
tuor glorificati corporis dotes habuit: ⁊ ſcintil-
las bone doctrine, ⁊ fulgura bonorum exemplo
rum emiſit. Et tunc more carbonū per iuſtitie ri-
gorem ardebit, qn̄ ſeculū iudicabit: q꞉ tunc ſcꝫm Ps.119.a
Pſal. erunt ſagitte potētis acute. ¶ Uel ſi vis dic Aliter.
in malo, ꝙ animal quatuor facierū ſignificat ho-
mines varios ⁊ peruerſos ⁊c. vide ſupra de par
do: vbi inuenies moralizatum contra auaros. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ mali qui habent quatuor facies in-
quantū facies ſue exterioris apparentie, in con-
ditiones quatuor variatur, q꞉ aliquando eſt hu
mana per fictam benignitatem: aliquando leoni
na per apertam crudelitatē: aliqn̄ bouina per ſi-
mulatam ruditatem: aliqn̄ aquilina per elatam
pompoſitatē. Ezech. Apparuit rota vna ſuꝑ ter- Ezec.1.d.
rā, habens quatuor facies. Item iſti habent qua-
tuor alas ſuperbie, inquantum iſti videntur ſu-
perbire de quatuor.ſ. de diuitijs, ſcientijs, eminē D
tijs, ⁊ de corporalibus gratijs. Dan. Alas habe- Dan.7.b
bat quatuor ſuper ſe. zacha. Uidi, ⁊ ecce quatuor zacha.1.d
cornua. Itē quatuor habent manus inquantum
ipſi habēt quadruplicē malam operationē.ſ. ope
ra ſuperba contra deū: luxurioſa quantū ad ſe:
ingrata q̄tum ad amicos: crudelia et iniurioſa
q̄tū ad inimicos. zacha. Oſtendit mihi dominus zacha.1.d
quatuor fabros, idelt quatuor malos operarios
ſcꝫ ſuperbos, luxurioſos, igratos, ⁊ iniurioſos.
Item iſti habent quatuor pedes.i. quatuor ma-
las affectiones.ſ. gaudiū ⁊ inanem leticiam, dolo
rem ⁊ inuidiam, triſtitiā, timorem deſperationis
⁊ ſpem fatue preſumptionis. Habent igitur gau-
dium de mundi proſperis: dolorē de mundi aſpe
ris: ſpem de maiori eminentia conſequenda. Di-
citur ꝙ iſti quatuor pedes affectiōis ſunt recti:
quia flecti nequeunt ad pietatem: ſunt vitulini:
q꞉ ſemper habent admixtam aliquam laſciuiā et Tren.1.c
carnalitatē. Tren. Sordes eius in pedibus eiꝰ. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ pedes iſtorum ſignificant quatuor
iſtorum malas occupatiōes.i. auariciā, qua cur
runt ad diuitias: carnis cōcupiſcentiā, qua cur-
runt ad delicias: ambitionem, qua currunt ad
eminentias: iracundiā, qua currūt ad vindictas
vel ſeuitias. Ezech. Per quatuor partes euntes Ezech.1.d
ibant. Aſpectus eīn illorū.i. cōuerſatio ſcintillat
per exempla mala: ⁊ coruſcat ꝑ ſuꝑflua orn-mē-

Pſ.96.a ta.pſ.Illuxerūt coruſcatiões tue orbi terre ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ tale animal eſt mulier:que circa fa‑
tuos iuuenes quadruplici facie ſolet vti.ſ.in pn
cipio humana attrahendo:tandem leonina forti
E ter cōtradicendo:tandem bouina diſſimulando
ſe pungi ⁊ rogari ſe permittendo:tandem aquili
Aliter na ad cuncta eorum beneplacita volādo.¶Uel
dic ꝙ tale animal ſignificat eccleſiam:que ꝗtum
ad ſui progreſſionem quatuor habuit facies ſeu
partes.Prima fuit humana.i.ſimplex,pauper et
nuda in apoſtolis.Scda fuit leonina:ferox ⁊ au
dax,⁊ firma in martyribus,Tertia fuit bouina.
i.labori penitentie aſſueta in cōfeſſoribus.Quar
ta nunc eſt aquilina,clare videns per ſcientiam
Aliter ⁊ fidem inſtructa in doctoribus.¶Uel dic expo‑
nēdo de quatuor euangeliſtis,ſicut exponit Gre
gorius in homilia prima ſuper Ezechielem.Q;
ſcʒ quatuor aīalia ante thronum filij hoīs qua‑
tuor euāgeliſtas deſignāt.Facies hominis Mat
theum:q̄ pre ceteris loquit̄ de chriſti humana ge
neratione.Facies leonis Marcum:qui loquitur
de chriſti reſurrectione:q; ſcʒ leo ſuſcitat catulū
mortuum rugiendo.Facies bouis Lucam qui p̄
ceteris loquitur de morte chriſti ⁊ immolatione.
Facies aquile Johannem:qui pre ceteris loquit̄
de chriſti alta deitate ⁊ aſcenſione ⁊c.Per omnia
vide Gregorium vbi ſupra.¶Uel dic ꝙ homo eſt
Aliter rex animalium,leo ferarum,bos iumentorum,
aquila auium.Iſta ergo quatuor animalia circa
thronum chriſti fuiſſe deſcribūtur,vt per hoc ipe
Apo.19.c rex regum ⁊ dn̄s dominantium fuiſſe intelligat̄.
F Habebat in femore ſuo ſcriptum rex regū.Illud
quod exponitur ſupra in principio.Ecce ventus
turbinis veniebat ab aquilone nubes magna et
ignis inuoluens:poteſt exponi contra diuites ma
los:qui ſcʒ ſunt ventus ꝓpter vanitatem:turbo
propter violentam rapacitatem:ab aquilone ve
nientes propter operis frigus ⁊ tepiditatem:nu
bes propter ignorātie obſcuritatem:magna pro
pter proſperitatem ⁊ rerum facultatem:ignis ꝓ‑
pter crudelitatem:inuoluens propter acquiren
di inſatiabilitatem ⁊c.¶Uel expone de ſpūſctō:q̄
Ezech.1.c eſt ignis,nubes ⁊ ventus ⁊c.¶Animalia ſancta
ſicut ponitur Ezech.Ibant,et vbi erat ſpiritus
impetus,illuc gradiebant̄:⁊ vnūquodq; an̄ fa‑
ciem ſuā ambulabat:⁊ nō reuertebant̄ cū ambu‑
larent:⁊ hec erat ſimilitudo animalium:⁊ aſpe‑
ctus eorum quaſi carbonum,⁊ quaſi aſpectꝰ lā‑
padaꝝ:⁊ hec erat viſio in medio animalium:ſplē
dor ignis ⁊ de igne fulgor egrediēs.¶Sic vere
facient ſancti viri:quia vbicūq; impetus ⁊ motus
⁊ inſpiratio ſpiritusſancti ipſos ſ moverit,cōtinuo
ibunt:⁊ illud quod ſuggeſſerit,debent ſine cōtra
dictione complere.Cuius tamen contrarium fa‑
Act.7.f ciunt illi qui bonis ſpiritus cogitationibus ⁊ in‑
ſpirationibus non obediunt,ſed reſiſtunt.Unde
dicit̄.Dura ceruice ⁊ incircūciſi cordibꝰ:vos ſem
p ſpūiſctō reſtitiſtis.Unuſquiſq; iſtoꝝ ante faciē
ſuam ambulat inq̄rēs de bonis eternis q̄ an̄ nos
ſunt cogitat,ad ipſa per opera bona,affectus et
deſideria graditur ⁊ aſpirat:tpalia que poſt nos
Phil.3.c remanent nec reſpicit nec affectat.Apoſtolꝰ.Que
retro ſunt obliuiſcens:ad ea vero que ante ſunt,
B extendēs meipſum deſtinatum pſequor ad bra‑
uium.Item cum ambulant,non reuerti dicunt̄,
q; ſcʒ q̄libet vir iuſtus.i.in via morū quā icepit,⁊
in bono ꝓpoſito nunq̄ precidiuationē vel apo‑
Job.16.d ſtaſiā vel negligentiā deſiſtit a bono ope ſiue ceſ‑
ſat.Un̄ Job.Semitā p quā reuertar ambulo.Itē
ſilitudo ⁊ aſpectꝰ ideſt conuerſatio,dʒ eſſe quaſi
aſpectꝰ carbonum ardētium:ignis per feruidā
charitatem:⁊ quaſi aſpectꝰ lāpadarū p lucidam
honeſtatē:⁊ de medio taliū dʒ egredi ignis boni
amoris:a quo etiā exire debet fulgur iuſti rigo‑
ris.¶Uel ſi vis per animalia intelllige malos:vt Aliter
ſupra expoſitum eſt capitulo precedenti:qui non
ſecundum rationem,ſed ſm ipetū ſpūs ſui ⁊ volū
tatis ſue gradiunt̄ ante faciem ſuam:ſcʒ ad mūdi
bona que habent ante ſe per deſideria deferunt̄:
nunq̄ aūt p penitentiaʒ a ſuo malo itinere,reuer
tunt̄:ſed more carbonum ⁊ lampadarum p aua‑
riciā,inflammant̄:iō in medio taliū,ignis.i.auari
balliui ⁊ famuli conuerſantur:a quibus procul‑
dubio fulgur rapine contra ſubditos egreditur
⁊ graſſatur.¶Poſtq̄ Ezechiel fecit mentionē de Eodē.c.d
quatuor ſanctis animalibus:ipſe dicit ꝙ iuxta
animalia apparuit rota vna ſuper terrā habēs
quatuor facies:hoc eſt dictu,ꝙ quatuor erant
rote ſimul iūcte:⁊ ecce rota vna in medio rote:⁊
totū corpꝰ rotarū erat plenū oculis:⁊ erat vna ſi
militudo omnium quatuor:⁊ facies ⁊ aſpectus
rotarum:⁊ opus erat viſio maris:ſtatura quoq;
⁊ altitudo erat in rotis,⁊ aſpectus horribilis p
quatuor partes ibant euntes:⁊ non reuerteban
tur cuʒ incederēt:⁊ ad quencūq; locū declinabāt
que prima erāt,ſequebant̄ ⁊ cetere.Cumq; ambu
labant animalia,ambulabāt pariter ⁊ rote iux‑
ta ea:cū euntibꝰ ibant,cū ſtātibꝰ ſtabant:⁊ cū ele
uatis a terra pariter eleuabant̄:ſpūs autem vite
erat in rotis.Quocūq; ibat ſpūs illuc ⁊ rote ele‑
uabant̄ ſequentes eum.¶Per rotas iſtas poſſu‑ Moralitas
mus intelligere bonos ſubditos,⁊ maxime reli‑
gioſos vel clericos:ſicut p animalia intelligimus
prelatos.Boni enim ſubditi rote dicuntur:ꝓ eo
ꝙ volubiles ⁊ mobiles per obedientiam eſſe dino
ſcuntur.Ezech.Rotas ipſas preſente me vocauit Eze.10.a
volubiles.Iſte igitur debent eſſe quatuor vel ha
bere quatuor facies,propter virtutum cardina‑
lium quaternitatem.Quilibet enim quatuor eſſe
dicitur,qui quatuor virtutibꝰ inſignit̄:vt pote,
q; dicit̄ tēperatꝰ,iuſtꝰ,fortis ⁊ prudēs.Unꝰ etiā
dicitur in medio alterius p intimā charitatem:
q; quilibet dʒ habere aliū in medio ſui cordis p
memoriam,compaſſionem,charitatē ⁊ vnitatem.
Rota enim in medio ponit̄:quando p memoriam
⁊ amorē alter in medio.i.in corde alterius ſtabi‑ Pū.18.c.
litur ſicut dicit̄ in Prouer.Frater qui adiuuat̄ a Gal.6.a
fratre tanq̄ ciuitas firma.Et Apoſtolus.Alter
alterius onera portate ⁊c.Acſi dicat ſic.Alter in
medio alterius.Rota tamen iſta ſuper terrā ap‑
parere dicitur,q; quilibet vir iuſtus ſup terrā.i.
ſuper terrena p ipſorū contēptū eſſe tenet̄.Eccl'a
Tu ſuper terram.Dico igitur ꝙ iſte rote ſcʒ bo‑ A
ni religioſi vel ſubditi debēt apparere ſuper ter‑ Eccl'e.5.a
rā:contemnendo ⁊ ſpernēdo terrenā pſperitatē.
debent eſſe iuxta ſancta animalia.ſ.frequentādo
ſocietatē.Debet eſſe quatuor facieꝝ:continendo
quadruplicē virtutū cardinaliū quaternitatem.
Debet eē vnus in medio alterius per mutuā dile
ctionē ⁊ charitatem.Debet etiam eſſe in eis vna
ſimilitudo p cōmunem victus ⁊ habitus parita‑
tem,⁊ per mutuam morum cōformitatem:vt ſic
alter poſſet dicere alteri illud Eſa.noſtri ſimilis Eſa.14.c
es effectus.Aſpectus eoruʒ dʒ eſſe quaſi viſio ma
ris per contritionis amaritudinem,⁊ p pnie aſpe
ritatē.Debet etiā in eis eſſe ſtatura per cōſtantie
firmitatē,altitudo p mētis ſublimitatē:⁊ aſpectꝰ
horribilis per ſqualoris abſtinentie hiſpidam Pſ.75.b
difformitatē.Pſ.Terribilis es:⁊ quis reſiſtit ti‑ Job.4.c
bi?Job.Inhorruerunt pili carnis mee.Item iſti
debent ire in quatuor bonas affectiones,vt ſcʒ p
gaudium de bono,⁊ dolorem de malo:timorem
de ſuppplicio:ſpem de premio ad bona opera am
bulent ⁊ incedant.Reuerti etiam non debent cū
ambulauerint:quia nunq̄ debēt deſiſtere vel re‑
trocedere a bono quod inceperunt:quia dicitur
Nemo mittens manum ſuam ad aratrum ⁊ re‑ Luc.9.g
troſpiciens:aptus eſt regno dei.Item tales ple‑

b ni oculis eſſe dicuntur: qr viri iuſti oculis diſcre
tiõis ⁊ circũſpectionis illuminati eſſe tenent: vt
ſic videant ⁊ cõſiderẽt quicq̃d ad ſalutẽ ptinere
Apo.4.c videat. Apoc. Plena erant oculis ante et retro.
Ezec. 10. d. Unde Ezech. d:. Qđ rotarũ corpus, colla, manꝰ
⁊ penne et circuli plena erant oculis, ad ſimilitu-
dinem caude pauonis: ad denotandũ ꝙ iſti boni
religioſi ⁊ ſubditi debẽt habere pennas contem-
plationis: manus bone operationis: collum gu-
ſtatiue deuotionis: ⁊ oculos diſcretionis: ⁊ ſimi-
litudinem caude pauonis. i. picturam bone con-
uerſationis. Et quocunq; declinabat que prima
erat, ſequebãtur: qr ſcilicet inter bonos religio-
ſos ⁊ ſubditos debet eſſe tãta humilitas, obedien-
tia, ⁊ talis morum coformitas: ꝙ vbicũq; vident
declinare et inclinari illos qui primi ⁊ ſuperio-
res ſunt inter eos: ſcꝫ bonos prelatos ⁊ honeſtio
res ⁊ ſeniores perſonas: pro certo alij debent ſe-
Matth.8.c qui: per ſimilitationem ⁊ obedientiam inclinari.
Matth. Magiſter ſequar te quocũq; ieris. Ille
igitur rote, ſcilicet boni ſubditi: debent ſequi ani
malia ſancta, ideſt bonos prelatos ⁊ viros do-
Eze.10.d ctos: ſcilicet obediendo, ⁊ ſe eis conformando.
Ezech. Gradientibus illis rote quocunq; ſubſe-
cute ſunt. Ita cum eis debent ire bene operãdo:
cum eis ſtare fortiter perſeuerando: cum eis ele
uari a terra terrena deſpiciendo, et celeſtia affe
ctando. Eleuata ſunt de terra coram me: et ratio
eſt: quia ſpiritus vite debet eſſe in eis, ideſt ſpiri
tuſſanctus: qui debet eis virtutem ⁊ gratiam da
Eſa.1.c re: ipſi vero debent eum ſequi: et inſpirationi et
C voluntati ipſiꝰ obedire. Ezech. Ubi erat impetꝰ
Eodẽ.c.c ſpiritus, ibi gradiebantur. ¶ Conſequenter vi-
dit Ezechiel firmamentum ſuper capita anima-
lium ſanctorum quod erat de ſpecie cryſtalli: et
in firmamento erat ſedes de lapide ſaphiri: et in
throno ſedebat ſimilitudo filij hominis: qui in ſe
gerebat per circũitum ſpeciem ignis ⁊ electri: ⁊
circa ſe habebat quaſi ſimilitudinem arcus celi:
acſi fuerit in die pluuie ⁊ in nube. Sed pro certo
quando ſupra firmamentum celi, quod erat ſu-
pra caput eorum, fiebat vox: ſtatim animalia pẽ-
nas ſuas ſubmittebant: ⁊ ſic vocem que facta
Moralitas fuerat audiebant. ¶ Dic ꝙ firmamentum ſignifi
cat eccleſiam: que bene fundata eſt ſupra firmã
petram, que cryſtallina dicit: quia in ea ſplendor
veritatis fidei, et etiam ſtabilitas perpetue per-
manentie reperitur. Sub iſto etiam firmamento
dicuntur animalia ſancta habitare: quia nullus
eſt bonus aut ſanctus, niſi illi qui in firmamento
eccleſie per fidem et gratiam dinoſcuntur ma-
nere. Geneſ. Stellas poſuit in firmamento celi.
Gen.1.b In iſto autẽ eccleſie firmamento eſt thronus ec-
cleſiaſtice, et maxime apoſtolice plature: quia
ſcilicet de ſaphiro cuius eſt color celeſtis, dicitur
eſſe: pro eo ꝙ eccleſiaſtica iuriſdictio celeſtis, et
ſpiritualis totaliter debet eſſe. Eſa. Fundabo te
Eſa.54.a in ſapphirũ: et dabo iaſpidem, ideſt iuſtitiã pro-
pugnacula tua. In iſto etiam throno. i. dignita-
te eccleſiaſtica: debet ſedere filius hominis: ideſt
perſona rationalis: per honeſtatem ad modum
electri debet fulgere: per charitatem more ignis
debet feruere: per ſapientiam debet ſplendere:
arcum etiam celeſtem. i. iuſtitiam debet circa ſe
poſſidere. Qui tamen in die pluuie et in nube eſ-
ſe dicitur: pro eo ꝙ iuſtitia ſemper debet eſſe cũ
miſericordia, et cũ dulcedinis profluuio. Unde
Gen.9.b Gen. Arcum meum ponam in nubibus. Quid igi-
tur? procul dubio ſi contingat quod de firmamẽ
to eccleſie, et quod de throno iudiciarie poteſta
tis, et a filio hominis, ideſt a prelato exeat ali-
qua vox. i. a domino preceptum vel ſtatutũ: ſta-
tim animalia ſancta que ſunt ſubtus. i. ſubditi
boni debẽt ſtatim alas põpe ⁊ ſupbie deponere,
et illud qđ mandatur, reuerenter audire. Nunq̃
enim debet eſſe aliq̃s tã groſſum animal, nec ita
alta, nec ſancta aut ſolẽnis perſona, quin mãda-
ta dei ⁊ prelatorum verba documentaq; maiorũ
⁊ ſeniorum debeat reuerenter audire, et omnem
pompam ſubmittere: ⁊ pennas cuiuſlibet nobili
tatis vel ſufficiẽtie ſue poſtponere: ⁊ qđ dicit vel
predicat, humiliter auſcultare: dicẽs illud. Dñe Abacuk
audiui auditũ tuũ. ¶ Uel dic ꝙ thronꝰ ſaphireꝰ 3.a
eſt beata virgo: ⁊ ſi querat quare dicit ſaphirea: Aliter.
tractatũ eſt ſupra de lapidibꝰ cap. de ſapphiro.
Filiꝰ aũt hoīs eſt xp̄s: q̃ ſcꝫ in iſto throno per in-
carnationem ſedet: ⁊ ibi ſicut ſplendidus ⁊ ferul
dus apparuit. Qñ igit vocẽ iſtius audiuimus:
ſtatim alas ſuperbie deponere debemus, ⁊ cũ re
uerentia exequi quod nobis mãdatum ſentimꝰ. Ps.94.b
Ps. Hodie ſi vocẽ eius audieritis. Arcũ etiã pre C
dicationis ⁊ iuſtitie habuit quo peccatores ſa-
gittauit. In pluuia fuit: p eo ꝙ ſpe venie ipſos
dulciter cõſolatus refrigerauit. Predicatio enĩ
arcus dicit: qr dꝫ pungere: in die pluuie: qr debet
vrgere. Apo. Sedens ſuper equum habebat ar- A.
cũ. ¶ Uel dic ꝙ ille filiꝰ hoīs. ſ. dei filius in throno Aliter.
ſedebit in iudicio: vbi per magnum rigorem quẽ
pretendit, igneus apparebit: ⁊ ibi arcum iuſticie
tẽdet, quẽ tñ pluuia miſericordie ꝯtũ ad bonos
tẽperabit: malos autem ſagittabit: ita ꝙ omnes
ſubmittent alas ſuas, inquãtũ vocem ſuam oĩs
creatura timebit. Gen. Uocẽ tuã domine audiui Gen.3.b
⁊ timui: eo ꝙ nudus eſſem. Et tunc dicet peccato-
ri, quando ſe nudũ ⁊ ſine indumẽto charitatis ⁊
gratie ſentit, ⁊ qñ nude quicquid fecit, oībus no
tum fiet. Hier. Nudaui femora tua ante faciem Hiere.13.b
tuam: ⁊ apparuit ignominia tua ⁊c.

¶ Capitu. ij. Textus.

Hec viſio ſimilitudinis glorie domini. Et vidi. Moralitatum Cap. ij.

Onſequẽter poſtq̃ Ezechi-
el animalia mirabilia et dei glo-
riam conſpexerat, ad terram ce
cidit pre timore: ſed ingreſſus in
eum ſpiritus domini, ſtatuit eũ
ſupra pedes ſuos, precipiens ꝙ
quicquid ſibi daret, comederet
et voraret: ⁊ ecce quaſi manus de celo mittitur,
in qua quidam liber clauſus et inuolutus cõti- A
nebatur: q̃ corã eo expanditur, ⁊ ante eius ocu-
los explicatur. Hic liber ſcriptus intus et foris
erat: ſcripturãq; mirabilem continebat. ſ. lamen
tatiões, carmẽ ⁊ ve: ſcripture ſeries poſſidebat.
Iſto igitur libro Ezechiel fuit orbatus, ⁊ in ore
eius ad modũ mellis extitit dulcefactus. ¶ Eze- Morali-
chiel in iſto loco ſignificat humanum genus: qđ tas.
per Ade peccatũ primitus cecidit: ſed tandẽ per
ſpũſancti myſterium reſurrexit: qui ſcꝫ ipſum ſu
pra pedes. i. ad ſtatum gratie ſtatuit et erexit:
manus enim diuine munificentie de celo homi-
ni miſſa fuit: vel manus. i. beata virgo: que librũ
ſalutis noſtre. i. chriſtũ nobis attulit: q̃ ꝯuis ab
eterno fuiſſet per ſecreta diuine prouidẽtie a no
bis inuolutus ⁊ clauſus vtpote qr nondũ fuerat
hominibus reuelatus: ipſum tamẽ finaliter deꝰ
pater per natiuitatem ⁊ crucem ⁊ mortem corã
nobis expandit. Apoc. Alius liber apertus eſt q̃ Apoc.20.b
eſt vite. Iſte enim ſcriptus erat intus per deita-
tem, ⁊ foris p humanitatẽ. Et pro certo iſta ſcri-
ptura in ſe habuit ſacramentorũ fidei corpalẽ ve
ritatẽ, qr in iſta apparuerũt lamẽtationes penitẽ
tiũ, carmina ꝯtẽplãtiũ, ⁊ gr̃as deo agentiũ, ⁊ feli-
citer in patria viuentium: ⁊ ve damnatorum ⁊ per-
euntium. In iſto enĩ libro, ⁊ in verbis eiꝰ potes ſi

vis legere lamēta pnie. Uñ dr. Qr gaudiū eſt an
Lu.15.c gelis dei ſup vno pctōre pniam agēte. Item ibi
ſunt carmina ſpei ꝛ miſericordie ꝛ future glorie
G Matth. Uenite bñdicti patris mei/percipite pa-
Mat.25.c radiſum. Itē ibi eſt ve dānatiōis ppetue: et hoc
cū dicit. Ite maledicti in ignē eternū ꝛc. Hic aūt
Mat.25.d liber quādo p deuotionē comedit/dulcis et ſa-
Ps.118.a pidus inuenitur. Ps. Quam dulcia faucibus
Aliter. meis eloquia tua: ſup mel ori meo. ¶ Uel dic qḋ
iſte liber eſt liber ſacre ſcripture: qui intus eſt
ſcriptus per ſenſum ſpiritalem/et foris per lite-
ram hiſtorialem: qui ſcꝫ eſt inuolutus per figu-
rarum conſignationē: expanditur tamen coram
nobis per doctorum expoſitionem. Iſte liber cō
tinet lamentationes mundane miſerie ꝛ incola-
tus: ſicut eſt illud Ps. Heu mihi quia incolatus
Ps.119.b meus prolongatus eſt. Et alia ſimilia carmina
laudis ꝛ ſpūalis cōſolatiōis: ſicut illud. Lauda
Ps.116.a te dominū omnes gentes cū ſimilib⁹. Et ve eter-
ne damnationis ꝛ excōmunicationis: ſicut illud
Ecclſi.18.c Ezech. Anima que peccauerit/ipſa morietur. Sꝫ
ille liber in ore hominis fit ſuauis/quando per
os predicatorum ꝛ doctorum de ſcriptura pro-
rumpit aliquis ſermo dulcis.

¶ Capitu. iiij. Textus.

Et tu fili hominis/ſume tibi laterem et panes. Moralitatum Cap. iij.

Receptū fuit in viſu ezechieli/ꝙ ciuitatē hie-
ruſalē oppugnaret/ ꝛ ꝙ inter
ſe ꝛ ciuitatē ſartaginē collo-
caret. Preceptū etiā fuit ſibi
b ꝙ durāte obſidione ipſe dor-
miret ſup lat⁹ ſuū ſiniſtrū pro
iniquitate dom⁹ iſrl: ꝛ qḋ dormiret ſuper latus
dextrū pro iniquitate domus iuda. Preceptū
etiā fuit ſibi/ꝙ panē faceret quē ſub ſtercorib⁹
cooperiret: et ꝙ ipm manducaret in pondere: et
Moralitas. aquā ſuā biberet in mēſura. ¶ Chariſſimi: per
ciuitatē hierlm intelligit ciuitas pacifica padiſi
quem quilibet debet velle acquirere: ꝛ ideo vt
ipſam habeat/nō debet ceſſare cū machinis bo-
norum operum eam impugnare. Uerūtamē ſar-
taginem mortis vel ignis infernalis/videlicet
vbi peccatores frixantur/debet inter ſe et ciui-
tatem paradiſi per cōſiderationem ponere: ꝛ ꝙ
iſtā magis ꝙ paradiſi gloriam meruerit/debet
cum formidine cogitare: ibiqꝫ cor ſuū debet per
timorem frigere vel verſare. Dum durat autem
iſta obſidio id eſt iſta bonorum operum pro ac-
quirenda ſuperna hieruſalem executio: homini
precipitur tria facere: ſcꝫ de latere in latus dor-
mire/panem ſuum ſtercorib⁹ tegere/et panem ꝛ
aquā in pondere et menſura comedere: que ſunt
tria que homo ſpiritualiter debet facere/ſi vult
ciuitatem paradiſi acquirere. Et primo debet
per contemplationem dormire ſuper latus ſini-
ſtrum infernalis aduerſitatis: deinde ſuper la-
a tus dextrū eterne felicitatis: qꝛ homo debet per
cōſiderationē iacere ꝛ dormire, nūc in latere ſi-
niſtro cogitādo de inferno: nūc in latere dextro
2.cor.6.b cogitādo de padiſo. Aplš. A dextris ꝛ ſiniſtris
per arma iuſticie ꝛc. Scḋo debet panē ſuū, id eſt
mūdi pſperitatē ſtercoribus cooperire: vt cogi
tare nō ceſſet ſperma fetidū, ſaccū ſtercorū, ꝛ ci-
bum vermiū ſe eſſe, ſm Bernardū ꝛ Innocētiū.
Debet cogitare ꝙ oia iſta ſunt vilia, ꝛ viliora ꝙ
ſtercora reputanda. Aplš. Oia arbitrat⁹ ſum ſi
Phil.3.b cut ſtercora. Tertio dꝫ panē ꝛ aquā, id eſt mun-
di delicias ꝛ diuitias in pōdere ꝛ mēſura come-
dere ꝛ bibere: vt ſcꝫ ſuperflue nō appetat diui-
tias habere, nec delicias frequentare: ſed vſum
eorūꝫ in menſura ſtudeat temperare. In vſu eñ
diuitiarū ꝛ deliciarū dꝫ eſſe pondus: qꝛ ſcꝫ hō dꝫ
ponderare ꝙ difficile acquirunt, ꝙ timide cōſer
uant, ꝙ doloroſe perdunt. Itē ibi dꝫ eē mēſura vt
ſcꝫ nulla ſit ſuperfluitas: immo cū Salomone di
cat illḋ Prouer. Diuitias nec pauptatē mihi de-
deris dñe, tribue tamē victui meo neceſſaria. Et Prou.30.b
iuxta illud. Sapiens debet facere quicquid fa-
cit in numero, pondere ꝛ menſura. Sap.11.d

¶ Capitu. viij. Textus.

Et factū eſt in anno ſexto, in ſexto mēſe, in quinta menſis: ego ſedebam in domo mea. Moralitatum Capi. iiij.

Cum ciuitas hie- ruſalem ꝛ ſeniores tēpli dnm re-
liquiſſent, ꝛ idolatrie dediti eſſent,
ita ꝙ diuerſa idola in tēpli parie
tib⁹ depinxiſſent: factū eſt ꝙ ſimi
litudo manus apprehendit eze-
chielē q̄ erat captiuus in babylone: ꝛ adduxit eū
in hieruſalē in viſiōe dei: cui dixit dñs vt videret
abominatiōes magnas, quas faciebāt filij iſrael:
vt pcul recederet a ſanctuario ſuo. Uidit igitur
ezechiel in templo primo in porta aquilonis ido
lū zeli: qḋ erat ibi factū ad puocandū emulatio-
nē: q̄ tādē fodiēs parietē, vidit ſimilitudines re-
ptilium aīaliū, idola domus iſrael. Uidit etiā ſe-
niores iſrael: q̄ in cōſpectu iſtoꝝ reptiliū adole-
bāt incenſuꝫ. Itē cōuerſus ad aliam partē: vidit
mulieres q̄ plangebant adonidem. Itē cōuerſus
ad alios parietes: vidit quoſdā viros in templo
q̄ ſcꝫ dorſuꝫ ad altare vertebāt, ꝛ ad orientē ado
rabāt. Alios vidit q̄ ramos ad nares ſuas appli
cabāt. Iſte igit erāt abominationes idolatraruꝫ
quas filij iſrael faciebāt in tēplo, ꝛ in ſecretis cu
biliū ſuoꝝ: ppter q̄ deū a ſuo ſanctuario recede-
re faciebāt: ppter qḋ dñs terrā dereliquerat, et
coꝝ ſcelera nō videbat. Aduerte aūt ꝙ adonis
fuit quidā gratiſſimus iuuenis fili⁹ martis: quē
dea venus intantū dilexit, ꝙ de eo amicum ſuum
fecit. Hunc igitur ab apro quem venabatur occi
ſum, ceperūt mulieres plāgere, ꝛ rediuiuum cre C
dere: ꝛ inde gentiles mulieres cōſueuit mos plā
gendi mortem adonidis inolere: ſicut Ouidius
metamor. li. xiiij. dicit. Reuera per iſtas abomina
tiones que fiebāt in templo a filijs iſrael poſſunt
intelligi quedam vitia que hodie fiunt in eccleſia
a quibuſdam fidelibus chriſtianis. Iſti enim a
propoſito videntur delinquere: vt deum a ſan-
ctuario ſuo. i. ab amore eccleſie faciant fugere ꝛ re
cedere: ipſamqꝫ neceſſe habeant in tyrannorum
manibus dimittere, ꝛ de ea nō curare. Unde dicit
Iob. Qua ſi de induſtria receſſerūt a deo. Si eñ Iob.34.
parietem foderimus: ꝛ ſi de babylone, id eſt de
mundo ad cōſiderationem hieruſalem. i. eccleſie
ducti fuerimus: proculdubio multa abhomina-
bilia et enormia videre poterimus. Unde hier. Hier.13.b
In agro vidi abominationes. Sunt igitur iſta
quinqꝫ per ordinē deteſtāda. ſ. idolum, reptilia, ꝛ
eos adorantes, plorantes adonidem: dorſum ad
altare vertentes: ꝛ ramos ad nares applicātes.
Per idolū igit zeli, intelligunt immūdi detracto-
res: qui zeli ꝛ inuidie ſunt idola ꝛ repſentatores:
qꝛ ſcꝫ illi ſunt q̄ verbis detractorijs emulationē
ꝛ inuidiā puocāt: ꝛ rixas ꝛ odia ſepe mouēt. Uñ
dicit Pſalm. In ſculptilibus tuis ad emulatio- Ps.77.f
nem eum ſepe prouocauerunt. Per reptilia depi
cta intelligo mundi malos diuites ꝛ potentes q̄
dicuntur reptilia: qꝛ reptāt p auariciā circa tem- D

poꝛalia. Iſti em̄ oꝛnatu ſupfluo depingūtur et a
ſenioꝛibus.i.a malis aduocatis ⁊ conſiliariis/⁊
ab aliis adulatoꝛibus coluntur:et malis conſi-
liis ⁊ adulationibus/alioꝛūq₃ accuſationibꝰ in-
Act.25.a censant. Uñ dr ꝙ ſenioꝛes iudeoꝛū poſtulabant
aduerſus paulū dānationem. Iſti aūt pꝛincipes
⁊ diuites bene vniuerſa reptilia dicūtur:qꝛ qui-
dā bufoni inflato per ſuperbiā/alii lacerto can-
dato per maliciā/alii limaci viſcoſo per luxuriā
Pſ.103.c aſſimilant ⁊ ſic de aliis. Pſ. Hoc mare magnū et
ſpacioſum manibus:illic reptilia quoꝛū non eſt
numerus. Per ploꝛantē Adonidē/intelligo iu-
uenes ⁊ iuuēculas ⁊ curioſas:q̄ de aliis perſo-
nis iuuenibus ploꝛare vident:inq̄ātū pꝛo eo-
rū malo amoꝛe ſuſpirare videntur: dicentes il-
Cañ.2.a lud Cāticoꝛū. Fulcite me floꝛibꝰ:ſtipate me ſma-
lis:qꝛ amoꝛe langueo. Per vertētes doꝛſum ad
altare intelligo malos religioſos et eccleſiaſti-
cos:qui oculos mētis ad oꝛtū ſolis.i.ad clarita
tē mūdane pꝓſperitatis vertunt:ab altari xp̄o.i.a
dei ſeruitio ipſos diuertūt,⁊ magis q̄rūt ſecu-
Hiere.2.f laria q̄ȝ regularia/⁊ tp̄alia q̄ȝ ſpiritualia. Hiere.
Uerterūt ad me doꝛſuȝ/⁊ nō faciē. Per illos aūt
q̄ applicāt ramos ad nares intelligo delicioſos
qui ſcȝ in ramis ⁊ rebꝰ odoꝛiferis delectant:⁊ in
hoc excedere compꝛobant. Hec em̄ oīa abomi-
Mal.2.c nabilia ſunt apud deū/⁊ deteſtabilia apud mū-
dum. Unde dicit. Abominatio facta eſt in iſrael
⁊ in hieruſalem.i.in eccleſia et religione:qꝛ cōta
E minauit iudas ſanctificationem domini:q̄m di-
lexit filiam alieni id eſt pꝓſperitatē mūdi:quare
aūt iſta faciāt apparet: quia ipſi vident credere
Pſ.72.b ꝙ dereliquit dñs terram:⁊ qđ non videat. Pſ.
Dixerunt/quomodo ſcit deus?

Capitulū ix. Textus.

**Et clamauit in auribus meis voce ma-
gna dicēs Appꝛopinquauerūt. Mo-
ralitatum Capitulum v.**

Ezechiel vidit vi
ros ſex.i.ſex angelos/qui ha-
bebant vnuſquiſq₃ vas interfe-
ctionis/id eſt gladiū:erat in me
dio vir indutꝰ lineis/habens
atramētariū ſcriptoꝛis i manu
ſua. Iſti igit pceptū eſt a voce
dñi de glīa exeunte:ꝙ ſignaret thau ſup frontē
viroꝛū dolentiū ⁊ gementiū ſup cunctis abomi-
nationibus que fiunt in medio hierl̄m. Aliis aūt
qui poꝛtāt gladios/dictum eſt:vt per mediū ci-
uitatis tranſirent/⁊ ꝙ homines vtriuſq₃ ſexus
occiderēt:⁊ ꝙ a ſanctuario dñi inciperent: ⁊ qđ
nulli penitꝰ parcerēt/niſi ſuper illis in fronte ſi-
gnū thau viderent. Sic igit factū eſt/ꝙ cōtami-
F nauerūt domū:⁊ impleuerūt atria interfectis:⁊
Moralitas. ratio reddit ibidē/ꝙ iniq̄tas domꝰ iſrael magna
eſt nimis valde:et repleta eſt terra ſanguinibꝰ.
¶ Moꝛaliter ꝑ ſignū thau quod factū eſt ad mo
dum crucis/ſignificatur crux vel cōmemoꝛatio
diuine paſſionis:ꝑ illū qui indutꝰ eſt lineis in-
telligitur pꝛedicatoꝛ:qui ſcȝ verbis ⁊ exemplis
impꝛimit in frontibus.i.in mentibꝰ hominum ſi-
gnum illud:qui ſcȝ per caſtitatē eſt lineis indu-
tus:⁊ per ſciētiam debet eſſe ſcriptoꝛis atramē-
tario munitus. Iſte em̄ eſt angelus qui poꝛtat
Apo.7.a ſignum vite vel dei viui. Apoc. Per angelos au-
tem cum gladiis intelliguntur angeli iudices:
qui ſcȝ ad executionē iudicioꝛū parati ſunt. Uñ
Cañ.3.c in Cañ. Uniuſcuiuſq₃ enſis ſup femur ſuū. Quid
igitur? Pꝛo certo finaliter q̄n viderit dñs ꝙ do-
mus iuda/id eſt eccleſia que per fideȝ trinitatis
confitetur:quia per iudā interpꝛetat cōfitens:⁊
domus iſrael.i.religio/que per cōtemplationē
debet eum videre:et terra.i.mundꝰ bene fuerint
pleni ſanguinibꝰ carnalitatis:⁊ eoꝛū iniquitati-
bus bñ increuerint.i.in fine mūdi:tūc mittet an-
gelos ſuos vt gladios iuſticie vindictā ſcȝ eter
ne dānationis exerceāt in eiſdē:⁊ ſic fiet ꝙ nulli
penitꝰ parcēt:imo ſenes ⁊ iuuenes ⁊ virgines q̄
male fecerūt/interficient:⁊ ſup oīa a ſanctuario
dñi.i.a ſtatu eccl̄iaſticoꝛū incipiēt:⁊ eos pꝛe cū-
ctis punient atq₃ ledēt:qꝛ quāto q̄s ꝓpinquioꝛ ē
deo ſtatu ⁊ gradu ⁊ ſcia:tāto ſi delinq̄t/acriꝰ eſt
puniēdꝰ:qꝛ dicit. Seruꝰ ſciēs volūtatē dñi ⁊ nō
faciēs vapulabit plagis multis. Breuiter igit il- Luc.12.f
lud eſt verū/ꝙ ſolū viri gemētes ⁊ dolētes ſup
pctis ſuis ⁊ alioꝝ/ſignū thau.i.crucis xp̄i mēo- G
riā i coꝛdis frōtibꝰ deferētes:tūc tpīs ſaluabun
tur:⁊ ab angelis pcutientibꝰ ⁊ pctōꝛes moꝛti ⁊
dānationi tradētibꝰ/non ledent:ſed ab ipſis an
gelis diuino munere defendent. Uñ Apoca. No Apoc.7.a
lite nocere terre ⁊ mari/neq₃ arboꝛibꝰ/quouſq₃
ſignemus ſeruos dei in frontibus eoꝛum.

Capitu. xii. Textus.

**Et factus eſt ſermo dñi ad me dicens.
Fili hominis vaticinare. Moralitatū
Capitulum vi.**

Receptū eſt eze
chieli/ꝙ vaſa aurea moꝛe trāſ
migrātiū ⁊ ſe mutare volētiū
pꝛepararet:ſibiq₃ dictū ē. Fili ho
minis fode parietē:i humeris
poꝛtaberis:i caligine efferetis
faciē tuam velabis/vt non vi-
deas terrā:⁊ dictū eſt ſibi ꝙ hoc ſignificabat qđ
pꝛinceps iuda.i.zedechias eſſet captiuandꝰ exce-
cāduſq₃/⁊ in babylonē captiuus ducendus:⁊ tñ
eā nō viſurꝰ ibi moꝛiturꝰ. ¶ Illđ pt dici de hoīe Moralitas
moꝛtuo. Iſte em̄ de hoc ſeculo ad aliud trāſmi-
grat:paries/id eſt ſepulchꝛum fodit/⁊ in hume-
ris poꝛtatur:in caligine moꝛtis effert:et ſibi fa- H
cies ſudario operit. ¶ Uel dic de homine pecca-
toꝛe/qui per ſpem future penitentie in infernū Aliter
defertur:facies mentis ſue ſudario, id eſt amo-
re mundane gloꝛie inuoluitur:in caligine igno
rantie ⁊ peccati poꝛtat:⁊ per obſtinationē penī-
tus excecatur:ita ꝙ terrā/id eſt,mūdum ⁊ terre
na bona que vehit in babylonem/id eſt in infer-
num/ad quem captiuus ducit:videre per cōſi-
derationem nō dicit:quia peccatoꝛ dū eſt in mū
di pꝛoſperis/nunq̄ȝ in talibus meditatur. Unde
de anima peccatrice dicitur. Soꝛdes eius in pe-
dibus eius:nec recoꝛdata eſt finis ſui.

Capl̄m xvi. Textus.

**Et factꝰ eſt ſermo dñi ad me dicēs. Fili Trē.1.c
hoīs notas fac. Morali. Cap. vii.**

Deſcribit em̄ Eze
chiel ciuitatē hieruſalem,vel ſy-
nagogam a deo pꝛius dilectam:
ſed tandem idolatria damnatā:
ſub figura puelle dicens: quod
erat quedam puella: cuius ra-
dix ⁊ generatio fuerat de terra chananea: pa-
ter ſuus Amoꝛreus: mater ſua cethea. Iſta a
pꝛincipio quando nata eſt, non fuit a ſuo ſan-
guine munda:nec aqua lota:nec ſale ſalita: nec
pꝛeſciſſus vmbilicus eius,nec pannis inuoluta.
Quidam tñ dñs vidēs eā ſuper faciē terre pꝛo- I

iectam,ſanguine infectam ⁊ nudam/atq; confuſione repletam/miſertus eſt eius:⁊ quia iam ad mundum muliebꝛem venerat/⁊ vbera eius intumuerant/piluſq; eius germinauerat/ita ꝙ iam amari poterat:expandit pallium ſuper iſtam/et operuit eius nuditatem: et iurato pacto ipſam accepit vxoꝛē. Iſtam igitur aqua lauit:ſanguine mundauit:oleo vnxit: diſcoloꝛibus veſtiuit: hyacintho calciauit:byſſo tinxit:ſubtilibus coloꝛibus induit:oꝛnamento oꝛnauit:armillas in manibus dedit:toꝛquem collo circūdedit:inaurem ſuper os eius poſuit:circulos eius aurib⁹ inſeruit:⁊ coꝛonā decoꝛis in capite,eius poſuit: ſimilam/mel ⁊ oleum ad comedendum dedit:et ſic pulcherrima facta fuit/ita ꝙ nomen et fama ipſius ad gentes pertranſiuit. Ipſam etiam vir ſuus auro et argento ditauit:⁊ bonis omnibus ampliauit. Sed iſta fiduciam hñs in decoꝛe ſuo: ingrata viro qui tāta ſibi dederat ⁊ nō recoꝛdata dierū adoleſcentie ſue/cū pluribus foꝛnicata fuit:quos etiam de bonis que ſibi marit⁹ dederat ditauit:⁊ quicquid pꝛo oꝛnatu ſuo acceperat/ad complacendum lenonibus cōuertit:que tandem publica meretrix facta eſt:nec tñ taliter ſatiata/ſe indifferenter expoſuit omnibus. Que omnia videns vir ſuus,veſtib⁹ ⁊ bonis cōceſſis expoliauit:ipſamq; nudā ⁊ cōfuſam dimittens,
B tanq; adulteram dānauit. Hec igit̃ in manibus inimicoꝛū ſuoꝛū tradit̃ a quibus lapidatur:trucidat̃ ⁊ cōburit̃:⁊ ei⁹ lupanar qđ ſibi edificauerat,deſtruit̃:⁊ ſic ſu⁹ vir de ea vindicat̃. ¶ Iſta
Moꝛalitas. puella poteſt ſignificare humanā naturā:cuius pꝛimus oꝛtus ⁊ generatio fuit de terra chananea,inq̃tum in cāpo damaſceno qui eſt in ſyꝛia, que dudum fuit terra chananea,fuit Adam ſm ſanctos creatus,⁊ natura humana ſibi cōſtituta. Pater ſuus adam fuit amoꝛreus.i.amarus mater eius eua fuit cethea.i.confracta:quia pater ⁊ mater:id eſt adam ⁊ eua cōfracti ſunt tētatione,⁊ amaricati ſunt tribulatiōe. Iſta igitur a pꝛincipio nata eſt cum vmbilico peccati oꝛiginalis,cum ſanguine carnalis libidinis ⁊ delectationis,ſine ſale debite diſcretionis:⁊ ſine pānis honeſte conuerſationis:ſed pius dñs.i.dei fili⁹ videns iſtam puellam.ſ.humanā naturā ſuper faciem terre iacentē,⁊ a terreſtri paradiſo pꝛoiectā,⁊ in terrenis per auariciā implicatā,ſanguine carnalitatis infectā,nudā virtutib⁹,⁊ vitioꝛū cōfuſione plenā,ad amandum tñ habilem vberibus naturalis compaſſionis tumidā,⁊ pilis cuiuſdā naturalis affectionis bone fecundā ipſam dilexit:⁊ eā per incarnationem et gratiā matrimonialiter ſibi iunxit:aqua baptiſmi eam lauit:ſanguine oꝛiginalis peccati purgauit: et
Ruth.3.b ſub pallio fidei ſue ipſam operuit ⁊ inuoluit. Unde dicitur. Extēde pallium tuum,quia pꝛopinquus es ⁊c. Iſtam etiam vnxit oleo pietatis:veſtiuit diſcoloꝛibus honeſtatis: calciauit etiam eam hyacintho: id eſt amoꝛe celeſtis ciuitatis
C tinxit byſſo caſtitatis:et induit eam ſubtilibus innocētie ⁊ intimioꝛis puritatis:⁊ oꝛnauit eam
Pſ.44.c oꝛnamēto totius ſanctitatis. Uñ pſ. Aſtitit regina a dextris tuis in veſtitu deaurato circūdata varietate. Iſte igit̃ aīe ſeu etiā nature tali mō deo p̄ grām adiūcte vel copulate:⁊ a ſtatu peccati miſericoꝛditer releuate:in manibus armilla bone opatiōis tradit̃:collū elatiōis ſue toꝛque, id eſt vinculo diuinoꝛū mādatoꝛū cingit̃:os locutionis ſue nature tēperātie oꝛnat̃: auris ſua circulo pꝛōpte obediētie inſerit̃:⁊ caput ſuū.i.
Eccli.45.b coꝛ,coꝛona.i.vitioꝛū victoꝛia inſignit̃. Uñ dr. Coꝛona aurea ſup caput ei⁹ ⁊c. Iſta igit̃ tādē nutrit̃ ſimila ſancte doctrīe ⁊ eruditiōis:melle grē ⁊ deuotiōis:oleo charitatis ⁊ dilectiōis:ditatur auro ſapiētie ⁊ argento eloquētie p̄dicatiōis:⁊ ſic efficit̃ decoꝛa ⁊ pulchꝛa:⁊ pulchꝛitudine totius moꝛalis pfectiōis famoſa ⁊ vulgata/p̄ diffuſionē ſue bone opiniōis. Uñ in Cañ. Pulchꝛa es et decoꝛa filia hierl'm. Sed p̄ certo ſepe accidit/ qđ iſta puella.ſ.aīa:de ſua pulchꝛitudine et ſua moꝛali ⁊ naturali pfectiōe ſuperbit:⁊ ſic lenonibus.i.demonib⁹/mūdo ⁊ carni per diuerſa peccata ſe tradit:⁊ cū eis foꝛnicās ſuū virū xp̄m deſerit:⁊ bñficioꝛū ei⁹ oblita/cūctis indifferēter vitijs ſe exponit:quinimo donaria grāꝛū naturaliū q̄ a viro ſuo deo acceperat/in vſum peccatoꝛū ſuoꝛū.i.mūdi/carnis ⁊ diaboli:⁊ ſic ipſam vi- D
lem ⁊ abominabilē deo facit. Quod vidēs dñs/ ipſam bonis tēpoꝛalib⁹ ⁊ naturalib⁹ ſpoliat:et toꝛtoꝛib⁹ infernalib⁹ tradēs/igni ⁊ gladio moꝛtis perpetue velut adulterā eā dānat:quia pꝛo certo illud eſt verū/ꝙ natura humana ſeu peccatrix aīa ad ipſum deū p̄ incarnationē aſſumpta:vel per penitentiam reſumpta:⁊ ad moꝛum pulchꝛitudinem ⁊ perfectionem reducta:quando gratijs ſibi factis male vtitur: ad eternum ſuppliciū iudicatur:⁊ in inferno cōcremāda dānatur. Uñ Ezec. Uiri igitur iſti iuſti ſunt:⁊ iudicabūt eas iudicio. ¶ Uel dic ꝙ iſta puella eſt ec- Ezec.23.g
cleſia q̄ in pꝛincipio fuit nuda per paupertatem Aliter.
⁊ per diuitiarū tenuitatē/⁊ per credentium paucitatem:fuit ſanguine plena per martyꝛū penalitatem:ad terram pꝛoiecta per contēptū ⁊ aduerſitatē:a fecibus erroꝛū nō bene lota/nec ſale perfecte ſapientie ſalita:per fidei ſanctitatē/per hereſum abſterſionem ⁊ puritatem:veruntamē dñs miſertus eius/ipſam ab erroꝛibus lauit et purgauit/reddita pace ſanguinem martyꝛū iā ab ea abſterſit:⁊ eam pꝛius deiectam,iam mirabiliter dilatauit:⁊ pꝛedictis virtutibus adoꝛnauit:auroq; ⁊ argento ditauit:gratijs ⁊ ſciētijs/ honoꝛe ⁊ regimine ampliauit. Sed q̄d? Iſta vidēs ſe decoꝛā ⁊ pꝛoſperitate floꝛidā,iā nō ceſſat virum ſuum xp̄m et eius ſeruitium contēnere: quinimo iam videtur tempus adoleſcentie ſue: ⁊ paupertatem illam quam habuit in pꝛincipio obliuioni tradidit:⁊ nō ceſſat cū leonibus.i.cū
mundo,carne diabolo per vitia foꝛnicari:⁊ diui- E
tijs a deo receptis ipſos oblectare:bonaq; eccleſiaſtica in vſus deputare demonū:quia pꝛopter hoc videmus ꝙ xp̄s iſtam tanq; adulteram iam reſpuit:veſtimentiſq; bonoꝛū terrenoꝛum exuit eam:⁊ in manibus tyꝛannoꝛum eā tradidit,que ſcilꝫ ipſam lacerant tribulationibus:⁊ diuerſis afflictiōibus eā cremāt. Nā q2 eccleſia bonis ſibi a deo conceſſis male vtitur: iuſto dei iudicio fit,vt a pꝛincipibus affligatur:vt ſic iſta que pꝛimitiui ſui ſtatus oblita,deo tantis bonis ingrata extitit,cogatur de tribulationibus ad eū reuerti quem dereliquit. ¶ Uel ſi vis applica con-
tra quaſdam mulieres: que q̄uis de vili plebe Aliter.
qñq; aſſumātur:⁊ oꝛnamētis,diuitijs ⁊ delicijs impleant̃:iſte tñ aliquotiens foꝛnicant̃:⁊ iſte cōburi merentur. ¶ Uel dic contra ingratos,qui
de nihilo eleuati,benefactoꝛem ſuum deſerunt, Aliter.
⁊ alijs ſe committunt:tempus pꝛiſtine paupertatis ſue obliuiſcuntur:⁊ bona ſibi conceſſa ab homine vel a deo in vſus ſuperbie,⁊ in offendiculum creatoꝛis ſui vel benefactoꝛis expendūt: ſicut ad literam patet de multis,qui de vili ſtatu ad diuitias peruenerunt.

¶ Capl'm xvij. Textus.

Et factum eſt verbū dñi ad me dicēs. Fili hominis pꝛopone. Moꝛalitatum F
Capitulum vij.

Sicut ponit eze-
chiel in pͤſenti capi. q̄dā aqui-
la grādis magnarū alarū lō-
go mēbroꝝ ductu/plena plu-
mis et varietate venit ad liba
nū: tulit medullā cedri ⁊ ſum-
mitatē frondiū eius auulſit:
⁊ tranſpoꝛtauit eā in vrbē chanaā in vrbē nego
Moꝛalitas. ciatoꝝ. ¶ Aquila iſta eſt fili⁹ dei: q̄ ꝓpter immē
ſitatē eſſentie fuit magnus: ⁊ plumis virtutum
oim fuit plen⁹. Iſte em̄ venit ad libanū hui⁹ mū
di/ q̄ in cedro. i. in altiſſima virgine tulit nr̄e hu-
manitatis medullā: cui⁹ frōdes. i. defect⁹ auulſit
⁊ abſtulit: ⁊ eandē ipſam in vrbē negociatoꝝ. i.
in paradiſum que eſt vrbs ſanctoꝝ in aſcēſione
Eodē ca. b poꝛtauit. ¶ Poſtq̄ aquila dicta medullā cedri i
vrbē negociatoꝝ trāſtulit: plātauit vineā ſup
aquas multas in terra bona/ vt faciāt fructū: ⁊
ſic creuit in vineā grandem: ita tn̄ ꝙ rami vinee
aquilam que ipſam plātauit/ reſpicere teneant.
Facta eſt igitur vinea ⁊ fructificauit/ et emiſit
propagines: ſed quedā alia aquila erat magna
rum alarū: ad quā vinea incepit reſpicere: ⁊ au-
xiliū ab ea petere propter qḋ aquila prima que
ipſam plātauerat eā euulſit: ⁊ vētus vrēs ipſam
Allegoꝛia. arefecit: oēmq̄ ꝓſperitatē amiſit. ¶ Sic ꝓ ho-
die et quotidie loquendo allegorice conſtat qḋ
vera aquila. i. dei filius: poſtq̄ medullā cedri. i.
humanitatem noſtram acceperat: ⁊ in vrbem ne
B gociatoꝝ. i. in paradiſum vbi ſancti negociato-
res et mercatores: qui ſcilꝫ eterna pro terrenis
mercari ſciuerunt cōmorantur, eam aſcendendo
detulit: vineā eccl'ie ſue plantare voluit: ⁊ eā. in
terra bona. i. in fide xp̄iana: ſup aquas. i. ſuper
fluuiū gratiarū et ſciētiarū fundauit. Iſta igit̄
creuit in vineā latam: ⁊ iam quaſi per totū ſecu-
lū ſe diffudit: propagines. i. fideles euulſit: ⁊ iam
fructus diuitiarū multarū acquiſiuit. Unde dr̄.
Gen̄. 2. b Plantauit dn̄s deus paradiſum voluptatis a
principio. Iſtud tn̄ verum eſt ꝙ rami huius vi-
nee. i. filij eccleſie: ſemper ad iſtam aquilam ſcilꝫ
ad deū tenebantur reſpicere: ⁊ per fidem ſpem ⁊
deuotionem in ipſum oculos mētis figere: et ad
Pſ. 120. a eam totis affectib⁹ anhelare. Unde Pſal. Ad te
leuaui oculos meos. Sed iſta vinea cum ramis
ſuis iā videtur deū plantatorē ſuum xp̄m deſpi-
cere: ⁊ aliā aquilam huic inimicā. ſ. ad mūdū vel
ad mūdi principes ⁊ raptores: oculos mētis fle-
ctere/ et ab ipſis auxilium et fauorē implorare:
quapropter fit ꝙ prima aquila. i. xp̄s: iſtam vi-
neam cum ramis. i. eccleſiam cum filijs ſuis de-
ſpicit: et ipſam tyrānis ⁊ hereticis mediāte ven-
to tribulationum cōburit: qꝛ dū eccleſia ⁊ eccle-
ſiaſtici ſperare in dn̄o omiſerunt: ⁊ ad auxilium
ſeculariū principū cōfugerunt: ipſe dn̄s ſuū re-
traxit auxiliū: ⁊ contra eos venti tribulationū
increuerūt: ita ꝙ proſperitatē ⁊ gloriam perdi-
derunt. Igit̄ reſpiciam⁹ primā aquilā/ non ſecū-
b dam: ⁊ ſperemus in dn̄o/ nō in mūdo. Pſ. Spe-
Pſ. 36. a ra in dn̄o ⁊ fac bonitatē: ⁊ paſceris i diuitijs ei⁹.
Pſ. 79. b Ideo de tali vinea dr̄. Uineā de egypto. i. de gē-
tilitate et paupertate tranſtuliſti: eieciſti gētes
⁊ plātaſti eā. Extēdit palmites ſuos vſq̄ ad ma
re. Etiā ſequit̄. Ut quid deſtruxiſti maceriā ei⁹:
⁊ vindemiāt eā oēs pretergredietes viā? Exter-
minauit eā aper de ſylua ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ talis vi
Aliter. nea ſignificat ſortilegos: quos prima aquila. i.
deus in eccleſie fide plātauit: ⁊ qn̄ in eccleſie be-
neficijs: qui tn̄ poſtea cū altera aquila. i. cū dia-
bolo ſe confederāt/ ⁊ ab ipſa auxiliū ⁊ rn̄ſa po-
ſtulant: qui. ſ. in fine cōburunt̄ et dānant̄. ¶ Cō-
ſequēter dn̄s promiſit ſe plātare aliquem ramū
cedri ſuper montē excelſū: et ꝙ faciet fructum,
⁊ fiet in cedrū magnā: ita ꝙ volucres ſub eo habi
tabūt: ⁊ humiliabitur lignū ſublime: ⁊ exaltabit̄
lignū humile: ſiccabit̄ lignū viride, ⁊ frondeſcet
lignū aridū. ¶ Illud applica ꝙ deus de vno mo- Moꝛalitas
dico ramo facit qn̄q̄ magnā cedrū. i. magnā ⁊ ho
norabilē ꝑſonam: ⁊ in monte excelſo alicuius di-
gnitatis cōſtituit eum: ita ꝙ volucres. i. nobiles
ſub ipſo ꝯmemorant̄: ⁊ ſic fit ꝙ de⁹ quotidie facit
ſiccare ſublimes ⁊ virides. i. ſupbos ⁊ carnales:
exaltari ꝓ ſ frondeſcere facit et per ꝓſperitatis
gloriā humiles ⁊ pauperes. Unde dicit̄. Depoſuit Luc. 1. e
potentes de ſede, ⁊ exaltauit humiles.

¶ Capitu. xix. Textus.

A
Et tu fili hominis aſſume planctum ſup principes iſrael. Moꝛalitatum Ca. ix.

Uedam leena
tulit vnū de leunculis, ⁊ leo
factus eſt: ⁊ didicit capere
ꝑdā, ⁊ homines deuorare,
viduas facere, ⁊ ciuitates
in deſertū ducere: ita ꝙ de
ſolata eſt terra a facie rugi
tus eius: ⁊ audierunt gen-
tes: ⁊ non abſq̄ vulneribus
ceperunt: eum miſeruntq̄ eū in carcerē, ne audi- Moꝛalitas
retur amplius vox ipſius ſup montes ⁊c. ¶ Ta-
lis leo ſignificat quoſdā malos officiales ⁊ puer
ſos: q̄ in pͥncipio ſunt leunculi. ſ. parui balliui vel
aduocati: vt qꝛ mater ipſoꝝ. i. eccleſia vel religio
ciuitas vel prelat⁹, ipſos ad aliqḋ officiū aſſumit:
q̄ tandē lapſu tēporis leones. i. magis crudeles
tyrāni efficiunt̄: ita ꝙ ab eis per rapinas homines
deuorantur: ⁊ ciuitates etiam deſerte ⁊ paupe- 1. pet. 5. c
res efficiuntur: ita ꝙ rugitu ſuorum pauperes
totius patrie deterrent̄. Un̄ dr̄. Tanq̄ leo rapiēs
⁊ rugiēs circūit querens quem deuoret ⁊c. Sed
finaliter querela gentiū q̄ cōtra tales ſolet inſur
gere, ⁊ poſt multa tribulationū vulnera qn̄q̄ ꝓ-
curant̄, ꝙ ipſe in carcerē, vel in moꝛtē, vel in depo
ſitionē tradit̄, ita ꝙ extunc vox minarum ⁊ iniu-
riaꝝ ſuarū ſup montes. i. in altis dignitatibus ⁊ B
officijs amplius nō auditur. Ita quotidie vide-
mus ad ſenſum in curijs dominoꝝ: vbi leones cō
ſiliarij ſeu officiales crudeles finaliter deſtruun- Mat. 7. a
tur: ⁊ iuſto dei iudicio eadē menſura qua alios
menſi fuerāt metiunt̄. ¶ Conſequenter dicit̄ ibi. Eodē. c.
Mater tua q̄ſi vinea plantata in ſanguine: cui⁹
fructus ⁊ frondes eius creuerunt ex aquis mul
tis: ⁊ facte ſunt ei virge ſolide in ſceptra domi-
nantiū: ⁊ exaltata eſt ſtatura ſua inter frōdes: ſed
tandē euulſa eſt in iram: in terramq̄ ꝓiecta eſt: et
ventus vrens ſiccauit eam: arefacte ſunt virge
roboꝛis eius: ⁊ ignis comedit eā: ita ꝙ non fuit
amplius in eis virga. i. ſceptrum dominantium.
¶ Talis vinea dr̄ eſſe ꝓgenies tyrannoꝝ: ipſoꝝ Moꝛalitas
q̄ domus imperium ⁊ maieſtas: que ſcꝫ in ſangui
ne ⁊ violētia fundata: ⁊ cū effuſiōe ſanguinis in-
troducta. Dato enim ꝙ iſta poſſunt ꝓſperari: et
ꝙ eorum domus videatur exaltari, ⁊ maxime re
putari: virgeq̄ ſolide. i. homines foꝛtes qn̄q̄ ſo-
lent exinde generari: qui etiā alijs habebant ſce-
ptro ⁊ imperio dominari: finaliter tamē domus a
deo euellit̄: ⁊ ita igne tribulationis areſcit ⁊ cōſu
mit̄ ꝙ nulla virga foꝛtis. i. nulla ꝑſona nobilis: nul
lum ſceptrum dominantium. i. nullus qui ha-
beat dominiū inuenitur in eis: qꝛ breuiter illud
eſt verū ꝙ vinea. i. dom⁹ vel ciuitas vel iuriſditio
ſeu que ūq̄ reſpublica q̄ a ſanguine crudelita-
tis, ⁊ rapina ſumpſit oꝛtū: non ſolet diu ſtare, ſed C
finaliter areſcere ⁊ perire: ſicut patet de imperijs
gothoꝝ, vuandaloꝝ, ꝑſarū, grecoꝝ, ⁊ romanoꝝ

rum:⁊ ſicut potiſſime pꝫ de domibus italie tyrā
Eſa.9.a norū:qꝛ ſicut dꝛ. Ueſtimētū mixtū ſanguine erit
Aliter. in cōbuſtionē ⁊c. ¶Uel dic ꝙ vinea plātata i ſan
guine eſt perſona eccleſiaſtica, vel vna cognatio
vel cōgregatio:q̄ affectu ſanguinis ⁊ cōſangui
nitatis ꝓmouet̄:que q̄uis aliquādiu ꝓſperent̄:
ita ꝙ exinde virge ſolide.i. ꝑſone notabiles ꝓ
ducantur. finaliter tñ deficiunt, areſcūt ⁊ ſiccan
tur: ita ꝙ nulla virga fortis.i. nullus notabilis
Michee in eis reperitur. Ideo bene dicitur. Ue qui edifi
1.d. catis ſion in ſanguinibus.

¶Capitu. xxi. Textus.

Et factus eſt ſermo domini ad me di cens. Fili hominis, pone faciem tuam.

Moralitatum Cap. x.

Dominus minatꝰ ciuitati hierl'm, ꝙ ipſe
educet gladiū ſuū de vagi
na ſua ad omnē carnē. Gla
diū dico ſuū limatū ⁊ exa
cutum, ⁊ irreuocabilē. Gla
dius inq̄t meꝰ vt ſplendeat
limatus eſt: vt cedat victi
mas exacutus eſt: precepit
dñs ꝙ dupliceꝰ gladius, aut tripliceꝰ. Hic eſt in
quit gladius occiſionis magne. Sequitur. Mu
cro euaginare ad occidendum. Et dicit ꝙ pre ti
D more iſtius gladij tabeſcet omne cor: diſſoluent̄
vniuerſe manus: infirmabitur omnis ſpūs: ⁊ per
Moralitas cuncta genua fluent aque. ¶Talis gladiꝰ videt̄
eſſe mors. Iſte eſt gladius qui eſt acutus ad pe
netrandū: ⁊ eſt limatꝰ ⁊ ſplendidus ad terrēdū:
⁊ etiā gladiꝰ qui qñq; eſt duplex, inquātū occi
dit corpus ⁊ aīam: qñq; triplex inquantū occidit
animā, corpus ⁊ famā. Iſte etiā irreuocabilis di
cit̄: qꝛ poſtq̄ de vagina diſpoſitionis ſue ipſum
dñs immiſerit: irreuocabiliter illum quem vult
percutere, vulnerat. Et ideo iſte ad omnē carnē
mittit̄: qꝛ omnis caro cū gladio iſto trucidat̄: et
ꝓpter hoc iſte gladius dꝛ magne occiſiōis: qꝛ iſte
eſt cā gñalis oīs hoīs interfectiōis. Uñ in Deut.
Deut.32.f Inebriabo ſagittas meas ſanguine: ⁊ gladiꝰ meꝰ
deuorabit carnes. Qui igit̄ iſtū gladiū bene vi
det ⁊ cōſiderat: neceſſe eſt ꝙ cor eius pre timore
tabeſcat: ⁊ ꝙ oīs ſpūs ſupbie refrenet̄: ⁊ ꝙ aque
lachrymoſe cōpunctionis per genua humilita
tis fluere cenſeant̄. ¶Uel dic ꝙ tales gladij ſunt
Aliter. tyranni: q̄ ſunt exacuti ad pungitiue rapiendū: ⁊
ad occidendum per crudelitatem: ſplendidi, ad
pompatice incedendum per proſperitatē. Sunt
irreuocabiles per obſtinationis ⁊ mali ſui ꝓpo
ſiti firmitatē: qꝛ ſcꝫ iſti per ſeuitiā ſunt acuti: per
inanem gloriam ſunt ſplendidi: pee precipita
E tionem ⁊ fatuitatem irreuocabiles poſſunt dici.
Nullo eñ timore dei, vel nullo amore ꝓximi, vel
nullo conſilio alicuius boni viri a ſua malicia re
uocari pñt. Iſtos igit̄ diabolus de vagina ſue ini
quitatis euaginat, ⁊ cū eis iuſtos dilacerat ⁊ de
trūcat: ⁊ diuerſis tribulationibꝰ eos turbat: qua
propter omne cor ⁊ oīs ſpūs merito metuit et
formidat. ¶Uel dic ꝙ gladius eſt lingua detra
Aliter. ctionis. Pſ. Lingua eoꝝ eſt gladius acutꝰ. Que
Pſ.56.a limat̄ ornate loquēdo: ſplēdet adulatoria inferē
do: ſed tandē pungit aſpere inſcindēdo ⁊ detra
hēdo: ⁊ eſt irreuocabilis: vix aut nūq̄ famā quā
abſtulit reſtituēdo: ⁊ ideo iſte gladius dꝛ dupli
catus: inquātū detractor plures ſimul interficit
obloquēdo: qꝛ ipſe ledit ſe ⁊ illum quē diffamat
⁊ eū quē auſcultat. Uñ Hugo lib. ij. de aīa, volēs
oſtēdere ꝙ dꝛ lingua a ledendo, a lingēdo/vel li
gando/⁊ a lābēdo: dicit ſic, ꝙ lingua dꝛ: qꝛ lingit
adulando: mordet detrahēdo: occidit incidēdo,
ligat ⁊ ligari non poteſt: labit̄ ⁊ teneri nequit: la
bit̄ vt anguilla: penetrat vt ſagitta: tollit amicos:
multiplicat iimicos: mouet rixas: ſeminat diſcor
das: ⁊ multos interficit vno ictu: blanda eſt: ſub
dola ⁊ lata, et parata ad miſcenda mala, ⁊ extra
henda. Unde in Prouerb. Qui cuſtodit os ſuum, Prouē.21.d
cuſtodit animam ſuam. Et ibidem. Oīa mors et Prouē.18.d.
vita, in manu lingue. Bernardus etiam in quodā F
ſermone dicit. Quod verbum leuiter profertur,
ſed non leuiter reuocatur.

¶Capit. xxiij. Textus.

Et factus eſt ſermo dñi ad me, dicens. Fili hoīs, due mulieres. Moralitatum

Capitulum xi.

Ola et ooliba
fuerunt due mulieres filie
matris vnius: ſicut figurat
hic ꝓpheta: de ciuitatibus
hieruſalē ⁊ ſamarie: ⁊ fue
rūt impudiciſſime meretri
ces: ita ꝙ prima Oola p̄mo
inſaniuit in Aſſyrios amato
res ſuos, veſtitos hyacin
tho: principes ⁊ aſcenſores equorū ⁊ iuuenes cu
pidinis: ſed finaliter iſti amatores ſui occiderūt
eā: ⁊ diſcooperuerunt ignominiā eius. Q̄d cū vi
diſſet ſoror eius ooliba: magis ad hec inſaniuit
libidine: qꝛ videns imagines chaldeoꝝ depictas
in parietibꝰ, expreſſas coloribus, accinctas bal
theis renes: ⁊ tiaras in capitibus ad ſimilitudi
nem filioꝝ babylonis inſaniuit libidine: et miſit
ꝓ eis in patriam ſuā vt dormirēt cū eadē: qua
ꝓpter factū eſt ꝙ ipſi ſui amatores, ipſam nudā
ſpoliauerūt, ⁊ veſtimenta eius tulerunt: naſum
eius ⁊ aures preſciderunt: ⁊ que reliqua fuerāt
gladio conciderunt. ¶Iſtud pōt allegari cōtra Moralitas
malas mulieres, qꝛ dato ꝙ aliqua videat ꝙ ſo
ror ipſiꝰ vel vicina fuerit ex hoc diffamata, de G
pauperata ⁊ ſpūaliter iterfecta: ipſa tñ fieri libi
dinoſa ꝓpter hoc non omittit: imo comptos et
etiam pictos iuuenes diligit: quapropter nuda
⁊ pauper remanet: ⁊ vitā fame ⁊ glorie inde ꝑdit. Aliter.
¶Uel dic ꝙ tales male mulieres ſunt anime pec
catrices: que ab iſta matre vident̄ concepte: ⁊ ab
iſto pr̄e p̄mogenite vel create. Iſte eñ cū aſſyrijs
i. cū aduerſarijs ſuis. i. mundo, carne vel diabo
lo fornicari vident̄: inquantū in eoꝝ ſuggeſtio
nibus pompis ⁊ proſperitatibꝰ delectant̄: ita ꝙ
cū ipſis per diuerſa vitia fornicant̄. Ita eñ ama
tores ſui, mundus, caro, ⁊ demonia: q̄ ipſum nūc
amare ſe ſimulāt, iſtas veſtibꝰ virtutū ſpoliant:
naſo deuotiōis ⁊ auribꝰ. i. auditu vbi dei eas pri
uant: ⁊ ſic dānatiōis gladio eas finaliter trūcāt.
Et dato ꝙ iſta prima pereat in oculis alioꝝ: alie
tñ priores ſe ꝓpter hoc non caſtigāt, imo ad idē
vna exēplo alteriꝰ/magis ꝑābulat ⁊ declinat ad Aliter.
ſuppliciū. ¶Uel dic ꝙ tales ſunt male religioſe
ꝑſone: q̄ dato ꝙ gloriā mundanoꝝ appetētes, cū
ipſis qñq; per apoſtaſiā fornicant̄: ita ꝙ ide eriā
ad periculū ⁊ carcerē deducunt̄: alij tñ nequaq̄
ꝓpter hoc caſtigant̄, imo ad eundē caſum cur
rere quotidie comprobantur.

¶Capi. xxviij. Textus. D

Et factum eſt verbum domini ad me, di cens. Tu ergo fili hominis aſſume.

Moralitatum Cap. xij.

MIrabilem figu-
ram vnius nauis videtur hic
deſcribere ꝓpheta: cōparās ci-
uitatem tyri naui: pro eo qđ in
mari ſedebat: ⁊ multa nauigia
poſſidebat. Iſti igitur naui ſeu
ciuitati ſic loquitur. O tyre tu
dicis: perfecti decoris ego ſum: et in corde maris
ſita: finitimi tui qui edificauerunt te, impleuerũt
decorem tuum: abietibus de ſanir extruxerunt
te: cedrum de libano tulerunt, vt facerēt tibi ma
lũ: quercus de baſan dolauerũt ad remos tuos:
tranſtra tua fecerunt tibi de ebore indico: preto-
riola tua de inſulis italie, byſſus varia de egy-
pto texta eſt tibi in velum: vt poneretur in malo
hyacinthus et purpura de inſulis: eliza facta
Moralitas ſunt operimentum tuum. ¶ Per iſtam ciuitatem
que naui comparatur, intelligitur eccleſia mili-
tans: que dicitur tyrus: que interpretatur angu
ſtia: propterea quod ſemper iſta in tribulationi-
bus ⁊ anguſtijs viuit: et more nauis in fluctibꝰ
Prouẽ. 31. b amaricationũ ſemper ſiſtit. Unde in prouerbijs.
Facta eſt quaſi nauis iſtitoris. Abietes que ſunt
E arbores leuiſſime, ſunt pauperes qui fuerũt pri-
mitiue eccleſie fundatores: qui de ſanir (quod
interpretatur deus luminis) eſſe dicuntur: pro eo
ꝙ ipſi fundatores eccleſie a patre luminum con-
ſtituti noſcuntur: qui etiam fuiſſe luminoſi ⁊ ſciē
Iac. 1. c tifici eſſe cōprobantur. Unde dicitur. De ſurſum
eſt deſcendens a patre luminum. Cedrus arbor
altiſſima ſignificat prelatum: qui in dignitate et
ſtatu ceteris eſſe altior: ⁊ in cōtēplationis celſitu
dine debet alijs eſſe maior: qui etiā de libano (q̄
interpretatur candor) eſſe dicitᷣ: ꝑ eo ꝙ prelatus
candidatus per caſtitatem eſſe tenetur. Unde in
Can. 5. c Canti. Dilectus meus candidus et rubicundus.
Iſte igitur malus in naui eccleſie erecta, quādo
ad prelationis dignitatem aſſumitur: q: ꝑ cer-
to de cedris. i. de altis cōtemplatiuis ⁊ perfectis
ꝑſonis debet malus nauis. i. prelatꝰ eccleſie fie-
Pſ. 91. c ri et ad prelature officiũ eleuari. Pſ. Iuſtus vt
palma florebit. Quercus arbor duriſſima ⁊ for-
tiſſima ſignificat martyres: q̄ fortes ⁊ ſolidi exti
terunt: qui ſcilicet de baſan (quod interpretatur
ſiccitas) fuerunt dicti: pro eo quod fuerunt pe-
Zacha. 11. a nis ⁊ abſtinentijs deſiccati. Zacha. Ululate quer-
cus baſan. Igitur iſti remi eccleſie facti ſunt: in-
quantũ ipſam ad portam paradiſi ducunt. Uerũ
tamen iſti per martyria fuerunt dolati: et a cun
ctis ſuperfluitatibus gladijs detruncati. Tranſ
F tra iſtius nauis ſignificant confeſſores: qui de
ebore indico dicuntur eſſe: pro eo ꝙ iſti caſtitatis
candore pre cunctis viſi ſunt floruiſſe. Pretorio-
la vero. i. apothece doctores ſignificāt: qui aro-
mata ſcientiarũ in ſe reponũt: et de inſulis italie
(que interpretatur mens excedens) dicunᷣ eſſe:
pro eo ꝙ per profunditatem ſcientie humanam
indaginem excedunt. Byſſus igitur que eſt linũ
candidiſſimum, puritatem deſignat conſcientie.
Hyacinthus cuius color eſt celeſtis, ſignificat cō
uerſationem ſpũalis et celeſtis apparentie: pur-
pura vero deſignat ruborem ⁊ ardorē charita-
tis et amicitie: q: ſcilicet velum. i. conſcientie ſe-
cretum de byſſo. i. puriſſimum ⁊ mundiſſimũ eſſe
debet: operimentũ vero exterioris cōuerſatiōis
debet eſſe per charitatem purpureũ: ⁊ per celeſtē
Hier. 10. b vitam ⁊ apparentiā hyacinthinum. Hierᷣ. Hyacin
thus et purpura indumentum eorum. Dico igitᷣ
ꝙ nauis vel ciuitas eccleſie facta eſt de abietibꝰ
de ſanir. i. de pauperibus luminoſis: et a patre lu
minum per gratiam illuminatis. Mali etiam, id
eſt prelati ipſius: facti ſunt de cedris libani. i.
perſonis in deum eleuatis ⁊ velo byſſino. i. puri-
tate conſciētie decoratis. Quercus etiam de ba-
ſan. i. perſone fortes et conſtantes ſicce ⁊ abſtinē
tes, ſcilicet martyres: tranſtra eborea. i. caſti con
feſſores mente alios excedentes, decorem ipſius
compleuerunt: hyacinthuſqꝫ celeſtis apparētie:
purpura vero patientie ſibi operimentũ charita
tis dederunt. Sic igitur potuit antiquitus dice-
re nauis iſta. Perfecti decoris ego ſum: et in cor- G
de maris ſita. i. in plenitudine omnium bonorũ
ſpiritualium collocata. Iſti igitur tunc tempo-
ris poterat dici illud Hiere. Similam, mel et Hiere. 16. b
oleum comediſti: et decora facta es. ¶ Poſtq̄ Eodē. c. c
Ezechiel deſcripſit ciuitatē in ſimilitudinem na-
uis: incepit dicere de diuitijs et gloria iſtius ci
uitatis. Et ponit quomodo ad nundinas eius
diuerſe gentes de diuerſis mundi partibus du-
cunt diuerſa mirabilia et mercimonia: que reple
ta eſt ⁊ glorificata nimis in corde maris: ſed iſtiꝰ
finis fuit interitus. Unde ſibi dicitur. In aquis
multis adduxerunt te remiges tui: ventꝰ auſtri
contriuit te in corde maris: diuitie tue, theſauri
tui, inſtrumentum tuum, naute tui: et guberna-
tores qui tenebant ſupellectilem tuam: et popu-
li tui preerant viri bellatores tui cum vniuerſa
multitudine tua cadent in corde maris: in me-
dio maris opes tue ſibilauerunt ſuper te nego-
ciatores populorum. Ad nihilum deducta es: et
non eris in perpetuum. ¶ Illud poteſt applicari Morali-
cōtra mundanā religionem vel eccleſiā: que. ſ. in tas.
principio fuit nauis ſalutifera: modo quo ſupra
dictum eſt fabricata. Iſta enim antiquitus habe
bat nundinas ſpũales: in quibus ſpũalia pro ter
renis dabat: et ſic ſanctos negociatores bonis ce
leſtibus ditabat. Et ideo antiquitus populi ſecu
lares ad iſtam per deuotionem confluxerũt: mer
cimonia ſua ſcꝫ redditus et poſſeſſiones attule-
runt: ⁊ eam ſummis opibus ditauerunt: nũc etiā H
ad alias nouas nundinas, ſcꝫ vbi dātur ſpiritua
lia pro terrenis: beneficia pro pecunijs: alta offi-
cia pro carnalibus amicitijs: iam quaſi totus
mundus incepit confluere: mercimonia munerũ,
precum et adulationum offerre: ita ꝙ iam cōſtat
eccleſiam diuitijs opulentijs plenam eē: pompis
⁊ ſuperbijs laſciuire. Sed pro certo timendũ eſt:
ne ventus auſtri. i. proſperitas ſua ipſam conte-
rat: et in mare tribulationum ⁊ amaricationum
ſubuertat. Iam eñ videmus ꝙ diuitie, theſauri
⁊ multiplex inſtrumentũ incipiũt ab eccleſia de-
ficere: naute ⁊ gubernatores q̄ preſunt ſuo po-
pulo. i. p̄lati bellatores. ſ. predicatores ⁊ viri iu-
ſti iam incipiũt cadere. Sicut ceciderũt a virtu-
te morali: ita etiam videmus eos a proſperitate
tēpali: ita continue declinare: q: iuſto dei iudicio
fit ꝙ qui ꝓpter tēpalia deum valuerunt deſerere:
etiā ipſam gloriam tēpalem compellantur amit-
tere: quapropter iam cernimꝰ ꝙ opes tēporales
iam ceſſant: ꝙqꝫ iſta nauis eccleſie ad nihilũ de-
ducitᷣ: negociatoreſqꝫ. i. ſeculares iam eam contē
nēdo ſuper ipſam ſibilant et inſultāt. Unde Eſa. Eſa. 2. b
Repleta eſt terra eius idolis. Et ſequitur. Quod Ibidem. c
dies domini exercituum ſuper omnem ſuperbũ
⁊ excelſum ⁊ arrogantem, ⁊ humiliabitur ⁊c. Q:
breuiter, poſtq̄ terra. i. eccleſia incepit repleri au
ro, argento ⁊ diuitijs: ſtatim repleta eſt equis. i.
viris luxurioſis: et ſuperbis, ⁊ idolis, id eſt viris
ignorantibus et pigris: quapropter iam incipit E
dominus ſuper ſuperbos, ⁊ arrogantes clericos
viſitare: ⁊ ipſorum ſuperbiam humiliare. Unde Eſa. 32. d
illud Eſa. Humilitate, humiliabitur ciuitas. Aliter.
¶ Uel ſi vis dic contra mundi magnos ſtatus, et
contra magna mundi imperia: quale fuit impe-
rium Grecorum, Perſarum, Chaldeorum, Peno-
rum, Romanorum: et contra ſuperbas ſeculi ci-
uitates: qualis babylon, niniue, carthago, troia,
⁊ ſimiles.

et ſimiles:vel cōtra ipſos mundi ſuperbos domi-
nos ꝛ tyrannos:qualis fuit nabuchodonoſoꝛ,ty
rus,alexander,iulius ceſar,ꝛ alij,qui mundū ꝑ
violentiā oppreſſerūt,ꝛ qui ſumma pꝛoſperitate
floꝛuerūt:nautas:naues ꝛ bellatoꝛes ad ſubiu-
gādos populos habuerāt:ita ꝙ a cunctis mun
di partib' populi mercimonia.i.tributa ꝛ mune
ra detulerunt:quos tamē cum regnis ꝛ imperijs
ſuis ꝑ violentiā acq̄ſitis ventus auſter,id eſt fla-
tus foꝛtune ſubuertit in mare,id eſt in pauperta
tē ſubmerſit:ꝛ ad nihilū cōpulit ꝛ redegit. Pſal.
Pſal.36.g Uidi impium ſuperexaltatū ſicut cedros libani.

¶ Capi.xxviij. Textus.

Et factus eſt ſermo domini ad me di-
cens. Fili. Moꝛaliſtatum Ca. xiij.

I N perſona et
figura primi angeli ꝓphe-
ta pulchꝛe reprehendit pn
cipē tyri:q̄ de ſua ſapientia
ſupbiebat,dicens ſic. Ele-
uatū eſt coꝛ tuum,ꝛ dixiſti:
deus ego ſum,ꝛ nō hō:ꝛ in
cathedra dei ſedi in coꝛde
matris cū ſis hō:ꝛ nō de⁹:ꝛ
poſuiſti coꝛ tuū quaſi coꝛ dei. Ecce ſapientioꝛes
tu daniele ꝛ oē ſecretū nō eſt abſconditū a te:in
ſapiētia tua ꝛ potētia tua feciſti tibi foꝛtitudinē:
ꝛ acq̄ſiuiſti aurum ꝛ argentū in theſauris tuis:
in negociatione tua multiplicaſti tibi foꝛtitudi-
nem:pꝛopterea eleuatum eſt coꝛ tuum quaſi dei.
Ecce ego adduco ſuper te alienos robuſtiſſi-
mos gentium:ꝛ nudabunt gladios ſuper pul-
chꝛitudinem ſapientie tue:ꝛ polluent decoꝛem
tuum:ꝛ interficient te in medio incircunciſoꝛum:
moꝛieris in coꝛde maris.ꝛc. ¶ Iſta poſſunt appli
Moꝛali-tas. cari contra mundi ſapientes et aduocatos:qui
pꝛe ceteris habent coꝛ altum ꝛ eleuatum. Uiden-
tur enim dicere ſe deos eſſe et non homines,in-
quantum aliquid vltra alios homines ſapiunt:ꝛ
inquantum omne ſecretum diuerſarum queſtio-
num diſſoluere pꝛetendunt:etiam ꝙ danieli.i.
cuicunq̄ ſancto viro vel theologo in ſapientia ſe
pꝛeponunt:ꝛ in cathedra dei ſediſſe.i.in ſtudijs
docuiſſe,vel in iudicijs vel in officijs pꝛo tribu-
nali iura reddidiſſe ſe dicūt. Igitur iſti coꝛ ſuum
quaſi coꝛ dei videntur ponere:inquantum ſe
alijs noſcuntur pꝛeferre:ꝛ de ſcientia ſuperbire.
1.Coꝛ.18.a Apoſtolus. Scientia inflat:charitas vero edi-
ficat. Quid igitur? Pꝛo certo iſti in ſua ſapientia.
B i.conſilijs iudicijs,aduocationibus:ꝛ lectionib⁹
acquirunt foꝛtitudinem tempoꝛalem:multipli-
cant theſauros ꝛ diuitias infinitas:et in nego-
ciatione vſurarum ꝛ mercimoniarum,quas alij
aliquando exercent:dilatant,multiplicant bona
ſua:ꝛ acquirunt foꝛtitudinē potentie ſecularis,
Ita ꝙ ſicut videmus,pauci ſunt qui talium re-
Hiere.4.f ſiſtunt hodie poteſtati. Sapientes enim ſunt vt
faciant mala:bene autem facere neſcierunt.
Sed deus tradet tales finaliter in manu robu-
ſtiſſimarū gentium,ſcꝫ demonū:qui gladijs infir
mitatū ꝛ tribulationū qui ipſos acuunt,pulchꝛi
tudinem ſue ſapientie polluunt:decoꝛemq̄ ſue
tempoꝛalis gloꝛie deſtruunt:ꝛ per moꝛtem tem-
poꝛalem eos quandoq̄ ſubito interficiunt:et in
coꝛde maris.i.inferno per eternam damnationē
Eſa.47.c. occidunt. Iſtis igitur dicitur illud Eſa. Sapiē
tia tua ꝛ ſciētia tua hec decepit te:ꝛ dixiſti. Ego
ſum:ꝛ pꝛeter me non eſt altera:ꝛ veniet ſupꝛa te
malum:ꝛ non ſcies oꝛtum eius:ꝛ irruet ſuper te
Eodem.c.c calamitas quam non poteris expiare. ¶ Pꝛophe
ta loquitur ibidem de pꝛimo angelo,dicens. Tu

ſignaculum plenitudinis,plenus ſapientia ac ꝑ
fectus decoꝛe:i delicijs paradiſi dei fuiſti:omnis
lapis pꝛecioſus operimentum tuum ſardius,to- D
paſius,iaſpis,cryſolitus,onyx ꝛ berillus,ſaphi
rus,carbunculus ꝛ ſmaragdus:aurum opus de
coꝛis tui. Tu cherub extentus ꝛ pꝛotegens,po-
ſui te in monte ſancto dei:in medio lapidum igni
toꝛum ambulaſti:ꝛ es perfectus in vijs tuis a
die conditionis tue. ¶ Iſta poſſunt exponi de Moꝛalitas
quolibet viro iuſto,ꝛ maxime eccleſiaſtico vel
pꝛelato:quia talis debet eſſe ſignaculum ſimili
tudinis per dei ꝛ ſanctoꝛum imitationē. Plenus
ſapientia per ſpiritualem diſcretionem. Perfe-
ctus decoꝛe per honeſtam conuerſationem. In
delicijs paradiſi eſſe per affectionem ꝛ per con-
templationem. Omnium lapidum pꝛecioſoꝛum
operimentum habere per omnium virtutum ade
ptionem:quia in operimento perfectionis ſue de
bet relucere ſardius:qui timoꝛem pellit,et facit
audacem,id eſt ſpei virtus et ſoliditas. Topa-
ſius qui lunam ſequitur,id eſt obedientie ꝛ imita
tionis bonoꝛum confoꝛmitas. Iaſpis qui ocu-
los clarificat.i.fidei ſplendoꝛ ꝛ luciditas. Cryſo
litus qui demones terret,id eſt humilitas.
Onyx qui oculos facit tremulos,id eſt dei timoꝛ,
et ſua conſiderata ſeueritas. Berylus,qui liti
bus pꝛeeſt,id eſt patientia ꝛ benignitas. Sapphi
rus qui diſcoꝛdes reconciliat,id eſt perfectus
amoꝛ et charitas. Carbunculus qui ſumme emi
cat,id eſt diſcretio,ſapientia ꝛ ſagacitas. Sma-
ragdus qui viſum recreat,id eſt bona conuerſa-
tio ꝛ honeſtas. Aurum etiam quod ſumme pon-
derat,debet eſſe opus decoꝛis ſui,id eſt moꝛum
grauitas ꝛ maturitas. Iſta enim omnia debent A
eſſe operimentum boni pꝛelati veſtis ꝛ tegimē cu
iuſlibet eccleſiaſtici,vel etiam viri iuſti:vt ſic di-
catur illud Eccleſiaſtici. Quaſi vas auri ſolidum Eccli.50.b
oꝛnatur omni lapide pꝛecioſo. Iſte inſuper debet
eſſe cherub.id eſt vir angelicus:qui interpꝛeta-
tur plen⁹ ſcientia,pꝛopter ſcripture fidei ꝛ ſcien
tie eruditionem. Debet eſſe extentus ad alios
per liberalitatem ꝛ compoſitionem. Debet eſſe
pꝛotegens per pauperum adiutoꝛium ꝛ defenſio
nem. In monte etiam ſancto dei vbi impoſitus
eſt,id eſt in alto officio,dignitate ꝛ beneficio. De-
bet eſſe in medio lapidum ignitoꝛum,id eſt in me
dio bonoꝛum conſiliatoꝛum charitate ardentiū
per bone ſocietatis frequentationem:ꝛ ſic a die
conditionis ſue id eſt a die iuuentutis vel pꝛomo
tionis debet eſſe perfectus in vijs ſuis per ſancti
tatis pꝛofeſſionem:quia pꝛo certo qui pꝛemiſſa
omnia habuerit,perfectus non immerito dici po
terit. Item ꝙ de illo dici poterit illud Eccleſiaſti Eccli.31.b
ci. Pꝛobatus in illo ꝛ perfectus inuentus:ꝛ erit
illi gloꝛia eterna. ¶ Conſequenter loquitur ibi- Eodē.c.d
dem pꝛopheta:ꝙ cherub qui fuerat in monte ſan
cto dei ꝛ delicijs paradiſi perfectus ſcientia et
decoꝛe:ꝙ pꝛopter negociationes etiam quibus
ſe immiſcuerat,perdidit omnia ſua. Dicit igitur
ſibi ſic. In multitudine negociationis tue reple-
ta ſunt interioꝛa tua iniquitate et peccaſti:eieci
ꝛ de monte ſancto meo,et perdidi te o cherub:
et pꝛodiens de medio lapidum ignitoꝛum,ele- B
uatum eſt coꝛ tuum in decoꝛe tuo:perdidiſti
ſapientiam tuam in multitudine iniquitatum
tuarum:perdidiſti ſanctificationem tuam. Pꝛo-
ducam igitur ignem de medio tui:et dabo te in
cinerem ſuper terram,in conſpectu omnium vi-
dentium te:nihil factus es,ꝛ non eris imperpe-
tuum. ¶ Iſta poſſunt applicari contra religio- Moꝛalitas
ſos et eccleſiaſticos negociatoꝛes,vel negocia-
toꝛum ſeculi tractatoꝛes,vel curiarum pꝛinci-
pum ſectatoꝛes:quia pꝛoculdubio multi ſunt
hodie in mōte ſancto dei,id eſt in eccleſia:ꝛ deli-

cijs paradiſi.i.in religione:qui lȝ ſint pleni ſapiẽ
tia,et perfecti decore.i.honeſte conuerſationis
decentia:in mundi tñ negocijs ſe immergũt: ⁊ in
rebus ſecularibus ſe delectant:quapropter ſepe
fit ꝙ interiora mẽtis ſue iniquitate replent. Iſti
igitur ſunt qui in decore ſuo ideſt in gratijs ſibi
a deo collatis cor ſuũ eleuãt et ſuperbiũt:ſed ſic
relaxãte domino manũ ſuaȝ, ſanctificationẽ grẽ
ſue vbicumꝗ diſcretionem ⁊ ſapientiã pdũt. Ta
les igitur de monte ſancto.i.de ſtatu ſanctitatis
eijciuntur:per diuerſa peccata perdũtur: ⁊ igne
diuerſarum cõcupiſcentiarum vrunt: ⁊ finaliter
nihil reputantur. Pſ. Ad nihilum deueniẽt tãꝗ
Pſ.57.b aqua decurrens. Quod potiſſime de clericis mer
catoribus, vſurarijs ⁊ ſimoniacis poteſt dici, ꝙ
ſcilicet malis ⁊ inhoneſtis cõtractibus ⁊ vſura-
rijs ⁊ ſimoniacis pactionibꝰ in religione ⁊ eccle-
C ſia indecenter vtũtur: non aduertẽtes ꝙ vendẽ-
Joh.2.g tes et emẽtes dñs de templo eiecit. Unde in euã-
gelio. Auferte iſta hinc: ⁊ nolite facere domũ pa-
tris mei domũ negociationis. Utinam ergo ta-
les negociatores de mõte ſancto dei fuiſſent eie-
cti, ⁊ a ſtatu eccleſiaſtico deſtituti.

Capitulũ viceſimumnonũ

Textꝰ. In ãno decimo ⁊ duodecimo mẽſe vna die mẽſis. Morali. Capi. xiiij.

LOquitur domi
nus pharaoni regi egypti ſub
figura vnius draconis in flu-
minibꝰ quieſcentis, dicens ſic.
Ecce ego ad te o pharao rex
egypti draco magne: ꝙ cubas
in medio fluuioꝝ et dicis. Meꝰ
eſt fluuiꝰ: et ego feci memetipſum: ⁊ ponã frenuȝ
in maxillis tuis: adherere faciam piſces fluuio-
rum ſquamis tuis: ⁊ extrahã te de fluminibꝰ tuȝ:
et proijciam te in deſertum: et omnes piſces flu-
Moralitas. minis tui ſuper faciem terre cadent: beſtijs ter-
re et volatilibꝰ celi dedi te ad deuorandũ. Ta
les dracones videntur eſſe multi eccleſiaſtici,ma
li vel mundi diuites et auari: vel mali principes
et prelati: qui dracones dicuntur: eo ꝙ per auari
ciam rapinam, vel ſeuitiam inflammant. Hi ſunt
igitur qui cubant in fluminibus deliciarum. Hi
ſunt quibus adherent multi piſces, ideſt multi-
tudo malarum familiarum, nepotum, cõſangui
neorum et compatriotarũ. Hi ſunt qui bonuȝ qꝺ
D habent, non attribuũt deo: immo ſeipſos ſe feciſ
ſe, et ſua induſtria ſtatum ſuũ acquiſiuiſſe dicũt,
ad laudem virtutum propriarum, quia pro cer-
to tales ſolet dominus freno mortis infrenare:
et eos in deſertum, ideſt in infernum proijcere: ⁊
piſces ſuos ſibi adherentes, id eſt malam ſuam
ſequelam et parentelam cum ipſo perdere: et a
ſtatu proſperitatis eijcere: et beſtijs ideſt tyran
nis, qui bona ipſius mortui diripiunt: et volati-
libus id eſt demonibꝰ: qui animã rapiunt, finali-
ter ipſos dãnare. Cõſtat enim ꝙ tales maligni,
iuſto dei iudicio de fluminibus deliciarum et a
ſtatu proſperitatis cadunt: piſces ſibi adheren-
tes ideſt ipſorum conſanguinei et familiares: ꝙ
ſcilicet propter eos in honore fuerãt: pariter cor
ruunt et pereunt. Percuſſo eñ paſtore diſpergũ-
Zach.13.c tur oues gregis. Dracones etiã ideſt ſitibundi
diuites: poſtꝗ diu fuerũt in fluminibus deliciarũ:
iuſtum eſt ꝙ extrahantur ad deſertum miſeriaꝝ
et maxime illi qui dicunt, ꝙ ipſi fecerunt ſemet-
ipſos.i.illi ꝗ bona ſua nõ deo, ſȝ ꝓprie induſtrie
attribuũt, ipſum deũ quãplurimũ offendũt: qua
propter de fluminibus deuotiõis ꝗtum ad ani-
mã: vel de fluminibus deliciarũ, ꝗtuȝ ad corpus
merent extrahi: et in deſertũ peccati vel miſerie
relegari. Uere eñ illi ꝗ bona ſua ſpũalia ſibi at- E
tribuũt: merito labi i diuerſa vitia permittũtur. Gre.29.
Illi vero qui bona ſua temporalia ad dei gratiã Moral.
nõ referũt, ad deſertum paupertatis merito de-
uoluũtur. Unde Gre. dicit. Qꝺ creditoris diſpẽ
ſatione agit, ꝙ de ſe cõfidẽs anima tentatiõis ia
culo feriatur: vt infirma ꝗd ſit, inueniat: ⁊ faſtũ
ſupbie pretermittat. Hic etiã fit mẽtio de bacu-
lo arũdineo egypti de quo etiã habetur in libro
Regũ. ⁊ Eſa. Egyptꝰ eñ baculo arũdineo cõpat:
ꝗ nullã ſoliditatẽ habens cũ ſe ei inniti homo vo 4.reg.18.c.
luerit: protinꝰ frangit ⁊ caſſat. Apparet eñ eſſe Eſa.36.b.
fortis ⁊ ſolidus. Uerũtamen ſi deſup innixꝰ fue-
ris, onꝰ impoſitũ nõ ſuſtinet: cũ ſit intꝰ vacuus et
inanis. Tales ſunt falſi amici qui exteriꝰ viden-
tur ſplẽdidi: ⁊ p promiſſaȝ fidelitatẽ ſolidi: quos
tñ ſi quis ꝓbauerit. vel in aliquo neceſſitatis ar
ticulo eis inniti, ⁊ in eis cõfidere voluerit: vel onꝰ
alicuiꝰ laboris ſuſtinẽdi ipſis impoſuerit: ſtatim
ipm p impatientiã ⁊ infidelitateȝ fractũ videbit.
Ita ꝙ illud qꝺ promittere videbat ſcȝ fidelitatẽ:
non faciet nec tenebit. Soliditatem enim et ſtabi
litatem habet ſolummodo exteriꝰ in apparẽtia:
vacuus autem eſt et inſolidus interiꝰ in conſciẽ-
tia: quia ſcilicet iſte fidelitatem habet in ore, nũꝗ
in opere vel in corde. Eſa. Ecce cõfidis ſuper ba-
culum iſtum arundineuȝ confractum egyptum: Eſa.36.b.
cui ſi innixus fuerit homo, confringetur: ⁊ perfo
rabit manũ eius. Sic et pharao omnibꝰ cõfidẽ-
tibus in eum. Uel dic ꝙ iſte baculus ſignificat
proſperitatem mundanam, mundum, corpus, vel Aliter
vitam temporalem vel diabolum. Iſta enim oĩa F
licet videantur ſolida: ſunt tamen fragilia atꝗ
fluida: quia vbi quis diutius ſperat viuere, vel
in proſperitate gaudere, ibi baculus iſte ſibi per
mortem vel infortunium citius frangitur: et euȝ
magis percipit variari.

Capitulũ triceſimumprimũ

Textꝰ. Et factuȝ eſt in anno vnde- cimo tertio menſe, vna menſis. Moralitatum Capitulum xv.

ASſur regem ſu-
perbiſſimum Ezechiel compa-
rat cedro, dicens ſic. Ecce aſ-
ſur inquit, quaſi cedrꝰ in liba-
no, pulcher ramis, frõdibus ne
moroſus, excelſuſꝗ altitudine
et inter cõdenſas frondes ele-
uatum eſt cacumen eius: aque nutrierunt illum:
abyſſus exaltauit eum: flumina eius manabant
in circuitu radicũ eius: riuos ſuos emiſit ad vni
uerſa lingua nemoris: ꝓpterea eleuata eſt altitu
do eiꝰ: multiplicata ſunt arbuſta eius, et eleuati G
ſunt rami eiꝰ pre aquis multis. In ramis eiꝰ fece
runt nidos volatilia celi: ſub frondibꝰ eius habi
tabant omnes beſtie ſaltuum: ⁊ ſub vmbra habi-
tabant cetus gentium plurimarum: cedri nõ fue
runt altiores illo in paradiſo dei: abietes vero
non fuerunt equate frondibus eiꝰ. Omne lignũ
paradiſi non erat aſſimilatum ei et pulchritudi
ni eius: quapropter emulata ſunt eum omnia li-
gna voluptatis que ſunt in paradiſo. Sed ꝗd?
Pro certo dominus dicit, pro eo ꝙ eleuatum eſt
cor eiꝰ in altitudie ſua: traditꝰ eſt in manibꝰ for
tiſſimi gentium: et ſuccident eum crudeliſſimi na-
tionum. Confringentur arbuſta eius: et fugient
de ſub vmbra eius populi terre. Et ſic dicitur, ꝙ
deductus eſt cum lignis voluptatis ad terram
vltimam, cum deſcendentibus ad infernum, et

ad interfectos gladio:⁊ cõſolata ſunt ſuper eum
Moralitas. omnia ligna. ¶Per talem cedrum intelligo mũ-
di diuites et ſuperbos/in dignitatibus ⁊ officijs
conſtitutos:vt ſunt ad literã aliqui mali ſecula-
res vel clerici in prelatorũ vel principũ officijs
eleuati. Pſal. Vidi impium ſupereleuatũ ⁊ exal-
Pſal.36.G tatum ſicut cedros libani ⁊c. Quia iſti hodie in
libano huius mũdi per proſperitatem ſunt pul-
chri frondibus,id eſt diuerſis poſſeſſionib⁹ ſunt
nemoroſi:dignitatibus et officijs ſunt eleuati et
excelſi:et etiã inter frondes et inter altos et ma-
gnates et diuites pre alijs ſunt exaltati:ita ꝙ in
paradiſo et in eccleſia vel patria pauca ſunt li-
gna que eis in gloria aſſimilẽtur:ita ꝙ ipſi abie-
tes ⁊ platani:id eſt ipſi diuites/antiqui/nobiles,
excelſi:milites/principes vel prelati ipſorũ mũ-
dane proſperitati et glorie nullatenus adequã-
h tur. Sicut ad literam videmus de multis aduo-
catis/et officialibus regijs,et ſimilibus, qui in
mundana gloria magnos nobiles antecedũt:q2
hodie quaſi totus honor et proſperitas ſeculi
Eſa.60.c ad iſtos eſt deuoluta. Eſa. Gloria libani ad te ve
niet:decor carmeli et ſaron/et breuiter altitudo
ſui ſtatus ſuper alios eleuatur:arbuſta etiã co-
rum,id eſt familiares et cõpatriote:propter eos
ad officia vel beneficia eleuantur:volucres celi,
id eſt nobiles non dedignantur nidificare:id eſt
moram contrahere apud ipſos. Daniel. Erant
Dan.4.b ſubtus eam habitantes beſtie terre,et in ramis
eius cõmorantes aues celi: et ex ea veſcebatur
omnis caro. Ratio autem iſtorum eſt:quia aque
diuitiarum nutrierũt iſtos:⁊ abyſſus,id eſt dia-
bolus exaltauit eos:et flumina diuerſarũ pen-
ſionum et lucrorum irrigauerũt iſtos:quapro-
pter non mirum ſi contingit ipſos eſſe magnifi-
catos et excelſos. Sed quia iſti de tanta ſua al-
titudine et ſublimitate ſe erigunt in ſuperbiam:
et cor eorũ per inanem gloriam exaltatur: ideo
finaliter in manus crudelium,id eſt demonũ tra-
duntur/ita ꝙ quandoqȝ fit ꝙ temporaliter per
infortunia ſucciduntur:ita ꝙ arbuſta eorum,id
eſt improbi familiares ⁊ filij:qui per eos exalta-
ti et promoti fuerant/temporaliter confringun-
tur:⁊ beſtie,id eſt ſimplices ſubditi de vmbra ſui
dominij liberantur,ipſiſqȝ obedire amplius non
dignantur. Iſti etiam ad locum inferni vel ter-
A ram infimã paupertatis deducũtur:ita ꝙ ligna
terre infima,id eſt pauperes quos depreſſerant:
de caſu ipſorum non modicum conſolantur: di-
centes illud Eſa. Quomodo cecidiſti lucifer/qui
Eſa.14.c mane oriebaris?corruiſti in terram qui vulnera-
bas gentes,et tu vulneratus es ſicut et nos:no-
ſtri ſimilis factus eſt. ¶Vel dic ꝙ iſta arbor eſt
Aliter. eccleſia:que propter flumina donorum ſpiritus-
ſancti/que eam vegetauerũt:⁊ propter abyſſum
eterne ordinationis:et aquas diuine gratie et
deuotionis:que eam nutrierũt:ita eſt hodie ex-
altata diuitijs ⁊ potẽtijs dilatata:ꝙ cedri/abie-
tes ⁊ platani,id eſt mundi alti principes/diuites
et domini:ſibi nullatenus adequantur:alia etiã
ligna paradiſi:id eſt alie ſecte que fuerunt,ſcili-
cet lex nature/et ſecta etiam legis ſcripte ſibi nul
latenus comparantur:vnde iam factum eſt ꝙ in
ramis ſuorum officiorũ:volucres celi,id eſt mũ-
di nobiles gaudent nidificare:beſtie vero et po-
puli,id eſt inferiores ſimplices ſubditi ſub vm-
bra fidei ſue letantur habitare: quia iſta arbor
de tanta ſui ſublimitate ⁊ proſperitate eſt in ſu-
perbiam erecta,et cor eius ꝗplurimum eleua-
tum:iam paulatine in manus crudeliſſimorum,
id eſt principum et tyrannorum traditur:arbu-
ſta eius,id eſt perſone eccleſiaſtice franguntur ⁊
ſuppeditantur. Aues,id eſt nobiles ſubeſſe ec-
cleſie maxime in temporalib⁹ dedignant. Ideo
de ſub ipſis,id eſt de iuriſditione eius effugere B
probantur:populi etiã,id eſt fideles ad alienas
ſectas quotidie fugiunt:et per ſchiſmata vmbrã
eccleſie derelinquunt:ita ꝙ iam gladijs,id eſt tri-
bulationibus tyrannorum taliter eſt truncata:
ꝙ iam ad terram vltimam,id eſt ad miſeriam eſt
deducta. Vnde dicitur. Facta eſt quaſi vidua do Tren.1.a
mina gentium:princeps prouinciarum facta eſt
ſub tributo. ¶Vel dic ꝙ talis cedrus eſt vir con- Aliter.
templatiuus et altus:qui aquis deuotionis nu-
tritur: fluminibus ſpiritusſancti rigatur :et ſic
ad perfectionis altitudinẽ exaltatur:ita ꝙ abie-
tum et platanorum,id eſt mundanorum ſapien-
tum nulla ſibi ſublimitas adequatur:ligna etiã
paradiſi,id eſt alij fideles ſibi nullatenus com-
parantur. In ramis enim ſuarum affectionum
nidificant aues,id eſt angeli per delectationem:
ſub vmbra ſuorum exemplorum habitant beſtie
et populi,id eſt homines ſimplices et ignari per
imitationem. Veruntamen quando ex tali ſan-
ctitate cor eorum per preſumptionem et inanem
gloriã eleuatur:ſepe fit ꝙ relaxante domino ma
num ſuam:in manibus crudelium,id eſt demo-
num per peccata cadere permittuntur:et finali-
ter ad infernum ⁊ ad terram vltimam deducun-
tur. Eſa. Detracta eſt vſqȝ ad inferos ſuperbia Eſa.14.c B
tua. Bene igitur cõſulitur ab apoſtolo. Qui ſtat,
videat ne cadat. Pretermitto figuram de morte
et de deſtructione illarum nationum que ponũ- 1.Cor.10.c
tur Ezechi. vbi dicitur. Ibi moſoch/ibi tubal/ C
ibi helam:et ſic de alijs:quia ipſam alibi recolo Ezech.32.f
me dixiſſe. De cõditionibus etiam boni paſtoris Ezec.34.a
et mali paſtoris que ponuntur hic,nihil hic po-
no:quia omnia iſta non videntur poſita narra-
tiue,ſed potius literaliter et ordinatiue.

¶Cap. xxxvij. Textus.

Facta eſt ſuper me manus domini: et eduxit me in ſpiritu. Moralitatum Capitulum xvi.

Vidit ezechias
vnum campum plenũ oſſi-
bus,que erant multa val-
de:ſuper faciẽ campi ſicca
vehementer. Accidit ex vo
luntate dei,ꝙ ezechiele ꝓ-
phetante facta eſt commo-
tio: et acceſſerunt oſſa ad
oſſa/vnũquodqȝ ad iunctu-
ram ſuam,⁊ ecce ſuper eos nerui et carnes:⁊ ex-
tenſa eſt ſuper eos cutis: et ſpiritum non ha-
bebant: et prophetauit ad ſpiritum dicens de
quatuor ventis. Veni ſpiritus et ſuffla ſuper
interfectos iſtos et reuiuiſcant. Et ingreſſus eſt
in ea ſpiritus,et vixerunt: et ſteterunt ſupra
pedes ſuos exercitus grandis valde nimis.
¶Iſta oſſa poſſunt ſignificare congeriẽ ſeu con- Moralitas.
gregationem omnium peccatorum: qui ſunt in
campo huius mundi / vel in campo eccleſie mi- D
litantis: qui ſunt nudi, id eſt ſine conuerſatio-
nis decore:et ſicci, id eſt ſine compaſſionis hu-
more:ab inuicem diſtincti,id eſt ſiue dilectionis
amore:ſpiritu carentes.i.ſine gratia ⁊ deuotio-
nis vigore:ſine neruis.i.ſine cõcordie ligamento
vel fortitudinis fulcimẽto:⁊ ſine carnibus.i.ſine
pietatis mollicie vel lenimẽto. Vnde dicit in pſo
na peccatorũ. Aruerũt oſſa noſtra:abſciſſi ſum⁹. Ezech.37.c
Sed ꝓpheta ꝓphetante.i.ꝑdicatore ꝑdicante,
vel prelato redarguente:in iſtis oſſibus fit qñqȝ
cõmotio cõtritionis:⁊ accedunt oſſa ad oſſa per
affectum ſpiritualis deuotionis:⁊ applicat vnũ-

quodq; ad iuncturam ſuam per ligamentū con=
cordis vnionis:et pro eo etiā ꝙ quilibet efficit
cōtentus ꝓprij gradus et promotionis. In iſtis
igitur ſtatim creſcere incipiūt nerui,id eſt forti=
tudo:carnes,id eſt pietatis fluida plenitudo:cu=
tis.i.honeſtatis exterior gratitudo:⁊ a quatuor
vētis.i.a quatuor bonis affectibꝰ venit in eis ſpi
ritus.i.diuine gratie ſanctitudo. Unde dn̄s di=
cit talibꝰ penitētibus illud qđ ibidē dicit. Dabo
ſuper vos neruos:et ſupcreſcere faciā in vobis
carnes:⁊ ſupextendā in vobis cutē:et dabo vo=
bis ſpiritū/⁊ viuetis. Sic igit fit/ꝙ inſufflāte ſpi
ritu ſancto ſuper oſſa arida.i.ſup indeuotos pec
catores,⁊ eos ſubintrāte:ſtatim incipiūt ꝑ gra=
tiam viuere:a terra,id eſt ab affectu terrenorum
ſurgere,et ea contēnere:⁊ erecti per ſpem ⁊ con=
Ezech.28. templationē et rectitudinē mentis ſtare. Ezech.
Ingreſſus eſt in me ſpiritus,⁊ ſtatuit me ſup pe=
Aliter. des meos. ¶ Uel dic ꝙ quatuor partes a quibus
venit ſpiritus in mentē aridam⁊ indeuotā,ſunt
quatuor conſiderationes quibus penitēs debet
vti:ſcʒ natiuitatis vtilitas,mortis neceſſitas,in=
ferni aſperitas,⁊ paradiſi felicitas:qr peccator
qui ad iſtas partes bn̄ cōſiderat ⁊ attēdit:ſpiri=
tumſanctum in ſe facilliter rapit ⁊c. ſicut ſupra.
¶ Uel dic ꝙ talia oſſa arida ſunt hypocrite: qui
Aliter. q̄uis habeāt neruos confederatiue colliſionis,
carnes nō ficte cōpaſſionis/cutē honeſte cōuerſa
tionis:ſpiritū tamē vt dicit,non habebāt:inquā
tum carent ſpiritu gratie et deuotionis. Unde
Sap.1.b dicitur. Spiritus diſcipline effugiet fictum ⁊c.

¶ Cap. xxxviij. Textus.

Et factus eſt ſermo dn̄i ad me dicēs. Fi li hoīs. Moralitatū Capl. xvij.

Minatur dn̄s cui
dam principi futuro qui dicet
Gog: q̄ cū magnis exercitibꝰ
aſcenſurus eſt:et in nouiſſimo
annorū ad terrā iſrael ad ſpo=
lia populi dei detrahēda,et di=
cit ſic In igne zeli mei locutus
ſum dicit dn̄s:qr in die illa erit magna cōmotio
ſuper terrā:⁊ cōmouebuntur a facie mea piſces
A maris,volucres celi/beſtie terre,et omne reptile
qđ mouet ſup humū,cunctiq; hoīes q̄ ſunt ſup
faciē terre:⁊ ſubuertent montes,⁊ cadēt ſepes:⁊
oīs murus corruet in terrā,⁊ gladius vniuſcu=
iuſq; ad proximū ſuū:ignem et ſulphur pluā ſup
Moralitas. eum,⁊ ſuper exercitū eius. ¶ Illud poteſt expo=
ni cōtra diabolū:qui cū exercitibꝰ ſuis.i.cōgerie
malorū non ceſſat cōtra populū dn̄i.i.cōtra bea
tos quotidie militare/⁊ eos bonis ſuis ſpiritua=
libus ſpoliare:qr pro certo in nouiſſimo annoꝝ,
ſcʒ in die iudicij/iſte cū toto exercitu reproborū
peribit. Tunc em̄ fiet cōmotio,⁊ mirabilis corū
mutatio:qr ſcʒ in igne furoris,id eſt iuſticie ⁊ ri=
goris ipſius dei,cōmouebunt a ſtatu ſue mūda=
ne ꝓſperitatis piſces maris.i.voluptuoſi:volu=
cres celi.i.ſuperbi et ambitioſi:qui non querunt
niſi alta:beſtie terre,id eſt auari atq; diuites:re=
ptilia,id eſt infirmi/mali pauperes homines,qui
ſunt ſuper faciē terre,ſcilʒ eccleſie:hoc eſt dictu,
mali clerici ⁊ ſeculares. Tales igit ſunt de exer=
citu iſtius regis Gog,id eſt diaboli:et ideo dn̄s
finaliter ignē et ſulphur.i.ardorē et fetorē eter=
ne damnationis ſuper eos pluet:gladiū ſue dire
ſententie in eos mittet:montes,id eſt ipſorū altos
ſtatus deſtruet:ſepes et muros eorū,id eſt ipſo=
rū malos fautores et protectores ſubuertet:et
eos oēs ad infernū damnabit/interficiet et occi=
det:quia pro certo Gog cum ſuis exercitibꝰ,id
eſt diabolus cum ſuis peruerſis hominibus in
iudicio deſtruetur:et malorū ſtatus et proſperi=
tas ſubuertetur. Pſal. Ignis/ſulphur ⁊ ſpiritus Pſal.10.b
procellarum/pars calicis eorum.

¶ Capitu. xlj. Textus.

Et introduxit me in templum:et mēſus eſt frontes. Moralitatū Ca. xviij.

Templum quod
vidit Ezechiel cum ſua mirabi
li diſpoſitione et fabrica/nō fa
ciliter exponit:ſed qui ſignifi=
cationē ſuā deſiderat / videat
Gregoriū in homilia ſup Eze=
chielem. Non em̄ eſt meū tam
difficilima exponere:qui nō quero niſi aliq̄d de
ſegete ſcripturarum excerpere,vt poſt meſſores
poſſim aliquē manipulū colligere. Dicit igit ꝙ
Ezechiel in deſcriptione tēpli vidit quādam pi=
cturā in pariete/quā cherubin nominabat. Erat
em̄ pictura animalis qđ duas facies habebat:ſcʒ
ab vna parte faciē hominis/⁊ ab alia parte faciē
leonis:⁊ iuxta quālibet faciē palme ſpecies pin=
gebatur:ad quā ipſa facies cherubin vertebat.
¶ Iſta pictura pōt ſignificare viros eccleſiaſti= Moralitas
cos/⁊ maxime p̄latos qui in templo eccleſie ſunt
locati:qr pro certo iſti debēt dici cherub,qui in=
terpretat plenitudo ſciētie:qr iſti debēt eſſe viri
ſciētifici et diſcreti. Ezech. Tu cherub extentus
et proteges/plenus ſapiētia ⁊ perfectus decore. Ezech.28.b
Debēt etiā habere duas facies:inquātum in fa=
cie apparētie exterioris cōuerſationis ⁊ moris,
ipſi eſſe debēt diuerſimode duplicati:qr ſm̄ diuer
ſitatem locorū/temporū et perſonarū/ipſi debēt
eſſe in cōditionibus variati:qr in ipſis debet eſſe
facies hoīs et facies leonis inquātum debēt eſſe
aliquotiēs humani et benigni:quādoq; vero ſe=
ueri et leonini:vt ſint ſicut hoīes quātum ad mi
ſericordiā et benignitatē: leones vero quātum
ad iuſticiā et ſeueritatē:vt ſic facies humana re=
ſpiciat bonos ad promouendū:leonina vero re=
ſpiciat malos ad puniēdū. Ezechi. Facies homi= Ezechi.41.
nis et facies leonis. Uerūtamen quelibet facies
debet palmā reſpicere:quia miſericordia et iuſti
cia ſe debēt ad palmā eterne glorie/⁊ ad vitiorū
victoriā ordinare:ſiue ſit homo miſericors,ſiue
iuſtus,ſemper debet intentionē rectā habere,et
ad hoc ꝙ palmā glorie poſtmodū capiat anhela
re:dicēs illud Cant. Aſcendā in palmā/⁊ appre= Cant.7.
hendam fructum eius. ¶ Hic fit mentio/ꝙ ſacer= Cap.xliij.
dos qn̄ miniſtrabat in tēplo,induebat veſtimēta
ſua ſancta:quādo vero redibat ad populū,veſti
menta ſua exuebat,et ſua communia induebat.
¶ Sic vero quilibet ſacerdos,id eſt quilibet ſa= Moralitas
cer ac ſanctus dux,id eſt quilibet iuſtus,quādo
in ſanctuario paradiſi vel in templo eccleſie per
ſeruitij diuini executionem miniſtrat: veſtimēta
ſancta,id eſt ſanctā ⁊ fidelē conuerſationē debet
induere,⁊ cōtinentia morū ſpiritualiū ſe ornare.
Unde dicit. Sancti eſtote,qr ego ſanctꝰ ſum. ve= Le.19.
rūtamen quādo redit ad populū:id eſt qn̄ ad vi
tam actiuā reuertitur,⁊ ad mūdi negocia cōuer
ſationēq; ſeculariū applicat:tūc debet illas ſan=
ctas veſtes exuere,veſteſq; cōmunes induere.i.
conuerſationē magis affabilē accipere ⁊ cōmunē
vt ſic illis cū quibꝰ habitat,ſe ſtudeat (ſine pecca
to tamē) pro viribꝰ cōformare. Leui. Ueſtiet ve= Leui.
ſtimentis alijs ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ ſm̄ locum ⁊ perſo= Aliter.
nas,gradum,ſtatū et officiū quod habemus ne=
ceſſe eſt aſſumere ſanctas veſtes,moreſq; indue=
re magis graues. Quādo tamē predicta ceſſant:
tunc homo ꝓprias debet veſtes reſumere,⁊ ſicut

1.Cor.9.d ante cōſueuerat ſe habere. Apl's. Omnibus oīa
Aliter. factus ſum. ¶Uel dic ꝙ loca quādoqꝫ nocēt ſeu
ꝓficiunt ad virtutes:quia ſcꝫ ſi in loco ſancto
manſeris / veſtem ſancte conuerſationis habe-
bis:ſi vero ad populum vel ad ſecularia nego-
cia exieris,mores ſeculares et laicos reporta-
bis. Unde Seneca epiſtola.ix. Nihil tam dāno-
ſum bonis moribus,ꝙ in ſpectaculo reſidere.

¶Capi. xliiij. Textus.

**Et conuertit me ad viam porte ſanctua-
rij exterioris\que reſpicit ad orientem.
Moralitatum Capitulum xix.**

Vidit Ezechiel
B portam in ſanctuario:⁊ erat
clauſa:et dictū eſt ſibi ꝙ por-
ta hec clauſa erit:et vir non
trāſibit per eam:qm̄ dn̄s de⁹
iſrael ingreſſus eſt per illam:
eritqꝫ clauſa ꝓncipi,princeps
iſte ſedebit in ea. ¶Dic ꝙ iſta
Moralitas. porta eſt beata virgo:que in ſanctuario caſtita-
tis et ſanctitatis poſita/ſemper per virginitatis
ſigillum mente et corpore fuit clauſa. Uir enim
per iſtā portā nō tranſibit/inquātum ipſam ho-
mo per copulam carnis nō cognouit. Eſa. Non
Eſa.52.a tranſibit per te incircunciſus ⁊ immūdus. Dn̄s
eni ſolus ingreſſus eſt per eam per carnis aſſum-
ptionem. Nam ipſi principi chriſto fuit clauſa
per virginitatis dedicationē:et ipſe ſolus in ea
ſedit per corporalē habitationē. Pſal. Hec porta
Pſal.117.c dn̄i:iuſtus intrabit per eam. Unde dicit̄. Hortus
Can.4.d cōcluſus ſoror mea:hort⁹ concluſus fons ſigna-
Eodē ca.d tus. ¶Ibidē ordinat dn̄s/ꝙ leuite q̄ receſſerant
ab eo/⁊ errauerūt in idolis ſuis:ꝙ non debebāt
ad eum accedere/nec ſanctuariū intrare, nec in
ſacerdotio miniſtrare. Soli eni filij Sadoch/qui
cuſtodierūt cerimonias ſanctuarij mei,cū pecca
rent filij iſrael:ipſi ſtabūt in cōſpectu meo,vt offe
rant mihi adipē et ſanguinē:ipſi ingredient̄ ad
ſanctuariū:et accedent ad menſam meam vt mi-
niſtrēt mihi. Aduerte tamē ꝙ iſti ſacerdotes de-
bebant indui veſtibus lineis:nec debebat ſuper
ipſos accedere quicqꝫ laneum:vitte linee erāt in
C capitibus eorū:feminalia linea in lumbis eorū,⁊
non accingentur. In ſudore caput ſuum non ra-
dent:comā ſuā non nutrient:ſed capita ſua ton-
debūt:vinū cū ingreſſuri ſunt atriū/nō bibēt. Ui-
duam aut repudiatā nō accipiēt:ad mortuū ge-
neraliter nō intrabūt:populū quid ſit inter ſan-
ctum et pollutū docebūt:legē teneri ⁊ iuſta iudi-
Moralitas cia iudicabūt. ¶Sic vero chariſſimi,illi ſacerdo
tes ⁊ leuite,id eſt eccleſiaſtici/qui a dn̄o per vitia
receſſerūt:et idolis ſuis.i.diuitijs per auariciā,
malis mulierib⁹ per luxuriā vel malis ſuperio-
ribus,per ſimoniā ſeruierūt/non ſunt digni dn̄o
miniſtrare,nec ad ſanctuarium ſacrificij altaris
accedere,nec ſacerdotio gaudere. Soli enim filij
Sadoc/qui interpretat̄ iuſtus:ſcꝫ ſoli filij iuſti-
cie qui legis diuine cerimonias cuſtodire cōſue-
uerunt,digni ſunt:ad mēſamqꝫ altaris accedūt
et ꝙ ſacerdotio fungantur:⁊ ꝙ adipē,id eſt chri-
Leuit.22.b ſti carnē et ſanguinē offerāt et miniſtrent. Leuit.
Omnis alienigena non accedat. Item oīa veſti-
menta.i.oēs mores et conditiones iſtorū linea-
rum et pura et ſancta debent eſſe:⁊ nihil laneū.i.
nihil carnale vel indecens debet in eo apparere.
Linum enim qđ eſt candidū/puritatē ſignificat:
lana vero que de carne naſcit̄,carnis voluptatē
deſignat:⁊ ideo in capite cordis et mentis debet
eſſe vitta linea.i.puritas innocētie interioris:et
in lumbis debēt carnis feminalia linea reſtringi. D
i.cōtinētia caſtitatis exterioris teneri. Leui. Tu Leui.16.a
nica linea veſtiet̄:⁊ feminalibus lineis verecūda
celabit. Iſti igit̄ qn̄qꝫ ſudāt in cōfeſſiōe vitia emit
tendo:nullo modo debēt accingere ſeipſos ꝑ vi-
tia reſtringēdo,ſed potius laxare oīa integre cō
fitendo. Illi etiā qui in tēplo eccleſie miniſtrant,
nō debēt vinū,ſupple in quo eſt luxuria, bibere:
voluptati ſuperflue intēdendo. Apl's. Nolite in- Ephe.5.d
ebriari vino in quo eſt luxuria. Iſti etiā debent
comā.i.diuitiarū ſupfluitatē nutrire, ⁊ tn̄ ex to-
to ipſi nō debēt caput mētis a capillis diuitiarū
radere vel nudare:tondere tn̄ debēt iſtos capil-
los ipſos pauperib⁹ erogādo:⁊ plus debito cre-
ſcere nō ſinēdo,ſupfluitatē omnimodā tonſura
tēperātie reſecādo. Raſura eni omnimodā abdi
cationē diuitiarū deſignat. Tonſio vero q̄ partē
aufert,⁊ partē dimittit,tēperatā reſectionē inſi
nuat:ad denotandū ꝙ eccleſiaſticus debet ſup-
flua expēdere,et retinere neceſſaria vnde viuat.
Unde in Prouer. Diuitias nec paupertates de- Puer.30.b
deris mihi dn̄e:ſed tribue tn̄ victui meo neceſſa-
ria. Itē iſti non debēt viduā aut repudiatā.i.re-
troactā malā vitā ab eis dimiſſam ꝑ recidiuum
aſſumere. Quia dicit̄. Nemo mittens manū ſuā Luc.9.g
ad aratrū ⁊c. Ad mortuos etiā.i.ad infames et
malas ꝑſonas nō debet accedere:nec ſocietatem
cum ipſis cōtrahere:ſed populū ad literā debēt
docere:et ad diſcernēdum inter ſanctum et pol-
lutum,bonū et malū,debēt inſtruere:⁊ inter virū E
et proximū ſuum iuſte iudicare. Pſal. Iuſte indi-
cate filij hominū. ¶Dicit ibidē dn̄s,ꝙ illi qui de- Pſal.57.a
reliquerant eum,et idola adorauerāt:ianitores Eodē ca.d.
in domo dn̄i futuri erant. ¶Sic vero hodie ſunt
illi in domo eccleſie ianitores,id eſt prelati et in- Moralitas.
troductores,qui dominū ⁊ deum derelinquunt:
et idola.i.mūdi bona diligūt atqꝫ colunt. Bona
enim mundi idola ſunt:quia ad ſimilitudinē, nō
veritatē pretendunt. Uel etiā idola ſunt maio-
res et ſuperiores:quia qui iſtos adulationibus
coluerit atqꝫ muneribus:ianitor in eccleſia,ideſt
officialis,ꝑlatus vel introductor faciliter erit.

¶Capl'm xlvj. Textus.

**Hec dicit domin⁹. Porta atrij interio-
ris que reſpicit ad orientem. Morali-
tatum Capitulum xx.**

In veſtibulo do-
mus dn̄i quam vidit Ezechiel,
erāt due porte:ſcꝫ aquilonaris
⁊ meridionalis,ꝑ quas popu-
lus intrabat in veſtibulū. Ue-
rūtamen ſic fiebat,ꝙ ille q̄ illuc
intrabat/nunqꝫ per eandē por
tam redibat:imo ſemꝑ ꝑ portā oppoſitā exibat:
⁊ ecōtra:excepto ꝓncipe/q̄ eadē porta qua intra-
bat egredi poterat ſi volebat. ¶Pars aquilonis Moralitas.
ſterilis ⁊ frigida/in ſcriptura ſignificat in mūdo F
ſtatū aduerſitatis ⁊ paupertatis. Pars vero me-
ridionalis luminoſa ⁊ calida deſignat ſtatū pro-
ſperitatis. Ueſtibulū deſignat ſtatū hui⁹ vite vel
cuiuſcūqꝫ mundane vel eccleſiaſtice dignitatis.
Iſtud igit̄ eſt verū moraliter loquēdo:ꝙ nullus
eſt q̄ eadē porta egrediat̄ ꝑ quā intrat:q̄nimo vt
cōiter ꝑ cōtrariā portā.i.ꝑ cōtrariū ſtatū et mo-
tum de mūdo vel eccleſia egrediunt̄. Illi eni qui
intrāt ꝑ viā aquilonarē.i.per mūdi tribulationē
et pauꝑtatē:ſolent ꝑ viā oppoſitā,ſcꝫ ꝑ viā me-
ridionalē.i.per ſtatū ꝓſperitatis exire. Econtra
vero q̄ per meridionalē intrauerit/ꝑ aquilonarē
aduerſitatis exibit:q̄ reuera illi q̄ in iſto mūdo

ſunt in aduerſitate, erunt cuꝫ exiuerint in celi ꝓ
ſperitate. Econtra vero illi q̄ hic intrant p ſecu-
li cõſolationes, finaliter exibũt per inferni tribu
latiões Nõ eſt eñ decẽs: imo vt cõiter ⁊ ĩpoſſibi
le, ꝙ de aq̄lone ad aquilonem .i. de paupertate
ad paupertatem venias. Nec ꝙ de meridie ad
meridiẽ id eſt de mũdi gloria ad celi gloriã poſt
accedas: quinimo vt cõmuniter de aq̄lonari ad
meridiem et econuerſo graditur: et de mũdi tri-
bulationibus ad proſpera, necnon de mundi ꝓ-
ſperis ad aduerſa peruenitur. Illud tamen põt
E falli in principe, id eſt in aliquibus viris princi-
pibus et ſpiritualibus: qui a deo priuilegiati p
portam quam intrant, exeunt: qui de proſperita-
te mundi ad celi proſperitatem tranſeũt, et ecõ-
3. Reg. 13. c tra quandoqꝫ de tribulatione mundi ad inferni
deſolationem tranſcurrũt. Unde dicitur. Nõ re
uerteris per viam qua veniſti.

Capituluꝫ. xlvij. Textus. Et conuertit me ad portam dom⁹: ⁊ ecce aque egrediebãtur. Mora. C. xxj.

DIcit Ezechiel:
ꝙ ipſe vidit aquas redundan-
tes a latere dextro templi: et
ecce vir habens funiculum in
manu ſua: et menſus eſt mille
cubitos: et tranſduxit me per
aquam vſqꝫ ad talos: et reuer-
ſus menſus eſt mille cubitos: ⁊ trãſduxit me vſqꝫ
ad genua: tandẽ menſus eſt mille cubitos: ⁊ trãſ
duxit me p aquas vſqꝫ ad renes. Et finaliter mẽ
ſus eſt alios mille cubitos, torrentem magnum:
quem non potui pertranſire: quoniam intraue-
rũt aque torrentis profundi, qui non põt tranſ-
Moralitas. natari. ¶ Aque que exeunt a latere dextro tem-
pli, id eſt ab ipſo pectore, et ab ipſa influentia et
inſpiratione chriſti: ſignificant aquas diuinarũ
ſcripturarum: in quibus proculdubio ſunt di-
uerſe ptes in profunditate et difficultate ab inui
cem differentes. Nam ſecundũ ꝙ vir qui portat
calamum menſure, id eſt chriſtus: qui ſcd̃m Apo
D ſtolum vnicuiqꝫ diſtribuit ſicut vult menſuram
Ro. 12. a fidei: hominem diuerſimode per iſtum fluuium
ſcripturarum deducit: et nunc vſqꝫ ad talos, id ẽ
parꝫ difficiliter q̄tũ ad hiſtoriã: nũc ad genua,
id eſt magis difficiliter quantum ad allegoriam:
nunc vſqꝫ ad renes, id eſt magis difficiliter quã-
tum ad tropologiam: nunc autem ſumme inex-
plicabiliter quantum ad moralitatem, vel quan-
tum ad anagogiam intellectum noſtrum in iſto
flumine circunducit. Quia reuera quanuis per
Joh. 4. b. multos paſſus ſm̃ magis vel minus exponendo
vel intelligendo faciliter tranſeamus: ali quan-
do tamen iſtum torrentem ita impernauigabilem
inuenimus, ꝙ pro libito non tranſimus: ita ꝙ ꝓ
defectu ingenij noſtri nobis poteſt dici illd̕ Joã.
Domine, neqꝫ cum quo haurias habes: et pute⁹
alt⁹ eſt. Et ſicut ibidẽ dr̃ iſte fluui⁹ habebat ſup
ripas, et ex vtraqꝫ pte torrentis omne lignũ fru-
ctiferũ: non defluet foliũ ex eo: ⁊ non deficiet fru
ct⁹ eius: p ſingulos mẽſes affert primitiua ſua:
Moralitas. et erit fructus eius in cibum: et folia eius ĩ me
dicinam: et omnis anima viuet ad quam perue-
nerit torrens iſte quia aque eius de ſanctuario
egrediuntur: et ſtabunt ſuper fluuium piſcato-
res. ¶ Sic vere diuina ſcriptura ex vtraqꝫ parte
ſui ſcilicet quantum ad ſenſum literalem et ſpiri
tualem habet lignum fructiferum, id eſt vitalem
et fructuoſam ſcientiam et doctrinam que ſcili-
cet fructus ſententiarum non ceſſat producere,
et folia verborum proferre: que tamen folia ſeu
verba nunqꝫ contingit cadere vel perire: iuxta il
lud. Jota vnum non preteribit a lege. Fructus Mat. 5. a
iſte ſententiarum valet ad cibum meritorum ha
bendum: folia vero illius, ſcilicet ſacre ſcripture
verba valent ad medicinam malorum: anime au
tem, id eſt perſona, quas torrens ſcrpture irri-
gat: per gratiam viuificantur: piſcatores vero,
id eſt predicatores et doctores ſtare et ſedere in
iſto fluuio comprobantur. Iſti enim ſunt aque q̄
de ſanctuario domini, id eſt de paradiſo per re-
uelationem fluxerunt: et ideo nõ mirũ ſi de ipſis
tanti fructus, id eſt tante commoditates deſcen- Pſ. 1. b
derunt: et ſic per ſingulos menſes, id eſt cõtinue
fructus et vtilitates nobis impendunt. Pſalmi. Aliter
Erit tanquam lignũ quod plantatum eſt ſecus
decurſus aquarum. ¶ Uel dic ꝙ ligna fructife-
ra ſignificant viros iuſtos: qui ex vtraqꝫ parte
fluminis, id eſt eccleſie: ſunt plantati Etenim flu
uius a fluẽdo dicitur, pro eo ꝙ fluctuare digno
ſcitur. Duas etiam habet partes: ſcꝫ ſtatum cle-
ricorum et laicorum: inter quos conſtat eſſe mul
titudinem bonorum lignorum: fructiferoꝝ, id ẽ
hominum vtilium et iuſtorũ, qui frutũ bonorum
operũ proferunt: et folia ſanorum verborũ pro-
ducũt: per mẽſes ſingulos, ſcꝫ cõtinue primitias
deuotionis et reuerentie deo reddunt: quia pro
certo folia verborũ ſuorũ non defluunt per men
dacij vanitatem: immo ſtabiliter permanent per
veritatis et certitudinis firmitatem: et ideo fru-
ctus ſuorum operũ: et ciborum bonorum exem-
plorum alijs proferunt: folia vero ſuorum ver-
borum et medicinam bone doctrine alijs circun-
fundũt. Pſal. Et folium eius non defluet ⁊c. Fo-
lium enim, id eſt verbum viri iuſti non debet flue D
re: immo ſemper debet per veritatem firmũ eſſe: Pſ. 1. c
⁊ ſine veritate ⁊ mendacio ſtabiliter permanere.
¶ Moralitatũ ſuper Ezechielem Finis.

Moralitatum Liber viceſimuſquartus ſuper Danielem.

Capl'ꝫ primũ Textus Anno tertio regni Joachim regis Juda. Moralitatum Capitulum j.

NAbuchodono
ſor rex babylonis cum ſub-
iugaſſet hieruſaleꝫ, ⁊ in ba
bylonem populum duxiſ-
ſet: voluit ꝙ pueri qui fue- C
rãt de ſemine regio, in qui-
bus nulla eſſet macula: de- Moralitas.
cori forma, docti ſciẽtia: ve-
ſcerentur cibis menſe ſue, ⁊
erudirentur ⁊ ſcientijs ⁊ linguis prouincie: vt ſic
fierent digni ſtare in conſpectu regis. ¶ Rex iſte
eſt diabolus: qui in babyloniam que interpreta-
tur confuſio, id eſt in mundo, vbi perpetua con-
fuſio dominatur. Menſa iſtius regis eſt mundi
proſperitas, qua diabolus cibat, et reficit pecca-
tores. Pueri iſti ſunt ſancti viri religioſi et perfe Joan. 1. a
cti, qui de ſemine regio, id eſt de ſemine Chriſti:
per electionem, et adoptionem ſunt nati. Unde
dicitur. Dedit eis poteſtatem filios dei fieri, his
qui credunt in nomine eius. Quid igitur? Pro
certo quando Nabuchodonoſor, id eſt diabol⁹
poteſt preualere contra eccleſiam vel religionẽ,
et ipſaꝫ per peccatum ſuo dominio ſubiugare: ⁊
populum eius in babylonem, id eſt in amorem
hui⁹ mũdi d̕ducere: ipſe ſumme nitit̕ ꝙ pueri d̕ ſe
mĩe regio. i. viri eccl'iaſtici ⁊ religioſi, qui ſunt ſcꝫ
ceo: ⁊ ſemẽ regiũ. i. pſonaꝝ ſctãꝝ. i. q̄cũqꝫ ſunt im-

maculati et ſancti,⁊ in ſcientia ſpirituali ⁊ theo-
logica eruditi,et morali pulchritudine inſigniti
vtantur cibis menſe ſue/mūdi delicijs ⁊ proſpe-
ris:⁊ inſtruantur in literis ſciētie Babylonis,id
eſt mundi ſcientijs,malicijs et cautelis:⁊ hoc to-
tum vt ipſos poſſit habere ſtantes ante ſe infe-
rius in inferno:quia extrema gaudij luctus oc-
Puer.14.b cupat.Et hinc eſt ꝙ multi eccleſiaſtici nō curant
hodie niſi de delicijs et ſcientijs mūdi,ſcilicet le-
gibus et medicinis:et ideo boni debent facere ſi-
cut fecerunt tres de illis: ſcilicet Ananias,aza-
D rias et miſael ⁊ daniel:qui menſam regis ſpreue
runt/abſtinenteſqꝫ fuerunt:et non fuerunt con-
cremati vel contaminati:ſed domino placuerunt
et plurimis ſcientijs effulſerunt.¶Sic vere de-
bent cauere de menſa iſta,id eſt de mūdi proſpe-
ris:et in abſtinētia et paupertate voluntaria vi-
uere,et ita dn̄o complacere:et ſicut iſti pueri in
igne non fuerunt combuſti:ſic nec viri abſtinen-
tes igne luxurie comburuntur.Et ideo bene di-
citur.Propter crapulam multi perierūt:qui au-
Eccli.37.b tem abſtinens eſt,adijciet vitā.Et ſicut iſti pueri
abſtinentes fuerunt inuenti pulchriores et ſa-
pientiores et regi pre ceteris amplius placue-
runt:ſic vere qui ſunt abſtinentes,coram rege
chriſto plus placent:et plus pollent pulchritu-
dine morali et ſciētia ſpirituali:⁊ minus poſſunt
igne vri,id eſt concupiſcentia carnali.

¶Capitulū ij. Textus.

In anno ſecundo regni nabuchodono-
ſor:vidit nabuchodonoſor ſomniū.Mo
ralitatum Capitulum ij.

Vidit nabucho
donoſor ſomniū,ſcilicet ſta
tuam grandē et ſublimē/ac
terribilē ad videndū:caput
et collum ex auro optimo:
pectus et brachia ex argē-
to:venter et femora ex ere:
tibie aūt ferree:pedis vero
E pars quedā ferrea / quedā
fictilis ⁊ teſtea.Nam quāto ſtatua ad pedes ap-
propinquabat,tāto metallū eius deterius erat.
Tandē vero de quodā monte abſciſus eſt vnus
lapis paruus ſine manibus,qui percuſſit pedes:
Moralitas. et factus eſt mons magnus in terra.¶Statua
hec eſt eccleſia vel religio que pro certo per pro-
greſſum tp̄is multipliciter mutat ſtatū.Primus
igit̄ ſtatus eccleſie ſignificat̄ in capite:qꝛ caput
ſcꝫ principiū eius pro certo fuit aureū/per rubo
rem feruētis charitatis/⁊ per vigorē cōſtantiſſi-
me firmitatis:ſicut patuit in martyribus ⁊ apo-
ſtolis,qui fuerūt primi.Secūdus ſignificat̄ per
ſecundā partē ſtatue,ſcꝫ per pectus et brachia:
et hi fuerunt eremite ⁊ cōfeſſores:⁊ hi pro certo
fuerūt argētei.i.candidi ꝑ nitidā caſtitatē.Ter-
tij fuerunt doctores:et hi intelligunt̄ per es:qḋ
ſumme reſonat:quia fuerūt ſonori per eloquētie
honeſtatē et venuſtatē:⁊ ſic patent tres ſtatue,⁊
tres etates eccleſie primitiue.Sed vere pedes ⁊
tibie finis eccleſie vel religionis,ſcꝫ nos alij:quia
nos ſumus partim ferrei per crudelitatis et ſe-
uitie durā ferocitatē,et indeuotionis fragilita-
tem:partim aūt teſtei per auaricie crudelitatē,⁊
per carnalē infectionē:vt patet de modernis ec-
F cleſiaſticis/qui ſunt crudeles et duri: quia oēs
alios volunt ſuppeditare.Sicut etiam lutum ⁊
teſtei.i.auari/terrei et luxurioſi:et ideo talibus
accidit qḋ ſequit̄.Quia dicit̄ ibidē.Preciſus eſt
lapis de monte,qui totam ſtatuā caſſauit.¶Sic
vero diabolꝰ lucifer/qui de monte paradiſi ceci-
dit/totā eccleſiā hodie cōcutit et frangit.¶Uel Aliter.
dic ꝙ ſtatua eſt religio:eiuſqꝫ caput eſt eius fun-
dator:pectus et brachia fuerūt eius primi con-
feſſores et ſancti,qui ibidē fuerunt.Uenter autē
clauſtrū eſt:cuius inteſtina ſunt ſubditi / q̇ ſunt
ibi.Pedes autē et tibie ſunt eius ſequaces/famu
li aut officiales/qui ſunt circa religioſos,et ma-
xime laici cōuerſi.Eſt igit̄ religio grādis ⁊ ſubli-
mis meritis et virtutibꝰ,terribilis inimicis.Ca-
put igitur eius.i.fundator/fuit aureū per chari
tatis luborē.Pectus et brachia,id eſt ſancti pa-
tres fuerunt,argentū per charitatis candorem.
Uēter autē ⁊ femora.i.clauſtrales ⁊ conuentus:
alij fuerūt erei.i.ſonori ꝑ p̄dicationis ⁊ cōfeſſio-
nis laudē,⁊ orationis ⁊ gratiarūactionis clamo
rem.Pedes autē qui ſtatuā ſuſtinent,id eſt boni
laici actiui:debent eſſe ferrei per fortitudinis vi-
gorem,terrei per humilitatis ⁊ penitentie ſqua-
lorem.¶Uel dic ꝙ ſtatua ſignificat eccleſiam,in Aliter.
qua caput.i.capitanei et p̄lati reſpectu aliorum
debēt eſſe aurei:⁊ cetere partes et perſone,quā-
to ſunt capiti,id eſt prelato propinquiores,⁊ in
ſtatu,gradu et officio ſuperiores: tanto debent
eſſe inferioribꝰ meliores.Unde Uegetius.Tunc
reſpublica bene regebatur,quādo non poterat
eſſe maior niſi qui melior.Et nota ꝙ eccleſia be-
ne dicitur ſtatua a ſtādo:quia in ſtabilitate fidei
eſt fundata.Pſal.Fundauit terrā ſuper ſtabili- Pſal.118.m
tatem ſuam:⁊ eccleſia in eternū ſtat.¶Uel dic ꝙ B
ſtatua eſt homo diues,potens,grandis et ſubli- Aliter.
mis,quē oēs timēt.Iſte igit̄ qn̄qꝫ habuit caput,
id eſt originē aureā:quia ex nobili plebe traxit
originē.Brachia eius,id eſt vxor,amici et colla-
terales ſunt argentei,id eſt pleni pecunia et ar-
gēto,id eſt fulgētes gloria temporali.Uēter eius
et femora eius,⁊ filij eius ⁊ filie,qui de ſuo vētre
et femoribus exierūt:ſunt erei et ſonori ꝑ iactā-
tias,pompas,gaudia et cantilenas,per rixas et
diſcordias.Unde Iob.Pueri eorū exultant luſi- Iob.21.b
bus.Pedes et tibie.i.eorū famuli officiales par-
tim ſunt ferrei ꝑ crudelitatē:qꝛ alios feriūt per
rapinas et iniurias:partim ſunt terrei.i.cupidi
et auari:qꝛ ſicut videmus,balliui diuitū ⁊ potē-
tum ſunt crudeles et rapaces:et ſunt etiā cupidi
et tenaces.Unde Ezechi.Oēs iſti ferrū,plumbū Ezech.22.b
et ſtānum.Sed ꝓ certo de monte.i.de paradiſo
venit qn̄qꝫ lapis,id eſt occulta dei ſentētia,per-
cutiens ſtatuā,id eſt iſtum diuitē cum iſtis ſuis
mēbris collateralibꝰ et ſequacibus deſtruit atqꝫ
rūpit:et hic qn̄qꝫ tēporaliter,et poſt mortē eter-
naliter:qꝛ ſcꝫ collaterales et cōſiliatores ſequa-
ces,executores et adulatores diuitū,⁊ ceteri in
ſuis criminibus vel rebus acquiſitis participā- b
tes,cum eo perpetue dānabunt̄.Unde dicit Eſa. Eſa.14.c
Preparate filios eius occiſioni.¶Uel dic ꝙ ſta- Aliter.
tua eſt diues cauſidicus vel mūdanus:qui tenet
aurum ⁊ argentū,lapides p̄cioſos,terras ⁊ poſ-
ſeſſiones:qui eſt terribilis ⁊ ſublimis.Sed quid?
Pro certo ſepe venit quidam lapis paruulus.i.
quidā nouus iuuenis et aſtutus:qui incipit re-
gnare,cauſare vel mercari:qui tandē frangit il-
lum magnū:⁊ poſſeſſiones eius acquirit,⁊ ipſum
proſternit:et inter omnes fit magnus.i.in tota
terra et patria nominatus:ſicut ad literā vide-
mus de diuitibus:quorū quidā pereunt:alij lo-
co eorū ſurgunt.Unde dicit̄.Multi potētes op- Eccli.11.a
preſſi ſunt ⁊c.¶Uel dic ꝙ ſtatua iſta eſt homo:q̇ Aliter.
quādoqꝫ in capite,id eſt in principio et iuuētute
eſt aureus,id eſt perfectus et bonus:et tandē in
pectore,id eſt in ampliori etate fit argenteus,id
eſt minus valens et tepeſcens:a feruore tandem
fit ereus,id eſt ſonoroſus,querulosus.In fine.i.
in ſenectute fit terreus,id eſt cupidus ⁊ auarus:

ferreus.i.impius, frigidus ⁊ indeuotꝰ: qꝛ acres
in principio ifrangunt̄ in fine: et ideo per lapidē
diuine ſentētie perpetuo confringunt̄ ¶ Vel dic
Aliter. ꝙ ſtatua eſt mundus, qui habet quatuor partes
i.quatuor imperia: ſcȝ aſſyriorū aureū, perſarū
argenteum, grecorum ereum, romanorū ferreū.
Lapis vero paruus eſt chriſtus, de monte. i. de
virgine, ſine manibꝰ.i.ſine virili opere ſciſſus: q̇
iſtam ſtatuam.i. mundi regna cum ſuis ſectis.i.
idololatris cōquaſſauit: ⁊ per fidem eccleſia mōs
magnus factꝰ eſt: qꝛ iam totum mūdū impleuit.

¶ Capitu. iij. Textus.

Nabuchodonoſor rex fecit ſtatuam aureā. Moralitatum Cap. iij.

A N[abuchodono]ſor fecit erigi quandā magnam ſtatuā aureā, maxime quantitatis, i quodam campo: ⁊ fecit coram ipſa citharizare melodiſſime omnibus generibꝰ inſtrumētorum: et datoꝙ ſtatua nō haberet vitā: nec ſe poſſet mouere: tn̄ voluit ꝙ oēs adorarent eā: alioquin mitterent̄ in fornacē ignis: ſicut patet in tribꝰ pueris ſanctis, q̇ noluerunt ipſam adorare: ⁊ miſſi
Moralitas ſunt in ignē. ¶ Rex iſte ſignificat iſtos qui regūt mundum vel eccleſiā, maiores ſcȝ ⁊ principales. Statua ſignificat aliquos miniſtros imperitos ad modū ſtatue, ab eis per affectionē vel per dona creatos vel aliquos cōſiliarios: q̇ q̄uis ſunt ſtatuales ⁊ ignari: ipſos tn̄ colūt ⁊ credūt tanꝙ deos, ⁊ ab aliꝭ volūt coli: ſicut ad literā videmꝰ ꝙ vix eſt dare aliquē iudicē vel prelatū, quin ſecum habeat aliquā ſtatuā.i. aliquē conſiliarium ſtatualē: cui ſcȝ principaliter credit, ⁊ eū adorat: ⁊ ab aliꝭ eū honorari facit: ⁊ quē in domo et in curia ſua ſuꝑ oēs erigit ⁊ extollit: et iſti tales dicuntur aurei: qꝛ ſatis habēt de auro, ad dandum
B ſuis maioribus munera. Iſti etiam ſecū habēt cithariſtas: hoc eſt dictu, adulatores: q̇ nō ceſſant in eorū auribꝰ citharizare, adulādo, laudādo, ⁊ alios impie accuſando, ⁊ eis in ſuis iniquitatibus fa
Prouͤ.28.a uendo. Quia dr̄. Qui derelinquunt legē, laudant impium. Quid igit̄? Pro certo Nabuchodonoſor aliquis princeps mundi vel eccleſie, cōſtituit in cāpo vno.i. in vna patria, ciuitate, eccleſia vel religiōe: vnā ſtatuā.i. vnū ignorantē iudicē per affectionē vel per perſonarū acceptionē erectū: in cuiꝰ auribus illi de familia ſua non ceſſant reſonare, ⁊ ipſam tanꝙ deū adorare: ⁊ ſi quis non velit eam adorare, verbis adulatoꝝ cōmēdare: ipſe ꝓ mittit̄ in fornē ignis: qꝛ ſcȝ ſtatim igne rixe, ire ⁊ auaricie depredatur: ⁊ ideo pueri ſancti.i. bone perſone que hmōi ſuꝑbias abhorrent, ab eoꝝ ꝓmotione comburuntur, ⁊ in igne rapi
Eſa.59.c pine ponuntur. Unde Eſa. Qui receſſit a malo,
Eodē.c.c prede patuit. ¶ Pueri ſancti et abſtinentes precepto regis in ignem miſſi ſunt, vt ibi cōburerentur, ſed ſtatim fecit dn̄s fornacē quaſi ventum roris flantē: ⁊ filius hominis cū eis viſus. Miniſtri aūt q̇ fornacē incenderūt cōbuſti ſunt ipſis nihil
Moralitas patientibus in fornace: ⁊ hoc in babylonia. ¶ Babylonia que interp̄tatur cōfuſio eſt mundus: fornax eius eſt ardor tentationū ⁊ tribulationum. Rex aūt eius eſt diabolus, qui dicitur princeps
Joh.12.c mundi. Un̄ dicitur. Qn̄ igit̄ diabolus rex babylo
C lonis.i. mūdi, inuenit aliquos viros ꝑfectos qui ſuis ſuggeſtionibꝰ nolunt obedire: qui ſunt abſtinentes a vitiꝭ ſtatim vult ꝙ ponant̄ in ignem aduerſitatum ⁊ tribulationum, vt ibi timore vel amore comburantur: et ad hoc plures miniſtros habet ſibi ſuffragantes. Habet enim guloſos et luxurioſos qui trahunt ad ignē voluptatis. Habet mūdi principes ⁊ vſurarios, q̇ trahunt ad ignē aduerſitatis. Sed q̇d: Statim vero qd̄ iſti ſunt in tali igne: ꝓ certo deus adhibet ventū ſpiritusſancti, ⁊ rorē ſue mie ⁊ conſolationis, ⁊ ad
iutoriū ſue protectionis: iuxta illud Apl̄i. Non 1.Cor.10.a
patietur vos deꝰ tentari ſupra illud qd̄ poteſtis ⁊c. Et ſi iſti a tali igne nō ledunt̄: ſed potius ſi cōſtanter in eo perſeuerāt: eoꝝ vincula ſcȝ peccata ⁊ vitia cōſumuntur ⁊ purgantur: qꝛ deus nunꝙ deeſt homini tribulato, dum tn̄ velit eum requi
rere. Unde Eſa. Dum ambulaueris in igne, non Eſa.43.a
combureris, et odor ignis non erit in te: qꝛ ego dn̄s deus iſrael. Sed pro certo ſepe accidit ꝙ illi qui erant miniſtri fornacis, qui ſcȝ gaudebant de tormentis aliorum, ⁊ qui eos tribulabāt: vt ſunt mali balliui: ipſi ab ea fornace comburunt̄, ⁊ aliꝭ exeūt illeſi: qꝛ ſepe dei iudicio fit ꝙ ignis crudelitatis q̇ de fornace babylonis.i. de curia mali principis prorupit: iſte miniſtros ſuos officiales et balliuos inuoluit vt tales ad tribulatiōes
⁊ paupertates deueniāt, quas ipſi aliꝭ intenta D
bant. Quia vt ſcribitur: qui in ruina alterius le Prouͤ.17.a
tatur ⁊c. Et ꝙ etiā vident ipſi boni, laudes ⁊ gra ⁊.24.c.
tias in ipſa fornace tribulationis referunt crea
tori dicētes. Benedictꝰ es ⁊c. qn̄ iſtos malos vi Dan̄.3.c
dent comburi. Pſ. Letabitur iuſtus cum viderit Pſ.57.b
vindictam ⁊c. ¶ Fornax babylonis fuit incenſa ſtuppa ⁊ applicata pice ⁊ malleolis, vt ſic filios
Iſrael deuoraret. ¶ Fornax eſt peccatum luxu Moralitas
rie. Stuppe ſunt aliqua dona que offeruntur, q̄ parum valent. Pix q̄ ligat ⁊ inficit, ſunt ſolatia corporum, tactus et geſtus. Malleus eſt vetula maquarella que mentem iuuencule malleat verbis ſuis napta: qd̄ ſm̄ Plinium eſt bitumē cognatum ignibꝰ, ⁊ ꝙ igne viſo rapit eū, ſignificat oſcula ⁊ affatus. Miniſtri igit̄ Nabuchodonoſor.i. demones: accēdūt hodie fornacem luxurie cum ſtuppa.i. cum donis ⁊ muneribus: cum pice.i. cū corporalibus geſtibus ⁊ affectibus: cū malleis.i. cum verbis vetularum fallacibus: cum napta.i. oſculis ⁊ tactibus: ⁊ hoc vt filiꝭ regis iſrael, ideſt chriſtiani, igne luxurie comburantur: ipſi tamen nihil timent ſi fuerint abſtinentes, ⁊ in deo confidentes ⁊c. vt in precedenti capitulo.

¶ Capitu. iiij. Textus.

Ego Nabuchodonoſor quietus eram in domo mea, et florens in palatio meo. Moralitatum Cap. iiij.

N[abuchodono]ſor vidit ſomniū. Videbā inq̇t et ecce arbor in medio terre ⁊ erat magna et fortis, ⁊ altitudo eiꝰ nimia, ⁊ proceritas eius contingens celū, ⁊ aſpectꝰ eiꝰ in oēm terrā; folia eiꝰ pulcherrima: ⁊ fructꝰ eiꝰ nimiꝰ, ⁊ eſca
E vniuerſorum in ea: ſub ea habitabāt animalia ⁊ beſtie terre: in ramis eiꝰ volitabāt volucres celi, ⁊ ex ea veſcebatur omnis caro. Tunc inquit, ecce vigil de celo, ⁊ clamauit fortiter. Succidite arborem: preſcindite ramos eius: excutite folia eius: et diſpergite fructus eius: et fugiant beſtie que ſubtus eam ſunt: et volucres de ramis eius alligentur vinculo ferreo: et cum feris foris ſit paſcens herbam terre: cor eius ab humano immutetur: et cor fere detur ei. Rore celi tingatur, veruntamen germen radicum eius in terra

Moralitas ſinite. ¶Arbor iſta ſignificat mundi principes ⁊
diuites: q̄ in medio terre, ideſt in planicie huius
mundi verſant. Iſti em̄ ſunt magni quo ad facul
tates, fortes quo ad poteſtates: ⁊ maxime cōtra
pauperes: qui vix aut nunꝙ poſſunt habere ius
ſuum de eiſdē. ⁊ ſunt alti quo ad generis nobili
tatē: ita ꝙ quaſi celū tāgere ꝑ elationē vident: ⁊
poteſtas eorū fama ⁊ ꝓſperitas ꝑ terre latitudi
nē dilatat. Iſti habēt plures ramos, ideſt plura ꝑ
F dia, caſtra, villas vel homagia. Etiā iſti habēt fo
lia, ſcʒ exteriora veſtimēta ⁊ ornamēta pulchrio
ra, qui bene volunt parari ⁊ ornari: ⁊ ipſi ⁊ vxo
res ⁊ filij habēt fructus nimios. i. diuitias infini
tas, ita ꝙ eſca vniuerſorū eſt in eis: q᷑ multi ho
mines viuunt de bonis ſuis: ⁊ ideo volucres celi.
i. mundi nobiles ⁊ diuites ac balliui verſantur in
Aliter eorū ramis, ideſt in eorū officijs, villis ⁊ homa
gijs. ¶Uel volucres. i. clerici ⁊ prelati: q᷑ ſcʒ ho
die gaudent volare ⁊ diſcurrere per officia prin
pſ.103.b cipū ⁊ magnatum. Pſal. Super ea volucres celi
habitabunt. Multa etiā animalia. i. multi ſimpli
ces ſunt eis ſubditi: ⁊ ſub eorum dominio cōmo
rant: ⁊ breuiter omnis caro ei ſubijcitur in hac
vita. Sed quid? ſepe accidit ꝙ dum tali proſperi
tate fruuntur, nec ea debito mō vtuntur: venit vi
gil de celo, ideſt occulta dei ſententia, que ſuper
humanis vigilat inceſſanter: ⁊ precipit, ꝙ arbor
hec per mortē ſuccidatur, ⁊ de vita preſenti euel
lat: ⁊ ꝙ ei non remaneant nec folia veſtimento
rum, quia totus nudus recedit: nec fructus diui
tiarū, nec rami prediorum: nec volucres, nec be
ſtie, ideſt aliqui aſſiſtentes, ⁊ ſubditi familiares
vel amici manent. Quia breuiter ſicut dicitur.
Job.17.d Diues cum mortuus fuerit: nihil ſecuʒ auferet.
1.co.15.c Tunc enim euacuabit deus omnem principatū:
quia nullus quantuncunꝙ magnus in hac vita
habebit ibi famulum vel ſubiectum: ſed quili
Hier.15.d bet pro capite ſolus erit, dicens illud. Solus ſe
debam, quia amaritudine repleuiſti me. Sed ali
G quando accidit illud quod ſequitur: ꝙ ipſe vigil
ideſt dei ſententia precipit, ꝙ iſte alligetur foris
in inferno extra eccleſiam ſeu extra mundum ſal
tem in purgatorio vinculis ferreis, ideſt vincu
lis penalibus ⁊ purgantibus: iuxta decretum di
uine ſententie ⁊ ordinationis ac punitionis: et ꝙ
cum feris, ideſt cum demonibus conuerſetur: et
ꝙ alterius per deſperationem ⁊ tormentorum
acerbitatem cor ipſius immutetur: ⁊ ꝙ cor fere,
ſcilicet infectum ⁊ deſperatuʒ detur: qḋ maxime
verum eſt de damnatis, qui odiunt deum: ⁊ quo
rum ratio eſt abſorpta. Sed tamen quicquid
ſit, radix ſemper intacta permanet ⁊ ſeruatur,
ideſt ſpes reſurrectionis quia boni ⁊ mali reſur
1.co.15.g gent. Quoniam omnes reſurgemus, ſed non oēs
immutabimur. Et ideo quia de quolibet eſt du
bium vtrum ſit in purgatorio: precipit vigil. i.
dei ſententia ⁊ ordinatio, ꝙ rore celi continga
tur, ideſt gratijs ⁊ ſuffragijs eccleſie: q᷑ ſcilicet
pro amicis noſtris mortuis ſemper debemus ro
rem beneficiorū celeſtium, ſcilicet eleemoſynaꝝ
⁊ orationum inſtillare ſuper eos: dicentes illud
Gen.17.f Gen. In celi rore erit benedictio tua. ¶Uel dic
Aliter ꝙ arbor eſt eccleſia vel religio: que eſt magna,
fortis, indeficiens, ⁊ ad celum contemplatione
erecta: ⁊ folijs. i. ſcientijs ſuis et eloquentijs ſa
cre ſcripture eſt plena: fructibus, ideſt diuitijs et
H facultatibus fecunda: ramos habet pulcherri
mos. i. dignitates, officia ⁊ beneficia: ⁊ ideo volu
cres. i. viri nobiles ⁊ contemplatiui, beſtie. i. ſim
plices ⁊ ſubditi in ramis huiuſmodi commoran
tur. Et breuiter omnis caro inuenit ſibi ſuum ci
bum ſpiritualem: ſcilicet fidem, gratiam corpora
lem, et temporalem ſubiectionem. Nobiles enim
⁊ ruſtici ⁊ diuites ⁊ pauperes contemplatiui et
actiui eccleſie ſiunt ſubditi: ⁊ in ea inueniunt tā
temporaliter ꝙ̄ ſpiritualiter ſufficiens nutrimen
tum. Inquit enim: Eſca vniuerſorum erat in ea.
Sʒ vere hodie iſta arbor religio vel eccleſia, qua
ſi ſuccidit ꝑ peccatū: quia nullus facit debituʒ
ſuum: ⁊ ideo iam ceſſant in eccleſia folia ſcientia
rum, fructus diuitiarum prouentuum ⁊ bene
ficiorum hodie deperduntur: volucres celi. i. mū
di nobiles: ⁊ beſtie. i. ruſtici aufugiunt, eam con
temnendo ⁊ perſequendo, ⁊ contra eam arman
do ſe. Et breuiter iſta arbor. i. eccleſia eſt hodie
ligata vinculis ferreis, ſtatutis principū ſecula
rium: intantum ꝙ non poſſunt ſe mouere: ⁊ cum
feris. i. cum crudelibus mundi principibus, ipaʒ
mordentibus ⁊ deuorantibus: habitant et morā Tren.1.a
tur. Quia omnes amici eius ſpreuerunt eam: et
facti ſunt ei inimici. Et breuiter nihil ē ibi ſolatij
vel vigoris: niſi radix. i. fides que ſemper rema Lu.22.c
net intacta. Quia ego rogaui pro te vt non de
ficiat fides tua. Niſi etiam ros celi. i. gratia ⁊ de
uotio: que ſemper occulte a deo ſuper eccleſiam Aliter
diſtillatur. ¶Uel dic ꝙ volucres ſunt contempla
tiui beſtie ſunt actiui: qui hodie deficiunt in eccle A
ſia. ¶Uel dic ꝙ volucres nobiles ſunt vaſalli: Aliter
beſtie ſunt tyranni: qui hodie non dedignantur
eccleſie ſubeſſe. Ezech. In ramis eius habitaue Ezech.31.e.
runt volatilia celi: ⁊ in ramis fuerunt vniuerſe be
ſtie regiōis. ¶Uel dic ꝙ arbor eſt paradiſus, vbi Aliter
ſunt folia ⁊ fructus, ideſt eterna proſperitas in
deficiens. ¶Uel fructus, ideſt deitas. Folia que Aliter
ſunt exterius. i. chriſti humanitas. Ibi ſunt ra
mi. i. diuerſe manſiones ordines ⁊ diſtinctiones.
Ibi ſunt volucres. i. angeli dei. Beſtie. i. homines.
Et breuiter omnia inueniūt ibi ſuum cibū. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ volucres celi ſunt beati qui ſunt ſurſum
in ramis. i. in manſionibus eccleſie triumphan
tis. Beſtie ſunt viatores huius mundi: ⁊ de fru
ctibus arboris. i. de gratijs ſanctorum ⁊ ſuffra
gijs hic viuunt: ⁊ ſpe iſtius arboris, ideſt eterne 2.cor.5.b
glorie recreantur. Ibidem ſecundum Apoſtolū. Aliter.
Per fidem ambulamus ⁊ non per ſpeciem. ¶Uel
dic ꝙ iſta arbor eſt vir perfectus: ⁊ maxime chri
ſtus. Hic enim magnus eſt per meritorum facul
tatem: fortis per conſtantie firmitatem: altus per
contemplationis ſublimitatem: quia dato ꝙ ſit
in terra: tñ dʒ ſurſum vſꝙ ad celeſtia ſubleuari
per contemplationem ⁊ deſiderium ⁊ affectum.
Unde dicitur. Uſꝙ ad celos attingebat ſtans in Sap.18.c
terra. Illud precipue verum fuit, de chriſto: qui
erat in terra, ꝙ̄tum ad humanitatem: ⁊ tamen ad
celos attingebat quantum ad diuinitatem. Unde Gen.28.c
in Gen. Uidit iacob ſcalā. Itē hic ē pulcher in fo B
lijs conuerſationis: ⁊ locutionis: plenus in fru
ctibus bone operatiōis: ⁊ hʒ pulchros ramos bo
ne affectionis: ⁊ ideo eſca vniuerſorum eſt in eo:
quia pauperes ab eo temporaliter nutriuntur: ⁊
diuites ſpiritualiter: ita ꝙ cibus ſpiritualis eru
ditionis exēplorum ⁊ predicationis: cibus tem
poralis ſubuentionis in eo reperitur, ⁊ ideo an
geli qui ſunt volucres celeſtes. i. viri ſapientes
⁊ diſcreti: beſtie. i. ſimplices ⁊ ignari circa eum cō
uerſantur. Illi enim aſſociando ⁊ congaudendo:
iſti doctrinam ipſius hauriendo iocundantur.
Et breuiter omnis caro participat bona ſua: ſi
cut ſcriptum eſt ¶Uel dic ꝙ rami eius ſunt offi Aliter
cia ⁊ beneficia ⁊ prebende: ⁊ pro certo ibi ſunt vo
lucres. i. boni viri, iuſti ⁊ ſpirituales: quia perfe
cti viri non ponunt in officijs niſi perſonas bo
nas ⁊ iuſtas ⁊ talibus conferunt bona ſua: ⁊ ma
xime bona eccleſie, curas ⁊ prebendas: beſtie au
tem debent eſſe ſubtus, quia pro certo viri be
ſtiales in eccleſia debent inferius eſſe in ſtatu de Eodem.c.f
preſſionis, ⁊ ſubiectionis, ⁊ non prelationis.
¶Cū nabuchodonoſor deambulat in aula baby

lonis:incepit efferri magna ſuperbia in ſeipſo.
Cūq; deum ꝗplurime offendiſſet: ⁊ nec peccata
ſua ad Danielis conſilium redimere vellet:ſed po
tius dixit.Nōne iſta eſt babylon ciuitas magna
quam edificaui in domum regis:et in robore for
titudinis mee,⁊ in gloria decoris mei? ſtatim ſu=
bita affuit dei ſententia contra ipſum:que ipſum
in beſtiam commutauit,⁊ eū propria gloria ſpo=
C liauit:figuram,ſenſum et ratione ſibi abſtulit,et
Moralitas cor ſicut fere ſibi dedit:⁊ quaſi bos fenum come=
dit,⁊ eum de regno proprio proiecit. ¶Ecce ſic
eſt ꝙ quando homo gloriat in ciuitatibus, prediis,
⁊ poſſeſſionibus:quas edificauit ⁊ acquiſiuit: et
in aliis bonis ſuis non ipſa diuine gratie et vir=
tuti,ſed magis propriis virtutibus aſcribit:nec
curat eleemoſynam porrigere indigenti:iuxta
conſilium predicatorum:⁊ tunc ſubito venit ſen
tentia contra ipſum,que cum ad ſtatum pauper
tatis ⁊ miſerie deiicit:et tēporaliter in hac vita,
et eternaliter in altera: et eum quandoq; cum
regno mundane glorie deponit:et ipſum cum fe
ris infernalibus ponit:ſenſum ⁊ rationem pre
acerbitate tormentorum ab eo tollit:et gloriam
eius per mortem corporalem ſubuertit:et de ho
mine in beſtiam ipſum vertit:inquantum figurā
ſui priſtini ſtatus ac proſperitatis confundit.
Aliter. ¶Uel alio modo talis peccator beſtia fit,in=
quantū in fine inſaniendo ſenſum et rationem
perdit: ſicut de multis videmus qui phrenetici
Pſ.106.c moriuntur. Pſ. Turbati ſunt ⁊ moti ſunt ſicut
Aliter. ebrius. ¶Uel dic iſta contra malos nobiles et fa
tuos,⁊ alios:qui quandoq; a ſtatu proſperitatis
cadunt:dignitates,hereditates ⁊ officia perdūt:
a ſocietate hominum eiiciuntur: quaſi bos fenū
comedere:⁊ quaſi ruſtici in labore viuere:⁊ priſti
nas delicias dimittere:⁊ cum feris.i.cum paupe=
ribus conuerſari coguntur. Sed quid? Pro,cer
D to ipſi videntes ſeipſos depoſitos,deſperationē
incurrunt.Beſtie quaſi vaſtie:que ſm Iſidorum
dicuntur a vaſtando .i. crudeles et predones
fiunt:cor humanum,ideſt conſcientiā piam per=
dunt:et cor fere. i. impiam mortem acquirunt:
in viroſq; malos ſe conuertunt. Unde dicitur.
1.Reg.10.b Mutatus eſt in virum alterum. Hiere. A malo in
malum egreſſi ſunt. Poſtq; Nabuchodonoſor
occulto dei iudicio beſtia factus eſt, de regno
eiectus,et ad ſtatū tribulationis deuenit: prin=
cipes eius negauerunt eum ꝗdiu fuit beſtia:ſed
ſtatim quando recepit priſtinum ſenſum, figu=
ram,et ſtatum:principes eius cognouerunt eum
ſicut prius,et receperunt eum. Tales vero ſunt
amici mundi qui ad ſtatum tribulationis et infir
mitatis:quia ſtatim quando occulta dei prouidē
tia aufert ſibi omnem proſperitatem, regnum,
ſenſum et ſtatum vere principes ſui,ideſt amici,
cognati et parentes eius deſpiciunt eum, nec vo
lunt amplius videre,nec regem,nec dominū am=
plius appellare.Quem ſi acciderit ad ſtatum re=
dire:⁊ principes ipſum recipiunt, et ei ſicut pri=
mitus obſequuntur,⁊ quem prius ſicut beſtiam
contēnebant:tunc tanq; regem et dominum reue
Eccli.13.a rentur.Unde dicitur.Si habueris,conuiuet te=
Eodē ca.f cum.¶Nabuchodonoſor rex babylonis factus
beſtia ſine ſenſu, fenum comedit:ſicut bos inter
beſtias habitans:et in ſyluis ſocietatem hominū
contēnebat: et ideo tunc a principibus eſt con=
Moralitas temptus. ¶Rex iſte Babylonis, ideſt confuſio=
E nis ſignificat malos prelatos, impios et crude=
les.Nabuchodonoſor interpretatur ſedens in
anguſtia: quorum vitiis eccleſia poteſt dici ba=
bylon,ideſt confuſio. Iſti enim hodie ſunt muta
ti in beſtias: quia ſunt multi beſtiales ⁊ luxurio=
ſi,ſocietatem hominum.i.perſonarū rationaliū
Dan.4. contēnentes Et ideo de iſtis dicitur. Cor eius
ab humano immutet:⁊ cor fere detur ei: et ideo
vere reges et principes et laici ſolent tales con=
tēnere: et eorum ſtatum et conſortium abhorre=
re. ¶Uel dic ꝙ principes qui ſunt maiores pre= Aliter.
lati eccleſie vel religionis: videntes eos tales ſic
viuentes beſtialiter:debent eos ſtatim regno.i.
ſuſcepto regimine priuare.Ezech.Prophane im Ezech.21.f
pie dux,tolle cydarim:depone coronam. Si autē
penitentia ducti,fiant iterum homines.i.viri bo
ni perfecti ſenſum et mores recuperantes: tunc
ſm qd eis videbitur poſſunt ipſos priſtine glo=
rie reſtituere:et in eodem loco vel alibi iterū pre=
laturā eis reddere.Quāuis Daniel diceret Na= Dan.4.b
buchodonoſor malam interpretationem de ar=
bore:⁊ Balthaſar de manu in pariete: vt patet
infra:ita ꝙ vnum diceret de regno eiiciendum:⁊
alterum occidendum:ex hoc tamē nunq; fuerūt
moti contra ipſum,ſed donis ⁊ honoribus dita=
uerunt.Sic vere ꝗuis Daniel.i. predicator nos
aſpere corrigat: ⁊ futura pericula nobis dicat:
ex hoc tamen non debemus indignari:ſed ei cor=
de humili regratiari: qr qui corrigit ſapientem, Prou.28.d
gratiam apud eum inuenit.¶Quāuis Nabucho F
donoſor et Balthaſar correctionem ⁊ increpatio
nem Danielis gratioſe reciperent,et eum hono=
rarent, nunq; tamen propter hoc ſe emendaue=
runt:et ideo perierunt. Sic vere ſunt aliqui qui
libenter correctionem audiunt: ſed nunq; pro=
pter hoc emendantur. Ezec. Audiunt ſermones Ezech.33.f
meos:⁊ in cantica oris ſui vertunt illos.¶Quā= Ca.vi.e
uis darius ſumme diligeret Danielem: tamen
propter conſuetudinem ⁊ decretum factum tra
didit eum iuxta promiſſa leonibus deuorandū
contra propriam voluntatem:ſicut dicitur infra
capitu.vi.¶Sic vere reges ⁊ viri perfecti ſum= Moralitas
me debent cauere quid promittunt, quia turpe
eſt regredi verbum ſuum. Iuxta illud Prouerb. Prou.12.c
Labium veritatis firmum erit. ¶Euilmerodach Euilmero=
(teſte hiſtoria ſcholaſtica) pro nabuchodonoſor dach filius
patre ſuo regnum rexit: dum a regno exularet: Nabucho=
et ibi plura iniqua commiſit:et ideo quando pa donoſor.
ter ad regnum rediit:filium qui deliquerat, car=
ceri mancipauit: et ei plura tormenta inflixit.
Tandem pater mortuus eſt: et filius eius qui
erat in carcere,ad regnum iterum ſublimatur.
Iſte autem qui viderat patrem ſuum prius in be
ſtiam mutatum:et iterum in hominem figuratū,
timuit ꝙ de morte ad vitam reueniret:et ideo fe
cit capi trecentos vultures,et patrem ſuum diui
dens,vnicuiq; vulturi partem dedit: ⁊ eos auo=
lare permiſit,dicens.Qd niſi omnes inſimul con G
uenirent:impoſſibile erat patrem ſuū quē com Moralitas
ederant reſumere vitam.¶Sic vero chariſſimi:
quandoq; accidit ꝙ Euilmerodach.i.aliquis iniquus
ad regnum i. ad aliquod officium ſublimatur,
vbi quandoq; multa iniqua committuntur, ſubditos
grauando ⁊ ſpoliando:⁊ ideo ſepe accidit ꝙ p=
pter nequitiam eius ſuperior magiſter qui ipſum
habet corrigere,ipſum percutit,incarcerat atq;
affligit:vel penam ei tribuit competētem:illi ex=
tunc accidit mori patrem ſuum. Ideo ſi iſte pa=
ter vel corrector moritur.i.ſi aliquod infortuniū
ei venerit:ipſe ſtatim conſurgit verſus ipſum: et
eum per detractionem et falſam accuſationē la=
niat:⁊ vulturibus.i. ſuis inimicis porrigit eū de=
uorandum et diffamandum:et hoc vt ppetuo ad
ſtatum proſperum non reſurgat. Quia q arguit Prou.9.b
deriſorem,ipſe ſibi iniuriam facit. Tradet enim
frater fratrem,⁊ filius patrem:⁊ inſurgent filii in Mat.10.c
parentes:et morte eos afficient:⁊ eritis odio o= Luc.21.b
mnibus hominibus propter nomen meum. Qui Michee
autē perſeuerauerit vſq; in finē, hic ſaluus erit. 7.b
Et alibi. Et inimici hominis domeſtici eius:ſicut Mat.10.d.
dicit Micheas.

¶ Capitulū v. Textus.

Balthaſar rex fecit grāde cōuiuiū opti
matibus mille. Moralitatū Cap. v.

BAlthaſar rex
babylonis cū ſemel eēt ob-
ſeſſus a dario rege perſa-
b rū: vilipēdēs obſidionem/
fecit grande cōuiuiū fami-
liaribus ſuis: ⁊ fecit appor
tari vaſa aurea et argētea
que de hierl'm ⁊ tēplo attu
lerat pater ſuus: et tunc in
ipſo conuiuio biberūt in ipſis ipſe ⁊ optimates
ſui, vxor cōcubine ſue: ⁊ laudauerūt deos ſuos:
ſed hoc abhorrēs deus fecit venire in ipſo cōui-
uio in pariete vnā manū q̄ ſcripſit p ordinē iſta
tria verba. Mane/thetel/phares: qđ ſignificat/
numer⁹/pondus/diuiſio. Significabat autē de⁹
ꝙ ipm numerabat: ⁊ pōderabat opera ſua quā-
tū valebant: ⁊ qꝛ deficiebat in numero ⁊ ponde-
re: tunc diuidebat regnū eius, ⁊ ſibi penitus au-
ferebat: ⁊ ſic factum eſt qđ in ipſa nocte rex qui
obſidebat ciuitatem/cepit eū ⁊ occidit: ⁊ regnū
eius et totā ſubſtantiā deuorauit. ¶ Balthaſar
Moralitas qui interpretatur deuorans diuitias: ſignificat
mūdi diuites et potentes: qui non ceſſant diui-
tias deuorare ⁊ accumulare: nec tñ ab eis ſatiā-
tur: quia venter impiorum inſatiabilis eſt. Un-
proū.31.d de dicitur. Iſti ſunt reges Babylonis: qꝛ regūt
mundū/vbi nō eſt niſi cōfuſio. Ozee. Ipſi regna-
Ozee.8.a uerunt/ſed nō ex me ⁊c. Iſti quotidie obſidenť a
Job.41.d rege Perſarū, id eſt a diabolo/qui eſt rex ſuper
omnes filios ſuperbie. Sed vere iſti non curant
de iſta obſidione/ſcilicet de diabolo: qui cōtinue
per tentationē ⁊ tribulationē/⁊ mortis tēpora-
A lis ⁊ eterne tētationem ipſos obſidet ⁊ infeſtat:
imo pro certo ipſis vacant conuiuijs ludis/po-
tibus ⁊ cibis: ⁊ cū vxoribus ſuis ⁊ familiaribus
⁊ dijs ſuis. i. illis de parentela ſua/de quib⁹ ma-
gis ſperant ⁊ exultant: in vaſis aureis ⁊ argen-
teis bibere delectanť. Sed p certo deo ſepe diſ-
plicet huiuſmodi vanitas ⁊ proſperitas: ⁊ ideo
dum ſunt in aula babylonis. i. proſperitatis mū-
dane: qñ non cogitant de futuris/de⁹ mittit ma-
nū ſuam. i. poteſtatem ⁊ virtutem: et in pariete
corporū ſententiam ſcribit/et dicit. Mane/the-
tel, phares. Quia ipſe numerat tempus ⁊ vitam
eorum, ⁊ ipſam preſumit: ⁊ ipſe etiam ponderat
quantum de virtutibus ⁊ vitijs habeant: ⁊ tan-
dez diuidit eos, ſcz animam a corpore ſeparādo
per mortē: vl' diuidit eos, ſcz a ſocietate fideliū:
⁊ partem eorū ponit cum infidelib⁹ in inferno:
⁊ ideo rex perſarum. i. diabolus, audita dei vo-
luntate ⁊ ſentētia: ipſos corporaliter ⁊ eternali-
ter occidit, q̇ ipſos tādiu obſederat in hoc mun
Luc.12.c do. Unde. Stulte, hac nocte repetent animā tuā
a te: que autem cōgregaſti cui⁹ erūt ⁊c. Uel iſta
dic contra executores teſtamētatorum: qui ſcz
mortuo diuite, ⁊ lecta teſtamēti ſcriptura: opti-
me numerant ⁊ ponderant bona ſua: ipſaqꝫ in-
ter ſe diuidunt ⁊ diſpenſant. Ideo bene dicitur.
Diuiſum eſt regnū tuū: ⁊ datū eſt Perſis et me-
B dis. i. tuis executoribus ⁊ alijs. Si vis dic inter
pretationē de medis ⁊ pſis ⁊c. Uñ tales ſic mo-
rientes, poſſunt de ſuis executoribus dicere il-
Ps.21.d lud Ps. Diuiſerunt ſibi veſtimēta mea ⁊c. ¶ Cū
Cap.xi.e daniel eſſet honoratiſſim⁹ in palatio regis darij,
inuiderūt ei aliq̄ pncipes: ⁊ ideo ipm mitti in la-
cū leonū ppter hoc ꝙ deū colebat, pcurauerūt.
Sed ſtatim affuit dei prouidentia, qui Danielē
inter leones illeſum ſeruauit, Quod videns rex
in craſtinū ipm liberauit: ⁊ eius accuſatores cū
vxoribus ⁊ filijs in lacū intromiſit: ⁊ ſtatim corā
ipo fuerūt a leonib⁹ deuorati. ¶ Rex iſte eſt de⁹: Moralitas
cuius regnū (teſte Gregorio) eſt eccleſia. Lacus
eſt purgatoriū vel infernus, vbi ſunt leones. i. de
mones rugientes. Accidit etiā ꝙ in regno xpi. i.
eccleſia eſt qñqꝫ Daniel, ideſt aliq̄s hō clericus: q̄
ppter ſcientiā ⁊ bonitatē: ab hoibus honorať: ⁊
iō ñc hꝫ ſtatim inimicos inuidos. Qꝛ ſm Senecā
in libro de moribus. Et ſi nullos inimicos facit
iniuria: multos tñ facit inuidia. Uñ ſepe accidit
ꝙ ppter pſperitatē q̄ fulgēt inter ceteros, mors
eis ab inimicis intentať. Et iō dato ꝙ diſpliceat
regi mors innocentū: tñ ppter decretū Medorū
imutabile. i. ppter decretū quo ſtatutū eſt hoib⁹
ſemel mori ſm Apoſtolū: ipe diſſimulat ⁊ pmittit.
Igiť Daniel, ideſt iuſtus mortu⁹: in lacū, id eſt in Heb.9.g
foueā vel in purgatoriū mittiť: ⁊ lapis tūc ſuper- C
poniť in ſepulchro: vbi ſcz ab Abacuk, ideſt a bo
nis amicis pulmento piorum ſuffragiorum ſpiri
tualiter ſuſtentať. Sed pro certo leones, ideſt de
mones ei non poſſunt nocere, immo ab ipſo lacu
ideſt a purgatorio: a rege, ideſt a deo liberatur: ⁊
ad aliam gloriam ſublimatur, ſcilicet ad gloriaꝫ
paradiſi. Alij autem in lacum, ideſt in infernum
ponuntur cum vxoribus ⁊ filijs, ideſt cum fauto-
ribus ⁊ imitatoribus ſuis: vbi a leonibus, ideſt a
demonib⁹ deuorantur ppetuo, ⁊ ſup eū rugierūt
leones. Et ſic inuidi et homicide alijs credunt,
ſibijpſis nocent: et alijs pficiunt ⁊ valent. ¶ Uel
dic ſpiritualiter per modum exempli: quando Aliter
quis per inuidiam procurat alteri maliciam,
tranſit ſuper ipſum, ⁊ idem preiudicium ſepe in-
currit quod alijs intētabat, ſicut patet de amā ⁊
Mardocheo. Unde dicitur. Qui fodit foueā, in-
cidit in eam. Ps.16.d

¶ Capitu. vij. Textus.

Anno primo Bathalaſar regis baby-
lonis, daniel ſomnium vidit. Moralita
tum Capitulum vj.

DAniel vidit in
medio maris quatuor ven
tos pugnare: ⁊ ſtatiꝫ beſtie
grandes de mari pariter
aſcēderunt inter ſe diſſimi
les ⁊ feroces ⁊c. ¶ Mare
quod eſt iſcrutabile, eſt cor D
hominis. Hiere. Quatuor Morali-
vēti ſunt quatuor affectio tas.
nes: ſcilicet ſpes, timor, gaudiuꝫ, ⁊ dolor: ⁊ iſte in- Hiere.17.b
ter ſe pugnant: qꝛ in corde hominis ſemp eſt pu-
gna inter iſtas affectiones ⁊ paſſiones. Ideo be-
ne dicitur in proſa. Cōfuſa ſunt hec omnia, ſpes,
timor, gaudium, ⁊ dolor. Et ideo ſepe accidit ꝙ
poſt iſtos ventos, ideſt poſt huius mundi confli-
ctū ſequuntur quatuor beſtie fortes et diuerſe,
ideſt quatuor peccata mortalia. Nam ex ſpe ſe-
quitur preſumptio, ex timore deſperatio, ex dolo
re obſtinatio, ⁊ ex gaudio luxurie corruptio: ⁊ ſic
cor humanū ex iſtis quatuor ventis/ideſt beſtijs
diſſipatur. Unde in Prouer. Cogitationes varie
verſantur in corde viri. Ideo dicitur. A corde Pū.19.c
quatuor oriunť. ¶ Uel dic ꝙ quatuor venti ſunt Eccli.37.c.
ſuperbi nobiles. Beſtie ſunt crudeles inferiores: Aliter
q̇ iō quatuor dicunť, pro eo ꝙ in quatuor mun-
di partibus collocanť. Iſti igiť inter ſe pugnant
⁊ per rixas ac diſcordias iugiter ſecum certant.
Uñ dicitur. Inter ſuperbos ſemper ſunt iurgia. Proū.13.b
¶ Daniel vidit quandā beſtiam leene ſimilem: et Eodē.c.a.
habebat alas ſicut aquile: ⁊ ſublate ſunt ale eius

⁊ ipſa ſublata eſt de terra:⁊ ſuper pedes quaſi
Moralitas. homo ſtetit:et cor eius datum eſt ei. ¶Beſtia ſi=
gnificat ſuperbum:et ideo dicitur ſimilis leene:
que eſt beſtia ſuperbiſſima:quia ſuperbi huius
E mundi ſunt crudeles more leonis/pauperes de
uorando:ſicut pꝫ de militibus/officialibus et
balliuis. Iſti quoꝗ habent alas aquile:per quas
in altū vehunt̄.i.altas perſonas ⁊ nobiles:per
quas frequenter ſublimantur/promouent̄ ⁊ ho=
norantur, ſicut videmus:qꝛ nō eſt ita modicus
balliuus vel vſurarius : quin habeat maiorē in
curia vel patria/qui ipſum ſubleuet ac ſuppor=
tet. Iſti aūt aquile dicunt̄ ſimiles:qꝛ tales mali
maloꝝ̄ fautores ad modū aquile per rapinas
Hie.2.G viuūt de ſanguine alieno. Hiere. In alis tuis in
uentus eſt ſanguis pauperū ⁊ innocentū. Alios
eñ malos nō ſuſtinerēt/niſi inde ſanguinē emū=
gerent:⁊ de eoꝝ̄ rapinis emolumentū haberēt.
Job.39.d Job. Pulli aquile lambunt ſanguinē. Sed quid?
Sepe accidit qꝺ ale iſte a talibꝰ euellunt̄/qñ ho=
mini per mortem ſubtrahūtur. Iſti etiā ſui ami=
ci vel fautores ſibi per aliquod infortuniū aufe
ferunt de terrena dignitate ⁊ proſperitate:quā
ſuper alios obtinebāt. Et ſuper pedes quaſi ho
mo ſtant:hoc eſt dictu/ꝙ ipſi cadunt a ſtatu ſuo
ad terram.i.ad pauperem ſtatum/ita ꝙ ſi erant
equites/fiant pedites. Ideo dr/ꝙ cor eius datū
eſt ei:qꝛ tunc tēporis redeunt ad cor ſuum/⁊ co=
Eſa.46.c gnoſcunt quid ſunt,⁊ vnde ſunt:et quid eſt mū=
di proſperitas,quam ſic perdūt. Eſa. Redite p̄=
F uaricatores ad cor:recordamini prioris ſeculi.
Sicut eñ videmus qñ inferiores perdunt alas
ſuas.i.fautores ſuos:q̄ eos in prelatoꝝ̄ curijs
ſuſtinebant:ipſi ſolent ſimiliter de terra tolli:⁊ a
ſtatu vel officio/vel ſaltem reputatiōe tolli atꝗ
Zach.13.c deponi. Zach. Percutiam paſtorem/⁊ diſpergen=
Aliter. tur oues gregis. ¶Vel dic ꝙ poſt mortem ami=
corum ſuorum ⁊ alarum ſuarū euulſionē,ipſi
ſimiliter de terra per mortem tolluntur/⁊ ad in
fernum pedes ire compelluntur:vbi cor eorum
id eſt triſticia ⁊ deſperatio ſibi datur:⁊ peniten=
Hiere.8.f tia de male actis ſi poſſent. Hiere. Dolor meus
Aliter. ſuper dolorem : in me cor meum merens. ¶Vel
ꝙ dic leena que eſt beſtia ita luxurioſa,qꝺ cum
pardo fornicatur quod eſt animal pictum:ſigni
ficat mulierem adulteram, que cum pictis et
pulchris iuuenibus fornicatur:⁊ leoni.i.mari=
to proprio fraudem facit. Ale igitur iſtius ſunt
gratie per quas eleuatur ⁊ ſuperbit,ſcilicet pu
chritudo,nobilitas,potentia,et voluptas. Sed
quid? Vere iſte ale primo ſubtrahuntur ei : qꝛ
ſcꝫ ſua pulchritudo per ſenectutem deficit:ipſa
tandem de terra viuentium tranſit:⁊ ſuper pe=
des ſuos tota nuda in ſuis naturalibꝰ relicta,
Eodē ca.b in inferno cogitur ſtare:⁊ cor eiꝰ datur ei perpe
tua triſticia lamentari. ¶Secūda beſtia quam
vidit daniel,erat ſimilis vrſo. Ecce(inquit)alia
beſtia ſtetit ſimilis vrſo in parte : ⁊ in ore eius
tres dentium ordines : ⁊ in dentibus ſuis erant
tres principes qui dicebāt ei:ſurge,comede car
Moralitas. nes plurimas. ¶Beſtia pōt ſignificare p̄ncipes
G malos ⁊ prelatos:qui reuera vrſo(qui mel ſum
me diligit)ſunt ſimiles:qꝛ ſcꝫ mel.i.dulcorem vo
luptatum ⁊ deliciarum diligūt:⁊ vellus hirſutū
diuitiarū gerūt. Nā ſicut vrſus apes inquietat:
tales inimicos pauperes per rapinas vt mel:id
eſt ipſorum bona rapiunt et euellunt. Iſti ha=
bent os magnum:id eſt magnam curiā ⁊ hoſpi=
tium ſeu clauſtrum et monaſterium : vbi ſunt
plures dentes:id eſt plures perſone in tribꝰ or=
dinibus.i.pluribus officijs/diſtinctionibus/ſta=
tibus/gradibus ordinate:quidam ſuperiores/
quidam mediocres/ alij inferiores/ ſed in iſtis
dentibus et ordinibus ſunt tres principales dē=
tes : id eſt aliqui magni in officijs ſuperiorum
gratijs excellentes : quia principes in ſuis cu=
rijs ⁊ officijs/prelati in ſuis hoſpitijs ſemꝑ ha=
bent aliquos fautores:per quos regunt̄ et ordi
dinantur. Sed quid dicunt iſti beſtie:iſti conſi=
liarij/fautores ⁊ magiſtri? Pro certo non dicūt
eis qꝺ regant bene terram ſuam:vel qꝺ faciant
iuſticiā:vel ꝙ ab iniquitate caueāt:ſed ipſi dicūt
eis:ſurge/comede carnes plurimas : hoc eſt di=
ctu. Deuora ſubditos:excoria,rape,comede car
nes:id eſt ſubſtantias aliorum. ¶Vel dic qꝺ iſta Aliter.
beſtia eſt infernus : qui eſt ſimilis vrſo,quo ad
voracem inſatiabilitatē:habet tres ordines dē=
tium,id eſt tres differentias mordacium tormē=
torum:ſcꝫ limbum,purgatorium ⁊ baratrū. Iſti
enim dentes dicunt inferno,quod deuoret car= H
nes plurimas:quia iſta tria loca deuorant ho=
die quaſi omnes perſonas:quia baratrum de=
uorat damnatos:limbus pueros non baptiza=
tos:purgatorium penitētiam acturos. Unde in
Prouer. Tria ſunt inſatiabilia. ¶Vel dic ꝙ fe= Prouē.30.b
rox vrſa que nulli parcit:⁊ que duas alas habe= Aliter.
re dicitur,eſt mors:cuius ale ſunt due.ſ.infirmi
tates ⁊ caſus:que mortē faciūt vndiꝗ euolare:
et ad loca varia ſe transferre. Iſta enim tres ha
bet ordines dentium,ſtatuum ⁊ locorum:para=
diſum,purgatoriū ⁊ infernū:⁊ forte ibi ſunt p̄n=
cipes tres:ſcilicet minores angelorum ordines:
qui morti caſibus,infirmitatibus ⁊ actibus ho
minum preficiuntur ſm̄ aliquos ſanctos : et iſti
pro certo dicunt morti. Surge,comede carnes
plurimas:quia iſti principes angeli ordināt ſm̄
occultam dei prouidentiam de quolibet,quādo
quomodo,⁊ quare ⁊ vbi:in quo iſtorum trium
ordinum locandus ſit quilibet cum morietur.
Ideo de morte dicit Pſal. Ad te omnis caro ve Pſ̄.64.a
niet. ¶Vel dic quod beſtia eſt chriſtus : qui fuit Aliter.
ſimilis vrſo:id eſt peccatoribus in parte,quan=
tum ad naturam,non quantum ad vitia. Tres
ordines:id eſt tres nature in vna perſona : ſcilꝫ
diuinitas,corpus ⁊ anima. Tres principes ſunt
tres ſtatus eccleſie qui per noe daniel et iob in
telliguntur:continentium,coniugatorum ⁊ vir Eze.14.c
ginum:qui dicunt chriſto per orationem : quod
ipſe comedat:⁊ eos ſibi incorporet et vniat per
fidei ſacramentum carnes plurimas,ſcilicet ho
mines huius vite:vt fidelibus adiungantur in
corpore chriſti miſtico:iudei,heretici,ſaraceni: A
⁊ per penitentiā reprobi chriſtiani. Pſal. Exau
di orationē meā:ad te oīs caro veniet. ¶Vel dic Pſ̄.64.a
ꝙ iſta beſtia vrſina eſt vaniloquus : habēs tres Aliter.
ordines dentiū,id eſt tria genera verborum in
ore:ſcꝫ detractionē,iactantiam et blaſphemiā:⁊
iſti deuorant carnes plurimas,qꝛ iactantia de=
uorat carnes proprias:detractio carnes proxi=
mi:blaſphemia carnes chriſti. V de ſupra de mā
ticora li.de animalibꝰ. ¶Tertia beſtia q̄ſi par= Eodē ca.b
dus habebat quatuor alas auis et quatuor ca=
pita:et habebat poteſtatem magnā. ¶Pardus
coloratus ⁊ preceps,eſt hypocrita:qui ꝗuis ſit Moralitas.
coloratus in conuerſatione picta et ficta;tamen
preceps eſt ad ſanguinem,id eſt ad luxuriam et
peccatum: ⁊ iſte habet plures alas et capita.i.
plures modos decipiendi:⁊ iſto modo aliqui ac
quirunt poteſtatem, honorem et reputationē.
¶Vel dic quod beſtia cuius quatuor ale,ſunt Aliter.
quatuor affectiones:quatuor vero capita ſunt
quatuor principalia crimina ex ipſis orientia
⁊c. ſicut ſupra ca.iiij. ¶Vel dic quod pardus eſt Aliter.
vir perfectus : qui habet pellem pictam hone=
ſte conuerſationis:⁊ iſte habet quatuor capita
id eſt quatuor principales virtutes:ſcilicet iu=
ſticiam,prudentiam,fortitudinem,⁊ temperan=
tiam. Habet etiā quatuor alas.i.quatuor affe=

b ctiones bene ordinatas.ſ.ſpem/timorē/gaudiū
et dolorem:cum quib⁹ volat ſurſum ad celeſtia
contēplando:ꝛ ideo poteſtas ei daē in celo et in
terra. In terra dico ad tēpalē ꝓmotionē: in celo
vero q̄tū ad celi beatificationē. Et debēt cōue-
nire capita cū aliis:q2 gaudiū d3 habere tēpera-
tiā/dolor prudentiā/ſpes iuſticiā/timor fortitu
Eze.i.b dinem. Ezech. Quatuor facies vni ꝛc. ¶Quarta
Eodē ca.b beſtia erat terribilis et fortis nimis diſſimilis
aliis,ꝛ habebat dētes ferreos:ꝛ comedebat ꝛ cō
minuebat/ꝛ reliqua pedibus cōculcabat:ꝛ capi
Moralitas. ta habebat decē. ¶Iſta ſignificat mūdi diuites
ꝛ tyrannos:qui propter ſuam malā vitā quam
plerīq3 ducunt:ſunt terribiles et aliis diſſimiles
xp̄ianis:vt de quolibet dicatur illud Sap. Gra-
Sap.ii.c uis eēi eſt nobis etiā ad videndū: qm̄ diſſimilis
eſt nobis vita ei⁹. Decē capita ſunt decē capita
lia vitia:que opponunē decē preceptis. Apoca.
Apo.13.a Habebat capita ſeptē ꝛ cornua decem. Dentes
iſtorū ſunt eorū officiales ꝛ balliui:qui dicūtur
dentes a demendo:q2 iſti ſunt rapaces et auare
nature q̄ aliis demunt et ſubtrahunt quicquid
poſſunt. Et iſti dicunē ferrei/propter durā cru-
delitatem:ſunt magis fortes quo ad diuitias ꝛ
quo ad potentiā ſecularē intantū q̄ nullus pōt
cōtra eos preualere:ꝛ ita ille beſtie.i.principes
potentes/mediantibus ſuis dentibus:id eſt ſuis
coadiutoribus:hodie oīa deuorant ꝛ cōfundūt:
ꝛ illud qḋ non poſſunt conſumere,ſc3 illos con-
tra quos non poſſunt preualere:vilipendunt et
deſpiciunt:capita habent plura,id eſt plures di
C gnitates,villas ꝛ caſtra. ¶Uel dic q̄ iſta beſtia
Aliter. ſunt cauſidici,balliui ꝛ officiales:ꝛ tales dentes
ꝟtute,quorū/demūt bona alioꝝ,ſunt pncipes ꝛ
prelati:cum quibus ſunt:ꝛ per quorum virtutē
faciunt multa mala. Nam habent dentes ſuper
eos.i.dn̄os magnos et magiſtros:ſub quorum
vmbra ipſi deuorant oēs alios circūſtātes/per
auariciā ꝛ rapinā:ꝛ illud q̄ nō pñt ſuppeditare,
conculcāt pedib⁹.i.contēnunt ꝑ ſuperbiā mētis
Iſti hn̄t hodie plura capita.i.dignitates ꝛ pre-
ps.72.b bendas. ps. Ipſi peccatores in ſeculo ꝛc. ¶Ap-
Eodē ca.b paruit quedam beſtia mirabilis ꝛ terribilis,for
tis et magna habens capita ſeptē ꝛ cornua de-
cem:ꝛ inter omnia iſta cornua ortum eſt vnū cor
nu modicum: habens oculos quaſi oculos ho-
minis:ꝛ hic loquens grandia: ꝛ a facie eius tria
de aliis cornua ſunt euulſa:ꝛ iterum creuit illud
cornu:cū quo bellū faciebat cōtra dei ſanctos ꝛ
ꝑualebat:et reges terre humiliabat. Putauit q̄
poſſet mutare tempora ꝛ reges:ſed tandem an-
Allegoria. tiquus dierū venit:ad iudiciū ſedit:ꝛ poteſtas
iſtius eſt ablata. ¶Si vis expone allegorice:ſi-
cut expoſuit gloſſa de antichriſto:ꝛ dic q̄ beſtia
eſt regnū romanū. Decem capita ſunt decem re-
gna:cornua ſunt reges:cornu modicum eſt an-
tichriſtus:contra deum loquens grādia,reges
ſubiiciens,oculos clari intellectus habēs. Iſte
D eni cōtra ſanctos pugnabit:ꝛ ꝑualebit ad tem-
pus:ſed tamē finaliter veniet antiquus dierum
Moralitas. chriſtus ad iudiciū:et ceſſabit ei⁹ poteſtas: ſed
de hoc nihil ad preſens. ¶Sed expone morali-
ter,et dic q̄ beſtia eſt princeps vel prelatus ma-
gnus et fortis:habēs plura capita.i.plura loca
capitalia,villas ꝛ caſtra:cornua ſunt principes,
balliui ꝛ officiales ſui:mediātibus quibus aliis
cornu impetit et deterret:ſed aliquādo accidit
q̄ oritur inter eos vnum cornu modicum.i.vna
modica et parua perſona:que primo eſt in par-
uis officiis que tamen oculos ſue clare diſcre-
tionis,cautelarum et cauillationis habet:ꝛ pro
pterea laqueo ſue eloquentie.i.iactantie et adu
lationis,minarum et elationis ipſe preualet cō-
tra alios:et maxime contra ſanctos ꝛ iuſtos: et
ſuppeditat tres vel plures:et aliū officiales a fa
cie eius euelluntē et deponuntur de ſuis officiis:
et quandoq3 fauente fortuna intantū creſcit in
mūdi proſperis: qḋ dei ſanctos vel pauperes
religioſos,et alios ſe meliores cōcutit ꝛ concul-
cat. Deum contēnit:reges terre.i.nobiles ꝛ po-
tentes humiliat ꝛ affligit: vt patet de iſtis qui
ſunt cū regibus et prelatis:de quibus dicit apo
ſtolus. Deū nō timēt:et cunctis hominibus ad- i.theſ.ii.b
uerſanē. Sed finaliter venit xp̄s antiquus dierū:
et vocat eos ad iudiciū per mortem ſubitam:et
ſic eorum poteſtas deficit. Ideo de tali cornu di-
cit pſal. Cornua peccatorū cōterenē. ¶Uidit da ps.74.b
niel q̄ throni poſiti ſunt:et antiquus dierum ſe- Eodē ca.c
dit:veſtimentū eius,quaſi nix:capilli eius quaſi E
lana mūda:thronus ei⁹ quaſi flāma ignis: rote
ei⁹ ignis accēſus:fluui⁹ igneus rapiduſq3 egre-
diebaē a facie eius:et libri aperti ſunt: ꝛ iudiciū
factum eſt:ꝛ tunc omnium beſtiarum ablata eſt
poteſtas:et filio hominis ſibi preſentato dedit
antiquus dierum poteſtatem/regnum,gloriam
et honorem. In iſtis verbis deſcribitur iudicis
vel iudicii ſtatus:quia pro certo in throno/id eſt
in prelatione ꝛ poteſtate iudiciaria non debet
ſedere niſi antiquus/id eſt homo ſapiens ꝛ ma-
turus:qui debet habere capillos.ſ.interiorem
affectionem:et veſtimentum/id eſt exteriorem
conuerſationem/albam et mundam ſanctam et
puram:caſtam et honeſtam/et immunē ab omni
affectione et acceptatione munerum et perſona
rum quaſi nix:et quaſi lana albi capilli eius:da
to q̄ hodie multi ſeſſores et iudices ſunt contra
rie cōditionis. Unde dicitur. Uidi ſtultum in di- Eccle.10.b
gnitate ſublimi:thronus eius.i.autoritas rote
circa eum. Uoluentes/id eſt miniſtri ſui volubi-
les et apti ad obediendum:debent eſſe igniti/id
eſt feruentes et charitatiui:vel ignei/id eſt rigi-
di ad malos puniendum/ꝛ iuſtos promouendū:
et ideo fluuius igneus rapidus/id eſt extenſio
et ſententia aſpera ꝛ rigoroſa a facie eius debēt
contra ipſos emanare:quia nullum debet time-
re quin per iuſticiam et rigorem faciat iudiciū F
equitatis. Apl's. Facit miniſtros ſuos flāmam Hebre.i.c
ignis. Hic debet habere plures miniſtros: quia
iudicium nō debet fieri niſi corā pluribus aſſi-
ſtentibus ꝛ cōſiliariis. Libri debent eſſe aperti:
quia ſm̄ qḋ in libro legum et canonum inueni-
tur ſcriptum/debent procedere:ꝛ filio hominis.
i.bonis notabilibuſq3 perſonis finaliter debent
dare poteſtatem/gloriā ꝛ honorē. Beſtiarū autē
i.ferociū iniquorū ratione carentiū debent au-
ferre et reprimere poteſtatem. Deut. Quē iniu- Deut.25.a
ſtum videris/condēnabis:quē vero iuſtū vide-
ris/victorie palmā dabis. ¶Uel dic ecōtrario/q̄ Aliter
in throno ꝛ in dignitatibus ſeculi ſedētes pre-
lati et iudices ſunt hodie in tāta pōpa q̄ habēt
milia miliū miniſtrantiū ꝛ aſſiſtentiū:ſed ipſe ro
te ꝛ miniſtri ſui ſunt ignei per rapinam et exco-
riationem:etiam fluuius.i.rigor crudelitatis et
rapine a facie taliū egreditur in ſubditos vnde
quaq3 Iohe. Ante faciem eius ignis vorax. Iohel.ii.a

¶Cap'm viii. Textus.

**Anno tertio regni baltaſar regis vi-
ſio apparuit mihi. Morali. Cap. vii.**

CUm eſſet Da-
niel in regione Helam: vidit
ſe eſſe ſuper portam vlay. Ui-
di inquit/et ecce aries vnus
habens duo cornua:et vnum
cornu maius alio: qui corni-
bus ſuis ventilabat ꝑ omnes

B mūdi parteſ:ꝛ nullus poterat ſibi reſiſtere:fe-
citq; ſm volūtatē ſuā:ꝛ magnificatus eſt. Tunc
venit hircus caprarū ab occidente:habens cor-
nu inſigne ante oculos vndiq; vētilās:ꝛ efferat⁹
eſt in arietē:ꝛ cōminuit cornua ei⁹:ꝛ null⁹ pōt li
berare arietem de manu eius:tñ in fine cornu il-
Moralitas. lud magnum fractum eſt conſumptūq;. ¶Aries
iſte ſignificat aliquem religioſum/ſimplicem/et
maturū:vel quencūq; virū bonū ꝛ honeſtū: qui
q̄ꝗ habet duo cornua.ſ.ſcientiam vtriuſq; te-
ſtamenti.Uel duo cornua,id eſt ſcientiā natura-
lem/et affluentiā tēporalem.Uel duo cornua.i.
mitram,q̄ꝛ forte eſt epiſcopus vel cornutus,vel
duo officia.ſ.duplicē iuriſditionē/id eſt ſpiritua
lem ꝛ temporalem: quia cornua in manu eius.
Abacuk. Abacuk.Iſte q̄ꝗ fauente fortuna magnificaſ ꝛ
3.a creſcit/per potentiam ſecularem:intantū ꝙ non
inuenit ſibi reſiſtētē:ſed ſepe accidit ꝙ venit hir-
cus/id eſt vilis ꝛ inſufficiens perſona: que tan-
tūmodo habet vnum cornu.i.vnum officiū:qui
pugnat contra prelatum:ꝛ preualet contra eū:
ꝛ frangit cornua potentie ei⁹:ꝛ regnat loco ei⁹/
ſic ꝙ nullus poteſt ſibi reſiſtere in vna poteſta-
Abacuk. te.Unde dicitur.Impius preualet aduerſus iu-
1.b ſtum ꝛc.Sed tñ in fine frangitur cornu eius:id
eſt eius poteſtas:quia ſepe accidit/ꝙ qui frege-
runt aliorum poteſtates poſtq̄ diu regnauerūt
b ꝛ mundum tribulauerunt:ita ꝙ nullus eis po-
terit obuiare:finaliter cōfringuntur:ꝛ per mor-
Eſa 30.c tem ſubitam moriuntur.Eſa. Subito dum non
Aliter. ſperatur venit contritio eius ꝛc. ¶Uel dic ꝙ
hircus fetidus eſt aliquis luxurioſus ꝛ immū-
dus:qui q̄ꝗ habet vnum cornu inſigne/ ſcilꝫ
generis nobilitatē/vel ſeculi dignitatē ꝛ ptātē.
et hoc inter oculos,q̄ꝛ ſcꝫ iſte pre oculis ſemꝑ
hꝫ p̄ſumptionē ꝛ ſuperbiā,vel aliquod bonū ſi
ſeipſum habet. Iſte igitur pugnat contra arie-
tes cornutos.i.contra predicatores humiles/ꝛ
Aliter. eos conterit:et tamen finaliter ipſe perit. ¶Uel
dic quod aries eſt predicator/cum cornu du-
plicis teſtamenti: cui nullus reſiſtit:ſed vndiq;
circuit predicando: ſed quandoq; venit hircus
fetens/id eſt peccatum luxurie:quod quandoq;
Aliter. ei preualet:et ſuam deſtruit poteſtatem. ¶Uel
dic quod aries eſt diues aduocatus cum pluri-
bus cornibus/id eſt officiis ꝛ dignitatibus:qui
intantum proſperantur in terra/quod per ra-
pinas ꝛ exactiones omnes vicinos conturbat:
ita quod nullus poteſt ſuis maliciis obuiare:
ſed in occidēte mortis venit hircus fetidus/id
eſt diabolus:qui circa tales effrenatur per mor-
Aliter. tem temporalem. ¶Uel hircus/id eſt mors quā
comitatur fetor:et horror eos confringit per
damnationem eternam:ita quod nullus eis am
Treñ.1.a plius ſuffragatur:quia omnes amici eius ſpre-
uerunt eam inter anguſtias. Et iſte hircus ſci-
A licet diabolus habet vnum cornu/ſcilicet excel-
lentiam nobilitatis naturalis qua pollet: quia
Job.41.d nō eſt poteſtas ſuper terram que cōparetur ei.
Eodē ca.c Quam habet ſemper per ſuperbiā ante oculos
mentis et imaginis ſue. ¶Daniel vidit vnum
modicum cornu quod factum eſt magnum: et
tunc videns ſe fortificatum,inſurrexit cōtra ſtel-
las:et deiiciebat eas in terram contra ſanctua-
rium dei:et conculcauit illud ꝛ magnificatus eſt
in fortitudine celi:ꝛ proſtrata eſt veritas in ter
ra. ¶Tales ſunt multi qui primo ſunt modici
q̄tum ad dignitates,proſperitates et diuitias:
vt forte quia ſunt de humili plebe,et in paruo
ſtatu:tandem tamen fiunt grandes:quia ipſi di
tantur et magnificantur;et tunc ipſi inſurgunt
contra deum per vitia ꝛ peccata:et ſtellas ꝛ ſan
ctuarium.i.dei ſanctos perfectos: religioſos:
vel ſanctuariū.i.religionem per rapinas ꝛ exa-
ctiones deſtruūt ꝛ cōculcant:ita ꝙ ad literam ꝑ
taliū fraudes ꝛ malicias fortitudo celi.i.eccleſie
impugnaſ:ꝛ veritas deprimiſ.Uñ Eſa. Corruit Eſa.59.c
in plateis veritas ꝛc. ¶Daniel ſe aſſerit vidiſſe Eodē.c.b.
hircū,q̄ vētilabat ꝑ quatuor partes celi:ꝛ ꝙ nul-
la erat beſtia q̄ ſue poſſet reſiſtere volūtati:verū
tamen cornu eius inſigneq̄ ꝺ habebat,ante ocu-
los fractū eſt:ꝛ quatuor loco illius ſurrexerūt.
¶Iſtud expone ſicut libro de animalibus capi- B
tulo de angue,vbi agitur de hydra:cuius abla-
to vno capite duo ſurgebant.

¶Capitulū x. Textus.

Anno tertio regni Cyri regis Perſa-rū,verbum reuelatum eſt. Moralitatū Capitulum viij.

Vidit Daniel: et
ecce vir vn⁹ veſtit⁹ lineis:ꝛ re-
nes ei⁹ cincti auro obrizo:cor-
pus ei⁹ q̄ſi chryſolit⁹:facies ſi
cut ſpecies fulguris:oculi vt
lampas ardēs:brachia eius ꝛ
q̄ deorſum erāt q̄ſi ſpēs eris cā
dētis:ꝛ vox ſermonū ei⁹ quaſi vox multitudinis: Moralitas
¶Iſte eſt vir ꝑfectus,q̄ veſtitus dꝫ eſſe lineis.i.
candore puritatis in cōſciētia.Renes eius,ideſt
actus ꝛ motus renū dꝫ eſſe cinctus ꝛ reſtrictus
fulgore caſtitatis i apparētia:ꝛ ꝯuerſatio dꝫ eſſe
aurea ꝛ honeſta,ꝛ maxime quo ad renes,ideſt q̄
ad actus veneris:corpus eius.i.intentio dꝫ eſſe
chryſolitus.i.ꝓcioſa ꝛ ſctā.Facies eius.i.affectio
dꝫ eſſe ſicut fulgor per ardorē charitatis.Oculi
cordis ſui ſicut lāpas,ꝑ ſplendorē diſcretionis ꝛ
ſublimitatis.Brachia eius.i.virtus dꝫ eſſe erea,
ideſt ſonora ꝑ ſonorā p̄dicationē,ꝛ ꝑ meritorū ope
rationē:ꝛ candēs ꝑ colorem ſuperne charitatis. Mat.17.a
Uñ dicit.Ueſtimenta eius alba ſicut nix.Sic igiſ
ꝑfect⁹ eſt lineus quo ad puritatē,aure⁹ q̄ ad ho- C
neſtatē,chryſolith⁹ q̄ ad ſanctitatē,fulgure⁹ quo
ad charitatē:lāpadeus quo ad ſciētie claritatē:
ereus quo ad bonorū operū diuturnitatē:q̄ꝛ es eſt
metallū durabiliſſimū.Uñ de tali viro poteſt dici
illud,Zacha.Ecce vir oriens nomen eius. Zach.6.b

¶Capitulum decimūter

tiū Text⁹. Erat vir habitās in Babylone:ꝛ nomē eius Joachim. Moralitatū Capitulum ix.

Ingreſſa eſt Su
ſāna pomeriū viri vt illic recrea
reſ ꝛ lauareſ.Emiſit aūt puel-
las,ꝛ remāſit ſola:ꝛ ſtatiꝫ affue-
rūt duo ſeniores iniqui,q̄ ipſā
voluerūt maculare:ſꝫ q̄ꝛ nō cō-
ſenſit eis,ꝑhibuerunt teſtimo-
niū adulterii contra ipſam.Que cum duceretur
ad mortem:affuit Daniel,qui probauit eos men
daces:ꝛ ſic Suſannā liberauit,ꝛ ſenes ad ſuppli
ciū condēnauit. ¶Suſanna eſt anima.Uir eius ē
chriſtus.Uiridariū chriſti eſt religio.Aqua que Moralitas
eſt ibi,eſt fons deuotiōis.Unguētū quod eſt ibi
eſt dulcedo conſolationis.Ancille anime ſunt
gratie ꝛ virtutes.Duo ſenes ſunt mūd⁹ ꝛ diabo
lus.Daniel ē prelat⁹,preſbyter vel ſacerdos.Ac D
cidit igitur ꝙ Suſanna.i.anima chriſtiana ve-
nit ad viridarium viri ſui chriſti.i.ſtatum ſue re
ligionis,vt ibi recreetur,ꝛ lauetur: et vt ibi
aqua deuotionis ꝛ lachrymarum a cunctis ſor-

dibus ⁊ vitijs abluat, ⁊ vnguento diuinarū gra-
tiarū ⁊ cōſolationū ſpūaliter inungat. Sed qñqꝫ
accidit, ꝙ iſta a ſe emittit ancillas. i. virtutes ꝓ
aliqua peccata que cōmittit in religiōe: ⁊ ſola ſi-
Luc. 10. g ne virtutibus vult remanere. Unde dicitur. So-
roꝛ mea reliquit me ſolā miniſtrare. Et tunc ve-
re inſurgunt ſtatim aduerſus eam duo ſenes. ſ.
mundus ⁊ diabolus: qui tentant eā: ⁊ volunt ꝙ
miſceatur cū eis ꝑ vitia ⁊ peccata: ſcꝫ cū mūdo ꝑ
auaritiam ⁊ luxuriā: cum diabolo ꝑ ſupbiā, irā ⁊
inuidiam: qꝛ tunc eſt ſola: ⁊ non habet adiutoriū
gratie dei. Sed quandoqꝫ dei auxilio fit, ꝙ ipſa
ſcꝫ anima reſiſtit, ⁊ non conſentit: ⁊ tunc iſti duo
ſenes, ſcꝫ diabolus ⁊ mundus, imponunt ſibi et
pꝛocurāt quicq̄d mali poſſunt, tribulationes et
laboꝛes. Ueruntamē dei iuuamine ⁊ opere Da-
nielis, ideſt conſilio ſacerdotis, ipſe euadit: nec
Pſ. 119. a perit manibus eoꝛundem. Pſal. Ad dominū cum
Aliter. tribularer clamaui ⁊c. ¶Uel dic ꝙ pomerium eſt
mundus: vbi eſt iam vxoꝛ Joachim dei patris: q̄
dum credit mundi voluptatibus vti, a qua et vn
guento. i. mundi pꝛoſperis: emittit ancillas, ideſt
virtutes: ⁊ ſic ſenes, ideſt caro ⁊ mundus tentāt
eam, ſcilicet caro de luxuria, de ſuperbia demon:
⁊ tunc ipſa eſt in periculo moꝛtis eterne, niſi cla-
E met ad dominum per confeſſionem ⁊ oꝛationem:
⁊ niſi a Daniele. i. a chꝛiſto per ſuam gratiaꝫ libe
Pſ. 118. m retur. Pſal. Me expectauerunt peccatoꝛes ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ Suſanna quia erat ſola, fuit in peri-
culo damnationis: et ideo bonum eſt ſemper ha
bere amicos ſecum ſocios bonos: ne pꝛopter ſo-
Geñ. 2. c litudinem ꝯueniant nobis mala. Unde dicit. Non
Aliter. eſt bonum hominem eſſe ſolū. ¶Uel dic ꝙ ſenes
ſunt iuuenes moderni: qui ſi ſit aliqua ꝑſona in
viridario. i. in iuriſditiōe ſua, que coꝛam eis ha-
beat negocia, niſi eis ſit fauoꝛabilis, ⁊ niſi eoꝛū
faciat voluntatem, eis applaudendo, vel munera
pꝛeſentando: vere nō timent ſententiare contra
ipſam. Ueruntamen Daniel, ideſt chꝛiſtus in fine
Mat. 7. a ipſos crudeliter condemnabit. In quo enim iu-
Ca. xiiij. a dicio iudicaueritis, iudicabimini. ¶In Babylo
ne erat idolum nomine Bel: quod rex et populꝰ
colebant: ita ꝙ rex infinitam quantitatem cibo-
rum cōtinue tradebat ſacerdotibus Belis vt po
nerent coꝛam Bele: qui fingebant ꝙ oēs cibos no
cte qualibet deuoꝛaret. Illi autem fecerāt mea-
tus ſubtus terram: per quos ipſi, vxoꝛes ⁊ filij
ingrediebantur: qui omnia deuoꝛabant. Daniel
autem hoc volens pꝛobar, occulte pauimentum
cinere ſuperſparſit: et ſigillo regis oſtium ſigilla
uit. De nocte autem per occultos meatus ſacer-
dotes cū vxoꝛibus ⁊ paruulis venerunt: ⁊ que
F poſita fuerant comederunt: ita ꝙ in cinereo paui
mento veſtigia viroꝛum, mulierum et paruuloꝝ
apparuerunt: ⁊ ſic ipſoꝛum malicie ſunt reperte
ita ꝙ eos rex ⁊ babylonij punierunt, ⁊ idolum
deſtruxerūt. ¶Babylon que interpꝛetatur con
Moꝛalitas fuſio, eſt mundus plenus cōfuſione. Bel eſt chꝛi
ſtus: quia bel interpꝛetatur vetuſtas. Iſte autē
dicitur antiquus dierum. Iſte autem in templo
Dañ. 7. c ſancte eccleſie coꝛonatur: ⁊ tam a regibus q̄ a ce
teris populis adoꝛatur. Quid? Pꝛo certo reges
et populi tradunt a pꝛincipio maximas impen
ſas, cibos, redditus, poſſeſſiones ſacerdotibus
Bel. ſ. chꝛiſti ſacerdotibus et viris eccleſiaſticis:
vt ipſi Bel. i. chꝛiſtum in perſona pauperum per
eleemoſynas et in perſona pꝛopꝛia per deuotio-
nem nutrirent: ipſi vero fingunt et dicunt ꝙ Bel
omnia deuoꝛat et cōſumit. i. ꝙ oia in diuinis vſi-
bus conſumunt. Sed ipſi habent occultos mea-
tus, per quos tranſeunt et introeunt, ⁊ vxoꝛes
eoꝛum ⁊ filij, qui bona data eccleſie deuoꝛant
et conſumunt. Et ideo ſicut Daniel pꝛoiecit cine
rem in pauimento: ſic in craſtino apparuerunt

veſtigia viroꝛum, vxoꝛum ⁊ pueroꝛum: ⁊ ſic de-
pꝛehenſa eſt fraus eoꝝ: et ſic templum ⁊ ſacerdo
tes a rege ſunt deſtructi. ¶Sic vero cariſſimi in Moꝛalit
templo eccleſie apparent tot veſtigia iſtarum cō
cubinarum ⁊ filioꝛum eoꝛum: ꝙ iam quaſi publi
cum eſt: ita ꝙ ſacerdotes amodo non poſſunt di
cere, ꝙ talia bona a Bele deuoꝛātur. i. in dei vſi-
bus expendantur: quia planum eſt ꝙ in pompa-
rum ſuarum. i. in vxoꝛum, filiarum et concubina
rum vtilitatibꝰ expendant. Et ideo pꝛo certo ho
die rex et populus viſis hmōi fraudibꝰ, ſubtra- G
hit ei redditus ⁊ impenſas quas antiquitus de-
derunt: ⁊ templum eccleſie cum ſuis ſacerdotibꝰ
quantū poſſunt, deſtruunt ⁊ ſubuertūt. Ideo di-
citur. Uos ſacerdotes receſſiſtis de via, ⁊ ſcanda Malā. 2. b
lizaſtis plurimos in lege: irritum feciſtis pactū
Leui, pꝛopter qḋ dedi vos cōtemptibiles oibus
populis et humiles. ¶Uel dic ꝙ rex eſt Chꝛiſtus
cuiꝰ templum eccleſie intrant mulieres, infantes
⁊ paruuli, ideſt perſone ignoꝛantes: per vias oc-
cultas, ideſt occulte ⁊ ſimoniace per fauoꝛes et
dona: ⁊ hoc non vt ipſi ſeruiant deo: ſed vt ipſi co
medunt ⁊ habeant impenſas. i. tempoꝛales diui-
tias que ſunt ibi: modo autem oia ſunt ſigillata
ſigillo regis: qꝛ q̄diu durat vox huius vite, non
apparent merita perſonarum: ſed quando trāſ-
ibit vox huius vite, tunc apparebunt veſtigia
talium, tunc videbunt mala que modo faciunt,
et modos ſui ingreſſus: ⁊ tūc a rege chꝛiſto eter-
nis cruciatibus occidentur. Unde dicitur. Ui
dit gentes ingreſſas ſanctuariū ne intrarent ⁊c. Treñ. 1. d

¶Moꝛalitatum ſuper Danielem Finis.

Moꝛalitatum Liber viceſimuſquintus ſuper Jonam.

¶Capi. j. Textus.

Et factum eſt verbum domini ad Jonam filium Amathi. Moꝛalitatum Capitulum j.

IOnas pꝓhe-
ta cui dominus pꝛeceperat
vt iret in Niniuen deſtru-
ctionem vrbis pꝛedicare,
voluit a facie domini fuge
re: ⁊ inuenta naui diſpoſuit
in tharſis nauigare. Uerū-
tamen cum eſſet in naui de-
ſcendit ad pꝛofundum na-
uis: ⁊ cepit ſopoꝛe graui doꝛmire: tēpeſtas autē
ꝓpter ipſum in mari ſurrexit, qꝛ nauē ⁊ nautā fe
re ſubmerſit: ſed nautis ad ſoꝛtes recurrentibꝰ,
⁊ ꝓpter quē tēpeſtas fieret ſciſcitātibus, cecidit
ſoꝛs ſuper Jonaꝫ. Qui ſtatim a ſomno euigilat:
⁊ cōperta cauſa in mare ꝓijcit: ⁊ ſtatim tēpeſtas
ſiſtitur ⁊ ſedatur. Dñs aūt cetū pꝛeparauit: qui
Jonā deglutiuit: ⁊ ipſum triduo in ſuo ventre vi
uentem, ⁊ deum oꝛantē tenuit: ⁊ tandem ad litꝰ
maris ipſum poꝛtauit: ⁊ euomuit. Qui tandem
pergens ꝓ niniuē mandatū dei ꝓloquit, ⁊ poſt qua-
draginta dies ſubmerſionem minat: que tamen
penitentiam faciens liberatur. ¶Iſta expoſuit Allegoꝛia.
chꝛiſtus allegoꝛice de ſeipſo dicens. Sicut Jo- Mat. 12. d
nas fuit in ventre ceti tribus diebus et tribus
noctibus ſic erit filius hominis in coꝛde terre.
Et ideo poſſumus dicere, ꝙ Jonas qui interpꝛe-
tatur colūba, chꝛiſtum piū, ſimplicem ⁊ colūbinū
ſignificat: qui ꝓculdubio ꝑ pꝛedicando in Nini-

nen.i.in mundū a patre mittit. Et q: tempeſtas
tribulationis ⁊ dānationis aliquo modo ceſſare
nequibat: a nautis, idest a iudeis de naui. i. de
hieruſalem eĳcit: ⁊ in mari.i.in mortis amaritu-
Matt.18.a dine damnat. Dicebāt enim iudei illud Matth.
Expedit vt ſuſpendat mola aſinaria in collo eiꝰ,
⁊ ſubmergat in mare ꝓ populo, vt non tota gēs
pereat. Iſtum igitur cetum piſcis immanis, ideſt
terra vorattix per ſepulturam abſorbuit, ⁊ ibi
triduo continuit: ſed poſt triduum per reſurre
ctionē euomuit: et tandem ciuitas huius mun-
di per penitentiam ſaluata extitit. Unde illud
Geñ.40.c Geñ. Tres adhuc dies ſunt per quos recordabi
tur Pharao miniſterĳ tui: et reſtituet te in gra-
dum priſtinū. ¶Uel dic ꝙ Ionas ſignificat quoſ
Aliter. dam diſcordes et litigioſos, a facie domini per
peccata fugientes: et in tharſis qđ interpretatur
explorans gaudiū.i. explorationē gaudiorū ſe-
Iob.34.c culi pro viribus nauigantes. Unde Iob. Quaſi
de induſtria receſſerunt a deo. Qui graui ſomno
peccati obruti, totam nauem.i.religionem, eccle
ſiam, ciuitatem vel patriam vbi degunt, tribulāt
⁊ turbant, tempeſtatem, diſſenſionem et exactio
B nem excitant ⁊ producunt. Sicut ad literam vi-
demus in clauſtris, de quibuſdam dyſcolis: de-
tractoribus, brigoſis et verboſis: qui nō ceſſant
diſcordiam ſeminare, ⁊ diſſenſionum ⁊ litiū cau-
ſa eſſe. Sicut enim dicitur. Semꝑ iurgia querit
Prouē.17.b malus. Sicut videmus de quibuſdā malis offi-
cialibus ⁊ brigoſis hoībus: quicꝫdiu viuunt, nō
poteſt eſſe pax in patria: ſed ſemper tribulatio
vel tempeſtas: et ideo ſemꝑ neceſſe eſt ꝙ ſors for
tune ſuꝑ tales finaliter cadat: ⁊ ꝙ ipſos ſua
iniquitas comprehendat: ⁊ ꝙ naute nauis.i. pre
lati vel rectores patrie ipſos de naui.i. de pro-
ſperitate ⁊ ſtatu deĳciant et deponant in mare,
ideſt tribulationum amaritudinem eos ponant:
et deuorandos ceto, ideſt demonibus vel malis
hominibus, et auſteris commiſſarĳs ⁊ balliuis
eos tradant: qui ſcilicet eos ad litus aridum.i.
ad paupertatis ſtatum euomāt ⁊ deducāt. Iſta
quotidie videmus de iſtis malis hominibꝰ mun-
dum tribulantibus, et in mundi proſperitate
dormientibus: quia finaliter deponuntur, et in
mare tribulationum ponuntur: et ceto, ideſt du
ris commiſſarĳs examinandi traduntur: a qui-
bus ad litus paupertatis poſtea euomuntur.
Prouē.22. De iſtis igitur dicitur. Eĳce deriſorem: et exibit
cum eo iurgium: ceſſabuntqꝫ cauſe ⁊ cōtumelie.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ iſte dormiens eſt peccator, delicĳs ⁊
proſperitate gaudens, et in alios tempeſtates
tribulationū excitās: qui finaliter in mare, ideſt
in amaritudinem tribulationum proĳcitur, et
C mundi pericula ſibi a ceto, ideſt a diabolo vel in-
ferno voratur: et in ventre eius iterum reuomen
dus.i. reſurrecturus ſeruatur. ¶Predicante Io
na et ſubuerſionem vrbis minante: venit verbū
Ca.iĳ ad regem Niniue. Qui ſurgens de ſolio ſuo, abie
cit veſtimēta ſua: ⁊ indutꝰ eſt ſacco, ⁊ ſedit i cine
re: et precepit ꝙ homines ⁊ iumenta ſaccꝭ indue
rent: et non comederent nec biberēt, ſed omnes
vnanimiter ieiunarent, et omnes in fortitudine
ad deum clamarent. Quod videns dominus, ciui
tati illi pepercit: ⁊ ipſam non ſubuertit. ¶Sic ve
re nullus eſt ita magnus rex aut dominꝰ, qui n
Moralitas debeat verba predicatorum timere, et ad eorum
verba ſolium per humilitatem deſcendere, ſaccū
penitentie induere: et in cinere.i. in mortis medi
tatione manere: et ad ieiunandum.i. penitētiam
faciendum homines et iumenta inducere vel mo
uere. Quod ſi fecerint, a damnationis periculo
ſe poterunt liberare: alīs enim neceſſe eſt eis tri-
bulationibus corporis et cordis ſubiacere. Uñ
Luc.13.a Luc. Niſi penitētiam egeritis, oēs ſimul peribi-

tis. ¶Hic habetis ꝙ ſuper caput Ione ſubito or Eodē.c.
ta fuit hedera, quam deſiccauit ſubito ventus
vrens ⁊c. ¶Mundi proſperitatē intellige per he- Moralitas
deram: que ſi ſubito orta fuerit, vt communiter
neceſſe eſt vt recedat. Unde in Prouer. Subſtan Prouē.13.b
tia feſtinata minuetur: que autem paulatim col-
ligitur manu, multiplicatur. Uide de hedera ca- D
pitulo ſuo, lib.xĳ. ⁊ expone ibi.

¶Moralitatū ſuper Ionā ꝓphetā Finis.

Moralitatum Liber viceſimuſſextus ſuꝑ zachariā ꝓphetā.

¶Capitulum i. Textus.

In menſe octauo in anno ſecundo Darĳ regis, factum eſt verbum domini ad zachariam. Moralitatum Cap.i.

ZAcharias vidit qua
tuor cornua: ⁊ dictum eſt ſibi, ꝙ illa
erant que ventilauerāt Iudā, Iſrael
⁊ hieruſalem: ⁊ poſt vidit quatuor fa
bros. Et reſponſum eſt ſibi ꝙ illi erant fabri qui Moralitas
venerāt cornua ſupradicta deterrere. ¶Iſta ſi-
gna potes generaliter applicare, ꝙ non eſt dare
tam durum ſeu crudelem tyrannum, quin quan
doqꝫ inueniat duriorem. Quatuor enim cornua
duros et elatos peccatores ſignificant, q̄ in qua-
tuor mundi partibus manent: q: reuera iudā.i.
deum confitentem: iſrael, ideſt deum contemplā-
tem: hieruſalem.i. pacifice conuerſantes, tribula
tiones feriunt: ſed dominꝰ contra tales fabros E
preparat, quādo alios bonos iudices, vel alios
fortiores tyrannos ad confringendū iſtorū ela-
tionem et proteruiam procurat. Et pro certo
quotidie videmus, ꝙ tyranni officiales ⁊ vſura-
rĳ, poſtqꝫ bonos diu ventilauerunt ſolent inue-
nire fabros domini, ideſt aliquos alios commiſ-
ſarios, qui ipſos et eorū ſuperbū ſtatum cōfun-
dunt. Unde dicit. Excelſo alius excelſior eſt: ⁊ in Eccle.5.b
his quoqꝫ alĳ eminentiores ſunt. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
quatuor cornua ſunt quatuor male affectiones
ſcʒ gaudium inaniter exhilarans, dolor male af
fligens, timor male humilians, ⁊ ſpes male pre-
ſumens. Iſta ſunt cornua, que male in animam
ventilant iudā, ideſt confeſſionem: iſrael, ideſt cō
templationem: hieruſalem, ideſt cōcordiam ⁊ pa
cis vnionem: et ideo quatuor fabri.i. quatuor
virtutes cardinales ſunt ad iſta cornua conte-
renda neceſſarie, et ad malas affectiones qua-
druplices moderandas. Unde Eccli. Contra ma Eccli.33.b
lum bonū eſt. ¶Uel dic ꝙ quatuor cornua ſunt Aliter.
quatuor ſpecies elationis et ſuperbie: ſcʒ elatio
propter eminentias, propter diuitias, proter ꝓ-
prias virtutes, propter mundi fauores, et fame
varias opiniones. Sed quatuor fabri.i. quatuor
ſenſus humilitatis, iſta quatuor cornua cōterūt:
quia quatuor ſpecies humilitatis, que ſunt ſper
nere nullū, ſpernere mundum, ſpernere ſeſe, ſper
nere ſe ſemper: iſta quatuor ſuperbiam tollunt.
Pſal. Cornua peccatorum conterentur ⁊c. Pſ.74.b
F

¶Capit. iiĳ. Textus.

Et reuerſus eſt angelus qui loquebatur in me: et ſuſcitauit me. Moralitatum Capitulum ij.

Vidit zacharias
vnū candelabrū aureū totum,
qđ habebat lampadē cū ſeptē
lucernis,⁊ ſeptē olei infuſoꝛes
Juxta qđ duas oliuas vidit:q̄
rū vna ad ſiniſtrā lāpadis ſta-
Moꝛalitas bat,ad dexterā alia.¶Cande-
labrū in eccleſia eſt quicunq; iuſtꝰ plenꝰ ſapien-
tia:⁊ quicunq; alios illuminat doctrina:qui totꝰ
dꝫ eſſe aureus,ideſt ſanctꝰ:nō ſolū intꝰ in cōſcien
1.paral.3.a tia,immo exterius in apparentia.Vñ.Deaura-
uit eā intrinſecꝰ auro mūdiſſimo.Jſte igiť dꝫ ha
bere lampadē ſpūſſancti cū ſeptē lucernis,ideſt
cū ſeptem donis:⁊ duas oliuas.i.duas ſpecies
Aliter. miſericoꝛdie ſpiritualis ⁊ tpalis,cū ſuis infuſo
rijs.i.cum ſuis ſeptem operibus pijs.¶Vel dic
q candelabrū illuminās eccleſiā ē ſpūſſctūs:ſu-
ius lampas,odoꝛ ⁊ charitas ſeptem lucernas.i.
ſeptē dona cōtinet:qđ ſeptē fuſoꝛia.i.ſeptem mie
opera,oleū eleemoſynarū ⁊ pietatis infundētiā
ſecum habet:⁊ qđ ſuper duas oliuas.i.ſup duas
ſpecies viroꝛū miſericoꝛdium,ſcꝫ iſtos qui tem-
b poꝛaliter ⁊ ſpūaliter pietatē faciūt,viſitat:⁊ con-
foꝛtat:qꝛ mia tempoꝛalis q̄ conſiſtit in alios pa
ſcendo,hoſpitando,ſepeliendo:⁊ mia ſpiritualis
que cōſiſtit in alios coꝛrigendo docēdo ⁊ cōſolā
do,⁊ eis remittendo,⁊ p eis oꝛando:lampadi.i.
ſpūiſancto vel charitati vicine ſunt,⁊ ab ipſis
zach.4.d pueniūt:vt de iſtis duobꝰ generibꝰ miſericoꝛdiā
dicatur illud Zacha.Jſti ſunt duo filij olei ſplen-
doꝛis,q̄ aſſiſtunt dominatoꝛi vniuerſe terre.

¶Capitulū v. Textus.

Et cōuerſus ſum:⁊ eleuaui oculos meos
⁊ vidi:⁊ ecce volumen volans.Moꝛali-
tatum Capitulum iij.

Vidit zacha-
rias volumen,cuius longi-
tudo erat viginti cubitoꝛū,
latitudo decē:in quo male-
Moꝛalitas dictio cōtra fures ⁊ piuros
cōtinebať.¶Talis eſt ſacra
ſcriptura:qꝛ iſta eſt volumē
inuolutū,a paradiſo voli-
tans ⁊ allatū,cuius lōgitu
do eſt fides:que in viginti cubitis,ideſt in vigin
ti particulis diſtincta conſiſtit:inquantum ſeptē
ſacramēta,ſeptē ꝟtutes,⁊ ſex opa mie cōtinet:la
titudo decē mādata legis:tenet in quibus fur ⁊
Eodem.c.c piurus malediciť:⁊ ad moꝛtē ppetuā condēnať.
¶Duas vidit zacharias mulieres que habebant
alas q̄ſi miluꝰ:⁊ ſpūs erat in alis eoꝝ:q̄ vnā āpho
b rā inter celū ⁊ terrā leuabāt:⁊ eā vt edificaretur
ei locꝰ in terra Sennaar deferebāt:in medio am-
phoꝛe quaſi mulier q̄ dicebať impietas cōtineba
tur:⁊ maſſa plumbea os amphoꝛe claudebatur.
Moꝛalitas Jpſa vero amphoꝛa egrediēs:⁊ alioꝛū oculis vo
cabať.hic eſt inquit oculus eoꝝ,vniuerſa terra.
¶Per iſtā amphoꝛā pfundā pōt intelligi vſura-
rius vel auarus:qui ſcꝫ p auariciam eſt inſatiabi
lis ⁊ capax:per malicia eſt pfundus,in qua iſta
mulier q̄ eſt impietas contineť:⁊ in ipſius animo
maſſa plumbea,ideſt cum pondere male cōſuetu
dinis cōtineť.Jmpietas enim.i.crudelitas:in am
phoꝛa,ideſt in coꝛde vſurarij vel auari ſedet:⁊
ibi ſicut in hoſpitio ſuo manet:ſicut videmus de
vſurarijs,quoꝛum voluntas caret pietate ⁊ quo
Mal.1.b rum conſcientia eſt plena omnimoda crudelita-
te.Malach.Vocabunť termini impietatis ⁊ ppľs
⁊c.Patet etiā q maſſa plūbea.i.pōdus male cōſue
tudinis impietatē in iſtoꝝ cōſcientia taliter deti-
net,q in ipſam cōtrahere verbo vel verbere nul-
lus valet.Satis eñ poteſt deus vľ platus pcute-
re vel pdicatoꝛ vrgere:qꝛ iniquitatē ſue peruer-
ſe cōſcientie nunq̄ ab iſtis poterit amouere.Vn- Eſa.9.b
de Eſa.Succenſa eſt quaſi ignis impietas.Jſta
amphoꝛa diciť egrediens inter celum ⁊ terrā:pō
dus diciť oculus terrā dirigens.Diciť ad terrā
Sennaar:qđ interpretať fetoꝛ finaliter tendens: a
⁊ ſicut viſum eſt,diciť impietatē cōtinens:qꝛ pꝛo
culdubio auarus a dei gratia ⁊ amicitia egrediť
inter celum ⁊ terrā.i.inter alta ⁊ infima,p ſtatus
ſui inſtabilitatē ⁊ incōſtātiā ſuſpendiť:cecoꝝ ſe-
cularium lux ⁊ oculus,rectoꝛ ⁊ directoꝛ creditur
impietate replebiť:⁊ finaliter in terrā fetoꝛū in-
ferni deferť:vbi locus talium finaliter oꝛdinať. Hie.19.c
Hiere.Jn tophet ſepelienť:eo q nō ſit alius locus
ad ſepeliendū.Sed iſte due mulieres iſtā ampho
rā de terra erigūt ⁊ eā in terra ſennaar deducūt:
qꝛ due mulieres.i.duo mollia vitia,ſcꝫ carnalis
parētū affectio,⁊ terrenoꝛū ambitio improbanť:
quibus ſcꝫ annexe ſunt ale milui.i.quedā pigri-
tia ⁊ ſuperbia ⁊ elatio,⁊ in iſtis alis virtutis pꝛe
ſumptio.Jſtā amphoꝛā,ſcꝫ auarum ⁊ peccatoꝛē
p inanem ſpem erigunt:ita q eum ſemper velle
ſurſum ad celū.i.ad celſitudinē ſtatus aſcendere
faciūt:⁊ tñ conſtat q inter celū ⁊ terrā remanet:
qꝛ nunq̄ attingit ad celſitudinē quā optat:q̄nim
mo ſemp ſolet in pendulo manere:⁊ nullā ſtatus
certitudinē obtinere:qꝛ nō ſufficit iſtis ſtatus in
ferioꝛ quem relinquunt.Celū aūt.i.ſtatū altioꝛē
nō poſſunt attingere quē expoſcūt:⁊ ſic inter ce-
lū ⁊ terram ideſt in incertudine ſtatꝰ remanēt:qꝛ
illud qđ deſyderāt,attingere nō valent.Vñ Eze- Ezech.8.b.
chie.Eleuauit me ſpūs:⁊ ſtatuit me iter celum ⁊ b
terram:ſpūs dico elationis.Jſte igiť mulieres.i.
affectus carnales ⁊ auaricia iſtam amphoꝛam.i.
pctōꝛē,in terra ſennaar.i.in campū fetoꝛis:ſcꝫ in
infernū poꝛtāt vbi locū perpetue manſiōis ſibi p Eze.23.a
parent.Ezech.Filij hoīs,due mulieres fuerunt fi Aliter
lie matris vnius.¶Vel dic q due mulieres q̄ pctō
rem in inferno poꝛtāt:ſunt mundus ⁊ caro vxoꝛ
⁊ diabolus,vel carnalis voluptas,vel ſpes peni-
tentie finalis,⁊ timoꝛ affectionis.Jlle male mu-
lieres q̄ alas ſuperbie poſſident,⁊ ſpiritum male
affectionis habēt:⁊ ideo amphoꝛam,ideſt pecca
toꝛem in infernum deferunt.Vide ſi vis ſupꝛa de
elephante ca.vltimo.

¶Capitulū vj. Textus.

Et cōuerſus ſum,⁊ leuaui oculos meos
⁊ vidi.Moꝛalitatum Ca. iiij.

Zacharias vidit qua-
tuoꝛ quadrigas egredientes de me-
dio duoꝛum montium ereoꝛum:qua-
rum pꝛima habebat equos rufos:ſe Moꝛalitas
da nigros:tertia albos:quarta foꝛtes
⁊ varios.¶Dic ſi vis,q iſte quatuoꝛ quadrige,
ſunt quatuoꝛ virtutes cardinales:ſcilicet foꝛti-
tudo,temperantia,iuſticia ⁊ pꝛudentia.Jſte ſunt
quadrige domini,ad quas debemus eſſe ligati:
et iugo diſcipline ⁊ obedientie ſubiugati.¶Jſti
enim a duobus montibus ereis,ideſt a duabus
anime potentijs perpetuis ⁊ ſolidis,ſcilicet in-
tellectu ⁊ affectu oꝛiuntur,et ab ipſis naturali- c
ter pꝛoducuntur:que quadrige quatuoꝛ ha-
bent ſpecies equoꝛum,ſcilicet hominū ſibi famu-
lantium:quia foꝛtitudo habet equos rufos,ideſt
martyꝛes pꝛopꝛio ſanguine rubꝛicatos.Tem-
perantia habet nigros,ſcilicet confeſſoꝛes per
ſqualoꝛem penitentie offuſcatos.Pꝛudentia ha-
bet albos,ideſt doctoꝛes lumine ſcientie de
albatos.Juſticia habet varios,ideſt bonos pla-

tos et principes : nunc ad promouendum, nunc
ab abacuk.3. b, ad puniendum equitate preuia variatos. Iſti
ſunt igitur equi domini, ideſt viri ſancti: q̇ qua-
drigas virtutum cardinalium traxerunt, id eſt
ipſis mediãtibus merces meritorũ portauerũt
et in ſeipſis vexerũt. Unde Abacuk. Quis aſcẽ-
det ſuper equos tuos? ⁊ quadrige tue ſaluatio.
¶Uel dic ꝙ quadrige quatuor cum equis ſuis,
ſunt quatuor ſtatus et conditiones : ſcilꝫ niger,
qualis eſt ſtatus monachorum nigrorum, augu
ſtinorum. Rufi, qualis eſt minorum ciſtercienſiũ.
Albi qualis eſt carmelitarũ. Uarij qualis eſt ſe-
cularium clericorum ⁊ laicorum: qui determina-
tum habitum non habent. ¶Uel dic ꝙ equi ſunt
viri iuſti: quorum quidam ſunt rufi per charita
tem, nigri per humilitatem, albi per innocentiã
⁊ caſtitatem: varij per honeſtatẽ. Pſal. Circũa-
micta varietate. ¶Uel dic ꝙ econtra, ꝙ equi dia
D boli ſunt peccatores. Eſa. Equi eorũ caro, ⁊ nõ
ſpiritus: et iſtorum quidam ſunt rufi per mali-
ciam: quidam nigri per infamiam: quidam albi ꝑ
hypocriſim: quidã varij per duplicitatẽ et incon
ſtantiam.
¶Moralitatũ ſup zachariam prophetam Finis.

Moralitatum Liber xxvij. libri primi Machabeorum.

Capl'm j. Textus. Et factum eſt poſtq̃ percuſſit Alexãder philippi macedo. Moralitatũ Capitu .j.

ALexander rex
macedonum multos reges
⁊ pricipes debellauerat: mu
nitiones eorum cõfregerat,
ſpolia multitudinis gentiũ
acceperat: ⁊ i manu forti re-
gnauerat ſuper terram. Et
Moralitas. factũ eſt ꝙ moreretur: et re-
gnauerunt pueri eiꝰ, vnuſ-
quiſq; in regno ſuo: ⁊ impoſuerunt ſibi diadema
ta: et multiplicata ſunt mala i terra. ¶Sic vere
dico ꝙ alexãder, qui interpretatur auferens an
guſtias tenebrarũ, i. bonus p̄latus: q̇ tenebras
anguſtie ⁊ ignorantie per ſapientiam ſcit aufer-
re: ãguſtias ſubditorum per dulcedinẽ et clemẽ
E tiam ſcit lenire : quandoq; regnat in eccleſia vel
patria ita fortiter et proſpere ꝙ malos tyrãnos
fortes ſuppeditat: munitioẽs, malas cogitatiões
eorum diſſipat : ſpolia ſcientiarum et diuitiarũ
vndequaq; augmentat. Sed ſepe fit ꝙ ipſo mor-
tuo in regno eius vel eccleſia diuiſiones ſolent
fieri : ita ꝙ de pueris ſuis id eſt ſubditis quili-
bet vult regnare ⁊ diadema iuriſdictiõis capere:
Iudi.18.g. ita ꝙ ſine rege et regimine vagãtes, quilibet am
bitioſe cupit imperare: vel ſaltem ſine iugo ſicut
rex viuere et manere. Unde dicitur. In diebus il
lis rex non erat in Iſrael: ſed vnuſquiſq; hoc qđ
volebat faciebat. Iſta enim in eccleſijs vel con-
uentibus poſt mortem prelati videntur : quia
quilibet imponit ſibi diadema, inquantum
prelati fieri preſumunt: et imaginãtur: et quili-
bet in loco ſuo regnat inquantum vagabundi
fiunt, ⁊ obedire maioribus dedignant: ⁊ ſic mala
multiplicant in terra: q̃ ꝑ mortẽ boni p̄lati, ⁊ per
p.10.n.d diſſenſionẽ eligentiũ, ꝑ inſolentiã p̄ſumentiũ ſub
E od.c.b ditorũ fiũt in eccl'ia multa mala. Sicut dr: Ubi nõ
eſt gubernator, ppl's corruet. ¶Factũ eſt ꝙ An-
thiochus radix pcti iponeret ſibi duo diadema-
ta, ⁊ regnaret ſup Aſiã ⁊ Egyptũ: nõ ſufficiebat
ſibi regnũ Aſie ⁊ grecie poſſidere niſi etiã ſtude-
ret alienũ regnũ ſcꝫ egypti, per violentiã vſur-
pare. Cũ igit̃ preualuiſſet ꝯtra Ptolemeũ regem
egypti, ⁊ ſpolia q̃plurima ꝯgregaſſet, appoſuit
et filios iſrael ipugnare. Intrauit igit̃ ſanctifica-
tionem in ſupbia: ⁊ accepit altare aureum, men-
ſam et candelabrũ, phialas, mortariola aurea, F
velũ, cortinas, ⁊ ornamẽtũ aureũ qđ erat i facie
templi: ⁊ accepit aurũ, argentũ, vaſa cõcupiſcibi-
lia, theſauros occultos de domo dñi : ⁊ cõminuit
oĩa: ⁊ ſublatis oĩbꝰ in terrã ſuã rediũt: ⁊ hieruſa
lẽ triſtẽ ⁊ deſolatã dimiſit. Cauſa aũt quare iſta
mala filijs iſrael deꝰ pmiſerit pueniré, reddit ibi-
dem: q̃ in diebꝰ illis exierãt ex iſrael filij iniqui,
qui a teſtamento dei receſſerant: ⁊ teſtamentum
cum gentibus diſpoſuerãt: gymnaſiũ ſcđm mo-
dum gentilium in hieruſalem contraxerũt : pre-
pucia ſibi fecerunt, et nationibus ſe iunxerunt:
et venundati ſunt vt facerent mala. Et acceden-
tes ad regem, poteſtatem faciendi iuſtitiam im-
petrauerunt. Quibus deus indignatus, ipſam
ciuitatem hieruſalem in manu Antiochi reddi-
dit: qui templum et ciuitatẽ, vt dictum eſt expo-
liauit. ¶Exponẽdo myſtice dico, ꝙ hieruſalem ec
cleſiam ſignificat: que filios iſrael, id eſt eccleſia-
ſticos deum videntes continet: et ſic fit ꝙ hic in-
ueniunt multi iniqui teſtamentum dei et cultum
religionis ⁊ eccleſie contẽnẽtes, ⁊ ab eo per vitia Morali
recedentes, teſtamentum gentiũ, id eſt ritꝰ ⁊ mo tas.
res ſeculariũ eligentes: et ſe in moribus ⁊ ritibꝰ
gẽtiũ nationibus, id eſt ſecularibus conforman
tes : gymnaſia ſecularis ſcientie in hieruſalem,
id eſt in eccleſia introducentes: et prepucia car-
nalis vite ſibi facientes: et a rege, id eſt a princi-
pibus ſecularibus poteſtatem faciendi iuſtitiã,
id eſt ſecularia officia, commiſſiones et negocia G
impetrantes. Uidẽs igitur dominꝰ filios iſrael,
id eſt eccleſiaſticos in ſeculares conuerti: vitam
regularem et eccleſiaſticam negligere, et ſecula-
rem diligere ⁊ amplecti: ſolet eos antiocho, id eſt
mundi tyrannis et regibus ſubiugare: quia iam
non ceſſant hieruſalem et templum ipſius, id eſt
eccleſiam et religionem bonis ſuis temporalibꝰ
ſpoliare. Pſalmi. Tradidit eos in manus gentiũ
et dominati ſunt eorum qui oderũt eos. Nõ eñ
ſufficit iſtis principibꝰ ꝙ notabilia regna habeãt pſ.105.f
quinimo ad alia regna, poſſeſſiones et terras iu
giter aſpirant et anhelant. Nec eis ſufficit egy-
pti, id eſt mundi ſpolia et diuitias tollere: niſi et
contra hieruſalem, id eſt cõtra eccleſiam ſtudeãt Aliter.
rapinis dimicare, et eam bonis ipſius ſpoliare.
Iſti igitur duo diademata ſibi imponunt, inquã
tum in mundo et in eccleſia dominari querunt:
clerum grauant et premunt. ¶Uel dic cõtra am-
bitioſos. Antiochus qui interpretatur pauper
ſilẽs, ſignificat ambitioſos qui in principio ſe eẽ
pauperes predicant : ſilentes et pacificos ſe fin-
gunt. Pſal. Paup ego ſum ⁊ in laboribꝰ ⁊c. Sic
igit̃ facit quaſi ſuper duo regna imperat, id eſt pſ.87.g
ꝙ duo officia acquirit: regnum ꝓpriũ, id eſt ſtatꝰ
ſibi proportionatus ſibi non ſufficit : quinimo
regna et beneficia aliorum ambit et cupit: et ſic h
quandoq; fit ꝙ Ptolomeum regno egypti, id eſt
aliquem aliũ de ſua dignitate deponit: ⁊ ſic duo
diademata id ẽ duas dignitates ſibi accipit. Apo Apo.13.c
cal. habet duo cornua ſimilia agni. Et alibi. In-
trauit Ptolomeꝰ antiochiã : ⁊ impoſuit ſibi dia-
demata. Sed iſti adhuc nõ ſufficit niſi ad hieru
ſalẽ, id eſt ad templũ, id eſt ad maioris ſtatꝰ vl' di
gnitatis p̄laturã veniat: quã ſupbe ⁊ ambiti oſe
intrare ꝓcurat. Iſte igitur mediãte exercitu ſuo
id altis principibꝰ ſecularibꝰ intrat ſantificatio-
nẽ, i. eccleſie prelationẽ in ſuperbia: vbi pro cer-

ſo cum intrauerit: ſtatim ſe cōuertit ad vaſa au-
rea et argentea, ornamēta et ſupellectilia, id eſt
ad eccleſie diuitias depredandum, ad ſubditos
moleſtandum: et templū ſibi cōmiſſe eccleſie ſpo-
liandū: et quod deterius eſt: quicquid poteſt in
iſta hieruſalē, id eſt in iſto templo rapere, in ter-
ram ſuam ad literā portat: in domo paterna pa-
latia edificat: et de bonis eccleſie nepotulos di-
tat: et ſic templum ſuum depauperare vt ditet
alios, nunq̄ ceſſat. Illud autem infortunium mi-
ſere hieruſalem merito superuenit: quia filij ſci-
licet mali eccleſiaſtici, a teſtamento legis diuine
recedūt: et per diuerſa peccata nationibus ſecu-
laribus ſimiles atq̄ pares ſiūt. Et ſic habere ta-
lem prelatum propter peccatū populi merentur
Job.34.d cum delinquunt. Unde Job. Dominus regnare
facit hominem hypocritam propter populi pec-
Aliter. cata. ¶ Uel dic ꝙ talis Antiochus eſt diabolus:
qui propter peccata chriſtianorū vſq̄ ad hieru
ſalem, id eſt vſq̄ ad chriſtianorum fidem exerci-
B tum vitiorum deduxit: ſanctificationē, id eſt ſta-
tum religionis cum ſuperbia intrauit: et tamen
ornamenta ſpiritualia abſtulit penitus. Exinde
enim ſuſtulit altare deuotionis, cādelabrū diſcre
tionis, menſam compaſſionis / phialas predica-
tionis, mortariola diuini timoris, velū continen-
tie et caſti nitoris, coronas eminētie et honoris,
et ornamentū bone cōuerſationis, et ſpiritualis
honeſtatis et decoris. His enim omnibus iam vi
detur eccleſia per diabolū ſpoliata, et ad triſtem
deſolationē deducta. Aurum enim et argentū et
occultos theſauros, id eſt ſapientiā, clementiam
et virtutes ſuſtulit: et vaſa concupiſcibilia, id eſt
bonas et ſanctas ꝑſonas exinde rapuit et amo-
Tren.1.b uit. Unde dicitur. Manū ſuā miſit hoſtis ad oīa
deſiderabilia eius. Et hoc ꝓ certo: qꝛ filij Iſrael
⁊ viri eccleſiaſtici, qui nationibus ſecularibus ſe
conformare nituntur: et teſtamentū dei, et cultū
religionis et eccleſiaſtice diſcipline abominant̄:
Ezech.23.c talia incurrere promerentur. Unde Ezechi. Sce-
lus tuū et fornicationes tue fecerunt tibi hec ⁊c.
Aliter. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ Antiochus eſt malus ꝑlatus:
quo intrante et imperāte, in hieruſalem, id eſt in
eccleſia vel religione: ſtatim per ſuum malū regi
men ibidē deficiunt ſpirituales et temporales di
Puer.28.b uitie et ſupradicte: quia dicit̄. Regnantibus im-
pijs ruine hominū. Idem autē dic de malo prin-
Codē ca. cipe, quando incipit in patria dominari. ¶ Con-
B ſequenter ibidem dicitur, ꝙ ſpoliato templo per
Antiochum ingemuerunt principes, ſeniores et
iuuenes: virgines infirmate ſunt: et ſpecioſitas
mulierum eſt immutata: et omnis maritus ſum-
pſit lamenta: et vniuerſa domus iacob induit cō
Moralitas. fuſionem. ¶ Sic vero templo eccleſie expoliato:
principes, ſeniores, iuuenes, virgines, mariti et
mulieres, et omnis ſtatus ſecularium perſona-
rum ſpiritualiter infirmantur: et de bono in ma-
lum immutantur. Conſtat ꝙ eccleſiaſticis a dia-
bolo per peccatū ſpoliatis / ſeculares ſolent ma-
lo exemplo eorum faciliter deſolari: et a virtutū
Eſa.24.a tramite immutari. Eſa. Sicut populus ſic ſacer
Codē ca.d dos. ¶ Dicitur cōſequenter ibidem: ꝙ princeps
tributorum miſſus a rege, venit hieruſalem: ⁊ lo
cutus eſt eis verba pacifica in dolo: et credide-
runt ei. Sed cum infra vrbem receptus fuiſſet
irruit repente in ciuitatem, ⁊ perdidit populum
ex iſrael: et accepit ſpolia ciuitatis, et ſuccendit
eam igni: et deſtruxit domos eius ⁊ muros eius
in circuitu: et captiuas duxit mulieres et natos:
et pecora poſſederunt. Et facta eſt hieruſalē ha-
bitatio exterorum, et facta extera a ſemine ſuo:
et nati eius dereliquerūt eam: fructificatio eius
deſolata eſt: dies feſti eius conuerſi ſunt in lu-
ctum, ſabbata eius in opprobriū, honores eius
in nihilum: ſm̄ gloriā eius multiplicata eſt igno-
minia eius. ¶ Moraliter hieruſalem eſt anima: Moralitas.
ad quam iniquus princeps, id eſt diabolus per
tentationes ſe applicat: et ſibi in dolo ſub ſpecie
boni mala ſuggerendo loquitur: ita ꝙ quādoq̄ C
per malas complacentias et conſenſus ſibi cre-
dit: et eum recipit et admittit: ſed ſtatim poſtq̄
ciuitatem mentis per peccatum mortale intraue
rit, repente per vitiorum cumulum ſuper ipſam
irruit: et populum ſuum, id eſt potentias ⁊ con-
ſenſus deſtruit, ſpoliaq̄ virtutum dirumpit: mu-
ros diſcipline ſcilicet regularis, in ea deſtruit: et
igne cupiditatis eum cremat et comburit, id eſt
bonas affectiones: natos eius, id eſt viriles ope
rationes ab ipſa captiuat penitus: pecora vero,
id eſt beſtiales motus ibi poſſidet atq̄ nutrit: et
ſic fit ꝙ iſta a ſuo ſemine, id eſt a bonis virtutibꝰ
fit extera alteri populo: ſcilꝫ vitijs fit ſubiecta.
Nā ſanctificatio ſue deuotiōis deſolat̄: feſtiuitas
ſpūalis gaudij cōtriſtatur: ſabbatū, quietis men-
tis ſollicitudinibus conturbatur: ⁊ ſic honor ſue
ſpiritualis et rationalis conditionis in nihilum
computat̄: ⁊ ſic gloria quā anima habuerat an-
te peccatum in ignominiā cōmutatur. Tren. In Tren.1.f
circuitu eius hoſtes eius: facta eſt hieruſalem
quaſi polluta menſtruis. Fatuū eſt igitur talem
hoſpitē recipere: et cordis noſtri ianuas per cō-
ſenſum tali principi aperire. ¶ Uel dic myſtice, ꝙ Aliter.
hieruſalem ſignificat eccleſiā, princeps ambitio-
ſum. Iſta eſt enim veritas, ꝙ ambitioſus in dolo
verba pacifica loquitur: ſeipſum mitem diſſimu-
lat / vt ingreſſus ſibi pateat: et ad ſtatum prela-
tionis vel promotionis interius intra eccleſiam D
admittatur. Sed quādo ſe videt introductū, et
ad prelationis officiū ſublimatū, in ſtatu et offi-
cio confirmatū: ſtatim ſolet contra ſubditos per
rapinas et exactiones irruere, populum ſubdi-
torum perdere: ſpolia et diuitias huius ciuita-
tis cumulare: muros ciuitatis, id eſt libertates ⁊
priuilegia irrūpere, ignē crudelitatis vbiq̄ ac-
cendere: mulieres ⁊ natos, id eſt inferiores per-
ſonas et ſimplices ſcandalizare, ⁊ a ſtatu gratie
captiuare: pecora vero, id eſt carnales perſonas
ſecum accipere. Et ſic iſta ciuitas ſiue eccleſia a
ſemine ſuo, id eſt ab omnibꝰ filijs ſuis extera effi
citur, inquātum nullus cōpatriota vel gratie fi-
lius in eius beneficijs et officijs promouet̄: fitq̄
habitatio exterorū, inquātum iſti prelati ibi in-
troducunt multitudinē conſanguineorū et com-
patriotarum ſuorū. Tren. Hereditas terre ver- Tren.5.a
ſa eſt ad alienos, domus noſtra ad extraneos.
Sub tali igit̄ principe perit ſanctificatio deuotio
nis, ſabbatū et feſtum quietis ⁊ cōſolationis, ho
nor dignitatis et promotionis: ⁊ vt breuiter cō-
cludat̄, tota gloria cōmutatur in ignominiā vili
tatis et cōfuſionis. Tren. Obliuioni tradidit do Tren.2.b
minus ſion / feſtiuitatē et ſabbatū. Quia pro cer
to quātum ſub bono prelato vel principe eccle-
ſia vel patria conſolatur: tantum ſub malo am-
bitioſo raptore cōfunditur, temporaliter et ſpi-
ritualiter deſolatur. Unde Apoc. Quātum glori
ficauit ſe in delicijs, tm̄ date ei tormentū. ¶ Se- Apoc.18.b
quitur ibidē ꝙ per milites regis antiochi / deſo- Codē ca.d
lata et vaſtata eſt hieruſalē: ciuitatē dauid. i. ar-
cam ſion ceperūt: et eam turribus et muris mu-
nierunt: ⁊ cōſtituerūt ibi gentē peccatricē / viros
iniquos: ⁊ cōualuerūt in ea: ⁊ ibi poſuerūt arma E
et eſcas: et cōgregauerūt ſpolia hieruſalē / ⁊ po-
ſuerunt illic: et facti ſunt eis in laqueū magnū et
inſidias: ⁊ cōtaminauerūt ſanctificationē: ⁊ fuge
runt inhabitatores hieruſalē ꝑpter eos. ¶ Sic
vere antiochus, id eſt diabolus et milites ſui, va Moralitas.
ſtata ciuitate hieruſalem inferiori: et ſubiugato
prius ſtatu ſecularium laicorum, et per diuerſa

peccata et vitia multipliciter diſſipato: arcem
ſion.i.ſtatū bonoꝝ et religioſoꝝ,ſibi myſtice et
ſpiritualiter dedicauerūt:et etiā eam ſibi habi-
tationē fecerūt.Ibiqꝫ ad literā poſuerunt gentē
peccatricē:que pre ceteris hodie in eccleſia ad li
teram cōualeſcūt:⁊ in terrena proſperitate pro-
ficiunt atqꝫ creſcūt:quia ſepe fit ꝙ in mundo.i.in
eccleſia illi qui ſunt iniquiores/ſunt diuitijs ple
Hiere.12.a niores.Hiere.Quare impiū proſperantur:⁊ bene
eſt oibus qui preuaricant? Ipſamqꝫ arcē.i.eccle
ſie ſtatū:ſpolijs hieruſalē, id eſt diuitijs ſecula-
rium ditauerūt:eſcas,id eſt delicias et comeſſa-
tiones:arma.i.pompas et lites ibidē introdu-
xerunt:et ipſam muris,turribus caſtris ⁊ domi-
bus,omnibuſqꝫ pompis ⁊ faſcibus accinxerunt.
Sed reuera iſta proſperitas temporalis ſibi per
diabolū ꝓcreata:nō cedit ſibi ad virtutū augmē
tationem,ſed potius ad iniquitatis accumula-
F tionem:qđ patet in hoc qđ ſequitur:quia illi qui
conſtituti ſunt in arce.i.multi moderni eccleſia-
ſtici,fuerūt hodie in laqueū et in inſidias alioꝝ
quia ipſi per fraudes et malicias ipſoꝝ alijs in-
ſidiant:et per male vite ſue ſcādalum alij pereūt
et ſcandalizant. Et quia ſanctificationē eccleſie
per luxurias ſuas cōtaminauerūt:ideo habita-
tores hieruſalē.i.ipſi ciues eccleſie inferioris ſcꝫ
ſecularis,a ſtatu gratie per iſtoꝝ malū exemplū
vel ab amore eccleſie fugere cōprobant.Et bre-
uiter iſta eſt veritas ꝙ mali eccleſiaſtici ſunt ho-
die precipui milites diaboli:⁊ in ſtatu eccleſie eſt
hodie ſua ſpecialis habitatio,⁊ alioꝝ illaquea-
Ozee.5.a tio et deceptio.Unde dicitur.Audite ſacerdotes
domus iſrael.Laqueus facti eſtis ſpeculationi:
et ſicut rete expanſum ſuper thabor.Antiochus
rex ſcripſit et ordinauit per totū regnū ſuum:ꝙ
oīs populus vnus eſſet:et ꝙ vnuſquiſqꝫ legē ſuā
et patrū ſuoꝝ dimitteret,⁊ legem ipſius ſcilicet
idolatriā cuſtodiret.Et ꝙ continuo occideret,ſi
quis his iuſſionibus cōtrairet.Multi igitur in
hieruſalē legem dñi dimiſerunt,et regijs iuſſio-
nibus paruerūt.Precepit igit rex edificari aras
et tēpla et idola:ſacrificari carnes ſuillas ⁊ peco
ra cōmunia:et relinquere filios ſuos incircunci-
ſos:⁊ coinquinari animas eoꝝ in immundicijs.
Et qui ſacrificare renueret/moreret.Abominā-
dum etiā idolū ſuper altare dñi edificauit antio
chus:vt ibidē demonijs immolaret/vbi dño fue-
rat immolatū:⁊ prepoſuit principes populi qui
hoc fieri cogerēt:qui filias iſrael in abditis effu
G gauerunt:alij āte ianuas/thura ⁊ ſacrificia incē-
derunt:libros legis dñi combuſſerūt:⁊ quoſcūqꝫ
legem dñi ſeruātes/⁊ libros legis habētes inue-
nire poterāt/occiderūt:⁊ libros cōtinētes leges
idoloꝝ/illuc de grecia tranſtulerunt:et eos qui
circūcidebāt pueros ſuos/trucidabāt,⁊ ante do
Moralitas. mos eoꝝ pueros a ceruicibus matrū ſuſpende-
bant. ¶Sic vere diabolꝰ iniquus ſumme cupit,
ꝙ lex ſua ab oibus teneat:et ꝙ vniuerſe genera-
tiones leges ſuas dimittētes/legi nature ⁊ diui-
ne gratie renūciātes/vnus populus.ſ.reprobo-
rum efficiat:⁊ eidem ab oibus famulet:et,nititur
ꝙ in ciuitate hieruſalē,id eſt conſcientia cuiuſli-
bet fidelis et in eccleſia,aras et templū ſuum fa-
ciat:et ꝙ ibi idola diuerſoꝝ vitioꝝ erigat:et ꝙ
carnes ſuillas.i.vitium carnalitatis ibidē offe-
rendas inducat:qđqꝫ nullus filios ſuos.i.affectꝰ
et operationes ſuas a ſuis ſuperfluis vitijs cir-
cuncidat:ſed potius ſeipſum ⁊ ꝑ luxuriā ⁊ aua-
Eſa.66.b riciā coinquinet:⁊ in immundicijs vitioꝝ viuat.
Eſa. Anima eoꝝ in abominationibus delectata
eſt ⁊c. Igitur iſte iam in templo eccleſie abomi-
nanda idola deſolationis,id eſt malos eccleſia-
ſticos et prelatos ſuper altare dignitatū et offi-
cioꝝ conſtituit et erigit:qui ſcilicet abomina-
bilis vite ſunt,et deſolationē ſuorum locoꝝ fa-
ciunt et inducunt. Hiere. Poſuerūt idola ſua in Hiere.32.f
domo in qua inuocatū eſt nomē meū.Iam libros
diuine legis.i.ſcientiā theologicā de iuda ⁊ hie-
ruſalem.i.de eccleſia deſtruit:et libros ſuos.i.lu b
cratiuas ſciētias immittit. Iam nullos pueros,
id eſt nullos fideles circūcidi a ſuperfluitate vi-
tioꝝ permittit:quinimo illos qui libros diuine
ſcientie habēt ſcꝫ viros ſciētificos:iſtos etiā qui
pueros circūcidunt.i.illos qui corrigēdo alios
carnis voluptate purificant:impugnat tribula-
tionibus et affligit. Principes ſuos.i.hereticos
⁊ ſcelerū patronos ibidē collocat:per quos fide-
les ad hec nefanda opera inducit multipliciter
et impellit.Sic igitur fit,ꝙ iſta hieruſalē noſtra
eccleſia multipliciter deſolatur : et creſcentibus
vitijs,virtutibus denudatur:⁊ legis diuine cul-
tu ceſſante, ibidem diabolus per vitia colitur.
Hiere. In deſolatione erit terra ⁊c. Hiere.7.g

¶Capitulū ij. Tertus.

In diebꝰ illis ſurrexit matathias filius iohānis filij ſymeonis. Morali. Ca. ij.

CUm apparito
res antiochi veniſſent in ci
uitatē modin/et populum
ad cultū idoloꝝ cogerēt:
primo ante omnia aggreſſi
ſunt Matathiā/ pro eo ꝙ
ſacerdos erat,⁊ inter alios
erat ſolēnior pſona:ſpera-
bant enim ꝙ iſto ad idola-
triam inclinato,alij faciliter obedirēt. Unde di-
cunt illi.Princeps magnus ⁊ ſolēnis es,atqꝫ cla
riſſimus es in ciuitate hac,ornatꝰ filijs et fratri-
bus.Igit accede prior,⁊ fac iuſſum regis,⁊ eius
beneplacitū:⁊ eris tu et filij tui inter amicos re-
gis,⁊ magnificatus auro,argēto ⁊ muneribus. A
Uerūtamē matathias fortiter reſtitit:⁊ legē dñi
relinquere noluit:quinimo zelo dei accēſus/ido-
lum qđ fecerant/diſſipauit:⁊ quēdam iudeū qui
ad immolandū coram omnibꝰ acceſſerat:ac ap-
paritorem etiā regis qui alios immolare coge-
bat/ſuper altare peremit:et tandē collectis ſecū
ſocijs ⁊ amicis/ad montes ⁊ ad deſerta cōfugit:
et quicquid habebat,in ciuitate reliquit. ¶Sic Moralitas.
myſtice loquēdo qñ diabolus rex inferni mittit
ſatellites ſuos ſcꝫ inferiores demones:vt vndiqꝫ
cultū idoloꝝ.i.vitioꝝ ſuſcitent,⁊ ad hoc hoies
cōmoueant ſuis tentationibus et impellāt:ante
oia nitunt matathiā.i.bonos p̄latos:⁊ ſacerdo-
tes.i.clariores et diſcretiores et ſuperiores pſo-
nas decipere,et donis et p̄cibus ad peccata alli-
cere:vt ſic per malū illoꝝ exemplū poſſit alios
faciliter ſuperare.Unde dicit.Non pugnabis cō- 3.Reg.22.c
tra quēpiā:ſed cōtra regē iſrael. Nā ſicut ponit
hic Stephanus de logotheno. Sicut falco pri-
mam gruē primo inuadit,ſic diabolus ad tentā-
dum p̄latos et clericos primo currit.Unde To-
tum pondus prelij verſum eſt in ſaul regē. Sed 1.Reg.31.a
iſte debet fortiter reſiſtere,legē dñi non relinque
re:ſed potius idola vitioꝝ pro viribꝰ in ciuitate
eccleſie deſtruere:⁊ iudeos.i.ſubditos et immo-
lantes punire,⁊ ipſos diaboli ſatellites ſupera-
re,⁊ ſpiritualiter occidere:et relictis illis que in
ciuitate mūdi habet,ſcilicet affectū terrenoꝝ bo
norum:debet in montē ⁊ ſolitudinē paradiſi per B
affectionē ⁊ cōtemplationē fugere:⁊ ad hoc ipm
alios inuitare.Qui dñi eſt(inquit)ſequitur me.
Eſa.Uenite aſcēdamus ad montē dñi. ¶Hic ha Eſa.2.a
bes ꝙ cum multi filij iſrael aſcenderūt in ſolitu- Eodē ca.d
dinem et montes,ne ſacrificarent idolis,que iam

in valle et ciuitatibus colebant/ſe abſconderūt in abditis et ſpeluncis. Satellites aūt antiochi cōſtituerunt eis preliū ſabbato/ad finē ꝙ non ſe defenderent: cum ipſis arma ſumere in ſabbato non liceret. ipſi ergo ſe non defenderūt: nec arma cōtra hoſtes ſumpſerunt: et ſic vſq; ad mille animas trucidati fuerunt. Matathias autem et ſui propoſuerunt in ſabbato arma ſumere, ⁊ cō-
Moralitas. tra hoſtes defendere ſe viriliter. ¶ Illud poteſt allegari cōtra multos religioſos: qui de ciuitate mundi ⁊ de valle terrenorum exeunt ad montem perfectionis, et gradum aſcendunt eccleſiaſticū: et in cauernis religionis nituntur ſe abſcondere: et ab idolatria et cultu vitiorū que in mundi ciuitate coluntur, immunes et liberi eſſe ſe cre-
Gen. 19. b dunt: faciētes illud quod dicitur Gene. Non ſtes in omni circa regione: ſed in monte ſaluū te fac. Sed reuera demones ipſos ibidē tentationibus inſequuntur: et in diebus ſabbatis, id eſt in ipſa quiete cōtemplationis, ⁊ in montibus perfectionis, et ſpeluncis religionis contra eos preliantur. Qui quia arma bonorū operum non ſumūt, nec loca occulta, ſcilicet corda oppilant a malis
C deſiderijs nec claudunt, nec cōtra hoſtes viriliter ſe defendunt: ideo ipſi qui in ipſo mūdo non perierāt, in religionis vel perfectionis apice vitijs pereunt et ſuccumbunt. Fatuum igitur fuerat illis ad montes iſtos fugere: niſi vellēt ſe fortiter armis bonorum operum defenſare. Sed reuera non ſic matathias et filij eius, id eſt non ſic boni et prudentes, religioſi et clerici: quia iſti in iſtis montibus et ſpeluncis viriliter bonorū arma ſumunt: et ſeipſos viriliter reſiſtendo defendunt: et ibi nō pereunt vel delinquunt: nec peri-
Aliter. culum damnationis incurrunt. ¶ Uel dic ꝙ dies ſabbati ſignificat feſta in quibus diabolus contra homines fortius inſurgit pro eo ꝙ eos vagos et ocioſos cognoſcit: quia tunc arma bonorum operum non aſſmnunt: ſed potius ocijs, ludis et leticijs intendunt: et ideo tentati a diabo-
Tren. 1. g lo facilius ſuccūbunt. Unde dicit. Uocaſti quaſi ad diem ſolēnem qui terreret me in circūitu. Boni tamen propter ſabbatū non ceſſant arma bonorum operum aſſumere: et ideo nec hoſtes eos per tentationes audent inuadere: vel ſi inuadant/ſolent contra eos fortiter dimicare: dicen-
Mar. 3. a tes illud Mar. Utiq; licet in ſabbatis beneface-
Eodē ca. c re. ¶ Legitur de matathia/ꝙ ipſe et filij ſui adiunctis ſibi illis qui voluntarij erant in lege/et fugiebant a malis/magnū exercitū collegerunt: et viros impios percuſſerūt: pueros incircunci-
D ſos circūciderunt filios ſuperbie ſunt perſecuti: et aras quas fecerunt idolatre/deſtruxerūt: tandem vero moriens filios ſuos inſtruxit/⁊ eos ad pugnandum pro legibus ſalubriter erudiuit.
Moralitas. ¶ Matathias aūt qui interpretatur a deo datus ſignificat bonū prelatū/et ſuperiorē a deo datū et promotū: et nō a carnis affectione/ambitione vel ſimonia vel laicorū potētia promotū. Unde
Hebre. 5. e dicit Apls. Nemo aſſumit ſibi honorē/niſi qui a deo vocatur, ſicut aaron. Talis igit debet viros deuotos, et in lege dei volūtarios ſibi adiungere et eos in conſilijs et beneficijs ſecum habere. Unde dicit. Uiri iuſti ſint tibi cōuiue ⁊c. Impios
Eccli. 9. d viros debēt perſequi et punire, ⁊ de medio tollere: incircūciſos vero. i. carnales ſuperfluitatib⁹ morū et diuitiarū onuſtos debet corrigēdo circuncidere. Aras vero idolorū, i. auaros ⁊ luxurioſos in quibus ſcz ſemper viget ignis cupiditatis: ⁊ carnes carnalis voluptatis, thus ſupbie et fum⁹ vanitatis debet deſtruere: ⁊ tandē filios et ſubditos ſuos debet inſtruere, ⁊ ad dimicādū ſi ſit neceſſe, pro legibus animare: dicendo illud
1. Mach. 3. g infra. Accingimini et eſtote filij potentes ⁊c.

¶ Capitulū iij. Textus.

Surrexit Judas machabeus ꝓ patre ſuo: ⁊ iuuabant eum fratres ſui. Moralitatum Capitulum iij.

Surrexit iudas machabe⁹ ꝓ patre ſuo/⁊ iuuabant eū fratres ſui ⁊ dilatauit gloriā pplo ſuo. Induit ſe lorica ſicut gigas: ⁊ ſuccinxit ſe arma bellica: ⁊ ꝓtegebat gladio ſuo caſtra. Similis fact⁹ eſt leoni in operib⁹ ſuis: ⁊ ſicut catulus leonis in venatione rugiēs/pſecut⁹ eſt inimicos: pſcrutās eos: perambulauit ciuitates iude: ⁊ cōgregauit pereūtes: ⁊ nominat⁹ eſt vſq; ad nouiſſimū terre: ⁊ repulſi ſunt inimici pre timore ei⁹: ⁊ oēs operarū iniquitatū conturbati ſunt. ¶ In iſtis verbis Moralitas.
recte ponit exēplar et regula cuiuſlibet boni principis. Judas eñ interpretat cōfitens vel glorificans. Machabe⁹ interpretat ingenioſus/ꝓtegēs ⁊ pcutiēs: q̄r reuera bonus plat⁹ vel princeps dz deū laudare: prudēs et circūſpect⁹/ſubtilis ⁊ ingenioſus eſſe innocētes ꝓtegere: peſtilētes pcutere gladio iuriſditionis ſpiritualis vel tēporalis/vel gladio feruētis orationis cordialis. Debet caſtra ſibi ſubiecta. i. territoriū ſuū, et eccleſias, tam bona ꝙ pſonas ꝓtegere: loricā iuſticie accipere: arma bellica ꝟtutū induere: vt ſic poſſit gloriā et pſperitatē ſibi populi ſubiecti dilatare. Ezech. Tu cherub extētus ⁊ ꝓtegēs. Unde Ezech. 28. d
iſtis dr illud Apli. State ſuccincti lūbos vros: induite loricā iuſticie. Debet etiā eſſe ſimilis leo- F
ni audacter ardua aggrediēdo: ⁊ ꝓpter nullum quātūcūq; magnū ab executiōe iuſticie tepeſcēdo: ſicut catulus leonis dz rugire altiſone pdicādo: ⁊ ſic iniquos dz pſeq̄ ipſos ſeueriter puniendo ⁊ eos dz pſcrutari ⁊ inq̄rere diligētiſſime examinādo: ⁊ ciuitates ad lraz pambulare ſubditos viſitādo, ⁊ iuſticiā faciēdo. Ps. Perambulaui in Ps. 100. a
innocētia cordis mei. Et ſic talis iudas poterit dici ille, de quo dr. Leo fortiſſim⁹ beſtiarū/ad nul- Puer. 30. b
lius pauebit occurſum. Et reuera ſi noſtri principes tales fuerint: tūc pre timore eorū/inimici ſui tam tpales ꝙ ſpūales repellent: ⁊ ab eorū pſentia ⁊ iuſticia terrebunt: operarij iniquitatis formidabūt: pereūtes ſcz pauperes ⁊ tribulati, qui iniuriā patiunt, ab alijs defendūt ⁊ cōgregabūt: et ipſi p famā ppetuā quā acquirūt, vbiq; notabunt. Illud eſt verū qñ in vno loco eſt iuſtus iudex vel platus, prudēs ⁊ ſeuerus: oēs mali generaliter timēt eū. Ozee. Leo rugiet, ⁊ formidabūt Ozee. 11. b
filij maris: ipſe vero acquirit nomē perpetuū et iocundū. Unde dr. Noie eterno hereditabit illū Eccleſia. r.
dñs. Et alibi. Diuulgatū eſt nomē dauid in cunctis regionib⁹. Uerūtamē aduerte qd dictū eſt, ꝙ 1. Par. 14. b
fratres eius iuuabāt eū: q̄r quilibet bon⁹ frater canonicus vel ſubdit⁹, debet ſuperiori collaborare: ⁊ eū ſpūaliter p orationes, ⁊ nominat⁹ tēporaliter p obſequia ⁊ ſubuētiones benigniter ad- G
iuuare: q̄r dr. Frater qui adiuuat a fratre, quaſi Puer. 18. c
ciuitas firma. Cuius tamē ſepiſſime fit cōtrariū: quia cōfratres et ſubditi libentius laborāt qñq; ad ſuperiorē ſuū cōfundendū, ꝙ ad eū adiuuādum. Periculū enim eſt in falſis fratrib⁹. ¶ Ju- 2. Cor. 11. f
das pugnās cōtra Appolloniū, ipſum occidit, ⁊ Eodē ca. a
gladiū ſibi abſtulit: et ꝙdiu vixit, in ipſo gladio ſemp pugnauit ⁊ hoſtes ſuos debellauit. Tandē ſeron princeps ſyrie contra eū applicuit, quē iudas gladio ſuperauit. ¶ Illud pōt exponi ſic. Appollonius q̄ interpretat mirabilis, mundū ſi- Moralitas.

gnificat qui in cordibus fatuorum vt pulcher ꝛ
mirabilis rutilat: gladius eius cum quo impu
gnat peccatores, eſt ipſius proſperitas. Seron
qui interpretatur princeps meroris eſt diabolꝰ:
quia pro certo iudas qui interpretatur cõfitẽs,
debet primo mundum per contemptum vincere:
et gladium eiꝰ .i. mundi proſperitatem ꝙ ſit ter
ribilis, labilis ꝛ deceptibilis, per conſideratione̅
accipere: ꝛ ſic iſto gladio .i. hac cõſideratiõe me
Eod.ca.b diante poterit ſeron principem diabolum ſupe
rare. ¶ Hic dicitur ꝙ populus videns populuꝫ
ſeron et multitudinem ſui exercitus, incepit du
bitare de victoria: ſed iudas dux eorum incepit
huiuſmodi ſermonibus eos confortare: facile em̄
eſt multos concludere in manibus paucorũ: nec
eſt differentia apud dominum auxiliari in multꝭ
b vel in paucis: qꝛ non in multitudine exercitꝰ po
teſtas belli, ſed de celo fortitudo eſt. ¶ Iſtud ap
Moralitas. plica contra illos qui in multitudine exercitus
gloriantur: ꝛ ꝙ victoria magna dependet ab oc
culta dei ordinatione, non a militum fortitudi
ne: cuius ſignum eſt: quia plerumꝗ fortiores a
Aliter debilioribus vincuntur: ꝛ plures a fortiorībꝰ ſu
perantur. ¶ Uel ſi vis dic quomodo ſi imbecilles
et timidi de ſuis viribus deſperantes formidant
diabolum et vitiorum exercitum, qui fortis eſt ꝛ
multiplex, inuadere. Iudas, id eſt bonus dux vl'
predicator, debet eos ad ſperandum in domino
etiã dei auxilio animare: et ad non timendũ dia
2.pa.20.c boli poteſtatem inuitare: dicendo illud. Nolite ti
eod cap. mere hanc multitudinem: nõ em̄ pugna veſtra ẽ
ſed dei. ¶ Aduerte ꝙ filij qui erãt in arce hieru
Moralitas. ſalem, erant duces eorum qui veniebant contra
eaꝫ. ¶ Sic vere hodie ſepe fit, ꝙ illi qui tenẽt ar
cem et apicem dignitatis in hieruſalem, id eſt in
eccleſia, duces et adiutores ſunt tyrannorum et
principum q̃ militãt contra eã: qꝛ ipſis dant deci
mas et libertatem nocendi, et populum eccleſia
ſticum deprimendi. Uñ ſubditi poſſunt dicere il
Canti.1.b lud Canti. Filij matris mee pugnauerunt cõtra
me: quod de proditoribus poteſt dici: qui in ter
Eod.ca.e ra in qua habitãt, extraneos hoſtes introducũt.
¶ Cum plures duces antiochi ſcꝫ nichanor ꝛ gor
gias et alij congregaſſent ſe ad prelium contra
iudam in multitudine copioſa: factum eſt ꝙ ideꝫ
nichanor de victoria futura preſumens, pro ne
gociatoribus maritimarum ciuitatum mitteret,
vt filios iuda ipſis precio venderet, cum victo
B riam habuiſſet: promittebat enim ſeptuagita mã
cipia iudeorum futura pro talento argenti: de p̃
cio et captiuitate futura iudeorum promittebat
ſe ſupplere duo millia talẽtorum: que ſingulis
annis antiochꝰ dabat pro tributo romanis. Ue
runtamen nutu diuino cõtrarium factum eſt: qꝛ
duces, reges et eorum exercitus copioſi, a iuda
ꝛ ſuis fuerũt victi, et multi occiſi: et alij turpiter
fugati. Negociatores vero qui pro emendis iu
deis venerant, fuerũt ab ipſis pecunijs quas por
1.Mac.8.c tauerãt, ſpoliati. Illud enim ponit hic. ¶ Illud ap
Moralitas. plica cõtra preſumptuoſos milites qui paucita
tem hoſtium vilipendentes, et in ſuorum multi
tudine et fortitudine confidentes, victoriam ſibi
promittunt: et iaꝫ eſſe de infortunio certi credũt.
Unde quandoꝗ fit ꝙ ſuos hoſtes anteꝗ eos vi
cant, alijs vendunt: et ꝙ eorum terras alijs di
ſtribuunt: non aduertentes ꝙ qñꝗ contrarium
deus ordinat: qui non multitudine bellatorum,
ſed in ſuo beneplacito victoriã adminiſtrat. Sic
igitur ſepe fit ꝙ illi qui preſumebant vincere ſu
perantur: et qui alios ſperant emere, ab eis ſpo
liantur: quod vtiꝗ tunc accidit, quando illi pau
ci ad dei recurrunt auxilium: et de deo, non de ſe
preſumũt: illi multi in ſuperbiaꝫ plꝰ cõfidũt. Non
debet quis quantuncumꝗ fortis et potens, ſibi
victoriam promittere: ſed potius hoſtes ſuos:
quamꝗ pauperes ꝛ humiles, formidare: quia ſi A
cut ille dicit. Inimicum quamuis humilem docti
eſt timere. Ideo ad reprimendam preſumptione̅
talium dicitur. Non glorietur accinctꝰ eque vt
diſcinctus: et hic quia dicitur capitulo precedẽ
ti: quia facile eſt apud deũ multos in manu pau
corum concludi. ¶ Uel ſi vis allega contra illos
qui gloriantur de infortunijs: aliorum tribula
tiones eſtimant conſolationes: et eorum graua 3.re.20.b
minibus et damnis ſperant ditari mercimonijs
atꝗ lucris: quibus ſepe fit ꝙ in eodem negocio, Aliter
vnde aliorum preiudicium ſperant, vtilitatem ac
quirunt et miſeriam: ſicut ad literaꝫ erat de iſtis
mercatoribus qui vbi in alienis miſerijs ſpera Eſa.59.b
uerunt lucrum, conſecuti ſunt preiudicium ꝛ dã
num. Eſa. Expectauimus lucem, ꝛ ecce tenebre.

¶ Caplm iiij. Textus.

Et aſſumpſit Gorgias quinꝗ milia vi
rorum: mille equites electos. Moralita
tum Capitulum iiij.

Um filij iſrael vi
ciſſent nichanorem ꝛ ptolemeuꝫ
principes antiochi, quos vna cũ
gorgia liſias miſerat cõtra eos,
gorgias adhuc ex diuerſo ſta
bat, qui ipſos inuadere propo
nebat. Quod aduertens iudas, dixit filijs iſrael. C
Non concupiſcatis ſpolia: quia belluꝫ adhuc cõ
tra nos eſt. Gorgias enim et exercitꝰ eius prope
nos eſt: ſed ſtate prope inuicem contra inimicos
veſtros, et expugnate eos: et poſt hoc ſumetis
ſpolia. Quod et factum eſt: quia primo gorgiam
vicerunt et fugauerunt: demuꝫ vero ad diripien Moralitas.
dum ſpolia redierunt: inter q̃ aurum ꝛ argentũ,
hyacinthũ et purpuram, ꝛ alias opes maximas
inuenerunt. ¶ Iſti igitur tres hoſtes quos liſias
id eſt diabolus contra nos mittit, mundum, car
nem et diabolum ſignificant: qui in hac valle mi
ſerie fideles fatigant. Ptolemeus qui interpreta
tur ad menſuram deductus: carnem ſeu corpus
ſignificat: que finaliter ad menſuram deducitur,
quando infra ſepulchrum deducitur et artatur. Eſa.34.c
Eſa. Extendetur ſuper eum menſura vt rediga
tur ad nihiluꝫ. Nichanor qui interpretatur ſtãs
lucerna, ſignificat mundum: qui fatuis videtur
ſtabilis et lucens: et more lucerne oculos mentꝭ
debilitans et offuſcãs: et tamen iſtos quos offu
ſcat alliciens. Unde iſta eſt illa lucerna de qua di
citur. Uide igitur ne lumen quod eſt in te, tene
bre ſint. Gorgias autem qui interpretatur preci Luc.11.
ſio luctantium, ſignificat diabolum: qui luctato
res, id eſt mundi crudeles ꝛ tyrãnos, finaliter p̃
ſcindit et proſternit: de quo poteſt exponi illud
Gene. Ecce vir luctabatur cum eo vſꝗ ad mane:
qui tetigit femur eius, ꝛ ſtatiꝫ emarcuit. Iſta eſt
veritas ꝙ iudas et ſui .i. aliqui fideles eccleſie in
dñm confitẽtes, qñꝗ ptolemeum et nichanorem, Gen.32.f
id eſt carnẽ et mũdum ſuperãt p chaſtitatẽ ꝛ ꝯtẽ D
ptũ: ꝛ de iſtis fortiter victorizãt: vt qꝛ ſtatum reli
giõis ꝛ pñie ſubintrãt. Sꝫ qd? Pro certo gorgias
diabolꝰ adhuc latet: q̃ iſtos filios in caſtris mun
danoꝝ bonoꝝ nõ inueniẽs, ſꝫ ea reliq̃ſſe ꝯperiẽs,
in mõtibꝰ ſupbie q̃rere incipit: in q̃tũ q̃s per luxu
riã ꝛ auariciã nõ põt vincere, p ſupbiã ſupare p̃
ſumit. Iſtis igit̃ dꝫ p̃dicari, ꝙ ſpolia illoꝝ q̃s occi
derũt nõ ꝯcupiſcãt: ſꝫ potiꝰ ꝯtra gorgiã diabolũ
q̃ ꝯtra eos latet, p̃liaturos ſe p̃parẽt: ꝛ ꝯtra eũ p
pſeuerãtiã ſtẽt: ꝛ p bona opera dimicẽt: ꝛ poſtea
obtẽta victoria, poſt hanc vitã ſpolia padiſi tutẽ

ínter ſe diuidant. Illa eñi ſpolia que poſſunt ha‑
beri ante plenā victoriā ſcꝫ bona mūdi: non de‑
bent a fidelibus (et maxime a religioſis) cōcupi‑
ſci: ne forte dum ad iſta bona colligēda vacarēt,
cōtingeret eos a gorgia diabolo ꝑ auariciā tru‑
Puer.16.a cidari: qꝛ ſicut dr. Melius eſt nūc humiliari cum
mitibus/ꝙ̄ diuidere ſpolia cū ſuperbis. Sed iſta
ſpolia que poſt hanc victoriā cōſummatā: prout
hoim bona glorie paradiſi a bonis cōcupiſcunt:
Eſa.9.a et tunc ab eis lete ⁊ tute poterunt adipiſci. Eſa.
Exultant victores capta preda/qñ diuidūt ſpo‑
lia. Et tūc inuenient ab ipſis aurum .i. clara viſio
et eterna ſapientia: argentū .i. diuine laudis dul‑
cis reſonātia. Hyacinthus .i. celeſtis immēſitas
et permanentia: purpura id eſt ardens et ignea
charitas et amicitia: opes multe .i. bonorū abū‑
2.Mach.8.f dantia. Unde dicit. Poſt ſabbatū .i. in ſuperabū‑
E dantia reſurrectionis, ⁊ non modo debilibus vi‑
2.Mach.8.f duis diuiſerunt ſpolia. ¶ Volens iudas purifica
Eodē ca.c re templū qđ ab antiocho fuerat pollutum: ⁊ in‑
iectis idolis ſuper altare ipſius maculatū, et ſa‑
crificijs factis et libatis demonibus inquinatū:
elegit ſacerdotes ſine macula voluntatē haben‑
tes in lege dñi, vt mundarent ſancta: et tranſtu‑
lerunt lapides cōtaminationis, ſcilicet idolū qđ
ſuper altare poſuerant, in locum immundum.
Moralitas. ¶ Sic vere iudas dux belli, id eſt papa vel epi‑
ſcopus: videns templum eccleſie ab antiocho .i.
a diabolo pollutum: et altare .i. ſtatum eccleſia‑
ſticum, idolis .i. vitijs inquinatum: immūdis ſa‑
crificijs, id eſt immūdis operibus ibidem: demo‑
nibus, id eſt ad ſuggeſtionē demonū ſacrificatis
atqꝫ factis multipliciter defedatū: debet ſacerdo
tes ſine macula, id eſt mundos miniſtros quere‑
re: qui legis diuine .i. fidei et ſacre ſcripture ſint
emuli: quos ibidem debet ordinare, et in eccleſia
preficere: vt poſſint immūdicias vitiorū abſter‑
Eſa.1.e gere et mundare: dicens illud Eſa. Lauamini, et
mūdi eſtote: lapides vero cōtaminationis, id eſt
perſonas immūdas et peccatores ⁊ inutiles que
more idolorū ſunt ignare, indeuote: deſuper al‑
F tare, id eſt de eccleſie dignitatib⁹ deponere, et in
Eodē ca.f locum immūdum et in ſtatum infimū collocare.
¶ Iudas cum mundaret templum dñi, ⁊ videret
ꝙ altare pollutū erat: pro eo qđ ſuper illud po‑
ſitum erat abominādum idolum, ⁊ ſepius demo
nibus immolatum: depoſuit illud de loco ſuo: et
loco eius lapidibus integris altare nouum con‑
ſtruxit, ſuper qđ ſacrificia dño immolari man‑
dauit: lapides vero depoſiti altaris decreuit ad
partem ponere: quouſqꝫ propheta dñi ſurgeret
qui de ipſis iuberet aliud ordinari. Videbat eñi
ꝙ ſine ſcandalo ſtare illud nō poterat altare: ex
quo ſuper illud demonibus oblatū fuerat: quia
illud nō poterat ab illa macula ſine infamia ali‑
qualiter mundari: nec ſine ſcandalo poſſet in eo
dño immolari. ¶ Iſta poſſunt allegari cōtra in‑
Moralitas. fames eccleſiaſticos: qui reuera ſi cōtingat alta‑
re dñi, id eſt aliquem prelatū vel eccleſiaſticum
enormitatꝭ criminū pollui: et idola abominādo,
ſcilicet peccato luxurie/hereſis vel ſimonie ſub‑
ſterni: et ſacrificijs demonū, id eſt malis operib⁹
maculari: dignus eſt a ſtatu ſuo per Iudā, id eſt
per papam vel ſuperiorē deponi: ⁊ ad partem, id
eſt ad ſtatum priuatū et infimū conſtitui: ⁊ alius
integer ⁊ nouus virtutib⁹ innouatis loco ipſius
Leui.26.b ſubrogari. Leui. Nouis ſuperuenientibus vete‑
ra proijcietis: qꝛ dato ꝙ aliquis eccleſiaſticus,
qui aliquādo publica crimina cōmiſerit, per pe‑
nitentiam poſſit mundari: nunqꝫ tamē ſcandalū
ſeu nota ipſius infamie quā incurrit, poteſt ab
eo amplius ſeparari: niſi forte poſt condignam
emēdationē ex reſponſo prophete, id eſt ex diſ‑
penſatione prophete contingat aliud ordinari. G
Inde eſt quod ſacerdotes illos qui idolis im‑ Ezec.44.c
molauerunt, prohibet miniſtrare: concedit tamē
ipſis ꝙ poſſunt edituorum et ianitorū officium
exercere. Dato ꝙ peccatum talium per peniten‑
tiam tollatur: infamia tamen non faciliter abro‑
gatur: ideo ipſis ſublatis alius apponat. Apo Heb.10.b
ſtolus. Aufert primum, vt ſequēs ſtatuat. ¶ Hic Eodē ca.c
dicitur ꝙ Iudas et ſui videntes ſanctificatio‑
nem deſertam, altare prophanatū, portas exu‑
ſtas, in atrijs virgulta nata, paſtoforia dirupta,
planxerunt: et impoſito cinere ſuper capitibus
ſuis ad dominum lachrymabiliter clamauerūt.
Et primo illa que erant intrinſecus intra domū
edem quoqꝫ et atria ſanctificauerunt: nouum al‑
tare de lapidibus ad ſimilitudinem prioris ex la
pidibus edificauerūt: vaſa ſancta noua fecerūt,
candelabrum, menſam et altare incenſi in tem‑
plum poſuerūt: incenſum ſuper altare, panes ſu‑
per menſam, lucernas ſuper candelabrum ordi‑
nauerunt: velum appenderunt: ſacrificia obtu‑
lerunt: ⁊ templum prophanatum dedicauerunt:
et faciem templi coronis aureis ornauerunt: pa‑
ſtoforia deſtructa reparauerunt: ianuas in eis
poſuerunt: et ſic cum ingenti leticia dedicatio‑ H
nem templi in ſequēti anno eodem die quo pro‑
phanatum fuerat, celebrauerunt. ¶ Sic vere di‑ Moralitas.
co: ꝙ quando iudas et ſui, id eſt papa ⁊ cardina‑
les et ſancti Chriſti fideles vident ſanctificatio‑
nem vniuerſalis eccleſie per virtutum ſterilita‑
tem deſertam, ⁊ a bonis et honeſtis perſonis vi‑
duatam: et quando cōſiderant quod porte eius,
id eſt prelati per quos intratur, per auariciam
ſunt exuſte: altare, id eſt viri religioſi, in quibus
thus orationis ⁊ deuotionis redolere debet, per
luxuriam ſunt prophanati: atria, id eſt ſeculares
clerici: virgultis, id eſt virentibus et creſcenti‑
bus carnalibus affectionibus nepotum, et ma‑
lorum familiariū turbis ſunt pleni: paſtoforia,
id eſt ſeculares: qui alios habent per eleemoſy‑
nas et temporales ſubuētiones paſcere, ſunt di‑
rupti, et diuerſis vitijs deſtructi: ſumma poſſunt
compaſſione triſtari, et iſtam ruinam vniuerſa‑
lem lachrymabiliter lamentari: quia iuxta lamē‑
tationem Hiere. videtur ꝙ cogitauit dñs diſſipa Tre.2.c
re murum filie ſion. Luxitqꝫ antemurale: ⁊ de‑
fixe ſunt in terrā porte eius. Ideo ꝓ certo ſum‑
me debent iſti ſuperiores laborare et curare, ꝙ
iſta ſanctificatio reparet: et ꝙ virtutes quas in‑
de antiochus .i. diabolus abſtulit, iterū reſtau‑
rentur. Ponant igitur ibi vaſa noua, id eſt perſo
ne virtutibus innouate. Altare ſacrificiorum, id
eſt boni actiui, qui ſacrificia bonorū operū deo
offerunt: aut altare incenſorū, id eſt boni cōtem‑
platiui, qui thus orationis deo incendant. Can‑
delabrum luminis .i. viri diſcreti et ſciētifici, qui
alios doctrinis et exemplis edificent et erudiāt.
Menſa ꝓpoſitionis .i. viri miſericordes qui pa‑
nes ⁊ eleemoſynas deo in perſona pauperum mi
niſtrent. Velum appenſum, id eſt viri mūdi, caſti A
et religioſi: qui ſpe eternorum ſemper pendent.
Tales debent prelati in eccleſia cōſtituere. Sa‑
crificia bonorum operum introducere. Paſtofo
ria dirupta, id eſt paſtum eleemoſynarum ibi‑
dem reparare. Ianuas exuſtas, id eſt prelatos
defectuoſos reficere: et ſic debent templum ec‑
cleſie ſpiritualiter renouare, ⁊ deo nouiter dedi‑
care. Apoſtolus. Nolite conformari huic ſeculo, Rom.12.a
ſed renouamini in nouitate ſenſus veſtri. ¶ Vel Aliter.
dic ſi vis, ꝙ iudas qui interpretatur confitens,
id eſt ipſum confitentem ſignificat: quia ille tem‑
plum conſcientie per vitia reformatum renouat
et reformat. Ibi enim edificat altare holocauſti,

vbi ſacrificia incendunt.i. feruidā dilectionem. Altare incēſi.i. odoroſam orationē. Cādelabrū luminis.i.lucidā diſcretionē. Menſam ꝓpoſitionis i.eleemoſynarū largitionē.Uelū appēdēs. i. purā ⁊ caſtā affectionē:⁊ ſic ornat faciē tēpli coronis aureis,inquātū facientꝰ introducit coronam aureā ad coronandā conuerſationē bonā: ⁊ ſic tēplū mentis ſue deo dedicat: ꝑ ſanctitatem ⁊ deuotionē:⁊ ſacrificia ibidē immolat, ꝑ bonoꝝ
Aliter. operū executionē. ¶Et dic ſi vis ꝙ iſte iudas in principio qñ videt templū cōſciētie ſue ab antiocho diabolo per vitia depravatū: portas ſenſuū igne cupiditatis exuſtas:altare cordis per affectiones indebitas ꝓphanatū:⁊ idolū abominādum.i.pctm̄ mortale ibidē ſublimatū:paſtoforia
B charitatis ⁊ atriū pietatis diſſipatū ꝓ certo valde debet ꝑ contritionē dolere,ꝑ cōpunctionē flere,per cōfeſſionē clamare:⁊ ad tēplū ꝑ pniam renouandū totis viribus ⁊ conatibus anhelare.
1.Eſd.1.a Edificat igitur altare ⁊c.vt ſupra.Unde dr.Dñs deꝰ celi precepit mihi vt edificarem illi domum:
1.Cor.13.b ⁊ merito: qr ſicut dicit Apl's,Templū dei ſanctū eſt,qđ eſtis vos.Si quis igitur templum dei violauerit,deſtruet illum deus.

¶Ex capitulo quarto.e.

Dixit autem iudas et fratres eius.Moralitatum Capitulum v.

HIc habes ꝙ milites regis Antiochi acceperant arcē ſiō: et ibi in munitione erant, ⁊ inde filios iſrl' ꝗplurimū affligebāt: qñimo qñ iudas et ſui templū mundabāt,ipſos ꝗplurimū infeſtabāt:⁊ ideo dr hic ꝙ iudas dū templū mundauit, ne populo nocerēt milites ordinauit:montē ſion ꝑ circuitum muris et turribus vallauit:⁊ ne iterū cōculcaret a gētilibus,ibidē exercitū ad cuſtodiā
Moralitas collocauit. ¶Sic vere qr milites antiochi,ſcꝫ diaboli.i.noſtri milites, principes ſeculares ab ipſa arce iuriſditionis tpalis quā occupant:non ceſſant iudā ⁊ filios iſrael.i.prelatos religioſos circa tēplū eccl'ie occupatos, diuerſimode moleſtare:neceſſe eſt ꝙ ipſe iudas ⁊ ſui.i.eccl'iaſtici, ma-
C nu armata ſe defendant:milites ſtipēdiarios habeāt:⁊ ꝙ domos ſuas turribꝰ ⁊ muris muniant: et cōtra malicias eoꝝ manualiter ſe defendant:⁊ ſic vim vi reiiciant ⁊ repellant. Sicut em̄ videmꝰ, ad nihil aliud vacāt noſtri milites, officiales et laici principes,niſi ad templū eccleſie ⁊ eius libertates frangere: clericos ⁊ tēpli huius cultores affligere ⁊ cōtra eos machinamēta erigere: quapropter iam neceſſe eſt eccleſiaſticos ecōtra cogitare,⁊ eorū iniurijs pro viribus obuiare:⁊ ne nocere valeant,ꝓcauere. Prelatus em̄ ſuperior dꝫ ibi viros.i.perſonas virtuoſas ꝓmouere, q̄ poſſint eccleſiam defendere. ¶Uel ſi vis dic morali-
Aliter. ter,ꝙ milites antiochi.i.tentationes diaboli, vel ipſi inferiores demones qui ſunt milites principis meroris antiochi. i.luciferi: qñ arcē mentis tenēt:ſumme nitunt iudā.i.penitentē impedire: ne templū cōſcientie ſue per pniam renouet: ⁊ ne interiores officinas huius tēpli, vcꝫ memoriam, volūtatē ⁊ rōnē paret,⁊ virtutibꝰ exornet : quapropter ille dꝫ cōtra eos militare:⁊ milites ſuos i.feruētes orones ⁊ cautelas cōtra eos ordinare:turribꝰ cōtēplatiōis et diuine inuocatiōis: et
Prou.18.b muris ſeu cuſtodie clauſura ſenſuū ⁊ circūſpe-
Aliter. ctiōis ꝯtra eos munire. Turris em̄ fortiſſima nomen dñi:ad eā fugit iuſtꝰ et ſaluabit. ¶Uel dic ꝙ milites diaboli heretici ſunt:q̄ arcē ſion quam D
occupāt.i.ſacrā ſcripturā quā corrupte allegāt recitantes:nō ceſſant edificatores tēpli.ſ.ꝑlatos catholicos impugnare ⁊ opus cōſtructionis eccleſie impedire:⁊ ideo iudas.i.bonus prelatꝰ:dꝫ milites.i.bonos ꝑdicatores cōtra eos ordinare: muris ⁊ turribꝰ.i.doctrinis et ſctōꝝ actionibꝰ ſe et ſuā eccleſiā defenſare: et ibi viros verboſos ⁊ virtuoſos,curatores ⁊ viſitatores ad cuſtodiā collocare.Eſa.Suꝑ muros ⁊c.¶Uel allega ꝯtra Eſa.62.b
malos,q̄ in arce ſion.i.in eccl'iaſticis dignitatibꝰ Aliter.
dñantur:qr iſti hodie valde vident inuidere his qui tēplū ⁊ ſanctificationem reparant exēplis ⁊ predicationibus:atq; mundāt.ſ,bonis ꝑdicatoribꝰ,religioſis catholicis, theologicis doctoribus,ipſos verbis et iniurijs qñq; grauāt:⁊ in officio ꝑdicationis vel reꝑatiōis ꝑmiſſe ipſos impediūt,quapropter ꝑ ſeipſos neceſſe eſt ꝙ cōtra ipſos dimicēt atq; pugnēt:⁊ ab eoꝝ malicijs ꝓ viribus ſe defendāt. Illud ſepe videmus in clauſtris ſiue collegijs, ꝙ mali ꝑlati ⁊ maiores q̄ tenent arcē,qñ vidēt aliquos bonos ſubditos,q̄ ꝓ tēplo eccleſie laborāt: ⁊ ipſam ditare ⁊ ornare ꝑ ſuā induſtriam ꝓcurāt:ꝓ certo ſibi qñq; inuidēt: ⁊ eos in bonis q̄ faciebāt, ipſos impediūt ⁊ moleſtant:qr cōiter mali ꝑlati magis bonos ꝗ malos impugnāt:⁊ qñ vident eos ꝓſperari, ipſos infeſtant,quapropter ſepe fit ꝙ ipſos bonos cōtra ſe excitant:ita ꝙ cōtra eos litibus et appellationibus pugnāt:etiā muris ⁊ turribus. i. defenſiōi- E
bus adiutorijs ſe muniūt ⁊ parāt:ꝯpulſi em̄ iniurijs maloꝝ ſuperiorū,neceſſe habēt,ꝯtra eos inſurgere.Apl's.Caro ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄ ⁊c. Gal.5.c
¶Uel,dic ꝙ illi q̄ ſunt in arce ſignificāt malos principes et balliuos:q̄ qñ vident aliquos ſubditos, Aliter.
qui laborāt ꝓ tēplo ſuo edificādo:⁊ q̄ vacant rei familiari,ita ꝙ diuites fiunt et magni: ſtatim volunt eos impedire,⁊ ab eis emendas ⁊ exactiōes extorquere:quapropter ſepe fit ꝙ illos cōpellūt contra ſe ſurgere ⁊ mouere.

¶Capitu. v. Textus.

Et factum eſt vt audierūt gentes in circūitu qr edificatū eſt altare.Moralitatū Capitulum vi.

POſt multas victorias et prelia iude machabei, fit mentio de quodā prelio:vbi in terra Galaad iudas habebat pugnare cōtra timotheum ducē filioꝝ Amon : qui cū magno exercitu,atq; etiam maximo ab altera parte cuiuſdā torrētis ſtabat oppoſitus ꝯ ipm̄ vbi eſt. Timotheus viſo iuda iſta fert dixiſſe.Si inq̄t trāſierit ad nos iudas priꝰ, nō poterimꝰ ſuſtinere eū: ⁊ potēs poterit aduerſum nos:ſi vo trāſfretare timuerit,⁊ ex altera parte aq̄ caſtra poſuerit: tūc nos trāſeamꝰ ad eos,qr
poterimꝰ ꝯtra ipſos. Quod vtriq; euentꝰ reꝝ ꝓbauit:qr iudas ſtatim prior trāſfretauit:⁊ ois ppl's F
poſt eū:bellūq; ꝯ timotheū ꝯſtāter inijt:et ipo victo ⁊ multis occiſis,ceteros fugauit. ¶Illud pōt allegari ꝓ audacia ꝙ audaces fortuna iuuat:qr Moralitas.
reuera in factis bellicis,litibꝰ ac i,q̄buſcūq; ꝯtrouerſijs ꝓſperiꝰ videmꝰ ſuccedere priꝰ et audaciꝰ aggrediētibꝰ,ꝗ illis q̄ timide ſolēt retrocedere, ⁊ poccupationē hoſtiū expectare. Qui em̄ timet et retrocedit,aduerſarijs ſuis ipm̄ inuadēdi audaciā ꝯmittit:q̄ vo audacter hoſtes aggredit,ſe ipm̄ formidabilē reꝑntat. Meliꝰ eſt igit ceteris paribus preuenire ꝗ ꝑueniri:et fortunatiꝰ inuade-

Aliter re,q̃ inuadi. ¶Uel allega q̀ q̃n homo poteſt ſi
bijpſi fortem facere,⁊ ſignum euentus negocij fu
turi comprobauit ſibi dare:ſicut pꝫ de iſto timo
theo qui ſibijpſi ſignū future victorie ſuper prio
ritate tranſita propoſuit cui⁹ ↄ̃itate euēt⁹ nego
1.re.14.b cij cōprobauit:cui⁹ ſignū habes in lib.Reg ſ̃.vi
Aliter de ibi. ¶Uel dic q̀ iudas dux exercitus.i.bonus
ductor vel prelatus in prelio contra principem
filiorum amō.i.cōtra diaboli principem repro
borum:prius aquam trāſire.i.p̄or dꝫ p̄icula ag
gredi/⁊ prior hoſtibus obuiare,exemplum ſub
ditis bn̄ operandi dare,⁊ eos ad ſimile ꝓuocare:
⁊ hoc quia pro certo quando princeps.i.p̄latus
per exempli dationem prius hoſtes ſpūales ag
greditur,populus ſubditorum eum libenter ſe
B quitur:⁊ tranſire poſt eum:⁊ ſimilia bona opera
Deu.32.b facere exemplo iſtius animatur.Deuter.Aquila
prouocans ad volandū pullos ſuos ⁊ ſuper eos
volitans.Bonus igitur dux ⁊ prelatus dꝫ ſubdi
tos in bonis exemplis precedere atq̀ operib⁹:vt
Mich.2.d bonū exēplū ſubditis poſſit dare.Michee.Aſcen
Eodē.c.e ditante eos pandēs iter. ¶Judas fugatis hoſti
bus ſuis qui filios iſrael qui erant in galaad de
ſtruere voluerūt:ipſos filios iſrael p eū libera
tos cū oībus rebus ſuis ⁊ vxoribus ⁊ natis in
terā iude:vt ibi ſecurius viuerent,ſecum duxit.
Jn via igitur erat Judas extremos cōgregans:
Moralitas ⁊ eos dulciter commonens ⁊ exhortans. ¶Jn
iſtis iudas bonis ducibus ⁊ prelatis formaꝫ tra
didit,qualiter ſubditos ſuos ab hoſtibus ſpiri
tualibus,ſcꝫ ab hereticis ⁊ demonib⁹ debent eri
pere:⁊ ſi vident eos eſſe in loco periculi,in ſocie
tate mala vel periculoſa,vel in proſperitatibus
⁊ delicijs huius mundi debent eos ad locuꝫ ſecu
rum.ſ.iſraelitarum.i.bonoꝝ virorūꝫ ſocietatem
traducere ⁊ in terram iuda.i.in eccleſiam vel vi
tam bonam ſuis bonis exemplis ⁊ verbis trāſfer
re:dicentes illud euange.Tranſeamus vſq̀ ad
Luc.2.c bethleem ⁊c.Jpſos etiam ne pre laſſitudine tri
bulationum deſperent:dꝫ in via huius vite labo
rioſe exhortari benigniter ⁊ fouere ⁊ extremos.
i.pauperes ⁊ ſimplices vel peccatores ad vnitatē
D eccleſie cōgregare,dicēs illud Ezech.Quod per
Ezec.34.d ierat requiram,qđ abiectum erat reducam:et
illud quod fractum erat conſolidabo ⁊c. ¶Joſe
Eodē.c.f phus ⁊ azarias quos Judas in terra iuda reli
querat in cuſtodiam:⁊ quibus preceperat ne con
tra quenenq̀ pugnarent,ſed q̀ terram diligen
tius cuſtodirent:audientes tam prelia iude:q̀ ſi
monis proſpera geſta:voluerunt ⁊ ipſi ſibi no
men facere:⁊ ideo contra gentes,contra precc
ptum iude bellare atq̀ pugnare diſpoſuerunt.
Faciamus inquiunt nobis nomen ⁊ pugnemus
contra gentes que in circuitu noſtro ſunt.De⁹
autem eorum ſuperbiam confudit:quia a Gor
gia fuerunt victi:⁊ duo milia populi iſrael ceci
derūt:⁊ cum ignominia redierunt.Et aſſignatur
ibi alia ratio.Quia iſti non erant de ſemine viro
rum iſtorum,per quos ſalus in iſrael facta eſt.
Simile ponitur ibi de ſacerdotibus,qui altera vi
ce dum voluerunt fortiter facere:⁊ indiſcrete ad
prelium exierunt,qui turpiter in prelio cecide
runt. ¶Jllud allega cōtra preſumptuoſos:quia
Moralitas multi ſunt qui quando prelia Jude ⁊ ſimonis.i.
virtutes ſanctorum virorum audiunt:⁊ eorum
prelia contra ſpirituales hoſtes attendunt,ſimi
lia attentare preſumunt:⁊ ſibi nomen ⁊ famam
acquirere concupiſcunt:⁊ ideo non propriam
fragilitatem conſiderantes:ſed potius de ſuis vi
ribus cōfidentes:ſepe fit q̀ indiſcreti ardua ag
grediuntur contra ſpirituales hoſtes per diffi
ciles modos abſtinentiarum ⁊ afflictionum ſine
A consilio preliantur:nec ſunt contenti cuſtodire
terram ſibi commiſſam,ideſt non ſunt contenti
ſe cuſtodire a peccato:ſꝫ ſupra vires ſuas aggre
di dura moliunt̄.Un̄ in Exo.Stulto labore cōſu Exo.18.c
meris:vltra vires tuas eſt negociū.Sꝫ ſepe fit q̀
de⁹ volens preſumptionem eorum nominis ⁊ fa
me ac potentiam reſecare,permittit eos vinci a
tentationibus ⁊ hoſtibus ſuperari.Et quia con
tenti vita ⁊ profeſſione ſibi commiſſa non erant,
ſed gloriam acquirere ſperauerunt:ſinit eos cū
damno ſuo,⁊ aliorū vitijs ſuccumbere,⁊ ꝓ glīa
appetitiua ignominiam reportare noſcunt̄.Jgit̄
poterat ſibi dici illud.Contentus eſto glīe tue:⁊ 4.re.14.c
ſede in loco tuo. ¶Uel allega exemplariter,quo Aliter.
modo ſepe fit q̀ illi q̃ famam ⁊ inanē gloriā cōcu
piſcūt:ſolent bella noua emittere:⁊ p lites ⁊ con
trouerſias alios inuadere:⁊ ſuper vires ardua
aggredi:⁊ indiſcrete ſine conſilio ⁊ in factis diffi
cilibus immiſcere,dato q̀ non ſint de ſemine vel
genere ipſorum,ad quos pertinent talia exerce
re.Sed vere ſepe fit q̀ iſti ſuperant̄:⁊ vnde vanā
gloriā ſperauerāt,vituperium conſequunt̄:ſicut
ad literā ponit̄ de Amaſia rege iuda. ¶Uel alle 4.re.14.c.d
ga q̀ qui ſine conſilio facta ſua faciūt:⁊ in ſenſu Aliter
ſuo confidentes fortiter facere credunt:faciliter B
pereunt ⁊ ſuccumbunt.Jdeo bene dicit̄.Sine cō Eccli.32.d
ſilio nihil facias. ¶Dicitur hic q̀ cum inimici re Cap.vj.c
gis antiochi arcem eius q̃ erat in hieruſalem,oc
cupare vellent:milites obſeſſi auxilium petētes
a rege,ſibi per hec verba ſcripſerūt.Applicuerūt
hoſtes ad arcē,occupare eā:⁊ niſi p̄ueneris eos,
paulatim maiora facient:⁊ non poteris obtinere
eos. ¶Sic vere cum hoſtes noſtri ⁊ tentationes Moralitas
ſemper nitunt̄ arcē mentis per conſenſum cape
re,niſi in principijs occurratur,intantum inuale
ſcunt q̀ poſt vix ſuccumbunt.

¶Capitu.vj.Textus.

Et rex antiochus perambulauit ſuperio
res regiones.Moralitatum Ca.vij.

Um rex iuue
nis Anthiochus cū maxi
mo exercitu,veniſſet in pre
liū ↄtra iudā ⁊ filios iſrael:
⁊ trigintaduos elephātes 1.mach.6.d
doctos ad preliuꝫ ſecuꝫ ha
beret oſtenderūt ipſis ele
phātib⁹ ſanguinē vue ⁊ mo
ri,ad acuendum eos ad p̄
lium:⁊ prepoſuerūt turres ligneas ſuper eos fir
mas ⁊ protegentes:⁊ quibus erant machine ⁊
trigintaduo viri virtutis pugnātes deſup:⁊ in⁹
magiſter beſtie:⁊ beſtie diuerſe erāt p legiones ⁊
mille viri q̄ngēti eq̄tes circa quālibet beſtiā ordi
nati:qui exercitū diſcurrentes ſtrages hoſtium Moralitas
faciebāt. ¶Dic q̀ antiochus qui iterpretat̄ prin
ceps meroris,ſignificat diabolum:qui in exerci
tu ſuo contra iſrael.i contra eccleſiam ⁊ contra
viros iuſtos:magnos elephantes.i.magnos mū C
di principes ⁊ tyrannos ordinat.Jſti enim ſunt
diaboli coadiutores ⁊ in ſuo exercitu fortiores: Jac.2.b.
⁊ ad nocendum ſimplicibus terribiliores.Unde
dicitur.Nōne diuites per potentiam opprimunt
vos?Jſti em̄ ſunt quibus inſident turres.i.alte
mundi dignitates,caſtra ⁊ ciuitates:in quibus
machine.i.machinationes contra pauperes ⁊ ma
li cōſiliarij habitāt ⁊ in quibus trigintaduo viri
virtutis,ideſt multitudo balliuorum ⁊ maloruꝫ
famulorum latitat:qui omnes cōtra filios iſrael.
i.contra innocentes ⁊ pauperes ſubditos,vel cō
tra eccleſiam ⁊ eccleſiaſticos ſimul pugnant int⁹
in ſua turri.i.in domo ſua:vnus qui dicitur ma
giſter beſtie latitat:quia vnuſquiſq̀ talis prin
ceps ſemper aliquem principalem conſiliariū,qꝫ

qui ipſum i ſuis malicijs dirigit ⁊ gubernat. Ad literā enim videm⁹ q̄ mali principes in turrib⁹, officijs et domibus ſuis tenent ⁊ ſuſtinēt multos malos cōſiliarios, ſecretarios, machinatores: et baliſtatores .i. inferiores balliuos: qui oēs ſpūaliter militāt cōtra bonos. Un. Congregate ſunt
1. Mac. 5. a
gentes aduerſum nos. Iſtas etiā beſtias .i. beſtiales principes: multi milites et eqtes .i. multi alij inferiores nobiles, vel eorū ſeruitores cōcomitant̄ quaſi ad voluntatē aliorū circūeunt ⁊ ſequunt̄: ⁊ de eorū rapinis viuunt ⁊ ſub eis in eoꝝ
D
fraude lucrum acqrūt: ⁊ quocūqꝫ ſe verterit, ab eo nō recedent. Un. in Prouer. Multi colūt pſonā
Pro. 19. a
potētis ⁊c. Iſtis aūt elephantib⁹ oſtēdūt magiſtri eorū ſanguinē vue ⁊ mori: vt eos ad prelium acuant: qꝛ p certo iſta eſt veritas, q̄ magiſtri noſtroꝝ elephantū .i. adulatores principū, ſanguinē .ſ. quē predeceſſores eoꝝ, ⁊ crudelitatē quam contra eccleſiā ⁊ paupes exercuerūt, eis oſtendunt, et pre oculis eis ponūt: et ſic eos ad preliū exactionū exēplo ſimili acuunt et animant. Sanguinē etiam crudelitatis ipſis dicunt̄ oſtēdere, qn̄ modos et vias quib⁹ ſub ſpecie iuſtitie ſanguinē et ſubſtantiā pauperū poſſint deuorare et rapere, eiſdē cōſulunt et exponunt. Un. dī. Non
Num. 23. c
accubabit leo donec rapuerit predā. Sic igit̄ fit, q̄ illi elephantes cū illis q̄ in turrib⁹ eoꝝ morantur: et qui eos ſequunt̄: ⁊ q̄ adulatorie ſanguinē eis ppinare vident̄ iudā et iſraelitas .i. bonos
Aliter.
eccleſiaſticos ſubditos perſequunt̄. ¶ Uel illud qd̄ de illis elephantibus dī, applica ad martyres qui viſo ſanguine vue et mori .i. viſa et cōſiderata paſſiōe chriſti, ad preliū cōtra tyrannos animati fuerūt: et errores eorū reprobando, et cōtra eos predicādo mortē ⁊ ſanguinē cōtēpſerūt. Iſti habuerūt turres dignitatū ⁊ eccleſiarū, in quibus multi ſpūales milites cōtinebant̄, q̄ cōtra hoſtes fidei pugnauerunt: multi tā equites q̄ pedites
E
ipſos ad fidem ſecuti ſunt, ⁊ per eos ceciderunt.
Ezech. 10. c
Ezech. Declinabat q̄ prima erat, cetere ſequebā
Eodē ca. e
tur. ¶ Eleazar videns vnū de elephantib⁹ q̄ ſtabāt in plio, ptra iudeos ceteris altiorē: ⁊ loricis regis loricatū: regē eſſe in eo .i. in turri lignea beſtie ſup oīa extīmauit: quapropter vt ppl'm ſuū liberaret, ⁊ nomē ſibi acqreret: ppulſis hic ⁊ inde hoſtibus vſqꝫ ad beſtiā penetrauit: et elephanti ſe ſuppoſuit, et eū ſic ſuppoſitus interfecit, regē tñ nō vulnerauit: ſed occiſa beſtia et cadēte, ſub ipſa oppreſſus periit et deceſſit: et ſic nec nomen ſibi acquiſiuit, nec populū ſuū liberauit: ſed potius (vt ibidē dī) pp̄t iudeos ⁊ regis impetū ferre
Moralitas
nō ſuſtinēs ab ipſo fugit ⁊ diſcerſit. ¶ Eleazar q̄ erat vn⁹ de principib⁹ iudeorū: pōt optime ſignificare phariſeos et principes iudeorum: quales fuerunt annas ⁊ caiphas. Iſti vidētes ptra ſe elephātes .i. plures apl'os dimicare et pdicare: vidētes vnū ceteris eminentiorē .ſ. xpm: loricis regis .i. diuinis miraculis et operib⁹ circūſeptū: intantū vt eis ſiſſimile poterat eſſe: regē .i. deū et diuinam naturā in eo latitare: ipm oīno occidere decreuerūt: qꝛ ſic populū ſuū a romanis liberare,
Joā. 11. f
et a fide et potētia iſti⁹ q̄ iam predicat⁹ in ea fuerat, eripe crediderūt, dicētes illud Joā. Ne forte veniāt Romani ⁊c. Expedit enim vt moriat̄. Iſtū igitur per mortem humanitatis fecerunt cadere: regem tamē .i. deū ſeu deitatē nō potuerūt le
F
dere: ſemetipos quoqꝫ ſub eo occaſionaliter peremerunt: inquantū pp̄ter peccatū mortis chriſti tandē deſtructi fuerūt: nec pp̄ter hoc fidē ⁊ eius potentiā extinxerūt: ſed poti⁹ ipſa creſcēte poſt
Eſa. 63. b
ipſi⁹ elephātis mortē, ipſi perire meruerūt. Eſa.
Aliter.
Afflixerūt ſpm̄ ſancti ei⁹: et cōuerſus ē eis in inimicū: et ipſe debellauit eos. ¶ Uel dic de diabolo: vt
Aliter.
ſupra libro .x. cap. de dracone, cap. iij. ⁊ iiij. ¶ Uel allega cōtra pſumptuoſos, q̄ inanis glorie cupidi, appetūt ſibi facere nomē: et ideo cōtra eminētiores ſe et fortiores qn̄qꝫ inſurgunt: et eos potēter impetūt ⁊ inuadūt: quib⁹ tñ bene qn̄qꝫ nō cedit: qꝛ dato q̄ illi aliū ledāt, vires tñ attenuāt: ⁊ finaliter pondere penitētie alteri⁹ opprimunt̄: ⁊ dū aliam grauāt, ſeipos ſubuertūt. ¶ Uel dic ad Aliter.
literā de fatuis militibus, q̄ ſupra vires ſuas volūt facere: q̄ tñ in ipſo ornatu ſuo dum alios occidunt, ſolēt et ipſi perire. Hier. Fortis impegit in Hier. 46. b
fortē: et ambo in foueā ceciderūt. ¶ Uel vt expo Aliter.
nit quidā, tunc homo elephantē perimit, qn̄ carnē ſuā, mundum vel diabolū vincit: ⁊ qn̄ turres .i. dignitates ſeculi cōtēnit. Uerūtamen tunc ſub iſto moritur, qn̄ de victoria in ſuperbiā eleuat̄.
Oſee. Ero mors tua o mors. ¶ Uel allega de mar Oſee. 13. b
tyrib⁹: q̄ tyrannos gladio verbi dei occiderunt: Aliter.
ipſi tñ corporaliter p martyriū ſuccubuerunt.
¶ Ubi habes q̄ cū antiochus et exercitus ei⁹ pu Eodē. c. f
gnarent contra bethſurā, ⁊ tandē cōtra ſanctificationē: finaliter qꝛ in vtroqꝫ loco cibi defecerūt:
et quia ſabbatū erat terre illi, qui in iſtis muni G
tionibus erant, cum hoſtibus pacem fecerunt: et eis portas aperuerunt. Antiochus vero intrās ſanctificationem, ptinus pacē fregit: et muros
in circūitu diſſipari mandauit. ¶ Sic vere dico, Moralitas
q̄ tunc in bethſura ⁊ ſanctificatiōe .i. in ſeculo et in clauſtro cum antiocho .i. cū diabolo et vitiorū exercitu fideles impugnati ianuas cordis aperiunt: ⁊ eum intus per malas complacentias recipiunt, qn̄ cibi ſpiritualis doctrine, diuineqꝫ ſcripture eis deficiunt: ⁊ quando ſabbata quietis et ocij, necnon feſtiuitates temporalis proſperitatis incumbunt. Illud enim in eccleſia et religione ſpecialiter videtur: vt pp̄ter defectū ſcientie, et pp̄ter abundantiam quietis et opulentie diabolum introductum, et ſibi populum ſubiugatum, quaſi penitus intuemur. Unde dicit̄. Conſti
tuerūt eis preliā in ſabbato: ⁊ occiderūt de illis 1. Mac. 1. b
mille viros. Et alibi dicit̄. Quod hec fuit iniqtas Ezec. 16. f
ſodome. Iſte enim murum ſanctificatiōis .i. obſeruantias eccleſiaſticas et ſanctiones canonicas ac regulares obſeruātias iam ibi diſſipauit: ⁊ ſe ibidem imperare, et eſſe dominū declarauit.
Jam enim delectationib⁹ ⁊ vitijs ab omni parte patet ingreſſus: ⁊ iā non eſt qui cohibeat hoſtiū
ſpiritualium impetus ⁊ acceſſus. Unde dicitur. Tren. 2. c
Luxit antemurale, et murus pariter diſſipatus D
eſt: defixe ſunt in terris porte ei⁹. ¶ Si vis pone, Aliter.
quare bethſura ſignificat mundū: quia domus acerba interpretatur: qꝛ acerbitas tribulationū
in mundi domicilio reperitur. ¶ Et ſi vis dic, q̄ Aliter.
antiochus capta bethſura ſanctificationē inuadit: qꝛ diabolus ſubiugato ſeculariū ſtatu, etiā ſtatum eccleſiaſticum ſubiugare intendit: ⁊ actiuis ſuppeditatis ⁊ victis, etiam clericos cōtemplatiuos capit.

¶ Capit. viij. Textus.

Anno cētēſimo quinquageſimo primo: exijt Demetrius ſeleuci filius. Moralitatum Capitulum viij.

Alchimus qui dam de ſemine Aaron adiūcto ſibi cetu virorum iniquorum, dux et gubernator erat: qui ad ſacerdotium ambiebat, ad regē Demetrium venit: et accuſans iudam ⁊ fratres eius apud eū. Rex igitur iſte q̄ iude et

fratribus eius detrahebat/ ſummum ſacerdo-
tium cōtulit:⁊ cū eo bacchidem quendā de ſuis
principibus et amicis cum exercitu in terrā iu-
da miſit:ad quos cum veniſſet cōgregatio ſcri-
barum requirere que pacis ſunt dixerūt.Homo
ſacerdos de ſemine aarō venit/nō decipiet nos.
Ipſe vero alchimus cū verba pacifica eis locu-
tus fuiſſet:⁊ ipſos nequaꝗ̄ ledere iuraſſet:factū
eſt ꝙ ei crediderunt ⁊ ſtatim ſeptuaginta viros
de eis occidit cōtra propriū iuramentum.Tan-
dem in hieruſalem veniens/multos de populo
interfecit:⁊ conuenerunt ad eum qui conturba-
bant populum ſuum:et terrā iuda obtinuerūt:
⁊ ſic ipſe alchimus ⁊ ſui multo plus ꝗ̄ gentiles
Moralitas. fecerunt:filioſqꝫ iſrael grauauerūt. ¶Iſta poſ-
ſunt allegari contra ambitioſos:qꝛ qñ aliquis
alchimus vel ambitioſus aliquis ſacerdotiū.i.
dignitatē aliquā ambit:ante oīa cetū ⁊ congre-
gationem virorū iniquorū ſibi cōgregat ⁊ adiū
git.Tādē ꝓpo ad regē.i.ad mūdi pncipes recur-
rit:vel ad regē.i.ad ſuperiorē prelatū accedit.
B Apud quē ante oīa alios accuſat:⁊ de eiꝰ hoſti-
bus detrahit:⁊ ſe ꝓpter eū exheredatū fuiſſe/et
pro eccleſia multū ſuſtinuiſſe/conquerit̄ ⁊ dicit.
Igitur ſepe accidit/qꝛ adulatores et detracto-
res faciliter a maioribus audiunt̄:⁊ aliorū accu
ſatores diligūt:tales ad ſacerdotiū et dignitatē
quā ambierāt ꝓmouent̄:ita ꝙ bacchides.i.ali-
quis de amicis ipſiꝰ ſuperioris ꝓ inducendo eū
in poſſeſſionē ſibi adiungit̄ ⁊ dat̄. Uerū qꝛ qñqꝫ
fit ꝙ pro libito nō admittit̄ ad poſſeſſionē. Ideo
in principio verbis pacificis vtit̄:multa iurat et
paciſcitur:ita ꝙ ſibi a ſcribis pacem petētibꝰ.i.
a canonicis et fratribꝰ pacificis et ſimplicibus
credit̄:⁊ qꝛ ſacerdos de ſemine aaron eſt.i.per-
ſona ſacerdotalis ⁊ eccleſiaſtica:ad quā ptinet
bonā cōſcientiā habere:ideo ab ipſis ad ſacer-
dotiū et dignitatis officiū acceptat̄. Sed ſtatim
reuera qñ videt ſe indutū:cōtra eos debaccha-
tur:et ſubditos exactionibus et iniurijs afficit:
ita ꝙ nō pacificus/ſed impius et crudelis decla-
rat̄:multos ſpūaliter occidit:multos deponit ⁊
1.Macha. 1.d deprędatur.Locutus eſt ad eos verba pacifica
in dolo/⁊ crediderūt ei:⁊ irruit ſuper ciuitatē:⁊
percuſſit eam plaga:⁊ perdidit populum mul-
tum ex iſrael:et accepit ſpolia ciuitatis.Illi qui
ſoliti ſunt turbare ciuitatem ⁊ populum:vt ſunt
mali litigioſi accuſatores et detractores:ad eū
aggregantur:quos pre alijs tanꝗ̄ magis ſibi ſi
miles diligēs terrā iuda in eorū manibus tradi
dit:inquātū poteſtates ⁊ officia ſuper alios eis
tribuit.Infra eum elegit impios viros:⁊ elegit
eos dominos regionis. Sic igitur fit ꝙ iſte ma
C lus ſacerdos et ſui familiares impij.i.tales ma
li prelati et eorū miniſtri impij:filios iſrael.i.bo
nos fideles magis grauāt ꝗ̄ gētes/id eſt ꝗ̄ ipſi
principes ſeculares:qꝛ plus videmꝰ multotiēs
de rapina et crudelitate in curijs prelatorum
ꝗ̄ principum terrenorum : et plus ſuos paupe-
res opprimunt ſacerdotes clerici ꝗ̄ ſeculares
balliui ⁊ tyrāni:⁊ plus etiam grauant qñqꝫ ſub-
ditos ⁊ compatriote et domeſtici/ꝗ̄ alij magis
Math.10.c extranei ⁊ remoti.Uñ dr̄.Tradet frater fratrē/
⁊ fīliꝰ patrē:⁊ inſurgēt filij in parentes/⁊ morte
eos afficient. Et inimici hominis domeſtici eius
⁊c.Igitur de talibus malis eccleſiaſticis dicit̄.
Sacerdotes nō dixerūt:vbi eſt dñs:⁊ tenētes le
Hier.2.b gē neſciūt me.¶Impius nichanor minatꝰ fuit
Eodē ca.e tēplo:leuās manus in ſuperbia cōtra ipſum qđ
flāmis incēderet:niſi iudas ⁊ exercitus eius vo
lūtati eius traderet̄:deus tamen aliter ordina-
uit:qꝛ cōfecto prelio cōtra iudā/ipſe priꝰ in bel-
lo cecidit:⁊ iudas caput ſeiꝰ ⁊ brachiū qđ cōtra
templū leuauerat/amputauit:⁊ cōtra hieruſalē

ſuſpendit:exercitus ꝓo eius ipſum cecidiſſe cō-
ſpiciens,⁊ arma ſua ꝓijciens fugit:quem popu-
lus iſrael perſequens , totum interemit : ita ꝙ
nec vnꝰ quidē ſuperfuit nec remāſit.¶Illud al- Moralitas
lega exēplariter ꝯtra eos q̄ cōtra tēpla ⁊ eccl'ias
ſunt impij :vt q̄ mināndo cōtra deū ⁊ eccl'iam eius
ſunt ſuperbi:qꝛ ſepe fit ꝙ iuſto dei iudicio,anteꝗ̄
implere poſſent qđ inceperāt,pereūt:⁊ ꝑ mortem
vel infortuniū impotētes ſiunt:⁊ exercitꝰ ⁊ auxi-
liatores eorum ab ipſis fugiunt.Uigil em̄ de ce-
lo.i.deus q̄ contra tales vigilat,dicit illud Dañ. Dañ.4.b
Succidite arborē ⁊ ramos eius:ſcꝫ caput ⁊ bra-
chiū preſcindite:⁊ fugiāt beſtie q̄ ſubtꝰ eā ſunt:⁊
de ramis eiꝰ volucres celi.¶Uel ſi vis allega hic Aliter
ꝙ ruina principis eſt cauſa peccati,⁊ ruine ſub-
ditorꝝ.Quādo em̄ nichanor pnceps q̄ iterpretat̄
ſtās lucerna.i.prelatus vel pnceps:qꝛ ſtās lucer
na dꝫ quantū ad ipſum ptinet pro alijs per perſe
uerātiā,ſtare ꝑ doctrinā ⁊ exēpla lucerne,iuxta
illud.Uos eſtis lux mundi:in bello contra vitia
cadit:⁊ per diuerſa peccata ante hoſtes ſpūales Math.5.d
ſuccūbit:caputqꝫ recte intētiōis:⁊ brachiū bone
opatiōis ꝑdit:ſtatim exercitus ſubditorū ſuorū
exēplo eius arma virtutū proijcit ⁊ dimittit:⁊ vn
diqꝫ ꝑ vitia diſperſus, añ hoſtes ſpūales perit:
ita ꝙ vix vnus perſiſtit.Unde dicit̄.Iudas ceci-
dit,⁊ ceteri fugerūt.Nam vt dicit Gregorius,vi- 1.Macha. 9.b
ta malorꝝ trahitur ab alijs in exemplū.Zach.Per
cute paſtorem:⁊ diſpergentur oues. Zach.13.e

¶Capitu.viij.Textus.

Et audiuit iudas nomen romanorum: quia ſunt potētes viribus. Moralitatū Capitulum ix.

Hic fit mentio de
potentia romanorꝝ,⁊ inter ce-
tera hic dicit̄,ꝙ curiā fecerūt
ſibi romani trecentos ⁊ vigin
ti ſenatores:cōſiliū agentes:⁊
vni ſingulis annis magiſtratū
ſuū ꝯmittētes.Inter ipſos aūt
nullus diadema portabat,ſꝫ oēs obediebāt vni:
⁊ zelus ⁊ inuidia cōtra eos nuſꝗ̄ erat.Dicit̄ ibi:
ꝙ pacē ⁊ amicitiā cū amicis ⁊ ſocijs optime ſer- E
uabant:⁊ ꝙ vſqꝫ ad remotiſſimas terras reges ⁊
tyrannos ſibi ſubiecerāt:metalla auri ⁊ argēti q̄
erāt in hiſpania,acquiſierāt.Et vt cōcludat̄ bre-
uius:quibꝰ volebāt eſſe auxilio vt regnarent,re
gnabant:quos vero vellēt non regnare:a regno
pellebant̄.Ad iſtos igit̄ miſit iudas legatos ſuos
amicitiā facere:vt ſic poſſet a ſuis hoſtibꝰ tutus Moralitas
eſſe.¶Iſta poſſunt applicari ad dños romanos.
ſ.papā ⁊ cardinales:qꝛ iſti ſibi curiā romanā fece
rūt:⁊ eā ꝓ diffiniēdis negocijs ⁊ iudicijs redden
dis ordinauerūt:quā multis ⁊ magnis concilijs
fulcierūt.Unū etiā ex ſeipſis in papā ⁊ magiſtrū Geñ.41.b
ſuū ſolent eligere: cui ſine inuidia,vniuerſaliter
debēt obedire.Uñ in Geñ.Uiri vnius filij ſumus.
Et breuiter tanta eſt hodie potētia iſtiꝰ curie et
ſuorꝝ:ꝙ reges ⁊ regna ad lr̄am ſibi ſunt ſubiecta:
metalla auri ⁊ argēti.i.diuitiarū copia ē eis ſubie
cta:⁊ inſtituēdi reges.i.ꝓmouēdi eccl'iaſticos ſi-
bi pre ceteris eſt auctoritas attributa.Iſti enim
quos volūt,regnare ⁊ ꝓmoueri faciūt:quos ꝓo
nolūt:a regno repellūt :,ita ꝙ iā pōt eis dici illđ
Num.Noui em̄ ꝙ benedictꝰ eſt cui benedixeris:
maledictꝰ aūt in quē geſſeris maledictionē.Iſti
igit̄ inter ſe nō debēt zelū nec inuidiā habere:nec
aliquis dꝫ portare diadema.i.nullus dꝫ alteri ꝑ
ſuperbiam preferri:ſꝫ oēs vni.i.ſummo pontifici
debēt obedire pacifice.Et ſi ſic fecerint:oēs cōcu-

piſcēt eoꝝ amicitias habere:quia pro certo in
quocunqꝫ collegio qn̄ ſubditi pacifice ⁊ quiete
viuunt:et inter ſe zelū et inuidiā nō habent:nec
alijs ſe pferūt:ſed vni.ſ.plato ſummo humiliter
obediūt:ipſoꝝ dominatiōes creſcūt:⁊ oēs tā ſe-
culares ꝙ alij:ipſoꝝ amicitias querūt ⁊ expe-
ctāt.Unde dr̄.Pacē et veritatē diligite:dicit dn̄s
Zach.8.d deus.¶Forma pacis et federis inter iudeos et
Eodē ca.d romanos talis erat:ꝙ vnꝰ populꝰ aliū i ſuis bel-
lis et neceſſitatibꝰ ſi tēpus patereſ:tenebaſ iu-
uare:et hoc ad propria ſtipēdia:quia nullus de-
Moralitas. bebat alteri aliqd miniſtrare.¶Hic pōt notari:
ꝙ vere amici ſocios et amicos in neceſſitatibus
adiuuāt:⁊ ꝙ ipſos ſtipēdijs et expēſis nūꝙ gra-
uāt:ſꝫ ꝓprijs ſtipēdijs ꝓ eiſdē militāt:et alij ca-
ſu ſimili qn̄ ingruit neceſſitas: ipſos adiuuant.
Prouē.18.c Un̄ in Prouer.Frater qui adiuuaſ a fratre ⁊c.

¶Capitulū ix. Textus.

**Interea vt audiuit demetrius qꝛ ceci-
dit nichanor. Moralitatū Cap. x.**

HIc ſit mentio de
cōſtātiſſima ⁊ nobiliſſima morte
iude:quā pro certo morti iſtius
nobiliſſimi leonide pncipis im-
peratoris:qui cū ſexcētis cōtra
ſexcēta milia glioſe ſe moriturꝰ
obiecit:poſſem cōgrue cōparare:niſi ꝙ nō lꝫ ſty-
lū meū cōtra hiſtorias dilatare.Sic igiſ actū eſt
ꝙ demetriꝰ audita morte nichanoris:bacchidē
cū dextro cornu ſue militie mitteret cōtra iudā:
cuiꝰ exercitꝰ fortitudinē iude ſocij formidātes:
ab eo receſſerūt:⁊ ipm cū octingētis viris ſolū-
modo reliquerūt.Quibꝰ etiā certātibꝰ:hoſti ce-
dere ⁊ aſſerētibꝰ ipoſſibile eſſe ꝯtra tātā multitu-
dinē pualere.Judas ad hec ꝟba rn̄dit.Abſit in-
quit iſtā rē facere vt fugiamꝰ ab eis:⁊ ſi appro-
pinquauerit tēpus noſtrū:moriamur in virtute
ꝓpter fratres noſtros:⁊ nō inferamꝰ maculā in
gloria noſtra.Sic igiſ eſt:ꝙ cōtra regis exerci-
tū q̄ in duo ſe diuiſerat:potēter irrupit: dextrū
cornu qđ erat altero fortius:cōtinuo ſuperauit
ſiniſtrū ꝟo cornu.i.pars ſiniſtra exercitꝰ regis
cōtra ipm pualuit:⁊ ipm cede alioꝝ feſſum ꝓ-
ſtrauit.Judas eñ cecidit:⁊ ceteri fugerūt:⁊ ſic
quē fortiores ſupare nequierāt:debiliores poſt
ea deiecerunt.¶Iſta poſſunt allegari qualis de-
Morali-tas. bet eſſe conſtantia boni ducis:quia nunꝙ debet
periculū metuere:ſꝫ potiꝰ fortune ſe cōmittere
⁊ morti ſe exponere:ꝙ verecūde fugere,⁊ obtē-
tā gloriā deturpare:exēplo iſtiꝰ leonide:q̄ mili-
tes ſuos hortabaſ de gloria plurimū:de vita ꝟo
nihil ſperādū.Magis eñ ſe dicebat debere pñie
ꝙ vite:q̄nimo milites ſuos hortabaſ taliter in
mane prāſuros tāꝙ in inferno cenaturos.Prā-
dete inquit milites in iferno cenaturi:ſicut po-
nit Oroſius lib.ij.Exēplū etiā beati Lodouici re-
gis frācoꝝ:qui in egypto cōtra ſaracenos exi-
ſtēs:ꝙꝙ piculū ſibi ⁊ exercitui ſuo ꝓpter aqua-
rū inūdationē:⁊ hoſtiū preuētionē imminere vi-
b deret:fugere tñ noluit:imo cuidā militi fugam
capienti reſpondit.Abſit inquit gallie:vt reges
1.Macha.9.b. francie terga vertāt fidei inimicis.De iſto etiā
iuda legitur:ꝙ ipſe hortabaſ ſuos ſubire peri-
Eccli.41.a culū.Unde igitur duci ſeu pncipi dicit:Noli me-
tuere iudiciū mortis.Et alibi:Uſqꝫ ad mortem
Eccli.4.d certa pro iuſtitia.¶Uel ſi vis allega ꝙ bono pn-
cipe vel prelato mortuo vel abſente:ſubditi faci-
Aliter. le ſuperantur.Zacha.Percute paſtorē:⁊ diſper-
Zach.13.c gentur oues.Duce vel plato a vitijs ſuperato:
facile ſubditi ſuperanſ:inꝙtū exemplo ipſius
Prouē.11.b mali fiunt:vel inꝙtum non habēt a quo erudiā-

tur.Unde in Prouer. Ubi non eſt gubernator: Aliter.
populus corruet.Uel dic ꝙ cū bacchides qui in-
terpretaſ luctꝰ fortis.i.diabolus:in exercitu vi-
tioꝝ quā cōtra iudam ⁊ ionathā et eiꝰ fratres
i.contra chriſtū ⁊ ſanctos preparat:habeat duo
cornua.i.duas ptes dextrā ⁊ ſiniſtrā:hoc eſt di-
ctu:vitia maiora ⁊ minora:ſepe fit ꝙ iudas dex-
trū cornu ſuperat:qui tamen a ſiniſtro perimiſ.
ſ.ꝙ homo maiora vitia ſuperat:⁊ ab ipſis enor-
mibus criminibꝰ ſe preſeruat:et tamen minora
non precauens,ab eis vincitur:et adiutoribus
fugientibus.i.virtutibus:ab eis ſuperaſ.Eſa. Eſa.3.a
Dabo pueros principes eoꝝ:⁊ effeminati dn̄a- Eodē ca.c
bunſ eis.¶Mortuo iuda emerſerūt viri iniqui
in omnibus finibus iſrael:⁊ inualeſcēte fame in
terra:tradidit ſe omnis regio bacchidi:q̄ elegit
viros impios:⁊ cōſtituit eos dominos regiōis:
et perſcrutabaſ amicos iude et vindicabat ſe in
illis:⁊ facta eſt tribulatio magna in iſrael.¶Sic Moralitas.
vere quando iudas dux egregius:id eſt bonus
prelatꝰ:iudex vel officialis moriſ:ſtatim inci-
piūt pullulare viri ipij i pñia:q̄ ꝓpter defectio-
nem correctiōis mali fiūt q̄ tpe boni prelati vel
iudicis delicta ſua facere nō audebāt.Fit etiā
qn̄qꝫ ꝙ bacchides id eſt malus rector ⁊ ſupior
ſibi ſuccedit:cui ꝓpter famē auaricie oīs regio
aliquotiens ſe tradit:qꝛ qn̄qꝫ fit ꝙ mali ſubditi
famelici et auari malū prelatū eligūt:⁊ eiꝰ dn̄io
ſe cōmittunt:pro eo ꝙ per eū ſe ditari ſtatim cre-
dūt.Unde dr̄.Queritis me qꝛ mādicaſtis de pa-
nibꝰ.¶Uel ad literā tota regio pre fame ſe ſibi Joā.6.c
tradit:inquantum talis efficiſ vſurariꝰ:et tota Aliter.
patria tēpore cariſtie ſe ſibi obligat ⁊ ſubmittit.
Ideo dr̄:Repleti prius pro panibꝰ ſe locauerūt.
Iſte igitur Bacchides id eſt malus ſuperior ſic
introductus ad extirpandum immergētes im- 1.Regū.2.a
pios non attendit:ſed potius viros iniquos ſeli-
git:quos in dignitatibꝰ collocās dn̄os regiōis
cōſtituit:bonos ꝟo ⁊ iuſtos viros iude mortui.
i.xp̄i vel boni plati:amicos perſcrutaſ ⁊ cōfun-
dit:ita ꝙ tpe ſuo tribulatio ⁊ anguſtia in iſrael.
i.in eccleſia oriſ ⁊ inſurgit.Unde in Prouer.Re- Prouē.28.b
gnātibus impijs ruine hoium.Iſtud eñ eſt cōe
qꝛ mali odio habēt pdeceſſores ſuos bonos ſo-
lēt poſt mortē eoꝝ amicos eorum inquirere,et
ipſos multipliciter grauare.¶Hic habes ꝙ filij Eodē ca.b
ambri qui prius Joannē fratrē ionathe occide-
runt faciebāt nuptias magnas:filiā eñ vnius
de principibus chanaan duxerat:ita ꝙ cū appa-
ratu magno nuptias celebrabāt.Jonathas ꝟo B
et ſimon memores mortis fratris ſui : ipſis in-
ſidiati : ſuper eos procedentes ad nuptias ir-
ruerunt:⁊ eos occidentes ſpolia rapuerūt:⁊ ſic
nuptias eoꝝ in luctū ⁊ infortuniū cōuerterūt.
¶Sic vere ſepe fit:ꝙ dū filij hominū vacāt nu- Moralitas.
ptijs:aut leticijs huiꝰ mūdi:⁊ filiā chananeoꝝ.
i.proſperitatē mūdanā in vxorē ducūt:nec faci-
nora q̄ cōmiſerūt meditanſ aut recolunt:hoſtes
eoꝝ:ſcꝫ diabolus ⁊ mors:qui in inſidijs latita-
bāt repēte eos interficiūt:ſpolia diuitiarū ſua-
rū eis auferūt:⁊ gaudiū ſuū i triſtitiā ꝯuertūt.
Unde in prouer.Riſus dolore miſcebiſ,⁊ extre- Prouē.14.b
ma gaudij luctꝰ occupat.¶Bacchides obtenta
regiōe iude multas ciuitates muniuit ibiqꝫ cu- Eodē ca.c
ſtodes vt exercerēt inimicitias in iſrael colloca-
cauit.¶Sic vero diabolꝰ in altis officijs cuſto- Moralitas.
des ſuos.i.malos officiales collocat per quos
in iſrael:id eſt contra bonos inimicitias et gra-
uamina ſuſcitat ⁊ augmētat.Unde.Inimici ve- Deute.32.c
ſtri ſunt iudices.¶Alchimꝰ ſummꝰ ſacerdos ini-
quiſſimꝰ cepit muros ſancte domꝰ interioris et Eodē ca.f
opa ꝓphetarū deſtruere:ꝓpter qđ pcuſſus eſt ⁊
diſſolutꝰ paralyſi:⁊ cōcluſuꝫ ē os eiꝰ ita ꝙ nō po-
tuit loqui amplius ꝟbū nec mādare de domo ſua:

⁊ impedita ſunt opa ei⁹,⁊ eſt mortuus tormen=
to magno.¶Sic vero ſicut videm⁹ mali p̄lati et
ſuperiores qñ vidēt ſe in dignitatib⁹ cōſtitutos
ſtatim incipiūt opa ſanctorū ſuorū vilipendere:
muros.i.obſeruātias regulares:et prophetarū
i.ſanctorū patrū opa ⁊ traditiões deſtruere no=
uitates introducere:⁊ illa que per ſanctos cum
C magna diligētia facta ⁊ ordinata ſunt inmuta=
re q̄propter ſepe fit ꝙ vltio diuia iſtos pcutit:⁊
ad literam paraliſi vel alia infirmitate diſſoluit:
ita ꝙ os locutionis ⁊ cōfeſſionis eis tollit:⁊ eos
tam cito perimit:ꝙ de domo cōſciētie ſue aliud
ordinare nō pmittit:⁊ mala opa q̄ inceperūt diſ=
ſoluit.Aug.in ſermone innocentiū dicit qđ.hac
animaduerſione pcutit peccator vt moriēs obli
Aliter. uiſcatur ſui:qui dū viueret oblit⁹ eſt dei.¶Uel
dic qđ illi ſacerdotes ⁊ religioſi qui muros re=
gularis obſeruātie ⁊ opa prophetarū.i.ſtatuta
ſanctorū patrū deſtruūt vſum lingue ad bñ lo=
quendū:man⁹ etiā ad bñ operādū pdūt:⁊ finali=
ter cum magno tormento in inferno habitant.

¶Capitulū x. Textus.

Et anno centeſimo ſexageſimo aſcēdit
alexāder Antiochi filius. Moralitatū
Capitulum xi.

HAbitauit iona=
thas i hierl'z ⁊ cepit edificare
⁊ inouare ciuitatē ⁊ extruere
muros:⁊ quadris lapidibus
mōtē ſyon circūire:⁊ fugerūt
alienigene quos bacchides i
munitionib⁹ poſuit:⁊ liberati
ſunt obſides quos a filijs iſrl' ceperat ⁊ raptos
Moralitas. in munitionib⁹ ſeruabat ⁊ detinebat.¶Sic ꝟo
qñ in hierl'm.i.in eccleſia eſt ionathas q̄ iterpre
tur colūba veniēs.i.bon⁹:ſimplex ⁊ colūbin⁹ p̄=
lat⁹:⁊ maxime qñ ibi pſonaliter habitat:⁊ mo=
rat:ibi ꝓ certo tūc ꝙ plurima opat:edificat em̄ ⁊
renouat locū ſuū tpalit ⁊ ſpūaliter:mōtēq; ſyon
D i.dignitatē ſibi cōmiſſam circuit muris de q̄dris
lapidib⁹.i.bonis ⁊ ꝟtuoſis pſonisquas ibi ꝓmo
uet ⁊ introducit pſonaliter ⁊ ſicciuitatē eccl'ie ſi
Judich.1.a bi cōmiſſe extruit moraliter ⁊ virtualiter.Jud.
Edificauit ciuitatē de lapidib⁹ quadratis et ſe=
ctis.Tūc iſta boni p̄lati p̄ſentia nō ſolū in iſtis
Exo.14.f ꝓficit:imo multa alia bona facit:a facie em̄ ei⁹
fugiūt alienigene:nō audētes mala facere:vel ti
more iuſtitie ſue in patria cōparere.Unde egy=
ptij dixerunt.Fugiamus iſraelē.Boni qui obſi=
des ab alienigenis tenebant.i.q̄ a malis diuer=
ſimode grauabātur:per ei⁹ adiutoriū liberant:
quia boni prelati p̄ſentia fugat malos:libera=
bat oppreſſos:ꝓmouet dignos:reparat mores
Ezec.34.d malos.Jdeo ad literā pōt dici de quolibet bo=
Pro.9.a no principe Ezechie.Quod perierat requiram.
Eodē ca.e Prouer.Sapiētia edificauit ſibi domū.¶Cum
ionathas occurriſſet alexandro regi aſie apud
ptolomaidā vbi nuptias celebrabat ⁊ ptolomei
regis egypti filiā in vxorē ducebat dedit iona=
thas argentū ⁊ aurū ⁊ inuenit grām in cōſpectu
ei⁹:⁊ iuſſit eū rex ſpoliari veſtib⁹ ſuis ⁊ idui pur
pura:⁊ collocauit eū rex ſedere ſecum ⁊ ſcripſit
eū inter amicos ſuos magnificauit eū:⁊ poſuit
eū ducē ⁊ p̄ncipē p̄ncipat⁹:atq; p̄cepit ꝙ nullus
pugnaret cōtra ip̄m:⁊ ſic viri quidā impij q̄ ad
accuſandū ip̄m venerāt viſa gloria ei⁹ fugerūt:
Moralitas. ⁊ ipſi⁹ p̄ſentiā timuerūt.¶Alexāder q̄ interp̄ta
tur auferēs anguſtias ſeu alleuiās tenebras ſi=
gnificat xp̄m:q̄ iſidelib⁹ tenebras errorū p lumē
fidei alleuiat:⁊ eterne mortis anguſtias abſtu=
lit.Ptolomaida q̄ interp̄tat ad mēſurā deducta
padiſum ſignificat vbi ſcōm mēſurā meritorū da=
bit mēſura p̄miorū.Jſta ē igit ꝟitas finaliter qñ
ionathas.i.iuſt⁹ ⁊ ſimplex hō veniet ad Ptolo=
maidā.i.ad padiſuz vt i tpe tritici mēſura:⁊ vt
i ꝯuiuijs celeſtib⁹ occurrat pſonaliter regi xp̄o
ſic fiet ꝙ rex vidēs ip̄m hr̄e ⁊ p̄ſentare aurū diui
ne grē et charitatis:argētū mūdicie ⁊ puritatis
ip̄m multipliciter honorabit:⁊ eū idumētis ſuis.
i.mortalitate exuit:⁊ purpura eterne glīe ip̄m
decorabit:q; ſecū in eterna quiete ſedere faciet,
⁊ amicū ſuū ip̄m cōſtituet ⁊ p̄ncipē eū faciet:⁊ ac
cuſatores ei⁹.i.demōes ab eo ſepabit:⁊ cōtra ad
uerſa oia ſecuritatē ſibi dabit ppetuā. Uñ. Tūc 1.Eſdre.
ait rex:q; inuēt⁹ es ſapiētior ꝓxim⁹ mihi ſede= 4.e
bis ⁊ ⁊ cognat⁹ me⁹ vocaberis.¶Appollonius
dux demetrij regis ionathā ad deſcendendū de Eodē ca.f
montib⁹ ad cāpū ꝓuocat ⁊ ibi prelīū ſibi parat.
Tu ſol⁹ inq̄t reſiſtis nobisq̄ poteſtatē exerces
cōtra nos in mōtib⁹:ſz deſcēde ad me in cāpū ⁊c. Moralitas.
¶Sic ꝟe diabol⁹ ſumme nitit hoiez de mōtib⁹
cōtēplatiōis ad cāpū exterioris actionis vel de
mōte religiōis ad cāpū mūdane habitatiōis tra
here ſperās cōtra ip̄m facili⁹ ꝓualere.¶Uicto Eodē ca.g
appollonio multi de exercitu ſuo ad tēplū da= F
gon fugerūt:ſz ionathas ipſos pſequēs ignē tē=
plo adhibuit:⁊ octo millia vna cū tēplo ſuccēdit.
¶Sic ionathas xp̄s finaliter appolloniū.i.dia= Moralitas.
bolū vincet:⁊ exercitū reproborū q̄ nūc in tēplo
huius mūdi ſecuros ſe eſſe reputāt i iferno deij
ciet ⁊ ſuccēdet. Pſ.Jgnis ante ip̄m precedet et Pſ.96.
inflammabit in circuitu inimicos eius.

Capitulum xi. Textus.

Et rex egypti congregauit exercitū ſicut
arenam que eſt in litore maris. Mora=
litatum Capitulum xij.

PTolemeus rex egy=
pti de
dit alexandro regi aſie filiā ſuā in
vxorē:tandē cōcupiuit regnū ipſi⁹
⁊ q̄rebāt in dolo obtinere eū,⁊ ad=
iungere regno ſuo:⁊ iō cōgregauit
exercitū ſuū ſicut arenā maris ⁊ itrauit regnū
alexādri:⁊ applebant ei ciuitates.Sic em̄ p̄ccpat
alexāder ꝓ eo ꝙ ei⁹ ſocius eſſet ptoleme⁹ ⁊ cōſi=
deret i eodē.Jpſe ꝟo ſtati ciuitates occupabat:
⁊ ibi ꝓ cuſtodia ſuo noie faciēda milites aſſigna
bat:⁊ intrauit ptoleme⁹ antiochiā ⁊ impoſuit ſi
bi duo diademata.i.egypti ⁊ aſie:⁊ filiā ſuā quā
alexādro dederat abſtulit ab eodē:iponēs ei lz
falſe ꝙ ipſaz voluerat occidiſſe:⁊ dedit eā deme=
trio inimico alexādri:⁊ venit alexāder cōtra eū
in prelium:⁊ victus fuit:⁊ fugit in Arabiā:⁊ ſic
ptoleme⁹ obtinuit regnū ei⁹.Sadiel aūt arabs
abſtulit Alexādri caput ⁊ miſit ptolemeo.Uerū
tamē ſic actū eſt ꝙ dictus ptolemeus poſt tantā G
gloriā tam proditioſe acquiſitā infra tres dies
mortuus eſt:⁊ exercitus eius qui erat in caſtris Allegoria.
occidit eos qui erāt in cuſtodia ciuitatū.¶Jſta
poſſunt exēplariter allegari cōtra multos. Pri=
mo em̄ allegari pōt cōtra proditores q̄ in dolo
⁊ ſub ſpecie amicitie occupant qñq; aliorū digni
tatem ⁊ regna:⁊ tūc publice rumpunt fedus et
amicitiā quā habuerunt cū eis:imponentes fal=
ſa crimina vt occaſionē habeant ab eis recedē=
di:q; ſicut dicit in Prouer. Occaſiones q̄rit qui Prouer.18.b
vult ab amico recedere. Jſta potiſſime patēt in
ambitioſis:qui regno ⁊ ſtatu ſuo non contenti
ambiunt dñia aliorū.Jta fit ꝙ fraude ⁊ malitia
interueniēte ipſos aliqñ regno ⁊ dignitate pri=
uāt,⁊ diademata honoris alieni occupāt.Apoc. Apoca.19.c

In capite eius multa diademata. Sed tales nõ
conſueuerunt in talibus pꝛoſperari: quinimo
vbi habuerunt qđ cupierãt: ſubito ſolent moꝛte
vel infoꝛtunijs ꝑgrauari: ⁊ exercitibus qui ſe-
quebantur eum. i. de ſuis fautoꝛibus ⁊ amicis
Ezech. 47. c alter in alterũ debacchari. Ezech. Ergo ne vinea
iſta pꝛoſperabit? nõne aquila radices ei⁹ euellet
⁊ fruct⁹ eius diſtringet ⁊ ſiccabit? oẽs palmites
germinis ipſi⁹ areſcẽt. Illa eñ que fraude ⁊ vio-
lentia acquiruntur nõ ſolent durare: ſed ſubito
Eccli. 10. b deficere: ſicut ad literã videmus de tyrãnis. Un-
Seneca. de dicit. Omnis potentatus breuis vita. Et Se-
Aliter. neca dicit ꝙ violenta imperia non perſeuerant.
¶ Uel ſi vis allega cõtra falſos mũdi amicos: q̃
b ſemper ſe vertũt ad illũ q̃ obtinet: ⁊ qui nõ dili-
gũt hoĩem niſi q̃diu pꝛoſperať. Iſte eñ alexã-
der q̃diu regnũ tenuit ab iſto godoniel ſuppo-
nitur dilectus fuiſſe: ⁊ ideo victus dr̃ ad arabiã
refugiſſe. Iſte tñ videns eius infoꝛtuniũ ipſum
amplius non dilexit: ſed potius pꝛo amicitia il-
lius qui regnũ acquiſierat caput ipſius ampu-
tauit. Statim eñ qñ quis venit ad infoꝛtunium
⁊ ꝙ perdit regnũ: amici ſui pꝛiſtini ipſum abomi
nanť: ⁊ in inimicos ei vertunť: ⁊ amicitiã illoꝛuʒ
qui regnãt ⁊ qui de facto pꝛoſperanť totis viri-
Pꝛoũ. 14. c bus amplexanť. Pꝛouer. Etiã pꝛoximo ſuo pau
Aliter. per odioſus erit: amici vero diuitũ multi. ¶ Uel
allega hoc de mutatiõe rerũ ſupꝛa. pꝛimo dictũ
eſt ꝙ rex aſie qui tũc erat ꝑ tpe occupauit egy-
1. mach. 11. b ptũ: et regnauit ſuper duo regna: impoſuitq; ſi-
bi duo diademata, egypti ⁊ aſie: ecõtra vero hic
habemus ꝙ rex egypti occupauit aſiam, et ſibi
duo diademata impoſuit: et ſuper duo regna re
gnauit: qꝛ quandoq; vnum regnum exaltatur: ⁊
aliud depꝛimitur: et econtra alterũ alteri quã-
doq; facit tantum ꝙ ab eo ſuſtinere cogiť. Eſa.
Eſa. 14. a Erunt capiẽtes eos qui ſe ceperãt: et ſubijcient
Eodẽ ca. d exactoꝛes ſuos. ¶ Demetrius videns qđ ſiluit
terra in cõſpectu ei⁹ iam ſecurus in regno: re-
miſit exercitus ſuos: excepto peregrino exerci-
tu inſularũ: pꝛopꝛios enim milites cõpatriotas
remiſit: extraneos retinuit: et inde factum eſt ꝙ
exercitus ſui ſic remiſſi ceperũt eũ odio habere
et cõtra eum murmurare: quapꝛopter triphon
occaſione accepta, contra eũ rebellauit: et exer-
citus remiſſos ſecum habuit: ⁊ antiochũ alexã-
dri filiũ de arabia aſciuit: et in regno ipſius col-
a locauit. Ciues ſui de ptolomaida cõtra eũ ſur-
rexerũt: et eũ occidere voluerũt: et eum ad pala
tium fugere cõpulerunt: quẽ tria milia iudeoꝛũ
ſibi in auxilium miſſa liberauerũt: et centũ milia
Moꝛalitas. de ciuibus occiderũt. ¶ Illud põt allegari exẽ-
plariter: ꝙ nõ eſt tutum alicui cõfidere in pace
et pꝛoſperitate ſua. Si enim iſte demetrius ſem-
per timuiſſet: ⁊ infoꝛtunia que accidere potuiſ-
ſent pꝛeuidiſſet: nũq; tribulationem incurriſſet:
Pꝛoũ. 28. c nec ſe cõtra eũ aliquis erexiſſet. Unde dr̃. Beat⁹
Aliter. homo qui ſemper eſt pauidus. ¶ Uel dic contra
fatuos pꝛĩcipes ⁊ magnates: qui magis diligũt
extraneos q̃ pꝛopinquos: ſibiq; in ſuis curijs
continent ⁊ pꝛomouent: atq; in officijs peregri-
nos: ipſoſq; pꝛedilectos habent et charos: ſuos
aũt repellũt. Quapꝛopter qñq; fit ꝙ odiũ ſuoꝛũ
ſolẽt incurrere: ita ꝙ hoſtibus ſuis ſolẽt adhere
re: et ipſum de regno et dominio aliquotiẽs fu-
gare: et contra eũ rebellare. Nam iuſtum eſt, qđ
homo illos quos in pꝛoſperitate et pace exiſtẽs
repudiat: tribulationis tẽpoꝛe nõ inueniat: imo
perdat. Tutum eſt igitur pꝛincipi ſuoꝛũ amici
tiam cuſtodire: et nõ nimis extraneis adherere.
1. Timo. 5. a Quia dicit Apl's. Qui ſuoꝛum ⁊ maxime domeſti
Eccli. 9. c coꝛum curam nõ habet: infidelis eſt. Ideo bene
dicitur. Ne derelinquas amicũ antiquũ: nouus
non erit ſimilis hn. c.

¶ Capitu. xij. Textus.

Et vidit Jonathas quia tempus eum iuuat. Moꝛalitatum Ca. xiij.

Poſt pacta inita
cũ ſparciatis ⁊ romanis: hic fit
mẽtio: quõ triphon regis an- b
tiochi pꝛinceps maioꝛ ad re-
gnum aſie ambiebat: quapꝛo-
pter Antiochũ dñm ſuũ occide
re cogitabat. Uerũtamẽ qꝛ ſcie
bat ionathan iudeoꝛũ ducẽ, regis eſſe ſtrenuiſſi
mũ defenſoꝛem: ante oĩa ipſum occidere tẽtauit:
⁊ multis machinationibus circũuẽtum occidit.
Poſtea ſolus cũ rege ambulans: ipſum ꝓditioſe
interfecit: ⁊ impoſito diademate: loco ipſi⁹ regna
uit: ſicut patet infra ca. ſequenti. ¶ Iſta poſſunt Moꝛalitas.
applicari qñ volunt iniqui nocere: ⁊ nõ audent ꝓ
pter eoꝛum amicos, pꝛimo ſolent paulatim con-
tra amicos inſurgere: vt ipſis ſublatis de medio
vel de potẽtia attenuatis: poſſent contra pꝛinci-
pes facilius pꝛeualere. ¶ hic habes ꝙ cum tri- Eodẽ. c. f.
phon vellet occidere ionathã, ⁊ non poſſet: ꝑ eo
ꝙ cum exercitu venerat: diſſimulauit amicitiam:
⁊ dona ſibi attribuit: ⁊ eũ pꝛe alijs pꝛincipib⁹ ho
noꝛauit, tandem remittere exercitũ ſibi ſuggeſſit:
⁊ pꝛomittens ſe ſibi velle tradere regionem ꝓuin
cie: ⁊ negocijs regis pꝛeficere: vſq; ad ptolomai-
dam ſecũ duxit: vbi ipſum ſtatim ligauit: ⁊ comi-
tes eius ⁊ mille viros quos ſecũ duxerat occidi
fecit: ipſum vero ſatis cito poſt cum duobus fi-
lijs interfecit. ¶ Triphon qui nitebať dñm inter- Moꝛalitas
ficere, ſignificat diabolũ: qui ꝓcurauit occidere
chꝛiſtum. Jonathas qui columba interpꝛetať: ſi-
gnificat virũ iuſtũ ⁊ ſimplicẽ. Sic igiť ꝙ triphõ
diabolus ſumme tentat ionathã. i. virũ iuſtũ, per
pctm̃ occidere: ⁊ ipſum per tẽtationes ſolet ad ſe
quaſi auis capta ad laqueũ cõuocare. Sub ſpe-
cie eñ boni ipſum ad ſe vocat: vt occaſiõe reper- c
ta ipſum occidat: exemplo iahelis q̃ ziʒarã ad ſe
vocauit: quẽ ſecũ doꝛmientẽ occidit. Intra (inq̃t)
ad me dñe ne timeas. Sed reuera qñq; inuenit cũ Judicum
iſto ionathã tãtũ exercitũ virtutũ ⁊ ſanctoꝛũ: ad 4. c
quos ꝑ deuotionẽ tantũ hʒ patrociniũ, ꝙ in ipm̃
non põt manũ mittere: nec ipſum ꝑ foꝛtẽ tentatio
nem inuadere vel necare. Ideo ante oĩa iſta ipſe
tentat ꝙ virtutum exercitum dimittat: ipſumq;
mundi diuitijs magnificat. Quod ad hoc facit
vt facilius credat ei: ⁊ ad moꝛtem ipſum trahat.
Pꝛouer. Fauus diſtillãs labia meretricis, nouiſ- Pꝛo. 5. a
ſima ꝟo ei⁹ amara velut abſynthium. Igiť offi-
cia ⁊ negocia regis. i. alta officia ⁊ dignitates ſe
culi pꝛomittit ſibi tradere: dum tamen exercituʒ
virtutum velit dimittere: ⁊ ꝑ cõſenſum in pctm̃ de
ſcẽdere ⁊ venire. Ad hec igitur officia homo per
affectũ vel effectũ quandoq; a diabolo trahitur:
ad quem dum deſcẽderit, ſtatim ab eo a vinculis
maloꝝ vel malarũ cõcupiſcentiarũ ligať: ⁊ tandẽ
diuerſis vitijs ſtranguläť: ⁊ ad eternũ interitum
deputatur. Dum eñ homo virtutum exercitũ di
mittit: ⁊ ſeculi negocia cõcupiſcit: moꝛtẽ pene et
culpe finaliter incurrit. Bene igitur conſulit ſa-
piens. Non credas inimico tuo in eternũ. Quia
ſicut ibidẽ ſubiũgiť: Oculis ſuis lachꝛymabit ini Eccli. 12. b
micus: ⁊ cũ venerit tempus ⁊c. ¶ Dicitur hic ꝙ ſi Ibidem. b
mon moꝛtuo ionatha fratre ſuo: ipſum in modin Ca. xiij. d
ſepeliuit: ⁊ ſuper ſepulchꝛum patris ⁊ matris et d
quatuoꝛ fratrum ſuoꝛum ſeptem pyꝛamides ſup
columnas fabꝛicauit: vbi arma ⁊ naues ad eter-
nam memoꝛiã ſculpſit, ita ꝙ a nauigantib⁹ mare
videri poterãt, oꝛdinauit. ¶ Dic moꝛaliť, ꝙ modin
qđ interpꝛetať vendicatio: ſignificat mentẽ, que

ſeipſam dijudicare tenet. Qr ſm Apłm. Si nos
1.Cor.ii.g ipſos dijudicaremus, nõ vtiq3 iudicaremur. Dic
itaq3 ꝙ homo iuſtus in modin.i.in ꝯſciētia ⁊ me
moria: dꝫ ſepulchra parentū ſuoꝝ ⁊ amicorū fa
cere: inquãtū mortē eoꝝ dꝫ in mēte habere: ſeptē
etiã pyramides ibi dꝫ ꝯſtruere: inquantū ſeptem
opa mīe dꝫ ꝓ aiabꝰ iſtoꝝ gerere: vel hr̃e ſculptu
ras eoꝝ.i.bonoꝝ exemploꝝ exteriꝰ alijs demon
ſtrare: in quibꝰ colūnas.i.boni ꝓpoſiti firmitatē:
arma.i.bonorū operū ꝓbitatē: naues.i. cõtēptꝰ
ſcłi: leuē.i.trãſitoriã agilitatē dꝫ ſculpere: vt ſic
nautis.i. hoibꝰ p mare huiꝰ mundi nauigantibꝰ
exemplū ⁊ ſpeculū, poſſit eſſe. Iſta eñ tria.ſ.colū
ne, naues ⁊ arma.i. pſeuerantiã, cõtēptus mūdi:
bona opa: memoria mortis comitat: ⁊ dum alioꝝ
mortē in mēte gerimus: in nobis ſpūaliter gene
rant: ⁊ ideo de iſto ſimone.i.viro iuſto põt dici il
Job.17.b lud Job. Ipſe ad ſepulchra ducet, ⁊ in cõgeriem
Eodē.c.f mortuoꝝ vigilabit. ¶ Hic habes ꝙ ſimon abiecta
omni imundicia de gaza, ⁊ fugatis inde alienige
nis: poſuit ibi viros q̃ legē ſcirēt: ⁊ muniuit eam.
Moralitas ¶ Gaza q̃ interpretat fortitudo dñi ſignificat ec
cleſiã: ſimõ qui interpretat obediens ſignificat
E bonū prelatū q̃ deo pre alijs obedire debet. Iſte
igit a gaza.i.a ciuitate eccleſie in qua relucet po
tentia dei viui: dꝫ omnē immundiciã vitioꝝ pur
gare, ⁊ alienigenas.i.multos hoies inde fugare:
⁊ viros q̃ legē dei cuſtodiūt.i.bõas pſonas debet
itroducere virtutibꝰ eã dꝫ munire vt ſic ſe poſſet
1.Mach.13. cõtra hoſtes ſpūales viriliter defenſare. Unde ca
b.et.g.et. pitulo ſequēti dr: ꝙ in arce hieruſalē collocauit
14.e. iudeos; viros q̃ eſſent ad tutamentū ciuitatis ⁊
religionis.

¶ Capi. xiiij. Textus.

Anno centeſimo ſeptuageſimo ſecundo
congregauit rex Demetrius exercitum.
Moralitatum Capitulum xiiij.

H Ic fit mentio
quõ ſub ſimone ſummo ſa
cerdote ppłs iudeorū fuit
multipliciter ꝓſperatus: ⁊
quõ miſit romã amicitiam
renouare, ⁊ quõ clipeū au
reū ponderis mille minaꝝ
Ca.xv.g miſit ⁊c. Sed de oibꝰ iſtis
nihil ad pñs tãgo. ¶ Itē
hic ca.xv. fit mētio quõ triphon per antiochū fi
liū demetrij fugat: ⁊ quõ ipſe antiochꝰ ꝯtra ſimo
nē indignat: ⁊ quõ cedebeus cū exercitu miſſus
Ca.xvi. a iuda filio ſimonis conterit: ſꝫ oia ptermitto, qr
nihil video moralitatis. Cū ſimõ perambularet
regionē iude: deſcēdit in cãpū hierico: vbi Ptole
meus abobi filius q̃ gener erat ſummi ſacerdotꝫ
diues in auro ⁊ argēto: qui erat in cãpo hierico:
ipſum ad cõuiuiū ſuſcepit. Simõ vero ad eū cū
duobꝰ filijs ſuis iuda ⁊ Jonatha ſicut ad amicū
intrauit. Uerū qr iſte ambiebat ad regionis du
catū: inſtaurato cõuiuio viros occultari fecit: et
F tandē ſimonē cū filijs ſuis inebriatis ⁊ letis, iſte
ſumptis ſuis armis in eos irruit: ⁊ ipſos nequi
ter interfecit. Et ſtatim ad occupandū hierłm et
ſanctificationē milites deſtinauit. Joãnē ṽo filiū
ſimonis qui tūc erat in gazara occidi iuſſit: ſed
Moralitas hoc pcognito pcauit: ⁊ illos q̃ ad occidēdū eū ve
nerãt iugulauit. ¶ Iſte ꝓditor ſeu traditor pto
lemeus diabolū ſignificat: qr iſte eſt q̃ ſumme ca
ptat ſimonē ⁊ filios eiꝰ.i.bonū ⁊ iuſtū plãtū ⁊ bo
nos ipſiꝰ imitatores de medio tollere conatur:
vt ſic poſſit in regiõe.i.populo ad libitū iperare.
Qr igit p fortitudinē preualere ꝯtra iſtos nõ po

teſt: iã aliã viã querit: ipſiſq3 cõuiuiū mūdane ꝓ
ſperitatis pparat: ⁊ vino deliciaꝝ ipſos inebriat.
Quos pro certo cū bene viderit letos ⁊ ebrios: ⁊
vino.ſ.mūdi ꝓſperis bene plenos: tūc ſe ⁊ occul
tos ſuos ſocios.ſ.tentatiões ꝯtra eos armat: et
ſic de diuerſis vitijs eos tētans: ꝓ voto ſuperat
atq3 necat: ⁊ ſic totū cõuiuiū qđ parauerat ⁊ mū
di totã gloriã in luctū ⁊ triſtitiã eis mutat. Uñ dr. 2.Reg.13.e
Cū temulētꝰ fuerit Amon vino: pcutite ⁊ inter Aliter.
ficite eū. ¶ Uel ſi vis dic ꝙ iſte diabolꝰ qñ videt.ſ.
hominem bene letū ⁊ in cõuiuio mūdane ꝓſperi
tatis imerſum: tūc occultos ſuos ſocios.ſ. mor
tē ⁊ infortunia ꝯtra eū vocat: ⁊ ſic p mortē tpalē
⁊ eternã ipos interficit. Uñ. Cõuerſe ſunt nuptie G
in luctum, ⁊ vox muſicorū ſuorū in lamentum. 1.mach.9.d

¶ Moralitatum pmi lib. Machabeoꝝ Finis.

Moralitatum Liber xxviij. ſecundi libri Machabeorum.

¶ Capitulū j. Textus.

Fratribus qui ſunt per Egyptū iudeis
Salutē dicūt fratres qui ſunt in hiero
ſolymis. Moralitatum Cap. j.

A Ntiochus Rex
cū eſſet i pſide, ⁊ imenſus exer
citus cū eo auaricia ductꝰ vo
luit templū nanee, vbi theſau
ros abſconditos eſſe audierat
ſpoliare: ſed ꝯſilio ſacerdotis
ſeductus: cū paucis templū vt
pecunias acciperet eſt ingreſſus. Sacerdotes tñ
tēplū ſtatim clauſerūt: ⁊ aperto tēpli aditu mittē
tes lapides ipm cū ſuis occiderūt: ⁊ mēbratim di
uidētes amputatis capitibꝰ exteriꝰ ꝓiecerunt.
¶ Iſte antiochꝰ q̃ interpretat paup ſilēs ſignifi Moralitas
cat pauperē ambitioſum q̃ ſe fingit ſilentē ⁊ beni
gnū eſſe. Iſte ſciēs ꝙ in tēplo eccleſie ſunt multi
diuitiaꝝ theſauri, multa pinguia beneficia: ſum
me nititur ibidē intrare ⁊ ibidē dignitatē obtine
re, ⁊ hoc non vt poſſit ꝓficere ſed potius vt poſ
ſit theſauros poſſidere. Qđ videns ſacerdos re
ctor huiꝰ tēpli ſcꝫ deus ipſum qñq3 intrare per H
mittit: ſed tandē vbi non ſperat occultū aditū.ſ.
mortē ⁊ infortuniū ſibi aperit, lapides tribulatio
nū in eū dimittit: ⁊ ſic ipm occidit ⁊ eū mēbratim
diuidit inquãtū corpus ab aia diſiungit. Et ſic
nõ ſolū ipm imo illos quos ſecū duxerat.i. nepo
tulos ⁊ alios quos in eccłia ꝓmouerat: capitibꝰ
i.potētia ⁊ ṽtute priuat: ⁊ eos de tēplo ſuo.i.de
ſtatu eccłiaſtico eijcit atq3 fugat. Eiecto aūt et
mortuo malo plato ſui etiã cū ipſo deficiūt: ⁊ a di
gnitatibꝰ in hoc tēplo indigne obtētis vt cõiter
eijciunt. Ozee. ꝓpter malitiã adinuentionū eorū Oſee.9.d
de domo mea eijciã eos ¶ Uel dic ꝙ illud tēplum Aliter.
idoloꝝ ſignificat mūdū: vel mūdi ſtatū: qr.ſ. na
nee interptat paſcua: vel germē pulchritudinꝫ: ꝓ
eo ꝙ mūdus pulcher ⁊ germinans illis vr̃ q̃ eos
paſcunt ⁊ delectant. Iſtud ergo tēplū antiochꝰ,
i.hõ aliquoties intrat indiſcrete: ⁊ negocijs ſe im
plicat: ⁊ hoc qr diuitias acquirere ſperat, quas ſa
cerdos ⁊ rector huiꝰ tēpli diabolꝰ ſibi p ſugge
ſtionē ꝓmittit: ita ꝙ ipm ad ingreſſum huiꝰ p ſpē
inuitat. Uerūtñ ſic fit ꝙ dū iſte nõ aduertit ⁊ dū
ad habēdū theſaurū intēdit, iſte ſacerdos ſuus
diabolus q̃ ipm introduxit: aditū occultū ſubite
mortꝫ ſibi aperit, ⁊ occultos ſocios ſuos.ſ.tribu
latiões ⁊ caſus ꝯtra eū inducit ⁊ tpaliter occidit: A
et capite.i. aia ipſum exuit, membra eius.i. di

uitias aliis distribuit: ⁊ sic eum de templo hui⁹
Mat.25.c mūdi eiicit. Unde dicitur. Seruū inutilem eiicite
Eodē.c.d in tenebras exteriores. ¶ Cū filii israel captiui
dudū in ꝑsidem ducerent: sacerdotes qui tunc
erant dei cultores acceptū ignē de altari in val
le vbi erat puteus altus ⁊ siccus abscōderunt ⁊
puteū obstruxerūt: tandē cum post septuaginta
annos populus duce neemia in iudeā reueniret
⁊ neemias pro sacrificando ignem habere vellet
misit nepotes sacerdotum ipsoꝝ ad puteū ante
dictum. Ipsi vero non ignem sed aquā crassam
inuenerūt in puteo isto qua iussu neemie sacrifi
ciū tā ligna ꝙ̄ carnes asperserūt. Sic ṽo vbi sol
refulsit: qui prius erat in nubilo ignis magnus
inde accendit: quo totum sacrificiū deuorat: de
residuo aque predicte iussu neemie lapides per
fundunt, ex quibus mox ignis erupit: ⁊ lumē de
altari emicuit ⁊ processit. Rex ṽo persaꝝ his au
ditis ⁊ ꝓbatis: sacerdotes honorauit: ⁊ manu ꝓ
Moralitas pria dona plura eis dedit. ¶ Ista solēt mystice ꝑ
aliquos exponi sic. Dicūt eñ ꝙ vallis ista que est
locus infimus: statū, significat subditoꝝ. Pute⁹
iste significat cōscientias eorūdē. Ista est igit̄ ve
ritas ꝙ antiquit⁹ patres nostri.s.fidei et ecclesie
fundatores absconderūt ignē spūssancti, diuine
dilectionis feruoris ⁊ deuotionis in puteo qui
erat in valle.i. in cordibus subditoꝝ: et hoc: qꝛ
tūc pute⁹ nullas aquas voluptatis habebat, sed
in siccitate paupertis tēperantie ⁊ abstinētie ꝑsi
stebat: ⁊ ideo nō mirū si ignē istū poterat cōtine
re: quādo q̄ ipsum posset extinguere: nusꝙ̄ erat.
Esa.9.g Esaias. Succendet vtrūꝙ̄ simul: ⁊ nō erit q extin
D guat. Sed reuera nepotes istoꝝ sacerdotū.s.mo
derni predicatores, ⁊ prelati: satis possunt hodie
in vallis hui⁹ puteo.i. conscientia modernorum:
istum diuinū ignē querere: qꝛ vix aut nunꝙ̄ pos
sunt ibi ipm reperire. Aqua enim crassa.i. carna
litas ⁊ voluptas ibi in abūdantia reperit̄. Ignis
vero diuini amoris ⁊ feruor deuotiōis totaliter
Sap.17.b ibi non habet̄. Uñ. Ignis quidem nulla vis pote
rat eis lucere. Quid igit̄? Dico ꝙ ista aqua vitioꝝ
voluptatis debet inde per confessionem ⁊ pniam
extrahi: ⁊ ligna nostrarū affectionum ⁊ sacrificia
nostrarū operationū debent inde per continen
tiam nostre precedētis carnalis vite ⁊ memoriā
aspergi: lapides.i. nostri cordis duricia dꝫ inde
similiter circūfundi: ⁊ sic sol diuine gratie: qui
prius a nobis fuerat obnubilatus refulgebit: et
ignis predictus in nobis spūaliter succendet̄: qꝛ
appositio aque crasse.i. recordatio nostroꝝ pec
catorū: ignem diuini amoris ⁊ feruorem deuo
tionis et cōtritionis generat: et hoc potissime qñ
Tren.1.c sol diuine gratie mentem irradiat. Threñ. De ex
celso misit ignem in ossibus meis ⁊ erudiuit me.
Iere.20.c Hiere. Factus est eñ in corde meo quasi ignis
estuās: que pro certo si fecerimus: lumen bonoꝝ
exemplorū ab altari cordis erumpet: rex vero.i.
princeps secularis his cognitis dona tp̄alia no
bis effundet. Constat eñ ꝙ principes seculares
nobis bona facerent multa: si ignē diuini amo
ris in nobis abundare viderent. Hic sup locum
istū dicit Augustin⁹: sicut incidentaliter ponitur
in historia scholastica super primū librū Macha
beorū: ꝙ ignis qui toto tp̄e captiuitatis babylo
nice sub aq̄s vixerat extinct⁹ est: qñ ab antiocho
Morali- vēditū est Iasoni sacerdotiū. ¶ Qd ad hoc pōt
tas. allegari: ꝙ ignis spūssancti ⁊ diuini amoris quē
nulle aque tribulatiōis extinguere poterāt: imo
primitiua ecclia sub tribulationū aquis inextin
Cāt.8.c guibilis permanebat. Iuxta illud. Aque multe
non poterāt extinguere charitatem: nunc ex to
to extinctus videtur in ecclesia ꝓ eo ꝙ iam in
multis locis sacerdotiū per simoniam est venale:
⁊ iaꝫ regnāte auaricia ab antiocho rege.i. a ma
lis venditur: a Iasone vero.i. ab ambitiosis com
paratur: propter qd ignis diuine gratie et amor
spiritussancti in ecclesia memoratur.

¶ Capitu. ii. Textus.

Inuenitur autē in descriptionibus hie
remie prophete: ꝙ iussit eos ignem acci
pere. Moralitatum. Cap. ii.

Sicut hic dici
tur: quare comestor recitat
vbi agit de virtutib⁹ hiere
mie, arca testamēti dudū fa
cta ꝑ Moysen i deserto mi
ro modo fuit abscondita:
inuenit̄ enim in descriptio
nib⁹ hieremie: ꝙ ipse vidēs
captiuitatē babylonicā im
minere, arcā cū ea contentis: ⁊ tabernaculū acce
pit ⁊ in desertū in mōte vbi moyses ꝓ vidēda ter
ra ꝓmissionis ascēdisse legit̄ deportauit: ibiꝙ̄ spe
lūcā reperit: ⁊ ibi vltimo sibi lapis aptus est: qui
absorptis arca altari incensi ⁊ tabernaculo ꝑite
rum se reclusit. Hieremias ṽo in isto lapide solo
tactu digiti nomen dei tetragrammaton scripsit D
⁊ ostium signaculo dei clausit. Nubes ṽo statim
locū istū cooperuit: ita ꝙ nullus postea locū in
dicare potuit. In fine tñ tēporū cū de⁹ cōgrega
uerit plebē suā, colūna ignis ⁊ nubis ibi demon
strabit̄, ⁊ maiestas dñi sicut tp̄e moysi reuelabit̄:
⁊ sic loc⁹ iste ab oībus cognoscet̄. Hieremias qui Moralitas
interp̄tat̄ excelsus dño significat bonū prelatū:
mente ⁊ affectione vsꝙ̄ ad celestia exaltatū. Iste
imminente babylonica captiuitate.i. tentationū
diaboli potestate et mundi aduersitate mōtē cō
templationis debet ascendere: ⁊ in montem pe
nitentie secedere: et ad speluncam religionis vel
humilitatis applicare. Ps̄. Ecce elōgaui fugiēs: Ps̄.54.b
⁊ māsi in solitudine. Secum habet arcam testa
mēti.i. diuine legis meditationē, altare incēsi.i.
deuotionē. Tabernaculū portatile.i. mūdi cōtē
ptū portare, que petrā ⁊ spelūcā.i. boni fratres ⁊
humiles debēt ab eo accipere ⁊ sorbere: ⁊ his re
ceptis seipsos per sui custodiam ⁊ inanis glorie
fugā claudere: virtutes ⁊ merita q̄ possident a vi
sib⁹ hoim occultare: ⁊ noie dei per deuotionē si
gnati: nubeꝙ̄ puritatis cooperti: locū suū nō de
bent aliis pandere: sꝫ potius ignoti a secularib⁹
ꝑmanere: sicut sancti religiosi antiqt⁹ faciebāt:
qꝛ ignoti esse hoib⁹ cupiebāt. Uñ dr̄. Uade abscō Hie.38
dere: ⁊ nemo sciat vbi sis. Hec debēt boni religio
si facere: quousꝙ̄ in fine seculi deus ipsos decre
uerit declarare: ⁊ virtutes coꝝ in mūdo corā ho E
minib⁹ manifestare. Matth. Intra in cubiculum Matth.6
tuum: ⁊ clauso ostio ora patrem tuum.

¶ Capit. iii. Textus.

Igitur cum sancta ciuitas habitaretur
in omni pace. Moralitatum Cap. iii.

Tempore onie
summi sacerdotis, ciuitas
sancta hierusalem in omni
pace habitabatur: et leges
diuine seruabantur: qd vtiꝙ̄
propter istius sacerdotis
pietatem fiebat: qꝛ mala ha
bebat odio et iustitiam ob
seruabat ipsi reges ⁊ princi
pes locū summo honore ducebant: et templum
magnis muneribus illustrabant. Unde ⁊ seleu
cus rex

eus rex aſie de proprijs redditibus ſumptus ſa
crificiorum dabat: et ſoluebat de proprio quicqd
Moralitas ad ſacrificia pertinebat. ¶ Sic vero quando in
hieruſalem et in templo id eſt in eccleſia vel reli=
gione eſt ſummus ſacerdos onias.i.rector aliqs
iuſtus homo: tunc propter pietatem ipſius ipſa
ciuitas hieruſalem.i.ipſa eccleſia ſibi commiſſa
in pace habitatur: et leges diuine.i.regulares ob=
ſeruantie ibidem a ſubditis obſeruantur. Reges
etiam et principes ipſum templum.i.ipſum eccle
ſiaſticum ſtatum honorãt donis et muneribus ipſum
ditant: ſacrificio bonorum operum acceptant. Pre
ſentia: enim et prouidentia bonorum prelatorum
cauſa eſt pacis et proſperitatis eccleſiarũ. Et cre
do q ſi prelati et alij eccleſiaſtici eſſent boni: ſecu=
lares erga eos benigniter ſe haberent: et eccleſie
eorum pace et diuitijs abundarent Sed quia mo=
F dernis temporibus multi eccleſiaſtici inueniun=
tur peſſimi: ideo ſeculares contra eos ſunt ini=
qui. Un̄ Eſa. Sicut populus: ſic ſacerdos. ¶ Hic
Eſa.41.a Eodem.c.a dicitur q ſimon templi prepoſitus moliebatur
obſiſtente ſibi principe ſacerdotum iniquum ali=
quid in ciuitate ſancta: Sed quia onias ſummus
ſacerdos et pontifex ſuis malitijs reſiſtebat: ideo
implere non poterat qđ volebat: quapropter iſte
ad regem ſeleucum properãs et erariũ plenũ pe=
cunijs in templo eccleſie aſſerens ipſius ad ſpoliã
dum dictum erarium induxit: et dictas pecunias
non pertinere ad rationem templi vel ſacrificio=
rũ ſed potius ad vſus publicos aſſeruit. quapro=
pter ipſos ad regem pertinere commonuit: et id
rex pro templo ſpoliando heliodorum hieroſoli
Moralitas mã deſtinauit. ¶ Simõ iſte ſignificat ſimoniacos:
qui in ciuitate eccleſie ſemper nituntur mala tra
ctare iniquitates et ſimonias machinare: q̃ pro cer
to qñ perficere nequeũt et vidẽt q onias.i.ſum=
mus pontifex.i.boni eccleſie plati eos impediũt
ſolẽt ad regẽ.i.ad principes ſeculares ſe conuer
tere: vt pote quãdo fiunt vxorati vel bigami: vel
principũ officiales: et ſi qñ apud platũ nihil poſ=
ſunt ſolẽt apud mũdanos principes ſuas mali=
cias procurare et tũc non ceſſant ipſos ad theſau
ros eccleſie depredandos totis virib9 animare.
Aiunt eñ q templũ eccleſie eſt plenũ pecunijs et
theſauris. Aiunt etiã q illud erariũ templi ad re
gẽ et ad publica negocia dz pertinere et q princi=
G pes ipſum licite poſſunt tollere. Sic igit̃ iſti biga
mi et curiales clerici maritati pre alijs eccleſie no
cent: et ad rapiendum bona eccleſiarum et mole=
ſtandum clericos: principes excitant et inuitant et
ad hoc mitti heliodorũ.i.malos officiales et bal=
liuos procurant. Sicut ad literam patet de cleri
cis vxoratis vel bigamis q̃ in ipſis regum curijs
vel conſilijs commorantur: quia pro certo noce=
1.Mac.4.a re eccleſijs: et accuſare alios pre alijs dinoſcunt.
Eodẽ.c.g. Un̄ in ca. ſequẽti dr. Simõ delator pecuniarũ ma
le loquebat̃ de onia. ¶ Dicitur hic q heliodorusq̃
erariũ tẽpli ſpoliabat a duob9 angelis ſibi appa
rentibus fuit acriter verberatus, et plagis impo=
ſitis ſemiuiuus relictus. Sed tandem onie ſummi
ſacerdotis precibus eſt ſanatus. Iſti autem ſana
to dixerunt angeli prelibati. Onie ſacerdoti gra
tias age: propter ipſum enim tibi reddita eſt vi=
ta: tu autem ſanatus annuncia mirabilia dei q̃
fecit. Et ſic ille qui venerat ſpoliator, factus eſt
Moralitas templi virtutum et mirabilium predicator. ¶ Si
vis allega ſic de cõuerſione pauli. Heliodorusq̃
interpretatur deo meo generatus ſignificat bea
tum paulum deo et dei opus generatũ. Un̄ dicit.
Act.9.c. Uas electionis eſt mihi iſte. Iſte eñ ad inſtinctũ
ſimonis prepoſiti templi.i.ad ſuggeſtionẽ phari
ſeorum et ſacerdotũ hieruſalem.ſ.eccleſiã theſauris
ſuis.ſ.bonis perſonis et xpianis fidelibus primo
ſpoliare queſiuit: ſed pro certo a deo flagellatus eſt

in flagellis conuerſus templum honorauit: per
bona opera ſanctificauit: mirabilia dei pre alijs
nunciauit: et ſic de ſpoliatore ditator, et de perſecu b
tore factus eſt predicator. Uel allega generaliter Aliter
q flagellatio tribulationũ ad duo pficit peccato
ri: q primo mala q̃ pposuerat facere nõ pmittit.
Scđo q ipm ad deũ cõuertit: et dei laudationem
facit. Un̄ In agnitionẽ ſui deductus eſt percuſſus
a dño plaga. ¶ Uel dic q illi q̃ bona eccl'ie rapiũt 1.Mac.9.b
pcuſſiones et tormẽta finaliter incurrunt. ¶ Duo Aliter Eodẽ.c.e
iuuenes virtute decori et optimi gloria precioſi
amictu: apparuerũt heliodoro ſpolianti templum
quẽ ptinus pcutiẽtes plagauerũt: et ſic eũ ne the
ſauros caperet impedierũt. ¶ Sic pro duo iuue= Moralitas
nes.i.prelati et princeps ſecularis: ſimul debẽt cõ
uenire in iuſticia: et cõtra malos raptores: ne bo=
nis noceãt cũ ſuo gladio dimicare: et eos ſpũal'r
p excõicationẽ et tpaliter per penã tpalẽ affligere
Iſti tñ debent dici duo pp̃ter cõcordiã quã inter
ſe debẽt habere: virtute decori ppter iuſtitiam
qua cõtra malos debent vigere: optimi gloria p
bonã famam: qua pre ceteris debent pollere ſpe=
cioſi amictu: per honeſtã vitã qua pre oibus de=
bẽt ſplendere. Un̄. Ecce duo viri aſtiterunt in ve= Act.1.b
ſtibus albis. ¶ Uel dic iſta de duobus nris iuue= Aliter
nibus petro et paulo angelicis: qui contra helio=
dorũ.i.cõtra neronẽ vel diabolũ cõuenerũt: vel q̃
malos docẽdo et pdicãdo cõuerterunt: et a malo
traxerũt &c. vt ſupra. ¶ Uel dic idem de ſimone et Aliter
iuda vel de quibuſcũq ſanctis duob9 cõbinatis.

¶ Capitu. iiii. Textus.

Simon autẽ predictus pecuniarũ et pa A
trie delator. Moralitatum Ca. iiii.

IAſon frater
onie ſanctiſſimi ſacerdotis
cõtra propriũ fratrem ſa=
cerdotiũ ambiẽs regẽ an=
tiochie adiit: et pmiſſa mul
ta pecunia: expulſo fratre
ſacerdotiũ a rege obtinuit
Qui obtẽto principatu ſta=
tim cõtribules ſuos ad gẽ=
tilẽ ritũ trãſferre cepit et legitima ciuitatũ iura
deſtituẽs praua ſtatuta ſanciuit, ita q ſacerdo=
tes circa altaris officia nequaq̃ dediti erant: ſed
contempto templo et ſacrificijs neglectis pale=
ſtris, et ludis vacabant: et primos honores nihil
habentes grecas glorias optimas deputabant:
et his ſimiles eſſe per oia cupiebant: quos paulo
ante hoſtes et peremptores habuerant. ¶ Iſte ia= Moralitas
ſon qui interpretatur deſiderans ſignificat am=
bitioſum qui honores et eminentias deſiderare
non ceſſat. Unde in Prouer. Tota die cõcupiſcit Pro.21.b
et deſiderat. Antiochus q̃ interpretat̃ pauper ſi=
lens vel pauperis ſilentiũ: malũ ſuperiorẽ ſigni=
ficat qui pauperes ſubditos grauãs ipſos ſilen=
tes et triſtes efficit in quantum pre timore ipſius
nullus eſt q̃ loqui pſumat. Un̄ dr. Accepit ſpolia
multitudinis gentiũ: et ſiluit terra in conſpectu 1.mach.1.a
eius. ¶ Iſta eſt ergo veritas q iaſon.i.malus p=
lat9 nõ parcit Onie: nec rõne fraternitatis: nec rõ
ne bonitatis: q: tales nõ percũt alijs pſangui=
neis vel iuſtis quin eorum ſacerdotium ambiant: et
officia cõcupiſcãt. Ideo ſepe fit q ad regẽ antio B
chũ.i.ad malũ platũ ſe trãſferũt: et mediãte pecu
nia ſacerdotiũ.i.beneficiũ acquirũt: pp̃riosq; fra B
tres et amicos a ſtatibus ſuis deponunt. Hier. Hiere.9.b
Ois frater ſupplãtans ſupplãtabitur: et ois ami
cus fraudulẽter incedit &c. Talis igitur ambitio
ſus ſtatim qñ ante pncipatũ vehitur vel ad platio
nem ſublimat̃: legitima ciuiũ iura.i.bonas pſue=

tudines ſibi ſubiecti populi deſtruere molitur,
⁊ praua ſtatuta ꝑ viribꝰ inſtituit ⁊ ſectat̃: cõtri-
bules.i. ſuos amicos ⁊ familiares ad ritũ gẽtilez
id eſt ad ſeculare laſciuiã inducere cõprobat̃. Il
lud em̃ videmꝰ de malis ꝙ plus cupiũt nepotu
los eoꝝ ritꝰ ⁊ mores gentiles.i. ſeculares ⁊ laſci
uos habere: q̃ꝫ ꝙ iſraelite.i. viri iuſti fiant. Unde
Ozee.9.c. talibꝰ põt dici illd̃ Oſee. Ducet ad interfectionez
filios ſuos Quid plura? Reuera regnãte tali pre
lato ſacerdotes.i. inferiores ſubditi nõ vacãt ad
altaris officia peragenda, ſʒ potiꝰ ꝯtẽpto cultu
⁊ ritu tẽpli: eccl'ie vel altarris: ⁊ neglecta regula
ri obſeruãtia: diſciplĩe moribuſq; religioſis depo
ſitis: p̃rais moribꝰ.i. ſanctorũ patrum moribꝰ ⁊
cõditionibꝰ vilipenſis, ludis ſecularibꝰ ſe impli-
cant: ⁊ grecas glorias.i. ſecularium mores opti
mos eſſe putant. Hiſq; ad literam ſimiles eſſe cu
piunt.ſ. ſecularibus quos hoſtes multotiẽs ſen
ferunt. Cõſtat ꝙ ſeculares eccleſiaſticoꝝ ĩ mul-
tis caſibus ſunt inimici: ⁊ tamen fatui eccleſiaſti
ci ipſis in moribus ſe conformãt, ipſiſq; cupiunt
eſſe ſimiles et amici. Quod potiſſime videmꝰ de
C multis nobilibus: qui licet ad eccleſiam veniant
Eſaie.14.c dedignãtur tamen mores religioſos et eccleſia-
ſticos ſequi: et in cunctis ſuis actibus conantur
ſecularibus conformari: ita qd̃ cuilibet tali poſ-
ſunt ſeculares dicere. Et tu vulneratus es ſicut
et nos: et noſtri ſimilis factus es. ¶ Hic dicitur ꝙ
iaſon qui proprium fratrem a ſacerdotio repu-
lerat: et ſacerdotium muneribꝰ obtinuerat: qua
dam die quendam iniquum qui dicitur menelaꝰ
ad regem Antiochum cum pecunia deſtinauit.
Qui eadem pecunia ſacerdotiũ in ſe retorquẽs
Iaſonem magiſtrum ſuũ expulit: et ſic iuſto dei
iudicio is qui proprium fratrem expulerat, ab
alio fraudulenter a ſuo ſacerdotio fugatꝰ fuit.
¶ Illd̃ allega: ꝙ in quo peccat aliquis in hoc pu
nitur. Et quod eadem menſura qua menſi fueri
Morali ritis ⁊c. Iuſtũ eſt enim ꝙ qui alteri infidelis eſt,
tas. inueniat ſibi alterum infidelem. Seneca. ab alio
Sap.11.c expectes quod alteri feceris. ¶ Uel allega cõtra
Mat.7.a ambitioſos qui communiter in ſuis ſtatibus, be
Seneca. neficijs et malicijs in preiudicium fratrum ſuoꝝ
Aliter obtinuerũt: finaliter nõ proſperãtur: ſed ſuper-
uenieẽte tribulatiõe, ab ipſis quandoq; vel alijs
Eze.17.c expellant̃. Unde Ezech. Ergo ne proſperabitur?

¶ Cap.vj. Textus. Sed non poſt multum temporis: miſit rex ſe-nẽ quendã antiochenũ. Mora. Ca. v.

Poſtq̄ Antio-
chus rex nequiſſimus hieruſa
lem cepiſſet: et templũ theſau-
ris et aureis et argenteis ſpo-
liaſſet: ⁊ oẽs iſraelitas ad ritũ
gẽtilium tranſiſſe iuſſiſſet: vo-
luit ꝙ templum hieruſalẽ non
tẽpluʒ hieruſalẽ diceret̃: ſʒ ⁊ tẽplũ iouis olympici
D publice vocaret̃: tũc em̃ tẽplũ luxuria ⁊ comeſſa-
tiõibꝰ erat plenũ: ⁊ ſcortãtiũ cũ meretricibꝰ ſacrꝫ
edibꝰ ſe vltro mulieres ingerebãt: itro ferẽtes q̃
nõ licebãt: altare plenũ erat illicitis: neq; ſabba-
ta cuſtodiebant̃: nec dies ſolẽne ꝫ patrũ ſeruabã
tur: nec ſimpliciter quiſq; iudeũ ſe eſſe ꝯfitebat̃:
ducebant̃ ad idoloꝝ ſacrificia: ⁊ coronati hede-
ra, baccho circũire ꝯpellebant̃. ¶ Sic ꝓ̃ſe ſtatiʒ qñ
Morali diabolꝰ hierl'm.i. ſtatũ chriſtianitatis ditiõi ſue
tas. ꝑ peril̃ ſubiugauit: añ oia tẽplũ.i. ſtatũ eccl'iaſti
cũ oibus bonis ſpũalibꝰ ſpoliauit: theſauros.i.
ꝟtutes: vaſa aurea ⁊ argẽtea.i. ꝑſonas ſapiẽtes
⁊ ſcia nitẽtes, ſpoliauit: filios iſrl'.i. eccl'iaſticos
ad ritũ gẽtilẽ.i. ad mores ſcl'ares traxit. Itaq; ſi-
cut videtur: iã templuʒ eccl'ie nõ videt̃ eſſe dei tẽ
plũ, ſʒ iouis: q̃ interp̃tat̃ inimicꝰ ſepans.i. diabo
li, ꝑ eo ꝙ ibi diabolo pluſq; deo ſeruit̃: ⁊ q: cultu
dñi derelicto: iupiter.i. inimicꝰ diabolꝰ: per vitia
ibi colit̃: ⁊ eiꝰ mãdatis ⁊ ſuggeſtiõibꝰ obedit̃: et
hoc ptʒ ex his mãdatis q̃ ſequunt̃: q: iã (vt vide-
tur) illd̃ templũ.i. eccl'ie ſtatꝰ: luxuria ⁊ comeſſa-
tiõibꝰ, eſt plenũ: a ſcortis ⁊ meretricibus eſt fre- E
quẽtatũ: edes ſacre, domꝰ religioſoꝝ mulieribꝰ
⁊ ꝯcubinis replent̃: ⁊ multa illicita ⁊ vitia ibi per
oia obſeruant̃. Iãq; ſabbata.i. q̃es mẽtis ⁊ cõtẽ-
platio: ſolẽnitates.i. diuia laus, ⁊ a pctis ceſſatio
ibi nõ cuſtodiunt̃: ſʒ potiꝰ baccho.i. vino ⁊ ebrie-
tati oẽs ſeruiũt: ⁊ coronati hedera.i. nitore veſti
mentoꝝ induti: iſti deo baccho circũeunt: ⁊ in oi- Ps.78.a
bus obſequunt̃: ita vt ꝯcludamꝰ breuiter, ꝙ nul Nañ.2.b
lus ẽ q̃ dicat ſe iudeũ.i. q̃ glorieẗ dici religioſus Eod.ca.c
vl' preſbyter: ſʒ potiꝰ in ſecularibꝰ actibꝰ gloriã-
tur: ⁊ potiꝰ videri ſeculares q̃ꝫ clerici delectant̃.
Sic igit̃ templũ illd̃ eſt mirabiliter pollutũ ꝑ an-
tiochũ diabolũ ⁊ euerſaʒ. Pſal. Deꝰ venerũt gen-
tes.i. gẽtiliũ mores: in hereditatẽ tuã ⁊c. Uñ dr.
Porte fluuioꝝ aperte ſunt: ⁊ tẽplũ ad ſolũ diru-
tũ eſt. ¶ Sub ꝑſecutione antiochi due mulieres
delate ſunt duos pueros circũcidiſſe: q̃ ſtatiʒ a gẽ
tilibꝰ pueris ad mãmillas ſuſpẽſis fuerũt per mu
ros ꝓ̃cipitate. Quidã ẽt q̃ ſabbatũ colere volue-
rũt: ⁊ ad ſpelũcas fugerũt: nolentes ſe defendere,
flãmis a gẽtilibꝰ perierũt. Nolebat em̃ antiochꝰ
ꝙ aliq̃ matres pueros ſuos circũciderẽt: vl' ꝙ diẽ
ſabbati cuſtodirẽt. ¶ Sic ꝓ̃ſe diabolus nunq; vo- Morali
luit ꝙ aliq̃ mulieres.i. p̃lati: pueros.i. ſubditos tas.
laborẽt circũcidere.i. a vitijs reſecare: vel ꝙ aliq̃
ſtudeãt ſabbatũ ſpũale ⁊ tpale cuſtodire: hoc eſt
a vitijs ceſſare, ⁊ q̃eti mẽtis vacare: ac feſta ſpũa-
liter celebrare. Hinc eſt ꝙ ille matres.i. p̃lati qui
hodie paruulos ⁊ ſubditos a vitijs circũcidunt: de
muris.i. de altis ſtatibus precipitãtur: pueri cir
cunciſi id boni ſubditi bene correcti: a diabolo et
miniſtris eiꝰ tyrãnis: vna cuʒ bonis ſuis mr̃ibus,
tribulationibus ſubijciuntur: et in eorum mam-
millis pendentes, id eſt prelatorum doctrinis
adherentes: a diabolo propellũtur: ſabbata et fe F
ſta ſpiritualiter ac temporaliter colentes: flam
mis diuerſarum tribulationum vrũtur. Regu-
lare enim eſt: ꝙ tam prelati q̃ꝫ ſubditi qui a malo
ſe reſecant: et qui diuine laudi magis vacant: am
pliꝰ a dignitatibus et officijs reijciantur: et ma
ioribus tribulationibus afficiantur. Pſal. Multe
tribulationes iuſtorum. ¶ Hic habetur de eleaza Ps.33.b
ro, ꝙ cum omnes iudei compellerẽtur ſacrifica- Eod.c.d
re idolis: et contra legem carnes idolatrias et
idolis immolatas comedere, ipſe noluit: ſed po-
tius mortem ſuſtinere voluit. Quinimmo cũ ami
ci ſui ſuaderent ꝙ carnes quibus licitũ eſt veſci
apportarẽt: ipſe ſe carnes porcinas fingeret com
edere: vt ſic ſub tali ſimulatiõe poſſit mortez eua
dere, recuſauit. Et elegit mori potius q̃ꝫ contra
legem carnes porcinas comedere: vel ſe comedi-
ſe fingere, et hoc ne ipſe qui ſenex et vir auctori-
tatis erat, malum exemplum iuuenibus daret. Morali
Non enim noſtre etati dignum eſt fingere: ne q̃s tas.
adoleſcentium Eleazarum putat nonagenariuʒ Famã mor
ad vitam alienigenarum tranſiſſe. ¶ Iſta poſ- te redimen
ſunt allegari exemplariter: quomodo homines dã ꝯſidera
maxime reputationis quando ſunt ſenes, pre G
alijs abſtinere debent a malo: et hoc quia vita ta 1.Mac.6.b
lium ab alijs trahitur in exemplum: et ne alijs
occaſio ſit, a malis abſtinere tenentur: honorem
ſuum debent tales graues ſolicite conſiderare:
et potius mortem eligere q̃ꝫ famam, quam lon-
go tempore vite ſeruauerunt: oblectamento vi-
te modice que ſupereſt deturpare, dicentes illd̃.
Moriamur in virtute; et non inferamus crimen

Aliter. glorie ⁊c. ¶Uel dic ꝙ virum honeſtum nõ decet
aliquid fingere:et maxime vbi fictio ſua in alio-
rum ſcãdalum poteſt redundare. Unde dicitur.
Sap.1.b Spiritusſanctus ſapiẽtie fugiet fictum. Si igi-
tur prohibitum eſt ne mali fingant ſe bonos:ſic
nec boni fingant ſe malos ⁊c.

¶Capitulũ x. Textus.

Machabeus autẽ et qui cũ eo erãt:dño
ſe protegente. Moralitatum Ca. vi.

Cum iudei cũ iu-
da machabeo qui contra eos
cum innumerabili exercitu ve
niebat/obuiã irent:⁊ cõtra eũ
cõmitterẽt bellũ: apparuerũt
aduerſarijs quinq; viri ignei
de celo miſſi in equis frenis au
reis decori:qui iudeis ducatũ preſtabãt: quorũ
duo machabeũ mediũ habẽtes:armis ſuis inco-
lumem ſeruabant:in hoſtes vero tela et fulmina
iaciebãt:ex quo cecitate cõfuſi:et repleti pertur-
Moralitas. batione cadebãt. ¶Iudei qui interpretant̃ glo-
rificantes:machabeus qui interpretat̃ ingenio-
ſus:ingenioſe dñm glorificans:ſignificat bonos
ſubditos fideles:qui cõtra timotheũ tyrãnũ dia
bolum et eius exercitũ.i.contra tentationes et
vitia prelians̃. Iſti quinq; viri bonos prelatos
denotant:qui de celo miſſi ⁊ a deo promoti:et nõ
a carnis affectione vel ſimonia introducti debẽt
Joã.3.d eſſe. Unde dicit̃. Qui de celo venit:ſuper oẽs eſt.
Qui debent eſſe quinq; per quinq; ſenſuũ cuſto-
diam:ignei per charitatis amorẽ:cum equis au-
reis.i.cum corporibus mundis et caſtis per ca-
ſtam cõuerſationẽ. Iſti illos iudeos.i.ſubditos
debent precedere:bona exempla dando:debẽt ꝓ-
tegere:ſe pro eis exponendo:⁊ ad hoſtes tela et
fulmina proijcere:ipſorũ malitiã repellẽdo:pre-
lati cõtra hoſtes ſpirituales.i.contra demones
debent iacere tela orationũ ſuarũ:cõtra carnem
tela ieiuniorũ:cõtra mundũ tela reprehenſionũ:
cõtra tyrãnos tela correctionũ ⁊ canonicarũ ſan
ctionum. Sic enim faciẽdo ipſos cadere facient:
et ſubditos quos protegũt tutos reddẽt. Ideo
Math.28.a de quolibet tali bene põt dici illud Matth. Erat
aſpectus eius ſicut fulgur:⁊ veſtimenta eius ſi-
Abacuk. 3.c. cut nix. Unde etiã dicitur. In luce ſagittarũ tua-
rum,ibunt in ſplendore fulgurantis haſte tue.
In fremitu conculcabis terrã. Uel etiã tela pre-
dicationum debent emittere:et fulgura bonorũ
exemplorũ oſtẽdere:vt ſic poſſint cõtra ſpiritua-
Eodẽ ca.f les hoſtes ſe defendere et munire. ¶Item hic ſu-
peradditur:cum iudas obtinuiſſet victoriã cõ-
tra timotheũ:quidã ex parte timothei fugerunt
in gazarã preſidium valde munitũ:inacceſſibile
atq; firmũ:qui loci firmitate confiſi:verba nefan-
da cõtra iudam iactabant. Eo accenſi animo illi
qui cum iuda erant,preſidium expugnauerunt:
ꝙuis eſſet inexpugnabile et ceperũt:ac blaſphe-
mos et impios occiderunt. Simile dicitur infra
de ciuitate caſphin. ¶Ad hoc iſta allegari poſ-
2.Mat.12.b ſunt,ꝙ nullus debet in loci vel ſtatus ſublimita-
Moralitas A te confidere:nec propter hoc ad iniurias et mo-
leſtias inferẽdas ſuis hoſtibus prorumpere: qꝛ
nihil tam firmum qđ non poſſit deſtrui:et ex hoc
ſolent eos cõtra ſe fortius animare:deus etiam
ad taliũ qui freti protectione murorũ.i.amico-
rum:adiutorũ ⁊ temporaliũ bonorũ inexpugna
biles ſe eſſe credunt ſuperbiã reprimẽdam:ſolet
eos in manus hoſtiũ ſuorũ tradere: et potentiã
eorum penitus eneruare. Quãtũcunq; homo ſit
in loco et ſtatu firmo:pacifico et ſecuro:vtile eſt
ſibi pacifice ſe habere:⁊ hoſtes ſuos nullatenus
irritare. Pſal. Fiat pax in virtute tua:et abun- Pſal.121.b
dantia in turribus tuis.

¶Capl'm xij. Textus.

His factis pactionibus: lyſias perge-
bat ad regẽ. Moralitatũ Ca. vij.

Hic fit mẽtio: ꝙ
Ioppite iudeos qui habita-
bant cum eis: cũ vxoribus et
paruulis quaſi ſub ludi ſpe-
cie ſcaphas intrare fecerũt:et
in altũ mare ducẽtes:cũ nihil
mali ſuſpicarentur:ſubmerſe
runt. Iudas vero ſtatim ꝑditionẽ audiẽs,et in-
iuriã ſue gẽtis in ſe retorquens:ſubito nocte ſu-
per eos irruit:portũ ſuccẽdit:ſcaphas cõbuſſit:⁊
eos qui ignẽ fugerũt:gladio interfecit. Et qꝛ au-
diuit ꝙ Ioppite ita volebãt facere iudeis q̃ ſecũ
habitabant: ideo ſimile eis fecit. ¶Iſta allega Moralitas.
quõ multa mala veniũt ex ludis:⁊ quõ extrema
gaudij luctus occupat. Iſti eñ cauſa ludi mare ꝓuer.14.b
intrauerũt:ſed tñ ibi ſubmerſi perierunt. Et po-
tiſſime iſta poſſunt dici myſtice,ꝙ filij iſrael.i.re-
ligioſi ⁊ eccleſiaſtici:nũꝙ debẽt cũ ioppitis gẽtili
bus.i.ſecularibꝰ ludos facere:nec eis ſe adiũge- B
re:nec in eis plus debito confidere:vel ad mari-
na.i.ad fluctuoſa mũdi negocia ſe transferre:qꝛ
ex cõtractu talis ſocietatis:ꝓpter eoꝝ mala exẽ-
pla ⁊ dicta poſſent faciliter ſpirituale ⁊ eternum
naufragiũ reportare. Uñ. Nõ coutunt̃ iudei ſa- Ioan 4.a
maritanis. ¶Uel dic ꝙ ioppite gẽtiles ſignificãt Aliter.
demones:cũ quibꝰ nos alij iudei.i.chriſtiani cõ-
fidẽtes:mixti in hac valle miſerie habitamꝰ. Eſa. Eſa.11.b
Habitabit lupus cũ agno:pardus cũ hedo cuba
bit. Iſti igit̃ fraudulẽter ſcaphas.i.alta mũdi be
neficia: quõq; aſcẽdere faciũt:et ſub ſpẽ ludi tpa-
lis ad altũ mare.i.ad ꝓfunda mũdi negocia nos
deducũt. Ubi ꝑ certo primo nos in vitijs:dein-
de in inferni ſupplicijs nos immergũt:⁊ ſic ludũ
tẽporalẽ quẽ nobis ꝑmittere videbant̃,in tribu-
latiõẽ cõuertũt. Unde in Prouer. Riſus dolore ꝓuer.14.b
miſcebit̃. Fatuũ eſt igit̃ taliũ ſuggeſtionibꝰ cre-
dere:⁊ ad eorũ ꝑditionẽ maris.i.fluxibilis mũ-
di ſtatibꝰ ⁊ negocijs ſe credere:qꝛ exinde ſolent
pericula animarũ ꝓuenire. Ideo dicit̃. Non cre-
das inimico tuo in eternũ. Iudas tñ.i.chriſtus Eccl'i.12.b
iſtã demonũ ꝑditionẽ ⁊ fideliũ dãnationẽ finali-
ter vindicabit:qñ in die iudicij ipſos ꝑpetuis in-
cendijs cõdemnabit. Unde. Ite maledicti in ignẽ Math.25.d
eternũ. ¶Uel dic generaliter:ꝙ illi qui alios ꝑdi Aliter.
tioſe decipiũt:ſiue ſint ſeculares:qui religioſos
ad peccandũ trahũt:ſiue demones:q̃ fideles ten-
tando in infernũ mergũt:ſiue mũdani ꝑditores: C
q̃ alios in ſe ꝯfidẽtes fraudulẽter affligũt:final'r
punient̃:⁊ a iuda,id eſt chriſto igne ꝑpetuo cõbu
rent̃:⁊ eorũ ſcaphe.i.ſtatus ⁊ ꝓſperitates final'r
ſubuertent̃:⁊ ſic illi q̃ alios ſub ludi ſpecie illuſe
runt:finaliter illudent̃. Unde in Prouer. Illuſo-
res deus illudet. ¶Hic dr̃ quõ Iudas dimicans ꝓuer.3.d
cõtra hoſtes,quadã die multos de ſuis ꝑdidit: Eodẽ ca.f
ſed tamẽ obtẽta victoria:cũ corpora defunctorũ
ſepelire vellet:inuenta ſunt ſub tunicis eorũ ali-
qua de donarijs idolorũ:ꝓpter qđ manifeſtũ fa-
ctum fuit ꝙ pro eo perierãt:qꝛ dona idolorũ cõ-
tra legis ꝓhibitionẽ habebãt. Iudas facta col-
latione:ꝓ animabꝰ mortuorũ oblationẽ in Hieru
ſalem offerri miſit:⁊ de reſurrectiõe futura iuſte
et cõgrue cogitauit. ¶Iſta poſſunt allegari cõ- Moralitas.
tra proprietarios religioſos clauſtrales,quibꝰ
nõ licet donaria idolorũ.i.mũdi diuitias que ab
idolis.i.a demonibus dant̃ habere:nec aliquid
ſine prelati licẽtia poſſidere:ſed pro certo:qꝛ in

exercitu iude:id eſt chriſti militia ⁊ religiõe mul
ti inuenirent̃ q̄ talia donaria ſub tunicis habẽt:
id eſt q̄ occulte ſine prelati licẽtia cõtra leges et
ſtatuta regularia:pecunias et diuitias poſſidẽt:
quapropter ſit ꝙ iſti in bello cõtra vitia pereũt:
Act,8.d ⁊ finaliter morti eterne ſubiacẽt.Unde legit̃. Pe
Aliter. cunia tua tecũ ſit in perditionẽ. ¶Uel dic ꝙ iu-
das,id eſt bonus prelatus:qñ percipit ſubditos
D ſuos mortuos, ſcilicet in peccato : ſumme debet
dolere:et pro venia obtinenda debet oblationes
apud deum facere et offerre : vt reſurrectionis
tempore ipſis dignetur dominus indulgere.

¶Capitu.xiiij.Textus.

Sed poſt triẽnij tp̃s cognouit Judas ⁊ qui cũ eo erant.Morali. Capi. viij.

De cõſtantia ipſius Raſie:
qui irruẽtibus ſup eum genti-
libus,interfecit ſeipſum:et ꝓ-
pria ſua inteſtina ſup turbas
proiecit:⁊ ne illuderet̃ a gẽtili-
Moralitas. bus:propria morte ſe diffudit.
¶Poteſt applicari ad virtutẽ
fortitudinis:q2 tẽporaliter loquẽdo:nihil eſt au-
dacius vel fortius q̄ manus mittere in ſeipſum:
ſicut de Catone legit̃:qui ſeipſum occidit. Uerũ
quia noſtris modernis temporib⁹ nulli eſt licitũ
ſeip̃m interficere. Ideo dico:ꝙ ſicut antiquitus
fortius et virtuoſius reputabat̃ ſeipſum occide
re q̄ aliũ:ſic ſpiritualiter virtuoſius eſt:ꝙ quis
ſeipſum vincat ⁊ corrigat q̄ alios.Unde in Pro-
Puer.16.d uerb.Melior eſt patiẽs viro forti:⁊ qui dominat̃
aio ſuo expugnatore vrbiũ. Seneca de morib⁹.
Fortior eſt qui ſeipſum vincit:q̄ q̄ hoſtes ſubie-
Ca.xv.a cit:difficile eſt em̃ ſeip̃m vincere. ¶Cum Nicha-
nor impius cõtra iudã preliatus:ipſum die ſab-
E bati vellet inuadere:multi iudei q̄ timore ducti
ſequebant̃ eundẽ:ſuggerebãt ꝙ die ſabbati non
confligeret:ſed ꝙ potius ſabbato gloriã daret.
Ipſe in ſuperbiã ductus:petijt ſi eſſet potens in
celo:qui diẽ ſabbati celebrare iuſſiſſet. Quibus
aſſerẽtibus eſſe dominũ deum celi qui ſabbatum
coli iuſſiſſet:reſpondit.Et ego inquit potẽs ſum
ſupra terrã:qui impero ſumi arma:⁊ regis nego
cia impleri.Ipſe igit̃ ſupbus die ſabbati cõfl'xit:
in quo tamẽ cõflictu corpus et vitam:et brachiũ
Moralitas. dexterũ amiſit.¶Reuera talib⁹ verbis videntur
vti tyrãni:q2 ſicut deũ in celeſtibus regnare cre-
dunt:ſic ſeipſos in terra dominari dicũt. Uidet̃
enim eis ꝙ in terra quicquid facere libet licet:et
ꝙ impedire ipſorum opera mala nullus poſſet.
Ezech.11.c Unde ipſi vident̃ dicere illud Ezech.Longe rece
dite a dño:vobis data eſt terra in poſſeſſionem.
Tales igit̃ nec dignant̃ feſta colere quinimo cõ-
tra iuſtos ⁊ ſimplices ſolent in ſabbatis:id eſt in
feſtiuis dieb⁹ pugnare:⁊ eos rapinis et exactio-
nibus infeſtare : propter qđ ſolent mortẽ eternã
incurrere. Quia em̃ licitũ eſt ſabbatis et feſtiui-
tatibus bona opera facere:multo fortius illici-
Ca.xv.c tum eſt malis operibus inhiare.¶Hic dicitur ꝙ
Onias qui fuit ſummus ſacerdos:vir bonus et
iuſtus modeſtus morib⁹:eloquio decorus : et a
puero in virtutib⁹ exercitatus:viſus eſt iude cõ
tra nichanorẽ preliaturo manus ſuas extẽdere:
et pro ipſo exercitu ſuo deũ exorare:viſus eſt ſi-
bi apparere glorie mirabilis:ſcilicet fratrũ et ci-
uitatis amator hieremias ꝓpheta ſibi gladium
aureũ porrigẽs:⁊ ſibi talia verba dicens.Accipe
iſtũ gladiũ a deo miſſum:in hoc deijcies hoſtes
ppl̃i mei iſrael.Qua viſiõe milites iude cõforta-
ti:manu quidẽ pugnãtes:ſ3 cordib⁹ deũ ac dñm
deprecãtes:ſe in hoſtib⁹ fortiter iniecerũt:⁊ con-
fortati dei p̃ſentia triginta milia hominũ de ho- F
ſtibus proſtrauerũt.Nichanorẽ vero ducẽ hoſti
lis exercitus occiderũt. Aduertẽdũ tñ eſt:ꝙ di-
cti Onias et hieremias iãdiu mortui erãt:ſed in
viſione machabeo apparebãt.¶Iſta poſſunt al- Moralitas.
legari pro illis qui bellũ dñi cõtra infideles pro
fide:et contra impios pro iuſtitia prelſant̃.Con-
ſtat ꝙ pro talibus Onias,et hieremias et ſancti
qui ſunt in paradiſo:dñm dep̃cant̃:qđq gladiũ:
id eſt poteſtatẽ vincẽdi et trucidãdi hoſtes ipſis
aſſignare noſcunt̃.Quo ſigno pro certo ita ſit cõ
muniter:ꝙ preſentia diuini adiutorij cõfortati:
inimicos ſuperant:et hoc potiſſime qñ manibus
pugnãt et deũ cordib⁹ orãt.Iſta enim duo iuſto
militi chriſtiano iuſtũ bellũ exequenti neceſſaria
ſunt manualiter pugnare:vt homo debitũ ſuum
faciat:⁊ deũ cordialiter exorare:vt ipſe reſiduu3
ſuppleat.Unde dicit̃.Una manu faciebãt opus: Neemie.
et altera tenebãt gladiũ.¶Uel ſi vis dic de bello 4.c.
ſpirituali cõtra diabolũ:carnẽ et mundũ:vbi ad- Aliter.
iuuamur per ipſos ſanctos:⁊ gladio diuini ad-
iutorij p̃munimur:⁊ in quo vt cõiter hoſtes vin-
cimus:dũtamẽ ꝑ bona opera manualiter pugne
mus/⁊ qđ in nobis eſt faciamus:⁊ ꝙ vt deus reſi-
duum ſuppleat:ipſum cordialiter imploremus.
¶Uel de onia dic ꝙ ad hoc qđ ſumm⁹ ſacerdos, Aliter.
id eſt prelatus dignus ſit a dño exaudiri:⁊ ſub-
ditis fidelibus opitulari:neceſſe eſt ꝙ ſit onias:
qui interpretat̃ merẽs dño in ſpiritu cõtritus et
cõtribulatus:ꝙ ſit bonus/iuſtus/modeſtus mo-
ribus ⁊ eloquio vel in verbis exercitatus.Unde G
apl̃s.Talis decebat vt nobis eſſet pontifex/ſan- Hebre.7.d
ctus/innocẽs/impollutus/ſegregatus a peccato
ribus:⁊ excelſior celis factus. Tales a dño exau
diunt̃:ita ꝙ eorũ precibus adiuuant̃ ⁊ ſpiritua-
libus hoſtibus dominat̃. Unde Jaco.Multũ em̃ Jaco.5.d
valet deprecatio iuſti aſſidua.Ecõtra ſi mali fue
rint:preces eorum pro nihilo reputantur. Unde
dicitur.Scimus quoniam peccatores deus non Joan.9.f
exaudit.Sed ſi quis dei cultor eſt hũc exaudit.

¶Moralitatũ libri.ij.machabeorum finis.

Moralitatum Liber viceſimuſnonus noui teſtamenti:et primo ſuper Mattheum.

De curſo veteri
teſtamẽto ⁊ moralizatis fi-
guris quas de diuerſis li-
bris extraxi : reſtat nũc ad
hiſtoriã euangelicã manũ
mittere:et iuxta morẽ ſoli-
tum aliquas hiſtorias ⁊ pa
rabolas excerpẽdo : illas,
ſcil3 quas poſſum ad mo-
res hoim applicare.Quãuis em̃ nõ ſum dignus Luc.3.c
corrigiã calciamẽti ſaluatoris ſoluere:nec facta
aut dicta eius que in euãgelijs ſcribunt̃ tãgere. D
Spero tñ ꝙ ipſe qui ſe ab emorroiſſa tangi per-
miſit,nõ indignabit̃ ſi me peccatorẽ ⁊ indignum Math.9.e
ſimplici corde inter publicanos ad ſe appropin-
quantem viderit:vt ſaltẽ veſtimẽtorũ eius fim-
briam tangã:vt cum ipſam tetigero ſaluus fiam.
Euangeliũ igitur matthei primo deo opitulãte Luc.15.c
ꝑcurrã:deinde iſta q̄ in alijs euãgelijs q̄ a mat-
theo poſita nõ fuerũt ſuis capitulis ſuperaddã.

¶Capitulũ ij. Textus.

Cum natus eſſet Jeſus in bethleem iu-de,Moralitatum Capitulum j.

CUm natus eſſet
Jeſus in bethleem iude:ſtella
cōtinue apparuit:que magos
ab oriēte in iudeam ad puerū
adorandū adduxit. Jſta enim
ſtella regem Judeorū natum
oſtendit:et eos vſq ad domi-
cilium anteceſſit:que ſuper locū vbi erat puer
diu immobilis ſtetit. Quā videtes gauiſi ſunt:⁊
huius ſigno docti domū intrauerūt:⁊ puerū cū
Moralitas. maria matre eius inuenerūt. Et apertis theſau-
ris ſuis aurū thus et myrrhā obtulerunt. ¶ Jſti
magi qui erāt gētiles:valde remoti a hieruſalē:
ſignificant peccatores qui longe a hieruſalē.i.a
viſione dei viuētes eſſe noſcunt. Stella iſta bonū
p̄latū vel ſuperiorē ſignificat:qui exēplis et do-
ctrinis ſuis alios illuſtrat. Jſta ergo ſtella.i.p̄di
cator debet in oriēte.i.in ſtatu virtutum lucere:
magos.i.peccatores et ſimplices:ad Jeſum per
fidē et penitentiā adducere:iter ſalutis predicā-
do eis oſtēdere:⁊ eos per bona opera et exēpla
ad Jeſum credendo precedere:ad quē cū per de-
A uotionem ⁊ vite perfectionē attigerit:ſupra lo-
cum per pſeuerantiā debet ſtare nec inde per in-
3.Reg.18.c conſtantiā ſe mouere:dicens cū Helia. Uiuit dn̄s
in cuius cōſpectu ſto. Stare em̄ debet cū dn̄o vt
in ſe ſit bonus firmus ⁊ ſtabilis. Antecedere ve-
Joſue.4.c ro debet alios vt ſit illis virtualiter exēplaris.
Unde. Sacerdotes pergebāt ante populū. Que
ſi fecerit:vidētes eum gaudio magno poterunt
gaudere:qꝛ reuera gaudiū magnū eſt ſecularib⁹
et ſubditis ſtellā ſtantē.i.bonum prelatū vel ſu-
periorem videre. Sic enim ipſi magi.i.ſimplices
et peccatores tali ſtella illuminati doctrinaliter
anteducti in bethleem:que eſt domus pacis.i.in
eccleſiam per penitentiā veniēt:et domū cōſcien-
tie per contritionē intrantes:illum qui eſt panis
vite ſcilicet puerū Jeſum cum maria matre eius
per gratiā inuenient:⁊ aurū dilectionis charita-
tiue atq myrrhā mortificationis carnis et thus
deuotionis ⁊ orationis ſibi offerant:⁊ ſic ductu
ſtelle boni fient. Aſpectus em̄ bone ſtelle antece-
dentis.i.bone perſone viam virtutū exēplariter
aſcendētis ſolet intuētes recreare et eos ad ſal-
uatorem Jeſum ſpiritualiter introducere et ſal-
Gen.15.b uare. Jdeo bene dicit. Suſpice celum et numera
Aliter. ſtellas. ¶ Uel dic ꝙ puer Jeſus ſignificat purita
tem innocētie:quā maria.i.amara generat peni-
tentia. Jgit qui iſtum puerū.i.cōſcientie purita-
B tem inuenire deſiderat:neceſſe eſt ꝙ ad ſtellam.i.
ad deum et ad ſanctos per deuotionē vel bonorū
exemplorū imitationē aſpiciat et ꝙ poſt eam ſe-
quatur virtualiter. Sic enim cum maria.i.cū pe
nitentia puerū Jeſum qui interpretat ſaluator,⁊
puritatē innocētie ⁊ ſalutē anime reperiet:⁊ tria
ſpiritualia munera que p̄miſit offeret:⁊ cōcedet.
Jeſus em̄ ſine maria nō inuenit:qꝛ ſalus ſine pe-
Deut.32.b nitētia nō habet. Unde dr̄. Jnuenit eum in terra
Eodē ca. deſerta:in loco horroris. Audiēs herodes chri-
ſtum in bethleem natū eſſe:ipſum ſtatim perdere
ꝓponit:⁊ ideo ipm̄ ſe velle adorare diſſimulans:
magos illuc caute miſit ⁊ ad ipſum redire prece
pit. Jte:inquit:interrogate diligēter de puero:et
cum inueneritis renūciate mihi:vt veniēs adorē
eum. Jpſos tamē angelus admonuit ne ad eun-
dem redeant:et ad regionē ſuam per aliā viam
vadant. Quapropter herodes pueros occidit:⁊
Moralitas. inter ipſos Chriſtū occidere credidit. ¶ Sic ve-
re ſi herodes rex impius.i.diabolus:nos frau-
dulenter incitat:vt peccando ad eum veniamus
et vt puerum Jeſum auferat:et ipſum eiuſq de-
uotionem in noſtris cordibus interimat et occi-
dat:illud debemus ſummopere precauere:et ad
inuitationē illius nullaten⁹ aſſentire:ſed potius
ꝑ aliā viā ꝙ ipſe nobis ſuggerit:ſcꝫ per viā vir-
tutum:nō vitiorū:ad regionē noſtrā,ſcꝫ ad para
diſum venire. Qui em̄ ad regionē paradiſi cupit
ire:nunq debet ad herodē diabolū reuenire:nec
eius malis operibus obedire:nec per viam quā
ipſe ſuggerit procedere vel trāſire dicēs illud.
Non hec eſt via:nec iſta eſt ciuitas ⁊c. Quinimo 4.Reg.6.d
aliā viam,ſcꝫ viam iuſtitie miſericordie et peni-
tentie debet querere ⁊ eam ſequi et tenere iuxta C
illud qđ dicit Eſa. Hec eſt via ambulate in ea:nō Eſaie.30.c
declinetis ex ea neq ad dexterā neq ad ſiniſtrā.
¶ Uel dic ꝙ generaliter illi qui per vnā viam ad Aliter.
bethleem domū,ſcilꝫ panis.i.ad eccleſiā veniunt
vel ad chriſtū:per aliam viam reuertunt:qꝛ qui
cum humilitate ingredit cum honore reuertit:⁊
ecōtra qui cū ſuperbia ſimonia et violētia ingre-
ditur in regionē ſuā:ſcilꝫ in infernū vel in mortē
cum ignominia et penuria reuertit. Unde dicit: 3.Reg.13.c
nō reuerteris per viam qua veniſti. Utile eſt igit
vt ad chriſtū.i.ad eccleſiā et ad mundi ſtatus cū
humilitate penitentia ⁊ iuſtitia veniamus vt ad
regionē noſtrā paradiſum cū gloria redeamus:
quia qui nunc diuitias et mūdi gloriam ample-
ctuntur pauperes ⁊ viles finaliter reuertuntur.
¶ Uel allega exēplariter quomodo herodes.i. Aliter.
mali ſub ſpecie boni:honoris,adorationis exhi-
bendi ſolēt viā ⁊ modū occidendi puerū.i.inno-
centes querere quorū malitiā qui perpendit de-
bet exēplo magorū illudere:et ſue nequitie mi-
niſteriū non prebere:ſed diſſimulādo et receden-
do alibi facere declinare. Jſtud potiſſime debent
familiares malorū principū facere:qꝛ qn̄ magi-
ſtri eorū volētes puerum.i.ſimplices inferiores
depredando occidere ſi cōmittāt eis ꝙ inquirāt
cōtra eos vt occaſione accepta ſub ſpecie adora
tionis,id eſt ſub colore iuſtitie ipſos ledant di-
centes eis illud. Jte et interrogate diligenter de
puero,id eſt ruſtico:vt ego veniēs adorē eum.i. D
occidā vel ſpoliē. Jpſi ꝓ certo debēt potius per
aliā viā ꝓcedere et ſeruitiū eis dimittere ꝙ ſuis
iniquitatib⁹ opem dare. Unde dicit. Recedite de
tabernaculis hoim̄ impiorū ne inuoluamini cū Nūeri.16.d
eis. ¶ Uel allega quādo iniqui non poſſunt ali- Aliter.
quē particulariter tangere vel ledere:ſolent nō
cōtra eos,ſed in ſibi ſimiles ſeuire, vt poſſint in
ipm̄ iter alios inſurgere:ſicut patet de preſidēti-
bus qui ſtatuta generalia faciūt vt ſub illis ec-
cleſiaſticos quos palam nō audent perſequi cō-
prehendant. ¶ Angelus ſciēs ꝙ Herodes eſſet q̄- Eodē ca.c
ſiturus puerū Jeſum ad percutiendū eū monuit
Joſeph vt puerum et matrē accipiens fugeret in
egyptū vt ſic puerū illeſum de Herodis manib⁹
cuſtodiret. ¶ Sic vere cū herodes diabolus qui Moralitas.
interpretat glorians in pellibus,id eſt caro que
in pulchritudine pellis gloriatur nobis cōtinuo
nititur ſubtrahere vitam gratie:⁊ in nobis occi-
dere puerū noſtrum Jeſum,id eſt chriſtū qui no
biſcum per gratiā habitat:vel puerū noſtrū,id
eſt cōſcientie et innocentie puritatē ſtatim debe-
mus ad monitionē angeli.i.boni et angelici pre-
dicatoris vel p̄lati in egyptū que tenebre vel an-
guſtia interpretat,id eſt in tenebra humilitatis
⁊ cōtritionis refugere cū ipſo puero matrē eius,
id eſt penitentiā cōtrahere:et ſic eum ne nobiſcū
pereat cōſeruare. Unde dicitur. Accipe puerum Exod.2.b
⁊ nutri eum. Sic enim puer ille in egypto.i.in te-
nebris et anguſtiis cōtritionis ⁊ humilitatis te-
neatur. Et maria mater eius.i.penitentia ama-
ra,ſcilicet caſtitas et cōtinentia eidē adiungant:
tunc a nobis tutiſſime preſeruat nec per herodē E
diabolum ſeu carnē nobis ſurripitur aut necat.
Un̄ Eſaias. Erit altare domini in egypto. ¶ Uel Eſaie.19.a
dic ꝙ Chriſtus et Chriſti gratia non poteſt diu Aliter.

ſeruari:niſi matrē eiꝰ.i.Mariā per deuotionē ſtu
Aliter deat ſemplexari. ¶Uel dic ꝙ:puer Jeſus qui in
iudea pſequit̃:⁊ tamē in egypto ſeruat̃ poteſt in⸗
terpꝛetari, ꝙ Chꝛiſtꝰ ab illis qui ſunt in terra iſ⸗
rael.i.in eccleſia vel religiōe per diuerſa vitia p⸗
ſequitur ⁊ fugat̃:⁊ tamē ab illis qui ſunt in egy⸗
pto.i. in mundo per deuotionē colitur: qꝛ ꝓ cer
to ſunt plures hodie quos Chꝛiſtꝰ habet pſecu⸗
Joan.8.g toꝛes i eccleſia,ꝙ̄ in mūdo ceteris paribꝰ: ⁊ ideo
Eod.ca.d iam videtur ab illa terra iſrael.i. ab eccleſia ⁊ ab
eccleſiaſticis recedere:⁊ in egypto.i.inter laicos
tales habitare.Unde: Jeſus abſcōdit ſe ⁊ exiuit
de templo. ¶Cū Joſeph in egypto ſtetiſſet,dictū
eſt ſibi per angelum ꝙ puerum et matrē eiꝰ cape.
ret:et in terrā iſrael reuerteretur: quod vtiqꝫ ſta
tim fecit,et in nazareth habitauit. ¶Sic vere io⸗
ſeph.i. homo qui eſt in egypto ſcꝫ in tenebꝛis et
anguſtijs peccatoꝛum,debet puerū xp̄m ⁊ matrē
Moꝛalitas. eius.i.puritatem ⁊ penitentiā aſſumere et in ter⸗
ram iſrael.i.in ſtatum gratie pꝛoperare,in naza.
reth que interpꝛetat̃ flos ſanctitatis : ꝯſecratio
et vnctio vel virgultum.i.in ſanctitate ⁊ cōſecra
tione permanere:et ibi iſtum puerū et matrē eiꝰ
cum diligentia cuſtodire:⁊ in floꝛe mūdicie ⁊ ſan
ctitate iuſtitie,in virgulto religionis, in cōſecra
tione deuotionis : in vnctione compaſſionis de.
F bet iſte puer ſeruari. ¶Unde Joan. A nazareth
Joan.1.g enim poteſt aliquid eſſe boni.Unde dicitur. Miſ
Luc.1.c ſus eſt angelus Gabꝛiel a deo in ciuitatem Naza
reth ad virginem deſponſatam ⁊c.

¶Capl'ziij. Textus. In dieb' autē illis venit Joannes baptiſta pꝛedicās in deſerto. Moꝛali.Capi. ij.

Joannes anteꝗ̄
legatur baptizaſſe vel pꝛedicaſ
ſe:introducit̃ tanꝗ̄ vox clamā
tis in deſerto:habēs veſtimen.
tum de pilis cameloꝝ: ⁊ zonā
pelliceā circa lūbos ſuos: et ꝙ
cibꝰ eiꝰ erat locuſte ⁊ mel ſilue
ſtre. Quibus p̄miſſis fit mētio quō ipſe baptiza⸗
uit:⁊ quō veniētes ad ſe dure repꝛehēdebat:⁊ quo
modo de timoꝛe moꝛtis ⁊ iudicij mentionem fa⸗
ciebat.Uñ Luc.Genimina inq̈t viperaꝝ:iā ſecu⸗
Moꝛalitas. ris ad radicē arboꝛis poſita eſt. Omnes inuita⸗
bat ad penitentiā dicēs:Facite ergo dignos fru
ctus penitentie. ¶Iſta poſſunt applicari: ꝙ pꝛe⸗
dicatoꝛ priꝰ debet facere ꝙ̄ docere:qꝛ reuera an⸗
teꝙ̄ Joānes.i.aliquis homo p̄ſumat eſſe pꝛedica
toꝛ: debet in deſertū penitentie ſedere: et ibi per
contritionem clamare et plangere:pilos camelo
rum.i.exempla ſanctoꝛuꝫ induere: zonā pelliceā
que fit d̄ coꝛio,id eſt moꝛtis memoꝛiā accipere:⁊
G renes: id eſt omnes carnales voluptates reſtrin⸗
gere,et attingere locuſtas:que ſaltant ad ante⸗
rioꝛa.i. mundi cōtēptum ⁊ affectū interioꝛum et
Eod.ca.b ⁊ exterioꝛū comedere:⁊ mel ſilueſtre.i.deuotionis
Jo.3.d. dulcedinem guſtare.Et tūc pꝛo certo ſi oia iſta fe
cerit:poterit pꝛedicare baptizare et abluere:⁊ d̄
moꝛte et iudicio pctōꝛibus minas dare.Añ enim
debet habere vitā ꝙ̄ doctrinam:et pꝛius dꝫ viaꝫ
veritatis et ſalutis exēplariter oſtendere:ꝙ̄ ip̄aꝫ
pꝛeſumat verbaliter pꝛedicare. Quia ſcd̄m Gre⸗
goriū.Cuius vita deſpicitur: reſtat vt eiꝰ pꝛedi⸗
catio cōtēnat̃. ¶Inter cetera que pꝛedicat Joā⸗
nes,ipſe videtur repꝛehēdere quoſdā qui de ſe⸗
mine Abꝛae ſe eſſe gloꝛiabantur : et in hoc nobi.
Moꝛalitas. lioꝛes ſe eſſe opinabantur:ſicut patet in euange.
vbi ipſi dicebant.Semen Abꝛae ſumus:et nō ſer
uiuimus vnꝙ̄.Unde ipſos redarguit dicens.Ne
velitis dicere inter vos.Patreꝫ habemꝰ Abꝛaā:
potēs eſt enim deꝰ de lapidibꝰ iſtis filios abꝛae
ſuſcitare. ¶Sic reuera quidam ſunt q̇ vltra mo⸗
dum in genere ſuo gloꝛiantur : ⁊ quanto genere
ſunt nobilioꝛes:tanto reputāt ſe melioꝛes,et tā.
to credunt ſe ad dignitates et officia habenda di
gnioꝛes:et hi ꝓ certo ſtulti ſunt:quia ſicut vide⸗
mus:dominus de lapidibus.i.de ruſticis parenti
bus ⁊ de malis:quandoqꝫ filios abꝛae.i.ſufficien
tes et dignas perſonas ſuſcitat: et eos ad here⸗ Ps.112.b
ditatem,dignitatem et ꝓmotionem aliquotiens
exaltat. Pſal.Suſcitans a terra inopem:et d̄ ſter
coꝛe ⁊c.Sicut ad literam videmꝰ in eccleſia: vbi Joan.1.e
dominus qñqꝫ illum ad altioꝛa ꝓuehit:qui de vi
lioꝛi ⁊ humilioꝛi ꝓſapia deſcēdit:ſicut videmus b
inter ruſticos iter quos cōiter ſunt melioꝛes cle
rici ꝙ̄ iter alios :quia bꝛeuiter ſpūs vbi vult ſpi 1.coꝛ.1.d
rat:et quēcumqꝫ vult,moꝛibus ⁊ ſcientijs dotat:
dignitatibus et diuitijs ditat: ⁊ ſic lapides in fi⸗
lios abꝛae mutat. Sicut ad literam in ap̄lis ap⸗
paruit: quos dñs non ex nobilibꝰ et ſapientibꝰ:
ſed magis ex ruſticis et ſimplicibꝰ elegit. Ap̄s.
Uidete fratres vocationem veſtrā:qꝛ non multi
ſapientes ſcd̄m carnem:non multi potentes: non
multi nobiles: ſed q̄ ſtulta mūdi ſunt elegit deus
et que infirma ſunt. ¶Uel iſta allega de diuerſis Aliter
hominū generibus: qui de ruſticitate ad nobili⸗
tatem:et de ſtatu humili ad magnam ſeculi digni
tatem tranſeunt: ſicut ptꝫ de multis nobilibꝰ re⸗
gibus: quoꝛum oꝛtus ab humili plebe pꝛoceſſit.
Unde. De carcere egreditur interdū aliquis ad
regnum:et alius natus in regno inopia conſumi Eccē.4.b
tur et perit. ¶Uel dic ꝙ iſta fuerunt dicta cōtra Aliter
iudeos:qui in ſemine abꝛae gloꝛiabantur:et gen
tiles abominabātur:et tamē ipſi lapides inſen⸗
ſibiles ſcꝫ gentiles,filij Abꝛae facti ſunt:inquan.
tum ad fidem chꝛiſtianam ſunt conuerſi : ipſi ve.
ro qui pꝛius filij abꝛae fuerūt:ſcꝫ iudei:per obſti
nationem in lapides ſunt conuerſi.Coꝛ eniꝫ eoꝝ
induratum eſt quaſi lapis :.quia non omnes qui Job.41.e
ſunt ex abꝛaam,ſunt filij abꝛaam: et non omnes Rom.9.b
qui ſunt ex iſrael,ſunt filij iſrael. ¶Joāne popu eodeꝫ.c.d
lum baptizāte in ioꝛdane:cum Chꝛiſtus ad eum
baptizanduꝫ veniſſet: ipſum Joannes tangere ti
muit:dicens.Ego a te debeo baptizari: ⁊ tu ve⸗
nis ad me:Super ipſuꝫ enim columbam deſcen⸗
dentem vidit:⁊ vocem patris ipſum vocantem fi
lium audiuit.Jeſus, quamuis eſſet ſanctioꝛ Joā⸗
ne:non tamen ab ipſo baptizari recuſauit : ſꝫ po
tius humiliter ſibi dixit.Sine inquit:ſic enim im Moꝛali
plere nos decet omnem iuſtitiam. ¶Illud allega tas.
ri poteſt quando Joannes,id eſt pꝛelatꝰ qui va⸗ A
cat ad alios baptizandos ⁊ mundificandos : vi⸗
det aliquem Jeſum venientem ad ſe:id eſt quan⸗
do videt ſe habere aliquem ſubditum melioꝛem
ſe ⁊ ſanctioꝛem,de quo eſt certus ꝙ ipſe eſt dei fi⸗
lius per imitationem: et ꝙ columba,id eſt ſpiri⸗
tusſanctus viſitat ipſum per gratie infuſionem:
ipſum pꝛoculdubio debet reuerenter tractare,⁊
ſe reputare indignum ipſum tangere vel cozrige
re:bapitzare ſeu ſacramēta eccl'ie ſibi miniſtrare:
ipſe tñ Jeſus.i.ſubditꝰ ꝙ̄tumcunqꝫ ſit dignus et
ſcītūs:in gñe ⁊ potētia clarꝰ: p̄lato quantūcunqꝫ
modico ſe dꝫ huiliter ſubijcere: ⁊ ab illo illa que
ptinēt ad ablutionē vitioꝝ : ſine arrogātie vere⸗ eccli.3.e
cūdia acceptare: vt ſic poſſit alijs iperfectioꝛibꝰ Luc.18.c
exēplū ꝟtutis ⁊ hūilitatis dare.Uñ dꝫ.Quāto al Jac.4.b
tioꝛ es,hūilia te in oibꝰ.Et ſaluatoꝛ in euāgelio.
Ois q̇ ſe exaltauerit:hūiliabit̃:⁊ q̇ ſe hūiliauerit
exaltabit̃.Et alibi.Deꝰ ſupbis reſiſtit:hūilibꝰ ⁊c.
Quod tamen eſt contra multos pꝛelatos: qui nō
reuerenter nec ſuppoꝛtant ſcientificos et nobi.
les ſubditos:ſed potius ipſos habent exoſos:et
contra ſuperbos:ſcientificos nobiles modernos
ſubditos,qui dedignantur pꝛelatis ignobilibus

et ſufficientibus obedire:et ipſis nõ ſolẽt ſubeſſe,
ſed litigioſe et brigoſe viuẽdo nitunť eos de ſu‑
pra ſe excutere et auferre. Dicũt eñ illud Exod.
Exod.2.c Quis te cõſtituit iudicẽ et principẽ ſuper nos?

¶ Capľm iiij. Textus.

Tunc Jeſus ductus eſt in deſertũ a ſpi
ritu. Moralitatũ Capitulum iiij.

Um Jeſus a ſpi
ritu ſancto ductꝰ fuiſſet in de‑
ſertum:et quadraginta diebꝰ
ieiunaſſet:ſtatim affuit diabo‑
lus:qui ipſum de tribus tenta
uit:et primo ſibi peccatũ gule
obiecit dicens. Dic vt lapides
iſti panes fiant. Secũdo peccatũ auaricie/dicẽs.
Hec omnia dabo tibi ⁊c. Tertio peccatũ ſuperbie
vel inanis glorie,dicens. Mitte te deorſum:quia
nõ offendes:eo ꝙ angeli in manibus portabunt
te. Que Chriſtus refutauit:et tentationẽ tripli‑
Moralitas cem ſuperauit. ¶ Sic dico quãdo aliquis homo
a ſpiritu ſancto duciť in deſertũ,id eſt in religio‑
nis ſtatũ aut penitẽtie:ibi ieiunijs ⁊ abſtinentie
ſe dedicat,ſtatim adeſt diabolus:qui ipſum vio
lenter inuadit:⁊ tria principalia vitia videt:aua
riciam:gulam et inanem gloriam eidem oſtẽdit.
Suggerit enim talibꝰ:ꝙ panes,id eſt cibos acci
piant:et lapides,id eſt duritiã et difficultatẽ ab‑
ſtinentie in panis ⁊ ciborũ voluptatẽ cõuertant,
dicens illud. Comede et bibe,grãdis eñ tibi re‑
3.Reg.19.b ſtat via. Acſi diceret. Cõplexio tua eſt debilis:et
tempus vite tue erit longũ,et ſic fatuũ eſt abſti‑
nentie ſubiacere:et bonũ eſt comedere et fortem
eſſe. Suggerit etiã auariciã. Oſtendit enim ho‑
mini in cogitatione regna mundi et gloriã eorũ:
diuitias et proſperitatẽ,dicens ei. Si cadẽs ado‑
raueris me,id eſt ſi ſuggeſtioni mee cõſenſeris:⁊
mũdi gloriã cupieris:et a tuo propoſito reſilie‑
ris:vel ad ſeculum redibis:hec omnia tibi dabo:
C diuitẽ te faciã:⁊ temporaliter promouebo,dicẽs
Eſa.45.a illud. Dabo tibi theſauros abſconditos:ſecreto‑
rum arcana. Sed quid? Pro certo qñ videt ꝙ
nulla gula vel auaricia ipſum põt vincere:ſta‑
tuit eum ſupra pinnaculũ templi:eleuat eum in
mẽſa ſua:facitqꝫ ꝙ ſemetipſum ſanctũ et magnũ
eſtimat:⁊ de viribus ſuis p̄ſumat,ſibi dicens. Si
filius dei es ⁊c. Et ſibi ſuggerit ꝙ ingrediať diffi
cilia:et vltra vires ſuas periculis et tentationi‑
bus ſe exponat:⁊ ꝙ in manutenẽtia dei et ange‑
lorũ cõfidat. Acſi ſic diceret. Sanctus es:filiꝰ dei
es non eñ ſuccũbes in tentatione:qꝛ angeli dñi
te ſuſtinebũt:et deus te cadere nõ permittet. Sic
igiť fit:ꝙ ad preſumendũ de ſe ⁊ ad inaniter glo
riandũ inuitat ipm:vt ſic eũ in peccatũ deijciat
1.Cor.10.c et proſternat. Uidetur eñ ſibi dicere illud Apľi.
Fidelis deus qui nõ patieť vos tentari ſupra id
qđ poteſtis:ſed faciet cum tentatione prouentũ.
Et breuiter illi qui ſunt in deſerto et religione:a
diabolo diuerſimode tentantur:⁊ quãdo in vno
peccato vinci nequeunt:in altero tentanť. Ideo
Eccľia.2.a bene dicitur. Fili accedẽs ad ſeruitutẽ dei:ſta in
iuſticia et timore:⁊ prepara animã tuã ad tenta‑
tionem. Quia iſti tentanť de luxuria cõtra votũ
caſtitatis:de gula contra votũ ſobrietatis:cõtra
votũ paupertatis de auaricia:contra humilita‑
tis votum et obediẽtie de preſumptione ⁊ ſuper‑
bia. Unde in Prouer. Per tria moueť terra. Sed
Puer.30.c reuera iſte debet ſagaciter reſpondere cõtra gu‑
D lam,ꝙ nõ in ſolo pane viuit homo:ſed potius in
omni verbo qđ procedit de ore dei ⁊c. et ꝙ reli‑
gioſus plus debet appetere cibum ſpiritualẽ ꝙ̃
corporalẽ. Cõtra adorationẽ ⁊ cõſenſum auari‑
cie quẽ ſuggerit:debet reſpõdere,ꝙ dñs eſt ado‑
randus:nõ diabolus:⁊ ꝙ ſibi eſt ſeruiendũ:non
mãmone. Contra cõſenſum inanis glorie et pre‑
ſumptionis debet reſpondere,ꝙ deus nõ eſt ten‑
tandus,ſed timẽdus:⁊ ꝙ non eſt de proprijs vi‑
ribus cõfidendũ,ſed potius humiliter inceden‑
dum. Sic eñ iſtã triplicẽ tentationẽ poterit eua
dere:et tria hoſtis iacula nõ timere:⁊ tũc de ipſo
verificatur qđ de chriſto ſubiungiť,ꝙ diabolus
ipſum reliquit:nec amplius tentare preſumet.
Angeli vero ſibi adherẽt:qui ſibi ſpiritualr̃ mi‑
niſtrabunt:qꝛ quãdo quis tentationem diaboli
ſuperat:ab ipſo in pace dimittiť,⁊ ab angelis cu‑ Pſal.90.c
ſtoditur. Pſal. Angelis ſuis mandauit de te:vt Aliter.
cuſtodiãt te in oĩbus vijs tuis. ¶ Uel dic ꝙ chri‑
ſtus nõ inueniť tentatus ꝙ̃diu fuit cum apoſto‑
lis:ſed ſolũ dum erat ſolitariꝰ in deſerto:in quo
notari põt ꝙ q̇ in ſocietate ⁊ cõmunitate viuunt:
minores tẽtationes ſentiũt:⁊ in minori periculo
cõſiſtunt:ꝙ̃ qui ſolitarij eſſe volũt:vel in ſingula
ritate vite et morũ cõſiſtunt. Unde dr̃. Ue ſoli ⁊c. Eccľe.4.b
Quia ſicut dicit Seneca. Omnia mala docuit ſo
litudo. Quod potiſſime eſt verum de ſolitudine
ſpirituali:qñ homo caret charitatiua ſocietate:
et manet in ſolitudine pctĩ ſegregať a dei et ſan‑
ctorum virtutũ:et bonorũ operum cõmunitate. E
¶ Uel dic ꝙ diabolus tentauerat primũ Adã de Aliter.
tribus:de gula,ſcꝫ de eſu pomi:de auaricia:ſup‑
ple ſciẽtie. Sciẽtes inquit bonũ et malũ:de inani
gloria. Nequaꝙ̃ inquit moriemini:ſꝫ eritis ſicut
dij. In qua quidẽ triplici tẽtatiõe cum ipſe Adã
fuit victꝰ:cõgruũ fuit ꝙ ſecũdus Adã eiſdẽ ten‑
tareť:in quibꝰ ipſe diabolꝰ ipm nõ vinceret:ſed
potius vinceret:vt ſic ſcꝫ triplex caſus primi ho
minis ꝑ triplicẽ reſiſtentiã ſecũdi hoĩs ſanareť. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ tũc diabolus hoĩem fortius impetit:
quãdo ipſum ab ipſo fugere,et ad deſertũ peni‑
tentie trãſire cernit:tẽtationes tũc fortiores in‑
ſurgũt:qñ hoĩes ipſas amplius euadere ſperãt Geñ.31.c
et querũt. Laban eñ tũc Jacob pſecutus eſt:qñ
ipſum ab ipſo fugere perpẽdit. Pharao tũc po‑ Exo.5.b
pulũ Iſrael acrius pſequiť:qñ eũ audit de ſuo Joſue.10.a
dño ſacrificaturũ in deſertum recedere. Quinqꝫ
reges tũc gabaonitas ipugnãt:qñ audiũt ipos Geñ.19.b
cum filijs iſrael confederatos fuiſſe. Sodomite 3.Regũ.3.c
tunc ad oſtiũ Loth pulſant:qñ angelos hoſpitio
receperat. Meretrices tunc ad Salomonẽ vene Marc.9.c
runt:qñ ſapientiã a domino receperat. Demo‑
niacus filius tũc a domino grauius aliditur:qñ
ſanandus coram dño appropinquat. Sic vero
Pharao diabolus. Laban mũdus:quinqꝫ reges:
quinqꝫ ſenſus:ſodomite ⁊ meretrices,id eſt male
cogitationes ſolẽt hoĩem grauius inuadere:qñ
intẽdit ſe a vitijs ſeparare:deſertũ penitẽtie in‑ F
trare:angelũ,id eſt chriſtũ ſecum habere:⁊ filijs
Iſrael,id eſt ſanctis ſe cõfederare. Unde diabo‑
lus videť dicere illud. Moab receſſit a me:veni 4.Re.34.a
mecum cõtra eum in preliũ ⁊c. ¶ Subiungiť hic
ꝙ Petrũ et Andreã qui in nauicula erant:⁊ retia Eodẽ ca.d
ſua ꝓ piſcãdo in mare mittebãt:ad ſe Jeſus cõ‑
tinuo vocauit,et piſcatores hoĩm fecit. Uenite
inquit poſt me:faciã vos fieri piſcatores hoĩm:
et ſtatim relictis retibus ſecuti ſunt eum. proce‑
dens vero vidit alios duos fratres,ſcꝫ Jacobũ
et Joannẽ:qui vna cũ patre retia reficiebãt:qui
vocati,ſtatim ſecuti ſunt eũ:⁊ relictis retibus et Moralitas.
patre,poſt eũ abierũt. ¶ Sic vero qui in nauicu
la mũdi fluctuoſi ſtãtes:retia cupiditatis et mũ‑
di facultates poſſidẽt:qñ a chriſto ſpũaliter per
inſpirationẽ,⁊ vocaliter ꝑ ſcripturã et p̄dicatio‑
nem:realiter ꝑ bonoꝝ exẽpla ⁊ correctionẽ ⁊ tri‑
bulationẽ vocanť:⁊ ad ſtatũ ſalutis ⁊ religionis
ſpũaliter inuitanť. Qui ꝓ certo ꝙ ſe vocatos vt
premiſſum eſt,ſentiunt:nauẽ.i.fluctus mundani

ſtatus:⁊ retia cupiditatis,vel malarũ complacẽ
tiarũ ⁊ diuitiarũ:patrem etiã.i. omnẽ affectionẽ
carnaliũ amicitiarũ debet dimittere:chriſtũ per
imitationem ſequi:⁊ per bona opa ſe pꝛeparare.
Matth.8.c Unde.Magiſter ſequar te quocunq̃ ieris ⁊c.

Capitu. v. Textus.

Videns autem Jeſus turbas:aſcendit in montem. Moralitatum Cap. iiij.

Videns Jeſus
turbas aſcẽdit in montẽ:et
cum sediſſet:docebat diſci=
B pulos.¶ In quo notatur:ꝙ
Moralitas ille qui vult alium docere:
dz turbas mundi:negocioꝝ
vel malarũ cogitationũ fu=
gere,montẽ cõtemplatiõis
⁊ vite perfectioꝛis aſcẽdere:
⁊ ibi in trãquillitate animi ſedere ⁊ quieſcere:et
Eſa.40.b ſic pꝛdicãdo alios poterit docere.Eſa. Sup mõtẽ
Eodem.c.d excelſum aſcẽde tu q̃ euãgelizas.¶ Hic pcepit do
minꝰ:ſi quis cũ aduerſario per viã vadit:ante
oĩa pacẽ cũ eo facere ſtudeat,ne foꝛte ipſum iudi
ci tradat:qui miniſtro cũ cõmittat:qui eũ in car
Moralitas cerẽ ſtatim mittat.¶ Sic vere cũ nos in via hu=
ius vite habeamus vnũ foꝛtẽ aduerſariũ:vcz ꝓ=
pꝛie conſcientie remoꝛſum:qui non ceſſat nos im
pugnare:arguere ⁊ moꝛdere:neceſſe eſt dũ ſumꝰ
in iſta via pꝛeſenti,ipſum pacificemꝰ:⁊ q̃lꝫ pcti
offendiculũ amouẽtes trãquillitatẽ illius ſerue
Pſ.121.b mus.Pſ.Rogate que ad pacẽ ſunt hieruſalẽ:et
abundantia diligẽtibus te.Fiat pax in virtute
tua ⁊c.Alioquin ſi tps huiꝰ vite trãſeat:ille ad=
uerſariꝰ noſter iudici chꝛiſto i moꝛte ⁊ in iudicio
nos accuſabit ⁊ tradet:qui diabolo miniſtro nos
cõmittet:ipſe vero i infernali clauſtro nos reclu
Eodẽ ca.e det.¶ Dñs pꝛecepit ſi oculus alicuiꝰ dexter vel
manꝰ dextra ſcãdalizat eũ:ſtatim dz oculũ erue=
re:⁊ manũ abſcindere.Meliꝰ eñi eſt vt ait:ꝙ vnũ
Marc.9.g mẽbꝛũ pereat:q̃ totũ coꝛpꝰ eius in infernũ deſcẽ
Moralitas dat.¶ Oculus:manꝰ:pes ſcãdalizãtes eijci iubẽ
tur:qꝛ melius eſt cecũ:claudũ ⁊ mancũ.i.cũ vno
oculo:vno pede vel manu ingredi in regnũ celo=
.b rũ,q̃ duos oculos:manꝰ ⁊ pedes habentẽ,in ge
Mat.2.b hẽnã ignis mitti. Idẽ habet infra. Tamẽ ſpũali
ter loquẽdo:in ſcriptura per oculos itelligit diſ
cretio vel ſubtilis cognitio:per pedes affectio:p
manus opatio. Cõſtat ꝙ q̃ñq̃ hõ hz vtrũq̃ du=
plicatũ:⁊ in vtroq̃ genere dextrũ poſſidet ⁊ ſini
ſtrũ:homo eñi q̃ñq̃ habet duos oculos diſcretio
nis vel cognitiõis:ſcz dextrũ:qui videt ſpũalia:
⁊ de fide et ſcriptura cogitat:⁊ ſiniſtrũ qui ſe oc=
cupat circa tpalia.Habet etiã duos pedes.ſ.duo
genera affectionũ:quẽdam ſcz dextrũ:hec eſt af
fectio ⁊ amoꝛ quẽ habemꝰ ad bonos.Manus ſilr
habemus duas ſcz dextrã.i.bona ꝑfectioꝛa ⁊ ſpi
ritualia:⁊ ſiniſtrã.i.impfectioꝛa ⁊ terreſtria et a=
ctiua.Verũtñ ſic eſt:ꝙ in iſtis oĩbus illa q̃ melio
ra eſſe videnť:q̃ñq̃ ſcãdalizant nos:oculus enim
dexter.i.ſubtilitas ſenſus ⁊ cognitio:quã habe
mus erga fidẽ ⁊ ſcripturã:ſcandalizat nos q̃ñ in
fide dubitamꝰ:⁊ q̃ñ p nimias ſubtilitates nos in
magis arduis q̃ decet:immiſcemus.Tũc eñi poſ
Tren.3.f ſumus dicere illud.Oculus meꝰ depꝛedatus eſt
aĩam meã.Pes nr̃ dexter nos ſcãdalizat:q̃ñ affe
ctio quã habemꝰ ad bonos:⁊ maxime ad carna
les amicos:occaſionẽ peccãdi adminiſtrat.Manꝰ
vero dextra dicit̃ nos ſcãdalizare:q̃ñ cõtingit de
noſtris arduis ⁊ perfectis operibꝰ nos ſupbire,
⁊ p inanẽ gloꝛiã coꝛ noſtrum leuare. Iſta igitur
eſt veritas:ꝙ ſi talia noſtra bona opa nobis ſcan
dala pariant iam antedicta:ꝙ ipſa debemus
abijcere:et potius a talibus ceſſare:q̃ pro eiſdẽ
periculo ſubiacere.Tutius eſt enim cum ſiniſtro. A
oculo:manu:pede.i.cũ imperfectioꝛi diſcretiõe:
operatiõe ⁊ affectiõe ſe ſaluare:q̃ magis ardua
aggredi:⁊ ibi ſcãdalũ ⁊ periculũ reperire:meliꝰ
eſt vitã actiuã tenere:⁊ ſolã ſimplicẽ ſcientiã ſci=
re:q̃ circa magis ardua deficere ⁊ perire. Unde
Eccli. Altioꝛa te ne queſieris.Talis ergo oculꝰ
dexter.i.talis ſcrupuloſa ſubtilitas:⁊ talis manꝰ Eccli.3.c
i.talis bona operatio:de qua naſcitur gloꝛie va=
nitas:debent amputari ⁊ erui:⁊ ſimplicitas fre=
quẽtari.¶ Vel dic ꝙ pes ſignificat coꝛpis vaga= Aliter.
tionẽ:manꝰ malã operationẽ:oculꝰ malã intẽtio
nẽ:que reuera qꝛ ſcãdalizant:⁊ offendiculũ eter
ne moꝛtis ꝓpinãt:et ideo ſunt abijcienda a no=
bis:et cũ diligẽtia amputãda. De caplo ſexto et
ſeptimo nihil pono:qꝛ q̃uis ibi fit mentio de plu
ribus materijs moꝛalibꝰ:expoſitio tñ ⁊ moꝛali=
tas de ſeptẽ. In ſexto eñi ibi fit mentio de hypo=
critis ꝓlixe oꝛãtibꝰ ⁊ ieiunantibus:de theſauro
de oculo ſimplici,de duobus dñis,⁊ de ſolicitudi
ne abijcienda. In ſeptimo vero de duplici arboꝛe
duplici via,duplici domo:ſed qꝛ nõ eſt pñtis ope
ris:oĩa verba ſaluatoꝛis exponere:cũ nõ poſſem:
ſed ſolum circa aliqualẽ figurarũ ⁊ parabolarũ
coꝛticẽ inſudare:ideo trãſeo ſupꝛadicta.

Capitu. vj. Textus.

Cum deſcendiſſet Jeſus de monte. Moralitatum Capitulum v.

Cum dominus
deſcẽdẽs de mõte:quẽdam
leproſum ſanaſſet:pcepit B
ſibi ne cuiq̃ diceret ſe ſana=
tũ:voluit tñ ꝙ ſacerdotibꝰ
ſe oſtẽderet ⁊ munꝰ in lege
oꝛdinatũ offerret.¶ Sic re Moralitas
uera q̃ñ aliq̃s lepꝛoſus.i.
peccatoꝛ dño p cõtritio=
nẽ ſanat̃:⁊ ad deũ occulte cõuertit̃:⁊ a lepꝛa vitio
rũ purget̃:ſumme ꝓhibet̃ ſibi ne gr̃am ſibi factã
publice p iactãtiã dicat:ſed potiꝰ ſacerdotibꝰ.i.
viris pꝛudentibꝰ qui ipm ad meliꝰ ꝓmouere no
uerũt:p cõfeſſionẽ vel cõſilij petitionẽ oſtẽdat et
dicat:munuſq̃ ſatiſfactiõis offerat ⁊ impendat.
Breuiter illud eſt verũ:ꝙ ſacerdotibꝰ ⁊ nõ alijs
i.pꝛudẽtibus ⁊ viris bonis nõ fatuis ſe oſtẽdat:
⁊ ſecreta ſua ⁊ occulta reuelet.Unde in Pꝛouer.
Cãm tuã tracta cũ amico tuo:⁊ ſecretũ extraneo Pro.25.d
nõ reueles.¶ Vel dic ꝙ q̃ ſciunt virtutes ⁊ mira=
bilia,non debẽt laudes hoĩm querere:ſed potiꝰ Aliter.
petere ne ipſoꝝ opa in publicũ prouenĩãt.¶ Vel
dic ꝙ q̃ dat beneficiũ alteri:nõ dz ꝓcraſtinare:ſz Aliter.
volũtarie ⁊ libenter qd petit̃,ſtatim dare. Uolo
inquit:mundare:qꝛ ſicut dicit Apl's.Hilarẽ dato
rem diligit deus.¶ Vel dic ꝙ lepꝛoſus ſignificat 2.Cor.9.b
genus humanũ:lepꝛa idolatrie ⁊ vitioꝝ infectũ: Aliter.
quẽ chꝛiſtus de mõte paradiſi deſcẽdẽs:ipm car=
nẽ ſumẽdo tangẽs pſonaliter in cãpo huius mũ
di curauit:⁊ ciuitatis paradiſi ingreſſum q̃ ſibi
erat interdictus:reſtituta mũdicia reſtaurauit.
¶ Vel dic ꝙ tũc lepꝛoſus.i.pctoꝛ ſanat̃:q̃ñ a Chꝛi
ſto.i.deo vel pꝛelato p monitionẽ ⁊ correctionẽ Aliter.
ſeu p tribulationẽ tãgit̃ ⁊ palpat̃.Uñ Job.Manꝰ
dñi tetigit me.¶ Vel dic ꝙ iſte tactꝰ ſignat diuinã Job.19.c
inſpirationẽ.¶ Hic fit mẽtio:ꝙ dñs humilitatẽ c
⁊ fidẽ cẽturiõis ſeu reguli reſpexit:cuiꝰ filiꝰ infir= Eodẽ.c.d
mabat̃ capharnaũ:q̃ xpo dixerat.Dñe puer meꝰ
iacet i domo paralyticꝰ ⁊ male toꝛquet̃:ſz nõ ſum
dignus vt intres ſub tectũ meũ:ſed tñ dic vbũ:⁊
ſanabit̃ puer meꝰ.Admirans ſequẽtibꝰ ſe dixit.
Amẽ dico vobis:nõ inueni tãtã fidẽ i iſrl'.Dico eñi

vobis:ꝙ multi veniẽt ab oriente ⁊ occidente,et
recumbent cum abraam:iſaac ⁊iacob in regno ce
lorum.Fili aũt regni eijcientur in tenebras exte=
riores.Puer igitur in illa hora fuit ſanatus:⁊
a febre eadem hora ſeptima liberatus , ſicut hic
in preſenti,⁊ Joan.. dicitur. Aduerte tamen ꝙ
Jo.4.a Mattheus vocat iſtum puerũ,Joannes filiũ,Lu
Lu.7.a cas aũt ſeruũ.¶Jſta pñt allegari:ꝙ qui fideliter
Moralites credũt ⁊ humiliter petunt:faciliter obtinẽt a do
Lu.11.b mino quod requirunt.Unde Luce.Petite ⁊ acci
pietis.Jta poſſunt allegari ꝙ centurio qui erat
capharnaũ gentilis:reſpectu iſraelitarũ facit ta=
lia:hoc eſt dictu:ꝙ iſta faciunt hodie laici ſecula
res reſpectu eccleſiaſticorum.Hodie enim vix in
uenit tanta fides in iſrael ſicut capharnaum.i.in
eccleſia vel religione ſicut in ſeculo vel in mũdo
quia meliores ſunt hodie in multis laici ꝗ̃ cleri=
ci:ſeculares ꝗ̃ rectores:ſubditi ꝗ̃ prelati.Et iõ
finaliter de partibus mundi remotis.i.de ſtatu ſe
culari multi ad paradiſum venient:⁊ cũ abraam
iſaac ⁊ iacob.i.cũ ſctis ⁊ patriarchis in paradiſo
recumbent:⁊ illi qui regni hui⁹ ſpeciales filij de=
buerãt eſſe.i.religioſi ⁊ clerici:in tenebras exte
riores.ſ.infernales eijcient:⁊ ibidem ſuccumbẽt.
D Et ita fit ꝙ deus de lapidibus filios ſuſcitat
abrae:filios vero iſrael in carceribus eternis li=
gat atꝗ damnat.Jdeo chriſt⁹ de filijs ſuis.i.vi=
Eſa.1.a ris ecleſiaſticis videtur conqueri : dicens illud
Jbidem Eſa.Filios enutriui ⁊ exaltaui,ipſi aũt ſpreue
Aliter. runt me ⁊c.Et ſequit ibidẽ/Ue ſemini nequã:po
pulo graui ⁊c.¶Uel dic ꝙ gentiles ſunt remoti
ſeu extranei:qui cum abram chriſto.i.cũ ſanctis
ſuis ad fidẽ eccleſie ⁊ ad paradiſi gloriã ſunt ad
miſſi:filij vero regni fuerunt iudei:qui a regno
Lu.1.c chriſti.i.a fide eccleſia ⁊ patria ſunt excluſi:quia
Aliter ſicut dicit.Depoſuit potentes de ſede ⁊c . ¶Uel
dic ꝙ iſte puer peccatorem ſignificat : qui dicitur
puer rõne ignorãtie ſedens in domo rõne pigri=
tie:paralyticus ꝓpter bonoꝝ operũ imbecillita=
tẽ:male tortus per inuidie pũerſitatẽ:qui tñ ſe
ptima hora.i.ꝑ ſeptẽ ſacramẽta:vel ſeptẽ dona
ſpũſſancti curat:a febribus peccati diuina gratia
liberatur:⁊ ille bene dr̃ puer:propter recuperatã
puritatẽ:ſeruus propter humilitatẽ: filius pro=
Mat.3.d pter charitatem.Unde Math.Hic eſt filius meus
Ca.viij.b. dilectus.¶Socrus ſimonis q̃ magnis febribus
Moralitas tenebat tunc temporis eſt curata:qñ chriſtus ſi=
bi dixit ꝙ ſurgeret:⁊ ꝙ ſibi aut alijs miniſtraret
2.Tim.4.b ¶Jn hoc põt notari:ꝙ febris malaꝝ cõcupiſcen
tiarũ ⁊ affectionum hominẽ dimittit:qñ ad mini=
ſtrandũ ⁊ obſequendũ diligenter laborandũ intẽ
Ca.viij.c dit:⁊ torporem negligentie excutit ⁊ contemnit.
E Bene igitur dicitur,Tu vero vigila:in omnibus
labora:miniſterium imple ⁊c.¶Hic fit mentio de
duobus ſequi volentibus ſaluatorem:cum pro=
pter turbas trans fretum ſecedere voluit: qui=
dam ſcriba non vocatus chriſtum ſequi voluit:
dicens.Magiſter ſequar te quocunꝗ ieris:ſꝫ chri
ſtus quodã modo ipſum repulit:⁊ paupertatem
ſuam ſibi retulit dicens.Uulpes foueas ſuas ha
bent:⁊ volucres celi nidos:filius autem hominis
non habet vbi caput ſuum reclinet. Acſi dicat.
Caue ne ſe quaris me:ſi diuitias queris:quia cũ
pauper ſum:ipſas habere mecum non poteris:
aut dolebis.Alius autem cum inſtantia vocatus
a chriſto:ſequitur:quinimmo cum peteret licen=
tiam ſepeliendi patrem ſuum:nequaꝗ̃ ſibi a chri
Moralitas ſto licentia extitit conceſſa:ſed ſibi potius dixit:
ſequere me:⁊ dimitte mortuos ſepelire mortuos
ſuos.Jlle enim qui ſe ingerebat:repellitur . Jlle
autem qui dilationem petijt:vocatur ⁊ impellit.
Nota igitur:ꝙ ad ſequendum chriſtum in his ſci
licet ad ſtatum eccleſiaſtice prelationis: illi qui
ſe ingerunt non vocati:ſicut ambitioſi faciunt:de

bent reſpui ⁊ repelli:⁊ illi qui ſe reputant indi=
gnos:illã nõ ambiũt:ſꝫ circa patrem ſepeliendũ.
i.circa opera pietatis in ſeculo ⁊ in ſtatu ſubie=
ctionis viuere querunt:ad chriſtum ⁊ ad gradũ
eccleſiaſticũ ſi ſit neceſſe:debent cum violentia ꝓ
trahi ⁊ impelli:⁊ a ſepultura patris.i.a curis ſe=
cularibus depelli.Quod etiã chriſtus continue
ad literam facit:qr ſcribas ⁊ ſapientes vltro ſe in
gerentes:offerentes ⁊ ambientes quandoꝗ repel
lit:ſimplices vero de quibus mentio non fiebat: F
ad dignitates occulte protrahit ⁊ ipellit.Sicut Heb.5.a
in electionibus videmus quotidie euenire:quia
nemo aſſumit ſibi honorem:ſed qui vocatus eſt Aliter
a deo tanꝗ̃ aaron.¶Uel dic illa de predeſtinatio
ne diuina q quoſdam nolentes ⁊ renuentes ſolet
ad ſe trahere:quoſdam volentes ⁊ appetẽtes vi=
det aliquotiẽs refutare:qr ſicut dicit ap̃ls.Non Rom.9.c
eſt volentis:neꝗ currentis:ſed dei miſerentis. Di
cit enĩ ſcriptura pharaoni:qr in hoc ipſum exci=
taui te:vt oſtendã in te virtutẽ meã:⁊ vt annun
ciet nomẽ meum in vniuerſa terra.Ergo cui vult Aliter.
miſeret:⁊ quẽ vult idurat.Dicis igit mihi.Quid
adhuc queritur?Uoluntati eius reſiſtit?¶Uel dic
ꝙ ex iſtis verbis chriſti ortus videtur ille mod⁹
qui in ꝓfeſſione religioſoꝝ ſeruat:quia illis qui
chriſtũ ſequi cupiũt:⁊ in religione profiteri vo=
lũt:debẽt exponi religiõis difficultates:⁊ inſtrui:
ad dimittẽdũ parẽtũ carnalium ⁊ hoim ſecularium
ſocietates.Uulpes dicat p̃latus foueas habẽt ⁊c.
Acſi diceret.Uulpes villoſi ⁊ groſſi velleris.i.di
uites auari:vulpini ⁊ malitioſi:in iſto ſeculo fo=
ueas.i.terrenas habitationes poſſident : volu=
cres celi.i.ſuperbi ⁊ ambitioſi nidos altaris di=
gnitatum tenent.Filius vero hõis.i.ille qui vult
eſſe religioſus bonus:dei imitator:⁊ filius nõ dꝫ
iſta querere:vel proprium habere:ſed ab omni re
rum proſperitate ſeipſum potius abdicare:nihil
ꝗ in hoc mundo propriũ querere vel habere:vbi
ad lĩam caput valeat inclinare,dicens cum apo=
ſtolo illud.Non habemus hic ciuitatem manen= Heb.13.c
tem ſed futurã inquirimus.Sibi debet dici:ꝙ de
ſuo patre.i.de ſua parentela carnali curam non
habeat:ſed potius mortuos peccatores ſepeli
re in vitijs:alios mortuos dimittat:⁊ ad ſequen= G
dum dominum diligenter intẽdat:vt de ipſo ⁊ ſi
bi ſimilibus poſſit dici illud Mat.Relictis retib⁹ Mat.4.d
⁊ patre ſecuti ſunt dominum.¶Aſcendente do= Ca.viij.c
mine naiculam:ſecuti ſunt cum diſcipuli eius.
Et ecce ventus magnus factus eſt in mari:ita ꝙ
nauicula operiretur fluctibus:ipſe vero dormie
bat:⁊ acceſſerunt ad eũ diſcipuli eius:⁊ ſuſcita
uerunt eũ:dicẽtes:Domine ſalua nos,perimus.
Qui increpans eos dixit:Quare timidi eſtis mo
dice fidei?Et ſurgens imperauit ventis ⁊ mari:⁊
ſtatim tranquillitas magna ſecuta eſt:ita vt mi=
rarentur aſtantes:dicentes:Quis eſt hic: qr ven Moralitas
tus ⁊ mare obediunt ei?¶Jſta poſſunt allegari:
quia dato ꝙ dominus ſit perſonaliter in nauicu=
la.i.in eccleſia vel collegio:nihilominus ſepe fit
ꝙ venti tribulationum ⁊ tentationum ibi taliter
ſuſcitantur:ꝙ fluctibus miſeriarum ⁊ moleſtiarũ
per vitia ⁊ infortunia ſepe ſubmergit ⁊ caſſatur.
Dominus enim quandoꝗ videt dormire:inꝗ̃tũ
ſolet auxilium ſuũ diſſimulare:vt ad ipm inuocã
dũ poſſit illos q̃ in tribulatiõe ⁊ tentatione ſunt
animare.Gaudet enĩ de⁹ videns tribulatos ad ſe
feruẽter recurrere:⁊ ipos fortiter ⁊ patienter ſu
ſtinere.Sicut legit de btõ Antonio:q̃ verberatus
grauiter a diabolo:cum prius diceret chriſto ſi=
bi apparenti:Ubi eras quando male tracta
bar?Reſpondit ſibi dominus:Tecum erã,ſꝫ qr de
patiẽtia tua valde gaudebam:iõ iuuare nolebã.
Dormiebat igitur dñs ieſus Jone.Jonas autẽ Jone.1.a.
dormiebat ſopore graui:cũ nauis periculũ pate= H.

ret. Uerũtamen qñ ad eũ deuote accedũt: ⁊ a ſo-
mno diſſimulatiõis ſue deuotiõis ꝑcibus excitant:
tunc ſtatim ſolet adeſſe: ⁊ vẽtis tentationũ: flu-
ctibuſqꝫ tribulationũ ꝙ amplius nõ ſeuiant, impe
rare: et ſic nauicule. i. aie tentate vel perſone ſeu
eccleſie tribulate tranq̃llitatẽ ⁊ pacem excitatus
reſtituit: quam nõ inuocatus ante ſuſcitare per-
miſit. Dñs enim (vt cõiter) qñ precibus non exci
tatur, dormit: qui ſi excitatus fuerit: ſtatim ſurgit.
Pſ. 77. g Pſ. Excitatus eſt tanqꝫ dormiens dñs. ¶ Duo
Cap. viij. d demoniaci acceſſerũt a chriſto de nauicula exeũ-
Luc. 8. d te: ⁊ quãuis Lucas ⁊ Marcus nõ ponãt niſi vnum:
Marci. 5. a duo tñ in veritate fuerũt: ſed qꝛ vnus erat nobi-
lior: ideo alius ſubticetur. Iſti igit̃ demoniaci ſi-
cut hic dicitur in monumẽtis manebãt: ſeui etiã
nimis erant: ita ꝙ iuxta illos nulli tute tranſire
Luc. 8. d audebant. Marci. v. Luc. viij. Addit̃ ꝙ ille demo
niacus de quo mentionẽ facit: die ac nocte in mo
numentis ⁊ mõtibus erat: neqꝫ catenis neqꝫ vin
culis teneri poterat: imo vincula dirũpebat, et
clamans ſe lapidibus concidebat. Et ſicut Luce
octauo ſubiungitur: iſte veſtimento non indue-
batur: nec in domo manere volebat: ſed ruptis
viculis a demonibus in deſertum agebatur. Et
nõ mirũ: qꝛ apud eũ vna legio demonum mora-
batur. Legio vero continet ſex milia ſexcenta
ſexaginta ſex. Iſte igitur demoniacus occurrẽs
chriſto: per hec verba clamabat. Quid mihi ⁊ ti-
bi ieſu fili dei? quare veniſti ante tp̃s torquere
Moralitas nos ⁊c. ¶ Per tales demoniacos poſſunt itelligi
peccatores ⁊ obſtinati: qui ſemper ſolent ieſu fi-
lio dei. i. deo vel bono ꝑlato ſuperiori occurrere:
⁊ ſibi per inobedientiã ⁊ rebellẽ diſcordiã obuia
Gen. 16. d re. Gen. Manus eius cõtra oẽs, ⁊ manus oim cõtra
eũ. Sicut patʒ de malis obſtinatis ⁊ ſubditis ⁊ re
ligioſis. Iſti eñ ſunt nimis ſeui per crudelitatẽ
ita ꝙ vix aliqui audent appropinquare eis: vel
1. Reg. 25. e ſecũ cõtrahere ſocietatẽ. Nã ipſe filius eſt belial:
ita vt nemo audeat ſibi loqui. Qđ etiã de balli-
uis ⁊ exactoribus põt dici: qꝛ iuxta eos nõ eſt
tutũ manere: ne forte ſeuitiã rapinarũ ſuarũ ſu-
ſtinere oporteat ⁊ ſentire. Illi nullis vinculis di-
uine legis vel regulariũ ſtatutoꝝ teneri poſſunt
quãuis a ſuperioribus ſuis ꝑ ꝓhibitiones ⁊ ſtatu
ta ſepiſſime vinciant̃: oia ſolẽt frangere: ⁊ ꝑ Apo
ſtaſiã vel appellationẽ ⁊ diſcordiã recedere, ⁊ ꝑ
Hier. 2. d deſertũ mundi, vel per vitioꝝ ſtatũ vagari. Hier.
A ſeculo fregiſti iugũ: rupiſti vincula. Iſti ſunt
qui morant̃ in monumẽtis. i. in inferioribus ꝑ lu
xuriã: in mõtibus. i. in elatiõe ꝑ ſuperbiã. In deſer-
to. i. in ardoribus ꝑ auariciã: nudi vadũt ꝑ veſti-
mẽtoꝝ. i. virtutũ carẽtiã: in domo clauſtri vel ec
cleſie in trãq̃llitate ⁊ pace manere nolũt: ꝓpter
vagationẽ ⁊ inſolẽtiam clamãt ꝑ detractionẽ ⁊ ia
ctantiam: ⁊ lapidibus. i. moleſtijs ſe concidunt
ꝑ cordis amaritudinẽ ⁊ duritiam: ⁊ nõ mirũ cum
valde multis demonibus pleni ſunt per oim vitio
rũ redũdantiã. Igit̃ iſti deo vel ꝑlato volentiqꝫ eos
B corrigere ſe opponunt ⁊ ſibi cũ indignatione di-
cunt: vt quid veniſti ante tempus torquere nos?
Pro. 15. b Acſi diceret. Noluimus in preſenti torq̃ri vel cor
Eccleſi. 1. d rigi: ſed conſolari potius ⁊ letari. Ideo dr̃. Non
amat peſtilẽs eũ qui ſe corripit. Tales igit̃ doma
ri nequeũt: ſed in obſtinatione ⁊ proteruia incor
Aliter. recti viuunt. Peruerſi difficile corrigunt̃. ¶ Uel
dic ꝙ ille demoniacus ſm̃ quẽdã humanũ genus
deſignat: qđ a principio legis naturalis ⁊ diuine
vinculis ligatus fuerat: ſed oia tranſgrediẽdo
rumpebat: monumenta. i. opera mortalia freq̃uẽ
tabat: virtutibus nudus erat ⁊ lapidibus ſe cõci
dẽs. i. in cultura deoꝝ lapideoꝝ ſe turpiter lace-
rãs. Nihilominus clamabat in quãtũ ſuas fatuita
Aliter. tes ꝑ iactantiã ꝓpalabat. ¶ Uerũtñ xp̃s hunc
demoniacũ ſanauit: ⁊ expellẽs demones gregem

porcoꝝ q̃ iuxta mõtẽ paſcebat ipſis habitandũ
cõceſſit: q̃ grex ſtatim cũ impetu in mare fugiẽs
ſe ſubmerſit. ¶ Sic vere xp̃s de nauicula exiẽs. i. Moralitas.
de virgine naſcẽs illud genus humanũ ſanauit: et
eũ expulſis demonibus porcos. i. peccatores vo-
luptuoſos: ⁊ maxime infideles ad habitandũ cõ
ceſſit: qui nunc iuxta montẽ ſuꝑbie paſcunt. In
mare tñ. i. in inferni amaritudinẽ oẽs ibunt, ⁊ ibi
condemnatiõis impetu peribũt. Hoc impetu mit Apoc. 18. g
tetur babylon in infernũ. Demones expulſi ex
hominibus ſunt: habitandi tamẽ licẽtiã in porcis
acceperũt: porci ꝓ cũ demonibus in preceps in
mare ruerũt: ⁊ ibi in aquis ſunt mortui: ⁊ paſto-
res admirati fugerunt. ¶ Hoies enim q̃ ad ima-
ginẽ dei facti ſunt: ſignificãt ꝑdeſtinatos quadã
ſecreta dei imagine ⁊ gratia apud ſuã eternã ſa
pientiã cõſignatos: porci vero qui immũdi ſunt et C
ſine rõne: ſignificãt peccatores ⁊ reprobos apud
deũ ꝑ occultã iuſtitiã morti ꝑpetue deputatos.
Iſta eſt igitur rei veritas ꝙ illi qui ſunt hoies. i.
predeſtinati dato ꝙ qñqꝫ inueniant̃ demonibus
pleni. i. pleni vitijs oibus ⁊ ſubiecti immũdis ſpi
ritibus: ⁊ habere cetera vitia q̃ ponunt̃ tertio ca
pitulo ꝑcedẽti. Iſti tñ finaliter ad ſalutẽ ⁊ ſpũa-
lem ſanitatẽ perueniũt ⁊ dimiſſis oibus vitijs di-
uino miniſterio boni fiunt. Ecõtra vero illi q̃ por
ci ſunt. ſ. voluptuoſi ⁊ reprobi: licet qñqꝫ ſub pa-
ſtoribus et ꝑlatis pacifice viuãt: ⁊ ſpeciẽ ſancti-
tatis ⁊ bonitatis qñqꝫ habeãt: finaliter tñ demo-
nibus per peccata ſubijciunt̃: q̃ tunc cum impetu
⁊ indiſcrete in mare. i. in fluctuoſa negocia mun-
di ſe ꝑcipitãt ⁊ i aquis voluptuoſi ſeculi ſubmer
gunt̃: ⁊ ſic finaliter morti ꝑpetue exponunt̃. Exo Exo. 15. a
di. Submerſi ſunt in mari rubro: abyſſi operue-
runt eos. ¶ Hic habes ꝙ geraſeni videntes ꝙ Je Eodẽ. c. b
ſus demoniacũ ſanauerat: ⁊ grex porcorũ ſub-
merſus fuerat timuerunt valde: et inceperunt eũ
rogare ꝙ a finibus eorũ recederet. Sicut de Petro
ſimile legitur: ꝙ ſtupefactus de captura piſciũ
dixit xp̃o. Exi a me dñe qꝛ hõ pctõr ſum. ¶ Iſta Luc. 5. b
poſſunt allegari cõtra quoſdã peccatores: q̃ qꝛ Moralitas
indignos ſe reputant ideo libenter non celebrãt
nec xp̃m ſibi aſſociant: ſed potius eius preſentiã
formidant. Timent enim ex indignitate ſua ad
preſentiam tam ſancte rei fieri deteriores: qua-
propter melius iudicãt eſſe remotiores: dicentes D
illud qđ ſupra eodẽ. Dñe non ſum dignus vt in- Matth. 8. d
tres ⁊c. ¶ Sicut ponit̃ in euang. Marc. Chriſtus Marci. 5. b
noluit ꝙ iſte demoniacus ſanctus poſt eum iret: ſʒ
potius voluit ꝙ ad ſuos rediret: ⁊ ꝙ facta ſibi a
deo beneficia nunciaret. ¶ Sic vere illi quia de- Moralitas
monibus liberati: et a peccatis conuerſi ſunt: nõ
ſtatim ſunt digni dominũ ꝑ imitationem ſequi:
nec ad ſtatum perfectionis aut ardue operatio-
nis ire. Melius enim eſt ꝙ cum ſuis. i. mundanis
in inferiori gradu maneant, quãꝫ ꝙ ſequendo dñm
per imperſeuerantiam retrocedant. Hic fit mẽtio
de paralytico curato. Sed vide hoc melius in
euangelio Luce.

¶ Capi. ix. Textus. Luc. 15. d

Et aſcendens Jeſus in nauiculam trãſ-
fretauit. Moralitatum Cap. vi.

Dominus vo-
cato Mattheo de teloneo
cũ peccatoribus publicanis
comedebat: et hoc vt eos
conuerteret: aſſerẽs quod
medicus non ſanis ſed ma
le habentibus opus eſſet.
¶ In quo vtriqꝫ prelatis et
ſanctis viris datur exem-

Moralitas. plum ꝙ peccatorum ſocietatem nõ debẽt horre:
re:ſed poti⁹ ipſam frequẽtare:vt verbo ⁊ exẽplo
poſſint eos a vitijs medicare. Quod tñ eſt ꝯtra
multos ꝑſumptuoſos:qui de ſua ſanctitate glo
riantes:dedignanť ſocietatem malorũ:⁊ ſic peri
re ipſos permittũt in fecibus vitiorũ:qđ eſt con
tra hypocritas:qui fingũt ſe abominari pecca:
Eſa.65.a tores:cũ tamẽ ipſi ſint ceteris peiores.Eſa. Jus
prophanũ in vaſis eoꝝ:⁊ dicũt.Recede a me:nõ
appropinquabis mihi:quia immũdus es.¶Hic
Eodẽ ca.b habetur ꝙ diſcipuli ioannis ieiunabant.diſcipu
li vero chriſti nõ ieiunabãt:de quo cum diſcipu:
li conquererenť/excuſauit eos dñs:ꝙ in ꝑſentia
ſponſi non decebat filios ſponſi ieiunare:ſed ve
niet(inquit)tẽpus qñ auferet ab eis ſpõſus:et
tũc vtiq ieiunabũt.Subiũxit etiã ꝙ vetus veſti
mentũ nõ debet noua immiſſura reparari:et qđ
vinũ nouũ non debet in vtres veteres mitti.Nõ
enim ſibi cõueniũt nouitas et vetuſtas:q2 veſti:
mentũ vetus rũpitur:et fit peior ſciſſura. Vete:
res vero vtres propter nouũ vinum rũpunť:et
Moralitas. omnia effunduntur. ¶Iſta poſſunt allegari:qđ
deus plus diligit ſpũale gaudiũ/ꝙ nimiã auſte
ritatẽ aut ieiuniũ:ꝑſentia eñ ſponſi chriſti quã
ſibi facit charitas/habenas laxat/et in libertate
et leticia facit viuere :ipſius vero abſentia quã
efficit timor ſeruilis/facit ieiunium et alias au:
Aliter. ſteritates frequẽtare.¶Vel allega ꝙ illa q̄ ſunt
cõtraria vel diſparia:nunq̄ ſimul in eadẽ ſocie:
tate vel cõmunitate poſſunt conuenire/nec con:
cordiſter viuere.Noui enim nõ bene concordant
cum veteribus/iuuenes cum ſenioribus/ſecula:
res cum religioſis:peior enim ſciſſura ſolet fieri/
⁊ diſcordia amplior generari.Similes igiť ſimi:
libus aſſocienť:vt ex cõditiõe ſimili maior ibidẽ
charitas genereť.Unde dr.Nõ arabis cũ boue ⁊
Deut.22.b aſino ⁊c.¶Vel dic ꝙ veteres vtres/et vetus ve:
Aliter. ſtimentũ/ſunt hoies in vitijs antiquati. Nouũ
igiť vinũ ⁊ nouus pãnus/ſignificãt noua chri:
ſti ⁊ euãgelij documenta/et perfectionis euan:
F gelice ſacramẽta.Dico igiť ꝙ iſta duo nõ cõue:
niunt bene ſimul:q2 malis hoibus ⁊ inueteratis
in malo/bona ſpiritualia nõ ſapiunt:quinimo ſi
eis imponanť/⁊ ſi mãdata ſpũalia eis denť/et ſi
ipſis aliq̃ ꝑfecta ⁊ difficilia opera iniũganť:ſta:
Mat.7.a tim per impatientiã dirũpunť:⁊ per trãſgreſſio
Eodẽ ca.c nẽ omnia diffunduntur. Bene igiť dr.Nolite po
nere margaritas ante porcos:⁊ nolite ſanctum
dare canibus.¶Princeps vnus rogabat domi:
num dicens. Dñe filia mea modo defuncta eſt:
ſed veni et impone ei manum/et viuet ⁊c. Cum
ergo ieſus pro ſanando puellam/in domũ prin:
cipis aduenisſet/⁊ ibi vidiſſet tubicines et tur:
bam magnam tumultuantẽ : dicebat eis. Rece:
dite. Non enim puella eſt mortua/ſed dormit.
De quo cum aſtantes deriderent ipſum/eo qđ
puellam eſſe mortuam cognoſcebant:ipſe tenẽs
Moralitas. manum puelle/erexit eam:⁊ que mortua fuerat/
ſtatim reſurrexit.¶Sic vero quilibet homo vi:
dens puellã,id eſt animam ſuam mortuã fuiſſe
per peccatũ:ſtatim debet ad chriſtum per deuo:
tiõnẽ recurrere:⁊ ꝙ iſtã puellam ſuſcitet orare.
Qui ſtatim ſolet ad ꝑces ipſius aduenire:⁊ opẽ
Mat.8.c ſuã nulli denegare.Unde diciť.Ego veniã ⁊ cu:
rabo eũ.Verũtamẽ ad hoc ꝙ iſta poſſit curari/
aliqua requirunť.Primo ꝙ dñs ibi domum cor:
dis per gratiam intret.Secũdo turbe malarũ
cogitationũ/tubicineſq inanis gloriatiõis ⁊ lau
dis inde expellanť.Et tandẽ ꝙ a ſomno peccati
per tactũ diuine miſericordie:correctiõis ⁊ iuſti
tie eleuetur.His premiſſis a pctõ ſuſcitatur:⁊ ſic
nõ fuiſſe eã per dãnationẽ mortuã:ſed ſolũ per
culpam dormiſſe cõprobať.Uñ. Sanata eſt filia
Mat.15.c ⁊ in illa hora. ¶Hic dr ꝙ cũ dñs iret ſuſcita:

re filiã mortuã archiſynagogi:quedam mulier q̄ Eodẽ.c.c
patiebatur fluxum ſanguinis duodecim annis G
q̄(ſicut dicitur) omnia bona in medicis expoſue Lu.8.f
rat:ſed deterius habebat,acceſſit retro:⁊ tetigit
fimbriam veſtimenti eius:⁊ dicebat.Si tetigero
fimbriam veſtimenti eius,ſalua ero.Que ſtatim
ſanata eſt. Filiam enim ad quam principaliter
ibat:mortuam inuenit ipſam tamen finaliter ſu:
ſcitauit.¶Sic vero cum in mundo iacerẽt due Moralitas
mulieres , tam mortue,ꝙ infirme,ſcilicet filia
principis dei ſ.ſynagoga : que non mortua:ſed
dormiens dici poterat pro eo ꝙ in ſpe future redẽ
ptionis viuebat.Apoſtolus :Viuẽs mortua eſt. 1.Tim.5.a
Et mulier antiqua que fluxum omnium vitiorũ
patiebatur:nec a medicis.ſ.a ſuis phyſicis ſana:
ta fuit:ſed per ipſos deterius ledebatur.Factuꝫ
eſt ꝙ dum celeſtis medicus chriſtus pro iſta filia
ſynagoga curanda ⁊ ſaluanda principaliter ve:
niret:dixit mulieri chananee.Non ſum miſſus ni Mat.15.a
ſi ad oues que perierunt domus iſrael.Ipſa infir
ma mulier gentilitas ardenter chriſtum ⁊ fimbriã
veſtimenti eius,ideſt ipſius humanitatem teti:
git:⁊ ſic ſanitatem gratie anteq̄ ſynagoga rece:
pit.Finaliter tamen chriſtus ad filiam.i.ad ſyna
gogam per fidem veniet ipſamq finaliter ſuſcita
bit:q2 in fine temporis gens iudaica tota credet:
quia ſicut dicitur.Cum ſubintrauerit plenitudo Ro.11.c
gentium:tunc omnis iſrael ſaluus erit.¶Vel dic Aliter.
ꝙ filia principis huius eſt perſona eccleſiaſtica fi
lia dei patris:mulier ſanguinea eſt ſecularis per
ſona : quia dato ꝙ eccleſiaſtica perſona ſperet
principaliter ſaluari/fit tamen ꝙ ab emorrhoiſ:
ſa muliere , ideſt a perſona ſeculari ad ſalutem
ꝑueniť:⁊ ꝙ iſti prius ꝑ fimbriã veſtimẽti chriſti.i. H
gratiam ipſius ⁊ miſericordiã ꝑ deuotionem tan
gunt:⁊ ſic primi ſalutẽ perpetuam conſequẽtur.
Mat.Erũt primi nouiſſimi:⁊ nouiſſimi pmi.¶Vel Math.20.b
dic ꝙ chriſtus eſt ꝑlatus:qui dr vnctus:q2 tales Aliter
chriſmate vncti ſunt:vel ſaltem vnctionẽ ⁊ oleuꝫ
diligunt.Sic igitur fit hodie ꝙ q̇ primo fimbriã
veſtimenti eius tangũt:⁊ qui primo adulando:
⁊ munera offerẽdo ad deum accedũt,primi ſana
ti:promoti ⁊ exaltati recedũt.Unde ſepe fit:ꝙ dũ
iſte chriſtus.i.prelatus vel princeps intẽdat ali:
quã filiã mortuã.i.aliquã ꝑſonã inutilẽ ſanare:
⁊ ſibi bñficiũ vel officiũ ꝑcibus alicuius ꝑncipis
vel potẽtiſ ꝯcedere:qñq mulier hemorroiſſa i.iſta
ꝑſona imũda ⁊ mala:accelerat ipm adulãdo tã:
gere:⁊ ſic ſolet bñficium reportare.Si tetigero
(inquit)fimbriã veſtimẽti eius:ſalua ero.Jam de
talib⁹ põt dici illud Geñ.Venit germanus tuus Geñ.27.c
frauduleñter ⁊c.Et loquiť de iacob:qui q2 prim⁹
cibos patri obtulit:iđ primus bñdictionẽ patris
reportauit.¶Mentio fit hic de duob⁹ cecis:quos Eodẽ ca.d
dominus illuminauit.Et poſtq̄ hoc feciſſet:ꝑce:
pit ne cuiq̄ hoc reuelarẽt.Illi autẽ nõ tacuerũt:
ſed ꝑ totam illam patriam diuulgauerunt.¶In Moralitas.
hoc nota:ꝙ quidãt alteri beneficium vel remediũ
vel qui hꝫ a deo virtutis preconium:non dꝫ lau:
dem humanaꝫ q̄rere:ſꝫ potius debet ꝙ hoc tace:
tur ab eis affectore.Unde dicitur.Nemini dixeri:
tis viſioneꝫ ⁊c.Mat.Si facias eleemoſynam:ne:
ſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua.Acſi di
ceret:non queras inanem gloriam.Veruntamen Mat.17.b
qui huiuſmodi beneficium accipit: non dꝫ pro: Mat.6.a
pter hoc ceſſare,ſed magnificẽtiam zelatoruꝫ de:
bet alijs demonſtrare.Unde dicitur.Vade in ciui
tatem tuam:⁊ annuncia quanta fecit tibi deus.
Quia ſicut dicit Seneca.Hec bñficij lex eſt vt al: A
ter ſtatim obliuiſcať dati:alter vero nunq̄ obli: Mar.5.b
uiſcať accepti.¶De ſurdo ⁊ muto de q̄ agiť hic
vide melius vbi agiť de noibus apoſtoloꝝ:⁊ de Mar.7.d
multis xpi eruditionib⁹ nihil pono.De vndecim
vbi agitur quomodo Joãnes miſit ad chriſtum:

⁊ quomodo chriſtus cōmēdauit Joannem:et de
multis informatorijs et reprehenſorijs verbis
chriſti:nihil pono penitus preter vnum.

Capitulū xj. Textus.

**Et factū eſt cū cōſummaſſet Jeſus pre/
cipiens. Moralitatum Cap. vij.**

Dicit em̄ qđ Joā/
nes venerat non mādncās neq; bi/
bēs:⁊ dixerūt iudei:ꝙ demoniū ha
bebat. Tādē venit xp̄s mādncās ⁊
bibēs:et cōem vitā ſequēs:⁊ dixe:
rūt:ecce hō vorax ⁊ vini potator:peccatoꝝ ⁊ pu
blicanorū amic⁹. ¶Ad hoc pōt allegari:ꝙ detra
ctores ⁊ inuidi nihil inueniūt in aliquo benefa:
ctū:vel q: oia facta hoim ſolēt dānare:⁊ intētio
Moralitas. nes omniū detractionib⁹ deprauare. Nā quātū
cūq; bona intētiōe aliqui comedūt:vel ieiunāt:
iſti tñ in parte ſiniſtrā ſemp interptant et indi:
cant. Et quicq̄d alij faciūt:breuiter totū dānāt:
⁊ quicq̄d in eis difficile vel alijs impoſſibile eſſe
exiſtimāt:vel oē qđ eis nō placet in alijs:nefariū
eſſe putāt. Sicut hypocrite:qui qm̄ ieiunare vo
lūt:reputāt affabiles ⁊ cōmunē vitā ſectantes:
F eſſe leues ⁊ guloſos. Guloſi vo illos qui ieiunāt
⁊ auſteritatē ſeruāt:reputāt hypocritas ⁊ puer
ſos:⁊ nō ſine poteſtate diaboli credūt eos poſſe
reſpuere mūdi cibos:⁊ actus facere virtuoſos:
Lu.xi.b ſicut dicebat de chriſto. Hic non eijcit demonia
niſi in beelzebub principe demoniorū. Cōtra ta:
Roḿ.14.a les igit dicit Apl's. Qui manducat:non mandu:
cantem non ſpernat:⁊ qui non māducat:mādu:
cātē nō iudicet. Tu quis es qui alienū iudicas?

Capitu. xij. Textus.

**Abijt Jeſus per ſata ſabbato. Mora/
litatum Capitulum viij.**

Cum dn̄s trāſiret
p ſata:⁊ diſcipuli ei⁹ ſabbato vo
lētes ſpicas comedere:q: forti:
ter eſuriebant:rephendebant a
B phariſeis:excuſauit eos dn̄s ra
tione neceſſitatis:ex quo dauid
1. Reg.21.b q̄ neceſſitate duct⁹,comedit de panib⁹ cōſecra:
tis. ¶Neceſſitas em̄ nō hʒ legē. ¶Uel dic ꝙ ſab.
Moralitas. bato.i.in feſtiuitatib⁹ chriſti diſcipuli.i.pdicato
res debēt p ſata ſacre ſcripture trāſire:ſpicas.i.
ſciētias vellere:⁊ ipſas ſtudēdo comedere. Non
eſt em̄ fractio ſabbatorū vacare lectionib⁹ ſtu.
Codē ca.a diorū:imo iſta eſt magna neceſſitas:ex qua pōt
ꝑuenire vtilitas. ¶Cū chriſt⁹ videret quendam
hominē die ſabbati in ſynagoga manum aridam
habentē:cui cū diceret:extēde manū tuā, ſtatim
reſtituta ē ſanitati. De quo cū phariſei murmu:
rarēt:dicebat:ſi licitū eſt ſabbatis benefacere:et
ipſis in ſabbato oues ſuas ſi in foueas caderēt:
ſubleuare:addēs ꝙ multo forti⁹ licebat hoiem:
Moralitas. cū eſſet melior oue adiuuare. ¶Iſta poſſunt dici
cōtra phariſeos:i.cōtra malos curatos ⁊ prela
tos:quibus maior eſt cura de ſuis ouib⁹ ⁊ diui:
tijs tēporalibus:q̄ de ſubditis et ouib⁹ ſpūali:
bus. Nā citius occurrūt vt reducāt ouē errātē:
q̄ cū videt fratrē ſuū cū manu arida.i.pctōrē et
deſidē:⁊ bona manuali opatiōe carētē:cū multo
Mat.16.d melior ē hō oue. Ideo citius fuerat ſibi ſuccur:
Aliter. rendum:q: ſicut dicitur. Anima plus eſt q̄ eſca.
¶Uel dic ꝙ dato ꝙ phariſei.i.mali curati:indi:
gnent cōtra chriſtū.i.cōtra bonos pdicatores:
qñ ipſos vident in ſuis ſynagogis.i.in ſuis ec:
cleſijs pdicare ⁊ ſabbatis.i.feſtiuitatib⁹ aridos
i.pctōres ſpūaliter curare:ipſi nihilomin⁹ non
debēt ceſſare:ſed ſabbatis bñfacere:debēt ipſos
ad extēdendū manus ſuas ad pauperes inuita
re:vt ſic poſſit eos ab ariditate auaricie ſanare.
¶Uel dic ꝙ ſicut iſti phariſei cū iſtū aridū ſana:
re nō poſſent:⁊ tamen ſanāti dn̄o detrahebant. Aliter.
Sic multi ſunt qui ad virtutes ⁊ bona alioꝝ nō
attingere nequeunt:⁊ per predicationem alios b
peccatores aridos curare neſciūt:aut non poſ:
ſunt,vtpote nec predicare,aut diſcrete cōfeſſio:
nes audire neſciūt:qui tamen alios benefacien:
tes detrahendo corrodūt:nec ꝙ ſubditi ſui ab
alijs ſanentur ⁊ doceantur:imo qñ alios videt 2.Pet.2.c
in ſuis parochijs predicare:vel cōfeſſiones au Mat.15.a
dire:ſumme turbant. Uñ illud. Hi quicūq; igno Mar.7.a
rāt:blaſphemāt. Et alibi. Uos ipſi nō intratis
⁊c. De demoniaco:ceco ⁊ muto:vide infra ſimi.
le. Chriſtus videtur velle predicare:ꝙ verba de a
bent pportionari cordib⁹. Ideo dicit. Aut faci:
te arborē bonā ⁊ fructū eius bonū,aut arborez
malā ⁊ fructū ei⁹ malū. Si quidē ex fructu ar:
bor cognoſcit. Acſi diceret. Non decet bonū ho:
minē male loqui:aut ecōtra:nec malū bene. Me:
lius eſt em̄ ꝙ homo ſit bonus ⁊ bonos fruct⁹.i.
bona vba habeat:vel ſi ſit arbor mala:ꝙ malos
fruct⁹ id eſt mala vba producat:vt ſic homo nō
decipiat in hypocriſi malorū:⁊ ne propter bona
verba eorū:ipſos cū mali ſint:bonos cōmendēt.
Quomodo poteſtis bona loqui:cum ſitis mali?
Quaſi diceret. Nō decet. Quia dr. Nō decēt ſtul: Prou.14.b
tū vba cōpoſita. Et iterū. Utinā calidus aut fri: Apo.3.c
gidus eſſes:ſed q: tepidus es:incipiā te euome Aliter.
re ex ore meo. ¶Uel dic qđ illud pōt applicari
vt cōiter:ꝙ vba ⁊ exteriora opa ſequunt corda:
quia ſicut hic dicitur. Ex abundātia cordis ⁊c.
Et alibi dr. Quod nō pōt arbor mala fructū bo:
num facere:nec ecōuerſo. Et dicit. Ex fructibus Matth.7.c
eorū cognoſcetis eos. Omitto illa q̄ dicunt hic
de beelzebub:et forti armato:et peccato in ſpū:
ſancto:⁊ de regina ſaba:et alijs ſimilib⁹. Oia em̄
iſta ſuā expoſitionē ſecū portāt. ¶Immundus Codē ca.b
ſpūs cū exierit ab hoie:ambulat per loca arida
et inaquoſa:querens requiem ⁊ non inuenit:et
tunc rediens ad domum ſuam vnde exiuit:in:
uenit eam vacantem:ſcopis mundatam:et tunc B
aſſumit ſeptē ſpirit⁹ nequiores ſe:⁊ intrātes ha
bitant ibi:⁊ fiunt nouiſſima illius peiora priori:
bus. ¶Iſta allegorice dicta ſunt contra iudeos: Allegoria.
quia tunc immundi ſpiritus ab eis exierunt:qñ
legem per moyſen ſuſceperunt:ipſi vero immū:
di ſpiritus per loca arida circūierunt:quando
corda gentilium per idolatriam inhabitauerūt:
ibi tamen finalem non inuenerunt requiem:ex:
inde per fidem chriſti eiecti ſunt:et ideo ipſi ad
domum ſuam primam:ſcilicet ad iudeos:qui ha
ctenus per correctionem fuerunt ſcopati:et per
legem:redierunt quando poſt chriſti incarna:
tionem a fide eius ipſos vacātes inuenit:et ideo
iam cum alijs ſeptem ſpiritibus:id eſt cum vni:
uerſitate vitiorum ibi habitant:et ſic nouiſſima
eorum ſunt peiora q̄ ante legem fuerant. Unde.
Erit nouiſſimus error peior priore. ¶Uel iſta Matt.17.c
exponuntur contra apoſtatas:quia ſepe fit qđ Aliter.
immundus ſpiritus.i.immundus religioſus de
corpore hominis:id eſt religiōis vel eccleſie per
apoſtaſiam egredit:et per loca arida.i.per mū:
dum circumit:progredit ⁊ vagatur:querit re:
quiem.i.ſtatus tranquillitatē:quā nō inuenit:ſʒ
potius ſentit ſemper exteri⁹ turbationem ⁊ ad:
uerſitates:interius vero cōſcientie tumultum ⁊
cōtrarietatem. Dicit. Seruietis ibi dijs alienis: Hiere.17.a
qui nō dabūt vobis requiē die ac nocte. Et tales
qui ſeruiūt demonib⁹ ⁊ vitijs:non ſunt digni re:
quiē inuenire:nec in tēporalibus p quibus ſpi:

rituali ſ reliquerūt:digni ſunt ſolatiū obtinere:
quapropter iſti (vt videm⁹) ſine requie vagant:
ita ꝙ ꝓpter paupertatē ad domū ſuā .i. ad clau⸗
ſtrū qđ reliquerūt: remeare cogunt: dicētes il⸗
C lud. Uadā ⁊ reuertar ad virū meū priorem .i. ad
Ozee.2.b ſtatū meū anteriorē: q̄r bn̄ erat mihi tūc magis ꝗ̄
nūc. Quid igit? ꝑ certo ſepe fit ꝙ tales ad domū
religiōis reuertētes: q̄ quotidie ſcopa correctio
nis abſtergunt. ⁊ virtutib⁹ adornant: ſolēt ſecū
alios ſeptē ipſis peiores ſe accipe: hoc eſt dictu:
alios ſibi aſſociare ⁊ adiūgere: ⁊ ſic ꝑ vite ſue in
uidiā ⁊ diſcordiā ſolent corp⁹ ⁊ collegiū in quo
ſunt: amplius moleſtare: ⁊ diuerſis ſuis vitijs ⁊
infamijs lacerare: ita ꝙ nouiſſima eoꝝ opa poſt
2.Pet.2.d reditū peiora p̄orib⁹ ſolēt eſſe. Uñ dr̄. His rur⸗
ſum implicati vitijs ſuperantur: ⁊ facta ſunt eis
Eodē ca.d poſteriora priorib⁹ deteriora. ¶ Cū chriſt⁹ p̄di⸗
caret actualr̄: et ſibi diceret: ꝙ mater ſua et fra⸗
tres ſui foris ſtabāt querētes loqui ei: non legit
ꝓpter hoc p̄dicationē dimiſiſſe: ſʒ poti⁹ manus
ſuas in diſcipulos extendēs dixiſſe. Ecce mater
mea et fratres mei. Quicūq; fecerit volūtatē pa
tris mei q̄ in celis eſt: ipſe frater me⁹: ſoror ⁊ ma
Moralitas. ter eſt. ¶ Hic pōt notari ꝙ qui p̄dicatiōe vel ali⸗
quo alio officio ſpūali occupant: ſiue exercitio:
nūꝗ̄ ꝓpter carnales parētes vel ꝓpter tp̄alia ne
gocia debēt illa dimittere: q̄r illos q̄b ſpūalr̄ ꝓ⸗
ficit: debet matres: fratres ⁊ ſorores reputare:
ipſoſq; carnalib⁹ parētib⁹ anteferre. Hierō. Per
calcatū perge patrē: ⁊ per calcātē perge matrē.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Exiēs Jeſus de domo ſedebat ſec⁹ ma⸗
re. Moralitatum Cap. ix.

Hic fit mētio
de parobala ſeminātis: ſi
D militer tractat Lu. viij. et
Mar.4.a Mar. iiij. Sʒ q̄r iſta ꝑ xp̄ʒ
fuit expoſita: per beatum
Lu.8.a Gregoriū vero in homilia
fuit tractata: ideo ipaʒ nō
tetigi: ſed ad aliā parabo
lā ptrāſiui. ¶ Homo q̄dā
Eodē ca.c ſeminauit bonū ſemē i agro ſuo: ſʒ dū dormirēt
hoies: venit ei⁹ inimic⁹: ⁊ ſuꝑſeminauit zizaniā.
Cū aūt creuiſſet herba ⁊ fructū feciſſet: tūc appa
ruerūt ſimul ⁊ zizanie. Serui aūt ei⁹ accedētes
dicebāt: Dñe nōne ſemē bonū ſeminaſti in agro
tuo: vñ igit habet zizania? Qui reſpōdit. Inimi⸗
cus homo hoc fecit. Uis (inquiūt) imus colliga⸗
mus ea. Non (inquit) ne forte eradicetis ſimul ⁊
triticū. Sinite vtraq; creſcere vſq; ad meſſem: et
tūc meſſores zizaniā ad cōburendū ꝑ faſciculos
colligētes alligabūt: triticū aūt in horreo meo
cōgregabūt. ¶ Iſta exponunt ꝑ xp̄m ⁊ doctores
Morali⸗ de hereticis. Cōſtat em̄ ꝙ q̄dā hō .i. hō ſingula⸗
tas. ris ⁊ excellēs. ſ. in principio: ſeminauit p̄dicādo
⁊ docēdo in agro ſuo .i. in eccleſia militāte: opti⸗
mū ſemē. ſ. doctrinā euāgelicā ⁊ fidē rectā: ſʒ cū
hoies .i. apl̄i dormiuiſſent ꝑ mortē ⁊ a ſeculo re⸗
ceſſiſſent venit inimic⁹ diabol⁹ q̄ mediātib⁹ he⸗
reticis in agro iſto cū bono ſemine malū inſecit:
⁊ cū bona ⁊ ſana doctrina zizaniā ꝟborū hereti⸗
corū immiſit: ſicut ptʒ qđ ſtatim q̄n apl̄i mortui
fuert hereſis arriana eutíciana ⁊ manichea pul
lularūt: ſicut iā ptʒ in diuerſis xp̄ianorū ſegeti⸗
Eſa.1.b bus atq; ſectis q̄ hmōi zizanijs infecti ſunt. Eſa.
D Ue ſemini nequā: filijs ſceleratis ⁊c. Iſta igit zi⸗
zania .i. hereticorū ſecte ⁊ collegia: nō vult de⁹ ꝑ
ſeruos ſuos .i. viros catholicos extirpari ſʒ po
tius vult vſq; ad tp̄a iudicij tolerari, ⁊ hʒ ne for⸗
te iter eos contingeret triticū .i. aliquos bonos
exiſtētes vel futuros cū eis eradicari .i. tp̄aliter
moleſtari ⁊ ſpūalr̄ an̄ ꝯuerſionē euelli. cōſtat qđ
apud eos ſunt multi p̄deſtinati q̄ quotidie ꝯuer
tunt: de alijs etiā ignoram⁹ ſi forte ad dñm re⸗
uertant. Iō ꝗ̄diu eſt tp̄s venie ipſos opʒ expe⸗
ctare. In tp̄e vero meſſis .i. in iudicio: q̄n iā tp̄s
merendi trāſiuerit: tūc meſſores .i. angeli ipſos
ꝑ faſciculos .i. ſm̄ diſtinctionē vitioꝝ: in infernū
cōburēdos ligabūt: bonos vero in horreū dñi .i. Supra.3.c
in paradiſi repoſitoriū cōgregabūt. Triticū cō⸗
gregabit i horreū ſuū: paleas aūt cōburet igne Aliter.
inextinguibili. ¶ Uel dic ꝙ homo quidā .i. xp̄s
vel prelat⁹ bonus: ſuperſeminat .i. in principio
ſeminat bonū ſemē .i. bonas ꝑſonas in agro ſuo
.i. in eccleſia militāte: ſʒ q̄r iam hoies ⁊ p̄lati dor⸗
miūt .i. negligentes exiſtūt: venit diabolus ⁊ ſu⸗
perſeminauit zizaniā .i. copiā malorū ⁊ inutiliū
perſonarū: quas in iſto agro eccl̄ie ſeminauit et
eas ibi mediāte ſimonia: auaricia ⁊ carnali affe⸗
ctu mirabiliter trāſplātauit. Unde xp̄o vel reli⸗
gioſis ſeu eccleſiarū fundatorib⁹ pōt optime di
ci. Dñe nonne bonū ſemē ſeminaſti in agro tuo?
Uñ ergo hʒ zizaniā ⁊c. Et ipſe ꝑ certo pōt rñde
re: q̄r inimicus hō hoc fecerit: q̄r ſeminatio plā⸗
tatio ⁊ ꝓmotio taliū ab inimico diabolo efficit:
per cuius inſpirationē iſti in eccleſia ſeminant. Sapiē.12.b
Unde dicitur. Semē em̄ maledictū erat a princi⸗
pio: ſʒ patriſfamilie ſcʒ xp̄i patiētia eſt tāta ꝙ ta B
le ſemen impiū nō vult ab eccleſia eradicare: ſed
poti⁹ ꝑmitit eos cū tritico .i. cū bonis viuere et
manere: quouſq; tēpus meſſis .i. dies iudicij ve⸗
niat: ibi ipſos diſtinguet abinuicem: et in infer⸗
nū cōburet: bonos aūt in horreo paradiſi collo⸗
cabit. Meſſores em̄ .i. angeli bonos a malis ziza⸗
niam a tritico: ſceleratos a iuſtis: qui mō diſcer⸗
ni nō pñt finaliter diuidēt: ⁊ illos eternaliter cō
cremādos ligabunt: illos ꝟo perpetuo ſeruan⸗
dos i paradiſi horreū acervabūt. Uñ ifra eo. ca.
dicitur. Mittet fili⁹ hois angelos ſuos et colli⸗ Matth.13.f
gent de regno ei⁹ oia ſcandala: ⁊ eos qui faciūt
iniquitatē: ⁊ mittet eos in caminū ignis: ibi erit
fletus ⁊ ſtridor dentiū. ¶ Uel dic ꝙ in iſta figura Aliter.
reprehendunt quidā iuſti qui inmoderato iu⸗
ſtitie zelo querūt exterminare peccatores: ⁊ ma⸗
xime infideles ſtatim vellēt ruere cōtra ipſos et
eos dentibus deuorare. Uis inquiūt imus ⁊ col Job.31.d
ligamus zizaniā. Simile dr̄ in Job. Quis det car Luc.9.d
nib⁹ ei⁹ vt ſaturemur? Et alibi. Uis iquiūt dica⸗
mus ꝙ deſcendat ignis de celo ⁊c. Iſti nō cōſide
rant occultā diuine iuſtitie ꝓuidentiā: nec ꝑpē⸗
dunt ꝗ̄tū malorū vita bonis ꝓficit: ⁊ quare pa⸗
terfamilias de⁹ malos viuere ſinit. Reprimitur
igit talis zelus ad angelorū iudiciū: qui cauſas
premiſſas nouerūt: negocium reuocat: ipſorūq; Apoca.6.c
punitio expectāda iubet. Apoca. Expectate mo⸗
dicum donec expleat numer⁹ fratrū veſtrorum
q̄r .ſ. illorū qui i iudicio finali malos eradicabūt
bonos ꝟo in dei horreo collocabūt. Ideo infra
dr̄. Exibunt angeli et ſeparabunt malos de me⸗ Matt.13.g
dio iuſtorū. ¶ Uel dic ꝙ inimicus homo .i. prodi
tor: q̄nq; ſeminat zizaniā cū tritico .i. mala conſi Aliter.
lia: et machinamenta: cū boni in primo non poſ⸗ B
ſint diſcerni abinuicem. Uerūtñ cū herba creue⸗
rit ⁊ effectus ſecutus fuerit: tunc percipiet fuiſ⸗
ſe zizania cum tritico ⁊ malū conſiliū cum bono
mixtum. ¶ Hic fit mētio de bono grano ſinapis Eodē ca.d
qđ eſt min⁹ omnibus ſeminibus qđ cū creſcit fit
maius omnibus olerib⁹ ita ꝙ aues celi poſſunt
requieſcere ſuper illud. ¶ Sic vero fides xp̄ia⸗ Morali⸗
na fuit a principio ſatis modica nunc per grām tas.
dei tm̄ creuit ꝙ cunctis oleribus .i. cunctis mū
di ſectis ⁊ credulitatibus maior extitit: Ita qđ
ſicut iam videmus volucres .i. multi principes ⁊
potentes, .i. multi philoſophi ⁊ ſapientes viuūt

Pſ.103.b ꝛ habitãt in eadẽ. pſal. Sup eã volucres celi ha
Aliter. bitabũt. ¶Uel dic ꝙ ſepe fit ꝙ aliqs modic⁹ ꝛ hu
milis ꝓmouet ꝛ maioꝛ alijs efficit: ꝛ oleribus.i.
ſuis ſocijs antefert: ita ꝙ volucres .i. mũdi ṗnci-
pes vel nobiles in ſue iuriſdictiõis ramis cõmo-
Eodẽ ca.d rant. ¶Mulier quedã accepit fermẽtũ ꝛ in tria
ſata farine poſuit: ꝛ ſic totã maſſam farine fermẽ
Moralitas tari fecit. ¶Fermẽtũ qḋ paſtã feruere facit eſt
charitas: quã qñ mulier i tria ſata farine.i. i tres
ptes mẽtis, in rõnabilẽ, iraſcibilẽ ꝛ cõcupiſcibilẽ
potentiã adhibet: totũ facit fermẽtari ꝛ ad deũ
Aliter. ſurſum eleuari. ¶Uel iſta mulier eſt eccleſia, q̄
tria ſata.i. tria gña hoim.ſ. pueros: iuuenes et
ſenes fermẽto fidei.i. charitatis imbibit ꝛ ſic per
C amorẽ diuinũ facit fermẽtari oẽs ꝛc. ¶Hic ad-
Eodẽ ca.f dit de illo q̇ inuenit theſaurũ in agro ꝛ vendidit
oia q̄ habebat ꝛ emit agrũ. Itẽ de illo q̇ q̄rebat
bonas margaritas: inuẽta vna ṗcioſa dedit oia
Moralitas. ꝛ cõparauit eã. ¶Hoc exponit a doctoribus qḋ
theſaur⁹ et ṗcioſa margarita fidẽ xp̄i vel gl'iam
paradiſi in agro ſcripture latẽtẽ deſignat. Iſtũ
eñ agrũ ſcripture ſacre dꝫ quilibet deuot⁹ ſtu-
dendo emere et ceteras margaritas.i. ſcientias
philoſophicas cõtẽnere: ꝛ illã vnicã precioſam
margaritã.i. xp̄m vel gloriã paradiſi vel doctri
nã euãgelicã ſollicite querere ꝛ amare: ꝛ omnia
pro xp̄o dare. hoc eſt dictu: qḋ nihil terrenũ re-
Sapiẽ.7.a ſpectu illius debet reputare: ſed q̄tũ ad effectũ
omnia cũ eo permutare dicẽs illud Sap̄. Diui-
tias nihil eſſe dixi ꝛc. Ille eñ qui theſaurũ gl'ie
paradiſi ꝛ margaritã.i. xp̄m ꝑ deuotionẽ que-
rit ꝛ ꝑ cõtẽplatiõnẽ inuenit: ſtatim amorẽ aliarũ
rerꝫ deſerit: quicq̇d aliud in mũdo eſt, vilipẽdit.
¶De ſagena ꝓ miſſa in mare exponit idẽ ſalua
toꝛ de eccleſia q̄ nũc piſces.i. hoies bonos ꝛ ma-
los ſimul cõtinet: in litoꝛe tñ huius vite.i. in iu-
dicio vltimo piſcatoꝛes ſagene.i. rectoꝛes deus
ꝛ angeli inter iſtos piſces decernẽt: quia bonos
in vaſa ſua.i. in paradiſo repoſitoria eligent et
2.mach.1.d aſſument: malos vero foras in barathꝛum mit-
tẽt. Unde: Capitibus amputatis foras miſerũt
De hoc qḋ xp̄m filium fabri vocabant, dimitto.

¶Capitu. xiiij. Textus.

Audiuit herodes tetrarcha famã ieſu
D ꝛ ait pueris ſuis. Morali. Cap. x.

Cum herodes tu-
liſſet herodiã vxorem philippi
fratris ſui: ꝛ de hoc ioãnes ba-
ptiſta ip̄m argueret, dicẽs ꝙ ſi-
bi vxorẽ frĩs ſui, dũ viueret hſe
nõ liceret: alligauit eũ herodes
in carcerẽ ꝛ ip̄m occidere cupie
bat ſꝫ ppl'm timebat. Cũ igit̃ i die natalis hero-
dis feſta ꝛ ꝯuiuia pararent: accidit ꝙ filia hero-
diadis corã rege ſaltauit: ꝙ regi ꝛ ſimul diſcũbẽ
tib⁹ cõplacebat: ꝑpter ꝙ rex ſub iuramento ſibi
promiſit: ꝙ quicq̇d peteret ab eodẽ ſibi daret: il
la ꝓ ṗmonita a meretrice matre ſua caput ioã
nis qui erat in carcere petijt. Rex aũt iratum ſe
diſſimulãs ſed ꝑpter iuramentũ ſe abnegare nõ
poſſe aſſerẽs: caput ioannis amputari, ꝛ puelle
ſaltãti dari mãdauit: q̄ ſtatim caput i diſco poſi
Moralitas. tũ corã oib⁹ ſil' ꝯuiuãtib⁹ mr̃i dedit. ¶Morali-
ter loquẽdo: ꝑ iſtũ regẽ põt aĩmus vel intellect⁹
accipi: a quo cõſtat hominẽ totũ regi. Meretrix
iſta ſignificat carnẽ q̄ reuera vxoꝛ philippi ė in
terpꝛetat̃ os lãpadis.i. diaboli q̇ viget intelle-
ctus ſplendoꝛe, põt dici: eo ꝙ ſibi ꝛ ſuggeſtioni-
bus ſuis ſolet faciliter inclinari: q̇ frater iſtius
regis.i. frater animi dr̃: ꝑ eo ꝙ vterq; eſſe natu-
re rõnalis cõpꝛobat̃. Per iſtã filiã ſaltatricẽ in-
telligitur concupiſcentia, que a matre iſta mere-
trice.i. carne tanq; filia generatur: que pro eo di
cit̃ ſaltare: q2 corã rege.i. corã animo ſolet nũc
vnius peccati, nunc alterius delectationes offer
re: vt ipſum ad voluptatem ſuã ꝛ matris huius
votum valeat inclinare. Per ioannem in quo eſt E
gratia ſynderiſis ſeu conſcientia intelligitur: vbi
diuina gratia pꝛincipaliter ſituatur: ꝛ q̄ regem.i.
animum delinquentem cõtinue redarguit ꝛ hoꝛ-
tatur. Iſta igitur eſt veritas ꝙ qñq; rex mẽtis no
ſtre animus accipit ſibi in cõcubinam vxorẽ dia-
boli.ſ. herodiadẽ: q̄ interpꝛetat̃ gloꝛians in pelli
bus.i. carne: que in carnis pulchꝛitudine gloꝛia
tur in q̄tum ipſius malis delectationibus acquie
ſcit: de quo tñ ioannes.i. conſcientia ipſum redar
guit, ꝛ ſibi non licere hãc meretricem habere vel
ſibi acquieſcere predicat: quapꝛopter ſepe fit ꝙ
iſte rex.i. animus ioannem.i. bonam conſcientiã
incarcerat ipſamq; vinculis malarum cõcupiſcẽ-
tiarum vel complacentiarum alligat: ꝛ ſic votum
redargutionis impedit ꝛ retardat: quod vtiq; fit:
quando iſtum hominem in carcere male cõſuetu-
dinis diu ſeruat. Anim⁹ enim carnẽ oblectatur:
ioannem.i. conſcientie reprehenſionem non dili-
git: ꝛ ideo vt ipſius carnis delectatiõibus poſſit
libere vti: in in carceribus malarum cõplacẽtiarꝫ
ꝛ cõſuetudinẽ claudit. Ezech. poſuerunt leonẽ Ezech.19.c
in carcerẽ ne audiretur vox ipſius amplius ſup
mõtes. Finaliter ſic accidit ꝙ cũ herodes ꝛ hero
dias continue in conuiuijs.i. dum animus ꝛ ca-
ro ꝛ male affectiones vacant delectamentis ꝛ ſo
latijs, ſtatim ſolet filia herodiadis.i. carnis con-
cupiſcẽtia ſaltare ꝛ coꝛam ipſis nunc ad gulam ꝛ
ebꝛietatem, nunc ad pigritiã ꝛ luxuriam ſaltus
ſuos oꝛdinare Eſa. Saltabũt ibi ſyꝛene in edib⁹ Eſaie.13.d
voluptatis. Tantũ igitur facit iſta filia meretri-
tricis.ſ. concupiſcentia ꝙ ioannes totaliter deca
pitatur: ꝛ cõcupiſcentia penitus deperit: ꝛ ꝙ rex
iſte ſcꝫ animus cũ meretrice ſua.ſ. cũ carne ſine ti
moꝛe dei.i. ſine doloꝛis ſcrupulo foꝛnicatur dicẽs
ſue conſcientie pꝛopꝛie illud Eſa. Ex quo doꝛmi- Eſa.14.c
uiſti non aſcendet qui ſuccidat nos. ¶Uel allega Aliter.
exemplariter quomodo nõ amat peſtilens eum Prouer.
qui ſe coꝛrigit: et quomodo nõ diligũt viros iu- 15.b
ſtos qui eoꝛum ſcelera repꝛehendũt: immo i pſis Pro.9.b
qñq; penas ꝛ miſerias pꝛocurant. Pꝛouer. Qui Aliter.
arguit deriſoꝛem ſibi iniuriam facit. ¶Uel alle-
ga ꝙ mali qui audent publice bonis nocere ſo-
lent ſibi vias ꝛ occaſiones querere, vt ſub colore
alicuius iuſtitie poſſint iniquitatem implere: ſi-
cut fecit iſte qui ſub ſpecie iuramenti decollauit Eodẽ.c.b.
ioannem. Seneca dicit: Qui nocere vult ſemper
cauſam inuenit. ¶Cũ chꝛiſtus receſſiſſet in naui-
cula ad locum deſertum ſeoꝛſum, ſecute ſunt
eum turbe: ꝛ miſertus eſt eis ꝛ curauit langui-
dos eoꝛũ. Cum igitur veſpere factum eſſet, vene-
rũt diſcipuli eius dicẽtes ei ꝙ turbas dimitteret
vt q̇libet de deſerto recedẽs cibos ſibi congruos
pꝛocuraret. Deſertus eſt (inquiunt) locus hic: di
mitte turbas vt euntes in caſtella, emant ſibi
eſcas. Chꝛiſtus volens ſuis auditoꝛibus eſcas
dare, cum eſſet ibi puer vnus qui habebat quin-
q; panes hoꝛdeaceos ꝛ duos piſces pꝛecepit tur
bas diſcumbere: accipiens dictos panes et pi-
ſces benedixit: et fregit: ꝛ per diſcipulos turbis
dari iuſſit. Diſcipuli igitur turbis diſtribuerunt:
et ſic quinq; milia hominum preter mulieres et
paruulos qui numerati non ſunt: de iſtis quinq; F
panibus et duobus piſcibus vſq; ad ſaturita- Mar.6.f
tem comederunt: ita ꝙ duodecim cophini fra- Luc.9.b
gmentoꝛum ſuperfuerunt: Colligite inquit fra- Joh.6.b
gmenta ne pereant. Satis iſta patent in euan- Moralitas
gel. Luce et Joannis. ¶Iſta exponuntur comu- H
niter ꝙ quinq; panes oꝛdeacei vetus teſta-

mentum, deſignāt: qđ a quinqꝫ libris moyſi cepit
originē. Bene ordeacei dicunt̄, pro eo ꝙ in illis
ſub palea hiſtorie medulla ſenſuū cōtinet̄. Duo
piſces nouū teſtamentū deſignant, ꝑ eo ꝙ ibi du
plex charitas ꝑcipit̄: in qua tota lex ⁊ prophete
pendere noſcuntur. Cū igitur in deſerto huius
mundi ſint, quinqꝫ milia hominum qui dominum
ſunt ſecuti. ſ. vniuerſitas fidelium q̄ ad fidē xp̄i
ſunt vocati, ⁊ ꝓpter quinqꝫ ſenſuum appetitus
bis ſub numero quinario ſunt ꝯtēti: vult dn̄s ꝙ
cibis ſpiritualibus refocillent̄: ita ꝙ quinqꝫ pa-
nib⁹ quos puer Moyſes nobis obtulit. ſ. quinqꝫ
libros legis antique, duobuſqꝫ piſcib⁹, hoc eſt do
ctrina euāgelica cōtinente duplicē charitatē ſpi
ritualiter recreent̄. Uult eñi ꝙ oēs iſti ſup fenū
i. ſup humorē gratie ⁊ charitatis, vel ſup ſpē vi-
rous eterne glorie recumbāt: ⁊ ꝙ diſcipuli. i. ꝑla
ti doctores ⁊ p̄dicatores iſtos ſcripturarū cibos
exponendo frangant: ⁊ ꝙ ipſos diſcūbentibus et
auditorib⁹ ſimplicib⁹ predicādo diſtribuāt: reli
quias vero quas iſti ruſtici capere non poſſunt
i. ſubtiliora ſacre ſcripture ab ipſis diſcipulis. i.
a ſcientificis viris reſeruari ⁊ a menſa taliū ſuble
uari. Simplices eñi groſſa ciborū fruſta ⁊ rudia
ſacramēta ⁊ documēta ſcripturarū debent cape-
re: fragmenta ṽo. i. ſubtiles ſcripture ſn̄ie nō poſ
ſunt deguſtare: quapropter doctores talia debēt
ſubtilioribus reſeruare ⁊ in duodecim cophinis
F i. in libris ⁊ codicib⁹ doctrinā duodecim articu
lorū fidei continentibus ſapienter reponere, dicē
1. Cor. 3. a tes cum Ap̄lo. Nō potui vobis loq̄: quaſi ſp̄ūali
bus ſed quaſi carnalibus in xp̄o: lac vobis in po
Aliter. tū dedi ⁊ nō eſcā. ¶ Uel dic ꝙ quinqꝫ panes ſunt
quinqꝫ vulnera xp̄i: duo vero piſces ſunt dupli-
cis nature myſteria xp̄i. Nos igitur qui in deſer-
to huius mundi vel religionis viuimus iſtos ci-
bos per fidem ⁊ deuotionē comedere debemus:
etiā ſuper fenū qđ hodie eſt: et cras i clibanū mit
titur. i. ſuper memoriā noſtre fragilitatis recum
Aliter. bere: et ſic per ſp̄ūalem recreationē in xp̄i conui-
uio poterimus ſatiari. ¶ Uel dic ꝙ per iſtos pa-
nes q̄ comedendo non fuerunt cōſumpti ſed po-
tius multiplicati: ita ꝙ oibus ſufficerent poſſu-
mus intelligere ſacramentū altaris qđ ſumendo
non minuitur: ⁊ ꝙ ita quinqꝫ milibus ſicut vni cō
4. Reg. 4. g probatur ſufficere. Unde dicitur. Comedent ⁊ ſu
Aliter. pererit. ¶ Uel dic ꝙ iſti cibi ſciētiā ſignificant q̄
diſtribuendo multiplicatur: et cum auditores
ſaturati fuerint plus remanet diſtribuentib⁹ ꝙꝫ
Luc. 19. d ab alijs reportatur. vnde Luc. habēti dabitur ⁊
Aliter. abundabit. ¶ Uel dic de eleemoſynis: qꝛ qñ diſci-
puli chriſti. i. deuoti fideles bona ſua diſtribuūt
liberaliter euntibus in deſertum. i. pauperibus
et egenis, ſepe fit ꝙ plus habent in reſiduo ꝙꝫ in
eleemoſynis expenderunt. Dominus enim mul-
Luc. 6. f tiplicat bona talium liberalium: qꝛ ſicut dicitur.
Pro. 28. d Date ⁊ dabitur vobis. Et in Prouerb. Qui dat
G pauperibus non indigebit. Et aduerte ꝙ xp̄s le-
gitur panes multiplicaſſe: ad denotandū ꝙ tp̄e
ſterilitatis ⁊ neceſſitatis debemus eleemoſynas
dare. Al's enim non legitur panes fregiſſe: niſi
euntibus in via ⁊ quatuor milibus in eremo. In
quo notatur ꝙ homini eſt licitū bona ſua diſtri-
buere: ⁊ in deſerto. i. pauperibus: in via. i. viato-
ribus ⁊ peregrinis: in cene conuiuio. i. diſcipulis
familiaribus ⁊ amicis. Et ſic iſti ſunt tres panes
Luc. 11. a de quibus dicitur. Amice accommoda mihi tres
Aliter. panes. ¶ Uel dic ꝙ illud qđ predictum eſt ꝙ ſecu
te ſunt eū turbe multe ⁊c. pōt applicari ad hoc
ꝙ nullus poteſt ita ad deſertum religionis et ſo
litudinis fugere: quin turbe malarum cogitatio
num et affectionum in ipſum protinus ſtudeant co
Aliter mitare. ¶ Uel ſi vis illud quod ponitur hic et qđ
etiam replicatur in multis paſſibus ſcripture ſa-
cre: preter mulieres ⁊ paruulos: vbi videtur in-
nui ꝙ mulieres et paruuli non ſolent cum proue
ctis et maioribus numerari: poteſt applicari ad
hoc ꝙ numer⁹ ſignificat eterne glorie aſcriptio-
nem: qꝛ ſm̄ veritatē: viri. i. perſone viriles ⁊ ꝑfe-
cte: ſolū merentur apud deum cōputari ⁊ in ele-
ctorum numero numerari. Sap. Ecce quomodo Sap. 5. a
computati ſunt inter filios dei: et inter ſanctos
ſors illorū eſt. Sed reuera mulieres, id eſt perſo
ne nobiles ⁊ carnales, effeminate: pueri, id eſt per
ſone pueriles inſcie ⁊ ingrate: in tali numero non
debent poni, nec apud dei aſcriptionem in electo-
rum numero cōputari. ¶ Unde de quolibet dam
nato poteſt exponi illud Job. Noctem illam te- Job. 3. a
nebroſus turbo poſſideat: non cōputetur in die-
bus anni: nec numeretur in menſibus. ¶ Chriſt⁹ Eodē. c. c
iuſſit diſcipulos ſuos precedere trans fretum do .d
nec dimitteret turbas: tandem vero dimiſſa tur-
ba aſcendit in montem ſolus orare. Ueſpere au-
tem facto, nauicula in quam aſcenderant iacta
batur in medio mari magnis fluctibus: erat eñi
ventus contrarius illis. Nocte venit Jeſus am
bulans ſuper aquas: et cum nauim intraſſet ceſ-
ſauit vētus, ita illi qui in naui erant mirati ſunt
et adorauerunt eum diſcipuli ⁊ dixerunt. Uere
dei filius es. ¶ Dic quod nauicula eccleſie in qua Moralitas
diſcipuli chriſti, id eſt vniuerſi fideles tranſfre-
tant et nauigant ad gloriam paradiſi dum eſt in
mari huius mundi: multis tribulationum flucti
bus agitatur. Uentus enim tentationis diaboli-
ce contrariatur eidē ipſamqꝫ ſemper nititur ſub-
mergere in profundum. Illud autē potiſſime fit
quando xp̄s abſens ab iſta naui videt̄: ⁊ quādo
noſtrorum peccatorum rōne ab iſta ſua nauicu
la ꝙꝫtum ad gratiarum excellentiā abſentatur:
qꝛ deus videtur eccleſiā ꝓpter pctā ſua dimitte
re: quapropter neceſſe eſt eam multis tribulatio
nibus ⁊ tentationibus fluctuare, et multis peri
culis ſubiacere. Ideo dominus videtur dicere il
lud Hier. Reliqui domum meam. Et ſubiūgit cau Hier. 12. d
ſam: qꝛ facta eſt mihi hereditas mea ⁊c. Uerunta
men loco ⁊ tp̄e ſolet chriſtus ſuper aquas ⁊ flu
ctus tribulationū calcare, ⁊ ad diſcipulos ſuos
in nauiculā eccleſie miſericorditer per gratiam
reuenire: ⁊ ſic benedicta ſua preſentia facit ventū
tentationum et diabolicarum inſufflationū ceſſa
re, ⁊ fluctus tribulationum quieſcere ⁊ totam na
uiculam eccleſie tranquillare. Tob. Poſt tempe- Tobie. 3. d
ſtatem tranquillū facis: ⁊ poſt lachrymationem
⁊ luctum exultationem inducis. ¶ Uel dic ꝙ na- A
uicula eſt anima que tempeſtatibus, tribulatiōi- Aliter.
bus affectionibuſqꝫ ⁊ cogitationibus continue
fluctuat ⁊ a vento ſibi contrario. i. a mūdi mani
gloria cōtinue monet̄ ⁊ agitat̄: niſi qñ xp̄s ad eā
per gratiam venit ⁊ eā ſua ſp̄ūali preſentia circū
munit. Chriſti enim abſentia reddit mētis naui-
culam fluctuoſam: ſua vero preſentia ipſam fa-
cit ſtabilem ⁊ quietam. Augu. Inquietum eſt cor
meum donec quieſcat in te domine. Et dic ꝙ xp̄s
in quarta vigilia noctis veniſſe legit̄: ſcꝫ in quar
to puncto pn̄ie xp̄s viſitat mentem noſtram. Pri
ma vigilia eſt diſcuſſio ſeu meditatio. Secunda
contritio. Tertia confeſſio. Quarta ſatiſfactio
ſeu perſeuerandi conſtans intentio. In iſta xp̄s
ad nos venit: ⁊ a dānationis periculo cuſtodit
nos. Pſ. Ueni ad liberandum nos domine deus Pſ. 79. b
virtutum: ⁊ oſtende faciem tuam ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ Aliter.
nauis eccleſie in mari huius mundi fluctuabat:
ita quod totus populus qui ibi continebatur
mortis periculo ſubiacebat quouſqꝫ ipſe chriſt⁹
media nocte per beatam incarnationem et nati
uitatem venit qui omnia trāquillauit. ¶ Uel dic Aliter.
quod exemplo Chriſti nos debemus turbas
negotiorum ⁊ ſecularium hominum, imo turbas

cogitationū ꝛ affectionū relinq̄re ꝛ in montē cō-
templationis aſcēdere: ꝛ ſolum ibi dñm exoꝛare.
Eodem.c.c ¶Cū xp̄s nocte veniret ad diſcipulos q̄ in naui-
cula fluctuabāt: ambulās ſup mare turbati ſunt
diſcipuli dicētes: qꝛ phantaſma eſt, nō eñ aduer
tebāt ꝙ eſſet xp̄s ſed magis credebāt ꝙ eſſet ali-
quis ſpūs phantaſticus: xp̄s vero vidēs eos cla
mantes ꝛ timētes dixit eis. Habete fiduciā: ego
B ſum: nolite timere. Petrus vero inter ceteros au
dacioꝛ dixit. Dñe ſi tu es iube me venire ad te ſu
per aquas. Quē cū ieſus ad ſe vocaret: ꝛ petrus
de naui deſcēdens ſup aquas ſiccis pedibus ver
ſus ieſum applicaret vidēs ventū validū timuit:
ꝛ ideo mergi cepit: ſed ſtatim cum ad dominum
clamaſſet dicēs: dñe ſaluū me fac: xp̄s extenſa ma
nu ipſum recepit: et incredulitatem eius increpa
uit dicēs. Modice fidei quare dubitaſti? Acſi di-
ceret. Si non dubitaſſes nunq̄ꝫ mergi cepiſſes.
Moꝛalitas ¶Iſta poſſunt applicari ad oſtēdendam verita-
tem fidei que qñ in hoīe fixa eſt certa ꝛ indubia
quicquid in virtute ſpei facere vult: facit: modi-
ca tñ heſitatio vel dubitatio impedit op⁹ iſtud.
Requiritur enim ꝙ hō in nullo dubitet cōplēdū:
ſed poti⁹ illud qđ vult fieri credat pꝛo certo fien-
dum. Unde recta cauſa quare iſte vetule ꝛ perſo
ne ſimplices faciunt qñq̄ꝫ mirabilia experimen-
ta: q̄ tñ homo rōnabilis ꝛ ſenſatus nunq̄ꝫ inuenit
eſſe vera: pꝛopter firmā credulitatē quā habent:
quā tamen homo ſenſatus nunq̄ꝫ habet: q̄ ſemp
inquirit cām rerum ac p hoc ſemper dubitat in
pꝛemiſſis: cū nō videat rationē. Et ide fit ꝙ illud
idē qđ a ſimplicibus inuenitur verum a ſapienti-
bus illud experiri volētib⁹ inuenit̄ falſum. Ideo
Mat.17.e dñs dicit: ꝙ ſi quis credēs dixerit huicmōti ꝙ ſe
Marci.9.d trāſferat in mare, fiet. Uñ alibi dr̄. Si potes cre-
dere oīa ſunt poſſibilia credenti. Nec mirū cum
talis poteſtas credendi vel faciēdi miracula poſ
C ſit cōſiſtere cū peccato. Iſta enim eſt gratia gra-
1.Coꝛ.13.a tis data: que qñq̄ꝫ eſt in peccatoꝛe ſicut Apl's vi-
detur bene ſupponere vbi dicit. Si habuero fidē
Luc.9.f ita vt mōtes transferam charitatem autē nō ha-
beā, nihil ſum. Acſi dicat ꝙ iſta ſine charitate fie
ri non poſſunt. Sicut pꝫ de iſto qui eijciebat de-
monia ꝛ tñ nō ſequebatur xp̄m: fides enim indu-
Matt.17.c bia totum facit ſicut pꝫ infra vbi dictum eſt apo
Matt.21.b ſtolis ꝙ pꝛopter incredulitatem ſuam nō pote-
rant demonium eieciſſe. Et alibi, ſi non heſitaue
ritis: non ſolum ficulneam areſcere, ſed etiā mō-
tes transferre poteritis: ſicut pꝫ hic de Petro: q̄
non fuit merſus niſi quando incepit dubitare.
Aliter. Modice inquit fidei quare dubitaſti? ¶Uel dic ꝙ
exemplo Petri, nos alij qui quandoq̄ꝫ deſcendi
mus ad nauiculā in mare. i. in clauſtro ad nego
cia mundi ꝛ de contēplationis ſecuritate ad acti
ue vite fluctuoſos laboꝛes: et nihilominus ad
chꝛiſtum ſepe currimus: et in ipſis aquis. i. mun
di negocijs nos poſſe ſaluari ſperamus. Uerū qꝛ
ventus validus tribulationum nos agitat: hinc
eſt ꝙ quandoq̄ꝫ in his illis complacētijs mergi inci
pimus: quapꝛopter nō immerito dānationis pe
riculum foꝛmidamus. Nos igitur quando iſtam
merſionem ſentimus: ad xp̄m debemus per oꝛa
tionem clamare et ipſius auxilium imploꝛare di
Pſ.93.d centes domine ſaluum me fac. Et illud. Non me
demergat tēpeſtas aque ꝛc. Ipſe vero ſi nos de-
uote clamantes inueniat ſtatim manum ſuam
Aliter. adiutricem extendet ꝛ nobis dulciter ſubueniet
ꝛ ſuccurret. ¶Uel dic ꝙ exēplo xp̄i ſunt multi bo
ni xp̄iani. i. boni ꝛ ſancti viri qui pꝛima facie cre-
dūtur eſſe phātaſtici, ideſt hypocrite ꝛ vani quā-
do ſup aquas pſperitatis mundane vite viden-
tur tranſire per contemptum et mundi gloꝛiam
conculcare: ſed ex operibus viri ſequentibus ve
ri pꝛobantur: ita ꝙ ipſis mediantibus alij ad cō
culcationem ſimilem pꝛouocantur: dicentes. Do
mine ſi tu es inquit iube ꝛc. Joan. Opera que fa Joan.10.e
cio teſtimonium perhibent de me.

¶Capi. xv. Textus.

Tunc acceſſerunt ad eum ab hieroſoly-
mis ſcribe et phariſei. Moꝛalitatum
Capitulum xi.

CUm dñs de-
ſcēderet in ptes tyri ꝛ ſido
nis: ecce mulier chananea
a finib⁹ illis egreſſa, et ſm
Marcū domū ingreſſa cla
mauit. Domine miſerere Marc.7.d
mei fili dauid: filia mea ma
le a demonio vexatur. Uñ
qꝛ iſta non erat de genere
iſrael: ſed de genere ſyꝛophenice: dñs quaſi non
audiens eam pertranſibat. Dicebat enim ſe non
eſſe miſſum niſi ad oues q̄ perierunt dom⁹ iſrael.
Et qꝛ non erat bonū ſumere panē filioꝛū ꝛ mitte
re canibus: qꝛ tñ dicta mulier clamans et oꝛans
inſtabat: et canes comedere de micis de menſis
dominoꝛū cadentibus allegabat. Etiā inquit do
mine: nā et catelli edunt de micis que cadunt de
menſa dominoꝛum ſuoꝛū. Ideo dñs miſertus ſi-
bi dixit. O mulier magna eſt fides tua: fiat tibi
ſicut petiſti: ꝛ ſanata eſt filia eius in illa hoꝛa. Moꝛali-
¶Iſta mulier chananea ꝛ gētilis ſignificat aiam tas.
peccatricem: cuius filia ſignificat eius conſcien- B
tiā atq̄ꝫ mentē ſeu voluntatē: qñq̄ꝫ igit̄ fit ꝙ mu-
lier iſta ſcꝫ peccatrix aia: de finibus tyꝛi: q̄ inter-
pꝛetat̄ anguſtia: et de finibus ſidonis: q̄ interpꝛe
tatur cōmotio iniquitatis. ſ. de ſtatu peccati, qđ
ponit aiam in cōmotionē incōſtantie ꝛ in angu-
ſtiam deſperatiōis ꝛ triſtitie: per contritionem
egredit̄ ꝛ domū ſpei ꝛ ſecuritatis. ſ. ſtatū penitē
tie ingredit̄: gemēs et flebilis p filia ſua. i. pꝛo
mente ꝛ volūtate ſua diu a demone per peccatū
obſeſſa, deū humiliter depꝛecatur. Demoniū eñ
tunc filiā noſtrā vexat, qñ peccatū mentē noſtrā
p diuerſas concupiſcentias ꝛ miſerias flagitat
atq̄ꝫ turbat. Uñ. Filia mea modo defuncta eſt. Mat.9.c
Sed ſepe fit ꝙ diuina pietas ſtatim nō exaudit:
quinimo vexationē iſti⁹ filie. i. pctā noſtra ꝛ mē-
tis noſtre miſerias ſub diſſimulatione pertrāſit.
Uidet enim ꝙ ex hoc fragilitates pꝛias cogno-
ſcit: ꝛ ſic ad recurrendū ad dñm foꝛtius inarde-
ſcit. Uñ dr̄. Diſſimulans peccata hoim pꝛopter pe Sap.11.d
nitentiam. Unde dñs videt̄ anime dicere illud qđ
ſubdit̄. Non eſt inquit bonū ſumere panē filioꝛū
et mittere canibus. Acſi diceret. Non decet grām
impēdere peccatoꝛib⁹: ſed filijs ꝛ pſonis ſanctioꝛi-
ribus. Sed ipſa debet ſubiungere. Domine, nā ꝛ
catelli edunt de micis que cadunt de menſa do-
minoꝝ ſuoꝝ. Hoc eſt dictu. Etiam peccatoꝛes de-
bent refici tuis beneficijs: qꝛ tu veniſti nō iuſtos,
ſed peccatoꝛes ſaluare: et ideo filiam meam. i.
mentē meam debes liberare. Et vere ſi dñs pſe-
uerantiā in nobis videat: et iſtum ardoꝛem deuo
tionis inueniat in nobis, ipſe dico q̄ eſt panis vi- D
te: qui potēs eſt canes et filios. i. peccatoꝛes et iu Pſ.35.b
ſtos miſericoꝛditer ſatiare. Pſ. Homines ꝛ iumenta
ſaluabis domine. Iſtam vexationem tentationū
ꝛ vitioꝛū a nobis auferet: et mentem noſtrā tran Mar.7.e
quillā faciet. Unde dicitur ſic. Inuenerunt puel
lam ſuper lectum et demonium ab ea exiuiſſe ꝛc. Aliter.
¶Uel dic quod gentilis iſta mulier ſignificat gē
tilitatem: cuius filia, ideſt cuius gens demonijs
per idolatriam ſubiacebat. Hanc igit̄ filiam. i. gē
tem gentilium: dominus non ſtatim a pꝛincipio
curauit:

curauit:ſʒ aliquādiu languere permiſit:qꝛ ipſe q̄
erat panis filioꝝ, ꝑncipaliter ad oues ⁊ ad filios
iſrael fuit miſſus:quoꝝ patrib⁹ erat repromiſſus.
Finaliter tamen iſtā filiā liberauit:quando ꝑ apo
Tren.4.d. ſtolos ſuos fidē ſuā gentibus predicauit.Tren.
Gaude filia edon : ad te quoqꝫ veniet calix.i.fi-
des.¶Uel dic ꝙ panis filioꝝ.i.ſacra theologia
nō dʒ canibus dari.i.in negocioꝝ ſecularium vſib⁹
Aliter deputari.¶Uel dic ꝙ canes ſunt obſtinati ⁊ infi-
deles:vel etiā ſimplices atqꝫ rudes.Panis igit̃ fi
lioꝝ.i.ſubtilitates ⁊ arduitates fidei ⁊ ſacre ſcri
pture:q̄ ſolis ſpiritualibus filiis.i.fidelibus et
Mat.7.a ſcientificis viris debēt dari:nō debēt iſtis canib⁹
predicari Unde dr̄.Nolite ſanctū dare canibus:
⁊ margaritas nolite ponere ante porcos:ne for-
Eodem.c.c te cōculcēt eā pedibus:⁊ conuerſi diripiant vos.
¶Hic dr̄ ꝙ ante dn̄m poſuerūt cecos ⁊ claudos:
quos vt ſanauit, mirate ſunt turbe:vidētes mu-
Moralitas A toſ loquētes:cecos vidētes:claudos ābulātes:⁊
magnificauerunt eū.¶Sic ꝟo nos debemus gau
dere:⁊ admirari:⁊ dominū magnificare:qn̄ vide-
mus ꝙ ꝑ eius miſericordiā infirmi ſanant̃.i.pctō
res cōuertunt̃:⁊ qn̄ muti.i.obſtinati per cōfeſſio
nē loquunt̃:ceci.i.ignorātes ꝑ diſcretionē vidēt:
claudi:ideſt ad bn̄ operādū ïhabiles ꝑ bona opa
Lu.15.d. ꝓficiūt.Gaudiū em̄ angelis dei eſt ſuper vno pec
catore penitētiam agente:qꝛ ſancti viri ⁊ angeli
ſumme debēt de cōuerſione peccatorū gaudere.

¶Capitu.xv.Textus.

**Jeſus aūt conuocatis diſcipulis ſuis di-
xit.Moralitatum Capitulum. xv.**

Videns ieſus
multitudinē hoīm q̄ ipm ſecu
ti fuerant in deſertū:cepit di-
cere eiſdē.Miſereor ſuꝑ tur-
bā:qꝛ iā triduo ꝑſeuerant me
cū:nec habēt q̄d māducēt:⁊ di
mittere eos ieiunos nolo ne
deficiāt in via:q̄dā em̄ eoꝝ de
lōge venerūt.Igit̃ cū diſcipuli nihil p̄ter ſeptem
panes ⁊ piſciculos paucos haberēt:iuſſit eos di-
ſtribui:⁊ fuerūt ideq̄tuor milia hoīʒ ſatiati:qꝛ ſcʒ
Moralitas de tā paucis cibis ad ſatietatē ſatis ſumpſerūt:ſe
ptē ꝟo ſporte de reliquiis remāſerūt.¶Sic cum
xp̄s in deſerto hui⁹ mūdi multos videat:q̄ iā tri
duo.i.in fide trinitatis cū eo ꝑſeuerāt:timēs ne
ꝓpter defectū ſpūaliū ciborū deficiāt in via ꝑfe-
ctiōis ⁊ morū:voluit ꝙ diſcipuli ſui.i.eccl'iaꝝ mi
niſtri ſeptē panes cū diſcipulis paucis.i.ſeptē ec-
cl'aſtica ſacramēta cū ceteris ſacramētalib⁹ re-
mediis ipſis diſtribuāt:vt ſpūal'r refecti i hac via
fortiores exiſtāt.Septē ꝟo ſporte.i.ſeptē virtu-
B tes morales ſuperſunt:q̄ ex ſeptē ſacramētis ſub
ueniūt ⁊ ſuccreſcūt.Et illoꝝ q̄dā de lōge venerūt
Joſue.9.b q̄ de ſtatu pcti ad penitētiā appropinquant.Un̄.
De terra lōginqua venim⁹ ſerui tui.De hoc aūt
vbi xp̄s petiit a diſcipulis ſuis quē ipſum eſſe di
cerent homines:⁊ vbi ponitur rn̄ſio ⁊ ꝯmēdatio
petri:necnon multa alia dicta chriſti nihil pono.
Igitur aduerte circa chriſti transfigurationem.

¶Capitu.xvi.Textus.

**Et poſt dies ſex aſſumpſit ieſus petrū ⁊
iacobū ⁊ ioānem.Moralitatum Ca.xiii.**

Aſſumpſit ieſus
ſecū petrū:iacobuʒ ⁊ ioānē,⁊ duxit
eos in mōtē excelſuʒ ſeorſum,⁊ trāſ
figurat⁹ eſt an̄ eos ⁊ reſplenduit fa
Luc.9.d cies ei⁹ ſicut ſol:veſtimenta aūt ei⁹
facta ſunt alba ſicut nix.Facta eſt facies eius al-
tera ſicut dicit Luc.⁊ apparuerūt illis moyſes ⁊
helias loquentes cū ipſo.Ecce aūt nubes lucida
obumbrauit illū.Et ecce vox de nube dicens:Hic
eſt filius ⁊c.Petrus aūt tunc dixit.Dn̄e bonū eſt
nos hic eſſe:ſi vis faciamus hic tria tabernacula Moralitas
tibi vnū:moyſi vnū ⁊ helie vnum.¶Iſta poſſunt
applicari ꝙ quicūqꝫ vult ſpūaliter trāſfigurari ⁊
ꝑ conuerſionē ⁊ penitētiā in virū ſpūalē ⁊ ſcienti
ficū transformari iſta q̄ ſequunt̃ hic dʒ ꝑ ordineʒ
opari.Dʒ em̄ primo ſeorſum.i.a tumultu hoīm
recedere:in mōte cōtēplationis ⁊ celeſtiū affectio
nis aſcēdere:petrū iacobū ⁊ ioānē ideſt bonā ſo-
cietatē querere:⁊ nō corā aliis conuerſari ꝑſona
liter ⁊ manere:qꝛ an̄ oīa bona ſocietas eſt q̄ren-
da:⁊ turba malorū hoīm fugienda.In montē in
q̄t ſeorſum.Un̄ Sen̄.de morib⁹ dicit ꝙ ſolitudinē
q̄rit q̄ cū innocētib⁹ vult viuere.Un̄.In medio co C
gitātiū legē dei aſſiduus eſto tūc enim hō ꝑ ꝯuer Eccle.27.b
ſationē facilius tranſfigurabitur ⁊ facies ſue mē
tis per gratiam ⁊ diſcretionē ſicut ſol ſplēdebit ⁊
illuminabitur veſtimētū ſue conuerſationis ꝑ cā
dorem innocētie continentie ⁊ decentie ſicut nix
dealbabitur:⁊ ſic ſpēs conditionis ſue in aliā al- 1.Regum
terabit̃ ⁊ vertetur.Un̄ dr̄.Facta eſt ſpēs eius alte 10.b.
ra.Mutaberis in virū alterum.Et tunc moyſes.
i.lex ⁊ ſciētia:helias.i.ſanctitas ⁊ innocētia ipm
cōcomitabunt̃:⁊ bona doctrina quātū ad primū
bonaqꝫ ſancta vita:quantū ad ſecūdū apud eū ꝑ
manebūt:qꝛ iſta ſunt in quib⁹ tota lex pēdet:⁊ ꝓ
phete.Talis etiā ſic figurat⁹ ⁊ mutatus a nube
ſplēdida.i.a lumine celeſtis gratie ⁊ glorie obū-
brabitur:⁊ fi lius dei dilectus merito vocabitur:⁊
vt audiatur ab aliis in dei ſpūalem filium elige-
tur.Hic eſt inquit filius meus dilectus in quo mi
bi bene complacui ⁊c.Quia reuera tales meren-
tur filii dei nuncupari:⁊ quando aliud predicant Joā.2.a
vel mandant ab aliis deberēt audiri:⁊ ſi prelati Exo.23.c
fuerint eis obediri.Un̄ Joan.Quecunqꝫ vobis di
xerit facite ⁊c.Et albi.Obſerua eum ⁊ audi vocē
eius ⁊c.Si eniʒ moderni predicatores eſſent,⁊ a
turbis ⁊ a ſecularib⁹ negotiis ſegregati:⁊ in mō-
tē cōtemplationis eleuati ꝑ ſpiritualem conuer-
ſationem ⁊ a communibus moribus hominū exal
tati ⁊c.profecto a ſecularibus audirentur:⁊ ver D
ba eorum ⁊ predicationes libentius implerent̃:
ita ꝙ ibi dicerent illud abacuk.Domine audiui Abacuk
auditum tuum ⁊ timui.Tūc pro certo petrus:ia 3.a
cobus ⁊ ioannes.i.ſocii ⁊ vicini ipſorum ſanctita
tem ⁊ gloriam videntes poterunt dicere:Domi-
ne bonum eſt nos hic eſſe:quia in ſocietate taliū
gloriabunt̃ adeſſe:⁊ tria tabernacula ſe velle fa-
cere dicet:inquantum ſancte trinitatis fidem ipo
rum predicatione cognoſcent.Domine inquit pe
trus bonū eſt nos hic eſſe:faciam⁹ hic tria taber Aliter
nacula.¶Uel dic:ꝙ illi q̄ ſunt petrus.i.agnoſcen
tes per diſcretionem ⁊ ſapientiā.Jacobus.i.ſup-
plantantes diabolū:mūdum ⁊ carnem ꝑ humili- Hiere.9.b
tatem paupertatē ⁊ cōtinentiā.Joannes.i.gra-
tioſi ꝑ puritatē ⁊ innocētiam:digni erunt cū xp̄o
montē aſcendere paradiſi ⁊ ipſum contemplari Eſa.33.c
ſpūaliter ⁊ videre.Eſa.Regem in decore ſuo vide Aliter
būt.¶Uel dic ꝙ iuſti debēt in ſemetipſis xp̄o qui
iterpretatur vnctus.i.pietati moyſi legiſlatori.i.
veritati.Helie qui Achab reprehendit:⁊ ꝓphetas
baal occidit.i.iuſtitie ⁊ veritati tria tabernacula
preparare:ſcʒ pietati in affectu ſeu in concupiſci-
bili:veritati intellectu ſeu in voluntate : iuſtitie
vero in iraſcibili debent domicilium dedicare et Ps.83.
tunc poterit dici illud pſal.Quā dilecta taberna Eodē.c.a
cula tua domine virtutū ⁊c.Quidā puer oblatus
eſt chriſto vt ſanaretur erat em̄ ſicut dicit̃ lunati
cus vide Mar.de didrachma.Illa qui tributū ſi- Mar.17.d
ue didrachma recipiebant de ſingulis pro hu-

manis/conqueſti ſunt Petro de Chriſto, eo q̄ nō
ſolueret cenſum illū. Quo ↄperto xp̄s petrū ire
ad mare ⁊ hamū mittere precepit: ⁊ ſtaterē i ore
primi piſcis ip̄m repturū p̄dixit: quē ꝑ ſe ⁊ ꝑ pe
tro ne ſcādalizarent exactoribꝰ iuſſit dari. Nūc
inquit ne ſcādalizemus eos vade ad mare: ⁊ ſta-
terez quē i ore primi piſcis reperies da eis ꝑ me
E et pro te. ¶ Iſta pn̄t allegari exēplariter q̄ mul-
ta ꝑ euitādo ſcādalo ſunt facienda: q̄ alias fieri
Moralitas. non deberēt. Conſtat q̄ xp̄s tributo non erat ob
noxius: ⁊ tamē ne ſuſcitaret ſcādalum fieri vo-
luit tributarius. Hō enim quantūcunq̄ ſit liber
aut nobilis debet quandoq̄ contra libertatem
dignitatez aut nobilitatē ꝓpriam diſſimulare et
facere: vt ſic ſcādalum ⁊ aliorū offendiculum va
leat euitare, et ne cauſas litiū vel diſcordiaꝝ poſ
ſit ſi ſecus faceret, ſuſcitare. Vn̄ dicitur. Ve enim
Matt. 18. a hominī illi ꝑ quē ſcandalū venit. ¶ Vel dic q̄ xp̄s
Aliter vel petrꝰ q̄ pecuniaz nō habebāt, deſignant pau-
peres: et maxime religioſos. Piſcis vero q̄ ſtate-
rem in ore habebat: mūdi diuites ſignificat, qui
in mari huiꝰ mundi vagantur: diuitias et pecu-
nias accumulāt: q̄n̄q̄ igitur chriſtus et petrꝰ .i.
religioſi ⁊ pauperes indigēt pecunia et maxime
quando habent ſoluere naula, laudona vel tri-
buta, ad piſces .i. ad diuites cum hamo humilis
Joh. 2. a piſcationis ⁊ ſupplicationis recurrunt: pro cer-
to ipſi diuites ſeculares debent pro eis ſoluere,
ps. 9. g. et pro tranſeundo periculo vel euitando ſcanda
F lo neceſſaria miniſtrare: in hoc ipſi piſces .ſ. mun-
di diuites et voluptuoſi: xp̄o ⁊ ſuis pauperibus
proficiunt: q̄r loco et tempore ſuis pecunijs ⁊ di-
uitijs ipſis neceſſaria prouident. Sicut de piſce
legitur qui Jonā proiectuz in mare recepit, ⁊ eū
ad litus ſanum et ſaluum detulit et eiecit. Igit
bono diuiti dr̄ illō Ps. Tibi derelictꝰ ē pauꝑ ⁊c.

¶ Capl'm decimumocta uū Textꝰ. In illa hora acceſſerūt diſcipuli ad Jeſum dicentes. Quiſputas. Moralitatum Capitulum xiiij.

Hic ponitur de il-
lo puero ꝓpoſito maioribus in
exēplū q̄ dr̄ fuiſſe Marcialis: quē
oñs aduocans, ſtatuit in medio
eoꝝ ⁊ dixit. Quicūq̄ humiliaue-
rit ſe ſicut puulꝰ iſte: hic magnꝰ
Moralitas. eſt in regno celoꝝ ⁊c. ¶ Hoc pōt adduci ad hoc q̄
chriſtus diligit innocētiā ⁊ hūilitatez: ⁊ quomō
ip̄e zelat ꝑ paupibus et ſimplicibꝰ dicēs. Qui re-
Eod. c. b cipit puulū vnū talē me recipit: ⁊ q̄ ſcādalizat ⁊c.
¶ Dicit hic q̄ q̄ centū oues habebat pdidit vnā,
Luc. 15. a q̄ relinquēs nonagintanouē in deſerto et vadit
illā q̄rere q̄ errauit. Et alibi dr̄. Et cū inuenerit eā
imponit i humeris ſuis gaudens ⁊ cōuocās ami
cos ſuos: ⁊ gaudēt q̄ plurimi ſup illā. Sic inquit:
gaudiū ē āgelis ſup vno petōre penitētiaz agēte
q̄ ſup nonagintanouē iuſtis q̄ nō indigēt pnīa.
Nō em̄ ē volūtas apō p̄rem vr̄m: vt pereat vnus
Moralitas. de puſillis vr̄is. ¶ Iſta exponunt de angel' ⁊ hoi-
bus. In pncipio em̄ habebat deꝰ cētū oues .i. ā-
gelos ⁊ hoies: q̄r .ſ. nonagintanouē q̄ ↄſtāt ex no
uenario in ſeip̄o multiplicato angelos ſignificāt
q̄ in nouē ordinibꝰ ſunt diſtincti. Vnꝰ ꝟo reſtans
numerus hūanā naturā deſignat: q̄r ab illo vno
hoie tota ꝓceſſit. Vidēs igr̄ xp̄s ouē vnā de gre-
ge ſuo pditā ⁊ errātē: ſcz hūanū genꝰ dimiſſis no
nagintanouē ordinibꝰ angeloꝝ in deſerto padi-
G ſi venit in hūc mūdz pſonalr̄ q̄rere ouē iſtā: ſcilz
hūanā naturā quā ſuis humeris ꝑ dr̄āz incarna
tionē, īpoſuit: ⁊ ad deſertū padiſi cū angelis re-
portauit: ⁊ āpliꝰ ſup inuentiōe et ſaluatiōe eius
ad literaz, gauiſus eſt: q̄ ſuper nonagintanouē,
id eſt ſuper nouem angeloꝝ ordines, quos .ſ. nō
aſſumpſit. Multo em̄ plus videt hominesq̄ an-
gelos dilexiſſe et de ſalute eoꝝ amplius letatus
fuiſſe, in quātum humanā naturā nō angelicā le
git aſſumpſiſſe: dicens illud Prouer. Delitie mee
ſunt cū filijs hominum ⁊c. ¶ Vel ſi vis dic iſta ad Pro. 8. d
oſtēdēdū quātū eſt gaudiū deo et āgelis eiꝰ ſup Aliter
conuerſione hominis peccatoris. ¶ De vno ſer-
uo nequā, hic agit, qui debebat regi decem milia Eod. c. e
talenta: qui cū non haberet vnde ſolueret q̄ debe
bat: iuſſus eſt cum vxore et filijs venūdari: ⁊ oīa
q̄ habebat diſtrahi vt pecunia ſolueret. Verū q̄r
ſeruꝰ iſte ad pedes dn̄i ſupplex ꝓceſſit ⁊ dilatio-
nem popoſcit. Patientiā inquit habe in me ⁊ oīa
reddā tibi. Dominus miſertꝰ eius non ſolum ei
dilationem dedit: imo totum debitum relaxauit.
Iſte tamē, ſeruus dimiſſus, cuidam ſeruo q̄ debe
bat ſibi centum denarios: ſimile facere noluit:
quinimmo cū dilationez peteret: ip̄m tamen in
carcerem donec redderet debituz alligauit. Rex
vero audiens hoc reuocat ſeruū, et ſuam imple-
tatem increpans ſic perorat. Serue nequā omne
debitū dimiſi tibi: quia rogaſti me, ideo oportuit
te miſereri cōſerui tui ſicut et ego tui miſertus
ſum. Iratꝰ igitur rex ip̄m carceribꝰ tradidit do-
nec vniuerſum debitum redderet: et ipſum ver-
beribus condennauit. Iſta parabola ſaluatoris
exponitur per ſeipſum, et ad hoc principaliter Moralitas.
videtur tendere: q̄ illud quod aliquis vult ſibi
fieri alteri debet facere, et quia deo vel prelato
relaxari deſiderat: debet iſtos q̄ ſunt obnoxij re-
laxare et ſuis iniuriatoribꝰ miſericordiā peten-
tibꝰ indulgere. Unde dicitur. Dimitte proximo
tuo nocenti te. Et alibi. Dimittite, et dimittetur
vobis. Cuius tamen ſit contrarium: quia multi
ſunt ſicut ſeruus iſte: qui bene volunt q̄ ſecum
agatur miſericorditer: ipſi vero non cū alijs age
re volunt niſi crudeliter. Volunt enim q̄ ipſis mi
ſericorditer indulgeatur: et tamē ſi quis eis ali-
quid debeat vel aliquam iniuriā faciat: nolunt
quieſcere quin ledatur. Conſtat em̄ q̄ rex omniū
deus cuilibet cōdonat: cuilibet parcit ⁊ remittit:
et crudeles et mali alijs ſuis debitoribꝰ vel iniu
riatoribus nō remittūt: ſed potiꝰ crudeliter pu Eccl. 28
nire vel exigere cuncta volūt: ſicut ad literā p3 Luce. 6.
de multis qui in infirmitate poſiti ſibi ſpūaliter
poſtulant et ſupplicāt a deo miſereri, et tamē q̄n
ſanant ſolent cōtra alios impie debacchari. Vn̄
Eccl'i. Homo hoi reſeruat irā, et a deo querit me
delā. In hominē ſimilez ſibi non habet miſericor
diam, ⁊ de peccatis ſuis deprecat̄. Ipſe duz caro
ſit reſeruat irā: et ꝓpitiationez querit a deo. Sz Matth. 18
pro certo rex xp̄s contra tales ingratos finalr̄ Jaco. 2. c
ſurget: et eos tortoribus infernalibꝰ tradet: di a
cens. Serue nequā, nonne oportuit te miſereri
conſerui tui ſicut ⁊ ego, ⁊c. Et iterū. Iudiciū ſi-
ne miſericordia fiet illi qui non fecerit miſericor
diā. In. xix. ca. Multa: q̄ q̄r expoſita per ſaluato
rem videntur: ideo tranſeo ad alia.

¶ Capl'z xx. Textus. Simile eſt regnū celorū. Mora. Capi. xv.

Quidam paterfami-
lias habens vineam exiuit primo ma
ne conducere operarios in eadem vi-
nea, conuentione autem facta de dena-
rio pro labore diurno hora prima q̄ſdā in vineaz
miſit: tandē hora tertia atq̄ meridiana alios et
alios i foro repit ⁊ oībꝰ idē ꝓmittēs p̄ciū ad vi
neā dſtinauit. Finalr̄ hora nona alios repiēs oci-

ſos:⁊ ipſos ꝑ eodē ꝓcio ī vinea cū alijs collocauit
dicens. Quid ſtatis hic tota die ocioſi: Dicūt, qꝛ
nemo nos cōduxit. Ite ⁊ vos in vineā meā: et qḋ
iuſtū fuerit ⁊c. Veſpere aūt facto ꝓcuratorē ſuū
miſit operarios vocare ⁊ mercedē reddere: p̄ceci
piens a nouiſſimis incipere: ⁊ tm̄ vltimo ſicut pri
mo dare. Cū igit̄ ſinguli ſingulos denarios acce
perant: qui primo venerāt arbitrati ſunt ꝙ plus
accepturi eſſent. Quod cum nō fieret murmura-
bant cōtra patremfamilias dicētes. Hi nouiſſimi
tm̄ vna hora fecerunt: et pares nobis feciſti: qui
portauimus onus diei ⁊ eſtus. Quib⁹ dn̄s vinee
in hec verba rn̄dit. Amice nō facio tibi iniuriam
ex denario diurno cōueniſti mecū. Tolle qḋ tuū
eſt ⁊ vade: qꝛ volo et huic dare ſimiliter. Et ſub-
iungit hic, ꝙ ſic erūt nouiſſimi primi: ⁊ primi no-
Moralitas. B uiſſimi. ¶ Iſta parabola pōt applicari ad mul-
tos motus et modos fortune ſiue occulte dei ꝓ-
uidētie. Iſta em̄ habēt vnū iudiciū in quo nō eſt
rationē inuenire niſi. Sic volo: ſic iubeo: ſit pro
ratione volūtas. Iſte em̄ qn̄q3 dat tantū parūme
rito ſicut benemerito, ⁊ quādoq3 citius ſoluit vl-
timo venientē: tardius vero ꝙ̄ amplius laborā-
tem: qꝛ etiā vt in mūdi curſu videmus: nouiſſimi
efficiunt̄ primi et primi nouiſſimi: qꝛ q̄ amplius
in vinea eccleſie laborauerūt: et primo ſolui be-
neficiari premiari meruerūt: aliquotiēs poſtpo-
nuntur. Illi vero qui parū vel nihil fecerunt, ſcꝫ
adulatores: conſanguinei: qui vltimi eſſe debue-
rant: preponunt̄ ſicut videmus in curijs dn̄oꝝ
Leui.16.b vbi ſemper ſolēt predilígi magis noui. Unde di-
citur. Nouis ſuperuenientibus vetera ꝓijcietis. Un̄
qn̄ iſti benemeriti cōqueruntur de ſuis ingratis
dn̄is: vel etiā de fortuna dicētes ſe diutius labo-
raſſe et nihil vltra alios recepiſſe dicentes illud.
Luce.5.b Per totā noctē laborātes nihil cepimus. Videt̄
ꝙ iſta eſt reſponſio eorū: qꝛ ſcꝫ mali p̄lati vel dn̄i
dicūt. Nōne ex denario diurno cōueniſti mecū. i.
nōne ſufficit tibi ꝙ veſtes ⁊ cibos habueris: ⁊ re-
mittunt eos qn̄q3 vacuos ⁊ ſine honore: dicētes.
Tolle qḋ tuū eſt et vade: volo em̄ huic nouiſſimo
dare ſicut et tibi. Fortuna em̄ illud idē reſpōdet
de ipſa cōquerētibus. An, inquit, nō licet mihi fa
cere qḋ volo, ſcꝫ de bonis meis. Volo huic q̄ nihil
fecit tantū dare ſicut tibi qui ſatis meruiſti. Tol
le qḋ tuū eſt et vade. Quaſi diceret. Nihil habes
tuū niſi qḋ volo dare: ſicut dicit apoſtolus. Si ex
Rom.11.a operib⁹ iam non eſſet gr̄a. Et alibi: nihil tulimus
1.Tim.6.b in hunc mundū ⁊c. ¶ Vel allega cōtra quoſdam
Aliter. pompoſos dn̄os qui hora prima: tertia et nona
C quot inuenerūt familiares: tot in domibus ſuis
recipiūt: et de familia ſua faciūt. Ite: inquiunt: et
vos in vineā meā: ſed in ſero. i. in fine oēs equa-
liter premiāt: qꝛ parū aut nihil ab eis reportāt;
tolle: inquiūt: qḋ tuū eſt: ⁊ vade. Sicut iſti ſerui-
tores faciliter recipiūt: ita faciliter reijciūt: ⁊ pa-
rum ipſis de lucro tribuūt. ¶ Vel dic ꝙ paterfa-
Aliter. milias eſt de⁹: cui eterna predeſtinatio ad vineā.
i. ad eccleſiā vel fidē vel ad alios ſtatus alijs vo-
cauit tp̄ib⁹: qꝛ ſcꝫ quoſdā hora prima. i. in pueri
tia: alios hora tertia. i. in iuuentute: alios hora
nona. i. in ſenectute ad fidē vel ad penitentiā vo-
care nō ceſſat: quib⁹ denariū diurnū. i. vite eter-
ne premiū ꝓmittit generaliter et diſpēſat: iſta tn̄
eſt veritas occulta iſtius patriſfamilias ſentētia
vel iuſtitia et ꝓuidētia, ꝙ nō ſemꝑ plus et prius
laborātes alijs p̄feruntur: imo qn̄q3 fit ꝙ vltimo
cōuerſi et minus in prima facie parēt meriti: ad
celi premiū preponunt̄: ſicq3 fit ꝙ primi nouiſſimi
etiā aliquotiēs habeant̄. Patet enim ꝙ illi q̄ vlti
mo cōuertunt̄ ad dn̄m, frequentiori ſtudio quā-
doq3 antiquiores in meritis et per cōſequens in
premijs ātecedūt. Patet etiā ꝙ gentiles vltimo
ad dn̄m cōuerſi qui diutiſſime ocioſi extiterant:
cum nullus eos ante apoſtolos conduxiſſet: iu-
deos qui a principio fideles extiterāt fide ⁊ mo-
ribus ad gloriā preuenerunt. Patet inſuper qḋ
ſubditi ſuperioribus: ſeculares eccleſiaſticis/et
laici ſcientificis et religioſis quandoq3 meliores
exiſtūt ⁊ ſic nouiſſimi primi ſunt. Quādoq3 etiā
occulto dei iudicio boni cadūt: impij cōuertun- D
tur: ⁊ in aliorū gloria ſuccedunt. Unde Job. per- Job.34.c
didit multos et innumerabiles ⁊ regnare faciet
alios pro eis. De quibus non poſſunt conqueri
priores: quia cum fides gratia ⁊ gloria non ſint
ex meritis noſtris ſed ex dei miſericordia. Iuxta
illud. Non ex operib⁹ iuſtitie que fecimus nos: Ad tit.3.b
ſed ſcḋm magnā miſericordiā ſuam ſaluos nos fe-
cit. Nulli facit deus iniuriā ſi alteri alterum an-
teponit: propter qḋ dicit nō facio tibi iniuriam:
volo huic dare ſicut et tibi. Accipe qḋ tuum eſt.
Et hoc ſicut dicit apl's. Non eſt volētis neq3 cur-
rentis ſed dei miſerentis. ¶ Vel expone ſicut ex- Rom.9.c
ponit Gregorius de illis qui in mundi principio Aliter.
et in fine cōuertuntur ad fidem: ꝙ tamē primis ⁊
vltimis ſemper paterfamilias deus paratus eſt
dare mercedē. Unde petrus in aurora dicit. Qui
venit extremus diſpēſatore vocāte. Tantūdem
recipit ſicut qui venerat ante. Sic deus oſtēdit
ꝙ quādocūq3 venim⁹. Aggrediamur opus, certi
de munere ſumus. ¶ Vel dic ꝙ moraliter vinea Aliter.
eſt anima: operarij ſunt ſenſus et affectus qui ad
operandū debēt mitti et ſi ocioſi fuerint debent
increpari. Et ſi oēs ſimul habere nequeant: ſaltē
vnus poſt aliū debet paulatim ad virtualē ope-
rationem inclinari, premiū etiā eterne retribu-
tionis cūctis dabitur, qn̄ in ſero in fine ſeculi no-
ſtris ſenſibus eterna gloria cōceditur. ¶ Hic ha- Exod.c.d
bes ꝙ diſcipulos inter ſe querētes quis eorū vi-
deretur maior in regno celorū: dn̄s ad humili-
tatem reducit: ſed de hoc nihil ad p̄ſens. Hic di-
citur ꝙ duo ceci qui penes viam mendicātes ſe-
debant audito ꝙ Ieſus nazarenus tranſiret in-
ceperunt fortiter clamare. Fili dei miſerere no-
ſtri. Cumq3 turba eos increparet ne facerent: illi
multo magis clamabant: miſerere. Qḋ vt Ieſus
agnouit: oculos ipſorū tetigit: ⁊ viſum eis reſti- E
tuit: qui ſtatim ipſum cū alijs ſecuti ſunt. Aduer Mar.10.g
te tamē ꝙ marcus et lucas non ponunt niſi vnū.
Et forte vnus erat altero formoſior: ideo ibi de Luc.18.f
alio ſubticet. ¶ Allegorice duo ceci ſunt duo po Allegoria.
puli iudei et gētiles: qui ceci ſunt per ignorātiā:
ſedentes per pigritiā: mendicātes per auariciā:
ſecus viā per inanis glorie apparentiā: ⁊ ꝑ mūdi
negociorū cōplacentiā: merito eſſe dicebantur.
Chriſtus enim non obſtāte turba ſacerdotum et
phariſeorū: illos ꝑ fidē illuminauit: ⁊ illos duos
populos: ſeu multos de ipſis: per gratiā ſuā teti-
git: et ad ſequēdum ſe per fidē et bonā operatio-
nem induxit. Unde vbi de duobus fratrib⁹ quos Math.7.d
vocauit Ieſus de naui: dr̄ ꝙ relictis retib⁹ et pa-
tre ſecuti ſunt eum. ¶ Vel dic ꝙ homo dum eſt in Aliter.
vita: pōt dici cecus ſecus viā mendicās: expone
vt ſupra. Et ideo iſte qn̄ audit Ieſum trāſeuntē:
⁊ ſibi appropinquantē, ideſt quādo videt ꝙ nūc
eſt tempus merendi: et ꝙ nunc eſt nobis danda
poteſtas Chriſtum et eius miſericordiam inue-
niendi: ſtatim cum clamore orationis et confeſ-
ſionis debet ad eum recurrere: et illuminationis
ſpūalis: ſcꝫ gratie et influētie bn̄ficiū implorare.
Quid vultis (inquit) vt faciā vobis? Domine (in-
quiunt) vt aperiant̄ oculi noſtri. Pſal. Illumina Pſal.12.b
oculos meos ⁊c. Quinimo etiam ſi talis videt: ꝙ
turba p̄teriēs. i. tētationū: phātaſmatū: cogita-
tionū et tp̄aliū ſollicitudinū tumultus: et mūdi
negociorū anfractus ip̄m increpet: et a clamore
cōfeſſionis vel orationis ipſum impediat, vel re-
tardet: ipſe tamen multo magis debet inſiſtere,

illius turbe impetum nõ curare:⁊ a Chriſto mi-
ſericordiã implorare, dicẽs. Miſerere mei fili da-
uid. Et pro certo ſi dñs viderit ipm clamantẽ:et
in illo clamore pſeuerantẽ:ipſum illuminabit et
tanget p gratiã ⁊ verã cognitionẽ:cecitatẽ peti
et ignorãtie ſibi tollet:ita q per bonã operatio-
nem et diſcretionẽ poſt chriſtũ imitãdo ſequet ⁊
Mat.8.c curret, dicens illud. Magiſter ſequar te ⁊c. Hic
ponitur petitio matris filiorũ zebedei: ſed vide
Mar.10.e infra in euãge. Mar. De ingreſſu dñi ſuper aſinã
Luc.19.e vide Luc. De euerſione menſarum et eiectione
Joan.2.c columbas vendentium vide in euange. Joan.

Capitu. xxi. Textus.

Et cũ appropinquaſſet hieroſolymis ⁊ veniſſet betphage. Morali. Ca. xvi.

Cum ſemel chri-
ſtus eſuriret:et ficũ prope lo-
cum cõſpiceret:iuit ad eam:ſi
qd forte fructuũ in ea reperi-
ret:q tñ non fructus ſed folia
Mar.11.b reperit:nõ eñi erat tps ficuũ.
Ideo ficũ cõtinuo maledixit,
dicẽs. Nunq̃ ex te fructus naſcat:⁊ ſtatim aruit
Moralitas. ficus:ita q nunq̃ amplius fecit fructum. ¶ Iſta
ficus poteſt verboſos hoies ſignificare: q folijs
verborũ abundãt:fructũ tñ operis ⁊ efficacie nõ
habent. Regulare eñi eſt, q vbi eſt verboſitas et
iactãtia et elatio maior:ibi operis ⁊ efficacie nec
non diuitiarũ ⁊ amicitie ſolet copia fieri minor.
Puer.14.c Unde in Prouer. Ubi verba ſunt plurima:ibi fre-
quenter egeſtas ⁊c. Quia qñ chriſtus eſuriẽs.i.
qñ aliquis indigẽs ad tales currit:⁊ fructus ali-
cuius ſolatij vel auxilij in eis inuenire ſe credit:
ſatis folia.i. pmiſſiones et iactãtias reperit:fru-
ctum vero nullum inuenit. Quod de hypocritis
eſt verũ:in quib' ſola verborũ ⁊ foliorũ vanitas:
et ſolus cõuerſatiõis viror:nullus aũt bone ope
B rationis fructus inuenit. Quapropter tales in-
fructuoſi a deo maledicunt:⁊ virore ſue exterio-
ris conuerſationis ficte ſiccant:⁊ ariditate pau-
pertatis damnant. Uerboſi eñi et vani amici me-
rentur areſcere:et virorẽ ſue cõuerſationis per-
Mar.11.c dere ſpiritualiter. Unde dr. Rabbi:arbor cui ma-
ledixiſti:aruit. Bona eñi cõuerſatio ſine bona vi
ta non põt durare:ſed cito deficere. Juxta illud.
Luc.8.a Natũ aruit:qr nõ habebat humorẽ. Unde Sene.
de morib' ait. Nunq̃ bone honeſtatis longa eſt
Eodẽ ca.d ſimulatio. ¶ Homo quidã habuit duos filios:et
primo dixit:vade operari in vineã meã. Qui re-
ſpondit patri:nolo:tandẽ vero penitẽtia ductus
iuit. Poſtea pater iuit ad alterũ:et ſimiliter di-
xit:qui reſpondit:eo dñe, ⁊ tamẽ non iuit. Quis
igit horum (querit dñs) fecit voluntatẽ patris?
Reſponſum eſt q primus. Et chriſtus ex hoc cõ-
tra principes ſacerdotũ dixit: q publicani ⁊ me-
retrices pcedẽt eos in regno dei. Uenit eñi (inqt)
Moralitas. Joãnes in via iuſtitie:et nõ credidiſtis ei:pecca-
tores vero et meretrices crediderũt ei. ¶ Iſtam
igit ſaluator noſter parabolã exponit. Uidet eñi
ſupponere q paterfamilias eſt deus:q duos fi-
lios habuit in mundo.i. duo genera ſubditorũ:
primos ⁊ ſecũdos:ſcz eccl'iaſticos ⁊ laicos:quos
ambos ad laborandũ ⁊ ad bñ operãdũ in vinea
ſua.i. in eccl'ia vel in aĩa cõuocat:⁊ ad hoc vtrũq
ſm maius et minus ordinat. Primo tñ populo
eccleſiaſtico iſta pcipit. Secũdo ſcz ſeculari ⁊ lai
Math.20.a co inquiẽs. Ite in vineã meã:⁊ qd iuſtũ fuerit da
bo vobis. Sed vere magna eſt differẽtia in iſtis:
D qr primi dicũt et nõ faciũt:ſecũdi vero nõ dicũt:
et qñq tñ faciũt. Conſtat eñi q multi ſunt eccle-
ſiaſtici:qui promittũt ⁊ dicũt ſe velle in vinea dei
laborare:et hoc potiſſime in ſuſceptione ordinis
vel beneficij:vbi tam publice q̃ occulte ſe obli-
gant ad laborẽ:⁊ ad bonorũ operũ exercitium ⁊
culturã:qr iſtis videt dictum illud apli. Labora 2. Tim.2.a
ſicut bonus miles chriſti. Et tamẽ iſti ſunt q oino
nihil de pmiſſis faciũt:ſed qd deo vouerunt pre-
termittunt. Unde. Dicũt eñi ⁊ non faciũt. Econ- Math.23.a
tra alij ſunt ſeculares:et alij magis leues:q pri-
ma facie mandato dñi cõtradicũt:et qñ eis aliqd
iniungit lingua et moribus totũ ſpernũt. Hiere. Hiere.2.d
A ſeculo cõfregiſti iugũ:dixiſti:nõ ſeruiã. Et tñ
iſti ad cor reuerſi:multa bona opera faciũt:⁊ cõ-
tra illud qd promiſerant:bona agunt:qr ſepe fit
q ſeculares qui leui et ſeculari cõuerſatione vi- B
dentur dei patris mãdata contẽnere:et tamẽ fa-
ciunt plura bona q̃ illi q ex promiſſione tenent
facere facta magna. Eccleſiaſtici enim habẽt ver
ba et non opera:ſeculares vero habẽt opera et
non verba:⁊ ideo iſti ⁊ nõ primi dicunt facere di
uina precepta:cum plus placerẽt dño bona ope
ra q̃ promiſſa. Ideo bene dicit iſtis, q peccato-
res et meretrices ipſos precedẽt in regno dei:qr
ſeculares qui peccatores vident prima facie eli-
guntur. Iſti vero q iuſti crediti fuerãt reſpuen- Math.8.b
tur. Unde dicit. Multi veniẽt ab oriẽte ⁊c. Et ſe- Aliter.
quit. Filij autẽ regni eijcient foras. ¶ Uel ſi vis
allega iſtud generaliter, q plus ſunt attẽdenda
opera q̃ verba ⁊c. Ideo dicit. Operibus credi- Joan.10.g
te:vide ſupra lib. xiiij. ca. xxij. vbi iſta figura ad
literã exponit. ¶ Homo erat paterfamilias qui Eodẽ ca.d
plãtauit vineam:et ſepi circũdedit eam:et fodit
in ea torcular:edificauit turrim/et locauit eam
agricolis:et peregre pfectus eſt. Cum aduenie-
te tẽpore fructuũ ſeruos ſuos miſiſſet ad vineã
agricole ipſos diuerſis ſupplicijs affecerũt:et cũ
iterũ miſiſſet alios ſimiliter peregerũt. Qui cum
vltimo filiũ mitteret dicẽs. Forſitã verebunt fi-
lium meũ:ipſum etiã occiderũt, ⁊ eũ extra vineã
proiecerũt dicentes. Hic eſt heres:venite occida-
mus eum:⁊ erit noſtra hereditas. Iſte paterfa-
milias finaliter ad vineã ſuam veniẽs:iſtos ope-
rarios perdidit:⁊ vineã alijs locauit. Unde dici-
tur. Malos male pdet:et vineã ſuã locabit alijs B
agricolis. ¶ Iſtud exponunt doctores allegori- Allegoria.
ce, dicẽtes q paterfamilias, id eſt deus a princi-
pio plantauit quãdam vineã ſcz ſynagogã. Eſa. Eſa.5.a
Uinea dñi ſabaoth domus iſrael eſt. In iſta eñi
fodit torcular:ſcz ciuitatẽ hieruſalẽ:in qua bo-
trus cypri fuit cõpreſſus:turrem, templũ et ſepẽ
ei circũdedit:id eſt diuine legis munitionẽ ⁊ am-
bitum. Eſa. Plantauit vineã electã:lapides ele- Eſa.5.b
git ex ea:fecit torcular ⁊ edificauit turrim:ipam-
q agricolis.i. filijs iſrael et iudeis locauit: qui
abraã et moyſi legem.i. cerimonias ordinauit:⁊
iudeos in hieruſalẽ.i. in terra promiſſionis loca
uit. Ab eis etiam profectus eſt quãdo data lege
ſuis arbitrijs ipſos dereliquit. Uñ tradidit ſer- Luc.19.b
uis ſuis bona ſua, ⁊ profect' eſt ſtatim. Sed iſti
agricole a principio peſſimi et rebelles fuerunt:
quia ſeruos dei quos pro fructu bonorũ operũ
reportãdo mittebat ad vineã:multipliciter offen
derunt:ſicut patet:qr moyſen exacerbauerũt:et
de regno ſuo Dauid expulerunt Eſaiã ſerra li-
gnea ſecuerunt, hieremiã in egypto lapidaue-
rũt. Ezechiel in babylone excerebrauerũt:amos
vecte perforauerũt ⁊c. Unde dicit. Ecce ego mit- Mat.23.d
to ad vos prophetas ſapientes ⁊ ſcribas ⁊c. Fi-
naliter miſit filiũ ſuũ Jeſum chriſtũ:quẽ nihilo-
minus proiectũ extra vineã, id eſt extra hieruſa
lem occiderũt:ipſumq ⁊ fidẽ eius reſpuẽtes:he-
reditatẽ eius ſe habituros perpetuo crediderũt
in quãtum ſcilicet fidẽ chriſti ipſo mortuo extin-
guere putauerunt:et ſectam ſuam in eternũ du-
raturam:et ipſos in hieruſalẽ manſuros ſe arbi-